

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Mishnayot

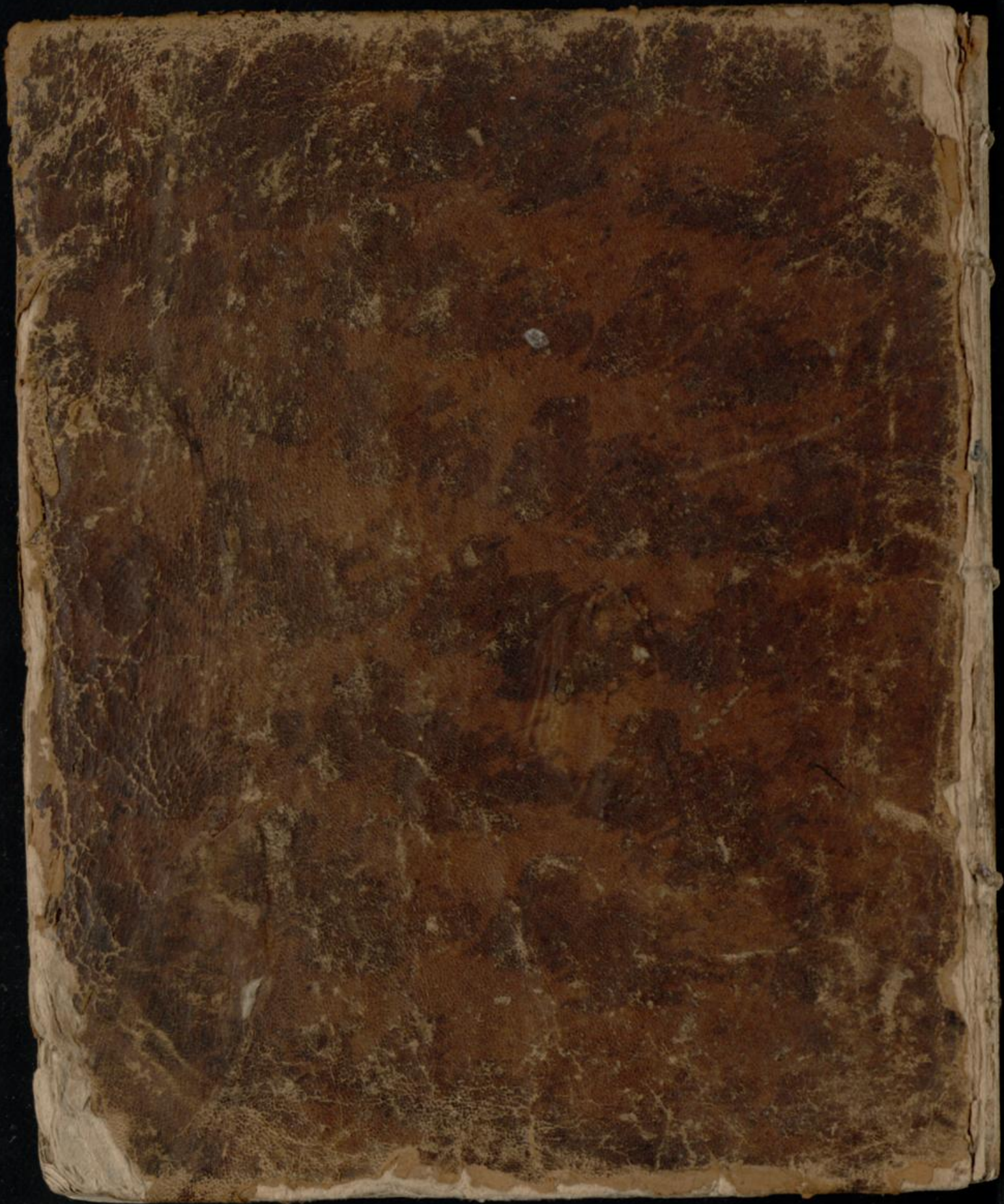
‘im perushe ... Rabenu ‘Ovadyah mi-Berçinorah ve-Tosfot Yom Töv ...
Ve-elü nitosfu ... kol hilufe girsá’ot, mar’eh meqomot ba-Rambam u-ve-Çur
ve-Sh.‘A ... u-mar’eh meqomot ba-Shas

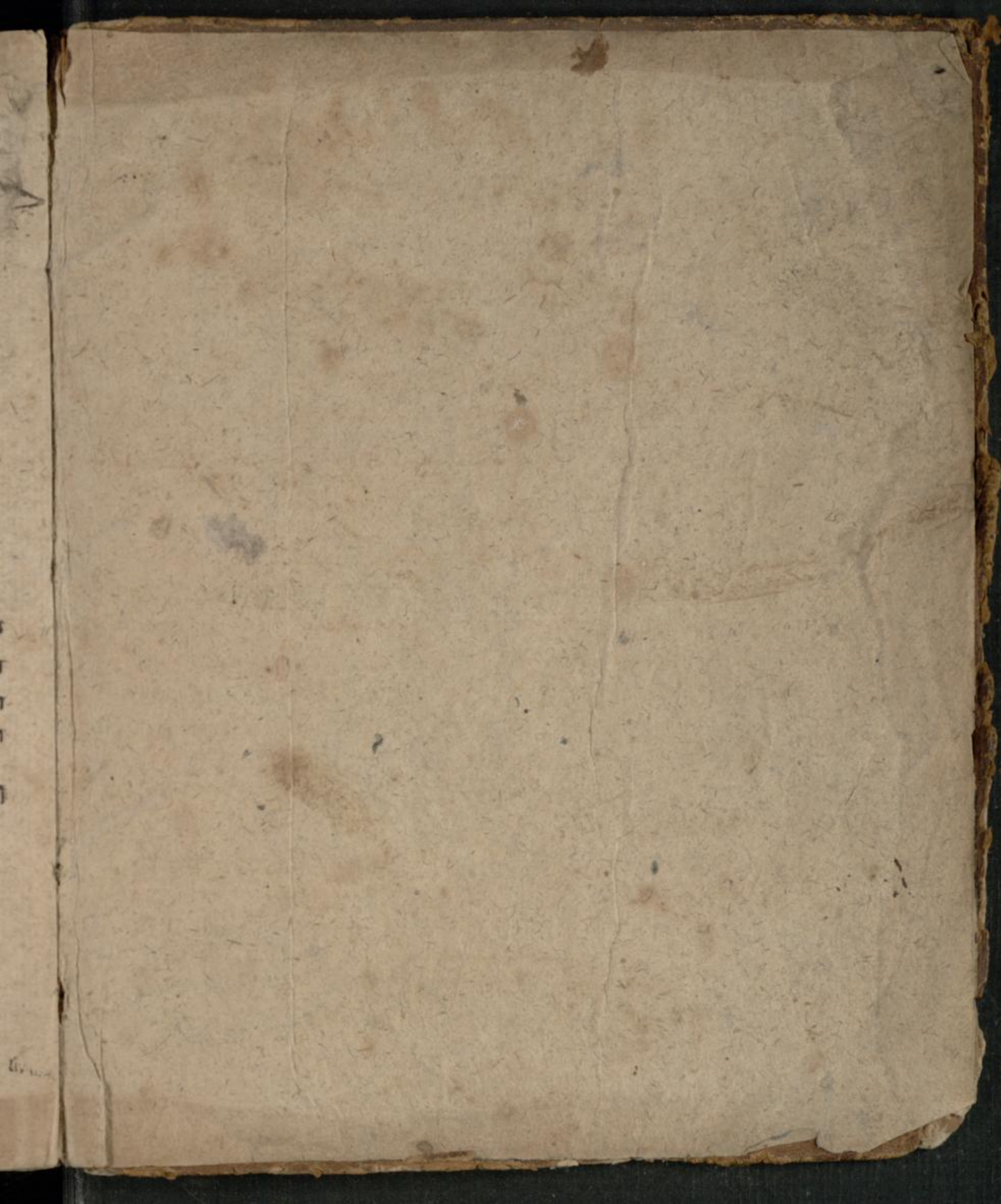
Seder Töhorot

Berçinorah, ‘Ovadyah ben-Avraham mi-

Dihrenfurt, 543 [1782 oder 1783]

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11027

משניות

סדר טהרות

עם פירושי הגאונים המפורסמים

רבינו עובדי' מברטנורה • ותוספות יום טוב

כפי שנרפסו עד היום

ואלו נתוספו בכמה דברים

- א כל חלופי גרסאות ונוסחאות ששנו חכמים בלשון המשנה • אחת בפנים • ואחת בחוץ • באלו מובאות :
- ב מראה מקומות ברמב"ם ובטור וש"ע והרבה תיקונים בנוסחאות ומראה מקומות בש"ס אשר הועתק מתוך הש"ס משניות של הרב הגאון הגדול המפורסם מוהר"ר ישעיה ברלין נר"י
- ג יתן ריווח בנקודה קטנה להפריד בין לשון המשנה • ובין ציון הפירושים • ובין ענין לענין • בפנים ובמפורשים :
- ד לבאר ולהקין במקום שרובי התי"ם • מחוסרי הכנה • מרוב הפעות • ונקצרו באמרים בהעקת הראשונים • פתוקן הכל יפא
- ה המראה מקומות • בפסקי תנ"ך • גרשמים • באותיות מרובע • למען יהא נראה בעליל • מקום מבוקשו
- ו בסוף המשניות גרס לוח הטעויות על כל הששה סדרים • למען יוכל כל אחד ואחד להגיה בעצמו

קיניגליכר פריישישר ווירקליכר גהיימט
מניכטר איכר דיא שלעזישי לגדי רעם
הערן באראן פאן
עקסעדעניץ

תחת ממשלת האדון החכם החסיד
עטמס קריגס אונר דירעגירנדר
האך וואהל גבאהרנן
האיום

בדיהרנפורט

ברפוס ה"ר יחיאל מיכל מייא ס"ס יצ"ו מברעמלווא

בשנת יבפר עליכם לטהר אתכם מכל הטאתיכם לפ"ק

אליכם אישים אקרא

דרשו מעל סדר זרעים וקראו בהקדמת מזכר (תוספות יום א"ב) והתבוננו מה ראה על ככה ומה הגישו אליו לחכמים ומתנה יודעו דרשו והתבוננו בהקדמת מהם והיה אך למוחר להקדים שנית בהקדמתה היא אבל ראיתי פי טוב לעורך הלכות ולשומר בזכרון טוב השפלות שחברו לה ימדו מרבי נפוליא קהקה לכל בני המדרש ככניסתו ובני אהו ואלו הן

בניציתו מהו אומר

מורה אני לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מושבי קרנות שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אני רץ והם רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לכאך שחת שנאמר ואתה אלהים תורידם לכאך שחת אני רמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטת בך

בכניסתו מהו אומר

יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בחברי שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא ולא על מותר אסור ולא על אסור מותר ולא ישלחו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם

ואחר ברוך

שעקר למוד המשנה הוא מחצות הלילה כמו שאבאר בס"ד הכל באריות בסוף הספר ראיתי להציג לפני כל מעיין בספר משניות זה סדר הכרכות כאשר הם בט"א סימן ת"ז למען יהיו לזכרון בין עיניו לזכר תחלה אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה והערב גאון אלקי לפרש"י בפי החומש דמפרש פעמוני וזכר וגוים עם עבדים שבתוכן ולא שאל על ידי הקהה ברמון כלל וכבר הזכיר הר"ם שכן סירטו הרמז"ם והשם"ג והוכיח שכן הוא כפירושם וזכרתי את דכמסת זכמים סרק המוזכר דף פ"ח את תורתו כל זמן שמוקיעין דעתן מתישבת עליהן לשון הר"ב כל זמן שמוקיעין וזכאים לירי תשות כהן מוסיפין חכמה ששבעה שהם מוקיעין ומתלשים בפרשת יתקן קרבנותיהם יומתו דתוצאות דף ס' וזה לשונם כשמות הספר [ללמוד בו] יאמר רוצה ללמוד כדי שיביאני תלמוד זה לירי מפשה ולידי מדות ישראל ולידי ודיעות התורה וזכרתי עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה כשם יורה זכשם ארני מתימדים יאהרונה על ידי הנעלם

תוספות יום טוב

אמר יום טוב כשיעשה דשתיא מלתא אסתייב דמד יון קאטיא דאשלי דכרביא מדרבנן וסכמיא ידכרי דכא הוי פוי אזור רוי לוי דוי דודעית אכא יבוקשטא קאמיא דכוורמיי זא קהלא קדישא איתא מד מדרבנן וסריא די שמיא מהר"ר שפעין וואלף כהר"ר יהודי לויא אופקייס ובידיה אכא מוית טורי אכני גוית יפל דר סהר סריס מהולל מרכן של כל הנזלה הוא הנאון סהר מאיר מרוב כבוד קידועה אשת שכתו מדועה מנבואה וכאשר תכתוב למחר וואלף ספרי לשלום לך אשתן אמרי ספרי סנה אכני ידעתי וזכרנו סכרתי כי את השב אל ימנע יוהא מן כנפם וכשעני שועה קטובה קבלתי עלי לטובה לטרופ כנפוי ומאורי לטובה ידעתי וזכרתי ורמינו הקהלה עד שחזתי את שחכה נפשי בתפלה לאר למסיר וואלף ידתי כמסו דכרי כפוי שתי לאמר עם הספר אשר למסיר וואלף ידתי כמסו ואכא לשונם לי סתפקי ומה תסב לו לדקדוקסר של אמת אשר יעשה עם התאשר בישיבה של מפלה בין הלומדי והדורשין שפתתיו יהיו דוכנין ורמשינוס אש עלי מתן ירבה יועב כעיני ויכשר ארבה ונכניע דכרי נכתב א האלוף

הרמ"ם * ונוגע ונושא דמחא היינו בחנם אבל כדי להזהר
 על המחא לא ע"כ. והרמב"ם במשנה ק"ן מפ"ט ש"ז
 מדבר בחמה על המחא שאם נשאר את המחא ק"ו שיהיה הוא
 טהור. אלא בנושא ונוגע שלא לצורך כו'. וכ"כ בחבורו רמ"ז
 מהלכות פרה. עיין במשנה
 דלקמן. ומ"ס הר"ב וחילוק
 הכתוב בין ואם למים כו' בספרי
 פ"ט תהי' ופי' אשפר לומר שכל
 הכתוב לחלק בין מזה ולא נוגע.
 למה נוגע. דק"ו דמזה נוגע.
 מחמא בגדים. כדליתא התם.
 ועיין מ"ס בסוף מחתימין דלקמן:
 ברוי קי"ה וכתה הוא. מניין

ש"ז פ"ט
 ע"כ פ"ט
 ב"ז פ"ט
 ב"ז פ"ט

מטמאין אדם וכלים במגע. יכלי חרש
 באויר ואינם מטמאין במשא: ב למעלה
 מהם גברה. ומי המחאת שיש בהם ברי
 הזייה שהם מטמאין את האדם במשא.
 למטמא בגדים. במגע (ס"ה) ודושיכי בגדים
 במגע: ג למעלה

ורבותו למדו שהמזו טהור. ולא בא הכתוב אלא ליתן טעור
 לנושא. שר"ך שיהיה בו כדי הוזהר. וחילוק הכתוב בין מים
 למים. לומר לך מים שיש בהם כדוהויה. מטמאים אדם למחא
 בגדים. ושארין בהן כדי הויה. מטמאים אדם למחא אוכלים
 ומשקין. ונ"ל למחא בגדים. וכלי
 חרש באויר. כשנשלה טומאה
 באויר כלי חרש. בין נגעה בכלי
 בין לא נגעה. נטמא הכלי. ואם
 נגעה הטומאה בכלי מחנוך לא
 נטמא בפגיעה זו. דכתוב
 (ויקרא) וכל כלי חרש אשר יפול
 מהם אל תונו וכו' יטמא מחונו
 נטמא. ואינו נטמא מאחוריו:
 ואינם מטמאין במשא. דכל ידך אבות הטומאות דחשיבי הכאי
 כתיב בהו הנוגע. ולא כתיב בהו הנושא. ב מטמאים את
 האדם במשא. מהגבוי אחד מהן. בין בידו. בין שהגבוי
 אחרו על כתיפו. ואפילו שלא נגע הוא בטומאה או שתיקה
 שטומאה קשורה בחבל. והגבוי הטומאה על ידי החבל. כיון
 שהגיע כובד הדבר הטמא בעצמו. נטמא האדם טומאת משא
 למחא בגדים שעליו. או כל בגדים וכלים שהוא נוגע בהן.
 מען מכלי חרש. כל זמן שהטומאה על גביו. אבל לאחר שפירש
 תן הטומאה אינו מטמא כלים בפגיעה. לפי שהמשא את
 הטומאה לאחר שפירש ממנה. אינו אלא ראשון לטומאה.
 ואין כלים מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה. ואפילו בזמן
 שהוא נושא את הטומאה אינו מטמא אדם וכלי חרש. לא שאר
 כלים בלבד. ואין לך טמא טומאת משא. אלא האדם בלבד ולא
 כלים ולא אוכלים ומשקים שאם היו כלים רבים זה על גב זה.
 ונכלה או מי נדה בכלי העליון לא נטמאו הכלים התחתונים
 במשא. כל זמן שלא נגעו בנבלה או במי הנדה. וכן אוכלים
 ומשקים אין טמאים טומאת משא דגבי טומאת משא כתיב לקם
 ודשינן לקם הם מטמאים במשא. ואין מטמאין לא כלים ולא
 אוכלים ומשקים במשא. וכשם שהנבלה מטמא במשא. כך
 מטמאה בהיסט. שהיסט מתין משא הוא. כגון שהיה עץ מונח
 בראש האילן או בראש הכותל. ונכלה בקצה אחד של עץ ובא
 אדם והכריע בקצה השני כיון שהגבוי הקצה שבו הנבלה. מחמת
 הכרעתו נטמא טומאת היסט דהוי כנושא. ומשויי פגדים
 במגע. כלומר מנועים. הבגדים טומאה אי איכא מגע בלא
 משא שהנוגע בנבלה או במי הגדה ואינו גושאם. אינו מטמא
 אפילו בגדים שעליו. דכתיב (שם) הנוגע בנבלתם יטמא
 עד הערב. ולא נזכר שם כמות בגדים. וכיו הגדה גמי כתיב
 (בטריב י"ט) והנפש הנוגעתו טמאה עד הערב. משויי
 לשון מניעה. כמו ולא חשכת את בך (בראשית ב"ב)
 ג נועל

לה במשנה ה' פ"ק בתרא דפרה: במגע הוא שיהחבר
 בדבר אשר יטמא אותו בלא חמשי וכל מה שיאמר בו שהוא
 מטמא אדם במגע. הוא שכאשר נגע בשטח גשם האדם
 שיהיה. ויין הכדל בין שנגע בו הדבר הטמא בידו.
 או בדברו. או באויר חלק משור גופו. וכן אלו נגע בלשונו
 טמאה. אולם אם לקח כעדשה מן השרץ והשליך בגרון האדם
 וכלל אותו הנה לא יטמא. לפי שלא יקרא מגע אם לא שיגע
 באבריו הנגלים. הרמב"ם בפירושו: ב גבלה דכתיב
 (ויקרא) ואל הנושא את נבלתה יכבס בגדיו. וכתיב הר"ב
 למחא בגדים שעליו. או כל בגדים וכלים שהוא נוגע בהן
 חוץ מכלי חרש. דממעט להן בת"כ כדי נבילה. בפ"ט ויהי
 צינור השמימי מנין לשמות שאר כלים כבגדים ת"ל יטמא.
 יכול יטמא אדם וכלי חרש ת"ל בגד. בגד הוא מטמא ואינו
 מטמא אדם וכלי חרש. הר"ם. וברפ"ה דזבחים כתב הר"ב
 ברי"ז כיוצא בזה. ושם אפרש בס"ד. ומ"ס הר"ב אבל לאחר
 שפי' כו' דגבי זבילפינן הכי. כמ"ס הר"ב ברפ"ה דזבחים.
 ומינה לכל זבילפינן הכי. ומי טמאתי במשא. וכמי טמאת שיש בהם כדי
 הזייה. ולחמאת מיהא טהור הנושא. דאלת"ה הנושא ללוות
 של מי הטמא ויחזור ויטמא את הללוות (ומחזור
 הללוות) וטמא את המים. ומנינו כל העוסקים בפרה
 דמטמאים בגדים והפרה טהורה: הר"ם במשנה ב' פ"ק ח'
 דפרה. ובפי' הר"ב משנה ח' פ"ט דפרה. ועוד בספ"י:
 שרם מטמאים כו'. ומענה דלא חשיב הכא אבר מן החי
 מן הבהמה. שדינו כדון נבילה למחא במשא אדם
 למחא בגדים. דאין חלוק מנבילה כלל. אלא לענין בשר הפורש
 תמונו דהיא כפרק העור והרוטב (משנה ז') ושמה לכך לא
 תקי ליה משום דכלל נבילה הוא דמקרא דנבילה נפקא לן
 אבר מן החי (כדפירש הר"ב שם) דכתיב (שם) וכי ימות מן
 הבהמה וכו'. בר"ם: בבושא עיין בפי' הר"ב דמשנה ג'
 פ"ק בתרא דזבחים (ד"ה חוץ) שר"ך שזויה ג"כ. ומ"ס הר"ב
 וכשם כו' כך מט נזה. בהיסט כיון שהגבוי הקצה כו'. וכן
 לשון הרמב"ם בפירושו. אבל בחבורו פ"ק ח' מה"ט כתב כיון שהגיד את הטומאה שבקצה השני טמא משום נושא ואפ"ל אם משך
 כו' עד שהגבוי הטומאה שגדרה על הארץ שזה נושא ודאי. ע"כ. ואם גם דעת הר"ב כן. א"כ לפי מ"ס בונים דאין משא בלא
 הזוה לא משכחת למשא בלא היסט. אבל היסט בלא משא משכחת ליה. ואז"ה טמא משום נושא. ומינה ללכל המטמאים במשא
 שר"ך שייסט. כמ"ס בונים פ"ק בתרא משנה ו'. וחשובי בגדים במגע. עיין מ"ס במשנה ו' פ"ק בתרא דזבחים (ד"ה זבתי)
 ומ"ס הר"ב וכיו נדה גמי כתיב והנפש הנוגעתו טמאה עד הערב

ואומר

ג בועל נדה כתיב ביה (ויקרא ט"ו) ותהי נדה עליו למדע
 שהוא מטמא משכב ומושב כנדה וכתיב בתורה וכל המשכב
 אשר ישכב עליו יטמא וא"כ לומר אלא לפרושי ותהי נדה
 עליו דרושא אתא והכי קאמר כתיב ותהי נדה עליו שאמרתי
 לך לא אמרתי אלא לעיני
 שיהיה אב הטומאה כנדה מה
 היא מטמאה אדם וכלי חרס
 אף הוא מטמא אדם וכלי חרס
 אבל לעשות משכב ומושב כל אשר
 ישכב עליו יטמא הוא ולא יטמא

ג למעלה מהן בועל נדה שיהו מטמא
 משכב תחתון בעליון למעלה מהן
 זובו של זבי ורוקני ושכבת זרעיו מימי רגליו
 ודם הגדה

אדם וכלים כמשכב הנדה שמתמא אדם וכלים אנה דין ראשון
 לטומאה יש לו שמתמא אוכלים ומסקין בלבד משכב תחתון
 בעליון כלומר משכב תחתון של בועל נדה בעליונו של זב
 מה עליונו של זב היינו כלים שעל גבי הזב כגון עשר מצעות
 זו על גב זו וכלן על גבי הזב בין שנגע בהן הזב בין שלא נגע
 בתחתון ומטמאין אוכלין ומסקין אבל לא אדם וכלים אף
 תחתונו של בועל נדה דהיינו המצעות שתחתיו מטמאין אוכלים
 ומסקין ולא אדם וכלים דאלו תחתונו של זב וזכה ונדה
 ויולדת אפילו עשר מצעות זו על גב זו ואחד מן הטמאין
 הללו בעליון כולן שתחתיו טמאין ומטמאין אדם וכלים
 למעלה מהן זובו של זב וכו' משום דהנך דחשיב ואיל
 מטמאין בכל שהן ביובע

ואומר אני דאגב מורסיה נשתבש שצקש למצוא ראייה מן
 הכתוב והכתוב הזה לא נאמר אלא על הנוגע בטמא חס
 כמ"ש הר"ב בעצמו בריש מסכת אהלות ולכך הר"ש והרמב"ם
 לא הביאו שום מקרא לנוגע במי הנדה ומשמע דמדון נבילה

נפקא לן ועוד יראה לי דאויבא
 למדרש המסטיה דקרא דלעיל
 והנוגע במי הנדה (וכנס בגדיו)
 אע"ג דמוקים ליה לעיל באין בהן
 כדי הויה מ"מ שמעת מיב' כמו לכל
 נוגע ושוב מואתהי כדברי בתו

פ"ק דיומא דף י"ד [ד"ה אלא] דקרא דהנוגע במי הנדה
 משמע אפילו נגע בכשעור יטמא גרידה טומאה קלה בלא כבוס
 בגדים וכתבו ג"כ דליכא לאוקמא ומוז' למגע בכשיעור
 הויה דא"כ משא לא טימא הכתוב ולא תשכחן טומאת
 כבוס שאין בו משא דנבילה כו' ג רמב"ר מהן בועל
 נדה כו' עיין מה שאכתוב בדבור למעלה מהן זובו וכו' :
 שהוא מטמא משכב תחתון בעליון פירש הר"ב בעליונו
 של זב מה עליונו של זב כו' במשנהו סרק ד'
 דזבים ומשום לעולם ילמד אדם לתלמידיו בלשון קרה
 לא האריך לתני עושה משכב תחתון לטמא אוכלים ומסקין
 ועיין מ"ש בספר כ"ו תכנה ג' ובספר כ"ח משנה ט' :

במשכב והר"ב נקט בלישניה משכב ומושב וכן בכמה מקומות
 שנינו משכב ונקט משכב ומושב ולא קשיא שזהו

שכתב הרמב"ם במשנה דלחין כאשר שמעת משכב ומושב בכל מקום הנה לא החשיב שבין המשכב והמושב חלוק לעומתה כמו
 שבין המרכב והמשכב כמו שבארנו אבל דין המשכב והמושב אחד אמנם תחילת בתמונה ובשעור לפי שיש מי שיכשר
 למשכב ויש מי שיכשר למושב לבד לא למשכב ולשון ספרא משכב שהוא מיוחד לשיבה ומושב שהוא מיוחד לשיבה ע"כ :
 רמב"ר מהן זובו כו' לשון הר"ב משום דהנך דחשיב ואיל מטמאין בכל שהן במגע ובמשא וכו' כ"כ הרמב"ם וקמיהי
 דבמשנה ב' פ"ה דנדה הוסיף דזוב אינו מטמא בכל שהוא אלא לרואה וכמו שפירשו בשכנת זרע לבעל קרי
 בריש פרקין ומיהו בלשון הרמב"ם דהתם יש קצת לדקדק דלא קאמר שרריך בעדשה לנוגע אלא בש"ז בלבד ודל בעל קרי וגל
 דשל זב אע"פ שהוא דוחק בלשון מ"מ נוכל ללמד כן וכן משמע בחבורו שבפ"ה מה' אבות הטומאות כתב דין ש"ז שהוא לרואה
 במשאו ולנוגע כבעדשה ובפ"ה מה' מטמאין המשכב כתב רוק הזב וש"ז כו' ומטמא כל שהוא במגע ובמשא אבל להר"ב שכתב
 בהדיא התם (בזבים) [ג"ל כנדה מ"ב פ"ה בדה ומטמאין וכו'] דזוב אינו מטמא לנוגע עד שיגע כבעדשה קשיא ואע"פ שאפשר
 לומר דהכא מפרש כמ"ד פ"ה דנדה דף מ"ג בש"ז דבעל קרי שאף לנוגע במשאו דתנאי נהו כדאיתא התם מ"מ דברי הר"ב
 סותרין זה את זה וכן יש לדקדק מילין להחמיר בטמא זוב או ש"ז של זב שיהא חמור לטמא בכל שהוא אף לנוגע יותר משל ש"ז
 דאשר שאינו זב והרמב"ם שכתב בפירושו וז"ל יובגמ' נדה זובו טמא הוא כי אצטרך קרא (לא תוויי בכל) שהוא לנוגע ולנושא וכן
 (האחרים נסרבו) בזוב ע"כ ודקדקתי במקומו שהוא בש"ז דף כ"ה ולא אמרו שם אלא כי אצטרך קרא למשא בלומר דלמגע
 לא אצטרך דלא גרע משכבת זרע כדאיתא התם ולא מנאמי שיאמרו בכל שהו בגיבוסו של הרמב"ם ומ"מ הרמב"ם
 והר"ב ובעל נדה אין מטמא עד שיטא את כולו עיין בפ"ד דזבים משנה ד' ועוד עיין שם פרק' משנה ב' (ובר"ש
 מייית ברייתא דת"כ והיא סיפא דברייתא שכתב הר"ב לעיל דלמדון למשכב בועל נדה שיהא) בעליונו של זב דתני בטומא
 נמצאת אומר משכבו במגעו מה מגעו מטמא אחד ופוסל א' אף משכבו מטמא א' ופוסל א' [ט"כ] והשתא אין לנו לדחוק כלל
 אלא נפרש למעלה מהן זובו כו' שמיטמא במגע ובמשא פי' ששוכב מגעו למשאו קדמיתא נמי הר"ב והרמב"ם ואלו בועל נדה אין שיה
 מגעו למשאו ובאמת שהרמב"ם כתב בפירושו וכן בחבורו רפ"ג מהלכות מטמאין משכב דבועל נדה מטמא במגע ובמשא
 כנדה ויש לתמוה עליו מואת הברייתא אבל מסקנת הר"ש דבועל נדה אינו מטמא במשא לטמא בגדים כמו
 שאינו מטמא במגע כהיה ברייתא דת"כ ואע"ג דהשתא נמצא בועל נדה קל מנבלה דהטמא נבלה מטמא בגדים אפ"ה
 קמני שפיר למעלה מהן אע"פ שהראשון נמי חמור ממנו כיון דבדבר זה מיהו למעלה משלפניו וכמ"ש ג"כ הר"ב במשנה
 דלקמן וכן עיין לקמן בסמוך בד"ה למעלה מהן מרכב כו' זובו של זב ורוקני כו' כולו נפקא לן בפרק דם הנדה (ד' נה)
 מקראי זובו של זב דכתיב (ויקרא ט"ו) זובו טמא לימד על הזוב שהוא טמא וכתיב (שם) והזב את זובו מוקים את זובו לו
 מה הוא לא חלק ב' מגעו להשא לטמא אדם לטמא בגדים כו' ורוקני

מ"מ פ"ה חס
 חסא חסכ
 חסא חסכ
 חסא חסכ
 חסא חסכ
 חסא חסכ
 חסא חסכ
 חסא חסכ
 חסא חסכ
 חסא חסכ

נפקא)

גמקח לן מדכתיב (ויקרא ס"ו) וכי יורוקו הוב ומרבי ליה הכס
 בין למגע בין למשא ומימי רגלין וליף התם מרוק שמקעגל
 ויצא וחוזר ונבלע ושכבת זרעו אף על גב דש"ז דעלמא לא
 מטמא לא במגע הכא בש"ז דזוב דחמיר ולא משום דא"א בלא
 כהנח ויכה לא משום דמייתי ליה
 פק"ו מרוקו כדאיתא בסוף פרק
 ביבד הרגל ומה שזרן בטור
 עמא בטמא טמא בטור
 אינו דין שיהא טמא בטמא דם

א פ"י ס"ח
 ב ג' ו' ה'

ובמשא וזועל נדה אין מטמא עד שיא את כלו משום הכי
 קתני למעלה מהן כלומר דהך דחשיב הן למעל' זבועל נדה
 לשי שא מטמאין בכל מה שאין כן זבועל נדה : שהם
 מטמאין במגע ובמשא שזיה מגען למשאן דבין במגע בין
 במשא ממזנין אדם לטמא
 בגדים וכלים סוף מאדס וכל'
 חרס : מרכב : התפוס של אוכף
 קרוי מרכב : שהאוכף עצמו
 שאדס רוכב עליו טמא משום

שהן כמטמאין במגע ובמשא למעלה מהן
 מרכב שהוא מטמא תחת אבן מכביא למעלה

מושב והתפוס שלו טמא משום מרכב : שהוא מטמא תחת
 אבן מטמא אבן גדולה ופירש' כדכתיב (דניאל ו"ח)
 והימים אבן חדה ושומת על פוס גובא' ואם יהיה אבן
 גדולה על גבי התפוס של מרכב והזב מופסבה
 אף

אדה לאמר קרא (שם) והדוד בנדחה הדוד מאחאה
 כמותה ונדה מטמאה אדם לטמא בגדים הר"ש ותו התם
 דק"ד ע"ב אי מה היא עושה משכב ומושב לטמא אדם
 ולטמא בגדים אף דמה עושה משכב ומושב כו' דמה ברמשכב
 ומושב הוא כו' ואמר קרא (שם) אשר היא יושבת עליו
 שיה ולא דמה אי מה היא מטמאה באבן מטמא אף מדוה נמי

טמא באבן מטמא אמר רבי אשי אמר קרא ובנושא אותם יאחס
 למימר שיהא חמור מן הטליון לכל דבר דהא זבועל לא מטמא
 אדם כדקתני טמא למעלה מן המרכב משכב שזיה מגעו למשאו
 והכן נמי לקמן בפרק כ"ג (משנה ב') מה בין
 מרכב למושב מרכב חלק מגעו ממשאו הר"ש : מרכב לשון הר"ב
 התפוס של אוכף קרוי מרכב וכן פירש הר"ש וז"ל
 פ"ו בריש פרק ג' דטרובין תפוס לאוכף ארצו' בלע"ז שכשרוכב
 תופס באוהעץ שנקרא ארצו' ולהכי מטמא משום מרכב
 ע"כ בפירש החומש בפ' מזורע שהארצו' מטמא משום מרכב
 והאוכף עצמו מטמא משום מושב ע"כ ואנאחתי
 כתוב התפוס הוא מה שאחורי האיש כשהוא רוכב ומה שהוא
 רוכב שיהא רוכב היה כמותו דהיאך יהיה לא' ג' מני טומאות
 ע"כ אבל הרמב"ם פירש מרכב הוא כל מה שיכשר
 לרכיבה כמו הכסא והמרדעת והאוכף וזולתן ע"כ וכן יראה
 פשטא דמתניתין ב' פ"ג וכן גם כן דעת התוספות
 דערובין (ד"ה אי) דאדשריך התם אדתני כל שיגשא כו'
 מן הראוי למשכב ומושב והאכא מרכב ומהדרין
 האי מרכב כיבי דמי אי דיתבי עליה היינו מושב כתבו
 התוספות תימא דבקרא כתבי מרכב ומושב ודינס חלוק זה מזה
 וי"ל נתי דקרא מחלק בין ישיבה דרכיבה לישיבה דעלמא
 ת"מ התנא כו' כל עניני ישיבות קאמר ע"כ שמעינן דסבירא
 להו דישיבה דרכיבה היא טומאת מרכב : שיהא מטמא תחת
 אבן מטמא אף על פי כו' כטומא התפוס וכן פירש הרמב"ם
 ואני תמה דב' תנן בכלהו למעלה מהן לא לענין קבלת טומאתן
 קתני אלא לענין שיטמאו אחרים ואפשר שדעתם שכוון שמקבל
 טומאה ממה שעל אבן מטמא ממילא מטמאים ג' כחות דבר
 שהיא על גבי אבן מטמא אבל לא היה להם לטמא אלא
 לפרש וז"ל הר"ש שהוא מטמא תחת אבן מטמא כגון שהמרכב
 תחת האבן וזא יושב הוב על גבי האבן ואחר כך ירד הוב
 מעליה וזא הטהור יושב עליה בעוד שהמרכב תחתיה
 כטמא הטהור מחמת המרכב שתחת האבן דמתיבא כ"כ בפ' זאת
 קהיה והיושב על הכלי אשר יושב עליו אין לי אלא בזמן
 שיגשא עליו הוב וגב' זו מנין לעשרה מושבות זו על גבי זו
 אפילו ע"ג אבן מטמא (כלומר ואפילו על ידי אבן מטמא ע"כ)
 סוב ראיתי בתום ר"פ דס' הגדה וגם בת"כ כך היא ת"ל
 אשר יושב עליו הוב יטמא יושב הטהור ויטמא ואין לי אלא
 שהוא יושב והזב שם מנין לעשות ריקן כמלא ת"ל כל
 דשניין עמאין הנושא את המשכב והנישא על המשכב
 ומשכב הוב תחת האבן (לא) נחלוק בין נושא לנישא
 במרכב : שחלק מגעו ממשאו ת"ל כלי לרבות את המרכב
 ובדבר זה מטמא למעלה מזוהו של זב וחביריו דלא מטמא
 באבן מטמא כדכתיב והנושא אותם דאותם מיעוט
 ודריש הנושא כמו הנישא כדאשכחן בפרק גנות כותים
 דק"ג (ג) והנשא כתיב דהכא בנישא ע"ג הדם איירי
 מהלך דההוא מטמא אדם במשא לטמא בגדים כדחתן
 הכא אבל הנישא ע"ג הדם טהור והשתא איכא תרי גוויי
 אבן מטמא אחת שהזב ע"ג האבן ומשכבות תחתיו
 דשאר דבריפלא מטמא באבן מטמא דהא מתירא דאשר
 יש מתרבי ומתן כפ' בתרא דמס' זבים (משנה ב') כל
 שהזב נישא עליו טהור וזו מן הראוי למשכב ומושב
 והאדס שהושכב ומושב תחת האבן והטהור יושב
 עליה ובכ"כ ג' איירי בפ' דס' הגדה דק"ג (ג) דממעט
 דמה ממה דכתיב בפ' זב דקאי והנשא אותם
 ומשכב ומשב ומשכב באבן מטמא וכתב אותם למעוטי
 זב ודס האדס ע"כ : אבן מטמא פירש הר"ב אבן גדולה

וכידי

אע"פ שאין כוודו של זב נכר על המרכב . נטמא התפוס שחמק האבן משום מרכבן למעלה מן המרכב משכב . דכאבן מסמא מטמא משכב . כמו מרכב . ועוד אמור וממו . דסוה מגעו למשא . לטמא אדם לטמא בגדים . מגעו בהדיא כתיב ביה

(ו קרא ט"ו) . ואיש אשר יגע במשכבו יכנס בגדיו . ומשאו דלאחר שהזכיר הכתוב דין מגע המשכב ודין מגע של מרכב נאמר והנושא אותם יכנס בגדיו . אמר במשכב בין מגע בין משא טעונים כיום בגדים . אבל במרכב חלק הכתוב בין מגע למשא . דכתיב (שם) וכל המרכב אשר ירכב עליו הזב יטמא . ואלו יכנס בגדיו לא כתיב ואין משכב עושה משכב

דכתיב (שם) כל המשכב אשר יטמא . זב עושה משכב . ואין מושכב עושה משכב . הילכך אם נגע משכב הזב בכלים אינם אלא ראשון לטומאה נמצא זב למעלה ממשכב : ד שהיא מטמאה את בועלה . טומאה שבעה דגבי נדה כתיב (שם) ותהי נדה עליו וטמא שבעת ימים . וכתיב גמי גבי זבה (שם) בימי נדתה תהיה טמאה היא . ודרשינן תהיה טמאה . לרבות את בועלה . היא היא מטמאה את בועלה ואין הזב מטמא את מה שבעל טומאת ז' . אלא טומאת מגע ומשא : למעלה מן הזבה מזורע . דמזורע עושה משכב ומושכב כזבה . וחמור ממנה שהוא מטמא בביאה . כשבא אל הבית . טמא כל מה שבבית . ואע"פ שלא נגע . דכתיב (שם) י"ג מחוץ למחנה מושבו . מלמד שמושבו טמא . מלאך אמרו מזורע שיושב תחת האילן וטהור עובר . נטמא הטהור . ואם טהור יושב תחת האילן ומזורע עובר . לא נטמא הטהור . וכן בבגד המנוגע ובאבן המנוגעת . דוקא מזורע בימי חלוטו . אבל בימי ספרו דהיינו לאחר תגלחת ונפירים . אינו מטמא בביאה . ואינו מטמא משכב ומושכב : למעלה מן המזורע . ע"כ כשעורה . שהוא מטמא טומאת שבעה דכתיב (בפרק ל"א) ובגסות בגדיכם . ביום השביעי וטהרתם . כל טומאות שהתם מטמאין בהם . לא יהיו פחותים משבעה . ואע"ג

וכבידה כו' . אע"פ שאין כוודו של זב נכר בו . כ"כ הטו' דריש פרק דם הנדה [ד"ה אבן] בשם ר"ת ורבינו שמואל . ומ"ש הר"ב והזב תופס בה . פי' באבן . ועיין [גמ' הר"ב] במשנה ה' פרק בתרא דזבים דאפילו גייר ומסיק . וגם הר"ש מסיק כך . אבל

מטעם אחר . ובזבים ראוי להאריך : למעלה מן המשכב הזב . כל טומאות שבמשכב ישנו בזב שגם הוא מטמא באבן מטמא כעין משכב . דהיינו כגון שהמשכב תחת האבן . והטהור מלמעלה . דמפירשינן לעיל . וכאלו גומא אצבעו של זב תחת הגדך : והטהור מלמעלה טמא כדתנן במ"ס זבים . (פ"ה חמשה ב') ובמגע נמי מטמא בגדי' דכתיב (ויקרא ט"ו)

והנוגע בבשר הזב יכנס בגדיו . ובמשא נמי מטמא בגדים . דילסיק בק"ו ממשכבו דכת"כ בפרשת וחת תהיה ולפינן במגע נדה שטמא בגדים בק"ו ממשכבה . ומהא"ק י"ו יש ללמוד הנושאה . וכן יש ללמוד בזב הר"ש : ד למעלה מן הזביזבה . שהיא מטמאה את בועלה . כתב הר"ב דגבי נדה כו' ואין הזב מטמא את מה שבעל זבה לא יהיה אב . וכן ביאר בספרא . אבל יהיה הנוגע . כמו שנוגע באב בלבד . הרמב"ם בפ"ו . למעלה מן הזב מזורע . פירוש הר"ב דמזורע עושה משכב ומושכב כזבה . בספרי . באמרו ה"ש שהמזורע מוחלט . כאשר נרשף מהזרע . וכנס המטהר את בגדיו . אמרו מה זה בא ללמדנו . אם ללמד שטמא בגדים במגע והלא ק"ו הוא . אם בימי ספרו שאינו מטמא בביאה . מטמא בגדים במגע . בימי גמרו שטמא בביאה אינו דין שיטמא בגדים במגע . א"כ למה נאמר וכנס המטהר את בגדיו . מלמא מטמא משכב ומושכב הרמב"ם . וכתב עוד הרמב"ם . דמזורע מטמא נמי במשא כמו הזבה . אבל מפני שהוא לא כתב כן אלא מהא דתנן . למעלה מזה . מזורע . ש"מ דבמשא שוה לה . והר"ב אינו סובר שיש לדקדק כך מדקתני למעלה מהן . שסובר שאע"פ כיכול להיות שיש חומרה באותו שלאטה ממנה . ולפיכך השמיט הר"ב ולא כתב שמזורע מטמא ג' במשא . אע"פ שכתב שטמא משכב ומושכב . כמו הזבה ילפי שלזה יש ראיה מהספרי . משא"כ למשא

זה ברור לי שהיתה כך דעת הר"ב אבל אני תמה מהרמב"ם . שכמו שהביא לו ראיה אחרת למושכב ומושכב מהספרי . ואע"ג דשמע לה מדתנן למעלה מזה . כמו כך היה יכול ג"כ להביא ראיה אחרת למשא . משנה שליומה שטינו במשנה ו' מפ"ה דזבים . הנוגע כו' במזורע זכו' ואחד הנושא . וא' הנושא . וכן הר"ב . אדכתב שוטמא משכב ומושכב . לפי שכך שנו בספרי . כמו כן ה"ל לכתוב שטמא ומשא שכך שנינו במשנה דזבים . אלא דאשתמטתיה להר"ב . ורהטא תלמודיה דהכא בתר פי' הרמב"ם . דלמשא לא שמת ליה אלא מדתנן למעלה מהן . ולדידיה ליכא למשמע מהכא כמו שכתבתי : שדווא מטמא בביאה . כתב הר"ב . דכתיב מחוץ למחנה מושבו מלמד שמושבו טמא בת' כפרשת בני תזריע . ויראה לי שגלמד מיתור דמושבו מיתור ידעה כתיב ביד יטב מוצאיו כך בספר קרבן אהרן . ולשון הרמב"ם ספ"ו מה' צרעת מחוץ למחנה מושבו . מה הוא טמא . אף מושבו טמא . ומ"ש הר"ב מלאך אמרו מזורע שהוא יושב בו . עיין בנה במשנה ז' וח' פי"ג דגגעים . ומ"ש הר"ב דוקא מזורע בימי חלוטו . אבל בימי ספרו כו' . לא אתא אלא לאשוקי ימי ספרו : אבל מי הסגרו לענין זכ' כמו ימי חלוטו . שכן שנינו במשנה דלקתן . מזורע מוסגר נטמא בביאה . ולשון הרמב"ם בפירושו : זה הדין במזורע בימי גמרו לבד ר"ל בזמן הצרעת ולא בימי ספרו : עצם כשעורה שהוא מטמא טומאת ז' . כתב הר"ב דכתיב ובגסות בגדיכם ביום השביעי וטהרתם מכל טומאות זכו' .

מ"ש הלכה כ
ב דם הלכה כ
מ"ש הלכה כ
ב דם הלכה כ
מ"ש הלכה כ
ב דם הלכה כ
מ"ש הלכה כ
ב דם הלכה כ
מ"ש הלכה כ
ב דם הלכה כ

בסוף

בסוף פרק ביצה הרגל דק כ"ה . הר"ש . ולא הבינומי . היאך
 מתקנין ליה מהך קרא לרבות עמם כשעורה לטומאת שבעה .
 והתם בגמ' לא אמרו אלא למסן במת . ומסן נוכל לרבות בכלל
 בגדיכם שהיא כעין בגד . עוד מצאנו למדרש זה לשון כלים

א שם פא"ל א
 ב שם פא"ל א
 ג שם פא"ל א
 ד שם פא"ל א
 ה שם פא"ל א
 ו שם פא"ל א
 ז שם פא"ל א
 ח שם פא"ל א
 ט שם פא"ל א
 י שם פא"ל א
 יא שם פא"ל א
 יב שם פא"ל א
 יג שם פא"ל א
 יד שם פא"ל א
 יה שם פא"ל א
 יז שם פא"ל א
 יח שם פא"ל א
 יט שם פא"ל א
 כ שם פא"ל א
 כא שם פא"ל א
 כב שם פא"ל א
 כג שם פא"ל א
 כד שם פא"ל א
 כה שם פא"ל א
 כו שם פא"ל א
 כז שם פא"ל א
 כח שם פא"ל א
 כט שם פא"ל א
 ל שם פא"ל א
 לא שם פא"ל א
 לב שם פא"ל א
 לג שם פא"ל א
 לד שם פא"ל א
 לה שם פא"ל א
 לו שם פא"ל א
 לז שם פא"ל א
 לח שם פא"ל א
 לט שם פא"ל א
 מ שם פא"ל א
 מא שם פא"ל א
 מב שם פא"ל א
 מג שם פא"ל א
 מד שם פא"ל א
 מה שם פא"ל א
 מו שם פא"ל א
 מז שם פא"ל א
 מח שם פא"ל א
 מט שם פא"ל א
 מך שם פא"ל א
 מא שם פא"ל א
 מב שם פא"ל א
 מג שם פא"ל א
 מד שם פא"ל א
 מה שם פא"ל א
 מו שם פא"ל א
 מז שם פא"ל א
 מח שם פא"ל א
 מט שם פא"ל א
 נ שם פא"ל א
 נא שם פא"ל א
 נב שם פא"ל א
 נג שם פא"ל א
 נד שם פא"ל א
 נה שם פא"ל א
 נו שם פא"ל א
 נז שם פא"ל א
 נח שם פא"ל א
 נט שם פא"ל א
 ס שם פא"ל א
 סא שם פא"ל א
 סב שם פא"ל א
 סג שם פא"ל א
 סד שם פא"ל א
 סה שם פא"ל א
 סו שם פא"ל א
 סז שם פא"ל א
 סח שם פא"ל א
 סט שם פא"ל א
 ע שם פא"ל א
 עא שם פא"ל א
 עב שם פא"ל א
 עג שם פא"ל א
 עד שם פא"ל א
 עה שם פא"ל א
 עו שם פא"ל א
 עז שם פא"ל א
 עח שם פא"ל א
 עט שם פא"ל א
 פ שם פא"ל א
 פא שם פא"ל א
 פב שם פא"ל א
 פג שם פא"ל א
 פד שם פא"ל א
 פה שם פא"ל א
 פו שם פא"ל א
 פז שם פא"ל א
 פח שם פא"ל א
 פט שם פא"ל א

"חמור מכולם המת י שהוא מטמא באהל
 מה שאין כולם מטמאין : ה עשר
 טומאות פורשות מן האדם . בחוסר
 כפורים אסור בקדש . ובותר בתרומה
 ובמעשר . חזר להיות מטמא יום אסור
 בקדש ובתרומה . ובותר במעשר . חזר
 להיות בעלקרי אסור בשלשתן . חזר
 להיות בעל נדה . מטמא משכב תהרון
 בעליון . חזר להיות זב . שראה שתי
 ראיות . מטמא משכב ויושב . וצריך
 ביאת מים חיים . ופטור מן הקרבן . ראה
 שלש . חייב

כחב הר"ב יש מן חמורים ממת טוב וזכה עושין
 משכב ומושב ומטהוין באבן מסמא ומת אינו וכו' דין משכב
 במשנה ו' (פ"ה) דזבים . ודין אבן מסמא במשנה ד' פ"ה דנדה .
 ומ"ש הר"ב ח"ג יש חלוק בין מזורע יושב בו והר"ש כתב עוד
 חלוק . דבעינן שעור שהיה לבית המנוגע . לעינן בגדים
 שהוא לבוש . עד שישהא בכדי אכילה פרס . כדתנו במסכ'
 נגעים פ"ג משנה ט : חמור מכולם המת . ולא זכר הנה
 לאבות הטומאות . על דרך ההגעה למינוי . ואחמס . זכר
 מדרגות . אלו האבות קצתן . על קצתן . ולזה לא הזכיר פרה
 אדומה (דתנן סוף פ"ד מהמכת פרה) ושעיר המשתלח (דתנן
 במשנה ו' פ"ו ריומא) פרים ושעירים הנשרפים (דתנן
 התם במשנה ז' ובפ"ב דזבחים משנה ה') לפי שאין בהן לא
 מגע ולא משא (ואין מטמאין אלא למתעסקין בהן בלבד) כמו
 שיתבאר במקומן . ואין לו קשור עם אלו האבות . ולא סדר
 במדרגות . הרמב"ם . ה עשר טומאות פורשות כו' לשנ
 הר"ב . עשר מעלות זו למעלה מזו וכו' . וכ"כ הרמב"ם . ועל
 רובן הוא שכתבו כן . דהא התשיעית . שהוא פירש ממנו אבר
 שאין עליו בשר בראוי . אין לו מעלה על הרבה שנמנו לפניו
 עמם הם מטמאים נגע . ובמשא . ואולי דישום שאינו אלא
 אבר . ומטמע במגע ובמשא . קרו ליה מעלה :
 בחוסר כפורים . כתב הר"ב בגון מזורע מוחלט וזו וזכה
 ויולדות . לאו שיש עוד אחרים משא . אלא ה"ק בגון
 אחד מצאו . והר"ש לא כתב אלא כגון זב ומזורע . והרמב"ם
 שכתב לאדבעטן לא כתב כגון : אסור בקדש וכו' . טבול יום
 אסור בתרומה וכו' . בעל קרי אסור בשלשתן . בוליהו טיבין להו
 בהדדי : במשנה ג' פ"ד נגעים . ושם אשרש בס"ד :

ואע"ב דמזורע חמור מעמם כשעורה דמזורע מטמא כל אשר
 באהל כשבה אל האהל . ועמם כשעורה אינו מטמא באהל . מ"ח
 במעלה זו מיהא עמם כשעורה חמור שישמא טומאת זו . וכן על
 הני למעלה למעלה דחשיב לאו לכל מילי קצת דחמור בשני מן
 הראשון . דהרבה חמור . שיש
 חמורא בראשון שאינה בשני . אלא
 לאוקף מעלה שהוא מונה בלבד
 קאפי' שהשני חמור : חמור וכולם
 מת . יש מן חמורי ממת טוב
 וזכה עושים משכב ומושב
 ומטמאין באבן מסמא . ומת אינו
 עושה משכב ומושב . ואינו מטמא
 באבן מסמא . ומ"ח במעלה זו מת
 חמור מכולן שמשמא באהל . ומה
 שמזורע מטמא בדיאה . אין
 טומאתו טומאת אהל . דאם
 הכניס ידו לבית המנוגע סהור .
 ואפילו נכנס כולו חזן מחוטמו
 סהור . דיבאה במקצת לאו שמה

דיאה ואפי' מחילה מלפניו בבית שהמזור' . שם . כדתנן בנגעי'
 סוף פרק י"ג נכנס לבית הכנסת עושים לו מחילה גבוה עשרה
 טפחים . נכנס ראשון ויוצא אחרון . וכל כה"ג במת מטמא
 באהל . א"ג יש חלוק בין מזורע יושב למזורע עו בר' דשרשי'
 לעיל . משא"כ במת : ה עשר טומאות פורשות מן האדם .
 עשר מעלות . זו למעלה מזו . יש בטומאה הפורשת מן האדם :
 מחוסר כפורים בגון מזורע מוחלט וזו בעל שלש ראיות וזכה
 ויולדת . שטבלו והעריב שמשן . אסורין לתרומה . טמא
 שיביאו כפרתן ומוסרין בתרומה : חזר להיות טבול יום . טמא
 שטבל ולא העריב שמשו . אסור בקדש ובתרומה . ופוסל אותם
 אם נגע בהם : חזר לנאות בעל קרי . שינא ממנו שכבת זרע ולא
 טבל : חזר להיות בעל נדה . והא דלא תני חזר להיות טמא מת
 שהוא חמור מבעל קרי . דטמא מת אב הטומאה . ובעל קרי אינו
 לא ראשון והדר לפני חזר להיות בעל נדה דחמור מטמא מת .
 שהטמא משכב התחתון בעליון . מסוס דהך עשר טומאין
 פורשות מן האדם . וזו טומאת נגע היא . משכב התחתון
 בעליון : משכב התחתון של בעל נדה כעליונו של זב . מה
 עליונו של זב טמא לטמא אובלים ומשקין אבל לא אדם וכלים
 אף החמונו של בעל נדה טמא לטמא אובלים ומשקין לא אדם
 וכלים : שראה שתי ראיות מטמא משכב ומושב . וצריך לספור
 ז' נקיים . דכתיב תנן פרק קמח דמגילה . (משנה ג') אין בין
 זב הרוצה ב' ראיות . לזב שראה שלש ראיות . לא קרבן . וצריך
 ביאת מים חיים . דכתיב בזב . (ויקרא ט"ו) ורחץ בשרו
 במים חיים . אבל שאר כל הטמאים כגו להו במי מקוה :

חזר להיות טבול יום כו' כתב הר"ב ופוסל אותם . כדתנן סוף זבים . ובמשנה ד' פ"א דפרה : חזר להיות בעל נדה כו' כתב
 הר"ב והא דלא תני חזר להיות טמא מת וכו' . וזו טומאת נגע היא . והא דקני בעל נדה . טומאת גופו חשיבה
 (כיון

חייב קרבן האמור בפרשת מזורע גבי זב וכל זמן שלא הביא קרבן הוי מחוסר כפורים : מזורע מוסגר שמסגירו הכהן שבעת ימים לראות אם יולדו בו סימני טומאה : מטמא בבואה אם זב אל הביט נטמא כל אשר בבית : ופטור מן הפריעה ומן

כיון דעל ידי מעשה הזב גופו : זב לו טומאה זו ג"ל אי נמי בטומאות הפורשות ממי איירי הר"ס : חייב קרבן כתב הר"ב וכל זמן שלא הביא כ"ו : גם הרמב"ם כתב כן : ואגב אורחא הוא שכתבו פ"ד ולא דפקא מינה מידי לנדון דהבא :

הפריעה : הלא אמרה תורה בגדיו יהיו סרוגים וראשו יהיה פרוט : אלא במזורע מוחלט : ומן התגלחת ומן הכפורים : דמוחלט שנתרפא מביא כפורים : ומגלח את כל שערו ומוסגר לא : שאין עליו זכר כראוי : כדמס' בסיפ' כדי להעלות ארוכה : מטמא צמנט וצמנט ואינו מטמא צמנט : דצמנט כתיב (בטבר) י"ט) [ועל] הנוגע בצמנט מטמא צו"ש זב זכר כראוי : צו"ש צו"ש זב זכר כראוי : וצטומאת חבל כתיב לו : צמנט אדם או בקבר : ועל אדם משמע עד שיהיה בו צמנט ובידים ועלמות : במקום אחד כדי להקיפו בחוט ערב : שאם יחמוך הכשר שעל האבר לחוטים : שיש בצציון לחוט ערב : שהוא יותר עב מחוט

חייב בקרבן : חזר להיות מצורע מוסגר : מטמא בבואה : ופטור מן הפריעה ומן הפריעה : ומן התגלחת ומן הצפרים : ואם היה מוחלט חייב בכלן : פירש ממנו אבר שאין עליו בשר כראוי : מטמא במגע ובמישא ואינו מטמא באהל : ואם יש עליו בשר כראוי : מטמא במגע ובמישא ובאהל : שיעור בשר כראוי : כדי להעלות ארוכה : רבי יהודה אומר אם יש במקום אחד כדי להקיפו בחוט ערב : יש בו להעלות ארוכה : ועשר קרושות הן : ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות : ומה היא קרושתה : שמביאים ממנה העומר : והביכורים : ושתי הלחם : מה שאין מביאים מכל הארצות : ז' עיירות המוקפות חומה : שמקודשות ממנה : שמשלחים

השתי כפלים : ויהיה בהן כדי להקיף את האבר : בידוע דבהכי הוא מעלה ארוכה : ואין הלכה כרבי יהודה : ד עשר קדושות כן : איירי דאיירי לעיל במעלות של טומאות זו למעלה מזו : תנא נמי הכא מעלות של קדושות זו למעלה מזו : שמביאין ממנה העומר דכתיב (ויקרא כ"ג) וקדשת את קצירה והבאת את עומר קצירה : גלא קציר חונה לארץ : והזכורים דכתיב (דברים כ"ו) ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך : ושתי לחם : דכתיב (ויקרא כ"ג) ממושבתיכם תביאו לחם : ז' עיירות המוקפות חומה : מיתות יהושע בן נון דבמזורע כתיב (שם י"ג) מחוץ למחנה מושבו חוץ למחנה

חזר להיות מצורע מוסגר כו' ואם היה מוחלט כו' עיין מ"ס במשנה ז' פ"ק דמגילה : גם שם בפי' הר"ב : פירש ממנו אבר : ופלטת דקנאי היא במסכת עדיות (פרק ו') משנה ג' : בכזית בשר הפורש מן החי ובעלם כשעורה הפורש מן החי : הר"ס : מטמא צמנט וצמנט : ואינו מטמא באהל : כתב הר"ב דצמנט כתיב ועל הנוגע : כך הגהתי שכן כתוב בתורת משה ופלטת הוא שגם בסירוס הרמב"ם דהבא ודמס' ק דלהלות וכן בסירוס הר"ב דהבא : ועוד להרמב"ם והר"ב במשנה ג' פרק ז' דעדיות : עוד להר"ב במשנה ג' פ"ב דלהלות : בזמן נמצא כתוב וכל : ועוד ראה זה מצאתי כך בגמ' פרק ז' דגזיר דף כ"ד : תניא

וכל הנוגע בעלם : וכן העתיקו שם רש"י ופ"י : ושוב ראיתי כמו כן בספרי בפסקא וכל אשר יגע : דתני נמי כשהוא אומר וכל הנוגע בעלם : אבל בפסקא וטבל במים : תני תלתא ומני ועל הנוגע בעלם : ומ"ס הר"ב : וצטומאת אהל כתיב או בעלם אדם : דר"ש דקרא וכל אשר יגע על פני השדה : ודרשינן ליה במס' כזיר פ' כן גדול (דף ז"ג) : על פני השדה : זה המאהיל על פנייהת : הר"ס : ופירש"י על פני המת המוטל בשדה מדלח כתי' יגע במת השדה : ע"כ : ובריש פ"ב דלהלות מפרש הר"ב : דאבר מן החי נפקא לן מחלל מרב' : וכן הוא בזו הבריית' דגזיר ועלם אדם מסיק ליה לרובע : עלמות : אבל בספרי תניא דהוי תרי ססקות שהזכרתי : או בעלם אדם : זה אבר מן החי : ובמשנ' ג' פ"ו דעדיות מפרשים הר"ב והרמב"ם לתרווייהו : דמעיקרא

כתבו דחלל מרב' : תלמד על אבר מן החי שנטמא כמת : ואדחנן שיש עליו בשר : כראוי למדו מאו בעלם אדם : וראיתי שהתוספ' דגזיר (שם) : אדתניא ההם או בעלם אדם זה רובע עלמות : כהנו והלכה למשה מסיני הא דבעינן רובע : וקרא אסתבתה בעלמת : והא דהר"ב מביא גם כן מה שאחריו במקרא : או בקבר : ומפי' הרמב"ם העתיק כן והוא ללא צורך : ובגוססאות ח"י נמחק מפירוש הרמב"ם : כדי להעלות ארוכה : והוא פחות מכזית : כך פי' הר"ב ברפ"ז דגזיר ומוכרח : שהם הוא כזית תוסק לי משום כזית בשר עלמו : למ' ד כזית בשר הפורש מן החי טמא : ועיין מ"ס ברס"ק דטהרות [ד"ה והאכול] :

בחוש ערב : כתב הר"ב שהוא יותר עב מחוט ערב : מחוט השתי כפלים : מדמנן צ"פ אע"פ (בסופו) גבי מלאכות שהאשה עושה לבעלה ועושה לו משקל ה' סלעים שקי : או עשרה משקל סלעים ערב : הר"ס : וכ"כ הר"ב במשנה ב' פ"ו : ובגמ' מייירי ההם : ובהדיא כתבו הר"ב והרמב"ם כן במשנה ח' פי"א דנגעים : ד עשר קדושות : כתב הר"ב איירי דאיירי לעיל במעלות של טומאות פו' : תנא נמי הכא מעלות של קדושות כו' : ז' להרמב"ם לקה ג' במדרגות המקומות הטמאים : אשר הם ג' כמסיבות הסרה בעומאות : ארץ ישראל מקודש כו' : עיין בפי' הר"ב דסוף פרקין : אי קדושת ח"י ממנין העשר קדושות : ז' עיירות המוקפות חומה : לשון הר"ב מיתות יהושע בן נון : כ"כ הר"ס : דמסתברא (מהא) דכתי' ערי חומה דחנן בהו מיתות יהושע בן נון במשנה ו' סרק בתרא דערכין : ובתלמוד ספרא בפרשת נשא וקדש יהושע כל עיירות המוקפות חומה נקדושת מחנה ישראל : אבל לא כל ארץ ישראל ושאר עיירות שאין מוקפות חומה : ע"כ :

חייב קרבן האמור בפרשת מזורע גבי זב וכל זמן שלא הביא קרבן הוי מחוסר כפורים : מזורע מוסגר שמסגירו הכהן שבעת ימים לראות אם יולדו בו סימני טומאה : מטמא בבואה אם זב אל הביט נטמא כל אשר בבית : ופטור מן הפריעה ומן הפריעה : הלא אמרה תורה בגדיו יהיו סרוגים וראשו יהיה פרוט : אלא במזורע מוחלט : ומן התגלחת ומן הכפורים : דמוחלט שנתרפא מביא כפורים : ומגלח את כל שערו ומוסגר לא : שאין עליו זכר כראוי : כדמס' בסיפ' כדי להעלות ארוכה : מטמא צמנט וצמנט ואינו מטמא צמנט : דצמנט כתיב (בטבר) י"ט) [ועל] הנוגע בצמנט מטמא צו"ש זב זכר כראוי : צו"ש צו"ש זב זכר כראוי : וצטומאת חבל כתיב לו : צמנט אדם או בקבר : ועל אדם משמע עד שיהיה בו צמנט ובידים ועלמות : במקום אחד כדי להקיפו בחוט ערב : שאם יחמוך הכשר שעל האבר לחוטים : שיש בצציון לחוט ערב : שהוא יותר עב מחוט

השתי כפלים : ויהיה בהן כדי להקיף את האבר : בידוע דבהכי הוא מעלה ארוכה : ואין הלכה כרבי יהודה : ד עשר קדושות כן : איירי דאיירי לעיל במעלות של טומאות זו למעלה מזו : תנא נמי הכא מעלות של קדושות זו למעלה מזו : שמביאין ממנה העומר דכתיב (ויקרא כ"ג) וקדשת את קצירה והבאת את עומר קצירה : גלא קציר חונה לארץ : והזכורים דכתיב (דברים כ"ו) ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך : ושתי לחם : דכתיב (ויקרא כ"ג) ממושבתיכם תביאו לחם : ז' עיירות המוקפות חומה : מיתות יהושע בן נון דבמזורע כתיב (שם י"ג) מחוץ למחנה מושבו חוץ למחנה

כתבו דחלל מרב' : תלמד על אבר מן החי שנטמא כמת : ואדחנן שיש עליו בשר : כראוי למדו מאו בעלם אדם : וראיתי שהתוספ' דגזיר (שם) : אדתניא ההם או בעלם אדם זה רובע עלמות : כהנו והלכה למשה מסיני הא דבעינן רובע : וקרא אסתבתה בעלמת : והא דהר"ב מביא גם כן מה שאחריו במקרא : או בקבר : ומפי' הרמב"ם העתיק כן והוא ללא צורך : ובגוססאות ח"י נמחק מפירוש הרמב"ם : כדי להעלות ארוכה : והוא פחות מכזית : כך פי' הר"ב ברפ"ז דגזיר ומוכרח : שהם הוא כזית תוסק לי משום כזית בשר עלמו : למ' ד כזית בשר הפורש מן החי טמא : ועיין מ"ס ברס"ק דטהרות [ד"ה והאכול] :

בחוש ערב : כתב הר"ב שהוא יותר עב מחוט ערב : מחוט השתי כפלים : מדמנן צ"פ אע"פ (בסופו) גבי מלאכות שהאשה עושה לבעלה ועושה לו משקל ה' סלעים שקי : או עשרה משקל סלעים ערב : הר"ס : וכ"כ הר"ב במשנה ב' פ"ו : ובגמ' מייירי ההם : ובהדיא כתבו הר"ב והרמב"ם כן במשנה ח' פי"א דנגעים : ד עשר קדושות : כתב הר"ב איירי דאיירי לעיל במעלות של טומאות פו' : תנא נמי הכא מעלות של קדושות כו' : ז' להרמב"ם לקה ג' במדרגות המקומות הטמאים : אשר הם ג' כמסיבות הסרה בעומאות : ארץ ישראל מקודש כו' : עיין בפי' הר"ב דסוף פרקין : אי קדושת ח"י ממנין העשר קדושות : ז' עיירות המוקפות חומה : לשון הר"ב מיתות יהושע בן נון : כ"כ הר"ס : דמסתברא (מהא) דכתי' ערי חומה דחנן בהו מיתות יהושע בן נון במשנה ו' סרק בתרא דערכין : ובתלמוד ספרא בפרשת נשא וקדש יהושע כל עיירות המוקפות חומה נקדושת מחנה ישראל : אבל לא כל ארץ ישראל ושאר עיירות שאין מוקפות חומה : ע"כ :

ישראל ושאר עיירות שאין מוקפות חומה : ע"כ :

ועיין במשנה דלקמן מ"ס בדבור שאין זכיום כו' :
שמשלחין מתוכן את המזורעים . כתב הר"ב דבמזורע
 כתיב מחוץ למחנה מושבו חוץ למחנה ישראל .
 עיין בפירושו למתניתין דלקמן . וקצת קשיא לי דלמתיבתא

מ"ס הלכות ד
 מ"ס הלכות טו
 ע"פ ר"ת

ישראל וכשכנס יבוא עם הארץ קדש העיירות שהיו מוקפות
 חומה בימיו ויהיו כמחנה ישראל להשלהל חסם מזורעים :
 ומסבכים לתוכן חת . מותר לנשאו בעיר ממקום לתקום עד
 מקום שירצו עובדי העיר לקברו שם : ולא החת מן העיר . אין

עוזרים אותו . בעיר לקברו
 שם ואם לו רצו עובדי העיר דכיון
 דלאה כוונתה . מן העיר אין
 עכניסין אותה צרכים : דלפנים
 מן החומה . מאומת ירושלים :
 שאוכלים שם קדשים קלים
 ומעשר שני . דכתיב (רבים י"ב)
 ובאת שמה . והבאתם שמה וגו'
 וקמיס (שב) לא תוכל ללכוד
 בשעריך וגו' : הרביות . שמש

שמשלחים מתוכן את המזורעים .
 ומסבכין לתוכן את עיר שירצו . יצא אין
 מחזירין אותו . הן לפניו מן החומה
 מקודש כהם . שאוכלים שם קדשים קלים
 ומעשר שני . הרביות מקודש מכני . שאין
 זכיום וזכות גדות ויולדות ונכנים לשם
 החיל

מאות אמה על חמש מאות אמה היה . וכו' כיה בית המקדש
 כנוי . ומשם מתחיל מחנה לוויה ושיעורו עד שער נקגור .
 משער נקגור ולפנים מחנה שכינה . ומתה הבית ולחוץ עד
 חומת ירושלים מחנה ישראל : שאין זכיום וזכות גדות ויולדות
 כנכנים לפס' דכתיב (במדבר ה') וישלחו מן המחנה כל
 זרוע וכל זכ וכל עמא לפס' . שומע אש ששלשון יוצאים
 למקום אחד לתמוד לומר במזורע ביד יסב אמתא אינו משולח
 למקום שזכ ועמא מת משולחים . ומה מזורע שטומאתו
 חמורה . חמור שלוחו משלוח חבירו דכתיב (ויקרא י"ג)
 מחוץ למחנה מושבו . לסיכך משולח חוץ לירושלים . אף זכיום
 וזכות גדות ויולדות שטומאתן חמורה מטומאת מת . שטומאת
 משכב ומושב . ומטומאת צבאן מסמא מה שאין כן בטומאת
 מת . חמור שלוחן משלוח חבירו . נמלאת אומר מזורע
 משולח חוץ לירושלים . שהיא כנגד מחנה ישראל . זכיום וזכות
 גדות ויולדות משולחות מהר הבית . שהיא מחנה לוויה
 ומותרות בירושלים . טמא מת ואפילו מת עצמו . מותר בהר
 הבית . ומשולח משער ניקגור ולפנים . שאם מחנה שכינה :
 החיל

מת"כ פרש' זאת תהיה דדרש' והשליכו (אוחס) ואתהו כנ"ל
 מחוץ לעיר : אסתן מחוץ לעיר ולא אדם חוץ לכל (עיר) . אלא
 חוץ לעיר' המוקפות חומה ע"כ ולמאי דפי' הר"ב בסוף פרקין
 בשם הגאונים דקדוש א"ל לאו ממניא . יש לי לומר דלהכי לא
 נקט קדושה זו דעיר' שאינו מוקף חומ' לפי שאינו מונה לא
 הקדושות השייכים בא"י . ככיוצא בזה שכתבתי בשם הר"ס
 במשנה ה' והא דתני ומסבכין לתוכן מת . אגב גררא תנא ל'
 ועיקר קדושה שילוח המזורעים : ומסבכין לתוכן מת כו'
 לשון הר"ב מותר לנשאו בעיר ממקום לתקום עד מקום שירצו
 כו' . והיו מני למתיבתא ומכניסים כו' עד שירצו . והראב"ד פרק ו'
 מהלכות בית הבחירה . פי' אם רצו לסבכו בעיר כדי להרבות
 בהספדו ובכבודו עד שירצו קרוביו להוציאו מסבכין ע"כ .
 וגו' הרמב"ם כפי מ"ס שם הכ"מ . ומסבכין לתוכן מת ופירש
 דהיינו שמיחין אותו במשכבו ואין קוברין אותו בעיר . עד
 שירצו בני המדינה כו' . ומ"ס הר"ב לנשאו בעיר ממקום לתקום
 כלומר בכל עיר ועיר מעיר לעיר :

ה לפנים מן החומה מקודש תהם שאוכלים שם קדשים
 קלים . כתב הר"ס . ועוד מקודש לכמה דברים .
 דלא תני הכא כגון לענין שוחט את התודה לפנים מן החומה
 ולחמה חוץ לחומה לרבי יוחנן דאמר פ' התודה דף ע"ח און לחומת בית שאני . וכדפירש שם הר"ב במשנה ג' . ועוד נפקא מיניה
 לענין שוחט על חצץ וכל ולענין המראת זקן כו' : שאוכלים שם קדשים קלים פי' הר"ב דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה .
 וכן לשון הר"ס . ובתנא נקט ובאת שמה שאינו חילת המקרא . אבל הוא סופו דשל לפניו והבאתם שמה . ושיטתו לינא דפי' ד'
 דר"ה דף ד' ודף ו' נקטי . והתם אינטיריך משום כל תאחר . וכן נמי בפ"ק דמגינה דף ד' . לענין טמא שפטור מן הראיה שכל
 שיצאו בביאה יסבו בהבאה כו' . אבל הכא אין ליריד להביא' ובאת שמה . וכן לא כתבו הר"ב בספ"ה דובחים . ובעיקר הראיה ממקרא
 זה דובבאת' שמה יש עליה קשויות וכחבתי שם בס"ד : דר' הבית כו' כתב הר"ב שמש מתחיל מחנה לוויה כו' ל' התוספת' כסס
 שהיו במדבר ג' מחנות . מחנה שכינה ומחנה לוויה ומחנה ישראל . כך היו בירושלים . מכתת ירושלים כו' . הרמב"ם בפירש .
 ומ"ס הר"ב משער נקגור ולפנים . ואין השער עצמו בכלל . כמ"ס במשנה ה' פ"ק דטוטה ד"ה ומטהרין : שאין זכיום וזכות כו'
 כתב הר"ב דכתיב וישלחו מן המחנה וכו' . ומה המזורע שטומאתו חמורה כו' ולפיכך משולח חוץ לירושלים . וכתב הרמב"ם .
 דהא דתני לעיל שמשולח חוץ לכל עיר . מוקף חומה שאינו בזה הלוא ללקות עליו . אך במבואר לא ראיתי שכתב כן . לא בס"ו
 מהלכות ב"ה ולא בס"י מהלכות טומאת זרע' . ובפי"ט מהלכות סנהדרין שהוא מונה שם כל חייבי מלקות . כתבזב וכיוצא בו
 שכתב להר"ב הבית . וזה תימה . שלא כתב ומזורע שכתב לירושלים אי נמי לעיירות מוקפות חומה . ומ"ס הר"ב אף זכיום וזכות כו'
 שטומאתן חמורה . וכך אמרו בתהלת ספרי . והביא הרמב"ם מזורע היה בכלל ויצא מן הכלל ולימד על הכלל מה מזורע שהחמרה
 טומאתו וכו' . ומ"ס הר"ב טמא מת ואפילו מת עצמו מותר בהר הבית . בתוספת' שגא' (שמות י"ג) ויקח משה את עצמו יוסף עמו
 (ע"ז) במחנה לוויה . הרמב"ם . ומייתי לה בגמ' פ"ג דטוטה ד' ד' . ובס"ו דספחים ד' (ס"ו) [וכן הגזיר מה] . החיל

החיל לפנים מחומת הר הבית היה כותל גבוה עשרה עשרים
והוא נקרא סורג ולפנים ממנו החיל עשר אמות שאין
עכו"ם וטמאי מתים נכנסים לשם אע"ג דרבנן גזרו על
העכו"ם שיהיו כוזבים לכל דבריהם לענין שלוח מחנות לא

החיל לשון הר"ב לפנים מחומת הר הבית היה כותל כו'
והוא נקרא סורג במשנה ג' פ"ב דמדות ושם פ'
הר"ב מחיצה העשויה נקבי נקבי כו' עשויה מדפי עץ כו' :
שאין עכו"ם וטמאי מת נכנסין כתב הר"ב אע"ג דרבנן גזרו

א פיר' שם חת'
בית הכנסת
ג' כו' יו'
ד' כו' יו'
ה' כו' יו'

החיל מקודש ממנו שאין עכו"ם וטמאי
מת נכנסים לשם עזרת נשים מקודשת
ממנו שאין טבול יום נכנס לשם ואין
חייבין עליה חטאת עזרת ישראל מקודשת
ממנה שאין מחוסר בפורים נכנס לשם
וחייבין עליה חטאת עזרת הבהנים
מקודשת ממנה שאין ישראל נכנסים
לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה
לשחיטה לתנופה: ב' בין האולם ולמזבח
מקודש ממנה שאין בעלי מומין ופרועי
ראש נכנסים לשם והיכל

על העכו"ם שיהיו כוזבים לכל
דבריהם כמ"ש הר"ב במשנה ג'
פ"ד דנדה: שאין טבול יום
נכנס לשם כתב הר"ב יהושפט
ובית דינו גזרו על טבול יום שלא
יכנס לעזרת נשים דכתיבו
ואמרו בגמרא מאי הוצר החדשה
כו' כפ"ק דיבמות דף ז' וכחצו
התוי ואת מנא לן שחדשו מטבול
יום דלמא חדשו מתת עצמו וי"ל
דמשמע ליה שלא חדשו לא על
החדש וחדש היוו עזרת נשים
כדמוכח ביחזקאל ואלו טמאי מת
אסור אף בחיל ע"כ :

עזרת ישראל כתב הר"ב
לפנים מעזרת נשי' וכו' וראש פספסין היו מבדילין כו' כח"ק
ספ"ב דמדות וראש"י חולק שם וכוותיה מפרש הר"ב שם
משנה ד' לענין גבהות קרקע פתח היכל כמו שפרשתי שם
בס"ד והר"ש הביא גם דברי ראש"י: וחייבין עליה חטאת
לשון הר"ב הטמאים שנכנסו שם בשגגה וי"ל הר"ש דליכא
חייב כרת אלא במחנה שכינה למשכן ומקדש כתיב ובפרק
הקומץ רבה (דף כ"ז) סנהא מחוסר כפרה שנכנס לעזרה שוגג
חייב חטאת במזיד פגוש כרת ואצ"ל טבול יום ושאר כל
הטמאים ע"כ ובפ"ז דנזיר דף מ"ה טמא יהיה לרבות טבול
יום עוד טמאתו זו לרבות מחוסר כפרה: ב' שאין בעלי
מומין ופרועי ראש נכנסים לשם כתב הר"ב בגמרא בהקומץ
רבה דף כ"ז מוכיח דכל הני מעלות דתי השתא כו' כולשו
מעלות דרבנן וכו' אבל הרמב"ם סבירא ליה וכו' משתי
לכבודו של הרמב"ם ז"ל ולא התמהאיתי לדקדק בפר' הקומץ
רבה ולא ראיתי אשר יבשר עליו לומר כי הוא זה אשר מוכיח
מפוכו דכל הני מעלות דרבנן ואם נכתוון הר"ב למחלוקתן של
ר' יהודה ורבנן בדף כ"ז בטהורים שנכנסו לפנים ממחיצתן
לזיכל כולו בארבעים מבית לפרכת אל פני הכפרת במיתה
רו"א כל היכל כולו ומבית לפרכת בארבעים אל פני הכפרת
במיתה ובפ"ה הר"ב למידק דאין אזוהרה לכ"ע אלא בהיכל
ולא בקדושות שלפני היכל ובחור הוא דליכא למידק הכי כלל
דפלוגתייהו בטהורים שהם תמימים ואינם פרועי ראש ורחו"י

שחדשו זה דבר' ואמרו טבול יום א יכנס במחנה לוי' ולא בכל
מחנה לוי' גזרו אלא בעזרת נשים בלבד וגזרו על טבול יום
ולא גזרו על מחוסר כפורי' לפי שטבול יום אסור בהרומה
ומחוסר כפורי' מותר בהרומה וכל שטומאתו חמורה מחברו
חמור שלוחו משלוח חדרו: עזרת ישראל לפנים מעזרת נשי'
היתה אורך מאה ושלשים וחמשה על רוחב אחד עשר וראש
עזרת כהנים היטה אורך קל"ה על רוחב אחד עשר וראש
פספסין היו מבדילין בין עזרת ישראל לעזרת הכהני': שאין
מחוסר כפורי' נכנס לשם הוא הדין דהוה מני למתני שאין
טהור נכנס לשם עד שיטבול דהכי תנן בפרק אמר להן
הממונה (דף ק"ג) אין אדם טהור נכנס לעזרה עד שיטבול:
וחייבין עליה חטאת הטמאים שנכנסו שם בשגגה:
לסמיכה לסמוך ידו על ראש קרבנו ואי אפשר אלא
בבעלים דכתיב וסמך את ידו ולא יד שלוחו: לשחיטה
שהשחיטה כפרה בזה ואע"פ שאפשר בכהני' ואפשר נמי
לזר לשחוט בעזרת ישראל אפי"ה לא אסרו לישראל ליכנס
בעזרת כהני' לשחוט הקרבן: ולתנופה דכהן מני' ידו חתה
יד הבעלי ומתקן: ב' בין האולם ולמזבח מקודש היתה שאין
פרועי ראש ובעלי מומין נכנסים לשם בגמ' בהקומץ רבה
[דף כ"ז] מוכיח דכל הני מעלות דתי השתא כגון הנכנס
לעזרת כהני' שלא

ידיים ורגלים והכי פסקה הרמב"ם כמו שזורה לשונו רפ"ב מה' ביאת המקדש ומ"מ שם כפ"א השיב הראב"ד עליו וס"ל נמי דכל
כני מעלות דרבנן הן וכו' הכ"מ בשם הרמב"ן וגם הר"ש מסיק דלא כהרמב"ם ואפי"ה שלא רחוק ידיים ורגלים לא מחייב אפי'
בהיכל בלא עבודה ופרועי ראש הרמב"ם בפ"ז מהלכות צ"ה כתב ג"כ וקרועי בגדים וכן עוד כפ"א מהלכות ביאת
המקדש ועיין מ"ש בזה כבר בשפ"ט דמנהדרין ומ"ש הר"ב דשתיי יין ושלא רחוק דפסול מאמת דבר אחר הלעך לא החזירו
בשולחן כ"כ הר"ש וכתב דתי' נמי לא חייב מחוסר בגדים אע"פ שהוא ג"כ כיוצא בהן כמ"ש הר"ב בשפ"ט דמנהדרין אבל
קשיא לי לכתרת הרמב"ם דכלהו מדאורייתא מנליה למנא לחלוקי בהכי ושלא ליחייב שלא רחוק אלא בהיכל וכן בפרקא'
מהלכות

אם הם הליכה
ב שם ה' יג
ב יוחא תד
מיי קב ת
ת דקדוסי
כל נפ"ד חס
עכבת יח
פ"ב

מהלכות ביאת מקדש כתב שמויי יין בהדי פרועי ראש ואלו
שלא רחוק יודים לא משום דלא מחייב אלא בהיכל דכתנן
הכא וכן בס"ז מהלכות בית הבחירה אס כן ש"מ דליכא
לחלוץ בספרא זו [דפסול מחמת ד"א] לדידיה כ"ש שסובר

שלא ללורך וכן בעלי מומין ופרועי ראש שכנסו בין האולם
ולמזבח כלהו מעלות דרבנן הן וכן קבלתה מרבותי אבל
רמב"ם סבירא ליה דכלהו מדאורייתא בעלי מומים דכתב
(ויקרא כא) כי כל איש אשר בו מום לא יקרב ופרועי ראש

דאמר רחמנא לאהרן ולבניו שהיו
דמשכן (שם) ראשיכם אל
תפרעו ואע"פ שלשין החוספתא
מסייע לדברי רמב"ם קבלת
דבתי נראית ליעיקר והאי דלא
חשיב תנא קמא שמויי ושלם
רחוק יודים ורגלים בהדי בעלי
מומין ופרועי ראש כדחשיב להו
דבי יוסי בסיפא משום דבעלי
מומין ופרועי ראש פסולין בגופן
הלכך שולחן חמור אבל שמויי יין
ושלם רחוק יודים ורגלים פסולין
מחמת דבר אחר הלכך לא החמיר

"ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם
שלא רחוק ידים ורגלים קדש הקדשים
מקודש מהם שאין נכנס לשם אלא כהן
גדול ביום הכפורים בשעת העבודה א"ר
יוסי בזמשה דברים בין האולם ולמזבח
שוה להיכל שאין בעלי מומין ופרועי ראש
ושמויי יין ושלא רחוק ידים ורגלים נכנסים
לשם ופרושין מבין האולם ולמזבח
בשעת הקטרה

שהעבודה כשרה ע"כ ומעתה נוכל לומר דהואיל ובס'
שמויי יין הוא דכתב הלכך זריכה ליה למנקט שמויי יין אבל
מחוסר בגדים לא נקט הואיל וגם בתשמיטו לא נשנה ועיין
מ"ש לקדון בשם הר"ש ומ"מ קושיא הראשונה במקומה
עומדת אמאי מקילין כשלא רחוק שלא לחייבו אלא בהיכל
דבעל מום נמי כתיב (שם כא) אך אל הסרוכת לא יבא ואל
המזבח לא יבא ואפשר לומר דכל איש אשר בו מום לא יקרב
ס"ל דקרא יסירא הוא לא שמויי אפי' מבין האולם ולמזבח
ובפרוע ראש לא יאמר כלל לא פרוכת ולא מזבח

בשולחן כל כך : אלא כ"ג ביום הכפורים דכתב (שם יו)
ואל יבא בכל עת אל הקדש בואח יבא וכו' : בשעת עבודה
ארבעה פעמים נכנסים אל להקטיר קטורת צ' להזות מדם
הפר ג' להזות מדם השעיר רביעית להזיח הכף והמחקה
ואם נכנס כ' פעמים חייב מיתה : ופורשים מבין האולם
ולמזבח בשעת הקטרה בין בשעה שמקטירים קטורת במזבח
הזהב שבהיכל בין בשעה שכ"ג מקטיר קטרת לפני ולפנים כל
העם פורשים מבין האולם ולמזבח ואין נריך לומר מן ההיכל
ותנא קמא פליג אדרבי יוסי וכבר דבשעה שמקטירי קטרת
בהיכל הוא דפרשי מבין האולם ולמזבח אבל כשמקטיר
קטורת לפני ולפנים אין העם פורשים אלא מן ההיכל בלבד
ולא מבין האולם ולמזבח והלכה כתי"ק ועשר הקדושות נתן
במחנה והנך אחד עשר נהו פירשו הגאונים דאין ישראל
אינה ממנין הקדושות לפי שבשאר קדושות יש בהן כבוד
למקום שמונעים ממנו קצת טומאות או שמונעים מקצת בני
אדם ליכנס אליו ואין בכתב ארץ ישראל קדושה זו והבאת
בכורים ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים אינם קדושות הללו
ואית דמפרשי דתנא קמא דחשיב עשר קדושות ר"י וי"א היא דאית
ליה דבין האולם ולמזבח שוה להיכל בחמשה דברים ולדידיה
לא הוה אלא עשר :

ההיכל מקודש ממנו כלומר האולם וההיכל קדושת אולם
והיכל חדא קדושה הוא כתי"ש במשנה ג' פ"ד
דיומא ובמשנה ה' פ"ה דתמיד : שאין נכנס לשם שלא רחוק
ידים ורגלים ואלו מחוסר בגדים ושמויי יין לא חשיב תנא
ושירר אבל קשה מדברי יוסי דסיפא דלא משייר אלא חדא
מחוסר בגדים לחודיהו ועוד דתני מינא ויש לומר משום
דפעמים נכנסים לתקן כדתיניא בתוספתא דכלים פ"ק הכל
נכנסים לננות ולתקן ולהזיח את הטומאה מצוה בכהנים
אין כהנים נכנסים ליום אין ליום נכנסים ישראלים והשתא
כשהכהנים נכנסים לתקן אסור בבעלי מומין ושמויי יין
ופרועי ראש ושלא רחוק ידים ורגלים דכתוספתא נמי קתני
מצוה בחמימי' אבל בגדי כהונה אסורי בליבישה שלא בשעת

עבודה דלא הותר כלאים שלא בשעת עבודה (כמ"ש הר"ב בריש מסכת תמיד ועיין מ"ש שם [ד"ה תחת] הר"ש :
קדשי הקדשים מקודש מהן בו וא"ת ליתני עליית קדש הקדשים שאין נכנסים שם אלא אחת בשבוע כמו שהעסקתי דברי
אבא שאול במשנה ה' פ"ד דמדות [ד"ה וראשי] תירץ הר"ש דכתוספתא דפרקין קאמר אארו לו אן זה מעלה פיר' דלאו
אשים קדושה נמנעים אלא לפי שלא היו זריכים ע"כ ולפי זה מקני' דהכא דלא כהיא דמדות דשם תירצתי לאותה משנה דוקא
אליבא דאבא שאול עוד עיין בדברי הר"ש אמאי לא קתני אחד עשר ולא שבזב בתחלה סוריא : אמר רבי יוסי בחמשה דברים
בין האולם ולמזבח שוה בו ופורשים וכו' פי' הר"ב בין בשעה שמקטירים קטרת במזבח הזהב שבהיכל בין בשעה שכ"ג מקטיר
קטורת לפני ולפנים כו' ות"ק פליג כו' משום דקשוף ליה להר"ב דהא משכחת לכו לר"י ג"כ שיהו י"א אי ס"ל דחלוקים בזה
ובסמוך מסיק דמתניתין דקתני עשרה ר' יוסי היא לאית דמפ"סי אבל כבר כתבתי במשנה ג' פ"ד דיומא דסוגיית הגמרא
דהתם לא כך היא אלא שאף לר' יוסי יש חילוק זה ביניהן ולא אמר ר' יוסי הכא שאינם אלא בהקטרה דהיכל וכבר הר"ש דלפני
לא חשיב אחד עשר לבני יוסי שיש לומר דני קחשיב

במחנה

פרק ב ברי עץ כלי עור כלי עגם * צמרש' מטות כתיב
 ופל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עו"ל וכל
 כלי עץ תתחטאו * ומרבין מוכל מעשה עזים לרבות דבר
 הבא מן העזים מן הקרנים ומן הטלפים * דהיינו כלי עגם
 והתקוש לכלי עור וכלי עץ ובפר'

שמיני אתקוש כלי עור וכלי עץ
 לשק' דכתיב מכל כלי עץ או בגד
 או עור או שק' הלכך פשוטין
 טהורין * דבעינן דומיא דשק'
 דמטלטל מלא וריקן * וכלי חרס
 אע"ג דפשוטיהן טהורי' לא מצי
 למתני בהדי הנך משום דכל הני
 שאורים כשאין להם בית קבול
 אפי"ס שיש להן תוך כגון חבית של

עץ שאין לה שולים * ומטלטל מעבר אל עבר טהורה וכלי
 חרס כה"ג טמא משום דכתבו תלה רחמנא וקרי יס"ו תוך
 אפי"ס שאין לו בית קבול ופשוטיהן טהורים דתוך הכל היינו
 מדאורייתא אבל חכמים גזרו טומאה על פשוטי כלי עץ ועור
 ועגם כדמוכח בגמרא בבבא בתרא (דף ס"ו) ומדאורייתא
 כמי אינן טהורים אלא מטומאת מים או טומאת שרץ * אבל
 טמאים טומאת משכב ומושב אם הן ראויין למשכב ומושב *
 וכלי זכוכית * רבנן גזרו עליהן טומאה הואיל ופחלת בריאתן
 מן החול הוו ככלי חרס * וחמורים מכלי חרס שאינו מקבל
 טומאה מבבו וכלי זכוכית מטמאין מבבן * הואיל וגראה תוכן
 כבדן ופשוטיהן של כלי זכוכית טהורים אפי' מדרבנן * עבדו
 רבנן הכרא כי ביכי דלא לשרוף עלייהן תרומה וקדשים *
 מקבלין טומאה מבאן ולהבא * אבל לא חזרו לטומאתן ישנה
 דלא גזרו רבנן שאם עשה מהן כלים חזרו לטומאתן ישנה אלא
 בכלי מתכות בלבד * כלי נתר' כלים העשויין מאדמה שחופרין'
 ממה לר"ף אלומי' בלע"ז * מיטמאין ומטמאין באויר * אם
 נתלית טומאה באויר הכלי נטמא הכלי * חזר ותלה אוכלים
 באויר מטמאין את האוכלים אפי"ס שלא

במתניתין קדושה דמילא * אבל קדושה דע"י עבודה לא
 קחשיב לחלק לקדושה ע"כ * וכתב עוד דלא אמר רבי יוסף
 שיהיו שוים מן התורה מדאורייתא חלוקין בכמה דברים *
 ע"כ * כל שר"ל שכל הכלים תזבח שלחן ומזורה דוקא בביבול
 ולא באולם * וכן כל עבודות

פרק ב ברי * עץ * וכלי עור * וכלי עצם *
 * וכלי זכוכית * פשוטיהן
 טהורים * ומקבליהן טמאים * נשברו
 טהרו * חזר ועשה מהם כלים * מקבלין
 טומאה מוכן ולהבא * כלי חרס * וכלי נתר'
 שומאתן שוה * מיטמאין וכיטמאין באויר
 ומיטמאים

שבהיכל מהיוות הדמים * ומ"ס
 הר"ב דגאונים פי' דא"י אינה
 ממנין קדושת וכו' * ואות
 דמפרשי' דת"ק דקא חשיב עשר
 קדושין ר"י הוא דברי הר"ש כאו'
 דמפרשי' ובפי' הרמב"ם ראיתי
 ג"כ כאית דמפרשי' אבל דבריו
 שכתבו פ"ו מהלכות בית
 הבחירה כדברי הגאונים * ומ"ס

הר"ב ובבבא בתרא כו' ולחם הפנים * לפום ריהטא הוא
 שכתב כן ולא דק * דהא לעיל לא הני ללחם הכנים וכן
 ברפ"ח דמנחות לא מצי ליה ולא נמצא בו מיעוטים * כמו
 בבכורים ובשתי הלחם :

פרק ב וכלי עגם * פי' הר"ב דמרבין מוכל מעשה
 עזים לרבות דבר הבא מן העזים * מן
 הקרנים ומן הטלפים שאר בהמה והיה מנין ח"ל לוכל מעשה *
 אם כן מה ח"ל עזים פרט לעופות * ספ"ק דחולין דף כ"ה
 ובתבה הר"ב ברפ"ו ועיין לקמן פי"ו משנה י"ד :

ובלי זכוכית * כתב הר"ב דחמירי מכלי חרס כו' הואיל
 וגראה תוכן כבדן * גמ' פ"ק דשבת דף י"ו ופירש"י
 הואיל וגראה תוכן מבחון דרך דפנותיו * לא שפדב אלא הך
 ע"כ * והראב"ד מפ"ק מה' כלים העתיק שתיבן גראה מבבן *
פשוטיהן טהורים * (כתב הר"ב דאתקוש לשק וכו' עיין
 מ"ס זוה"ב בפ"ק דחולין משכ"ו) ומ"ס הר"ב וכלי
 חרס אפי"ס דפשוטיהן טהורים (כתבנן במשנה ג' וע"ס) לא
 מצי למתני כו' ובכלי חרס כה"ג טמא כו' אפי"ס שאין לו בית
 קבול * שמחלה לכך נעשי להיות מטה על גדה ומוציא מטה
 שבתוכה לנדין הוכפתה בתבה הר"ש ברפ"ד ועיין רכט"ו *

ובמשנה ג' דפרקין : **פשוטיהן** טהורים * כתב הר"ב מדאורייתא אבל חכמים גזרו כו' כדמוכח בגמ' בבבא בתרא פ"ד דף ס"ו
 ועיין מ"ס פט"ו משנה ב' ובפט"ו משנה ד' * ומ"ס במשנה ד' פ"ג דמס' עדיות ומ"ס הר"ב אבל טמאים טומאת משכב כו' *
 וכלי חרס אינן בזה הכלל כמו שכתב בריש מתניתין ג' : וכלי נתר' * פי' הר"ב כלים העשויין מאדמה שחופרין ממנה לר"ף אלומי'
 בלע"ז ובמשנה ו' פ"ט דנדה כתב שהוא בערבי פי' וכתב הרמב"ם שכך כתבו כל המפרשים שכלי נתר' כלי האלוט (אלשחב"ו)
 ושהוא נפלא מאומר זה * איזה דבר יחשב שהוא דבר לא מושכל ולא מקובל איך תעשה כלי האלוט ואין ספק שהאומר זה לא ראה
 אלוט מימיו * ואם אמרנו שהיה חוסר במקור האלוט * אכן אלוט גדולה ועושה ממנו כלי * הנה לא ילמד לקבל כל דבר לענין
 מהענינים ואם יהיה זה הנה לא יקבל טומאה * לפי שהיא כלי אדמה אשר לא יקבל טומאה כמו שיתבאר ומפרש כלי נתר' הוא
 כלי (א"ל טע"ל) והוא אכן רכה מאוד * בדקות המראה (כעין תכלת) יותר במים במהירות ירחצו בו השיער והבגדים וכן מנהגו
 החכמים בכלל התקנים * אחרו נתר' וזורית קמוליא ואשלב (במשכת נדה סס) ועשיית אלו הכלים נמצא אלגנו בקצוי המערב
 ומלאכתו קשה מאוד והאריך בעשיית מלאכתו ע"ש וכתב עוד * ואשר ראוי שבנייהו שכל הטינות (כאלטפל) וא"ל אנב"ד וא"ל
 ט"ן ארמוני' א"ו וא"ל מחניזים וזולתן מן העינים * כאשר נעשה מהן כלים כל זמן שהם נאים (פי' לשון גל ומבוסל) ולא נקלו
 באור הנה הן כלי אדמה ולא יקבלו טומאה * וכאשר נקלו ואפי"ס שלא יסבלו האש עד שיבוסל דפנותם כמו החרס הנה הן דומים
 לחרס והוא אשר יקרא כלי נתר' : **מיטמאין** ומטמאין באויר * פי' הר"ב באם נתלית כו' חזר ותלה אוכלים באויר ומיטמאין
 את האוכלים כו' ואפי' מלא חרדל שאינו נוגע בדופני הכלי אלא במה שסמוך

לפי' דהיינו כלי עגם
 והתקוש לכלי עור
 וכלי עץ ובפר'
 שמיני אתקוש כלי עור
 וכלי עץ לשק' דכתיב
 מכל כלי עץ או בגד
 או עור או שק' הלכך
 פשוטין טהורין *
 דבעינן דומיא דשק'
 דמטלטל מלא וריקן *
 וכלי חרס אע"ג דפשוטיהן
 טהורי' לא מצי למתני
 בהדי הנך משום דכל
 הני שאורים כשאין
 להם בית קבול אפי"ס
 שיש להן תוך כגון
 חבית של עץ שאין לה
 שולים * ומטלטל
 מעבר אל עבר טהורה
 וכלי חרס כה"ג טמא
 משום דכתבו תלה
 רחמנא וקרי יס"ו תוך
 אפי"ס שאין לו בית
 קבול ופשוטיהן
 טהורים דתוך הכל
 היינו מדאורייתא
 אבל חכמים גזרו
 טומאה על פשוטי כלי
 עץ ועור ועגם כדמוכח
 בגמרא בבבא בתרא
 (דף ס"ו) ומדאורייתא
 כמי אינן טהורים
 אלא מטומאת מים
 או טומאת שרץ *
 אבל טמאים טומאת
 משכב ומושב אם הן
 ראויין למשכב ומושב *
 וכלי זכוכית * רבנן
 גזרו עליהן טומאה
 הואיל ופחלת בריאתן
 מן החול הוו ככלי
 חרס * וחמורים מכלי
 חרס שאינו מקבל
 טומאה מבבו וכלי
 זכוכית מטמאין מבבן *
 הואיל וגראה תוכן
 כבדן ופשוטיהן של
 כלי זכוכית טהורים
 אפי' מדרבנן * עבדו
 רבנן הכרא כי ביכי
 דלא לשרוף עלייהן
 תרומה וקדשים *
 מקבלין טומאה מבאן
 ולהבא * אבל לא חזרו
 לטומאתן ישנה דלא
 גזרו רבנן שאם עשה
 מהן כלים חזרו לטומאתן
 ישנה אלא בכלי מתכות
 בלבד * כלי נתר' כלים
 העשויין מאדמה שחופרין'
 ממה לר"ף אלומי' בלע"ז *
 מיטמאין ומטמאין באויר *
 אם נתלית טומאה באויר
 הכלי נטמא הכלי *
 חזר ותלה אוכלים
 באויר מטמאין את
 האוכלים אפי"ס שלא

(לדעוה)

לדפנות והאמצעיים מיטמאין מן האויר . ואי אהא יכול לומר
שזה מטמא את זה . שהרי אין כביצה בכל א' (ועיין מ"ס
רפ"ב דטהרות) . ועוד אין אוכל זעמא אוכל ועיין ספ"ק
דפסחים ועוד א"כ זה שני זה שלישי . והשלישי לא יעשה

סלא נגעו דכתוב . (ויקרא יא) כל אשר בתוכו יטמא
ואפי' מלא הרדל . שאינו נובע בדפנות הכלי : ומיטמאין
מאחוריהן . כלים שחקק בית מושבם מנחון כדרך שעושים
לכוסות של כסף . ופעמים כופין אותן על פיהן ומשתמשין

מ"ס ה"ד
ב"ס ת"ח
ב"ס ת"ט
ב"ס ת"י
ב"ס ת"יא
ב"ס ת"יב
ב"ס ת"יג
ב"ס ת"יד
ב"ס ת"טו
ב"ס ת"טז
ב"ס ת"יז
ב"ס ת"יח
ב"ס ת"יט
ב"ס ת"כ

רביעי לטמא את האמצעות
רש"י ספ"ק דחולין ריש דף כ"ה
ולשון אפי' מלא הרדל כברייתא
וכתבו התוס' (דף קעז) דהכי מצי
למימי' ואפי' מלא בלי ונקט הרדל
משום דמדדבן מקבל טומאה
בכל שהוא . והקטו חולין דהיינו
מטעם אויר . דלמא הוי מטעם
שכלי חרס מנרף כשכולן נוגעים
זה בזה ונוגעים בכלי . אבל
נתלים באויר לא . וכ"ת אס' כן

ומיטמאין מאחוריהן . ואינן מיטמאין
מיגביהן ושבוירתן היא טהרתן : ב' הרקין
שבכלי חרס וקרקותיהן . ודפנותיהן .
יושבי' שלא מכומבין . שיעורן מכדי סיכת
קטן ועד לוג . מלוג ועד סאה ברביעית .
מסאה ועד סאתים בחצי לוג . מסאתים ועד
שלוש ועד חמיש סאין בלוג ד"ר ישמעאל .
רבי

בבית קבול שבאחוריהן אס'
נגעה טומאה באותו בית קבול .
כעמא הכלי חרס . ומלא
ערביהו ותננהו . מיטמאין
ומטמאין מאחוריהן ואחוריהן .
שמע' מוכה דאין מיטמא מאויר
אחוריו . דלא השיב תוך של
אחוריו תוך גמור דאורייתא
ליטמא מאוירו . אבל מיטמא אס'
נגעה טומאה באותו חקק של
אחוריו : ואין מיטמאין מגביהן .

צירוף דכתוב גבי קדשים למה לי . דדרשינן כף אחת הכתוב
עשה לכל מה שבכף אחת (כת"ש הר"ב במשנה ב' ספק ב'
דחגיגה . ועיין מ"ס בס"ד בר"פ בתרא דעדיות) אנטריד
משום כלי שסוף וי' מדכתוב הכא כל . משמע אפי' נחלה
באויר . ועוד דהתם דרשינן צירוף מדכתוב אחת . משמע
שהכף מנרף ועשה לכל אחת . אבל הכא לא כתיב אחת ע"כ
ועיין בפ' הר"ב במשנה ה' פ"ח :

דכתוב (שם) וכלי חרס אשר ישול מהם אל תוכו . מחוכו הוא
מיטמא ואינו מיטמא מגבו . ושאר כל הכלים חוץ מכלי חרס
וכלי נתר . אינן מיטמאין מאוירן עד שהגע הטומאה בעלמו
של כלי . וכשנגעה הטומאה בעלמו של כלי בין מגבו בין
מתוכו טמא . והיינו דתנן בפרק קמא דחולין . העמוד בכלי
חרס טמא בכל הכלים טהור בכל הכלים טמא בכלי חרס :
ושבירתן היא טהרתן . וכלהו כלים נמי שבירתן היא טהרתן
אלא כלי חרס וכלי נתר שבירתן בלבד מטהרתן . שאין להם
טהרה בטבילה אלא בשבירה בלבד : ב' הדקין שבכלי
חרס כלי חרס הדקין וקטנים . בין שהן עלמון אינן מחוייקין
אלא כדי סיכת קטן בין שגשגו וגשגרו ונשארן קרקרותיהן . פירוש
כמו קרקעותיהן דהיינו שולים שכללי הקרקע . או נשארן
דפנותיהן ויכולים לבדן לשב' בלא סיכה עדן כלים הן .
ואם מחוייקין שמן כדי סיכת קטן . כלומר כדי סיכת ארבע
קטנה של קטן בין יומו טמאין . והכי מפורש במס' שבת סיכת
קטן אבר קטן של קטן בן יומו : עד לוג . שעור זה של סיכת
קטן לשברי כלים שלא היה מחלתו אלא לוג דאם היה מחלתו
יותר מלוג . בעינן שעור גדול לשבריו יותר מכדי סיכת
קטן : מלוג ועד סאה . כלי שהיה מחלתו מחוייק מלוג .
ויותר מלוג עד סאה שעור שבריו ברביעית הלוג . וליתר
מסאה עד סאתים שעור שבריו בחצי לוג וכן כולם :
אפי'

שבכלי חרס כו' . שיעורן מכדי סיכת קטן פירש
הר"ב בין שהן עלמון כו' והא דבמסכת מקואות
(פ"ד משנה ג') תנן החוטט בצינור לקבל צרורות . בשל עץ
כל שהוא בשל חרס רביעית לקבל צרורות שאני . והתם נמי
פליג ר"י ואמר אף בשל חרס כל שהוא הר"ש . ועיין בשיר'
הר"ב ריש מתני' דלקמן :

ודפנותיהן כד"ס פליג ר' יהודה בזה . והדר סתים
לן תנא כמתני' דהכא סם משנה ג' :

ישבין שלא מסומכים . עיין בפ"ד משנה ג'
שיעורן כו' בספר' מגיין לרבות שבריו כלי חרס . ת"ל וכל
כלי חרס הרמב"ם : מכדי סיכת קטן . כתב
הר"ב כלומר כדי סיכת ארבע קטנה ג' והכי מפורש במסכת
שבת פ"ה דף ע"ז ומיהו לאו אהך דהכא . אלא אדהתם תנן
בכה"ג לשעור הולאת שבת . ובפ"ד דעדיות משנה ו' לא פיר'
הרמב"ם אדהתם כמו שפורש בהיה דשבת . וכתבתי סם
לפי שהמרא לא פי' בה דבר ומיהו גם בכאן לא פירש כן .

אבל נראה שיש לו גירסא אחרת . שכן בפירושו גם בחבורו פרק י"ח מהלכות כלים העתיק כדי סיכת אדם קטן אבל הר"ש
פי' כדברי הר"ב . וכתב ומסתברא שהוא אחד מתשעים וששה בלוג כשאר השיעורים שכולם אחד מל' חוץ מן האחרון שהוא
אחד מיומאה ועשרים ע"כ : בכרי' בנוסחת מהר"ם כגדי : ע"ד לוג . פי' הר"ב דאם היה מחלתו יותר מלוג דהכי תניא
בפרק ג' דחולין דף ג"ה לוג כלמטה כהא כלמטה סאתים כלמטה וכתבו התוספות (ד"ה שיער) דאפי' יחדו בטלה דעתו אלל כל
אדם ואין יחודו יחוד . דאין דרך ליחד עברים הבאים מכלי גדול לצורך סיכת קטן ומייתי ראייה מהא דלקמן ע"ש בפ' הר"ב :
מלוג ועד סאה ברביעית . כבר בארנו (פעמים) סאה ששה קבין וקב ארבעה לוגין ולוג ארבעה רביעיות ושיעור הרביעית
הם ארבעיים בארך וארבעיים ברוחב ובגובה ארבעיים ושנעה עשירות ארבע . ובארבע אשר זו יקיה המדה מביד
היא הגודל מהיד וכן בארנו המדה אשר זה מדתו יחזיק מהמים כ"ז דקהס מרריים בקרוב הרמב"ם :

נשאתים ועד שלש ועד חמש . מה שהציר חמש ושלש ולא זכרן מאתים ועד חמש שאין בלוג משום דרוב היתורים נמי
שלש וחמש הוו הר"ש :

אבל נראה שיש לו גירסא אחרת . שכן בפירושו גם בחבורו פרק י"ח מהלכות כלים העתיק כדי סיכת אדם קטן אבל הר"ש
פי' כדברי הר"ב . וכתב ומסתברא שהוא אחד מתשעים וששה בלוג כשאר השיעורים שכולם אחד מל' חוץ מן האחרון שהוא
אחד מיומאה ועשרים ע"כ : בכרי' בנוסחת מהר"ם כגדי : ע"ד לוג . פי' הר"ב דאם היה מחלתו יותר מלוג דהכי תניא
בפרק ג' דחולין דף ג"ה לוג כלמטה כהא כלמטה סאתים כלמטה וכתבו התוספות (ד"ה שיער) דאפי' יחדו בטלה דעתו אלל כל
אדם ואין יחודו יחוד . דאין דרך ליחד עברים הבאים מכלי גדול לצורך סיכת קטן ומייתי ראייה מהא דלקמן ע"ש בפ' הר"ב :
מלוג ועד סאה ברביעית . כבר בארנו (פעמים) סאה ששה קבין וקב ארבעה לוגין ולוג ארבעה רביעיות ושיעור הרביעית
הם ארבעיים בארך וארבעיים ברוחב ובגובה ארבעיים ושנעה עשירות ארבע . ובארבע אשר זו יקיה המדה מביד
היא הגודל מהיד וכן בארנו המדה אשר זה מדתו יחזיק מהמים כ"ז דקהס מרריים בקרוב הרמב"ם :

אני איני נותן בהן מדה לפי גודל הכלי וקטנו אלא לפי המקומות שרגילים לעשותן ולפי צורת הכלים : אלא הדקין שבכלי חרס וכו' שאין להם צורת קדרות והן קטני ביותר שיעור קדרותיהן כדי שיכתיב קטן וההגיונו להיות (כתבנית) קדרות קטנות שיעורן ברביעית : הציות לודיות : הציות שנעשות בלוד : לחמיות : שנעשית בבית לחם והן גדולות מאותן שנעשות בלוד : חצבי גדולות : בדות גדולות כל מה שאפשר : הפסין הגלילים שנעשו בחרץ הגליל : והחציונות : הציות קטנות והיינו דקין שבכלי חרס : ואין להן דפנות דדוקא השולי טמא'

אם נשא בהן כדי סיכת קטן אצל הדפנות טהורות : והלכה כר' עקיבא : ג הסהודי שבכלי חרס פשוטי כלי חרס שהן טהורי' הכתיב בהן (ויקרא יא) אשר יכול מהם לא תוכי' את שיש לו תוך טמא' את שאין לו תוך טהור : ובלה שאין לה לזבין' לוח חלק שאין לו שפה סביב : ומחתה' שחומים בהגחלים : פרוצה' שאין לה דפנות : אבוב של קלאים' כלי חרס שקולים בו קטניות על גבי האש' ופשוט הוא בלא בית קבול' ומגוקב ככברה בשוליו כזי שמהא האור שולטת בו : קלאים' כמו קלון צאש' וסילוונת' מרובות : אף על פי כפוסין' אף על פי שכפוסין מטי' לדיהן' והוא שלא חקק בהן צים קבול צורות : ככב' כלי שמכסים בו סלים של פת ויש גורסין כככף כפוסין

ר' עקיבא אומר אני איני נותן בהן מדה אלא הדקין שבכלי חרס וקרקרותיהן דפנותיהן וישבין שלא מסומכין' שיעורן מכדי סיכת קטן ועד קדירות הדקות' מהקדירות הדקות ועד חכיות לודיות' ברביעית' מלודיות ועד לחמיות בחצי לוג' ימלחמיות ועד חצבים גדולים בלוג' רבן יוחנן בן זכאי אומר חצבים גדולים שיעורן כשיעור לוגין הפכים הגלילים והחביונות שיעורן קרקרותיהן כל שהן ואין להם דפנות : ג' הטהורין שבכלי חרס (ס"ה) טבלה שאין לה לזבין' ומחתה פרוצה ואכוב של קלאין וסילוונת' אע"פ כפופין אע"פ מקבלין' ובכבב שעשאו להם הפת' וטפי שהתקינו לעגבים' וחכירת' של שייטין' וחכית דפונה בשולי המחץ' והמטה והכסא והספסל' והשלחן והספינ' והמגורה של חרס הרי אלו טהורים' זה

אותו עלגב הסל ואפי' יש לו בית קבול טהור' שכל המשתמש כסוי בכלי חרס טהור' והטפי' הוא כלי חרס שיש לו בית קבול ומקבל טומאה דהכי מוכח לקמן באידך פרקא והאי דטרו' הכא משום דהסקינו לעגבים ועשה בו שינוי' מוכיח דלכנסות בו עגבים קא בעי ליה' ולא נעשה לקבלה : חכית של שייטין' כמין חכית חלולה וסמומה היא ואין לה פה' כדי שלא תהא נשקעת בחים ונשענים עליה ולמדן לשוט בה' ואע"פ שיש לו בית קבול אינה עשויה לקבלה' וכל שאינו עשוי לקבלה אע"פ שיש לו בית קבול אינו מקבל טומאה : וחכית דפונה בשולי המחץ' מחץ הוא כלי גדול של חרס וכעין חכית עשוי לו בשוליו שאדם מטי' ידו לחוכה כשרוצ' להבזיה המחץ ולפי שלא נעשית חכית זו לקבלה אינה מקבלת טומאה : דפונה' טמונה : והמט' והכסא והספסל' כל אלו אין עשויין לקבלה : והספינה' אע"פ שעשויה לקבלה ואפילו היא של חרס טהורה ובמסכת שבת ילכין' לה דכתיב (ששי"ד) דרך אניה בלב ים' ופשיטא דאניה בים היא' אלא לומר לך מה יש טהור אף אניה הטהור : כל

הפכים הגלילים דכרי' יוחנן בן זכאי כן' כך פירש הר"ש : שיעור קרקרותיהן כל שהן לפי ששוליהן מחודדין כמו שולי קסת כלי הזכוכית' וכאשר נשאר מהן שיקבל שעור (מועט הנה הוא יטמא' לפי שהוא ישר ממונה כלי קטן' יעשה ממחל' ענינו כזה הרמב"ם : ואין להם דפנות' לפי שלא יהיו בצדס קערותיות כמו הכד' והקדירות אצל לדיהן סוה הסטה כל מה שגבר מהן' נשאר דומה ללוח פשוט רחב' : ג הטהורים שבכלי חרס' פי' הר"ב פשוטי כלי חרס שהן טהורי' (אע"פ שעשויין למדרס) כו' כדדרשין מקראי מקיש משכבו לו מה הוא יש לו טהרה' כמ"ס הר"ב בסו"פ פ"ד : לזבין' עיין מ"ס ששם הרמב"ם

בסוף פ"ד : אע"פ כפוסין' לשון הר"ב אע"פ שכפוסין' וכ"כ הר"ס ומשמע דאע"פ מקבלין' אינו אלא תוספת ביאור' אבל הרמב"ם פי' אע"פ שהן כפוסין' כואת הנורה אשר אפשר שיטאר מעט בשוליו' או יכיה בגס כן בית קיבול' על זאת הנורה והדומה להם שהם לא יטמאו לפי שלא נעשו לקבלה' לפי שהכונה מאלו הקנים (החלולות) שיגר עליהן המים' לא

שיקבלו וינחו בו ע"כ' ומה שכתב הר"ב והוא שלא חקק בהן בית קבול צורות עיין במשנה ג' פ"ד דמקואות : ובכבב כו' מה שכתב הר"ב שכל המשתמש כסוי כו' - עיין בפירושו דמתני' ה' : וצ"ל שמו' מפורש בפיר' הר"ב משנה ז' פרק דלקמן : שייטין' (ישעיה כ"א י"א) כאשר יפרס השוחה לשחות' מתרגומין כמה דמפריש שיאטא למישט הר"ש : דפונה פי' הר"ב טמונה' מלשון דופן שהוא בצד צדדי שמו' א"ל מהגוי' (הרמב"ם) כ"כ הר"ב במשנה ה' פרק ה' דפרי' : והכפינה' לשון הר"ב אע"פ שעשויה לקבלה' ואפילו היא של חרס דלא מציעה דשל טן דפשיטא דטהורה' שאינה שולטת מלא (ומה שמיטלתה בים לא חשיב ליה טלטול כיון דעקר הילוכה מחמת המים ואשום מדרס לא מיטמא' אף על פי שכל שעה יש בה צד בני אדם

א תי' פ"ד ס' כ' כלים ס"ה ד' ב סס הל"ד ג סס הל"ט ד סס הל"ט ה סס הל"ט

מכל מקום עקרה עשויה לפרגמטיא ואומר בה עמוד ונעשה מלאכתנו תוספות (ד"ה נלמד) אבל סמינה של חרם * אע"ב דאינה מיטלטלת מלא וריקס טמא * דלא חתקס לשק עיין בריש פירקין וריש ספ"ו קמ"ל דאפילו של חרם אינה טמאה * מאניה

כלב ים במרחק פ"ט דשבת ד"ס"ג: זה הכלל כל שאין לו כו' משונה זה הכלל * שכל מקום בא לכלול הפרטים שנסנו לעיל מיניה * והכא אינו ענין למה שכבר נשנה ועוד מאיזה הכלל כיון שאין בכלל אלא אותו הפרט שהוא מפרש בהדיא * ומיהו מלאנו זה הכלל דלסימנא בעלמא במשנה ב"פ"ד דמגילה ועוד אחרים במשנה ג' ספ"ו (דלהלן) [דמחילתין] ומשנה ג' פ"ה דטהרות: כל שאין לו

א"י א"ס ופ"א מל"ה מ"ה מ"ד כ"ס פ"ה מ"ג ג"ר ס"ס כ"ג ה"ס ס"ד

כל שאין לו תוך בכלי חרם אין לו אחוריים * חכמים גזרו על משקין וטמאין שיטמאו כלי * ואף על פי שלא נטמאו המשקין אלא מחמת שרץ דהשתא הן ראשון לטומאה * מטמאים כלים מדברי סופרים * ואם נגעו באחורי הכלי נטמאו אחוריו ולא נטמא חכו * והשתא קמ"ל דאין

טומא' אחוריים נוהגת אלא בכלי חרם שיש לו תוך * אבל כל שאין לו תוך אין לו טומאת אחוריים * ואם נגע משקין טמאים מאחוריו לא נטמא אחורי הכלי: ד פ"ס' כיוון עשית של חרם עשויה נקבים בדכנותיה שמין האורה יוצאת * ומניחם הנהר בהבנה שלא יכנה הרוח: שאין לו בית קבול שמן * אף על פי שיש לו בית קבול לר' טהור * שבת קבול לר' אין לו תוך * אלא הנהר

"זה הכלל כל שאין לו תוך בכלי חרם * אין לו אחוריים. ד' פנס שישאבו בית קבול שמן טמא * ושאין בו טהור * מגופת היוצאין שהוא פותח בה טהורה * ושהוא גומר בה * טמאה * משפך של בעלי בתים טהור * ושל רובלין טמא מפני שהוא של מידה. דברי ר' יהודה בן בתירא ר' עקיבא אומר * מפני שהוא מטהר על צדו ומריח בו ללוקח: ה' כסוי כרי יין וכדי שמין * וכסוי

כו' ס' ר"ב חכמים גזרו על משקין כו' והשתא קמ"ל דאין פומתא אחוריים נוהגת אלא בכלי חרם שיש לו תוך וכו' זה הלשון אינה למשעי ביה * ולומר שכונתו שררץ שיהיו שני טמאים בטומאת אחוריים * שיהיה כלי חרם ויהיה לו תוך * ואם יחסר אחד מהנתיים אין בהם טומא' אחוריים * ואין הדבר כן * שכל הכלים יש להם אחוריים * כדתנן ברפס"ה וע"ש גם במשנה ו' אלא הכא בכלי חרם מייירי * מש"ה קאמר אלא בכלי חרם * והרמב"ם בפירושו נשמר מזה בכלן * וברפ"ו והר"ש כתב בפרק על אלו מומין מפרש דה"ק * כל שאין לו תוך בכלי חרם כנגדו בכלי שטף אין לו אחוריים כו' ובהך דחוי למדרסות דבכלי שטף טמא * ובכלי חרם טהור ע"כ * וכן הוא שם בפרק הגזר דף ל"ח ודתי' בכלי חרם משום דהתם גלי רחמנא דתלי בתוך ובטומאת משקים דרבנן עבדו היכרא כדכתב הר"ב אף על גב דכלי שטף חוץ למדרסות וטמאים מדאורייתא בלא תוך והשתא איכא למידק איפכא דהיאך כתב הר"ב כלל כלי חרם דהא מתניתין כלי חרם לדוגמא נקטה ועקר דינא דמתניתין בכלי שטף וכן קשה על הרמב"ם שדברי הר"ב הם דבריו ול"ק שיש להרמב"ם והר"ב צמח לתלות * בלישנא דההוא סוגיא ואין לי מקום להאריך וכתובה ישיון בהלכות שאר אבות הטומאות פרק ו' (הלכה ג') בהשגת הראב"ד ובכ"מ והראב"ד השיג עליו שם ורמז עוד על זה בפרק י"ג מהלכות כלים ואשתמיט שם להב"מ להראות מקום ההשגה ודי מזה ופי' כלי שטף כפתית (במשל"ב) פ"ה דב"ב: ד' ושאין בו טהור * פ"ה ר"ב שאין לו בית

מונה עליו: מגופת היוצרים * כעין אבנים של חרם שהיוצרים עושים הכלים עליהן: את שהוא פותח בה * כלומר המבוסה שהיוצרים משליך עליה הטמא * ומפחה עליה בידיו צורת הכלי שהורה לפי שאין לה שפה סביב ואין כלאן תוך: ושהוא גומר בה * והמנופה שמתמיד עליה הכלי לאחר שכגמרה צורתו * יש לו תוך ולכך היא טמאה ורבתי פירושו שיש כלי ליוצרים שנקרא מגופה ויש מהן שפתחיהן לר' ויש שפתחיהן רחב * את שהוא פותח בה כלומר שעתיד להרחיב שפתה * טהורה שעדין לא נגמרה מלאכתה והוי כגולמי כלי חרם * ושהוא גומר בה שמיחה כד בפסח לר' * טמאה * ומתניתין רבני מאיר היא דאמר כלי חרם מאמתי מקבלים טומאה משעה שנגמרה מלאכתו ולא כרבנן דאמרי משיצרכו כבשן ומי' ראשון ל"ל עקר: משפך כלי שנותנין ע"פ חבית או ע"פ הנוף כשרוצין למלאותו יין או שמן: ושל רובלים שהוא קטן ועשוי להכניס שמן לפסין קטנים ומחויק לוג או שני לוגים והרוכל מניח אצבעו מתחתיו כנגד הנקב ומוודד בו שמן ומסיר אצבעו והשמן יורד לכליו של לוקח ועשוי לקבלה הוא ומקבל טומאה: רבי עקיבה אומר מפני שהיא מטהר על צדו * כלומר אפי' אינו של מדה משפך של רובלים לטולט טמא: מפני שמתכו על צדו לקבל בו מעט כלי שיריח בו הלווקח ומנא עשוי לקבלה והלכה כרבי עקיבא: ה' כסוי כרי יין וכו' וכל המשמש כסוי בכלי חרם טהור דתוכו כתיב * והאי ללא תוך ידיה הוא: וכסוי

קבול שמן כו' אלא הנהר מונח עליו ויש בו מחיצה כנגד השלכתה ומגופת היוצרים * לשון הר"ב כמין אבנים של חרם כו' מלשון וארד בית היוצר והנה עשה מלאכה על האבנים (דירמיה י"ח ג') ולשון הרמב"ם ומגופת היוצרים אבני היוצרים וכו' * סתומת היוצרים מלשון ויפשו הדלתות (עזרא ב' ז') כו' ומ"ש הר"ב ומתני' ר"מ היא דאמר כו' בפרק המביא (במס' ביצה דף ל"ב) הר"ש ומ"ש ולא כרבנן דאמרי כו' לקמן ספ"ד: משפך של בעלי בתים טהור * שאע"פ שאפשר שיטה על צדו כמו של רובלין הואיל ושל בעלי בתים אינו עשוי להטות טהור * דומיא דטילנות דמתניתין דלעיל ולא נמי לחבית שאין לו שולים דריש פירקין: ה' כסוי כרי יין כולשו ו' הר"ב וכל המשמש כסוי כו' ולעיל משנה ג' (ד"ה ככב) נקט כסוי * וכן

וכמו חביות נזירות על שם מקומן ולרבותא נקטינהו • מפני
שהיה לכסי חביות שלהן בית קבול ואית דגרסי והניירות
כלומר הניירות שמנשים בהן סי הכלוחיות : הלפס • כמו לפס
מחבת גדולה שחבשלים בה בשר וירק • ועושים לה כסוי של

חרס • וכשהוא נקוב אינו ראוי
לכלום • ואפילו אינו נקוב ויש
לו חדוד אין יכול לישב מפני
החדוד • אבל כשאינו נקוב ואף
אין לו חדוד טמא • שראוי
להסכו ולהטויו • ואשה נותנת
בחוכו ירק לסננו • להמנות
מזנו המים : הדנקי • הירקות
לאחר שתכשלו ודבוקים זה בזה
ופעמים גוף אחד נקראים רנקי
והוא מלש יונית : ו גיטרא •
שבר כלי חרס ודבר שנחלק
לשני קרוי גיטרא • ולשון
ביטרא גיסי תרי : שנמלח
בכבשן • ולא ידעין אם נשבר
קודם שנלך בכבשן ובשעה
שנגמרה מלאכתו לא היה תורת

כלי עליו ותול לא מטמא משום גיטרא אלו אח"כ נשבר ומטמא
וכינר מבררים את הדבר • רואין אם היו שברים שוין ותוכה
מאדים בידוע שנגמרה מלאכתו • ואח"כ נשברה ומטמא
דעביד לקבול • שדרך לקח גיטרא תחת החבית לקבל המשקה
הנוטף ממנו : סיטרום • כלי שהוא מנוקב מלמטה נקבים
הרבה דקים כמלוא נקב מחט ומלמעלה נקב אחד כמלוא כוס •
דהיינו פלך שהנשים טוות בו • וכשממלאים אותו מים ואדם
משים אנבעו בנקב מלמעלה שלא ישלוט בו הרוח אינטיפה אחת
יוצאת מן הנקבי דקים שלמטה וכשמסיר אנבעו המים יוצאין :
רבי אליעזר בר צדוק מטהר • לפי שנקוב ככונם משקה : ורבי
יוסי מטמא • שכן הוא דרך תשישו וחשיב בית קיבול הואיל
והמים עומדים על ידי הנחת אנבעו ואפילו בלא הנחת אנבעו •
אין המים יוצאים אלא כמוציא פרוטות מעט מעט • טפה אחר
טפה ומשיהכי לא חשיב נקוב ככונם משקה ליטהר בכך והלכה כר'
יוסי : ז טבלא שיש לה לזבין • ומתהה שלימה שיש לה דפנו'
טמאים שיש להן בית קבול • ומרישא דטהורים שנכלי חרס
היה שמעינן

דהנך

וכן הגי' בתוספת פ"ב • וכן העתיקה הר"ש גם הרמב"ם בפי'
י"ח מהלכות בלים [הלכה ה'] : בניירות כ"א והניירות ופי'
הר"ב כלומר הניירות שמכסים בו' ולשון הר"ש קלף שמכסים
בו' וזה נראה בעיני לפי שקלף של עור הוא וראוי לקבל טומא'
לא מפני שהוא כסוי אינו מיטמ'

ובכסי חביות (כ"א והניירות) בניירות טהורין ואם
התקיני לתשימש טמאים • בכסי הלפס בזמן
שהוא נקוב ויש לו חדוד טהור אם אינו נקוב
ואין לו חדוד טמא • מפני שהיא מסננת
לתוכו את הירק • ר' אליעזר בר צדוק אומ'
מפני שהיא הופכת עליו את (כ"א רומקי)
הדנקי : ז גיטרא שנמצאת בכבשן • עד
שלא נגמרה מלאכתה מטהרה משנגמרה
מלאכתה טמאה (ס"ה) טיטרום רבי אליעזר
בר צדוק מטהר • רבי יוסי מטמא • מפני
שהוא כמוציא פרוטות : ז הטמאין שבכלי
חרס טבלה שיש לה לזבין ומחתה שלמה •
וטבלה

וכבר הביא הר"ש ברייתא דת"כ
פרשה שמיני דכסוי כלי עץ נזוי
טהורים משא"כ נייר שהוא עשוי
מצבצים על ידי דבק כדפירש
הר"ב במשנה ב' פ"ב דמגילה •
לא ידענא מאי טומאה שייכא
בזה אפילו כשאינו של כסוי •
ומיהו י"ל מידי דהוי אמחללק
דספ"ד : רבי אליעזר בר צדוק
אומר מפני שהיא הופכת עליו
את הרונקי נראה דלא פליג •
אלא מר כי אתריה • ומר כי
אתריה וראיה לדבר שהרמב"ם
והר"ב לא כתבו פסק הלכה •
ואלו בס"ה משנה ה' פליגי נתי
בטעם • ופסקו הלכה [גרסון

דר' יומן הפנדלר] לפי דהתם נפקא מיניה לפעין דינא •
משא"כ הכא : ו עד שלא נגמרה מלאכתו שהוא צירוף בכבשן
לרבנן שכתב הר"ב במשנה ד' • ומ"ש הר"ב אם היו שבריה בו'
בידוע שנגמרה מלאכתו ואח"כ נשברה • וכן לשון הר"ש בשם
המוספתא • ולפי הסברה מה שמאדים מתוכו מראה שכבר
נשבר ולכך עשאו הצרוף שראדים • וראיתי המוספתא ב"ב
ושנוי בידוע שעד שלא נגמרה מלאכתו נשברה ומהר"ר זואלף
וורמייז"א הגיה מלשון הרמב"ם פי"ט מהלכות בלים [הלכה ח']
שכ"ל בידוע שגד שלא נגמרה מלאכתו נשברה • אין שבריה
שוים ואין תוכה מאדים • בידוע שנגמרה בו' :

פיטרום וכן העתיק הר"ש והערוד • דלא כהר"ב שהעתיק
סיטרום ומה שכתב הר"ב וכשממלאים בו' ואדם
משים אנבעו בו' שלא ישלוט בו הרוח ואין ריקות נמצא • לכך
ה"א שיצאו המים אחרי שאין הרוח שליט לנגם למלחות
הריקות אם יצאו המים • לפיכך בהכרח יצארו המים בתקומת'
רבי אליעזר בר צדוק מטהר • פי' הר"ב מפני שהוא נקוב
ככונם משקה שכן שיעורו לטהר בר"פ דלקמן :

מפני שהוא כמוציא פרוטות • לשון הר"ב כמוציא פרוטות
וז"ל הרמב"ם מפני שהוא כמוציא פרוטות ר"ל כי המים כאשר יצאו
מאלו הנקבים לא יצאו במהרה • אבל יצאו מעט מעט באיחור גדול
וכנסחאות ארץ ישראל הוגה פי' כסמדר גרעין מלשון
ושרט כרמך ע"כ • ואם זה הפירוש מדברי הרמב"ם לא שהמגיה כתב כן
מלבו לפרש או שהעתיק מדברי הראב"ד שפרש כך
[פי"ח מה"כ הלכה ו'] • הריזה מכריח מה שכתב הכ"מ צפי' דברי הרמב"ם
שנחבירו לפרשו שאין דעתו בפירוש מוציא פרוטות
לשן פרוטה קטנה • (דמתניתין ב' פרק דלקמן) אלא מעט מעט
באיחור ובחבורו הוסיף וכתב שהרי המים מתכנסים בצדדים
וזן עשין לקבלה • וכתב הכ"מ שגם זה בכלל מפני שהוא מוציא
פרוטות שמחוד שהנקבים דקות ואין המים יוצאים אלא מעט
מעט באיחור גדול המים מתכנסין בצדדים שאלו היו הנקבים גדולים
לא היו המים מתכנסים ונמצא שלא היה נעשה לקבלה
ע"כ • ונכנסת מהר"ם נקוד הס"א בש"א והרי"ש והעי"ת שפיהן בחול"ס ופי'
בפרוטות טפה אחר טפה :

ז טבלא שיש לה לזבין בו' • כתב הר"ב ומרישא דטהורים בו' קוה שמעי' וכו' אלא
לארמיה דתנא הכי כדתנן בס' גאלי
עריסות ואלו כשרות כ"כ הר"ש • ומיהו הטם
כתבתי

א סס ס"ה
ב ס"ה פ"ה
ג סס ס"ה
ד סס ס"ה
ה סס ס"ה
ו סס ס"ה
ז סס ס"ה
ח סס ס"ה
ט סס ס"ה
י סס ס"ה

במכתי בשם האוס' והר"ן דזריכו . ומ"ש הר"ב וכו' איכה
 שובא במשנה . מסיים הר"ש בפרק אין מעמידין [דף לה]
 וצפרק אלו מליאות [דף כ"א] וצפרק במה דמה [דף ל"א]
 וצפרק במה אשה [דף ט] : שיש לה לזביו . עיין בפי

א"כ חייבין
 ח"כ חייבין
 ג"כ חייבין
 ד"כ חייבין
 ה"כ חייבין

דהגך טמאים . אלא ארמיה דתנא הכי . דתנן בפרק ואל
 פרישות [דף מ"ג] ואלו כשרות . וכו' אימא טובא במשנה :
 טבלא של חרס שהיא מלאה קערות . שהיא עשויה קערות
 קערות . והקערות הן מגופה ומחברין בה . ואם יש לה

לזביו עודף . אם שפת הטבלא
 סביב עודף ועולה לזמלה יותר
 מסייה של קערות : נטמאה אח'
 מהן נטמאו כולן . דכשנכנס
 השרץ בפי הקערה . כבר נכנס
 באויר הלזבו העודף סביב .
 ונטמאה כל הטבלא . דכלי חרס
 מטמא מאוירו . ובשנטמאה
 הטבלא בלה . נטמאו כל הקערות
 שהן מגופה : בית הסבלין .
 כלי חרס טשו רבועים רבועים
 לתת בכל רבוע ורבוע מין א' של
 סבלין . ולא יקערו זה בזה :
 קלמרים המחומות . כלי עשוי
 לתת בסוכו הדיו . והקולמוס
 והכלים שצריכים לסופר . ועשוי
 גם הוא רבועים רבועים

וזבלא שהיא מלאה קערות (ס"א שאם) נטמא
 אחת מהם בשרץ לא נטמאו כלם . אם יש
 לה לזביו עודף . נטמאה אחת מהם נטמאו
 כולן . וכן בית תבלין של חרס וקלמרים
 המתואמות . ובית תבלין של עין שנטמא
 אחד במשקה . לא נטמאו חברו . רבי יוחנן
 בן גוריו אומר חולקין את עוביו . המושמש
 לטמא טמא . המושמש לטהור טהור . אם
 יש לו לזביו עודף נטמא אחר מהם . נטמא
 חברו : ה' הלפיד טמא . ובית שקעו של
 גר מטמא באויר . המסרק של צרצור רבי
 אליעזר מטהור : וחכמים מטמאין :
 פרק ג

ועיין בפרש"י הר"ב משנה ה' פ"ח : ובית הסבלין של עין שנטמא
 אחד במשקה פ"ה הר"ב דרבנן גזרו על המשקים הבאים מחמת
 שרץ לטמא כלים כו' ב"ח דבר דתנן בפ"ק דשבת [דף י"ד]
 וע"ש : רבי יוחנן בן נורי אומר חולקים בו . פיר' הר"ב דוסן
 עב' כו' וחזי עובי דוסן של צד הטהור טהור . ואין הלכה כרבי'ן
 ועיין ש"ס במשנה ב' פרק ו' [ד"ה האמלעות] ובמשנה ה' פרק
 כ"ה ובאהלות ריש פרק ד' ופרק ו' משנה ד' : אם יש לו לזביו
 עודף כו' אהאן לכולי עלמא : ה' ובית שקעו של גר
 מטמא באויר . לא ידעתי למאי דייק הכא למתני באויר . ושוב
 מנאחי כיוצא בזה בדברי הר"ש בסיפא . אדמיתוי חוססתא
 מסרק של צרצור . רבי אלעזר אומר אין מטמא באויר נחמתי
 אומרים מטמא באויר . שכתב ועל חכס נקט אויר דאם טהור
 באויר טהור במגע : המסרק של צרצור . פ"ה הר"ב בלי
 חרס שעושים על פיו שכתב כו' . מהטעם שמתיר (הר"ב)
 במשנה ב' פרק דלקמן : רבי אליעזר מטהר . פ"ה הר"ב אם
 נתלה שרץ באויר אותן שינים שאין זה תוך כלי חרס מפני היות
 תיקופו (מוטנס) מכל צד הרובים : פרק ג

תאומים ונדרגנו מהם הרבה . וקורין להם בלע"ז קלמרי' .
 בית סבלין של עין . שטשו גם הוא רבועים רבועים ואין לו לזבו
 עודף : שנטמא א' מהן במשקה . דרבנן גזרו על המשקים
 הבאים מחמת שרץ לטמא כלים . ביורה משום משקה זה וזה
 שהם מטמאים כלים דאורייתא ודוקא בשנטמא במשקה . לא
 נטמא חברו . שכלי שנטמא אחוריו במשקים לא נטמא תוכו .
 הלכך בשנטמא א' מהן במשקים היו דוסן של הטמא אחוריו של
 חברו . ולא נטמא חברו אבל בטומאת שרץ דאורייתא . דכל
 היכא דנגע בכלי עין בין מאחוריו בין בתוכו נטמא כלי . אם
 נטמא אחד מהן נטמא חברו שהטומאה נובעת בו מאחוריו .
 ובכלי חרס דאינו מקבל טומאה מגבו . אלא מתוכו . אפילו
 בטומאת שרץ אם נטמא אחד מהן לא נטמא חברו . דתוכו של
 זה נעשה צד לחברו וכלי חרס אין מיטמא מגבו . אבל כלי עין
 מיטמא מגבו בטומאת שרץ אבל לא בטומאת משקין . להיות
 נטמא כלי : חולקי את עוביו . דוסן עב ורחב שבין שני
 הרבועי רמינן פלג להאי גיסא ופלגא להאי גיסא בטומא' משקין
 דרבנן וחזי עובי דוסן של צד הטהור טהור . ואין הלכה כר'
 יוחנן בן גוריו : ה' הלפיד . כעין קערה של חרס מהודדת
 למעלה . והיא מאירה למרחוק ומפני שהיא מחודדת ואינה יכולה לעמוד בפני עננה סלקא דעתך אמינא שלא נטמא . קא
 משמע לן דהנחיל ומקום מושבה מסוק ומיוחד להושיב בראש הקונדס הריזו מיטמא : בית שקעו של גר . כלי חרס עשוי
 להיות הגר יושב ומשוקע בו : מטמא באויר . דחשיב כחוך לטמא באויר אפי"ם שאין כל הגר משוקע בו כי אם תעט ממנו :
 מסרק של צרצור . כלי חרס שעושים על פיו שכתבתי על פיו שכתבתי בין מכבר מעשה רשע והעדרה ממנו מטיל המים מתקומות הרבה . ורוב
 הכלים ששוחין בהם מים בחרץ ישמעאל עשויים כך . וסביב אותה שכתב בולטים שינים כשיני המסרק שעושים אותן לנוי .
 ואם נתלה שרץ באויר אותן שינים פליגי בה רבי אליעזר ורבנן . אי חשיב תוך כלי חרס אי לא . והלכה כחכמים דחשיבי לך
 תוך ומטמאין :

ר"ע

פרק ג שיעור כלי חרס ליטור. דמו לא מקבל טומאה. ולא היה טמא. טהור כאלו נשבר כלו. דמו לא חוי למלחמה ולא חשוב חוץ ידיה. אפילו היה חבית וזמיונה לגרורות ולאגוים ונקבה צמוליא זית טהורה. כל זמן שלא חזר ויטפה אח"כ לקבל בה רימונים וכיוצא בזה. אבל חזר ויטפה לקבל בה רימונים. טמאה עד שתנקב צמוליא רמון ומשקב צמוליא רמון. טיב אינה מקבלת טומאה. שיעורו במשקין. נקב ששמשמין הכלי על גבי משקין. נכנסין המשקין דרך אותו נקב למוך הכלי. והוא נקב גדול צמוליא משקה. לכך ולכך כגון קדרה שמצליח בה צמר. אע"פ שאין מניחין בה לזבל בלא משקה. ולמשקה לא חויא. שהרי נקבה כבונם משקה. אפילו הכי אזלינן בה לחומרא.

פרק ג שיעורו

צויתים. סתמא כר"מ דלקמן. הר"ש. ועיין שם בפירש הר"ב. ומ"ש שם: העשוי לכך ולכך. פי' הר"ב כגון קדירה כו'. דתמן במתניתין דלקמן. ועיין מה שכתבתי שם: **ב חבית** שעורה בגרורות דברי רבי שמעון רבי יהודה אומר באגוים ר"מ אומר צויתים. מצינו שהגרורת יתירה מצוית צפ"י דשנת דף ל"א. דאמרינן מהו דמימא כל שהוא לאסוקי מגרורות. ולעול' עד דליבא כוית. ומצינו גם כן שהאגו יתירה מוית. צפ"ה דשנת דף פ"א: דאמרינן כוית כאלגו: ככזיב. ורש"י פי' שם בהדיא דמוסיף והולך. ואף לשאר הפוסקים דלא פירשו כן. מ"מ מסתבר ששיעורן בדרך הוספה דהא שעור בינה ודאי גדול מצוית כדמוכח מפלוגתייכו

פרק ג שיעור בלי חרס ליטור. והעשוי לאובלין. שיעורו בוייתים. העשוי למשקין. שיעורו במשקין. העשוי לכך ולכך. מטילין אותו לחומריו בוייתים: ב חבית (ס"א שיעורו) שיעורה בגרורות. דברי ר"ש. רבי יהודה אומר באגוים דמ"א בוייתים. הר"ב והקדירה שיעורן בוייתים. הפך והטפי שיעורן בשמן. והצרצור שיעורו במים. רבי שמעון אומר שלשרתן בורעונים. נר שיעורו בשמן. רא"א בפרוטה קטנה. נר שניטל פיו טהור. ושל אדמה שהוסק פיו בפתילה. טהור: ג חבית

דר"מ ור"י בעד כמה מזמנין בנושנה ג' פ"ז דברכות וא"כ מסתברא אגו וטור מביאה ונפיש חוית. והסתא הני תנאי כל א מיקל על דברי הקודם וקך עולה סידורן יפה. ולפיכך במשנה ה' פרק ד' דבבא מליעאל דנשנו בכידורן כהפך רבי מאיר ורבי יהודה ורבי שמעון. דההם נמי כל אחד מיקל על הראשון לומר שאין כאן אונאה עד כדי כו' ומכל מקום צריך עיון בטעמן של מחלוקתן: רבי מאיר אומר צויתים. לשון הר"ב כסתם חמין דלעיל והוי סתם ואח"כ מחלוקת. כו' והלכה כר"י. ויש לתמוה דהא מיד דתמן סתמא כו' וי"א אחר המחלוקת. הלפס והקדירה שיעורן צויתים. וכן עוד במשנ' ג' פרק (דלקמן ובמשנה) ב' פ"ח ופס"ט איברא דהר"ש נמי פי' בדר"ש דנכנס דלעיל. א"ג דלקמן. אבל לא כתב כלום בפסקי הלכה. ועיין מ"ש במשנה דלקמן צפ"ד. והרמב"ם במצורו פי' ט מה' כלים לא ספק כר' יהודה א"ל צמחית בלבד וטעמו ודאי משום דק"ל דהלכה כר"י לגבי ר"מ ור"ש ואפשר נמי דהוא שיעור הבינוני כמו שכתבתי לפי שראיתי למחרי"ק בתשובה (ש"ש קס"ה ענף ד') שכתב דהנפו כללו דהלכ' כמך לגבי מר' לא אמרו על הדינים הכלתי נהוגים בדורינו: הר"ב והקדירה כו' שיעורן צויתים. מדרבנן. כמ"ש בשם התו' במשנה ה' פי"א דוצתים: הפך וכו' בשמן. פי' הר"ב דשל שמן דק. שהרי כלי כו'. ז"ע צפ"י משנה ב' פ"ב דמכשירין. ועוד לפי מ"ש במשנה ד' פ"ח דשנת. ועיין לקמן ספ"ט. וכל' התו' שהעסקתי בספ"ט דוצתים: בורעונים פי' הר"ב כגון האפונים. ל' הרמב"ם הזרע

כגון חיי' פי"ט
כ"א כלי' בלא
ר"ה שם הלכה ב'
ו' שם הלכה ד'
ח"ש הלכה פ'

המוצא שיעורו. כמו הזרעונים והאפונים ודומיהן: רבי אליעזר אומר. והר"ב העתיק ר"ש. ולא מצאתי כך בשום נוסח אך בנא"י כתוב בגליון יש גורסין ר"ש. ואפשר שעל הר"ב כתב כן: וישל אדמה. ל' הר"ב כל זמן שלא נזרף דוהי גמר מלאכתן לקבל טומאה. כדתנן בספ"ק דלקמן. שהוסק פיו. הוא התוספת היוצא מן הגר' אשר יחזיק הפתילה. הרמב"ם:

ג חבית שנקבה פי' הר"ב כמוצא זית וכן לשון הר"ם וזיתו לדידיה חסד לומר דפסק בכל כלי חרס כר"מ אף בחבית לפי שסובר דהוי מחלוקת ואח"כ סתם זעל הדרך שכתבתי לעיל אבל הר"ב פסק לעיל דלא כר' מאיר לא ה"ל ליה כהן בחבית

ג חבית שנקבה פי' הר"ב כמוצא זית וכן לשון הר"ם וזיתו לדידיה חסד לומר דפסק בכל כלי חרס כר"מ אף בחבית לפי שסובר דהוי מחלוקת ואח"כ סתם זעל הדרך שכתבתי לעיל אבל הר"ב פסק לעיל דלא כר' מאיר לא ה"ל ליה כהן בחבית

אם חבית
ב ס' חבית
ג ס' חבית
ד ס' חבית
ה ס' חבית
ו ס' חבית

שנקבה אלא כר"י דכמוצא אגוז וכן מה שפירש עוד דכבית המחזקת מלוג ועד סאה' כמשך ג"כ בזה אחר לשון הר"ם ולדידו שפסק בפרק דלעיל משנה ב' כר"ע וה"ל למימר מהדקות עד לודיות טמאה גדון דהוי ליה למתני טמא' לשון זכר דאחרים קאמי' ולא אחבית לא משום דחלפת הדבר וסופו לשון נקבה דאחבית קאמי' תנא באמצע לשון נקבה הר"ם:

ד ושאלה לשון הר"ב שטח פניה כו' והיא חלה עברית וחפסול על עוני (אויב י"ד י"ז) ר"ל החזקת בזה והחלוקת עליו כדי שיחקוי' וישאר על ג' הדמיון וזה על דרך משל הרמב"ם:

בגללים בגללי הדקק הרמב"ם:

ושפלן בגללים לשון הר"ב וה"ל טפן בטיט כל זמן שלא חזר וזרסה בכבשן דחבית גמר מלאכתו

ג חבית שנקבה ועשאה בזפת ונשברה' אם יש במקום הזפת מחזיק רביעית צמאה מפני שלא בטל שם כלי מעלי' חרס שניק' ועשאו בזפת אע"פ שמחזיק רביעית יטהור מפני שבטל שם כלי מעליו: ד חבית שנתרועעה וטפלה בגללים אע"פ שהיא גוטל את הגללים והחרסים נופלי' טמאה מפני שלא בטל שם כלי מעליה נשברה ודבק ממנה חרסית או שהיא חרסית במקום אחר וטפלה בגללים אע"פ שהיא גוטל הגללים והחרסין עומדים טהורה מפני שבטל שם כלי מעליה היה בה חרס מחזיק רביעית כולה מטמא במגע: וכנגדו מטמא באויר: ד המופל כלי חרס הבריאי רבי מאיר ורבי שמעון מטמאים וחב"א המופל את הבריאי טהור ואת הרעוע מטמא יוכן (ס"א בסיק) בחירו הקרויה יבלי' שטופלין בה הפטסין דהניגע בה טמא מטמא חבית אינה חבור' הנוגע בטפילו של הנוד טמא: ז מיחם

כדמין בפרקין דלעיל מלוג עד סאה ברביעית ואע"פ שאין סמימה מועלת לנקב הכא לאמר שברה' שאני כך סמימה שנעשית קודם שנטל שם כלי ממנה דחבית שנקבה עם חבית עליה אע"פ שטהרה אבל חרס הפורש מן החבית בטל שם כלי מעליו אע"פ שלא נקב לטיקין אין מועלת סמימה בנקב שלו: ד חבית שנתרועעה כמו כותל רעוע שלא נטלו חרסיה אבל היא רעועה כל כך שאם יטלטלו וחזי קב בגרוגוז במוכה חסבר לבמרי וטהורה היא כדאמרי לקמן באידך פרקין: וטפלה שטח פניה בגללים כדי שלא יטלו חרסיהם שפלו חרסיהם ודיק הסברים בקולן של סופרי' או שהיא חרסית ממקום אחר ודקקן: ואחר כך טפן בגללים טהורה והוא הדיון טפן בטיט כל זמן שלא חזר וזרסה בכבשן: חרס מחזיק רביעית וכגון שהחרס בזה מחבית המחזקת מלוג ועד סאה

ד שיעורה רביעית כדפרישנא לעיל: כולן מטמאין בחבט דכלן נעשים יד לאתו חרס ומטמאין משום יד וכנגדו בלב' מכתא באויר דאין אויר ליד כלי חרס: ה כלי חרס הבריאי שאינו לא רעוע ולא שבור: מטמאין אם נטמא כלי מחוירו טמאים אוכלים ושקקים שנגעו בטפילה מפני שהיא חשיבה ככלי עצמו: הטופל את הבריאי טהור דדוקא הכל רעוע שריך לאתה טפילה הוא דחשיבה בטפילה ככלי: ונטמאו האוכלים הנוגעים בה כשהכלי טמא: אבל טיילת הבריאי אינה חשובה ככלי והלכה פהכמי': וכן בחידוק קרויה כשם שפחלקו רבי מאיר ורבי שמעון עם החכמים בטפלת הבריאי כך נחלקו בחידוק קרויה והיא דלעת יבשה וחלולה ששואבין בה מים ורג לים להדק סביבותיה בעגול של עץ או של ברזל כדי שלא תשבר אם תגוף באין דרבי מאיר ורבי שמעון דמטמאין בטפילת הבריאי

ד שיעורה רביעית כדפרישנא לעיל: כולן מטמאין בחבט דכלן נעשים יד לאתו חרס ומטמאין משום יד וכנגדו בלב' מכתא באויר דאין אויר ליד כלי חרס: ה כלי חרס הבריאי שאינו לא רעוע ולא שבור: מטמאין אם נטמא כלי מחוירו טמאים אוכלים ושקקים שנגעו בטפילה מפני שהיא חשיבה ככלי עצמו: הטופל את הבריאי טהור דדוקא הכל רעוע שריך לאתה טפילה הוא דחשיבה בטפילה ככלי: ונטמאו האוכלים הנוגעים בה כשהכלי טמא: אבל טיילת הבריאי אינה חשובה ככלי והלכה פהכמי': וכן בחידוק קרויה כשם שפחלקו רבי מאיר ורבי שמעון עם החכמים בטפלת הבריאי כך נחלקו בחידוק קרויה והיא דלעת יבשה וחלולה ששואבין בה מים ורג לים להדק סביבותיה בעגול של עץ או של ברזל כדי שלא תשבר אם תגוף באין דרבי מאיר ורבי שמעון דמטמאין בטפילת הבריאי

מסמאין אף בזה ואפילו היתה הקרויה בריאה וחכ"א אם היתה הקרויה בריאה ואינה זריכה לעגול זה לא חשיב הטובל גופה של קרויה ואם נטמאת הקרויה לא נטמא העגול: ו יבלי' מין פשב ששמו יבלא רבילין לעוה זו הכדו' הגדולות שלא ילטו היין שמויעין: כטסין כדוה גדולות' כמו בללו ככסין דכחם' בינה (דף ח): ז מיחם

מסמאין אף בזה ואפילו היתה הקרויה בריאה וחכ"א אם היתה הקרויה בריאה ואינה זריכה לעגול זה לא חשיב הטובל גופה של קרויה ואם נטמאת הקרויה לא נטמא העגול: ו יבלי' מין פשב ששמו יבלא רבילין לעוה זו הכדו' הגדולות שלא ילטו היין שמויעין: כטסין כדוה גדולות' כמו בללו ככסין דכחם' בינה (דף ח): ז מיחם

ו מיחס כלי שמחממים בו המים: בחומר טיט עב: חרסית: דק כח"ס. ויש מפרשים כתיבת חרסים: כנוגע בחומר טמא: לפי שהוא נדבק ומתחדר במיחס והשוב כעצרו של כלי הלכך אם נטמא המיחס נטמא החומר שסביבו כמותו. והאוכלים הנוגעים בחומר טמא:

ו ובחרסית לשון הר"ב דק חרסית: ר"ל טיט דק כרוס. ובמקומות אחרים מפורשים בענין אחר. ובראיתים במשנה ז' פרקו' לחולין: קובץ ח"ס' הר"ב ויהר גדולתמיחס. ונא כן בשל מתכות כמו שאמר לקמן ריש פרק

ר"ד: כלי נחשת שזפתן טהור. א"ת א"ת
ס' הר"ב א"ת היו הכלים טמאי. כ"פ
ונגע אדם כו' לפי שכבר יהיה כלי ח"ס
הנחשת א"ת הטומא' (כדליתא ח"ס
בפ"ק דלחלות) ויהיה הנוגע ח"ס
בזפת טמא. וא"ע ש' שהוא אדם ח"ס
הרמב"ם וא"ת כן היה כלים ח"ס
כדתן התם בלחלות: וא"ת ל"ן פירש הר"ב
וא"ן דעמו להשתמש ב"ן בחמין כלל. וי"ן דנקט. כלומר
שכשזפתן ל"ן אינו נותנו לתוכו
אלא בזמן. דסתם י"ן וז"ן הוא ו"ל
הר"ס. וא"ת עשוין ל"ן ל"ן: ח הנוגע
ירצה אוכלים ומשקין רמב"ם: זפת שנטפה
כו' זו וא"ן צריך לומר זו קמתי: רבי
א"עור ב"ע מטמא פירש הר"ב דחשיב
ל"ת סתימה. ב"ן בשל ע"ן ב"ן בשל חרסית
ומי"ן הר"ס. אי נמי גור בשל חרסית א"ן
של ע"ן:

מ"חב שטפלו בחומר ובחרסית. הנוגע בחיבורי טמא. ובחרסית טהור. קומקום שניקב ועשאו בזפת. ר' יוסי מטהר שאינו יכול לקבל את החמין כצונן. וכן היה אומ' בכלי זפת. כלי נחושת שזפתן כדוריון. ואם ל"ן טמאין: ח"ת חבית שניקבה ועשאה בזפת יתר מצרכה. הנוגע בצרכה טמא. יתר מצרכה טהור. זפת שנטפה על החבית. הנוגע בה טהור. משפך של ע"ן ושל חרסית. שפקקו בזפת. ר"א בן עזריה מטמא. ר"ע מטמא בשל ע"ן ומטהר בשל חרסית. רבי יוסי מטהר בשניהם: פרק ד החרס' שאינו יכול לעמוד מפני אגו. או שהיה בו חרוד והחרוד מכריעו. מהיר. נטלה האו"ן. נשבר החרוד. טהור. רבי יהודה מטמא חבית שנפתחה. והיא מקבלת על דפנותיה. או

פרק ד החרס' פ"ה הר"ב שהוא חד

בפתיתו' ולשין הרמב"ם בולט בקרקעות. וימנעו לכות בשיה. ובאשר ישב על הארץ נוטה ללד אחד מפני חדודו מכריעו נוטה א"ת ע"כ. וקשיא לי לישנא דמכריעו שבהדוד דבא"ת הוה שייך טפי. והר"ס כתב וא"ת דגרסי הדד. דדרך היוצרים לעשות דל לכלי כדי לשחות. ע"כ: ביטל הא"ן ט' טהור. פירש הר"ב דכלי חרסית כיון שטהר כו' מוכפתא ופירש הר"ס בפרק דלעיל משנה ג'. דדוקא אחרם שפירש מן החבית כו'. אבל חבית עצמה אפילו ניקבה בשוליה למטה [המחזיק רביעית] במוציא זית. א"ת סתמה בזפת טמאה. וכך פירש עוד בפרק ב' משנה ב': רבי יהודה מטמא. שכשנטל הא"ן ונשבר החרוד יושבתו על שוליה. חבית שנפתחה בשוליה. והיא מקבלת כשנטפה על דפנותיה. מהר"ס: או

ח יתר מצרכה כנגד הנקב הוא צורכה. ומה שהוא שלא כנגד הנקב הוא יתר מצרכה. ולא חשיב חבור. כיון דלא צריך לחבית ורמב"ם פירש יתר מצרכה כגון שעשה הכתימה עבה ביותר. עד שיוכל להגבל ממנה ומאחר שתומה. ואפילו הכל כנגד הנקב. זפת שנטפה על החבית. שאינה נקובה: הנוגע בה בטפת הספת. טהור א"ת שחבית טמאה. שא"ן הזפת חבור לחבית. כיון שא"ן החבית צריכה לה: שפקקו בזפת. סתם פי הנקב של המשפך העשוי להכנס ממנו י"ן לחבית: ר"א ב"ע מטמא דחשיב ל"ת סתימה. כיון בשל ע"ן בשל חרסית: ור"ע מטמא בשל ע"ן. מפני שהזפת הוא מינו שהזפת יוצא מן העץ ומטהר בשל חרסית שאינו מינו ולא חשיב חבור ולא דמי סתימה פי המשפך ל"ת מתקב החבית דחשיב חבור. לפי שהנקב שבפי המשפך שעשאו היוצר מתחלה. חלק הוא ונקלף הזפת ממנו ואינו מתקיים. אבל חבית שנקבה לאחר שהוסקה בכבשן. א"ת לנקב להיות חלק וטהור. וא"ן הזפת נקלף ממנו אי נמי נקב שבפי משפך סופו להסיר סתימתו כשירצה לשפך י"ן בחבית. הלכך לא חשיבה סתימה אלא במשפך של ע"ן לפי שהיא מינו. אבל חבית שנקבה. א"ן סופו להסיר סתימתה: רבי יוסי מטהר בשניהם דסתימת פי המשפך לא חשיבה סתימה. והרי הוא כאלו לא כסתם. וא"ן לו בית קבול. והלכה כרבי עקיבא:

פרק ד החרס' שאינו יכול לעמוד כגון חרסית הפורש מן החבית ומן הקדירה במקום הא"ן ואינו יכול לעמוד בלא סתימה מכני כוזב הא"ן שמכביד ומכריע. או מפני שהיה בן חרוד שהוא חד בהי' תהו. ואינו יכול לסבט שלא מקומץ: נטלה הא"ן טהור. דכלי חרסית כיון שטהר שעה אחת: שוב א"ן לו עומאה לעולם: ור' יהודה מטמא דל"ת לה כן כפרה: או

או שחלקה כמין שתי עריבות. פי' הר"ב ואינה יכולה
 ליטב על החתיה. ואם תשב לא יכולה לקבל דבר.
 הרמב"ם: ב' בדחצי קב גרוגרות פי' הר"ב דהוא שיעור
 סעודה אחת כו' כדמוכח סוף פאה' ומסיים הר"ם.

א ב ב"י פ' ט'
 ח' כלים הל' י'
 ב ס' הלכות
 ד ס' הלכות
 ה ס' הלכות
 ו ס' הלכות
 ז ס' הלכות
 ח ס' הלכות
 ט ס' הלכות
 י ס' הלכות

או שחלקה. לארבעה כמין שתי עריבות. ואינה יכולה ליטב על
 חתיה אלא על דפנותיה: רבי יהודה מטהר. דסבר רבי
 יהודה דלא דתנן הדקים שבכלי חרס ויטבין שלא מסומכים
 סתן טמאים. היינו מן השוליים ולא מן הדפנות. שדרך סתיה
 שבר הכלי יושב על שוליו. כדרך

שיושב כשהוא שלם: וחכמים
 מטמאין. דסברו כלים עשויין
 להוסיבן על דפנותיהן לפרקים:
 ב ואינה יכולה להטלטל בחצי
 קב גרוגרות ממך שהיא רעועה
 והגרוגרות מכבידים נשברת
 לגמרי בטלולה. ולכך שיערו
 בחצי קב דהוא שיעור סעודה
 אחת. דקב גרוגרות הוא שיעור
 ב' סעודות. כדמוכח בסוף
 מכתב פאה. גבי אין פוחתין
 לעני בגורן מקב גרוגרות. וכל
 דלא הוא לטלטל בה שיעור
 סעודה א'. כשצורה דמיה:
 גיטמא. כלו חרס שחלק
 לשנים. ונעשה גיטו חרי: שאין
 שירים לשירים. כלי שלם חסים
 עליו ומשום סדק פורחא לא שדו
 ליה. ומדיאין שירים של כלי
 דהיינו שבר כלי ומשימין החתיו
 אבל שבר כלי מכו נסדק בחומיה
 משקה. משדא שדו ליה. שאין
 אומרים הבא שברי כלי אחר.
 להביא חתת שבר כלי זה: ג כל

או שחלקה כמין שתי עריבות. ר' יהודה
 מטהר. וחכמים מטמאין: ב' הביית
 שנתרועעה ואינה יכולה להטלטל בחצי קב
 גרוגרות. יטהורה גיטמא שנתרועעה ואינה
 מקבלת משיקין. אע"פ שהיא מקבל איכלין
 טהורה. (ס"ה) שאין שירין לשירין: ג' אינו
 היא גיטמא. כל שניטלו אגיה. היו בה
 חדרים ויצאין. כל המקבל עמה בויתים
 מטמא במגע. וכנגדו מטמא באויר. וכל
 שאינו מקבל עמה בויתים. מטמא במגע.
 ואין כנגדו מטמא באויר. היתה מוטת על
 צדה כמין קתדרה. כל המקבל עמה בויתו
 מטמא במגע. וכנגדו מטמא באויר. וכל
 שאינו מקבל עמה בויתו. מטמא במגע.
 ואין כנגדו מטמא באויר. שוליי קרפיות
 ושוליי קיסים הצדוניים. אע"פ שאינם יכולים
 לישב שלא מסומכין. טמאין. שלכך
 נעשו מתחילתן: ד' כלי חרש שישירו
 שלשה שפיות. הפנימית עורפתי. הכל
 טהור.
 החיצונה

בויתים הכא נמי סתם כרבי מאיר דרס"ג. ועיין מ"ש
 במשנה ב': במטמא במגע. וכנגדו מטמא באויר
 עיין בפ' הר"ב פרק דלעיל משנה ד':
 קתדרה כתב הר"ב כסא וכו' על העגלה. לפי שראש
 בלשון הרמב"ם שכתב סתם בהליכתו בדרכים.
 הוסיף הוא לבאר על העגלה. אבל בגמ' זאת ארץ ישראל
 גתוסף על הגמלים. ועיין עוד בפ' הר"ב בפכ"ד משנה ב':
 קיסים פי' הר"ב לשון קשות הנסך. ובסנהדרין. סוף פרק
 ט'. ופר"ז"ס כתב שנמצא בקצת הגמלאות כוסין.
 וכן בהבורו פרק י"א העתיק כוסות: שלכך נעשו מתחלתן
 והתנאי אשר התנינו בשברי כלי חרס. בפרק השני. שהיו
 יגבין שלא מסומכים חתים הוא לפנים שיעשו בעת עשייתן
 להיות יושבים שלא מסומכים. הנה ינטרף שיהיו שבריהם
 כן. ואז יקבלו טמאה. הרמב"ם: ד' שפיות דע ששפיות
 זור ולבין' ודופן' עיני כולם בואת התסכתא שיה. אינם
 סן אובנים' גבוהים על שמה הכלי. ר"ל סתם הקיתון.
 ויתחלש שמוקן
 כפי

שנטלו אוניה. חסונה גטמא. ואש' היא שלימה האיל ואין
 לה אוניה לטלטלה מחקוס לחקוס. ואם נתרועעה. שיעורה
 במוליא משקה: היו זה הדודים. סתם חרס הנשבר ונלאין
 מתנו הדודים כמו הדודי חרס: כל המקבל עמה בויתים. אם
 אין כוית. ונלא בין הדוד לדוד. חשוב תוך. כמו הגטמא
 ענמה ומטמא אפי' באויר אבל אם יוצא זית מבינתים. אינו
 מטמא באויר. אבל מטמא במגע מטעם יד: היתה מוטת על
 צדה. שחלקה לארבעה כמין עריבה. ואינה יושבת אלא על
 דפנותיה. ויש לה הדודים: כל המקבל עמה בויתים. כדרך
 שזעמאה כשיושבה על שוליה כך מטמאה יושבת על צדה.
 וסתם מתניתין כחכמים דלעיל. דמטמאין בחבית שחלקה
 כמין שני עריבות: קתדרה. כסא של נשים ההולכות על
 העגלה: קורפיות. על סם מקומן הן. כלים חדים שאין יושבין
 שלא מסומכין: וקוסין. לשון קשות הנסך: ובסנהדרין
 הגיב את הקסא. והוא שם לכלי שרת. וקוסין הן תיני כלים
 ששוליהן חדין. וכשנכשלים בהן מיהאן אותן על כלי ברזל
 שקורין טריסין' די בלעו. וכשמורידים אותן. כומכים אותן
 באפר הכירה: הלידונין. שגששו בלדון: ד' שפית.
 הפנימית עורפת הכל טהור. כל מה שהיא חוץ ממנה
 מכל

אלשון שפה. שיש לו ג' שפיות לפי' ואויר בנתים' בין שפה לשפה
 נחשב כגבו של כלי. ואין כלי חרס מטמא חביו.

אבל מה שהתקן המעשה טמא : המזונה עודפת הכל טמא .
דהוי חובה לה כגו של כלי ולפנים ממנה חסוד תוך וכן אם
אמצעית גבוהה ממנה ולהן חסוד גב' ולפנים חסוד תוך
שהכלי מתחיל עד הגבוהה : היו שוות : שאין אחת מן

השפתות עודפת על חדרתה :
וחכמים אמורים הכל טמא .
השפה שנסלה הטומאה באורה
בלבד היא טמאה : והשאר הכל
טהור . וכן הלכה : משירפס
בכבשן . וקודם לירוק בן כלי
אדמה ואין מטמאין : והוא גמר
מלאכתו ואף ע"ג דלאחר לירוק
הכבשן ליריבין תקון . למרחץ
לחלוקין ולהשוות שפתן אעפ"כ
משירפס בכבשן חסוד גמרה
מלאכתו ומטמאין :

פרק ה תנור
ארכעי
סמס תנור עשוי כמין קדרה
גדולה שאין לה שוליים ומחברי'
אותו בטיט ע"ג קרקע . ורפפת
קרקע הוא תהיתו של תנור .
ואע"פ שמתעמא אין לו בית קבול

אף על פי כן טמא . דכתיב טהר רחמנא . והרי יש לו תוך :
תחלתו ארכעי . אין גובהו של תנור פחות מארכעי טפחים :
ושיריו . אם גדול וגטמא . ואחר כך נשבר . לא טהר עד
שלא יהיה בשביריו ארכעי : כמה דברים אמורים . דתחלתו
ושיריו ארכעי : בגדול . העשוי לפנות ולללות בו כדרך
התנורים : אבל בקטן . העשוי לתיבוקות לפתחו : תחלתו
כל שהוא . ולא דוקא כל שהוא דבזיר מטפח לא היו : ושיריו
ברובו יבגמ' בפרק העור והרוטב דף קכ"ד . הקט' על מחנית'
דכא' ובזיר מטפח למאי חזי . ומשני האי' ושיריו ברובו .
אגדול קאי . ולא לתנור קטן ומתבין בגדול הא קאמר ושיריו
ארכעי דהא קתני כמה דברים אמורים בגדול . משמע דלא
פלגי חכמים על תנא קמא בגדול כלל . ומשני הא בתנור
בר שבעה . הא בתנור בר תשעה . כלומר בר שבעה שיריו
ברובו . ואע"פ דלא הוא ארכעי ואין תנור פחות מארכעי .
הואיל ומתחלתו היה כלי חסוד משתמשין בשיריו . אף על פי
שאין ראויין כל כך . ובתנור של תשעה דרובו היו שיעור
גדול . מטמא בשיריו בארכעי . כתחלתו : משתגמר
מלאכתו . תחלת תנור קאי : מאומתי התנור מטמא . משתגמר
מלאכתו . השיטיקו אע"ג דשאר כלי חרס סגי להו בצירוף
כבשן . תנור דבשי לדבק בו טיט לעבותו להחזיקה מר לא
נגמרה מלאכתו עד שיטיקו . ומיהו לא צעי היסק גדול כדי

כפי תזלת תיזנת הכלי . כמו שתמלאה שקורין שפת הכלי
המיוצב . לזכו . והעגול תמונת האסטומכה . שפה . וזולתן
מהתמונות . דוכן . והשפה הקטנה בגובה זר . הרמז' .
וכ"ל שיש שם ע"ס שם"ס האסטומכא . ז"ל האסטומכא . והיא

עגולה רחבה בשטח מה הנפרת
בספר המורה פרק ל"ז מחלק
ראשון ובפירוש להמורה
המיוחס לאסוד"י בפרק ע"ג :
[בהקדמה עשירית בהערה
בד"ה ונקדים הקדמה] :

רבי יהודה אומר חולקים
האמצעית . עיין בסוף
פ"י ומ"ש שם :

משיצרפו בכבשן . משיחוסק
על ידי לירוק האור
בכבשן . מלרף בלשון חכמים
מחזק ומקשה כלי חרס וכלי
מתכות בין מים בין אור . רש"י
פרק ד' דביצה דף ל"ב וז"ל רש"י
שם . מחזיק ומקשה כלי חרס
וכלי מתכות בדבר המחוקק בין
ביד בין באור :

פרק ה תנור פירש הר"ב
סמס תנור עשוי כו' ומחברים אותו בטיט על גב קרקע . וכך
כתב הר"ש . וכן פ' הר"ב במשנה ח' פ"ב דעדות . אבל יש
טעוין על צמס וכדשי' הר"ב ברפ"ב דב"ב ועיין לקמן רפ"ו :
במה דברים אמורים בגדול כו' . עיין מ"ש במשנה ח' פ"ב
דעדות : אבל בקטן תחלתו כל שהוא . כתב הר"ב
ולאו דוקא כל שהוא . דבזיר מטפח לא היו . בפרק העור
והרוטב דף קכ"ד . וכתב הר"ש שצריך לומר שהקטן משונה
בעשייתו יתרון הגדול . או בגובה או ברוחב . או בכתלים
דקים . דאי לא תימא הכי . גדול כשהתחלתו ארכעי . כשהוא
פחות מד' . יבא דין קטן עליו דתחלתו כל שהוא . ע"כיוצא
בזה כתבו החו' פ"ק דגדה דף כ"ו : בוש שיקנו פי' הר"ב
אף ע"ג דשאר כלי חרס סגי להו בצירוף כבשן תנור דבשי
לדבק כו' לא נגמרה מלאכתו עד שיטיקו . ולירוף כבשן לא
צעי . כך מסיק הר"ש בתחלת המשנה . אף ע"ג דכא כתב לא
נגמרה מלאכתו עד שיטיקו עד שיטיקו לו כפילה (פירוש דיבוק
הטיט קרוי כפילה) ויחזור ויטיקו . ז"ל דויחזור . לא קאי על
לרוף שיביה קודם . דלא צעי לירוף . אלא כלפי עשיית
כפילה הוא דקאמר . ויחזור עוד ויטיקו :

ב בידה עיין מה שכתבתי בסוף פרקין :
שנצט"ס

כדי
לאפות בו פת' אלא כדי לאפות בו סופגנים . פת שנליתה רכה העשויה כספוג דכיוסך מועט בני לה : משיפיש את המדש כדי
לאפות בישן . מדש כדי לאפות בו סופגנים צעי היסק מרובה מן היסן . ואם הוסק המדש היסק מועט . דכיוסך כזה היה יסן
ראוי לאפות בו סופגנים . היינו גמר מלאכתו . ואין הלכה נרבי יהודה : ב בידה . היסק שפ פת שתי קדרות ופעמים שאותגיס
הקדרות לבטל בתוכה ופעמים על גבה . תחלתה שלש . גובהה אין פחות משלש אצבעות : משתגמר

א מ"י
ב דינה לב
חיי קטין . מה'
כלים הלי'
ג מילין קב'
ד מ"ס ה"ג
ה מ"ס ה"ג
ו מ"ס ה"ג
ז מ"ס ה"ג
ח מ"ס ה"ג
ט מ"ס ה"ג
י מ"ס ה"ג

שבבצים מהר"ם ל"ג לה' ועיין במשנה ה' ס"ט דשבת :
 שיעורו כחור' פירש הר"ב כדי לאסות
 טאמנים וכ"ס הר"ם ויראה דה"ס לענין שיעור גובה'
 ומדל' מתרוי נקטי : ובגדילא פסקן הרמב"ם ברמ"ט מהל'

א' ק"א
 ב' ק"ב
 ג' ק"ג
 ד' ק"ד
 ה' ק"ה
 ו' ק"ו
 ז' ק"ז
 ח' ק"ח
 ט' ק"ט
 י' ק"י
 י"א ק"יא
 י"ב ק"יב
 י"ג ק"יג
 י"ד ק"יד
 י"ה ק"יח
 י"ו ק"ט
 י"ז ק"יז
 י"ח ק"יח
 י"ט ק"יט
 כ' ק"כ

משחגמר מלאכתה * תאמתי תטוזה חלמה * משחגמר
 מלאכתה : ביצה קלה * ביצה תרנגולת * א"י קרי לה
 ביצה קלה * שהיא קלה לבשל יותר מכל הביצים * טרופה *
 כשהיא טרופה וסבורה בקערה : ונתנה באלנס שהחם
 כבר * שהיא מתהרת להבשל :

הכופת * שיעור שפיתת קדרה
 אחת * והוא רב וחום הכירה
 ופעמים שאוסין לו פת : שיעורו
 כהגור * כדי לאסת סופונים :
 שיעורו ככירה * לבשל בו ביצה
 קלה : האבן הונת * רגולי' לחבר
 אבן תגור שבלעת ממנו לחוץ
 כדי שיהיה לו לבית אהיוס
 וכמור דמיו * ואם נטמאת התגור
 נטמאת האבן * ונטמאת הפת
 שנגע בה * מפני שהיא יד לתגור
 וכתוב (ויק א י"א) תגור וכירי'
 יותץ וגו' טמאים יהיו לכם לכל
 שבני כיסם * לרבות את הידות
 שהן צורך לכלי * לא אמרו *
 דיותר מטמאת בתגור ומג'
 אלבעות ככירה לא היו חבור *
 אלא כשהאבן בין התגור ולכותל
 מפני שמעכת שאין יכולין
 לקרב התגור לכותל דומקאת
 הכית * הלכך יותר מטמאת *
 עומדת ליגטל היא * אבל ללד
 הכית אפי' גדולה הרבה יד היא

ושיריה שלש משחגמר מלאכתה * איווהי
 גמר מלאכתה * משיסיקנ' כדי לבשל עליה
 ביצה קלה שבבצים טרופה ונתונה באפי'
 הכופת עשאו לאפייה * שיעורו כתגור *
 עשאו לבשול * שיעורו ככירה * והאבן
 היוצאמן התגור טפח * ומן הכירה שלש
 אצבעות * חיבור היוצאמן הכופת * עשאו
 לאפייה * שיעורו כתגור * עשאו לבשול *
 שיעורו ככירה * א"ר יהודה לא אמרו טפח
 אלא בין התגור ולכותל * היו שני תגורין
 סמוכים זה לזה ינותן לזה טפח ולזה טפח
 והשאר טהור : ג' עטרת כירה * טהורה *
 שירת התגור * בזמן שהיא גבוהה ארבעה
 טפחים מטמאת במגע * וכאוייר * פחוהה
 מכאן * טהורה * אם חברה לואפי' על ג'
 אבנים * טמאת * בית הפך ובי' התכלין *
 ובית הגר שבכיר * מטמאין במגע ואינן
 מטמאין באי' דבריר * מר' (ג"א שפעון) ישמעאל
 משהר :

ד תגור

ובאוייר * משום בית הפך ואיך דתני להו בסיפא דמחלק
 בהו בין טמאת במגע לטומאת אויר * קתני הכא ברישא דמטמ'
 במגע ובאוייר * א"ג דלא אצטרין ויהי' לתמי טמאת
 מטמאה : ואין מטמאין באוייר * כתב הר"ב אם נתלה שרץ
 באוייר כירה בו' אבל באוייר עממו * מיטמא הוא עלמיו * דכלי
 חרס הוא * הר"ם : דבריר ר"ת * כתב הר"ב והלכה כר"מ
 וכ"כ הרמב"ם * וכתב הכ"מ בש"ז מה' כלים * ואע"ג דר"ש
 סליג עליה (כלומר ובס"ד דערובין דף מ"ו קאי בתיקו היכא
 דסליגי ר"מ ור"ש) פסק כר"מ * משום דבש' במה טומאים (דף
 ת"ח) אמרי' מאן קנא' הא מלתא דאמר רבנן) כל המחומר
 לו הרי הוא כמוסו (כדתנן במשנה ב' פרק י"ב) ר' מאיר הוא
 דתנן ב"ס הפך בו' ועוד דרבי מאיר מחמיר עד כאן :
 רבי ישמעאל * ג"א רבי שמעון : וכן העתיק הר"ב והר"ם *
 והני מוכח במשנה ה' פרקו' * והני מיתני לה בגמרא
 דשבת טס :

ד טמא

לתגור * ואין הלכה כרבי יסודה : והשאר טהור * דתניא
 בתורת כהנים * יכול שאני מרצה יותר מכשיעור * ת"ל טמאים
 הם ג' עטרת כירה * בזמן עגול עשוי על ראש הכירה *
 כדי לש' זור חומה * טהורה * ואם נטמאת הכירה לא נטמאת
 העטרת * דלא חשיבה עטרת חבור לכירה : שירת התגור *
 חצר התגור * לשון בחצירה ובטירותא * מקום לפני התגור
 מוקף תחילות שותים בו הלחם כשיודין אותו מן התגור :
 בזמן ש"א גבוה ארבעה * כשיעור גבוה של תגור * שתלקו
 ארבעה : אפילו על שלש אבנים * שלא היתה מחוברת חיבר
 יפה * אלא מונחת על שלש אבנים * בלבד ודוקה לתגור השיבא
 חבור * בית הפך * מקום עשוי בצדי הכירה שמניחין בו סך
 שזן להפשיר : בית התכלין * מקום שנימחין בו את התכלין :
 בית הגר * מקום שנימחין בו הגר : מטמאין במגע * אם נגע
 שרץ בחוץ הכירה נטמאו המקומות הללו בטהומת הכירה *
 וכן אם נטמא אחת מן המקומות הללו במגע שרץ נטמאת הכיר'
 עמהם דחשיבי ככירה * והס' דבר אחד לענין טומאת המגע
 עמהם * שהיא טמאה דכלי חרס מיטמא באוייר * הן טהורין שאינם
 חבור לה אלא לענין מגע * משום דמן הסורה אינם חבור לה * ורבנן הוא דגזור עליהו טומאה * שבדו רבנן הכירא דלא לטמאו
 באוייר כי סיכי דלא לשרפו עליהו תרומה וקדשים : ורבי שמעון מטהר אשילו במגע * כל מקום שלא נגע בו טומא' דכל חד
 וחד כלי' באנשי נפשיה הוא * והלכה כרבי מאיר :

ד תגור

ד תנור שהיסק מאחוריו שאין התנור מקבל טומאה עד שיסיקו ואם לא הוסק מבפנים אלא מבחוץ הסיב היסק: או שהוסק שלא לדעתו (אפילו מבפנים) : או שהוסק בבית האומן קודם שנגמר מלאכת עשייתו: טמא גרסי

ויש ספרים שגורסין טהור ושבוש הוא: ה מוסף התנור תוספתו של תנור שמוסיפין בביתו כדי לשמור חומו: מפני שהוא כותף עליו את השפוד של פסח שרביעיים וכלות בו בשר והיו דבר צורך לתנור והחמץ אמר וטמאים יהיו לכם לכל שבארבעים כדדרישין לעיל: מפני שהוא אופה בו כשהוא נדחק בשם לו אכלוסין מרובין ונרץ לפת מרובה ורי יוחנן לא פני ליה בטעמא דתני קמיה מפני שהוא כותף עליו את השפוד: דל דבעינן שיהא תשויש המוספות כעין תשמי' גופו של תנור: מוסף וורה של שולקי זיתים דרך שולקי זיתים וצבעים שיש להם יורות גדולות וע' שיש להם תוספות טיט על ששם שיעלו בה המים בעת רתיחתם: ושל שולקי זיתים טמא לפי שאותה תוספת צריכה לכלי ומשתמשין בה: ושל צבעים טהור. ללא משתמש ביה כי יחייב ללא להפסיד צבעים. ואין הלכה כרבי יוחנן בס' דל' ד מעט ולמטן מוטא במגע אם נגע שרץ בתנור מתוכו למעלה מן העפר. נטמא מה שלמטה מן העפר אבל אם נתלה השרץ בחומר ולא נגע בדופני התנור מתוכו: לא נטמא לא מה שלמעלה מן העפר: בור' חסירה למטה בארץ: דות' כבור היא עשוי אלא שהוא בנין למעלה מן הקרקע: ונתן שם אבן בין הבור ובין דופן התנור להחזיק התנור שלא יפול לתוך הבור: אם חסיק מלמטה: אם כשמזיק האור מלמטה בתוך הבור: התנור ניסק מתוכו למעלה דרך שוליו טמא. ואם לאו שאינו ניסק מהיסק האור שלמטה בתוך הבור: טהור. ופלוגתא דרבי יהודה ורבנן דוקא בהיסק ראשון שהוא גמר מלאכתו של תנור וע' אותו היסק הוא מקבל טומאה רבי יהודה סבר צריך שיהא התנור מחובר לארץ בהיסק ראשון. דכתיב תנור ובירים יותן ואין שייך לשון נתיצה אלא במחובר לקרקע דמטלטל נוסף לשון שבי' לא לשון נתיצה הלכך אם התנור ניסק דרך שוליו מהיסק שבתו הבור חסוב כמחוב' לבור וקרינן ביה יותן ואם אינו ניסק מהיסק הבור הרי הוא נמוך ועומד וא"א לקיים בו תי יותן: ואכ"א האיל והוא נמוך מ"ת טמא דאמר קרא טמאי יהיו לכם מ"מ ואפילו אם מסיקו כשהוא תלוי בצואר הגמל. הוה היסק ונגמ' מלאכתו בנך' והכל מודים בהיסק שני לאחר שנגמרה מלאכתו שקוף טמא אפילו בצואר הגמל. והלכה כחכמים:

ד" תנור שחוסק מאחוריו. או שהוסק שלא לדעתו. או שהוסק בבית האומן. טמא. מעשה שנפלה דליקה בתנורו כפר סגנה. ובא מעשה ליבנה. וטימאן רבן גמליא: ד" מוסף התנור של בעלי בתי טהור וישל נחתומין טמא. מפני שהוא סומ' עליו את השפוד. רבי יוחנן הסגלר אומר מפני שהוא אופה בו כשהוא נדחק. כיוצא בו מוסף יהודה של שולקי זיתים. טמא וישל צבעים טהור: ו' תנור שנתן בו עפר עד חציו. מעפר ולמטן מטמא במגע. מעפר ולמעלה מטמא באויר. נתנו על פי הבור. או על פי הודות. ונתן שם אבן. רבי יהודה אוכזר. אם מסיק מלמטן והוא ניסק מלמעלה. טמא. וחכמים. אומרים. הואיך והוסק מכל מקום. טמא: זה תנור

ד טמא לשון הר"ש שיש ספרים שגורסין טהור ושבוש הוא טעמו כדכתב הר"ש דקשה דהוי מעשה לסמור ומיהו כתב ד"ל דהכי מיימי וטימאן ר"ג תכלל דרבנן פליגי עליה מדללא קמיה ובה מעשה לפני ר"ג ליבנה וטימאן. וכל

והני גוונא דנקט בית האומן מאחוריו. דהיינו שעשה את מבחוץ לכלות בשר. או לשאר צורך. וממילא הוסק התנור שלא נתיבן לכך. לא היו אלא לפר' בולד שנה לדעת זמיהי לא יתכן לפרש כן דעל כרחן היסק מאחוריו מהני כדנתן בסמו' נתנו על פי הבור * וכה"ג אשכחן פ"ק ב' דחולין (סוף חשנה ג') ולא נכתב ר' זימא לן הא דבעינן לדעת: ע"כ:

ה כיוצא בו מוסף יהוד' כו' שכן העיד מנחם בן סגנאי במשנה ח' פרקו דעדי' ועיין מ"ש שם: ו אם מסיק מלמטן והוא ניסק מלמעלה. פי' הר"ג אם כשמסיק האור מלמט' בתוך הבור התנור ניסק מתוכו למעלה דרך שוליו דשוליו קרובין לשוליו הבור שאם מסיקו בו ודופנותיו מלמעלה קרובים לדופני הבור שלא הוצרך לתפ' בינתים אלא אבן דקה ואין אויר ניכר בין דופן התנור לדופן הבור שיטכב את היסק התנור שלא יועילו לו דופני הבור להחזיק את חומו או שהתנור בתוך חלל הבור באויר והיסק עליה סביב. דוסיקא וניבוקא. כגון כיו קצר מלמטה ורחב מלמעלה או הבור רחב מלמטה ופיו קצר מלמעלה טמא ואם לאו אלא ניסקו כשאר תנורים מתוכו טהור הר"ש ואל תטעה בלשון דרך שוליו שכתב ש"ל שיש לו לתנור שוליים. ודלא כמ"ש הר"ג וזה"ש בריש פרקין. אלא ר"ל דרך מקום שוליו עולה לו האור לתוכו. וכן רש"י שלשון הר"ש דהכא מועתקים מפירושו פרק י"ז דשבת דף קכ"ה. הקדים שם וכתב תנורים שלה עשויין כקדירות גדולות ואין לה שוליים כו': וחכמים אומרים האיל והוסק מ"מ טמא פי' הר"ג דאמר קרא טמאים יהיו לכם מ"מ. ורבנן גמי הכתיב יותן. ויהיא לאידך גיסא ולאו לאגמורי קולא אחי ולמימר דאי ליכא לקיומי ביה נתיצה כגון זה שאינו בנין ומחובר וממילא הוא נמוך דלכוו טהור. דהדר טמא ביה קרא וטמאים יהיו לכם לרבווי. אלא לאגמורי חומר' אפא דסר"א כיון דהברי' נארעה כגופה דארעא דמי ולא לקבל טומאה קמל"ן יותן דאע"ג דשייפה ביה לשון נתיצה כלומר דמחוב' הוא טמא וכ"ש דאינו מחוס' נתי' (רש"י) (כדלקמן סוף משנה י') לאידך נתיב הכתיב טמאי יהיו לכם הו' להיסק שני דמוה ר"י כדכתב הר"ג ב' גמ' שם במס' שבת. ועיין לקמן ברפ"ז. והא דאמרן היסק שני. לא שצריך היסק

א מ"ש פ"א ס' ט
ב"ד ס' ט"ו
ג
ד סבת קב"ה ס' ט
ה' ס' ט"ו
ו' ס' ט"ו

היסק שני אלא לומר לאחר היסק ראשון: ותנור שנטמא
 סי' קר"ב עשוי קדירה גדולה כו' עיין מ"ש בריש פרקין:
 דה' לקו לשלשה דפבדיה גיסטרא שחולקו לארבע בגובהו
 ומ"ש הלא סגי ליה לרצנן כשממעטו בפחות מארבע'

אמרו ר' יוחנן ור' יצחק ור' לוי
 רובא דלא דמי לשיריו ד' דרי'
 פרקין: דהתם דללקו מאלק
 לרחבו (פירוש הערוך שאלחו
 דמתקטעו) גמר' פ"ט דחולין
 ד' ק"ד: לשלשה כתב הר"ב
 דהי' לשנים הגדול טמא דאיכא
 רובא דבתנור שהסק קיימין
 דהא תנן שנטמא וכו' הוסק' יש
 בו גומות ואי' אכשר לנמצא
 כמ"ש הר"ש ועיין מ"ש במשנ'ו
 סי"ב: ובגורר היה ל"ל שהגרם'
 וגורר גדל'ית וכן לקמן לגרור'
 שג' לגרודי כמו ויקם מרס
 [להתגרד בו דלויב ב' ס'] אבל
 גורר ברי' שהוא כמו גוררין כסא
 וכו': דתמכ' שבת ד' כ"ט: ואינו
 בענין שבאך אלא שלל ראייתו כן
 בשו"גוס' ואף בפי' הר"ש שהתב"ס
 מועתק ברי' ש' וכן בחבורו פי"ו
 מהלכות כלים איתא ברי' ש'
 ועיין בכלה סוגיא דחולין ס'
 עד שיהא בארץ: אהא דכתב
 הר"ב אי נמי אחולין קאי

ותנור שנטמא כיצד מטהרין אותו חולקין
 לשלשה וגורר את הטפלה עד שיהא
 בארץ ר"מ אומר אינו צריך לגרור את
 הטפלה וילא עד שיהא בארץ יאממעטו
 מבפנים ארבעה טפחים רבי שמעון אומר
 וצריך להסיעו חלקו לשנים אחד גדול
 ואחד קטן הגדול טמא ורקטן טהור
 חלקו לשלשה אחד גדול בשנים הגדול
 טמא ושנים הקטנים טהורין ח' חתכו
 חליות לרחבי פחות מארבעה טפחים
 טהור מרחו בטיט מקבל טומאה
 משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין הרחיק
 ממנו את הטפלה ונתן חול או צרור
 בינתיים בזה אמרו הגדה והטהורה
 אופות בו והוא טהור: ט' תנור שבא
 מותך מבית האומן ועשה בו למודין
 ונותן עליו והוא טהור נטמא וסילק את
 למודיו טהור החזיר לו טהור מרחו
 בטיט מקבל טומאה ואינו צריך
 להסיקו שכבר הוסק: י חתכו

כ' מסיים הר"ש וגיחא הכשא ה' דקא פליג ר"מ דא"ל לגרר
 כו' ולא חלק כו' רמ"א א"ל כו' אלא מתעט כו' דלא
 חייס לחיים סי' שהוא חזק ועומד כדאיתא התם בחולין
 ה הרחוב ממנו את הטפלה סי' זה התנור שנעשה מחולין
 ומרחו בטיט וקאמר השתא שאם עשה זה
 הינורו טעיל המרוחק כו' וכ"כ הרמב"ם בהדיא בצירוסו
 ובחבורו פי"ו מה' כלים: ונתן חול או צרור בנתיים קתני חול
 דומיא לצהור שהוא יבש תו' פ"ד דב"מ דף כ"ט:
 ט למודין סי' הר"ב מסגרות כו' וכ"פ הר"ש ולמודין כמו
 עזודין על שם שהם ממודין הדבר כך פירש
 הרב"ד במשנה ז' פ"ז דערוית וכן בערוך כתב כן אמתניתין
 דהא הוא כמו עמודים אלא שאבר עמו הא ודע שאין
 כלמודים בגמרא פ"ז דברכות דף ל"ח דהא דתנן במשנה ב'
 פ"ב דמ"ק עשה לו למודים כתב בערך אחר וירש"י למודים
 דברכות כלמודים דמועד קטן שהם נסרים בעלמא:
 י חתכו

להסיקו כשאר כל תנורים שאין מקבלין טומאה עד שיסיקו י חתכו

ותנור שנטמא התנור עשוי קדירה גדולה שאין לה שוליים
 ומיטלטל וכשנא לקבעו מחברו בארץ ומדבק טעם מחכוך
 ומעבה כדו שיטמו חומו וקרו לה טפלה שמשפלה ומחבר'
 לו: כיצד מטהרים אותו כמה תהא שבידתו ותהא מטהרתו:
 חולקו לשלשה לכלי עזמו מצפני'
 דהי' לשנים הגדול טמא דאיכא
 רובא: גורר את הטפלה שדבק
 עליו שגס הוא מחברתו: עד
 שיהא בארץ כלומר מפילה עד
 הקרקע אי נמי אחולקו קאי דלא
 סגי בחלוקה עד רובו אלא חול'
 עד שיגיע לקרקע ולא עד שי'
 בארץ ולא לחולקו עד למטה סמו'
 לארץ אלא ממעטו מבפנים עד
 שלא ישאר ארבעה טפחים שהוא
 שיעור חסלתו של תנור ואין
 הלכה כר' מאיר: צריך להסיעו
 אע"פ שחלקו לא טהור עד
 שיפריד החלקים זה מזה ואין
 הלכה כרבי שמעון: הגדול טמא
 משום דאיכא רובו של תנור: ח
 חתכו חליות לרחבו כמו שחזק'
 שפירת של קנה: פחות מארבעה
 טפחים אסי' בחוליות פחות
 מארבעה טפחים ובהא מתנור
 גדול דליכא רובא טהור אבל
 איכא ארבעה טפחים טמא אע"ג
 דהוי מיעוט: מרחו בטיט בטי'
 היסק כתנור חדש: הרחיק ממנו את הטפלה טפול של טיט
 טעס' לא חברו לתנור אלא רחוק ממנו ונתן חול או צרור
 בין הטפלה לתנור ועל ידי כך התנור מקיים חומו ואופים
 בו: הגדה והטהורה אופות בו דלא שייכא הטפלה חבר
 לתנו' כיון שהיא מרוחקת ממנו: והוא טהור שאינו מקבל
 טומאה: ט תנור שבא מחוץ ששעו האומן דפיס דפיס
 כדי לחברן ומד על ידי מסגרות כן זורים שקורין צירקלא"ש
 כעין שאנו עושים לחביות שנותנים בהם יין ולאופן זירין
 ומסגרות קרא הקנא למודין ונתנן עליו והוא טהור נטמא
 לאחר שנתן עליו הלמודים והיה התנור טהור מתחלה לפי
 שהיה דפיס דפיס ולא היה מחובר חזר להיות מקבל טומא'
 ע"י הלמודים הללו שמתברים אותו: חלק את למודיו ונתקרו
 הדפין זה מזה יאין לך נתיבה גדולה מו ונטהר התנור ואע"פ
 שהחזיר הלמודים פעם שניה שוב אינו מקבל טומאה שאין
 הלמודים מביאין לו הטומאה אלא בפעם ראשונה בלבד כשבא
 מחוץ מבית האומן מרחו בטיט לתנור זה שאין הלמודים
 מביאין לו הטומאה טמא על ידי מריחת הטיט: ואין צריך
 לפי שכבר הוסק בפעם ראשונה כשבא מחוץ מבית האומן:

י חתכו

רל"ז

י חתכו חוליות שחתכו לתנור ברחבו לחוליות והגיה חוליה על גבי חוליה ונתן חול בין חוליה לחוליה ועז אותו בטי ועשה לו טפילה כדרך שעושין לתנורים רבי אליעזר מטטר דכיון דיש חול בין הסדקים שבצור דמי ויחמיה מטמאין

י חתכו חוליות פי' הר"ב שחתכו לתנור ברחבו לחוליות שחת מארבעה טפחים הר"ש ונתן חול בין חוליות פי' הר"ב וטח בו כדרך שעושין לתנורים ולא כרחיק את הטפילה הר"ש עכנאי פי' הר"ב נחש בו בס"ד

והמפרט את הסדקים ואף ע"פ שיש חול בין חוליה לחוליה והיו תנורו של עכנאי לכך נקרא תנורו של עכנאי שהקיסוהו הלכות כעכנא ו' וטמאהו עכנאי נחש שדרכו לעשות כעגולה להכניס וכו' לתוך פיו כך הקיסו במטבת רבי אליעזר ויחמיהו זה את זה על שנוה זה ולבסוף מפני שהיה רבי אליעזר יחיד כנגד רבים נפסקה ההלכה כרבים דלא כר אליעזר והנהו כל טהרות שסויה רבי אליעזר ושטרסו באש ונמנו וברכיהו מפני שהיה מחזיק במחלוקת כנגד רבים יורות הערביין לאשו פת הן עשוין כדמפרש ואולי של

י חתכו חוליות ונתן חול בין חוליה לחוליה ר' איעזר מטטר יוחכמים מטמאין יהו תנורו של עכנאי יורות הערביין שהוא חופר בארץ וטח בטיטאם וכול המי לעמוד בפני עצמו מטמא ואם לאו טהור וזה תנורו של בן דינאי יא' תנור של אבן ושל מתכת טהור וטמא משום כלי מתכות ניקב נכב נסדק עשה לו טפלה או מוסף של טיט טמא כמדה יהא בנקב כדי שיצא בו האור וכן בכירה כירה של אבן ושל מתכת טהורה וטמאה משום כלי מתכות נקבה נפגמה נסדקה עשה לה פטפוטיין טמאה מרחה

דב"מ דף כ"ט בגמרא מאי עכנאי שהקיסוהו דברים כעכנא ו' כן וכתבו הפו' יש דגרים חכנאי וכן בירושלמי וכן זה נחש ושמה בעל התנור שהיה עושה שמו כן ע"כ כלומר דלעול' עכן זה נחש והא דגרים חכנאי שמה לפי שכן היה שמו של בעל התנור וכן מצינו חכנאי בן חכנאי במשכ' ד' פרק ג' דאבות ועוד חכנאי בן חכנאי במשנה ח"פ ד' דכלאי אך בערוך כתב שמי הגירסאות עכנאי וחכנאי והביא פסיקת' דכי תשא בארסה של חכנאי פי' ארס של נחש ולפיכך יש לפרש דושמא בעל התנור כו' כלומר שהא"ב בעל התנור כו' ובנוסחאות מהר"ם חכנאי

בן דינאי רבתי פירשו שם אדם שהיה עושה תנורים הללו ואני שמעתי על שם שדנו בו דינים הרבה יא של אבן ושל מתכת טהור של אבן טהור לגמרי ושל מתכת טהור מדין כלי חרס שאינו מטמא האוירו יש לו עברה במקוה וטמא משו כלי מתכות שחקבל בו טמאה מגבו ונעשה אב הטמאה ואם הוא מחובר לקרקע אינו מטמא דכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע חוץ מתנור וכיוצא של חרס דכתיב בהו (ויקרא יא) תנור וכירים יותן את שיש בו נתיצה נקב נפגם נסדק ועשה טפול של סיד לסתום הנקב והסגס והסדק או שעשה על פיו תוספת של טיט טמא כדן תנור של חרס וכן בכירה וכן שיעור נקב של כירה כדי שיצא ממנו האור כשעור נקב של תנור ועשה לה פטפוטיין הכא לא תני ועשה לה טפלה שאין עושין טפלה לכירה שנקבה או נפגמה כמו שעושין לתנור אלא כשנקבה או נפגמה הכירה במקום מושבה רגילין במקום הנקב לעשות פטפוטיין הן רגלי הכיר' כמין טריפי"ד בלע"ו שהכירה יושבת על אותן פטפוטיין מרחה

יורות הערביין פי' הר"ב לאבות פת עשוין ועיין בס"ח משנה ט' הערביין של אותו מקום הר"ש וזהו תנורו של בן דינאי והאי דקרי ליה הכא תנור ובפ"ל המנחה באות מלה (בסופו) תנן כרי עלי כו' מאסה יורות ערביין משום דעיקר שתייהו יורות הר"ש של בן דינאי כתב הר"ב רבתי פי' שם אדם וכן מצינו אליעזר בן דינאי במשנה ט' פרק בתרא דטוטה ומ"ט הר"ב שהיה עושה תנורים הללו לשון הר"ש שהיה רגיל לעשות תנור כעין הערביים ע"כ ומ"ט הר"ב ואני שמעתי על שם שדנו בו דינים הרבה לשון הרמב"ם (והודו) אחר זה (כאחד) והסקימו על הדין שנוצר בכאן לזה תקרא זאת התמונה תנורו של בן דינאי מיוחד אל דין יא תנורו של אבן ושל מתכות טהור כדמצינו בת"כ בפרשת ויהי ביום השמיני יותן טמאים הם את שיש לו נתיצה יש לו טמאה את שאין לו נתיצה אין לו טמאה פרט לתנורו של אבן ושל מתכות הר"ש : מטמא משום כלי מתכות פי' הר"ב ונעשה אב הטמא כאשר נגעה בו כזית מן המת לפי מה שהתבאר בסופה פתא הרמב"ם ועיין בס"ק דאהלות עשה לו טפלה פי' הר"ב לסתום הנקב והסדק אבל עשה טפלה לשלם טהור מדין כלי חרס כדמוכ' בתוספתא הר"ש ; עשה לה פטפוטיין כתב הר"ב הכא לא תני ועשה לה טפלה כו' אלא כשינקב בו במקום מושבה כו' וכו' הר"ש וא"כ משונה כירה מתנורו שהתנור אין לה מולים כדפי' הר"ב לעיל משנה ו' וריש פירקין מיהו כתב הר"ש דמשנה דוקימת גרטיין ועשה בטיט ועשה לו פטפוטיין והכי פירשו עשה לה בטיט לתקנה ועשה לו פטפ טיט לאותו הטיט ולשין טפלה שייך בתנור ולשון עשה בטיט שייך בכירה ותרוייהו לאיקוהו התנור והכירה והשתא כשנקבה ועשה בטיט ועשה לו פטפוטיין טמאה נתי משום כלי חרס והכטוטיין מטמאין מאויר אבל טיט וכטוטיין בלא נקב טהור גדמוכ' בתוספתא ולהשמועין דין פטפוטיין תא דבא ו' ר"ע ג' דתנא וכן בכירה ע"כ אבל הרמב"ם מפרש שפטפוטיין הם קלוות מטיט

י דרכות יט
ב"מ ע"ד ו
מ"ו
כ"ט הלכה ב
כ"ט הלכה ג
מ"ו פט"ו מה'
ל"ט ה'
ה"ט הלכה ז
ו"ט הלכה ו
ס"ט הלכה

שעומדת עליהם הקדירה כמו היסודות ע"כ וכו' משנה ד'
 מתקבץ ביותר פרושו זה שבפטיטין כמו שאכתוב בס"ד :
 מרחת בטיט כו' טהורה פי' הר"ב שאין מירוח של טיט
 מועיל אלא בתנור שאופיץ הלחם בתוכו ל' הרמב"ם

מ' ת"י
 ב' נתי' פ"ט
 ס"ג כל' ת"י
 ה' ס"ג כל' ת"י
 ת' ס"ג כל' ת"י

מרחת בטיט טהורה שאין מירוח של טיט מועיל אלא בתנור
 שאופיץ הלחם בתוכו אבל לא בכירה לפי שאין אופיין
 ומשליין בתוך הכירה עצמה אלא מניחין בחובה או על
 גבה הקדרה ואין הלכה כרבי יהודה :

שהמירוח לא יועיל לכירה בשום
 פני שהיא אמנם תעשה לאפות
 עליה לא בה' כמו שקדם והיא
 סובלת האש שהיא של מתכות
 ואין עוזר לה במרוח אולם מירוח
 התנור של מתכות ושל אבן והיא
 הטובה הנה יש תועלת לה בו
 לפי שהן יאטו מנפנים הלחם וזה
 המירוח ישאיר חומו ויונע
 תמנו האויר אשר יקרר גשם
 התנור ע"כ ולמטה דוקנית
 שכתבתי בשם הר"ש מירוח
 הטיט נמי מהני לכירה וכתב
 הר"ש דהא דתנן הכא מרחת
 בטיט דלאו אטיקבה קאי וכך
 פלוגתא דרבי יהודה ורבנן הוה
 מזי למתני לעיל גבי תנור דהא
 בתוספתא קתני לה הכא והכא
 אלא נטר עד לבסוף ואתרווייהו
 קאי הכירה והתנור ע"כ :

מרחת בטיט בין מבפנים בין מבחוץ
 מהורה רבי יהודה אמר מבפנים טמאה
 ומבחוץ טהורה :

פרק ו העושה שלשה פטומים
 בארץ וחברון

בטיט להיות שופת עליהן את הקדירה
 טמאה קבע שלשה מסמרין בארץ להיות
 שופת עליהן הקדירה אף ע"פ שעשה
 בראשו מקום שתהא הקדרה יושבת
 מהורה העושה שתי אבנים כירה וחברם
 בטיט טמאה רבי יהודה מטהר עד
 שיעשה שלישיית או עד שיסמוך לכותל
 אחת בטיט ואחת שלא בטיט טהורה
 ב"האבן שהיה שופת עליהו על התנור
 עליהו על הכירה עליהו על הסלע
 טמאה עליהו על האבן עליהו על הסלע
 עליה

פרק ו העושה שלשה

פטומים
 ג' רגלים יושבים בארץ וחבר
 בטיט למעלה בראשם כעין כלי
 ברזל שקורין טרוסי"ד קבע
 שלשה מסמרים שנתן אותם
 בקרקע טהורה דכלי מתכות
 המחזירים לקרקע בקרקע דמו
 ואין מקבלים טומאה והכרם
 בטיט טמאה ככירה של חרס
 שהטיט שבראשן נותן להן תורת
 חרס עד שיעשה שלישיית כעין
 שלשה פטומים או עד שיסמוך
 לכותל שהכותל יסמוך את
 הקדרה מזה אחד אחת בטיט
 אחת חבר לחברתה בטיט בראש
 ואחת שלא בטיט השלישית לא
 חבר ור' יהודה היא ואין הלכה
 כרבי יהודה ב האבן שהיה
 שופת עליה ועל התנור והאבן
 מחוברת בטיט עליה ועל האבן היינו אחת בטיט ואחת על
 בטיט ועל הסלע המחוברת מששת ימי בראשית :

פטומים בארץ פי' הר"ב שלשה
 רגלים יושבים בארץ כלומר וכן של טיט וחברון בטיט פי'
 הר"ב למעלה בראשם וכ"ס הר"ש ולפי זה סיפא אחת בטיט
 כו' אהאן לר' יהודה דוקא כדפי' הר"ב ס"ס

אבל הר"ש כתב דל"גיש לפרש דחברון בטיט שחברון בארץ בטיט
 אפי' לרבנן וכת' ס"ס כס"ד וכן נראה שמפרש הרמב"ם בחבורו וכו' שאעתיק ג' כ' מסירושו במתני' דלקמן
 להיות שופת כו' ועושים אש תחיה הר"ש : שיפת שפיתה המורגל בכל המשנה היא מילה עברית שפות הסור
 יחוקאל כ"ד ג' הרמב"ם בפירושו למשנה ג' : טמאה דנעשו ככירה לעמאות באויר כנגד גובה הפטומים הראש' :
 אף על פי שעשה בראשו מקום כו' נראה לפרש כפירוש השני של הר"ש דהיינו שהדביק בטיט בראש כל אחד וא'
 הקדירה יושבת ולא חברן יחד אבל פירושו הראשון שמפרש שעשה מקום היינו שתקני בראשם והרחיבין שלא יהיו
 חדים ושיפן יפה שלא ילקחו את הקדירה היושבת עליהן ומפרש דקמ"ל דטהורים לגמרי דאין להם תורת כלי כיון דכל
 אחד לחודיה לא הוי ואינם מחזרים זה לזה עכ"ד זה הפי' אינו נוסכים כלל לפי' הר"ב שמפרש דטהורה משום דמחובר
 לקרקע כו' ועוד נראה יותר פי' השני דהשתא כולה מחגי' בדיגי טיט קמ"ל וכ"כ הרמב"ם ג' בחבורו אף ע"ס שעשה
 בראשון מקום בטיט שהשך הקדרה כו' ומפרש שחברן בטיט כשני הפרושים דהר"ש שחברן בראשן או בארץ כמ"ס במתני'
 דלקמן ומשנה ג' בס"ד ועיין לקמן בראשון מהר"ם הגי' בראשן : טהורה לפי שנתעשו לקדירה תחת כירה נקט טהורה
 לשון נקיבה הר"ש ומכרם כתב טהורה מדין כלי חרס וה"ל טהורין אלא ה"ל דמטקרא נקט טמאה בכירה נקט הכא
 טהורה : דהעושה שתי אבנים כירה דמתוך שהאבנים רחבות סגי בתריליות ככירה הר"ש

וחברון בטיט טמאה לשון הר"ב ככירה של חרס שהטיט שבראשן נותן לה תורת חרס וה"ה במס' זרים אש חברן בטיט
 טמאים אלא הכא דכותף קמ"ל דאפי' בשנים סגי : אחת בטיט פי' הר"ב אחת חבר לחברתה בטיט כו' ור' יהודה
 היא ובריעה כן שלישיית מכותל פי' נמי סתך לכותל בעי שחיבר שתיין בראשן לכותל הר"ש ולפירושו השני שכתבתי דמפרש
 חברן בטיט פי' בארץ כתב אחת בטיט כו' שהאחת חיבור בארץ בטיט ואחת לא חיבור בארץ וטהורה אפי' לרבנן ע"כ :
 ה עליה ועל האבן לשון הר"ב היינו אחת בטיט ואחת שלא בטיט וכ"כ הר"ש ומיהו לדידיה הא אחרן דלפרושו (השני)
 הוה דאחת בטיט אהאן לרבנן אלא לפי' הר"ב דלעיל שמפרש דל' יהודה היא והוא פי' (הראשון) של הר"ש קשיא
 לומר דמתני' ר' יהודה היא ומיהו לא קשיא למאי דמסק' הר"ב לעיל דאין הלכה כמותו והא הוה מחלוקת ואח"כ סתם דהלכה
 כסתם דמתה סתמות בסמוך דשתי אבנים הו' כירה ועל הסלע פי' הר"ב המחבר מששת ימי בראשית כדתקן ספ"ג דשביעי'

טהורה דכתיב יותן עמאים הם: את שיש לו נתיבה יש לו טומאה. את שאין לו נתיבה אין לו טומאה. מלאן אמרו אבן שהיה שופת עליה ועל הקצור עליה ועל הכיר עליה ועל הכופ טמאה. מפני שיש להן נתיבה עליה ועל האבן עליה ועל הסלע עליה ועל הכותל טהורה.

עד שמגיע לסלע הר"ש. שבנגד הסלע ר"ל אבן כנגד הסלע ובהר ההוא הנזירים מצטלין עליהן השלמים וסורפים שם שעריהם בלשכת הנזירים אשר היתה בעור נשים כמו שהתבאר במדות פ"ב משנה ה'. הרמב"ם: בזמן שהוא נותן אבן בגד אבן. בתנאי שיהיו האבנים כולן מרוחות בטיט כמו שקדם בראש הפרק אולם האבנים בלתי מרוחות בטיט הנה לא יטמאו. הרמב"ם. ובמתניתין דלקמן אעתיק לשונן דמירור ר"ל חיבור בין בראשן בין בראשן: אבן בגד אבן לשון הר"ב מסדרים אבנים הרבה כו' שנמצאת אבן אחת לשתי קדרות. וכשנמצאת האחת האחרות טהורות. מדי דהוה אקלמרון המפואמות. דתמן לעיל בפ"ב. שאם נטמא אחת מהן. לא נטמאו כולן: ג שלש אבנים שעשאן ב' כירים. שהאבן האמצעית משמשת לזו ולזו: האמצעית המשמשת לטומאה. הוצייה של האמצעית המשמשת לחיטונה. שהיא טמאה טמאה. וחצייה המשמשת לחיטונה שהיא טהורה טהורה: כחלטה האמצעית לטמאה. וכולה טמאה: לשמות עליהן על שתי החטונות החזירה. לאמצעית טהורה שבעלה בורה ראשונה ובאלו נתן בירת היורה משיסיקה. דבעי היסק כבירה חדשה: ד סמך לזו אבן אחת מלאן ולזו אבן אחת מלאן. וגמלאו עכשיו שלשה כירות טהורות

עליה ועל הכותל. טהורה יזו היתה בירת הנזירים שבירושלם שבנגד הסלע. בירת הטבחים. בזמן שהוא נותן אבן כצד אבן. נטמא אחת מהם לא נטמאו כולן: ג שלש אבנים שעשאן שתי כירי. ינטמאת אחת מן החצונות. האמצעית המשמשת את הטמא טמאה המושמש' הטהורה. טהורה נטמאה הטהורה. הוחלטה האמצעית לטמא. ניטל הטמאה. הוחלטה האמצעית לטהורה. נטמאו שתי החצונות. אם היתה האמצעית גדולה. נותן לזו כרי שפיתה מכאן. ולזו כרי שפיתה מכאן. והשאר טהור. ואם היתה קטנה הכל טמא. ניטלה האמצעית. אם יכול לשפוט עליה יורה גדולה. טמאה החזירה טהורה. מירחה בטיט. מקבלת טומאה. משיסיקה כרי לבשל עליה את הביצה: ד שתי אבנים שעשאם בירה. ונטמאו. סמך לזו אבן אחת מכאן. ולזו אבן אחת מכאן. חציה גדולה מכך. ודאי שדינה כדון המפורש בגדולה דסיפא. אלא שגראה לי דאף אם היתה קטנה הואיל וכשמשמשת לטומאה אין בה עוד מקום לשממש בה הטוהר. דג"כ הכל טמא כמו בסיפא. ועיין בסמוך זמשים דמסתמא לוקהין אבן באמצע שהוא ממוצע ובינוני. שהחזי זמנה צריכה לתשמיש זו. וחזי לזו להכי תני המשמשת כו' ובסיפא הא קמ"ל דכשהאבן גדולה אף על פי ששתי האבנים שבשתי צדיה טמאות מכל מקום נותן לזו כו'. והשאר טהור. והר"ש כתב המשמשת היינו מקום שפיתה ע"כ וא"ת דנסיף מחניתין דלעיל בבירת הטבחים בזמן שהוא נותן אבן בגד אבן. והתם רבי יוחנן בן גורי אמר דחולקין דופן האמצעית כו'. וכתב הר"ב שאינו הלכה. וכן בכ"ו הרמב"ם דהתם בנתיבי שבידי. וכן לא העתיק. דבריו בחבורו ספ"ג מהלכות כלים. וי"ל דהכא שאני דכיון דתשמישן הוא על גבי אבנים לשפות עליהן לסיבך המשמש לטהור טהור. שמחלה לוקחים אבן שנוכל לשמש לשמיהם אף כשיחלק לשנים. מה שאין כן בקלמרון אין רגילין לעשות דופן עב זיניהם הראוי לחלק. ומש"ה ה"ג בקטנה כולה טמא כמו התם וכדכתבתי ועיין במש"ה פ"ה: הוחלטה המקיים (ובנתיבי נצמת) דינה תרגום לנתיבות לחלוטין ולזה נקרא האיש אשר נדון עליו בנתיב וקיים הכהן בו דינו מפורע מוחלט. הרמב"ם: לטיבא כ"ל שג"ל לטמאה וכמו שהעתיקו הר"ב והר"ש וכנסים דתמן לטהורה ולא תנא לטהרה. אלא שהרמב"ם בפט"ו מה"כ העתיק לטומאה ובסיפא כתב טהורה האבן האמצעית כולה: עליה הוא כונו הכרה ההוה. מן שתי האבנים הנשארים. הרמב"ם. והר"ב העתיק עליהם נראה שגורסו כך היתה זכ"ג שיהיה גי' הר"ש: כדרך דבטיט. ל' הרמב"ם חיבורם בראש בטיט ע"כ וכבר כתבתי לשונן שבחבורו דה"ה חכרן זה לזה. ולא חזר בקרקע: מקבלת טומאה משיסיקה כו' לשון הרמב"ם הנה היא הטמא בעתיד ר"ל הכירה ההוה מן האבן הראשונה והאבן המוחזרת. וז"ל בחבורו מקבל טומאה מכאן ולכאן והוא שייסיקה לכל אחת מהן כדי כו'. ארת שפלה קלה שבצנים וכו'. כדמתן פ' דלעיל משנה ב' [ואפשר של"ל]. והתם בנתיבי דעתיק: ד שרתי אבנים שעשאם בירה ונטמאו סמך לזו אבן אחת מלאן וכו'. ואלו האבנים כולן ממוחות בטיט. כמין שקדים. בראש חכרן.

האבנים כולן מרוחות בטיט כמו שקדם בראש הפרק אולם האבנים בלתי מרוחות בטיט הנה לא יטמאו. הרמב"ם. ובמתניתין דלקמן אעתיק לשונן דמירור ר"ל חיבור בין בראשן בין בראשן: אבן בגד אבן לשון הר"ב מסדרים אבנים הרבה כו' שנמצאת אבן אחת לשתי קדרות. וכשנמצאת האחת האחרות טהורות. מדי דהוה אקלמרון המפואמות. דתמן לעיל בפ"ב. שאם נטמא אחת מהן. לא נטמאו כולן: ג שלש אבנים שעשאן ב' כירים. שהאבן האמצעית משמשת לזו ולזו: האמצעית המשמשת לטומאה. הוצייה של האמצעית המשמשת לחיטונה. שהיא טמאה טמאה. וחצייה המשמשת לחיטונה שהיא טהורה טהורה: כחלטה האמצעית לטמאה. וכולה טמאה: לשמות עליהן על שתי החטונות החזירה. לאמצעית טהורה שבעלה בורה ראשונה ובאלו נתן בירת היורה משיסיקה. דבעי היסק כבירה חדשה: ד סמך לזו אבן אחת מלאן ולזו אבן אחת מלאן. וגמלאו עכשיו שלשה כירות טהורות

האבנים כולן מרוחות בטיט כמו שקדם בראש הפרק אולם האבנים בלתי מרוחות בטיט הנה לא יטמאו. הרמב"ם. ובמתניתין דלקמן אעתיק לשונן דמירור ר"ל חיבור בין בראשן בין בראשן: אבן בגד אבן לשון הר"ב מסדרים אבנים הרבה כו' שנמצאת אבן אחת לשתי קדרות. וכשנמצאת האחת האחרות טהורות. מדי דהוה אקלמרון המפואמות. דתמן לעיל בפ"ב. שאם נטמא אחת מהן. לא נטמאו כולן: ג שלש אבנים שעשאן ב' כירים. שהאבן האמצעית משמשת לזו ולזו: האמצעית המשמשת לטומאה. הוצייה של האמצעית המשמשת לחיטונה. שהיא טמאה טמאה. וחצייה המשמשת לחיטונה שהיא טהורה טהורה: כחלטה האמצעית לטמאה. וכולה טמאה: לשמות עליהן על שתי החטונות החזירה. לאמצעית טהורה שבעלה בורה ראשונה ובאלו נתן בירת היורה משיסיקה. דבעי היסק כבירה חדשה: ד סמך לזו אבן אחת מלאן ולזו אבן אחת מלאן. וגמלאו עכשיו שלשה כירות טהורות

גדולה מכך. ודאי שדינה כדון המפורש בגדולה דסיפא. אלא שגראה לי דאף אם היתה קטנה הואיל וכשמשמשת לטומאה אין בה עוד מקום לשממש בה הטוהר. דג"כ הכל טמא כמו בסיפא. ועיין בסמוך זמשים דמסתמא לוקהין אבן באמצע שהוא ממוצע ובינוני. שהחזי זמנה צריכה לתשמיש זו. וחזי לזו להכי תני המשמשת כו' ובסיפא הא קמ"ל דכשהאבן גדולה אף על פי ששתי האבנים שבשתי צדיה טמאות מכל מקום נותן לזו כו'. והשאר טהור. והר"ש כתב המשמשת היינו מקום שפיתה ע"כ וא"ת דנסיף מחניתין דלעיל בבירת הטבחים בזמן שהוא נותן אבן בגד אבן. והתם רבי יוחנן בן גורי אמר דחולקין דופן האמצעית כו'. וכתב הר"ב שאינו הלכה. וכן בכ"ו הרמב"ם דהתם בנתיבי שבידי. וכן לא העתיק. דבריו בחבורו ספ"ג מהלכות כלים. וי"ל דהכא שאני דכיון דתשמישן הוא על גבי אבנים לשפות עליהן לסיבך המשמש לטהור טהור. שמחלה לוקחים אבן שנוכל לשמש לשמיהם אף כשיחלק לשנים. מה שאין כן בקלמרון אין רגילין לעשות דופן עב זיניהם הראוי לחלק. ומש"ה ה"ג בקטנה כולה טמא כמו התם וכדכתבתי ועיין במש"ה פ"ה: הוחלטה המקיים (ובנתיבי נצמת) דינה תרגום לנתיבות לחלוטין ולזה נקרא האיש אשר נדון עליו בנתיב וקיים הכהן בו דינו מפורע מוחלט. הרמב"ם: לטיבא כ"ל שג"ל לטמאה וכמו שהעתיקו הר"ב והר"ש וכנסים דתמן לטהורה ולא תנא לטהרה. אלא שהרמב"ם בפט"ו מה"כ העתיק לטומאה ובסיפא כתב טהורה האבן האמצעית כולה: עליה הוא כונו הכרה ההוה. מן שתי האבנים הנשארים. הרמב"ם. והר"ב העתיק עליהם נראה שגורסו כך היתה זכ"ג שיהיה גי' הר"ש: כדרך דבטיט. ל' הרמב"ם חיבורם בראש בטיט ע"כ וכבר כתבתי לשונן שבחבורו דה"ה חכרן זה לזה. ולא חזר בקרקע: מקבלת טומאה משיסיקה כו' לשון הרמב"ם הנה היא הטמא בעתיד ר"ל הכירה ההוה מן האבן הראשונה והאבן המוחזרת. וז"ל בחבורו מקבל טומאה מכאן ולכאן והוא שייסיקה לכל אחת מהן כדי כו'. ארת שפלה קלה שבצנים וכו'. כדמתן פ' דלעיל משנה ב' [ואפשר של"ל]. והתם בנתיבי דעתיק: ד שרתי אבנים שעשאם בירה ונטמאו סמך לזו אבן אחת מלאן וכו'. ואלו האבנים כולן ממוחות בטיט. כמין שקדים. בראש חכרן.

שם הלכה זו
שם הלכה זו

באחרו אמת בטיט ואלתם שלא בטיט טהורה הרמב"ם :
פרק ז הקלתות של בעלי בתים פי הר"ב בטיט
העשוי לכירה כו' וכ"פ
הרמב"ם ויראה לי שיש להן בית קבול ולפיכך קרוין כך כמו

קלתות דמוסנה ג' פי"ו וכלאון
פי' שטינו במסנה ח' פי"ג דכבורי
העשויים תיבאים בקלתות כו'
וכן ברפ"ח דגיטין לתוך קלתה
ומש"א"כ בתנור אע"פ שגם לתנו'
עושין בטיט כמ"ס הר"ב ברפ"ג
דנ"ב אבל שמו כלאי לפי שאין
לו בית קבול כמו בטיטו של
כירה ויר"ס פי הקלתות הן כלי
חרס כעין קוסות קטנות דומה
לקלתות שלנו ועיקר תשמישן
לשפות עליהן קדרה והגחלים
בתוכן כעין כירה וסס אותו
כלי קלת ונפתחה הקלת טרמב
מקום מושב הקדירה פחות מג'
טפחים טומאה הקלת אבל ג'

א חיי
כלים ה'
כ טס
ט"ו

טהורות ה' כך שתי אבנים אמצעות עליה על זו וחציה של
זו [של כל הטהור] טהור שחמש לטהור : יטעלו החזונות
הטהורות חזרו אמצעות לטהורן ככתחלה וכולן
טומאות שהרי אין כאן משמש לטהור :

פרק ז הקלתות של בעלי

בטיט : בטיט מושבה וקרא קלת :
שנפתחה קרקעיתה וכוה
עומק הפחת פחות משלשה
טפחים הרי הכירה מקבלת
טומאה שאם יסיק בפחת
מלמטה תחבטל הקדר' שבכירה
מלמעלה : יתר מכאן אם היה
הפחת עמוקה יותר מג' טפחים
טהורה שהרי האש רחוקה מן
הקדרה שבכירה ואינה עובטת :
נתן אבן או צרור על מקום
הפחת כני שלא יהיה עומק
הפחת ג' טפחים : טהורה :

חציה של זו טומאה וחציה טהורה
וחציה של זו טומאה וחציה טהורה
גיטלו טהורות : חזרו אלו לטומאתן :
פי' הקלתות של בעלי הבתי שנפתח
פחות משלשה טפחים :
טומאה : שהוא מסיק מלמטן וקדירה בשלה
מלמעלה : יתר מכאן טהורה : נתן אבן או
צרור : טהורה : מרחה בטיט מקבל טומאה
מכאן ולהבא : זו היתה תשובת רבי
יהודה : בתנור שנתנו על פי הבור או
על פי הדות : ב' דכון שיש בו בית
קבול קדירות : טהור

טפחים או יותר דליון ראוי לתשמיש שהחוס יוצא ואין הקדירה
מתבטלת : טהורה הקלת נתן אבן או צרור למעט הפחיתה :
אינה חיבור אל"כ מרחה בטיט ולא ממעט ליה ע"כ :
יתר מכאן לשון הר"ב אם היה הפחת עמוק יותר מג' ט' וכן
ל' הרמב"ם יגס מהר"ם כתב וז"ל אם נפתחה יותר
מג' ט החוס יוצא דרך הקב' ואין ראוי לבטל עליה הקדרה :
ע"כ ולא דייק דהא פחות מג' ט נתן דטומאה : משמע הא ג' ט
טהורה וכן מסיק הר"ב בסמוך : כדי שלא יהיה עומק הפחת
ג' ט ולשון הרמב"ם בחבורו ספ"ו היה הפחת עמוק ג' או יתר
אינה מקבלת טומאה : זו היתה תשובת ר' יהודה בתנור כו'
ות' זהתי שלא ראיתי להמפרשים שישו"ש האו אהדרו ליה רבנן
ועוד קשיא לי דא"כ הא דהכא נמי בטיט הראשון דאלו
בטיט שני הא אמרינן דהא ר' יהודה מודה שאפי' בלאר הגמל מיטמא . וגם זה לא פירשו המפרשים ולכך נ"ל דהכא ודאי
כשטמא ר' היינו לגמרי ולא דוקא בטיט ראשון בלבד וכדמשמע מהמסרשי' שהרי לא מילקו בכך . ומ"ס נמי תשובתו של רבי
יהודה אינה תשובה דעל כרחק הכא שאני שרי בכל הדיסקי' אנו מטהרי' . לא היינו טעמא דכיון שעשוי על קלת כשנפתחה הוי
כנתון שטהר טומאתו ואע"פ שהוא עצמו אינו נתון אפי' הכי קרינן נתון בכירה זו העשייה על קלת כשהקלת נפתחה וכ"ס
לפי הר"ס דקלת היינו הכירה עצמה וא"ת ודקארי מאי קארי ליה דהא איהו גופיה דמודה בטיט שני ואלו הכא מעהריון אף
בטיט שני י"ל דכשהשיב רבי יהודה תשובה זו לא היתה בסוף מחלוקתו אלא בתחלת מחלוקתם שחלקו ר' יהודה ומכמים בתנור
שנתנו על פי הבור ולא הוי קמפלגי בקראי אלא בתחלת חלקו בסברא בעלמא סבר ר' יהודה דבנתון על פי הבור צעין שיהא
נכון מלמטה כו' ואה"נ דכשחלקו בסברא היתה מחלוקתם ג"כ בטיט שני . ולעולם טיהר ר"י דס"ל דקרא בסתם תנור וכירה
מייירי וסס מחבורים בקרקע . כדפי' הר"ב רפ"ה . ולפי' על החכמים שחלקו עליו ועמאזוהו לעולם השיב עליהם תשובה זו דהכא
והו מהדרי ליה דשאני הכא דטהרתו על ידי שנפתחה הקלת וכנתון כירה גושה דמי . משא"כ בנתון על פי הבור שאין כאן תפילה
ו מהדרי ליה בגן טמאים יהיו לכס מ"מ . ור"י מוקים ליה להיסק שני . ואע"ג דבגמרא פי"ז דשבת דף קכ"ה . אמרינן במאי
קמפלגי בקרא כו' מסדר הגמרא לא חש להאריך בתחלת מחלוקתם . אלא קאמר יס קנת המחלוקת . כך נ"ל בשיטה זו :

לפי שאינה תשובה מקרקעית הכירה : מרחה : לאבן זו
בטיט : מקבלת טומאה הכירה מכאן ולהבא . שאבן זו
מקרקעית הכירה היא נחשבת . והרי אין עומק הפחת ג'
טפחים : וזו היא תשובת רבי יהודה . כשנחלקו רבי יהודה
ומכמים לעיל בפרק תנור תחלתו ארבעה : בתנור שנתנו
על פי הבור ועל פי דות . מכאן הביא רבי יהודה ראייה
לדבריו דכי היכי דבעינן הכא שיהא חסוק מלמעט וקדרה
בשלה מלמעלה . הכי נמי בעינן הכא : ב' דכון . לשון
מקום . כמו דוך פלן . והוא מקום בולט מן הכירה כשמוציאין
הקדרה מן הכי' ה' מושיבין אותה על אותה הכליטה . ופעמי'
יש לו בית קבול שתי קדרות או שלש : טהור

אבן או צרור על מקום הפחת כני שלא יהיה עומק
הפחת ג' טפחים : טהורה :
לפי שאינה תשובה מקרקעית הכירה : מרחה : לאבן זו
בטיט : מקבלת טומאה הכירה מכאן ולהבא . שאבן זו
מקרקעית הכירה היא נחשבת . והרי אין עומק הפחת ג'
טפחים : וזו היא תשובת רבי יהודה . כשנחלקו רבי יהודה
ומכמים לעיל בפרק תנור תחלתו ארבעה : בתנור שנתנו
על פי הבור ועל פי דות . מכאן הביא רבי יהודה ראייה
לדבריו דכי היכי דבעינן הכא שיהא חסוק מלמעט וקדרה
בשלה מלמעלה . הכי נמי בעינן הכא : ב' דכון . לשון
מקום . כמו דוך פלן . והוא מקום בולט מן הכירה כשמוציאין
הקדרה מן הכי' ה' מושיבין אותה על אותה הכליטה . ופעמי'
יש לו בית קבול שתי קדרות או שלש : טהור

מדסיקא

טבור משום כירה דאם נטמאת הכירה לא נטמא הוא חי
גמי אינו נטמא בהחבור ככירה: הגדלים שלו כותליו של
דכון שאינו מן הכירה: הרחב שלו הוא כותל הכירה עצמה
לכד קבולו של דכון ולפי שהדכון מרחיב והולך לכד הכירה
קרי לה רחב: רבי מאיר מטהר

מהור משום כירה וטמא משום כלי קבול
הצדדין שלו הגוגע בהם אינו טמא משום
כירה ירחב שלו ר' מאיר מטהר ורבי
יהודה מטמא וכן הוזהר את הסל ועושה
על גביו כירה: ג' כירה שנחלקה לארכה
טהורה ולרחבה טמאה כופח שנחלק
בין לארכו בין לרחבו טהור הוצר הכירה
בזמן שהיא גבוהה שלש אצבעות מטמאה
במגע ובאיר פחותה מכאן מטמאה במגע
ואינה מטמאה באיר כיצד משערין אותה
ר' ישמעאל אומר נותן את השפור מלמעלה
למטה וכנגדו מטמאה באיר רבי איעזר
בן יעקב אימר נטמאה הכירה נטמאת
הוצר נטמאת הוצר לא נטמאת הכירה:
ד' היתה מופרשת מן הכירה בזמן שהיא
גבוהה שלש אצבעות מטמאה במגע
ובאיר פחותה מכאן או שהיתה חלקה
טהורה פטפוטי כירה שלשה של שלש
אצבעות מטמאים במגע ובאיר פחור
מכאן כל שכן הן טמאים ואפי'

ופחות משלש און אור שלה חשיב ומיהו מטמאה במגע
מדרכין חי נמי משום דהויא כמו יד לכירה וידיש לו מגעי
ואין לו אור: כיצד משערין אוקה משום דכירה גבוהה
מחצר הרצו וזריכים אנו לשער מה נחשב אור החצר:
נותן את השפור ראשו אחד על כותל החצר הנמוך וראשו
אחד על כותל הכירה הגבוה וכל שנטמא מן השפור אס נטל'
שם שרץ אע"פ שהוא למעלה מכותל החצר כאלו נחלה למטה
דכל זה נחשב אור החצר: לא נטמאת הכירה דחצר טפלה
לכירה ואין כירה טפלה לחצר ואין הלכה כרבי אליעזר בן
יעקב: ד' היתה מופרשת שלא בנה האומן מתחלה החצר
והכירה מחוברים יחד אלא זו לעצמה וזו לעצמה: חלקה
בלא בית קבול כלל וזו ואין צריך לומר זו קמני: פטפוטי
כירה רגלי הכירה שהם שלשה רגלים והם גבוהי ג'
אצבעות נחשבים ככירה ומטמאים במגע ובאור ככירה
ענמה: וכל שכן אס קפסותים משלש אצבעות כהם גדונים
ככירה:

מדמיפא וכן הכופה אס נטל סהאגס כן מקיף לכירה עוד
כתב הרמב"ם סהא חלול מסוכו ושטחו העליונים נקוב
נקבים עגולים אחד לפני השני וימלא מקובו באפר הסס
(נאופסית הקדירות על אוקן הנקבים והוא מטלטל עם

א ב ח י
כספת לה
חיי' פי"ג ס"ה
ג' ה' יג
ה' ה' ס"ה
ק"ו
ס"ה ו' י"ג

האש והקדירות) ע"כ ועיין
לקמן טהור משום כירה כתב
הר"ב דאם נטמאת הכירה כו'
א"ג אינו מטמא בהחבור כו' וכן
כאשר נקב עד שיצא ממנו מה
שעשוי לקבלו לא יטמא כמו
שהבאר ברפ' שלישי הרמב"ם:
ג ורחבה טמאה סי' הר"ב
דשתי שפיות
קיימות זו לכדה וזו לכדה סאף
על פי שכשנחלקה נמצא שאין
לכל שפיתה אלא שלש כותלים
אש"ה יכולה הקדירה לשבת עליה
שעיקר כירה אינה עשוי לתת
לתוכה שהרי תחלקה שלש
אצבעות ועיין במשנה ה' פי"ב:
הוצר הכירה כתב הר"ב כעין
מחבת כו' מחוברת לחצ'
מזית האומן הר"ש ועיין במשני
דלקמן כ"טמא במגע ובאור
ר"ל כי כאשר נטמאת הכירה
במגע או באור נטמא עמה חצר
הכירה וכן כאשר נטמא החצר
במגע או באור נטמא הכירה
הרמב"ם: פחותה מכאן מטמא
במגע ולא באור סי' הר"ב

במגע מדרכין כההיא דמתני' ג' ס"ה ומ"ש א"ל משום דהויא
כמו יד כההיא דמתניתין ד פ"ג: כיצד משערין אוקה
אסחוקה מכאן פירש הראב"ד בפ"ו מה"כ:
נותן את השפור או בדומה לו הרמב"ם:
מלמעלה למטה לשון הר"ב נותן השפור ראשו אחד על
כותל הנמוך וכו' וכן לשון הר"ש נראה מזה
שגירכתם מלמעלה למטה וכן הוא בנוסחת מהר"ם אבל
צפי' הרמב"ם בגירסת הספר: ד כ"טמא במגע ובאור
הרי זו סיבור לה בין לטומאת מגע בין לטומאת אור
הרמב"ם פי"ו מה' כל'ס: או שהיתה חלקה כתב הר"ב זו
ואצ"ל וזקמני ומסיים הר"ש ושמה חלקה מציא טפי
מהיכא דכותלי פחותים מג' אצבעות ועוד יש לפרש או
שהיתה חלקה כלומר שנבנית בחבור ואח"כ נחלקה לגמרי
כדפי' בחוס' ע"כ: טהורה אין חצור לה ואם נטמאת
הכירה בין מאיירא בין במגע החצר טהורה וכן אס נטמאת
החצר הכירה טהורה הרמב"ם ס"ה: פטפוטי הכירה סי'
הר"ב רגלי הכירה וכן פי' הר"ש ולשיטתיהו אולי דכפירושם
אשר תעמוד עליהם הקדירה והרי הם למעלה על הכירה
במפניסין

ס"ה וס' כחצתי פי' הרמב"ם דפטפוטיס הם קצוות הכולטים
יוצאים ובלטיס וספיר מלמא לדידיה

במתניתין דלקמן היו גבוהים כו' וכן עוד בסוף פרקין :
 ה רבי שמעון מטהר כתב הר"ב ואין הלכה כר' שמעון :
 עיין ת"ש בזה בשם הכסף משנה בפרק ה' משנה ג' :
 עשה שנים כו' מטמא במגע ובאוויר וכן העתיק הר"ב :

וכן נראה שהיא גירסת
 הר"ש אבל הרמב"ם בסוף פ"ז
 מהלכות כלים העתיק במגע
 ולא באויר : הו"ו בביבין כו' ר"ש
 מטהר לשון הר"ב אומרו העודף
 על ג' אצבעות ולמעלה בין במגע
 בין באויר דכל פטפט למעלה
 מג' אצבעות לא חשיב ככירה :
 ולשון הר"ש העודף מג' אצבעות
 היה מטהר ר' שמעון דלאו חשיב
 ככירה אי נמי כל הפטפוט היה
 מטהר דכיון דגבו' יתר מדינו לא
 חשיב ככירה כלל ע"כ וקרוב
 לשמוע שדברי הר"ב חסר וז"ל
 בין באויר דלא חשיב ככירה א"כ
 כל הפטפוט היה מטהר דכל
 פטפוט הגבוה למעלה כו' ולפי'
 הרמב"ם שהפטפוטין הן קלות
 שלמעלה מן הכירה וז"ל אין
 וכולטין ניהא טפי ודייק ספיר
 דקתני מג' ולמען מטמאין
 במג' ואין מטמאין באויר דמשמ'

ואפילו הן ארבע' ו' נ"טל א' מהם ימטמאין
 במגע ואינם מטמאים באויר דבריר מירבי
 שמעון מטהר עשה שנים זה כנגד זה :
 מטמאין במגע ובאוויר דבריר רבי מאיר רבי
 שמעון מטהר היו גבוהין משלש אצבעות
 משלש ולמטן מטמאים במגע ובאוויר מג'
 ולמען מטמאין במגע ואינם מטמאין באויר
 דבריר רבי מאיר רבי שמעון מטהר היו
 משוכים מן השפה בתוך ג' אצבעות
 מטמאים במגע ובאוויר חוץ משלש
 אצבעות מטמאים במגע ואינם
 מטמאים באויר דבריר רבי מאיר רבי
 שמעון מטהר ו' כיצד משערין אותן רבן
 שמעון בן גמליאל אומר נותן את הכנה
 ביניהם מן הכנה ולחוץ מהיר מן הכנה
 ולפנים ומקום הכנה טמא :

פרק ח

ואפילו הן ארבעה רגלים כו' נ"טל א' מהם ימטמאין
 מהן היו שלשה וישלה אחת מהן אכתי חוץ קצת להיות שופת
 עליהם את הקדרה ומשוב כנתון ולא כנתון הלכך מטמאים
 במגע ואין מטמאין באויר : ור' שמעון מטהר שהיה ר' שמעון
 אומר כל כטפוט כירה שאין
 מטמאין באויר אין מטמאין
 במגע ואין הלכה כרבי שמעון :

עשה שנים עשה האותן מחלתי
 הכירה בשני פטפוטין מטמאים
 במגע ובאוויר דהיה להן כשתי
 אצבעים שעשאן כירה דתנן לעי'
 שהיא טמאה : היו גבוהים
 הפטפוטין : ורבי שמעון מטהר
 אותו העודף על שלש אצבעות
 ולמעלה בין במגע בין באויר
 דכל פטפוט למעלה מג' אצבע'
 לא חשיב ככירה : היו משוכים מן
 השפה כמין בליטות עשוין
 בגוף הכירה ומאותן בליטות
 נמשכין הפטפוטין סתן רבלי
 הכירה והשתא נמצאים
 הפטפוטין חוץ מן השפה ומה
 שיש מהן בתוך שלש לשפה נחשב
 ככירה עלמה ומטמא במגע
 ובאוויר ומה שיש מהן מחוץ לג'
 בהא פליגי ר"מ ור"ש וכולהו

הלכה כר"ת : ו כיצד משערין אות' לפי שהפטפוטין רחוקים
 זה מזה וכשנמצא שרץ ביניהם אין אנו יכולים לדעת אם
 הוא בתוך שלשה לשפה וטמא או חוץ לג' וטמא לרבי מאיר
 באויר ולרבי שמעון בין במגע בין באויר הלכך מוד
 לפטפוט זה שלש אצבעות מן השפה וכן לשני ונותן האמה
 שמשרגלים בה את הספרים בנתיים מזה לזה והיא נקראת
 כנה ומסרגל מן הסרגל ולפנים טמא דהיינו נמי מקום
 הכנה מן הסרגל ולחוץ טמא : פרק ח

מג' ולמעלה יש להם דיוק לאפוקי לפי הר"ב ולפי ראשון
 דהר"ש לא דייק ולמעלה דיוק ומ"ש הר"ב בכולהו הלכה
 כר"מ עיין ת"ש בזה בשם הכסף משנה פ"ה משנה ג' :
 היו משוכים מן השפה פי' הר"ב כמין בליטות כו' וכן פיר'
 הר"ש ויהיה פי' שפה היא שפה תחתונה של הכירה
 אבל לפי הרמב"ם נוחא טפי דתחת שפה הוא פיו העליון
 ובהכי מייירינמי הכא : ו כיצד משערין כו' פי' הר"ב
 כשנמצא שרץ ביניהם כו' וכ"פ הר"ש ותמיהי דלדבריהם
 שיעור שמשמיענו רשב"ג הוא דבר משורסם ונדע : והעפ"י

שהיה האומר כן הוא רשב"ג לא היה לרבינו הקדוש המחבר ליחסו לו זה המאמר אחרי שאין כל חדש הוא כי מי לא ידע בכל
 אלה שפ"י הסרגל נעשה קו ישר ומקום הכנה שהוא טמא זה ג"כ מפני שכך דרך המסרגל להיות הכנה לפני מקום הסרגל
 אשר אליו יכוין וכל אלו דברים פשוטים אשר לא יצטרך ליחסו לרשב"ג גם רבינו הקדוש אלו כעת לא השמיענו כזאת לא
 היתה משמנו חסרה כלום כי כח המשער הזה דבר מוכן מעצמו הוא אבל לפי הרמב"ם שמשרש דפטפוטין הם קלות עליוני
 הכירה משרש למשנתנו זאת בעיני אחר וז"ל אמר איך נשער אלו הפטפוטין עד שידע אם הוא קרוב מן אצבעות השפת
 הכירה ומתחבר אליה כמו שאמרנו או בינה ובין שפת הכירה מרחק רב ולא קחשב עמה וכו' ואמר כי כאשר נקח
 בסים הכירה והיא באין ספק מותר על רחב אויר הכירה שיעור ג' אצבעות ונרכיב הבסיס על הכירה למעלה מן הפטפוטין
 ואם הגיע הבסיס לזעלה מן הפטפוטין שטח גובהו על שטח גובה הפטפוטין קו אחד או יכוין הפטפוטין בתוך הבסיס
 הנה הוא נחשב מכלל הכירה ויטמאו בהטמאות הכירה על איזה פנים שיהיה ואם הגיע הבסיס כמה מן הפטפוטין ויכוין
 הפטפוטין חוץ ממנה הנה לא יטמאו בהטמאות הכירה אלא אם כן נמצא הכירה במגע לפי דעת ר' יצחק ב"ר אבהו וקרא'
 הבסיס כנה והוא שם עברית את הכויר ואת כנו ע"כ ואחשוב שדיוקנו לשער ע"י הבסיס שאם יהיה הבסיס פחות מהכיוור
 ג' אצבעות או קצת יותר שנחשבה לג' אצבעות ר"ל לכיוור ג' אצבעות שאחרינו בשיעור מסיכותא מן השפה והענה לפי
 שזה שקצבנו שיעור המשיכה בג' אצבעות הוא מפני שדרך רגילות הכירה לעשות פטפוטין משוכים כמו מרחב

פרק ח התנור שחצו • שעשה מחיצה באמצעותו וחלקו עד למעלה מסוף הכל
 טמא • אפי' אוכלים שצבער השני של מחיצה • כוורת
 פחותה וסקוקה בקט • להכי נקט פחותה דלאו כלי היא

פרק ח התנור שחצו בנסרים או

ביריעות • גמצא
 שרץ במקום אחד הכל טמא • כוורת
 פתיתה וסקוקה בקט • ומשולשלת לאויר
 התנור • השרץ בתוכה • התנור טמא •
 השרץ בתנור • אוכלין שבתוכה טמאין •
 ורבי אליעזר מטהר • אמר רבי אליעזר אם
 הצילה במת החמור • אל תציל בכלי
 חרס הקל • אמרו לו אם הצילה במת
 החמור • שכן חולקים אהלים • תציל בכלי
 חרס הקל • שאין חולקין כלי חרס •
ב היתה שלימה • וכן הקובה • וכן
 החמת • השרץ בתוכה • התנור טהור
 השרץ בתנור • אוכלים

במחיצה • הלכך הויה כוורת כמחיצה • ומצלת באהל המת
 מן הטומאה • שאין חולקים כלי חרס • שאין דרך לחלוק
 כלי חרס במחיצה • פי' אחר ועיקר שכן חולקים אהלים •
 שמועלת חלוקת מחיצה באהלים • דהא חנן במס' אהלות
 פ"ר סגוס עבה • בית שחצו בנסרים או ביריעות טומאה
 בבית כלים שבתוך המחיצה טהורים • ואין חלוקת המחיצה
 מועלת בכלי חרס • דגבי תנור חנן הכא תנור שחצו בנסרים
 או ביריעות נמצא שרץ במקום אחד הכל טמא • ואין הלכה
 כר' אליעזר • ב היתה שלימה • הכוורת • התנור טהור
 דכתיב (ויקרא י"א) אשר יפול מהם אל תוכו ולא אל תוך
 תוכו • ובפסוק למעלה מן התנור איורי • דאי כולה משוקעת
 בתנור כחד תוך דמי • אוכלים

הנסים ושיעור סתם מרחב הנסים ג' אצבעות • והתא
 רשב"ג לא שמועין כא • שג' אצבעות שאמרנו • הוא מפני
 שכן רגילים לעשותן משובים כך כדי שיהא בערך ויחס
 מרחב הנסים ולפיכך נקח הנסים לשערוז • ונ"מ בפחות

ויטר קצת כשיעור הנסים •
 בכלל אחריו • ואם אי אהתה •
 אומר כן • יש פתחה למה צריך •
 כלל לנסים לשער צו הג' •
 אצבעות • שעד שאתה לוקח
 בידך את הנסים • קח אצבע
 שבידך ומדוד צו • לא כדכתיבנא
 דאלו שלוש אצבעות אין קטידה
 בהן בפחות ויטר קצת • ולפיכך
 צריך הנסים ומהטע' שכתבתי •
 אבל הא ודאי שאם הנסים הוא
 רחב הרבה יותר או פחות מהג'
 אצבעות • שלא נלך אחריו •
 שנטלה הנסים אצל הכל • ואע"פ
 שלפיתה שכתבתי יש חידוש
 בדברי רשב"ג ואין חולק עליו •
 ושישנה בלשון פלוגת' לא קשיא
 שכן הרבה כיוצא צו • כמ"ט • כפ"ג דכוריים • אפי' לא
 העסיקו הרמב"ם בחבורו • לפי שסמך על מה שכתב בדרך
 כלל על כל דיני אותו הסוק • וז"ל ואין מדקדקים בכל
 השיעורין האלו • שכולן הן מדברי סופרים • ע"כ • ומ"מ
 רשב"ג השמיטנו דבר חדש בזה השיעור של משיכת
 הפסטיטיים • שחילת דינס הוא נערך ונקצב על שיעור
 מרחב נסים ולפיכך משערין על ידן •

פרק ח כוורת

פחותה דלאו כלי • הוא כו' דאכו'
 כלי שטף מציל • כלומר לא מציעא כלי חרס דמינו הוא •
 דפשיטא דמציל דלאו תוך הוא שהרי זה הוא תוך אחר אלא
 אפי' כלי שטף דלאו מינו הוא אימה תוך דכלי חרס הוא
 וליטמא אפי' מציל מיתור' וי"ו דקובו • לומר תוכו ולא תוך
 ועוד בפ"ק דמולין דף כ"ה ד"ה ואטילו • וביש' ל' שרת לאויר התנור • אף
 על פי ספיה למעלה מאויר התנור • כדפי' הר"ב במתניתין דלקמן ועיין מ"ש שם בס"ד • אמר ר' אליעזר אם הצילה
 במת החמור • כדתנן בפ"ט דאהלות • ב כלי חרס הקל • פי' הר"ב שאין מטמא אלא אוכלים ומשקים ומיניו שבתנורים
 מטמא כלים • בפס"ט דאהלות ע"ש • ואולי ג"כ אדם דמאי' שגא ולא עיד אלא דטומאת היבורים עיקרה באדם • שכן חולקים
 אהלים • פי' הר"ב שדרך בני אדם לחלוק אהלים במחיצה • הלכך הויה כוורת כמחיצה כו' כדמשמע דלא סליג ר"א אלא
 בכוורת אבל במחיצה מודה וא"כ היינו כפי' האחר שכתב • וכן הוא בהדיא בדברי הרמב"ם ז"ל לפי שאין מדרך האדם
 שיחלקו הכלי כמו שאמר בתחלת ההלכה • תנור שחצו כו' הכל טמא • אולם בטומאת המת הנה אמר (בפס"ו) מאהלות •
 בית שחצו כו' ע"כ • ושוב מצאתי בפ"ק דזבחים דף ג' דמיייתי לה כתם למתני' דהכא ופי' רש"י שכן חולקים • דרך בני אדם
 לחלוק אהלים במחיצה • וכתיב הנה' בתום' וז"ל משמע לפרושו דפליגי אף בתנור שחצו בנסרים או ביריעות • ובתורת
 כהנים בפרשת ויהי ביום השמיני • משמע בצכוורת פחותה וסקוקה ומשולשלת לאויר התנור דוקא פליגי • ולא כשחצו
 בנסרים • וטעמא משום דכוורת שיט לה ד מחצות חייצה דמיה לכלי • ולכך מטהר ר"א אבל מחיצה אחת בתנור •
 מודה רבי אליעזר דלא חייצא ושמא וכו' לכן נראה לרבינו הקדוש לפרש הכי אם הציל כוורת כו' שכן חולקים אהלים • פי' שכן
 מחיצה אחת התפסקת מצלת • האמר בכלי חרס כו' שאין חולקים אהלים • פי' שהמחיצה אחת התפסקת בתנור אינה חוצצת
 ע"כ • ב התנור טהור • פי' הר"ב דכתיב אשר יפול מהם אל תוכו ולא אל תוך תוכו • פי' מ"ש לעיל בשם התום'
 ומ"ש הר"ב ובפסוק

א נוסח
 מ"ד פ"ד ח"א
 כלים כ"ו
 ב"ס הלכה י"ב
 ג"ס הלכה י"ב
 ד"ס הלכה י"ו

למעלה מן התנור איירי דלוי כולה משוקעת בו . כלומר שקועה בתוך התנור . דאלו שיה לטפת התנור נמי טהור . כדאשכחן בכלי חרס שיש לו ג' ספיות כספ"ד . וז"ל הרמב"ם אולם אם היה השרץ בכלי . וזה הכלי פתוח הפה (בתוך) אוור התנור בו :

נקבו פי' הר"ב שוב אין מורה כלי עליהן . ואין חוזה בין התנור ובין מה שבתוכו ועיין בפירושו לספ"ו ומ"ש שם בס"ד . יעוררין בזמנים . עיין ת"ס במש"ב פ"ג :

מטילים אותו לתנורו ככונ' משקה . ואמרו בראש הפרק הג' מטילין אותו לחומרה בזמנים לפי שאופן החומרה ככונ' . שנאמר אע"פ שלא יהיה בו נקב כי אם ככונס משקה . יטמא הדבר אשר בו בהטמאות התנור . וכן יטמא התנור וכו' ואופן החומרה שם שנאמר שהוא יטמא עד שינקב נקב גדול ולא ממונו ומים ואו לא יקבל טומאה . הרמב"ם : בכונס משקה . לשון הר"ב כשמשימין הכלי מלד הנקב בו . כך לשון הרמב"ם לפיכך אכל בגא' הכלי הנקוב בו : ג' סדירה פי' הר"ב כמין ערוב בו מלשון ואת בגדי השרץ (שבת ר"א) ועיין בפירושו הר"ב משה"ב פט"ו :

אם סתם יב
ב שם טובה
ג חו"ע י"ג ספ"ד
ד כלים הל'
ה שם פי"ד הל'
ו שבת קל"ה
ז ועיין בפירושו
ח ומ"ש שם
ט בס"ד יעוררין
י בזמנים . עיין
יא ת"ס במש"ב פ"ג

אוכלין שבתוכ' טהורין . נקבו . העשוי לאובלין שעורין בזמנים . העשוי למשקין שעורין במשקין יעשוי לכך ולכך ימטילים אותו לחומריו בכונס משקה : "סריד' שהי' נתונה ע"פ התנור ושיקעת לתוכו ואין לה גפיים השרץ בתוכה . התנור טמא . השרץ בתנור . אוכלים שבתוכה טמאין . שאין מצילין מיד כלי חרס לאכלים חכית שהיא מלא' משקין טהורין ונתנו לחי' מנחשתו של תנור . השרץ בתנור החכית והמשקין טהורין היתה כפוייה יופיה לאויר התנור . השרץ בתנור משקה טופח שבשולי החכית טהור : קדירה שהיא נתונה בתנור השרץ בתנור הקדירה טהורה . שאין כלי חרס מטמא כלים . היתה בהמשקה טופח נטמא . וטמאה הרי זה אוכר מטמאין לא טמאונים . ואתה טמאתני : ה' הרנגול שבלע את השרץ . ונפל לאויר התנור . טהור . ואם מת טמא . השרץ שנמצא בחנו' . הפת שבתוכו שנייה . שדחתנו תחלה :

אוכלים שבתוכה טהורים . דכתיב (ויקרא י"א) כל אשר בתוכו יטמא . ולא שבתוך תוכו . נקבו נקב המטהר אותן מידו טומאתו . שוב אין מורה כלי עליהן ואין מוצאים בין התנור ובין מה שבתוכו . וכמה הוא נקב המטהר אותן יטמא : העשוי לאוכלים . שיעורו כמזו' זמנים : העשוי לכך ולכך . לאוכלים ולמשקים . מטילין אותו לחומריו ואם נקב כשיעור של משקין שהוא מחמת משיעור העשוי לאוכלים שוב אינו מניל מפני הטומאה : בכונס משקה כשמשימין הכלי מלד הנקב על האיס נכנסים המים דרך הנקב בתוך הכלי והוא גדול ממזלי' משקה . ג' סרידה . כחין ערבי' קטנה שהנחתום משתמש ללוש בה ואין לה בית קבול . ורמב"ם אומר שהוא לוח של חרס נקובה עשויה כעין שכה . מעשה רשת מתרגמין עובד סדחתא גפיים . אונגים ואונגים שאין מזילים מיד כלי חרס מליטמא באויר כלי חרס אלא כלים וזו הואיל ואין לה אונגים אינה חסוכה כלי : נחשתו של תנור . קרקעיתו ותחתו : ודומה לו ביחזקאל י"ז לוי יען השך נחשתך : דלא חכית והמשקין טהורים . דלא נכנסו לאוירו . דהא למטה נחשתו קיימו : ואפי' מחובר אויר התנור באויר החכית ואפי' החכית פתוחה . וכנס מאויר התנור בפי' . לא נטמא כיון נקב . שאין אויר כלי חרס נטמא לא למטה לא למטה לא בתוכו : היתה כפוייה . החכית על פיה ונתונה על פיו של תנור : שיש בו שרץ ויש בשולי החכית לחלומים פיה על מנת להטפין : לא נטמאה אותו החלומים מפני אויר התנור שנכנס לתוך החכית . כיון שלא היתה לחלומים כיון בתוך התנור : ד הקדרה טהורה . והוא שלא ראש השרץ אויר הקדרה כשנפל בתנור : נטמא המשקה . וחזר וטמא את הקדרה . כדין כל משקין טמאין שנתמאים כלים : מטמאין לא טמאונים . הקדרה אומרת למשקין אויר כלי חרס שקבלת ממנו הטומאה לא טמאונים . דהין כלי חרס מיטמא מאויר כלי חרס . ואם טמאתני שנטמאה הקדרה נחמת משקים טמאים : ד' ונפל לאויר : התנור טהור . כל זמן שהתנגול מידטומאה בלועה הוא ואינה מטמאה : ואם מת טמא . והוא שלא שיה כדי עכול משעה שבלע עד שמת . עשוי כדי עכול בעופות מעת לעת : הפת שבתוכו שנייה . דלא חייב לתנור כמאן דמלא טומאה . וכאלו נבע השרץ בפת . אלא התנור תחלה . שהשרץ הוא אב הטומאה נפל אל תוכו וטמאו ראשון . וחזר

ישוקעת לתוכו . כדפריש' לעיל דכשספיות שוים חשיב נמי חוד תוכו : אלא כלים עיין שם במשנה דלקמן ומ"ש שם בס"ד . רובית שהיא מן המשקים כו' ה"ה אוכלים ומשום סופא שבשולי חכית שאין רגילות האכלים שיטארו בשוליו . נקט נמי בריש משקין . ואי נמי משי' מתני' דלקמן דדוקא משקים : משקה טופח : לשון הר"ב על מנת להטפין . לא ירעתי מה קבריתו לפרש כן : וז"ל הרמב"ם משקה טופח (שבשולי החכית) . ד"ל המימות . אשר בו כדי לטפוח הוד והו' חכית מה שאפשר שיטאר בקרקע החכית מהמשקין והוא כפוייה על פיה . ע"כ ועיין סוף פרק י' : ד שאין כלי חרס מטמא כלים . וזה לאמרו יתברך וכל כלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל . (וכל משקה אשר יטמא בכל כלי יטמא) הנה לא ייחד בטומאה זולת לאוכלי' ומשקים . ואחר כך יכול אף כלים מיטמאים באויר כלי חרס : ת"ל אוכל יטמא . אוכלים מיטמאים מאויר כלי חרס (ומהן כלים מיטמאי' מאויר כלי חרס) מאיזו מין שהיו זמני הכלים . הרמב"ם : ד הפת שבתוכו שנייה . פי' הר"ב דלא חשיבין לתנור כמאן דמלי

בית

וחזר

זמור התנור שהוא ראשון וטובה את הפת ונעשית שני ר בית שאור המוקף צמוד פתיל בכלי חרס עסקינן שמיל באויר שהנור צלוייד תחיל כדרך שצול באהל המת דכתיב ויקרא י"א) מכל האוכל אשר יאכל וגם כל האוכל פרט למוקף צמי

פתיל בכלי חרס : ונתון לתוך התנור שאינו מוטמא באויר התנור אבל כלי שטף אינו מניל בצמיד פתיל על אוכלו שבטובו דהכי מניא בת"כ (כל) האוכל להביא המוקף צמיד פתיל בכלי שטף ונתון לתוך התנור שאינו מניל מיד כלי חרס השאור והשרץ צמכו והקרן בינתיים כגון שיש לכלי זה שני קבולין והמחיצה המפסקה בין ציג קבול לחבירו נקראת קרן לשון מחומר ק' לפי גס אפי' (אויב ל' ו) והמחיצה מגעת עד שפתו והשאר מלד א' והשרץ מלד א' והקרן הי המחיצה החולצת ביניהן ומוקף הכלי כולו צמי פתיל דנמצאו השאור והשרץ שניהם מוקפים צמיד פתיל : התנור טמא מחמת השרץ שבדרך הצמיד פתיל שצמיד פתיל מני על הטהרות שבתיבו מלקבל טומאה ואינו מניל על הטומאה שבתיבו שלא לטמא את הארץ :

זה שאור תנור דהרי הוא מוקף צמיד פתיל צמי עצמו : ואם היה שם פתח טמא שפירצה המחיצה שבין השאור ובין כוית מן המת בפותח טמא הכל טמא דטמא על טמא פתוח מביא את הטומאה ז בעין של הנור הוא חור כעין עין שטוטי בתנור להוציא העשן ופשתכניבים הפת לתנור סותמים אותו שלא יצא החום : ואינו חשוב כתיבו של תנור : אם היה באויר במקום מגולה שלא היה תחת האהל אפי' כוית מן המת נתון בעינו תנור התנור דאין טומא נכנסת לתיבו כיון שאין בעין פתח טמא ואם יש בו פתח טמאן שעובי שפת העין החוצה בולטת ומאחלת על כוית מן המת בטמא על הטמא הכל טמא האהל והתנור שטמא על טמא אהל מביא את הטומאה : ח נמצא במקום הנחת העצים נמצא השרץ במקום שצמיחין בו אש ועצים הכירה ואם המקום שאשליכין ממנו האש משפל המוקף : מן השפה החיצונה ולפנים טמא דעובי כוית הכירה נחשב כעצמו ובאלו הוא חוד הכירה וחבתיים אומרי' אין עובי כוית הכירה נחשב אלא כלחוד ואינו כסוכה של כירה והלכה כחכמים : מכנגד שפיתת הקדרה ממקום שנתחיל לסתום אויר הכירה נמצא השרץ מקום ישיבת הצבן במקום שיושב המחמם את המים למרחץ אין אעמא לא מן השתימה ולפנים מסתימת הקדרה שיש בו המי

דמלי טומאה : ומסקינן לה צפ"ד דשבת דף קל"ח מכבריימא דלעיל דאין כלים מוטמאים מאויר כלי חרס ואי איתא דכתיב דמלי טומאה הוא א"כ אם כלי שטף הוא הפנימי שמיטמא מבחו' יבא טמא דהא נוגע בטומאה : ו ביה שאור

בית שאור מוקף צמיד פתיל ונתון לתוך התנור וישאור והשרץ בתוכו והקרן בינתי' התנור טמא והשאור טהור ואם היה כוית מן המת והתנור והכית טמא והשאור טהור אם יש שם פותח טמא הכל טמא : והשרץ שנמצא בעין של הנור ובעין של כירה בעין של כופתי מן השפה הפנימית ולחיצ' טהור ואם היה באויר אפי' כוית מן המת טהור ואם יש שם פותח טמא הכל טמא : הנמצא מקום הנחת העצים ר"י אומר מן השפה החיצונה ולפנים טמא ויחכ"א משפ' הפנימי ולחיצ' טהור י"ו אומר מכנגד שפיתת הקדרה ולפנים טמא ומכנגד שפיתת הקדרה ולחיצ' טהור נמצא מקום ישיבת הבלין מקום ישיבת הצבע מקום ישיבת של שולקי זתיים טהור אין טמא אלא מן הסתימה ולפנים :

טבור

פי' הר"ב בכלי חרס עסקינן כו' אבל כלי שטף כו' דמרבה אנו כלי חרס ומוציא אנו כלי שטף דומיא דטומאת מת כו' שיתבאר צפ"י : מוקף צמיד פתיל על הפנים אשר יתבאר בעשירי מואת המסכת הרמב"ם התנור טמא פי' הר"ב שאין צמיד פתיל כו' עיין מה שכתבתי בסוף משנה א' פ"ד דאהלות : אם יש שם פותח טמא לענין טומאת מת וכן פי' הרמב"ם בהדיא אבל לענין טומא' שרץ אין עירוב האויר מעיל לטמא דתפן לעיל משנה ג' ומכר"ס כתב הקשה ר"י משמטו"ט מאי אריא טומא טמא אפי' כל שאר צמי דמו לא ש"ל מוקף צמיד פתיל וסורן כגון שנשרץ מטמא כדאיתא בספרי זוטא היה טמא בתנור ושירי הכי זה כל שהוא כלומר אם שיר צו כל שהוא לא הוי מוקף צמיד פתיל

להציל וזמן שפרע מטמא שיעורו בפותח טמא ע"כ וכך הם דברי הר"ש וקאי נמי אטומאת מת בלבד : ז בעין של תנור לשח הר"ב הוא חור כעין עין כו' וכשכניבים כו' סותמים כו' ויהיה זה האקב טעם פתוח טעם פתוח ויקר' עין זכמו שבעין יפתח ויכב' תמיד הרמב"ם : ואם היה באויר פי' הר"ב במקו' מגול' כו' וקאי אמתו וכן פי' הר"ש והראב"ד צפ"ג מה"כ אבל הרמב"ם מפרש שאם היה השרץ באויר העין זכתב הכ"מ משום דקשי' ליה לפרש אתנור דמלקח דפטיטא הוא אבל לפירוש קמ"לן שאין אויר העין ואויר התנור נחשב לאחד * ולי קשה טפי שאם הפי' שהתנור הוא באויר א"כ סיפא ביש פתח טמא דטומא אחתי כיון שהתנור אין עליו אהל מי יביא הטומא' וכמ"ס בשם הרו' במשנה ב' פי"ח ועיין צפ"י דאהלות : אפילו כוית מן המת טהור : עיין מ"ס ברפ"ה דאהלות : ח מן השפה החיצונה ולפנים פי' הר"ב דעובי כוית הכירה נחשב כלפנים ונ"ל דהתנור עשוי כזה וישפה חוצה עוד גת על הכנימית מחר"ס :

מכנגד שפיתת הקדרה לשון הר"ב ממקו' שמתחיל לסתום כו' או הנבע או שליכת הויסים וכתוספתא תוכה דאין טמא אלא מן הסתימה

אפי' פ"ד ח"א כלים הל' ו' ב' ח"י פ"ד מהי טומאת מת הל' ט' ג' ח"י פ"ג מהי כלים הל' ו' ד"ה ט"ז הל' א'

ולפנים

או הנבע או שליכת הויסים וכתוספתא תוכה דאין טמא אלא מן הסתימה [6] ה' ט

אם יס לה ליזבו טמאה דחשיבה כלי או דלפעמים מטלעלים
 אותה ואינה עשויה לשמש את הקרקע . מהר"ם ומה
 שכתב הר"ב שייב אדם כו' משנה היא צ"ה דעדות . וע"ש :
 י שרדיו אוכלים ומשקים לתוך סו' . כתב הר"ב אוכלין דנקט
 הכא כדי נסבה כו' אמנם תנא רישא משום סופא .
 לפי שאמר (בסיפא) אוכלים ומשקים ידנה כו' אוכלים או
 משקים . לפי שכלי טמא יטמא האוכלים ויטמא המשקים .
 הרמב"ם : מטמאורו כתב הר"ב ואע"ג דהוא עלמו כו' דכתן
 דאסנת פרה : פ"ח ומ"ט כדאמר' במסכת שבת צ"ה במשנה
 י"ח דבר ע"ש ומ"ט כדכתן לעיל . במשנה ו' ומ"ט בר מן דין
 כו' הלכך טהור כו' לישנא קטיעה קא חויג' הכא שמ"ט ובר מן
 דין י משמע שרובה להביא ראייה על הרישא . וכי מסיים הלכך
 כו' . ראייתו קאי על הסיפא . וכן הר"ם מביאה על הסיפא
 בלחוד . גם צ"ה הרמב"ם הכי איתא בהדיא : אלא צריכין לומר
 ליישב דברי הר"ב . דה"ק דהואיל ואינו מניח מלקבל טומאה
 כ"ש שאינו מניח להוציא הטומאה מלמטה אחרים . שהרי צמיד
 פתיל שמניח מלקבל טומאה ואפ"ה אינו נוזיל להוציא טומאה .
 וא"כ עיקר חסר מן הניספר ולישנא קטיעה הוא . עוד יש לי
 לתמום עליו ש"מ הלכך כו' ש"מ דמנפשיה הוציא זה . ולימא
 שכן הרמב"ם הביא התוס' דמסימא כיצד טהור שהיו אוכלים

כו' פירש תוקם שמתחיל הקדירה לט' ז' כו' ומיקל עמי
 מדרבנן : ג' כו' שיש בה בית ספיתה י' פ' הר"ב החוש בקרקע
 וטח כו' . וכו' כהר"ם . ונ"ל דהכא לא נעשה לאפות בו הפת
 כההיא דבן דינאי : וישל עושי זכויות כו' צריך עיון אמאי לא
 כללינהו לבזר ולשל מושי זכויות
 כללינהו לבזר ולשל מושי זכויות
 ד' זכתי כללינהו לבזר ולשל מושי זכויות
 ועליו ועליו

פירנה כתב הר"ב דטהר רמזים
 דמשמש עם הקרקע כו'
 וז"ל התוספתא שלא נעשית אלא
 לשמש עם הקרקע . ע"כ . שלכך
 פתחו בצדו להכניס שם הקדירות
 ולהעמידם על רגלם הקרקע .
 מש"כ בהגור וכירה שמתמיד
 הקדירה על גבן ג"כ ולא טימאה
 התרה במחזור לקרקע שאינו
 משמש אלא עם הקרקע . וכ"ס
 עוד לקמן בפ"ד ונסתד' וצריך
 עיון במשנהי פ"ו דמקואות :

פ"ה ס"א (כור) כור שיש בו בית שפיתה יטמא'
 ושל עושי זכויות יא' יש בו בית שפיתה .
 טמא . כ"ב בשן של סירין ושל זגנין ושל
 יוצרים . טהורה . פורנה' . אם יש לה ליזבו
 טמאה . רבי יהודה אומר אב יש לה
 אסטגיות . רבן גמליאל אומר . אם יש לה
 שפיות : י' מגע טמא מת . שהיו אוכלין
 ומשקין לתוך פיו . הכניס ראשו לאויר
 התנור טהור . טמאהו . וטהור שהיה
 אוכלין ומשקין לתוך פיו . והכניס ראשו
 לאויר התנור טמא . נטמאו . יהיה אוכל
 דבילה בידים מסואבות . והכניס ידו לתוך
 פיו ליטול את : הצרור . רבי מאיר מטמא .
 ר' יהודה מטמא . רבי

ולפנים דקאמר פכא . היינו כשנתלה הסרף בחויר ולא נגע .
 אבל בטומאת מגע מטמא אפילו מן הסתימה ולחוד : כן צ"ה שיש
 בו בית ספיתה . האוסר בקרקע וטח צניט והניח יכול לעמוד
 תליון כגון מנורו של בן דינאי רחוק לעיל צ"ה טהור תחלתו
 ארבע . ואית דגורסי כור צ"ה פ'
 והוא כלי שמתוכו צו האב
 והכסף והמתכות . לשון כור
 הברזל . ולי נראה שהוא תנור של
 פחים : פורנה . תנור גדול של
 חרס ופתחו בצדו כעין שלנו
 וטהור משום דמשמש עם הקרקע
 כדקתני בתוספתא : ליזבו . שפה
 עבה : אסטגיות . נקראם כעין
 אותן שעושים לתנור : שפיות .
 שפה דקה . והלכה כתי' ק' ורבתי
 פירשו דליזבו ואסתגיות ושפיות'
 הכל אחד . ולא פליגי . אלא שכל
 אחד היה שונה כפי הלשון ששמע
 מרבו שחייב אדם לומר כלשון
 רבו : י מגע טמא מת' אדם שנגע
 בטמא מת ונעשה ראשון דטמא
 מת הוי אב הטומאה ועושה הגזע צו ראשון . ומסקין שבתוך
 פיו מטמאין את התנור כשנכסו לאויריו אע"ג דהוא עלמו ואינו
 מטמא דאין כלי מקבל טומאה אלא מאב הטומאה הריזה אומר
 מטמאין לא טמאוי ואת טמאיתני כדכתן במסכת פרה דרבנן
 גורו על מקום שהיו מטמאים כלים גזירה משום משקאוב
 וזכר כדאמר' במסכת שבת . ואוכלים דנקט הכא כדי נסבה .
 שהרי אין אוכל מטי' ח' כלי אלא משקים בלבד מטמאים כלים .
 וקפידת פיו אינה מללת . דאין צמיד פתיל מניח על הטומאה
 שבתוכו מלמטה אחרים כדחנן לעיל . ובר מן דין הא תניא
 בתוספתא דכלים . הכל אצילים מיד כלי חרס . אפילו כלי
 גללים וכי' אדמה חוץ מן האדם . הלכך טהור שהיו אוכלים
 ומשקים לתוך פיו והכניס ראשו לאויר התנור שהוא טמא :
 נטמאו . דאין האדם מניח צמיד פתיל מיד כלי חרס : בידים
 מסואבות . ידים שהם שניות לטומאה ופוסלות את התרומה :
 הכניס ידו לתוך פיו . ליטול את הצרור שפיו או כל מיד' רבי
 מאיר מטמא . הדבלה . לפי שהידים מסואבות טמאו את הרוק
 להיות תחלה מפני שהוא משקה . והרוק טמא את הדבלה .
 דראשון עושה שני' בחולין : ורבי יהודה מטמא . סבר כל זמן
 שלא יצא הרוק מן הפה לא חשיב משקה : ורבי

כו' וכן הר"ם הביאה ג"כ כדבפרקין לעיל במשנה ג' : היתה אוכל דבילה
 את התרומה . וכן רש"י כפ' בתרא דערובין ד' ג"ט . דהתם מיימי לה למתני' דהכא והוא מפ' דדבילה נמי דתרומה היא אבל הר"ב
 דחשיב שהיא של חולין שהרי כתב דראשון עושה שני' בחולין וכן פירשו התו' שם . לא ה"ל להעתיק דברי רש"י דפוסלו את התרומה :
 רבי מאיר מטמא . אית ספרים דגרסי ר"מ מטמא . קו' שם :

ורבי יוסי מטמא כשיוסף הדבילה מגד זה ללד זה כמון פיו שנקר הרוק ומטמא בלא היסף. ככל זמן שלא נעקר לא נחשב משקה והלכה כרבי יוסי: יא האשה שנטף חלב מדדיה והיא טמאה וחלב הנוטף מדדיה היו כמשקה שנוגע בה

רבי יוסי אומר אם הפך טמא אם לא הפך טהור. היו פונדיון לתוך פיו ר' יוסי אומר אם לצמאו טמא: יא האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור טמא שהמשק' מטמא לרצון ושלא לרצון. היה גורפתו והכתה הקיץ ויצא ממנה דם או שנכרה ונתנה אצבעה לתוך פיה טמא:

ונעשה תחלה: שהמשקה מטמא לרצון ושלא לרצון ואף ג' דחלב הנטף מדדיה שלא לרצונה היה דלא ניחא לה אפי' הכי טמא התנור. דלענין הכשר רעים דוקא בעינן דניחא ליה אבל לא לטמא: היתה גורפתו שיהיה גורפת התנור הטמא להוציא אפרו והכתה קיץ ויצא ממנה דם ודם המכה חשיב משקה: ונתנה אצבעה לתוך פיה כדרך הנכוסים באצבעים שנותנים אצבעם בפיהם: טמא גרסינן כלומר נטמא התנור מחמת הרוק והדם:

רבי יוסי אומר אם הפך טמא אם לא הפך טהור. היו פונדיון לתוך פיו ר' יוסי אומר אם לצמאו טמא: יא האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור טמא שהמשק' מטמא לרצון ושלא לרצון. היה גורפתו והכתה הקיץ ויצא ממנה דם או שנכרה ונתנה אצבעה לתוך פיה טמא:

פרק ט מחט או טבעת שנמצאו בנחשושתו של תנור. נראין אבל לא יוצאים. אם אופה את הבצק והוא נוגע בהן טמא. באיזה בצק אמרו בבצק הבינוני נמצאו בטפילת התנור מוקף צמיד פתיל. אם בטמא טמאין ואם בטהור טהורים. נמצאו במגופת החבית מצדיה טמאים. מכנגד פיה טהורים. נראין בתוכה אבל לא ראירה טהורין. שוקעים

פרק ט מחט או טבעת טמא: שנמצאו בנחשושתו של תנור. ברצפת הקרקע שהתנור מחובר בה: נראין בתנור אבל לא יוצאין בחלל התנור כגון שבלועי בעובי הרצפה של הקרקע ונראין באוירו של תנור. אבל אין בולטים לתוכו: אם איפה הוא אית הבצק. אם בשעה ש' דביק הפת לת' כו טובע הבצק בחט או בטבעת נחשב כאוירו של תנור וטמאהו. ואם לאו טהור. דתוכו כבד רחמנא והאי לאו תוכו הוא. וכגון שהיו שם בלועים ברצפה קודם שחברו התנור שם. דאם הכניסו אותו דרך פיו של תנור. משנכנסו לאוירו נטמא התנור: בבצק הבינוני. לא שבלולתו רכה שירד למטה לסדקין ולא שבלולתו קשה שאינו כדבק: בטפילת התנור. היא הטפילה של טיט שעושים סביב התנור לעבותו כדי שיחזיק חומו: מוקף צמיד פתיל. מונח בחלל המת: בטמא. אם התנור טמא: טמאים המה והטבעת הנמצא' בטפילה של תנור: ובעהיר טהור' דכיון שהתנור מוקף צמיד פתיל ונעול. גם הם נעולים עמו. דכעילי לגבי טפילה: נמצאו במגופת החבית. נטיט ש' גילין לעשות בו כסוי על פי החבית: מזדיה. של חבית טמאים שאין כדי החבית זריכים לטיט: מכנגד פיה. אם המהט והטבעת נמשכין כנגד פי החבית: טהורין ובלבד שיהיו בתוך הטיט של מגופה ולא יכסהו לאויר החבית ואפי' שהם נראין מתיבה הוהיל ואין נכנסין לאוירה. טהורין: שוקעים

וא"כ לא לכסוקו כמותו שאם הפך כו' דהא קי"ל הלכה כר' יוסי לגביר יהוד' וכל שכן לגבי רבי מאיר בפרק ד' דערובין דף מ"ו ועיין ת"ש בפ"ג משנה ב' בשם תשובת מהר"ק: אם לצמאו מתוך שהפונדיון בפיו מלוי הרוק ואין למא' לשפוט. ורוק הפא מהפונדיון חשוב משקה. הר"ש: יא האשה שנטף חלב מדדיה פירש הר"ב והיא טמאה וחלב כו' יהיו כמשק' כו' וכדתנן במסכת מכשירין ס"פ בתרא: והביתה כך העתיק הראב"ד וכן הגיה מהר"ם: נטמא פי' הר"ב כלומר נטמא התנור מחמת הרוק והדם וקומה דהא מפר' היתה גורפתו התנור הטמ' אבל עירוב פירושו' הם. דהא דכתב כאן דקאיו אתנור. הוא פי' הר"ש. וכ"כ הראב"ד בפט"ו מה' טומאת

אוכלי' ומ"ש היתה גורפתו התנור הטמא הוא פירו' הרמב"ם: וגרס נטמא. ומפרש אתרומה שבפיה. וכן גם כן הערוך. ערך גרף גרס נטמאת ומפרש הדבילה הרומה שבפיה: פרק ט מחט או טבעת פי' הר"ב טמא במת אשר הוא מאבות הטומאות. (כתבגן בפ"ק דאהלות) והוא יטמא כלי חרס. הרמב"ם: אם אופה את הבצק כו'. וקצת קשה למה משערין בבצק והלא לא היו רגילים להדביק את הפת. אלא בכחלין של תנור והאש והגחלים והאפר הם היו בנחשושתו של תנור הר"ש: אם בטמא טמאין. פי' הר"ב אש התנור טמא כו' כלומר שהצמיד פתיל פעליו אינו כראוי ונטמא התנור כך פי' הרמב"ם ועיין עוד מזה מה שכתוב במשנה דלקמן ובתשנה ו': ובטהור טהורים ל' הר"ב דכיון שהתנור מוקף עמו. כלו' שהיה הצמיד פתיל כראוי. וכן ל' הרמב"ם בהדיא בפ"י המשנה. כאשר העתיק הכ"מ בפ"ו מה' טומאת מת. זמ"ש הר"ב דכעילי לגבי טפילה כלומר דאי לא ניחא הכי הא קי"ל דאין צמיד פתיל מניל על כלי מחכות. כמ"ש הר"ב לקמן בסו"ד: מצדיה כלומר שלא על פיה של החבית ופי' הר"ב שאין כדי החבית זריכים לטיט. וכן לשון הרמב"ם וכלומר לגמורה וכן בהדיא לשון הראב"ד שם: מכנגד פיה טהורים. אבל היא נחשבת לגבי החבית כמו הטפילה לגבי התנור: שוקעים

א"כ לא לכסוקו כמותו שאם הפך כו' דהא קי"ל הלכה כר' יוסי לגביר יהוד' וכל שכן לגבי רבי מאיר בפרק ד' דערובין דף מ"ו ועיין ת"ש בפ"ג משנה ב' בשם תשובת מהר"ק: אם לצמאו מתוך שהפונדיון בפיו מלוי הרוק ואין למא' לשפוט. ורוק הפא מהפונדיון חשוב משקה. הר"ש: יא האשה שנטף חלב מדדיה פירש הר"ב והיא טמאה וחלב כו' יהיו כמשק' כו' וכדתנן במסכת מכשירין ס"פ בתרא: והביתה כך העתיק הראב"ד וכן הגיה מהר"ם: נטמא פי' הר"ב כלומר נטמא התנור מחמת הרוק והדם וקומה דהא מפר' היתה גורפתו התנור הטמ' אבל עירוב פירושו' הם. דהא דכתב כאן דקאיו אתנור. הוא פי' הר"ש. וכ"כ הראב"ד בפט"ו מה' טומאת

X

שיקעים בתוכה ומתקיים כקליפת השום * ה"ג * למתני
 הכי ברוש גבי נחושתו של תנור * אלא דהתם לא
 שביה שיהיה עליו כקליפת השום * משא"כ הכא בנחוסה
 שכיחא מלתא שהחט או שטבע נכלו בהך הטיט ומתקיה

ש"ס פ"ג
 ס"ו ו' ותיין
 פ"ג ו' ותיין
 פ"ג ו' ותיין
 פ"ג ו' ותיין

שוקעים בתוכה ומתקיים כקליפת השום * אם היה בין החט
 והטבעת * ובין אויר החבית מחוץ דקה כקליפת השום *
 שנמצא שכן בלוט בתוך החבית * ואין נכנס לאויר החבית
 כלל טהורי * דכתיב לגבי המנופה * אבל אם נכנס לתוך
 החבית * טהור * שאין צמיד

שוקעים ברוכה ותחתיהם כקליפת
 השום * **טהורין** : ב חבית שדיא מלאה
 משקין טהורין * ומניקתו בתוכה מוקפת
 צמיד פתיל * ונתונה באהל המת * בית
 שבאי אומרים * החבית והמשקין טהורין *
 ומניקת טמאה * ובית הלל אומרים * אף
 מניקת טהורה * תורו בית הלל להירות
 כדברי בית שמאי : ג * השרין שנמצא
 למטה מנחשתו של תנור * טהור *
 שאני

פתיל מציל באהל המת * אלא על
 כלי חרס ואוכלי ומשקי דברי
 שאין להם טהרה במקוה אבל על
 כלי מתכות כגון מחט וטבעת
 שיש להן טהרה במקוה * אין
 צמיד פתיל מציל בהן * הלכך אם
 נכנסו בתוך אויר החבית * שאין
 צמדי לגבי המנופה * אין נכנסים
 בצמיד פתיל * כך נראה דעייני
 פירוש משנה זו * ורבותי לא
 פירשוה כן * ופירושם לא ידעתי
 להעמידו מכוון * ולכך לא

דכא דומיא דהיא דתנן משנה ג' פ"ה דאהלות * וכתב הכ"מ
 דלהרמב"ם הוקשה לו לפרש כן * דא"כ תרתי למה לי * ולפיכך
 מפרש דמניקת היא של חרס ושקפתה האחת בתוך החבית
 המוקפת * והקנה השני פתוח לאהל המת ואינו סתום * ואע"פ
 שהיא עמוקה [צ"ל עקומה] ומפני כן חסובה חבית כסתומה
 ונילצת היא והמשקים דאין העוק כסתו לענין המניקת
 עמוה * ולפיכך טמאה * וא"ת וברי אין לה בית קבול ופשוטי
 כלי חרס טהורין * [כדתנן פ"ב משנה ג'] * ל"ש מניקת זו הוא
 עמוקה [צ"ל עקומה] וכיוקום היתה היא זקופה ביושר
 ומפני כך מתעכבים שט טהורין ו"ל בית קבול * ע"כ *
 החבית ומשקין טהורי ומניקת טמאה * כתב הר"ב דאין
 מציל בו * אלא כלי חרס הטהור * כדתנן סוף פ"ק
 דערוס * ומ"ש אבל בכלי שאף ונגדים * כמ"ש ר"פ דלקמן
 (ופירוש כלי שטף ברפ"ה דזבים) ומ"ש דאיכא למהיש שמי
 ישאל החבר בו * עשו דין שיהי לכל פו' כלומר בין בשל חבר בין
 בשל ע"ה * וב"כ כהדיא בכ"פ דערוס * ואין גראה כן
 מדבריו שבמשנה ג' פ"ה דאהלות * אלא דכשל ע"ה לחוד גזרו
 ולא בשל חבר * כבר הארכתי בזה במכתב דערוס * ולאחר
 ט' דלא אמרו אלא בשל ע"ה * יש לפרש בחתימתין דלעיל דתנן
 א"כ בעמא עמאין * דהיינו והוא של ע"ה שהוא עמא * ואם
 בטבור שאינו של ע"ה וכ"כ הר"ש במתניתין דהכא * ואין צריך
 לטעם דבטהור טהורין משום דכתיב בו * אף על גב דהר"ש
 עצמו מפרש כך במתניתין דלעיל

ג השרין שנמצא למטה מנחשתו כו' * דאי נחושתו
 כדתנן ריש פרקין * צריך לשער בנזק כדתנן
 התם :

כחביתו : ב ומניקת בתוכה * כמין קנה חלול עשוי מחסכת *
 שנותנים ראשו אחד בנקב החבית * ומוזן בפיו מראשו השני *
 ויוצאין כל המשקין שבחבית דרך אותה מניקת : החבית
 והמשקין טהורי ומניקת טמאה * החבית של חרס * ומניקת
 שבחבית של מתכת * הלכך החבית והמשקין שאין להם
 טהרה במקוה * ואי מטהרת להו והם של ע"ה הארץ * לא התי
 חבר לאשתמושי בהו * שכרי הם בדלים מוגע * ובלאו הכי
 נמי כל מחסכת טמא * לא גזרו בהו רבנן * וצולי בצמיד
 פתיל * אבל מניקת של מתכת שיש לה טהרה במקוה * אם
 פטהרה התי חבר לאשתמושי בה * שישאלנה מעם הארץ *
 וישאלנה ויעריב שמה וישתמש בה * כסבור אין זה אלא
 משום מגע טמא * והוא לא ידע שיהיה באהל המת ורכיב
 האה שלישי ושיעבי * ואע"פ שהיה בכלי חרס המוקף צמיד
 פתיל * אין צמיד פתיל של כלי של ע"ה מצילין מן הטומאה
 אצל חבר * שכל כליו של ע"ה הם בחוקת טומאה אצל חבר *
 וכלי עמא אינו מציל בצמיד פתיל * שאין מציל בצמיד פתיל לא
 כלי חרס הטהור בלבד * ואלו באו חכמים לבזור שלא יציל שום
 כלי חרס של עמי הארץ צמיד פתיל * לא היו עמי הארצות
 מקבלין מהן * לפי שן סבורין שכן בקיאיין ושומרים כליהן
 בטהרה * הלכך בכלי חרס ואוכלים ומשקין שאין להן טהרה
 במקוה * כשהיו בתוך צמיד פתיל של כלי ע"ה * פומרים להן
 שהורים הן וישתמשו בהן כן שחוקיין כליהן בחוקת טהורים *
 ואין לחוש שמה ישאל החבר מהן * שהרי הן אצלו בחוקת
 טמאין ואין לשון טהרה עולמית * אבל בכלי שטף דאיכא
 למהיש שמה ישאל החבר מהם ויעבילם וישתמש בהם בלא
 פואה שלישי ושיעבי * עשו דין שיהי לכל ואמרו דאין כלי שטף
 נצול בצמיד פתיל * ובית הלל אומרים אף מניקת טהורה קודם
 ולאחר

ששטפו טעמן של בית שמאי * לא היו יודעים מפייה אוכלים ומשקין שבתוך צמיד פתיל טהורים * ולאחר
 ששטפו טעמן כדפי' שכן חזרו להורות כדברי בית שמאי : ג למטה מנחשתו של תנור * רצפה שמושיבין שם התנור * שהתנור
 עשו שתי קדרה גדולה שאין לה שוליים ומתקני לו רצפה בקרקע * ומושיבין אותו שם : ואותה רצפה היא נחושתו של תנור :

שיי פל. ולא נטמא התנור. דאין מח נפל היה התנור מטמא באויר כשנפל דרך פיו של התנור. והוא דלא תנין טמא שם היה קודם ש' ושייבו שם התנור. לפי שלפעמים נתמא הסרן לש' ונכר שמתחדש מתוך התנור יש ימים מרובים שהשייבוהו שם

מחט או טבעת. הטמאה צמת הרמז'ם כפירושו וצמחורו פי"ג מהלכות כלים כתב שכל הכלים הנמצאים טמאים. וכתבן במשנה ה' פ"ד לטהרות: באפר מקלה. כתב הר"ב משום דאשכחן עפר דאקרי אפר. כדפרישית צטס רש"י ברפ"ב דתענית:

אמ"י חס' כלים הל' ב' נדה ס' ע"ג ת"י ס' ט"ו פ"ט חס' טומאת אוכלין ט"ו

ד' וכן חתיכה של לפת ושל גמיו לשון הר"ב לפי שבגמיו צנדיקין כו' כך שני בתוספתא וואע"ג דלא נקט בתוספתא אלא גמיו. ה"ה והוא הטעם ללפת גם כן. וכך פי' הראב"ד פ"ד צט"ד מהלכות כלים:

שאני אומר חינפול ועבשיו מת. מחטאור טבעת שנמצאו למטה מנתרשתו של תנור טהור. שאני אומר שם היו עד שלא בא התנור. נמצאו באפר מקלה טמא. שאילוף במה ית'ה: ד' ספוג שבלע משקין טמאין ונגוב מבחויץ. ונפל לאויר התנור. טמא. שסוף משקה לצאת. וכן חתיכה של לפת ושל גמיו. רבי שמעון מטהר בשני אלו: ה' חרסין שנשתמש בהן משקין טמאין ונפלו לאויר התנור. הוסק התנור טמא. שסוף משקה לצאת. וכן בגפת חדשה. אבל בישנה טהור. ואם ידוע שיוצא מהן משקין. אפי' לאחר שלש שנים. נטמא: ו' הגפת והזגין שנעשו בטהרה. והלכו עליהם טמאים. ואחר

ה' חרסין שנשתמש בהן משקין טמאין. פי' הר"ב כגון ענינו של מימי רגלי' של זב וזכה שנסכר וחרסים בלעו מימי רגליהם. ואיכא למידק אמאי דייק לפדושי הכי צמקין ומורין שהם אב הטומאה. ולא דייק לפדושי הכי מתני' דלעיל והרי כל המשקים טמאין כלים בגזירת י"ח דבר. ועוד דושיא דפי"א דוכן בגפת כו' דמסתמא בכל טומאת משקים איירי ובפ"ט

וקסתא אי אפשר לומר שהסרן קדם שם לתנור. דא"כ נחום האש היה נשרף ונעשה אפר לא תלין טמא חי נפל. ודרך טרזי' לעשות חפירות צקרקע להטין שם לפיכך נתמא למטה מחושת: שז' היו עד שלא בא הפנור. קודם שהשייבוהו שם ולא ראה אויר התנור: באפר מקלה. שנעשה מחמת שריפת האש. והיינו למעלה בחלל התנור. ומשום דאשכחן עפר דאקרי אפר. והכא באפר של שריפה משתעי. משום הכי נתמא אפר מקלה לשון קלוי באש: ד' ונפל לאויר התנור טמא. דמשקין טמאין מטמאין כלי ואף ע"פ שהמשקין בלוטין לתוך הספוג. כפלוטים דמו. לפי שספוג עשוי להכניס ולהוציא בו: וכן חתיכה של לפת

דמסת נדה דף ס"ב פליגרי' לור"י. צפי' משנינו. ופסק הרמז'ם צפי"ד מה"כ כרבי יוחנן. וכדלמדיק רב פסא דמתני' אחד משקין קלין ואחד משקין חמורין. אלא דמשקין חמורין דוקא כשאינו מקפיד עליהן שיצאו. הוא דבעינן הוסק התנור. אבל הקפיד עליו ויכול ללאת הרי זה מטמא התנור אף עפ"י שלא הוסק. דאלת"ה תקשה אמתיקין צ' פ"ג דהלכות דתנן כל הבלוע שאינו יכול ללאת טהור. הא יכול ללאת טמא. ואף ע"ג דלא נפיק. וע"ש: וכן בגפת חדשה. הבאה ממשקים טמאים. שהוסק בה התנור נטמא שסוף משקה ללאת. הרמז'ם שם: אפי' לאחר ג' שנים נטמא. רבותא דב' שני' נראה צעיני דהיינו לאסוקי מהני תנאי דבתוספתא דתניא התם אבא יוסי צן דושיא ורבי יוסי צן יתשלם. אומר נבזה לאזר ל' יום לא נבזה לאחר ג' שני' וטעמייהו דלאחר ג' שנים

ושל גמיו. הוה כספוג. לפי שבגמיו צנדיקין את היין והווי גם הוא עשוי להכניס ולהוציא כספוג. ואין הלכה כרבי שמעון: ה' חרסים שנשתמש בהן משקין טמאין. כגון ענינו של מימי רגליים של זב ושל זכה שנסכר וחרסים בלעו מימי רגליהם. ומיירי כגון שהדיחום במים ג'. פעמים שלא נשאר בהן משקה טמא. דאין לא הדיחום נטמא התנור מחמת המשקים הדבוקין בדפנותיו באלו הן בעינן: שסוף משקה ללאת. כלומר דרך משקה ללאת. ע"י לבון חרסים וכיון שהו' אלו חרסים. בתנור בשעת הסיקי יצאו המשקין מהן וטמאו התנור מאוירו: גפת פסולי של ימים לאחר שהוציאו שמן: חדשה תוך י"ב חדש: ישנה לאחר י"ב חדש דבסמא יצא כל המשקה שבהן: ו' ואלכו עליהן טמאים. בני אדם טמאים: טהורים

אע"פ שלא נבזה לא חשיב שוב משקה כלל. וקת"ל תנא דידן דכל שלא נבזה אפי' לאחר ג' שנים חשיב משקה: נצמא התנור כשיוסק הרמז'ם שם: ו' הגפת והזגין כו' ואח"כ יצאו מהן משקים טהורים. שמתחלתן נעשו צטהרה. ומסי' הרמז'ם ב"ט מהלכות טומאת אוכלין שאם נעשו מתחלה צטומא יוצאו מהן משקים טמאין וטעמא שכיון שכיו טמאין לא פרה טומאתן אבל כשמתחלה נעשו צטהרה ולא היה עליהם שם טומאה. אין הלך הטמאין שעליהם. מטמא למשקה שיוצא אח"כ שאע"פ שי סכר הוכשרו במשקין. שיצא מהן כשנעשו צטהרה. ונ"מ הואיל וצטהרה נעשו לא נקרא עליהן שם טומאה מעול' כלשון התוספתא (רפ"ג דטהרות שהביא הר"ם) הלכך טהורין הן העשקי' היו אי' אח"כ. ואין הלך הטמאין משתאן. לפי שבגפת וזגין אינן עומדין להיות משקה יוצא מהן. ובתוספתא דמכילתין צפרקו' שנוייה לענין הוסק התנור. כי היא מתניחין דלעיל. וז"ל בגפת ש' עשה צטהרה ונפלה לאויר התנור אפי' בשעת הסיקו טהור ושנעשית צטהרה ונטמאת פי' הר"ם כגון שהלכו עליהם טמאין. ע"כ. ונפלה לאויר התנור בשעת הסיקו טמא. שלא בשעת הסיקו טהור ור"ש מטהר. רבי אליעזר ברבי שמעון אומר ב"ט מטמאין וב"ט מטמאין כד"ל בחדשה. אבל בישינה הכל מודין שהיא טהורה: והזגין קליפת הענבי'. הרמז'ם ועיין במשנה ב' סרן ו' דמיר:

לכניה

לבינה שבלעה את הטבעת פי' הר"ב שגבל הטבעת בטיט
הלבינה כו' וכן פי' הרמב"ם אכל לפי לשון המשנה
משמע שהיתה כבר לבינה קודם שבלעה. ומר"ם כתב וז"ל

לדך השרים שקובעי טבעת באבני גזית כדי שיקשרו שם
סופיהם וכן עינין גם כן הו"ך
כנין של לבנים ע"כ :

נכנסו לאהל המת נטמאו פי'
הר"ב שאין מציל באהל
המת וכן מיד כלי חרס אלא כלי
שיש לו תוך כו' כך כתב הר"ם
ולשטתו ר"ל דכלי מחכות ניטול
כלמדי פתיל כשהוא של חבר כמו
שכתבתי במשנה ב' היר"ך לפרש
כו' אבל לשטת הרמב"ם וכמו
שפי' הר"ב שם דאף בשל חבר
אחרו אין כלי שטף נטול כלמדי
פתיל אין היר"ך לסברא זו לומר
דדוקא בכלי שיש לו תוך מציל.
והרמב"ם כתב בפ"ך מהלכות
טומא' מת בטעם משנתנו שאין
אבלועים בכלים מצילים אלא
כלמדי פתיל ע"כ וכלומר דכלמדי

פי' ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ
ה' שיי' פ"כ

ואח"כ יצאו מהן משקין טהורין שמתחלהן
נעשו במהרה. פי' שיש שבלע את הצינורא
מלמד שבלע את הדרך. לבינה שבלעה
את הטבעת והן טהורין נכנסו לאהל המת
נטמאו הסימן הזה. נטמאו נפלו לאויר
התנור טהור טמא והו"י נגע בהן בכר של
תרומה. טהור : ז' סרידה שהיא נתונה
על פי התנור מוקף צמיד פתיל. נסדק מן
התנור לסרידה. שעורו מלא פי ברדע
שלא נכנס. רבי יהודה אומר נכנס נסדקה
סרידה שעורו כמלא פי ברדע נכנס. רבי
יהודה אומר שלא נכנס ה' עגול אין רואין
אוהו ארוך. אלא שעורו כמלא פי ברדע
נכנס :

ח תנור

פתיל יש לו הללה ע"י אגב היכא דנטייל כמו בטפילה ומגופה
דריש פירקין וכן מוכח מהמשך דבריו שם : נפרד לאויר
התנור טהור טמא והו"י פי' הר"ב לפי שהתנור כו' וטומא'
בלועה כו' כדפרישנא בפירקין דלעיל משנה ה' :

טהור טמא והו"י ולא ה"ל טמא נטמאו כסדרא דריש
תשום דאין כלים מיטמאים מאויר כלי חרס מהר"ם :
נגע בהן בכר של תרומה טהור כתב הר"ב לא אמרי נטמא
העץ המכסה אותו רשון או שני כו' וה"ל וה"ל לאו
פשוטי כלי עזוהו דה"ל כלי המקבל טומאה חשבי ליה ברסי' ו'
דאהלות וכת"ש שם בס"ד מיר"ל ת"ס בפ"ק דשבת דף י"ו
בשם ר"י דאיכא לאוקמי בכ"ג שא"ל להוציא הדרך. אלא אם
כן ישבר בית קבולו ולכך לא חשיב טובית קבול :

ז סרידה פי' הר"ב כמין עריצה קטנה כו' וכ"כ במשנה ו'
פ"ה דאהלות ובפירק דלעיל משנה ג' מרש גם כן
לפירוש הרמב"ם שכתב הוא שזכה כו' בפ"ב דאהלות ומפרש
לפי' הרמב"ם בלבד : נסדק מן התנור לסרידה לשון הר"ב
היינו שנסדק המרוח. כלומר מה שהוא בין התנור לסרידה.
ולשון הרמב"ם שנסדק מעטם הפנור בגבהו עד השכנה ע"כ.
ועיין כמתניין דלקמן :

מלא פי מרדע. כתב הר"ב בויש בהקפו טפח ועביו שליש

טכח כו' עיין מ"ש בשם הרמב"ם במשנה ה' פ"ק דערוכין :
היה עגול הנקב כך כתב הר"ם. וכן לשון הרמב"ם בפירק כ"ב מהלכות טומאה מת היה הסדק עגול ולא יכולתי לעמוד על פי
משנתנו דקתני אין רואין אותו ארוך. דמהיכי תיתי לראותו כאלו הוא ארוך. והרי פי' המרדע שבו משערין עגול הוא
פלשון הר"ב שיש בהקפו וכו' ומשנה שלמה היא בפירק י"ז ועוד בפירק ב' משנה ב' לשון הר"ב מרדע הוא מקל ארוך עגול ועב
שליש טפח ע"כ. ולשון מהר"ם ואם באת לרבעו הוי כפי המרדע ע"כ. ונ"ע :

טהורים. שלא נטמאו דדריסתן כיון שלא נקרא עליהו שם
טומאה בעולם : כוש שלך שהאשה טווה בו ויש ברזל עקום
בראשו. ושמו צנורא ופעמים נשקע הברזל בתוך העץ וכלו
מוכסה פעץ : מלמד מקל ארוך. ובראשו עינין מסמר דק
ומדריכו' בו הפסח לפלמים לכך
הוא קרוי מלמ' הבקר והמסמר
שבראשו קרוי דרבן יתנו דברי
חכמים דברנונות [קהלת י"ב
י"א] ולבינה שבלעה את הטבע'
שגבל הטבעת בטיט הלבינה.
ונדרש עמה בכך שגבלה לאהל
המת. כשהן בלועים וטמאים
בתוך הכוס או בתוך המלמד או
בתוך הלבינה : נטמאו שאין
מציל באהל המת וכן מיד כלי
חרס אלא כל שיש לו תוך והוא
לא דמי אלא לעל כשעור הכרוך
בסי' הסימן הזה אף ע"ס שלא
נגע בהן אלא שהכריעין נטמאו
שהוא מטמא בהיכא שפי' הת קף
צמיד פתיל מיטמא בהיכא כ"ס
הוא : נגע בהן בכר של תרומה

כשהן בלועין טהור הככר. ואע"פ שהוא של תרומה ושני פוסל
בו. ואפילו הברזל הבלוע הוא אב הטימאה לא אמרי נטמא
העץ המכסה אותו ראשון או שני ויהיה הככר שלישי ונפסל.
אב מטמא את התנור ואף ע"פ שהן בלועין. לפי שהתנור
מיטמא מאוירו ואפילו לא נבעה הטומאה בו וטומאה בלועה
מטמאנו. כדפרישנא בפירקין דלעיל : ז' סרידה כמין
עריצה קטנה שנתחת' משתמש בה והיא פשוטה ואינה מקבלת
טומאה : שהיא נתונה על פי התנור וממורחת בטיט כדי
להקיף כלמדי פתיל ולא יטמא התנור באהל המת : נסדק מן
תנור לסרידה. היינו שנסדק המרוח : מלא פי מרדע. שלא
נכנס המרדע הוא מלמד הבקר ויש בהקפו טפח ועביו שליש
כפ"ל שכל שיש בעביו טפחים בהקפו שלשה טפחים. ושעור
הסדק כשנסדק המרוח : ל"בנו מלא פי המרדע שזוהי ואע"פ
שאין הקב גדול שיכנס פי מרדע במלואו. הואיל וזוהי הסדק
מלא פי המרדע אין כאן צמיד פתיל. ולר' יהודה לעולם הוי
צמיד פתיל עד שיהיה הסדק גדול שיכנס בו פי המרדע :
נסדקה סרידה ענמה. לרמז קול מכש : נסדקה הזירוח. ול"ב
יהודה היל כשנסדק המרוח : מכשנסדקה סרידה ענמה ואין
הלכה כרבי יהודה :

ח תנור

ח תנור

ה טלוק מעינו * פון פל תנור הוא הנקב שעושים בו כני
שילא ממנו העטין * ומרחו עינו בטיט וסתוהו וטיקב אחר כך
בזקום המרוח : נכנס ויולא דולק * שהנקב רחב והגוש נכנס
ויולא בריוח : ניקב מצידו של עין : וכן היה אומר במגופת

החבית * וכן היה רבי שמעון
אומר בכל הגי' דדינס מן האמצע
נכנס * ומן הצד אינו נכנס * ואין
הלכה כרבי שמעון : מלא
מינה שני של סיסון * מלא
קשר שני של קנה * של סיסון *
שהטיקב מן הראשון ועבה יותר
מן הב' : שהקנה עב מלמטה
ומתקדק ועולה * סיסון ויג'א
בלע"ז : לשאר משקין כגון שמן
דבש וחלב * ואפילו כל סין
טיזאים * אפילו נקב כל סין
אין מילין בצמיד פתיל וטמאים :
שלא בידי אדם * שלא נקבו
במתקין * אלא מאליהן : נקבו *
העשוי לאוכלים שיעורן בזיתים *
השתא תירי בשנפתח הכלי עצמו
ויקב * וכל הנקב שיעורים דלעיל
כשנפתח סתימה שנפתחו :
שיעורן בזיתים * אם נפתח
במוציא זית בעימרוק ובפחות
מכאן לא בעי מירוח * ובגמרא
במסכת שבת מוכיח דכלי גדול
שניקב במוציא רתון * וכלי
קטן שנפתח ברובו * אין מירוח

וכתימה מעלין בו * וסוד אינו מציל בצמיד פתיל * כיון דבטל
מתורת כלי * ואם מרחו נעשה כאוכלים שבכל בטיט שאין
הטיט מילין : שיעורן במשקין * בכונס משקה : העשוי לכך
ולכך * למשקין ולאוכלין : מילין אותו להומר * ואם
יקב בכונס משקה אינו מציל בצמיד פתיל * עד שמירח *
פרקי

בגמ' במס' שבת * ס"ז : ביותים עיין מ"ט דפ' גמסנה ג' : העשוי לכך ולכך כיו' וסנינו ג' משניות בענין אהד' חדא דלעיל דפ'
ג' * ואידך דפ"ח (ועיין מ"ט דבסס הרמב"ם) והך הכא * וכולם נריכים דקמייתא * מתני לענין שיעור לפהר * ואידך להציל באהל
השרץ * והך דהכא להציל באהל המת * הר"ם : לדוברי בצמיד פתיל ובכונס משקה * פי' הר"ם וואס ניקב בכונס משקה אינו מציל
בצמיד פתיל * וז"ל הרמב"ם ר"ל שכאשר ינקב בכונס משקה יטמא ואע"פ שהוא מוקף צמיד פתיל * ולא יציל כל מה שבתוכו * ע"כ *
וכתב הר"ם דמתני' דלא כב"ה * ודלא כר"ע דהא קדירה * עשוי לכך ולכך (כדפי' הר"ב דרס"ג) וקנין במס' אהלוח פ"ה (משנה ב')
ארבעה שבין הבית לעלייה וקדירה נתונה עליה ונקונה בכונס משקה * ב"ש אומרים הכל טמא * וז"ל אומרים הקדר' טמאה ועלייה
טהורה * ר"ע אומר אף הקדרה טהורה * והא דקדירה טמאה לב"ה חומרא בעלמא * ע"כ אבל ראיתי להרמב"ם שהעתיק משנתנו
זו בפ"ד מה' כלים * ואותה משנה דאהלות * העתיקה כמו כן בפכ"ג מה' ט"מ * לכן נראה לי לחלק * דהכא יולא מתורת צמיד פתיל
כשניקב הש"ס * התם דמתורת אהל מציל * אין הנקב מוציא מאהל ובהי' כל המציל צדקה * אהל א"ל לצמיד פתיל וכמ"ס הר"ב במשנ'
ז' פ' דלקמן * ואחי שפיר דדייק הכא למעני בצמיד פתיל * וגם שם לא נחית הר"ם לחלק בין מציל במורה צמיד פתיל למציל במורה
אהל ולפיכך כת"ש דלא שתדרר לו מאי טבא אין פותח עפ"ה וכו' ועמ"ש ברפ"ה דמס' אהל' דבס' נראה * : פרקי

ח הנור שניקב מעינו * פירש הר"ב הוא הנקב שעושים בו
ועיין בפרק דלעיל משנה ז' : שעורו מלא
כוס * עיין מ"ט ברפ"ה דאהלות : שיפון [כתב הר"ב] ויג'א
בלעו * ומעיהי דבריש כלאים ליעו כן שזולת שוטל * ולשיפון

מס' סיגל"א * וכן בפ"י רש"י בפ"ב
דפסחים דף ל"ה * ובפ"י הרמב"ם
דהכא' מס' ג"כ דסיפון היא ויג'א
ובמקלט ספר' מסיים בהוא מין
ומיני השעור' * כמו שבארנו
פעמים * ע"כ יקשה דבהדיא כתב
בריש כלאי' דסיפון תוספין ושזולת
שוכל מין שעור' יתך בפ"י דמנחו'
משנ' ז' קהב דשזול' שועל וסיפון
[שניהם] מיני שעורים * וגם מס' פס'
ג"כ בפ"י הר"ב דשעורים מצטרפי'
עם הכל * חוץ מן החיטין לפי שכלן
מין שעור' קין וכן בריש מס' חלק'
וכן היה או' כהנבי' גדולי' לכאור'
המוציא משונה * שיש להן גדלים
בולטים ואי נמיש לקרש דה"ק
במגופת חבית גדולים : לשאר
משקין פי' הר"ב כגון שמן דבש
וחלב * לשטתו במשנה ב' פ"ג דשל
שמן דק משל יין * וה"ל לדבש וחלב
לפי שהיין במקלט הארצו' עב זית'
ומכאן מוכ' שהדב' הראובן לפעמי'
המסקה שעושים ומזון שקורי' מ"ד
שהרי בכאן מוכרח לפ' כוותיבין
למ"ט בפ"ב דקדושין משנה ב' :

אפילו כל שהן פי' הרמב"ם בכונס משקה : שיעורן בזיתים *
פי' הר"ב אם נפתח במוציא זית בעימירוח ובפחו' מכאן לא בעי
מירוח ויש ליתן טעם משום דכתי' (במדבר י"ט) וכל כלי פתוח
אשר אין צמיד פתיל עליו ודרש' שטומאה נוסכמת לפתחו (כת"ש
הר"ב ר"ם דלקמן) ע"ש מ"ט בפ"ד * וכי ניקב כדי טהרתו חטוב
כפתח ובעי צמיד פתיל עליו פתוח מכאן לא * הר"ם ומ"ט הר"ב
מתני לענין שיעור לפהר * ואידך להציל באהל
השרץ * והך דהכא להציל באהל המת * הר"ם : לדוברי בצמיד פתיל ובכונס משקה * פי' הר"ם וואס ניקב בכונס משקה אינו מציל
בצמיד פתיל * וז"ל הרמב"ם ר"ל שכאשר ינקב בכונס משקה יטמא ואע"פ שהוא מוקף צמיד פתיל * ולא יציל כל מה שבתוכו * ע"כ *
וכתב הר"ם דמתני' דלא כב"ה * ודלא כר"ע דהא קדירה * עשוי לכך ולכך (כדפי' הר"ב דרס"ג) וקנין במס' אהלוח פ"ה (משנה ב')
ארבעה שבין הבית לעלייה וקדירה נתונה עליה ונקונה בכונס משקה * ב"ש אומרים הכל טמא * וז"ל אומרים הקדר' טמאה ועלייה
טהורה * ר"ע אומר אף הקדרה טהורה * והא דקדירה טמאה לב"ה חומרא בעלמא * ע"כ אבל ראיתי להרמב"ם שהעתיק משנתנו
זו בפ"ד מה' כלים * ואותה משנה דאהלות * העתיקה כמו כן בפכ"ג מה' ט"מ * לכן נראה לי לחלק * דהכא יולא מתורת צמיד פתיל
כשניקב הש"ס * התם דמתורת אהל מציל * אין הנקב מוציא מאהל ובהי' כל המציל צדקה * אהל א"ל לצמיד פתיל וכמ"ס הר"ב במשנ'
ז' פ' דלקמן * ואחי שפיר דדייק הכא למעני בצמיד פתיל * וגם שם לא נחית הר"ם לחלק בין מציל במורה צמיד פתיל למציל במורה
אהל ולפיכך כת"ש דלא שתדרר לו מאי טבא אין פותח עפ"ה וכו' ועמ"ש ברפ"ה דמס' אהל' דבס' נראה * : פרקי

א ע"ס הלכה
בגמ' דכ"ה
ד ע"ס הלכה

פרק י כלי גללים פי' הר"ב של פסיעי בקר
 וכך כתב הרמב"ם ודחה למי שפירש
 שהן כלי שיש מומרי לאתרו אפן גלל (בעורף) שכל
 האבנים נכללים במאמר כלי אבנים ע"כ ורמיה יוקר

פרק י אלן כלים: כלי גללים: של פסיעי בקר:
 כלי אבנים וכלי אדמה: דכל הני און
 להם טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים ולכך
 מצילין בצמיד פתיל וזף על גב דבכל כלי פקוח בכלי חרס

מוכרתם חתקן בספי' דעוקלי
 דכלי גללים השרשים יכולים
 לנאת בהם ובהם סהר"ב דלא
 תני כלי אבנים לפי שאין
 השרשים יכולים לנאת בהם
 והר"ב כתב שם דמינה שמעין
 שסיד דכלי גללים אינו כלי
 אבנים בו:
 כל גללים כלי אבנים בו
 בחד הר"ב ואע"כ דכל
 כלי פקוח בכלי חרס משפטי קרא
 בכני שטומאה קודמת נסתחו

פרק י אלן כלים מצילין בצמיד פתיל
 כלי גללים כלי אבנים יבדלי
 אדמה כלי חרס יבדלי נתרע עכו' הדגועורו
 עצמות חיה שביסועורה וכלי עץ הטהורים
 מצידים בין מפירות בין מצידיהן
 בין יושבין על שוליהן בין כושין על
 צדיהן היו כפויים על פיהן מציליים כל
 שהחתיהן עד התרום רבי

משתעי קראי בכלי טומאה
 קודמת לפתחו דהיינו כלי חרס
 שמטו' מאוירו מכל מקום שאם
 כלים נמי מרצין שמצילים
 מדכתיב וכל ועלמות הדג
 אס עשה כלי מעלמות בריות
 שנים מצילים לפי שאין מצילים
 טומאה: כדתן לקמן בפרק י"ז
 כל שנים טהור וכל כלים
 מעלמות הפוף טהורים דכתיב
 (ברד"א) וכל מעשה עוים
 פרט לעופות: כלי עץ כטהורים

ככלי שרשיה תורה את טומאה להשכים ולמחר לבא דרך
 פתחו רש"י ס' דחז"ן דף כ"ב ו"מ"ש הר"ב מ"י שאר כלים
 נמי מרצין שמצילים מדכתיב וכל ומיכו לא מרצין אלא
 אלו שהם ארום ו"ל הרמב"ם וכבר בארנו (רס"ב) שכלי
 חרס וכלי נטר טומאתן שיה' מטואין מאויריהן (במאמת
 מזה) שכל חרס וכלי נטר מצילין ולמדנו שאר הכלים הנמנין
 צואת ההלכה מק"ו והוא אמרו און לי אלא כלי חרס כלי
 גללים כלי אבנים כלי אדמה הגיין ודון הוא ומה כלי חרס שהן עלולין לקבל טומאה

כגון כלים גדולים הבאים במדה שמהזקוקים ארבעים סאה
 בלא שהן כוריים ציצ"ט דלא מקבלי טומאה: דבעינן דומיא
 דשק שמטלטל מלא וריקן וכיון שהם גדולים כל כך אין
 מטלטלים מלאים ומצילים בצמיד פתיל: מפיסין
 שהלמיד פתיל צפיסן: מצדיקן אס יקבו בצדיקן וקפיסן
 צמיד פתיל: רבי

הריקן מצילין בצמיד פתיל באהל המש
 כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה שאינן עלולין לקבל טומאה אינו דין שיצילו בצמיד פתיל וביאור עלולין מוכנים ומזומנים
 ע"כ ומתאמר זה הוא בספרי פרשת חקת ושנויה בשלשן הוה וכל כלי פתיל אין לי אלא כלי חרס וכו' עד אינו דין שיצילו
 צמיד פתיל באהל חרס ומסוים ת"ו וכל כלי פקוח ותר"ד לומר דאע"כ דאחאן בקו וטרח ובהו ליה קרא ורבינו' ולא נראה
 להכחינו ו"ל לרבותו כל הכלים אצילו אותן שאין צלילן בק"ו: כלי אדמה עשוי חטיט אלא שאינו מרסי בכבשן מעשה
 ידי וי"ז דנהו קרוי כלי חרס רש"י פרק במה אשה דף נ"ח ועיין לעיל סוף השנה"ב פ"ג: ובר"ב נטר מפורש רס"ב:
 עצמות הדג כתב הר"ב לפי שאין מקבלין טומאה כדתן לקמן פרק י"ז השנה"ב ופ"ג שמינו מן מכלב המים ואע"כ
 דדברי רבי עקיבא הן הא פס"ד כמותו מר"ב והרמב"ם שם והטעם נראה לפי שאין חולק עליו ומתני' דהנא און
 ראש דכיון שאין אלא מכלב המים היוצא מן הכלי ל"ק דלא קתני לה מן והרי אף במקום שנאמר מן און למדין ממנו:
 כמ"ס בסו"ד משנה ג' ועוד דאע"כ דאפשר דש"יגו הא היו סתם ואח"כ מחלוקת אצל בהבדלו של הרמב"ם פ"א מהלכות
 כלים לא כתב בחזק מכלב המים כלל נראה ודמי שחזר בו ממה שפירשו דהלכה כרבי עקיבא ומשנתנו דהבא
 כתבה הרמב"ם כל שונה בפרק כ"א מהלכות טומאת חס ומן התימה דה"ל להר"ב שיה' וגם ה"ל לכתוב שכתב דלא כרבי
 עקיבא משום דיומחה הוא וגם להסתייב עו מתקנתין דהנא ומכל מקום אנה מסתייב מנה דהרמב"ם בהבדלו אינו פוסק
 דרבי עקיבא למה שפירשתי במשנה ט' פ"ו דטור דלאמרין סתם ואח"כ מחלוקת און הלכה כסתם שפירשו (כלומר) דאין
 זה י"ל הלכה כסתם אבל לא לומר שהלכה כוכרעה כהחזקת על הסתם ומ"ש הר"ב וכל כלים מעלמות הפוף טהורים
 דכיון דלא כולן טה רים שבמקנתן גזרו כדתן נקין פ"ו מתקנתין י"ד כל כך כיון דלא מלתא דמסיקא הוא לא תני ליה וסוסייר
 וע"ד שער הדג לא יטמא מאתרו פ"ו בגד או עור ובאה הקבלה למור חס בגד מן הגדל בחרן אף עור מהגדל באר"י
 הרמב"ם וכלי עץ הטהורים פי' הר"ב כגון כלים גדולים וכו' דהנה לקמן דים פט"ו ועיין ח"ט ברפ"ד דההלף
 והרמב"ם כתב ואפשר שמציל פסיעי כלי עץ לפי מה שאפשר וזה כשנקח לוח פשוט מעץ ושימחה על פי כלי מאלו הכלים
 עוד יקטן בו צמיד פתיל הנה יציל כל מה שנתך החבית ע"כ וכדתן לקמן במשנה ו' נטר טהור נהון על פי ההנור
 כו' ולהו הוא שנתכין בחבורו ריש פרק כ"א מהלכות טומאת חס ונא כמ"ס שם הכ"ו שהוא משנה ו' פרק ה' דההלות
 דהתם לענין אהל המציל שינוי ודברי הרמב"ם בהלכות צמיד פתיל הן ומ"ש הר"ב בהלכות במדה לטון השנה"ב צכ"ד:
 היו כפוייה על פיהם וכשיש בגובהן טפה כמ"ס שם הרמב"ם במשנה ו' ערקא דאהלות ועיין ח"ט במשנה י"ג פרק
 ט' דאהלות:

ר' אליעזר מטמא . קסבר כפיו אינו מצול : ואפי' מירחו למטה בקרקע . ש"א' צמיד פתיל עליו ולא צמיד פתיל על גבו . ואין הלכה כרבי אליעזר : על הכל מצילים . כל הני כלים דתנן במתני' מצילין על כל מה שבתוכן : צין היו בתוכן כלי שטף .

ר"א מטמא . על הכל מצילין . חוץ מכלי חרס שאינו מציל . א"א על האוכלי ועל המושקין . ועל כלי חרס : ב"ב מה מקיפיים בסיד (גמ' ובגמס') ובגיפסים . בזפת ובשעו' . בטיט ובצואה בחומר ובחרסית . ובכל דבר המתמרח אין מקיפין לא בבעץ ולא בעופר מפני שהוא פתיל ואין צמיד . אין מקיפין לא בדבילה שמיניה ולא בבצק שגילוש במי פירות . שלא יביאנו לדי פסול . ואם הקיף הציל : ג' מגופת החבו' הנחולחלת ואינה בשמיטת : ר' יהודה אומר מצלת . וחב"א אינה מצלת . היה בית אצבע שלה שוקע בתוכה . השרץ בחבירת . אובלין שבתוכה שמיים

רבי אליעזר מטמא . פי' הר"ב קסבר כפיו כו' שאינו מציל . פתיל עליו ולא על גבו . כך שני בספרי פרשת חקת . וכן העתיקה הרמב"ם בפירושו ובמבורו . ויש לפרש על גביו שאינו מוסב על הכלי . אלא על הצמיד פתיל על גביו . וכלומר

שהוא מהופך מכדרכו . שדרכו להיות על הכלי . ועכשיו מהופך שהכלי עליו . ונמצא כאלו הצמיד מוטל על גבו כלומר ולא על פניו . שהוא כפי דרכו : חוץ מכלי חרס שאינו מציל כו' כתב הר"ב משנה זו לאחר חזרה כו' הר"ב ומסיים וכלי של ע"ה . וזה לפי שטחו שכתבתי בפרקין דלעיל [משנה ב' ד"ה הסביות] אבל לשטח הרמב"ם והר"ב . אבל בשל חכר גזרו . כמ"ש שם . והארכתי בס"ד בספ"ק דעדות :

בובגפסים פי' הר"ב מין סיד כו' . וכלעו י"ס' וכו' כצ"סוף פ"ה דפרה : ובצואה הוא מיני הלכלוכין כלמי' הרמב"ם :

ובחרסית פירש הר"ב כתישת חרסית . כו' כבר כתבתי בזה בספ"ו לחולין : ובבב"ל דבר המתמרח . כל מה שימרח ביד ויתפשט על מקום . דבר צו מהכלים . כ"ו מיני החמר . ומיני השרץ . והלעיסות כאלה יולשו במים . הרמב"ם : אין מקיפין לא בדבילה שמה כו' כתב הר"ב ואע"ג דמצילים שהרי לא סוכרו כו' . גזירה שמה יוכשרו כו' . (והיינו דתנן שלא יביאנו לדי פסול . וכ"כ הר"ב בהדיא וקשיא לי לישנא דשלא יביאנו דמשמע מיניה דאסורא קעביד אס' יביאנו כו' . והל"ל שמה יבא כו') . אבל לשון הרמב"ם . וזה כולו משנה ראשונה אשר אמר אסור לגרום טומאה לחולין שבא"י . ושורש האמתי הוא משנה אחרונה מותר לגרום טומאה לחולין שבא"י . כמו שבארנו בסוף (פ"ד) ממסכת עכו"ם . ולזה יהיה דין מקיפין בדבילה שמייה שאינו מוכשר . והדומה להן מן האוכלים . ע"כ . ועיין מ"ש שם [ד"ה לא בוצרין] . ובסוף פ"ה דשביעית [ד"ה אבל] :

ר"א מטמא . על הכל מצילין . חוץ מכלי חרס שאינו מציל . א"א על האוכלי ועל המושקין . ועל כלי חרס : ב"ב מה מקיפיים בסיד (גמ' ובגמס') ובגיפסים . בזפת ובשעו' . בטיט ובצואה בחומר ובחרסית . ובכל דבר המתמרח אין מקיפין לא בבעץ ולא בעופר מפני שהוא פתיל ואין צמיד . אין מקיפין לא בדבילה שמיניה ולא בבצק שגילוש במי פירות . שלא יביאנו לדי פסול . ואם הקיף הציל : ג' מגופת החבו' הנחולחלת ואינה בשמיטת : ר' יהודה אומר מצלת . וחב"א אינה מצלת . היה בית אצבע שלה שוקע בתוכה . השרץ בחבירת . אובלין שבתוכה שמיים

צמיד . כלומר כיסוי הוא . אבל אינו מחובר ומדובק וזה על פי הכלי : לא בדבילה שמיניה ולא בבצק שנלוש במי פירות . ואע"ג דמצילים שהרי לא יוכשרו לקבל טומאה אע"כ לכתחלה אין מקיפין בהן גזירה שמה יוכשרו שיפלו עליהן משקין המכשירים ואין דבר טמא מציל . ואם הקיף . ולא בא עליהן מים או אחד מן המשקין המכשירין . הצילו : ג' המתחלחלת . מתענעעה ומתנדנדת . לשון ומתחלחל המלכה : רבי יהודה אומר מצלת . דחשיב לה צמיד פתיל הואיל ואינו יוצא : וחב"א אינה מצלת . דכיון דמתחלחלת לאו צמיד פתיל הוא . והלכה כחכמים : היה בית אצבע . של תגופה משוקע ונכנס לתוך חבית חשיב השרץ שבתוכה כאלו הוא בתוך חבית . ובית אצבע הוא המקום מן המגופה שאדם מכניס אצבעו לחוכו : אוכלים שבתוכה שבתוך בית אצבע השוקע ונכנס לתוך חבית : טמאים

ג' מגופת החבית המתחלחלת פי' הר"ב מתענעעה כו' . רבי יהודה אומר מצלת פתיל הואיל ואינו יוצא כו' . וכ"כ הרמב"ם והר"ש . והקשה הראב"ד בפ"ב מה' ע"מ [הלכה ט'] . שאם כדבריהם ה"ל לומר מירוח שנתחלחל . כי המירוח לא נקרא מגופה . אלא ה"פ המגופה חלולה ופי' חבית נכנס בה והיא מהודקת שאינה נשמטה מאליה . ר' יהודה אומר מצלת בלא מירוח . וחב"א אינה מצלת . שדרך תשמישה הוא זה . כך נ"ל האמת . ע"כ . והכ"מ הביע על קשיותו . דו"ל דלשון לא תנן מירוח משום דלאו בכל מירוח שנתחלחל אר"י דמצלת לא במגופת חבית שפי' חבית נכנס בתוכה ואינה נשמטה מאליה עכ"ל . ובחנם הוסיף לזאר שפי' חבית נכנס כו' . שזה פי' מחולחלת להראב"ד . ואין כן להרמב"ם וסיעתו : ר"י אומר מצלת פי' הר"ב דחש ב' לה צמיד פתיל דהא דתנן במה מקיפין בסיד ובגפסים כו' . ובכל דבר שהוא מתמרח . לא אחא אלא למימרח דקשה ע"ג קשה לא . דכוותיהו דבעץ ועופרת דממעט לקמן . ודומיא דפקקה בזמורה וכו' [דלקמן משנה ו'] . דכולהו קשה ע"ג קשה ואיך מתחברים יפה כדאמר'י במס' שבת פ' במה אשה [ד' כ"ו] ואע"ג דרך ע"ג קשה נמי אמר'י הסס דאינו מונץ בטבילה דאינו נדבק יפה ה"מ ע"כ בעלי חיים שאינו ראוי להקין יפה שיעשה לו צער גו' דתע' דלאו דוקא נקט הסס ס'ד וגפס' וכו' . דכתתן הסס [בב"ק ה'] חבית שיקבה וסתמוה שמרים הצילוח ומצע' לן עליה הסס כו' ואמר'י (ט) 6 הכה

אחי' סכנ' חס' יומא' מע' כל' ת' ע"כ עכ"ל ה"ו נצ"ח' סס' וע"ה לכתיבה . ר"ס הלכה ט'

הכא במידי דקפוי אלאא דכל מידי דקפוי מהניא לענין סתימא
 כשם תא יאה . ותין נמי בסי' דכלים גבי ב' נסרים כו'
 (במשנה י') עשאן בסיני ובשמים כו' למדקא וסותא יפה :
 כ"כ מא"ס כפ"ט דהלכות משנה ג' . ומש"ה כתב בפיקוק
 קט דהתם מהניא נמי :

טמאים . דמגופת החבית כחבית דמיא : ד הכדור פלוגא
 בלע"ז : ספקת של נמי . לח ארוך שכורכי אותו זה עב זה
 ועושים אותו עגול כמין סקעיות של שתי גלומור"ס בלפ"ז :
 עד שימרח . מלמטה של כדור או של סקעת . ולמעלה כדי
 שיכסה כלו משני שהוא חלול : וכן
 מטלית של בגד . דכל הניה לולים
 ניהו . וכלהו אין מצילין אלא
 כשאין בהם שיפור לקבל כו' אה :
 וקשרה במשיחה . כמוש דק כדרך
 שעושים לנכמכסים כי הגוד
 בבגד או בנייר שקורים אורגו .
 ומוסף על הקשרה בעי נמי
 משיחה מן הצדדין : ה חבית
 שנתקלפה חבית זסותה מצפנים
 וניטל חרס ממנה מבחוץ והופת
 עומד כנגדו מצפנים : קבצים .
 קבצים של חרס שמימין צהן
 מוריים נקראו קבצים שגפן .
 שכסה אותן במין סיד שקורין
 גסס"ס דמין לעיל שקייסין זו :
 עם השפה למטה משפת הכלי
 שנתמא הצמיד פתיל מצפנים
 והשפה מגולה מבחוץ : ר' יהודה
 אומר אין מצילין דקסבר צמיד
 פתיל עליו כתיב ולא צמיד פתיל
 מחומו . ואין הלכה כרבי יהודה :
 וכתמוהו שפירוש הצלילה .

אם פתיל יב
 ב טס הניכס יב
 ג כ"ק קב
 ד הלכה
 ה טעם פתיל

מצאים לשון הר"ב דמגופת
 החבית כחבית דמיא .
 ויש לתמוה על זה והלא ברש"י פרק
 דלעיל איתרין איפכא . דבמקום
 שצריכה כל הנמצא בה ואינו
 נכנס לאויר החבית מגולה . לא
 נטמא עם החבית . ואף משנמנו
 לא חמרה אלא בשוקע למטה .
 ו להרמב"ם ואם היה זה המקום
 עמוק (מחוד) עד שנגיע בחוד
 אויר החבית . הנה הוא (חשוב
 כאלו הוא דבוק באויר החבית .
 כמו שזכר ע"כ ו' ה הברור ל'
 הר"ב פלוט"א בלע"ז . ששוקף בו
 הנערים . הר"ס :

טמאים הכדור והפקעת של גמיי שנתגן
 ע"פ החבית . אם מירח מן הצדדין לא הציל
 עד שימרח מלמעלה ומלמטן . וכן במטלת
 של בגד היתה של נייר או של עור וקשרה
 במשיחה . אם מירח מן הצדדין הציל : ה
 חבית שנתקלפה יהופת שלה עומדת וכן
 קבוצים של מוריים . שגפתי עם השפה ר'
 יהודה אומר . אינם מצילין . וחכמי אומרים
 מצילין : ו' חבית שניקבה סתמוה שר'י
 הצלילה . פקעה בזמורה . עד שימרח כן
 הצדדים יהיו (ס"א) ב' . עד שימרח מן הצדדין
 ובין זמורה לחברתה נסר שהיא (ס"א)
 נתון על פיהתנור . אם מירח מן הצדדין
 הציל . היו שנים . עד שימרח מן הצדדין
 ובין נסר לחברו . עשאן בסיני . או בשיגמין
 אינו צריך למרח מן האמצע : ז' תנור ישן
 בתוך החדש . וסרידה על פיה ישן . ניטל
 הישן וסרידה גופלת . הכל

סתמא כחכמים דיש צמיד פתיל מצפנים : עד שימרח . סביב
 לזמורה מן הצדדים . אבל על הזמורה עלמה לא צמי מירוח :
 נסר . פשוטי כלי עץ הוא : בסינים . שנתן בין נסר לנסר
 קליפות דקות של סנה : או בש"מ קליפי עץ של שגמין . ואותן
 קליפין נקטן בין נסר לנסר כדי לחברן : ז' תנור ישן . שהוסק
 כדי לאפות בו סופגנים . שוו היא גמר מלאכתו להיות פשוט
 כדי לקבל טומאה : חדש . שלא הוסק ואינו מקבל טומאה :
 וסרידה על פי הישן . ואינה ממורחת בטיט . ואין כאן צמיד
 פתיל . ניטל הישן וסרידה גופלת . שאינה נסמכת על פי
 החדש :

שמיני לשון קלוק בסוף עכו"ס נביגת של כותים וקלוק את
 הזפת . ולפיכך פי' שאין כאן שזירה חרס . אלא שנתקלפה
 הזפת מן החרס ועומדת לעצמה . ר' סבר כיון שנעשה הזפת
 דופן החבית ועכשיו כזופפה עומדת לעצמה . אין מירוח
 החבית חשיב בלא מירוח הזפת . וחכמים אומרים מועיל .
 והכסף משנה תירץ ד' לדמדקתני והזפת שלה עומד . ממילא
 משמע שהחרס שלה אינו עומד אלא נשבר קצת והלך לו . ולשון
 קלוק שייך שפיר כשנתקלף החרס מהזפת . כמו כשנתקלף הזפת
 מהחרס . ע"כ וגם הרמב"ם נבטי' ובחיבורו) מפרש שנתקלף
 החרס . אלא שזפרש המיירי שנתון הכסוי על הזפת ודחקו
 עד שדבק בזפת . ונמצא הזפת עומד בין הכסוי ובין קרקע
 החבית . וכן הכלי הצוריים וכיוצא בהן מדכרים התקורחין .
 אחר שאין זה הכסוי מושם על חרס החבית . והזפת עומד ביניהן לא תליל . וחכ"ם אומרים (הואיל והזפת) חבור (דבק) (עם
 החבית) והכסוי (דבק) בזפת הציל . ע"כ : ו' חבית שנקבה חבית המוקפת צמיד פתיל שנקבה מצדה . הרמב"ם פכ"ב מהכלל ט"מ
 (הלכה ת') הצלילה . עיין מ"ש בזה ו' פ"ד דעדות (ד' הומודים) : עשאן בסיני : פירש הר"ב שנתן בין נסר לנסר
 קליפות דקות כו' כעין שאנו עושין בסולי חבית של עץ נצורת של פסח . הר"ס . והרמב"ם סס מפרש שזכר שני הנסרים
 במספרים של עץ וכיוצא בהן . או שלשף עליהן שוגמין . והוא שצס שאו מין גמי . גם הר"ס פי' דשנתין הוא שעס . ופי' הערוך
 שאו עץ כסיל שן כופלין אותו ולא יבש . והוא עץ רך . ולא ישתר בין לח בין יבש . ע"כ . ועיין בסוף פכ"ב (ד' ששיגמין) :
 ז' וסרידה על פי הישן . כן גירסת הר"ב והר"ס . גם בפירש הרמב"ם . ויש לדקדק דלא דמי ממש לסיפא . דסרידה על אותו
 הסגור הצליון . ואילו הכא על הפימי . אבל נבא"י לפי הרמב"ם גרסינן על פי החדש . וי"ל אם היתה הסרידה
 צמודת על החדש ונסמכת אל הישן . אם כשינטל הישן סרידה גופלת כו' . גם בחבורו פרק כ"א . מהלכות ט"מ (הלכה ט'
 כתב כנוסחא זו :

שהיה המתמרח בין הכסוי ובין הכלי . כמו זר' זר' ור' יהודה אומר .
 אחר שאין זה הכסוי מושם על חרס החבית . והזפת עומד ביניהן לא תליל . וחכ"ם אומרים (הואיל והזפת) חבור (דבק) (עם
 החבית) והכסוי (דבק) בזפת הציל . ע"כ : ו' חבית שנקבה חבית המוקפת צמיד פתיל שנקבה מצדה . הרמב"ם פכ"ב מהכלל ט"מ
 (הלכה ת') הצלילה . עיין מ"ש בזה ו' פ"ד דעדות (ד' הומודים) : עשאן בסיני : פירש הר"ב שנתן בין נסר לנסר
 קליפות דקות כו' כעין שאנו עושין בסולי חבית של עץ נצורת של פסח . הר"ס . והרמב"ם סס מפרש שזכר שני הנסרים
 במספרים של עץ וכיוצא בהן . או שלשף עליהן שוגמין . והוא שצס שאו מין גמי . גם הר"ס פי' דשנתין הוא שעס . ופי' הערוך
 שאו עץ כסיל שן כופלין אותו ולא יבש . והוא עץ רך . ולא ישתר בין לח בין יבש . ע"כ . ועיין בסוף פכ"ב (ד' ששיגמין) :
 ז' וסרידה על פי הישן . כן גירסת הר"ב והר"ס . גם בפירש הרמב"ם . ויש לדקדק דלא דמי ממש לסיפא . דסרידה על אותו
 הסגור הצליון . ואילו הכא על הפימי . אבל נבא"י לפי הרמב"ם גרסינן על פי החדש . וי"ל אם היתה הסרידה
 צמודת על החדש ונסמכת אל הישן . אם כשינטל הישן סרידה גופלת כו' . גם בחבורו פרק כ"א . מהלכות ט"מ (הלכה ט'
 כתב כנוסחא זו :

הכל טמא שריטן שעליו הסרידה חשוב כלי ואינו מניח אלא בזמיו פתיל והרי אין כאן נזויד פתיל והחדש שאינו כלי היה מוצץ בפני הטומאה משום אהל אהם היתה הסרידה נסמל עליו דכל המציל משום אהל אינו צריך לזמיו פתיל אבל

זו מן שאין הסרידה נסמכה עליו אף כאלו אהל הלך הכל טמא אהם אין בין מדש לסרידה פתח טפח אהם אין גבוה טפח בין הכסוי שעל היסוד לפתח של הכסוי חדש נחשב הכסוי שעל היסוד כאלו הוא צפון החיש ונעשה הו' דש אהל ומוצץ בפני הטומאה וכל מה שבתוכו טהור דהו' לפסין כמו אלפסין מחבות גדולות של ברזל שמשלין בתן וספתותיהן שוות שאין שפתא זיהב גבוהה מחבתה העליונה היא הפנימי שהחיונה תחתיה היא טמאה אהם השרץ בעליונה אוכלין שבתחונה טהורין דרחמנא אמר (ויברא י"א) כל אשר יפול אל תוכו ולא ש' מוך תוכו ושרץ שבעליו' מוך תוכו דתחתו' הוא ואהם השרץ בתחתו' לא נטמאו האוכלים שבעליונה דרחמנא אמר (ע"ב) כל אשר בתוכו יטמא ולא שבתוך תוכו היו בכונם משקה כלומר נקובים בכונם משקה דהיינו כדי טהרתן דאלפסין עשויין למשקים ולאוכלין ומטילין אותו לחומרן בכונם משקה השרץ בעליונה דהיינו הפנימית כלן טמאות דרוזין אהם השרץ כאלו הוא בכל אחת כיון דנקובות בכונם משקה בתחתו' דהיא החונה היא טמאה וכלן טהורות דאין טומאה נכנסת דרך שוליו ומיהו אהם היו אוכלים ומשקים בפנימית נטמאו כיון דלא מירח הקב' כדמוכה לעיל בפרק שמיני והיינו טמא משו' דנקב בכדי טהרתו נחשב כאויר של חיונה ואוכלים ומשקין מיטמאין מאיר כלי חרס ואין אדם וכלים מיטמאין מאויר כלי חרס השרץ בעליונה השתא מיירי בלפסין שלימות היא והתחתונה טמאה דכמונה בתוכה דמי כיון דעודפת אהל אמצעות טהורה דאין כלי מיטמא באויר כלי חרס כל שיש בו משקה טופח נטמא משקה טופח שבתוך הכלי האמצעי מאויר כלי חרס ומזר המשקה וטמא את הכלי דרכן גזרו על משקה שיטמא כלי גזירה משום משקה זב וזבה והוא הדיון דהו' מצי לאשמועינן חדוש זה של משקה טופח ברישא כשהשרץ בעליונה והתחתונה עודגת ויש משקה טופח באמצע פרק יא

הכל טמא ואם לאי הכל טהור חדש בתוך ה שן וסרידה ע"פ הישן אהאין בין חדש לסרידה פותח טפח כל שבתוך טהור ח לפסין זו בתוך זוי שפתותיהן שוות השרץ בעליונה או בתחתונה היא טמאה וכלן טהורות היו בכונם משקה השרץ בעליונה כלן טמאות בתחתונה היא טמא וכלן טהורות השרץ בעליונה והתחתונה עודפת היא והתחתונה טמאה בעליונה והתחתונה עודפת כל שיש בה משקה טופח טמאה פרק יא

הכל טהור כתב הר"ב דכל המציל משום אהל אצמיה פתיל כמ"ש במשנה ג' פ"ה דאהלות [ד"ה היתה] : ח לפסין פי' הר"ב כמו אלפסין מחבות גדולות של ברזל בו אהל הני דאיריגו בהו בתחתו' בשל

חרס דדיני כלי חרס מתפרשין באלו הפרקים עד הכא וכן העתיק הרמב"ם גבי כלי חרס בפ"ג מה"כ"ז כו"ב ע"כ ע"כ דפיהא משנה ד' פי' לפס קדירה ופרורי עשין מ"ש במשנה ד' פרק י"ד : וכולן טהורות לשון הר"ב אהם השרץ בעליו' אוכלים שבתחתונה טהורות ואין צריך לומר הלפס עצמה שאין כלי מיטמא מאויר כלי חרס וכתב הר"ש דאפילו רבי יהודה דלביג לעיל בסוף פרק ד' בכלי חרס שיטלו שלשה שפוח דאמר חולקים אהם האמצעית הבא בג' כלים מודה : היו בכונם משקה פי' הר"ב כלומר נקובים בכונם משקה דהיינו כדי טהרתן כו' כלומר בכלי העשוי למשקין בלבד נקובת כונם משקה מטהרתו ואלפסין דעשויין לכך ולכן מטילין אותו לחומריו וכהא' לענין הל"ה היו הומר' דנקובת כונם משקה מוציא מידו כלי שלא יזיל ונדתגן בפ"ח משנה ב' דהשרץ בעליונה כולן טמאות כתב הר"ב דרוזין את השרץ כאלו הוא בכל אחד כו' כלומר דטומאה עצמה יורדת ולפיכך כולן טמאות אינו מה שבתוכו והלפסין עשויין כמו כן וכן פי' הרמב"ם במשנה ב' פרק ח' בכלי המשולש בתנור ופיו למעלה מן התנור וניקבה בכונם משקה שכתב ו"ל אהם כיהו שרץ נטמא התנור וכל מה שבתוכו מהאוכלי' והמשקים ע"כ וכן פסק בחבורו פרק י"ד מהלכות כלים ולפיכך אני תמה על מה שפירש בשמנינו שענין אחרם כלן טמאות ירמוז אל טומאה מה שבתוכן וכן פירש ג' בחבורי שם פרק י"ג ועיין עוד לקמן ובר"ן טהורות כתב הר"ב ומיהו אהם היו אוכלים ומשקים בפנימית נטמאו כו' כדמוכה לעיל בפרק ח' משנה ב' בכלי המשולש בתנור וכו' ופך כתב שם הרמב"ם ו"ל אהם היה בתנור שרץ נטמא כל מה שבתוך הכלי מהאוכלים והמשקים ע"כ וכך כתב בחבורו פרק י"ד וגם בזה אני תמה שבכאן וצ"ג מחבורו כתב דכולן טהורות כל מה שבתוכן ודע דלהר"ב וסטת הרמב"ם דלעיל ה"ט הכלי מתטמא מהמשקים וכמ"ש בסוף מתניתין ונמ"ש הר"ב כיון דלא מירח כו' לא ידעתי למה הוצרך לכך וגם שם בפ' ה' משנה ב' לא הזכיר זה כי אהם בפס"ט דהתם מיירי בענין צמיד לחיל : בר שיש בה משקה טופח טמאה פירש הר"ב נטמא משקה כו' ומזר המשקה וטמא את הכלי דרכן גזרו על משקה שיטמא כלי גזירה משום משקה זב וזבה והוא הדיון דהו' מצי לאשמועינן חדוש זה של משקה טופח ברישא כשהשרץ בעליונה והתחתונה עודגת ויש משקה טופח באמצע פרק יא

כלים מודה : היו בכונם משקה פי' הר"ב כלומר נקובים בכונם משקה דהיינו כדי טהרתן כו' כלומר בכלי העשוי למשקין בלבד נקובת כונם משקה מטהרתו ואלפסין דעשויין לכך ולכן מטילין אותו לחומריו וכהא' לענין הל"ה היו הומר' דנקובת כונם משקה מוציא מידו כלי שלא יזיל ונדתגן בפ"ח משנה ב' דהשרץ בעליונה כולן טמאות כתב הר"ב דרוזין את השרץ כאלו הוא בכל אחד כו' כלומר דטומאה עצמה יורדת ולפיכך כולן טמאות אינו מה שבתוכו והלפסין עשויין כמו כן וכן פי' הרמב"ם במשנה ב' פרק ח' בכלי המשולש בתנור ופיו למעלה מן התנור וניקבה בכונם משקה שכתב ו"ל אהם כיהו שרץ נטמא התנור וכל מה שבתוכו מהאוכלי' והמשקים ע"כ וכן פסק בחבורו פרק י"ד מהלכות כלים ולפיכך אני תמה על מה שפירש בשמנינו שענין אחרם כלן טמאות ירמוז אל טומאה מה שבתוכן וכן פירש ג' בחבורי שם פרק י"ג ועיין עוד לקמן ובר"ן טהורות כתב הר"ב ומיהו אהם היו אוכלים ומשקים בפנימית נטמאו כו' כדמוכה לעיל בפרק ח' משנה ב' בכלי המשולש בתנור וכו' ופך כתב שם הרמב"ם ו"ל אהם היה בתנור שרץ נטמא כל מה שבתוך הכלי מהאוכלים והמשקים ע"כ וכך כתב בחבורו פרק י"ד וגם בזה אני תמה שבכאן וצ"ג מחבורו כתב דכולן טהורות כל מה שבתוכן ודע דלהר"ב וסטת הרמב"ם דלעיל ה"ט הכלי מתטמא מהמשקים וכמ"ש בסוף מתניתין ונמ"ש הר"ב כיון דלא מירח כו' לא ידעתי למה הוצרך לכך וגם שם בפ' ה' משנה ב' לא הזכיר זה כי אהם בפס"ט דהתם מיירי בענין צמיד לחיל : בר שיש בה משקה טופח טמאה פירש הר"ב נטמא משקה כו' ומזר המשקה וטמא את הכלי דרכן גזרו על משקה שיטמא כלי גזירה משום משקה זב וזבה והוא הדיון דהו' מצי לאשמועינן חדוש זה של משקה טופח ברישא כשהשרץ בעליונה והתחתונה עודגת ויש משקה טופח באמצע פרק יא

בענין צמיד לחיל : בר שיש בה משקה טופח טמאה פירש הר"ב נטמא משקה כו' ומזר המשקה וטמא את הכלי דרכן גזרו על משקה שיטמא כלי גזירה משום משקה זב וזבה והוא הדיון דהו' מצי לאשמועינן חדוש זה של משקה טופח ברישא כשהשרץ בעליונה והתחתונה עודגת ויש משקה טופח באמצע פרק יא

פרק יא

פרק יא בלי תכנות פשוטיון כו' עמאין פי' הר"ב
 דלא לתקום לשק' עיין בפ"י הר"ב ר"ס
 פ"ב: חזרו לטומאתן היסנה עיין במסנה ג' ופירש
 הר"ב חכמים גזרו כו' גזירה שמה ואמרו כו' אף טבילתן

אבות וכו' וכו'
 כו' וכו' וכו'
 כו' וכו' וכו'
 כו' וכו' וכו'
 כו' וכו' וכו'

פרק יא בלי תכנות פשוטיון טמאים דלא לתקום
 לשק' חזרו לטומאתן היסנה חכמים
 גזרו על כלי תכנות שהתיכן ועשה מהן כלים חדשים שיחזרו
 לטומאתן היסנה גזירה שמה ואמרו שיתקן של כלי מתבררת
 ועבילתן מתבררת וזה שכתבתי

פרק יא בלי מתכות פשוטיון
 ומקבליהן טמאין
 נשברו טהרו חזר ועשה בהן כלי חזרו
 לטומאתן היסנה רבן שמעון בן גמליאל
 אימור יאלכל טומא יאל לטומאת המפש
 ב' כל כלי מתכות שישלו שם בפני עצמו
 טמא היוין מן הדלת וכן הנגר ומן המנעול
 והפות שתחת הציר: הציר והקור והצינור
 שנעשו לקרקע: ג' העושה כלי מן העש
 ומן החזרה ומן הכוס של גלגלי ומן המטקין
 ומן הצפויין מכני כלים ומאוגני כלים
 מאוגני כלים מן

דפרכין עולה דלמ"ד לכל הטומאה לא בני לן בהך טעמא
 ומשני גזירה שמה כו' כלומר ומש"ה גזרו על כל הטומאות
 ומיהו גם תשום גדר מי חטאת היתה הגזירה ומש"ה לא בני
 להו דלגזור על השבירה של רכיבה הערב שמש כד"ל והא
 דלא גזור טומאה ישנה אלא בכלי מתכות פירש הר"ש בעל
 רס"ב דלטעמא תשום גדר מי חטאת טעם זה לא שייך בשאר
 כלים דכלי מתכות הדבר קשה להתקין להן הוא ג' וז'
 משום דהרב הרי הוא כחלל ועוד תשום דשאר כלים
 עתקלקות בשבירה ויהי נמי טעם זה למאן דמפרש דשמה
 לא יקנו בכדי טהרתו (כמ"ש לקמן תשנה ג') ושמה יאמרו
 טבילה בת יומא עולה דשאר כלים אין דרכן לישנן (כ"ל
 שז"ל לשנן) ועוד דכלי מתכות אידי דדמיון יקרום חיים
 עלהיה טפי ושייך לגזור בהן שמה לא יקנו בכדי טהרתו
 פ"כ ופי' עולה כמב' רס"י בשבט שם מועילה
 ב' והציר הוא ציר הסער אשר יסיבב בעצם הפות
 והוא יתיה מברזל בשער המדינות והסערים
 הגדולים מאוד וכו' שם בשבירי שנאמר (משלי כ"ו) והדלת
 מסוב על צירה הרמב"ם: והקורא לא מלאתי פירשו
 ועיין בריש סרק דלקמן בפ"י הר"ב: שנעשו לקרקע
 פי' הר"ב להשתמש בקרקע וכל המחזר כו': ויש לדקדק
 דא"כ למאי נ"ת קא פריט להני דוקא: הא כל המחזר כו'
 וראיתי להרמב"ם דרפיט מהלכות כלים שכתב בהני שאינן

שצרכים הואת ג' וז' ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל:
 ב' שיש לו שם בפני עצמו שהוא ידוע ויכיר ומיוחד בשמו
 טמא בין שיש לו בית קבול בין אין לו בית קבול: הגר
 יחד של ברזל שנעוץ ראשו אחד בקרקע וראשו השני אחורי
 הדלת אי"כמין עמוד ססוגר ומבריח הדלת מן הקלה אל
 הקלה: מנעולי כל דברים שנועלים וסוגרים בו הדלת נקרא
 מנעול ודוגמא במקרא שר השירים ה' ה' בל כסות
 המנעול: פות' כמין כוס קטן של ברזל קובעים בדרך
 וציר הדלת כובב עליו כדי שיחא נוח להפתח ולהסגר
 ודוגמא במקרא (מלכים א' ז' ג') והפחות דלמסות הכוס
 הפנימי והגגור קנאלי בלעז: שנעשו לקרקע להסתמ'
 בקרקע וכל המחזר לקרקע הרי הוא כקרקע ואינו
 מקבל טומאה: ג' העשת חמיכת גדולה של ברזל
 כשמוציאים אותו מן המחלב חררה לאחר שמוציים
 הכרזל עושים ממנו עגול כמין עונה: סובב של גלגל בלג'
 העגלה של עץ עושים סביבו טס של ברזל שלא ישבר
 בטרסים ובסלעים טסין וירקעו פחו הובב שמה ל' ש'
 מתרגמינן ורדיו ית טסי דהנבא בני כלים בססי כלי
 לשון ואת כנו דמתרגמינן וית בססיה: אוגני כלים:
 כמין ענק סביבות שפת הכלים: אוגני כלים ביתיד שחומים
 בו הכלי השחונות

מקבלין טומאה ואפי' לא קודם שיקבעו וכן מלאתי בפירושו בנא"י כל המחזר כו' הואיל ועקר עשייתו להיות דבק בא"י הנה
 הוא לא יקבל טומאה ואפילו קודם חזרו ע"כ ובעיני כל המחזר כו' עיין בפ"י הר"ב פ"ד משנה ד' גם מ"ש במסנה
 י' פ' דמקואות: ג' מן העשת פי' הר"ב חמיכה של ברזל כו' והוא מלשון ברזל עשום (יחזקאל כ"ו י"ט) הר"ב ס':
 ומן הפשוין הן הפשוין (שיחמו) הכלים בלוחות זהב ודומיהן הרמב"ם והר"ב וכן הר"ש לא פירשו כלום הפסח מ'ו'
 מסבירי דנלא אנטריבו להו איני שלא היה בטומאתם שכן גם בטומאתם מהר"ם ליתא: ומאוגני כלים והר"ב בעתיק
 אוגני ומפרש כע' ענק כו' והוא מפי' הרמב"ם אבל הוא העתיק אוגני ובערך יש שגויין

אגני

השחולת מה שנשפיר מן הכלי לאחר שנעשה לשון השחול
 בעתה מחלבה [זכרות דף ח'] כי מן המים תשיטיו
 (שמות ב') מתרגמין ארימן מיה שחלתיה גרוגות
 שנרד מן הכלי בשעת עשייתו לשון להגרד בו האמר
 באיוב (ז' ח') טהורים דלא
 חיישינן בכל הני שמא מכלינא טמא
 באו וכשחור ועשה מהן כלי
 חזרו לטומאתן ויטהר כלל הני
 לא נראו לקבל טומאה מעולם
 משום דגולמי כלי מתכות נהו
 וגולמי כלי מתכות אין מקבלין
 טומאה והכי תניא בתוספתא
 גולמי כלי מתכות טהורי ולא
 הן גולמי כלי מתכות כל שעתיד
 לשוף לשכך לגרר ולרכב
 ולהקיש בקורנם מחובר אונן
 או און טהור אף מן הקצוות
 אם קצץ כלים לחתיכות כלים
 הנעשי מאותן חתיכות לא חזרו
 לטומאתן ישנה ואין הלכה כר' יוחנן בן נורי גרוטאות
 כלים שנשברו מסני תשימין ונעשה בהן חתיכת קטנות
 אחרי בלותן נקראים גרוטאות והן קטנים משברי כלים ומן
 המסמרות שידוע שנעשו מכלים אע"ג דלא ידעינן אם
 מכלים טהורים באו או מן הטמאין טמאין מכלים הכלים
 הנעשים מהם דחיישינן שמא מכלים טמאין באו וחסרו
 לטומאתן הישנה מן המסמרות סתם דלא ידעינן אם
 נעשו מכלים או מן העשת בית שמאי מטמאין דגורו הני
 אטו הני וביט הלל מטהרין דלא גזרו ד' ברזל טמא שח
 משברי כלים שבללו שטרפן זה בזה התיבן ועשה משניהם
 כלי ברזל טהור שח מן העשת ומן החררה וכו' אם רוב מן
 הטמא טמא דחזר לטומאתו הישנה החלמא טיט הדבק
 כלובן בינה ומן הגללי שיעיר טיט עם גללי הבקר
 ועשה מהן כלים ורפין בכבשן אם רוב מן החלמא מקבלים
 טומאה כדין כלי חרס ואם רוב מן הגללים טהורים דכלי
 גללים אין מקבלין טומאה קלוסטרף הגר של הדלת והוא
 היתד שנעלים בו הדלת כדפרשי לעיל רגילים לעשות
 בראשון מין הפוח והוא נקרא גלוסטרף ואם נעשה
 מברזל טמא חזר לטומאתו הישנה לפי שאין לדון בו שומין
 במדונה ומנוסה טהורה אם היתה של ברזל טהור ומצובה
 של מתכת טמא טהורה דבאר עקרא אזלינן ולא בתר
 הכפוי שהיא של מתכת טמא הפין והפורגא שינים הקבועים
 בפותחת והפין נכנס בתוך הפורגא שומטה

מן השחולת ומן הגרוגות טהורין רבי
 יוחנן בן נורי אמר אף מן הקצוות משברי
 כלים מן הגרוגות ומן המסמרות שידוע
 שנעשו מכלים טמאין מן המסמרות
 בית שמאי מטמאין וביט הלל מטהרין
 ד' ברזל טמא שכללו עם ברזל טהור אם
 רוב מן הטמא טמא ואם רוב מן הטהור
 טהור ומחצה למחצה טמא וכן מן החלמא
 ומן הגללים קלוסטרף טמא ומצופה
 טהורה הפין והפורגא טמאין והקלוסטרף
 רבי יהושע אומר שומטה

הוציא פי' כמו אוננים יש לכלי אלא שהאונן יוצא חגוף הכלי
 והוא הוציא פי' הוא דבר שאינו מן הכלי אלא מסובב עליו
 ויוצא פי' מן מחולות דמקרגמי חייבין ויש הרבה דברים
 הפוכים והוא גג הכלי שהאוננים קבועין בו וי"מ הוציא
 שפתותיהן וי"מ דסגרה של פלי

שפתותיהן וי"מ דסגרה של פלי
 וכולן ענין אחד ה"ע כ'
 ומן הגרוגות עיין מ"ש במשנה
 ו' פרק י"ב טהור ה"פ
 הר"ב דלא חיישינן וכו' והכי
 תניא בתוספתא כל שעתיד לשו
 כו' וכה"ג שנייה ג' בתוספתא
 פ"ב ד' מ' ממכילקין לענין כלי
 עץ גולמיין טמאים וכדחזק
 ב"פ לקמן ומייתי לה גמרא
 ב"פ דמולין דף כ"ה ופירש"י
 לשוף לשכך דבר המחליקין
 ומחלח (ועיין בפ"ה הר"ב
 רפ"ט) לשכך לשון משככות
 מרמז עשוין כמולגים קטנים

וכן פי' הרמב"ן (בפירוש החומש) כמו ומפקי לי ברמזא
 דברזלא במסכת נדה (דף סז) כלומר שחוסרים לתקוע
 בהן מסמרות ומשככות לנוי ע"כ לגרר פי' הרמב"ם כמו
 שיגרדו כלי מתכות אחר השיפה לכרכב שיחפרה לים אר
 כמו שיעשה בבית אחר הגרידה ולשון רש"י שם בחולין
 לכרכב שחוקק בהן חקיקות גדולות וכרכוב רבי יוחנן בן
 נורי אומר אף מן הקצוות פי' הר"ב אם קצץ כלים לחתיכות
 וכו' לא חזרו לטומאתן הישנה ויראה לי דטעמיה דס"ל
 כאביו דאמר בתם ב"פ דשבת (דף ט"ז) דטעמא דגורו
 שיחזרו לטומאתן הישנה דחשו שמא לא יקבנו בכדי טהרתן
 והשתא שקצץ הכלי לחתיכות ליכא למהשלהיני אבל
 להרמב"ם שטה אחרת בכלה מתני' שמפרש בטומאה
 דמכאן ולהבא והעושה מן העשת וכו' לא שיתכנס ויעשה
 מהן כלים אלא שיחוקק בהם ויעשה אותן כלים ומן
 הגרוגות שיקבנו וידבק במסמרים עד שיעשה מהן
 דמיון כלי וכן מן החתיכות דר' יוחנן בן נורי אבל הרמב"ם
 (פ"ח מה' הלכה ב') והר"ש מ"ס כפי' הר"ב דרובן מן
 החלמא פי' הר"ב טיט הדבק כלובן בינה ולזה נקרא חלמא
 כמו אם יש טעם בריר חלמות (איוב ו') הרמב"ם
 ובצופה טהורה פי' הר"ב איתא של ברזל טהור כו'
 דבאר עקרא אזלי כך פי' הר"ש ומ"ס דניסוי

היינו שהוא כמו שמוהבין כלי כסף לנוי ובמשנה ו' דתנן נמי
 כה"ג מצופה ומפרש אם היא של עץ כו' והוא שטת
 הרמב"ם שמפרש דכלי עץ מחופה במתכת איירינן ולא
 יטמא אפי' יהיה לו בית חבול כחכמים דבסוף חגיגה וס'
 ד' הפירוש והינים עולים יפה כמ"ס ד' ד' הפין והפורגא לשון הר"ב
 שינים הקבועים בפותחת והפין נכנס בתוך הפורגא
 ומלך אחר יש בפורגא נקב שמכניסים בו את המפתח ומדחין את הפין לחורו ונפתח ויוצא
 הפין מן הפורגא לשון הר"ש בשם הערוך ונ"ל שיש חסרון בלשון שהיאך מחיל בלשון דבים שינים כו' ומסיים בלשון
 ומיד והפין נכנס כו' ובערוך ערך פן כתב בזה הלשון הפין והפורגא שינים הקבועים
 בפותחת והפין נכנס בתוך הפורגא הוא הקלוסטרף ובלשון ערבי וכו' והפורגא

בין כך ובין כך • בן שהיא מצופה ובין שאינה מצופה • טמאה • זקן עגולה • וקרן פשוטה • חזונרות מקרני הכהמות עשויות פרוקים פרוקים מחזירים • אלא שחמת מהן נורת עגולה • ואחרת פשוטה • וחבור הפרקים של עגולה קשים

בין כך ובין כך • טמאה • זקן עגולה טמאה • ופשוטה טהורה • אם היתה מצופית שלה של מתכת טמאה • (גמ' הקו) הקב שלה • ר' טרפון מטמא • וחכמי • מטהרין • ובשע' חבורן הכל טמא • כיוצא בו קני מגור • טהורין • הפרח והכסים טמאים • ובשעת חבורן הכל טמא • ח' קמרא טמא • ולחיים טהורין • אם יש בהן בית קבול מים • טמאים • כל כלי המלחמה טמאים • הכידון והגיבון והמגפיין • והשריון טמאין • וכל תכשיטי נשים טמאין • עיר של זהב • קטליות נזמים • וטבעות • (גמרא ל"ג) וטבעת בין שיש לה חותם • ובין שאין לה חותם • ונזמי האף • קטלה שחוליות שלה של מתכות • בחוט של פשתן • או של צמר • נפסק החוט החוליות • וטמאות • שכל אחת ואחת • כלי בפני עצמה • חוט של מתכות • וחוליות של אבנים טובות ומרגליות • ושל זכוכית • נשתברו החוליות • והחוט בפני עצמו קיים • טמא • שירי

ולחיים אומן יותר מחבור הפרקים של פשוטה • ומפני זה אמרו המחזיר קרן עגולה בשבת חייבג טמאת משא"כ בפשוטה • קרן עגולה • טמאה • שיש לה בית קבול • וקרן פשוטה טהורה • שאין לה בית קבול • וקרניים דין כלי עצם יש להן • שפשוטין טהורים בפשוטין כלי עץ • מצופית מקום הנחת הפה והוא הקצר שבה • מלשון עומדים נפוסים • טמאה • דחשבין לה ככלי מתכות • ואף על פי שהיא פשוטה • מקבלת טמאה • הקו שלה • הגד הרחב שבה אם היה של מתכות • ר"ט מטמא ומכמים מטהרים • והלכה כמכמים • קני מגורה טהורים • שאין להם שם בפני עצמן • ותנן לעיל בר"ם כל כלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו • טמא • הפרח מקום מושב הגר שבראש המגורה פרח שמו • כסים • רגלי המגורה שהיא יושבת עליהן • ח' קמרא • כובע נחשת שנותנים אנשי המלחמה על ראשן • ולחיים •

טפון של ברזל • שמתקיים על לחייהן • אשי כהן בית קבול כיש • שותקין בהם מים במלחמה • כידון • רומח קטן שביד השרים והמלכים • ניקון • כמו קינון • לשון ומסקל קינו • והוא הברזל שבתוך הרומח • מגפיים בתי שוקים של ברזל שנושאין אנשי המלחמה • תכשיטי נשים • אע"פ שאין עשוין למלאכה לא לגוי • מרבינן להו מקרא • דכתיב • (בשרבר ל"א) וכל אשר לא יבא באשת עבדו במים • עיר של זהב • כמין עטרה נחנות הנשים בראשן עשויה כזורת ירושלים • קטליות • חוטים של זהב שניתנות סביב הצוואר • ומשני שאשה חונקת עמה בן כדי שתראה בעלת בשר • לכך נקראים קטליות • ונזמים • יש מהן נזמי האף • ויש מהן נזמי האוזן • בחוט של פשתן • שהיו החוליות נקובות ומלאו מהן החוט • חוליות טמאות • דכל חדא בא"פי נפשא חשיבה כלי מעשה • של אבנים שהיו מרגליות ואבנים נקובות ומלאו מהן החוט • טמא • החוט • האויל ושל מתכת הוא • כמלא

זקן עגולה כו' • לשון כו' • חזונרות מרדני הכהמות • ועיין מ"ש צ"ט מסכת קנים • דקרנות נקראו חזונרות ולשון כו' כלי שיר עשוין מקרן • דכתיב • (דניאל ג') קל קרנא משרוקיתא • וקרן פשוטה טהורה • פי' • כו' • שחין לה בית קבול • וקרניים דין כלי עצם יש להן כו' כדמנין דר"פ • מצופית פירש ר"פ • מקום הנחת הפה • והוא הקצר שבה • כלומר מקום הגר • שהרבה פעמים נמצא בלשונם שמשמשים בלשון קצר • והמכין דו גר • ולפי שאינו רחב • קראוהו קצר • ומ"ש כו' • מלשון עומדים נפוסים • שמשנ' ה' פ"ה דאזות • הקב שלה והר"ב העתיק הקו • וכן נמצא במשנ' שנדפו • הגמרא • גם הרמב"ם העתיק כן • אבל הר"ם העתיק כגירס' הספ' ופי' • בשם הערוך שהוא נרחק שלה וכלי הוא • כמו קב הקטע צ"ב במהאשה [משנה ח'] שהוא כלי ונרחק לרגל • וגם בנוסח מהר"ם הקב • וכן במשניות ישן ומקוק • רבי טרפון מטמא ומכמים מטהרין • ל"ל דמדתקן ובשעת חבורן הכל טמא • דהא דמטהרין החכמי' ה"ט דאין לקו שם בפני עצמו • ופלוגתיהו כפלוגתא דבי עקיבא ומכמים דלעיל ועיין ס"ח הבידיון פי' • כו' • רומח קטן שביד השרים ומלכים • כמו כנה כידון אשר בידך דיהושע (ח') • והר"ם כתב • דכתיב וכידון נהש • דגלית (שמואל א' י"ז) נשוס דביה כתיב שהוא של מתכות • הבידיון וכו' • כלומר כגון הכידון וכו' • ועיין בסו"ד • תכשיטי נשים טמאים • כתב הר"ב מרבינן להו מקרא דכתיב וכלו • וכ"כ הר"ם בשם ספרי זוטא ונשים לאו דוק • שהרי מונה אף של אנשים • אלא נקט דשכימי טפי • ועיין מ"ש צ"ט דלקמן • עיר של זהב כו' הובא מהן קלתן מתכשיטי הנשים על ג' דמשל • כמו שעשה בכלי המלחמה • הרמב"ם • גזברים לשון הר"ב יש מהן נזמי האף ויש מהן נזמי האוזן • ומיהו הכא בנזמי האוזן • דהא נזמי האף תני להו בסופא • ועיין רפ"ו דשבת • ובמסנה ה' ס' קדוטה [מש"ס] • ולשון הרמב"ם נזמים שני מינים • מהן שיתלו באזן כמו שעשוין היום • ומהן יתלו באף • כמו שהיו עושין כן בזמן שהיו ע"כ • וטבעת בין שיש כו' כלומר וטבעת שאמרנו בין שיש עליה כו' רש"י פ"ו דשבת דף נ"ט •

עליה חותם • בנת' פ"ו דשבת שרמינן מתתני' דהתם דלא תלא אשה בטבעת שיש עליה חותם • ואם יצאת חייבת חט"ל • שנתע מינה דלאו הכשיט הוא לה • ואלו הכא קתני לה • בהדי תכשיטי נשים • ומשני רבא דהא דקתני הכא וטבעת בין שיש פ"י • לאו ארושא דאירי בתל ציטי נשים קיימי תרויכו' אלא לצדדין קתני • יש עליה חותם תכשיטין דאיש • אין עליה חותם תכשיטין דאשה • ש זוליות שלה • פירש מהר"ם לשון וחלי כהם (משלי כ"ה י"ב) •

א"ש הלכה פו
ב"ש הלכה יו
ג"מ"י פ"ח ח"ב
ל"ה הלכה פ
ד"ה ס"פ ה"ב
ה"ס פ"ה ל"ג
ה"ס פ"ה ל"ג
ה"ס פ"ה ל"ג
ה"ס פ"ה ל"ג
ה"ס פ"ה ל"ג

מבשרים פ"ב כ"ג
כ"ג פ"ב הל"ג
ד"ס הל"ג

והפורני כנגס לתוכה הפין מזל א' וכו' עוד מ"ס בלשון
הר"ש לחורו - כתוב בערך לחון ורמב"ם בפירושו כתב
ו"ל חסין הן השינים הקבועים בפותחת והפורני הוא
המקום עצמו אשר תכניס בו הפין ע"כ התחיל בחי"ת
וסיים בה"א וכן התחיל בלשון

שומטה מפת' וה' הוללה בחברו בשבת ר"ט
אומר הרי היא לו בכל הכלים ומטלמלת
בחדר: ה' עקרב של פרוטביא טמא ולחיי'
טהור: רבי אליעזר מטמא בלחיים וחכ"א
אין טמא אלא עקרב יובשעת חבורן הכל
טמא: ו' פיקה של מתכת רבי עקיבא
טמא וחממים מטהרין ומצופה
טהורה החוש והאימה והמקל
וסמפוניה וחליל של מתכת טמאין
ומצופין טהורים סימפ גיה אם יש בה
בית קבול כנפים

שומטה מפת' וה' הוללה בחברו בשבת ר"ט
אומר הרי היא לו בכל הכלים ומטלמלת
בחדר: ה' עקרב של פרוטביא טמא ולחיי'
טהור: רבי אליעזר מטמא בלחיים וחכ"א
אין טמא אלא עקרב יובשעת חבורן הכל
טמא: ו' פיקה של מתכת רבי עקיבא
טמא וחממים מטהרין ומצופה
טהורה החוש והאימה והמקל
וסמפוניה וחליל של מתכת טמאין
ומצופין טהורים סימפ גיה אם יש בה
בית קבול כנפים

רבים וסיים בלשון יחיד
ובחבורו פרק' מהלכות כלים
(הלכה י"ג) הפין בה"א ושם
העתיק הכסף משנה לפירוש
רמב"ם תחלתו כן בה"א
ואם כן אין לחשוב חסרון בלשון
הר"ב והר"ש עיין [מ"ש] בפרק
י"ג משנה ו' ועוד בסוף פרק י"ד
[משנה ח'] שהגירסא חסין
וע"ש הלוחיים טהורים פי'
הר"ב דתכשיט בהמה ננהו
ותכשיטי בהמה וכלים אין
מקבלים טומאה כדתין בריש
פרק דלקמן וחכמים אומר'

דכי היכ' דלא משוי לה מנא
לענין שבת ה"ל לא משוי לה
מנא לענין טומאה: ה עקרב
של פרוטביא מתג ורסן
ופרוטביא אחד הן והבדל'
הנכבד נפי הבהמה נקר עקרב:
ולחיים מחוברים לעקרב כמין
שני טסין מצויירם אחד מכאן
ואחד מכאן על לחיי הבהמה
עשויין לגוף וכן טהורין כשמן
כפני עצמן דתכשיט בהמה
ננהו ותכשיטי בהמה וכלים אין
מקבלין טומאה ו פיקה כמין
בדור קטן נקוב באמצע

שמשימות הנשים בראש הפלך שטות בו כדי שיכבד: ר"ע
מטמא דכלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו הוא וטמא
כדתין בריש פרקין וחכמים מטהרין דאין לו שם בפני
עצמו אלא שם לוי פיקה של כוש או פיקה של אותו דבר
שהיא משמשת לו והלכה כחכמים ומצופה אם היא של עץ
ומצופה במתכת טמא טהורה דבחר עקרא אזלינן ולא
בחר האפוי שהוא של מתכת טמא כוש פלך שהגשים טוות
בו והמקל של מתכת טמא הואיל ואדם רודה בו אדם
הבהמה ככלי עשוי לפתשים אדם הוא חסוי: סמפוניה מין כלי
זמר הוא כדכתוב בדניאל (ג') סמפון וסמפוניה: וחליל
אף הוא מין של כלי זמר וחליל הוא וקולו נשמע עד למרחוק:
ומצופין טהורים אם של עץ ומצופה בחושת טמא טהור
הוא דבחר עקר הכלי אזלי שהוא של עץ ולא חשיב יש לו
בית קבול אע"פ שהוא חלול כיון שאינו עשוי לבית קבול: אם
יש לה בית קבול כנפים כלים דקים קטנים כדמות כנפים
ותמים בתוך הסמפוניה שמשיעים לה שמעת קול הנגון
ואם עשו בצורה מקום לבית קבול של כנפים הללו חשיב
בית קבול

אין טמא אלא עקרב לר"ך עיין חכמים היינו קרא
קרא: ו פיקה וכו' וחכמים מטהרים פי' הר"ב דאין לו
שם בפני עצמו ואפי' יאמר האדם הפיקה לא ידע לאיזה
דבר: כיון שזה השם נופל על כל פילגה עגול או קרובת
העגול עד שיאמר פיקה של כוש כו' הרמב"ם ולכן
בחבורו ריש פרק ט' כתב כל שיש לו שם לוי אינו מטמא
מפני שהוא במקלת כליו וכ"כ בפ' משנה ב' פרק י"ב והר"ש
לעיל במשנה ב' כתב ברייתא דספרי וטמא דדריש ליה
מקרא למעט כלי מתכות שאין לו שם בפני עצמו עיין שם
והא דחכמים ורבי עקיבא פליגי קשה לכאורה דלכך
בדמיונות קריה ונשאלה את פיהן של יושבי העיר
האם קורין ולכן יראה לי דמר כי אתרי' ומר כי אתרי' ולא
פליגי אלא שאם אתה אומר כן לא ה"ל להר"ב והרמב"ם
לפסוק הלכה כמאן: וכיולא בזה במשנה' בפלוגתא דרבי
טרפון וחכמים ולר"ך עיין: ומצופה לשון הר"ב אם של
עץ ומצופה במתכת טמא טהורה דבחר עקרא אזלינן וכו'
וכן פי' עוד לקמן גבי מצופין לחליל ולא פירש כן לעיל
משנה ד' במצופה דקלוסטרט' ושם הראית' לדעת שהם
שני פירושים מורכבים דלפי מה שמפ' שהוא של עץ ומחוס'
במתכת לא ה"ל לפרש טמא דבחר עקרא כו' אלא משום דכל
הספון טהורים כדברי הרמב"ם לעיל ולמאי דמסיק דבחר
עקרא אזלינן כו' אבל היא גופה של מתכת טהור כמי טהורה
וכדפי' לעיל והיא שטת הר"ש ז"ל ועיין עוד בסמוך וגם
עיין ש"ס בריש פ"ב: והאימה מפורש בפי' הר"ב ריש פרק כ"ג
ועיין מ"ש שם [ד"ה והאימות] ומר"ם כתב בכהן האימה
צינורא כלי תשמיש למשי ומצופין טהורין פי' הר"ב אם של עץ כו'
דבחר עקרב כו' כבר כתבתי לעיל בזה ומ"ש עוד
הר"ב ולא חשיב יש לו בית קבול אפרש בסו"ך: אם יש לה בית
קבול כנפים ולפי' לא דק ג"כ הר"ב בזה שמפרש אם יש לו בית
קבול שמשום שחשוב בית קבול מתמא שאין זה לשטת פירושו
שהיא של עץ וכו' שהיא שטת הרמב"ם שהרי כבר כתבתי לעיל
במשנה ד' דהרמב"ם סבוב שסבת הטרה הוא החסוי סובר הוא
שאפי' יש לו בית קבול החסוי מטהרו אבל הרמב"ם מפרש אם
היה בית קבול כנפי' סמטא ואפי' היה מצופה מפני זה הבית
קבול אשר הוא בלתי מצופה לפי שאלו המקומות א"א שיחפוני
ואמנם החסוי מחוץ הכלי ע"כ: כנפים פי' הר"ב כלים דקים כו'
מסיים מהר"ם בזה

לעיל ולמאי דמסיק דבחר עקרא
אזלינן כו' ועיין עוד בסמוך וגם
עיין ש"ס בריש פ"ב: והאימה מפורש
בפי' הר"ב ריש פרק כ"ג ועיין מ"ש שם
[ד"ה והאימות] ומר"ם כתב בכהן האימה
צינורא כלי תשמיש למשי ומצופין טהורין
פי' הר"ב אם של עץ כו' דבחר עקרב כו'
כבר כתבתי לעיל בזה ומ"ש עוד הר"ב
ולא חשיב יש לו בית קבול אפרש בסו"ך:
אם יש לה בית קבול כנפים ולפי' לא דק
ג"כ הר"ב בזה שמפרש אם יש לו בית קבול
שמשום שחשוב בית קבול מתמא שאין זה
לשטת פירושו שהיא של עץ וכו' שהיא שטת
הרמב"ם שהרי כבר כתבתי לעיל במשנה ד'
דהרמב"ם סבוב שסבת הטרה הוא החסוי
סובר הוא שאפי' יש לו בית קבול החסוי
מטהרו אבל הרמב"ם מפרש אם היה בית
קבול כנפי' סמטא ואפי' היה מצופה מפני
זה הבית קבול אשר הוא בלתי מצופה לפי
שאלו המקומות א"א שיחפוני ואמנם החסוי
מחוץ הכלי ע"כ: כנפים פי' הר"ב כלים דקים
כו' מסיים מהר"ם בזה

לעיל ולמאי דמסיק דמסיק דבחר
עקרא אזלינן כו' ועיין עוד בסמוך וגם
עיין ש"ס בריש פ"ב: והאימה מפורש
בפי' הר"ב ריש פרק כ"ג ועיין מ"ש שם
[ד"ה והאימות] ומר"ם כתב בכהן האימה
צינורא כלי תשמיש למשי ומצופין טהורין
פי' הר"ב אם של עץ כו' דבחר עקרב כו'
כבר כתבתי לעיל בזה ומ"ש עוד הר"ב
ולא חשיב יש לו בית קבול אפרש בסו"ך:
אם יש לה בית קבול כנפים ולפי' לא דק
ג"כ הר"ב בזה שמפרש אם יש לו בית קבול
שמשום שחשוב בית קבול מתמא שאין זה
לשטת פירושו שהיא של עץ וכו' שהיא שטת
הרמב"ם שהרי כבר כתבתי לעיל במשנה ד'
דהרמב"ם סבוב שסבת הטרה הוא החסוי
סובר הוא שאפי' יש לו בית קבול החסוי
מטהרו אבל הרמב"ם מפרש אם היה בית
קבול כנפי' סמטא ואפי' היה מצופה מפני
זה הבית קבול אשר הוא בלתי מצופה לפי
שאלו המקומות א"א שיחפוני ואמנם החסוי
מחוץ הכלי ע"כ: כנפים פי' הר"ב כלים דקים
כו' מסיים מהר"ם בזה

באמצע: ו קרן

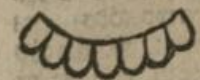
שירי קטלא כמלא צואר קטנה * תימה ה"ז שירי קטלא כימי
דמי * אי בחוט של שפסן וחוליות של מתכות * למה לי
מלא צואר * הא כל חוליא בפני עצמה טמאה * ואי בחוט
של שפסן וחוליו של מרגליות כיון דחוט לאו בר קבולי טומא' *
מחוס מרגליות לא נחקה ליה

א מ"י פ"ט פ"ט
כל"ס הלכה
ב טע הלכה
ג טע הלכה
ד טע הלכה
ה טע הלכה
ו טע הלכה
ז טע הלכה
ח טע הלכה
ט טע הלכה
י טע הלכה

כמלא צואר קטנה * כמלא צואר של בת קטנה : מן הקדרה
מלמטה : רחב מלמטה ויש לה בית קבול וכעדה מלמעלה על
ראש הנזם מלמעלה ויש לו ברעין של זהב * או של כסף עשוי
כעדה : ונפרק העדה מן הקדרה : הקדרה טמאה שהרי יש
לה בית קבול * ולא מפני שהיא
מתכשית נשים * שהרי אינה ראוי'
לפכשית כותית שריא : והעדה
טמאה * שיש לה שם בפני עצמה :
לינורא' ראש הנזם הנכנס בקרב
האזן או בקרב האף * ולפי שהוא
עשוי כחולב קרוי צנורא' הרגום
מזלגותיו צנוריים : טהורה *
שאין לה שם בפני עצמה : העשוי
כמין אשכול * נזם העשוי ארבע
או חמש גרגרין זה על גב זה כמין
אשכול * ונפרק * טהור * שאין לכל
גרגיר וגרגיר שם בפני עצמו והוא
אינו ראוי לשמש משנפרק *
פרק י"ב טבעת אדם *
כגון
טבעת של אצבע * אבל טבעת
שהתקין לחזור בו מחטיו ולקשור
בה בין חפציו * טהורה והיינו
טבעת כלים * וטעמא משום דלא
רבי קרא לטומאה אלא תכשיטיו
אדם * ולא תכשיטיו בהמה וכלים :

"שירי קטלא * כמלא צואר קטנה * ר"א
אומר * אפילו טבעת אחת * טמאה * שכן
ת"ל **בצואר** : ט' **נזם** שהוא עשוי בקדו'
מלמטן וכעדה מלמעלה ונפרק * בקדרה
טמא משום בלי בית קבול * וכעדה
טמא בפני עצמו * צנורא טהורה * העשוי
כמין אשכול * ונפרק * טהור :

פרק י"ב טבעת אדם טמאה * טבעת
בהמה וכלים * שאר
כל הטבעות * טהורות * קדרות החצים *
טמאה * ושל אסירין טהורה * הקולר
טמאה * שלשלת שיש בה בית נעילה
טהורה * העשוי לכפיתה טהורה * שלשלת
של סיטונות * טמאה * של בעלי בתים *
טהור * א"ר יוסי אימתי בזמן שהיא מפתח
אחד * אבל אם היו שנים * או שקשר חלזון
בראשה * טמאה : ב' **קנה מאזניים** של
סרוקית *
קורות החצים * איש דמכרש * אשה שהחזים מוחסין בה *
ואיש דמכרש * המטר' לחן * ושל אסירין * עושים כמין פגימה
בקור' להכטם בה רגל אדם (ומניחין עץ ארוך על גביו) ואין
יכול לזאת ולשון מקרא קורה סדיושם בסד רגלי (איוב י"ג)
וקורות של חצים ושל אסירין האמורין כאן * דמתכת נכרו *
ולא של עץ * קולר * שנותנים בצואר האסירים (והוא סוגר) *
מרגום ויתנהו בסוגר * בקולרין * ומשים דקולר עשוי שיאנו
עמו בכל מקום שהולך * חשוב כלי מעשה שפי מקורת האסירי *
שאין לו בה ממקומו * הלכך קולר טמא * שיש בה בית נעילה *
עושים לשלשלת בית נעילה (וטומטין אותם ברגל הסוכים) *
וסוגרים במפתח ומשיבה כלי * לכפיתה * שלשלאות שוכתו'
בהן הקוף וגורי הכלבים הקטנים ולגוי הן עשויין * והוי תכשיט
דבהמה ולא מטמא * סיטופים * סחורים גדולים שמוכרי' במדה
בסה * ויש להן שלשלת שקובעים בראשה אחד המדה סאה או
תרקב * וראשה השני כותנים בטבעת שבדלת או בקורה *
וסוגרים עליה במפתח * כדי שלא תנגב המדה : ושל בעלי בתים
טהור * דסתמש עשוי לגוי ותכשיט לכלי * מפתח אחד * מחוליא
זובעים התכלת קשר לה בראשה עשוי מברזל * והוא משוי לה מנא * ב' קנה מאזניים של סרוקות * סרוקי צמר ושתיים *
ומוכרין אותו כמין לטראות * כשרוצין לשקל יש להם מקל ארוך של עץ * ותלוי בראשו כמין טבעת מלמעלה * ואונקליות של
ברזל שליוין מלמטה בשלשלת * עשויין כמין ויון * וראשיהם כפופים מלמעלה * ויש לאותה מקל טבעת אחרת שמהלכת על פני
כל התקל' ואינה יכולה לזאת מחכו * וכמין עשת של ברזל או של נחשת עב וכבד תלוי באותה טבעת * וכשבא לשקול שק של צמר
או של מטוה * תושב את האונקלי בשק * ואותו בטבעת שכנגדו למעלה *
ומעלה

קטנה * ורבי אליעזר קאמר
אפילו טבעת אחת * דרך לחלות
בצואר * ע"כ *
מ בקדירה טמא פי' הר"ב
שהרי יש לה

ב בת קבול * דאלת'ה אע"ג דכלי מתכות פשוטין טמאין כדתנן
בריש פירקין * זו לאו כלי הוא *
פרק י"ב טבעת
בהמה וכלי וכו' טהורות * כתב
הר"ב דלא רבי קרא לטומאה אלא
תכשיטיו אדם כו' * וכ"כ הר"ש וז"ל דמסרה לא מרבינן מוכל *
שכתבו בפרק דלעיל משנה ח' (ד"ה הכשיטו נשים) * אלא
טבעת אדם * מאם דתסת מועט תסת כו' * אבל ברפ"ה
דמסת שבת דף ג"ב * מפרש רש"י טבעת אדם ע"ה דתכשיט
הוא * וממדין ילפינן דמנה בהן תכשיטין אצעה וצמיד וגו' *
ואכלהו קאי תפחטאו אחס ושביכס * טבעת בהמה כו'
טהורות * דלאו מחוס תכשיט מיעמו * דאין תכשיט נכלי * וכלי
נמי לא הוי אלא תכשיט כלי * מיהו בעוד' מחוברת לכלי מטמא
עס'הכלי * דהוי יד לכלי * דכל המחובר לו הרי הוא כמוהו *
ע"כ * סי' בינורת סירש הר"ב סי' חרים גדולים * עיין מה
שכתבתי במשנה ד' פרק ב' דמאי (ד"ה הסיטונות) *
ב אונקליות

אחת : דשלשלת בחוליא אחת לא עבדי אנשי * ולא חשיבא כלי * או שקשר חלזון בראשה * כדמות חלזון שהוא דב שבים * שמדמה
זובעים התכלת קשר לה בראשה עשוי מברזל * והוא משוי לה מנא * ב' קנה מאזניים של סרוקות * סרוקי צמר ושתיים *
ומוכרין אותו כמין לטראות * כשרוצין לשקל יש להם מקל ארוך של עץ * ותלוי בראשו כמין טבעת מלמעלה * ואונקליות של
ברזל שליוין מלמטה בשלשלת * עשויין כמין ויון * וראשיהם כפופים מלמעלה * ויש לאותה מקל טבעת אחרת שמהלכת על פני
כל התקל' ואינה יכולה לזאת מחכו * וכמין עשת של ברזל או של נחשת עב וכבד תלוי באותה טבעת * וכשבא לשקול שק של צמר
או של מטוה * תושב את האונקלי בשק * ואותו בטבעת שכנגדו למעלה *
ומעלה

ומעליהו באויר והטבעת שבו העשת של ברזל תלוי מרחיקה מסבעת שאומז בה ומכבדת על הקנה עד שיבא ציוטר . שלא יכריע לשום צד יותר ולפי הרחק הטבע שבו העשת של ברזל יודע חשבון המשקל ע"כ ליטר א' ע"כ י"ע"כ ק' זה נקרא פלם בלשון מקרא כדכתי' (ישעי' ט) ושקל בפלם הרים . פלם ומאזני משפט לה' (משלי י"ז) : ושל בעלי בתים . אין רגילים לתת צו אונקליות שהן אותן הוון שמוחבים בשק להעלותו . אלא בלא אונקליות קושרים במכל ותולין בקנה . אונקליות גרסינן . ול"ב אונקיות : אונקלי של כחפין עץ ארוך כעין מוט שהכסף מניח על כתפו ותולה בו שני שקים . אחת לפניו ואחת מאחוריו . כשני אונקליות של ברזל התחובות במוט על שני קצותיו של רוכלי . מוכרי בשמים ומרוקי נשים : טמאה . מפני שיש לה בית קבול : שלפניו טמאה . לפי שהוא משתמש בה : ושלאחריו טהורה שאינו משתמש בה אלא לשמירה . שלא יפול המשאוי האחריו ואין הלכ' כר' יהודה דרבנן שהיה קטנה של עור ותולין רצוע' בשפת העור סביב ויש אונקליות של ברזל בארוכות המט' וכשרונים לנטות עובדין הרצוע' באותן אונקליות : נקליפין שני עמודי שמעמידין באמצע דופני המטה או מראשוקיה וא' במרגליותיה ומזולין בראשיהן ומניחין קנה מזה לזה ופורסים עליו סדין . ופנימים שאין העמודים מפולסים אלא כעין צ' וזין מניחין בראשי הנקליפין והוא אונקלי : שידה . מיצה קטנה : הקון . מיצה שעושי' הצידים לצוד בה גדים : כל המחובר לטמא . אונקלי המחובר לכלי המקבל טמאה : טמא : לטהור . כגון מנורת העץ שהיא טהור' טהור' אחת אח' בפני עצמן כל אונקלי שפירשה מכלי טהורה לפי שאין לו שם בפני עצמה : ג' עני הוא כלי של מקבת מחיק ג' קבים והיא מלשון ושמת בטמא ובעלי בתים משתמשין בו שנימחין שם גרוטאות משברי כלי ומכות : רבן במלאל מטמא' דסבר כסוי חשוב כלי הואיל ויש לו בית קבול : וחכמים מטהרין דסברי אין כסוי חשוב כלי . והלכה כחכמים : ושל רופאים טמא' לדברי הכל . מפני שהרופאים מניחין בו פממנים : מגדל בית האוצר של עץ ארמרי' או בלע"ז ובערבי אלמנס"ר : ושל רופאים טמאה . מפני שנותן עליה את האשפלינית ותולה בה המספרים : היחובין . מלקחים שנוטל בהם הכלי שכתיד' בו את הכסף . להריקו לתוך כלי אחר : והפריבין . בתוספת' מט' או הן פריבין . הקבועי' בכירי' ורבותי לא פירשה לי : עקרב

טמא מפני (גמ' אונקיות) אונקליות ושל בעלי בתים יאם יש בו אונקליות טמא . אונקלין של כתפין טהורה . ושל רוכלים טמאה . ר' יהודה אומר . של רוכלים שלפניו טמאה . ושל אחריו טהורה . אונקלי דרגש טמאה . ושל נקלימין טהורה . של שידה טמאה . ושל אקין טהור' . של שלהן טמא של מגורת העץ טהור' זה הכלל כל המחובר לטמא טמא והמחובר לטהור טהור . וכלן אחת אחת בפני עצמן . טהורות : ג' כסוי טני של מתכת . של בעלי בתים . רבן גמלי' מטמא וחכמים מטהרין . ושל רופאים טמא . הדלת שבמגדל . של בעלי בתים טהורה . ושל רופאים טמאה . הייתוכין טמאים . עקרב

ב אונקליות כתב הר"ב דהכי גרסי' ול"ג אונקיות אכל . הרמב"ם והר"ש גרסי' אונקיו' . וזה ל' הר"ש אונקיות הם כף של מאזנים ויש להן בית קבול שעשוין כמין כוס קטן . ע"כ . גם גירסת תהר"ם כך היא : ושל בעלי בתים ל' מהר"ם . תימה עלי' מ"ש יה' גליש כלי"ש . ב"ק כ"ג י"א . ס"ד ס"ס ו' . ס"ס פ"א כ"ה . ס"ס הלכה . של בעלי בתים של סרוקות נמו אינו טמא אלא כשיש בו אונקיות : וכל"ד של סרוקות כולן יש להן אונקיות . פי' כפות של בית קבול . אכל של צ"ב שאין רגילים לשקול כל כך . יש שיש להם מאזני' שאין בית קבול לכפות מאזני' . כעין אותן ששוקלי' בהן מלב' להכי נקט' אם יש בהן אונקיות (אע"פ שאין להם בית קבול) טמאה ע"כ : נקלימין מפורש במשנה ג' פ"ק דסוכה :

ושל אקין . לשון הר"ב מיצה שעושים הצידים כו' . כ"כ כפי' הרמב"ם שלפניו . אכל כנא"י אקון . הוא סל הצידים וסמונת' מפורסמת אצלם . והיא כמו מיצה מעץ בו אונקליו' יתלו בו כוס יכנס הדג בו . ולא יוכל לנאת ממנו : ג' טני פי' הר"ב הוא כלי . של מתכות מחיק ג' קבים . וכ"כ הרמב"ם אכל הר"ש הוצא מטני' דחמיר פ"ג משנה ו' הטני דומה לתרקב גדול מחיק קבים וחצי ולפי מה שכתב הר"ב שם [ד"ה תרקב] ניחא : ודובבין מטהרין פירש הר"ב דסברי אין כסוי כו' . כדפסק' לן תנא במשנה ג' פ"ד . ועיין מ"ש [סוף] משנה ו' פ' ה' דלהלות : והפריבין כתב הר"ב שמים' הפ"ז הן פריבין הקבועי' בכירי' ורבותי לא פירשה לי' . ולבאורה נראה שהוא כורים דס"פ שהוא ג' כמכלי בית הבד כמ"ש הר"ב שם . והיינו דכמוך ליה עקרב בית הבד והרי הוא דבר הלמד מענינו . אכל הרמב"ם מפרש ח"ל ברזלי קבועי' שבחוקד לשמור אותו מן השריפה במהירות זמן ע"כ . והכ"מ [ת"מ] מה"כ הלכה יו"ד כתב שכל' שהם ברזלי' התלוין בחוקד . ובסופן מולגים שהקדרה תלויה בכס על האש נדי שלא תהיה יושבת על האש מהם ותשרף וכבר ר' איתי' בי' זלי' או בבית קצת בני אדם . עכ"ל והראב"ד בפ"י מה' כלי' גור' הקבועי' בקירוס וכמב' שבצל הערוך מפרש מלקחי' שתוכסין בהן אורגי' שירישות הקני' או השטי והוא מורדו'ר בלע"ז . והם עומדי' קבועי' לכירי' ולקירות וקורא אותם פריבין על שם שמוצאים הקנים והארוג . מל' בפרק' כך נ"ל והם כמו טבעת כלים . ע"כ . ובערוך שבדיןו מפ' חתיכי בגד שמקמי' בהן את הקדרה . וי"א אבני' שהקדרה יושבת עליהם . וי"א הקבועים בכירים כדחנן כו' ע"כ . ובכף נחת כתב' שראה לו שהוא כלי ממתכות או מעץ . עשו לפרד

כ' מהי פ"א
ב"ק כ"ג י"א
ס"ד ס"ס ו'
ס"ס פ"א כ"ה
ס"ס הלכה

ולשבר הגמלים הגדולים ולהרדן . שיהו נוחין לתשיש עד כאן . ודברי' מהר"ם והפריבין נראה שהם כמין יחוכים . אלא שהם קבועים בקיר . והכי תיבא בתוספתא :

(6) 7 עקרב

עקרב בית הכרם פי' הר"ב כנרול עקום טו' הקבוע בקורות
בית הכרם לתלות בו כלים הר"ש
מנוורה פי' הר"ב דאין תשמישן אלא עם הקרקע ועיין
מ"ט במשנה ב' פרק דלעיל: ד ושל אכן

השעות פי' הר"ב אכן שיש בה
קיום וכו' ומשמרים מחזקים בה
וכו' הרכיב בזה שתי לשונות
השתלשלו מפי הרמב"ם וסיימו
ומשמרים וכו' לשון הר"ש הוא
שכתב לשי' הערוך תרגום כל
(המעלות טולא) אכן שעיף
ויש בה מסתרים לכון השעות
ע"כ ולדבריו אפשר אין צריך
לקיים אצל לשי' הרמב"ם והוא
התחלת לשון הר"ב שיש בה
קיום כו' אין מהצורך אלא מסת'
אחד וכן לשון הר"ב עליו בפ"ג דעדות משנה ח' וז"ל
הרמב"ם אכן השעות אכן משנה בארץ וירושם בה קיום
ישרים כחובים עליהם שעות השעות והוא ענוה ונמרכו
זאת הענוה מספר נכב על זוית נכב כל מא שיגטה בסויו
כל זה המסור לקו מאלו הקוים ידע כמה שעות עברו
מהיום ע"כ ובעדות שם ביאר יותר שזה המספר הוא
נעשה על הרוב שעות מרובע האלכסון באורך ע"כ:
במספר הנרדי פי' הר"ב ממספר ארוך פי' ומחומר
על הקנה את המטות וכך פי' הרמב"ם ולא
פירושו מספר זה למה הוא צריך ולכן נ"ל שישע סוכל'
ומחר עליו המטות ופירושו על המספר וכן ראיתי אצל
אומני הארונים וארון של גרוסות פי' הר"ב של ע"ז וכן פי' הר"ש וכתב דעוד י"ל דבמספר של ארון מיירי שיש מספר
ברחים של גרוסות ומטרי רבנן משום דאינו עשו אלא לחוקק ע"כ וכך הוכיח הראב"ד כפי' מסכת עדיות פ"ג משנה ח'
דמה טיבו של ארון להבליעו בין המספרים יהיה לו להקדים או לאחר ולא לחון במחלוקת המספרים דרבי דוק והכמים ועוד
כי אין טעם למחלוקת הארון ומאי טעם ארון של גרוסות משאר ארונות והכמים יצין ואם יאמר האומר למה לא הזכירו מסת'
כמו שהזכירו באחרים נשיב ונאמר משני שהמסמ של שולחני (כלתני במנה דלקמן והיא שנויה שם) והארון לענין אחד הם
טשוים שאינה אלא לחוקק ולכך הוציא את שניהם במספר אחד ויש מפרשים מחלוקת רבי דוק והכמים בארון
עלמז והטעם מפני שדרכו לעשות לו עגלה להוליכה עליה לשוק ולהביאו מן השוק ר' דוק סבר אע"פ שדרכן של גרוסות
לעשות כך כיון שלא חשב לעשותה טמא משנמחר מלאכתו ורבנן סברי כיון שדרכן בכך כמו שהוא עתיד לעשותה דמי
ואז טאר עד שיעשה ויחברנה לו וגם העגלה טהורה בפני עמה לשי' שאינה מקבלת כלום אלא שמיחין עליה הארון
להוליכה ואם העגלה של תחכות טמאה מפני שהוא כלי לעמה ופשוטי כלי תחכות טמאים וזה הפי' יש לו פנים
מד זניא בחום: תא דכלים פי' ערוסה מאימתי מקבלת טומאה משנמחר מלאכתו ואם עתיד לעשותה עגלה טהורה עד
שיעשה לה עגלה כמו שזירשתי ומשני כך נבלעים ביניהם ע"כ ומ' ש' כמון שפי' שפי' שכך כתב שם לעיל מהא' וז"ל וכן בארון
של גרוסות מוליך ארונות מלא גרוסות לשוק ע"ג עגלה ומוען משמרים בעגלה כגד הארון כדי להדקו שלא ימוט ולא יפול ע"כ
ובזה מחולק עם הר"ש שלפי' הר"ש המספר מחבר הארון בעגלה כגד הארון כדי להדקו שלא ימוט ולא יפול ע"כ
מא הרון שאינו חשוב ככלי הר"ש ד בפירוש למסכת עדיות פרק ג' משנה ח': היתה עגלה של תחכות טמאה נכר כתבתי
בשם הראב"ד תא ארוה של תחכות ומאריס כתב דאש היא של מ' כז' אע"ג דת זיקת הרחיס ת' סאה טמאה דבתר
עגלה אוליגן סיהא של תחכות וכלי תחכות לא תפקשו לזק' ולא בעינן כז' מטלטל מלא וריקן ואשילו הרחיס של עין מקבלת
טומאה דבתר עגלה גירא' עד כאן: ורח' במים מטריס פי' הר"ב דכלי עין העשו לנחת הוא עיין מ"ש ב' דזוף חגיגה:
ה' מסמ' שהתקינו וכו' לשון הרמב"ם ברוש פיק' מאלכות כלים משזרות שמחויקין בהם תקרה הצוין לתקוע
אותן בעלים אינן מקבלין טומאה וכו' ואם יתקנו להיום כלי בפני עמא זקל טמאה כיצד מסמר
שהתקינו וכו'

עקרב בית הכרם טמאה וואנקלי
שבכותלים טהורה: ד' מסמר הגרע
טמא' ושל אכן השעות טהור ר' צדו'
מטמא: "מסמ' הנרדי טמא וארון של
גרוסות רבי צדוק מטמא וחכמים
מטהרין היתה עגלה שלה של מתכרת
טמאה: ה' מסמר שהתקינו להיות
פותח ונועל בו טמאה העשו לשמירה
טהור
מסמר

על הקנה את המטות: ארון של גרוסות העושין גרוסין של
סול ברחיס שלהן יש להן כזין ארון של ע"ז: רבי דוק מטמא'
אופן ארון דקורת כלי עליו: וחכמים מטהרין דכלי ע"ז
העשו לנחת הוא ואינו עשו לטלטל ורבי דוק סבר פעמים
מטלטלין אותו לתקו' ואין הלכה כר' דוק: היתה עגלה
שהארון מונח עליה: של תחכות טמאה שיהיה עגלה
לתמיש: ה' שהתקינו שעקס ראשו או חדרו כדי שיהיה
פותח ונועל בו: העשו לשמירה לסימן לראות אם נכנס
שם אדם: אם לאו: שאם לא ימצאו כמו שהניחו בידוע
שארם כל לשם:
טד

על הקנה את המטות: ארון של גרוסות העושין גרוסין של
סול ברחיס שלהן יש להן כזין ארון של ע"ז: רבי דוק מטמא'
אופן ארון דקורת כלי עליו: וחכמים מטהרין דכלי ע"ז
העשו לנחת הוא ואינו עשו לטלטל ורבי דוק סבר פעמים
מטלטלין אותו לתקו' ואין הלכה כר' דוק: היתה עגלה
שהארון מונח עליה: של תחכות טמאה שיהיה עגלה
לתמיש: ה' שהתקינו שעקס ראשו או חדרו כדי שיהיה
פותח ונועל בו: העשו לשמירה לסימן לראות אם נכנס
שם אדם: אם לאו: שאם לא ימצאו כמו שהניחו בידוע
שארם כל לשם:
טד

על הקנה את המטות: ארון של גרוסות העושין גרוסין של
סול ברחיס שלהן יש להן כזין ארון של ע"ז: רבי דוק מטמא'
אופן ארון דקורת כלי עליו: וחכמים מטהרין דכלי ע"ז
העשו לנחת הוא ואינו עשו לטלטל ורבי דוק סבר פעמים
מטלטלין אותו לתקו' ואין הלכה כר' דוק: היתה עגלה
שהארון מונח עליה: של תחכות טמאה שיהיה עגלה
לתמיש: ה' שהתקינו שעקס ראשו או חדרו כדי שיהיה
פותח ונועל בו: העשו לשמירה לסימן לראות אם נכנס
שם אדם: אם לאו: שאם לא ימצאו כמו שהניחו בידוע
שארם כל לשם:
טד

עד שיזרפנו באש לצורך זה וכלכה כחכמים: מסמר השלחתי מסמר קבוע בעמוד שלפני השלחתי להעמיד בו תרומי החנות וכשמסלק התרומים נשאר עם החומר ומטהרין רבנין משום דתשמישו עם הקרקע והלכה כחכמים: וזמלו המגדרות.

בבתי מרחצאות תולין מגדרות של מתכות והנכנסים שם כל אחד לוקח מגדרת ומגדרת רבלי: וגולמי כלי מתכות כליס שרין לשוף לגרד ולהקיש בקורנסי או שמוסר אונן או און אינס טמאים לדברי חכמי עד שתגמר מלאכתן: וטבלא שנחלקה לשנים טבלא של חרס שיש בה לבזבזים ונעשית שתי חתיכות שוות שזין אחת מהן גדולה וחברתה כהא פלוגי רבן גמליאל וחכמים והלכה כחכמים: ז' דינר שפסל: שפסלתו מלכות או מדינה או שנתסר והתקינו שניקבו כדו שיתלנו בצוא' בנז או בצואר בתו: סלע ד' דינרי: והתקינו להיות שוקל בה יכסף והסבידלו דבר הגדוק כגון בשר ויין וכל תניא בפרק המוכר את הספינה [דף ס"ט] שהן עושין משקלות של מתכת לשקול בהן דבר הגדוק: עד שני דינרים שהוא שקל אחד והוא חצי סלע: פחות מכאן יקון שלא ירמוז בה בני אדם שיחשבו שהוא שקל וכן אם הוא יותר משקל נמי יקון שלא יטעו ויקהו בו סלע: ה' האולר כעין מספרים של מתכת שמתקנים בו הקולמוס והקולמוס של נחשק וברזל או של כסף: מטוטלת ברזל ועופרת שתלוי בחבל שחופס הבנאי בידו לראות שלא יבוא הכותל עקום: והמשקלות ליטרא וזלי ליטרא: הכירון כלי ברזל שבו תוחבי היותם צמער שעוררים אותן בו: והכן

מכמר שהתקינו להיות פותחו את החבי רבי עקיבא בטמא וחכמים כטהרין עד שיזרפנו מכמר של שחמני טהור ורבי צדוק מטמא שלשה בריים ר' צדוק בטמא וחכמים כטהרין מסמר של שחמני וארון של גרוסות ומסמר של אבן השעיה רבי צדוק מטמא וחכמים כטהרין: ז' ארבע דברים רבן גמליאל בטמא וחכמים כטהרין כסוי מגני של כתכת של בעלי בתים ותלוי המגדרות וגולמי כלי מתכות וטבלא שנחלקה לשנים ומורים חכמים לרבן גמליאל בטבלא שנחלקה לשנים אחד גדול ואחד קטן שהגדול טמא והקטן טהור: ז' דינר שנפסל והתקינו לתלותו בצואר קטנה טמא וכן סלע שנפסלה והתקינו להיות שוקל בה טמאה: עד כמה תפכל ויהא רשאי לקיימה: ע"ד ב' דינרין פחות מכאן יקון: ה' האילר והקולמוס והמטוטלות והמשקלות והכורים והכן

להיות פותחו את החבית לנקב את החבית ולהוציא מהנה יין הר"ש: עד שיזרפנו פי' הר"ש עד שיזרפנו באש לצורך הזה וכ"כ הר"ש ו"ל הראב"ד רפי' מהלכו כלי לפי שהמסמר שנקבין בו את החבית צריך שיהי חזק הרבה משאר

מסמרות הלכך בהתקנה לבדה אינה מטמאה עד שיזרפנו באש ובתים ע"כ והרמב"ם מפרש עד שיזרפנו עד שיכחו בפטיש ויחדל אופן וישיבו בזמיון המקדח וזורף שם לאומן המתכות ע"כ: מכמר של שולחני פי' הר"ש מסמר קבוע בעמוד בו וצפ"ג דעדות מסל' ח מסר גס פי' הרמב"ם: ז' כסוי טניי מכוס לעיל משנה ב': והלוי המבדוק מסמרים שתולו בהם המגדרות: כ"כ הר"ש צמשה ט' ס"ג דעדין ולפי שהם משונים בצורתן משאר מסמרות הקושה לפיכך מטמא ר"ג כך הכנתי מדברי הרמב"ם ס"ה מה"כ הלכה ב': המגדרות לשון להגרד בו דאיוז ב': וכת"ס הר"ש צמשה ג' פ' י"א: וגילבוי כלי מתכות ושמה טעמא דר"ג כיון דחזי לתשמיש טמא כי הכי דפשוטי טמאי' ה"ה גולמי כלי מתכות כ"ל מהר"ם: וטבלא שנחלקה לשנים כתב הר"ש טבלא של חרס שיש לה לבזבזים כדתנן במשנה ז' פרק ב': שנחלקה לשני פי' הר"ש לשתי חתיכות שוות ויש לתמוה למה חכמי' מטהרי' דמאי טנא מתנור דכשחלקו לשנים אמרי' א"ל לנמצא כמ"ס צמשה ז' פ"ה ושמה בטבלא אשפחלכיון וכן יראה מל' הרמב"ם צפ"ג מה'כ"לס (הלכה ב') והוא דוחק: וכוריים בו' שהגדול טמא וא"ס כיון שנחלק אע"פ כד' רוחות דומיא דכירה כמ"ס צמ"ג פ"ז דה"ג אין עקר תשמישה לבים קבול: וסגי ליה בצבזיו שבג' רוחות כדי להחזיק מה שניחין עליו ומנא אתי להראב"ד צפ"ג משנה ט' פ"ג דעדות שהקשה מהא דתנן לקמן פס"ז משנה ב' סוד של נחתומים בו' גפסו מד' רוחותיו טמא נטרן מרוח אחת טהור והאר"י הרבה בזה ועיין (מ"ט) צמשה ב' פ"ד דמקואות אבל נראה מדבריו שמפרש לטבלא דהכא בשל עץ והר"ב מפרשה בשל חרס וכ"ס הרמב"ם: ז' דבן סלע שנפסלה והתקינו בו' אם צריכה מעשה כמו חתוך אחי שפיר דנקט התקינה דמידי דמחוסר מלאכה אין טמא במחשה (כדתנן צמשה ד' פכ"ו) ואי אינה צריכה חתוך הוי התקינה לאו דוקא דכל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשה תו' פ"ד דב"מ דף ג"ב: פחות מכאן יקון כתב הר"ב וכן אם הוא יותר משקל נמי יקון והא דתנן זהו רשאי לקיימה עד שני דינרין מוקי בגמרא דב"מ שם בדנפלה למורא ופחתה לה נחל זמנא: ה' והכורים לשון הר"ב כלי ברזל שבו תוחבים היותם צמער וכו' נמשך אחר לשון הרמב"ם בפירושו שבידינו ש"ל הוא כלי מברזל יתקעו בו היותם צמער אבל בגא"י כותשים בו היותם צמער וזה נכון ומסכים למה ששנינו צמשה ה' פ"ח דב"ב המוכר את ביתו בדל בו' לח מכר את העבדין ומפרשים בגמרא כירים כבשי' וכ"כ הר"ש בכלי צמס הערוך לכירים דהכא היינו עכירים

ה"ה מסל' מ"ה פ"ה ס"ה כ"ל מ"ה פ"ה ס"ה כ"ל מ"ה פ"ה ס"ה כ"ל מ"ה פ"ה ס"ה כ"ל מ"ה פ"ה ס"ה כ"ל מ"ה פ"ה ס"ה כ"ל

זהתם ומה שיש' עס הר"ב והרמב"ם שהם נסרו' כו' . שאפי
 הכא דכתיב מתכות איירונן . אבל מן הם עשויים נסרים
 של עץ למלאכת הכתישה הואת . ולשיכך פירשו נסרים כו' :
 והבין והכנה כתב הר"ב האתה וכו' . כ"כ הר"ש (ולעיל סוף
 פרק ו' מסי' ונראה להאמ')

גקר כנה והלוח שמסרגלי עליה
 היא הקולפיא' מן הפירוש' שכת'
 מהר"ם במס' אהלו' ברפ"ח הכנה
 והבין ומתק כמו שאכתו' עס
 ד"ה והעיסה) וז"ל
 דלשטח הר"ב וכו' ע"כ
 הלוח והסן האתה) וכת' עוד ד"מ
 הכוונה כלי גדול ויסקלו עליו את
 הכספי' והכנה היא החלונ' ע"כ
 (ונערך שלפנינו במקו' כלי גדול
 כתיב ע"ג גדול ואות' הנוסח גרף'
 לי עקר' . שכן יש בהרבה מקומות'
 אלל הסוחרים ע"ן ארוך תקועה
 על לוח וכו' מאזני' שישקלו בהם
 האזנוים) ולשון מהר"ם והסן
 והכנה' כ"ל מדה גדולה ומדה
 קטנה כמו כנה צפרות' בכסופות
 פרק אלמנה (דף ל"ט) : ועיין
 במסכת אהלות רפ"ח ע"כ .
 והרמב"ם נראה שפירש כמו
 ערוך : גרופות של זית קרוי גרופות
 כ"כ ע"כ הר"ש . ועיין מ"ש בפסנה' ג' ס"ה דכ"ב :

והבין והכנה סמאים וכל גולמי כלי עץ .
 סמאים ירוחן משל אישברועי . רבי יהודה
 אומר (אף) (גמ' ל"ג) גרופות של זית טהור'
 עד שתשלק :

פ"ג הסיף והסבין והפגיון והרומה .
 מגל יד יוסגל קציר . והשחור
 חוג של ספרים . שנחלקו ידיו או טמאין . ר'
 יוסי אומר הסמוך ליד טמא והסמוך לראש
 טהור . מספרת שנחלקה לשנים . ר' יהודה
 מטמא אותכמים' מטהרין : ב' קולגריפון
 שניטלה כפה' טמאה מפני שינה . ניטלה
 שינה' טמאה מפני כפה' . מכחול שניטל
 הקף . טמא מפני הזכר . ניטל הזכר .
 כימא מפני הקף . מכתב שניטל הכותב .
 טמא מפני המוחק . ניטל המוחק . טמא
 מפני הכותב . זומא לסטרא שניטלה
 כפה' . טמאה מפני המולג . ניטלה המולג
 טמאה

פ"ג הסיף תלוד וקשתך ומתרגמי סייף וקשתך הר"ש
 והשחור . כתב הר"ב (וכתי אתרי' כו')
 משחילין כו' איברא דכרי איתא התם . וייתי לה מדרגה שחיל
 והכסול כו' כפ' דככורו' משנה ו' . אבל הר"ש הביא הא דאתרי'
 התם . מאן דמני משחירין לא משתבש . והוא הנכון דמייטלה
 ממשחירין דהכ' השחור וכו' ומ"ש הר"ב) י"מ תער' כ"כ רש"י
 רס"ה דכ"ה . וטעמה נמי משום דמשחיר דשער' ומ"ש הר"ב
 שאין בית יד שלו מחובר כו' כ"כ הפו' עס כשם כקונפ' . והקשו
 דבית יד למאי חזי לעצמו . ומשחירין דשער' היינו ומספרים
 קטנים וכו' : שנחלקו כולה פרקין מיירי בשבר שיכר בו
 הכלו ולא יקבל טומא או יטה' ומטומאתו כן הבנות' מהרמב"ם
 בפ"א מה"כ [הלכה ט'] . ועיין עפי' הר"ב ר"פ דלקתן ומשנה
 ב' : הסמוך ליד טמא וכו' פי' הר"ב דחזי למלאכה טפי .
 אבל הסמוך לראש כו' כ"כ הר"ש . ואין תמונת אלו המספרים
 ידועה ומובן אללי : מספרת והר"ב העתי' מספור' .
 וכן העתיק הר"ש . אבל הרמב"ם העתיק בפירושו כגירסת
 הספר' . אך בחבורו פי"א מה"כ (הלכה ט) העתיק מספרים :
 מספרת שחלקה כו' ל' סר"ב הם מספרים של נשים .
 עס של ברזל ארוך וכסוף לאמצעיתו . וכשני
 האשים בארך שני סביבים
 כו' הר"ש :
 ונשאלה אכתי
 ב

והסן והכנה האתה שחרגלי' בה הספרי והלוח שתחתיה כ"ס
 שערך גולמי כלי עץ שלא נשלמה מלאכתו כגון שחור' אונן .
 או און או הכסים שלכן . סהן יושבים עליו . או שערך לחליקן
 ולהשוותן נקראי' גולמי' . מן השל אשכרוע' גרסי' והוא מין
 ארו' פאזור . מתרגמינן
 אשכרועי . וגולמי כלים שנעשו
 מעץ זכ' טהורין . לפי שהלפתו
 עבה וקשה ואין חשיבין כלו' עד
 שתוסר קלעתה ומגמר מלאכת'
 וגירסת' התיספתא חוץ משל
 פירשע' מפני שהן מה סרים
 שליסקה פירשע . הוא עני גוסר .
 וכלים הנעשי' ממנו אין מלאכתן
 נגמרת אלא בשליקת' שמכניסים
 אותן באש ומזויאין שלק וזבו אין
 יראים שמה יסדקו : גרופות של
 זית . ענף של זית קרוי גרופות'
 כמו של מאנה דנקרא יתור . ואם
 עשה כלי מן הגרופות גולם הוא'
 ואינו מקבל טומאה : עד שישלק'
 שיכניסו אותו באש עד שיוציאו
 השלק שלהן . ואין הלכה כרבי
 יהודה :

פרק יג הסיף והסבין
 והפגיון :
 סבין שיש לו ב' סיות קרוי פגיון :
 ומגל יד . מגל חלק ששני לשכר
 פנחתו ולחפור עלי' : מגל קציר' מלא פגיונות ומלמי' : השחור
 הם מספרין קטני' שמגלחין בהם' ונקראי' שחור לפי שהם
 משירין את השער' דמשירין ופשמירין חד הוא' והכי אמרינן
 בפרק משילין פירות (דף ל"ה) מאן דמני משחירין לא משתבש
 וי"מ השחור תער' : והזוג של ספרים . והספרי' גדולים מן
 השחור : שנחלקו . ושהן של חוליות ומסרקי' אותן זה מזה . וכן
 הפער יש ס'ין בית יד שלו מחובר' ומסרקין אותו : הסמוך ליד
 חזי למלאכה ספי' אבל הסמוך לראש . ירא שמה יסדוק ידו .
 ואין הלכה כר' יוסי : מספורת שנחלקה' הם מספרין של נשים
 וכשנחלקה אכתי כל חד חזי לחתוך : והכמים מטהרין . כיון
 שנשברה' והלכה כחכמים : ב' קולגריפון' כלי שבראשו האחד
 שינים שהחבין צפת או בכשר ומזויאין אותו מן התגור' .
 ובראשו האחד גורפין בו גחלים ואפר מן התגור' : ניטלה
 כפה' . ה"ד הרחב העשוי ככף שגורפין בו האפר : טומא .
 מפני הראש הפני שיש בו השינים שראין לתשמיש' : מכחיל .
 ראש אחד חד כעין זכרות לכחול בו את העין . וראשו אחד
 רחב לנקות בו את האון : מכבד' . ראשו א' חד כמחט לכתב
 על פנקס של טעוה . וראשו א' עב וחלק למחוק בו הכתב
 החקיק בשעוה ולמחליקה . כדי שיבא ראוי לחזור ולכתוב
 בו . וימא לכטרא . ראשו א' כף . עשוי לקבל את הוהמה מן
 הקדרה ולשעורה' . וראשו האחד כמין אולג להעלות הבשר :
 וכן

והסבין והפגיון והרומה .
 מגל יד יוסגל קציר . והשחור
 חוג של ספרים . שנחלקו ידיו או טמאין . ר'
 יוסי אומר הסמוך ליד טמא והסמוך לראש
 טהור . מספרת שנחלקה לשנים . ר' יהודה
 מטמא אותכמים' מטהרין : ב' קולגריפון
 שניטלה כפה' טמאה מפני שינה . ניטלה
 שינה' טמאה מפני כפה' . מכחול שניטל
 הקף . טמא מפני הזכר . ניטל הזכר .
 כימא מפני הקף . מכתב שניטל הכותב .
 טמא מפני המוחק . ניטל המוחק . טמא
 מפני הכותב . זומא לסטרא שניטלה
 כפה' . טמאה מפני המולג . ניטלה המולג
 טמאה

וכן שאל מעדר יבואו האתם הופכים את הקרקע וצראשו א'
מחברים כלי המחרישה זה עם זה : שיעור כלן . אם ניטל
הרשע הא זר שדרך שיאשר בראש השני כדי שיעור בית אחיו'
שיהיה ראוי לעשות מלאכתו : ג' מרחוק כלי עשוי כמין מר
שחופר' כן את הקרקע וברול
שלו מחודד טפי לתוך כן
השרשים שלא יעכבו את
המחרישה : שיטל רובו . רוב
הברול או רוב הסומום מקיפו חור
שמכניס בו הקטף כמו ברכו כ"ה
קופף דמחטא : טהו דתו לא חוי
למלאכה : כיון שאין יכול להכניס
בו בית יד : קורדוס . מחודד .
ומותך משני לדיו . גדל הארבע
ומשתמשין בו כנגרים וקרני
עשפו . מרגום מחרשתו עשפיה .
וגדל השני קצר . וקרני בית
בקע' לפי שבאותו זר בעלי בית'
מבקעים עליהם : ובגמרא במס'
ביצה (דף ל"א) : קורא לגד הרחב
נקבות שלו ולגד הקצר זכרות
שלו : ד מגריפה עשויה לגרוף
את האשר מן הכירה ומן המור .
וכשהוצרכה כפה נשאר הכית יד
שלה עשוי כעין קורדוס של
נפחים . ואין הלכה כר' שאר :
פגיד . היא משור בלשון מקרא'
בי"ג בלע"ז : אחת מבינתים
טהורה . אם ניטל מכל בין שני
פנינים שן אחת . היא אפסר יותר
לגרר בה הלכך טהורה ללא חזיא

ב של מעדר . מלשון וכל (הרים) אשר במעדר יעדרון
(יש"י' ו') הר"ש . ופירשו הר"ב במשנה ב' פרק ב'
דפ"ה : ג' רובו מה שסי' הר"ב חסומו עיין בפירושו בסוף
מתני' דלקמן : ד מגריפה פי' הר"ב עשויה לגרוף כו' את
היעים מתרגמי' ית מגרופיתא .
הר"ש : מגידה פי' הר"ב היא ד' שם סלסל
משור כו' . מלאכה פגימות כשרוני'
לחתוך קורה לשנים . מוליכה
ומביאה על גבה והפגימות
חירצו אוקה עד סופה . וקוראת
מגירה על שחוקת דרך גריפה .
הר"ש : המעצר פי' הר"ב כלי
ברזל שהרס מכסר כו' . וכ"פ
הר"ש ועיין מה שכתבתי במשנה
ה' פרק ג' דמכות :
חיסומין כחפ הר"ב כפי המוצ
וכו' נותנים ברזל פוג
וגחשפ אלא ל"ו בלע"ז והוא כעס
יכו' אלל רז"ל פרז"ל הנדווא'
הרמב"ם . וכפז עוד וזאת
הדבקה יקרא חיסום ליוסף . על
פי כלי מחיק לו ומונע אותו
מהחורה ובקופע' מלשון לא
פחוספ שור בדישו (דברי' כ"ה)
וכולם שחלקו לשנים עמאים .
וכך העתיק הרמב"ם
בפי' אמה' כלים . אבל ל' הר"ש
וכולם שחלקו לב' אין עושין
מעין מלאכתן חוץ מן הפקדש
ע' כינראה שגורם טהורים . וכך
הגיה מהר"ש ל' למידתה כפז
הר"ב דרך האורגים וכו' ועיין בלשוננו בסוף פרקין . ובמשנה
ד' פרק קמח' דערלה : צינורא פי' הר"ב מולג' מזלגותיו .
מתרגמינן כנורייטא . הר"ש . ומ"ש הר"ב ויש מק' קטנות
שמוחטין בו . גמ' בפ' צמר' דמנחות דף ק"ו . ופירש"י
שמוחטין בהן פטילות . מפילין ראשי פטילות כשהן שרוטין .
ובלע"ז ממוקד' . ומקמ' בהן נרות של מגורה פאפרס
שכחובן :

טמאה מפני כפה וכן השן של מעד' . שיעור
כלן כדי לעשות מלאכה : ג' מרחוק
שנפגם טמא . עד שניטל רובו . נשבר
מקיפו טהור . קורדוס שניטל עושפו טמא
מפני בית בקועו . ניטל בית בקועו . טמא
מפני עושפו . נשבר מקופו . טהור : ד'
מגריפה שניטלה כפה . טמאה מפני שהיא
בקורנס ידנרירבי מאיר . וחכמים מטהרין
מגירה שניטלו שיניה (גמ' ונשתיירה) אחת
(גמ' בינתיים) מבינתיים . טהורה נשתייר בה
מלא הימים במקום אחד . טמאה חמעצר
והאזמל . והנפסלית המקרה . שנפגמו .
טמא' ניטל חיסומין טהורין . וכולן שנהלקו
לשנים . טמא' . תיץ מן המקדה . והרוקני
בפני עצמ' טהורה : ה' מחט שניטל חרירה
או עוקצה טהורה אם התקינה למיתוח .
טמאה : של סקיין שניטל חרירה טמאה .
מפני שהוא כותב בהניטל עוקצה טהורה
של מיתוח בין כך ובין כך טמאה . מחט
שהעלתה חלודה . אם סעכבה את התפור'
טהורה ואם לאו טמאה . צינורא . שפשטה .
טהורה . כפפה . חורה

לפשיטה : כשתייר בה . מן הפנינים הסיים
במקום אחד . עמאה . התגייה דבאותו מלא הסיים שהוא שלם
חזיא לגרר . ושיעור מלא הסיים כל מה שאפשר לאדם להרחיב
בין אצבע לאמה : מעצר . כלי ברזל שהחריט מנפר בה
הנסרים . דולדור'א בלע"ז : אזמל . מעד קטן שמלין בו את
הסייג . מרגום מרבת זור' . אזמלון חריטין : והמפסל' .
ברזל מחודד קבוע במוך עץ ומוליכין ומביאין אותו על הלוח
ומחליקין אותו . לשון פסל לך : מקדה' כלי שבו מתקבים
הלוחות . שנפגמו . כבקעו . ניטל חסומין : כפי המוצ
אאל"ו בלע"ז והחסומין פיהן בו כדי שיהא חד לחתוך יפה . וזכו קרוי חסומין : והרוקני . העץ שהמפסלת קבועה בו . קרוי
רוקני . ואם ניטל הברזל שפוסל ומחלי' ונשאר העץ לבדו בלא ברזל טהור : זה חרירה . כמו חורה . החד שמכניסין בו החוט :
עוקל' . הראש החד שמכניסים בצגד כשתופרין . כמו עוקלי מאנים . שהוא החד שבתאנים : אם התקי' למתוח . דרך האורגים
שלוקחים מחט שבור' ונותנים אותה צפת הבגד כדי שימתחן שפופותיה : מחט של סקאים . מחט גדול שחופרים בו הסקים
העשויים משער עזים וכיוצא בהן מן הבגדים הגסין : שהוא כותב' בה' צפינקס של עשה : של מתוח אם התקינה למתוח בה
שפת הבגד בדרך שהאורגים עושים : בין כך ובין כך טמאה . שברי היא ראיה למיתוח בלא עוקצה ובלא חרירה : אם מעכב
את הפסירה . שאינו יכול לתפור בה מפני החלודה . וי"מ דכל זמן שרושם החלודה נכרת בצגד . היינו עיכוב הפסירה וטהורה .
זהכי משמע בפ' במה בזה (דף כ"ב) : צנורא . מולג קטן עקום צראשו ורגילין להסך בו בשר על גבי גחלים . ויש מן קננים
שמוחטין בהן פטילות ומקאים בהן גרום . וכשפטה הוא כמחט שניטל חרירה ועוקצה וטהורה : וי"מ פין

כ' שם סלסל
ג' שם סלסל
ה' שם סלסל
ו' שם סלסל
ז' שם סלסל
ח' שם סלסל
ט' שם סלסל
י' שם סלסל
יא' שם סלסל
יב' שם סלסל
יג' שם סלסל
יד' שם סלסל
יז' שם סלסל
יח' שם סלסל
יט' שם סלסל
כ' שם סלסל

חזרה לטומאתה היסנה הרמב"ם פ"א מה' כלים (הל' י'):
 ו והפין רמב"ם גורם חפין בחי"ס: וכן העתיקו התוס'
 פ"ח לשנת דף פ"א: וכבר כתבתי בזה בפ"א משנ'
 ד' כס"ד ע"ט: אפילו אחת טמאה: כתב הר"ב ואע"ג

ד' כס"ד ע"ט: אפילו אחת טמאה: כתב הר"ב ואע"ג
 דהשינים בפני עצמן בלא שפוחת
 טהור קבען בשפוחת טמאין הכי
 מניא בפ"ח דשנת ד' פ"א ומסקי
 התוס' (ד"ה חפוי) שאף ע"ס
 שהם ראויין קצת קודם שנקבעו
 (דאלת"ה מאי קמ"ל) אפי"ה
 טהורין: דגולמי כלי מתכות
 טהורה: קבען בשפוחת טמאין
 שנמנר מלא בתו: ע"כ:

טבעת של אמוג וחות' שלה של
 מתכות טהורה: השן שבטס שבפוחתת
 ושכמפתח: כמאה בפני עצמה:
 הברומין האשקלונין שנשברו והאונקלי
 שלהן קיימת: הרי אלו טמאין: המעבר
 והמורה: והמגוב: וכן מסרק של ראש:
 שניטלה אחת משיניהן ועשאן של מתכת:
 הרי אלו טמאין: ועל כולן אמר רבי יהושע
 דבר (ס"א חט) חרוש חרשו סופרים: ואין
 לי מה אשיב: דן' מסרק של פשתן שניטלו
 שיניו: ונשתייר בו שתיים טמא: ואחת
 טהור: וכולן אחת (ס"א) אחת בפני עצמן:
 טמאות: ושל צמר שניטלו שיניו אחת
 מבינתיים: טהור: נשתייר בו שלש במקו'
 אחד: טמא: היתה החיצונה אחת מהן:
 טהור: ניטלו ממנו שתיים: ועשאן
 למלקטת: טמאות: ואחת: והתקינה לנר
 או למיתוח טמאה: פרק י"ד

ז הברומין פ"י הר"ב עץ גדול
 כו' ותולין כו' ללוחיו'
 של מים: כלומר ללוחיות מלאים
 מים: וכן הוא בפ"י הר"ב:
 והערוך ערך אונקליות:
 דהמגוב כן הנוסח בכל הספרים:
 וכן העתי' הר"ב: גם הרמב"ם
 בסירושו: ואע"ג שבדקום ישן
 נמצאו בפ"י הרמב"ם המגוב:
 וממנה העתיק הר"ב המגוב: אבל

גירסא זו אינה נכונה: שהרי גם בחבורו (פ"ד מה"כ הלכה י')
 שתיק המגוב וכן הגי' עוד במשנה סוף מס' טבול יום (משנ' ו')
 וכך העתיק גם הר"ב: דן' ושל צמר שנעלו שיניו אחת
 מבינתיים: טהור: כו' ד' דיבמו' ד' מ"ג פריטין הא נשתיירו
 בו כ' במקרא' טמא והדר תני נשתיירו כו' טמא ג' אין כ' לא:
 ומשני הא בגוויית' הא בברוי' פירש"י ב' שור' שינים יש למסרק
 של צמר יחזונו ופנימו' החזונה עקר המלאכה והפנימית לקלוט
 הזמר שלא יסול והלכך בחזונות צריך ג' במקו' אח' והפנימיות
 דיון כו': למלקטת פ"י הר"ב ללקט בן את השער כמו
 ששינו כפ' אלו הן הלוקין דף כ' ר"א אומר אפי' לקטן
 במלקט ובר היטני חייב הר"ב: אחת והתקיל כו' הכא בעיא
 סיקון דלא חויא לכתוב שאלו המחטים קטנים הם: משא"כ
 כרישא שאותן המחטים עבים וחויין לכתוב ואין צריך תיקון:
 קד פירש הר"ב (ליבא דרב פפא) אמאי דאמרי' הכס בגמרא
 דיבמוס הא בקטניתא הא באימתא: פרק י"ד

חזרה לטומא ה: נ' עין המשמש את
 המתכת טמא: והמתכ' ומשמש א' העין
 טהורה: כיצד: פורתת של עין והפין שלה
 של מתכת: אפי' אחת: טמאה: פורתת
 של מתכות והפין שלה של עין: טהורה:
 טבעת של מתכת וחותם שלה של אמוג:
 טמאה: טבעת של אמוג וחותם שלה של
 מתכת: טהורה: השן שבטס שבפוחתת
 ושכמפתח: כמאה בפני עצמה:
 הברומין האשקלונין שנשברו והאונקלי
 שלהן קיימת: הרי אלו טמאין: המעבר
 והמורה: והמגוב: וכן מסרק של ראש:
 שניטלה אחת משיניהן ועשאן של מתכת:
 הרי אלו טמאין: ועל כולן אמר רבי יהושע
 דבר (ס"א חט) חרוש חרשו סופרים: ואין
 לי מה אשיב: דן' מסרק של פשתן שניטלו
 שיניו: ונשתייר בו שתיים טמא: ואחת
 טהור: וכולן אחת (ס"א) אחת בפני עצמן:
 טמאות: ושל צמר שניטלו שיניו אחת
 מבינתיים: טהור: נשתייר בו שלש במקו'
 אחד: טמא: היתה החיצונה אחת מהן:
 טהור: ניטלו ממנו שתיים: ועשאן
 למלקטת: טמאות: ואחת: והתקינה לנר
 או למיתוח טמאה: פרק י"ד

ו והפין שינים של מפתח שבתן פותחים הדלת: וזורת זו
 המפתח ידוע במלכות מזרים ובכל ארץ ישראל: אפילו אחת
 טמאה: ואע"ג דהשינים נפתי עצמן בלא שפוחת טהור: קבען
 בשפוחת טמאין: מ"מ השינים חשובים עקר והשפוחת משמשת:
 אמוג: קוראלי בלע"ז והוא לוח
 במזולה יס' ומחלתו רך קודם
 שיקפאסו האויר ומכתמי' בו הות'
 ובמק' עני' אמוג: השן שבטס
 לא דמי לפין של שפוחת: שהשן
 משמשת בפני עצמה משא"כ
 בפין: הלכך טמאה בפני עצמה:
 ז הברומין: עץ גדול ארוך:
 ויולאי' ממנו אונקליו' אילך ואילך
 ותולין באותן אונקליות ללוחיות
 של מים באויר כדי לנגן:
 ורמב"ם פ"י כמין יזר ואונקליות
 סביבותיו וכו' מעלין הכלים
 שנעלו לכור: האשקלונין:
 שנעשית באשקלון: המעבר
 והמורה והמגוב: כלים עשויין
 לנקו' הבבוא' מן הסבן ולהעביר
 הסבן ממקום למקום: המעבר
 יש לו שינים ודומה ליד של בני
 אדם: ובו מעבירין הסבן מחקום
 למקום והמורה בנוזרים החטין
 בגורן: לפיכך נקרא מורה ושיניו
 מרובות משיני המעבר: והמגוב:
 שיניו מרובות משיני המורה ובו
 צוררים הבבוא' אחר שזרו אותה
 במורה: דבר חדש חדשו סופרי'
 ראויין היו להיות טהורים:
 דפשוטי כלי עץ גינה: ומשום
 שן אחת של מחק' לא נחקה להו
 טומאה: ואין לי מה להשיב מפני

מה אמרו כן: ח מסרק של פשתן: יש לו שינים מרובות כעין
 מחטים ארוכים חשובים בעץ ובו סורקים הפשתן: ונשתייר בו
 שתיים טמא: אם לא נשתיירו בו אלא כ' שינים בלבד טמא
 המסרק דאכתי חון למלאכתן: אחת אחת בפני עצמן: טמאות כל
 שן ושן בפני עצמה שנעלה מן המסרק טמאה: דחויא לכתוב כה
 בפנקס של שעה: ושל צמר: מסרק של צמר: אחת מבינתיים:
 שמכל שלש רסימכות נעלה האמצעית מן לא חוי: היתה
 החזונה אחת מהן טהור: השן החיצונה של המסרק היא רחבה
 ואינה ראויה לסרוק כה בעין החזונה שבמסרק הראש שלגו'
 הלכך אם החזונ' אחת מן השלש ששאריו: טהור המסרק שאינו'
 ראויה לסרוק כה שאין כאן אלא כ' שינים: ועשאן למלקטת:
 ללקט בן את השער: והתקינה לנר: להוציא בה הפתילה:
 ולהיטיב בה את הנר: ולמיתוח: גרסינן כלומר למתוח כה
 שפת הנבד כדרך האורגים (שפוחתים) מחט בשפת הנבד:
 כדי שימתחו שפוחתיה: פרק י"ד

ברק יד ברי מתכות שנתרועעו ונשברו: כמה היא

שיעורן כמה יהי שיעור השבר הנשאר
 מהן ויקרא עושה מעין מלאכתו ויהיו חסובים כלים ליטמא :
 מיהם : שמחמתן צו מים . והוא גדול מקומקום כדי לקבל
 סלעים . שכל סלע ד' דיגרון :
 הלכס . אית דגרוסי הלפס . והוא
 כלי נחשת גדול . שמרתיחים
 בתוכו מים ונותנים בו קיתונות
 קטנים להדימן בתוכו : כלן
 בפרוטות . כלן משערים אס יט
 צפצפר שלהן כדי לקבל פרוטות .
 ואין הלכה כר"א : המחוטר הנפ'
 טמא . ר' עקיבא מירי בתחלת
 עשייתן של כלים . וקאמר דכלי
 המחוסרי הכסוי שלהן טמאין .
 דמקרו נגמרים מלאכתן . הגפה .
 מלשון יגופו הדלתות (בחמיה ז')
 והרבה יש במשה . כדי שיפתח
 ויגוב ותיגב . אפ"פ שגסן לא
 קנה דבמסכת מעשר שני (פ"ג)
 משנה י"ב) פירוש שסכה אותן
 במגופה : ומחוטר לשיטה טהור
 שהוא חשוב גולמי כלי מתכות
 שאין תקבלין טומאה : לטובה .
 ל' לטוב כל חורש נחשת וברזל
 (בראשית ר') : ב חויבא .
 טובנים לעשות בראש המקל
 כמין תפוח של ברזל והוא הנקרא חויבא . וכל עבדי מלך מצרי'
 היום נוסאים בידם מקלות הללו . וקורין להם בערבי אדלבו'ס
 ופעמים שנועדים בהם מסמרים כדי שיכו בהם מכה רבה וקס'
 ג' סדרים של מים זריזו חסוב כלי ואין הלכה כר"ש : עשאן לנו
 כגון שעשאו במסמרי' דקים מצויירים כדי ליפות את המקל
 טהור דהו מתכת המשמש את העץ דתקן לעיל שאז טהור .
 אבל כשעשאן להכות ולהכות הרי עץ המשמש את המתכת וטמ'
 מיקת כמין שזופרת של מתכת והכנים בה . את המקל : וכן
 בדלת תחת הדלת כדי שלא תאכלנו הארץ : היתה כלי היתה
 שזופרתו כלי בפני עמיה ומברתה למקל ואחר שזברה ראוי
 להשמש בה בכלי (טמאה מקבלת טומאה וטמא כמו שהיה) :
 מאומתי היא טרת' מונקת שנטמאת מאומתי טהור ותל' מירי
 טו : אחת משחבל' משי' שחית' ויפחו צורתה : משיחבר' משיחבר'
 בדלת' או במקל ויקענה במסמרי' שלא תשמש עוד בכלי כבר
 בטל שם כלי ממנו וינאה מירי טומאת' : ג הקנטר של בנאי .
 פירשו בו שהוא שבת ומטה של ברזל שהנאים חותכים בו את
 הכות' : הקור' יתד . כמו ית' ב' דק' ויכס' דתקן
 בריש פרק קמ"א דבילה : חרש' נג' : יתדות אהלים . נועלים
 יתדות של ברזל בא' ומוקמי' אהלים וקושרים מתרים
 ביתדות' ואין זה תשישו ע"י ק"קע' שהרי לדבר המעלט'
 הן משחסי' ויתדות הנשוחות מודדי הקרקע לחלוקת א' יים .
 פעמים יתדות נקרקע וקושרים בו חבל ומודדים :

ברק יד כמה היא שיעורן סי' הר"ב והיו חסובי כלים ליטמא כלומר לקבל טומאה

וכן שאם היו טמאין שיטארו בטומאתן . כמ"ש בריש פרק
 דלעיל בשם הרמב"ם [ד"ה שנחלקו] ועיין בפ"י הר"ב
 בסוף מקנ"י דלקמן :
 ברי למלא' צו מ' לשקות .
 וכן כדי ליחס צו .
 לשקות תוספתא הביאה הר"ש :
 מיחם כתב הר"ב שהוא גדול
 מקומקום . וכן כתב
 הרמב"ם . וז"ל דכלי מתכות
 הוא שקורים למיחס לכלי הגדול
 וקומקום לכלי הקטן . דאלו
 בכלי חרס פי' הר"ב איסכא
 במשנה ז' פ"ג : לקבל קיתוני'
 של מתכות . הרמב"ם רפ"א
 מה"כ : חמיפה והר"ב גורם
 הגפה וכן הוא בדפוס יטן .
 ומ"ש הר"ב מלשון כו' כדי שיפת'
 כו' דבמסכת ע"ז פ"ה משנה ג' .
 וגו' הר"ש כגו' הספר . ומפרש
 גם כן כסוי . וכתב חטיפא
 מלשון חמס' דמסרגס הטופין
 שנגזלה הכיסוי . ע"כ . ולא
 הבינותי דבריו אלו . דא"כ
 העקר חסר מן הספר דכסוי
 עלמו מאן דבר שניה . ועוד
 מחוסר וחטיפה שהיא ג' כ מעין גול וחסרון תרתי למע לי עוד
 כתב הר"ש ד' מ' חטיפ' כמו טפיח' וכדתניא בתוספתא . עד
 שיטעה פיופי' כגון שפיו עגול ומשפע פיו לצד אי ומכה בקורנו'
 ונעשה כעין צנור' שמתוך כך כשנערה ממנו מים יוצאי' ומלקחי'
 דרך אותה שפה . וטפוח מל' טפח ליה בסגדלי' (מ"ק
 ד"ה"ב"ב כ"ב) ע"כ : ב חזינא כתב הר"ב גיהגי' לעשו' כו'
 ושעמי' שנועזי' כו' כלומר ואין עושין חויבא אבל נועזים כו' .
 והיינו סימרו' עשאן לגוי' לשון הר"ב כגון שעשאו במסמרים .
 דקים מצויירי' מלובגו' בדדיל' הרמב"ם בנא' : ב"ר הלל אומר'
 משיחבר' ל' מהר"ם כ"ל לפרש אף יחבר דטמא' עד שיחבל ויחב'
 דאי חביר למודיכ' א' כ רישא דקתני וחברה טמאה אתיא כב"ש
 אבל השתא גיחא דאתיא ככ' ע' תניא בהוספתא בש"א משיחב'
 ובה"א משיחבר דברי ר' מר' ר' אומר בש"א משיחבל ויחב' ובה"א
 אומר' משיחב' או משיחבר' . וסת' מתני' ר' מ' והוא דלא חשיב לה
 בדהי קולי ב"ש וחומרי ב"ה משיח' דלר"י ב"ה לקולא . עכ"ל
 ואפ"ב דפס"ה דעדיו' שנינו הרב' מקולי ב"ש וחומרי ב"ה בשם
 יחיד ש' אתר פנס' ל' מהר"ם כפ"ר ש' שכתבתי שם בריש הסר' .
 שאותם היחידים העידו על א' וזיהינו שאין חולק עליהם . ואלו
 הכא נחלק ר' ודא' וזיהו גם שם הראיתי הרבה סתמות דלא
 כאותן יחיד' . וא"כ כ"ש הך דהכא דסתם לן כר"מ שהיה לו
 לרבינו הקדוש לשנותה במסכת עדיות . ובהדי הני סתמו
 דב"ש לקולא ובה' לחומר' שנס' ד' . גהקנטר כתב הר"ב
 פירשו בו שהוא שבת וכו' שהנאים חותכים

מ' פ"י פ"א חס'
 כלים ה"י אב
 ב פס פ"א הל' צ'
 ב פס פ"ד הל' ט'
 דה פס הל' ט'
 ו פס הל' ט'
 ז פ"א הל' ט'
 ט פס פ"א הל' ט'

שלשלת

שלשלת

ואפ"כ כו את הכותל . כן הוא הלשון בערוך . אבל הר"ב
 שפתיק בשמו והוא עשוי לחפוף בראת הרזל : ושל קפן
 י' ספחים . הרמב"ם ס"ט מה"כ : וכל הנסיון ר"ל
 נסיון של מתנות הרמב"ם : רח"ץ משל מוחס' כמז

אם שלם
 כח"פ פ"ט
 ע"י ה"ה
 נ"ט ח"ט
 ד"ט ח"ט
 ה"ט ח"ט
 ו"ט ח"ט
 ח"ט ח"ט

שלשלת של משוח' טמאה העשו' לעצי'
 טורה : שלשלת דלי גדול . ארבעה
 טפחים ושל קטין עשרה חמור של גפחין .
 סמא . מגירה שעשה שיניה בתוך החור .
 טמאה עשאה מלמטן למערין . טהורה .
 וכל הכסוין טהורים חוץ בשל מיתם : ד'
 הטמאין שבעגלה . העול של מתכות .
 והקטרב . והכנפים המקבלות את הרצועה .
 והברזל שהחת צוארי בהמה . רכוסך .
 והמחגר . והתמחויות . העגלה והצינורה .
 ומסמר (גם אחד) המתבר את כולן : ה'
 הטהורין שבעגל . העול המצופ' . וכנפים
 העשויות לנוי וישופרת המשמיעות את
 הקול .

מסורש בתוספתא : עשאה מלמטה למעלה . שהסכה ונתנה
 הסוכה בחור הדלת : טהורה א"ע של ארבעה במסור . כל
 הכסוין טהורין . לפי שאין לכסוין שם בפני עצמן : חוץ משל
 מוחס' . וכל כיוצא בו שיש לו שם בפני עצמו ומשתמשין בו בפני
 עצמו . כמו כיסוי טני של רופאים דתן לעיל שרק טבעת אדם
 (משנה ג') דמתא לדברי הכל . לפי שמתחילין בו סמנים : ד'
 העול של מתכות טמא . דפשוטי כלי מתכות מקבלין טומאה :
 קטרב . שני עצים יש מצד זה תן העול ומצד זה תן העול וכן
 נקובים . ומכניסים בתוך אותו נקב עץ ושמן קטרב וקוסרי'
 אותו שלא ישמטו בקרק' ורמב"ם פירש שהקטרב הוא העץ
 שנחשך על שני צדדי הבהמות והעול באמצעו . והכנפים הם
 שני קצות של קטרב . מל' על כפי בגדיהם . והם של ברזל :
 המקבלות את הרצועות . כלומר אם נעשו הקצוות של קטרב
 לקבל בהם את הרצועות . הן טמא' שהסובי' כלי' אבל אם
 נעשו לנוי טהורי' לפי שהיא מתכת המשמשת את העץ :
 והברזל שתחת צוארי בהמה . קוסרי' על צוארי בהמה ברזל .
 כדי שלא תחנק בחבל שקוסרי' בו הקטרב : הסומך יש באמצע
 העול כמין טבעת גדולה . ובו נכנס ראש הבהמה וראש
 העגלה ואותו טבעת קרוי סומך : מחגר' חבל שקוסרי' תחת
 צואר הסור . ואית דגרסי והמסגר . והוא יסד שנותנים בקצה
 העול שלא תפצות העגלה מפני אורך העול . תתחזק' .
 קפרות קטנות של עול וקריון תמחויות : עגבל . הוא הברזל
 המקשה בתוך הזוג : גזר' . אונקלי' שקובצים במשאוי
 שבעגלה שלא יפול : ומסמר המחגר את כולם . כלומר כל
 מסמר שנעשה לחבר הפרקין של עגלה זו בזו . לאסוף
 המסמרים שאינם עשויין לחבר אלה לנוי . טאלו אין תמחאין :
 כמין ששופרת של קנה הלול רגילין לעשות
 והאבר

למדון מן הכלל אטילו במקום
 שנלמד בהן חוץ מה"כ :
 ד' העול של מתכות . העץ
 הנמשך בין שתי
 הבהמות אשר יוליכו העגל יקר'
 עול' . והוא מדוכק בעגלה' ואם
 היה ממתכות כו' הרמב"ם . ועיון
 מ"ט בדבור וחסמיות :
 והקטרב פי' הר"ב שני פ"א
 כו' ומכניסי' כו'
 עץ ושמן קטרב . כך פי' הר"ב
 בשם הערוך . וצריך לומר בין
 לפי זה . בין לפי הרמב"ם .
 דקטרב דמפניק של מתכות .
 וכ"כ דתנן בספ' לספין כו' ופי'
 הר"ב של ברזל . וביינו ספן
 רגילין אבל דמפניקין מירי'
 בשל חרס' ומסוס שאף דבר הלמד מענינו לא הוצרך לפרש .
 ואף נכאל כך הוא . ועיון [מ"ט] בערוך דלקמן משנה ג' :
 והברזל שתחת צואר הבהמה . ל' הר"ב קוסרי' על צואר
 הבהמה כהול כו' וכן ל' הרמב"ם . ור"ל שהקוסרי'
 הוא על צואר הבהמה . אבל הברזל מוכח מתחת הצואר :
 המחגר לשון הר"ב חבל שקוסרי' תחת צואר הסור . כ"כ
 הר"ב . וצריך לומר דהכא בשלשלת של מתכות
 הוא כרגילין . ומ"ט הר"ב ואית דגרסי הססגר והוא יסד
 וכו' כפי' הרמב"ם הוא שמשרש' יסד' וכו' אבל גירסא ג"כ
 המחגר . וכן העתיק בספרו פי' [להלכה] ומלאתי כמוב
 שהוא תלשון חגר ע"כ . ויקרא כן על שהוא מונע העוות ויחיה
 השם המחגר . כמו מספף פאה . (ישעיה י') שפירוש
 מסיר הסעפים : והרובות ל' הר"ב קערות קטנות של
 עול . והוא ראש העול והוא חלק של צוארי הסורים . ערוך .
 אבל נראה שלפי דבריו העול דתמחי' . הוא עול שעל צואר
 הבהמה . לא העץ הנמשך בין שתי הבהמות . כמ"ט לעיל
 בשם הרמב"ם . (ועיון במשנה ב' ס"א) והוא מרש סמחיות
 וכן מקום הקערות אשר ישמו בו האבני' . וזולמן
 ה' הטהורים שבעגלה . של עץ כ"ל מהר"ם : העול
 המנופה . עיון מ"ט במ"ד פי"א (ד"ה ומנופה) :
 וישופרת המשמיעות את הקול . כיון שאינן משמעות
 כלום . אע"כ דהשמע קול בכלי מתכות טמא .
 ה"מ היכא דעבד ליה לקלא' אבל הכא אינו לא לנוי בעלמא'
 וכן האבר שכלד וכו' . לנוי בעלמא' תולין אותו . וכן הסובב של
 כגבל . אע"פ דשל מתכות
 הוא

ה העול המנופה . ברזל טהור . לפי שהוא מתכת המצמח את העץ .
 מתחת צואר להשיע קול :

והאבר עומרת שנותנין בלד זאורי בהמה לנוי : והסוכב של גלגל גלגל בעלה של עץ עושים סביבותיהם של ברזל שלא ישבר בטרשים ובכלעים : טסין לוחות דקות פחי הזהב מתרמגי טסי דהב : סגדל בהמה של מתכות טמאין לפי שעשוין לשתו

בהן אנשי החיל במלחמה: שעם מין גמי: הסייף מאימתי מקבל עומא" בסייף שהעלה חלודה זיירי שהוא טהור ומאימתי מקבל עומאה משיסופנו כלי יש לזורפין ולחרשי ברזל שקרוי הזורפי בל מקרא ומרגמו שופיכא ובו שנין מחליקין את הכלים שהעלו חלודה להסיר חלודתן: משיסחינו במשחות שלו להסיר חלודתו: ו כסוי טני של מתכת של בעלי בתים טהו כדברי חכמים דפליגי עליה דר"ג לעיל בפ"ג (משנה ו') וזהו מרקו ולטשו ועשה ממנו מראה: יהודי מטהרי דם"ל מראה לא משוי ליה מנא : וחכמי מטמאין דמראה משוי ליה מנא והל' כחכמים: ו כלי מתכות מיטמאין ומיטהרין שבורי כלי מתכות שנטמאו במת ונשברו חזר ועשה מהן כלים : בו ביום שחזרו לטומאתן ישנה כיון שהזה עליהן בעודן שלמים ונשברו א"כ להמתין להזאה שיהי עד השביעי. לא אפי' ביום א' מזה ב' הואת אחת קודם שבורה ואחת לאחר שבורה. והן טהורין מיד דר"א כרשב"ג ס"ל דאחר לעיל בפ"א דלא אמרו חזרו לטומאתן וישנה לא לכלים שנטמאו בטומאת נפש בלבד וטעם גזירה

זו משום גדרמי הטאת כדפרישנא לעיל הלכך לא חשו לא שיהא כאן ב' הזאות ומיהו בעודן שבורות לא מהניא הזאה ללא שייכ' הזאה בשבריובעי' גמי שפאה שבורה מפקת בין הזאה להזאה לפי שיש הפסק ימים בין הזאה שלישי להזאה שביעי ולא רצו להחמיר בחזרת טומאה ישנה שהיא דרבנן והקלו שבעיל בה הזאה אפי' שתיקן הזאה ביום א' ר' יהושע אומ' אין הזאה פחו משלישי ושביעי דתיקון כעין דאורייתא והל' כר' יהושע: וכן מפקת של ארכובה שמתקפל כארכובה עם השוק שעשו כמין נון הפוכה שלנו ורוב משפחות שבראין ישמעאל הם כן: ר' יהודה מטמא ואלו ה' כר' יהודה: ושל גם כמין גס יונית. שהיא כמין נון הפוכה: היו בו חסין כשגבר מתוך גומי ונשת"רו בו חסין או נקבין חסין הם השינים נקבין שנגס' בהן שיני המגעול שפעמי' במפתח יש שינים והן נגס' נקבין המגעול ופותחי' ופעמי' יש נקבין במפתח ומכנים אותן נקבין בשיני המגעול ופותחי' אלו שפרצו זה לתוך זה שלא נטלו החסין ולא נסתמו הנקבין לא שפרצו כגון שנעקמו החסין ונחרטבו הנקבין שנגועים זה בזה :

והאבר שבצד זאורי בהמ' הסוכב של גלג' הטסים והצפויים ושאר כל המסמרות טהורין סנדלי בהמה של מתכות טמאין של שעם טהורין. הסייף מאימתי מקבל טומאה משיסופנו והסכין משיסחינו: ו כסוי טני של מתכת שעשאה בו מראה רבי יהודה מטהר וחכמים מטמאין מראה שגשברה אם אינה מראה את רוב הפנים טהורה: ו כלי מתכות מיטמאין ומיטהרין שבורין דבריר אליעזר רבי יהושע אומר אינן מיטהרין אלא שלימין כיצד הזה עליהן נשברו בו ביום התיכן וחזרו והזה עליהן שנית בו ביום הרי אלו טהורין דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר אין הוייה פחות משלישי ושביעי: ה מפתח של ארכובה שגשבר מתוך ארכובתו טהוריר' יהודה מטמא מפני שהיא פותח בו מבפנים וישל גם שגשבר מתוך גומי טהור היו בו חסין ונקבין טמא נטלו חפין טמא מפני נקבין נסתתמו נקבין טמא מפני חפין נטלו חפין ונסתתמו נקבין או שפרצו זה לתוך זה טהור מסגנת

הוא מ"מ בטל הוא אלל הגלגל וכן כו דבחר הכי מהר"ם : סנדרי בהמה שלא לזוק בפרסותיה באכנים רשי פ"ו דשנת דף כ"ט: של שעם טהורין שאין חסוב

מטמאין לטון הר"ב דם"ל מראה לא משוי ליה מנא ו"ל מהר"ם ר' יהודה סוכב לא נבטל הכסוי לגבי מראה ולרצנן נבטל לגבי מראה עד כאן : ו הזה עליהן נשברו בו ביום ר"ל ביום השלישי מטומאתו הרמב"ם : רבי יהושע אומר אין הזאה פחות מג' ו' פירש הר"ב דתקון ובעין דאורייתא כלומר ואין שצירטן עולה להם במקום ימים והוא הדבר שאמר במחלה אינה מטהרין אלא שלמים כ"כ הראב"ד פרק י"ג מהלכות כלים (הלכה ג') ודלא כהרמב"ם שמזריך לר"י הזאה ג' ו' כשהם שלמים קודם השבירה או כשהם שלמים אחר ההיות :

ח מפתח של ארכובה פירש הר"ב שמתקפל כארכובה עם השוק וכו' וכ"כ הר"ש בשם הערוך: ו"ל רש"י בפ"ג דמנחות דף ל"ג וחבור השוק והרגל היו השוק זקוף מלמעלה והרגל שוכב כזה * ועיין לקמן: וישל גם פירש הר"ב כמין גס יונית שהיא כמין נון הפוכה * (וכן ראיתי בכתב מרוב של יוניתי וכוו שהוכרתי כבר ברפ"ג דמדו ד"ה כמין גמא) אבל קשי' לי וטובא שא"כ לית' בינייהו דשל גסדה לשל ארכוב' דלעיל דכל שיש למפתח שני קוים דזוקי' שוב אין הדל בין זה לזה לא כפי שינימו האדם זה ללפון ומערב' או דרוס ומערב' או לפון ומזרח ואין זוה הדל במפתחות עצמם וראיתי בפירש הרמב"ם ש בנא"י שמזייר של ארכובה דלעיל כזה * ושל גס דהכא מזויר' כזה * וכ"ל טעמו שצכפית הרגל והשוק וק"ל ובריש פרק קמא דפסחים כתב הר"ב שתי שורות כמין גס יונית שורה א' בזקיפה ושורה א' בשכיבה הקם נמי כדמות צורה זו אלא שכל קו הוא ממלא כל השטח אחד ברוחב מרחק הוא קו העליון וא' בארכוב הוא קו הזקיפה ועיין (בפי' הר"ב) במשנה זו פרק כ"ח : והאפרכס

מסגנת דהיינו כזה * (וכן ראיתי בכתב מרוב של יוניתי וכוו שהוכרתי כבר ברפ"ג דמדו ד"ה כמין גמא) אבל קשי' לי וטובא שא"כ לית' בינייהו דשל גסדה לשל ארכוב' דלעיל דכל שיש למפתח שני קוים דזוקי' שוב אין הדל בין זה לזה לא כפי שינימו האדם זה ללפון ומערב' או דרוס ומערב' או לפון ומזרח ואין זוה הדל במפתחות עצמם וראיתי בפירש הרמב"ם ש בנא"י שמזייר של ארכובה דלעיל כזה * ושל גס דהכא מזויר' כזה * וכ"ל טעמו שצכפית הרגל והשוק וק"ל ובריש פרק קמא דפסחים כתב הר"ב שתי שורות כמין גס יונית שורה א' בזקיפה ושורה א' בשכיבה הקם נמי כדמות צורה זו אלא שכל קו הוא ממלא כל השטח אחד ברוחב מרחק הוא קו העליון וא' בארכוב הוא קו הזקיפה ועיין (בפי' הר"ב) במשנה זו פרק כ"ח : והאפרכס מסגנת

מסגנת כ"ט פ"ג הלכה ו' שם פ"ה הל' ב' ג' שם פ"ה הל' ג' דף סס"ג הל' ב' דף סס"ג הל' ב' דף סס"ג הל' ב'

והאפרכים פי' הר"ב כלי של רחמים כו' וזמניו בו חטים כו' וכו' הרמב"ם וכן פי' עוד הר"ב והרמב"ם גם כו' הר"ע בסוף הטלתין וקשה לי על הר"ב שמוסגה ג' פי' דב"ב פי' הקלת האפרכים שעושים סביב לרחים לקבל הקמה כו' וכו' עוד בקלה דתני במשנה ג' פרק ד' דזבים אבל סס לא כתב שהוא

אסר כשהוא רחוק מהאפרכים (סס) חסר קלת כפי הר"ב ומשונים אפרכים ולפיכך אני אומר שהר"ב הר"ב שני פירושי וליאוספולי כפי דמה פי' שם על קלת אפרכים' לי' הרמב"ם הוא וליאוס חס' שהוא לקבל קמה כהרמב"ם אבל פי' תרמוי"א בלעז וכן פירש'י גרוס חגיגה ד"ג על אפרכים דקמסי שהביאו הר"ב והר"ע לק' בסוף טילתין לראיה לפירושו שהאפרכים הם כלי כו' וזמניו בו חטים כו' של מחכות טמאה פי' שם לו שם בגמ' עליו הרמב"ם ספיט מהלכות כלים :

פמ"ו כלי עץ כלי עור כו' טעויות (טהור) מדין טורח אבל מד"ם יש טהור עליהו) ועיין (פי' הר"ב) במשנ' ב' וכן (מ"ט) משנה ג' ב"ב כו' גם עמ"ס בשם הסו' ברס"ו ב' ורת הקס' עיין ברס"ח: דהלוט כפי' הר"ב

מסגת של חדל כמזמנה של חמקת שהחדל נהון בה ומסגת וקולטת את הפסולת: מלמסן כסולי המסגת משפירו' בה ב' קבין ונעשו שלשסן נקב א' טו לא חזיה לנסן ב'ן: אפרכים כלי של רחמים רחב מלמעלה ומצר והולך מלמטה וזמנים בו חטים והוא מוליח אותם קמעה קמעה:

מסגת של חדרלי שגפרצו בה שלשה נקבין מלמסן זה לתוך זה טהורה והאפרכים של כרהכות טמאה פרק טו כלי עץ כלי עור כלי עצם כלי זכוכית יפשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאין נשברו טהורין חוד ועשה מזה כלים מקבלין טמאה מכאן ולהבא השי"ד והחב והמגדל כבורת הקשו' ובורת הקני' ובורת ספינה אבסנדרות שיש להם שוליים והן מחזיקין' טאה בלח שהם בור' ביבשיהדי או טהורין ושאר כל הכלים בין מקבלין בין אינם מקבלין טמאין דברי ר"מ ר' יהוד' או' דרדור עגלה ויקוסטו המלבי ועריבת העברנין ובור ספינה קטנה והארון אע"פ שמקבלין טמאין שאינן עשויין ליטרט' לא במה שכתובין ושאר כל הכלים המקבלין טהורין ושאינן מקבלין טמאין אינן דברי ר"מ לרבר' יהוד' לא עריבת בה"ב: ב' ארובו' של נחתומי טמאות

ומ"ס שם ב"ב: עיני' להם שוליים עינין מ"ס במשנה י"ג פי"ט דהלו' ד"ה יתקף: יש גם כורים ביבם שהגודש מחזיק עליהם ככלי שלהם שמי עשין כים שעשה שלמה בנסן כזלי רחמן וכן עגולים רשי' פי' דשכ דף ל"ה: ושאר כל הכלי' בין מקבלי' כו' לפי שהסכימו עליהן בשעת עשייתן שיטלטלו אוסן חלאין אם בהיות אסתר לכן שיטגעטו (וג"א) שיטגעלו וכן לשינו כפ"ג פה"ב) או שיהיה לכן בית אחיה שיוכלו לחושכס' או שהיו עומדי' על עגלה ובהיות לה הרמב"ם: שאינן עשין מחלתן אלא להטלטל מלאין' הרמב"ם סס וכו' מהר"ם שאינן עשין לטלטל לא מה שבסופן פי' זמנין טהורין חלאין לא יש בהן קלת ומיטלטל שפיר וכו' דרך כל חלו לטלטל וקסמות חלכים אין רגילים למלאותן ומיטלטל כשים בו קלת וכן עריבות העבדן ובור ספינה קטנה שאין יכנסים בה הרבה בני אדם על כן אין נחתים בו חטים כבור כי אם שעת' והיינו דקאמר' דאין עשין לטלטל מלא במה שבסוכו דהיינו דבר מועט ע"כ: והמקבלי' הם ויש להם שוליים חוקטן שאינן עשויים להתטלטל במגואן הרמב"ם סס: עריבת כס"ב כאשר תחזקת' טאה בלח הרמב"ם: ב' ארובות של נחתומים לשון הר"ב לוחם שהתאמיס עורכים כו' ונראה דגרוס כ"ב וכן

טכורין דאתקף כלי עץ וכלי עור. לסק האיטלטל מלא ודיק' ויש חינו מיטלטל מלא לכו' גדול יותר מדאי ואם יטלטלוהו מלא יסבר' בין מקבלי' בין שאינן מקבלי' בין שחבליו יותר ממ' סאה בין שאין מקבלין לא פחות דרדור עגלה חבית של עץ עגולה עשויה לוחם כעין אוחן טעוין בארץ רומ' ויואע"ס שהיא גדולה כיוון: היא לעגלה מיטלטלת מלאה ורקית דסב' היא חנ' טילטול ע"י שורים שמה טלטלו וקסמות חלכים כמין מגדל של עץ עשוי חדרים חדרים שנוהגים בו מיני מלאכל וכלים של סקה והמלכים מוליכין אותן בעגלה סוכלים בה ועריבת העבדנים עריבת של עץ שהעבדנים שורין בו עורוטיהן אע"פ שמקבלין טמאין כלומר אע"פ שמקבלין מ' סאה או יותר טמאין כדמפרש טמאין שאין מטלטלים אלא במה שבסופן שכתהן מלאה דרכן לטלטל עריבת בעל הבית לרי' מאיר טמאס דהוא טהורין קחטיב למימר דהני דוקא טהורין והשאר טמאין לרבי יהודה טהורה דרבי יהודה טמאין קחטיב למימר דהני דוקא טמאין והשאר טהורין והלכ' כרבי יהודה: ב' ארובות של נחתומים לוחם שהנתומים עורכים עליהן את הלחם ואות ספריס דגרסי עריבות טמאות

שמאות לפי שעשויון בצורת כלי. ואע"ג דפשוטי כלי עץ נהו
טמאות מדברי סופרים של בעלי בתים טהורין שאין עליהן צורח
כלי יסרהן ייבן בסריקין והוא שער בלשון יוקרא ומשום ששער
(ירמיה כ"ב) בערבו ונבטו ר'ובלעו מיניו: כרכמן לבטן וכרכוס:

דף של נחתומי דף של מסכת זלו
דף של עץ פשוטי כלי עץ אין מקבלין
טומא' ואע"ג דמ' מדרבנן
כשקבעו צכותל טהור לדברי הכל:
ר"א מטהר ואין הל' כר"א: סרוד
הוא סרוד דמגולעיל בכמ' דוכתי
והוא עריב קטנ' שהנחתו משתמש
בה' כדמפרגמינו את בגדי השדר
(סו"א ל"א) ית לבושי שמושא: גופסו
עשה לו מסג' סביב חרבו ויחבק
וגפיף אשה הקינו לסרוד של בעלי
בתי להיו קורץ עליו כלי לחפור
עליו הכנף. למחומר קורצתי (אין)
ל"ג): טמא' דס' לר"ש מפני מה
סרוד של נחתומי טמ' מפני שקורץ
עליו את הכנף ומוליך עלי מקרצו
למחור ושל בעלי בתים נמי אס'
התקינו להיו קורץ עליו את הכנף
ולחולץ עליו מקרצות להמורטת'
ואין הל' כר"ש: ג' יס נפה ירעה
ארוגה משער להוציא את הסלת
כף מן הסובין ולפי שיש סביב
היריעה זר של לוח גבוה נקרא' אס'
כמו שיש סביב הים יבשה: של
סילתים: צוררים הסלת: גודלת:

טמא וישראל בעלי בתי טהורין כרקן יאו
כרכמן טמא' דף של נחתומין ישקבעו
בכותל יר' א מטהר וחכמי' מיטמאי' כרוד
של נחתומין טמא וישראל בעלי בתים טהורין
גיפפו כד' רוחותיו טמ' נפרץ כרוה אחת
טהורין רש"א אם התקינו להיות קורץ עליו
טמ' וכן המעורר טמ': ג' יס נפה של סילתין
טמא וישראל בעלי בתים טהורין יהוד' אר' אף
של גודלו טמ' מושב מפני שהבנו יושבו
בתוכו וגודלו: ד' כל התלויים טמאין חוץ
מתלוי גפה וכברה של בעל הבית ידבריר"מ
וחכ"א כלם טהורין חוץ מתלוי גפה של
סלתין ותלוי בכרת גרנות ותלוי בגליד
ותלוי מק' הכלשין מפני שהן מסייעין בשע'
המלאכה וזה הכלל העשוי לסייע בשערת
מלאכה טמא העשוי לתלוי טהור: דה' רחח
של גרוסות טמא וישראל אוצרות טהור ושל
גחות טמא של גרנות טהורה וזה
הכלל העשוי לקבלה טמא לבנוס טהור:
ג נבלי

האש שגודלת וקיימת שער הכסים: מפני שהצנות הגערות
בשעה שגודל לוח ראשן מוסיבו אופן כמוד יס נפה לקבל שם מה
שיסול מראשן מן העפרות וערבוניה דרישא והל' כר' יהוד':
ד כל התלוי העשויין לכלי למותו צו: טמאין דהו חבור לכלי:
כברת ברנות עשויה להוציא הכסים ולקלוט המון ומניחי' הכברה
על שני עזים ומנהילין וכשהינעו מניסין ידיהן בתלוי שלה
ומנהילין והיינו דקתי דמסייעים בשעת מלאכה: מקל הכלשין
המחסיים בתוך הכלים לראות אם יש בו דבר שאין ליהן ממנו
מכס לזלך חרגוס ויחפש ובלש: שהם מסייעים בשעת מלאכה
מכניסין ויהיו בתלוי כשרוצים להשתמש בכלי ומסייעים צו
לעשות מלאכתן והל' כחכמי': דה' רחח סזורים בה הבואה
וקטניות בערבי אלחר"ה ובלע"ז סאל"ה: בגרוסות
העושים גרוסים של פיל טמא' לפי שיש לה בית קבול ועשויה
להכניס בה גרוסים: ושל אוצרות עשויה ללקט בה הסטה
שהיא זון הנדדים מכאן ומכאן ולנקותה שהתושב באוצר: ושל
גיטות להשליך החרצני והזנין חוץ מן הגת: לבנוס ממקור פורץ
חבל לא לקבל בתוכו:
ג נבלי

וכן העתיק במשנ' ו' פ"ו דעדיו וצערין כחוב ג' כ גירס' הספר
ומפ' ארובות ערובות שלשן שם הלחם: טמא וישראל כר"ב לפי
שעשוין בצורת כלי כ"כ הרמב"ם דלו לא נעשו בצורת כלי אפי'
מדרבנן לא היו טמאים: סרוד של נחתומים כמב' הר"ב ואל
סרידה כו' ג' כר"ש ומיכו

להרמב"ם סרוד להכל לא וו היא
סרידה דלעיל דליהו מפ' בסריד'
שהוא לוח נקוב מל' מעש' רשק
דמחורג עובד סרדא' כמ"ש הרב
בשמו במשנה ג' פ' חיולו הכל מפי'
שהוא כלי ישתמש בו בעת הליטה
לרמוץ אפי' די יושמו ממנה פני
הלחם זה ממנה שיצטרך אליהן
וסרגו' בגדי שרד ולבושא שמושא
ע"כ: אם התקינו כו' אע"פ שלא
בפסו' הר"ש: וכן המעורר טמא'
אחאן למ' ק להרמב"ם רפ"ה מה"כ
ולכרסב' דמדברי ר"ש הוא
המעורר פי' גאון וכן ערוך יען
ארכו אמה ומרדדו צו אפי' בקריק'
הר"ש: ג' יס נפה פי' הר"ב ירעה
ארוגה משער כו' ג' פ' הר"ש בשם
גאון וערוך והר"ב' כתב על זה
ברפ"ה מה"כ וז' ל וכן משמעו
בכל מקום שא צוה הסרק כולו אינו
מדרבנן צלוב חבל ג' ל כי הוא של
עור כמו אומן של רופא וצו זברה
המשה תחלה (בלומר דבראש פי'
קתי כלי עור הכ"ח) ע"כ

והרמב"ם מפ' יס נפה יעשו סרד מרובע מעץ יטופו צו קקמס
כו' ואפשר לי לומר דסנה יס נפה משער עשוים כדברי
הגאון והערוך חבל בכאן ומיירי בשל עץ דדבר הלמד מענינו הוא
וכיוצא צוה שכתבתי כבר בפ' דלעיל משנה ד' (ד"ה והקטרב)
ונפס' ו' (ד"ה לפסן) וישראל בעלי בתים טהור ואין ספק שתמונת
זה של בעלי בתים היא גורם לו שהיה טהור הרמב"ם: מ"בא
מושג אס' יסב עליו זכ' כו' דפ"ה הר"ב בסוף פרקין ולא ידעתי
למה לא הקדים לפ' בגאון וכסו הר"ב והרמב"ם כר"י ויראה
דס' ל ליי' פלוגמא ושנסנה כל' מחלוקת ל"ק שהרבה כיוצ' בזה
הס' וכתבתי קצתן בסוף בכורי' ועמ"ס בסוף פרקין: ד' טמאין
פי' הר"ב דהו חבור לכלי דכל המחורר לטמ' טמא' כדכתבנו במשנ'
ב' פי"ב: חוץ מחלו גפה וכברה של בה' ביראה שאותן התלוין
אינן מחוברים תמיד ובתוספת' ב' מ' פ"ה והביאה הר"ש מסימא
בה הכי צומן שהיא משל שני ראשון מלד' א': בכרת גרנו' הוא
הקרבל ובו נקבים גדולים מהנפה הרמב"ם: דה' רחח פי' הר"ב
שזורין בה כו' כדכתב ברמח' ובמורה (ועשויה ל') כר"ש: של
גרנות טהורה שאין להם בית קבול מה"ס:
ג נבלי

א נ"כ ס"י
ב"ש ח"ה כ"ד
ג' רש"מ ס"א
ד' ו' ס"ה ס"ב
ה' ס"ג ס"ב

ו השרה וכן ג' הר"ם שכתב השרה כמו השרה ומשקה בית מטבחיא טהורין. עיין מ"ם במשנה ד' פ"ח עדות כל הספרים מטמאין את הידים עיין

ד נכלי השרה נכלים שמשוררים בהם. לשון נכל וכנור. מטמאין שהנכלים והכנורות הלולים הם ומנוקבים לצד העינים להשמיט קול הנגון ודרך המנגנים. להטיח במקוץ המעופות שתקצצין מבני אדם הבאים לשמוע וה"ל מטלטל מלא וריקן. נכלי בני לוי

המנגנים על הדוכ. טהורין שאין עשויין לתם כמזבן מעו'. ואין עשויין לקבל כל המשקין מטמאין כל א' מו' משקין שהם מים יין שמן דבש חלב דם טל מקבלין טומאה ומכשירין הזרעים לקבל טומאה ומשקה בית מטבחיא. המים והדם שבבית המטבחים שבעור'. טהורין שהם אין מקבלין טומאה ולא מכשירין האוכלי לקבל טומאה. כל הספרים מטמאין את הידים לפי שנתחלה היו מזניעים אוכלים של תרומה אלל ס' דאמרי הא קדש והאי קדש כיון דחוו דקאלתו שהיו מזניין אלל פסיד' שהעכברי שהיו מזניין אלל האוכלי היו מפסידים אותן גזרו שיהיו הספרים כל כתבי הקדש פוסלים את התרומה במגען וגזרו עוד שהידיים הנוגעות בספרי יהיו שניו' לטומאה ופוסלו' את התרומה. ומספר העזרה' ס' שכ"ג קורא בה בעזרת נשים ב"כ דליכא למיחש

שמה ישימו אוכלים של תרומה אללו מפני מוראו וחסידותו : מרכוץ סוס של עץ שעושים הללנים לרכוב עליו ללחק בו : הבטנון כלי נגון גדול שהמנגן בו סומכו על בטנו. וקורים לו בלעז ציטרא' : הנקטמין. מין כלי של נגון עשוי בצורת רגל של עץ שעושה מי שנחמכה רגלו : והארום עשוי כמין נפה שפנותי' עגולות ושוטחין על פיו עור דק ומכין עליו במקל ומזליא קול ללול ובלע"ז טמבור' : טמא מושב : אם ישב עליו זכ וזכה נדה ויולדות יעשה אב הטומאה לטת' אדם לטמא בגדי'. דכלי המיוחד ליישיבה הוא : שהאלית. כלומר המקוננת ומיללה יושבת עליו לפי שרגילין לסמך ולקונן ע"ג נגון של אותו כלי. וכנהמנהג היו בלרצו' הישמעלי' : אית' ל' אי כסולה חבורת שק (יוא א') ואין הל' כר' : מזודת החולד' טמא' שיש עליה צורת כלי משא' כ למזודת עכב' :

נ נכלי השרה מטמאין. ונכלי בני לוי טהורין כל המשקין טמאין ומשקה בית מטבחיא טהורין. כל הספרים מטמאין את הידים. חץ מספר העזרה המרכוץ טהור. הבטנון והניקטמון. והאירוס הרי אלו טמאים. רבי יהודה אומר האירוס טמא מושב. מפני שהאלית יושבת עליו. מצודת החולדה טמאה. ושל העכברין. טהורה :

פרק טו בר כלי עץ שנחלק לשנים. טהור. חץ מישלחן הכפול. ותמחוי המזונן. והאפיפורין של בעל הבית. ר' יהודה אומר אף המגם וקוד הבבלי. ביוצא בהן כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה. המטה והעריסה משישופם בעור הדג. גמר שלא לשוף. טמאה. ר' מאמר המטה משיסרג בה

ה"ק מן התדרם למה טהורין וא"כ יטמא ככלי אף בטמא חת ועיין על זה במ"ס בפכ"ד משנה ד' בס"ד דאפשר שאין לדחוק בלשון רש"י וכנהמנהג ס"ל : רבי יהודה אומר האירוס טמא מושב כתב הר"ב ואין הל' כר' יוכי' הרמב"ם לפי שזה הכלי לא יעשה לישב עליו. ע"כ. לאסוקי ממחני' ג' דפסקו כר' דהתם כמ"ס שם : מפני שהאל' יושבת עליו. וכ"ל שמרוב צער יושבת עליו להראות סימן אשר כשיר לא ישתו יין עוד. על כן יושבת על כלי שיר. מהר"ם :

פרק טו טהור' בשבירתו אם נטמא ואם נשברו כשהן טהורין שבריהן אינן מקבלין טומאה. הרמב"ם רפ"ו מה"כ : והאפיפורין פירש הר"ב כסא של פרקין. ועיין בלשון הרמב"ם שכתבתי במשנה ז' פכ"ד : והעריסה עריסת פיטוקות כרייץ. רש"י פ"ב דסנהדרין דף ד' : משישופם בעור הדג. כתב הר"ב דגולמי כלי עץ שעמיד לשבץ כו' עיין מ"ם במשנה ג' פ"א :

פרק טו בר כלי עץ : שלחן הכסוף עשוי חוליות או פרקין ולאחר שמסירים אותן כופלים חוליותיו או פרקיו זו על זו. וכל חוליא היא כלי כפטי עממה וממחוי המזונן קערה גדולה תלד ובתוכה קערות קטנות. ונותנים בכל קערה מן הקטנות מין א' של תבשיל. ולפי שיש בתוכה מינים הרבה

נקרא תמחוי המזון. תרגום למינו. לוטוהי : אפיפורין. כסא של פרקין : המגם. תרגום קערה מבייסת : וקוד הבבלי. כמין קערה של עץ ולשון חכמים הוא במקדה צויה. סי' קערה צויה וכל הכלים הללו אע"פ שנחלקו נשאר לכל חלק מהם צורת כלי ואין הל' כר' : משישופם בעור הדג. להסיר קס' וישיבה דקוד' לכולא חזו למלאכתן שמשרטי את הכשר. אבל אם אינן מחוסרין ולא שיפה של צמח ומריק. הא קייח' (ח' ל' כ"ה) דגולמי כלי עץ שעמיד לשבץ ולשוף טמא : גמר שלא לשוף שפמר בלבו להשתמש

המגם על הדוכ. טהורין שאין עשויין לתם כמזבן מעו'. ואין עשויין לקבל כל המשקין מטמאין כל א' מו' משקין שהם מים יין שמן דבש חלב דם טל מקבלין טומאה ומכשירין הזרעים לקבל טומאה ומשקה בית מטבחיא. המים והדם שבבית המטבחים שבעור'. טהורין שהם אין מקבלין טומאה ולא מכשירין האוכלי לקבל טומאה. כל הספרים מטמאין את הידים לפי שנתחלה היו מזניעים אוכלים של תרומה אלל ס' דאמרי הא קדש והאי קדש כיון דחוו דקאלתו שהיו מזניין אלל פסיד' שהעכברי שהיו מזניין אלל האוכלי היו מפסידים אותן גזרו שיהיו הספרים כל כתבי הקדש פוסלים את התרומה במגען וגזרו עוד שהידיים הנוגעות בספרי יהיו שניו' לטומאה ופוסלו' את התרומה. ומספר העזרה' ס' שכ"ג קורא בה בעזרת נשים ב"כ דליכא למיחש

ה"ק מן התדרם למה טהורין וא"כ יטמא ככלי אף בטמא חת ועיין על זה במ"ס בפכ"ד משנה ד' בס"ד דאפשר שאין לדחוק בלשון רש"י וכנהמנהג ס"ל : רבי יהודה אומר האירוס טמא מושב כתב הר"ב ואין הל' כר' יוכי' הרמב"ם לפי שזה הכלי לא יעשה לישב עליו. ע"כ. לאסוקי ממחני' ג' דפסקו כר' דהתם כמ"ס שם : מפני שהאל' יושבת עליו. וכ"ל שמרוב צער יושבת עליו להראות סימן אשר כשיר לא ישתו יין עוד. על כן יושבת על כלי שיר. מהר"ם :

מ"ס הלכה
כ"ח פ' תמ"ט
אובלין הלכה י'
ג' מ"י פ' ט"ח
טלר א' סוף פ'
עזרה ועיין ס'
כהלכה
ר' ט"ח פ' ט"ח
כ"ח פ' הלכה א'
ה ס' פ' הלכה א'
ו ס' פ' הלכה א'
ח ס' פ' הלכה א'
כ' פ' הלכה א'
ט' פ' הלכה א'
פ"ה הלכה א'
י"ט פ' י"ד

להשתמש בהם אע"פ שלא יסוף עוד : שלשה במים : כשמסרגים המטה בחבלים ציון כל חבל לחבל קרוי צית ואין הל' כר"מ : ב הסלים של עץ . מאמתי גמר מלאכתן : משיחוס כשאלם עוש' קופה או ס' וגומר את שפתו . זו היא החסימה : ויקנב . לאחר

שגמר השקה . ונשתוו קסמין ראשי קרומיו . הבולטין סוסקן וקוטמן וזו היא קיבה : של תמרה . סלי העשוין מחירות של דקל : שכן מקיימין בלא קיב' . כלכלה של של גמיו התלויה שיגמור החבל שתולה בה : בית הלגנים . כלי שמניחים בו לגיטין לשמור : בית הכוסות . כלי שמניטין בו כוסות : גהקנונין קנין שבורים בו קטנית והוא נעשה מחירות של דקל : קלתות : קופו' קטנו : סוגים קופו' גדולו : שני דורים לרחב שלהן . לאחר שארגו שולי הקופה אורגים סביבותם עגולו' כשי מה שרוצה שתהיה רחב בדפנותיה בגובה : ואותן עגולו' של דפנו' קרוין דורים : וכן של מאזני' . הפסים שותני' עליו המאזני' : דור א' : משיגיה על שפתו עגול א' : שני צפירות שתי סביבם : והערק שאין שפתו גבוהה כשפת הקופה : משיעשה צפירה אחת טמא וערק עשוי משעם וארכו יותר מרחבו' . כתיבה של רענני' וקרוי ערק : ועד שרוך נעל (כראשית י"ד) תרגום ועד ערקת מסאנא . ומשום דכלי גמיושעם דיןכלי עזיש להם הלכך תננהו גבי הדדי עם כלי עץ : ד

תורמל' כ"ס של עור גדול שהרועה טמן בו חזונות וכל דבר ודומה לו ולא הרועה בתרמילו : קיחותיו : מסגרותיו . כמין אונים קטנות סביבות התורמל ומכניסים באותן אונים חבלים שטוגרי' אותם : סקורטיא' עור שלובשי' העבדני' בשעת מלאכתן : ציפתיה כעין ציפתיה של טלית כדעושין לה פתילי' על כנפיה לקשרה בהן . ורמב"ם ס' סקורטיא' עור שאוכלים עליו . וציפתיה הוא אצבע העור שנותנים בו טם של מתכות לנוו' . ל' ין הזהב : שהוא טם של זהב : טבעותיה . טבעת נחשת או ברזל שנותנים בקצה הסקורטיא' : קטבליא' עור שמניעים על גב מטה וקורים לו בערבי נטע . ופשוטי כלי עור מקבלים טומאה מדרבנן בלבד כפשוטי כלי עץ . ודין זה שזה שאין מקבלים טומאה מדאוריית' אלא מדרבנן ככל שאר טומאות . חוץ משכב ומושב שהן נעשין משכב ומושב מדאורייתא כשהן מיוחדים לכך : הכר והכסת יכר קטן מכסת . ועשוי להניח תחת מראשתיו וכסת תחת כל גופו : פחות מחמשה טפחים : משירים משום שפח להכניס משם המוך למלאכת הכר והכסת : ד' פטיליא' קופה עשויה תמיני' של ערבה ואונר' בה גרורות : ומסיגה כמין קופה עשויה טקולים ומשימין בה הטיש :

ג בתים : ב' הסליון של עין משיחוס ויקנב . ושל תמרה . אע"פ שלא קינב מבפני טמא . שבן מקיימין . כלכלה . משיחוס ויקנב . ויגמור את התלויה . בית הלגיטין ובי' הבוס' . אע"פ שלא קינב מבפנים טמא . ישכן מקיימין : ג' הקנונין הקטנים . והקלתות . משיחוס ויקנב . הקנוני' הגדולים והסוגין הגדולים . משיעשה ב' דורים לרחב שלהם . ים גפה ובברה . וכף של מאזנים . משיעשה דור אחד לרחב שלהן . הקופה . משיעשה ב' צפירות לרחב שלה . והערק . משיעשה בו צפירה אחת : ד' כלי עור . מאימתי מקבלין טמאה . התורמל . משיחוס ויקנב ויעשה קיחותיו . רבי יהודה אומר . משיעשה ארז . אוניו . סקורטיא' . משיחוס ויקנב ויעשה את ציצתה . רבי יהודה אומר משיחוס ויקנב . רבי יהודה אומר . משיעשה את קיחותיה . הכר והכסת של עור . משיחוס ויקנב . רבי יהודה אומר . משייר הפרם . וישיר בהם פחות מחמשה טפחים : ה' פטילייה טמאה . וחסינה . טהורה

הר"ש . ומשמע דמיהו עכ"ס צריך שיסוף . אבל למהר"ם ס' גמר בלבו להשתמש בו בלא שיפה טמאה . עוד כ' למשום דכל הכלים יורדים לידי טומאתן במחשבה . א"כ י' לגמר השיפה שא"צ עוד לסוף . עכ"ל : ב' משיחוס ס' הר"ב כשאלם עושה קופה נאו' סל וגומר את

שפתו . אשר תכר האריגה כולה ותמנענע מלהפסד ולהתפרד . והוא מענין לא תחסום שור (דברים כ"ח) . הרמב"ם : ג' משיעשה שני דורי' לרחב שלהן . עד סוף מתניתן . ומסיים בהו הרמב"ם ברפ"ה מה"כ אף על פי שלא גמר בדיקן מקבלו' טומאה שהרי נראו למה שנעשו . ואור' הכלי עליהן . הא למה זה דומה לבגד שארצו מקטנו : ים נפה וכברה . מפורשי' בס' דלעיל משנה ג' ד' : וכף של מאזנים . הר"ב העתיק וכן . ופירשו מל' ויכוננך . אבל הרמב"ם העתיק . וכף גס בתוספת' שהבי' הר"ש בתבוב וכף וכן גירסת מהר"ב במשנה : צפירות פירש הר"ב סבובים . והוא מענין אמרו באה"ה הצפירה (יחזקאל ו') ר"ל הגעם סבוב אלהות לאלם הסקידים הרמב"ם : והערק מ"ש הר"ב כתיבה של רעננים . כך הוא בס' הרמב"ם . ומלאתי שם מוגה דומה לארון המסים :

ד התורמל' ס' הר"ב כ"ס של עור כו' ויבליקו מתרגמי' ובתורמילא . הר"ש : משיחוס ענין יחסו' בכלי העור שיכפלו קלתו ויספרו אותו עד שיהיה שפה לכלי ויקנב שיחטוף קלות העור היוצאין לחוץ . והן קלות קטנות דומות לשער . הרמב"ם : קיחותיו ס' הר"ב במסגרותיו . כמו ולאסירים טקח קוח . ישעיה ס"א . הר"ש : קטבליא' פירש הר"ב עור שמניעים בו . ובספ"ג דסקלים כתב שהוא עור שלוק . ומ"ש בשם הרמב"ם . כך כתוב בפירושו דהכא . אבל ברפ"ה דאהלות לא פירש כן כמ"ש שם בס"ד . וכן בסקורטיא' : הכר והכסת ס' הר"ב כר קטן מכסת כו' . וביש מקומות שפי' בהסך . ואכסת במכסת מקואות ס' משנה ב' (ד"ה הכר) : ה' וחסינה פיר' הר"ב כמין קופה . תרגום ונכרפו ממגורות (יואל א') אסגרו חוסינא . הר"ש והרמב"ם הביא

אב טי"פ ס' מהי כליה סל א נדה וטס סהלא סס פס סל ה

טקולים ומשימין סוגניות

שיבא גם הוא זה התרגום יומא' שמינה קפה גדולה דומה לבית
ועשה מעדנה ברוב ימלאו אותה ממטה כאשר ירצו (לאזור)
למטה ע"כיום יומר נכון לענין המקראי דמיירי בלוצרו' סבואס'
לדמחיים כי הוביש דגן: מן יורה סאין תורת כלי עליה: הרמב"ן

פ"ט מה"כ. והראש"ל כתב מפני
שאזנה פשויה למטל כלל:חותל
פי' הר"ב כלי שטושים מחורין כו'
והוא תל' והתלת לא התקלקל
(יחוקא י"ו) הרמב"ם: ר קסייה
פי' הר"ב בית יד של עור וכו' כדי
לחתך כו' זכ"כ הרמב"ם בפירושו.
ובפירושו זכ"כ הר"ב (ה' ואל"ו)
לפניו של הולכי דרכי' למאיעבדות'
להגלה. ויהינן פשויה לומר שטוף
ב' ללחוחו בידו ופה את המק' אשר
נשען עליו בהלום. א"ל לפעמים
הולך בשקום בראגים וקוצי' זלרי'
שידחה אותם מן הדרך שלא יטרטו
בגדיו מפניו. ומלאה שהקמים מושיל
לו שלא יתחוב לו קוץ בידו. ושוב
פגאלי להראש"ל בפ"ג מה"סומא'
אוכלי' (כל י"א) שמפרש קסייה.
שהוא עור שהורה הגורן סוגר
על כל בגדיו שלא יתחברו בו
הקיסים והקסמין והמון שבגורן והולכי דרכים מפני האבק
ועושי פשתן כשביד הקסמים והרקתא (זה שמנערי' מן הפשקן)
כך פירש"י ב"ס לא יחזור ד' כ"ו) וכל לו עושין לקבלה שהם
מקבלים הפסולת (ומכללי' הבגדים. אבל של צבעי' של נפחי'
שהם מיעי' הייוד והם מקנחי' בהם הויעה מהורה. ע"כ זלרי הכי
לא קסייה כמו בפס"ל משנה ט"ו פ"ט. ופכ"ו משנה ב'. ומתק"ס
כתב וז"ל וכל שהוא כובע של קלפי עושים כעין אוקוס של כפרים.
וקסיה מלשון קרי קוסי רטיבי דפרק חלקי. שמשמית זורי גרנו'
בראשן מפני שלא יויק האבק לעינים. וכן הולכי דרכים ועושי
פשתן שלא תויק להם הרקתא. וכן קסייה של שלחני' (בתשנה
ח' פ"ה דמכשירין) כשאלם מים על השלתן יש לו כובע של קס
בראש להגאחו. אבל של צבעים ונפחים אינו עשוי לכך וטהור
ובתנו' כשיבא בזה הכלל. עוד ל"ל קסייה שולחנות יש לו בראשו
שלא יכאב לו לעינים מה שמונה מעות תדיר: והעשוי לקבלה. פי' לקבל האבק שלא יויקו חסוב כלי: מפני זיעה:

טהור'. סגנויות של עלין מהורו' של נצרוין
טמאות. חותל שהוא גותן לתוכו. ונושל
מתוכו טמא. ואם אינו יכול עד שיקרענו.
או עד שיתירנו טהור: [קסייה של זרי (ג'
הרמב"ם גינות) גרנות של הולכי דרכים. של
עושי פשתן טמאה. אבל של צבעין ושל
נפחים טהורה. ר' יוסי אומר. אף של גרוסו'
כיוצא בהן. וההכלל. העשוי לקבלה טמ'
מפני הויעה טהור: ז' המלקוט של בקר.
והחסים שלו. והמרקף של רבורים.
והמגפה. הריאלו טהורין. כסוי של
קופסא טמא. כסוי קמטרא טהור.
כסוי תבה. כסוי טני. והמיכבש של
חרש. והבסת שתחת התיבה. והקמרון
שלה. ויאנגלין של ספר בית

סוגיות: לשון סוגה בשושים. עושים כמין קפיפה קטנה חן
העלים ומכסים בה פירות וזוהינה אלא מלאכת ע"י: כלרים
מצורי הדקל: הואל כלים שטושים ומחירות של דקל ומניחי
בו תמרים לחים וכן מתכשלים בתוכו: גותן לתוכו ונושל.
מתוכו. אבל אם אינו יכול להוציאו
התמרים אלא א"כ יקרענו או
יקר החירות שלו. טהור. דכיון
דקורעו או מתירו משליכו לאטפה
וכו' לתשמיש עראי: ר קסייה.
והולכי דרכים ושל עושי פשתן
טמאה. דכיון דהיא פשויה כדי
ללחוח הדבר בידו ופה שלא ישתט
ממנו. או כדי שלא יתחוב לו קוץ
בידו. מקרי עשוי לקבלה כיון
שהדבר שהוא לחוחו בו נשען על
בית יד ומקבלו: של גרוסו'. העושים
גרוסות של פול בריים: מפני
הויעה. לשאוב את הויעה כדי
להקרבטרו שלא יויע אי נמי שלא
קטנף ויעי' ידיו. הדבר שהוא
לחוחו בו. טהור. דתשמיש
עראי חסוב: ז' מלקוט. עור
שמתיין. עשוי הפרה כדי

שפסבד ומדוש: החסים. כמין מזורה קטנה של חבלים
שחוסמים בה פי הפרה כדי שלא תאכל: מדף של דבורים
כלי שמשמית בו אש וגללי בקר וצבעים כדי שיכרתו הנמלי'
של דבורים מן הכוורת ויקח הדבש מלשון אשר תדענו רוח
(תהלים א'). והמנפה. כלי שמתיין בו ביותם החמה להביא
הרוח קומסא' כמין א' י"ו קמף שהאשה גוחת בו תכשירי' ונותנה
עליו כסות מלמעלה: קמטרה' מין בקש שומרים בה הבגדים. על
המלתחת (אלכיס ב' יוד) מטיגמין על קומטרה': והמכבש
(של חרש עוים) לפי מלאכתו יש לו מקום שטיבטו ועוור העץ
כשהוא תשוט ועקים עד שתישרו: והקמרון. המכסה של
הסיבה העשוי כעין קובה: אנגילין. נרקק של עור שטוין
לספר ומכניסו אותו בתוכו: בית

שפסבד ומדוש: החסים. כמין מזורה קטנה של חבלים
שחוסמים בה פי הפרה כדי שלא תאכל: מדף של דבורים
כלי שמשמית בו אש וגללי בקר וצבעים כדי שיכרתו הנמלי'
של דבורים מן הכוורת ויקח הדבש מלשון אשר תדענו רוח
(תהלים א'). והמנפה. כלי שמתיין בו ביותם החמה להביא
הרוח קומסא' כמין א' י"ו קמף שהאשה גוחת בו תכשירי' ונותנה
עליו כסות מלמעלה: קמטרה' מין בקש שומרים בה הבגדים. על
המלתחת (אלכיס ב' יוד) מטיגמין על קומטרה': והמכבש
(של חרש עוים) לפי מלאכתו יש לו מקום שטיבטו ועוור העץ
כשהוא תשוט ועקים עד שתישרו: והקמרון. המכסה של
הסיבה העשוי כעין קובה: אנגילין. נרקק של עור שטוין
לספר ומכניסו אותו בתוכו: בית

שפסבד ומדוש: החסים. כמין מזורה קטנה של חבלים
שחוסמים בה פי הפרה כדי שלא תאכל: מדף של דבורים
כלי שמשמית בו אש וגללי בקר וצבעים כדי שיכרתו הנמלי'
של דבורים מן הכוורת ויקח הדבש מלשון אשר תדענו רוח
(תהלים א'). והמנפה. כלי שמתיין בו ביותם החמה להביא
הרוח קומסא' כמין א' י"ו קמף שהאשה גוחת בו תכשירי' ונותנה
עליו כסות מלמעלה: קמטרה' מין בקש שומרים בה הבגדים. על
המלתחת (אלכיס ב' יוד) מטיגמין על קומטרה': והמכבש
(של חרש עוים) לפי מלאכתו יש לו מקום שטיבטו ועוור העץ
כשהוא תשוט ועקים עד שתישרו: והקמרון. המכסה של
הסיבה העשוי כעין קובה: אנגילין. נרקק של עור שטוין
לספר ומכניסו אותו בתוכו: בית

אם מלכה
כ ספ הלכה
ג' י"ט הלכה
ה ספ הלכה
ו ספ הלכה
ז ספ הלכה
ח ספ הלכה
ט ספ הלכה
י ספ הלכה

בית הגגר • בתיק של עור שנתנים בתוכו הגגר הו' הוסד
משומים אחרי הדלק : ובית המגול • סדרתיק של עור
שנתנים בו המגול שנתנים בו הדלק : ובית המזוזה • קנה
של תחכות שנתנים בו המזוזה : והאמוס של גודלי מלפס •

בית הגגר • בית המגול • ובית המזוזה •
ותיק נבלין יותיק כגורת והאמוס של גודלי
מצנפת יומרכוף של זמר • ורביעית של
אליית וגנוגנות העני וסמכות המטה •
וטפוס של הפלה • ואמוס של עישה (כ"א)
סיאגוס) סותות הרי או טהורים : וזה הכלל •
אמר רבי יוסי כל משמשי משמשו של
אדם • בשעת מלאכה הושאל בשעת
מלאכה טמא • וכר שאינו אלא בשעת
מלאכה טהור : הן תיק הסיף • והכבין •
והפיגיון יותיק מספרת • ומספרים • והתערי
תיק מכחל • ובית הכתור • תיק מכחב •
ותרונתק • תיק טבלה • וסקרומא • בית
החצים • בית הפגושות • הרי אלו טמאים •
תיק • סמפיניא • בזמן שהוא אנותן
מלמעלה טמא • מצדו טהור • תיק חלילין •
ר' יהודה מטהר • מפני שהוא נותנו מצדו •
חפוי האלה הקשת והרוכח • הרי אלו
טהורין • וזה הכלל העשוי לתיק • טמא •
לחפוי טהור :

דקום כעין ראש של אדם
שמתקנים עליו המצנע : והמרכוף •
כמן סוס של טן של הללנים
תשחקים בו • ואית דמפרשי כלי
של עץ ארו העשוי לחמ • ורביעי'
של אליית ובחמטעני' ובחלילין •
מתרביעין ורביעין וכלל'ין של
אליק • של המקוננת כמו (ויאל
אז ח') אלי כנחלה מגורם שק :
בגוננת העני • תרמילו של עני •
וסמיכות המטע קורות סממנים
בהן המטה שלא הפול : טמוס של
תפילין • כמו דמוס של תפילין •
אמוס של עושין סאגו • שלטאות
שעושין אותן על גבי אמוס הינו
(על גבי) דפוס • ומצ"ס גרים
עושי סמות • לשון וכדס ענדים
סימו (בראשית מ"ט) • והוא
הדפוס של עץ שאורבין עליו
הכנדים : תשמיש משמשי של
אדם • כגון כסוי כלים ונתקין
כלים • שהם נעשו לשמש הכלים
המשמשים את האדם : בשעת
מלאכה ושלא בשעת מלאכה בזמן
שהכסוי משמש את הכלי

בית המזוזה • ל' הר"ב קנה של תחכות • ז"ע דאין של עור
ושל עץ קיימין • ולשון הרמב"ם בית מעץ כמן קנה
יכניסו בו המזוזה וישתמו אותו בשער • ותיק כלים ותיק
כגור • ע"ן מ"ש במשנה י"ד פכ"ה : והמרכיף בתשניות

ע"ן מ"ש במשנה י"ד פכ"ה : והמרכיף בתשניות

ישנים מנוקדים והמרכיף והכף
צנידי : זה הכלל אר"י כל משמשי
בו לשון הר"ב והוא כלל דר"י
אפסוטי כלי עץ כו' וכן פסוטי
כלי עור שדניקין שוין • כמ"ס
הר"ב במשנה ד' והרמב"ם בגמ' •
מפרש אנגלים של ס"ר • וכל
הנתקנים שהם של עץ :
ח הסיף הוא הסיף דגריס
פ"ג • וכן העסיק
הרמב"ם ברפ"ד מה"כ אצל מפני
שלא ראיתי כן בשום נוסחא
משניות • לא שלחתי בו יד להגיהו •
מספרת מכורש'ים שק י"ג :
תיק טבלא וסקורטי • בערך
ערך סקורטי מפרש כמו
סקורטיא דלעיל משנה ד' • וכבר
בעל כף נחת ו"ל • וא"א לפרש כן
לפי שהתיק נעשה לשלא יפסד או
יהלכלך הכלי החשוב שבתוכו ולא
שיך תיק לדגריס אמוס ומפורת
כסקורטיא לפי שירשו • אצל מה
שנראה לפי שזאת הסבל הוא
שעושין בעלי חמס הסכונס
תחמית • ובה שרטוטין ורשמי

שהם מכירין חלך החמה והכנדים בגלגל המזלות • ובהקדמת
היום אצל בעלי המלאכה אספורל"ג • ופעמים עושין אותה עץ
וסוקרין בס"קרא ורושמין השריפות על הסיקרא • לרוב השיבות
זאת הטבלא עושין לה תיק • ויהיה פ"י במשנה כד' • תיק סבלא
של תחכות • וסקורטי' או של עץ סקורה ושרוסה • פכ"ל • ואני
מביא סעד לפירושו ממשנה ה' פ"ג דר"ה דמוס לזרס לזנו'סו
לו לר"ג בסבלא : בית הפגושות • פ"י הר"ב חנים רחבים • ומתי
קבלו (יחזקאל כ"ט) מתרגמי' ומתס פגושתי' וכן הוא בפירוש
הרמב"ם • אצל בתרגום שלנו פגושו' • ובמזוזה פ"ד מה' כלים
העתיק ובית הפגושות : והר"ש כ"ב ב"ו • פגושות חנים רחבים •
ו"א הפגושות • ומתי קבלו פגושות ומתס פגושו' פכ"ל • והוא
מהערוך : הרי אלו טמאים • שהרי הכלי צריך להן בשעת
מלאכה • ושלא בשעת מלאכה (כדסן בתמניתין דלעיל)
הרמב"ם ס"ס : התיק חלילין רבי יהודה מטהר • מפני שהוא
נותן מצדו • ומשהו דלת'יק עמא ואף על פי שהוא נותן מצדו
שא"א שחלקו בתחיות • וגם הרמב"ם העתיק בחבורו ס"ס •
תיק חלילין • בין הטמאין • וז"ע מאי שנא תיק חלילין סיכא
טהא לפנא קמא • וברי קמא נמי מטהר בנותנו מצדו •
האדרה פירש הר"ב שנט של ברזל כו' • ונמשך ד' פ"ו דש"א
פרק י"ז

לשמור מה שבחובו • ובינו שעת מלאכה דידיה : וכשאין כלום
בכלי שאינו צריך לכסוי • קרי ליה ש"א בשעת מלאכה • ויש כלי
שמניחים עליהם הכסוי תמיד בין בשבוא מלא בין בשבוא ריק •
אע"פ שאין הכסוי מחובר בו • ומשיב כללי גוסיס לקבל טומאה
אפי' בזמן שאינו מחובר בו • כיוון שרגיל להיות סמיד עליו • והוא
כלל דר' יוסי אפסוטי כלי עץ המתמטין את הכלים קאו' אצל
כלי קבול מטמאין בכל ענין • והל' כר"י • ח הכבין • סכין שיש
לו שתי פיות : תיק מכחל : תיק הכלי שבו כוחלין העין : ובית
הכחול • הכלי ששומרים בו את הכחול • מתבאקולמוס של נחשק
וברזל : תרונתיק • תרין תיק והוא כלי אחד ובו תיקי הרבה
חליקין • להולמוס ולכ"ן ולתספרי' • ור' פאי • החבורות
משתמשים בכלי זה הרבה • ובע"פ פיגארו"ל : פגושות • חנים
רחבים ומתי קבלו מתרגמי' ומתס פגושתי' • סרשטיא כלי זמר
של מתק • מצדו טהור • שכל שמכניסותן הך אינו חסוב
נתתיק אלא מכסה בעלתא • האלה שבט"ס של ברזל ובראשו עגול
פמו כדור ויוצאים בו יתדות שהומות לסקרי' בערבי קורין לו
דבו"ס ובע"פ מלצ"א • העשוי לחסוי • למכסה • תרגום מכסה
חופאה • טהור • דמתי יכול

מפרש עוד פי' אחר : לחפוי טהור • עיין במשנה ו' פרק כ"ו :

שאינו מרבה חסו כלים לפומאה • תלמוד לומר (ויקרא י"א)
 אשר יעשה תלאכה בהם • פרט לחסו כלים •
פרק יז כל כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים • אם נקבו
 במוציא רמון • טבורים • ר"ל"א כמה שהן כל
 הכלי שיעורן כשארין ראויין להשתמש
 בהן משני החמשים שהיו משתמשי
 בהן תמל • כגון כלי המיוחדים לחארי
 שיעורן במוציא תאנה • והמיוחדים
 לזיתים שיעורן במוציא זית • ואין
 הל' כר"א • קופות הגננים • קופות
 בעלי הגנו' שעשוין ליתן בהם ירקו' •
 שיעורן במוציא אגודות ירק • בהא
 מוד' ת"ק לר"א דאין שיעורן במוצי'
 רמון • בתבן במוציא תבן • גבבא' תבן
 דק מעורב בזבל • תרגום לקושש
 קש לגבבא גילא • והללני' דהיינו
 בעלי המרחלות שורפין אותן
 במרחלות • כלן ברמונים בין של
 בעלי בתים בין של גננים ואין הל'
 כר' יהושע • ב בפקעיות של שטי'
 מטוה השטי דק משל ערב כדמוכח
 בכחכות כפ' אע"ס (דף ס"ד) •
 ופקעיו' של שטי הן קטני' מפקעיות
 של ערב' ופי' פקעיות כלומורו'
 בלע"ז ז"א' מטאס' בלע"ז • אע"ס
 שמקבלת של ערב' וטמא' ז"א' וק' אף
 ע"ס שאינם מקבלת של שטי' אם
 מקבלת של ערב' וטמא' שיעורוהו
 במוצי' ערב' שהו' גדול ממוצי' שטי' וכו' אע"ס שמקבל את התמחו'
 טמא • כלומר אף על פי שהנקב גדול שאינו מקבל את
 הקערות • אם מקבל את התמחוין והן גדולים מן הקערות •
 עדין מקרי חוי לתשמישו הראשון וטמא • אף על פי שמקבל
 את הרעי' אף על פי שאינו מקבל את המשקין אם מקבל
 את הרעי' טמא • בית הראי' כמו בית הרעי' כלי
 שנפגה בו ויש בו זאה ומי רגלים • מפני שאין מקיימין
 אותו גרסינן • ואית דגרסי מפני שהן מקיימין
 אותו • ואמלתא דת"ק קאי • דאמר אם מקבל את הערב ואת
 התמחוין ואת הראי' טמא • מפני שהן מקיימין ושומרים אותן •
 כיון דחוי להכי • ואין הלכה כר' במליאל • ג' שיעורה בככרות
 של פת' שיעור שדירתן במוציא ככרות של פת' • אשופירות • כלי
 ארוג מקנים או זמורות • שעשה לה קנים תלומה למעלה •
 שנפסחו שוליהן והכנים קניה-ממטה למעלה להחזיק השולים •
 גפים • שגפסו סביב' תרגום ויחבק וגפיו' • פי' אחר גפים
 שעשה להן אזנים • אם אינה יכולה לינטל בגפים • שכשאוון
 בגפים אין הנלי עולה עמו • ד' הרמונים שאמרו' הא דתנן
 בריש סרקין כל כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים • כשיהו' ג'
 רמונים אחוים זה בזה • וינא האחד דרך הנקב והו' שיעור של
 מוציא רמון •

פרק יז כל כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים • בעלי בתים
 חסין על כלים • הלכך ניקב במוציא קטניות
 מזניעי לזיתים נקב במוציא זית משתמש לאגוזים ניקב במוציא
 אגוז משתמש בו רמונים • אבל של אומן העומד לימכר לא היו

שיעורה בהכי רש"י פ"ו דברכו' ד'
 ת"א וכו' ק' דטובה ד"ו פירש דשל
 אומן שהו' נקב כל שהו' שיעורן
 ברמונים פי' הר"ב אם נקבו במוצי'
 רמון טבורים אם היו טמאי' נטרו
 בנקיבה זו • ואם הם טבורים אינם
 פקבלי' טמא' • הרמב' רש"י מה"כ •
 וזיק הר"ב לכתוב במוציא רמון •
 אע"ב דרמונים קנן דלא בעינן לא
 כמוציא רמון א' ימ"ש כס"ד לקמן
 משנה ד' • קיפות הגננים • כפס
 הר"ב ובהא מוד' קנן • ומסקנ'
 דכשל בלגיו' נמי מודה וכו' דברי רבי
 יהושע שהסור ג"כ הר"ב של גנני'
 וכה"ל לשל כלנים • והרמב"ם מפרש
 דקופות הגננים כו' דברי' קנן •
 וכן העתיקם כחבורו פ"ו מה"כ (הל'
 ז') • ב שיעורה בפקעיו' של שטי'
 יש לתמוה למאי' כ"מ דהא פוסק
 שאם מקבל של ערב טמא • וכן
 תימה על הרמב"ם שפס"ו מה"כ
 העתיק המשנה ללשונו' גם ל' אף
 ע"ס אינו מדויק ספיר והר"ש הניח
 לשון אע"ס בנקושיא' • אבל מהר"ם

פרק יז כל כלי בעלי בתים שיעורן
 ברמונים ר"א כמה שהן
 קופות הגננים שיעורן באגודות של ירק ושל
 בעלי בתים בתבן של כלנין בגבבה • רבי
 יהושע אומר כולן ברמונים • ב' החמת •
 שיעורה בפקעיו' של שתי' אם אינה מקבלת
 של שטי' • אע"פ שמקבלת של ערב טמא' •
 בית קערות שאינו מקבל קערות • אע"פ
 שמקבל את התמחוין טמא' • בית הרעי'
 שאינו מקבל משקין • אע"פ שמקבל את
 הרעי' טמא' • ג' מטרהי' מפני (ל"א שהן) שאין
 מקיימין (מהר"ם אומן) אותו • ג' הטליון של
 פת' • שיעורן בככרות של פת' • אפופירות
 שעשות להן קנים • מלמטין למעלה • לחיווק
 טהורה יעשה להגפיים כל שהן טמא' הר"ש
 אומר אם אינה יכולה להנטל בגפיי' טהורה •
 ד' הרימונים שאמרו שלשה אחוין זה
 בזה • רשב"ג אומר • בנפה ובכברה
 ברי

כתב ו"ל ל' לפרש דכולה הא בבא • מלתא דר"ג היא • וכו' פ'
 חמת שיעורה לטרה בפקעת של שטי' ואם אינה מקבלת (של שטי'
 אע"ס שמקבלת) של ערב • טמאה לרבין • וכן בית קערות שאין
 מקבל קערות אע"ס שמקבל תמחוין • טמא לרבין • וכן בית הראי'
 שאין מקבל משקין אע"ס שמקבל ראי' • טמא לרבין • אפי' ר"ג
 מטרה כולן מכני' שאין מקיימים בו • וכה' ג' ר"ס בא"ס העליון
 עד שלא בא התמחון אע"ס שאי' אפשר ופרוך גמ' (נידה ד'מח)
 והרי בא יומטני • בא לר"מ אע"ס שא"ל לרבין • וגרם אומן
 בנין' • ופליגי האי בבא אכל הנ"ל עכ"ל • ומיהו הכס בטרק בא
 סומן איכא טמא דקפני הכי כדאי' בגמ' • ושם העתקתי •
 של שטי' • כתב הר"ב מטוה השטי דק כו' • כדמוכח בכחכות •
 כמ"ש כבר בפ"א משנה ה' (ד"ה בחוט) • טמאה עד
 שמקב רובה • הרמב"ם (פ"ו מה"כ הלכה ו') •
 ג אפופירות ל' הר"ב כלי ארוג מקני' או זמורות • כמין
 סריגי חלונות (ומסקה עליו סריגי הדליות
 של הגפני') כמו שבארנו בכלאים (פ"ו משנה ג') הרמב"ם •
 טמאה אפי' שכולה (נקובה) במוציא רמון • הרמב"ם פ"ו
 תה"כ מהתוספתא • ד' הרימונים שאמרו שלשה
 אחוין זה בזה • פירש הר"ב הא דתנן בריש סרקין כל כלי ב"ב
 שיעורן ברמונים כו' וינא האחד כו' ולהכי נריך ב' אחוים •
 שניך נקב יותר
 רחב

כדי שיטול ויחלך. שמתוך נטוע של נטילה והלך ממחר
הרמון ללא דרך הנקב: ובקובי כדו שיפסיל לאחוריו.
שמתוך הפסלה לאחוריו הוא ממחר ללא: שאין יכולים
לקבל רמונים. סקן קטנים: כגון הרובע. רובע הקב:

רחב. מאלו היה האחד לבד כ"כ התום כפ"ק דעירובין דף ד'
וכפ"ק דסוכה דף ו'. ומשמע מדבריהם דבעינן שיצאו שלשה
זה אחר זה. והכריחו להוציא המשנה ממשמעותה מדאמרין
בגמרא בסוף המלניע כמו"א רמון. וכדנקט הר"ב בלישני

שעורן ברובן. כיון דנכסת
רובו טהור: כפרו. נכסתו
וחסרו: נגממו. כשפסותיהן:
שיעורן כמה סקן: אם נשאר בהן
כדי לקבל כל שהוא טמאין והלכ'
כר"ש: ה' הרמון שאמרו. דכלי
שניקב כמו"א רמון טהור.
ולמה הוזכרו רמוני גדול. כיון
שאין משערין בהן אלא ברמון
בינוני: סיהו מקדשים בהן:
שאם אחד מרמוני גדול של
ערלה. או של כלאי הכרם.
נתערב עם אלק רמונים של
היתר. נתקדשו כלן וגאסרו.
מש"א ברמוני של שאר מקומות:
גדול. סס מקום: לשער בו את
הכלים וקסבר דמוציא רמון דכלי
ברמוני גדול משערין: אמר ר'
יהודה לא הוזכרו רמוני גדול
וכו'. אבל לענין קדוש אין הלוק
בין רמוני גדול לשאר רמונים.
דכולן מקדשים. דסבר רבי
יהודה כל שדרכו ליתנות מקדש.
בפרק התערובות ובריש מסכת
ביצה: גדול וגבע. שני מקומות
של כותים הן וכרתיס הו' רמוני
ומכיר של מקומות הללו (הרמון
ומכיר) של שאר מקומות. וכוחאי
ודאי לא מעשרי מאי דמוצו
לאחריו דלא חייס אלפני עור
לא חתן מכסול אצ"ג דלפסייכו
מעשרי. הלכך מתעשרים ודאי
בכל מקום: חלירי. כרתיס וכו'.
בלעו כמו את החלירי ואת הבגלי'
(במדרב"א): ר' כביצה שאמרו.
בג' מומות אוכלי שאין תמאין
בשמות מכביצה: נותן לתוך
המים. ממלא כוס מים ונותן

כדי שיטול ויחלך. יבקוב כדי שיפסיל לאחוריו
ושאר כל הכלים שאין יכולין לקבל רמוני
כגון הרובע ויחצי הרובע הקטנים הקטנים
שעורן ברובן. דבריר"מ. ר"ש. אומר
בזהים ינפרצו שעורן בייתים. נגממו
שעורן כמה שהן: ה' הרמון שאמרו.
לא קטן. ולא גדול. אלא בינוני. ולמה
הוזכרו רמוני גדול. שיהו מקדשין כל
שהן דברירבי מאיר. רבי יוחנן בן גורי
אומר לשער בהן את הכלים. רבי עקיב'
אומר לכך ולכך הוזכרו. לשער בהן
את הכלים. ויהיו מקדשין כל שהן. אמר
ר' אס"א יהודה יוסי לא הוזכרו רמוני גדול.
וחצירי גבעי אלא שיהיו מתעשרין ודאי בכל
מקום: ו' כביצה שאמרו. לא גדולה ולא
קטנה. אלא בינונית. רבי יהודה אומר.
מביא גדולה שבגדולות. וקטנה
שבקטנות. ונותן לתוך המים. וחולק את
המים. אמר רבי יוסי וכי מי מודיעני
איווהי גדולה ואיווהי קטנה. לא (גמ' חולק)
הכל לפירעתו של רואה: ו' כגרוגרות.
שאמרו. לא גדולה ולא קטנה. אלא
בינונית. רבי יהודה אומר הגדולה
שבארץ ישראל. היא הבינונית שבמדינה:
ח' כזית שאמרו. לא גדולה קטן. אלא
בינוני זה אגורי. בשעורה שאמרו. לא
גדולה ולא קטנה. אלא בינונית. זו
מדרבית. בעדשה שאמרו. לא גדולה
ולא קטנה. אלא בינונית. זו מצרית. כל
המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי
המרדע. לא גדול ולא קטן. אלא

לקובו גדול שבגדולו וקטנה שבקטנו וחל' המי' היוצאין לב'
חלקי' והחל' הא' הוא שיעור ביצ' וכי מי מודיעני כלו' כשלוקח
גדולה שבגדולו שמה יש יותר גדולה הימנה. וכן קטנה
שבקטנות שמה יש יותר קטנה ממנה: הכל לפי דעתו של
רוא' לפי אומ' דעתו שהי' בינוני למרא' עיניו והלכ' כר'. וזכרונג'
שאמרו. להוציא שבת ולשתושי מבוואו' ואין הלכ' כר': ח' כז'
שאמרו כגון כז' מן המע' ומן הכבל' שממ' ורו' שיעורי' שחורה
כזו': אגורי' שמתו אגור בתוכו: כשעור' שאמרו על' כשעור'.
כעד' שאמרו ש'ן מטמ' כעד' ומה' ככעד' מביאין טומא' על'
הדם היוצאין: כשיבי' מרדע' דהיינו מלמד' הכק'

בריש פירקין. עוד הכריחו
מהסוגיא ע"ש ועוד פירשו
דה"ק שלשה אחוים כו'. לומר
הרמון בינוני דאמרין לקמן
דהיינו בינוני. בג' האוחוסין זה
בזה ובדילין יחד. אבל הרמונים
הגדלים אחד אחד. או שנים הם
גדולים. ואוחוסין גדולים ד' יחד
הן קטנים. וכן לשונם בפס"ד
דשבת דף ק"ב. וכ"ס הראב"ד
בפ"ו מה"כ דמשערין בבינוניות
שבאלו הב' גדולים ביחד ועיין
מ"ש בשם הרמב"ם במתניתין
לקמן: רבי שמעון אומר.
כפ"הר"ב דהלכה כר"ש. וכ"כ
הרמב"ם יוצא ומה"כ כחז"ל כ"מ
סעמו בשם הר"י קורקוס דאע"ג
דדרכו לפסוק כחמיו' (עיין במס'
נגעים ס"ד משה"ל) הואיל ולא
אפסיק הלכתא בפ"י מהו וכו' והו'
בין ר"מ ור"ש הכא סתם על סו'
המלניע דלא אמרין רובו חלף
בלייד פתיל: אבל לענין טומאה
[בזיתים]. נפרצו דנפסותיהן.
עד השתא מיירי שנקבו
בשוליתן מהר"ם:
ה' אלא בינוני. לפי דעת
הרואה (כדקתן)
במתניתין לקמן) הרמב"ם פ"ו
מה"כ ועיין מ"ש במתניתין
דלעיל: הוזכרו בזית המדרש'
מהר"ם: שיהו מקדשין כל
סקן דברי ר' מ"י. ר"ב שאם ה'
מרמוני גדול של ערלה כו' כדקתן
בפ"ג מערלה משנה ז'. אגווי'
סתך ורמוני גדול כו' וכתב הר"ש
ואע"ג דר"מ לא מילכו. אלא
רבנן. מ"מ גס ר"מ מודה דשא'
רמונים לא מקדשין דאין דרכו להננות: א"ר יוסי. וכו' ב'
העתיקר' יהודה וכן הוא במקלת ספרים וכן העתיק הר"ש ב"כ
מהכוספתא אבל הרמב"ם העתיק ר' יוסי: ו' כביצה שאמרו
פ"ו הר"ב גבי טומאת אוכלים. וכ"כ הר"ש אבל הרמב"ם כתב.
וה"ל ידוע שיש מן השעורים של הענינים כקוריים מה שזכרנו
בכביצה כמו שאמרו שכביצה מטמא טומאת אוכלים:
ח זה אגורי' ר' הר"ב שמתו אגור כסוגו. גמ' פ"ו דברכות
דף ל"ט. ופירש"י מוזמן ללאח ממנו שאינו נבלע בסרי
במשק' הפוחים וכו' ו' לא אגור כמסקה ענבי'. כל המטלטלי'
מביאים את הטומא' בעובי המרד'.

אם זה הכלי
כ"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'
ב"כ פ"ו מה'

כפי מה שהוא אדם בין קטן בין גדול: קומץ המנחה דכתיב (ויקרא ה') וקומץ ממנו חלה קומצו: וחטאי קטורת של יום הכספורי דכתיב (שם י') ומלא חטאיו קטר' סמי דקה כמלא לוגמיו אם שמה מלא לוגמיו כי הכ חייב ולפי לוגמיו של שוטה משערינו: כמזון שתי סעודות לערוך ערובי תחומין אינו צפחו' ממזון שתי סעודות: מזונו לחול כמזון שתי סעודות של חול שאוב מעט ולא כמזון שתי סעודות של שבת דאכל טפי משום דבסיס תבשיליה ורווחא לבסומי שפית: לשבת אכל לא לחולי דלדרבה שתי סעודות של שבת שחוקים משתי סעודות של חול כיון דבשבת סעיד שלש סעודות אינו מרבה לאכול ככל סעודה: אלו ואלו מתכוונים להקל כל אחד מהן מהכיון למעט בכבר של ערוב: משתי ידות לכבר משלש לקב די לערוך כשתי ידות של כבר של שלש ככרות לקב יתמא ככר שלש שלישיית הקב ושתי ידותיה הוי ככר על ערוך מככר צפונדיון: ככר הלקוח צפונדיון מן הנחתום כשנמכר ד' סאים צסלע וארבעה סאים הן כ"ד קבין שכל סאה היא ששה קבין והסלע הוא ד' ליגרים והדינר

והחופין את הקטרט ובר"צ העתיק וחטאי קטורת וכן הוא צנוסחת מהר"ס ז"ל ונספרים ישנים: כמלא לוגמיו עיין מ"ש ביומא פ"ח משנה ב': ובמזון שתי סעודות לערוך וכו' שנויה כבר בערוכין פ"ח משנה ב' ושם מפורש בס"ד והכני יוסף צכאן שנתעוררתי ע"פ מה שכתבתי לעיל פ"ג משנ' ב' שהגרוגרת יסירה מוית שיש מקום קומה דבס"ד לערוכין משנה ח' פי"ה ר"ב ד"ס גרוגרין ב' סעודות ובפרק בתרא דיומא בגמרא דף פ"ו ש"ן בית הכלועה מחזיק יותר מצינץ הרגולה ובגמרא פ"ג דכריתות דף י"ד דשעור שני ויתום מחזיק בית הכלועה וגמלינו למדון דלשתי סעודות שהם ו' צניס יסיון צומים ואין אפשר א"כ שהגרוגרת יסירה והרי הסי"מ בב' סעודות א"כ ראתי צתו' דיומא שהקשו זה אבל תירוצם אינו עולה לפסק הר"ב ועיין המחלוקת שבין ר"ק ור"י בפרקין משנה ו': אלו ואלו מתכוונים להקל וכן העתיק הר"ב אבל בערוכין גרסי' וזה מהמתכוונים להקל וכן העתיק הרמב"ם צכאן יב בפיקדא גדולה שלהן פי' הר"ב שמשמים צסלך כו' גראה צעוטי דל"ג שלהן וכן לא העתיק הר"ב לא כפיקה גדול וכלאורה יש כניס לכך מהגמ' פ"ג דכורות ד' כ"ב א"ר יוחנן ג' פיקות שמעתי אחת של שתי ואחת של ערב ואחת של פיקה גדולה של סכאין ומדלא חשיב הא דהכא ש"מ שהיא אחת מכלל אלו והיינו או דשתי או דערב אבל הר"ם כתב בהפך דהכא לא מיירי בהנהו דשלהן קתני וגם הרמב"ם גורם שלהן וז"ל כפיקה גדולה שלהן כמו הפלך הגדול אשר יקשרו בו לפי שבו יקשרו סלך בקנה הנוד וכאשר יקב נקב רסב ממנו (ר"ל) יכנס [מן הכלך] ההוא (יטבר) ע"כ ולא ידעתי למה השמיט הרמב"ם צבא וו צס"ז מה"כ: באור שלא נעשה בידי אדם פי' הר"ב כגון חור שחררו מים כו' דמתני צרפי"ג דאהלות וע"ש:

לפי מה שהוא אדם "הקומץ את המנחה והחופין את הקטורת" והשוותה כמלא לוגמיו ביה"כ ובמזון שתי סעודות לערוך מזונו לחול אבל לא לשבת דברור' מ"ה יהודה או' לשבת אבל לא לחול אלוואלו מתכוונין להקל ר' שמעון או' משתי ידות לכבר משלש לקב ר' יוחנן בן ברוקה או' "מכבר בפונדיון מארבעה סאין בסלע י"ב ויש שאמרו במדה גסה מלא הרודד רקבי כמלא תרודד גדול של רופאים יוגרים נגעו' בגרים הקלקי האוכל ביה"כ ככותב' הגסה כמותה וכגרעינתה ונודות יין ושמן שעורן כפיק גדולה שלהן ומאור שלא געשה בידי אדם שעורו כמלא אגרוף גדול זה הוא אגרוף של בן במוח א"ר יוסי ישגו כראש גדול של אדם וישנעשה בידי אדם שעורו כמלא מקדת גרוד של לשה ישודא "כפונדיון האיטלקי וכסלע הגרובית וכמלא

ששה משין נמלא הסלע כ"ד משין ונמלא כ"ד קבין לכ"ד מעיוקב לכל מעה והמע' צ פינדיונים הרי הככר הנמכר צפונדיון הוא חצי קב אבל מפני שהחנוגי רוצה להשתכר ויציאת האפיה והטוחיה לא יהיה הככר הנמכר צפונדיון כשנמכר י"ד סאין צסלע לא רובע קב והרובע האחד הולך צככר החנוגי ויציאת האפי' ועמיה' הרי ככר הלקוח צפונדיון הוא רובע הקב דהיינו ששה צניס והוא שעור שתי סעודות והיינו ככר של ערוך וכן הלכה: יב מלא תרודד רקב מלא כף עפרורית מן המת אחר שכלה כל לחוס שבו: מלא תרודד גדול של רופאים שהוא גדול משאר תרודדים ושיעורו מלא חפטים: כגרים הקלקי כחצי פול הבא ממקו' ששמו קלקי והסולי' שבו גדולי' משאר סולי' ושעור מקו' גרים הקלקי חשע עדשות ג' על ג' תרובעת ומקום עדשה ד' שעור ומלא מקו' הגרי' ל'ו שעור: כותנת הגסה גדולה משא' תמרים ושיעורה מעט פזוק מצינץ: כמוה וכגרעינתה שצריך למעך חללה: ונודות יין ושמן של עור שנקבו שעור הנקב שלהן: כפיקה גדולה שמשמים צסלך כשהגסים טוות בו: ומאור' כמין חלון שממנו האורה נכנסת לבית: שלא נעשה בידי אדם כגון חור שחררו מים או שרצים או שנפל העפר מאליו ונעשה שם נקב ואם לא חשב עליו לתשמיש או למאור באגרופו של בן אבטיח דהיינו אדם ידוע אללס וכן צטיח שמו האורה: גרובית: מטבע של נירון קיסר:

משה ב' ושם מפורש בס"ד והכני יוסף צכאן שנתעוררתי ע"פ מה שכתבתי לעיל פ"ג משנ' ב' שהגרוגרת יסירה מוית שיש מקום קומה דבס"ד לערוכין משנה ח' פי"ה ר"ב ד"ס גרוגרין ב' סעודות ובפרק בתרא דיומא בגמרא דף פ"ו ש"ן בית הכלועה מחזיק יותר מצינץ הרגולה ובגמרא פ"ג דכריתות דף י"ד דשעור שני ויתום מחזיק בית הכלועה וגמלינו למדון דלשתי סעודות שהם ו' צניס יסיון צומים ואין אפשר א"כ שהגרוגרת יסירה והרי הסי"מ בב' סעודות א"כ ראתי צתו' דיומא שהקשו זה אבל תירוצם אינו עולה לפסק הר"ב ועיין המחלוקת שבין ר"ק ור"י בפרקין משנה ו': אלו ואלו מתכוונים להקל וכן העתיק הר"ב אבל בערוכין גרסי' וזה מהמתכוונים להקל וכן העתיק הרמב"ם צכאן יב בפיקדא גדולה שלהן פי' הר"ב שמשמים צסלך כו' גראה צעוטי דל"ג שלהן וכן לא העתיק הר"ב לא כפיקה גדול וכלאורה יש כניס לכך מהגמ' פ"ג דכורות ד' כ"ב א"ר יוחנן ג' פיקות שמעתי אחת של שתי ואחת של ערב ואחת של פיקה גדולה של סכאין ומדלא חשיב הא דהכא ש"מ שהיא אחת מכלל אלו והיינו או דשתי או דערב אבל הר"ם כתב בהפך דהכא לא מיירי בהנהו דשלהן קתני וגם הרמב"ם גורם שלהן וז"ל כפיקה גדולה שלהן כמו הפלך הגדול אשר יקשרו בו לפי שבו יקשרו סלך בקנה הנוד וכאשר יקב נקב רסב ממנו (ר"ל) יכנס [מן הכלך] ההוא (יטבר) ע"כ ולא ידעתי למה השמיט הרמב"ם צבא וו צס"ז מה"כ: באור שלא נעשה בידי אדם פי' הר"ב כגון חור שחררו מים כו' דמתני צרפי"ג דאהלות וע"ש:

במלא אגרוף גדול דכיון דלא נעשה בידי אדם צניור מהכי לא חשיב רש"י רס"ו דכורות: ישגו לאותו אגרוף רש"י: של לשכה שמונח בלשכה לקדוח את הנריך לבדק הבית רש"י: כפונדיון האיטלקי צס' הוה משנה ס' מטרש הר"ב צפונדיון

שיעורו להביא את הטומאה מאהל המת לבית לדרך הנקב שהיה אגרוסו גדול: ושנעשה בידי אדם ששאלו אדם להכניס את האורה: גרובית: מטבע של נירון קיסר:

הפ"ג פ"ג חס' מעט הקרבני' כל יב ב ת"י פ"ד חס' גמל יס"כ הל' א גמ"י פ"ג חס' כ"יתת תסור ט"ב ע"א חס' ת"ר ט"ג ע"ב ד עירובין פ"ג ב כמכות ס"ד ב ה"י פ"א וע' חס' עירובין טו"ס א"ח חס' ססס טע"ג נ"א חס' ת"ט טע"ו ו ס"י פ"ג חס' שופטת חס' י"א והוא מלא ספקים ח"י"י פ"א חס' שופטת גר' חס' ה' וימא גב' ח"י"י פ"ב חס' ס"ג תת' מסור ג"ט ע"פ חס' ת"ר טע"א חס' והוא חמטע ס"ג חכמים ט"ב צבורות ל"ג ח"י"י ע"ה חס' מור"א חס' הל' כ ח"א חס' הלכה א

שני אסורין וצפ"ט דמקואות משנה ה' דשיעור אסור אטלקי
ד' גדריו שעורות: ובמלא נקב שבעול: שעושין בו נקב
ומקעים בו יחד לקשור רצועת העול: רש"י:
יג בל שבים כו' כתב הר"ב דתקוב או בגד כו' מה בגד כו'
עיין בפ"ח דנגעי

כמלא נקב שבעול: מלא תקנה של לשכה וסודיו האטלקי
ואלע הגרוגות: ומלא נקב שבעול: כולו שעור א' להן: ויש
מקומות שהיו יודעים בא' מהן: ולא באחד: הלכך מננהו
לכולהו: יג כל שבים טהור כל ברות שבים: אם עשה מעורן
כלים יחין מקבלין טומאה דכתי'
(ויקרא י"א) או בגד או עור או
סק: מה בגד מן הגדל מן הארץ
אף עור מן הגדל מן הארץ: חוץ
מכלב המים: לפי שכל שאר בריו'
שבים חין אחד מהם בורח ליבש'
כשנאים לגוד אוחס: אלא כלב
הים בלגד: הלכך הוי בכלל
עורות היבשה: ואם עשה כלי
מעורו מקבל טומאה: והלכה כר'
עקיבא: אפי' חוט אפילו משיחה
ובלב' שיחברנו לו דרך שאס' היו
ב' מן הגדל בארץ מחוברי' בחבור
בזה: היה טמא האחד: כשנמא'
חברו: יד' יש כמה שנברא ביום
הראשון טומאה: הכי קאמר יש
דברים שנבראו ביום ראשון
שהעשה כלי מקס' יש בהם
טומאה כגון הא' שנבראת ביום

א ב מיר פא
מה' כלי ה' יג
ג סס הל' ב
ד סס הל' ג
הס' ס' ב' ג'
ו מ' פ' תהי'
ז ס' ס'
ח ס' ס'

ובמלא נקב שבעור: יג כל שבים טהור
חוץ מכלב המים מפני שהוא בורח ליבשה:
דברי רבי עקיבא העושה כלים מן הגדל
ביום: וחבר להם מן הגדל בארץ אפי' חוטי'
אפי' משיחה: דבר שהוא מקבל טמא:
טמא: יד' ויש במה שנברא ביום הראשון
טומאה (גמ' ביו' טי) בשני אין בו טומאה:
בשלישי יש בו טומאה: ברביעי ובחמישי
אין בהם טומאה: חוץ מכנף העז' וביצת
געמית המצופה: א"ר יוחנן בן גוריומה
נשתנה כנף העז' מכל הכנפים: (גמ' ל"ג)
ובר' שנברא ביום הששי טמא: מן העושה
כלי קבול מ' מיטמא העושה משכב ומושב
מ' מ' טמא:
העושה

ראשון וכלי חרס הנעשים ממנה טמא: נשיאין בו טומאה:
שבו נברא רקיע ואין בו טומאה: בשלישי: נבראו אילנות וכלי
עץ הנעשים מהם מקבלים טומאה: ברביעי: נתלו המאורות:
ואין בהם טומאה: בחמישי: עופות ודגים: ואם עשה מהן
כלים: אין מקבלים טומאה: חוץ מכנף העז': כנף העז' היא
דרכן גזרו טומאה בכלים הנעשים ממנה דאפי' לאחלוטי'
בשאר כלים: וביצת הנעמית המלוסה: בת היענה מהרגמין
נעמיתא ורכנן גזרו טומאה בביצתה כשהיא מלוסה כיון דבלא
לפני נמי עומדת אבל בשאר כלים אפי' במלוסה לא גזרו כיון
דבאינה מלוסה לא קיימא כלל: כל שנברא ביום הששי טמא:
חיות ובהמות ושרצים ואדם: אם עשה כלים מעצמותיהן או
מעורותיהן מקבלין טומאה: מן העושה כלי קבול מכל מקום:
ואפי' לא עשאו ראו לקבל: אלא משהו: משכב ומושב מכל
מקום: לישיבה מועטת: כגון שהיה נשטן: או נקלה בו:
העור

המחבר משל ארץ לשל ים: ועיין מ"ש במשנה ב' ממסכת פרה
ובת"כ ראיית ט"ל בעור: או בעור יש להביא את שחיבר בו'
ובעני נראה שהוא ט"ס: וכל' ט"ל עור יאו עור וה"פ ה"מ
למכתב עור: וכתב או עור: והיינו כדפרשתי: ועיין במסכת
נגעים רפ"א ומ"ש הר"ב בבלעד שיחבר בו': עיין ג"כ סה:
אפי' משיחה: הוא השפה אשר וציא החייט בעת הגדל הנגדי
הרמב"ם: ועיין מ"ש במשנה ח' פ"ג דסוכה:
יד' ויש כמה שנבראו ביום הראשון טומאה: כתב הר"ב ה"ק
יש דברים שנבראו ביום ראשון שהעושה כלים מהם
כו': דאי במינים עלתן שהם טמא' כעין הארץ שנבראת ביום
הראשון ואיכה ארץ העמים ובשאר ימי' (ונ"ל ובש"י) נכלות
וטריות: אם כן בחמישי איכה נמי נבילת עוף טהור צבית
הבליעה י"ב הר"ש אבל הרמב"ם כתב דזו אינה קשיא דנבלת
עוף טהור הוא הדגש ר"ל שזו לא יטמא בחיבוע כמו שאר
הטומאות כמו שהתבאר בראש טהרות ומש"ש ביום הראשון
נבראו המים והן מקבלין טומאה: כמו שהתבאר בטומאת

משקין וביום הג' נבראת הארץ והצמחים וקצת הצמחים יטמאו והן הנאותים לאכילה בלבד: לפי מה שהתבאר בטהרות ולזה
אומר בג' יש בו טומאה ר"ל בקצת שנברא בו יש בו טומאה: ע"כ: ואתי שפירטפי לדידיה שהרי היבשה לא נראית עד יום הג' וכן
טומאת ארץ העמים מדרבנן: דין מנכף העז' ל' מהר"ם נ"ל נוצות העז' כמו נמרטו כנפיה דאלו טרפות דפירש"י נוצות
הגדלות: ה"נ נוצות העז' גדולות מאוד ומחכים אותן ועושין מהן כלים ע"כ: והא דקתני חוץ לאז' קא דהא כלב שבים
תנן לעיל דטמא: ועיין במשנה ג' סי' ד: המצופה לפיה' ב' גראה דקאי אביצת הנעמית בלבד: והר"ם כתב דקאי נמי אנוצות
העז' ושכן מש"ש בחוספתא: מן העושה כלי קבול מ' מ' טמא: אפי' הר"ב מ' מ' טמא: לא עשאו ראו לקבל אלא משהו וקצת
קשה דהוה ליה למתני כלי קבול מ' מ' טמא: מהו והיינו הא דתנן לעיל העושה כלי מן הגדל ביום וחיבר להן מן הגדל בארץ כו'
מ' מ' טמא: ומן הטורים ועשאו כלי א' טמא: והיינו הא דתנן לעיל העושה כלי מן הגדל ביום וחיבר להן מן הגדל בארץ כו'
והא דהדר תנייה משום דכתי' למתני העושה משכב ומושב מ' מ' טמא: וה"פ אם עשה משכב ומושב מכבד וסק ועור ומתן טמא:
כדאמרי' בס' כלל גדול (ומתני' ה"ב ס' ד' דמעילה)

העור המלה . דלא מליח ולא קמיח ולא עפיץ : ומן הנייר .
העשוי מעשבים : שיש להן מעשה . כיון שהקוקים
ואין להם מחשבה . אם חשבו למוד בהן עפר כמות שהן
הקוקים מליהין ולא עשו בהן מלאכה אין מחשבתן מביאתן
לידי טומאה : מן קנה המאזנים .

העושה ביום מעור המצה ימן הנייר . טמא
הרימון האלון . והאגוזי . שהקוקים
התינוקות . למוד בהם את העפר . או
שהתקינות לבקף מאזנים . (גמ' עמ"י) טמא .
שיש להם מעשה . ואין להם מחשב : מן
קנה מאזנים והמחוק . שיש בהן בית קבול
מתכות יוהאסל . שיש בו בית קבול מעות .
וקנה של עני שיש בו בית קבול מים יומקל
שיש בו בית קבל מזוזה . ומרגליות . הרי
אלו טמאין . ועל כולן אמר ר' יוחנן בן
זכאי . אי לי אם אמר . אי לי אם לא
אומר : יז תחתית הצורפין טמאה . ושל
נפחין טהורה . משחזת שיש בה בית קבול
שמן . טמאה . ושאין בה . טהורה . פנקס
שיש בו בית קבול שעה . טמאה . ושאין
בה טהורה . מחצלת

העור והסק' השק והעור . העור והמפץ . מצטרפין לטמא כקל
שכן ואר"ש מה טעם הואיל וראוייה לטמא מושב . ופי' ריב"א
משום דשוו בשיעוריהו לענין מושב דתינא (מתני' היא לקמן
פכ"ז) קיצע תכולן טפח טמא ואמר' טפח למאי מוי' למושב .

אם ע"כ הלי' 100
ב' ע"ד טוף 6'
המטה 100
ב' מלין יב' 100
ג' סלסל 100
ד' ר"כ פס 100
ה' סס סלסל 100
ו' סס סלסל 100

פי' דבמושב טעורן שיה דכולה
טעורן בטפח להכי מצטרפין
במשכב . אע"ג דאין טעורן שיה
במושב . ואמרין במעולה כל
שאין שיעורן שיה אין מצטרפין .
כיון דשיעורן שיה במושב .
מצטרפין . ועוד נרא' דאפי' עשה
מן הטמא ומן הטמא כגון מן
עור חיה שבים שהוא טהור
וזיכר עמו עור אחר המקבל
טומאה אם ימדו למשכב ומושב
מצטרף לטמא משכב ומושב .
כדאמרין ס' על אלו מומין בהכך
דחוו למדרשות . וכן העושה כים
מעור המלה שהוא טמא כשעשה
בו מלאכה כדפי' ומן הנייר שהוא
טהור טמא ואצטרף לאצטעין
דמזה מקבל טומאה . אע"ג דלא
מליח ולא קמיח ע"כ . כל .
עכ"ל : העושה ביום מעור
המלה כו' . הואיל והוא דבר של

קיומא שאפשר שיעמוד . הרמב"ם רפ"ב מה"כ ועיין בפ"ה ר"ב
דס"ט ומ"ט סס כס"ד : מן הנייר פי' העשוי מעשבים ע"י דבק
כן פי' הר"ב בפ"ב דמגילה משנה ב' : האלון פידי הוא שקורין
גלאכ"ז . רש"י פ"ק דחולין דף י"ב : שהקוקים נקב קטן בצדיהן
והולאו האוכל מסוד הנקב רש"י : רמור' בהם את העפר :
כירך שהתנוקות עשויים לשחוק רש"י : טמאים עיין בפירוש
הר"ב משנה י"ז ומ"ט סס כס"ד : ואין להם מחשבה פי' הר"ב
אם חשבו למוד כו' ושמע דאלו מדדו הוי מעשה . והא דסיים
ולא עשו בהן מלאכה . היינו שלא מדדו' אבל רש"י כתב שאפי'
מדדו בה אלא שלא עשו בה מעשה לשם כלי : ואין להם
מחשבה . שאם בן דעת חשב עליהן טמאי' במחשבה דתנן
(ספכ"ה) כל הכלי יורדים לידי טומאתו במחשבת רש"י סס ד' י"ג :
טומאתו כתיב הר"ב עושים אותה כו' ושל אשכנז .
מפורש בסוף פרק י"ב : והאכל פי' הר"ב
מוט כו' . ועיין עוד בפירוש למשנה ה' פ"ז דפרה זמ"ט
סס : בית קבול מים . מהר"ם הגיב בית קבול שמן :

וכשמחפשים אותו אין נוהגים לב' לחפש סס : קנה של עני .
שיש בו בית קבול מים וטומאה מהן . וכשואלים אותו אם טעם
כלום אומר אני מתענה היום ורבותי פירשו בית קבול מים
בית קבול משקין וכשטורה אכל בעל הבית בבית הבד גונב בו מן
השמן : מקל שיש בו בית קבול מזוזה ומרגלית ועושין כן כדי
לגנוב בו את המכס : או לי אם אומר . שיה ילמדו ממני בני
אדם לרמות : ואז לי אם לא אומר . שמה יאמרו הרמאין אין
תלמידי חכמים בקיאים במעשה ידינו ומתוך כך יבואו לרמות
יותר . ולמה אמרם משום דכתיב (הושע י"ד) כי ישרים דרכי
ה' לדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם : יז תחתית הצורפין .
לרפי זהב וכסף יש תחתיהם כלי ששמו תחתיה זהב עשוי לתת
בתוכו ברטאות של כסף ושל זהב . אבל של נפחים . אין עשוי
לקבל ולא מיוחד נמי לשיבה . משחזת של עץ שמשחזין בה את
הסכין ועושין לה בית קבול שמן שמושחין בה שמן להשחין : פנקס
של שעה שיש לחנוני ולשולחני שכותב עליו בחרט : קש

ומקל שיש בו בית קבל מזוזה ומרגלית . לי הר"ב ועושין כך כדי לגנוב את המכס וכלומר שמיני כו' המזוזה שאין נוהגין
ממנה מכס ותחתיה טומא המרגלית . אבל לשון הרמב"ם בפ"ב מה"כ מקל שיש בו בית קבול מזוזה או מקום מרגלית .
ע"כ . ולפי זה בית קבול מזוזה אורה ארעה ולא משום גניבת מכס ואפשר שהיו האנשים בזמן המשנה נושאים מזוזה עמם
והשבו זה למזוזה ולשמירה להם : ועל כולן אמר ריב"ז או כו' כתב הר"ב ולמה אמרם משום דכתיב כי ישרים דרכי ה' .
דברי תורה . לדיקים ילכו בם . יוהרו בם שלא לרמות הבריות . ופושעים יכשלו בם ילמדו לרמות . הרשב"ם פ"ה דב"ב
דף פ"ט : יז משחזת פי' הר"ב של עץ . ואינה של אבן לפי שכלי אבנים לא יטמאו כלל . ואינה גם כן משחזת ברזל . לפי
שכלי מתכות פשוטין טמאים . הרמב"ם : שיש בה בית קבול שמן . פירש הר"ב שמושחין בה שמן להשחין . כמו שאנו עושין
במשחזת של אבן חמים . הר"ם :

מתקלקל

מחצלת הקש ושפורת הקש שכל הגדל מן הארץ ככלל כלי עץ כ"כ הרמב"ם בספ"א מה"כ וזה דלא כהר"ם ואין להאריך: קש סי' הר"ב ונבות השלים וכ"כ הר"ם [רפ"ג] דשנת דף [ל"ו] ועיין מ"ס ברע"ט דב"מ:

קש ונבות השבולים ועושים מהם מחצלות: ושפורת הקש שהוא חלול ויש לו בית קבול: ר' עקיבא מטמא: ואע"פ שקבולו מועט דהא תנן לעיל העושה כלי קבול מ"מ טמא: וקמפלגי אי הוי דבר העומד אי לא: לאין טמא אלא דבר העומד מלוי: ור' עקיבא חשיב ליה דבר העומד: ור' וחנן בן נורי לא חשיב ליה: דבר העומד והלכ' כר' עקיב: פקועות דלעת מדבריות ויש אומרים אבטיחים קטנים מרים: וקנה שלהן חלול כשפורת של קש חלף: מין עשב הוא ועושים ממנו חלפים ומחללאו וקורין לו בערבי חלפ': טהור' מטמאת שרץ אבל לא מטמא ומשכב שהוא מטמא משכ' ומשכב דאוריית' אם אינה עשויה לסכך: קנה שחטכו לקבלה: לתת בו כחול וכיוצא בו: הכני' המוח הלבן שמתוך הקנה וקודם לכן אין לקנה טומאה ואשילו מדברי סופרים:

מחצלת הקש ושפורת הקש: ר' עקיב' מטמא יורבי"ן כוטהר: ר' שאימ"ר אף של פקועו כיוצא בהון: מחצלת קנים ושל חלף טהורה: שפופר' הקנה שזהכה לקבלה: טהורה יעד שיוציא את כל הכניו: **פרק יח הי' דה' בית שמאי אומרים** נמדרת מבפנים יוב"ה אומרים: נמדרת מבחוץ: מורים אלו ואלו "שאיין עובי הרגלים: ועובי לזבזין נמדר' ר' יוסי או' מורים שעובי הרגלים ועובי לזבזין נמדר'. וביניהם אינו נמדר'. ר' ששור' אומ' אם היו הרגלים גבוהות טפח: אין ביניהם נמדר'. ואם לאו: ביניהן נמדר': ב' מוכני שלה **בזמן**

מחצלת הקש ושפורת הקש: שכל הגדל מן הארץ ככלל כלי עץ כ"כ הרמב"ם בספ"א מה"כ וזה דלא כהר"ם ואין להאריך: קש סי' הר"ב ונבות השלים וכ"כ הר"ם [רפ"ג] דשנת דף [ל"ו] ועיין מ"ס ברע"ט דב"מ: רבי עקיבא מטמא כתב הר"ב ואע"פ שקבולו מועט וכו' ואף לסירוס מהר"ם דלעיל שאינו מסרש לענין שיעור הקיבול אם המני סבר דדוגא הכי אשילו כלי קבול כל שהוא: טמא וילמדהו מסוס' דמתניתין דהתם שחקין התנוקות כו' ולתנוקות פשיטא שאין להם שיעור: ואף כל שהוא מססיק] להם למדידתן ומ"ס הר"ב: וקמפלגי אי הוי דבר העומד כו' כ"כ הר"ם מהתוספתא שהביאה שו"ל העושה כלים מדבר שהוא של מעמיד טמא מדבר שאינו של מעמיד טהור: הלפת ואחרוב ודלעת שחקים תנוקות למוד כהן עשר טארים הרמון והאלון כו'. ע"כ: ואף הרמב"ם

פ"ח הי' דה' בית שמאי נמדרת מבפנים יוב"ה אומרים: נמדרת מבחוץ: מורים אלו ואלו "שאיין עובי הרגלים: ועובי לזבזין נמדר' ר' יוסי או' מורים שעובי הרגלים ועובי לזבזין נמדר'. וביניהם אינו נמדר'. ר' ששור' אומ' אם היו הרגלים גבוהות טפח: אין ביניהם נמדר'. ואם לאו: ביניהן נמדר': ב' מוכני שלה **בזמן**

בחוורו דס"ב מה"כ כתב שיהיה דבר של קיימא שאפ"ש שיעמוד ע"כ אבל לריבין עדין לתודעי דבשלמא שפורת של קש נוחא שאינה לא שפורת וקח"ל"ן שהוא דבר של קיימא לר' עולרובין לא אבל מחצלת של קש קשיא לי: ול' הר"ם מחצלת הקש ונבות השבולים שעושים מהם מחצלות ושל קטן כמו שפורת: ע"כ: ויכולני לפרש שר"ל שהם קטנים מאוד ומפני שנעשי' הנכות שבלי מחובר' קנה: לכן לר' ע' מקרו יכולי' לעמוד ואפ"ה לריב"ן לא: וכל דמתני הכי דייקא דלא לקמן קתני מחצלת קנים ולא הקנים אלא כלות של קנים וכדתי' ושל חלף ומשמע שהיא מחצלת גדולה שראוי להקרא עליה שם מחצלת והיא נעשית משל קנים או של חלף: משא"כ הכא קרי לה מחצלת

הקש ששמעו שהקש הוא העיקר כי אין ראוי להקרא מחצלת: מהם שהיא קטנה במאד וג"כ כשפוט דלפי' זה של הר"ם הקש בפני עצמו כל אי' לבדו אף לר' ע' לא יהיה יכול לעמוד: והרמב"ם בפירושו כתב ומחצלת הנקרא בערבי א"ל הני' ושפורת הקש קנה התבן הוא ג"כ כלי קבול: ואע"פ שהיא קטן הנה כבר התבאר לך שכלי קבול אין לו שיעור כו'. ע"כ: והיו יודע שאע"פ שפורת הקש כתב הרמב"ם בפ"ב הנה מחצלת הקש כתב בפכ"ה אבל מחצלת הקש יע' לקצו: מ' דצ"ל כו' טהרה: סי' הר"ב מטמא שרץ אבל לא מטמא וכו' אם אינה עשויה לסכך: עיין ספ"ק דסוכה ולפי מה שפרשתי בפ"ד במשנה ד' סכ"ד דפסוטי כלי עץ הראוי למשכב טמא אף בשאר הטומאות ז"ע יוסי' הר"ב הוא מס' של הרמב"ם: ומצינו לו שאמר בו בחבורו פכ"ה מהל' כלים שכתב טהרה מן המדרס וכתב הכ"מ שכן עיקר וכתב שהטעם י"ל מפני שמתוך שהיא קשה אינה ראויה לשיכבה: ע"כ:

הקש ששמעו שהקש הוא העיקר כי אין ראוי להקרא מחצלת: מהם שהיא קטנה במאד וג"כ כשפוט דלפי' זה של הר"ם הקש בפני עצמו כל אי' לבדו אף לר' ע' לא יהיה יכול לעמוד: והרמב"ם בפירושו כתב ומחצלת הנקרא בערבי א"ל הני' ושפורת הקש קנה התבן הוא ג"כ כלי קבול: ואע"פ שהיא קטן הנה כבר התבאר לך שכלי קבול אין לו שיעור כו'. ע"כ: והיו יודע שאע"פ שפורת הקש כתב הרמב"ם בפ"ב הנה מחצלת הקש כתב בפכ"ה אבל מחצלת הקש יע' לקצו: מ' דצ"ל כו' טהרה: סי' הר"ב מטמא שרץ אבל לא מטמא וכו' אם אינה עשויה לסכך: עיין ספ"ק דסוכה ולפי מה שפרשתי בפ"ד במשנה ד' סכ"ד דפסוטי כלי עץ הראוי למשכב טמא אף בשאר הטומאות ז"ע יוסי' הר"ב הוא מס' של הרמב"ם: ומצינו לו שאמר בו בחבורו פכ"ה מהל' כלים שכתב טהרה מן המדרס וכתב הכ"מ שכן עיקר וכתב שהטעם י"ל מפני שמתוך שהיא קשה אינה ראויה לשיכבה: ע"כ:

פרק יח וביניהם אמתו אור שטון הרגלים מתחת אינו נמדר': דלא אמרינן רואין כאלו שולים יורדין עד סוף הרגלים: רש"י פ"ג דמנחות דף ל"א: רבי שמעון סווי' אומר כו' פסקו הר"ב והרמב"ם דלא כוותיה: והייתי תמה דבהדיא פסקו כמותו רב פפא בגמרא דמנחות שם: ועוד א' זמר התם דכלל מקום ששנה רש"י: הלכה כמותו: אך בסוגיא דחולין פ' בהמה המקשה דף ע"ה: ח"ר יונתן הלכה כרש"י במסוכן וצ"ח זמח מעשה של דמאי אהך סמוי: וכ"כ התוס' שם: ויש ע"ס במימרא דהתם בחולין דגרסינן כ"מ ששנה ר"ש סוורי' במשנתיו: ואין לגרוס משנתיו דבהדיא קאמר במנחות מי קאמר במשנתיו כ"מ ששנה קאמר: וגם בתוס' דהתם מוכח דל"ג במשנתיו דהא מיימי עליה פלוגתא דרש"י דכ"מ במה מדליקין ואינה לא בצרייתא: שפך מקום חסוכי הוא: רש"י: ב' מוכני שלה: סי' הר"ב אופן כעין אופני העגלה וכו' כ"כ הר"ם וכ"כ רש"י בפ"ג דשנת דף מ"ד

הקש ששמעו שהקש הוא העיקר כי אין ראוי להקרא מחצלת: מהם שהיא קטנה במאד וג"כ כשפוט דלפי' זה של הר"ם הקש בפני עצמו כל אי' לבדו אף לר' ע' לא יהיה יכול לעמוד: והרמב"ם בפירושו כתב ומחצלת הנקרא בערבי א"ל הני' ושפורת הקש קנה התבן הוא ג"כ כלי קבול: ואע"פ שהיא קטן הנה כבר התבאר לך שכלי קבול אין לו שיעור כו'. ע"כ: והיו יודע שאע"פ שפורת הקש כתב הרמב"ם בפ"ב הנה מחצלת הקש כתב בפכ"ה אבל מחצלת הקש יע' לקצו: מ' דצ"ל כו' טהרה: סי' הר"ב מטמא שרץ אבל לא מטמא וכו' אם אינה עשויה לסכך: עיין ספ"ק דסוכה ולפי מה שפרשתי בפ"ד במשנה ד' סכ"ד דפסוטי כלי עץ הראוי למשכב טמא אף בשאר הטומאות ז"ע יוסי' הר"ב הוא מס' של הרמב"ם: ומצינו לו שאמר בו בחבורו פכ"ה מהל' כלים שכתב טהרה מן המדרס וכתב הכ"מ שכן עיקר וכתב שהטעם י"ל מפני שמתוך שהיא קשה אינה ראויה לשיכבה: ע"כ:

הקש ששמעו שהקש הוא העיקר כי אין ראוי להקרא מחצלת: מהם שהיא קטנה במאד וג"כ כשפוט דלפי' זה של הר"ם הקש בפני עצמו כל אי' לבדו אף לר' ע' לא יהיה יכול לעמוד: והרמב"ם בפירושו כתב ומחצלת הנקרא בערבי א"ל הני' ושפורת הקש קנה התבן הוא ג"כ כלי קבול: ואע"פ שהיא קטן הנה כבר התבאר לך שכלי קבול אין לו שיעור כו'. ע"כ: והיו יודע שאע"פ שפורת הקש כתב הרמב"ם בפ"ב הנה מחצלת הקש כתב בפכ"ה אבל מחצלת הקש יע' לקצו: מ' דצ"ל כו' טהרה: סי' הר"ב מטמא שרץ אבל לא מטמא וכו' אם אינה עשויה לסכך: עיין ספ"ק דסוכה ולפי מה שפרשתי בפ"ד במשנה ד' סכ"ד דפסוטי כלי עץ הראוי למשכב טמא אף בשאר הטומאות ז"ע יוסי' הר"ב הוא מס' של הרמב"ם: ומצינו לו שאמר בו בחבורו פכ"ה מהל' כלים שכתב טהרה מן המדרס וכתב הכ"מ שכן עיקר וכתב שהטעם י"ל מפני שמתוך שהיא קשה אינה ראויה לשיכבה: ע"כ:

הקש ששמעו שהקש הוא העיקר כי אין ראוי להקרא מחצלת: מהם שהיא קטנה במאד וג"כ כשפוט דלפי' זה של הר"ם הקש בפני עצמו כל אי' לבדו אף לר' ע' לא יהיה יכול לעמוד: והרמב"ם בפירושו כתב ומחצלת הנקרא בערבי א"ל הני' ושפורת הקש קנה התבן הוא ג"כ כלי קבול: ואע"פ שהיא קטן הנה כבר התבאר לך שכלי קבול אין לו שיעור כו'. ע"כ: והיו יודע שאע"פ שפורת הקש כתב הרמב"ם בפ"ב הנה מחצלת הקש כתב בפכ"ה אבל מחצלת הקש יע' לקצו: מ' דצ"ל כו' טהרה: סי' הר"ב מטמא שרץ אבל לא מטמא וכו' אם אינה עשויה לסכך: עיין ספ"ק דסוכה ולפי מה שפרשתי בפ"ד במשנה ד' סכ"ד דפסוטי כלי עץ הראוי למשכב טמא אף בשאר הטומאות ז"ע יוסי' הר"ב הוא מס' של הרמב"ם: ומצינו לו שאמר בו בחבורו פכ"ה מהל' כלים שכתב טהרה מן המדרס וכתב הכ"מ שכן עיקר וכתב שהטעם י"ל מפני שמתוך שהיא קשה אינה ראויה לשיכבה: ע"כ:

בזמן שהיא נשמעת שאדם יכול לסלקה מן העגלה: אינה חבין לה. והיא חשובה כלי לעגלה ואי שידה בת קבולי טומאה שאינו מחוקקת מ' סאה ונטמאת הסידה לא נטמאת המוכני. ואו' לאו בת קבול טומאה היא ונגע טומא' במוכני: המוכני

טמאה דלא חשיבא מן הסידי' וכו' מיטלטלת מלא' ורקיעה ויסלה בית קבול: ואינה נמדדת עמה. בת שבון אמה על אמה ברום שלם אמות' דלא חשיבא כעובי הרגלי' ואפי' לרבי יוסי אינה נמדדת עמה. אינה מלגת עמה באהל המת' שאם הסידה בבית הקברו' מלגת על כלים שבחובה כיוון דמחוקקת מ' סאה ואם בולטים ממנה כניס כנגד (גובה) המוכני מלמעלה: אין המוכני מלגת עליה. דמוכני מקבלת טומאה ואינה חוללת בפני הטומאה בזמן שבחובה מעות' דכלי בפני עמ' היא' ובסיס לדבר האסור אבל אם אינו נשמע' שרי מאח' דלא הו' בחוך הסידה שהיא עיקר הכלי: קמרון' כעין קובה שעושין על

גבי שידה: נמדד עמה: להשלים מ' סאה: כיצד מודדי' אותה כשהוא קבוע: ראש תור' באלכסון. דהאי קמרון אינו כנגד כל הסידה אלא כיפה כנגד מקצת חללה. וכשבה למדוד אורה רואין כאלו חוט נתון באלכסון מכותל הסידה עד ראש הכיפה ומלל שפתיו נמדד: אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה. הסידה בלא הקמרון הקבועה בה: טהורה. אע"פ שאינה מחוקקת ארבעים סאה' ואין הלכה כרבי יהודה: ג' אף על פי שמקבלים. כלומר אע"פ שלא נקבו בניטולת הרגלים' ויש להן בית קבול ככתחל' טהורין. שיוון שנטל אחת מן רגליהן שוב אינן חשויין כלי לפי שאינן מקבלין כדרךן אלא נוטין ללא אחד וכשברים דמו:

רבי

דהתם מייסילה למתני' בגמרא ומשמע דהשדה היא עגלה שרובין עליה: וכן פי' רש"י בהל' התם. וכן מפרש הר"ב במשנה ג' פ"ט דב' קובץ משמע כרפ"ג דערובין כפי' הר"ב. והקשו התוס' דא"כ חויא למדרס ולא שייך צפ' מודיעה' כדפירש

בזמן שהיא נשמטת אינה חבור לה ואינה נמדדת עמה ואינה מציל' עמה באהל המת. ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש בתוכה פירות יואם אינה נשמטת: חבור לה. ונמדד' עמה וימצלת עמה באהל המ' יוגוררין אות' בשבת אע"פ שיש בתוכה מעות'. הקמרון שלה בזמן שהיא קבועה חבור לה וינמדד עמה ואם אינו קבוע. אינו חבור (ס"א) לה ואינו נמדד עמה. כיצד מודדין אותה. ראש תור' ר' יהודה אומר אם אינה יכולת לעמוד בפני עצמה טהורה: ג' השידה והתיבה והמגדל שנטלה אחד מרגליהן אע"פ שמקבלין טהורה' (ס"א שאי') ושאינן מקבלין כדרךן.

רבי

הר"ב בסרק כ"ד משנה ד' וכתבו דשידה אינה עשויה אלא לכלים. אך כפי' ג' דמכתוב דף ל"א כתבו דע"ל שאף ע"פ שהיא עשויה למרכב לא חשיב מדורס כיוון דלא עבדא להיות נשצן עליה אלא ללכת ומקום למקום' מידי דהוה אלאקטמין לפי' ד' שכתבתי בסו' פט"ו. ומיהו הר"ב כבר פי' בריש סט"ו דשידה הוא ארון' וכ"כ עוד בפכ"ג משנה ח' וברפ"ח דאלו' ובמשנה ה' פט"ז דשבת:

מוכני פי' הר"ב אופן' וכן פי' הר"ש ורש"י. וכ"כ עוד הר"ב בספ"ד דאהלות' אבל התו' דשבת כתבו דבס"ר דאין גרא' לולפ' כן דאין להניח מעות על האופן' דקמני ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעו' ומס'

דמוכני היינו כן של שידה יכמו את הכיור וזה כנו. וכמו מוכני במלכיים. פי' בס"ס שהשידה מונח עליו ויהא ר' ד בפ"ג מה"כ מפרש שהיא בגלגל כמו ששינו (ביומא פ"ג משנה י') אף הוא עשה מוכני לכיור כו' אבל זה בגלגל אינו אלא למעלה או על שפתו שמעלין הכבואה לשידה באותו בגלגל לפי שיש טורח גדול במלאו' או בהריקו ומשמששים בהן דרך הגלגל' ואלו היה בגלגל להמגלגל עליו שתי קושיות בדבר האחת שהרי אינם עשוי' להטלטל כלל ומה צורך למוכני וא"כ עשוי' הם להטלטל. ועוד מה בין מוכני לעובי הרגלים שאין נמדדין עמה' ואע"פ שהרגלים אינם נשמטים אלא ודאי כמו שפרשתי. ונמדד עמה מפני שכל תשמישה ע"י המוכני ע"כ:

ואינה מלגת עמה באהל המת' פי' הר"ב שם הסידה בבית הגב מאהיל על הטהרות מלמעלה אלא כגון שכנסה לבית שהמת בו דא"כ אין כאן הלכה שהרי מפורש' זה הבהתיו והקשו התוס' דמי' יבוא טומאה על הכלים ומפרש ריב"א דמירי שפיר דקיימא הסידה באהל המת ומוקפת צמיד פתול' ואע"ג דכלניעץ אינו מניל בזמיר' סתיל (כדפי' הר"ב ברפ"ט משנה ב') היכי דמקבלת מ' סאה מניל כדתנן לעיל רפ"י: ואין צ"ל דמוכני יש להבית קבול אלא פשוטי כלי עץ הוא ויש נקב בשידה בצדה והכלים בחוך הסידה והמוכני חוספתה וממעטת אותה נקב עד שאין נשאר פותח טפה' וקאמר ביון דנשמטת אינו ממעט דדוקא כי מבטלו שם ממעט וכו' ומירי שאינו סותם כל הנקב שאם סותם כל הנקב אפי' אינו מבטלו שם ס"ס. כדתנן בסוף פרק בתרא דשבת' בימי אבא שאול פקקו את המאור בטפיה והתם לא בטלוהו שאם בטלוהו בשבת היה חייב משום בוג' דהא מוסיף על הבנין אלא ודאי בלא ביטול מיירי ואס"כ סותם ולר"ח דמפרש מוכני בס"ס שהשידה מונחת עליו. מיירי דיש בשידה נקב מתחתיה כנגד המוכני והיא צדי' הקברו' והטומא' נכנסת דרך נקב בשידה ואין המוכני מלגת כיון שהיא נשמטת ואין מבטלים אותה שם. ומיירי נמי שאין סותמת כל הנקב כו' וצ"ל דמיירי שאין הטומאה כנגד הנקב דכשהטומאה נגד הנקב אפי' אין בו פותח טפה בוקעת ועולה וכו' * ועיין פ"י דאהלות משכ' ב' דהקברו' פי' הר"ב כעין קובה בו': ועיין במשנה ז' פרק י"ז ומ"ש שם: ראש פור'. פי' הר"ב רואין כאלו חוט נתון באלכסון כו' ועיין בפירושו משנה ג' פרק ז': ג' ושאינן גירסת הר"ב כנוסחא אמרינן שאינן וכן בנוסחת מהר"ם נמחקתו ונקליטו

ה"ע
אם תלמוד
כתיב פנתי
כלים ה' ס
כ"ג ס' ה'
וכתובים

תקליטי המטה עיניו מ"ש במשנה ג' פ"ק דסוכה:
וחמור נקרא כך לפי שהמלכין והמטה ניטאין עליו מהר"ם:
וזמלכין פי' הר"ב לוחות כו' ומיטלפלין עם המטה דהחומר
במסמרות או בסוכי. כדמוכח בפ' המוכר את הניח

מ"ס פ"ד הל"א
בג"ש הלכה ב'
ה"ס פ"ד הל"א
ו"ס הלכה ב'
ה"ס הלכה ב'

דף ס"ט ועיין בפ"ב דפרה משנ'
ה' ה' מטה שהיתה טמאה
מדרס פי' הר"ב ששכב עלי' זב'
וכן זכה נדה יולדת ומזרע'
ואמנם לקחו הזב דרך משל
הרמב"ם ומו"ש הר"ב או כמלה או
פשעו' ויש עוד שני פנים כדמתן
לכולהו בספ"ב דזבים:

רבי נחמיה מטמא כדאמרי'
בפ"ק דסוכה (דף י"ו)
ארוכה ושתי כרעים קצרה ושתי
כרעו' חזו למסמך אגודא ומסמ'
אשלי לקרנה אל הכותל (הרחב)
כמלא רוחב המטה נוקן עינים מן
הכרעים לכותל למראשותיו
ומרגלותיה ונוקן חבלים ומסרב
וראוי להשכב שהכרעים נקובים
משתי רוחות שארוכה נכנסת בו
וקצרה נכנסת בו פעמים נשאר'
עם הארוכה ופעמים עם הקצרה

ובנקב שנתרוקן זכניו עץ ממנו ולכותל כ"כ הר"ב שוכך כחבו
התוס' עם סוף דף ט"ו וכתבו עוד דלא מטמא רבי נחמיה לא
דוקא כשכל המטה קיימת וכולה של אדם אחד שסופו לחזור
ולחברה. אבל אם נאבד תקנתו או שהוא של שני בני אדם
הואיל ואין סופן לחזור ולחברה עמי' אפי' איכא ארוכה ושתי
כרעו' קצרה ושתי כרעו' טהורה כדתנן בס"פ מטה שנגנב
חלוקה כו' גדר' ב' כרעו' לוכסן. לשון הר"ב טפה על טפה
לוכסן. ובתוספתא דמכילתין ב"מ פ"ה גרסינן לתרווייהו שגד'
שתי כרעו' לוכסן או שגדד בה טפה על טפה וכן השתיקה
הר"ש אבל בנא"י מלאחי מונה במשנה שתי כרעו' טפה על
טפה לוכסן. וכן העתיק הרמב"ם בספ"ו מה"כ. וכן בפירושו
בנא"י קתוב או שנחתכו שתי הרגלים כו'. עד שיחזירם טפה
על טפה ע"כ ויבא לנו ג"כ מוז הנוסחא שבפירושו דלא הקשה
סיכא או שזעטו פחות מטפה שישמעה שכל רגליה נתמעטו
בפחות מטפה והבא הא לא בעינן אלא שתי לוכסן אבל לפי
הנוסחא שכתבתי אלו השנים שנגדדו לוכסן גשאר ב' ס טפה
על טפה ולפי' הר"ב ל"ק ולא מידו: ונשברה שנייה ותקנ'
לאו דוקא ותקנה אלא אבב דנקט ברישא ותקנ' ינקט נמי בסיפ'
תוס' פ"ו דשבת דף ק"ב אמתני' ד' דפס' וזוה"ה הכא אבל
במטה תגע מדרס פי' הר"ב תשום דארוכה כו' שהרי נגע
במטה הטמא' מדרס. וכן פי' הר"ש ולא רצו לפרש טמא'
מגע מדרס שנגעה בעלמה וכדתנן בפס"ו משנה ז' ה"ט י'
דהכא רוצים לפרש אפי' לרבי יוסי דעליג הקס וכ"כ התוספ'
פרק ט"ו דשבת דף ק"ב. וטעמיהו דק"ל טומאת בית
הקתרים

רבי יוסי מטמא ונקליטי חמטה. וחמור
וחפוי. טהורין. אין טמא. אלא מטמא
ומלכין. ומלכני בני לוי טהורין: ד מלכין
שנתנו על לשונות. ר"מ ורבי ירמיה
מטמאין. ר' יוסיור"ש מטמאין. א"ר יוסי
מה שנה זה ממלכני בני לוי. שמלכני בני
לוי טהורין: ה' מטה שהיתה טמאה
מדרס. נטלה קצרה. ושתי כרעים.
טמאה. ארוכה ושתי כרעים. טהורה. רבי
נחמיה מטמא. גדר שתי לשונות לוכסן
גדר שתי כרעים (טפה על טפה) לוכסן.
או שמעטה פחות מטפה. טהורה: ה' מטה
שהיתה טמאה מדרס. נשברה ארוכה
ותקנה. טמאת מדרס. נשברה שנייה
ותקנה. טהורה מן המדרס. אבל טמאה
לא

ר' יוסי מטמא. כיון שלא נקבו כניטלת אחת מרגליו. ואין
הלכה כרבי יוסי. ורמב"ם גרים ושאינן מקבלים כדרך רבי
יוסי מטמא ומלהא בלכני נפש' היא זה"ק שידה תיבה מגדל
שאינן מקבלין מ' כאה כשפן יושבין כדרך ואם מטיין אותן
מקבלין מ' סאה ר' יוסי מטמא
כיון שאין מקבלים כדרך וחכמי
אומרים הואיל ומקבלין מכל
מוקם חשיבו מהזיקים מ' סאה
וטהורין: ונקליטי המטה עמוד'
אחד מראשותי המטה. והא'
במרגלותי ומשימין מקל מזה לזה
ומשליכין עליו סדן ונעשה אהל:
וחמור קסת מלכין המטה משימין
עץ חלול שהמלכין מונח עליו
ונקרא חמור: וחפוי. כגון כפוי
שמפסי המטה ונקליטיה:
טהורים. דהוי מתכת המשמש
לעץ: מלכין. לוחו חלול' עשו'
להניח אחת כרעו המטה שלא
ירקבו מלחלוטית הקרקע
ומטללים עם המטה הלבך
טמאים דכמטה דמו: ומלכני בני
לוי טהורין. לפי שרגליו לעלות
לירושלים והולכים מעיר לעיר.

ואין מוליכין המלכני עמקן ומוליכין המטות הלכך אפי' קבוע'
בקרקע המטה הואיל וסופן לינטל לאו כמטה חשיבי: ד'
מלכין שנתנו על לשונות. עץ העשוי כעין לשון שהמלכין מונח
עליו: ר"מ ורבי יהודה מטמאין: שאף הוא מיטלטל עם המטה
כמו מלכין: ר"י ור"ש מטמאין דלא מיטלטל בהדי מטה כולי האי.
והלכה כר"י ור"ש: שמלכני בני לוי טהורין. ואע"ג דקביעי'
בכרעו המטה הואיל וסופן לינט' טהורי' הני לשונות נמי פעמי'
נטלין ממלכני המטה ולאו כמטה חשיבי: ד' מטה שהיתה טמאה
מדרס ששכב עליה זב או נתלה או נשען: קצרה. אותן עינים
שברוחב המטה לגד מראשותי' או מרגלותיה: ארוכה. אותן עיני'
שבאורך המטה מומיין או משמאל והם נקרא' ארוכות המטה.
טהורה דתו לא חזו והויא כשברי כלים שהן טהורים: ר"כ מטמ'
ואין הלכה ככ' נחמיה: גדר חסך וקטע כמו גודו אילנא: שתי
לשונות לוכסן שני עינים העשוין כלשון שמלכני המטה מונחים
עליהן חסכן באלכסון: א' שבמקצוע מורחית דרומית ואחד
שבמקצוע מערבית לפוגית טהורה דתו לא חזיא: וכן אם גדר
שתי כרעו' טפה על טפה לוכסן-מכרע שבמקצוע מורחי' דרומי'
גדר טפה ומכרע שבמקצוע מערבי' לפוגית גדר טפה כשבור'
דמיא או שחיעט' מטפח' שגד רגליה ואין טפה מן המטה לארץ
לא חשיבא: ו ויקנה טמאה מדרס. עדיין עומדת בטומאתה
כיון דקיימא שניה: טהורה מן המדרס אע"ג דנקתה ראשון'
קודם שנשברה שניה טהורה מ"מ טהור' דפניס חדשי' בלאו לכאן
שלאחר שירדה לה טומאת מדרס נחחדשו לה פניס ח' ואין
זו הראשונה מאחר שכבר נתקלקלה כדי בטולה. אבל טמא'
מגע מדרס' תשום דארוכה ראשונה כשנשברה

כשנשברה ותקנה שהביא ארוכה אחרת תחת השבורה וסברה למטה כטמאת מגע מדרס שהרי נגעו במטה הטמא מדרס וכו' כשברה שנייה דפירח מינה טומאת מדרס אשתתיר בה טומא' מגע דכל המטה מחוברת לראשון שנתקן ע"ד שנסברה שניה טהורה דכיון דנשברו שתי הא' וכתת תו לא חזיא ולא דמי להיכא דנתפרקה וכולה קיימת דהתם סופו להחזיר פרקיה ולחברה ז' כרע של מטה שהיה טמא מדרס סדרם הוצ' על הכרע כשהיה בפני עצמו שלא היה מחובר למטה כלה טמא מדרס דחבור עבד לה כאלו כולה גוף א' היקפה טמאה טומא' שבע כגון שנגעה במת טומאת ערב כגון שנגעה במת מת והמטה טהורה דלא נטמאה בנגיעת הכרע דראשון היה ואין אדם וכלים מקבלין טומא לא מאב הטומא' מעדר כלי עץ שיש לו שינים ומהפכים בו את הכתן ושינו של מתכת ולפי שהשינים של פרקי ונטווי' בו דינו כדון מטה שהיה של פרקי וכן אטומא' ז' קאי דאין מעדר מיטמ' מדרס ח תפלה בתפילין של ראש שנגעו במת איירי שיש בהן ד בתים וכל בית נקראת קצויה היתר קצויה העביר בית אחד והביא אחר תחתיו טמאה טמא מת דחבור משוי להו גוף א' וכפשיה וכן שלישי' כל זמן שהרביעית קיימת מחמת מחוברת לרביעית

אבל כשהעביר גם הרביעי והחליף באחר פירחה מיניוהו טומא' מת והשתתיר בשלש קצויות טומא' מגע טמא מת שהרי נגעו ברביעית כשחברן והיא עדין קיימת אבל רביעי' כשהחלפה אין בגופה טומאה כלל דאי משום דנגעה בב' אין מגע עושה מגע שהב' ראשונות חדשות נגעו שנגעו בטמא מת ואין הרביעית החדשה מקבלת מהן טומאה ואין טומאה ברביעית החדשה לא מהמת מחוברת לשלש הטמאות מגע הלכך כשחזר והחליף הג' פעם שניה עהרו כלן ואפי' מגע לית בהו : מטהורה ואפי' איכא ארוכה וב' כרעים הואיל ואין בדעתם להחזיר וכו' מהני דוקא במהום שהכל לאדם אחד : מקבלת טומאה מבאן ולהבא' אבל למפרע לא דכיון דחלקיה פרחה טומאה מינה : מיטמאה חבילה אס' פירשה הכרע מן הארוכה ועומדת עם הקצרה הוי חבור ואם נטמא הכרע נטמאה הקצרה כשם שכשכולה שלימה אס' נטמא אחד מאבריה נטמאה כלה כך נמי כשפירש הכרע מן הארוכה ועומדת עם הקצרה וכשנטמאת הכרע נטמאת הקצרה עמה ומיטמאת חבילה שאם הטביל הכרע עם הקצרה אין הקצרה מונעת עליו כי איכא דלא הייזב עליה כשמתבולה כשהיא שלימה : וכן א' מיטמא אברים ולא חבילה דאם נטמאת כרע היא עמאה ולא קצרה

לא הספיק לתקן את הראשון עד שנשברה שניה טהורה : ז' כרע שהיתה טמא מדרס וחברה למטה גמ' ל' בלה טמאה מדרס פרשה היא טמא מדרס והמטה מגע מדרס היתה טמאה טומאת שבעה וחברה למט' בלה טמאה טומאת שבעה פרשה היא טמא טומאת שבעה והמטה טמאה טומא' ערב היתה טמאה טומאת ערב וחברה למטה בלה טמאה טומאת ערב פרשה היא טמאה טומאת ערב והמטה טהורה וכן השן של מעדר ח תפלה ארבעה כלים היתר קציצה הראשונה ותקנה טמא טמא מת ס' וכן שניה וכן שלישיית התיר את הרביעית טהורה מטמא מת אבל טמאה מגע טמא מת חזר לראשונה והתירה ותקנה טמאה במגע וכן שניה התיר את השלישית טהורה שהרביעית במגע ואין מגע עושה מגע : טו' מטה שנגנב חצי א' אבר חציה או חלקיה אחין או שותפין טהורה החזירה מקבלת טומאה מבאן ולהבא מטה מטמאה חבילה ומיטהרת חבילה דבריר' אוחב' א' מיטמאה אברים ומיטהרת אברים פ"ט

אזו מטמא וכדמוכח מתני' ג' פ"ד דחולין ועיין לקמן [פכ"ו] סס לא הספיק כו' טהורה כחצ' הר"ב ול"ד להיכא דנתפרקה כו' כנסוף פרקין ובר"פ דלקמן ועוד סס משנה :

ז היתה טמאה טומאת ז' לשון הר"ב כגון שנגעו במת וכן לשון הר"ש והיא שטת ר"ת דלא אמרי' חרצ' הרי הוא כחלל אלא בכלי מתכות וכחצה ג' פ' הר"ב ברפי"ו דאהלות ולא דק לפר' הכי דלא כשטמו דבפ"ק דאהלו משנ' ב' שהיא שטת הרמב"ם דככל כלי אמרי' הרי הוא כחלל והרמב"ם כת' בכאן וז"ל וכב' בארנו בפתיח דברינו שכלי שטף כאשר נטמא במת טומאת ז' הנה הוא יהיה אב הטומא' ויטמא אדם וכלי טומא' ערב וכו' נחמין לומר כשנטמא במת בענין זה שהוא יהיה אב הטומא' ויטמ' אד' וכלי טומא' ערב וזה כשלא יגע במת עצמו ובמת דקאמר היינו בטומא' מת : בלה טמאה טומאת ז' ואם היה על המטה טהורה והכרע בכללה ואם פרשה קודם הויה [הכרע] היא טמאה כו' הרמב"ם ספכ' א' מה"כ : ח תפלה עיין מ' שברס"ד דמנחו' למה נקט כן : קציצה לשון הר"ב וכל בית נקראת קצויה לפי שהיא קצו' מחברת הערו' ער' קצ' ער' בערוך פי אחר קצו' היא דעבלי' ונ' לשוא ג' כ' כמו הפי הראשון במשמעות שם קצויה אבל איכא צינייהו דלפי הראשון על שם שקצויה ונפרדת מחברת נקראת כן ולפי השני על שם שקצו' ונפרדת מן היתורא שהוא העור המכסה פי הבתים שהוא כעין דף שלגשר ולכן נקרא היתורא ונקרא ג' כ' טבלא וב' השמות בהקומץ רצה דף ל"ה : ואין מגע עושה מגעו שאין הראשון מטמא כלים מפני שהוא ול' הרמב"ם פ"ו מה"כ [הלכה י"ב] : ט מקבלת טומאה מבאן ולהבא הרי זה דומה למי שעשה כלי אחר משברי כלים שנטמאו שהוא טהור ומקבל טומאה להבא כלומ' בכלי עץ וכדתנן ברס"ב הרמב"ם ספכ"ו מה"כ : ומיטהרת אברים פירש הר"ב כשצא להטבילה מטביל הכרע בפני עצמה עיין מ' שנספכ"ד בס"ד :

א"ת"י פכ"א חת' כלים הל' י"ב ב' שם פ' הל' י"ב ג' נדרות כ' : סס פכ"ו הל' י"ב ה' שוכה טו' ח סס הל' י"ד

כשם שכשכולה שלימה אס' נטמא אחד מאבריה נטמאה כלה כך נמי כשפירש הכרע מן הארוכה ועומדת עם הקצרה וכשנטמאת הכרע נטמאת הקצרה עמה ומיטמאת חבילה שאם הטביל הכרע עם הקצרה אין הקצרה מונעת עליו כי איכא דלא הייזב עליה כשמתבולה כשהיא שלימה : וכן א' מיטמא אברים ולא חבילה דאם נטמאת כרע היא עמאה ולא קצרה

א"ת פ"ב טו
ב"ס פ"ב טו
פ"ו
ד' ט"ו כ"ד
ט"ו
ח"ס כ"ט

פרק י"ז והנוגע

בחבלין . קניגורסת הר"ב אכל
גירם הרמב"ם בפירושו ובחבורו
ספ"ו הנוגע וכן היא גירסת הר
שזכומר שאמר שנתפרקה
המטה . שוב אין לחבלים חבור : והנוגע מן הקשר
ולפנים והקשר בכלל . שהרי נימין
הקשר כל שהוא לזכרו מיטתאין
ולשון הרמב"ם בפ"א מה"כ
[הלכה ו'] מן הקשר ולחון עד
ג' אצבעות טמא מפני שהן זרכין
של קשר הרי הן מכלל המטה .
וחון לג' אצבעות טהור . שאינו
לזורך הכלי . שאפי' פסקו אין
הקשר ניטר : נימין הקשר כו
ר"א כו . כדדרישין בת"כ פ"י
ואת תהיה . במשכבו ולא בנימין
היוצאים מן הקשר חוץ משלשה
אצבעות או יוכל שאני מוציא מג'
ולמטה ת"ל טמא . הר"ש וכן
כתבה הרמב"ם במשנה דלקמן
ומתנה ג'ל שלמד הרמב"ם .
דדברי ר"י אמת . ושאין חולק
עליו מדסתמה הכריתא ודתנן
ר"א כלשון פלוגתא ל"ק . כמ"ס

כשאלם מסרג, את המטה שלימה ; ומיטתרת אכרים . כשנא להטבילה
מטבילה הכרע בפני עצמה . ולא חבילה עם הקצרה . שהקצרה
חולצת עליה דלמיה חבור כשלימ' דמטביל מטה שלימה טהור .
אע"פ שלא פירקה אכל השתא דפירשה הכרע מן הארובה .
לא הוי חבילה עם הקצרה וזריך
להטבילה בפני עצמה . והלכה
כחכמי' . כך נראית פ' משכ"ו מן
התוספתא . וכך פירשו רבותי :
פ"ט המפרק את המטה
להטביל .
אע"פ שמיטתרת כשהיא שלימה
פעמים שהיא גדולה ואינה
יכולה ליכנס במקוה . וזריך
לפרקה : והנוגע בחבלים גרסי'
כלום דין מפרק בין נוגע בחבלי'
טהור . ובמטה שנתמאה במת
או במשכב הזב איירי וכגון שאין
במטה ארובה ונשתי כרעים .
ואפילו הכי זריך להטבילה . כדי
שלא תחזור לטומאתה כשיחברנו
והנוגע בחבלים טהור . דמכיון
שפרקה שוב אין החבלים חבור :
החבל מאימתי חבור . בתחלה

פרק י"ח המפרק

את המטה להטביל .
והנוגע בחבלין טהור .
החבל מאימתי הוא חבור, למטה
בה שלשה בתים . והנוגע מן הקשר ולפנים
טמא מן הקשר ולחון טהור נימין הקשר .
הנוגע בצרכו טמא . וכמה היא צרכו . ר'
יהודה אימר שלש אצבעות : ב' החבל
היוצא מן המטה עד ה' טפחים טהור מחמש'
ועד עשרה טמא מעשרה ולחון טהור שבו
קושרין את הפסחים ומשלשלין את המטו' :
ג' מיוזרן היוצא מן המטה כל שהוא (גמ' כל
שהו) . ד"ר מאיר . ר' יוסי אימר "עד עשרה
טפחים שירי מיוזרן שבעה טפחים . כדי
לעשותו חבק לחמור : ד גיטא

הרבה כיוצא בזה בס' בתרא דביכורים . ומ"מ כתב דשיעורן זה
בחבל המטה אשר עביו ידוע אללם . דלפי מה שיהיה החבל
יותר עבה יצטרך להשאיר ממנו יותר אחר הקשר ע"כ .
ב' ע"ד חמשה טפחים טהור . וחמשה כלמעלה תוספתא
כתבה הר"ש ויש ט"ס בדבריו שכתב דנא מיייתי לה
בסוף אלו טריפות . וזריך להיות ומיייתי לה שכן היא בסוף
אותה סוגיא דף ג"ה : טהור דדרישין בת"כ כפרשת זאת
תהיה במשכבו ולא בחבל היוצא מן המטה פחות מה' או יותר
על' או יוכל שאני מוצא מה' ועד' ת"ל טמא ע"כ . ודתנן
שבו קושרים כו' אה' ועד' קאי הר"ש : כדחמישה ועד
עשרה . ועשרה כלמטה הימנו תוספתא מיייתי לה ההם בפ' אלו
טריפות : ג' חבק כתב הר"ב י"מ בגד עב וכו' . וי"מ
וכו' ודבריו תמוהין בעיני שהרי מיוזרן מפרש הר"ב כמו
אזור ואבנט ושניהן אינן כשי צור בגד לכסות האוכף . או
כשיעור המשוש שעליו שהרי אינם רחבים כידוע . אכל דברי
הר"ב מורכבים משני פירושים שח"ס נכאן על חבק . כתב כן
הר"ש מהערוך . והוא כתב ג' כ על מזרן בשם גאון ובשם
הערוך שהוא בגד צמר שנותנים בני אדם גדולים וחסובים
תחת החלשות ובלעז טפ"ט . ועוד כתב הר"ש ש"מ שהוא
עור הכרוך על המטה . וכו' אכל זה שפי' הר"ב על מיוזרן כ'
הרמב"ם

בטומאת המטה מעשרה ולמעלה טהור . והלכה כר' יוסי : שירי מיוזרן . מיוזרן שבלה ונקרע כמה ושתייר ממנה ויהיה טמא :
א' פסחים . דבציר מהכיל לא חוי למדי ולא חסוב כלי : חבק י"מ בגד עב וקשה שמשמיים על החמור כשנא מן הדרך והוא מוצע .
כדי שלא יצטנן לאחר שמיירין ממנו האוכף . ויש מפרשים שמימיים אותו על משאיו החמור . כדי שלא יפסד אם ירדו עליו
בשמים :

דינישא הוב על המטה ועל המיזרן. לאו דוקא נישא על המיזרן
לא נישא הוב על המטה. שהמיזרן כרוך סביביו ויולא ממנה:
מטמא שנים ופוסל אחד דברי ר' מאיר. ר"מ לטעמיה דאמר
לעיל דאפי' המיזרן יולא מן המטה כל שהוא ואפי' טובא הוי חבור
למטה ומטמא שנים ופוסל אחד.

דינישא הוב על המטה ועל המיזרן מטמא
שנים ופוסל אחד ד"ר מאיר. ר' יוסי אומר
"נישא הוב על המטה ועל המיזרן יטמאים".
מטמא שנים ופוסל אחד מעשרה ולחוץ.
מטמא אחד. ופוסל אחד נישא על המיזרן
מעשר' ולפנים טמ' (כ"א טהרה) מעשר' ולחוץ
(כ"א טהרה) טהור: ה' מטה שהיתה טמאה
מדרס וכרך לה מיזרן כולה טמאה מדרס.
פרשה היא טמא' מדרס והמיזרן מגע מדרס
היתה טמאה טומא' שבעה וכרך לה מיזרן
כולה טמאה טומאת שבעה פרשה. היא
טמא' טומאת שבעה והמיזרן טמא טומאת
ערב היתה טמאה טומאת ערב (ס"א) וכרך
לה מיזרן כולה טמאה טומאת ערב פרשה.
היא טמאה טומאת ערב והמיזרן טהור: ה'
מטה שברך לה מיזרן ונגע בה המיזרן. טמאין
טומאת שבעה פרשו טמאין טומאת שבע'
נגע בהן השרץ טמאין טומאת ערב פרשו.
טמאין טומאת ערב מטה שנטלו שתי
ארוכות שלה ועשה לה חדשות. ולא שנה
את הנקבים נשתכרו חדשות טמאה.
וישנות טהורה שהכל הולך אחר הישנות:

הרמב"ם. והוא כתב על חכק וז"ל חכק הוא האזור אשר ישימו
אותו לחמור על המרדע כדי שיעמוד על גבו. וזה החכק
ברמבו כמו טפח. וארכו ויור מזה השיעור. וזקלקו שלין
ויסברו כהן המשאוי (כ"א הקשורה) ע"כ: ד מטמא שנים

כחב הר"ב כל זמן שלא פירש מן
המט' כדתנן במשכ' ב"ס"ה דזבי:
ההיתה טמאה טומאת ז'
שזאת המטה היא
נלקחת ממי שנטמא טומאת ז' מן
המט' והמזרן מן הגדיים וכאשר
היתה המטה אב במת והוא סוף
אב לא תשים הגדי' והוא המזרן
הנוגע בה אב ג"כ אבל ראשון.
הרמב"ם ועין בפ"ק דהלכות
[משנה ב'] : ז תיבה שפתחה
מלמעלה טמא מת עיין בפ"י הרב
משכ"ט ומשכ"ז דל"ג לה הכא.
וכן ראיתי בז' פוס' ישן שבגמ' :
נפחתה מלמעלה כו' וס"ג תנן
לקמן משנה ט' ועיין
בפכ"ב משנה ח : נפחתה
מלמעלה טהורה פי' הר"ב בטל בית
קבול שלה כו'. אע"פ שאפשר
לישב עליה בכסא. מפני שעקר
מעשיה לקבלה וכבר בטל העקר
הרמב"ם פכ"ו מה"כ [הלכה ו']
ועיין [מ"ט] לקמן משנה ט'
[ד"ה משני] : ואינם חבור לה
כאותן ששינו במשנה ג' פרק
דלקמן : ח הקורמל

ז' תיבה שפתחה מלמעלה טמאה מ' מטת נפחתה מלמעלה טמאה טמא
מת נפחתה מלמעלה טהורה מגורות שבה טמאות ואינם חבור לה :
ח התורמל

טהורה המטה ולא נטמאת (בטומאת) המיזרן כך נראית בעיני פיר' משנה זו וגי' רסת רבותי גרסי טמא וטהור ופירושן לא נתקבל
לי וכן דברי רמב"ם שכתב בפירש משנה זו לא נכנסו באונו כלל ודקדקתי אחר כך בחבורו בה"כ פרק כ"א [הלכה ט'] ונראה לי
שם חזר בו ופירש משנה זו כמו שפירש שתייה כאן : ה' כולה טמאה מדרס. וכל זמן שלא פירש המזרן מן המטה הוי כמטה עצמה
כדפרישתי : והמזרן מגע מדרס ומטמא אחד ופוסל אחד : כדן כל נוגע באב הטומאה : ו' ונגע בהן המת. כשהן כרוכים יחד :
טומאות אפילו מאה אמה כלו חבור. כגון מיזרן שהוא כרוך על המטה ומכנסה המטה לאהל המת או נגעה בשרץ וכן אם נכנס
קנה מן המזרן לאהל המת או נגע בשרץ. נטמאת המטה כמטה המזרן. נטמא המזרן נטמאת המטה ואפילו היה המזרן יולא מן
המטה מאה אמה : פירשו טמאים טומאה שבעה ולא היו ככלים ששפתרו כיון דכל אחד מהן כלי בפני עצמו אע"ג דלענין קבלת
טומאת חסובים ככלי היו כשנגעה טומאה באחד מהן נטמא האחר: פניטלו שתי ארוכות שלה ולא נשתכרו והן ראויים להחזירן למקומן
הלכך לא טהרה המטה מטומאתה בנטילת הארוכות. נשתכרו חקשות טמאה שהרי הישנות קיימות ולא נשתנו הנקבים. והוי
כנתפרקה אבר אבר וכל אבריה של זים אבל נשתכרו הישנו' טהורה : לפי שהישנות הן שהיו במטה כשנטמאת וכשנשתכרו כיוצא
המטה שבר' כלי דלא חיי בלא ארוכים : ז' תיבה שפתחה מלמעלה. הכסוי שלה : טמאה טמא מת. לכיון דשוליה קיימי אכתו
חזיא לתשיש' ודוקא טומאת מת אבל לא טומאת מדרס דלא חזיא לשיבה : גפחה מלמעלה. בשוליה בטל בית קבול שלה וטהורה
לגזרי. מגורות שלה. ארוכות שבה דהיינו חדרים שבחובה שלא נפתחו עמה טמאות : ח הקורמל

א סס הל"ט
ב סס הל"ט
ג סס הל"ט
ד סס הל"ט
ה סס הל"ט
ו סס הל"ט
ז סס הל"ט
ח סס הל"ט

א פס פו ה' ו
ב פס פו ה'
ג פס פו ה'
ד פס פו ה'
ה פס פו ה'
ו פס פו ה'
ז פס פו ה'
ח פס פו ה'
ט פס פו ה'
י פס פו ה'

ח התורמל פי' הר"ב כים גדול של עור שהרועה כו' ועיין
מ"ט (הר"ב) במשנה ד' פ"ו : שבצים שלה
מקבלת עמה כתב הר"ב כשמפשיטין עורות האילים והתישים
הזכר נשאר העור שבמקום הנצים כמין כים קטן ולשון

ח התורמל : כים גדול של עור שהרועה נותן מפזיו לתוכו
וכתוך התורמל יש כוסי' קטני' כמו המגורות בתיבה : החמת
נאל של עור : שהנצים שלה מקבלות עמה : כשמפשיטין
עורות האילים והתישים הזכרים נשאר העור שבמקום הביצים
כמין כים קטן ואם נפחתו טהור'

הרמב"ם כמו שני נודים קטנים :
טהורות שאינם מקבלות
כדרך : לשון
הרמב"ם כאשר נקדעו לו הגוד'
הנה הוא טהור לפי שאי אפשר
שקבל כמו שהיה דרכה לקבל
ר"ל מלד פיה אשר תמשך בתוך
הגוד ע"כ אבל נבא' הנה הם
טהורות לפי שא"ל שיקבלו כמו
שהיה דרכם לקבל ר"ל מלדדי
פיומין אשר הם בתוך הגוד
וכתבנו פ"ז מה"כ (הלכה ח')
העתיק המשנה כלשונה :

ח התורמל שנפחת' כים שכתובו טמא
ואינו חבור לו החמת שבצים שלה מקבלו
עמה ונפחתו טהור' שאינם מקברו' בדרך
מ' תיבה שפחתה מצדה : טמאה מדרם
וטמא מת : א"ר יוסי אימתי בומן שאינה
גבוהה' טפחי' או שאין לה לזבו טפח
נפחתה מלמעלן טמאה מת נפחתה
מלמטן' מ' מטמא וחכמים : מטהרין מפני
שבטל העקר בטלה הטפלה : משפלת
שנפחתה מלקבל רמונים : רבי מאיר
מטמא : וחכמים מטהרים מפני שבטל
העקר בטלה הטפלה :

דבטל בית קבול שלהן : מ' שפחת'
מצדה : כשפחתה מלמעלה אינה
וטמא מדרם : דאם ישב עליה
ונבאים להשתמש בה אומרים לו
עמוד ונעשה מלאכתנו : אבל
כשפחתה מן הצד יכול להשתמש
אע"פ שישב עליה : בזמן שאינה
גבוהה' טפחים : כשגבוהה' י"ל
חזיא לשיבה כלו האי : או שאין
לה לזבו' דכשיש לה לזבו מוזק
ליושב : נפחתה מלמטן : בשוליה
לא חזיא לתשמיש : אבל חזיא
לישיבה : מפני שבטל העקר עקר
התיבה היא עשויה להחזי' בשוליה
מה ששימים בתוכה : ועל ידם
היא נקראת כלי' וכיון שנפחתו
שוליה ובטלו יבטלו גם דפנותיה
מלמעלן ושוב אינה מקבלת שום
טומאה והלכה כחכמים : *
משפלת קופה גדול' שמוליכין בה
הזבל והאשפה שנפחתה מלקבל
רמוני' שזהו שיעור לטה' כשניקב'
במוציא רמון : ר"מ מטמ' אע"פ
שהיא טהור' משאר טומאות עמאה

פרק ה' הכרים והכסתות והשקין
והמצופין שנפחתו הרי
אלו טמאים מדרם הקלוסטר ארבע קבין
התורמל חמש' קבים הכריתית סאה החמת
של שבעת קבין ר' יהודה אומר אף הרבצל
והמוודה כל שהן הרי אלו טמאין מדרם
וכולם שנפחתו טהורים : מפני שבטל
העקר ובטל הטפלה :

הוא מדרם שראויה לשיבה :
עשויין למלאותן למר או נוזה ואדם
נותנין תחת מראשותיו : והכסתית
כמו כרים הן אלה שקן ארובים וגדולים וכל גופו של אדם
שוכב עליהן : מרנפין : כמין שקים של עור גדולים שנותני'
בהן סחורות שמוליכין בסמיכות : הרי אלו טמאין מדרם : דכל
הנו עבידי נמי לשיבה : קלוסטר : כמין של וכפיפה שמוליין
בפי הבמה : ונותנין בה מספוא ושעורים והבמה אוכלת
כשהיא מהלכת תורמל' כים גדול של עור שהרועה נותן שם
כל הפזיו : כריתית : שק של עור קטן : רגלל : חמת קטן של
עור ששימים בו בשמים : מזודה : כלי שנותנין בו לידה
לדרך : תרגוס לידה וודה : הרי אלו טמאים מדרם : כל אלו
השנויים במשנה אס' יש בכלן השעור המפורש בהן או יותר
מטמאין מדרם : דמשמין שפיצה עם מלאכתן אבל בפחות
מכשיעור המפורש בהן לא : נפחתו טהורין : שכל אלו עשוין
לקבל : שהקבול ההוא מכינים ומזמינים להיות ראויין למשכב
ומושב : וכשנפחת בטל העקר שהוא הקבול' שנעברו היה
קרוי כלי' : ובטלה הטפלה : שהיא טומאת מדרם :

הרמב"ם בסוף פרקין :
פרק ה' הכרים והכסתות
דמקואות משנה ב' צ"ג ד'
והשקין ארוג משער ונוזה של עוים : וכן כתב הר"ב
ברפכ"ב : הרי אלו טמאים מדרם פי' הר"ב
דכל הני עבידי נמי לשיבה : וכיון שמתחלת עינים נעשו
לשני דברים יחד להוותן מכלי קבול' ולישב עליהן ולזה נשאר
נפחתו ונאלו מדיו כלי קבול' ונעברו מטומאת שרץ הנה נשאר
בדיו המשכב ויטמאו במדרם הרמב"ם ותניא בתוספתא מודי'
חכמים לר"מ (בפרק דלעיל) כבר וכסת של עור הר"ש ועיין
מ"ט בפרק כ"ד משנה ד' : כריתית פירש הר"ב שק של עור
קטן וכן הוא בפי הרמב"ם בנא"י : כריתית שק קטן מעור
ע"כ : וכלפי שתמונתו כתמונת השק הרי הוא קטן אע"פ שהוא
גדול מהתורמל שהיא כתמונת כים : שהרי התורמל שעורו
חמת קבין : והכריתית טאה שהוא ששה קבין והרמב"ם
בפסכ"ד מה"כ (הלכה י"א) כתב שהכריתית מערין בה מים :
המוודה ובנוסחת מהר"ם והמודה : המ"ם בחיר"ק והדל"ת
בפס"ח ובמשניות ישנים מנוקדים ומזדא : והמ"ם
בש"א והי"ן והדל"ת קמוצים : ב חמת

ב חמת

ב חמת חלילין חמת מלא רוח ומשימין החלילים צפי החמת והרוח יוצא דרך הנקבים ומוציא מן החלילים קול של שיר טהורה מן המדרס דלא חזיא לשכיב עריבת פיסוגות עריבה שמניחין בה אבנים קטנות ורגבי אדמה כדי לתת בנדבכים של בנין ופיסוגות לשון שקל פיסא שדא ציב דאמרינן בגמ' בסנהדרין גבי מרקולים : צ"ש אומרים מדרס קסברי משמשת שכיבה עם מלאכתה וצ"ה סברי אינה משמשת : שנסדקה טמאה מדרס ואם לא נסדקה אינה טמאה מדרס דאומרינן לו עמוד וגעשה מלאכתו אבל כשנסדקה ומוציאה משקין אינה ראויה אלא לשכיבה ופחותה מב' לוגים או יתירה מט' קבין אינה טמאה מדרס אפי' נסדקה ונתפחה מחמת גשמים מתפחת העץ ונסתם הסדק : טמאה טומאת מת כמו שהיה בתחלה קודם שנסדקה מפני שיש לה בית קבול ואינה טמאה מדרס דאינה מיוחדת לשכב עליה הואיל ומשתמשין בה בלישה : צקדים ונסדקה לאחר שנתפתח

ב חמת חלילין עי' הר"ב חמת מלא רוח כו' ומוציא כו' קול של שיר כשנפח בפיו הר"ש [ובארן רוסיא שכיחי הרבה זאקווייף בל"א] : טהורה מן המדרס פי' הר"ב דלא חזיא לשכיבה ; דכיון שאינה מלאה מתגלגלת הר"ש : עריבת פיסוגות של עץ הרמב"ם סכ"ו מה"כ :

א מ"י ס' ב מ"י פ"ו ח' ב מ"י פ"ו ח' ג מ"י פ"ו ח' ד מ"י פ"ו ח' ה מ"י פ"ו ח' ו מ"י פ"ו ח'

ב חמת חלילין טהורה מן המדרס עריבת פיסוגות בית שומאי אומרים (גמ' טמא מדרס) וב' האומרים טמא מת עריבת מב' לוג ועד תשעה קבים שנסדק טמאה מדרס הניחה בגשמים ונתפחה טמא טמא מת בקדים ונסדקה מקבלת מדרס זה חומר בשירי כלי עץ מבתחלתן וחומר בשירי כלי נצרים מבתחלתן שמתחלתן אינם מקבלים טומא' עד שיתחסמו נתחסמו אע"פ שגשרו שפתותיהן כל שהן טמאים : ג מקל שעשאו בית יד לקורדים חבור לטומאה בשעת מלאכה הדיוסטר חבור לטומאה בשעת מלאכה קבעו בכלונם טמא ואינו חבור לה עשה לו דיוסטר אין טמא אלא צרכו כבא שקבעו בכלונם טמא ואינו חבור לו עשה

של עץ הרמב"ם סכ"ו מה"כ : פיסוגות פי' הר"ב לשון שקל פיס' דאמרינן בגמ' צנסהדרין פ"ד מיתות דף ס"ד : עריבת שלשין בה את הצלף הרמב"ם ס' שנסדקה ל' הר"ב ומוציאה משקין וכ"כ הר"ש ובמשנ' דלקמן העתיקת' כ' דתני שנסדק ואינו יכול לרחוץ בה רגלו אחת וכן העתיק הרמב"ם בחבורו ס' ולשון התוספתא הביא הר"ש נסדקה ואינו מעמד את המים כדי להדיח אחת מהרגלים ועיין בפ"י הר"ב רפ"ד דידיס : טמאה מדרס כבש הר"ב שאינה ראויה אלא לשכיבה שנסדקה על פיה כמ"ס הרמב"ם וכדתי' כפה סאה ויש עליה שכתב הר"ב בסוף משנה דלקמן

העץ ונסתם הסדק הניחה צרות קדים ונסדק : טמאה מדרס דחורה להיות ראויה לשכיבה ולא ללוש בה : זה חומר בשירי כלי עץ דתחלתן אין טמאין מדרס וכשנסדקה טמאין מדרס : כלי נצרים סלים עשוין מנצרים של ערבה וכיוצא בהן : עד שיתחסמו שהגמר שפתן העליונה : אע"פ שגשרו שפתותיהן כל שהן שנסלו שפתותיהן ולא נשאר שפתותיהן אלא כל שהן טמא : ג מקל של עץ בעלמא שעשאו בית יד לקרדו לפי שעה שלא קבעו בחובו : חבור לטומאה בשעת מלאכה דאע"ג דבאפי' נפשיה פשוטי כלי עץ לא מקבלי טומא' הכא בית יד הוא וידות נתרבו לכל תורת געשה טומאה הכלי או האוכל ואם נטמא הקרדו נטמא הבית יד וכאם נגע טומאה בבית יד נטמא הוא ונטמא הקורדוס עמו ודוקא בשעת מלאכה הוי חבור לטומא' שלא בשעת מלאכה לא דשלא בשעת מלאכה אדם עשוי לזרקה לבין העצים : דיוסטר כלי המשמש לב' צדדים דיו שנים סטר צד כדמתרגמינן לסטר חד והוא מקל שיש בו שני נקבים או מלמטה וא' מלמעלה ושתי יתדות מחובות בהן אחת ממוצת למערב ואחת מצפון לדרום והנשי מסיכות בו את המטו' שבפלך וקורין לו נספ"א בלע"ז ופעמים שעושין אותן ידות מצרול ומקבלין טומאה : קבעו בכלונם דיוסטר דכיינו המקל עם שתי יתדותיו בכלונם דכיינו עץ ארוך וגדול התקוע בארץ : טמא הדיוסטר מכאן ואילך אם נגע בו טומאה דהוי המקל חבור ליתדות בין בשעת מלאכה בין שלא בשעת מלאכה כיון שקבעו שזין אדם עשוי לזרקה לבין העצים אבל הכלונם עצמו אינו חבור לו שאם נגע טומא' בכלונם לא נטמא הדיוסטר : עשה בו הדיוסטר שקבעו שתי יתדות היתדות בגופו של כלונם : אין טמא מן הכלונם אלא מה שהוא לצורך היתדות להסך את המטוה וכשאר בין מלמעלה בין מלמטה טהו' שהכלונם ארוך הוא וגדול : כסא שהוא עשוי וקבעו בכלונם הכסא טמא מדרס ואין הכלונם חבור לו להיות מיטמא מדרס כמותו : עשה

ומ"ס הר"ב ואם לא נסדקה אינה טמאה מדרס כו' אבל אם נגע בה גופו ויהיה דינה דין כלי' שנגע בהן הוב' אשר הן ראשון ולא אב הרמב"ם ומ"ס הר"ב ופחותה מב' לוגים וכו' טמא כה' הר"ש בשם התוספתא שהרי היא כקערה ושיעורה בזית' וביתר מט' קבין לקמן במשנה ד' : בקבלת מדרס ככולי דוכתי תני טמא מדרס ולא ידענ' אמאי חשבי הכא לתני מקבלת מדרס : שיתחסמו עיין מ"ס במשנה צ' פי"ו : ג דיוסטר לשון הר"ב דיו שנים סטר כל כדמתרגמינן לסטר חד ולשון הר"ש כדתיב (בדניאל ז) ולסטר חד הקימת : קבעו בכלונם כתב הר"ב דהיינו עץ ארוך ותרגו' נס כלונסא כמ"ס בפ' משנה ג' פ"ב דר"ה ואע"פ שהנס הוא כמין מקל ארוך שאינו עב הכא מיירי שהוא עב כמו קורה דכא חנן בסיפא כסא שקבעו בכלונם וכן העתיק הרמב"ם בפ"ב מה"כ לענין דיוסטר קבעו בקורה וכן עוד לענין כסא בפכ"ה קבעו הכסא בקורה גדולה : כסא שקבעו בכלונם עיין מה שכתבתי בזה במשנה ד' פכ"ב :

וקורין לו נספ"א בלע"ז ופעמים שעושין אותן ידות מצרול ומקבלין טומאה : קבעו בכלונם דיוסטר דכיינו המקל עם שתי יתדותיו בכלונם דכיינו עץ ארוך וגדול התקוע בארץ : טמא הדיוסטר מכאן ואילך אם נגע בו טומאה דהוי המקל חבור ליתדות בין בשעת מלאכה בין שלא בשעת מלאכה כיון שקבעו שזין אדם עשוי לזרקה לבין העצים אבל הכלונם עצמו אינו חבור לו שאם נגע טומא' בכלונם לא נטמא הדיוסטר : עשה בו הדיוסטר שקבעו שתי יתדות היתדות בגופו של כלונם : אין טמא מן הכלונם אלא מה שהוא לצורך היתדות להסך את המטוה וכשאר בין מלמעלה בין מלמטה טהו' שהכלונם ארוך הוא וגדול : כסא שהוא עשוי וקבעו בכלונם הכסא טמא מדרס ואין הכלונם חבור לו להיות מיטמא מדרס כמותו : עשה

אם פלו ב"ח
ב סס הלכה
ב סס פה ה"ט
ד סס פה ה"י

מפני שאל עמוד ונטע מלאכתיו כתב הר"ב ותניא בת"כ
אשר ישב עליו וכו' וכול א"י כפה סאה כו' ת"ל אשר
ישב המיוחד לשיבה מללא כתיב גבי משכב . אשר שכב וגבי
מושב אשר ישב בקמ"ץ ופז"ח וכתב ישכב ישב . משמע שיסכב
עליו תמיד במיוחד לשיבה

ולשיבה . וגבי משכב גמי דריש
ליה התם הכי רש"י פ"ז דשבת
דף כ"ט ועיין מ"ש ברש"ד
דודים (עריבה מז' לוגין וכו'
במתני' לגעיל) ומרקב מפורס
בפי' הר"ב משה"ץ פ"ג דתמיד :
ד עריבה גדולה יתירה
מתעשה קבין .
הר"ש . וכ"כ הרמב"ם בפכ"ו
מה"כ : רבי עקיבא מטמא
וחכמים כו' וכה"ג פליגי בפכ"ו
משנה ה' : אף ע"פ שקבעה
בכותל . כתב הר"ב ולא אמרי'
כו' . או שנעשה כדי לשמש את
הקרקע וכן בפ"ח משנה ט' [גבי
סורגא] . עיין מ"ש במשנה י'
פ"ו דמקואות : ה כופת שקבעו
ביעין מ"ש במשנה ד פכ"ב :
קבעו במסמרים וזכה עליו
הרמב"ם רפכ"ו מה"כ

עשה בו כסא אין טמא אלא מקומו . קבעו
בקורת בית הכרז טמא ואין חבור לה . עשה
בראשה כסא טהורי מפני שאומרים לו עמוד
וגעשה את מלאכתו : ד עריבה גדולה .
שנפתחה מלקבל רמונים התקינו לשיבה
ר"ע מטמא וחכמים מטמאין ע"ש יקבע .
עשאה אבוס לבהמ' אע"פ שקבעה בכותל
טמאה . ד' כופת שקבעו בנדבך . קבעו
ולא בנה עליו בנה עליו ולא קבעו טמא .
קבעו ובנה עליו טהור מפין שנתנו על גבי
הקורות קבעו ולא נתן עליו את המעויבה
נתן עליו את המעויבה ולא קבעו . טמא .
קבעו ונתן עליו את המעויבה טהור קערה
שקבעה בשדה תיבה ומגדל . כדרך
קבלתה טמאה . שלא כדרך קבלתה :
טהורה : ו' סדין שהיה טמא מדרס .
ועשאו

עשה בו כסא . מן הכלונס ועליו עשה כסא : אין טמא אלא
מקומו דהיינו לורך השיבה ושאר הכלונס טהור : קביו הכסא
בקורת בית הכרז . שעוורים בו השמן מן היתים . הכסא טמא
מדרס והקורה אינה חבור וטהורה . ואם מעץ הקורה עלמה
הכסא עשוי בראשה האחד . אף
הכסא טהור דאמרנו לו עמוד
ונעשה מלאכתו ותניא בת"כ
אשר ישב עליו יטמא יכול אפי'
ישב על האבן ועל הקורה תלמוד
לומר כלי ולא אבן ולא קורה .
אוציא את אלו . ולא אוציא כלי
אבנים כלי גללי' כלי אדמה ת"ל
הכלי כלי המיוחד לקבל טומאה .
וכלים הללו אין מקבלים טומאה
לעולם . אין לי אלא כסא וספסל
וקתדרה המיוחדים לשיבה מנין
תיבה הכלי' תבה שפתח' מלמדה .
עריבה מז' לוג עד ט' קבין
שנסדקה ואין יכול לרסון בה
רגלו אחת . ת"ל וכל הכלי רבה
יכול אפי' כסה בהא וישב עליה
תקב וישב עליו ת"ל אשר ישב .
המיוחד לשיבה . לא שאומרים
לו עמוד ונעשה מלאכתו :
ד עד שיקבע שיחטכה ויתקננה

לשיבה והלכה כחכמים : אע"פ שקבעה בכותל טמא ה"טומאת
מת או שרץ ולא בטלה מתורת כלי ולא אמרינן כלי המחובר
לקרקע כקרקע דמי אלא כשהיה מחובר לקרקע מחלתו או
שנעשה כדי לשמש את הקרקע : דה כופת . כלי המיוחד לשיבה
ושל תמרה הוא : שקבעו בנדבך . בשורת הבנין . בנה עליו ולא
קבעו . כדרך שהאומנים עושי' שבונים ביפה ע"ג נסרים ואח"כ
מסירים אות' : טמא . אפי' ישב הזב על הבנין שעליו . נטמא
הכופת שתחת הבנין שהזב מטמא את המשכב ואת המושב שתחת
אבן מטמא . וכן שקבעו ולא בנה עליו וישב הזב עליו כשהוא
הזבוע טמא . דלא נהבטל בהכי אבל שקבעו ובנה עליו . בטל
לגבי כותל וככותל דמי : מסך . כמין מהלל עשויה מקנים או
מגמי : על גבי הקורות . של עליה : מעויבה . טייט וזרורות של
אבנים שנותנים ע"ג הקורה וכל כמה שלא קבע המסך בקורו'
וישב הזב על המעויבה נטמא המסך שתחתיה ולא בטל מתורת
כלי דאי בעי שקיל ליה . וכן אם קבעו ולא נתן עליו מעויבה .
וישב הזב עליו . טמא מושב ולא בטל עד שיקבע ויהן עליו
המעויבה : כדרך קבלתה . שוליה למטה : שא לא כדרך קבלתה
שוליה למעלה : ו' סדין שהיה טמא מדרס . שראוי לטמא מדרס
קאמר לא שנטמא מדרס ממש דא"כ אדתיא סיפא . אבל עמ'
טמא מת לפניו אבל טמא מגע

ולא ידעתי למה לא הראה על מקומה של המשנה במקום
דאלו

והכ"מ כתב על לשונו זה שאינו במשנה . אבל נלמד הוא מסברא
דעדיף מקבעו בבנין ט"כ . ואין ג"ל דא"כ לא ה"ל לכתוב כלל
במסמרים אבל נראה מדכתב כן . שסובר דדוקא במסמרים
הוי קביעות לטהר ובלאו הכי לא ועיין בסמוך : מופין עיין
מ"ש במשנה פכ"ד : המעויבה פי' הר"ב טייט וזרורות
כו' עיין ל' רש"י שכתבתי במשנ' פ"ק דסוכה [ד"ה מעויבה] :
נתן עליו את המעויב' . ולא קבעו במסמרים בפי' הרמב"ם
בנא"י : קערה שקבעה בשדה תיבה ומגדל כו' .
לכאורה אורחא דמלתא נקט' . אבל הרמב"ם בנ"ה מה"כ כתב
בבבא דטהורה וז"ל . הרי זו מכלל השידה וטהורה . נראה
שדעתו דמיירי דוקא בשידה תיבה ומגדל . הכאים במדה שהם
טהורים כדתנן בריש פט"ו : ו' סדין שהיה טמא מדרס כו'
כתב הר"ב שראוי לטמא מדרס קאמר וכו' דא"כ אדתיא סיפא
כו' וכ"כ הר"ש . אבל הרמב"ם הוסיף שתי המעניות . ומפרס
למשנתו דה"ק אבל טמא טמא מת . כלו' שהיא יטוב כמו
כלים אשר נטמאו בטמא מת . כאשר נגעו במדרס יטובו
ראשון וזה להקטוספתא בזה . סדין שהוא טמא מדרס ועשאו
וילון הרי הוא בטמא מת המקבל טומא מדרס ובהמאמרי יחד
אמתיים לפי שיה הוילון הוא יקבל טומאת מת בעמיד . והוא ג"כ
בדמיון כלים שנגעו במדרס ע"כ ו' ומ"ש עוד בפיר' הרמב"ם
ואשר יתוקן וכו' מלאתי בנא"י שכתב בגליון שלא נמל' בהעתק
ומ"ש הר"ב דתניא בהקומץ רבה דף כ' ד וגם הר"ש הראה מקום זה
שהוא קבועה במילתין פרק כ"ו משנה ט'

מדרס כדקתני בהקומץ רבה: ועשאו וילון מסך לפתח או וילון לספינה ודוקא שעשה בו סנוי העשה אבל מחשבה א"ה מווציאתן מידי טומאה שהיו ראויין לה: אבל טמ' עמ' מתימכני שהשמש מתחמם כנגדו ותתעטף בשוליו לפעמים: הילכך לא בטיל מקור כלי: מאימתי טהרתו:

שכטל תורת מדרס ממנו: משיקפר בחוספ מוכח דכ"ש צעו שיקרעו ויתקנו למדת הפתח ויתפור בו לולאות לתלותו במס' או בספינו' וצ"ה דאמרי מתיקשור לא צעו קריעה אלא השיקשור בו הלולאות כדי לתלותו בהם ואית ספרים דגרסי ב"ש אומרים משיקשור והיא היא כלומר משיקשורו ויקרעו כדי לתפרו למדת הפתח: ר"ע א"מ משיקשור מעת שיתלה אותו על הפתח או על הספינה והלכה כבית הלל: ו לארכה טהורה אורך הקנה לאורך המחללת טהורה: דלא חויא לשכיב' שהקנים מזיקין לשוכב ולא חויא כי אם לשכוך:

כמין כ"י יוונית שהיא כמין כ הפוכה שלנו כלומר לעולם היא טמאה עד שימושך הקנים מג' דדים והלכה כחכמים: עשאים לרחבה אורך הקנה לרוחב המחללת: ד' טפחים' כשיש בין קנה לקנה ד' טפחים חויא לשכב בין שני הקנים: נחלקה לרחבה ונשברו הקנים שלה לחצי: ר' יהודה מטהר: דלא חויא לשכיבה ואין הלכה כר' יהודה: המתייר ראשי מעדני' מנהג עושי מחללאו' בשמשלמין המחללת נשאר כמין חלל וגודלים אותו בכל שני טפחים גדול א' וקושרו שלא יסתר האריג: ואם נותר עומד לסתור' ונתבטל מתורת כלי וטהורה: מעדנים: קשרים כמו וילון אלו' אגב מעדנות (שמואל א' טו) כלומר קשור כדרך שקושרין האסורי' וכן המקשר מעדנו' כימה (איוב לח): שהם של ו' טפחים: ב' טפחים בין מעדן למעדן וטפח מכאן וטכח מכאן: משתקנב משיחוק ויקטום ראשי קרומי' הבולטי' וזו היה קניב':

פרק בא הנוגע

בכובד העליון שני עצים עגולים יש לאורג האש שחוט השתי כרוך בו והשני שלפניו שכל זמן שאורג והולך כרוך בו היריעה הנארת' ולפי שהם כבדים נקראים כובד וכובד העליון הוא שלפניו וכובד התחתון הוא הרחוק ממנו שכל השתי כרוך בו: בנירים

ועשאו וילון טהור מן המדרס אבל טמא טמא מת מאימתי היא טהרתו ב"ש אומר (ס"א משיהפ' משיתבר) בית הלל אומרים "משיקשרי ר' עקיבא אומר משיקבע: ו מחצלת שעשה לה קנים לארכה טהורה וחכמים אומרי' עד שיעשה כמין כ"י עשאים לרחבה ואין בין קנה לחברו ארבע טפחים טהור: נחלקה לרחבה ר' יהודה מטהר וכן המתיר ראשי המעדני' טהורה: נחלקה לארכה וגשתייירו בה שלשה מעדני' שלו' טפחים טמאה: מחצלת מאימתי מקבלת טומאה משתקנבוהיא גמר מלאכתה: פרק בא הנוגע בכובד העליון בכובד התחתון בנירים

דאלו בהקומץ אין מקומה אלא מימתי לה נבט': ועשאו וילון כתב הר"ב ודוקא שעשה בו סנוי כו' כדחנן ספכ"ה: אבל טמא טמא מת' ולא עשאוהו כאחד ממחיצת הבית שאינן מקבלות טומאה: רש"י פ"ק דביצה סו' דף י"ד ומה שפיר' הר"ב מפני

שהשמש מתחמם כנגדו כו' עיין מ"ש צמסנה ד"פ"ח דסקלים: משיתבר ובס"א משיקפר: ועוד להר"ב גירסא שליטת צפ"ו משנה ט' ועיין רפכ"ה ובמסנה גא' מלאתי מוגה משיקשור: ו במין כ"י פי' הר"ב כ"י יוונית כמין כ"י הפוכה ולכאורה נראה שצ"ל כסופה: וכלומר לאספוקי כ"י פשוט' שהרי במנחות פ"ו משנה ג' כתב הר"ב כמין כ"י יוונית שהיא כמין ט' שלנו כהפרש גדול מן האצ"ב אבל ראיתי שתי אלפא בית' של היווני' האחת גדולה ומרובעת: והאחת קטנה והאחת העשרי' שבקטל היא קרוב צנורת לט"ו שלנו שזורתה

של האות ההיא כזה **ה** אך בהגדולה האות השש עשרה היא כזה **ה** ולפי זה אין להגי' בלשון הר"ב אך שתי תשובות בדב' הא' למה לו לומר כמין כ"י הפוכה הל"ל כמין ח' ית' הב' דהשתא דבריו דהכא ודמנחות סתרי אהדי שזו דלעיל יש לה כמו שולים מתחת ואין לה גב וזו דהכא יש לה גב ואין לה שולים ומיהו בתשוב' הראשון יכולני לומר שבימי הר"ב לא היו נוהגין לכתוב החי' לא כזה וכן עדין בכתי' שקוראין כתיבה פמה דוקא: (עמ"ש צ"ט) והיא (מוסף הערוך) והיא הרמב"ם צ"ה מה"כ ולכאור' ק"ל דל' למתני הכי דהא בכ"מ שנשנה המלאכה שבה מיתטמא הכלי טעמא לפי שבו נגמרה מלאכתו ויש לי לומר דבמחללת יש שעושין עוד מלאכות אחרות אחר זו המלאכה והיא דעדינא נגמרה מלאכתה מקרי קמ"ל דמיא דאשכחן במטה וערים דברפט' ו' כדפי' הר"ב ס':

פרק בא הנוגע

בכובד העליון כו' פי' הרמב"ם (פ"כ מה"כ הלכה ט"ו) דמייירי שהבגד צעת אריגתו היה צאהל המת והרי נטמא ואין מיתטמא בשאר הטומאות וזלת הצרעת אם לא הארוג לבד שנאמר או צוד עד שכל אלו אינן חבור לבגד אבל הנוגע בכל אלו חבורין לבגד ועיין בפי' הר"ב ריש פרק כ"ג בכובד העליון וכו' פי' הר"ב כובד העליון היא שלפניו כו' וכ"כ הר"ש וק"ל דהא הוה זו ואצ"ל זו דאם בשלפניו טהור אע"פ שהבגד הטמא כרוך עליו כ"ש בשל רחוק ממנו שאין עליו אלא השתי המחבורת לבגד ועוד דלשון עליון ותחתון אינו צודק כלל דהא איסכא הוה שאותו שהוא רחוק הוא גבוה ואותו שלפניו הוא נמוך ואם נפרש כן שהעליון הוא הרחוק והתחתון הוא שלפניו הוא שפיר הל' וגם דהשתא הוה לא זו אף זו ועוד בה שלישיה דיגיד עליו ריעו שכן הנירים והקירוס שפי' הר"ב וכן הרמב"ם הנירים הוא הרחוקים והקירוס הוא שלפניו ויקר וכן פי' הרמב"ם ג"כ בכובד כו' וז' האורגים יעמידו להן שתי קורות אחד (למעלה) ועליה

א מ"ו ס"א
ב ס"א פכ"ה הל'
ג ס"א ופס' הל'
ד ס"א פכ"ה הל' טו

ועליה כרוך השתי • והשנית קרובה לארץ וכל מה שארגו מן
 הבגד כרוך עליה • והשתי נמשח בין שתי הקורות שם הקורה
 העליונה נקרא כובד העליון • ושם הספלה כובד התחתון ע"כ •
 בנירים ל"הר"ב הן חוטין וכו' • ובעבורן כו' ב"הרמב"ם •
 וזכ"ה"י ובהמשכתן כו'

א סס טו

וכבר כתבתי מעשיהן מבוחר
 יותר במשנה ב' פ"ו דשבת ע"ס •
 וכן תקנתו שם ל"הר"ב והרמב"ם
 שכת' שילך בו הארג בחוט שכו'
 ל'מגומב' • והראוי היה שיהיה
 הלשון שילך בו חוט הערב •
 ובקירוס פי' הר"ב מוכרז שבו
 מכיס וכו' • וכ"כ
 הרמב"ם ואף על פי שמתחתיש
 לכלי זה גם כן קה"ע פ"כולו •

משא"כ למסרק שאין לו מתחת קנה • כי השינוי צריכין להותן
 מובדלי' בסוסן שזולת כן אין נעשי' מלאכתן כלל מ"מ מפני
 שהשתי כל חוט וחוט ממנו נכנס לבין כל ב' שינים ואין הקנה
 שמתחת נראה לעין מפני השתי הזה הלכך דומה למסרק כפי
 מצינו עין הרואה ועל כן קרו ליה מסרק • אבל הא קשיא לי
 ודאי שזה הכלי הוא בכלל הנירים • לפי מה שפירשתי במשנה
 ב' פ"ג דשבת ושם נשנה ג"כ בקירוס • ופי' הר"ב והרמב"ם
 יריע ארוגה וכו' וכבר העירוני על זה שם • וגם כתבתי שם
 שהלכות שבת להרמב"ם בפ"ט השמיט בקירוס • ולכך נ"ל
 דאדרבה משם ראינו על מה שפירשתי • שהנראה הוא מה שהם
 ז"ל מפרשי' כאן על קירוס • ולפי שם לא פי' על קירוס כמו
 בבאן לפי ששם הוא בכלל נירים שכן מפרש אב"י התם [שבת
 דף ק"ה] דנירי' [הוא ב' בתי יורה וחדא בנירא] ולכך הוצרכו
 לפ' קירוס יריע' כו' • ודוגמא דנפס ודברה דתנן התם לגביה
 אבל כאן שא"ל לפר' ויריעה כו' דמה ענין לכאן לכך מפרשים

בנירים הן חוטים הארוגין על הקנה • ובעבורן מנדיבין קלת
 החוטים ועושין דרך שילך בו הארג בחוט • וקירוס מסרק שבו
 מכיס על הארוגה ומחברים החוטים • בחוט שהעבירו על גבי
 ארגמן • לאחר שנגעית הרקיקה משימין חוטין עליה שלא
 תתלכלך ואותן חוטין לא הוו

בנירים ובקירוס • ובחוט שהעבירו על גבי
 ארגמן ובעירה שאינו עתיד להחזירה מהו •
 בנפש המסכת • ובשתי העומר • ובכפול
 שהעבירו על גבי הארגמן • ובעירה שהיא
 עתידה להחזירה טמא • הגנוגע בצמר שעל
 האימה באשוויה טהור • הגנוגע בפיקה • עד
 שרא פירעה טמא • משפירעה טהור •
 ב הגנוגע

חבור לבגד • ובעירה • הוא אירא
 האמר בפ"ק דשבת דף י"א
 ולא נרדו באירא שבאונז' • והוא
 חסיכה קטנה • מצמר או מפשתן
 או מצמר גסן • שאורגים בתוך
 המטפחות לנוי וזרק אותו בתוך
 השתי וחוט של ערב כרוך בתוכו •
 ויש מקן שאורגים ואדומים • ואם
 אינו עתיד להחזירה כגון שהיא
 אדומה • ועתה ר"ה ל'כניס

אירא שחורה אע"פ שלא פסקה מן הבגד לא הויא חבור • כגפס
 המסכת • חוטי הערב שהולכים בתוך המסכת כגפס בתוך הגוי'
 וכל דבר שהאורג נותן בתוך המסכת לתקן אריגתו קרוי גפס •
 והגנוגע בהן כגנוגע בבגד דהוה חבור • שתי העומר • שצריך
 עדיין לבגד ועומד ליארג • ובכפול שהעבירו על גבי ארגמן
 חסיכה בגד שתופרים על הארגמן שלא יתלכלך הוי חבור
 לבגד • עירא שעתיד להחזירה • כדשרישנא לעיל • נצמר שעל
 האימה ויש שגורסי' העימה בעי'ן והכל אחד • והוא מקל ארוך
 או קנה שהגשים כורכרו בו את הצמר וטוות • באשוויא • הצמר
 שעל האשוויא • ועימה ואשוויא שתיקלטו עשויו' • לא שמשוכו'
 זו מזו בצורתן • טהור • דאינו חבור • פיקה • ימין עגול קטן של
 מתכת ויש בו קרב והגשים נותנים אותו בראש הסלך להכבידו
 וקורים לו בלע"ז פוסרול' • עד שלא פירעה • קודם שיתירנה
 משפירעה • לאחר שהתירה • ב קטרב

שהוא המסרק וכו' • דהיינו הנראה ואמנם הנירי' יהיו השתי בתי יורה לבדן ואין המסרק בכללן ולפי ששם לענין איסור שבת אינו
 מתחייב עד שיעשה החוטין בשלשתן בשתי הבתי יורה • ובנירא בדמפרש אב"י לכך הוצרכו לפרש שם בקירוס ויריעה כו' וזהו מה
 שנ"ל בזה ואין לתמוה על ששם אחד היינו קירוס • יכול על שני ענינים מחולקים היינו על מסרק ועל ויריעה כי הרי אפשר הוא
 שקריאתן משתני' • כגון שהא' בחולם הרי"ש והב' בשורק או בקריאת הקו"ף שהא' בחירק והב' בצירי א"י שני השינויים גם
 יחד נדקו ובוה יובדלו וק"ל כ"ל • ובעירה כתב הר"ב הוא אירא האמר בפ"ק דשבת (דף י"א) וכו' ופ"הר"ש • ואע"ג דהתם
 באל"ף בתהלה ובסוף • הרי אותיות אחת"ע מתחלפי' אבל הרמב"ם כתב דה חסויקרא עירה מענין תלויה לפי שהעירה הוא
 הנתלה והדבק עכ"ל • כלומר שהוא מל' מעורה במקצת דרפ"ג ממסכת טבוליוס ומעורה בקליפתה דמשנה ח"ט' דעוקין ול'
 מקרא הוא כמער איש ולויות במלגים א"ז • בנפש המסכת • פי' הר"ב חוטי הערב שהולכין בו קודם שיכה במסרק ויחבר
 אותו על הארג מהבגד הרמב"ם • וכ"כ הר"ב והר"ש במשנה ט' פי"א דנבשים ועיין שם • הגנוגע בצמר שעל האימה • פי'
 הר"ב מקל ארוך כו' שהגשים כורכרו בו את הצמר וטוות • וכ"פג"כ באשוויא וכ"פ הר"ש וז"ע היאך מתחברים לבגד האורגים
 אבל הרמב"ם מפרש שהוא ג"כ מכלי האריגה • ובגוסח' שלפנינו כתב אימה הארג אשר בארך המסרק אשר עליה הימנוה כפול
 ולזה תקרא א"ל ריב"ה אימ"ה לכפולת הפשתן עליה • ועם זה המעוה אשר על המסרק ואמר צמר שעל האימה ובתנאי' שיהיה
 ג"כ מחובר בארג • ובנא"י עימה הארוג שמתכניסין בו הקנה שהמטווה כרוך עליה ונקרא בערב א"ל גז"יך • ולזה תקרא א"ל
 ריב"ה עימ"ה • לכריכת הפשתן עליה ועל אותו המטווה שעל הקנה יאמרו צמר שעל העימה ובתנאי' שיהיה ג"כ מחובר לארג •
 ע"כ • ואשוויא פי' הכוס אשר עליו המטווה אשר ירקמו בו והוא מחובר בבגד (ב"ב) ע"כ • בפיקה פי' הר"ב כמין עגול כו'
 וגם בזה יש להקשות מה ענינו לחבור הבגד • והר"ש כתב כגון דבגד כרוך על הפיקה ע"כ • וגם זה דוחק שהרי לא לכך
 עשויה והרמב"ם פי' פיקה כוס קטן וככל עליו המטווה עד שישוב (כמין כדור וכל זמן) שנשאר מהמטווה כפול על הפיקה •
 הוא אומר עד שלא פירעה כו' • עד שלא פירעה • פי'

ב קטרב מפורש למעלה פרק כלי מתכות וכן ב' ענינים משני
צדי העול וכן נקובים ומכונים בחוק אותו נקב עץ וזמן קטרב
וקושרים אותו שלא ישמטוהו בנקב: בעין בגד של זמר או עור
או עץ שזכורים על צוא - הנהמה והעול עליו: עבוס עץ ארוך
ועב שבמחרישה שנקבם בסוף
העול והחבר עץ עשוי כדמו' חרב
שקום בו המורש: והבורך עץ
עקום דומה למרכב והוא הנטוש
על הקרקע בעת מחרישה: ביטול
עץ שחוסם אותו המורש בידו
ובו מטה המחרישה לכלל נד שירז'
וסיורש יטול מטה' לא תטה משם'
(דברים י"ו) ממרגמין לא תללי
דון עין של מחכת. טבעת של
מחכת: לחיים: שני ענינים
שבנקבי העול: ערייס: עשוי
כמין כלי של מחכת אבנים ובו
משבר גוש' של עפר וקרוי ערייס
מלשון ערער מתערער (ירמיה
ג"א). ערו ערו עד היסוד זה
(תהלים קל"ו) ואין הלכה כרבי
יהודה שמתיר בלחיים:
ב מגרה: ברזל מלא פגיונות

ב"הגוג' בעול ובקטרב בעין ובעבו' אפי'
בשעת מלאכה טהור יבחר בבורך וביצו'
טמאי בעין של מחכת בלחין ובעריין טמא
רבי יהודה מטהר בלחיים שאינם עשויין א'
(ס"א לרכות) לרבות את העפר: ה' הגוגע ביד
מגרה מכאן ומפאן טמא יכחוש ובמשיחה
באמה ובסניפין' במכב' של חרש ובקשטני'
טהור ר' יהודה אומר אף הגוגע במרכב
של מסר הגדול. טהור' הגוגע ביתר
ובקשת אף ע"פ שהיא מתוחה טהור
מצודת האישות. טהרה ר' יהודה
אומר כל זמן שהיא מתוחה חבור:
פרק כב השלחן והדלופקי
שנפחתו
או

פי' הר"ב קודם שיתירנה. וז' הר"ש עד שלא תתגלה וכו' וז"ל
הרמב"ם וכל זמן שנשאר מהמטה וכו' ובאשר חוסר המטה
תמכה עד שתתגלה ונראה הוא אומר ממשירעה ופירעה הוא
הגלוי מלשון כי פרעה אהרן (שמי"ל"ב): בהגוגע בעול
ובקטרב כו' הכונה בזה
ההלכה כמו כונן אשר לטניה
וזה שהיא יאמר כי כאשר נטמא'
העגלה או המחרישה אף
הדברים המחזורים בהן: יחס'
כמו קדר אשר נטמא הרמב"ם
בעול ובקטרב. עין בס"ד
משנה ד': בעין ל'
הר"ב בגד או זמר כו' שזכורים
על צואר כו' ודומה לעין הר"ש:
והבורך כך הגהתי בב"ש:
שכן גרסו'. בס"ד
דאלו יע"ש בסירוש הר"ב ובס"ד
הר"ש דהכא' וממלא שענינים א'
גם הערוך העתיקו בערך בור'
ול' הר"ב עץ עקום דומה
למרכב כן ל' הרמב"ם בנכוח'
שלפינו אבל דנא' דומה
לרכוב אדם ומ"ש הר"ב והוא
הנטוש כו' מסיים הרמב"ם ולזה תק' א' בורך ע"כ. ונראה
שנוסחתי בב"ב' וכן הוא בהבורו פר"ד מה"כ כתוב הבורך
בכ"ג: ג' בחוב ובמשיחה עיין לעיל פי"ג משנה י"ג ומ"ש
במשנה ח' פ"ג דסוכה: ובסניפין פי' הר"ב עץ קטן כו'
ופעמים ישים שנים כלומר ולכך שונה סניפין וגא' סניף ועיין
מ"ש במשנה ו' פי"א דמנחות: במכבש של חרש. שנטמא
הרומח שבו הנוגע במכבש טהור. הרמב"ם ס"ב מה"ג:
הגוגע ביתר ובקשת כו' מ"ש הר"ב ונטמא החץ לא
נטמא הקשת והיתר: ר"ל ולכך הנוגע בהם טהור:
פרק כב והדלופקי מ"ש הר"ב כלי עץ כו'
הדלופקי לחוד קאי' ומ"ש
ואוכלים ומשקים. קשיא לי דמשקים אינן מונחים על השלחן
והדלופקי אלא בכלי שבו הם המשקים והכלים הללו כבר
אמרן כלומות ואשישות ומשמע בין לקנים בין מלאין. ולכן
היה ג"ל שמיבם ואוכלים ג"ל באוכלים. וכו' הרמב"ם שם ואף
לשונו שבכאן כך מוכיח שכתב ובו מקומות לכלי היין ולכלי
הפירות אלא דבסכ"ד משנה ו' כתב ג"כ הר"ב כמו הלשון
שבכאן. ולכן צריך לפרש דה"ק שמימים בו כלומות ואשישות
ואוכלים ומשקים בתוך הכלים הללו. ול' קרה הוא שסומך
על המבין. ומ"ש הר"ב שמימים בו כלומות ואשישות: וכן ל'
הרמב"ם ונמלא בכאוב שמואל ב' ו' ואשישה אחת ופירשו ר"ל
בפ' כל שעה דף ל"ו גרסא דמרא'. דכתיב

ר"ע
העול והחבר
שקום בו המורש
על הקרקע
עץ שחוסם אותו
ובו מטה המחרישה
וסיורש יטול מטה'
(דברים י"ו)
ממרגמין לא תללי
דון עין של מחכת
מחכת: לחיים
שבנקבי העול
ערייס: עשוי
כמין כלי של מחכת
משבר גוש' של עפר
מלשון ערער
ג"א. ערו ערו עד היסוד
(תהלים קל"ו)
יהודה שמתיר בלחיים
ב מגרה: ברזל מלא פגיונות

שמנסרים בו הלוחות והנסרים וכלע"ו סיג"א ויש למגרה שני
עני' א' מלד זה והא' מלד זה: והשדה חוס' חרש עני' בשעה שמנס'
הלוחות. והעני' הללו הן בית יד למגרה ואם נטמא המגרה
הנוגע בהן טמא דהו לה ידום: בחוט ובמשיחה בראש הענינים
הללו שזן בית בד קישרין חוט ומשיחה וחבל שהולך על אורך
המגרה ומחבר בין שניקו ומצדו: בזה הענין ארוך שבאמצע או
השני ענינים והולך על ארך המגרה קרוי אמה: ובסניפין עץ
קטן נתון מן החוט והמשיחה עד האמה. ובו פותלין וגודלין
החוט והמשיחה וראשו א' בתוך החוט. וראשו אחר באמה
ופעם ס' ישים שנים: מכבש מקום יש לו לחרש ענינים
שכובש ועוצר שם הענינים העקומים והלוחות העקומות
והעקומות כדי שיתישרו. וכן עוצר שם הענינים והנסרים שלא
יתנועעו לכאן ולכאן עד שיתקנס למלאכתו: קשתנית
כמין קשת קטן של עץ שתוחבים בו ברזל של תקדח כשרוצה
לקדוח בו והאד' אחוה בקשת ומגלגל בו את הברזל ואם הברז'
ט זא לא נטמא הקשת דלא היו חבור שדרכס היה שלא לחבר
הקשת בברזל: מסר הגדול. מגרה גדולה שעשויה לנסור
קורות ועושים לה כמין מרובע מענינים דקים והמגירה באמל'
ואותו המרובע קרוי מלבן: טהור. שאין טמא אלא מקום
אחיזות בית יד בלבד ואין הלכה כר' יהודה: ביתר. חבל
בקשת לשון כוננו חלש על יתר (שם י"א): אע"פ שהיא
מתוחה. אע"פ שהחץ ביתר ובקשת ומתוחה לירות בה
ונטמא החץ לא נטמא הקשת והיתר. שאין החץ חבור
לקשת ויתר: אישות. בריה שהי' לה עינים. כתנשת ממרגמין אישותא וזדון אותה לפי שמכסדת את השדות: טהורה י
שאינה חשובה כלי: כל זמן שהיו מתוחה. וכחן כל ברזל זה אם נטמא החץ נטמא המגודה. ואין הלכה כרבי יהודה:
פרק כב השלחן הדלופקי. כלי עץ שמימין בו כלומות ואשישות ואוכלין ומשקין וממנו נטלין ומשימין על
השלחן:

ואוכלים ומשקים. קשיא לי דמשקים אינן מונחים על השלחן
והדלופקי אלא בכלי שבו הם המשקים והכלים הללו כבר
אמרן כלומות ואשישות ומשמע בין לקנים בין מלאין. ולכן
היה ג"ל שמיבם ואוכלים ג"ל באוכלים. וכו' הרמב"ם שם ואף
לשונו שבכאן כך מוכיח שכתב ובו מקומות לכלי היין ולכלי
הפירות אלא דבסכ"ד משנה ו' כתב ג"כ הר"ב כמו הלשון
שבכאן. ולכן צריך לפרש דה"ק שמימים בו כלומות ואשישות
ואוכלים ומשקים בתוך הכלים הללו. ול' קרה הוא שסומך
על המבין. ומ"ש הר"ב שמימים בו כלומות ואשישות: וכן ל'
הרמב"ם ונמלא בכאוב שמואל ב' ו' ואשישה אחת ופירשו ר"ל
בפ' כל שעה דף ל"ו גרסא דמרא'. דכתיב

ר"ע
העול והחבר
שקום בו המורש
על הקרקע
עץ שחוסם אותו
ובו מטה המחרישה
וסיורש יטול מטה'
(דברים י"ו)
ממרגמין לא תללי
דון עין של מחכת
מחכת: לחיים
שבנקבי העול
ערייס: עשוי
כמין כלי של מחכת
משבר גוש' של עפר
מלשון ערער
ג"א. ערו ערו עד היסוד
(תהלים קל"ו)
יהודה שמתיר בלחיים
ב מגרה: ברזל מלא פגיונות

דכ"ב (ישע"ל) והבי אשי ענבים : או שחין בשי
 ושייר כו' כתב הר"ב דלא כיה כולו מחוסה שיש היה טהור ככלי אבנים דכתב חפ"י אולי
 ככלי אבנים דכתב חפ"י אולי . וכ"כ הר"ס ומתכוין דכ"ב
 משנה ד' דרשום מתברר עיקרא אולינ' ומיהו כבר כתבתי

ושייר בהן מקום הנחת כוסות * שלא נחת * או שלא חיסוף דא
 כוה כלו מחוסה שיש היה טהור ככלי אבנים דכתב חפ"י אולי
 מקום הנחת חתיכות * של לחם ושל בשר דלחם אין בשלחן מקו'
 הנחת חתיכות * לאו שלחן הוא * ולאו דלופקי הוא : ואין הלכה

כר' יודק : ב ניטלה אחת
 מרגליו טהור . דלא חוי לשלחן
 שהרי אינו ראוי לאכול עליו :
 נטלה שליטת * טמא * טהור
 לאכול עליו . כמו על גבי טבלא
 והוא סיחש לאכול עליו : או'
 צריך מחסבה * דכיון טהור
 לאכול עליו . הרי הוא מקבל
 טומא' : וכן הלופקי * דינו
 כדון השלחן וכסס שנחלקו בשלחן
 כד' נחטו דלופקי * ואין הלכה
 כרבי יוסי : ג ספסל' דף רחב
 וארוך בראשו אחד תקו' מתחתיו
 דף בצוה' וכן בראשו השני .
 כדי להבדיל מן הקרקע שהיה
 ראוי ליטב עליו . ניטל השני
 טהור . ולא דמי לשלחן דכשנטלו
 ג' רגליו * טמא . דספסל' שנשברו
 שני ראשיו לא חוי ליטב' .

שהושב עליו כיושב על גבי קרקע : או שיש בו גובה טפח
 טמא' ש' דף העב טפח חוי ליטיבה : שרפ"ק . ספסל' להדס
 רגליו של אדם : הכסא שלפני קתדרא . דינו כשרפ"ק :
 ד שניטלו חפ"י . לשון חפי פותחת כמין שינים יונאים מכל
 לד כסא שלכלה' ועשוין כדי שיסמכו עליהן : ב"ש מטמאין
 דאכתי חוי ליטיבה . וב"ה מטריין' דלא חוי לכלה' והיח
 כנשבר : אף מלבן הכסא טמא' כלומר אף מלבן הכסא בפני
 עמנו בלא הכסא : ובלא חפ"י טמא' כל שכן שהכסא
 בלא חפ"י טמא' : מלבן' צורת לבינה מרובעת' עושים על
 הכסא יושבים עליו . כסא שקבעו בעריבה . הביא כסא
 ממקום אחר' וקבעו בעריבה דרך ישיבתו' ועריבה אינה
 טמאה מדרם דחוי לליטה . ב"ש מטמאין' דלא בטל כסא
 לגבי עריבה :

או שחיבן בשישי ושייר בהם מקום הנחת
 הכוס' * . טמאים . רבי יהודה אומר
 מקום הנחת חתיכות : ב' השלחן שננטלה
 אחת מרגליו . טהור . נטלה שניה טהור
 נטלה השלישית טמא * כשיחזר עליו .
 רבי יוסי אומר אין צריך פחשבה . וכן
 הרלופקי : ג' ספסל' שניטל אחד מראשיו *
 טהור . ניטל השני . טהור . אם יש בו
 גובה טפח טמא . שרפ"ק שניטל אחד
 מראשיו טמא' וכן הכסא שלפני
 קתדראי' ד' כסא' של כלה שניטל
 חפ"י . בית שמאי מטמאין . ובית הלל
 'מטריין' שמאי אומר אף מלבן של
 כסא טמא' כסא שקבעו בעריבה . ב"ש
 מטמאין .

אם הכלי
 ב שם פלו הני
 וני הרמ"ס
 שחפ"י נכח
 נ' ט' ו' פ' א'
 פ"ה

לשועת הר"ס : אבל כבר כתבתי בפ' י"א . גם בסוף חגיגה
 דלהרמב"ם כל המחופה מטהר הכלי . וז"ל בפ' שבבבא לפי
 שהכלים המחושים לא יקבלו טומאה . ובגא' מסיים בה כהן
 מצוין כ"ס כשנשכשש : ב' שניטלה אחת מרגליו ימון הב'
 רגלים אשר לו . הרמב"ם . וכן בפירוש הר"ב במשנה דלקמן :
 ג שניטל אחד מראשיו טהור ה"ג בכל הספרים . ובגא' י
 מלאחי מוגה טמא' וז"ס הרמב"ם בפרק כ"ו
 מה"כ . עדין הוא ראוי למדרס ונ"ל שכן יושבין עליו כשהוא
 מוטה : אם יש בו גובה טפח . עיין במשנה ה' שרק כ"ו :
 קתדרא עיין בפ' הר"ב דפ"ד משנה ג' ומ"ס עליו שס'
 ועוד עיין בפירוש הר"ב בפרק כ"ד משנה ב' :
 ד כסא של כלה שנטלו חפ"י . פי' הר"ב ל' חפי פותחת
 כו' בפ"ה דשבת דף פ"א ובפ"ק דעדות
 משנה י"א מפרש גם פי' הרמב"ם דהס' דחפ"י וצור"ס
 שעושין מצנים ואבנים כו' וצריך לומר שא' חפי על שני כולו . והיינו דלשנו בפירוש דהס' חתיכות המפותח שמדביקין
 עליו ואש"ס חפ"י דכרוי בפירוש' שבבבא גר'ין כו' . מ"מ הדבר מוכרח דלא לדידיה כל חפ"י מטהר כ"ש בר"ס : כסא שקבעו
 בעריבה כו' מטריין' ואי קשיא לך הא תנן לעיל פ"ד משנה ה' כופת שקבעו בנדבך קבעו ולא בנה עליה כו' . מן שנתנו
 ע"צ הקורות קבעו ולא תנן עליו העריבה כו' . אלתא בקביעות בלחוד לא פרחא טומאה זנייהו . הס' מסוס דבדוכחיהו נמי
 לישיבה והשכיבה קיימי' . אלא זש"ס דמתחר להו לגנין' קא . מטריין' להו . ותס"ה עד דקבעו להו זבני עלייהו לא חשבינן להו
 כבנין . אבל טמא' אף קא מטל לזו משיבה לגמרי' . הלכך בקביעות לחוד מטריין' להו לכ"ה . קדש דתנן ביהוא פירקא משנה
 ו' ס"ין שהיא טמא' מדרס' . ועשאו וילון כו' מצינתי היא טהרו כו' . רבי עקיבא אומר משיקבע' אלתא מקביעות נמי קא'
 מטהר' ואפי' כשנעמא' כבר' . מ"ס משום דלא חוי השתא למדרס ה"ל כמו שנזכר כ"ג הראב"ד במשנה י"א פר"ק דעדות ולא
 ידעתי לזס הקצה מנופת . דשפי טובא' ה"ל להקשות ולחזרו כסא אכסא' ועוד שהיא נשנה קודם שהיא דכופת במשנה ג' כסא
 שקבעו בכלגס' וכן כסא שקבעו בקי"ס בית שבע טמא' אלתא בקביעות . בלחוד לא פרחא טומאה זנייהו . אחר זה ראיתי
 בפ"ה מה"כ ד' זסס כתב הרמב"ם דיני אלו ה' כסאים . שזפרס סכ' מדכסא שקבעו בעריבה נמי לא טהרו ב"ה . אלא לענין
 שאינו טהור לה . שאם נעמא' העריבה לא נעמא' הס' . ע"כ אבל הרמב"ם בפירושו כתב דא' שהוא טהור לגמרי' . וז"ל אחד
 אס

קבע

וב"ה מטהרין ממדרס. דנטל כסא לגבי עריבה. אבל כסא העשוי בעריבה עומה. מודו בית שמאי לבית הלל דטמור: ושמאי אומר אף כסא העשוי בעריבה עומה. טמא מדרס: ה' כסא שלא היו חפוי ונזארים. שאין הכסאים בולטים מן הכסא. שהכסא עשוי מארבע

קבע כסא בעריבה הוא טמור. ולא יטמא במדרס לחבורו בעריבה אשר לא טמא במדרס. ע"כ. ואף ששקן של דברי הרמב"ם שחבורו. נראה שסובר דטמור לגמרי (ושאלני ממני מהר"ר הירש יצ"ו. דהא אדרבא משמע כדברי הכ"מ

מלכתב הרמב"ם. וכן כסא שקבעו בעריבה כו'. א"כ מדמה אוקו לדלעיל מינה. והשיבותיו דאם כדברי הכ"מ. לא ה"ל לכתיב. אלא וכן דין בכסא שקבעו בעריבה. ולא ה"ל לסיים שהוא טמור לא ודאי אלא לית' שהוא טמור לגמרי. וממ"ש וכן כו'. ואין ראיה להכ"מ שהרי דין השני. קבעו בקורה גדולה כתיב כתיב וכן. ואינו שיה לדין שלפניו. דהא דין שלפניו מחלק בין קבעו לעשאו. כו'. אלא ה"ל וכן. אינו אלא שבשלשנו יש עד טמור ומיהו הא כדאיתא והא כדאיתא ותו דהרי משנתינו לא שנאה. לזו שבעריבה אלא אומם שנים כסאות. אלא דכאופן יש עד טומאה נמי. ואלו בוו אין עד טומאה כלל. והרמב"ם שכתבם יסוד. הרי נשמר בלשוננו כדכתבתי. ועוד אי איתא דגם בוו יש עד טומאה. א"כ ה"ל לכתוב דין עשאו בוו. מהו. אבל אם טמור לגמרי בקבעו בוו לא צריך לכתוב דודאי דכ"ש עשאו בוו שהוא טמור) וכך הבין הכ"מ. שהרי הקשה עליו. מאי שנא מנכסא שקבעו בקורת בית הבד. ומכא הקושיא הוא שמפרש דה"ל אינו מטמור לגמרי. ואלו היה מחפש לדעת מה יענה הרמב"ם בפירושו. בודאי שלא היה מפרש כן על דבריו שחבורו. להטותו מיני דרך שפירושו. וגם אשתמטתיה להכ"מ דברי הראב"ד מדללא כתבן לתרוצי מה שהוקשה להראב"ד אהדדי. ולכך נראה דהכ"מ נמי טמור לגמרי. וגזעו דקביעות שבעריבה. הוי קביעות טפי. ג"כ מקביעות שבכונס וקורת בית הבד. וכמו שתירץ הראב"ד בכופת. ול"ק אלא על הראב"ד דלמה לא רמי כסא אכסא. כל שכן דהשתת כלוגם וקורת בית הבד. קדומה למשנת כופת. דמינה

ובית הלל מטהרין יטמאי אומר אף העשוי בה: ה' כסא שלא היו חפוי ונזארים. וגיטלו טמא שקודרבו להיות מטמור על צדו ויושב עליו: ה' כסא שניטל חפוי האמצעי. והחצונים קיימים. טמא. נטלו החצונים והאמצעי קיים. טמא. ר' שמעון אומר אם היה רחב טפח: ה' כסא שניטלו שני מחפוי זה בצד זה. ר' עקיבא מטמא. וחכמים מטהרין. א"ר יהודה אף כסא של כדה שנטלה חפוי. וגשת"יר בו בית קבלה. טמור. מפני שבטל העקר ונטלה הטפלה: ה' שידה שניטל העליון. טמאה מפני התחתון. ניטל התחתון. טמא מפני העליון ניטל העליון והתחתון. ר' יהודה מטמא מפני הרפין. וחכמים מטהרין. ישיבת הכתת. טמא מדרס: ט כופת

הלכה כרבי עקיבא. וכשת"יר בו בית קבלה. שהוא חלול קצת וראוי לקבל רמונים. טמור. ולא מטמאין ליה מפני שיש לו בית קבול: מפני שבטלה עקר דעקרו לישיבה עבד ולא לבית קבול והואיל ונתבטל העקר שבעצרו היה חשוב כלי. בטלה הטפלה. ולא מטמא מטעם שיש לו בית קבול. וכן הלכה. דהכי תנן לעיל פרק המפרק גבי משפלת. ובפרק כרים ובספוט. גבי חמת: ה' שידה. עשויה כתיב ארון. ובשידה שאינה מחזקת מ' סאה מיירי שהיא מקבלת טומאה: שניטל העליון. הכסוי שעליה: התחתון שוליה: ניטל התחתון והעליון. והדפין שבגדיו נשארו: וחכמים מטהרין. והלכה כחכמים: הסתת. מסתת אכנים והוא מסתן לוקמקום לשבת בקצה האחד מהאבן כשמסתת בקצה השני: ט כופת

רמי איכו יו"מ לתרוצי הכי ומיילא לא הוה קשה מכופת דתנן בתרייהו: אף העשוי בה ר"ל שנמצא עם העריבה מעץ אחד הרמב"ם: ה' שלא היו חפוי ונזארים. פי' הר"ב שאין הכסאים בולטים כון כן הכסא. ר"ל הנסרי הקבועי מג' רוחות. שאם אחד בולט חוזה. ואין שכנגדו ג"כ בולט. נמצא כשיטהו על אותו גדי. שהוא מוטע בשישוע מפני שהנסר האחד ארוך ויוצא וזבולט מהשני. ולכך אין גוף ליטב עליו. ומ"ש הר"ב וממעל לעצים לזרות וכו'. אלא הלוחות ג"כ בכלל חפוי דמתניתין. שהרי הא דתנן וגיטלי לא קמי אלא על אלו הלוחות כדפירש הר"ב ואם נשכרו הלוחות וכו'. וכן ג"כ כללן הר"ב לאלו הלוחות בלשון נסרים בהא דמסיק אלא לנסרים שמהפין כו'. ה' רבי עקיבא מטמא. טעמו פי' הר"ב במשנה ח' פרק ב' דעדיות: ה' שידה שניטל העליון טמאה מפני התחתון כו'. צריך לומר שתמונת שידה משונה הרבה מתמונת סיכה. הואיל וחלוקים הן מאוד ברייתן. כמו שגשגה לעטן סיכה במשנה ז' וט' דפרק י"ט. ישיבת הסתת. לשון הר"ב מסתת אכנים. והוא מתקן לו מקום לשבת בקצה האחד מהאבן כו'. ותימה דכלי אכנים אין להם טומאה אפי' מדרס. כמו שכתב הר"ב בסוף פרקין ולע"ל י"ז. ולשון הרמב"ם מקום ישב בו בקצה העץ (ויסתת) האבן על קצה האחר ובחבורו פרק כ"ה שפסק קצת הקורה שמתקן המסתת את האבן ליטב עליו: ט ועשאו

X

ט ועשאו פנים פי' הר' דפסלו במעמד כו' (עיון מ"ש
דרבי דלשבת) וכ"כ הר"ם אבל העתיק עשאו
פנים דהשתא מלתא בלתי נפשה היא והרמב"ם העתיק
ועשאו פנים ופירש לעשות ממנו פני הכותל כו' ובמבוארו

ט כוסת מחיבת עץ עבה ורר' ו' והכי חשמתה פירוש
במספת' : סרקו' ציירו : וכרכמו נבעו בכרכום : ועשאו כו'
פנים : פסלו במעמד והשווהו בדרכא סביב : דרופו לו פנים
יפים : ר"ע מטמא' למושב הוא : וזכמים מטהרין דכחיקובם
עץ בעלמא חשיב : עד שיהיוק :

מ כופת שסירקו' וכרכמו' ועשאו פנים
ר' עקיבא מטמא' וחכמים' מטהרין עד
שיחוקבו' הסל והכלכלה שמילאן תבן יאו
מוכין' התקינן לשיבה' מטהרין' סירגון בגמי
או במשיחה' טמאין : י' האסלה טמאה
מדרס' וכמאמת' פרשה' העור טמא
מדרס' והברזל טמא טמא מת' המרסקל
שחפיו של עור' טמא מדרס' וטמא מת'
פרשה' העור' טמא מדרס' והמרסקל טהור'
מכלום' הספסלין שבמרחץ ושתי רגליו של
עץ' טמא אחת של עץ ואחת של אבן טהור
הנשרין שבמרחץ ששיגמן' ר' עקיב' מטמא
וחכמים' מטהרין' שאינם עשויין' אלא
שיהיו המים מהלכין ותחתיהן' קנקילין
שיש בה' בית קבלת כסות' טמאה :
והעשויה ככוורת' טהורה :
פרק כג הכדור' והאמוס' והקמיע'
והתפילין שנקרעו'
הנוגע ברן טמא' ובמה שבתוכו' טהור'
האוכף שנקרע' הנוגע במה שבתוכו' טמא
מפני שהתפר מחברו' : ב אלו

מ כחיקוב בומקום ישיבה : כחיקוב
לישיבה טהור' ממדרס' לפי
שאין עשוי לשיבה ובטלה דעתו
אלל כו' אדם : סרגן בגמי' על
פיין כדרך שמסרגין אדם המטו' :
טמאין דלפין הפקן והמוכין יכולין
ליסול וחזו לשיבה : י' האסלה :
בית מושב של ברזל מנוסה עור
וישבים עליו בבית הכסא'
פירשה' העור מן הברזל : העור
טמא מדרס' דעור בכני פניו
חזו לשיבה : והברזל בלא עור לא
חזו לשיבה וחזו לשאר חשיבי' :
טרסקל' של קטן עשוי מערבה
קלוסה' ואוכלים עליו לחם :
והטרסקל טהור מכלום' דמפני
קטנו לא חזו לשיבה' ולא לשאר
חשיבי' שאין שאין דמנו' ספסלים
שבמרחץ' של שיש סן : ששמי
רגליו של עץ טמא' אס ישיב הוב
עליו טמאין רגליו של עץ טמא
מושב' אבל הספסל עמו טהור
דכלי אבנים אין להם טמאה
כלל לא מדברי תורה ולא מד' :
ואחס של אבן טהור' דהוי כס'

הספסל כולו מאבן : ששיגמן' שפסלו ותקן ברהטני' סיהו
המים הולכים תחתיהן' ולא לשיבה עבדי' : אבן בני אדם
יושבים שם כדי שלא יטמאו ממי המרחצאות היוצאים' והלכה
בכחמים' קנקילין' כלי ששיגמן' תחתיו אש וגפרית' כדי
לעטן הבגדים שעליו : שיש בה בית קבלת כסות' שיש לה בית
קבול לקבל הבגדים שעליה : ככוורת מפולשת משני לדדים :
פרק כג הכדור' פלוט' בלע"ז' והאימוס' דפוס של
מנעל' וכל אלו חיצונייהם עור
ומלאן מבפנים שער או מוכין' והקמיע' והתפילין' יש בתוך
הבגדים של עור פרשיות כסות בקלף : ובמה שבתוכו טהור'
אם טמא אחת מאלו' במת ואח"כ נקרע ונגע' א' במה שבתוכו
טהור לפי שאין מה שבתוכו חבור לטן' ואין מה שבתוכו טמא
כמתן : האוכף' כמו אוכף : הנוגע במה שבתוכו טמא' אם
כטמא האוכף במת כשם שהנוגע בו טמא כך הנוגע במה
שבתוכו טמא : מפני שהתפר מחברו' ועושהו אחד' זה שפני
עם החיטון : ב זריו

שישיגמן' ל' הר' ב' שפסלו ותקן ברהטני' וכ"כ הר"ם ובמשנ'
לעיל כתבו מעמד לפסול ובין כך ובין כך קשיא לי
מאי שנא דלא פירשו כמו עשין בסיגין או בשיגמן' דמתני' ו'
פ"י' שהא חיבור הגסרים על ידי עץ הנקרא שעס' וכך פי'
הרמב"ם בכלן' גם העירך מפי' כן למשנתנו :
קנקילין פי' הר"ב כלי ששיגמן' תחתיו אש וגפרית' כו' מכבר
מעשה רשת הרגום ירושלמי' קנקל עובד מנדחא
וכן מכבר דיוקאל' הערוך : והעשויה ככוורת' לשון הר"ב
מפולשת משני לדדים' וכך כתב הרמב"ם בסידורו' ובמבוארו
פירק' ב' כפס כוורת שאין לו קרקע' :
פרק כג הכדור' ישחקו בו' הרמב"ם' וכ"כ הר"ב ריש
פכ"ה : והאמוס' פירש הר"ב
דפוס של מנעול כו' : ופיו תפור ובו עושים המנעול כמו
שעושים רצעים שלנו בדפוס של עץ' הר"ם והיא לשון רש"י
פס"ו דסנהדרין : מפני שהתפר מחברו' פי' שחוסר המוכין
עם העור כדי שלא ישמטו אנה ואנה תחתיו כשרוכב על
האוכף דומיא דתפירת הכגד שנמלאין בתוך זמור גסן בין
תפירה לתפירה שזכר הר"ב במשנה ד' פי"ו דשבת' ש' צילות' ש'
ג"ל אע"ג דכדור ואמוס כמו כן קטורים'

ול' מהר"ם
מכל

ב זרין האשקלוני . חגורה רחבה שבה חובטים את הבהמה
חרגום ויחבוט את חמורו וזרין . ובאשקלון עישים איתן של עץ
וקרוין זרין אשקלויני על שם מקומן : מדובה האדית וזככת
העשויה במדי לוקמים חקנית עץ גדולה עבה וארוכה
וחוקקים כמין מכתשה באמצעה .

ב אלו שמואין משום מרכבי זרין האשקלוני
ומדוכה המדית . ועביט של גמל . וטפיטין
של סוס . ר' יוסי אומ' אף טפיטין של סוס
טמא משום מושב . מפני שעובדין עליו
בקומפון . אבל אוכף של נאקה . טמא :
ג מה בין מרכב למושב . מרכב חלק מגעו
ממשאו . ומושב לא חלק מגעו ממשאו .
ה הפית של חמור . שהוא יושב עליה טהור .
שינה בה את הנקבין . או שפירצין זה לתוך
זה : טמאה : ד' המטה והכרי והכסת . של
מת דרי אלו טמאין מדרם . כסא של כלה .
ומשבה של חיה . וכסא של כובס . שהוא
כורס עליו את הכלים . אמר

ורוכבים עליו מכאן הובאן
וכותשים ולפיכך יש עליו סורס
מרכב : עביט של גמל . חרגום
בכר הגמל בעיניו דגמל : טפיטין
של סוס אוכף שעל הסוס בלשון
משנה טפיטין שמושל גמל עביט
שמושל נאקה אוכף שמו כל אחד
שמו עליו וכלן מרכב הן לא שיש
מהן שפעמים עשוין ליטב עליהן :
טפיטין של סוס טמא מושב . דאין
טמא מרכב אלא המיוחד לרכיבה
בסיסוק רגלי ואינו עשוי לשיבה
כלל : בקונסון . שדה ששוקקים
שם המלכים ורגילים לשבת על
הטפיטין של סוס לראות בשחוק
הזלך הלכך טמא מושב . קונסון

שדה בלשון לע"ז קנפו ואין הלכה כר' יוסי : אבל אוכף של נאקה
טמא . רמב"ם פי' טמא מושב וס"ק קאמר לה דפליג אטפיטין
של סוס ומודה באוכף של נאקה שהוא טמא מושב : ורבותי
פירושו אבל אוכף של נאקה טמא מרכב . ור' יוסי קאמר לה
דמדה לת"כ באוכף של נאקה שאינו מיוחד אלא לרכיבה : ג
חלק תגעו מחשאו דנושא מטמא בגדים ואין נוגע מטמא
בגדים : תפית של חמור . עליו שנותנים על גב החמור לחבר
ולקשר עליהם המטא . ואינן ראוין לא לרכיבה ולא לשיבה :
שינה את הנקבין . דשינוי נקבין נותן מקום לאדם ליטב שם :
או שפרצן שהסירם ממקומם ונתנם זה לזה . וי"מאיתית של
חמור טהורה לפי שאין ברחבה טמא וכל שאין ברחבה טמא לא
חזי לשיבה . וכעשייה את הנקבים דהיינו שהרחיב מקו המושב
או שפירצן ונגעה מקום המושב רחב טמא . טמאה : ד' המטה
והכר והכסת של מת' אע"ג דמת אינו מטמא מדרם . והגך
למת עשוין ולא ליטב עליהן אפי' טמאים מדרם מפני שהגש'
יושבות עליהן [ומבכות את מטיהן] : ומשבר של חיה . מושב
האשה היולדת . על האבנים מפרגמין על מסבדא : שהוא
כורס עליו גרסי במ"ם כלומר

מל מקום הגיל הוא להוציא מה שבסוכן לפעמים להכי
אין הספר מחברו כי הכא ע"כ : ב זרין האשקלוני פי' הר"ב
חגורה רחבה נו' משמע כל שרוכבין עליו בשסוק רגילים יש
בו משום מרכב וכן יראה לשון הר"ב דזיבור טפיטין של סוס

ב סס פנ"ה
הנה"כ
ג תי' פ' חס'
חש' ויוטב הל"ב
רמ"י פכ"ה חס'
כלס הל"כ
הסס הלכ"ב
ר סס פנ"ה

וכבר כתבתי בס"ק משנה ג' שכן
נראין דברי הרמב"ם ושכן דעת
התו' דרס"ג דערובין . אבל דעת
רש"י אינו כן אלא שאינו מטמא
משום מרכב . אלא אותו הראוי
לסמיכה בשעת רכיב' (ועיין
עוד מה שכתבתי שם בס"ד)
ולדבריו ז"ל בכל הכי דהכא שיש
בהן דברים הראוין להסמך בהן
לפניו או לאחריו :

ומדוכה המדית פי' הר"ב
מכתשה נו' : וכ"כ
הר"ש אבל מהר"ם אע"פ שראה
לפניו פי' הר"ש' כתב וז"ל ודבר
תימה הוא מה ענין זה למרכב .
ושמא הוא אחד מכלי האוכף או
אותו שמשים בו הרוכב את רגלו

שקרוין שטיגרי"ף בלשון אשכנז או אחר כיוצא בזה ונקראת
מדוכה משום דהרוכב נשען ומכה בה תמיד כעין מדוכה שדוכין
בה . ונקרא' חדות על שם מקומה כמו זרין האשקלוני ג"ל .
עכ"ל . ובפי' הרמב"ם לא נחלף בו דבר . אבל בנא"ב מלאפי
ומדוכה מרכבה שהיא מיומם אצל למדי ע"כ . ובחבורו ספכ"ה
כתב מרדעת של חמור וכתב הכ"מ שהוא במקו' מדוכה המדי' :
מפני שעומדין עליו והוא מטמא משום מושב כשאו' עומד
ג"כ כדקטן בספ"ב דזב' והר"ב ששינה בלשונו לכתוב
לשבת . בחכם עשה כן ובפי' הרמב"ם בנא"י כתב והם עומדי'
על הסוס להחלמד לרוץ ולהראות גבורתם : בקומפון והר"ב
העתיק בקונסון וכן הוא במשנה דריש על לקמן אבל שם העתיק
הר"ב קומפון . והרמב"ם העתיק בכלן קומפון . וכתב שזה כו'
שמו בל' יון קומפון ובלשון לע"ז (קנפו) ובר"ם דלקמן העתיק
קונסון אבל בחבורו פרק כ"ז מה"כ העתיק ג"כ קומפון :
נאקה היינו נאקה דפרק במה בהמה יולאה . הר"ש :

טמא כתב הר"ב רמב"ם פי' טמא מושב וכו' . כ"כ
בפירושו בנוסחא שלנו אבל בנא"י כתוב אולם אוכף הנאקה
יטמא משום מרכב והוא ענין אחרו טמא לד"ה . לפי שאו' ירכב
עליו . ע"כ . וכן בפי' משנה דלקמן . וכ"כ ג"כ בחבורו ספכ"ה .

ולכ"מ לא היה בזה אלא נוסחא שלנו ולכך על שהראב"ד השיגו וכתב דטמא מושב כתב הכ"מ שכן מפרש הרמב"ם ג"כ בפירושו :
ג מרכב חלק תגעו מחשאו . פירושו הר"ב דנושא מטמא בגדים ואין נוגע מטמא בגדים . ומנין שבטמאות מרכב חלק מגעו
מחשאו ובמשכב לא חלק . שהרי הוא אומר במשכב (ויקרא ס' ו) ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ובמרכב הוא אומר
(שם) וכל המרכב אשר ירכב עליו כל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב ולא נאמר בו יכבס בגדיו מלמד שאינו
מטמא בגדים בשעת תגעו ונאמר (שם) והנושא אותם יכבס בגדיו אחד הנושא את המרכב . או הנושא משכב מטמא בגדים
בשעת נשיאותו . הרמב"ם פי' מה' משכב ומושב . ומה שדקדק לכתוב בשעת נשיאותו . הוא כמו ששינוי בפרק בתרא דזבין :
ד כסא של כלה ומשבר של חיה כו' אר"י אין בהם משום מושב . ולא אחת טעמא מאי . וגם ז"ל דמשבר של חיה אין ישיבתו
ישיבה כלפי אסלה דס"ס דלעיל דהא לא פליג ר"י אאסלה : וכתב של כובס שהוא כורס עליו . כן

א ה' ע"י פכ"ג
 ס' כ"ג ה' ה' ג'
 ג' ס' ע' ה' ה' ה'
 ד' ס' ה' ה' ה'
 ה' ד' ע' ע' ה' ה'
 ו' ע' ע' ה' ה' ה'
 ז' ס' ה' ה' ה'
 ח' ס' ה' ה' ה'
 ט' ס' ה' ה' ה'

כך היא גירסת הר"ב וכן העתיק הרמב"ם בפירושו . וכי
 אית' ב' ט' דשכר דס"ח: אשכל הכפר דודי לי בנרמי עינגלי מי
 שהכל שלו מכפר לי על עון גדי שכרתי לי מאי משמע ד' א'
 כרמי ליש: א' למכבש כו' אמר מר וטרא בר' דרב נחמן כדתנן

כסא של כובס שכרמים עליו את
 הכלים והרמב"ם בחבורו סכ"ה
 מה' כלים העתיק שכ"ב עליו
 את הכלי וכו' הוא במשנה שבגמ'
 דפוס יסן . וכתב הכ"מ רבינו
 והר"ש פירשו שהוא מכבש .
 ולדבריהם יהיה טמא מדרס
 מפני שיושב עליו כשהכלי במקו
 להקו' כדי שיכבשו הכלים :
 ה והמרדך פירש הר"ב מביאין
 לוח של עץ ומתיני'
 תחת הלוח וכו' . וכ"כ הר"ש בשם
 גאון . וכן ערוך . ולישאל קטייעל
 כו' . וז"ל הערוך . ומביאין לוח
 של אבן או של עץ ומעמידין אותו
 מוטף והמקום נמוך . וסומכים
 אותו בעץ . ומתינים תחת כו' :
 ומצודות הסכרים . פי' הר"ב
 הסומכים וסוכרים
 המים כו' . וז"ל הרמב"ם מצודות

הסכרים מצודות יפסיקו המים בימים עד שיתקבלו שם
 הדגים ואחר וילאו המים ישארו הדגים כו' : מביאין ר"ל
 בטומאת מדרס . אי נמי בשאר טומאת דוקא . הר"ש :

פרק בר טמא

מדרס . כתב הר"ב וכ"כ שטמא טמא מת
 דק"ל כל הטמא מדרס כו' מפני' היא
 בפרק ו' ג' דעודה מפנה ג' : בקונפין והר"ב העתיק בקומפין
 וכבר כתבתי בזה בספר דלעיל מס' ה' ב' : טמא טמא מת .
 כתב הר"ב וה"ה שטמא טומאת שרץ כו' והא דנקט טמא מת
 משום דאב הטומאה הוא . והכי ק' אמר אב הטומאה על ידי מת
 ולא על ידי זב . רש"י פרק ט' דשנת דף פ' ה' :

ב העשוי

כקתדרא פירשו הר"ב במשנה ג' פ"ד ועיין
 מ"ש שם בס"ד . וכתב הר"ש דה"ל לתפני עגלה
 של קטן דתנן בספ"ב דנייה דטמאה מדרס . אלא אין מושבין
 כאן כי אם לתנו' ג' עגלו' שיש להן ג' מינין ואינו יורד למנו'
 כל העגלות ע"כ . ג' מושגי לוג עד ט' קבין' עיין בס' הר"ב
 ס"ך משנה ג' : והבאה במדה . פי' הר"ב שמחוקת מ' סאה
 כו' . ולשון מהר"ם שהיא גדולה ביותר שמחוקת מ' סאה כמו
 אנשי מדות ע"כ . והוא לשונו של רש"י וז"ל בס' ר"ע דמסכ'
 שנת דף פ"ד : טהרה מכלום . עיין בס' הר"ב במשנה
 דלקמן ומ"ש שם בס"ד : ד והבאה

שנסדקה . ואינה ראויה לגלישה . מיתדין אותה ליש"ב : טמאה טמא מת . דכלי תשמיש היא : הבאה במדה . שמחוקת ארבעים סאה
 בלא . שהן כוריים ביבש : טהורה מכלום . שמפני כבדה וגדלה אינה מיתלטלת מלאה . ואנן דומיא דשק בעינן . דמיתלטל מלא
 וריקן :

כלומר מקפל ומתקן שם את הבגדים : אמר רבי יוסי אין צדק
 משום מושב' ומתני' דפרקין דלעיל דתנן כסא של כלה שנטלו
 חסויו דמשמע הא לא נטלו חסויו טמא' פליגא אדרבי יוסי .
 ואין הלכה כר' יוסי : ה' החרס' לשון מלודים ומתני' (קהלת

אמר רבי יוסי אין בהם משום מושב' :
 ה' החרס' טמא מפני הוטריו . הרששות
 והמכמרות . והמרדף . הפלצור . ומצודות
 הסכרין . טמאין . והאקון . והרטוב .
 והבלוב . טהורין :

פרק בר שלשה תריסין הם . תריס
 הכפוף . טמא מדרס .
 ושמשחקין בו בקונפין . טמא טמא מת .
 ודיצת הערביין טהורה מכלום : ג' שלש
 עגלות הם . העשויה בקתדרא טמאה
 מדרס . במטה . טמאה טמא מת . ושל אבני'
 טהורה מכלום : ג' שלש עריבות הן .
 עריבה משני לוג ועד תשעה קבין שנסדקה
 טמאה מדרס . שלימה טמאה טמא מת .
 והבאה במדה טהורה מכלום :

ד שלשה

רשת פשוטה מחוטין נקשרים
 וזו דכו נקבים נקבים לא שיש
 מעט נחתקי' הרשת שהיא ארוג
 בצבד וקריו ווטו והרשת כולה
 מקבל' טומאה מפני הארוג כבבד
 שבחמיתה : הרשמות והמכמרו'
 מיני מצודות שלדין צדן חיות
 ועופות ודגים : מדף . הצידין
 שלדין עופות . מביאין לוח של עץ
 ומתינים תחת הלוח חטין או
 פתיים והעוף בא לאכול אותם
 ונופל הדף עליו ומתפס : סלוצר .
 מין מצודה של עץ : הסכרים .
 הסומכים וסוכרים את המים
 לשון ויסכרו מעינות תהום
 (בראשית ה') טמאים . מקבלים
 טומאה : אם נגעו במת או שרץ :
 אקון כל שלדים בו דגים : רטוב
 כל שלדים בו עופות : כלוב עשוי
 מנצרי' של ערבה קלוסה או מגמי

ויש חלל כאלצבע או פחות בין גזר לגזר . ומתינים שם עופות
 קורים לו בלע"ז גביא"ה . ובמקרא ככלוב מלא עוף (ירמיה
 ה' כ"ז) :

פרק בר שלשה

תריסין הן ג' דינים חלוקין זה מזה
 יש בתריסין דהיינו מגיני' : תריס
 המצויין אללנו שמקיפי' את האדם משלש רוחות . טמא
 מדרס' דעשי' לשכיבה שסוכים עליו במלחמה וכל שכן
 שטמא טמא מת . דקיימא לן כל הטמא מדרס . טמא טמא מת :
 שמשחקים בו בקונפין . בשדה של עמק המלך באים שנים כל
 אחד חרבו בידו . ומרים קטן עזול שאינו כסוף בידו השמאלי'
 ולמדיו להגן כל אחד במגיניו שלא יכהו חבירו וקורין לו
 אשגרימר בלע"ז : טמא טמא מת . והוא הדין שטמא טומאת
 שרץ וכבלה ושאר טומאות כלן . חוץ ממדרס שאינו נעשה אב
 הטומאה אם שכב עליו הזב או יסב אלא ראשון כמבטו של זב :
 ודיצת הערביין . תריס קטן ביותר שהערביים עושי' לדיצה
 ולשתחה ולשסוק ואינו כלי של תשמיש : ב' כקתדרא' שהיא
 קצרה ומוקפת משלש רוחות : טמאה מדרס . דמיוחדת לישיבה :
 כמטה' שהיא ארוכה ומיוחדת להיטה בה פרקמטי' . והסוכב
 בו אומדים לו עמוד ונעשה מלאכתו . ושל אבנים . העשויה
 להוליך בה אבנים טהורה מכלום . לפי שפרוצה תחתיתה
 נקבים גדולים כמוציא רמון : ג' שנסדקה טמאה מדרס . דכיון
 שהיא ראויה לגלישה . מיתדין אותה ליש"ב : טמאה טמא מת . דכלי תשמיש היא : הבאה במדה . שמחוקת ארבעים סאה
 בלא . שהן כוריים ביבש : טהורה מכלום . שמפני כבדה וגדלה אינה מיתלטלת מלאה . ואנן דומיא דשק בעינן . דמיתלטל מלא
 ד סיבה

והובאה במדה טהרה מכלושי כתב הר"ב אפי"ק מיוחדת למדרש קאי דכטמיה מדרס כו' דבהכך דחוי למדרס לא חיישי' ללא חתקש לשק כדאיתא פ' על אלו מומין הר"ש ואפי"ק תמה דהא בר"ס פ' הר"ב דכל הטמא מדרס טמא טמא מת ומשנה שלימה היא כמ"ס שם ולפי"ל דאף הר"ש לא חתקש. אלא שאם ראויים למדרס: דבהו לא מיירי. דאלו בכם כשראוייה למדרס טמאים בכל בין במדרס בין בטמא מת. כאותו הכלל דלעיל כל הטמא מדרס כו'. והכי איתא בפר"ק על אלו מומין. ואין

א שבת פ"ד
ב שם הלכה ו'
ג שם הלכה ו'

לו חוץ בכלי שטף לאוריתא קיבולי. טומאה היא (כלומר בתמיה) דומיא דשק בעיניו מה שק מיטלטל מלא וריקן אף כל מיטלטל מלא וריקן פרש"י מלא וריקן דיש לו בית קבול. פ"כ. וכ"כ ג"כ הר"ב בר"ס שני ומשני בהכך דחוי למדרס פירש"י כגון כסא ופסל דמקבלי טומא' ע"י מדרס. ע"כ. ועל כרחנו טעמא דלמדרס לית לן היקש'

ד' ג' תיבות הן תיבה שפתחה מצד' טמא' מדרס: מלמעלן: טמאה טמא מת: והבאה במדה: מדרסה מכלום: ה' שלשה תרכוכין הן: של' ספרין כמא מדרס: שאוכלין עליו טמא טמא מת: ושל' זתים טהור מכלום: ושל' שלש כססיות הן: שלפני המטה: ושלפני סופרים: טמאה מדרס ושל'

ד תיבה שפתחה מזדה. משמעת ושיבה עם מלאכתה. שוכלים להשתמש בה כשהוא יושב. בזמן שפתחה מזדה משא"כ כשפתחה מלמעלן. והבאה במדה דתינון במתני' שהיא טהורה מכלו' אפי"ק מיוחדת למדרס קאי דהטמאה מדרס אפילו באה במדה לעולם היא טמאה: דה סרבוסיס: כלים של עור כעין ארבוזים: של ספרים מקויים דם: טמא מדרס: גדול הוא ומזו לשיבה. או למוגא עליה: שאוכלים עליו. כלי קשמים הוא: ושל זיתים: שסומעין בה הזיתים לא חשיב כלי של משמשי אדם: ו בסוסאות ואת כנו מתרגמי' וית בסיסיה: ושל

דלהוא היקש' דכתב הר"ב בר"ס פ"ב וכן עוד לו ברפ"י ורפ"ו לענין כלים הבאי' במדה דדרשי' נמי' שהיא מיטלטל מלא כריקן לאסוקי באה במדה: כולכו מהך קרא דוכל כלי עץ וגו' והבאה בטומאת מת ושרץ חתקש. וכ"כ רש"י בפ' כמה אשה דף ס"ו ע"א. ומכיון דאמרי' בהכך דחוי למדרס לענין חד היקש' אבן כשהוא ראוייה למדרס טמא מדרס: וה"ל כשרוייהו כל שראויים למדרס הדרן לכללן שכל הטמא מדרס טמא טמא מת. ועמא מק"ו דפכים קטנים. כמ"ס בר"ס ד' ברפ"ו דנדה. ולפי זה הא דכתבתי ל' רש"י בסוף פט"ו. נמי יש לפרש ככה ג' וכמ"ס שם בס' ד"אבל ז"ע דברי הר"ב והרמב"ם שכתבתי' כמ"ס שם בר"ס ד'. גם אסם כי עו וקשה עלי הא דפנן ברפ"כ דטמאים מדרס ואינן טמאים בשאר טומאות הוה"ל ונפתחו מהיותן כלי קבול ומתחילה נעשו בין לקבול בין לשיבה ואמאי הא פנן כל הטמא מדרס כו' וז"ל דכשהו מתחל' עשוין להטמאות בשאר טומאות ומפני הקלוקל שאירע בהם נטהרו וליהטמא משאר טומאות. אף ע"כ שטדין נשאר עליהן טומאת מדרס כבר חלק ועבר מהם שאר טומאות ואינן בכלל כל הטמא מדרס כו' דהוא כלל דוקא על הכלים שלא אירע בהם קלוקל אבל פשוטי כלי עץ: שאע"פ שאין ראויים לשאר טומאות הנה כשהם ראויים למדרס הן בכלל כל הטמא מדרס כו'. הוה"ל שלא אירע בהם קלוקל רק שמתחלה אינם ראויים: וכיון שהם בעיני שראוי' למדרס: אגב זה ראויים ג"כ לשאר טומאות והלכך ה"ל כלים הבאים במדה שאע"פ שאינם ראויים להטמא בשאר טומאות אם הם בעיני שראויים למדרס: יתטמאו ג"כ בשאר טומאות שהרי לא אירע בהם קלוקל: כן נראה בעיני לקיים דברי הר"ב והר"ב: אבל דעת הרמב"ם אין נראה כן בבאים במדה. שהרי אע"פ שפשוטי כלי עץ כתב בפ"א מה"כ שם טמאים מדרס ומ"ס עוד רפכ"ג מה"כ כואעתיק אוקו ה"ל לקמן בפרקין משנ"י אפי"ק בבאים במדה שכתב דינם בפ"ג לא הזכיר שיהו טמאים מדרס: אפי"ק ששאר טומאות אם ראויים למדרס ולדבריו ז"ל שהוא מפרש להא דעל אלו מומין דוקא במאי דאמרו דהיינו בפשוטי כלי עץ ולא דה"ל בבאים במדה: ואין להקשות מאי שא"ל דהא ודאי דטומאה זו של פשוטי כלי עץ בדברים הראויים למדרס מד"פ היא כדכתב הרמב"ם שהרי בפסוק לא נפרש והלכך היבא דאמרו אומר ויבא ללא אומר לא אומר. שכן הבאים במדה נמי מן הסורה אהעטו וכיון שלא אמרו כן בהדיא על הבאים במדה שאם ראויים למדרס שיהיו טמאים אף בשאר טומאות: אין לנו לרבות טומאה מדעמינו וכלל דרפ"ו דנדה כל הטמא מדרס כו'. אין למדן ממונו. כדכתבתי במשנה ג' פי"ד יול' רש"י בר"ס פ"ו דנדה שאין לך כלי הראוי למדרס אומרת שטמאים ג"כ בשאר כל טומאות וכמו שהעתקתו שם. ולפי זה יתכן שדעת רש"י בהרמב"ם. ולאו בכל ראוי למדרס אומרת שטמאים ג"כ בשאר הטומאות ואין לריבין לפי זה לדחוק בפירוש ל' רש"י שהעתקתו בפ"ו. ומיהו בפ' כיצד הרגל דף כ"ה ילפינן מג"ש דמסך במת טמא חסרין ושרץ וליף בק' ממדרס ובמשנה י' דלקמן הביא הרמב"ם בפירושו תמלת השיטה היא ומסך ודאי לאו דוקא. אלא נקט מסך שאינו בגד: ולא עור: ולא שק הנאמרים בפ' טומאות שרץ ומתווגם אין לה טהרה במקוה וכדכתב הרמב"ם שם. והר"ב בסוף פרקין' ואי ילפינן ממדרס לשרץ ומיניה לאם למסך: ה"ל לכל מה שטמא במדרס. וכ"כ הקו' בהדיא בנדה דמ"ט ובפרק כיצד הרגל דמההיא נפקא בכל ד כתי דאמרי' כל הטמא במדרס כו' וא"כ היאך יכולה לחלק בין פשוטי כלי עץ לבאים במדה: ואריך לי עיון: ה' תרבוסיין וקד' העמיקו הר"ב והר"ב: אפי"ק שגם הרמב"ם בפירושו אבל בחבורו פנ"י מה"כ כתב תרכוסין בכ"ף. וכן הוא בערוך: שבת מדרס. פי' הר"ב דחוי לשיבה או למוגא עליה הבאים להקח. הכ"מ שם:

ללא לאקשויו שרץ שיהיה לו בית קבול ה"ל לאידך היקש' שאע"פ שבה במדה כשהוא ראוייה למדרס טמא מדרס: וה"ל כשרוייהו בין בפשוטי כלי עץ בין בבאים במדה לא אהעטו במת ושרץ: אלא כשאין בהן טומאת מדרס דהיינו שאינן ראויים למדרס: אבל כל שראויים למדרס הדרן לכללן שכל הטמא מדרס טמא טמא מת. ועמא מק"ו דפכים קטנים. כמ"ס בר"ס ד' ברפ"ו דנדה. ולפי זה הא דכתבתי ל' רש"י בסוף פט"ו. נמי יש לפרש ככה ג' וכמ"ס שם בס' ד"אבל ז"ע דברי הר"ב והרמב"ם שכתבתי' כמ"ס שם בר"ס ד'. גם אסם כי עו וקשה עלי הא דפנן ברפ"כ דטמאים מדרס ואינן טמאים בשאר טומאות הוה"ל ונפתחו מהיותן כלי קבול ומתחילה נעשו בין לקבול בין לשיבה ואמאי הא פנן כל הטמא מדרס כו' וז"ל דכשהו מתחל' עשוין להטמאות בשאר טומאות ומפני הקלוקל שאירע בהם נטהרו וליהטמא משאר טומאות. אף ע"כ שטדין נשאר עליהן טומאת מדרס כבר חלק ועבר מהם שאר טומאות ואינן בכלל כל הטמא מדרס כו' דהוא כלל דוקא על הכלים שלא אירע בהם קלוקל אבל פשוטי כלי עץ: שאע"פ שאין ראויים לשאר טומאות הנה כשהם ראויים למדרס הן בכלל כל הטמא מדרס כו'. הוה"ל שלא אירע בהם קלוקל רק שמתחלה אינם ראויים: וכיון שהם בעיני שראוי' למדרס: אגב זה ראויים ג"כ לשאר טומאות והלכך ה"ל כלים הבאים במדה שאע"פ שאינם ראויים להטמא בשאר טומאות אם הם בעיני שראויים למדרס: יתטמאו ג"כ בשאר טומאות שהרי לא אירע בהם קלוקל: כן נראה בעיני לקיים דברי הר"ב והר"ב: אבל דעת הרמב"ם אין נראה כן בבאים במדה. שהרי אע"פ שפשוטי כלי עץ כתב בפ"א מה"כ שם טמאים מדרס ומ"ס עוד רפכ"ג מה"כ כואעתיק אוקו ה"ל לקמן בפרקין משנ"י אפי"ק בבאים במדה שכתב דינם בפ"ג לא הזכיר שיהו טמאים מדרס: אפי"ק ששאר טומאות אם ראויים למדרס ולדבריו ז"ל שהוא מפרש להא דעל אלו מומין דוקא במאי דאמרו דהיינו בפשוטי כלי עץ ולא דה"ל בבאים במדה: ואין להקשות מאי שא"ל דהא ודאי דטומאה זו של פשוטי כלי עץ בדברים הראויים למדרס מד"פ היא כדכתב הרמב"ם שהרי בפסוק לא נפרש והלכך היבא דאמרו אומר ויבא ללא אומר לא אומר. שכן הבאים במדה נמי מן הסורה אהעטו וכיון שלא אמרו כן בהדיא על הבאים במדה שאם ראויים למדרס שיהיו טמאים אף בשאר טומאות: אין לנו לרבות טומאה מדעמינו וכלל דרפ"ו דנדה כל הטמא מדרס כו'. אין למדן ממונו. כדכתבתי במשנה ג' פי"ד יול' רש"י בר"ס פ"ו דנדה שאין לך כלי הראוי למדרס אומרת שטמאים ג"כ בשאר כל טומאות וכמו שהעתקתו שם. ולפי זה יתכן שדעת רש"י בהרמב"ם. ולאו בכל ראוי למדרס אומרת שטמאים ג"כ בשאר הטומאות ואין לריבין לפי זה לדחוק בפירוש ל' רש"י שהעתקתו בפ"ו. ומיהו בפ' כיצד הרגל דף כ"ה ילפינן מג"ש דמסך במת טמא חסרין ושרץ וליף בק' ממדרס ובמשנה י' דלקמן הביא הרמב"ם בפירושו תמלת השיטה היא ומסך ודאי לאו דוקא. אלא נקט מסך שאינו בגד: ולא עור: ולא שק הנאמרים בפ' טומאות שרץ ומתווגם אין לה טהרה במקוה וכדכתב הרמב"ם שם. והר"ב בסוף פרקין' ואי ילפינן ממדרס לשרץ ומיניה לאם למסך: ה"ל לכל מה שטמא במדרס. וכ"כ הקו' בהדיא בנדה דמ"ט ובפרק כיצד הרגל דמההיא נפקא בכל ד כתי דאמרי' כל הטמא במדרס כו' וא"כ היאך יכולה לחלק בין פשוטי כלי עץ לבאים במדה: ואריך לי עיון: ה' תרבוסיין וקד' העמיקו הר"ב והר"ב: אפי"ק שגם הרמב"ם בפירושו אבל בחבורו פנ"י מה"כ כתב תרכוסין בכ"ף. וכן הוא בערוך: שבת מדרס. פי' הר"ב דחוי לשיבה או למוגא עליה הבאים להקח. הכ"מ שם:

שאוכלין עליו פי' הר"ב כלי קשמים הוא דא"ל עמוד ונעשה מלאכתו הכ"מ שם: ושרץ זיתים. כתב הר"ב שסומעין בו זיתים. לא דיעזי למה לו לשר שכן. והרי הרמב"ם כתב אשר יעשה להשר עליו הזיתים. ובחבורו

אם שם הלכה ית
ב שם הלכה ית
ג שם הלכה ית
ד שם הלכה ית
ה שם הלכה ית
ו שם הלכה ית

ובחבורו כמ"ג ששומחן עליו הוימים: ו ושל דלפקי
קב"ב והבסיס שלפניו אינו לישיבה. אלא להניח עליה
חפצים. מהר"ם. ומ"ס הר"ב דלפקי כלי עץ וכו': וכ"כ לעיל
רפ"ב. ועיין מ"ס עליו שם כ"ס ד: ז פנקסיות פי' הר"ב

כמו חנוני על פנקסו דרפ"ז
דמסכת שבוטות.
האפיפורן פי' הר"ב לוח
שמניחים עליו
הצק של עפר כו': כ"כ הר"ש שם
הערוך ערך פנקס. ומתתי
דכה"ג תנן נמי אפיפורין ברפ"ו
ושם פי' הר"ב וכן הר"ש כתב שם
בשם הערוך. שהוא כסא של
סרק' ודקדקתי בערך אפיפורין
ומנחתי דמיימי לה הפס נמי הק'
אפיפורין דהכא ומפרש לה שהיא
כורסא קטן לפני קיבת ס"ת.
גם הרמב"ם מפרש הק' דהכא כי
הא דלעיל שהוא כסא של סרק'
ונקרא פנקס לפי שפנקס הן כל
ז' לוחות תודווגים היו לסיפר
או לזולתו. ושם פנקס על האמ'
אמנם הוא לסיפר. ואפיפורין
הוא כסא של סרק'ס כאשר
יתפשט יהיו שתי לוחות ויש
הסופר עליו וכאשר יתקבץ ישוב
לוח אחד: ח של זגנין. פי'
הר"ב שמניחים עליה כלי זכוכי'
וכך פי' הר"ש והרמב"ם וכתב

הכ"מ בפכ"ז מה"כ דתמיהה ליה מאי שנא מתרבוסין דמתניסין
ה' ששומחן עליו ותיס דטהורה מכלום מפני שאינה מהשמי
אדם. ע"כ: ז של זבל טיח מדרם. פי' הר"ב
לפי שראוי לישיבה ז' הר"ש ויתכן שכן כעין אותן שבמקומות
שקורין בהו"ט בלע"ז ארוך כעין כוורת רחב מלמע' והקצר
מלמע' ומלוי מאחריו ברצועה רחבה המתקנת לאדם
מלשניו. ונותן בו זבל לכרמים ומחובר בו מקל מאחריו ומביע
עד קרוב לארץ. וכשרוצה לנח פושט רגליו לפניו מעט
ונשען מעומד על גביו ע"כ: והב' חלץ של גמלים פי' הר"ב
פשוט כעין מכבר כו' וכ"כ הרמב"ם ומתיים יתקעו רותו על
הגמלי' ע"כ. ומהר"ם פי' שהוא כלי עשוי מעור גחל ס והוא
גדול ביותר ומחזיק מ' סאה ויותר ולהכי עשו מכלום כיון דאינו
מוחק לישיבה והוא מחזיק מ' סאה אינו מיטלטל מלא ע"כ:
י שלישיה מפני ה"ס פי' הר"ב כתיב מחללות כו'. ואין המסך
בכלל כלי האמורי בתורה ואע"כ מתמא הוא
במדרס דין תורה שהרי ריבה הכתוב כל המשכב וזה ראוי
למשכב ועשוי לו וכן מתמא ביה ובשאר טומאות מדבריהן

ושל דלפקי. כלי עץ ששומחן בו ללוחות ואשיות ואוכלים
ומסקים ונמנו נותלים ונותנים על השלחן. והבסיס שלפניו
אינו לישיבה. אבל מורה כלי עליו: ושל מגדל. אומר של עץ
ארמרי' או בלע"ז: טהור מכלום. דלאו כלי הוא וזרמו מוכח'
עליו: ז ג' פנקסיות הן העשויין

ושל דלפקי. טמאה טמא מת. ושל מגדל
טהרה מכלום: ז' שרש פנקסיות הן.
האפיפורין. טמאה מדרם. ושיש בה בית
קבול שעות. טמאה טמא מת. וחלקיה
טהורה מכלום: ח' שלש מטות הן.
העשויה לשכיבה טמאה מדרם. של
זגנין טמאה טמא מת. ושל סרגין טהורה
מכלום: ט' שלש משפרי' הן. ישל זבל טמא
מדרם. של תבן טמאה טמא מת: והפוחרין
של גמלים טהור מכלום: י' שלשה מפצים
הן. העשויה לישיבה טמא מדרם. ישל צבעין
טמא טמא מת. ושל גתות טהור
מכלום: י"א' שלש חמתות. וייליש
תורמלין הן. המקבלים כשעור טמאין
מדרם. ושאינן מקבלין כשעור טמאין
טמא מת. ושל עור הדג טהור מכלום:
י"ב שלשה עורות הן. העשוי לשטח
טמא מדרם לתכריך הכלים טמא
מת. ושל רצועות. ושל סנדלים
טהורה מכלום: יג שלשה

לכתוב בהן כמו חנוני על
פנקסו: אפיפורין. לוח שמניחי'
עליו הצק של עפר וכותבים בו
חשבוניות וגדול הוא וחזי לישיבה:
שיש לה בית קבול שעות. לוח
שסמון פניו בדוגג ורושמן על
הדוגג במרט: וחלקיה שאין בה
שעור וכותבים עליה בדיו ואין
לה בית קבול: ח של זגנים.
שמניחים עליה כלי זכוכית:
סרגים. עושי המרכבות בערבי
קורין למרכב סורג. וי"מ
שמסרגי' את השבכות. והסכור'
מכלום לפי שאין ממשי' אדם:
ט משפלות. קופות עשויות
להוציא בהם זבלים לשדום: של
זבל טמאה מדרם. לפי שראוי
לישיבה: והפוחלץ. עשוי כעין
מכבר מעשה רשת והקבצים שלו
רחבים יותר ממשפלת של תנן
ואינה ראוי' אפי' לקבל סבן
שנקבים רחבים ביותר וגם אינה
ראוי' לישיבה שחבלים שלה
קשים ואין ראוי' לישיב עליהן
הלכך טהורה מכלום: י. מפלים כתיב מחללות כשיות
מחילץ ומסיב וקנה ונמא ונמי וכיוצא בהן: ושל צבעים.
שהצבעים נותנים עליהם הדגדים: טמא טמא מת. שאינם
מוחזים לישיבה. אבל תורת כלים יש להן: ושל גתות.
העשויות לכסות בהן ענבים ויתים: י"א. חמתות. נאדות
של עור. תורמלין כיסין גדולים של עור שרצועה מניח חפציו
לתוכן: המקבלים כשעור. המפורש למעלה בריש פרק כריס'
חמת של שבעת קנים. והתורמל של חמת קבין: וכ"ש אם
תחזיקים יותר דאז משתשים ישיבה עם מחלאתן: אבל שמו'
מכאן לא: ושל עור הדג טהורים מכלום. דכל כבא חבריות
שבים טהור: יב לשטוח. לשטוח בארץ לישיב עליו:
למכריך הכלים. לכוך בו את הכלים כגון סבינים ומספרים
ומחטים כדי לשמן: ושל רצועות ושל סנדלים. עור
העומד לחתוך ממנו רצועות וסנדלים טהור מכלום דחוסר
מלאכה הוא. אבל רצועות המתוקנים כבר. ט. זאות.
כדמוכח במסכת נגעים פרק י"א: יג לזילון

ככל ששטחי כלי עץ זה הכלל גדול כל המתמא במדרם כו' הרמב"ם רפ"ב מה"כ. ועיין בפ"י הר"ב ד"ס. ושל גתות. לשון
הר"ב העשויות לכסות בהן ענבים וזמים. וכ"כ הרמב"ם. ולא ידענא זמים מאי עבי' תייהו דהא לא תנן אלא גתות: י"א ושל
עיר הדג טהור מכלום: פי' הר"ב דכל הבא חבריות שבים טהור כדפסקו ר' יוחנן ור' יעקב ור' יצחק ור' לויאל

יג לויחן טמא טמא מת העשילי סך לפני הסתח טמא לטי
שהשמש מתעטף בשוליו לפעמים ומתחמם בו של צורום צבד
שהוא ביד רוקס ובו מיני צורות כדי לראות בו לעשות כמותו
צבד אחר : יד של ידים טמאה מדרס לפי שפעמים

יג לויחן כו פי הר"ב העשוי למסך כו . עיין במשנה ד'
פ"ח דסקלים : יד של ספרין טמאה טמא מת
ובפס"ח משנה ד' אפליגו תנאי ע"ש . וכתב הכ"מ בפס"ח מה"כ
שאני טמאה מדרס מפני שאין משתמשין בהן (לשכיבה)
ומ"מ טמא עמ' מת מפני שפעמי'

א סס סלכה ת'
ב סס סלכה ת'
ג סס סלכה י'
ד סס סלכה י'
ה סס סלכה י'

יג"ג כדינין הן העשילי לטביכה טמ' מדרס
לויחן טמ' טמ' מת יד של צור' טהור' מכלום:
יד ג"מ מט חית הן של ידים טמא מדרס .
של ספרין טמא טמא מת יד של הברך (ס"א)
ל"ג) ישלנבלי בני לוי טהורה מכלום : מן ג'
פרקליגוהן של צדי חיהועוף טמא מדרס .
של חגבין טמא טמא מת : ושל (ס"א קולין)
קי צין . טהור מכלום : מן שלש סבבות
הן . של ילדה . טמאה טמא מת מדרס . של
זקנה . טמאה טמא מת . ושל יוצאה לחוץ .
טהורה מכלום : ין שלש קופות הן מהורה
שטלייה על הבריה . הולבין אחר הבריה .
קטנה על הגדולה הולבין

עושין אותן כמין חיק ונותל
בחיקו ומתחמם בה וכדרך שאמרן
לענין איסור כלאים בירושלמי :
ושל חכרין . ושל נבלי בני לוי .
והר"ב העתיקו של חכרין
נבלי כו וכך העתיק הר"ש . וכן
בפ"א . אבל בפירוש הרמב"ם
בנא"י כתוב ושל חכרין האמור
כאן היא תכריכין של מת . וי"ל
בחבורו סס ושל חכרין החפושל
נבלי כו : ושל נבלי בני לוי .
כתב הר"ב ודרך שאר בני אדם
לעשות להן חיק של עור ואף הן
טהורין . כדמין לעיל פ"ו משנה
ז' . הר"ש ונריך לומר דלא דמי
לחכרין הכלים דמתני' י"ג :

כעין רשע שיש בה נקבי דקין : של ילדה . ראו לישיבה . ולכך
טמאה מדרס : של זקנה . מעשיה מוכיחים עליה שאינה ראויה
לישיבה . ובתוספתא תניא של זקנה טמאה מדרס שאינה
מקפדת עליה ופעמים יושבת עליה . ושל ילדה שמקפדת על
כליה אינה יושבת עליה ולכך טמאה טמא מת : ושל יוצאות
החון . סודר שנותנות הנשים על ראשן כשיוצאות לחון וי"מ
יוצאות החון . מת גום ונה נפקת ברא . כלומר סבכות של
זונות . טהורות לפי שאין חשבות כלי . פ"א סבכות שנקרעו
ורוב שער האשה יוצא לחון שאין מקבלות רוב שער ראשה של
אשה : ין מהוה . צבד ישן ובלוי : שטלייה . כעו שטליה
מלשון טלוי על גבי טלוי . כלומר ששם הישנה טלוי על
החדשה : הולכים אחר הבריה . דנין אותה כדנין הבריה . אם
טמאה טמאה ואם טהורה טהורה : קטנה על הגדולה . בין
שתיכן מהוה בין שתיכן בריאות : הולכים אחר הגדולה ואם
הגדולה נקובה כמוצא רמון

טו של זדי חיה ועוף טמא מדרס . ואין זה בית אבבעות
דמין לקמן פרק כ"ו (משנה ג') בית אבבעות
טהורות . דהא איכא של צידי חיה ועוף ומגבים . אלא ענין
אחר הוא . הר"ש יכן תמי אינן זה כמו קסיה דמשנה ו' פ"ו יאף
ע"פ ספירי בוג"כ הר"ב והרמב"ם שהיא בית יד . דמ"מ ענין
אחר הוא . ושמותם יוכיחו אבל הר"ש לא הולך לכתוב זה לפי
שהוא מש' קסיה קערות : טמא מדרס . פי' הר"ב לפי שששן
עליו . וכ"כ הר"ש . גם הרמב"ם כ"כ בחבורו פכ"ו (מה"כ הל"ב
י"ד) . וכתב הכ"מ שאינו יודע מה צורך לו להשטן עליו .
יו ישר ילדה טמאה טמאה מדרס . פי' הר"ב שראוי לישיבה .
וכ"כ הרמב"ם סס . וכתב עליו הכ"מ שאפשר שהיו
באותו זמן היוולדות נוקטות סבכה שלהן ע"ג הכסת וישנות
עליה כהיה דמתני' י"ד) והזקנות לא היו נוקבות ק' ע"כ .
ומ"מ הר"ב ושל זקנה מעשי' מוכיחי עליה . כ"כ הרמב"ם
(בפירושו) אינה ראויה למושב לגדול נקביה או לתקונה
מלאכתן ומ"מ הר"ב ובתוספת' תניא של זקנה טמאה מדרס כו'
מסיים זה הר"ש . וכן נראה דהא לקמן מן פכ"ח משנה ט' סבכה של זקנה טמאה משום מושב : ין שלש קוסות . הן כו' הולכים
אחר הבריה . פי' הר"ב אם טמאה טמאה כו' . ובקטנה וגדולה מפרש אם הגדולה נקובה כמוצא רמון כו' והדר מפרש גבי הולכי
אחר הפטימית אם פמאה הפטימית כו' . ועירוב פירושים הם . דזה שפי' אם טמאה כו' . כ"ס הר"ש גם הראב"ד (פ"ט מה"כ הלכה
י"ז) מפרש כן בשם הר"ב היוני ו"ל . ולדברו אף בגדולה מפרשים כן . וי' שהר"ב נקובה כמוצא רמון . הוא פי' הרמב"ם ולדידיה
אף בבריה ופטימית ח"פ כן אף הראב"ד . השיבו דלמה שתיין טהורות והלא תיקנה כשטלה עליה והל"ן בעדו הכ"מ שאפשר לפרש
דברי הרמב"ם דה"ל שאם היתה נקובה כמוצא רמון זאה"כ תקנה וטלה עליה שהיא טמאה . והכ"מ כשטלה על נקב קטן שהיה
בה ואח"כ נקבה הגדולה כמוצא רמון טהורה אף הקטנה אע"פ שהיא שלימה . ועי' ל דבניקבה הגדולה כמוצא רמון טהורה
מטמאה וכשטלה עליה הקטנה לא חורה לטומאתה . ואע"פ שהיתה וו הקטנה טמאה הרי היא בחלק מהגדולה . וגם היא טהורה .
ע"כ ופי' קופות עיין בסוף כלאים : כדודר א"ל שהג' מהוה כה"ס מל' . תוהו ובוהו ר"ל דבר שאין בו ממש מהר"ם . ועיין פכ"ו
(משנה י"ב) וגם בספ"ט דטהרות : שטלייה ידה כתב הר"ב מל' . טלוי ע"ג טלוי דבפ' כיצד מכריזין ד' מ"ג ולא ידעתי למה הביא
מרחק [6] יב 12 וסלא

הכל היה יכול להביא ממנה כ' דפכו : רש"א כף מאזנים
ל' הר"ב לפרוש מלתא דת"ק קאפי ובכף מאזנים של מתכו' טמ'
איירי אין לו בשינוי לא דברי תימה דת"ק כנגד איירי ואתא ר"ש
לפרוש ומיירי בשל מתכות וכלי ספק שהר"ב ראה כפי הרמב"ם

שכתב בזה הל' ואר"ש בדמיון זה
כר"ב גם לא היה נכתב בנוסח שלפניו
שאין הל' כר"ש זכמו ע"כ אינו
בדפוסו יסן : ולפיכך חשב הר"ב
שהרמב"ם ר"ל שר"ש ע"פ דברי ת"ק
וממשל משלים לדברי הת"ק אבל
אין זאת כוונ' הרמב"ם כלל אך כוונתו
שר"ש אמר ג"כ דמיון זה שמהלק
ת"ק בפנימיות וחיצוניות וכן בנוסח
שלפני נכתב ואין הל' כר"ש זכמו כ'
בנא' : וכתב הר"ב ומסק' דכולה
סריקין כו' דכל דבר הראוי לשכיב'
כו' עיין בספ"ב דזבים ולעיל כפי'
הר"ב ס"ח משנה ה' ומ"ש הר"ב

והמסך כו' דמריבין ליה מקרא דכתיב כל המשכב כל לרבות כו'.
וכיון דמרי קראי כפידי. משכבו למעוטי. וכל לרבותי הא כיצד
יש במינו אף על גב דלית ליה טהרה במקוה. אין במינו מקיש
משכבו לו גמרא ס"ט דשבת דף ס"ד ומייתי לה הרמב"ם לעיל
משנה י' ומפרש בשם הר"י הלוי גאון ז"ל שהמסך יש במינו מה
שיטהר במקוה והן הכלים הנעשים מזה האריגה ככלים
ובקופות והן נכנסים במאמר השי' באמרו כל כלי-אולם כהרם
אין במינו מה שיעלה ממנו דבר שיש לו טהרה במקוה (ע"כ)
ומ"ש הר"ב והאילו לאו כלי הוא. וא"ת פשוטי כלי עץ נמי לא
להוי להו טהרה במקוה והתנן בספ"ח במטה שמיטהרת
אברים. וס' הר"ב כשבא להטבילה מטבל הכרע לכד. כתבו
התוספות בפר"ע דשבת דף ס"ד (ד"ה מסך) דאור"י דנפקא לן
מדכתיב (במדבר ל"א) וכל כלי עץ תתעאלו דמשמע אפילו
פשוטי ידומיא דכלי מתכות דכתיבי בהם ואע"ג דכתיב (שם)
ואל מעשה עוים ליבא למילף מהמעשה עוים מיטעל מלא
וריקן אף כלי עץ. דלא שייך למילף הכי. אלא משק דכתיב
(בראשית מ"ב) ויהי הם מריקים שקיהם. ולהכי נתיי קט
בכל דוכתי מה שק' כו' כמ"ש לשונם בפ"ק דחולין משנה ו' ומ"ש
הר"ב : אין לו טהרה עד וכו' פחות מו' עלו' שיעור טומאת
בפכ"ז (משנה ב') הרמב"ם שס' זומ"ש הר"ב כלי אבנים כו' בר"ס
עשירי ומ"ש הר"ב וכל דבר הבא מן היס במשנה י"ג ס"ו ע"ש
ומ"ש הר"ב וכלי עץ כו'. גס' זה שס' ר"ס עשירי ורסע' זומ"ש
הר"ב כגון תרבוסי' בפרקין משנה ה' ומסך משנה י'. וסד'ין
משנה י"ג :

פרק כה יש להם אחורים ותוך פי' הר"ב אס נגע
המשקים מאחוריהם כו' ולא נעמא
תוכן. כדחנן לקמן במשנהו : כל שיש לו תוברות פי' הר"ב
לולאות כמו שיש למכנסים תפורות לאחוריו של בגד. והוא
בית כניסת האבגט ושמו תוברות. ואית דאמר תופרות לשון
הר"ש וכל' שבימיה

רמון שבשבי' כו' נטהרה גם הקטנה המחוברת עמה טהור אף
ע"ש שהיא שלמה אס הגדולה שלימה והרי היא מקבלת טומאה
אף הקטנה המחוברת עמה טמאה. אע"ש שהיא נקובה במוציא
רמון : הולכים אחר הפנימית אס טמאה הפנימית טמאה החצוי'
ואס הפנימית טהורה החצויה נמי
טהורה רש"א כף מאזנים לפרוש
מלתא דת"ק קאפי. ובכף מאזני' של
מתכת טמאה איירי י' דאס טמאה
בתחת' המיח' מבפנים טמ' המיח' י'
ואס טמאה מבחוץ טהור המיח' :
עלייה על צד'ה דביק הטלוי' על
דפנות המיח' לא בתחתיתו. בין
מבחוץ בין מבפנים טהור ומסקנא
דכולה פריקין. וטעמא דכולהו יטמ'
מדרם וטמ' טמ' מתיטוהו מכלי'
האחורים כאן הוא דכל דבר הראוי
לשכיב' והוא שיהיה עש' לשכיבה
או לישיבה או להשפן עליו. עמא

הולכין אחר הגדולה היו שוות הולכין אחר
הפנימי' רש"א יבך מאזני' שמלייה על שולי'
המיח' מבפנים טמא מבחיץ טהור יטליה
על צד'ה יבין מבפנים בין מבחוץ טהור ;
פרק כה כל הכלים יש להם אחוריים
ותוך יבגון הברים והבסתו'
והשקין והמרצופין ירבריר יהוד' ירמ' א"כל
שיש לו תוברות. יש לו אחוריים ונתוך יוכל
שאין לו תוברות. אין לו אחוריים ותוך.
השלחן

מדרס' לבד אס הוא כלי חרס' דאינו נעמא מדרס' להכיל פנין
מקרא דכתיב (ויקרא ע"ו) ואיש אשר יגע במשכבו הקיש משכבו
לו מה הוא שיש לו טהרה במקוה אף משכבו שיש לו טהרה במקוה'
יבא כלי חרס שאין לו טהרה במקוה והמסך העשוי לשכיב' אע"ס
שאין לו טהרה במקוה מדכתיב (שם י"א) כל כלי אשר יעשה
מלאכה בהם במים יוצא והאילו לאו כלי הוא מכל מקום עמא
מדרס' דמריבין ליה מקרא דכתיב כל המשכב כל לרבות אף
המסך ואין לו טהרה עד שיחתך וישאר ממנו פחות מששה על
ששה. וכלי אבנים וכלי גללים וכלי אדמה טהורים מכלום וכן
דבר הבא מן היס טהור. וכלי עץ הבא במדה שמחזיק ארבעים
בזה שהם כורים ביבש' נמי טהור מכלום. לפי שאינו מטעל
מלא. וכן דבר שאין עליו תורת כלי יאו שיש לו תורת כלי ואינו
משמשי אדם. אלא משמשי משמשו טהור. כגון תרבוסי' של
זיתים ומסך של גתות וסד'ין של צורות דאמרינן במתניתין סדן
טהורים מכלום. דלא חשיבי כלים של משמשי אדם :

פרק כה כל הכלים יש להן אחוריים ותוך. כלים שנעמאו
ב"ש צין עמאים. אס נגעו המשקים
מאחוריהן של כלים נעמאו אחוריהן ולא נעמאו תוכן. משיס
דסימאת משקים לעינא כלים לאו דאורייתא הקלו הכמים
בעומאתן. אבל אס נעמאו תוכן כגון סגנעו משפ"ס עמאים
בתוכן נעמאו אחוריהם והיו דתנן יש להן אחורים ותוך
כלומר שחלוק דין אחוריהם מדין תוכן : כגון הכרים והבסות.
ואף על פי שמשתמשים בהן בתוכן ובאחוריהן שראוי להפכן
ולעשות תוכן אחוריהן ואחוריהן תוכן. אע"כ חלוק דין תוכן
מדין אחוריהן : מרגופין. שקין גדולים של עור שמוליכים
בהן סחורות בפנימות : כל שיש לו תוברות. לולאות כמו שיש
למכנסים תפורות לאחוריו של בגד : יש לו אחורים ותוך דכיון
דיש לו תוברות לא חוי להפכו. ומוכו חלוק מאחוריו
אכל

אל כל כשאין לו תוכרות דחוי להכניסו אין תוכו חלוק מאחוריו לא כשנגעו משקו ע זאי בין מאחוריו בין מתוכו נטמא כולו והל' כר' יהוד' והשלחן והדלפקי קסבר ר' יהוד' כיון דפניו משופים וחלקין הסמים ההם נדונים תוכו והל' כר' יהודה : ב מרדעיהוא

מקל ארוך עיול ועב שליש טפז בראשו הא' ברזל רחב מחודד לחתוך בו שרשים ושניו חרחור י צריאשו השני ברזל כמו מרז' ושמו דרבנן שבו מלמד הפרה לתלמיה : משבעה לחרחור מד' לדרבנן אס נפלו משקין טמא' על החרחור אין טמא מהמרדע לא ו' טפחים זאס על הדרבנן נפלו אין טמא לא ארבי' זרמז' ספי' שאס נפלו משקין טמא' צמרדע חוץ לו טפסי' מהחרחור חוץ לו טפחים מן הדרבנן . הוי ככלי שנטמאו אחוריו ולא נטמא תוכו . ואומן שבעה טפחים הסמוכים לחרחור והארבעה הסמוכים לדרבנן לא נטמאו : אלא לשירים . כשנתנו חכמים שיעור לחרחור שבעה ולדרבנן ארבעה . לא נתנו אלא לענין זה שאס נסבר המרדע ונטמא סמוך לחרחור . שבעה טפחים . או סמוך לדרבנן ארבעה טפז .

מפני שראוי לעשות מעין מלאכתו . פחות זכאן הוי כשברי כלי זטקור . והלכה כדבי יהודה . ג זומא ליסטרא . כלי שראשו אחד כף וראשו האחר מולג . ככף מעלין בו מרק מן הקדרה וכוונתו מעלין בו בשר : דבי יהודה אומר אין להם אחוריים זתוך . טעמא דדבי יהודה משיט דכל הני כליים יש מאחוריהן חקק בית מושב . כעין שעושים לכלי כסף ושעמים שכוסהו על פיו ומשפמים בחקק שנאחוריו : רבי שמעון אומר יש להן . לענין מה שנתוך הכלי יש להן דין אחוריים וסוך שאס נטמאו אחוריו לא נטמא מה שנתוך הכלי . אבל לענין הכלי עצמו אין חלוק דין אחוריו מדין תוכו שאס נטמאו אחוריו כרי' להטביל את כולו כאלו נטמא תוכו . והלכה כדבי יהודה : ד הרובע וחצי רובע . כגון חסיכת עץ עבה וארוכה ובו שתי מדות חקוקות וראלל זו . אחד מחזיק רובע וא' מחזיק חצי רובע ודופן מחסיק בין זו לזו : כלי שנטמא תוכו בתמיה . וכי כלי שנטמא תוכו לא נטמא אחוריו : ואמאי תנן לא נטמא חצי רובע . ואלא אחוריו של רובע היא : (שלוח) קודמין היא . כל אחת מהן לוקה

"השלחן והדלפקי . יש להן אחוריים ותוך דברי ר' יהודה רמ' אי אין להם אחוריים זוכן טבלה שאין לה לזבין : ב המרדע יש לו אחוריים ותוך משבעה לחרחור מארבעה לדרבנן דברי ר' יהודה רמ' אי אין להם . לא הוזכרו ארבעה ושבעה אלא לשירים : ג צדות יין ושמן וזומא ליסטרא ומסנת של חרדל ומשמרת של יין . יש להם אחוריים ותוך דברי ר' מ' יר' יהודה אומר אין להם . רש' איש להם נטמאו מאחוריהן . מה שבתוכן טהור . וצריך להטביל : ד הרובע וחצי הרובע נטמא הרובע לא נטמא חצי הרובע . נטמא חצי הרובע לא נטמא הרובע . אמרו לפני ר' ע' הואיל וחצי הרובע אחוריים לרובע כלי שנטמא תוכו לא נטמא אחוריו . אמר להן שלכת קודמין היא או

שצמיחה כד היו תופרין דלו האידינא תופרין השפה לא תוכו ול' התו' פ"ק דפסחים סוף ד' י' ז' אבזראות פירושו תפירות שפה לפיכך סביב כעין מכנסים ע' כיוצא בזה מהר"ם ז"ל תפירות . ופי' לשון תפירות נראה בו איוו פנימיי' ע' : והדרפקי מסור

בס' דלעיל משנה ז' ורפכ"ב : ב משבעה לחרחור מד' לדרבנן עיין במשנה ז' ור' סכ"ט . ומ"ש הר"ב אס נפלו משקאי טמאים כר' אוןטמא מן המרדע לא ז' כו' זוכן פי' כר' ש' ולדבריהם יש לו אחוריים ותוך דקסני יאיו כמו איך דלעיל ודלקתן . אבל פירושו כלומר שהכלי עצמו חלוק . וכמו שרלוקים שאר כלים באחוריים וסוך לענין דינייהו . ה"ג המרדע חלוק הוא בעצמו לענין דין אחר . והיה נכון למחני יש להם יד משבעה כו' . ומ"ש הר"ב ורמז'ס פירש כו' לכאורה דעתו שחולק הרמז'ס על הדין שכתב הר"ב שאס נפלו משקים טמאים על החרחור כו' . אבל אינו כן דאינו נמי ס' ל' כ' . שכ' כהדיא בחבורו פכ"ה מה"כ . והשתא דאחינא להכי יבולגי לומר שנס הר"ש סובר כדברי הרמז'ס שאס נפלו משקים טמאים חוץ לו' כו' . אלא דמר נקט חדא ומר נקט חדא . והשתא אף להר"ש אחוריים וסוך דהכא כמו איך . אלא שהר"ש העיקר שהוא מה שנסנה במשנה אחוריים וסוך לא פי' . והרמז'ס מפ' ש הנשנה במשנה ז' עיין לקתן במשנה דלקתן דה' זומא ליסטרא וכו' : ג זומא ליסטרא . פירש הר"ב כלי שראשו אחד כף וכו' ולכף יש תוך ואחור' . וז' התוספתא שהביאה הר"ש זומא ליסטראן שכלו משקין על תוכה טמאה כולה נפל על אחוריים אינו טמא לא אחורי' . תוכה והמולג והיך טהורין נפלו על גבי המולג חולקים את היד המשמש את הטמא טמא . והמשמש את הטהור טהור . נפלו על גבי היד הנגבה והיא טהורה ע"כ . וכדתנן במשנה ז' ידות הכלים המקבליים כו' מנגבן כו' וצריבין לחלק בין הך דהכא למרדע דמסתימן דלעיל דהתם אין דין יגוב (וגל) דיש שיעור יד לכל אחד כדתנן מו' כו' . וכמו שזיינו ג"כ במשנה ז' וח' פכ"ט . הלכך מחשבינן לאיך שבין אלו שני השעורים לאחוריים ולא ליד . אבל ז' ו' ג"ע למה לא יהיה דין השבועה עצמה וד' עצמה כדון היד שיהא מנגבה כשנפלו עליה משקים טמאים . ועוד ג"ע שיהיה מותרת הידות משוכות מהידות עצמן שהרי יהיו נחשבינן כאחוריים החמורים מן הידות . לכך נראה לי דטעמא אחריכא איכא : דכל שבעה לחרחור וארבעה לדרבנן . נחשבינן לחרחור ולדרבנן כעצמותן ולפי שאין צריבין ליד לפיכך מה שבין השבועה להארבעה נחשב כאחוריים : רבי שמעון אומר כו' . כתב הר"ב והלכה כר' יודא . וכך כתב הרמז'ס . וממילא דמאי דקאמר ר' ש' צריך להטביל . כהלכה הוא . עיין בסוף מחניתן ה' : ס הרובע

ספי' פכ"ט מה"כ הלכס ג ב סס הלכס ד ג סס הלכס ז ו י"ן כהסנז' ד סס הלכ' י

מסקין שעל ידיו באחורי הכוס ויהו ויטמאו את הידים מ' אין להם אחורים ותוך דהנוגע באהה מהן כנוגע בכלי' ויש לכן אחורים ותוך דהנן לעיל דוקא לתרומה ואין מטבילין כלי' לתוך כלים כששניהם טמאים מפני שכבדו של כלי חוץ והשו לקדש

יותר מחתומה : יורדים לידו עומאחן במחשבה כגון טבעת בהמ' שאינה מקבלת טומאה חשב עליה ליתנה באצבע אדם מקבלת טומא' מכאן ואילך במחשבה זו איכל עבשת אדם שחשב עליה ליתנה בכתמה לעול' היא מקבלת טומא' עד שיעש' בה שנוי מעשה לשנות אורתה : ומחשבה אינה מבטלת לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה אס' לאחר שחשב על טבעת בהמה לעשותה לאדם שהיא מקבל' טומא' במחשב' זו חזר וחשב עליה להחזיר' לבהמ' אין מחשבה זו השניה מעלה (מיד) טומא' שירד' לה במחשב' הראשון :

פרק בו סנדרל

הנעשות בכפר עמקי : כים של שנות כמין רצועות תחובות בלולאו בשפת הכים ומושכים אותן אילך ואילך והכים נסגר מאליו כפיפה מזריח. של עשוי מזררי הדקל מביאין לגרי' והוין וקורעין אותן ועושים מהן כמין מוטין ועושה מהן כפיפה וחבלים : סנדל לדיקי' .

אינו חושש שמא נטמא המשקה שבפיו באחורי הכוס וחזר וטימא הכוס . קובקום שהיא מרת יחיאנו חושש שמ' יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לתוכו : כרי הקדש אין להם אחורים ותוך יואין להם בית צביעה' ואין מטבילין כלי' בתוך כלי' לקדש' כל הכלי' יורדין לידו טומאתן במחשבה . ואינן עולים מידו טומאתן לא בשנוי מעשה . שהמעש' מבטל מיד המעש' ומיד מחשב' ומחשב' אינו מבטל' . לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה :

אינו חושש שמא נטמא המשקה שבפיו באחורי הכוס וחזר וטימא הכוס . קובקום שהיא מרת יחיאנו חושש שמ' יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לתוכו : כרי הקדש אין להם אחורים ותוך יואין להם בית צביעה' ואין מטבילין כלי' בתוך כלי' לקדש' כל הכלי' יורדין לידו טומאתן במחשבה . ואינן עולים מידו טומאתן לא בשנוי מעשה . שהמעש' מבטל מיד המעש' ומיד מחשב' ומחשב' אינו מבטל' . לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה :

פרק בו סנדרל

"עמקי וכים של שנצות יר' יהוד' או' אף כפיפ' מצרית רשב"ג אוימד אפסנדל לדיקי' ביוצ' בהיהרי או מיטמאין ומיטהרין שלא באומין א' יוסי והלא כל הכלים מיטמאין ומיטהרין שלא באומין אבל' או' אע"פ שהן מותרין טמאין . שהדיוט יכול להחזיר' לא אמרו לא בכפיפ' מצרית ישאף האומן אינו יכול להחזירה : כים של שנצות שניטלו שניצו טמ' גפשט טהור :

לא הוא ולא כליו אבל כשידיו טמאות אינו נזהר כל כך וחיישי' מהר"ם : ה קובקום שהיו אחוריו טמאין הרמב"ם סוף ה' כלים : מ' ואין להם בית צביעה אפאן לר' מדאמר במשנה ז' לידים טמאות שיד ל' זה שבכלי טהור ובקדש דגורי' ב' הצביע'

מ"י עכ"ה
כלים הלכה ז
ב"ס ה"ו ז
מה"א הטומאה
ה"ג ז ופי"ב
ט"ס הלכה ז
ז"א פי"ב ח"א
ד שבת נכ"פ
קדושין נט סוף
ז נחמות ס"ט
מ"י עכ"ה
הלכה
רו מ"י ז שתי
כלים הלכה ז
ז ט"ס הלכה ז

שאלו בו מסקין שמא יגע באחוריו שיש בו משקים . אבל לר"י כה"ג אפי' בתרומה גור ולקדש כלו טמ' אפי' תוכו מה שיד לשנות אולם אחוריים וצית הצביעה כיון דתוכו כמי' (אין לו) ואי הוה תני אולם אחוריים ותוך סגי בכי' . אע"ג דלא תני צית הצביעה . כ"כ הר"ם מהתוספתא וזה לפי שטמו דמפרש לרישא דמתני' ז' כל הכלי' להם אחורים ותוך ויש להקבית הצביע' שנשנה ג"כ לשלא יגע הא אטוהא' כמ"ס לעיל בשמו . אבל לשנת הרמב"ם דמפ' שנשנה לטעון שאם נטמ' הא' לא נטמ' חברו איצטרי' שפיר למתני דלקדש אף ב' הצביע' אין לו כלומר אינו מחולק אלא כשנטמא הא' הכל טמא . אף בית הצביע' ובכפי' הר"ב דרשב"ג דחגיג' : במחשבה ועיין מ"ס לקמן ב"ה ומחשבה וכו' : אלא בשנוי מעשה : עיין ס' פ' דלקמן ממחשבה ז' ולהלן : ומיד מחשבה . כ"ס (הוא' כיון) דמעשה מבטל מעשה . ולא נקטה אלא משום סיפא' דדוקא מעשה מבטל מיד מחשבה . ולא מחשבה מיד מחשבה . הר"ם :

וכחשבה אינה מבטלת לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה . בשלמא מיד מעשה לא מפקה . לא אהו דבור ומבטל מעשה . אלא מיד מחשבה מיהא טיפק' . שאני מושבה דטומאה דכי מעשה דמי' כדרב פפא' דרב ספא רמי כתיב כיתין וקרינן כי יותן . הא כילד כי יותן דומיא דיתן . מה יתן דניחא ליה אף יתן נמי דניחא ליה . ואף על גב דנפלו ממילא אלא דניחא ליה במחשבה . הוי הכשר . וקרי ליה כי יתן והיינו בידיים . גמרא פ"ג דקדושין . דף נ"ט ומדאמרין לא אחי דבור . כ"ל דדוקא דבור . ולא סגי במחשבה ועיין מ"ס במשנה ד' פ"ט דפרה יומ"ש ב"ב דבבא מיעא (ד"ה החושב) . גם עיין במשנה ו' פ"ח דטהרות . ובמשנה י"א פ"ג דעוקאין (ד"ה משיחררה) :

פרק בו הרי

אלו מיטמאין ומיטהרין שלא באומן . כחב הר"ב משום דכל הכי יש לכן רצועות ואין לקשרן כו' וכ"כ הר"ם . וכלומר דלפיכך מיטמאין שלא באומן . וז' הרמב"ם כי כאשר הורכבו קרסים בלולאות ואסי' בלי אומן . ויחבר הכים עד שיחזירהו כלי קבול כנה הוא יטמא : אר"י והלא כל הכלים מיטמאין כו' . ל' הרמב"ם ואר"י שהכלים כולם ג"כ לא יטמאין לאומן . אבל כל ששם לפלי צורה יקבל בו הטומאה כנה הוא יטמא . ואף על פי שהוא הדיוט

הדיוט וכן אם הפסיד מתנו זאת הצורה ואפי' הוא הדיוט . הנה כבר טהור זה הכלי מטומאתו : ג כף לוקטי כו' פי' יהר"ב כמין כף יד כו' ואין לו בית אצבעות אלא עור פשוט . וז"ל הרמב"ם

אם פכה ה'ה
בגס פכ ה'ה
ד סס פה ה'ה
ה סס הלכה ה'
ו סס הלכה ה'
ז סס קיב : מ
ח סס קיב : מ
ט סס קיב : מ
י סס קיב : מ
יא סס קיב : מ
יב סס קיב : מ
יג סס קיב : מ
יד סס קיב : מ
יז סס קיב : מ
יח סס קיב : מ
יט סס קיב : מ
כ סס קיב : מ

טלה עליו מטלת נתן בשוליו טלחי . כלומר התיבה קטנה של עור חבר זו מלמטה דדרך הכיסים מכניסים עור קטן בין בתפירה ובשפטי יסאר אותו העור ולא בטל קבולו ולא נעמה חברו . דעומת משקולתמה כלים לאו דאורייתא ולא חשיב חברו לזרור

המרגלית מכיין הרגלי בתוך עור להיות שחורה שם וקושרים אותו וכשמוציאין המרגלית נשאר העור כמו כים עד שיטרח ויפשט ממחמת אותה מרגלית שעמדה ימים רבי' ונזרר : זרור המעות' כמו זרור המרגלית ועמא לזרור המרגלית מטמ' פטי משו' דדרך לזרור המרגלי לעמוד יותר מזרור המעו' שלרור המעות רגילים להתו' חמיד השום דלהוצאה נתנו ובל' כחכמים : ג כף לוקטי קוליס . כמין כף יד של עור תופסים מלקטי קוליס בדיקין שלא ינקבו ידיהן בקוליס טהורה' דאניה עשויה לקבלה : הוון . אזור כמין אבנע' ובל' יוני קורין לחגור זוני ברכייר דפוס של עור נתון על הכרכיים כדי שיזנלו לעמוד על ברכיהן : טמא' דעשוי לקבלה . שדוליס כמין בדיק יד של עור דחוק וזר שוחמים בעלי אומניות

זרועותיהן כדי שלא יפלו בגדיהן הרחבים על ידן ויבעלו אותן ממלא נתן : פירקמינן גרבי' והוא דבר שמחתל וקושר בו פדחתו : בית אצבעות כמין יד של עור עשוי להכניס אצבעותיו לתוכו : קייצין . מלקטי קוליס פ"א מלקטי פירות הקין : האוג' פרי אדום המצוי באלן שגדל ביער מצוי וס' צמים שהמלהטים קוני' ביצירי מלקטים האוג וכות' שם אותו בבית אצבעות' נחלל שהוא עשוי לקבלה : ד ותקנה עמא מדרס . עדין עומד בטומאתו כיון דאזון שניה קיימא טהור מן המדרס אפי' דנתקנה ראשונה קודם שנטברה שניה מ"מ טהור דפיס' ח' שית' בלא לכאן שלאח' שירדה לה טומאת מדרס נתחדשו לה פנים הללו ואין זו הראשונה מאחר שכבר נהקלקל בה כדי בטולה : אבל עמא מגע מדרס' משום דאזון ראשונה כשנשבר' ותקנה שהיא אזון אחר תחת השבורה וחזרה לסנדל נעמאת מגע מדרס שהרי נגעו בסנדל הטמא מדרס' וכי נשברה און שניה דפרח מיניה טומאת מדרס' אשתייר ביה טומאה מגע דכל הסנדל מחובר לאזון ראשונה שנחלקה : עד שנפסקה . אין שניה : טהורה . דכיון דנשברו שתי אזנים הו' לא חוי למדי' : עקבו' עור של סנדל המוכסה את גובה הרגל שכנגד שוקו מחוררו : חוטמו . שעילה כנגד אצבעות הרגל חלפניו : טהור . מטומאה דלמפרס אבל מקבל טומאה מכאן ולהבא : סוליים . עור שחמת פרסס הרגל בלעד' שאין לו עקב . ובלע"ו סול' : האמוס

טלה עליו את המטלת מלמטן טמא' . כים להוך כים שנטמא א' מהן במשק' לא נטמ' חברוי' צרור המרגלית טמא' צרור המעות ר' אמטמא וחכמים' מטהרים : ג כף לוקטי קוצים טהורה' : הוון והכרכיים טמאין . והשרוולי' טמאין והפרקלימין טהורין . ובל בית אצבעו' טהורות . יחין משל קייצין מפני שהוא מקבלת את האוג' . נקרע אם איננה מקבלת את רוב האוג טהורה : ד' סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותקנה יטמא מדרס . נפסקה שניה ותקנה טהור מן המדרס : אבל טמא מגע מדרס' לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנפסקה שניה טהורה נפסק עקבו' ניטל חוטמו או שנחלק לשנים טהורי סוליים שנפסק מכל מקום טהור . מנעל שנפחת אם אינו מקבל את רוב הרגל טהורי מנעל שעל האמור

ולא ידעתי למה לא פירשו טעם טומאתו . והרמב"ם בחבורו שם כתב טעמו כמין עבטת שמכניסין אותו האומנים זרועותיהן וכו' משמאין כשאר כלי עור הפשוטין ע"כ כלום' שהם בזרות כלי' ובל בית אצבעות' עיין מ"ם במשנה ט"ו פרק כ"ד : האוג' פירס הר"ב פרי הדוס כו' ועיין צ"ק דפיאח משנה ה' . ומ"ם במסכת פרה פ"ג משנה ד' ד סנדל שנפסק כו' בעין משנה זו תנן לפיל פ"ח (משנה ה') בני טעה שנטברה כו' וע"ס : לא הספיק כו' עד שנפסקה שנייה . לשון הר"ב טהורה' דכיון שנשברו שתי אזנים' תו לא חוי למידי' ונראה דגרם בהדיא טהורה . דאין לפ' דטהור דלקיזין בס' זוך קאי נמי אהכא . דהא לקמן מפרש טהור מטומא' דלמפרס אבל מקבל טומא' מכאן ולהבא' ונראה שכתב דלא חוי למידי' ח"כ אף' מכאן ולהבא אינו מקבל טומאה . ובדברי הר"ם נראה דגרם טהור' אבל מפרש בהפך דהכא טהור דלמפרס מקבל טומא' מכאן ולהבא' ובנפסק עקבו' כו' מפרש טהור' דבטל מתורק כלי' . ולא חוי לתשמוש (וכן ג"ל עיקר' . שאין טעם לומר בנפסק וכו' שיקבל טומא' מכאן ולהבא' (וכ"ס בג' לך לשנים דפסן גבייהו) אבל הרמב"ם בפ"ו מה"כ (הלכה י"ב) העתיק לא הספיק כו' עד שנפסקה השנייה או שנפסק עקבו' כו' טהור (וע"ס במשנה לגמר שהאריך בזה) ביטל חוטמו וכו' טהור פי' הר"ב מטומאה דלמפרס כו' עיין מ"ס בדבור דלעיל :

האמוס * דסוסל מעל * עשוי מעור מלא שער : רבי איעור
מטהר דסנר לא נגמרה מלאכתו של מעל עד שיצטנה מעל
גבי האמוס ויחכמים מטמאין דחשבי ליה נגמרה מלאכתו והל'
כחכמים: כל המתית לרורות * בלדות סנקבו נקב המוליאן מירי

עומאקן וקשר הכקב: טהורין כמו
שהיו מפני שעתיד להתיר הקשר :
חון מקשר של ערבים * שאינו כוח
להתיר צרור שעהיקשר העשוי לפי
שעה ועומד להתיר: צרור עולם *
קשר העשוי להיות קיים לעולם :
כל המתות צרורות טהורות * צון
צרור עולם בין צרור שעה ואפילו
של ערבים והל' כת"ק: ה' לשטיח'
ע"ג קרקע ולישב עליו: סקורטיח'
עור שלבזשים העבדנים בשעת
מלאכתן: קטנליח' עור שזעיפועל
גבי המטה וסוככים עליו : עור
החמר גרסי' ול"ג עור החמור *
כלומ' עור שמש' החמור על בגדיו
כשחמור אחר בהמתו: עור הכתן *
עור שניקנים לפניה' אומני פשתן
כדי שלא ידבק הנעורת של פשתן
בבגדיהם : עור הכתף *
שמשים הכתף בלכתו שלא יזיק
לו המשאוי שעל כתפו : עור
הרופא * רופא החבורות נותן
לפניו עור שלא יטפנו בגדיו
בדם הפלעים : עור העריסה *
שמשמים על עריסה של קטן :

האמוס יר' א' מטטהר יוחכמים * מטמאים * כל
חמתות צרורות טהורות חוץ משל ערביין
רמ"א צרור שעה טהורות * צרור עולם
טמאות * ר' יוסי אומר כל חמתות צרורות
טהורות: ה' א' עורות טמאין מדרס * עור
שחשב עליו לשטיח * עור סקורטיח * עור
קטנוליא * (נ"א עור החמור) עור החמר * עור
הכתן עור הכתף עור הרופא עור העריסה:
עור הלב של קטן עור הכר עור הכסת *
מדרס עור הסר קי עור הסורק רא"א מדרס
וחכ"א * טמא מת * ו' * עב כסות ותכריך כסנ'
מדרס * עב ארגמן ותכריך ארגמן * בש"א
מדרס יוב"ה אומרי' טמא מת * עור שעשאו
חפוי לכלי טהור * למשקלות טמא * ר' יוסי
מטהר משום אביו: ז' * כל מקום שאין חסרון
מלאכה מחשבה מטמאתו וכל מקום שיש
חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתו אלא
העוצבה: ח' * עורות בעל הבית * מחשבה
מטמאתו וישל עבדן אין מחשבה מטמאתן
של גנב מחשבה מטמאתן

עור הלב של קטן רגילים והיו לחגור עור על מחני הקטן כנגד
לבו * שלא יכנו החטול על לבו וימות : עור הכר והכסת * של
מטה : עור הסרוק * עור שחוגרים אומני המסרקות על
מתניהן: עור הסורק * אומנים הסורקים פשתן : ר"א אומר
מדרס * וכ"ש טמא מת * דהא דמנן בפרק בא סימן (דף מט)
כל הטמא מדרס * מיטמא טמא מת : וחכמים אומרים טמא
מת * ולא מדרס * שאין עשויין לישב עליהן * והלכה כחכמים : ו' עב כסות * נגון לצדין שעשה מהן כסות * זהו עב כסות * וכן
עב ארגמן * לבד צבוע ארגמן * כך פירשו רבותי * ואני שמעתי עב כסות * עור שמכסים בו הבגדים * עב ארגמן * עור שמכסים
בו ארגמן : תכריך כסות * עור שכורכים בו הבגדים : תכריך ארגמן : עור שכורכים בו ארגמן : חפוי * מכסה * ארגוס מכסה
חופאה: טהור * דהכי תניא יכול שאני מרצה חפוי כלים לטומאה * תלמוד לומר (ויקרא י"א) * אשר יעשה מלאכה בהם * פרט
לחפוי כלים : ולמשקלות טמא * והא דמנן לעיל ס"פ כל כלי עץ שחלקו * זה הכלל העשוי לחפוי * טהור * חפוי דמשקולת שאני *
לפי שהוא עשוי לקבלה * והמשקולת עצמה אינה כלי * והלכה כמנא קמא : ז' שיש חסרון מלאכה * שעדין חסרה מעשה
ואחר כך תקיים (המחשבה) : אלא העוצבה * שאע"פ שחסרה מלאכה * מחשבה מטמאתה * לפי שאין מקפידין על חסרון
מלאכה שלה * ועוצבה הוא עור המכסה את המרכב * ואינה צריכה קינוע * דכיון דעשויה לכסוי אינו חושש לקצוץ : ח של בעל
הבית * דאינו עשוי למכרן ועושה מהן מטות ולוסקאות וטבלאות * חשב עליהן לדבר שראויין לו בלא חסרון מלאכה * מקבלים
ט טמא מיד : ושל עבדן * דעשוי למכור אין המחשבה מטמאתן * דעביד דממליך ומוכרן * והלוקח יעשה מהן מעלים ועדין לא
נגמרה מלאכתן לכך : של גנב מחשבה מטמאתן * דקננהו ביאוש * דקסנר סתם גניבה יאוש בעלים הוא דלא ידעו ממאן לתבעו
ושל

האמוס פי' הר"ב דפוס כו' ועיין רס"ג : וחכמים מטמאין
פי' הר"ב דחשבי ליה נגמרה מלאכתו * משום דאינו
מחוסר מלאכה הצריכה אומן שהדיוט יכול לשמטו מהאמוס כ"מ
פכ"ד מה"כ : בל סמתות לרורות כו' * כסב הר"ב והל' כת"ק *
ועיין מ"ש בסוף משנה א' פ"ה

דעלוא: ה' עור שחשב עליו כוי
עמ"ש צ"ב ד"בס"פ דלעיל: עור
החמר כת' הר"ב ול"ג עור החמו'
כ"כ הר"ש צ"שס הערוך * אכל
הרמב"ם גורם עור החמור ומס'
אשר יקשרו בלמעשה הדבר אשר
יעטיקו על החמור * וכלא' גורם
עוד ג"כ עור החמר ומס' שהחמר
משים עליו כשמעמים על
החמור * ובחבורו (ריש) סכ"ד
מה"כ העטיק גם כן עור שמניחין
על החמור סתם המשאוי * ועור
שחוגר החמר עליו :

ועב כסות וכו' כתב הר"ב
מפי השמועה עור
שמכסים בו הבגדים * כו' * והוא
פי' הרמב"ם * וכסב צנא' * ששמו
המפורסם בערב * עיבה :
למשקולת טמא * פי' הר"ב
לפי שהוא עשוי
לקבלה * ומקבלו שאר הטומאות
ואינו מטמא במדרס * הרמב"ם
פכ"ד מה"כ : ז' מחשבה עיין
מ"ש צ"ב דלעיל : שיש חסרון
מלאכה ל' הר"ב שעדין חסרה מעשה ואח"כ תקיים המלאכה *
וכן לשון הר"ש והיה נראה שצ"ל תקיים המחשבה :
אלא העוצבה * כתב הר"ב ואינה צריכה קינוע * ועבוד מני
אינה צריכה * כדפי' הר"ב במשנה ג' פי"א דזבחים :
ח ושל

אם פכד ה"ט
כ חכמות לו
סס הלכס יא
ג סס הלכה פ
ד טס הלכ' כ
ה סס הלכה פ
ו סס הלכה פ
ז סס הלכה פ
ח סס הלכה פ
ט סס הלכה פ
י סס הלכה פ
יא סס הלכה פ
יב סס הלכה פ
יג סס הלכה פ
יד סס הלכה פ
יז סס הלכה פ
יח סס הלכה פ
יט סס הלכה פ
כ סס הלכה פ

ח ושל

גזלן אין מחשבה מטמאת. פי' הר"ב דסתם גזילה
אין בו יאוש בעלים. בגזלן דעכו"ם מיידי כדפי'
הר"ב במשנה ב' פרק בתרא דב"ק: ט האומל שס כרול
אשר יחתכו בו את העורות. הרמב"ם: פחות מה'

אין יקנה קנה
ב סס הלכה
ב מ"ה פ"ה
ג' כ"ה
ד' כ"ה
ה' כ"ה
ו' כ"ה
ז' כ"ה
ח' כ"ה
ט' כ"ה

טפחים. כדתן בפרק שאחר זה
(משנה ב') שטעור העור
לטומאה ה' טפחים. ולזה אמרו
הכמים שלא ילא מטומאתו.
עד שיטאר ממנה פחות מחמשה
טפחי' הרמב"ם: וכן הכסף טהור.
כתב הר"ב ומיחו מקבלות טומאה
מכאן ולהבא. כדתנן לעיל בפס"ד
(משנה י"ד) של ידים טמא' מדרס'
ללא מהכבד לאוקמא מתניתין
במטפת של ספרים ושל ספרין
בני לוי דא"כ אפי' דשאר עור נמי
טהור. הר"ם:

פרק כו הבגד

מטמא
מסוס
חמשה. פי' הר"ב (כגון כרור
מרגליות דתנן לעיל. פרק דלעיל
משנה ב'. ומ"ס הר"ב או בית
קבול שמן. הוא דבר תמוה.
שהבגד יקבלו בו השמן. ואיך
יתקיים בו. אבל הרמב"ם לא
פסק לזה על הבגד עצמו. אלא
הביא ראיה שטעור הקבול בכל
שהוא מדהתן בספ"ו לקבל שמן.

ואתמחו' נשנה סס ומ"ס הר"ב ואס נעשה אהל למת דכתי' והוא
בו למדנו שאהל טמא אפי' לא נגע בו טומאה הרמב"ם כה"מ
ט"מ (הל' י"ב). ות"ס הר"ב אס נטמא במדרס הזב שיעורו אין
פחות מג"ט כו' כדפי' במתני' דלקתן זעיון במשנה ד' ומ"ס הר"ב
אס נעשה אהל כו' אין טמא בפחות מטפה על טפה עיין בזה הלכות
ס"ג משנה ז'. ומה שפי' הר"ב) אס הוא אבנט או חגור מטמא
משום אריג. אפי' שאין בו טעור כו' וילפינן ליה משק. וסק
בוסיה. ילפי' בספרא. הביאה הרמב"ם בסירושו י"ז סק אין לי
א"א שק מנין לרבות אס הקלקי ואת החבק. ת"ל או שק. יכול
יעמא החבלים ומשוחות. ת"ל שק מה שק מיוחד טווי וחרוג.
אף כל טוי וחרוג. ע"כ) וא"ת ואכתי כל שהוא למסתא. והא
בעינן שיטלטל חלה וריקן דומיא דשק (כמ"ס הר"ב רפ"ו)
י"ל דראוי לכופ ולקפל ולקח בו מרגלים. או מחט. וא"ת א"כ
שטוי כלי עור אמאי טהורין (כדתנן ברפ"ט) הרי ראויין סס
לקבל בו שום דבר. כמו הכא. וי"ל דמירי בעור שלוק שהוא
קשה. תו' פ"ו דשנת דף ס"ג ע"ב. ול' הרמב"ם רפכ"ב מה"כ
שיעור הבגד להתטמא ג' טפחים כו'. בד"א בקרעים מן הבגד
אבל האורג כגד בעי עצמו כל שהוא כדי זה מקבל שאר
טומאות חוץ מטומאת מדרס. שאין מקבל אותה אלא הראוי
למדרס. ע"כ: אין לו אחורים. פי' הר"ב שאין כלי חרס מקבל
טומאת אחורין.
כו'

כטמאתן. ושל גזלן אין מחשבה מטמאתן
רש"א חלוק הדברים של גזלן כחשבה
כטמאתן. ושל נגב אין מחשבה מטמאתן.
מפני שלא נתאשוה בעלים: ט עור
שהוא טמא מדרס. וחשב עליו לרצועות
ולסנדלין כיון שנתן בו את האומל טהור.
דברי רבי יהודה. וחב"א ע"ד שימעינו
פחות מה' טפחים. ר"א בר רבי צדוק אומר
אף העושה מטפתה מן העור טמאה. וכן
הכסת טהורה:

פרק כו הבגד

מטמא משום ה' שמות
השק משום ארבעה.
העור משום שלשה. העץ משום שנים.
ובלי חרס משום אחד. כלי חרס מטמא
משום כלי קבול. כל שאין לו תוך בבלי
חרס. אין לו אחורים. מוסף עליו העץ
שהוא מטמא משום מושב. וכן טבלה
שאין לה לובין. בבלי עץ טמאה. ובבלי
חרס טהורה.
מוסף

וסל גזלן אין מחשבה מטמאתן. ואפי' שחשב עליה לדבר
שאין בו חסרון מלאכה. דסתם גזילה אין בו יאוש בעלים.
דכיון דידע מאן גזילה אילי' יתבע ליה כדנא: הלוק הדברים.
סתם גזל. איכא יאוש.
דאיגס אלמא הוא. ומיאש. אבל
סתם גזילה סבר משכחא ליה
לגבי ובענא ליה לדינא ולא
מיאש. והלכה כה"ה: ט עור
שהוא טמא מדרס. כגון סטיה.
וכיוצא בו: אף העושה מטפת
מן העור. שהוא טמא מדרס.
טמאה המטפת שהמטפת דומ'
לסטיה דפעמים שהוא יושב עליה
אבל אס קץ הכסף. של עיד
הטמאות ועשה מהן הטפות.
טהור. מידו דהו' אכלים שגשרו'
ומיחו מקבלות טומא' מאולוכב".
כדתנן לעיל בפס"ד:

פרק כו הבגד

מטמא משום
חמשה שמות.
כדמפרש ואולי. משום כלי קבול.
משום מושב. משום אהלים משום
אריג. משום ג' על ג'. וכל אחד
מהם משונה שיעורו זה מזה כירוד
בגד שיש לו בית קבול כגון כרור
מרגלית דתנן לעיל. או בית קבול
שמן. או בית קבול שטעו שיעורו
בכל שהוא (ומשום מושב אס נטמא)
במדרס הזב שיעורו אין פחות מג' טפחים על ג' טפחים. ואס
נעשה אהל למת. דכתי' (במדבר י"ט) והזה על האהל אין
טמא בפחות מטפה על טפה. ואס הוא אבנט או חגור. מטמא
משום אריג. אפי' שאין בו טעור שיהיה ראוי להקרא בגד.
שאין ברחבו ג' אצבעות. אפילו הכי טמא מפני שהוא אריג.
וילפי' ל' משקמה שק טווי וחרוג אף כל טווי' ואריג. וכל שאר
טומאות אין בגד מיטמא. ולא מ"א בסחות מג' אצבעו' על
ג' אצבעות. דאינו חשוב לא לעניים ולא לעשירים. ואינו קרוי
בגד: הסק. הוא האריג משער ומוצה של עוים: משום ד' שמות.
דשיעור שלשה אצבעות אין בו: העור משום ג'. דלית ביה
משום ג' על ג'. זלית ביה נמי משום אריג: העץ משום שנים.
דלית ביה טומאת אהלים בדתנן בפרק כמה מדליקין כל היוצא
מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים זלית ביה נמי משום אריג
זלא משום ג' על ג': החרס משום אחד. משום בית קבול בלבד.
דלית ביה כל הני דאמרי'. ומדרס נמי לית ביה. דכתיב במדרס
הזב (ויקרא ט"ז) ואיש אשר יגע במשכבו. זקיס משכבו. לו.
מה הוא שיש לו טהרה במקוה. אף כל שיש לו טהרה במקוה.
פרט לחרס שאין לו טהרה במקוה. שאינו נעשה משכב לזב: אין
לו אחורים. שאין כלי חרס מקבל טומאה מאחורין. כדכתי'
(שם י"א) וכל כלי חרס אשר ישל מהם אל מונכו וגו'. ואס

ואם נגעה עומאה מאחוריה לא נטמא כלל : שהוא מטמא משו' אריג' מה שאין כן בעור . דאפי' חתכו לרצועות דקות ואריגן . אינו חשוב אריג : ב' הבגד מטמא' לטמא את כלל שאר טומאות חוץ למדרס' משום שלש ארבעות על שלש ארבעות' משום דחזו לעניים' ואחריו מדתקוב והבגד' אבל למדרס' צעין מידי דחזו לשיבה ונפחות מג' טפחים על ג' טפחים' לא חזו למושב:השק הארוג משיער וכו' של עוים' שיעורו בין לטמא את בין למדרס' אין פחות מד' טפחי' על ד' טפחים: שוין לטמא טומאת מדרס וטמא מת' שק ועור ומפן : שירוי ד' לענין זה כאמר שיעורו צד' כשצלה ונקרע ונסתייר ממנו שיעור ד' טפחים . אבל בתחלת אריגתו אינו מקבל טומא עד שיארג כולו ואין הלכה כר"מ :

"מוסף עליו העור שהוא מטמא משו' ארלי"
ב' מוכף עליו השק שהוא מטמא משו' אריג' .
"מוסף עליו הבגד שהוא מטמא משום שלש על שלש" : ב' הבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס' . וימשו' שלש על שלש לטמא מת' . השק ארבעה על ארבע' העור חמשה על חמשה . מפין ששה על ששה . שוין למדרס ולטמא מת' . ר"מ אומר השק שירוי ארבע' ותחלתו משיגמר: ג' העושה שנים מן הבגד וא' מן השק (גמ' ג') שלשתן מן השק וא' מן העור ארבעה מן העור ואח' מן המפין טהור . חמשה מן המפין ואחד מן העור ארבעה מן העור ואחד מן השק ואחד מן הבגד טמא' זה הבלל כר' שח' לו מן החמ' ממנו טמא ימין הקל ממנו טהור: ד' המקצע ממולם טפח על טפחי' טמא משולי' הקופה טפח על טפחי' טמא . מצדדי' הקופה ר' שמעון מטהר . וחבמים אומרים' המקצע טפח על טפח בכל מקו' טמא :

כו' וכ"כ הר"ש' ומסיים ותימה מה' חדוש הוא' דאחוריו טהורין' כיון דאפי' מקום תשמיש שלו טהור . ונראה דמייירי באחוריים שיטלהם תוך כנון בתקום הקק בית מושבת . כעין ההוא דלעיל פרקשני' דהאי כיון דמטניו אין לו תוך' אחוריו' טהורין אעפי' שיש להם תוך

עכ"ל . וכה"ג לק' בר"ס האחרון' בפי' הר"ב על טבלא ואסקוטלא' ואינו תמה על שניהם . על הר"ב ועל הר"ש . שכלל כזה נשל' בפי' כ"ה סוף משנה ב' . וכל אחד מהם מפרש שם בענין אחר . שהר"ב פי' שם לענין כלי שטף . כמ' שם בפי' הר"ש' בוכף עליו האור שהוא מטמא משום ארלי' מוסף עליו השק כו' ילפינן אהל דבמת' מאהל דבמשכן ושק אריג' משער ונוצה של עוים' כפי' הר"ב בפי' דלקמן ואף עור בזה מטמא ילפי' מקו' (מנוצה של) עוים דאינו מטמא כנגעים' . כדאי' פ' בזה מדליקין דף כ"ה ע"ב' ל' במא' מת' וכו' לשאר טומאות חוץ מן המדרס' כמ"ס הר"ב ברפכ"ד : כפי' שוין מ"ס צפכ"ד משנה י' : ג' טהור מן המדרס' הרמב"ם כפי' מה"כ (הלכה ג') . וז"ל הר"ש יתכן דאפי' צמת טהור אם נגע בשק ולא נגע בבגד ואם נגע בבגד' הבגד טמא . והשק טהור . ע"כ : במא' עיון מ"ס ספ"ד דמעילה (משנה ו') : זה הכלל כל שחבר לו מן החיזור ממנו טמא' כחז' הר"ב דוקא כסדר הזה הכתוב במשנה כו' וכ"כ הר"ש' גם החו' צפ"ק דסוכה דף י"ז . אבל מסיימו דההו' הכלל דאח' לרבוי' משמע דלאו דוקא קתני' מסני' דמזטרפים כסדר הזה . ע"כ' ויש לדחות דאשכחן דתני' זה הכלל' ולא אחי לרבוי' . וכמ"ס במשנה ז' פ"ד דמגילה (וכן אהא מוצא במכילתין פרק שני משנה ג' : ומשנה ג' פ"ה דטהרות) ומ"ס הר"ב וימיהו לעשות מהן טלחי כו' דמאזיה מהן שיקלע' טפח כו' דאינו מקפיד שם אם הוא משני' מיני' . שירוב פירושו' הן דגריו בזה . דמתחילה מפרש דמאזיה מהן שיקלע' כלומר מאזיה אחד שיקלע כו' . וכמ"ס ג' ב' צמתני' דלקמן ואח"כ מפ' דאינו מקפיד אם הוא מב' מיני' . דהיינו שיקלע ויחבר מב' מיני' . או מיותר כשהיו ביחד טפח על טפח' ושני הפירושי' הללו כהבס' רש"י צפ"ק דסוכה דף י"ז : והעתקתי' כבר בספ"ד דמעילה . וכתיב רש"י ספי' הראשון ג"ל עיקר וכן הסכימו החו' פ"ז דשבת דף ע"ו . וכן פי' הרמב"ם (צמתני' דלקמן) ד' דהקצע' . מכולם טפח על טפח טמא' ל' הר"ב ראו לטמא מושב' כלומר ולא במשכב . וכ"כ הרמב"ם ומסיים לפי שהוא ראו למושב' בהשבו אותו . וז"ל לשכב עליו . ועיון מ"ס צפ"ק משנה ג' . ובפי' דלקמן משנה ט' . נבצר על טפח' פי' הר"ב שכן לפעמים מקציעים כו' ולא היו אלא טפח על טפח כנגד' . בית מושב' האדם . רש"י פ"ק דסוכה סס :

א' מ"ס פ"ה ה' טומאות מת' הל' י' ב' מ"ס פ"ה ה' ט' ד' שבת ע"ג ע"ג פ' כה"ג : ס' ופכ"ג הל' ה' מ"ס פ"ה ה' ט' וס' הל' ד' ה' טפחים קי' : ט' ה' ט' פכ"ג הל' י' מ"ס פ"ה ה' ט' :

ה ר"ע מטמא וחכמים כו' וכה"ג פלוגי לעיל בפרק עשרים משנה ד' ונמדר כפול עין במשנה דלקמן: ונמדרין אם שלש על שלש לטמא מת או שלשה על שלשה לטמאת מדרם הרמב"ם:

ה נסה וכברה של עור הם ופעמים עושים נפש משיער: ודינה כדון שק וכן פעמים עושים כברה מחבלים של שיפה ושל גמי ודינה כדון מפת: עד שיקצע שיחתוך ויתקן למושב והלכה כחכמים: אע"פ שאין בו גבוה טפה ואע"ג דשל גדול לא מוטמא בבביר מטפה כדתנן לעיל בפ' השלחן והדלפקין משנה ג' [כסא של קטן חוי לישיבה אפי' בבביר מטפה: עד שיהיה בו כשיעור] אם הוא מבגד עד שיהיה שלשה על שלשה כשיעור טומאת הבגד למדרם: ונמדד כפול שלשה לפניו: ושלשה לאחריו חמאל כשפוטטו שהוא ששה אורך על שלשה רוחב. ארבו כפלים כרחבו ואלו נמדדים כפולין לדרך שיהיה השיעור משני נדדים כיון דאורחיהו להשתמש בהן משני נדדים. או הוי שיעור מלך אחד לא מהני פ"א נדדים כפולין. שכל בגד במקו החתך דרך החוטו לצאת ממנו ומתקלקל. ונוח ליקרע ודרך התופרי לכפול מעט סביב החתך ותוסף והיינו נמדד כפול דקתני דלאחר שכלל צריך שיהיה בו כדי מדתו ואי ליכא כדי מדתו. אע"פ שיאם היה מתיר התפירה ופוטטו היה בו כדי מדתו. לא מהני: אנפליי מקעל המגיע עד הארכובה בין של בגד בין של עור: פמולגיא. כמין חכמי גדולי מתמני ועד וריכ' ויש להן סנה' וכובע. שבראש: וכיס של סונדא' אזור חלול והוא כעין כיס העשוי לקבל: מטלות. טלאי שטליו על

אם חס חלוקה
הם סכמ' עלי' עכ"ל
פנ' פנ' פנ'
הוא סכמ' פנ'
הוא סכמ' פנ'

אבלומיא וכן העתיק הרמב"ם והר"ב העתיק אפליא ולפי הבגדים המנווין פ' כל כצבי. וכתבם הר"ב שם במשנה ד' בירכתו כפי הגירסא דהתם. וכן הערוך העתיק כן: פנדיא והר"ב העתיק פונדה. וכן הרמב"ם והר"ש. ולפיכך יש לפרש גם כן הפירוש השני. שכתב הר"ב בפונדה ברמב"ם. וכ"פ הרמב"ם בכלא שהוא בגד כו'. דנק בבשרו כו' וכו' כיס קטנים ישימו מעות צוקין והצרכים קטנים וכל אחד ממנו יקרא כיס של סונדא: חובין בגד שארג בו ג' על ג' ו' הר"ב דזה שיעורו לטמא בכל הטומאות כמ"ס בריש פכ"ד וע"ש ד"ה טמא]:

ה בלויי נפה וכברה ישהתקינו לישיבה ר' עקיבא מטמא וחכמים מטהרין עד שיקצע כסא של קטן שיש לו רגלים אף ע"פ שאין בו גבוה טפח ימאי חלוק של קטן ר' איעור אומר כל שהיא יחוב' א' עד שיהיה בו כשיעור ונמדד כפול: ו' אלו נמדדין כפולין. אמפליא ופמורניא ומכנסים וכובע וכיס של פנדיא ומטלות שטלדיה על השפה אם פשוטה נמדדת פשוטה. ואם כפולה נמדדת כפולה: ו' הכגד שארג בו שלשה על שלשה ונטמא מדרם יתשל' עליו את כל (גמ' ל"ג) הכגד ואח' כנטל) לא הכגד. הכגד כולו טמא מדרם. נטל) חוט אחד מתחלתו. טהור מן המדרם אבל כמא מגע מדרם. נטל חוט אחד מתחלתו. ואחר כך השלים עליו את כל הכגד. טמא מגע מדרם: ח' וכן כגד שארג בו שלש על שלש ונטמא טמא מת והשלים עליו את כל (גמרא ל"ג) הכגד ואחד כך נטל) ס' אהכגד. הכגד כולו טמא טמא מת. נטל) חוט אחד מתחלתו. טהור מטמא

ה ר"ע מטמא וחכמים כו' וכה"ג פלוגי לעיל בפרק עשרים משנה ד' ונמדר כפול עין במשנה דלקמן: ונמדרין אם שלש על שלש לטמא מת או שלשה על שלשה לטמאת מדרם הרמב"ם:

טועשאו וילון כתב הר"ב וכגון שעשה בו מעשה כו' לז"ש משתכבד ועין במשנה ו' פ"ד: אבל עמא מגע מדרם כתב הר"ב מפני שהשמש מתחמם בו דאל"כ

מת. אבל כמא מגע טמא מת. נטל חוט א' מתחלתו ויאתר כך השלים עליו את כל הכגד. טהור. מפני שאמר שלש על שלש שנתמעט. טהור. אבל שלשה על שלשה שנתמעט יאעפ' שבהור כמדדס. טמא בכל הטומאות: ט' סדין שהוא טמא מדרם. ועשאו וילון: טהור מן המדרם אבל טמא מגע מדרם:

השפה שפורה על השפה סביב לזואר: אם פטטה. שאינה תפורה משני נדדים אלא או מלפניו או מאחוריו. ולפי' השני שלא נכפל מן החוט סביב התפירה ו' הכגד שארג בו ג' טפחים על ג' טפחים. מלומותם הוא שיעור לטמא מדרם ואח' שנטמאו במדרם כשהן מלומות השלים עליו אריגת כל הכגד והשפח כל הכגד והשפח כל הכגד טמא מדרם דהוי חבור לג' על ג' שנטמאו קודם אריגת כל הכגד. גמל חוט אחד מתחלתו. מג' על ג' ראשוני שנטמאו מדרם: טהור: כל הכגד מן המדרם: אבל עמא מגע מדרם לפי שנגע בו על ג' ראשוני קודם שנתמעט שיעורו: נטל חוט אחד מתחלתו ואח"כ השלים עליו את כל הכגד טמא מגע מדרם ואע"ג דנתמעט שיעורו קודם שהשלים עליו את כל הכגד. אעפ"כ טמא כל הכגד מגע מדרם. דהאי תנא סבירה ליה בגד שלשה על ג' שנתלק אחר שנטמא במדרם. טמא מגע מדרם. כלקמן בפרקין. הלכך שנתמעט שיעורו דשלשה על שלשה. נשאר עמא מגע מדרם וכשהשלים עליו את כל הכגד הוי בגד מחובר לטמא מגע מדרם וכל המחובר לטמא עמא כמותו. ח וכן כגד שארג בו ג' אצבעות על ג' אצבעות. מלומותם שזה שיעורו לטמא בכל הטומאות כלן חוץ ממדרם. ובבביר מהכי לא מוטמא שסו טומאה שבעולם. ג' על ג' שנתמעט טהור לגמרי. דלא חוי למידי לא לעניים ולא לעשירים. הילכך טהור מכל: הטומאות מ' ועשאו וילון. מסך לפני הפתח. כגון שעשה בו מעשה. שעל ידי כן טהור מן המדרם. לכ"ס ש' מסיפתה. ולכ"ס ש' יקשר. ולרבי עקיבא תשיקבע. כדתנן לעיל בפ' הכרים והכסמות [משנה ו'] : טהור מן המדרם. דבעל תפורה נשכב ומושב אבל לטמאת מגע חוי מפני שהשמש מתחמם בו ומהעטף בשוליו:

וכי באיזה מדרס נגע זקי כלומר האיל וספר מטמאת מדרס כשעשהו וילן הרי טהור לגמרי. ולא נשאר בו טומאה כלל. מידי דהוה אשברי כלים שהם טהורים מטמאתן לגמרי: אלא אם כן נגע בו הזב. אם נגע הזב בוילון זה. מטמאו

טומאת מגע הזב אבל תכה טומאת מדרס שהיתה בו תחלה. אין כאן טומאה כלל. ואין הלכה כרבי יוסי: ושלשה על שלשה שנחלק. בגד שיש בו שלשה טפחים על שלשה טפחי: שנטמא במדרס הזב. ואחר כך נחלק ואין באח' מהן כדי שיעור טומאת מדרס. כהא פליגי תנא קמא ורבי יוסי דתנא קמא סבר טמא מגע מדרס. ור' יוסי סבר טהור לגמרי. אבל בגד של שלש על שלש. שפירש מבגד גדול שהיה מדרס. הכל מודים שמשעת פרישתן מאביהן. מקבלו טומאת מאביהן. ואין הלכה כר' יוסי:

יא בריא ונורר מלח גרסינן. בגד המוטל באשפות. בטל ליה ממורת בגד אלא אם כן אית ביה תרתי שהיא בריא וחזק. וראוי לנרור בו רובע קב מלח. אבל הנמצא בבית הואיל ואינה מושלכת באשפה עדין חשובה היא. וכחד גרידא סגי. או בריא אע"פ שאינו צורר מלח או צורר מלח אע"פ שאינו בריא: רבי יהודה אומר בדקה. לעולם אינו מטמא עד שיהא צורר רובע מלח דקה: וחכ"א אינו מטמא עד שיהא צורר בגסה: אלו ואלו מתכוונים להקל. רבי יהודה סבר דקה צריכה לנרור בבגד בריא וחזק טפי מפני כבדה. שהיא כבדה יותר מן הגסה. הילכך משער עד שתהא מחזקת בדקה להקל עליה שלא תטמא. ורנכן סברי בגסה צריכה בגד יותר בריא. מפני חדודה וקרטותיה בולטים. הילכך משערים בגסה לטמא כדי להקל על הבגד המחזיק מלח דקה שלא יטמא: שוין שלשה על שלשה באשפה לשלש על שלש בבית. כשם ששלש על שלש בבית מטמאות טמא מת. ואין מטמאות מדרס כך שלשה על שלשה באשפה מטמאות טמא מת ואין מטמאות מדרס. דבטלה חשיבותא מאחר שהשליכה לאשפה. והלכה כחכמים בבגד: יב שלשה

דאל"כ אין לו עליו תורת כל. ועיין מ"ש במשנה ה' פ"ט דסקלים ועיין מ"ש במשנה דלקמן: אבל טמא מגע מדרס. והא דפי' הר"ב במשנה ה' פ"ט דזבחים דבגד שנטמא. וקרעו ברובו טהור לגמרי מדאורייתא. (ועיין

א"ר יוסי וכו' באיזה מדרס נגע זה. יא א"כ נגע בו הזב טמא במגע הזב: ושלשה על שלשה שנחלק. טהור מן המדרס. אבל טמא מגע מדרס יא ר' יוסי וכו' באיזה מדרס נגע זה. יא א"כ נוגע בו הזב. טמא מגע הזב: ושלשה על שלשה באשפות. בריא וצורר מלח. כבית. או בריא. או צורר מלח. כמה מלח יהיו צורר. רובע ר' יהודה אומר ברקה. וחכ"א בגסה. אלו ואלו מתכוונים להקל. רבי שמעון אומר שוין שלשה על שלשה באשפות. לשלש עד שלש בבית: יב שלשה

בפ' דלק' משנה ח') ופי' הסוספות דף ל"ה. וכן בפ"ד דחולין דף ע"ג. דהיא דבגד שהוא כלי. וכיון שיש עליו שם כלי וכשנקרע אזיל שם כלי מיניה טהור לגמרי. אבל הכא מיירי בחסיכת בגד דעלמ' ואין שם כלי עליו. ולא סהור ממגע מדרס. אע"פ שטהור מן המדרס. ועוד י"ל דהיא דזבחי' מיירי כשקורע קרעים הרבה ואין בכל א' שלש. ולהכי טהורה לגמרי. אע"פ שכל הקריעות מחוברות בסופן. לאו חבורהו. וכגון שכל קרע וקרע קרע עד רובא של טליה בשפות משלש על שלש. הוי כאלו גמר כל

אחד ואחד עד סופו. ע"כ. וכ"כ הר"ש בפ' דלקמן משנה ח'. וטעמא דת"ק דמתני' דהכא דטומאת בית הסתרים מטמא. וכן הוא בהדיא ספ"ד דחולין דף ע"ג. ועיין לקמן: אר"י וכו' באיזה מדרס נגע זה. כהא הר"ב דבגד של שלש על שלש שפירש מבגד גדול כו'. הכל מודים שבשעת פרישתן מאביהן מקבלין טומאה מאביהן. כיון שיש באביהן כדי לטמא (דכשעת פרישה מאביו אי א' לנמצא שלא יגע מעט. וכשעת פרישה אינו בית הסתרים. ומקבל טומאה מאביו. שיש בו שיעור אב הטומאה רש"י דחולין סס) וה"ל לא פליגי ר' יוסי במטה שנטברה בשרק י"ח. משנה ו'. ובסנדל שנטסק במשנה ד' פכ"ו דפי' הר"ב התם. ושם כתבתי דלהכי מוקי הר"ב והר"ש. וכן התו' דפ' ואלו קשרים (דף ק"ב) למתני' דהתם דאפי' אף כרבי יוסי. משום דהלכתא כותיה דטומאת בית הסתרים אינו מטמא. והשתא קשיא לי טובא אדפסק הר"ב הכא ובמשל' דלעיל דאין הלכה כר"י וכן הרמב"ם לעיל כתב ואין הלכה כר"י. ובזושי' תמוז ג"כ בתקנת ספרים בפ' הרמב"ם ואין הלכה כרבי יוסי. אבל בחבורו ספ"ג מהלכות כלים (הלכה ט'). פסק בהא דמתני' דלעיל ודהכא בפרווייהו כרבי יוסי. והוא נכון אע"פ שהכסף משנה

הוא ליה לכבוד טעם דבבב דלא פסק כת"ק. אולי סתך על המבין. אבל מ"מ קשיא לי הא דמתניתין ו' דהיא פסקה ג"כ הרמב"ם סס (הלכה ז') ואמאי הא אפי' כר' מאיר דכתבתי לעיל סס. ולכן נ"ל דהרמב"ם מתניתין ו' לאו מטעמא דכתבו הר"ב והר"ש דכר"מ אפי' אלא טעמא דהיה מני' שכסם שאם פירש שלש על שלש מבגד גדול אי אפשר לנמצא שלא יגע ולכך טמא מגע מדרס. ה"ל כשנוטל חוט א' משל שלשה על שלשה א' לנמצא שלא יגע בעידו מושכו מן החסיכה מה שאין כן נחלק דמתניתין דהכא דאינו נוגע כלל דאדרבה המחלק קורע וחושך זה לכאן וזה לכאן: יא וצורר מלח. ולא תקרע צבת שינורו בו המלח ויהדקו אותו כמו שיקרה בבגד הכלוי. הרמב"ם (ומה שכתב הר"ב בריא וחזק וראוי כו'. אשרש לקצן בס"ד): או בריא או צורר מלח. ולכאורה יקשה אם אינו בריא היאך יצורר מלח. ולשון הרמב"ם בפירושו כפי' נא' אם שתיבה בריאה. אע"פ שאינה חזקה באופן שתיבה ראויה לצור בה. או שתיבה חזקה אע"פ שתיבה קרועה. ע"כ. והשתא ו"ל הר"ב ברישא וחזק לא דלעיל לשרש. ובריא קאי. הלא אשלפניו וראוי לנרור בו קאי:

ר"ל
א"כ
ס"ל
ג' סס
ה' סס
ו' סס
ז' סס
ח' סס
ט' סס
י' סס
יא סס
יב סס
יג סס
יד סס
ט"ו סס
ט"ז סס
ט"ח סס
ט"ט סס
כ' סס
כ"א סס
כ"ב סס

אם הלכה כל
ב סם הלכה כה
ב סם הלכה כה
ב סם הלכה כה
דמיון פלג
ה סם הלכה כה
ה סם הלכה כה
ה סם הלכה כה
ה סם הלכה כה
ה סם הלכה כה
ה סם הלכה כה

יב ושל וזהו סוד טובה
סי' הר"ב הוא
המשי הכבוע כרמיו בלע"ו עיין
מ"ס פ"ג דפרה מסכה ו'
פרק כה אן שעשה כדור
בפני עלמה
כתב הר"ב וכ"ס כעשה וכו'
וכ"ס מהר"ם ומס"י ונ"ל דמשום
סיפא נקט ברישא לתרויהו"ע כ'
ב בין מוכן בין שאינו מוכן טמא
בשאר טומאה חוץ מן
האדרס שיהי' הוא פחות מג'
טפחים הרמב"ם פכ"ב מה"כ
(הלכה כ"ג) ו"ס הר"ב במגד
קוליי"א בלע"ו וכ"כ רש"י שם
קבוליי"א בלע"ו והרמב"ם
בפירושו כתב שהוא יסד
גרבי יוסי אומר על העור
טהור ונ"ל ל"ג וכן
נמחק בגא"י וכן בגוססות
מהר"ם ליתיה וכן במשניות
ישנים מנוקדים והסברא נוקמת
דלא גרסינן ליה דאם טהור
על העור כ"ס שיהא מטהר ב"כ
על הכבד כדמוכח ממלוגתא
ומי שסנה קן
טהורה (כ"א ל"ג ר' יוסי א')
על העור טהור) מלוגמא בכבד טהורה
ובעור

יב שלשה על שלש שנקרע אסתנו על
הכסא ובשרו נוגע בכסא טהור ואם לאו
טמא שלש על שלש שנמחה ממנה חוט
אחד או שנמצא בוקשר או שני חוטין
מתאימין טהורה שלש על שלש
שהשליכה באשפות טהורה החזירה טמא
לעולם השלכתה מטהרתה וחזרתה
מטמאתה חוץ משל ארגמן ושל זהרית
טובה ר' אומר אף משלת חדשה ביוצא
בהן ר' שאומר כולן טהורין לא דזוכרין
אלא מפני השבת אברה
פרק כח שלש על שלש שנתנה
בכדור או שעשאה
כדור בפני עצמה טהורה אבל שלשה על
שלשה שנתנו בכדור טמא עשאה כדור
בפני עצמו טהור מפני שהתפר ממעטו
ב פחות משלשה על שלשה שהתקינו
לפוק בו את המרחץ לגער בו את הקדרה
לקבץ בו את הרחיים בין מוכן בין שאינו
מוכן טמא דברי ר' א' ר' יהושע אומ' בין מן
המוכן בין שאינו מן המוכן טהור
ג העושה אספגניות בין בכבד בין בעור
על העור טהור) מלוגמא בכבד טהורה
ובעור

יב שלשה על שלשה שנקרע ולא נחלקו הכרעים זו מזו ובשרו נוגע בכסא אם הקרע כל כך גדול עד שכשמימימים הכבד על
הכסא וישב עליו בשרו נוגע בכסא טהור דבעל ליה מורה בגד ואם לאו שאין הקרע כל כך שיגע בשרו בכסא לא בעל מתורת
בגד וטמא שנתה ממנו שכלה ממנו ודוגמתו מהרה שליה על גבי בריאה דתנן לעיל בסוף פ' שלשה תריסין וכשבלה חוט
אחר מבגד שלש על שלש מומלוגתא נחמטע שיעורו וטהור ר' א' שני חוטין מתאימין פירשו רבותי דמתאימין קאי נמי אקשר והכי
קמי' נמלאו בה שני קשרים
מתאימין או שני חוטין מתאימין
משום דאם שני חוטין קשורין זה
אלל זה בכבד אין דרך להיחסם
וכי אמרין בגמ' פרק כלל גדול
(דף ע"ד) אי מתרמי תרי קשרי
בהדי הדדי שרי מדוקטרה חד
ושני חוטין המתאימין שדרך
האריג' שהערב נכנס לתוך הסתי
אין ב' חוטין נכנסים בסדר אחד
אלא במקום שזה נכנס זה יוצא
וכשעטיה שוין נחשב האחד כמו
שאינו החזירה לביט טמאה
דהא סדר אחסבה לעולם
השלכתה מטהרתה כלומר כי
האי גוגא מיטמאה ומיטהרת
אפילו עשר פעמים ביום ארגמן
וזהו טובה חשיבו ולא מבטלה
לכו אשפה (מתורת בגד)
וזהו טובה הוא המשי הכבוע
כרמיו בלע"ו אף מטילות
חדשה כיוצא בהן דוגה כדון
ארגמן וזהו טובה ולא מבטלה
לה אשפה מתורת בגד כלן
טהורין אם הושלכו לאשפה
אכילו ארגמן וזהו טובה לא
הזכרו ארגמן וזהו טובה
ליחלק משאר בגדים אלא השני
השב' אבידה דאם מלאם באשפה
לא אמרו מדעת הסליכה ובעו
הכחה דמפני חשיבותיהו לא מייאשי הכעלים ושאר בגדים דלא חשיבו דאם מלאם באשפה לא בעו הכרעה והלכה כת"ק
פרק כח שלש על שלש שנתנה בכדור כבד של שלש אצבעות על שלש אצבעות שנתנה בתוך כדור פלוט"א בלע"ו או
שעש' כדור שלקח הכבד וכרכו גבול כמין כדור כמו שעושים לתמוקות וטהור שנתנה בתוך כדור לכו שהיא
שמורה שם אבל אם עשאה כדור בפני עלמה טהור לפי שהתפירה ממטטה וטהורה ממדרס אבל טמאה בכל שאר טומאות כדון
כל שלשה שיתמעט ב' לפוק לסתום נקבין שמתרחץ שלא יצא החום ולנער בו את הקדרה לאחת בו את הקדרה כדי לערות
ממנה תוך הקע"ה או לתוך התמחוי בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן בפ' במה מדליקין מוכיח דבהטת בקופסא כולי עלמא
לא פליגי דטמא דהא אחסביה וזרקו לאשפה כולי עלמא לא פליגי דטהור דהא בטליה כי פליגי היכא דתלה אוחו בתוך קוליי"א
בלע"ו או הניחו אחורי הדלת ר' איעזר סבר בין הניחו במגוד שגרא' כזוכן לגבי זרקו באשפה בין הניחו אחורי הדלת שגרא'
כאינו מוכן לגבי הניחו בקופסא לעולם טמא כל זמן שלא זרקו באשפה זר' יהושע סבר לעולם טהור כל זמן שלא הניחו בקופסא
זרקו באשפה וטהור והסם מסיק דהדר ביה ר' עקיבא לגבי ר' יהושע והלכה כר' יהושע ג' אספגניות מחבצות סינשו' מחלב
ושענה וחמאה ושמן וכיוצא בהן וממרחים אותה על הכבד או על העור ונותנים על המכה והיא נמאסת ואין הכבד והעור ראוין
עוד לישוב' ולא לתשמיש אחר מלוגמא חבצות עשויה מקמח והאניס וכיוצא בהן שאדם לועס ונותן על גב המכה ופ' מלוגמא
מלא לוגמא בכבד טהורה לפי שהכבד נעלם ומבטל ותו לא חזי לתשמיש
ובעור

ובעור טמא שאין המלונמא מתדבקת על העור כמו על הבגד ואין העור מתבטל בכך: מפני שהיא נעדרת: לאחר שתיבשה מעל הבגד היא נעדרת ונשמטת מאליה מעל הבגד והולך כל הליכלוך ואין הלכה כרשב"ג: דמציירות טהורות: דלורתן מוכת עליהן שהן מיוחדים

לספרי' בלצד ואינו משמשו אדם: וכל שאינו משמשו אדם: טהור: ושאין מציירות מיוחדים נמו לשאר השמיטין הלכך טמאות: וצ"ש דמטמאין בין מציירות בין שהן מציירות משום דמחשבי מטמאות ספרים משמשו אדם פעמיים נשטח בהם תמיד: אלו ואלו טהורות: דכיון שיחדן לספרים תולא הו' משמשו אדם: ואין הלכה כרבן גמליאל: ה' ככה: מטמאת ספרים שבראש האשה ויש לה טומאת מדרס שפעמים שהיא יושבת עליה: ונתנו על הספר: אם יחד אותו לספר וכרך אותו עליו: טהור מן המדרס: אבל טמא שאר טומאות: חמת נאד של עור: שעשאו שטיח: עור שטוח על הארץ ליטש עליו וחתמת ושטיח

תרווייכו טמאין מדרס: ואפי הכי כיון דשינה מזה לזה ואפילו בלא שנוי מעשה הוה ליה ככלי שנסבר וטהור: אבל מקבל טומאה מכאן ולהבא: תורמל: כלי עור שהרופה מניח כליו לתוכו: הכי גרסי' כסת טעמא מטמאת ומטמאת שעשאו כסת טהור: ולא גרסינן טמא וכך היא גירסת רבותי: וכן מחתו במשנה דווקנית והכי מוכח מן התוספתא וטעמא דבבבא טהור כדתנן בסו"ד זה הכלל לשמו טמא לשם אחר טהור: ומפרש בתוספתא לשי' מכלי פשוט לכלי פשוט: כגון פושטות למטמאת: או ממשפחת לשיטות: ושלא לשמו מכלי פשוט לכלי קבול: ומכלי קבול לכלי פשוט ומכלי קבול לכלי קבול נמו הכל שנוי שלא לשמו וטהור: ואם כן חמת שעשאה תורמל דשניה מקבול לקבול נמי טהור: וכר שעשאו סדין: וסדין שעשאו כר: דהוי שנוי מקבול לפשוט ומפשוט לקבול נמי טהור ואי קשיא אמאי לא ערביניה ומניניה חמת שעשאה שטיח ושטיח שעשאו חמת כהדי הכך כיון דלכהו טהור היא: לא קשיא משום דקא בעי למחדר ולמחני ומנא אחריתי כדתני חמת שעשאה תורמל והוה צריך למחני חמת שעשאה שטיח או תורמל ואינו רוצה לשנות מסדר האחרים: ורוב ספרים גורסים טמא: ואינו יודע ליטש גירס' זו מכוונת: ו מטלית

ובעור טמאה: ר"ש בן גמליאל אומר אף בבגד טמאה מפני שהיא נעדרת: ד מטמאות ספרים: בין מציירות: בין שאינן מציירות: נמאות: כדברי ר"ש: בית הלל אומרים מציירות: טהורות: ושאינם מציירות: טמאות: רבן גמליאל אומר: אלו ואלו טהורות: ה' כפה שהוא טמא מדרס: ונתנו על הספר טהור מן המדרס: אבל טמא נמא מ' חמת שעשאה שטיח: ושטיח שעשאו חמת: טהור: חמת שעשאו תורמל: ותורמל שעשאו חמת: כר שעשאו סדין: וסדין שעשאו כר כסת שעשאה מטמאת: ומטמאת שעשאה כסת: טמא: זה הכלל כל ששינהו לשמו: טמא: לשם אחר: טהור:

ו מטלית

כן אפשר שיצא לו הטעות ממחיתין ו' ששם נשנה ר"א על העור טהור: דמציירות: כחז"ל שכל שאינו משמשו אדם טהור: כדתנן במשנה' פ"ק ט"ו: ושאינם מציירות טמאות: בשאר טומאות חוץ מטומאת מדרס: משני שאומרים

לו עמיו ונעשו מלאכתנו הרמב"ם פכ"ב מה"כ: ה' כפה שהיא טמא מדרס: כחז"ל שפני' שהיא יושבת עליה: ועיין במשנה' ט"ז פכ"ד ועוד עיין בריש פ"ד דזבים: אבל טמא טמא חת: והר"ב כתב שאר טומאות דטומאת מת לא דוקא: כמו שני' הר"ב בריש פכ"ד: וכתבתי שם הטעם בס"ד: חמת שעשאה תורמל וכו': כר שעשאו סדין כו' טמא: והר"ב כתב דגרסינן טהור וכ"כ הר"ש: אבל גירס' הרמב"ם טמא ומפר' כל ששינהו לשמו חס הוי השני כלי' אשר ישתנו היה לו השני' אשר יחדר: עיין ח' כמו החמת והתו מל ששינהו כלי קבול והכר והסדין אשר הן אחד שפאים במדרס: לפי שכן יחד ראיון למשכ' וכן הכסת והמטפח' ולשם

(א' ז"ל אחר) הוא כמו עור של שטיח אשר הוא פשוט ואמנם יטמא במדרס לזד כמו שקדם: והחמת אשר תעמא בשאר טומאות: עוד כתב ולא יטעך אמרו סדין ומטמאת ותחשבם מעור לפי שהכר והכסת כבר יאו של עור וכבר יהיו של בגד ורוב מה שיכולה שם כר וכסת סתם על הבגד עוד כתב ונוסח' התוספת' המשל' בכלי עור מן הפשוט לפשוט טמא מן הפשוט למקבל ומן המקבל לפשוט ומן הקבול לקבול טהור: ובבגד הכל טמא: ע"כ וכן הביא הר"ש סוכן ראיתי (בת' סתא) ברפ"ו מבבא בתרא דמכילתין וצריך לומר דס"ל להרמב"ם דמשנתניו ותוספתא חלוקים הם דלמשנתניו מכלי קבול לכלי קבול נמי טמא: כמו מפשוט לפשוט: דשינהו בכלל כל ששינהו לשמו הן: וטמא וכן בחבורו פכ"ד מה"כ כשהעתיק הקוס' נתחכם להשמיט מקבול לקבול: ואח"כ העתיק משנתניו וכתב חמת שעשאו תורמל או תורמל שעשאו חמת: הרי הן מדרס כשהיו: ותמיהני על הכ"מ שהראה מקום על התוספתא: ולא העיר שבדין מכלי קבול לכלי קבול לא חסד בהתוספתא: עוד יש לדקדק בדברי הרמב"ם דכיון שכתב דכר וסדין: וכן כסת ומטמאת הן ג"כ כולל ששינהו לשמו: לפי שהן יחד ראיון לחשוב מפני מה א"כ הוצרך לזה נומר שלא נעשה לחשוב שהסדין והמטמאת הן של עור: הלא אפי' הן של עור נמי טמא: שהרי הם בכלל ששינהו לשמו: ואי משום דבתוספתא שנינו

ובבגד הכל טמא: א"כ לא היה צריך לזה הטעם שהן יחד ראיון למשכב: ובחבורו העתיק כר של בגד כו' (ועשאהו סדין וכו') או פסת של בגד שעשאהו מטמאת: ולא כתב בו טעם שהן יחד ראיון למשכב: אבל נראה שכובר דכיון שהוא בגד הכל טמא וכדברי התוספתא: ולפי זה הך כלל דלניין לא קאי אדמין ליה כר וכסת שהרי הן של בגד והכל טמא: אלא ארישא מדרס חמת שעשאה שטיח כו' וחמת שעשאה תורמל כו': ועוד ל"ל שלא כתב ואל יטעך כו': לענין טעם הדיון:

אלא

א סס הלכה
ב סס כחז"ל
ג סס פכ"ב הל'
ד סס פכ"ד הל'
ה סס הלכה

רל"ג

אלא להזכיר מהטעם בעלמא שכן (אין) נמלא סדין ומטפח
(שיהיה עור) ויחשוב הטועה שמפני שנשמתו לכר וכסת' והן
של עור' א"כ אף הנה על כרחין של עור הן לוי"א שאם טעות
שעשיתי' שהכר וכסת יהיה של עור הנה הנס ג"כ של כגד

אב חיי' סג"ל
ס' כלים הל"ח
ג שנת' כס'
ר טס פכ"ב ס'
ה טס פכ"ב ס'

ו מטלית שהיא טמאה מדרס' ועלמה בקופה וקופה לאו כר
מדרס היא ומיהו כשעל' בקופה נטמאת הקופה לפי שנגעה
במטלית הטמא מדרס' וכרי היא גבע מדרס' והמטלית
כשנגמז' עלייתה פרת מינה טומאת מדרס' משום דנטלה לגבי
קופה' וקופה לא חזי למדרס' :

מטמא אחד ופוסלת אחד' כדון
כלים שנגעו במדרס' ופירשו' :
דתנן בסוף זבחים' הנוגע במשכב
מטמא שנים' ופוסל אחד פירש'
מטמא א' ופוסל א' דכל זמן שהכלי
נוגע במדרס' חשיבין ליה כאב
הטומאה לענין אוכלים לעשות
ראשון ושני בחולין ושלישי
בתרומה' אבל כשפירש' ה"ל כולד
הטומאה ועושה' שני בחולין
ושלישי בתרומה כלכד דייינו
מטמא א' ופוסל אחד' הפרישה'
למטלית מן הקופה כוה לה
הקופה ולד הטומאה כמו שהיתה
קודם שהפרישה' : אבל המטלית
טהורה' דמכיון שטלחה בקופה
נעשית בקופה' והויא ליה כחתיב'
דוקן שנטלה מן הקופה דטהורה
החסיכה וזמיהו אם אחר פרישה
מן הקופה חישב עליה לישיבה
מקבלת טומאה מכאן ולהבא אם
יש בה כשיעור' טלחה על הבגד' :

ו מטלית שטלייה על הקופה' מטמאה
אחד ופוסלת אחד הפרישה מן הקופה' :
הקופה מטמא אחד ופוסל' אחד' והמטלית
טהורה' טלייה על הבגד' מטמא שנים
ופוסלת אחד' הפרישה מן הבגד' :
מטמא אחד' ופוסל אחד' והמטלית מטמא'
שנים ופוסלת אחד' : וכן הטולה על השק'
או על העור דברי ר"מ' ר' שמעון מטהר' :
רבי יוסי אומר על העור' מטהר' על השק'
מכא' ימפני שהוא אריג' : ז' שלש על שלש
שאמרן חוין מן המלל' דבריר' שמעון' :
וחכ"א' שלש על שלש מכוונת' : טלייה
על הבגד' מרוח אחת אינו חבור' משתי
רווחות זו כנגד זו' חבור' עשאו כמין
גא"ס' ר' עקיבא מטמא' וחכמים' מטהרין'
אמר ר' יהודה בר' אבטלית' אבל בחלוק'
מלמעלן חבור' ומלמטן אינו חבור' :

ח בגרי

כז עיינה שכתבתי בזה בס"ד
פ"ד' אבל בחלוק מלמעלן
חבור ומלמטן אינו חבור' : לשון ר"כ' אבל בחלוק שלובשים
אותו' לעולם היו חבור' אלא א"כ תפורה השפה העליונה וכן
בפי' הרמב"ם' וז"ל הנה היא תהיה חבור' אם לא כאשר יתפור
השפה העליונה אשר ימשך לכד הראש לפי שהיא אז יתלה
הפוכה' ע"כ' וזרין לדחוק דשפה העליונה היינו של החלוק'
שכשהטלייה תפורה בשפה עליונה של החלוק אז מתהפכת'
מה שאין כן בשתפורה בשולי החלוק' שאז היא תלויה כדרכה'
ומלמעלן דקתני במתניתין קאי אטלייה' וכלומר שאם היא
תלויה כדרכה שהיא תפורה בשולי החלוק' שאז היא תפורה
במעלה שלה' ר"ל של הטלייה היו חבור' ומלמטן' היינו שאם
היא מתהפכת' שהיא תפורה בשפה עליונה של החלוק ומפני
שזו מתהפכת' שייך לומר' שהיא תפורה במלמטה שלה' ר"ל
של הטלייה ובל זה דוחק מאוד' ומנאתי בנוסחת ארץ ישראל
בזה הלשון' הנה היא תהי' חבור' : כאשר יתפור השפה
העליונה אשר ימשך לכד הראש' לפי שהיא אז בלה מלמעלה
למטה' אבל אם תפר הרוח של כד מטה אינה חבור' לפי שהיא
אז נתלית הפוכה' עד כאן' והר"ש כתב מלמעלה בכתף' :
מלמטה בשולים' :

לא נכבטלה מטומאת מדרס' ומטמא הבגד' שנים ופוסל אחד
כדון כלים הנוגעים במדרס' כל זמן שלא פירשו' : הפרישה מן
הבגד' : דין הבגד ככלים שנגעו ופירשו מטמא אחד ופוסל אחד
והמטלית הרי היא כמו שהיתה' דלעולם לא נכבטלה'
ומטמאה שנים ופוסלת א' : וכן הטולה מטלית על השק' או
על העור' : כטולה על הבגד ואינה מתכבטלת' : ור"ש מטהר'
קסבר בשק ובעור מתכבטלת האיל ולא מינה' ורבי יוסי סבר
דבשק דאריג כמותה אינה מתכבטלת' אבל בעור דלאו אריג
הוא' מתכבטלת' והלכה כרבי יוסי' : ז' שלש על שלש שאמרן'
דמטמא לענין טומאת מת' ושרן' ונבלה' : חוין מן המלל' : מה
שמשייר האורג בראש' הבגד כשיעור' ז' אלבעות והוא ענף של
בגד קרוי מלל וכיון ששתי לבדו הוא ואין בו ערב' אין מל ערף
לאריג' : ורבתי מסרשי' מלל זה מה שמולל וכופל' התופר במקו'
סחתך מפני החוט' שדרכן ללאת שלא ינאו ותתקלקל התפירה'
מכוונת' והמלל בכלל' טלייה על הבגד מרוח אחת' מטלית
שהיא טמאה מדרס' ותפר אות' על הבגד נאמטו מרוח אחת'
ומשלש רווחות תלויה ואינה מחוברת' בבגד' אינו חבור' ואין
הבגד טמא מדרס' : משתי רווחות זו כנגד זו' כגון שהיא תפורה
מרוח ומערב' ודרוס' ולפון אינה תפורה' או אפכא' : הרי זה
חבור' והבגד' טמא מדרס' : כמין גאס' : שתפורה מרוח ודרוס'
רווחות זו כנגד זו' : בטלית שאינה דרך מלבוש' אלא שכורכה עליו כלכד'
אבל בחלוק' שלובשים אותו' לעולם היו חבור' : אלא א"כ
תפורה השפה העליונה' והלכה כחכמים' :

ח לבגדי

ח בגדי עניים שהם עשויים מחתיכות חתיכות קטנות ואין בכלן חתיכה אחת שיהיה בה ג' על ג'. הרי אלו טמאין מדרם. והאילו ויש בכל הבגד בכללו שלשה טפחים על שלשה טפחים או יותר הרי הבגד כלו טמא מדרם. כיון שנקרע רובה אינו חבור. ואם לטמא הקפה האחד לא נטמא הקפה שאחר: העצים והרכים הבגדים העצים והגסין ביותר כגון הלכדין והמגוסין: והרכין ודקין ביותר כגון השיראין והסריקין: און בהם משום שלש על שלש ואין טמאין טמא ממ ולא שאר טומאות עד שיהיה בהן ג' טפחים או יותר. משום שלש על שלש מהן לא חזי למדי: ט כסת הסבלים הנשאים משאות על כתפן או על ראשן יש להן כסת קטן בראשן או בכתפן. שלא יזיק להן התשואי ופעמים יושבין עליו: משמרת של יין און בה משום מושב שאין יושבים עליו מפני הסמורים: סככה של זקנה טמאה מושב לפי מאי דתנן לעיל בפ' ג' תריסין דסככה של זקנה טמאה טמא מת. דמשמע אבל לא משום מושב. צריך לפרש דשני מיני סככות יש לזקנה. אחת שאינה ראויה לישב עליה והיא טמאה

ח בגדי עניים אף ע"פ שאין בהם שלש על שלשה הרי אלו טמאין מדרם. טלוי שהתחיי בה לקרעה יבין שנקרע רובה אינו חבור. העבים והרכים אין בהם משום שלש על שלש: ט כסת הסבלין טמאה מדרם. משמרת של יין אין בה משום מושב סככה של זקנה טמאה משום מושב. חלוק של יוצאת החוץ העשוי בסככה טהור. העושה בגד מן החרם טהור. ומוזמו. טמא רבי אליעזר בן יעקב אומר. אף העושה בגד מן החרם וכפלו טמא: י סככה שהתחיל בה מפיה. טהורה עד שיגמר את קרקורתה. התחיל בה מקרקורתה. טהורה עד שיגמור את פיה. שבים שלה. טמא בפני עצמו. החוטין שלה טמאין משום חבור. סככה שנקרעה אם אינה מקבלת את רוב השער. טהורה: פרק כט נומי הסדין והסודרין והטרטין והפיליון של ראשי שש אצבעות.

ח אינו חבור כס"ט דמולין דף קכ"ג מיתיה לה ומסיים בה וטהורה וי"א דזנחים דבגד שנטמא וקרעו ברובו דנטהר מדאורייתא לגארי ועיין מ"ש בזה לעיל סכ"ו משנה י. והרבים פי' הר"ב כגון השיראים והסריקין שיראין היינו השיריים דנריש פרק ט' דללא' והסריקין פירש"י בפרק צמח מדליקין דף ד' עשוי מן המשי סרך המתפלל ומצוי במשי וקורין לו במקומינו ויד"ש ע"כ ובפרק הסבלת דף ל"ט כתב נעורק של משי: ט הסבלין פירש הר"ב הנשאי' משאו'. מלשון כשל כח הסבל (כחמיה ד') הרמב"ם: סככה של זקנה טמאה משום מושב. כתב הר"ב לפי מה דתנן לעיל פ"ג תריסין כו' ושם כתב דבחוסיפתא תניא של זקנה טמאה מדרם. ולפיכך אינו עולה תירוץ שני שכתב הרמב"ם דאולי זאת הסככה קטמא משום מושב לבד לא בכל צדדי המדרם אשר הם חמשה כמו שזכרנו בפ"ח משנה ה' וכו'. ועיין בפ"ק משנה ג' גם מ"ש במשנה ד' פכ"ז: י קרקורתה פי' הר"ב כמו קרקרות הכלי דמשנה ב' פ"ב: שבים פירש הר"ב מל' הסבוסים דישיעה ג'. ומסיים הרמב"ם והשרש אללינו תכשיט כל שהוא טמא כמו שנתבאר פי"א משנה ח': טמאין משום חבור פי' הר"ב שאם נטמאת הסככה נטמאו החוטין עמה כו'. ובפי' הרמב"ם בנא"י חסיים ואם נטמאו החוטין בהיותן מחוברין בסככה. נטמאה הסככה. וכך פסק בחבורו פכ"ז מה"כ: פרק כט נומי הסדין: פי' הר"ב נימין היוצאים מן הסדין כו' אם נגע שרץ בנימין וכו'. וכ"כ הר"ש ולפי דטומאת שרץ אף בשלש על שלש להבי נקטו. וה"ה למדרם אם הוא שלשה על שלשה. והרמב"ם סתם ופי' שהבגד כאשר נטמא וכו'. ובחבורו פכ"א מה"כ ביאר וכתב טמא במדרם או בשאר טומאות וגם הר"ב עצמו במשנ' דלקמן בתם וכתב ואם נגע טומאה כו': והפירוש ל' הר"ב סדין שמתעטף בו כולו ומיהני דהא הסליון של ראש חנן. וראיתי להר"ש סליון כמו אפיליון. בפרק

ח מולין קכ"ג
ב זנחים כה
ג מיי' פכ"ד ט
ט
דס פכ"ב הל'
ח סס פכ"ו הל'
ו סס פכ"ג הל'
ז סס הלכה ו
ח סס הלכה י
ט סס הלכה טו
י סס פכ"ג הל' ט

טמא מת וסככה אחרת שעממים יושבת עליה ובה חנן הכא שהיא מטמא משום מושב: חלוק של יוצאות החוץ. תרגו' וזכה נפקת ברא: כסככה. שיש בה חלונות חלונות מעשה רשת ובשרה נראה לחוץ. מן החרם. מן הרשת ובשרו נראה לפיכך טהור: מוזמו. יש בתחית הרשת מעט אריג עשוי כבגד וקריו וזו של רשת: וכפלו שפל את הרשת ותפרה ואין בשרו נראה מתוכה טמא דחשיב כבגד ואין הלכה כרבי אליעזר בן יעקב: י קרקורתה. שולים ותחית. כמו קרקרות הכלים: עד שיגמור את סיה שפפה העליונה. שאינה יורדת לטומאה עד שיגמור את כל מלאכתה: שבים שלה. מלשין הסבוסים והסדרונים. ציור שעושים על הסנכ' לנוי עומד על תחנה ומקיף מאוזן לאוזן ובפני עצמה נתיי חשיב שהוא עשוי להסירו משם ולתת אותו בסככה אחרת: החוטין שלה. שבהן קושרים הסככה על הראש: טמאין משום חבור. שאם נטמאת הסככה נטמאו החוטים עמה. דאלו החוטים בלא סככה לא היו מקבלים טומאה: אם אינה מקבלת את רוב השער. של הראש טהורה:

טמא מת וסככה אחרת שעממים יושבת עליה ובה חנן הכא שהיא מטמא משום מושב: חלוק של יוצאות החוץ. תרגו' וזכה נפקת ברא: כסככה. שיש בה חלונות חלונות מעשה רשת ובשרה נראה לחוץ. מן החרם. מן הרשת ובשרו נראה לפיכך טהור: מוזמו. יש בתחית הרשת מעט אריג עשוי כבגד וקריו וזו של רשת: וכפלו שפל את הרשת ותפרה ואין בשרו נראה מתוכה טמא דחשיב כבגד ואין הלכה כרבי אליעזר בן יעקב: י קרקורתה. שולים ותחית. כמו קרקרות הכלים: עד שיגמור את סיה שפפה העליונה. שאינה יורדת לטומאה עד שיגמור את כל מלאכתה: שבים שלה. מלשין הסבוסים והסדרונים. ציור שעושים על הסנכ' לנוי עומד על תחנה ומקיף מאוזן לאוזן ובפני עצמה נתיי חשיב שהוא עשוי להסירו משם ולתת אותו בסככה אחרת: החוטין שלה. שבהן קושרים הסככה על הראש: טמאין משום חבור. שאם נטמאת הסככה נטמאו החוטים עמה. דאלו החוטים בלא סככה לא היו מקבלים טומאה: אם אינה מקבלת את רוב השער. של הראש טהורה:

פרק כט נומי הסדין. נימין היוצאים מן הסדין והן חוטים שרגילים ללכת מן האריגה בין מן הדדים בין מלמעלה בין מלמטה. אם נגע שרץ בנימין נטמא הסדין והוא שיגע בתוך השיעור המפורש במתניתין. וכן אם נגע שרץ בסדין נטמאו הנימין עד מקום השיעור המפורש ומהן טהורים. שאין הנימין חבור לכל כבגד אלא עד מקום השיעור המפורש בהן: טרטין. כמין טבעים: פוילן. שדין שמתעטף בו כולו: פקסין.

אם הלכה
ספיקא דהא
פירוש דהא
ג' ד' ח' ט'
ג' ח' ט'
ד ט' ח' ט'
ה ט' ח' ט'

בפרק כל כתבי תני ליה גבי י"ח כלים ע"כ ומה הוא שיאל לו להר"ב לפי שמאל שם דף ק"ך ספיר"י פליון סיון להשטף בו כולו אך בכאן א"ל לפי כן ועוד דהתם במשנה ד' מנה הר"ב י"ח כלים וכשתדקק בדבריו שמאל שבמקום פליון ומעטורת שבגמרא כתב

מלפניו וטלית קטן שמכסין בו ראשו ובמסנה ב' פ"ק דשבת כתב הר"ב מעטורת של ספרים סודר שנותן המהלך על ברכיו כו' וכשאר א"כ מלפניו במקום פליון וכיוצא בזה פי' הרמב"ם בכ"ץ שכתב פליון של ראש הוא המשמש אשר ישימו הגשמים על ראשן ע"כ ובאופן י"ח כלים קצתים מלפניו ועיין מ"ש עוד ברפ"ח דנדה:

פקרסין כתב הר"ב כמו אפקרסו כי דפיק ואלו מגלחין בגמ' דף כ"ב ויה"ש הביא מן המשנה הקשר שבפרקטיט שבגמרא במשנה ד' פ' בתרא דמקואות: כפה של זקנה לשון הרמב"ם כן שמו כיפה של זקנה לא שיש אחר של ילדה כמו שיש עשן שנקרא בער' שיי"ב לפי ג' ע"כ בגמ' רומשו' כך בהכרח פכ"א כתב כפה של

ראש והגומדין פי' הר"ב כדכתיב ולה שני וגו' שופטים ג' פונדא פי' הר"ב שני פירושים ועיין בלשוננו סוף פ"ג דסנה' וסוף ברכות: ב' שלש כסות של זמר כו' כתב הר"ב דיותר על מנין זה לא הוה חבור לא לטומאה ולא להווייה ותימה לפרש כן דהא תנן כסיפא יתר מכאן חבור לטומאה ואין חבור להווייה ואין לומר דסיפא לא קאי אלא מחלוק אחד ולהלן דא"כ בריש לא תני ולא מיד' אלא מונה והלך וזה דבר שאין לו סמך וכן מפורש בפי' הרמב"ם דיתר מכאן דסיפא קאי אכולו' ובחבורו פרק י"ב מהלכות פרה העתיק חבור לטומאה ולהווייה יתר מכאן כו' קודם חלוק אחד כו':

סובריקין כאות דמפרשי בתראי שכתב הר"ב הוא מפרש גם כן בפי' דשבת משנה ד' גבי י"ח כלים דכתיב ידים שכתב הוא בתקום שני סופרקים דהתם בגמרא: חרוב אחד וכו' חבור כו' אפילו הן ארוכין ביותר או רחבין ביותר כל שהן הרמב"ם פי"ב מה' פרה: ג' חוט המשקולת פי' הר"ב הבגדים כו' ועיין בפירושו בסמוך על ושל בגדים כו': אם רצה לקיים פי' הר"ב אע"פ שהוא רחב כו' וכן פי' הרמב"ם וכל דקנה מסרך סריך בלישנא דמתמיתין דסוף פרקין: ה' של

מעט היו חבור: ד' חוט מאזנים חוט שאוחזים בו המאזנים כשהם שוקלי' בקוור' יאומר טפה טהור' א"ל יד הקדור גדול כל כך שיוציא טפה לאחר ידו לא חשיב יד לפי שחזקו לו למלאכתו וכלהי' כגו' שהוריק פי' מורי ואין הלכה כר"י:

של אפקרסין עשר נימי סגוס והררוד והחלוקיהטלית יג' אצבעות נימי כפה של זקנ' והגומדין של ערביין והקילקין והפונד' והמו' ופרת' והפרגוד' נימיהן כל שהן: ב' ג' כסתות של צמר ישיש של פשתן שלשה סרינין: י"ב מטפות יב' סובריקין חרוב אחד טלית אחד קלובקין אחד חבור לממאה ולהויה יתר מכאן חבור לטומאה ואין חבור להווייה רבי יוסי אימר אף לא לטומאה: ג' חוט המשקולת שנים עשר של חרשין שמנה עשר של בניין חמישים אמר יתר מכאן אם רצה לקיים טהור' של סידין ושל ציירין כל שהן: ד' חוט מאזנים של זבים ושל שוקלי ארגמן טוב שלש אצבעות: יד הקורדום מאחריו שלש אצבעות רבי יוסי אימר טפה טהור: החוט

פקרסין כמו אפקרסות ואינה מעכבת דפרה ואלו מגלחים והוא לבוש התחתון ופתוח מכתפיו וכשלוש קושרו: סגוס בגד של זמר עב וכולו ציניות וקורים לו בערבי אלגורנו"ים רדיד עיף דק שהאשה מכסה בו ראשה ומכס בעינה תרגום ירושלמי רדידא: ג' זולין בגד

שהוא אמה על אמה ומכסין הערבי' חוטמן ופי' בזמן הקור' ופירוש גומד אמה כדכתיב ולה שתי פיות גומד ארכה: קלקון אריג של עמר ויש לו נימין: פונדא יש מפרשים אזור חלל ורוב' ויש מפרשים הבגד הקחחון שנותני' על הבשר לשמור שאר הבגדים שלא יטמאו בעיה: מעטרת קרבוס (מלכא ח' כד) ויתפס' בלפ' וישתני' במעטרת סודר שמעטפי' בו הראש: פרגוד מסך שחולין על פתחי המלכים: כל שהן בין רב בין מעט הוה חבור וכלהו אחרים שיעורן מפורש כשיעור הוי חבור מה שיתר מכשיעור לא הוי חבור לא לטומאה ולא להויה: ב' שלש כסות של זמר תפורות זו ע"ז כשלל של כובסין א"כ ארובות יחד כעין האורגים מפות שדרך להניח

הפרש בין מפה למפה ומחבורות בחושי הספי ואין בו ערבי' וכל כגו' דתנן הכא כל א' צמנינו או פחו' הוה חבור ואם נגע' טומא' בא' מהן נטמאו כלן ואם היו טמאין והוה מאפר הפרה בא' מהן נטהרו כלן ויותר על מנין זה לא הוה חבור לא לטומאה ולא להויה: סובריקין אית דתני ספריקין אית דמפרשי מכנסים ואית דמפרשי כמין בתי ידים ומלמר שמלבישים בהם את הידים ומכנסים בהם הגרועות עד האצילים: ג' חוט פרה כסות עבה של זמר שלובשים בעת הקרירות: חבור לטומאה ואינו חבור להויה לחומר' אם נגע טומאה באחד מהן הוה חבור ונטמאו כלן ואם הוה אחד מהן לא הוה חבור ולא טהור אלא אותו שהו' עליו בלבדו רבי יוסי אומר חף לא לטומאה ואין הלכה כרבי יוסי: ג' חוט המשקולת הבגדים משויקים בידם חוט ובראשו עופרת ומורידים אותו כנגד הכותל לראות שלא יחא עקום: חרשין גרון של עץ ושל בגדים: הבגדים החומות הגבוהות והגדולות וחוט המשקולות דרישא דלא הוי אלא שנים עשר מ"ירי' במיוחד לכניית קטנים: יתר מכאן יומר ממדות אלו שנתנו הכתובים בכל אחד ואחד אע"פ שהוא רחב בקומו' טהור אותו העודף על המדה ולא הוי חבור לכלי: ושל סידים הטחים פני הכותל בסיד וגם הם צריכים למשקולת וכן הציריים שמציירים צורה בכתלים: כל שהן חוט מאזנים חוט שאוחזים בו המאזנים כשהם שוקלי' בקוור' יאומר טפה טהור' א"ל יד הקדור גדול כל כך שיוציא טפה לאחר ידו לא חשיב יד לפי שחזקו לו למלאכתו וכלהי' כגו' שהוריק פי' מורי ואין הלכה כר"י:

ה יד הקדרום מלפניו דרך האוחז ביד הקדרום כשראה לחתוך בו אינו אוחז ממש בראש הקתא שמא יחליק ויפול מידו אלא מניח מעט לאחרי ידו והשיעור שיש בין יד האדם לברזל קורא מלפניו והיוצא לאחרי ידו קורא מאחוריו כאיד' צבא וזהו דלא מפרש צבא זו

דין שלפניה ושל אחריה משום דהכא חשיב הכך דשיעורן טפח וצאיך צבא חשיב הכהו דשיעורן שלש אצבעות סרגול מחוגה קומפס'ו בלעז וההרשים זריכים לו לעשות בו צורות עגולות ומקבת פטיש של ברזל שראשו ח' וכו' כוקבי' ופוסלי' את האבנים ועל שם כך נקרא תקבת ו'ל' מקר' היא ומקבת הגרון כל כלי ברזל : מסתמי אבנים לשון פתומי חותם : ו של זמרים מוכרי זמר . וטעמא דהכך שיעורן בטפחים מסני טפוסם בהן בשמי ידיו . וביינו נמי טעמא דכל הכך ידות דלקמן ששיעורן בטפחים וכל אופן שיעורן טפח לפי שדרכו לאחוז בהן בידו אחת : מקור . קורנם חד שמנקרים בו הרחים ועל שם שמנקרים בו קרוי מקר' יד המעלד של לגיונות גרסינן . והוא כלי מכלי הרזאמים וראשו עגול ונושאים אותו אנשי המל

ה של בעלי בתים כלומר או של בעלי בתים ובס"ט דב"ב דף פ"ט מיימי לה . וגרסי' בהדיא ושל ב"ב . וכן העתיק הרמב"ם בסכ"א מה"כ (הלכה ה') שירי יד הפרגול . כל שכן רגילים לקרות שירי יד וכו' אך דמתניין

ו' ח' דקרי להו נמי בל' שירי . והרמב"ם בס"ך מה' כלים (הלכה י"ב) העתיק שירי הפרגול . אבל מהר"ם כתבו ו'ל' יד הפרגול שניט' ונשתי' בו כשיעו' טפס היו חבור : מקבת כתב הר"ב לשון מקרא הוא ומקבת וגו' . מלכיס א' ו' ו' : ויד המעלד של לגיונות . פירש הר"ב כלי מכלי הרזאמים על פתומת (קופס) הרמב"ם . וזה פירושו שכתב הר"ב במעלד בריש פי"ב דשבת . ומהר"ם גורם של גפית . ופיר' שמתקנים בו גפית :

ה"ה חוט מאזנים של בעלי בתים . טפח . יד הקדרום מלפניו . טפח . שירי יד הפרגול . טפח . יד מקבת (של יד גמ' ל"ג) של מפתחי אבנים . טפח : חוט מאזנים של צמרים ושל שוקלי זוככי' . טפחים יד המקר' טפחים יד המעצד של לגיונות . טפחים יד הקורנס של זהבים . טפחים . ושל חרשין שלשה טפחים : ו' שירי הדרבן מלמעלן . ארבעה . יד הכרדי . ארבעה . יד הקדרום של גכיש . חמשה . יד בן הפטיש חמשה . ושל הפטיש . ששה . יד הקדרום של בקוע ושל עדיר . ששה . יד מקבת של סתתין ששה : ה' שירי חרחור מלמטן . שבעה . יד מגריפה של בעלי בתים . בש"א שבעה . ב"ה אומרים . שמנה . של סידרין . בש"ש אומרים . רישעה . יב"ה אומרים . עשרה . יחר מבאן . אסרצה לקיים . טמא . יד משמשי האור . כל שהוא :

פרק ל

במלחמה ובערבי קורים לו טברחין : של זהבים המכס על זהב לעשות טסין דקין ושל חרשים . של ברזל : ו' שירי הדרבן מלמעלן המרדע ראשו אחד יש בו ברזל בעין מרצע שבו מלמד הסרה לתלמיה והוא קרוי דרבין ובראשו השני ברזל רחב מחודד לחתוך בו שרשים ושמו חרחור . ושיעור יד המרדע למעלה ללד הדרבן ארבעה טפחים חשיבים חבור . ולמטה ללד החרחור שבעה טפחים הסמוכים לו היו חבור כדלקמן . ומה שהוא יותר מארבעה ללד הדרבן ושבעה ללד החרחור . אינו חבור . ואם נבעה שם טומאה ל' נטמא לא החרחור ולא הדרבן : בדיד' . כלי ברזל שבו חופרים גומות סביב האילן כדי שיחזיקו עימיהן . ועל שם הגומות שקורין כד דין נקרא הכלי החופר בהן בדיד' : של נכוש . פטיש שמקישים בו על האבנים ומשברים אותן . בן פטיש הפטיש הקטן קרוי בן פטיש והגדול שמו פטיש : של בקוע קדרום . שבתקע' בו עלים : של עדר . שחופרים בו הקרקע לזריפה . כמו אשר במעדר ועדרון (ישעיה ו') : של סתמים . חוצבי אבנים והתקעים ומשוין אותן : ח' מגרסה . שגורפו' בה תגור וכירים או הטיע' תרגום יעים מגרוסייתא : ושל סידרים . שגורסים בה את הסיד : יתר מכן . יותר ממדות אלו שגנו חכמים ביד המגריפה . אס רוצה בקיום זה האורך פיתר' טמא' . ר"ס נטמא הכלי . וכן אם נבעה טומאה בכל שאורך של יד טמא הכלי עמו . דהוי חבור לכלי : יד משמשי ה' ר' : כגון יד של שסוד ואסכלה ומרחשת וע"י האור :

דהכא . ע"כ . וכן הרמב"ם פ"ך מה"כ (הלכה ט"ז) כתב שחופרין בו ביררין של מיס : של נכיש ל' הר"ב פטיש שמקיש' בו על האבנים בו' . כ"כ בס' הרמב"ם . אבל בנא"י מלאחי נכוש הוא אשר מנקה עקרי האילנות . ופטיש הוא עגול אשר ישברו בו האבנים וכן פטיש בו' . ע"כ . וזה נראה לפי שמוצא כמה פעמים במשנה וגמ' לשון נכוש . והוא ענין נקרה וחסיר כמו בס' דשבת משנה ו' ב' ובס"ט דב"מ משנה ד' . ובבבליים פ"ב משנה ה' ח"ל הר"ם של פטו שמתכס בו' כמו מתכס בשוויין דהסוכה את הפועלים (דף פ"ט) : ח' בית שמאי אומרים ו' . ובית הלל אומרים שתנה וכו' וכן אתשל בני מדרשא לעין הויה אתשל דהווי בית הלל לקולא' ומש"ה לא חמי להו בעליות . בהדי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל . וכמה רבות כתיב' במשנה ד' פ"ח דברכות : יד משמשי האור כל שהוא אפי' הכי' יד שלבן בתכלית תאריכות הנה הן יטמאו . כי האדם צריך לבן להתרחק בו מן האש . והשרש בזה כולו שכל מה שיעזרו בו בשימוש הכלי . הנה הוא יטמא בהטמאות הכלי מהומרו יס' בתגור אשר בכלל הכלים וטמאים יהיו לכם . ובלא הקבלה . לכם לכל שבצרכיכם . לפי מה שהעבאר בס"ה מנא' המסכתא . הרמב"ם . וכ"כ שם הר"ב במשנה ב' :

פרק ל דטבלא

והאסקוטלא כחכ"ב הכה מירי בקערה פשוטה כו' לא שמחסיק מחובר לה בית קבול קטן המשמש כשכוסים הכלי על פניו כו' וכ"כ הר"ס כ"ג שהוא ראוי להשתמש בו כשכוסין הכלי על פניו אבל מתחלה לא נעשה לכך

וה"ל הרמב"ם יעשו כשולי הכלי טפה עגולה היא גבהה כמו אלב' ליטב הכלי שיבה מתוקת ע"כ ועיין ברמב"ן :

ב אסקולריא פי' הר"ב

מראה של זכוכית שהאשה רואה בה את פניה ופי' זה פתוחו בלשון אשכנז שפי' ל' והרמב"ם מפרש המלה שהוא סם מורכב וז"ל אסקולריא הוא המחיצה אשר יעשה לראות מאחוריו הצורות והוא אללי מלה מורכבת ספק ראיה וזה שראה אחורי המראה שהוא זכוכית או מן שום או תן דבר שאר ספירי לא יראה בתקומו האמיתי כמו שהבאר בתוספת הכתובים וכן לא יראה על שעורו האמיתי ע"כ ולפי זה פתוחו כל אשכנז בר"ל ובאיוז כח י"ז לא יערבנה זה זכוכית מתורגם דהכא ואסקולריא :

ג נפגם בו שלש צדדיו וכן גרם הר"ב והר"ס וגם הראב"ד גורם כן כפי"ב מה"כ וג"א שלש וכך גורם הרמב"ם ומפ' שהוסר מן

המקף עלמו יידיה שלש גבה (ברוב היקף) ובחבורו פי"ב מה"כ כתב בספק נפגם בו שלש היקפי צדדיו גובהו ומחסיק גורם ג"כ ג' אבל גורם כחובו בכ"ף זכתה נפגם בו ג' קנימות כלו נפג' רובו וטהור אע"פ שאינו מפור' המים ד' צל' חיות קטנה שניטל פיה טמאה כ"ל הטעם משום כיון דקטנה היא אינו משום זה כל כ"ף שז"נ וגם יכול להוליכה בקל ואינו ירא שזא ישפך השמן אבל גדולה שמשום זה הרבה שמן והיא כבדה וירא מן ישפך השמן כשניטל פיה אינו משתמש בה עוד מה"ס : של פליטין פי' הר"ב של שזן אפרסמון : ובתוספת ג' פי' דעת מפרש מור. שז"רין מוסקא וכן פי' הרמב"ם הסם והכ"ף ומסיים נמי או שאר מיני הבוסס וראויה לרש"י דמפרש הסם כמ"ס הר"ב בכאן :

והאפרבם פי' הר"ב כלי עשו לרחים וכ"פ ספיר ועיין מ"ס שם : של זכוכית טהורה ולזה הוא טהור

ירק בשלח ובחומץ ומימין אמתן סה להתיקים אפרסם כלי

פרק ל כ"א

זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאי' גשברו טהורין ועשה מהן כלים מקבלין טמאי' מכאן ולהבא ה"טבלא והאסקוטלא של זכוכית טהורין אם יש להם לזכוכית טמאים שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינו לתשמיש טהורין קירטסן או שפון שופין טמאין ב' אסקולריא טהורה ותמחוי שעשאן אסקולריא טמאי' יאם מתחלה עשאו לשם אסקולריא טהור' תרוד שהיא גותת על השולחן יאם מקב' כל שהוא טמאי' ואם לאו ר' עקיבא מטמא ר' יוחנן בן גורי מטמא ג' כוס שנפגם רובו טהור נפגם בול' א שלש) ג' ברובו טהור ר"ש אומר אם מפור הוא את רוב המים טהור' ניקב ועשאו בין כבעין בין בפת' טהור רבי יוסי אומר כבעין טמאי' וב' טהור : ד' צל' חיות קטנה שניטל פיה טמאה ונדולה שניטל פיה טהורה של פליטין שניטל פיה טהורה מפני שהיא סורחת את היד לגינין גדולים שניטל פיהן טמאין מפני שהיא מתקן לכבשן והאפרסם של זכוכית טהורה :

אמר

ונספק מה שכתבו לפי שמתין עד ואינו עומד ר"ע מטמא הואיל ויש לו בית קבול והלכה כר"ע ג' כוסים של זכוכית שנפג' רובו טהור דחשיב שבר כלי נפגם בו שלש צדדיו שהלש גמיון עומדות צדדיו של כוס ולא בתעשור טהור אע"פ שאינו מסור אף רוב המים : אם מסור הוא את רוב המים טהור אבל במיעוץ זא ואין הלכה כר"ע : כבע' בדיל רבי יוסי אומר כבע' עזא דהכל הי"ך אחר המעמד שזצוב כלי מתכות ואין הלכה כר"י דלוחות כעין של זכוכי' שלגיש להן גזאר חרוש : טבלא פי' שניטל צוארה : ובגדולה שאינה יכולה ליטל בידו אצת אלא בשתי ידיו קרויה גדולה ושיכולה ליטל בידו אחת קרויה קטנה : של פליטין של שזן אפרסמון : טהורה דמו לא חזיא למלאכה : מטמי היא סורח' אצ' יוד' אצ' לפת ידו ל זוכה לקחת מן הפליטין להריח בו יוד' נסרכת ונשרעת ונקראת סורחת כמו סרכת בכ"ף ל' סרכא : לגינין גדולים יצמו כדון גדולים מתקן לכבשים שכובשים בן

פרק ל כ"א זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאי' גשברו טהורין ועשה מהן כלים מקבלין טמאי' מכאן ולהבא ה"טבלא והאסקוטלא של זכוכית טהורין אם יש להם לזכוכית טמאים שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינו לתשמיש טהורין קירטסן או שפון שופין טמאין ב' אסקולריא טהורה ותמחוי שעשאן אסקולריא טמאי' יאם מתחלה עשאו לשם אסקולריא טהור' תרוד שהיא גותת על השולחן יאם מקב' כל שהוא טמאי' ואם לאו ר' עקיבא מטמא ר' יוחנן בן גורי מטמא ג' כוס שנפגם רובו טהור נפגם בול' א שלש) ג' ברובו טהור ר"ש אומר אם מפור הוא את רוב המים טהור' ניקב ועשאו בין כבעין בין בפת' טהור רבי יוסי אומר כבעין טמאי' וב' טהור : ד' צל' חיות קטנה שניטל פיה טמאה ונדולה שניטל פיה טהורה מפני שהיא סורחת את היד לגינין גדולים שניטל פיהן טמאין מפני שהיא מתקן לכבשן והאפרסם של זכוכית טהורה :

פרק ל כ"ב

זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאי' גשברו טהורין ועשה מהן כלים מקבלין טמאי' מכאן ולהבא ה"טבלא והאסקוטלא של זכוכית טהורין אם יש להם לזכוכית טמאים שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינו לתשמיש טהורין קירטסן או שפון שופין טמאין ב' אסקולריא טהורה ותמחוי שעשאן אסקולריא טמאי' יאם מתחלה עשאו לשם אסקולריא טהור' תרוד שהיא גותת על השולחן יאם מקב' כל שהוא טמאי' ואם לאו ר' עקיבא מטמא ר' יוחנן בן גורי מטמא ג' כוס שנפגם רובו טהור נפגם בול' א שלש) ג' ברובו טהור ר"ש אומר אם מפור הוא את רוב המים טהור' ניקב ועשאו בין כבעין בין בפת' טהור רבי יוסי אומר כבעין טמאי' וב' טהור : ד' צל' חיות קטנה שניטל פיה טמאה ונדולה שניטל פיה טהורה מפני שהיא סורחת את היד לגינין גדולים שניטל פיהן טמאין מפני שהיא מתקן לכבשן והאפרסם של זכוכית טהורה :

אמר

ונספק מה שכתבו לפי שמתין עד ואינו עומד ר"ע מטמא הואיל ויש לו בית קבול והלכה כר"ע ג' כוסים של זכוכית שנפג' רובו טהור דחשיב שבר כלי נפגם בו שלש צדדיו שהלש גמיון עומדות צדדיו של כוס ולא בתעשור טהור אע"פ שאינו מסור אף רוב המים : אם מסור הוא את רוב המים טהור אבל במיעוץ זא ואין הלכה כר"ע : כבע' בדיל רבי יוסי אומר כבע' עזא דהכל הי"ך אחר המעמד שזצוב כלי מתכות ואין הלכה כר"י דלוחות כעין של זכוכי' שלגיש להן גזאר חרוש : טבלא פי' שניטל צוארה : ובגדולה שאינה יכולה ליטל בידו אצת אלא בשתי ידיו קרויה גדולה ושיכולה ליטל בידו אחת קרויה קטנה : של פליטין של שזן אפרסמון : טהורה דמו לא חזיא למלאכה : מטמי היא סורח' אצ' יוד' אצ' לפת ידו ל זוכה לקחת מן הפליטין להריח בו יוד' נסרכת ונשרעת ונקראת סורחת כמו סרכת בכ"ף ל' סרכא : לגינין גדולים יצמו כדון גדולים מתקן לכבשים שכובשים בן

פרק ל כ"ב זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאי' גשברו טהורין ועשה מהן כלים מקבלין טמאי' מכאן ולהבא ה"טבלא והאסקוטלא של זכוכית טהורין אם יש להם לזכוכית טמאים שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינו לתשמיש טהורין קירטסן או שפון שופין טמאין ב' אסקולריא טהורה ותמחוי שעשאן אסקולריא טמאי' יאם מתחלה עשאו לשם אסקולריא טהור' תרוד שהיא גותת על השולחן יאם מקב' כל שהוא טמאי' ואם לאו ר' עקיבא מטמא ר' יוחנן בן גורי מטמא ג' כוס שנפגם רובו טהור נפגם בול' א שלש) ג' ברובו טהור ר"ש אומר אם מפור הוא את רוב המים טהור' ניקב ועשאו בין כבעין בין בפת' טהור רבי יוסי אומר כבעין טמאי' וב' טהור : ד' צל' חיות קטנה שניטל פיה טמאה ונדולה שניטל פיה טהורה מפני שהיא סורחת את היד לגינין גדולים שניטל פיהן טמאין מפני שהיא מתקן לכבשן והאפרסם של זכוכית טהורה :

פרק ל כ"ג

זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאי' גשברו טהורין ועשה מהן כלים מקבלין טמאי' מכאן ולהבא ה"טבלא והאסקוטלא של זכוכית טהורין אם יש להם לזכוכית טמאים שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינו לתשמיש טהורין קירטסן או שפון שופין טמאין ב' אסקולריא טהורה ותמחוי שעשאן אסקולריא טמאי' יאם מתחלה עשאו לשם אסקולריא טהור' תרוד שהיא גותת על השולחן יאם מקב' כל שהוא טמאי' ואם לאו ר' עקיבא מטמא ר' יוחנן בן גורי מטמא ג' כוס שנפגם רובו טהור נפגם בול' א שלש) ג' ברובו טהור ר"ש אומר אם מפור הוא את רוב המים טהור' ניקב ועשאו בין כבעין בין בפת' טהור רבי יוסי אומר כבעין טמאי' וב' טהור : ד' צל' חיות קטנה שניטל פיה טמאה ונדולה שניטל פיה טהורה מפני שהיא סורחת את היד לגינין גדולים שניטל פיהן טמאין מפני שהיא מתקן לכבשן והאפרסם של זכוכית טהורה :

אמר

ונספק מה שכתבו לפי שמתין עד ואינו עומד ר"ע מטמא הואיל ויש לו בית קבול והלכה כר"ע ג' כוסים של זכוכית שנפג' רובו טהור דחשיב שבר כלי נפגם בו שלש צדדיו שהלש גמיון עומדות צדדיו של כוס ולא בתעשור טהור אע"פ שאינו מסור אף רוב המים : אם מסור הוא את רוב המים טהור אבל במיעוץ זא ואין הלכה כר"ע : כבע' בדיל רבי יוסי אומר כבע' עזא דהכל הי"ך אחר המעמד שזצוב כלי מתכות ואין הלכה כר"י דלוחות כעין של זכוכי' שלגיש להן גזאר חרוש : טבלא פי' שניטל צוארה : ובגדולה שאינה יכולה ליטל בידו אצת אלא בשתי ידיו קרויה גדולה ושיכולה ליטל בידו אחת קרויה קטנה : של פליטין של שזן אפרסמון : טהורה דמו לא חזיא למלאכה : מטמי היא סורח' אצ' יוד' אצ' לפת ידו ל זוכה לקחת מן הפליטין להריח בו יוד' נסרכת ונשרעת ונקראת סורחת כמו סרכת בכ"ף ל' סרכא : לגינין גדולים יצמו כדון גדולים מתקן לכבשים שכובשים בן

פרק ל כ"ג זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאי' גשברו טהורין ועשה מהן כלים מקבלין טמאי' מכאן ולהבא ה"טבלא והאסקוטלא של זכוכית טהורין אם יש להם לזכוכית טמאים שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינו לתשמיש טהורין קירטסן או שפון שופין טמאין ב' אסקולריא טהורה ותמחוי שעשאן אסקולריא טמאי' יאם מתחלה עשאו לשם אסקולריא טהור' תרוד שהיא גותת על השולחן יאם מקב' כל שהוא טמאי' ואם לאו ר' עקיבא מטמא ר' יוחנן בן גורי מטמא ג' כוס שנפגם רובו טהור נפגם בול' א שלש) ג' ברובו טהור ר"ש אומר אם מפור הוא את רוב המים טהור' ניקב ועשאו בין כבעין בין בפת' טהור רבי יוסי אומר כבעין טמאי' וב' טהור : ד' צל' חיות קטנה שניטל פיה טמאה ונדולה שניטל פיה טהורה מפני שהיא סורחת את היד לגינין גדולים שניטל פיהן טמאין מפני שהיא מתקן לכבשן והאפרסם של זכוכית טהורה :

ירק בשלח ובחומץ ומימין אמתן סה להתיקים אפרסם כלי

ט"א

עשו לרחמי: שרמח מלמעל: וקצר מלמט' בשוליו ונכותני' כו' חטין הרב' בפעם א' והן יורדי' מטט מטט לתוך הרחי' ונטחנו' סס ולגמתו מלגיו בריוס חגיג' ד'ג' עשה אונך כאלרכס' שמכתי' הרב' ומוציא קמע: אשריך כלים: מס' כלים: שכנסת בטומא' יצאת בטכרה: מחלקת באבות הטומאות ומסיימת הארכס' של זכוכית טהורה:

לפי שכלי זכוכי' לא יטמ' מקן רק המקבלין כמו סנובר: הרמב"ם: מליקא לה סככת כלים

מליק מסכת כלים

גשלתה מסכת כלים

אמר רבי יוסי אשריך כלים שנכנסת בטומאה יוצאת בטרה:

הביא אחר כלים אהלות. וענינה לדבר על טומאת הבת ודקרים ואת דפסכת' בשביל שהיא קשה בכל הנוטאות הרמב"ם:

מסכת אהלות

מסכת אהלות

פ"א שנים טמאים במת א' טמא טומאת ז'ין כולה מתני' מפרש לה ואולי: אדם הנוגע במת טמא טומא' שבע' דכתי' (במרב' י"ט) הנוגע במת לכל נפש אדם יטמא ז' ימים: לפי שהוא נעשה אב הטומאה שהמת אבי אבו' הטומאה

פ"א ואדם הנוגע בו טמא טומא' ערב' כתב הר"ב אצל חכמי' בזרו על הנוגע בטמ' מת בעודו מחובר כו' כ"כ הרמב"ם: והוא דכתיב (במ' ב' י"ט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא' לאו לסומרא דיטמא' כסתם טומא' מת לא יטמא' עד הערב קאמר: דכתיב והגעש הנוגעת הטמא עד הערב יכ"מ ס"ה מהט"מ: ועיין מ"ש ברש"י.

מסכת אהלות

מסכת אהלות

הוא: אדם הנוגע בו טמא' טומא' ערב' דכתי' (שם) והגעש הנוגעת טמא' עד הערב' לפי שהוא נעשה וכל טומא' וכל ולד הטומא' וכל וכל וכל וכל וכל על הנוגע בטמ' מת בעודו מחובר למת. יסייה טמא שבע': כ כלים הנוגעים במת וכו' בין כלי מתכות בין כלי שטף. ובגדים. מיטמאין כמת עצמו דכתי' (שם) בחלל חרב או במת. חרב הרי הוא כמת והוא הדין לשאר כל הכלים הלכך כלים הנוגעים במת נעשים אבי אבות. וכלים בכלי' אב הטומאה' דלעולם אין הכלי שני' נעשי' כראשונים: השלישי בין אדם בין כלים נעשי' ראשונים' ומיטמאין טומא' ערב: כיצד ארבעה. כלים הנוגעים במת אבי אבות כמותו. ואדם בכלים אב הטומאה וכלי' באדם כו' אב הטומאה וכאדם עצמו דכתי' (שם לא) וכנסת בגדיכ' ביום השני' וטרתם. הא למדת שכל אדם הטמא טומאת ז' מטמא הכלים טומאת ז': הרביעי בין אדם בין כלים נעשים ראשונים. והוא הדין דכיצד שלשה. הוי תני למתני אדם הנוגע במת. וכלים באדם: טמאים טומאת ז'. השלישי בין אדם בין כלים טמאין טומאת ערב' אלא תסיפא ארבעה טמאין במת שמעינן לה דאפי' אדם בכלי' שנגעו במת. וכלים באדם קמני טומאת שבעה. כל שכן אדם במת עצמו וכלים באדם דאיכא טומאת שבעה: שפיד' כמין עמוד של מסכת סקוט באמצע האהל. ובראשו קושרין האהל:

פ"א שנים טמאי' במת. אחד טמא טומא' ערב שבעה ואחד טמא טומא' ערב שלש טמאין במת. שנים טמאין טומאת שבעה הוא טמא טומאת ערב ארבע טמאין במת שלש טמאין טומאת שבעה. וא' טמא טומאת ערב כיצד שנים. אדם הנוגע במת טמא טומא' ז' ואדם הנוגע בו טמא טומא' ערב: כיצד שלושה. כלים הנוגעים במת וכלים בכלים יטמאין טומאת ז'. השלישי בין אדם ובין כלים. טמא טומאת ערב: כיצד ארבע כלים נוגעין במת ואדם בכלי' וכלים באדם. טמאין טומאת ז'. הרביעי בין אדם בין כלים. טמא טומאת ערב. א"ר עקיבא יש לי חמישי' השפור. התחוב באהל האהל והשפורי ואדם הנוגע בשפורי וכלים באדם. טמאין טומאת ז'. החמישי בין אדם בין כלים טמא טומאת ערב: אמרו

[Marginal notes in small script]

ברש"י וזמ"ש דכתי' בחלל חרב כו' חרב הרי הוא כמת שחרי' אין הבדל בין חלל חרב או חלל אבן או חלל עץ. ואמנס יראה בזה שכל מה שיגע בחרב אשר נהרג בו המת יטמא ז' ימי' הרמב"ם (בפירושו) וע' מ"ש במ"ה ס"ק דכלים (ד' מהטמא): הרביעי בין אדם בין כלים כו'. כתב הר"ב וה"ה דכיצד ג' כו' אלא מיספא כו'. דאפי' אדם בכלי' שנגעו במת כו' אצל לא שמעינן מינה כלים במת וכלי' בכלי' שמכ"ש. כשאלס באמצע דמיטמאין הכלי' ממנו. כ"ש כשאינו באמצע שיטמא הכלי' מה הכלי' דה"ה דלצי"ל אין כלי' מתמא תכלי'. שיטמא טומא' ז' ואפי"ג דכשאלס באמצע מתמאין. שאני התם דקרא כתב

וכנסת בגדיכס כו'. וזכ דמתני' ה' יומים: האהל עיין מ"ש ברש"י ממסכת כלים: אן

אין

אין

אין האלהתחשבתי הר"ב אפי' אין הסודות במוד האהל כו'
 ב'ט' טגוס עבה ועיין מ"ש ס"ס ועיין מ"ש בט"ס מהר"ם
 במשנה ב' פ"ו (ד"ה מאחוריו) : ד' ושאינו באמצע קו'ג' .
 ו' א"ע"ג דלכאורה נראה דהא (דלדס באמצע) מומרא דכלים

אין האהל מתחשב לפי שאין האהל ממנו השמור . לפיכך
 אינו נחשב במנין סדר הטומאות אלא כל המונח באהל המס
 כנוגע במת עלתו ואין כאן לא ד' א"י נמי אפי' אין השמור בתוך
 האהל לא שנוגע באהל מבחוץ אפי' הכי אין האהל מתחשב במנין
 סדר השמיות . וכי מוכח לקמן

אמרולו אין האהל מתחשב : ד' אדם
 וכלי' מיטמאין במת . חימר באדם מכבלי .
 וכלים מכאדם . שהכלים שלשה והאדם
 שנים חימר באדם . שכל זמן שהוא באמצע
 הן ד' ושאינו באמצע הן ג' : ה' אדם
 ובגדים מיטמאין בזו חימר באדם מבגדיו .
 ובבגדים מכאדם . שאדם הנוגע בזו מטמא
 בגדיו . ואין בגדים הנוגעים בזו מטמאין
 בגדים . חימר בבגדים . שהבגדים הנושאין
 את הובי' מטמאין אדם . ואין אדם נושא
 את הובי' מטמא אדם : ו' אדם אינו מטמא
 עד שתצא נפשו . ואפי' מגוייד . ואפי' גוסס
 זקק ליבום . ופוט' מן היבום . מאכיל
 בתרומה . ופוסל בתרומה . וכן בהמה וחיה
 אינן מטמאין עד שתצא נפשם . ה' היתוך
 ראשיתם אע"פ שמפרכסים . טמאין כגון זנב
 של הלמאה שהיא מפרכסת : ז' האברין
 אין להן שיעור אפי' פחות מכזית מן הכתי'
 ופחות מכזית מן הנבלה . ופחות מבעדש'
 מן השריץ . מטמאין טומאתן : ח' מאתים
 וארבעים ושמונה אברים באדם . שלשים
 בפיסת הרגל . ששה בכל אצבע . עשרה
 בקורסל . שנים בשוק . חמשה
 בארכובה

מטמא כו' וכן להרמב"ם
 וקרא דמיתו לראיה . במרכב
 כתיב' כמ"ש ברס"ד דנדה בס"ד
 (ד"ה כעלוון) . וכ"ש משכ' ומושב
 דהמורי ונכח"י מטמא או מרכב :
 ואין אדם נושא את הובי' מטמא
 אדם . כתב הר"ב ואפילו
 בשעה שהוא נושא כו' . ככלל
 שא"ר יהושע בר"פ בתר' דובים .
 ומסי' הרמב"ם ואמנ' שאר כלים
 הוא חמט' . וע' מ"ש שם בזבוב :
 ו עד שתצא נפשו . כתב הר"ב
 דכתיב כל הנוגע כו' למדך הכתו'
 כו' ומכאן אתה דן לשרץ . מה מת
 חמור אינו מטמא עד שעה שימו'
 שרץ קל אינו דין שלא יטמא עד
 שימות . ספרי . ומחילה לכהמה
 וחיה דמתן לקמן הורחז ראשית'
 אע"פ שעדין הראש מעור' בעור
 הגוף . הרמב"ם ספ"ד מהלכות
 שאר אבות הטומאות (כל' י' ד'
 וס' הכ"מ דל"כ פסיטא . ע"כ .
 אינה רבואת כלל : כגון זנב של העלמה . הוא שם השרץ (כפ'
 שמיני) וזה הבעל חייטנוגע זנבו מאוד מאוד אשר מחיכה .
 ואחכס יקרה זה לקצת מיני בעלי חיים כאשר לא יהיה הבט
 המתנוגע מתפשט בכלל האברים משורש והתחלה אחת .
 אבל ספרי מתפרדת בכלל הגוף . הרמב"ם (בפירושו) :
 ז' האברים ל' הר"ב שריון שיהיה בהם בשר וגידיים
 ועלמות וכו' . כדכתב בסוף שריון . וע' מ"ש
 בריש מס' טהרות (ד"ה והאוכל) ומ"ש הר"ב ומיירי בין באבר
 שנתלש מן החי וכו' . עיין במשנה ג' פ"ו דערויות : ח' בפיסת
 הרגל . ל' הר"ב כפ' הרגל . וכן פיסת היד הוא כפ' היד 'כדכתי'
 (טלבי' א' י"ח) ככפ' איש עולה מים טרנומו פיסת ידא הר"ס :
 וששה בכל אצבע . כי פיסת הרגל וכן פיסת היד . הכל
 חכורי האצבעות עד הקנה : בקורסל פ' הר"ב טרנוס
 רעיים קרסוליים מקום חבור הרגל והשוק . וגם הר"ס כתב
 שהוא מקום חבור
 הרגל

נושא אומן קודם שפירש . שאינו אלא ראשון לטומאה . ואין
 ראשון מטמא אדם : ו עד שתצא נפשו . דכתיב (בפרבר י"ט)
 כל הנוגע במת נכנס האדם אשר ימוס' למדך הכתוב
 שאינו מטמא עד שימות : מגוייד . מחוקך לשון גודו חילול
 (דניאל ד') : זקק ליבום . כל זמן שהוא גוסס . יבמתו אסורה
 להנשא : וסותר מן היבום . אם מת והגיה בן גוסס . אשתו
 פטורה מן החליצה ומן היבום . ומאכיל בתרומה . את אמו אם
 היא בת ישראל שנשאת לבתן : ומסל את אמו מן התרומה
 אם בת כהן לישראל היא : וכן בהמה וחיה אין מטמאין טומאת
 כזילות עד שתצא נפשו : כוזב הלמאה . כלומר למה פרנס
 זה דומה' לזנב הלמאה : ז' האברים . גרוך שיהיה בהם
 בשר וגידיים ועלמות וכך הוא נחשב אבר . ומיירי בין באבר
 שנתלש מן החי . בין באבר מן המת : ח' פיסת הרגל .
 כפ' הרגל היא הפרסה : ששה בכל אצבע . לחמש אצבעות
 אינו שלשים : קרסול . טרנוס כרעיים קרסולין . מקום
 חבור הרגל והשוק :
 קטלית

טמא אדם . ואפי' בשעה שהוא
 נשאו אדם . ופוט' מן היבום . מאכיל
 בתרומה . ופוסל בתרומה . וכן בהמה וחיה
 אינן מטמאין עד שתצא נפשם . ה' היתוך
 ראשיתם אע"פ שמפרכסים . טמאין כגון זנב
 של הלמאה שהיא מפרכסת : ז' האברין
 אין להן שיעור אפי' פחות מכזית מן הכתי'
 ופחות מכזית מן הנבלה . ופחות מבעדש'
 מן השריץ . מטמאין טומאתן : ח' מאתים
 וארבעים ושמונה אברים באדם . שלשים
 בפיסת הרגל . ששה בכל אצבע . עשרה
 בקורסל . שנים בשוק . חמשה
 בארכובה
 נוסף על דל"כ פסיטא . ע"כ .
 אינה רבואת כלל : כגון זנב של העלמה . הוא שם השרץ (כפ'
 שמיני) וזה הבעל חייטנוגע זנבו מאוד מאוד אשר מחיכה .
 ואחכס יקרה זה לקצת מיני בעלי חיים כאשר לא יהיה הבט
 המתנוגע מתפשט בכלל האברים משורש והתחלה אחת .
 אבל ספרי מתפרדת בכלל הגוף . הרמב"ם (בפירושו) :
 ז' האברים ל' הר"ב שריון שיהיה בהם בשר וגידיים
 ועלמות וכו' . כדכתב בסוף שריון . וע' מ"ש
 בריש מס' טהרות (ד"ה והאוכל) ומ"ש הר"ב ומיירי בין באבר
 שנתלש מן החי וכו' . עיין במשנה ג' פ"ו דערויות : ח' בפיסת
 הרגל . ל' הר"ב כפ' הרגל . וכן פיסת היד הוא כפ' היד 'כדכתי'
 (טלבי' א' י"ח) ככפ' איש עולה מים טרנומו פיסת ידא הר"ס :
 וששה בכל אצבע . כי פיסת הרגל וכן פיסת היד . הכל
 חכורי האצבעות עד הקנה : בקורסל פ' הר"ב טרנוס
 רעיים קרסוליים מקום חבור הרגל והשוק . וגם הר"ס כתב
 שהוא מקום חבור

קטלית. למעלה בראש הירך: בקנס. עטם המחזר ליד
מלשון קנה המדה שבו מודדים האמה: מרס"ק קוד"ו כלע"ו:
מלה ואחד מזה. שכל מה שגלה עד עכשיו. מלד אחד מהגוף
בוא. כגון יד אחד ורגל אחד ודופן א': מטפת של לב. הוא

קסוה שמפני תנועת החזה משב
כריחה על הלב נתל' החו' פותח
דרך שמתנויכנים האויר וילא
ללב בנקביו. הנלים וגיד האמה'
בשר כראוי. כדי שיעלה ארוכה
ויבריא. אם היה ממוזר בלדס
חי: ואין מטמאין באל. לפי
טעומתם אהל אינה לא או בלדס
אלס. כדכתיב (במדבר י"ט)
אלס כי ימות באל. או בלדס
דומה לאלס. כדכתיב (שם)
בעלם אלס. מה אלס יש בו בשר
וגידים ועצמות ומטמא באל.
אף לבר שיש בו בשר וגידים
ועצמות. מטמא באל:

פרק ב אלו מטמאין באל.
המס. וכזית מן

המת. ואי קשיא כזית מן המת
מטמא' מת עלמנו לא כל שכן. הא אלתא מתרצה וצנמר' כנזיר
(ד' ל') לא נזרכה אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין שאין
בו כזית בשר: נלל. בשר המת שמת ונעשה כמין לחם סדנא':
מלא תרווד. כף. ושיעורו מלא הפנים: רקב. גופו של מת
כשכלה לחוקו ונעשה כמין עפר. ואין מלא תרווד רקב מטמא
אלא מן המת שנקבר ערום בלרון של שיש ומכוסה בכסוי של
שיש. עד שנודע בודאי שאין בו תערובת רקבון של בגד או של
עפר אחר. אבל מת שנקבר בכסותו או בלרון של עץ
או בעפר. אין לו רקב. וכן מת שנקבר חסר אבר. אין לו
רקב: השררה והגולגולת. אעפ"י שאין בהם בשר מטמאין באל
לפי שזורת אלס נכרת בהם. כדכתיב בעלם אלס עטם שניכר

בארכובה: אחר בירך. שלשה בקטלית.
ו"א צלעו. שלשה בפיסת הידיו. בכל אצבע
ב' בקנה יוב'. במרפקי אחד בזרוע וד' בכתף.
מאה ואחד מזה. ומאה ואחד מזה. וי"ח
חוליות בשדרה. תשעה בראשיה. בצוארי ו'
בספתח של לבי' וה' בנקביו. כל אחד ואחד
מטמא במגע ובמשא ובאהל. אימתו בזמן
שיש עליהן בשר כראוי. (גמ' ל"ג) אבל אם
אין עליהן בשר כראוי. מטמאין במגע
ובמשא. ואין מטמאין באהל:
פרק ב אלו מטמאין באהל. המת.
וכזית מן המת. וכזית מן המת
וגולגולת. והשררה. האבר

הרגל והשוק וכתב שהוא מלשון ולא מעדו קרסולי והוא צורת
דוד המע"ה יוסם פירש"י עקב. וא"כ אין זה חבור הרגל והשוק
כדפי' הר"ב על עקבו במס' כלים פכ"ו משנ' ד' זכ"ש לפירש"י
שהזכרתי צרפי"ב דמסכ' יצמות. אכן כרד"ק סיר' קרסולי

אם סמך
ב ש"פ"ג ט"ה
טו"א ח"ט ט"ז
נ"ס הל"ג י"ט
זכ"כ ט"ל י"ט
רס"ג ט"ז ט"א

כרעיו' ומרגו' אשר לו כרעיו' די ליה
קרסולין. וי"מ רובתי והם
הזרכים. ע"כ. והרמב"ם פתב
בפירושו וקורסל העקוב מרגום
כרעיו קרסוליס. ע"כ. וכל
שמיבת העקוב. צ"ל הערקוב.
כלשון משנתנו דפ"ו דזכורות
משנה י"א. ועיין לקמן:

בארכובה לפי מה שפירשתי
בקורסל דלעיל
שהוא מקום חבור הרגל בשוק.
יהיה הארכובה מקום חבור
השוק בירך. ועיין מ"ש במשנה
ו' פ"ד דמולין [ד"ה הארכובה]:
מרפק פירש הר"ב קוד"ו. ועיין
עוד במשנה ג' פ"י
דשבת: מטמא במגע ובמשא
ובאל. טומאת מגע ואלה הנס

הוא בפסוק: כמו שאמר הנוגע במת ואמר כל הבא אל האהל
(יטמא) וטומאת משא הוליא אותה הקבלה מטומאת גבלס
אשר היא טומאת קלה והיא מטמא במשא. כמו שבא הכתוב
והנזכר את גבלס. וכ"ש המת שמטמא במשא. וכמו שהנזכר
אשר מגעו (טומאת ערב. משאו טומאת ערב. כן המת אשר
מגעו) טומאת ז'. משאו ג"כ טומאת ז'. וזה מבואר
בספרי. הרמב"ם. ומסיים בה הכי בחבורו ריש הל' אהלות
ויראה לי ששק מתנה הכתוב כדרך ששק מליסור הבת.
לפי שאמר בפירוש אפי' בת הבת. ושק מליסור אכילת
בשר בחלב לפי שאמר בפירוש אפי' בשולו. כך שק מטומאת
משא במת. לפי שמת צפי' אפי' מטומאת אהלות. כ"ש משאו.
ע"כ. וכתב הכ"מ דלא שייך להקשות דא"כ עוגזין מן הדיו.

דכולהו בגלויי מלתא בעלמא נהו. ועיין מ"ש לענין ממון צעם החו' דריש ב"ק גבי כהרי הבזר כו': ובמשא עיין בסוף משנה
ג' פ' בשרא דזבים: בזמן שיש עליהן בשר כראוי. שהוא פחות מכזית. כמו שפי' הר"ב במשנה ב' פ"ז דנזיר.

פרק ב אלו מטמאין באל המת וכו'. עיין מ"ש במשנה ג' בד"ה זבים הפרם וכו': הזבת וכזית מן המת. כתב הר"ב וחי
קשיא כזית מן המת כו' לא נזרכה אלא לנפל כו' שאין בו כזית בשר. ולא בגי' למימר לא נזרכה אלא שאין עליו
כזית בשר. משום דאכתי הקשו בגמ' דנזיר פ"ז דף כ' דאם על אבר ממנו מגלח. על מת עלמנו לא כ"ש. ואכ"כ עשני לא
נזרכה אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידין. ופר"ב לא הזכיר לאותה קושיא דעל אבר כו' משום דנריש פ"ז דמולין (ד' פ"ט)
אחמר תירוצא בתרא דלא נזרכה אלא לנפל כו' אקושיא זו דכזית מן המת כו' ומו' לא מידי ופי' שם הוסיפס דכיון שלא נתקשרו
אבריו עדין מטמאין אין עליו כזית בשר. ע"כ. וכ"כ הר"ש זכאן. אלא שכתב דבירושלמי דנזיר איתא בהדיא זכאן דקאמר דחי
שאל בקדמיתא כזית מן המת וכו' ואם משני ליה לא נזרכה אלא שאין עליו כזית בשר. מו' לא ה"מ שאיל תנייבא על אבר כו' דהוא
פשיטא משום שאין בו כזית. כדבר בריה הוא שלא קשרו אבריו. ע"כ. ואפשר לפרש דברי הר"ב גמ' זכ"ה ג ומש"ב מייטי קושיא
קמייבא בלמוד וקאמר דלא נזרכה אלא לשלא נתקשרו כו' והכי ידעינן. כשאין עליו כזית בשר. אבל כראשון נ"ל עיקר בלשון:
וכזית מן המת. עיין צפי' הר"ב לקמן משנה ה': בצל לשון הפרס כמו וילל אליהם (בראשית ל"א) רש"י פ"ז דנזיר [ד' מ"ג]:
מלא תרווד רקב. עיין במשנה דלקמן וצפי' הר"ב ד"ה איט' דאין בו אלא טומאת משא:

השררה והגולגולת. כבר כתבתי במשנה ב' פ"ז דנזיר דהרמב"ם פסק דלאו או קתני. והוסיפי שהג"מ צפי' מהלכות נזירות
תמה עליו שגמ' [סס דף כ"ב] בעיא דלא אפשרטא היא ועכשיו

ועבדיו מלאמי להכ"מ עצמו כפ"ב מה' עומתת מת (הלכה ט')
 שתיין בשם הר"י קרקוס ז"ל דכיון דאשכחן לשמאי דאמר
 בהדיא (שם ד' כ"ב ע"ב) או גלגולת לא דדמי דלמא
 שאני שמאי דמחמיר לא שביקין מאי דאשכחן בהדיא כיון דלא

אם
 נכ"מ כפ"ב
 ב עכ רות
 שם ע"ג הל'
 ג מ"מ מ"ד ח"ה'
 שומא ח"ה הל'
 ד שם מ"ג הל'
 ה תמוס
 ו עכ הלכה
 ז דלס כ"ז
 ח שם מ"ג
 ט כ"ה כ"ז
 י"א שם ס"ג

בו שהוא של אדם : אבר מן המת ואבר מן החי * דכתיב
 (במדר' י"ט) בחלל חרב או במת * אבר שהגדילתו החרב מן
 החי הרי הוא כמת : ורובע עצמות * רובע הקב של עצמות *
 מרוב המנין . או מרוב הבנין . רבותי פירשו שהן מוטטין

מהיות בהן רוב מנין * ורוב בנין *
 דאע"פ שאין בהן לא רוב המנין
 ולא רוב הבנין מטמאין : ורוב
 בנינו ורוב מנינו . רוב בנין
 הגוף או רוב מנין העצמו אע"פ
 שאין רוב בנין הגוף מטמאין *
 ואע"פ שאין בהן רובע * ורוב
 בנינו . כגון הסוקים והיריטוס
 והכלעות והסדרה * ורוב מנינו
 כגון ראשי אנבעו * הידי והרגלי
 וכיוצא בהן ובלבד שהיו קב"ה
 אברי * מטמאין : כ רביעית דם
 שיצא כולו לאחר מיתתו * ורביעי'
 דם תבוסה שיצא מקפת רביעית
 מחי' ומקפת לאחר מיתה ולקמן
 כפ"ג (משנה ה') מפרשה :

אבר מן המת ואבר מן החי שיש עליהן
 בש"כ כראוי רובע עצמות מרוב הבנין או
 מרוב המנין * ורוב בנינו ורוב מנינו של מת
 אע"פ שאין בהן רובע שמאין כמה הוא רוב
 מנינו * קב"ה : כ רביעית דם ירביעית דם
 תבוסה יממת אחד * ר' עקיבא אומר משני
 מתים דם קטן שיצא כולו * ר' עקיב' או כל
 שהוא יחב"א רביעי' * כוית רמה בין חייה
 בין מתה * ר' איעזר מטמא כבשרו * וחבמ'
 מטהרים * אפר שרופי' * כ"א אומר שעורו
 ברובע * וחכמים מטהרין * מלא תרווד
 (גמ' רקב) ועוד * עפר קברות * טמא * ר'

מבוסה * ל' מתבוססת דמי' (יחזקאל י"ז) ורביעית דם שיצא
 כולו לאחר מיתה . דאורי' דכתיב במת בנפש * אבל דם תבוסה
 אינו אלא מדרבנן * ומתי דאורי' ומתי דרבנן : תמת אחד * ולא
 תב' מתים * קסברי רבנן יש אס למסורה ועל כל נפשות מת
 לא יבא (ויקר כ"א) נפשת כתיב חסר : ר"ע או משני מתים יצאו
 רביעית תמת זה וחתי רביעי' תמת אחר מטמא באהל * דסברי יש
 אס למקראי נפשות מת * תשמע ב נפשות ושעור א' * מדלא
 קאמר נפשות מתים * ואין הלכה כר"ע : ר"ע אומ' כל שהוא *
 כשם שטמא בעצמות רוב מנין ורוב בנין אע"פ שאין בו רובע
 הקב שהוא שיעור החיובת לעצמות * כך טמא בדם הקטום צא
 כולו אע"פ שאין בו רביעית שהוא שיעור הזיווד לדם : והכ"א
 רביעית . אס אמרת בעצמות שבידוע שכולו לפסיד * תאמר
 בדם שאני אומר נשתיירה ממנו טסה כל שהוא ולא יצא כולו *
 והלכה כחכמי' : כוית רמה שגולדה בבשר המת : מטמא כבשרו
 דרמה היוצאה מן המת * אפי' חיה כבשר המת הוא חשוב * משו'
 דאדם מחיים הקרו רמה דכתי' (איוב כ"ה) אף כי אנוש רמה :
 וחכמים מטהרים * והלכה כחכמים : אפר שרופים * אדם
 שנשרף נעשה אפר ולא נקשר בו מאשר עליו * שעורו כרובע
 קב אפר ומטמא : וחכמים מטהרין * והלכה כחכמי' : עפר קברות
 עפר שמעורב בו דם וליחה של מת * מלא תרווד ועוד * טמא *
 שאי אפשר למלאות תרווד ועוד * מלא יסיה בו מלא תרווד רקב
 דאמר לעיל שהוא טמא * והכי גמי מיורי בנת שנקבר ערוס
 בארון של שיש * שאין עפר אחר מעורב בו : רבי

מוטטין מהיות בהן רוב מנין ורוב בנין *
 במשנה ז' פ"ק דעדין * ובטעמן של או שטמאין כתב הרמב"ם
 לפי שבכל אלו השיעורין ניכר שהן עלם אדם : ורוב בנינו -
 לשון הר"ב כגון השוקין והיריטוס והכלעו' * ובסוף פ"ו דעדין *
 כתב ג"כ והסדרה * וה"ג בתוספתא כמ"ש כבר שם * ומשום
 כך הנהתי כן בלשון הר"ב דהכ"א * ופי' דבריו דשוקים ויריטוס
 וכו' הן הן בנינו של אדם * אבל הרוב הן שתי שוקי' וירך אחד
 בלבד * וכ"כ בהדיא שם בעדיות * ובפ"ז דגזיר' משנה ב' :
 במה הוא רוב מנינו קב"ה * בפ"ו דבכורות דף מ"ה מייסדי לה
 וא"ל רבינא לרבא תנא מנינא אפא לאשמועי' . ומשני דקמ"ל
 שאע"פ שאומן האדם הוא חסר באבריו אנו יתיר באבריו * אין
 משגיחין עו אלא על מנין רוב כל אדם אלא"כ היתה אצבע שיש
 בה לפות או שהיתה נספרת ע"ג היד שהוא עולה למנין *
 ב רביעית דם * פי' הר"ב דכתיב במת בנפש האדם כו' ואי
 לאו קרא לא הוה מטמאין לדם כיון דגזעו מחליף
 ואנו אין גזעו מחליף בעיני כדפי' הר"ב במשנה ג' דפ' דלקמן
 מוס' פ"ק דסנה' דף ד' * והא דבעינן רביעית * הא אמרי'
 שיעורין אל"מ * כמ"ש במשנה ב' פ"ק דערובין (ד"ה וביה) *
 וכתב הרמב"ם דשמו לזה כמו טעם * הואיל ובתמלת ברייתו
 של קטן כו' כדכתב הר"ב בתמני' ה' * וא"ת למה תנן במשנה
 ג' פ"ו דגזיר' שאין הגזיר מבלח עליו * פליגי הרמב"ם והראב"ד
 ס"ג מהט"מ (הלכה ג') * להראב"ד כתיב לא יבא דוקא אהל וכו'
 מבלח הגזיר * ולהרמב"ם קרא אשתכח * כ"כ הכ"מ * ולי
 נראה דהלכה היאן כדכתב הר"ב שם משנה ב' : במדת אחד *
 ולא תב' * כתב הר"ב קסברי רבנן יש אס לגזסורת (עיין מ"ש ר"ס ד' דכריתו') כו' נפשת כתיב חסר * וקשה דתרי קראי ברביעי'
 דם למה לי במת בנפש * ונפשת' תו' פ"ד דמולין דף ע"ב * ופ"ק דסנה' דף ד' * מלא תרווד ועוד עפר קברות * פי' הר"ב עפר
 שמעורב בדם וכו' * לפי שא"א למלא תרווד ועוד כו' * וה"ל מיירי במת שנקבר ערוס וכו' * והיה לעונן כותין בסיד ומיד שנתרקב
 היה הקרוו ממנו עמא * ואח"כ נפל מן הסיד ונתערב עם הרקב שכבר היה עמא *
 ופי'

וקשה דתרי קראי ברביעי'
 פי' הר"ב עפר
 ופי'

דני שמעון מטרה . ואין הלכה כר"ש : אינו חזר לטומאה . ואם האהיל על מקנתו אינו כאלו האהיל על כולו . וכן לענין מגע : ג' עצם כשעורה מטמא במגע ובמטה דכתיב ועל הנוגע וכו' וס' לא נאמר בעצם אדם ללמד על עצם כשעורה שמטמא במגע אע"פ שאינו נכר שהוא של אדם אבל באהל . אדם כי ימות באהל כתיב . ובעצם לענין טומאת אהל בעין שיהא נכר שהוא של אדם שהרי במהם אחר הוא אומר בעצם אדם וארץ העמים כל חוצה לארץ קרי ארץ העמים . והוא מיירי בגוש עפר שבה מחוצה לארץ שהוא מטמא במגע ובמטה ואינו מטמא באהל . אבל הנגעים לארץ העמים אפי' לא נגע ולא נשא כגון שהיה רוב על ס' מטמא דעל אויר של ארץ העמים נמי גזרו וביניהם שדה שנקרס בה קבר ונספרו עצמות המה ונדושות בעפר אחוה שדה וסרס מלשון פרוסה . הלא פרום לרעב לחמד (ישעיה כ"ח) :

כמה חסרון בשדרה : ולא יטמא באהל . אלא במגע ובמטה : כמלוא מקדח . מלא רוחב הנקב שנקבין במרצע : כדי שינטל מן החי וימות . ושערו חכמים בחסרון כסלע בקטן של רופאים . במרצע קטן שהרופאים סתמים בו הנגעים : גדול של לשכה : ושערו חכמים שהא נקב כסוגדיון : ד' הגולל . אכן גדולה ורחב' שסותמים בה סיהקבר חלמלעלה * מלשון וגללו את האבן (בראשית כ"ט) : והדופק שתי אבנים גדולות אחד מצד זה . ואחד מצד זה : שהגולל נשען עליהן : מטמאין

ואי אפשר שלא יהא חרוד מרקב קוד' שנתערב בו עפר . תוספ' . ס"ג דנדה דף כ"ז ע"ב : רבי שמעון מטריה סבר כוסו כחלקתו כו' כמ"ש הר"ב במשנה ב' ס' דלקמן . מלא חרוד רקב שגבלו במים אינו חזר לטומאה ל' הר"ב ואם האהיל על מקנתו אינו כאלו האהיל על כולו . וכ"כ

ר' שמעון מטרה . מלוא חרוד רקב שגבלו במים . אינו חזר לטומאה : ג' א' מטמאין במגע ובמטה ואינו מטמאין באהל . ע"כ כשעורה וארץ העמים יובית הפרס' אבר מן המת ואבר מן החי שאין עליהן בשר כראוי . השדרה והגולל שחסרו יכמה הוא חסרון בשדרה בית שמאי אומרים שתי חוליות . בית הלל אומרים אפילו חוליה אחת . ובגוללות . בית שמאי אומרים כמלוא מקדח . וב' אומרים כדי שניטל מן החי וימות . באיזה מקדח אמרו . בקטן של רופאים . דברי רבי מאיר . וחכמים אומרי' בגדול של לשכה : ד' הגולל והדופק . מטמאין

הר"ש . וז"ל מהר"ם אע"ג דגבלו כו' כדמטיקרא דאין חזרו אדם חזר ע"כ . (כדתנן במשנה ד' ד' דרכו מט' וס"ט ס"ג . ועיין עוד בסוף פרקין והרמב"ם לא הוסיף אלא שאינו מטמא במגע . אבל מטמא במטה ובאהל כ"כ בפירושו . ובחבורו ס"ב מהט"ם (הלכה יא) ועוד בהל' נזיר [פרק ז'] כמ"ס דבר בשמו במשנה ב' ס"ז דנזיר * ותמיהני שלא הוסיף כ"כ האב"י על מקנתו : ג' עצם כשעורה . פי' הר"ב דכתיב ועל הנוגע . הכי כתיב קרא' ולא וכל' כמו שהיה כתיב לפני . וכבר כתבתי בזה במשנה ה' ס' דכלים (ד"ה מטמא) ודין טומאת מבעו ומשאו

ע"ש במשנה ה' ומ"ש ס"ט ומ"ש הר"ב ובעצם לענין טומאת אהל בעין שיהא ניכר . ולפי' לא עצם כשעורה בלבד אלא כל עצם שאין עליו דמיון אנושי . הרמב"ם [בפירושו] וכלום שדרה . וגלגלת שחסרו . ומ"ש הר"ב שהרי במקום אחר הוא אומר בעצם אדם : עיין מ"ש שם משנה ה' : וארץ העמים כתב הר"ב והוא מיירי בגוש עפר כו' כשהם (להתרשלותם) עם התמים וקוברין אותם בכל מקום (שפשו) על ארצותם בזאת הפומא' וזה בגזיר' מדרבנן (כו') לפי שאינו נאמר שיהיה בכל חלק מעפרה עצם כשעורה הרמב"ם . ומ"ש הר"ב דעל אוירה גזרו . ומימי

אין גזירותם בשוה דהמטמא בנשה טמא טומאת ז' וזריך הוייה ג' ו' . ולא כן למיטמא באוירה . כמ"ש במשנה ג' ס' דנזיר (ד"ה ומה) ולקמן ס"ב משנה ו' : ומה שדקדק הר"ב לכתוב גוש' דהכי טען ברפ"ה דטהרות . ועיין במכילתין סוף פי"ז : ובית הפרס כתב הר"ב שדה שנקרס בה קבר' ל' מפר"ם אבל שדה שאבד בה קבר מטמא אפי' באהל (כדתנן במשנה ג' פרק במרא) ותימה לי אמאי לא תננהו ברישא כהדי הכך דמטמאו באהל . וי"ל דתנא [וסייר] וסייר נמי ארץ העמים במקומה דמטמא באהל ע"כומה שפי' הר"ב מל' פרום כו' (ישעיה ג"ח) : ועיין עוד פי' אחר בפירושו לרפי"ז : אבר מן המת וכו' : שאין עליהם בשר כראוי וכשיש עליהם בשר כראוי וחסר פעלם טען לה לקמן משנה ה' ובספ' דמסכת עדיות : השדרה והגוללת שחסרו השדר' שחסר' ואין בה רובע עצמות . והגוללת שחסרה ואין בה רובע עצמות הרמב"ם ס"ג מהט"ם (הלכה ב) : אפי' חוליה אחת עיין בסיד' הר"ב סוף משנה א' בס"ג דחולין . כדי שינטל כו' כתב הר"ב ושיערו חכמים בחסרון כסלע בר"ש על אלו מומין (דף ל"ז) הר"ש . ובפרק אלו טרפות דף ל' בגמ' שאם יתח החוט המקיסו יהיה בארכו פסח [ע"כ] וגמלאת למד שהסלע הוא שלישי בטעם על השר' שכל שיש בהקיסו פסח' יש בעוביו שלישי ממנו . וכדתנן במשנה ט' פי"ז דכלים ומדבר' ב' לא נכב ב' אלו טרפות דחסרון בגלגלת כסלע הוי טריפה ס"ח דס"ל כפי' ר"ח ב' אלו טרפות דף מ"ב דחסרון בגלגלת הוי עם הקרום ובהמה מיטרפא בנקיבת הקרום לחודיה . אבל אדם דאית ליה מולא בעי חסרון בגלגלת עם נקיבת הקרום והקשו עליו ורוב הסוסקים הסכימו דחסרון בגלגל' ככסל' בלא נקב הכרום נמי מיטרפו אדם ובהמה : באיזה מקדח אמרו וכן עוד כליגי . תנאי אליבא דב"ש במשנה ד' ס"ה דטרומות : ועיין בריש ס"ג דסאה : בקטן של רופאים וכסלע דכ"ה זוט' ממנו והו"ו ב"ש לחומרא . ד"ה לא טען לה מס' עדיות גבי קול' ב"ש וחומרי ב"ה גמ' ס"ז דכורות דף ל"ח : בגדול של לשכה . כתב הר"ב ושיערו חכמים : במשנה י"ב ס' ז' דכלים . ועיין ס"ט : ד' הגולל והדופק . פי' הר"ב הגולל אכן גדולה כו' : והדופק שתי אבנים כו' : שהגולל נשען עליהן כו' . כ"פ ר"ס' ממדרשין להו לקמן מוכל אשר יגע על סנה שדה . ולפי' רש"י (שכתב הר"ב במשנה ג' פרק ז' דנזיר) דגולל

אין גזירותם בשוה דהמטמא בנשה טמא טומאת ז' וזריך הוייה ג' ו' . ולא כן למיטמא באוירה . כמ"ש במשנה ג' ס' דנזיר (ד"ה ומה) ולקמן ס"ב משנה ו' : ומה שדקדק הר"ב לכתוב גוש' דהכי טען ברפ"ה דטהרות . ועיין במכילתין סוף פי"ז : ובית הפרס כתב הר"ב שדה שנקרס בה קבר' ל' מפר"ם אבל שדה שאבד בה קבר מטמא אפי' באהל (כדתנן במשנה ג' פרק במרא) ותימה לי אמאי לא תננהו ברישא כהדי הכך דמטמאו באהל . וי"ל דתנא [וסייר] וסייר נמי ארץ העמים במקומה דמטמא באהל ע"כומה שפי' הר"ב מל' פרום כו' (ישעיה ג"ח) : ועיין עוד פי' אחר בפירושו לרפי"ז : אבר מן המת וכו' : שאין עליהם בשר כראוי וכשיש עליהם בשר כראוי וחסר פעלם טען לה לקמן משנה ה' ובספ' דמסכת עדיות : השדרה והגוללת שחסרו השדר' שחסר' ואין בה רובע עצמות . והגוללת שחסרה ואין בה רובע עצמות הרמב"ם ס"ג מהט"ם (הלכה ב) : אפי' חוליה אחת עיין בסיד' הר"ב סוף משנה א' בס"ג דחולין . כדי שינטל כו' כתב הר"ב ושיערו חכמים בחסרון כסלע בר"ש על אלו מומין (דף ל"ז) הר"ש . ובפרק אלו טרפות דף ל' בגמ' שאם יתח החוט המקיסו יהיה בארכו פסח [ע"כ] וגמלאת למד שהסלע הוא שלישי בטעם על השר' שכל שיש בהקיסו פסח' יש בעוביו שלישי ממנו . וכדתנן במשנה ט' פי"ז דכלים ומדבר' ב' לא נכב ב' אלו טרפות דחסרון בגלגלת כסלע הוי טריפה ס"ח דס"ל כפי' ר"ח ב' אלו טרפות דף מ"ב דחסרון בגלגלת הוי עם הקרום ובהמה מיטרפא בנקיבת הקרום לחודיה . אבל אדם דאית ליה מולא בעי חסרון בגלגלת עם נקיבת הקרום והקשו עליו ורוב הסוסקים הסכימו דחסרון בגלגל' ככסל' בלא נקב הכרום נמי מיטרפו אדם ובהמה : באיזה מקדח אמרו וכן עוד כליגי . תנאי אליבא דב"ש במשנה ד' ס"ה דטרומות : ועיין בריש ס"ג דסאה : בקטן של רופאים וכסלע דכ"ה זוט' ממנו והו"ו ב"ש לחומרא . ד"ה לא טען לה מס' עדיות גבי קול' ב"ש וחומרי ב"ה גמ' ס"ז דכורות דף ל"ח : בגדול של לשכה . כתב הר"ב ושיערו חכמים : במשנה י"ב ס' ז' דכלים . ועיין ס"ט : ד' הגולל והדופק . פי' הר"ב הגולל אכן גדולה כו' : והדופק שתי אבנים כו' : שהגולל נשען עליהן כו' . כ"פ ר"ס' ממדרשין להו לקמן מוכל אשר יגע על סנה שדה . ולפי' רש"י (שכתב הר"ב במשנה ג' פרק ז' דנזיר) דגולל

גולל כסוי ארון ודוסק הארון עצמו. הלא ארון אינו על פני
הסדה. ואומר הר"ר דוד מנירנבורג כי פירש"י לרבות גולל
ודוסק שפיר' ללא מרבינן מעל פני הסדה דמטמא אלא כשפי':
אבל בעוד שהוא טמון הוא בטל אגב קרקע' והקשה ר"ע על

מטמאין במגע ובאהל. דכתיב (במדבר י"ט) הנוגע בצעם או
באהל או במת או בקבר מה מת מטמא במגע ובאהל. אף
קבר מטמא במגע ובאהל ואינו מטמאין במשא. דדרש"י וכל
אשר יגע על פני הסדה (שם) לרבות גולל ודוסק' וכתיב וכל
אשר יגע. מטמא מטמא. מטמא מטמא. מטמא מטמא. מטמא מטמא.

מב פ"ב
מ"א שו"ת
ט"ו
כ"ט
ט"ו
ד"ה ט"ז
ט"ו

פיר"ט דתניא בטוספתא דאהלות
כו' תוס' פ"ק דכתובות דף ד':
ולקמן אכתוב דדעת הרמב"ם
כפירש"י ושאף כשהוא טמון הוא
מטמא: מטמאין במגע ובאה'
ואינו מטמאין במשא כתב הר"ב
דכתיב והנוגע במת וכו' או בקבר
כו' כ"כ הרמב"ם אבל הוא חסר'
גולל ודוסק כפירש"י. וז"ל גולל
הוא הכסוי אשר יכסו בו המת'
יהיה מאבן או מעץ או מזולתה.
ודוסק הוא צדדי הקברות אשר
עליהן יהיה הכסוי ויהיה ג"כ מעץ
או מאבן או זולתו. ואלו הן היות
הגולל והדוסק מטמאין במגע.
הנה זה לשון התורה וכל נוגע
בצעם גוף' או בקבר. ושם דין
הקבר כדיוקמת כמו שהמת עצמו

מטמאין במגע ובאהל. ואינו מטמאין
במשא. ר"א אומר מטמאין במשא רבי
יהושע אומר איש גמול (שם) תחתיהן עפר
קברות. מטמאין במשא ואם לא אינו
מטמאין במשא. איהו הדוסק. את
שהגולל נשען עליו. אבל דוסק דוסקין.
טהור: ה' אלו שאם חסרו טהורין. כזית
מן המת. וכזית נצל ויסלוא תרווד רקב.
ורביעית דם. ועצם כשעורה. ואבר מן
החי שחבר עצמו. והשררה והגולגול' משני
מתים. ורביעי' דם משני מתים. ורובע
עצמות משני מתים. ואבר מן המת
משני מתים. ואבר מן החי משני אנשי ר"ע
מטמאין חכמים' מטמאין: ועצם

ואינו מטמא מטמא מטמא: א"ס י"ט
סחתינן עפר קברות. מטמא
כשמיטין מטמא עפר היטט
עמין. דמטמא במשא מטמא
מטמא של מת. והלכה כרבי
יהושע: דוסק דוסקין. אהל אבן
הדוסק מניחין לפעמים אבן
אחרת להחזיקה ואין הגולל נשען
עליה והיא נקראת דוסק דוסקין:
ה ואלו הם חסרו טהורים. דלית
בהן כשיעור: כזית מן המת. שכן
היא תחלת יצירתו של אדם
בכזית: ורביעית דם. והאיל
ובתחלת צרייתו של קטן אין בו
פחות מרביעית דם: ואבר מן
החי שחבר עצמו. א"ס קולי'
בדולה שחבר ממנה עצם כל

מטמא במגע ובאהל כן הקבר בכללו עליונו והקיסו (מזאפי)
דנראה כסויו ונדיון) מטמא במגע ובאהל ולא יטמא במשא.
לפי שטומאת משא בבת עצמו אמנם הוא תקי' (מנבילה) כמו
שבארנו (בס"ט שלמעלה תוה) ע"כ. ואלו לפי הר"ב שכתב
כפיר"ט גולל ודוסק אינם הארון עצמו ליכא למשע להו מאן
בקבר. וע"ז תמיהני דא"כ למה אנערך הר"ב תו לקרא דוכל
אשע יגע על פני הסדה. דאי למידק תיגע. דמטמא משו'
מגע וכו'. הא בהך קרא גמי לא כתיב אלא והנוגע. ומיהו
הדרשה לרבות גולל ודוסק מאשר יגע על פני הסדה מלאנו
לר"ע דדריש הכי בס"ד דחולין דף ע"ב. ור' ישמעאל שחלק
עליו ודריש ליה להוציא עובר במעי אשה. לדריש גולל ודוסק הלכתא גמירי לה.
בקבר וכן להר"ב שהעתיקה ללא נורף. ועוד דלדידיה שפרש כפיר"ט ליכא למשמע מינה כלל: ואינן מטמאין במשא. נאב
הר"ב דדרש'י וכל אשר יגע וכו' חסום נגע הוא מטמא מטמא משא. וקשיא לי דא"כ מטמא אהל גמי לא. והראב"ד
כתב בס"ב מהע"מ. מגע גולל ודוסק מאשר יגע אהל מעל פני הסדה [דמשמע] מאויר אבל משא אין בהם ע"כ. ושבו מלאחי
בתו' דהעור והרוטב דף קכ"ז. שכתבו דמשום דהוא קרא דכל אשר יגע על פני הסדה מוקמי' כנזיר באהל (כמ"ט בר"פ דלקמן)
הלכך מטמא באהל. ובמגע גמי מטמא מטמא דאפקיה כל' נגיע' במשא לא מצינו שיטמא ע"כ: רבי אליעזר אומר מטמאין
במשא. איכא לפרושי דרי' הלכתא גמירי לה כר' ישמעאל. ואיכא בינייהו דלר"י לא גמר למשא. ור"א גמר אף למשא ועיין מ"ט
במשנה ב' פ"ב דטוטה [ד"ה חזי לוג]. וא"כ ר"י דריש ליה מקרא. י"ל דלא ס"ל לחלק בין עומא לטומא: א"כ יש תחתינן עפר
קברות. פי' הר"ב דמטמא במשא. מטמא מטמא של מת. עיין במשנה ב' פ"ו. ה' כזית מן המת. פי' הר"ב שכן הוא תחלת
יצירתו כו'. שאע"פ שהשעורין כולן ה"ל' הן (כמ"ט בר"ש ערוזין) אמרו חכמים תחלת כו'. הרמב"ם פ"ב מהס"ו (הלכה ב):
ורביעית דם * עיין בס"ד דנה' משנה ה' (וכתב הר"ב האיל ותחלת צרייתו כו'. ועיין מ"ט במשנה ב'). ואין לדקדק בשנוי
הלשון דהכא כתב צרייתו. ולמעלה כתב יצירתו. וכן כתב כאן של קטן. ולמעלה כתב של אדם. שהרי בדברי
הרמב"ם שניהם בלשון א' אמרן שבפי' משנה ב' כתב לענין רביעית דם שהמעע שיהיה באדם מדם בתחלת צרייתו כו'. ולענין
כזית כתב בחבורו פ"ב מהס"ט תחלת צרייתו. ש. אדם כזית: ואבר מן החי שחבר עצמו. הארכתיבובו בס"ד כספ"ו דעדות:
ורביעית מטמא. כבר אמרנו במשנה ב' (במשנה ב') ר"ע דם מאמרו נפשות מת ולמד ממנו שאר השעורין. שהוא כאשר
הוסלס. ואפי' מב' מפי' הנה הוא מטמא עומאמו. הרמב"ם: וחכמים מעהרין: כתב הר"ב מטמא אהל. אהל
מטמאין במגע ובמשא מטמא מטמא: ועצם

שהוא. לא מטמא מטמא אבר מן החי. אבל אם חסר מנשרו
לעולם הוא מטמא עד שיחבר מכו' להעלות ארוכה. ואבר
מן המת כזית בצד הפורש ממנו טמא. ועצם כשעורה הפורש
ממנו גמי טמא. והשדרה והגולגולת משני מתים. חזי
חוליות השדרה ממחזק. וחזי חוליות השדרה ממת אחר וכן
הגולגולת. ואבר מן החי משני אנשים. חזי אבר נקלש מחי זה
וחזי אבר כזה נקלש מחי אחר. וגראין כעבר א': וחכמים
מטהרין מטמא אהל אבל מטמאין במגע ובמשא.
מטמא

ולא

משום עצם כשעורה והלכה כחכמים : ז' שנקדקו' שנסחקו לשון יסקת חמנה הדק (שמות ל) : ר' שמעון מטמר מכל טומאה ואינם מטמאין לא במגע ולא במשא ולא באהל : וחכמים מטמאין בשלשון : דהא איכא רובע : אבר מן החי שנתק לטניס טבור : ואפי' חור

ולא אחרו לא בשלשון ומתים אצל באבר מן החי : הא מוכח מפי מחני דלעיל דעצם כשעורה הפורש ממנו טבור : וכן הא דתנו לקמן אבר מן החי שנתק לטניס טבור היינו לגמרי : ולפיכך דקדק הרמב"ם בפירושו לכתוב שמאמר החכמים באבר מב' מתים שהוא טבור :

וכברו דליו חבורי אדם חבור : כיטל חלאים : שניטל מן החי לחלאי' ולא טעל ממנו אבר שלם כאמר : דלא כוה ביה סיפור' מעולם : ואין הלכה כרבי יוסי : פרק ג ב' המטמאין באהל : האמורים לעיל בריש פ"ב : שנתקו' שיעוריהן לחלאין והכניסו' כשהן מרולקים : לפוך הניח' דהיינו לתוך אהל א"י : רבי דוסא בן הרבנים מטמר : דסבר לא מטמרפי לכשיעור : הנוגע בכשני חלאי זיתים מן הגבלה פתח באהל ומפרש ככ"ל לומר לך דכי היכי דסבירא ליה לר' דוסא שאין מטמרפין לטומאת אהל : הכי נמי סבירא ליה דאין מטמרפין לטומאת מגע ומשא בין צמת בין נכבילה : הנוגע בכשני זית ומאהיל על חצי זית

ז' "עצם כשעורה שנתק ל'שנים ר' עקיבא מטמא : ורבי יוחנן בן גוריון מטמר : אמר ר' יוחנן בן גוריון : לא אמרו עצמות כשעורה אלא עצם כשעורה : רובע עצמו' שנקדקו ואין בכל אחד ואחד עצם כשעורה : רבי שמעון מטהר וחכמים מטמאין : אבר מן החי שנתק ל'שנים : מהור ר' יוסי מטמא : ומורה שאם ניטל חצאים שהוא מהור : פרק ג ב' המטמאין באהל שנתקו והכניסין לתוך הבית : רבי דוסא בן הרבנים מטהר : וחכמים מטמאים כיצד הנוגע בכשני חציי זיתים מן הגבילה : ואינו שאין ובמת' הנוגע בכחצי זית ומאהיל על כחצי זית אונוגע בכחצי זית ובחצי זית מאהיל עליו מאהיל על כשני חציי זיתים :

באבר מב' מתים שהוא טבור : חמס נתנאי שלא יהיה עצם כשעורה כו' : ז' עצם כשעורה שנתק כו' לא תני להא בהדיא דאיך דלעיל : משום דהא יחיד פליגי עליה ובהך דלעיל רבנן פליגי עליה הר"ש דלעיל : רבי עקיבא מטמא במשא : הרמב"ם פ"ד מהט"מ [הלכה ד'] והכ"מ כתב ראיה לדבריו דבמגע לא ע"ס : וחכמים מטמאין לשון הר"ב בשלשון כלומר במגע במשא ובאהל ול' הר"ש וחכמים מטמאין בכל שלש הטומאות : אבר מן החי שנתק כו' כתב הר"ב ואפי' חור וחכמו דאין חבורי אדם חבור : כדתיבא בתוספתא : הר"ש ומתניתין היא בפ' דלקמן משנה ד' ועיין מ"ש במשנה ד' פרק ט' דחולין :

א נזיר כ"ג
בב ספ"ד
ר טס ה"ד
ה ע"ד פ"ג
מ"א הולקטו
ר מולין קכ"ה

שהמאהיל על המת טמא כאלו היה עם המת באהל : ובגמרא בפרק העור והרוטב מוקי הך מאהיל דרישא בטומא רצוצה : שאין בין הטומאה ובין האהל פתח טפח : ומשום הכי חכמים מטמאין דכולה נגיעה היא וסיפא דאמר אהל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו וכו' דמודו רבנן דטהור : מיירי כשיש פתח בין הטומאות ובין האהל דהא מודו רבנן דאין מטמרפין דנגיעה ואהל שני שמת הן וכל שהן משני שמות אין מטמרפין ורבי דוסא סבר

פרק ג הנוגע בכחצי זית : ומאהיל על כחצי זית סי' הר"ב שהמאהיל על המת טמא : כאלו היה עם המת באהל דהכי דרשינן במסכת גזיר פ"ו דף כ"ג על פני השדה זה המאהיל על פני המת : וכמ"ש כבר בסוף מחני' ה' פ"ק דכלים : ומ"ש הר"ב ובגמרא בפ' העור והרוטב (דף קכ"ה) מוקי לה בטומאה רצוצה כו' : פירש"י כל דבר שאין לו מקום ריוח קרי רצון : ופחות מטפח לאו הלל הוא וקרא מה שכתובו רצון ע"כ : ומ"ש הר"ב אהל הנוגע בכחצי זית כו' מיירי בשיש פתח טפח כו' וכתב הר"ש יש הימה למה

ז' מהאיהיל על המת טמא כאלו היה עם המת באהל : ובגמרא בפרק העור והרוטב מוקי הך מאהיל דרישא בטומא רצוצה : שאין בין הטומאה ובין האהל פתח טפח : ומשום הכי חכמים מטמאין דכולה נגיעה היא וסיפא דאמר אהל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו וכו' דמודו רבנן דטהור : מיירי כשיש פתח בין הטומאות ובין האהל דהא מודו רבנן דאין מטמרפין דנגיעה ואהל שני שמת הן וכל שהן משני שמות אין מטמרפין ורבי דוסא סבר

שינה מענינה דרישא ומאי אהל דתני : מאהר דאין הלוקים אהל שזו רצוצה וזו אינה רצוצה ע"כ : והקום דהעור והרוטב מתרצים אהל לדבריהם טומאה רצוצה היינו שהיא רצוצה בין שני מגדלים : והאדם מאהיל על המגדל העליון ומכיון שהטומאה רצוצה כמאן דמלי טומאה והוי כנוגע זכך פירש"י : ולפיכך מתרצים דלהכי לא תנן אהל אם אינה רצוצה טבור : משום דאסא לא שמועינן דאפי' שני מגדלים דרמיא דרישא לא הויא טומאה רצוצה בהמשכה ע"י דבר אחר דתרי ביעינן בין ב' מגדלים : וגם שהוא עצמו מאהיל על הטומאה או הטומאה עליו ע"כ : אהל אין נראה שזו סברת הר"ב וכו' אלא דחדא מלתא הוא דאופת דבר שהטומאה רצוצה מתחתיו הוא שאנו אומרים בו דהוי כנוגע : ואם הטומאה בין שני מגדלים כרי מגדל העליון הוא שטמא משום נוגע בחצי זית קרוין ונוגע בחצי זית שליו) והכי אסברא לה הרמב"ם בפירושו : וא"כ שהאדם מאהיל על טומאה בלא פתח טפח קרי הוא טמא כשיגע עוד בחצי זית אחר : ומלתא בדברי מהר"ם ככתב וז"ל : ואל דלהכי לא קתני לישיבא דרישא הנוגע בחצי זית ובחצי זית מאהיל עליו או הנוגע בכחצי זית ומאהיל על כחצי זית טבור לד' : אלא נקט בהאי לישיבא לא שמועין דכשאי' אינה רצוצה ומכלל דרישא דלא קתני הכי דרצוצה היא ע"כ ועיין לקמן : מאהיל על כשני חציי זיתים : יש לתמוה דלא תנן נמי ההיפך או כשני חציי זיתים מהחילים עליו ולא מציעת דבר רצוצה ודאי דכך לי שהטומאה עליו או תחתיו כיון דהכל משו' נגיעה הוא אלא ח"ף באהל כך הוא מ' מה שהטומאה מאהלת עליו : כמו כשהוא מאהיל על הטומאה דמאי שנה דכיון דגלי לן קרא דמאהיל על הטומאה מטמא ולא ביעינן דוקא אהל שיאהיל על הטומאה ועליו : א"כ ה"ה כשהטומאה מאהלת עליו דמאי שנה וב"כ הרמב"ם בגדר עומאת אהל שהיא על ח"מג' דרכים שהאדם

ז' (6) טו זז או

אברו חיי' מד
 מה' תוספת
 ס' י"ד
 ד' נכס כ"ז
 ס' הלכה י'
 ד' ס' הלכה י'
 נדה כ"ז
 ז"ק ק"א
 ד' ס' י"ז

או הכלי מאהילין על המת . או שהמת האהיל עליהן או שהיה
 המת עמהם תחת אהל אחד . כמ"ס בס"א מהט"מ (הלכה ו')
 גם בפירושו לרס"ה אלא שיש שם חסרון ונכח"י הוא מוגה :
 או מאהיל על כהני זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כהני זית

סבר דאשי' ב' זומאה רזיזה אין מצטרפין . ולא אשי' למגע
 ומגע ואין הלכה כר' דוסא : א"ר מאיר אף כ"ו רבי דוסא
 מטטר ומזמנים מטמאין . ר' מאיר סליג א"ת קדאזר דכשיש
 סותח טפה בין הטומאה ואהל מודו רבנן דטהור . ואין
 מצטרפין . ואמר איבו דאף כ"ו

טהור . לדברי ר' חנניאל
 סיפא נמי בטומא' רזיזה כוחא .
 דהאי דקאמר מאהיל על כהני
 זית בטומאה רזיזה היא דה"ל
 כנגיעה ולידך ה"ל אהל המשכה
 והוא שני שמות . וכ"ס הראב"ד
 ברפ"ג דעדות . אבל לסברת
 הר"ב דעיתים . דכולה סיפא
 באהל שאינה רזיזה . קימה למה
 יהיה טהור . וראיתי למהר"ם
 דמסיים במאי דהירך לעיל
 לתמיכת הר"ש למה שינה כו' .
 הוקשה לי ב"כ קושי' זו למה יהיה
 טהור . הא חד שמא דאהל הוא
 וכתב דה"ל דמאהיל על כהני זית
 היינו טומאה רזיזה וה"ל מגע
 ואהל ולא מצטרפי ע"כ . וזה
 דוחק דסיפא הוה ברזיזה ונאלי'

מאהיל על כהני זית וכחצי זית מאהיל עליו
 ר' דוסא בן הרבנים מטטר וחכמים מטמאין
 אבל הנגיע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל
 עליו ועל כחצי זית יאו מאהיל על כחצי זית
 ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית מטטר
 אמר ר' מאיר בזה רבי דוסא בן הרבנים מטטר
 וחכמים מטמאין . הכל מטמא הו"ן מן המגע עם
 המשא והמשא עם האהל זה הכלל . כל
 שהוא משא' טמא . משני שמות טהור :
ב מלא תרודו רקב שנחפור בתוך הבית
 הבית טמא ור' שמעון מטטר רביעית דם
 שנבלעה בתוך הבית והבית טהור נבלעה
 בכסות . אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית
 דם . טמאה . ואם

פליגי רבנן על רבי דוסא ואמר
 דנגיע' ואהל חד שמא הוא הלכך
 מצטרפין לכשיעור ומטמאין ואין
 הלכה כרבי מאיר . חוץ מן המגע
 עם המשא' כגון שנגע בחצי זית
 והסיט חצי זית : משא עם האהל
 שהס"ט חצי זית והאהיל על חצי
 זית : משא א"ז' כגון מגע ומגע
 משא ומשא אהל ואהל : ב' מלא
 תרודו רקב' דאמרן לעיל כריש
 פ"ב שהוא מטמא באהל : שנתפור
 לתוך הבית' ונתערב בו עפר כל
 שהוא : ור"ש משהר דסבר סופו
 כתחיל' מה תחלתו אם נקבר המת
 בתכריכי' . או בארון של עץ אין
 לו רקב דפעין שלא יהיה דבר
 כגלל עמו אף סופו לאחר שנעש'

רזיזה והרמב"ם בספ"ד הטמ"מ (הלכה ו') כתב הנוגע בחצי
 זית (או הנושא חצי זית) ודבר אחר מאהיל עליו ועל כהני זית
 או שהאהיל עליו חצי זית אחר או שהאהיל הוא על חצי זית אחר
 ע"כ . ויראה בעיני דהוא ל"ב במשנה לכבא זו דאו מאהיל על

רקב אם : תערב עמו דבר אחר אינו מטמא . ואין הלכה כר"ש :
 אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם וכיבד משערין
 אותה מביא מים במדה ומכבסה

כהני זית כו' ותדקדקיה מצטרף והולך כל' דרבי טומאות האהל לומר ששלשן אינו מצטרפין לנגיעה או למשא אבל במשנה ל"א
 חד כבא כגו' כהני זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כהני זית . ותו לא מירי וכן בפירושו לז' ובר' אלא כבא זו וכן בדפוס הגמרא
 במשנה דרפ"ג דעדות בספר המשנה דעדות בדפוס שלפני לא נמצא . אלא כבא קמייקא והבבא דאו מאהיל כו' ליתא . וכן
 נראה דהר"ב והר"ש ל"ג לה : אמר רבי מאיר אף בזה כו' . וחכמים מטמאין פ"ה . הר"ב דנגיעה ואהל חד שמא הוא ויתכן
 לומר דטעמו דזיבין באהל כחמ"ד מלי טומאה מאחר שגזירת הכתוב הוא שכל אשר באהל טמא עיין במשנה ה' פ"ה דכלים :
 הבל' טמא חוץ מן המגע כו' . חסוקא דמלתיהו דרבנן היא מהר"ם : חו"ן מן המגע עם המשא לשון הר"ב כגון שנגע כו'
 והסיט וכן לשון הר"ש ומשום דהסיט לא נכתב בפירוש בכתוב . אלא דהן אית לן דהסט כגלל משא' הלכך חביבא להו
 למקטק הסיט : זה הכלל כל שהוא משא אחד כו' לסימא בעלתא . כמו שכתבתי משא דבתרא בזה הכלל דמשנה ב' פ"ד
 דמגילה וכן אהה מוצא במשנה ב' פ"ב דכלים ואחרים שכתבתי שם בס"ד : משא' אחד . ל' הר"ב מגע ומגע משא ומשא אהל
 ואהל וכ"כ הר"ש ולת' קאליבא דהכ"זים הוא שפירשן כן דאלו לר"מ איתא נמי מגע ואהל דחד שמא נכחו :

ב שנחפור בתוך הבית . פי' הר"ב ונתערב בו עפר כל שהוא וכ"ס הר"ש ול' בותא דרבנן נקטינן שנתפור בתוך הבית דלא
 קימא דכיון שנתפור וגב שכנגד זה מאהיל על חצי שיעור ושכנגד זה מאהיל על חצי שיעור . ושני אהלות הן
 ואין מצטרפין הכי בגמרא מפרשי' פ"ג דנידה דף כ"ז : ורבי שמעון מטטר . פי' הר"ב סבר סופו כתחילתו כו' דבעינן
 שלא יהא דבר כגלל עמו לישנא דגמרא דהקס דאמר' מה תחלתו נעשה לי דבר אחר כגלילון והקס' העתיקו ונגלילון ופירשו בשם
 הערוך דבר כגלל עמו ע"כ . ובפ"ו דגיר דף כ"א איתא בגמרא כגלילין ופירש' כלומר המגלל זה לזה ונתערב זה עם זה :
 הבית טהור . כלומר שהכלים הבאים אחר הבליעה לתוך הבית אינן מיטמאין בבית הכי מפרשים בגמרא סרקי' דנידה דף
 ס"ב : אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם טמאה . כתב הר"ב וכיבד משערין אותה מביא מים במדה וכו' ומביא
 מים אחרים כו' . אם היה מראהו טהור הרי זו טמאה דאלו לא הביא מים שנים לא היינו יכולים לשער בראשונים כלכד לפי
 שאפילו אם לא ימצאו רביעית יותר אכתי איכא למימר שזא רביעית יצא דא"א שלא ישתיר כבגד מן המים . אבל השתא אין מויק
 כלום מה שמתיר מן המים כבגד . דכשם שמתיר מן המים כך נשתיר מן הדם שמתיר מה מעורב הכל יחד מה שילא ומה
 שנתשיר ומראה אחד הן כאלו יצא הכל . ומיהו קשה דאין סברא שיסיע הדם שמתיר כבגד . (לשמה הבית) כיון שאין יכול
 לנאת בכיבוס . אלא אם כן שאין לחוש כל כך אם תולין הדבר להחמיר . ואין

ואין לומר שמים אחרים שמביא צריך שיחסר מהם מהמדה כשיעור שנבלע מן הראשונים ובגדידמי ויכל לכיוון זה ועוד קשה
דמאי צריך למדידת מים הראשונים בלא מדידת מים הראשונים יכול הוא לדעת אם יש רביעית דם כמה שיצא ע"י כיבוס
שיסחוט לתוך כלי כל מה שיצא מן הכסות וימדוד כמה יש בין מים לדם ויביא רביעית דם מעלמא ויוסיף עליו מים עד
שיהא בין מים ובין דם כשיעור מים ודם שיצא מן הכסות ואם מראייהו שיהא עמאה ונראה לפרש דלא נקט מים במדה אלא

משום שאם ימלאו יותר מן המדה
שנתנו רביעית שלא יצטרכו
להביא מים אחרים דודאי יצא מן
הכסות רביעית דם אבל אם אין
רביעית דם יותר [א"ה"ג] דלא
יביא רביעית ומוסיף עליו מים
עד שיהא בין מים ודם כמדה
ראשונה אחר שחכום בה
הכסות ואם מראייהו שיהא עמאה

ואם לאו טהורה • שכל הבלוע שאינו
יכול לצאת טהור : ג "נשפך באויר •
אם היה מקומו קטפרם • והאהיל על
מקצתו טהור • היה אשבורן או שקרש טמא
נשפך על האסקופה (גמ"ל"ג) והיא קטפרם •
בין

ומכבהו בכן ומביא מים אחרים
כמדתן ונותן בהן רביעית דם •
אם היה מראה שיהא • הרי זו
טמאה ואם לאו טהורה : ג
נשפך באויר • בתוך הבית :
אם היה מקומו קטפרם • אם
המקום שנשפך בו הדם • היה
מדרון : והאהיל • אדם על

ואם לאו טהורה ומיהו קשה דהא קתני בתוספתא (שהבתיקה
הר"ב) צרישא ומביא מים אחרים ואח"כ קתני ונותן לתוכן
רביעית דם כ"כ התוס' בפ"ט דב"ק דף ק"א וראיתי להרמב"ם
שאעפ"י שצירוסו העתיק כדברי התוספתא שירמנו הכסות
כשיעור ידוע מהמים עוד נקט כזה השיעור ממים ויחבר אליו

מקצתו : טהור • דקטפרם אינו חזור : היה אשבורן • מקום
המכונס כמו בתוך גומא : או שקרש • הדם ואפי' קטפרם הוי
חזור וטמא ואפי' האהיל על קצתו : נשפך על האסקופה : כתיב
אלטבא שלפני פתח הבית והיא קטפרם : בין

רביעית דם כו' הנה בחבורו פ"ד מהט"מ (הלכה י"ג) כתב כיצד משערין איתא מכנסין אות' במים ומביא מים כמדתן ונותן לתוכן
רביעית דם כו' הרי שלא הזכיר מדה בתחלה ויש לפרש דבריו שבמדתן ר"ל כמדה מה שיצא אחר הכביסה • ומ"ס ונותן לתוכן
רביעית דם כלומר שבתוך המים שמביא כמדתן צריך שיהיו בהם רביעית דם ששם הרביעית דם הוא שיהיה כמדת המים • ר"ל
כמדה שיצא אחר הכביסה והשתא דאיתוי' להכי ה"ף דברי התוספתא יכולי לפרש כן ואע"פ שהוכירה ראשונה שמבי' במד"י היינו
כדברי התוס' שאם ימלא רביעית יותר שא"צ עוד לשום דבר אבל אם לא מלא אז מביא אחרים כמדתן • ר"ל כמדה שמלא אחר
הכביסה אלא שנותן בהן רביעית דם : ואם לאו טהורה : אינה מתטמאה באהל והרי היא ככסות שנבטח בה הרמב"ם שם וכ"פ
רש"י שם בב"ב וכו' שם התוס' ודלא כמו שנדחקו בנדה פ"ט • (דף ס"ג) דמיירי דקודם שנפל רביעית נבלע בכסות מה
שאינו יכול לזאת ונחטבל בגבד ולא היה רביעית שלם מעולם • וממר"ר וואלף וורמייז"א הוכיח דלהר"ב צ"ל כמו שנדחקו התו'
דנדה לפי שסברת הר"ב דכלים שנתמאו במת מטמאין באהל • כמ"ש גבי מגורה בספי"א (משנה ה') עכ"ד וע"ש דלהרמב"ם
אינו מטמאין באהל וכן נראה דעת מהר"ם : שכל הבלוע שאינו יכול לזאת טהור פי' שאינו יכול לזאת על ידי כביסה סתם
אע"פ שעל ידי הדחק היה יוצא בגון ע"י צפון • כיון דנסתם כיבוס אין יכול לזאת רביעית דם • טהורה • משום שאין דרך
להקפיד עליה כשאין יכול לזאת בכיבוס סתם • כך צריך לומר מתוך הסוגיא דמס' נדה (שכתבתי במשנה ה' פ"ט דכלים) •
ומה"ט כתיב לא קשיא מהא דתנן ברפ"ג דערלה בגד שנצטו בקליפי ערלה ידלק • דאלמא דחזוהא מלתא היא דבטומאה מש"ה
טהורה דבקפידא עליה מלתא וכי לא קפיד שיצא בטל • דטומאה בלועה לא מטמא • אבל בערלה אין שייך להתיר מטעם דאין
מקפיד דנהנה הוא בלבע ויחא ליה תוספת פ"ט דב"ק ופ"ט דנדה (ד"ה מקולי) : ג נשפך באויר כו' • והאהיל על מקצתו •
פי' הר"ב נשפך באויר בתוך הבית והאהיל אדם על מקצתו • ותמיכהו שכיון שבתוך הבית נשפך • הרי הבית מאהיל על האדם
ועל הטומאה כולה ויטמאוכו לאדם • מאי אמרת דמיירי שגם הבית אינו מאהיל אלא על מקצתו א"כ למאי איצטרך לפרושי
והאהיל אדם ה"ל לפרש והאהיל הבית • וקמ"ל דטהור מה שבתוך הבית וכמו שפרש הר"ב עצמו בנדה שניה • והרמב"ם
מפ' בן אף בכלן • שכתב והאהיל רמז אל הבית ר"ל כאשר האהיל הבית על מקצתו הבית טהור • וידוע כי כאשר אמרנו הבית
טהור הכונה שלא יטמא מה שבתוכו מאדם וכלים ע"כ • כלומר דכל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן כדתנן
בבבא מדליקין (משנה ג') • אבל בחבורו פ"ד מהט"מ שם כתב דם שנשפך באויר כו' והאהיל המאהיל כו' • ויש לפרש דמפרש
באויר שלא תחת שום אהל אלא באויר מגולה • וכן נכון לפי משמעות המשנה כהאי גוונא דתנן צריש סרק דלקמן • מגדל שהוא
עומד באויר ועיין עוד בסמוך • ושוב ראיתי למהר"ם שכתב וו"ל נשפך באויר פירש בחצר שאין עליו גג ע"כ : נשפך על
האסקופה והוא קטפרם כו' • לשון הראב"ד קשיא לי מכדי קטפרם מפירו ומטהרו מאי שאל אסקופה דנקט אפילו בתוך הבית
נמי כלים הבאים שם לאחר שפיכה טהורים • ואולי נאמר משום כלים דקודם נקט לה • שאם נשפך בתוך הבית טמאים משעת
כביסת הטומאה לבית אבל על האסקופה אפשר שלא נכנס (אלא) דלאו בחבור אפי' שעה אחת ע"כ • וזה מסייעני למה שכתבתי
דלהרמב"ם בחבורו • רישא לאו נשפך בבית כלל מיירי שהרי דברי הראב"ד סמוכים על דברי הרמב"ם ואי איתא דהרמב"ם
מפרש הרישא שנשפך בבית • וכמו שכתב בפירושו א"כ ודאי צריך לומר דמיירי נמי בכהאי גוונא שלא נכנס (אלא) דלאו בחבור
אפי' שעה אחת ולא קשיא מאי שאל אסקופה דנקט • דהא אין הכי נמי דנקט גם כן בית ופרי גוויי נקט נשפך בבית והאהיל
במקצת • ונשפך באסקופה והאהיל מקצת :

בין מבנים בין מבחן • פיר הר"ב בין שמטע לצד פנים
 בין שמטע לצד חוץ וכ"ס הר"ם וה"ט"ג דהו"ו וא"ל
 א' אשכחן נמי כה"ג בריס הוריות כח"ש ס"ס • ולפי פירש
 הר"א"ש שכתב הכ"ת בס"ד מה"ט"מ נוח"א • וז"ל בין מה שיש מן

בין מבנים שמטע לצד פנים • בין מבחן • שמטע לצד חוץ
 והבית מאהיל על מרצתו טהור • כלמה שבבית טהוראח אהל
 אע"פ שסופו של דם לירד לפניו דאילו חבוב • חוץ מן השנים
 והשער והלפורן • דכתוב בצלם מה עלם שכתב עמו ואין גזעו

א ביר כח
 כדס כה יח"י
 תב ח"טוח"א
 את ה"ג
 ב ח"י/ס
 ג טט פד הל ט
 ה"ס פכ ה"י
 ה ס"ט יי

האסקופ לתחת תקרת הבית בין
 מה שיש ממנה לחוץ כולה מקום
 מדרון ודס נשפך על כולה •
 במל"א מקמתו תחת האהל ומקמתו
 חוץ לאהל הבית טהור • דאין
 קטפרס חבוב • חוץ מן השנים
 כו"פ הר"ב דכתוב בעלם כו' •
 אף כל שכתב עמו ואין גזעו
 מחליף גמרא פ"ז דנדה דף כ"ה
 ופירך והרי כשר דגזעו מחליף •
 אחר מר בר רב אשי כשר נעשה
 מקומו צלקת פירש"י צלקת
 כלומר רושס נראה בה חרון או
 גומא ואין כולו חוזר אבל שער
 ולפורן אין נעילתן ניכר ע"כ •
 ועיינו מ"ש בפרק דלעיל משנה ב'
 ובריש משנה ב' פרק ט' דחולין •
 ובשעת חבורן הכל טמא •
 שהגזע או מאהיל על
 עליהם הוא נוגע או מאהיל על
 המת דבוי יד לטומאת המת קו'
 פ"ז דלור דף כ"א • ועיינו בפ'י
 הר"ב במשנה דלקמן • ומ"ש שס
 והר"ם כתב בספרו זוטא הנוגע
 במת פרט לנוגע בשיניו ובשעריו
 ובכשרו בזמן שפירשו וכול שאני מרבה בזמן שהוחברין ת"ל
 יטוח ע"כ • ונראה דהא דפורט לשיניו כו' נמי מדרשא דבעל
 הוא דמפיק להו • ד' עצם שיש עליו כוית כשר הכנים מקמתו
 פו' טמא • כתב ה"ב הע"ס נחשב יד לכשר ויד לית נפקא לן במה הנד מגבלה ותנור דמה נבלה שאין מטמא באהל כו' ואי מרכת
 חוכית ה"ד השוה שבהם שמתמאין וידיהם כיוצא בהם כו' • וא"ל לענין אהל ניהא דיו (כדתבין במשנה ה' פ"ב דב"ק) ויש לומר
 דמעקרא ודאי אי לא אשכחן בטומאה חמורה (במטמא אדם וכלים לאפוקי אוכלים ש"ן מטמאין אדם וכלים כדאיתא התם בריס
 הפרק) ידות הוה מרכיבין על נבלה דיו • אבל השת"א לאשכחן יד בטומאה חמורה דהוה פנוף לענין ח"ק פ"ז מסוין יד כגוף •
 ח"ס פ"ט דחולין דף ק"ח (ד"ה והבית) • שני עצמות ועליהם כשני חלואי זקיס • הסבר האי תנא דיש"י דלפחות מבית •
 הר"ם וכב"ש מהר"ם דאיכא לאוקמא מתניתין בשומר דהיינו בעלם שיש לו מוח וזו"ה לא מוחיב מיתה • הטור והירושב דף
 ק"ח (ע"ל רב) דס"ל אין יד וכו' • ואול"א לה מתיבת הר"ש ע"כ • ומיהו הלכה פמ"ד יש יד לפחות מבית כ"ש הרמב"ם פ"ה
 חס'טומאת אוכלין (הלכה ג') • שאין חבורי אדם חבור • עיין מ"ש במשנה ד' פ"ט דחולין • ה' איזרו דס' תבוסה המת טי"א
 מתנו שמיית בחיו כו' הלכה למשה מסיני דס' המת בריבועית • כמ"ש בפרק דלעיל משנה ב' אבל מדכרי סופרים • דאף דס'
 תבוסה יכא וטמא בכל הטומאות בחגע ומטא והאל • וסייעו דתני בתוספתא והי"א ה' • ש' ומה בין דס' מיתה לדס' תבוסה •
 טומאת מקדש וקדשו • ומהא מקדש וקדשו • ודס' תבוסה אין הטור מגלה עליו ואין חייבין עליו על
 וכששטיח לן דרובא מחיים לא גזרו וכן בפירש"י • בהדיא בפרק בתרא דנדה (סוף) דף ע"א • דבדלוי רובא מחיים לא
 גזרו • גם ל' הרמב"ם בפירושו ובחבורו פ"ב מה"ט"מ מוריס כן • צ"ל ש' שדמו שותת • כלומר שדך הלוב טיהא דמו שותת
 וכן אבל המת שדמו מנטף • כלומר שדך המת טיהא דמו מנטף • שדמו שותת כו' טמא • פיר' הר"ב שותת ויורד בלא
 הפסק מפני שטיפה של מיתה מעורבת בו • דלא מיבעיל הסוף דלאחר מיתה סוף הרבה אבל נוטף • ראשון ראשון בטל •
 ואפילו

מחליף אף כל שכתב עמו ואין
 גזעו מחליף ילאו שינים שלא
 ככתבו עמו ילאו שער ולפורן
 שבוען מחליף • ד' הבית טמא •
 כל מה שכתבו טמ' שהרי מאהיל
 על השער החוזר למת • עלם
 שיש עליו כוית כשר העלם נחשב
 יד לכשר • תזניס בידי אדם •
 שלא היה הכשר מחוב' לעלם
 מעקרו אלא אדם מחוב' לשם •
 כדרך שמתנים הכשר בשפוד •
 ה' אוהו דס' תבוסה • אמתניתין
 דלעיל דפ"ב (משנה ב') קאז
 דקתני רביעית דס' תבוסה טמא'
 וקמפרש הכא אוהו דס' תבוסה •
 שמינית בחייו ושמינית במומו •
 מנטרפס לרביעית • רביעית
 בחייו ורביעית במומו שנתערבו
 ונטל מן התערובו רביעית וכו'
 דס' תבוסה • אבל שמינית בחייו
 ושמינית במומו • לא • זה וזה •
 דר"ע ודר' ישמעאל • כמיס' ואין
 מטמאין • ואוהו דס' תבוסה •
 שטמא ללוב שדמו שותת ויורד
 בלא הפסק מפני שטיפה של מית'
 מעורבת בו אבל נוטף שורד טפה אחר טפה • קמא קמא בטל
 וטהור • ר"הודה אומר לא כי • כלומר לא כן הדבר • אלא

מטמאין • ואוהו דס' תבוסה •
 שטמא ללוב שדמו שותת ויורד
 בלא הפסק מפני שטיפה של מית'
 מעורבת בו אבל נוטף שורד טפה אחר טפה • קמא קמא בטל
 וטהור • ר"הודה אומר לא כי • כלומר לא כן הדבר • אלא

מטמאין • ואוהו דס' תבוסה •
 שטמא ללוב שדמו שותת ויורד
 בלא הפסק מפני שטיפה של מית'
 מעורבת בו אבל נוטף שורד טפה אחר טפה • קמא קמא בטל
 וטהור • ר"הודה אומר לא כי • כלומר לא כן הדבר • אלא

ואפילו

אלא השותת טהור * שאני אומר אותה טפה שהנשמה תלויה בה עמדה לה ע"ג העץ שהוא תלוי בה * ואין בדם זה אותה טפה אחרונה של מיתה * והמנטף טמא * ולא אמרינן קמא קמא בטל דסבר רבי יהודה אין דם מבטל דם והלכה כר"ע :

ואפי טפה שלאחר מיתה מרובה בטלה * שלא נסל ביחד רש"י פרק בתרא דנדה (דף ע"א) : השותת טהור * פיר' הר"ב שאני אומר אותה טפה שהנשמה תלויה בה עמדה לה ע"ג העץ שהוא תלוי בה * וא"ת ומת דמנטף דמטמא מי ניחא מי

ו כוית מן המת * פתחו בטפה המת נבית ולו פתחים הרבה כל הכלים המונחים בחלל הפתחים תחת המשקוף של פתח מבחוץ * אע"פ שהפתחים נעולים ויש הפסק בין אהל המת לאהל הכלים * כולן טמאין דגזרו חכמים טומאה על המקום שהוא דרך יציאת טומאה שכוונתו של מת לנאת דרך שם * וכשאין יודעים באיזה מקום יוציאו כולן טמאין * ואם יש כוית מן המת נבית וחסד להוציאו בחלון שיש בו פתח טפה מציל על כל הפתחים הנעולים * כיון שידע המקום שסופה של טומאה לנאת דרך שם ואם הוא מת שלם וחסד להוציא דרך חלון שיש בו ד' מציל על כל הפתחים הנעולים * דבשיעור ד' טפחים שיערו חכמי שראוי להוציאת המת אבל להוציא את הטומאין אבסותה טפה

אלא השותת טהור * והמנטף טמא : **ו** כוית מן המת פתחו בטפה * והמת פתחו בארבע טפחים להציל הטומא' על הפתחי' אבל להוציא הטומאה * בפותח טפח גדול ככוית כמת * רבי יוסי אומר השדרה והגלגולת כמת : **ז** טפח על טפח על רום טפח מרובע * מביא את הטומאה * וחוצץ בפני הטומאה כיצד * כיב שהוא קמור תחת הבית יש בו פותח טפח ויש ביציאתו פותח טפח * טומאה בתוכו הבית טהור * טומאה בבית מה שבתוכו טהור * שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס יש בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח הטומאה בתוכו הבית טמא * טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס * אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח * טומאה

לא עסקינן דכי נמי המת מוטל במטה הא מלת' צבא' דכד' (ד' ע"א) שם מקשו לה * דמייטינן והקס' דרייתא דבבבא דתני דרבי יהודה אומר הוה מוטל במטה כו' טמא * ומטינן שאני במטה דמחללה * כלומר שהיא חלולים חלולים והדס בזקע ויורד ומתאסף יחד * והמנטף טמא * כתב הר"ב ולא אמרינן קמא קמא בטיל עיין במשנ' ו' פ"ח דזבחים : ו כוית * מן המת פתחו בטפה * פי הר"ב המת נבית ולו פתחים הרבה כו' דגזרו חכמים טומאה כו' עקרא דמלת' דמתני' ג' פ"ז וע"ש :

אבל להוציא את הטומאה * פי' הר"ב טומאה יוצאה כו' ומטמאה הכלים שבבית שצדו * וה"מ לפ' בכלים המונחים בחלל אותו חלון או פתח * וכן פירש הרמב"ם : רבי יוסי אומר השדרה והגלגולת כמת * כלומר אע"פ שאין כוית דבר וכת' הר"ב שכן הלכה חולי שסובר דר"י לא לאפלוגי אתי וכמו שכתבתי הרבה בפ' בתרא דביבא דר"י שכתבתי שגזרו בל' פלוגתא ואין חולק אבל לא ידענא מנין לו דלמא לת"ק דדוק' כוית דבר ולא ס"ל להא דר"י והרמב"ם בפירושו כתב שאינו הלכה וכן בחבורו (רי"ש) פ"ז מהט"מ לא העתיק את דבריו : **ז** טפח על טפח על רום טפח * פי' הר"ב דף שהוא רחב כו' ובזוהר טפח ומאהיל ונריך שיהא החלל (פניו) טפח שאל"כ והטומאה מוטעת את החלל טפח טומאה רגולה היא ואינה מביאה ואינה חוללת * הראב"ד ריש פ"ז מהט"מ וכך דקדק הר"ב בלשונו שבכ"מ משנה ה' פ"ו : ביצד ל' הר"ב * כלומר כיצד חוצץ בפני הטומאה אבל לא אתי לפרושי כיצד מביא את הטומאה הר"ש * ועיין בדבור אחד חור כו' ומ"ש שם : קמור פי' הר"ב מקורה * וחבריו כשכב שמלה שלמה * ובערוצין פ"ח משנה ע' פי' הר"ב קמור כמין כפה מכוסה כו' ולפי' זה יש טעם בדבר שלפי שאין זה הקירו כי שאר קירו לפיכך נתחלף השם באותיותיו ה"ט בא"ה בתוכו הבית טמא * עיין במשנה ב' פ' דלקמן דר"י פליג : אין בו פותח טפח כו' כתב הר"ב והרי הביב נחשב כקרקע הבית וכו' * לרבות

אפי' מת שלם טומאה יוצאה דרך חלון כל זמן שהוא פתוח * ומטמא הכלים שבבית שצדו אם יש בחלון פותח טפח : גדול זכוית כמת דוקא כוית ממוצאם פתחו בטפה * אבל יותר מכזוית * דינו כאלו היה מת שלם * ואין מציל על הפתחים הנעולים עד שיהא בו ארבעה : ר' יוסי אומר השדרה והגלגולת שבבית * דינו כמת שלם ואם חסד להוציאו דרך חלון אין מציל על הפתחים הנעולים עד שיהא בו ד' וכן הלכה : **ז** טפח על טפח על רום טפח * דף שהוא רחב טפח על טפח ובזוהר מן הארץ טפח ומאהיל על כוית מן המת ועל הכלים : מביא את הטומאה * על הכלים : מרובע * שאם היה רחבו פחו מטפח אע"פ שהיה ארכו ב' טפחים לא אמרינן שיש מה שיתר על א"כ ברחבו ורבעה להכי קתני מרובע שצ"ל שיהא ברחבו טפח ובארכו טפח : כיצד * כלומר כ"ד חוצץ בפני הטומאה : כיצד שהוא קמור * חפירה בקרקע ומקירה והיינו קמור ושם יורדים אופכים שבבית ומשם יוצאים לר"ה : יש בו פותח טפח דהיינו טפח על טפח ברום טפח בבית ענמו : וביציאתו * בפתח הביב שממנו יוצאין המים לר"ה : טומאה בתוכו * כוית מן המת בתוך הביב דכו' מן המת פתחו בטפח : הבית טהור * שהטומא' יוצא דרך פתח הביב הוצא לר"ה והיינו דקתני חוצץ בפני הטומאה : טומאה בבית מה שבתוך הביב טהור * דאין דרך

טומאה להכניס דרך פתח הביב * שדרך הטומאה להוציאה דרך פתח הבית ולא להכניסה לביב : ואין ביציאתו פותח טפח טומאה בתוכו הבית טמא * דטומאה עולה מן הביב לבית כיון שאין לה דרך לנאת דרך פתח הביב הוצא לר"ה דכל פתח מטמא מן הטומאה יוצאה : אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח * לחכם

א סס"טו ה"א
ב סס"טו ה"ב
ג סס"טו ה"ג
ד סס"טו ה"ד
ה סס"טו ה"ה
ו סס"טו ה"ו
ז סס"טו ה"ז
ח סס"טו ה"ח
ט סס"טו ה"ט
י סס"טו ה"י

לרבות קרקעיתו כו' לא שהקרקע עצמה טמא עד ההוא
דמה טומאה שייך בקרקע עולם אלא לרבות הטמין בתוך
הקרקע עד ההוא וז"ל הרמב"ם שכל מה שבקרקעית הבית
טמון וכו' וכתב מהר"ם מה שבטובו טמא לכלים שבטובו
כאלו הן בבית ואע"פ שהן מוכסין
בעפר לא היו ככלי חרס המוקף
ג"ס אלא כאוכלים שבובלובטיט
דלא חייב הטמא בפני הטומאה
כדאמרינן בפ"ק דזבחים (דף ג'
ע"ב) כ"ל ע"כ :

אם תוכיח
עם פ"ג ט"ז

אחד חור שחררוהו מים כו'
פ"ו הר"ב האו סתם
טפה שמביא את הטומאה כו'
ואתי שפיר דתפיש נמי למביא
את הטומאה אלא שקלט קשה שהיה למתני' עצמה לסיים הכא
בבבא זו והל"ל אחד חור כו' וכן מרבך כו' מביא את הטומאה
ועוד אי הכי מאי דוחקיה להר"ב לפ' כביד כלומר כיצד חוץ
כו' כיון דהשתא מס' נמי לכיז' מביא' וא"כ כיצד קאי שפיר
אחריווי' איברא דהרמב"ם מפרש לענין מביא אהל הוא לא
פירש כיצד כלומר חוץ כו' והר"ם שפרש כן כביד דכלומר
דיכיד חוץ כו' הוא מפרש בכאן חור שחררוהו מים בין יא
זה הדין ע"י מים כו' כך דינו ולפיכך הר"ב שכתב למיל' כביד
כפ"ו הר"ם ובכאן מפרש בחור כדברי הרמב"ם לא דק :

טומאה בתוכי הבית טמא • **טומאה בבית**
מה שבתוכו טמא • **אחד חור שחררוהו**
מים או שרצים • או שאבלתו מלחת • **וכן**
מרבך של אבנים • **וכן סואר של קורות** •
רבי יהודה אומר • **כל אהל שאינו עשוי**
בידי אדם אינו אהל ומורה בשקופי' ובסלעי'
פרק ד

לחנם נקט ואין ביציאתו פותח טפה • דכיון דאין בו פותח
טפה על יציאתו לא חיישי' • דכאלו אין שם חלל כלל דמי •
וכרי כביד נחשב בקרקע הבית • ואמרו חכמים וכל אשר
באהל יטמא לרבות קרקעיתו של בית כמוהו עד ההוא • א'
חור שחררוהו מים • האו פותח
טפה שמביא את הטומאה' לא שאל
אם נעשה החור הוא ע"י מים או
שנקביו שרצים • או שאבלתו
מלחת לשון חרץ מלחת כמין עפר
לבן דומה למלח ומתאכל ונופל
ונעשה חור מאליו • מרבך של
אבנים • אבנים גדולות ערוכות
וסדורות זו על זו ופעמי' שהלחת
סדורה על גבי שקופי' והתחננו'
מפורדות זו מזו ויש שם אהל טפה • סואר של קורות • ערוכות
זו על זו ועומדות לבנין ופעמים שיש צביעה אהל טפה • כל
שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל • דיליף אהל אהל ממשכן מה
להלן בידי אדם אף כאלו בידי אדם • בשקופי' • חרנוס סעטי'
הסלעים שקופי' כפייה' • ובסלעים • בנקיקי' הסלעים • ושקופי'
ונקיקי' הסלעים אחד הן אלא שזה נעשה ע"י מטר • וזה נעשה
מאליו ואע"ג דלא נעשו בידי אדם מודה

בגון בשפה גבוהה על נהר והמים חוטטין מתחזקת
כו' וכן לשון רש"י • ויתכן בעיני שהוא שם מורכב מן מורביות דמשנה ה"ג דשביעית • ומן נדבכים די אהן גלל •
דעורר וזה דשביעית מיירי באבנים שעודן מחוברים במחלב ונקראים מורביות ודעורר מיירי בקבועים בבנין • והכך דהכא
מיירי כשהן חלוצים מן המחלב ועדין לא הוקבעו בבנין • ולפיכך מורכב משמות אשר גררן ואשר בבנין והרמב"ם כתב מרבך
של אבנים • אבנים הסודרות קלמן על קלמן וכן (פירש) ג"כ מרבכת כביצה שהיא מענין סדור ובגא' מענין צבירה • ובגא'
כ"ל עיקר כ"ס כבר ברפ"ו דמנחות ד"ה רבובות • ויהיה ג"כ לשון ריבוי • כמו שפירשתי בשביעית בשם מורביות אלא
שאני מוסיף לתת טעם בהרכבתו עם הכ"ף • וכן סואר של קורות • לשון הר"ם ואתי דאמרינן צבירי קורות והרמב"ם
העתיק בפירושו סואר • ובחבורו רפ"ג מהט"מ כלל למרבך וסואר • וכתב או שלבר אבנים או קורות כו' • רי"א כל
אהל שאינו נעשה בידי אדם אינו אהל כתב הר"ב דיליף אהל אהל ממשכן • כתוב הכא (בבבבא י"ג) ואת התורה אדם כי
ימות באהל וכתיב הקס (שמות ט') ויפרש את האהל על המשכן • ורשב"ן אהל ריבב (אהלים טובא כתיבי במד' פרה •
לרבות אף העשוי מאליו) גמ' בסוכה רפ"ב • וכתבו התו' וא"ת אי ממשכן יליף אפי' עשוי בידי אדם מילא יביא הטומאה
אלא שמתן • כדאשכחן בפרק במה מדליקין (בדפי' הר"ב שם משנה ג') וי"ל דכל הזאהילים דמתאזים ילפינן בספרי בפ"ה
בק"ו ממזורע דתיא מנין לעשות שאר המאהלים • כהאל (המת) אמתת מה מזורע הקל עשה בו כל המאהילים כאהל • מת
החור לא כ"ס דלגבי מזורע כתיב מושבו ודרשינן ב"ב מושבו טמא מחלן אמרו הטמא יושב תחת האילן וטבור טמא •
וא"ת אם כן כי לא עביד נמי בידי אדם יליף בק"ו ממזורע • וכ"ת א"כ ג"ס מאי אהניא הא איצטריכא ליה לדרש דפרק במה
מדליקין דכל היוצא מן העץ כו' • וי"ל דמושבו לא משמע לא ריבוי ולא מיעוט לענין שאינו עשוי בידי אדם • ולר"י דמעטיה
רחמנא גבי מת ילפינן מזורע הקל • בקל וחומר מת דלא מטמא ולרבנן לא מחלק לא הכא ולא הכא ואע"ג דההם (ספרי)
רבי יהודה אחיה שפיר הויה דאילן כר"י • דהא מודה כמלא אגרוף וא"ת יכוין דשאר המא' ילים ילפינן במת קל וחומר ממזורע
א"כ ימא דיו (כדתנן בפרק ד' דב"ק) משנה ה' ולא [הטמא] עוברים • כמו קוברי המת שהיו עוברים באהסדרה (דתנן לקמן
פ"ו משנה ב') ויש שם כלים דמזורע עובר אינו מטמא באהל • כדתנן במסכת נגעים ט"ג (משנה ז') וי"ג דק"ו אינו אהל
גלוי מלחת בעלמא הוא • דלא ילפינן ממשכן למעוטי שאר המאהלים ע"כ • ובמורה • בשקופי' ובסלעים • כתב הר"ב
דר"י מודה כמלא אגרוף • וכן בשקופי' כלומר שיש בהם חור גדול וכן כירס הרמב"ם • וכך הוא בסוגיא רפ"ב דסוכה •
ושעור מלא אגרוף תנן במשנה י"ב פ"ו דכלים וכתבו הר"ב לקמן רפ"ג • ובסלעי' • פי' הר"ב בנקיקי' הסלעים • הכי תיבא
בהדיא בבבבבא רפ"ב דסוכה • וכתבו מחרן מהר"ם דלא מיימי הקס ממתני' משום דמתניתין הוה משמע שקופי' וסלעים
חלולים גדולים ראויים לדירת אדם • אהל נקיקי' סלעים הן חורים קטנים ע"כ :

מודה בהם ר' יהודה דלא יליף ג"ש דאהל אהל ממסכנא לפותח
טפח בלבד אבל ביותר מטפח כגון מלא אגרוף אמרינן
בסוכה (ריש פ' היסן דזודה ר' יודא שאפי' נעשה מאליו
מביא את הטומאה וכן בשקיסים ובסלעי ואין הלכה כר' יודא

פרק ד מגדל

הנא נמדה כדכתב הר"ב בסו' סרקין :
בזמא דתוכה כלים שבעוביו טהור
דשדינן לעוביו בחר האויר לקולא ולא בחר מגדל לחומרא
אבל עומד בבית טומאה בתוכו כלים שבעוביו טמאין ממה

פיק ד מגדל שהוא עומד
באויר מגדל עץ שיש לו דפנות
והדפנות עמין יש הלל בעביון
כגון חורין המשולשו פתוחים
לפנים ולחן אלא שאין בהן
פותח טפח ורגילים להניע שם
מחטין וזיכוריות וכלים קטנים :
שהוא עומד באויר תחת אויר
השמים כגון דקאי בחר :
טומאה בתוכו בחלל המגדל
עלמזו כלים שבעוביו בעובי
חלל הדפנות מחצה למחצה

פרק ד מגדל שהיא עומד באויר טומא

בתוכו כלים שבעוביו
טהורים טומאה בעוביו כלים שבתוכו
טהורים ר' יוסי אומר כחצה לחצה היה
עומד בתוך הבית טומאה בתוכה הבית
טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור
שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס
כלים שבינו לבין הארץ שבינו לבין הכותל
שבינו לבין הקירות אם יש שם פותח טפח
טמאין ואם לאו טהורין טומאה

כפסך אי שדינן לעוביו בחר
מגדל טמאין ואי בחר בית
טמאים וסיפא דקתני טומאה
בתוכו הבית טמא מיריבין
בחד חללו בין בחד עוביו
שדרך טומאה לצאת מהר"ם :
רבי יוסי אומר מחצה למחצה
פי' הר"ב מחציו של עובי
המגדל כו' ומסיים מהר"ם דה"ל
כותל המגדל ככותל שהו' לאויר
דמתן לקמן פ"ו (משנה ג') דכדון
מחצה על מחצה ובהא פליגי
דר"י מדמי ליה לכותל שבין חצר

לבית ורבנן לא מדמו וע' שהפירו' ואפי' ת"ק דפליגי עליה
הנא מודה הסם דהוא כדון מחצה למחצה משום דהתם הבית
והחצר חשובים הן והמחצה לנורך שניהם להכי שדינן לה
חזיה לכאן וחזיה לכאן אבל מחצית המגדל לא נעשה כלל
בעבור החצר והבית להכי לא שדינן לה בסיפא בחר בית לטמ'
כלים שבעוביה כי איכא טומאה בבית דקתני טומאה בבית מה
שבתוכה טהור ומשמע אפילו כלים שבעוביה ומיהו לא
שדינן לה נמי בחר מגדל אע"ג דנעשים לשם מגדל משום
דמגדל לא חשיב דמיטלטל והא דאפליגו ר' ורבנן במגדל
העומד באויר ולא אפליגו בעומד בתוך הבית משום רבותא
דר"י דאפילו בחר שדינן חזי הדופן בחר חצר וכ"ש בבית
דשדינן בחר בית דחשיב טפי [מחצר] ע"כ : טומאה בבית

מחציו של עובי המגדל ולפנים כלפניו מחציו ולחן כלחן
בין שהכלים במגדל וטומאה בעוביו בין שהטומאה במגדל
וכלים בעוביו ואין הלכה כר"י טומאה בתוכו בחד המגדל
הבית טמא אע"פ שלתותיו מגופות כדמכרש טעמא שדרך
הטומאה לצאת משם לבית טומאה בבית מה שבתוך המגדל
טהור והוא שלתותיו מגופות דאי פתוח' לא גרע מחלון שבין
שני בתים וטעמא דמה שבתוך המגדל טהור שאין דרך לטומא'
שבבית להכניסה במגדל : אם יש שם פותח טפח בין שולי
המגדל לארץ או בין דופן המגדל לכותל או בין גג המגדל
לחקרת הבית טמאים מחמת טומאה שבבית אבל אין שם
טפח הוי מגדל כלבוד ואין טומאה הבית נכנסת שם :
טומאה

מה שבתוכו טהור וקצת תימה דמשמע בכלי פירקין דלא בעי
דהיינו באים נמדה וי"ל דה"מ כשמכוסה בכפישה או בשאר כלים אע"פ שאינו מקבל טומאה אבל דלתותיו מחופות או
מכוסה בנסר (מהני בלא צמיד פתיל ודין זה במגדל וכורת דלא מקבלי טומאה אבל תנור וקדירה וחצות או כלי חרס
לא מהני נסר להניל בלא צמיד פתיל אלא הטומאה בזקעת הנסר ונכנסת לתוכו אלא א"כ מצילין עם דפנות אהלים דאין
מצילין אפי' בכלי מונח על פיהן כגון עמוד של קדרות כמו שאפרש לקמן בס' כוורת הר"ש ועיין מ"ש בס"פ כוורת :
אם יש שם פותח טפח פי' הר"ב בין שולי המגדל כו' ואין הפירוש שזה דכלים שבינו לארץ שבינו לבין הקורות הוי
פי' אם יש פותח טפח באחד מהן טמאין אע"ג דליכא פותח טפח תחתיהן במקום שהכלים שם אם יש שם פותח טפח
בינו לבין הקורות הטומאה מתפשטת שם מלמעלה ובזקעת כל כנגד המגדל לתחתיו כיון דאדם וכלים אינן נעשים אהלים
לטהר להפסיק בין הטומאה והכלים כדתנן ברפ"ו וכן כשיש פותח טפח תחתיהן וכלים על גביו מתפשטת הטומאה לתחתיו
ובזקעת לתעלה אבל שבינו לבין הכותל הוי דווקא אם יש שם פותח טפח טמאין ואם אין שם פותח טפח אע"ג דליכא פותח
טפח בינו לבין הארץ בינו לבין הקורות טהורין וכ"כ מהר"ם אע"פ שכח דאין ל"ל כן אלא גם למעלה ולמטה דוקא
ומפרש כן ג"כ לרפ"ו אבל דברי הר"ב אינו כן ולענין פותח טפח עיין מ"ש בס' דלעיל משנהו :

ואם לאו טהורין תימא אמאי טהורים כלים שתחתיו שאין שם פותח טפח להוי כביז שהוא קמור תחת הבית דס"פ דלעיל
וי"ל דשאני ביז שהוא קבוע ומשמע את הבית שהשוכים גופלין לתוכו הלכך בטל לגבי הבית וה"ל כאוכלים שגבן
בעיט (ועיין לעיל ס') אבל תחתיו של מגדל לא כ"כ מהר"ם וליד לפרש בכורת דרש"ט כמו שאכתוב שם וכתב עוד
מהר"ם ו"ל ואין לתמוה כלים שבינו לבין הכותל כשאין שם פותח טפח אמאי טהורין כשהטומאה בבית והא אפילו הכלים
שמעבר למגדל בעביו של כותל בחצי עביו של כד הבית טמאין כדתנן לקמן בפ"ו (משנה ג') כ"ש באויר הבית שבין הכותל
למגדל ואף יתכן לומר שיהא הפסק לטומאה דכלים הרגולים בכותל (הבית) טמאין והקרובים לבית יותר טהורין וכל דבעוד
המגדל שם ואין הטומאה יכולה לימשך בין המגדל לכותל עד הכותל וכלים שבין המגדל לכותל טהורין כ"ש דכלים שבעובי
הכותל כל כנגד עוביו של מגדל טהורין וה"ל

א זיי"ט
ה' טומאה שם
ה' ט
ב טס ה' ד
ג טס ה' ט

מסע הלוי
ב מלך קרב
סס הל' ד
ג ת"ס

וה"ל בבית שחצו בנסרים או ביריעות מן הנדדים * דתנן לקמן פ"ו (משנה ד') עומאה בבית כלים שבחצן עהורים * א"כ כ"ל דלא הו' מגדל שאלל הכותל * בבית שחצו בנסרים או ביריעות דהתם הו' מלתא דקביעותא * אבל הכא ודלא כלים שבכותל מחציו ולפניו * כאמנע בבית חסידי ובנילי לגבי הבית * ואס עומאה בבית עומאין * תדע דהתנן לקמן פ"ו משנה ג' כותל שהוא לאור והעומאה בתוכו מחציו ולפניו * הבית עמא העומד מלמעלה עהור פירש אע"ס שאין לעומאה פותח עשה במקומה אינה בוקעת ועולה דהו"ל כמנחת באמנע הבית כיון דכותל בתר בית גריר * אבל הכא חויר פחות מעשה שבין מגדל לכותל * כיון דא"ל לחצו ולסמוך המגדל ממש לכותל * וא"ל שלא יהא מעט רוח ביניהן * חויר פחות מעשה בתר מגדל גריר * ככלים שבעובי דופן המגדל דעומאה בבית עהורין לכ"ע * ואין ולאורפיה בדי עכ"ל * טומאה שם הבית מא * כתב הר"ב שאין מגדל מזיל'ו' שרש אליו כשהיה אהל בתוך אהל והיתה העומאה תחת אהל הפנימי הנה אהל החצון עמא * והוא מאמר כוספתא למיד פתיל ואלה"ו מזילים על הטהורים מליעמא ואין מזילים על הטמאין מלעמא הרמב"ם * ועיין לק' פ"ה (משנה ג') ורפ"ט ושם יתבאר דלכ"כ ור"ש דוק' כשהיה כולו בתוך האהל אבל כשפי' האהל חוצה אין העומאה נכנסת באהל השני * ג' ר"י מעהר * גראה דמודה ר"י בזה (דתנן במשנה ג' פ"ו) המת בבית ולו פתחים הרבה כולן עמאים מפני לשרפו ולנתחו פחות מכזית תוס' חולין פ"ט דף קכ"ה (ד"ה יכול) * הוצרכו לתרץ דבמת שלם אין דרך לשרפו כו' * אבל כשיש פתח פתח פתוח מודה אפי' בכזית שהעומאה יול' אף וכדתנן במשנה ו' פ' דלעיל ועוד כפי"ג אך עדין קשה דאמאי לא פליג בס"ס דלעיל * בתוכו הבית עמא * ג' ריהר עומד כו' * פירש הר"ב היה המגדל עומד כו' לא שפת' התיב' כו' פתח במגדל וסיים בתיבה ולא ידעתי למה * אע"ס שיכולין לדחוק ולומר שר"ל תיבת המגדל דמתניין דלעיל אכתי לא ידעתי מה העשם שדחק לאכסורי הכי והקרוז אלי דה"כ אשמועינן לענין מקח וממכר * וכי הא דרמב"ג דמס' ב"ק פ"ט * טומאה בבית מה שכתוב עמא * והר"ב העתיק עהור וכ"כ הר"ש דבמשנה דוקנית גרסינן עהור * וכן בחוספתא וכן עיקר ע"כ * וכה"ג במשנה פ"ט פירשו גם כן הר"ב והר"ש דגרסינן עהור * אבל הרמב"ם סס מפירש * מא וכן בחבורו * דעין דהכא פ"ח מהב"מ ובדין דלקמן כפי"ט פוסק בשניקן דעמא * ופי' הכ"מ דמירי שהמגדל מולא כל הפתח ואין פותח עשה מכל גד למעלה ולתתה ומן הכדדין נמצא שאין מקו' לנאת הלכך העומאה בוקעת ויוצאת דרך דופני המגדל * מידי דהוה אפתחי בית בזמן שהם געולים עכ"ל * והר"ם כתב לישב גירסת הספר דגרם עמא בין הכא בי' בכוורת * דמירי שיש פותח עשה מתחת המגדל לארץ או כוורת לארץ ובפתחו למעלה בין המגדל בין בכוורת * וכיון שהעומאה נכנסת תחת המגדל והכוורת וכן בוקעת לתוכן * והתוספתא דקתני עהור באין סס ולא לטהר לקמן ריש פרק ו' * וארי בוקעת למעלה מן המגדל והכוורת וכן בוקעת לתוכן * והתוספתא דקתני עהור באין סס פותח עשה מתחתיו (אירי) לפירושו סיפא דקתני כמה דברים אמורים בזמן שיש סס פותח עשה איכא לפרוש כלומר מתחתיו * כהא הו' דאמרינן עומאה בבית מה שכתוב עמא ע"כ * ומכירוש הר"ש דלקמן ומשמע דהואיל * ויש לבית פתחים אחרים הלכך עהור כגורסו ע"ס כפי' התוספתא ושם מלאתי דמיייתי לה למתניין דהכא בפרק עהור והרועב בגמרא דף ק"ה וגרסינן בה עהור וכן העתיקו רש"י והתוספתא סס * ועוד מוכח הכי בגמרא דאמרינן ותני עליה ר"י מעהר אהייא אילימא אסיפא * פ"ק נתי עהורי מטהר * ומתוך כך גראה לי דרמב"ם ל"ג סס כלל ויש לי עוד ראה בזה במשנה ו' פ"א ד"ה ר"י * מוכני

טומאה שם הבית עמא * א"כ היתה עומאה בין שולי המגדל לקרקע הבית * או בין גג המגדל לבג הבית או בין דפנות המגדל לבתלי הבית * אף על פי שהיו ביניהן פותח עשה * הבית עמא * שאין המגדל מול' על העומאה שמתחתיו בתוך הבית שלא תפוח כל אפי' בבית * ב' פותח המגדל ריבוליים לעשות תיבות קבועות בתוך המגדל של עץ כדי להכניע בהם כלים ואוכלין ומשקים * שיש בה פותח עשה * שיש בתללה פותח עשה דלא הו"ל עומאה עמונה * ואין ביציאתה * בחור פתח * אין בו עשה * טומאה בתוכה הבית עמא * ולע"פ שפתח קטן * כדמפ"ש עמא מפני שדרך * ומאה לנאת על כרחך סופה לנאת דרך פתח זה * לפיכך מעמאה מיד דרך יוצאתה * מה שכתובה עהור * הואיל ואין ביציאתה פותח עשה * אינו מביא את העומאה * ואין דרך עומאה ליכנס * שאין סופו להכניס לה מת * ור"י מעהר דשם אין סופו לנאת דרך פתח זה שיהא בה שיעור עומאה שהרי יכול להוציאה לאחראים * או לשורפה במקומה ואין הלכה כר' יוסי * ג' היה * המגדל עומד כלו בתוך הבית אלא שפתח התיבה לחוץ * עומאה בתוכ' הבית עהור * דמשום מאי איכא לעמוייה הא עומאה איהל * ליכ' דיש בה פותח עשה ולא עמונה היא ומשום יציאה של עומאה מילא מעמא דהא אין יציאתה לעטם בתוך הבית * עומאה בבית מה שכתוב עהור שאין דרך עומאה ליכנס סס * מוכני

טומאה שם הבית טמא : ב' תיבת המגדל ישה פותח טמא ואין ביציאתה פותח טמא * טומאה בתוכה הבית טמא * טומאה בבית מה שכתובה טהור * שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס רבי יוסי מטהר ימפני שהוא יכול להוציאה לחצאים או לשרפה במקומה : ג' היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ * טומאה בתוכו הבית טהור * טומאה בבית מה שכתוב טמא * שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס היתה

סוף עומאה לנאת דרך סס * דהתם במת שלם דאין דרך ונראה דדוקא התם שהדלתות געולים כדפי' הר"ב שם להכי הוצרכו לתרץ דבמת שלם אין דרך לשרפו כו' * אבל כשיש פתח פתח פתוח מודה אפי' בכזית שהעומאה יול' אף וכדתנן במשנה ו' פ' דלעיל ועוד כפי"ג אך עדין קשה דאמאי לא פליג בס"ס דלעיל * בתוכו הבית עמא * ג' ריהר עומד כו' * פירש הר"ב היה המגדל עומד כו' לא שפת' התיב' כו' פתח במגדל וסיים בתיבה ולא ידעתי למה * אע"ס שיכולין לדחוק ולומר שר"ל תיבת המגדל דמתניין דלעיל אכתי לא ידעתי מה העשם שדחק לאכסורי הכי והקרוז אלי דה"כ אשמועינן לענין מקח וממכר * וכי הא דרמב"ג דמס' ב"ק פ"ט * טומאה בבית מה שכתוב עמא * והר"ב העתיק עהור וכ"כ הר"ש דבמשנה דוקנית גרסינן עהור * וכן בחוספתא וכן עיקר ע"כ * וכה"ג במשנה פ"ט פירשו גם כן הר"ב והר"ש דגרסינן עהור * אבל הרמב"ם סס מפירש * מא וכן בחבורו * דעין דהכא פ"ח מהב"מ ובדין דלקמן כפי"ט פוסק בשניקן דעמא * ופי' הכ"מ דמירי שהמגדל מולא כל הפתח ואין פותח עשה מכל גד למעלה ולתתה ומן הכדדין נמצא שאין מקו' לנאת הלכך העומאה בוקעת ויוצאת דרך דופני המגדל * מידי דהוה אפתחי בית בזמן שהם געולים עכ"ל * והר"ם כתב לישב גירסת הספר דגרם עמא בין הכא בי' בכוורת * דמירי שיש פותח עשה מתחת המגדל לארץ או כוורת לארץ ובפתחו למעלה בין המגדל בין בכוורת * וכיון שהעומאה נכנסת תחת המגדל והכוורת וכן בוקעת לתוכן * והתוספתא דקתני עהור באין סס ולא לטהר לקמן ריש פרק ו' * וארי בוקעת למעלה מן המגדל והכוורת וכן בוקעת לתוכן * והתוספתא דקתני עהור באין סס פותח עשה מתחתיו (אירי) לפירושו סיפא דקתני כמה דברים אמורים בזמן שיש סס פותח עשה איכא לפרוש כלומר מתחתיו * כהא הו' דאמרינן עומאה בבית מה שכתוב עמא ע"כ * ומכירוש הר"ש דלקמן ומשמע דהואיל * ויש לבית פתחים אחרים הלכך עהור כגורסו ע"ס כפי' התוספתא ושם מלאתי דמיייתי לה למתניין דהכא בפרק עהור והרועב בגמרא דף ק"ה וגרסינן בה עהור וכן העתיקו רש"י והתוספתא סס * ועוד מוכח הכי בגמרא דאמרינן ותני עליה ר"י מעהר אהייא אילימא אסיפא * פ"ק נתי עהורי מטהר * ומתוך כך גראה לי דרמב"ם ל"ג סס כלל ויש לי עוד ראה בזה במשנה ו' פ"א ד"ה ר"י * מוכני

מוכני גלגל העשוי למגדל להוליכו ממקום למקום משוכה לאחוריו. מרוחקת מאחוריו המגדל לזה הבית שהמגדל עומד על הפתח והמוכני משוכה מאחוריו לזה הבית בפנים וטומא' שם בתוך היזוכני כנגד קירות הבית אע"פ שהבית מאהל עליו הבית טהור. דהשכב מוכני

המגדל והרי המגדל עומד בפתח ונפתח לחוץ. ושלישה אנצעות דקט' למעוטי אס היקפה משוכה טפי משלישה אנצעות. דלא הוי כמגדל דאין דרך להרחיק המוכני מן המגדל כולי האי בזה שיש שם סוכה טפי דחל המוכני שהטומא' בו פותח טפח שלא פתח טומאה רצוה דקוקטט ועולה ואינה יוצאת. שאין המוכני נשמטת לגמרי מן המגדל. והמגדל בא במדה. שחזיק ארבעים סאה בלח שהם כוריים ביבש. שכשהוא במדה זו. אינו תקבל טומאה. חוץ בפני הטומאה. אבל בפתח ממדה זו הוי כשאר כלים המקבלי' טומאה ואין חוץ בפני הטומאה וכל מגדל דמיטין בפרקין במגדל

הבא במדה מייירי

פרק ה תנור

שהוא עומד כחך. הבית ועינו קמורה. נקב העשויה בתנור שהעשן יוצא ממנו מונח חוץ לבית. והאילוני עליו נושא המט' כשהיו נושאים את המט לקברו האהילו המט על העין. ב"ש אומרים הכל טמא. קסבר. טומאה נכנס לתנור דרך עינו ויוצאה דרך פיה לבית. התנור טמא והבית טהור. התנור שהאיל המט על מקלחו טמא הבית טהור. שאין הטומאה יוצאה דרך פיה: ר"ע אומר אף התנור טהור. דכיון דלא האיל על התנור. אלא על העין יוצא ממנו אין התנור טמא והלכה כב"ה: ב ארובה. כמין חלון שבגג הבית שהוא קרקעי' העליוה. בכונס משקה. כשמשמין הכלי על המשקים נכנסין המשקין לתוכו דרך אותו הנקב: הכל טמא. א"ס טומאה בבית. הקדר' וכל מה שבעליה טמא שאין הקדר' מלאת וטומאה עולה דרך ארובה שיש לה פות' טפח: ובה"א הקדרה טמאה. חומר'א בעלמא היא שמחמירין ב"ה לטמא את הקדרה דכר' עקיבא כבירא להו שהקדרה

מוכני ס"הר בגלגל כו' ועיין מ"ש במשנה ב' ס"ח דכלים: פרק ה ועינו

ז' ס"ח דכלים

קמורה מקוננת: הרמב"ם וז"ל כד נחת דרך עושי תנורים לכסות הנקב של עשן של מלמעלה ולפתחו מזדדיון (לב) סבות אחד מפני הגשמי שלא יכנס אש התנור. ב' מפני הרוח שלא יעכב העשן ללאת מן התנור. וכשיוצא מן הנד לאין הרוח שולט בו. ע"כ. ועיין בר"ש משנה דסר פ' דלעיל: ודה אהירו עליו קוברי הבית. ל' הר"ב האהילו המת על העין. ועיין מ"ש בר"ג: ב"ש"א הכל טמא. ובה"א וכו'. וכתב הר"ש דבשאיין בעין פותח טפח איירי דאי יש בו פותח טפח למה לא תכנס לבית. דלא דמי להני דאמרן בפרקין דלעיל דאין דרך טומאה לכנס. דהכא הרי נכנסה לתנור ולמה לא תצא לבית דרך פתח פיו.

ועוד דגבי מגדל אוקמינן (בר"פ דלעיל) בדלתותיו מגופות וכאן פיו של תנור פתוח ולא הסתבר כלל לחלק בין טומאה עוברת לטומאה עומדת. אלא בדלית ליה פותח טפח איירי. וכן מוכח בתוספתא. וסברי ב"ש דנכנסת טומאה לכלי דרך נקב קו' כדלכתחן בסיפא גבי ארובה שבין בית לעליה. וב"ה סברי דנכנסת טומאה לכלי דרך נקב קטן ולא לטמא הבית. ור"ע סבר דאין נכנסת כלל ויהא דמשמע סוף פ' תשיעי דכלי דבעינו של תנור בעי' צמיד פתיל. דקטני תנור שניקב מעינו שיעורו מלא כיש. המט כשעומד כולו בצאהל המט דמנו דבעי צמיד פתיל לפתחו. בעי' צמי' לעינו. אבל הכא דאין פיו צאהל המט. לא. עכ"ל. והכ"מ פ"ח מהש"מ [הגכ"ד] כתב. שהרא"ש כתב דמייירי כשיש בעין טפח על טפח. דאל"ה אפילו טומאה בעין טהור התנור. כדתנן פ"ח דכלים משנה ז' ומ"ח העתיק ג' כדברי הר"ש יוגס מהר"ם פ"י ב"ש בעינו פותח טפח דאל"ה לכ"ע טהור. והוקשה לו טעמא דר"ע. דאמר אף התנור טהור. וכתב דל"ל דמדאורייתא לא עיילא טומאה אלא דרך פתח של כלי. וכי היכי דאזרי פ' כ"ב דשבת (דף קמ"ז) כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח לעטין בנין אלא להוציא עשן ולא קרינן ביה כל כלי פתוח שהטומאה קודמת לפתחו וכ"ש כלי שניקב אח"כ כו'. ובלבד שלא יהא בפתחו נקב כרמון או רובו כדאמר ס"פ המצני' [דף ז"ה] ומדרבנן בזרו טומאה נכנסת דרך נקב אע"פ שאינו עשוי להכניס ולהוציא. ב"ש סברי בעין דאורייתא תקון. ולב"ה לא נזיר כולו האוי' ולר"ע לית ליה גזירה זו כלל. ומתני' סוף פ"ט דכלים דלא כר"ע. א"כ אפילו כר"ע ולהציל על עצמו ועל מה שבתוכו. אבל הכא אס תכנס טומאה לתוכו יטמא כל אשר בבית. להפכד מרובה חששו ואמרו שאין טומאה נכנסת לתוכו. ולית ליה לר"ע הא דב"ה דדמיא כי חוכא ואטלולא לטמא לחצאין. וכן יש לפרש בסוף גבי ארובה שבין בית לעליה והקדרה נקונה עליה ונקובה בכונס משקה. ומכאן יש לי ליישב פירש"י דסוף המצניע עד שיכתח רובו שפירש"י כל זמן שלא נפתח רובו כו'. ומקשים עליו כמה משניות ומדכא. ולפירושי הכל מיושב ואדרבא כראה להביא ראיה מכאן דבעינן אהר לא מיפרשה שפיר ואין לי להאריך. מע"ד. ב ארובה ל' הר"ב כמין חלון שבגג הבית כו'. עיין בפירושו לר"פ דב"ה עיין לשון מהר"ם שכתבו בפ' משנה ו' [ד"ה היכו]: ובית הלל אומרים הקדרה טמאה כו'.

ה"פ פ"ח ס"ח
ה"פ פ"ח ס"ח
ה"פ פ"ח ס"ח

עיון מ"ש בזה בספ"ט דכלים: ג היתה שלימה. ואע"פ שאין
 עם צמיד פתיל סביבה. אמרו בספרי כלים מזילים בצמיד
 פתיל בזהל המת. והללים בכסוי. הרמב"ם: בית הלל
 אומרים מצלת על הכל. בבבא דבסמוך ובכל דוכתא מקדים

כ"ש לבי"ה. והכא מקדים ב"ה
 לבי"ש. גראה דמסוס דב"ה מוסיין
 דבריהם דקאמרי מצלת על הכל
 מש"ה מקדים להו. ובבבא דלעיל
 דבסמו' מקדו' כ"ש דמסו
 למדתיכו מהר"ם: אינה מצלת
 אלא על האוכלים כו'. כתב הר"ב
 בקדרה של ע"ה מייירי ולא פי' כן
 במשנה ב' פ"ט דכלים. וכספ"ק
 לעדיו' עם הארכמי כס"ד:
 ה היה כלי טהור לקדש.
 כתב הר"ב דהמגנהו
 רבנן לע"ה על הקדש כו'. עיון
 במשנה ד' פ"ג דתגיגה:
 ודחטאת פי' הר"ב דכתיב
 והיתה לעדת בני
 ישראל כו'. אסאכתא בעלמא
 שכל תש שאין ע"ה כאלן אינו אלא
 מדרבנן. וז"ל הרמב"ם [בסו']
 וכמו בזה לאמרו יקברך

והיתה לעדת וגו'. שחבל נאמנין על החטאת. לא ידעתי
 למה לא תכן על הקדש ועל החטאת ודוח' לומר דמשו' דבטחא'
 יש להם אסמכתא דמש"ה דייק לזנקט ולחטאת ועוד דאדרבה
 כ"ש דה"ל למנקט לקדש דהוה רבות' שאין לו אס' זכתא ומזאתי
 כדברי מהר"ם וז"ל פתח בקדש וחטא' וסיים בחטאת לחודי'
 נראה לפי שהטעם תלוי בחטאת שלא יהא כל אחד שורף פרה
 אדומה לעצמו. א"כ רבותא נקט דאפילו על החטאת נאמנין
 כ"ש לקדש ע"כ: מבפני שהכלים טהורים כו'. מצילין עו' כך, היא
 נוסחת הר"ב וז"ל ש' וכן הוא בג' א' ונסח' מהר"ם שהכלי הטו'
 וכלי חרס טהורי' מצילין כו'. ומפרש הר"ב והר"ש חולצו בפני
 הטומאה כשהן מוכנים במקום שיש דפנות אהלים. אבל כו'
 וקלת קשה שאין שתי החלוקות שוות דפנות אהלי' דלקמן היינו
 שדוקן האהל עלתו מוצן. ועיון [מ"ש] עוד בס' מ"שנה ר' וז'
 [ד"ה תוכו] ובפ"א משנה ח'. אבל ג' הספר ומצילין בוי"ו.
 וכן העסיק הרמב"ם וז"ל. ומה שאמרו כלי טמא אינו מוצן
 ואמר כהן מפני שכלי חרס טהורים שיעור זה (ג"א מתני')
 על ג' הביאור כן מפני שהכלי של אבן ושל אדמה ושל גללים
 טהורים. וכן כלי חרס טהורים לקדש ולחטאת בחוקת טהרה
 ואפי' מע"ה. עוד חזר לדון אחר ואמר ומצילין עם דפנות
 אהלים ר"ל שכתו שצילו הכלים בעליוני האהל בכסוי לבד
 כמו שזכר במשנה בארובה שבין בית לעליה. כן ג"כ יצילו
 הכלים כאשר היו פיות אלו הכלים מטוסין בדפנות אהל ולקח
 המשל בזה ואמר כיצד. ע"כ. וכתב הר"ש וכל הנך הצלות
 דסיסא היינו בלא מירוח טיט דליכא צמיד פתיל דע"י צמיד
 פתיל מצילין בכל ענין: וכלי חרס טהורים. פירש הר"ב
 כשהן לקדש ולחטאת. וקשיא

שהקדרה מצלת על הטומאה. וכגון שגב הקדרה מונה למטה
 אצל הטומאה. שאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו. והלכה
 כבית הלל: ג מצלת על הכל. על כל מה שבעליה שהיא חולצ'
 בפני הטומאה: חצייה מצלת אף על האוכלים ועל המסקי' ועל
 כלי חרס. בקדרה של עם הארץ
 מייירי וטעמייהו דב"ש משו' דכליו
 של ע"ה טמאין הם אצל חבר וכל
 כלי טמא אינו מוצן בפני הטומאה'
 ולפי ששם הארץ מחזיק הכלי שלו
 צטהור אמרו' ליה שהוא מציל על
 אוכלים ומסקין וכלי חרס
 שבעליה. דלכפיהו בלבד הוא
 דמטהרינן להו. שהרי החברים
 גדלים מהם וממגעם. ובלאו
 הכי נמי כל מאכלס טמא' אצל
 שאר כלים שיש להם טהרה
 במקום אס' טהור. הרי הוא
 משתילס לחבר וישתמש בהם
 בעצילה לחודה בלא הואה
 שלישי ושנינו: ד' לגין של עץ או
 של מתכת. שמונה בעליה זו
 שהקדרה מונחת ע"ה ארובה
 שלה. הלגין טמא טומאתו'.
 שאין הקדרה מצלת על כלי עץ

ג היתה שלימה. ב' האומרים מצרת על
 הכל. ב' ש' אומרים. אינה מצלת אא על
 האוכלים ועל המשקים ועל כלי חרס.
 חזרו ב' הלהורו' בדברי ב' שמאי יד' לגין
 שהו' מלא משקין טהורין הלגין טמא טומא'
 שבעתיהו המשקין טהורין ואם פינן בכלי אחר
 טמאין האשה שהיא לשה בעריבה האשה
 והעריבה טמאים טומאה שבעה. והבצק
 טהור ואם פינתו לכלי אחר טמאין חזרו ב' ה'
 להורו' בדברי בית שמאי יד' היו כלי גללי'
 כלי אבנים כלי אדמה והכל טהור. היה כלי
 טהור לקדש ולחטאת. הכל טהור שהכל
 נאמנין על החטאת. מפני שהכלים טהורין.
 וכלי חרס טהורין. (ס' א' מצילין) ומצילין עם
 דפנות אהלים:
 וקשיא

וכלי מתכות כדאמרן: והמשקים טהורים. שהקדרה מצלת על
 אוכלים ומשקים ואם פינה המשקים הללו לכלי אחר שבאותה
 עליה הכלי האחר מטמאך. שכל הכלים שבעליה טמאים. חוץ
 מכלי חרס אבל הכלי הראשון שהיו המשקין בתוכו אינו מטמאין
 אע"פ שהוא טמא טומאת שבעה. שאם אמרת כן א"כ אין
 הקדרה שבארובה מצלת על המשקין לעולם ואכן אמרינן שהי'
 מצלת על אוכלים ומסקין: האשה והעריבה טמאין שאין הקדרה'
 של חרס מצלת עליהן והבצק טהור שהקדרה מצלת על האוכלי'
 ודוקא כל זמן שלא פירשה ממנו אבל אם הגביה' שקוידיה ממנ'
 וחזרה ולשה הרי זו מטמאה את הבצק יד' כלי גללים. של
 צפויי נקר: כלי אבנים. וכלי אדמה. כל הנך כלים אפי'
 ביד עם הארץ טהורים. ואם מוכנים ע"ה ארובה. מצילין
 על הכל אפילו על כלי שטף: היה כלי טהור לקדש ולחטאת.
 דהמטניהו רבנן לעמי הארצות על הקדש. כדי שלא יהא כל
 אחד הולך ובונה במה לעצמו. הילכך הכלי הטהור לקדש מציל
 על הכל אפילו לצ"ש. וכן הן נאמנין על החטאת של אפר
 סרה. דכתיב (ברבר י"ט) והי' לעדת בני ישראל
 לחטאת. הכל נאמנים על שמירתה: מפני שהכלים טהורי'.
 כגון כלי גללים. וכלי אבנים. וכלי אדמה. שכן טהורים
 חלקבל טומאה: וכן כלי חרס שכן טהורין. כשהן לקדש
 ולחטאת. אף על פי שהן של עם הארץ. ששם הארץ נאמן
 לקדש ולחטאת כדאמרן. כל אלו מצילין עם דפנות אהלים
 כלומר מוצין בפני הטומאה. כשהם מוכנים במקום שיש
 דפנות לאהלים. והאי ארובה שבין בית לעליה כדפנות אהלים
 חשיבה' אבל במקום שאין דפנות אין מצילים כדמפרש ואז':
 ו הבור

ד
 גוב
 בחס
 לכו
 ונת
 כל
 מחי
 שיה
 מחי
 או
 גדו
 מקד
 סקו
 עלי
 טמא
 וד
 זה
 כ
 חשי
 כוור
 מצל
 גפי
 כמי
 עלי
 הכס
 או
 מרס
 ברס
 למי
 ומש'
 סרי
 ועי
 טמא
 משני
 נסר
 מפר
 קאת
 מציל
 למי
 הלש
 שיה
 אהל
 כשא
 פכ"ה

ו הכור והדות שבצית והחת בצית וכלים בצור וזרות ויש
גובה מחילות שבציתותיו: צור ודות: שניהן בקרקע לא צור
בחסירה ודות בצניין: וכפיסה: כל גדול שכובשים בו היותם
לכומרן והוא מחזיקת' סאה או יותר: ואינו מקבל טומאה

ונתונה ע"פ הכור והדות: טהור:
כל מה שבתוכו הואיל ויש סם
מחילות: צאר חלקה: שפי הצאר
שזה לקרקע הבית: ואין לו
מחילה סביב להסתא ליכא דפנו:
או כוורת פחותה: כגון כוורת
גדולה שמחזקת מ' סאה: שאינה
מקבלת טומאה: ופחותה שאינה
סקוקה בקט: וכפיסה נתונה
עליה ע"פ הכור או ע"פ הכוורת:

טמא: דאין מצילים אלא עם דפנות אהלים וצבאר אין דפנות:
ודפנות הכוורת לאו דפנות אהלים הן הנה נסר חלק: דאין
זה כלי: או סרידה שאין לה גפיים: שאין לה מחילות דלא
חשיבא כלי: טהור: א"ז נתונים על צאר חלקה: או (ע"ג)
כוורת פחותה: מצילים וטהור: דדוקא כפיסה שהיא כלי אינה
מזלת א"ז עם דפנות אהלים: אבל נסר וסרידה שאין לה
גפיים דלאו כלים נגהו מצילים בלא דפנות אהלים: ס' ידה:
כמין עריבה קטנה של עץ שהתחמוס משתמש בה: גפיים:
אוגנים ואזנים:

וקשיא לי אמאי חנן כלי חרס: דהא חנן בכל הכלים מקדשים
במשנה ה' פ"ה דפרה: ופי' סס הר"ב וכן הרמב"ם דאזטרך
דלא תימא כלי חרס דוקא ע"ש: ולקדם פשיטא שכל הכלי
שוים: ונ"ל למרן דנקט מלתא דשכיחי וזכר משמע בכל חסכת.

פרה שהיו מקדשים בכלי חרס
וא"כ כמו שאמר' סס צס"ד דה"א
למילף דדוק' כלי חרס כלאשכחן
בסוטה (ס"ב משנה ב') הלכך
שפיר מלתא לתנא דידן למתני
כלי חרס הואיל וכלי חרס מלתא
דפשיטא דמקדשי' בו וא"ל לשום
לימוד: אמנם ראיתי להרמב"ם
בחבורו פי"ג מהלכות פרה הלכ' י"ג
י"ג: שכתב ע"ה שהביא כלי

ן מצד הכור והדות שבצית: וכפישה
נתונה עליו טהור: אם היתה באר חלקה:
או כוורת פחותה: וכפישה נתונה עליה:
טמא: אם היו נסר חלקה: או סרידה שאין
לה גפיים: טהור: שאין הכלים מצילים
עם דפנות אהלים: עד שיהא להן דפנות:
ובמה

מביתו: אפי' כלי חרס כו' ולפי זה נ"ל איפכא דהתני' נקטה
כלי חרס לרבותא והיינו היא הרבותא לכיון דכלי חרס אין
לו טהרה במקוה ה"א שלא להאמינו עליו דבשלמא כשנאמינו
בשאר כלים: היינו שיש לנו לתלות שהטבילום מטומאת'
ועוד נ"ל כיון דכלי חרס אף מאוורן מתקמאום ה"ל להקמיר
שאפי' שאין להם טומאה מגבן ככלי שטף: ה"א טומאת אויר
חשיבא שלא להאמינו: קמ"ל דלא: והכור והדות: וכן
שוקת שבסלע במשנה ו' פ"ה דהרה (ומשנה ה' פ"ד דמקואו')
ומה שפירש הר"ב שניהן בקרקע: אלא שצור בחסירה ודות
בצניין: עיין מ"ש צוה בחשנה ב' פ"ד דב"ב: ובפישה נתונה

עליה: פי' הרמב"ם כפוי עלי: ומלתא לי חרס במשנה ח' פרקי א'
הכפיסה טמא: דאלו יש בהן טמא הרי מצילין אף בצאר חלקה ועיין
דבברי הר"ב [לקמן] בדבור ה"ז טמא כו': ומ"ש שס"ד:
או כוורת פחותה: דהויה הסתא כעין צאר חלקה: אבל כשהיא שלימה
הרי היא כדות שעל הארץ הואיל והיא באה במדה:
ואינה מקבלת טומאה: כ"כ הרמב"ם (בפירושו): והכי נמיתן ברפ"ט:
דכלים הבאו' במדה מביאין וחולאין: ולא תקשה
מרפ"ו: כמו שהאריך שס"ד גס ברפ"ט: וס"ב במשנה י"ג (ד"ה או מכוסה)
אכזב מאי דקשיא אדנכא: ודעת מהר"ם עיין
ברפ"ח: פרווריה ה"ג בכלים פ"ט: וכן הוא במסכת מהר"ם בנאן:
ומ"ש הר"ב ש"ה וז"ל הר"ב וז"ל הרמב"ם ולא
למימרא דאלו פקוקה הויה כשלימה: דליהא כדתנן בפ"ט משנה ג'
ו' וי"ב: אלא כלומר דאלו פקוקה לא הויה דומיא דצאר חלקה:
ומש"ה לא מצילי משני ופקוקה: אם היה נסר חלקה או כוורת פחותה:
וכ"כ הר"ב שגס הרמב"ם:

ומהיני דכיון שהכוורת פחותה היא נכנסת במקום שהיא פחותה
הואיל ואינה פקוקה:
סרידה פ"ה הר"ב כמין עריבה כו': וכ"כ במשנה ג'
פ"ה דכלים: וכ"פ הר"ם במשנה סס: ועוד מפרש
סס לפי הרמב"ם:
ואותוהי' לבדו כתב לקמן פי"ב משנה ב':
ובכלים פ"ט משנה ז' וכן במשנה ב' פט' ומכרש לפי'
הר"ב בלבד:

ועיין מ"ש סס: סרידה שאין לה גפיים: בסריד'
של בעלי בתים טהור: ביספו מד רוחותיו טמא:
הר"ם ומפ"ה הר"ם שגס הר"ם: שטניו נפכ"ה
דכלים משנה ו' וע"ש: טהור: שאין הכלי מצילי כו':
פי' הו"ל דדוקא כפיסה שהיא כלי אינה מזלת
אלא עם דפנות אהלים: אבל נסר כו':
והא דכלי אינו מציל בצאר חלקה היינו בכלי
שאינן דפנות כו' ופי' הר"ם: אלא שיש הסרוג בלשונו:
וגם הרמב"ם מפרש כן ולדבריהם שער ג' המשנה כך הוא
שהכלים אין מצילין אלא עם דפנות אהלים
עד שיהא להן דפנות לכיון דהנא קאתי
למתני טמא על נסר חלק דמציל: ובעי לומר
לפי שלא אמרו אין מצילין אלא בכלי:
הלכך שיעור הלשון שהכלי אין למיחר טמא
אכלים גופיהו ואינו במשמע כלל דאהא למידק מינה:
הא נסר חלק מניל: אכל כו' קתני שאין הכלי
מצילין כו': משמע דאתא למיחר טמא אכלים
גופיהו ואינו במשמע כלל דאהא למידק מינה:
הא נסר חלק מניל: וכ"ש שצריכין לנו להכניס
בשיעור שיהא דופן לכלי הנתון עליו:
וכמו שכתבתי בדבור וכפיסה כו' הלכך
ודאי שטניו משתמינו לומר שאין מצילין
אלא עם דפנות אהלים: עד שיהא להן דפנות
דהיינו טמא כדמסיק: ובהכי מצילין אף בלא
דפנות אהלים: אבל בדפנות אהלים מצילין:
ואכילו כשאין להן דופן טמא: ומפני הלחץ
זו הדחק שצריכין לסבול בשיעור לשון משתמינו:
ודאי דמש"ה הוא שחור בו הרמב"ם
בסבור פכ"א מה"מ (הלכה ו') שלא העתיק
הא דשאין הכלי כו': על הדיני השני
במשנה וזו: אלא כמכה למה שהעתיק
(הלכה ב' דרפ"ט) דכלי היו כפויים

ול"ג

סס כל' י
סס כל' ב

על

א

על פיה מילין כל שחמיהן עד הכהן וכתב שהוא בלא מירוח
 מס' שכן כאהל(וע' מ"ש לקמן במ"ב ס"ט) נ"ד"ה או כסויה)
 וכחב שאם היה שותהין בדוקו' דפני הכיה מילין בלא צמיד
 פחיל מפני שכן מילי' משום אהל לפי צריך שיהיה בדופן הכלי
 טפח שאין הכלי מילי' עם דפנו'
 אהל' עד שיהיה לקן דופן. היה
 לקלי דופן חצי טפח והיה יוצא
 מדופן האהל שפה חצי טפ' והדבוק
 זה לזה כו' ועכשיו אין להוסי' ולא
 לפרס בל' משנתנו כלל. שהרי
 הוא עיני' בפני עלמנו ולא בא ללמד
 ולמיהק מנייה על כסר חלק כלל.
 ואחא למימר שהכלי צריך שיהא
 לו דופן כשיציל עם דפנו' אהל' .
 ח"ה כשהדבוק בדופן האהל ולא

חצי טפח מכאן חצי טפח מכאן הא דאין כלי מילין צבא' חלקה'
 היינו בכלי שאין לו דפנו' טפח אהל אם יש לכלי דפנו' טפח מילין
 על הכור אע"פ שאין דפנו' כולטי' כלל והשת' קאמר דחצי
 טפח דכלי וחצי טפח דקופי הכור אין מל' טפח' וכפיה דלחמן
 לעיל שאם היה נתנו' על באר
 חלקה אי' חללת מיירי שאין בה
 דפנות טפח: ז' כשם שמילי'
 חצפני' עם דפנות אהל' כך
 מילי' מנחון עם דפנות אהל'
 כדמפ' ואויל: על יתדו' מנחון .
 סמוך לכותל שלא תהא משוכ' מן
 הכותל (טפח) ואזי פשוטה אהל
 להפסיק בין עומאה שהחמיה
 לכלי' שעל גבה' דדוק' כדכותל בית
 שגשג' כותל זה לאהל . מחשבת
 הכפיש' גם היא אהל להפסיק אהל כותל חצר וגינה שלא נעש'
 לאהל לא מחשב הכפיה אהל להפסיק: וקדירה

וכמה תהא הרופן . טפח . יהיה לו חצי טפח
 מכאן וחצי טפח מכאן אינה דופן עד שיהא
 לה טפח כמקום אחד: ז' כשם שמצילין
 מבפנים . כך מצילין מבחוץ כיצד כפישת
 שהיא נתונה על היתדות מבחוץ . טומאה
 תחתיה יבלים שבכפישת מהורי' . אם היה
 חצריאו כותל גנה . אינו מצילי' קיר' שהיתה
 נתונה מכותל לכותל . וקדירה

כענין הרישא דמשנתנו שהכלי כפוי על דפנו' אהל' . והשת' אחי
 שפיר מתני' דלקמן דתקן בה כשם שמילין מפני' . כך מילין
 מנחון דהשת' מנחון דומיא דמנפני' דתרווייהו בדבוק' בלל
 הדופן של אהל משא"כ לפי' המפרטי' דהך דמנפני' בכפוי' דמעין הרישא הוא והך דמנחון בדבוק' וככי קתיי כשם כו' ואי קשיא
 לדברי הרמב"ם שבחבורו דשאין הכלי מילין מלת' באפי נפשה הוא ולא קאי אלעיל מנייה כלל היכי קתיי שאין דמאי' נתנו' טעם
 איכא לא קשיא כלל דטובה משכחת להו והוי כלו קתיי ואין . (עיינ) במשנה ב' ס"ק דכילה כמ"ש שם הר"ב ועוד עיי' (מ"ט) ברס"ד
 דגדה ומה"ס פ"ה דפרס' . וסוף פ"ו דערוזין' ובמ"ב פ"ב דהוריו' ומר"ם כתב וז"ל קשה מאי קאמר עד שיהא להם דפנות הא כבר
 קתיי עם) דפנו' אהל' וז"ל דאויטרך דאי מרישא ה"א אינו מילין (עם) דפנות עד שיהא כמו כן אהל' דאהלי' עקר אהל באהלי'
 בלא דפנו' מילי' . קמ"ל דבעינן תרווייהו ע"כ . ועיין מ"ש בשמו' ברס"ח . גם דבריו שרפ"ט: ז' ברכה תהא הדופן טפח למעוטי סחוי'
 מטפח אהל יתר מטפח כ"ש הוא דעדיף הר"ש: חצי טפח מכאן כו' כתב הר"ב הא דאין כלי מילין כו' . אהל אם יש לכלי דפנות
 טפח מילין על הכור אע"פ שאין דפנו' כולטי' כלל . אלא שאין שקועין בחור הכור דכלי כפוי' מיירין . כמו שכתבתי בדבור
 וכפיה כו' . וכתב הרמב"ם ולא יתנגד זה אמרנו בטעמיו מכלים היו כפוייה על סויה מילין כל שחמיהן לפי שזה יהיה בכלי
 שיש בו טפח ר"ל בגבהו . לפי שהוא יהיה בדמיון אהל כו' שכתב שם ע"כ . ומ"ש הר"ב וכפיה דלחמן לעיל שאם היה נתונה
 על באר חלקה אינה מללת . מיירי שאין בה דפנות עפ"י וז"ל הרמב"ם וז"ל ולפי זה היה נראה כפיה דאין מללת
 בבאר חלקה . היא פשוטי כלי ע"ז כדפי' בקוג' בשלבי הניזקין דף ס"ב) ולא כמו שפרשתי כלי הבא בתדה דא"כ כיו דוסוסיו
 ויתר מטפח ע"כ . והר"ב כפר פי' דמיירי בכלי הבא בתדה . וכתבתי גם כן שם דמיירי שאין בדפנותיו עפ"י . ולפיכך י"ל שחפני
 ארכו ורחבו בא בתדה . אף ע"פ שאין בה עומק טפח . ומלאתי כך למחר"ס . אהל כתב על זה שהוא דוחק . ולאחר זמן בהיותו
 תסום במגדל אלוהים היום ח"ר בו . וכתב ב"ל דכפיה אינה מחוקת מ' טאה ואפ"ה טהורה שאינה עשויה אלא לכפותה על
 הכלים . וכפיה היו מלשון הכפשי באשר (איכה ג') שהוא ל' כפיה י' טהורה כדתייבא בת"כ כל המשמש כפוי בכלים טהור .
 ע"כ . ועיין במשנה ג' פ"ב דכלים: ז' כיצד כפיה כפיה על ביתדות תנחון' להכי קתיי על יתדות משום טומאה
 שתחתיה . ומ"ש הר"ב סמוך לכותל שלא תהא משוכה כו') וז"ל הרמב"ם ויתדבק בשווי פיו עם לדדי הבית או האהל ע"כ . וכן
 נתב גם בחבורו (פכ"א מהט"מ הלכה ד') וסמך פיו לדופן האהל וזו היא הצורה
 מבחין ל' הר"ב סמוך לכותל כו' ואזי חשוכה כפיה אהל להפסיק בין עומאה
 שכל גבה וכ"כ הר"ש ולרבותא דלא הימא דוקא מה שנתונה מללת . דכיון
 היא שמללת הלכך אף על כלים שע"ג מללת עיין במש"י י"ב פט"ו וכשהטומאה בתוכ'
 משנה ט': קודרה שהיתה נתונה מכותל לכותל . שיש בה טומאה טפח . הרמב"ם פכ"א
 ה) . ומסיים והיה הקורה נוגעת צפי הקדרה כלה ומכסה אותה וכו' . וכתב הכ"מ
 קורקוס ז"ל . ידוע דבקורה טפח מיירי כי אז מכוסה כהורה . ואינה מכוסה טמאה
 בה טפח נקראת אהל להביא הטומאה לקדרה ולכלים שבמכסה . וכלי הרם אינו מטמא מנבו וגם דבכה' אפי' אין טומאה שחת
 הקדרה עגנה . הקורה מביאה טומאה לה . וטומאה תחתיה היינו תחת הקורה . ולכך כתב הרמב"ם וטומאה תחתיה וקדרה
 חלויה בה . דהך מלשון המשנה ע"כ . ועיין במשנה ו' פ"ב ולפי זה אינה ענין לשלפניה . וגם אהפך הל' . אהל מהר"ם כתב וז"ל
 נ"ל לפרש דמיירי בקורה הבית שכולטת קנת חוץ מן הכותל . וכשהקדרה של חרם מלויה באותה קורה . היא מוסלגת מכותל הבית
 וקאמר בתוספתא דחם פי הקדרה דבוק למעלה . הקורה מללת על הכלים שעל גבה ואם מוסלגת ממנה טפח אינה מללת פיון
 דמוסלגת (מן הקורה טפח והוי כמוסלגת) מכותל הבית

הדופן של אהל משא"כ לפי' המפרטי' דהך דמנפני' בכפוי' דמעין הרישא הוא והך דמנחון בדבוק' וככי קתיי כשם כו' ואי קשיא
 לדברי הרמב"ם שבחבורו דשאין הכלי מילין מלת' באפי נפשה הוא ולא קאי אלעיל מנייה כלל היכי קתיי שאין דמאי' נתנו' טעם
 איכא לא קשיא כלל דטובה משכחת להו והוי כלו קתיי ואין . (עיינ) במשנה ב' ס"ק דכילה כמ"ש שם הר"ב ועוד עיי' (מ"ט) ברס"ד
 דגדה ומה"ס פ"ה דפרס' . וסוף פ"ו דערוזין' ובמ"ב פ"ב דהוריו' ומר"ם כתב וז"ל קשה מאי קאמר עד שיהא להם דפנות הא כבר
 קתיי עם) דפנו' אהל' וז"ל דאויטרך דאי מרישא ה"א אינו מילין (עם) דפנות עד שיהא כמו כן אהל' דאהלי' עקר אהל באהלי'
 בלא דפנו' מילי' . קמ"ל דבעינן תרווייהו ע"כ . ועיין מ"ש בשמו' ברס"ח . גם דבריו שרפ"ט: ז' ברכה תהא הדופן טפח למעוטי סחוי'
 מטפח אהל יתר מטפח כ"ש הוא דעדיף הר"ש: חצי טפח מכאן כו' כתב הר"ב הא דאין כלי מילין כו' . אהל אם יש לכלי דפנות
 טפח מילין על הכור אע"פ שאין דפנו' כולטי' כלל . אלא שאין שקועין בחור הכור דכלי כפוי' מיירין . כמו שכתבתי בדבור
 וכפיה כו' . וכתב הרמב"ם ולא יתנגד זה אמרנו בטעמיו מכלים היו כפוייה על סויה מילין כל שחמיהן לפי שזה יהיה בכלי
 שיש בו טפח ר"ל בגבהו . לפי שהוא יהיה בדמיון אהל כו' שכתב שם ע"כ . ומ"ש הר"ב וכפיה דלחמן לעיל שאם היה נתונה
 על באר חלקה אינה מללת . מיירי שאין בה דפנות עפ"י וז"ל הרמב"ם וז"ל ולפי זה היה נראה כפיה דאין מללת
 בבאר חלקה . היא פשוטי כלי ע"ז כדפי' בקוג' בשלבי הניזקין דף ס"ב) ולא כמו שפרשתי כלי הבא בתדה דא"כ כיו דוסוסיו
 ויתר מטפח ע"כ . והר"ב כפר פי' דמיירי בכלי הבא בתדה . וכתבתי גם כן שם דמיירי שאין בדפנותיו עפ"י . ולפיכך י"ל שחפני
 ארכו ורחבו בא בתדה . אף ע"פ שאין בה עומק טפח . ומלאתי כך למחר"ס . אהל כתב על זה שהוא דוחק . ולאחר זמן בהיותו
 תסום במגדל אלוהים היום ח"ר בו . וכתב ב"ל דכפיה אינה מחוקת מ' טאה ואפ"ה טהורה שאינה עשויה אלא לכפותה על
 הכלים . וכפיה היו מלשון הכפשי באשר (איכה ג') שהוא ל' כפיה י' טהורה כדתייבא בת"כ כל המשמש כפוי בכלים טהור .
 ע"כ . ועיין במשנה ג' פ"ב דכלים: ז' כיצד כפיה כפיה על ביתדות תנחון' להכי קתיי על יתדות משום טומאה
 שתחתיה . ומ"ש הר"ב סמוך לכותל שלא תהא משוכה כו') וז"ל הרמב"ם ויתדבק בשווי פיו עם לדדי הבית או האהל ע"כ . וכן
 נתב גם בחבורו (פכ"א מהט"מ הלכה ד') וסמך פיו לדופן האהל וזו היא הצורה
 מבחין ל' הר"ב סמוך לכותל כו' ואזי חשוכה כפיה אהל להפסיק בין עומאה
 שכל גבה וכ"כ הר"ש ולרבותא דלא הימא דוקא מה שנתונה מללת . דכיון
 היא שמללת הלכך אף על כלים שע"ג מללת עיין במש"י י"ב פט"ו וכשהטומאה בתוכ'
 משנה ט': קודרה שהיתה נתונה מכותל לכותל . שיש בה טומאה טפח . הרמב"ם פכ"א
 ה) . ומסיים והיה הקורה נוגעת צפי הקדרה כלה ומכסה אותה וכו' . וכתב הכ"מ
 קורקוס ז"ל . ידוע דבקורה טפח מיירי כי אז מכוסה כהורה . ואינה מכוסה טמאה
 בה טפח נקראת אהל להביא הטומאה לקדרה ולכלים שבמכסה . וכלי הרם אינו מטמא מנבו וגם דבכה' אפי' אין טומאה שחת
 הקדרה עגנה . הקורה מביאה טומאה לה . וטומאה תחתיה היינו תחת הקורה . ולכך כתב הרמב"ם וטומאה תחתיה וקדרה
 חלויה בה . דהך מלשון המשנה ע"כ . ועיין במשנה ו' פ"ב ולפי זה אינה ענין לשלפניה . וגם אהפך הל' . אהל מהר"ם כתב וז"ל
 נ"ל לפרש דמיירי בקורה הבית שכולטת קנת חוץ מן הכותל . וכשהקדרה של חרם מלויה באותה קורה . היא מוסלגת מכותל הבית
 וקאמר בתוספתא דחם פי הקדרה דבוק למעלה . הקורה מללת על הכלים שעל גבה ואם מוסלגת ממנה טפח אינה מללת פיון
 דמוסלגת (מן הקורה טפח והוי כמוסלגת) מכותל הבית

כפשה אהל
 יתדות

טפח

וקדרה תלויה בה - וכו' בתוספתא שאם הקדרה משוכ' משפת הקורה ולחץ בפומה טמא כ"ע לא פליגי דלמיה מלל' וכלים שבקדרה טמאים - ואי פ' הקדרה מודבק בקורה כולי עלמא לא פליגי דמלל' וטהורי' כי פליגי היכא דמשוכה מן הקורה

וליקא פותח טמא - ר' עקיבא אומר מלל' וטהורים - וחכ"א אינה מלל' וטמאים - והלכה כחכמים :

פרקו אדם וכלים עשוין אהלי לטמא

אהל הנסמך ע"י אדם או ע"י כלי נחשב אהל לטמא כלי שחמטיו אפי' שלא כנגד הטומאה כאלו נחטף באהל המת : אבל לא לטהר דלון נחטפי' אהל לחץ בפני הטומאה : נדבך - אכן גדולה ורחבה - לשון נדבכים די אבוגלל : כלים שעל גביו עמאין שאינו חוצץ וכחמאן דליתיה דמי דלון עשויה אהל לטהר : כלים שחמטיו עמאין

דלמא נעשים אהלי' : ור' איעור מטהר : בתרווייהו - דסבר נעשה אהל לטהר וחוצן בפני הטומאה - ואין הלכה כר' איעור : נתון על ארבעה כלים - אם היה הנדבך נתון על ארבעה כלי' - אפי' גלי גללים שאין מקבלי טומאה : על ארבעה אבני' - שאין כלי' נחשב אהל לחץ בפני הטומאה : דבר

טמא - דאינה מלל' אלא עם דפנות אהלים כשהיא סמוכה לכותל מנחון - וכשאין מפייה לקורה טמא חשיב כדבוק בקורה וזה שהיא סמוכה לקורה כסמוכה לכותל הבית דקורות כותל הבית ככותל - ובמשוכה מכנגד הקורה פחות מטמא פליגי ר"ע

ורבנן - וכינוי שאין הקור' סוממת פי הקדרה ששפתי הקדר' משוכי' משפת הקורה ולחץ ר"ע מטהר כיון דאינה מופלגת טמא וחכמי' מטמאים כיון דאינה דבוק' ממש' וכה"ג פליגי נמי בחוספת' דכפסי' שמופלגת מן הכותל ענמו פחות מטמא - עכ"ל - ולפירושו לא חקי שפיר הא דקמני מכותל לכותל - גם כלי' שבקדר' שצריך לפרש שע"ג הקדרה :

פרקו אדם וכלים נעשין אהלין כו' - ל' הר"ב אהל הנסמך ע"י אדם כו' - וכו' מהר"ם - ומקני' הכי חסברא - אבל הרמב"ם ברי"ב

מהט"מ כתב אדם או כלי' שנעשו אהל על הטומאה בין שהיו פן ענמן אהל בין שהיו עמודי האהל כו' ועיין בסמוך וכן בשם מהר"ם רס"ט בד"ה כל שהוא כו' : גו' שאין את הנדבך פלגא מתני' בנושאי' באויר כגון בחצר או בגנה ולא בתוך הבית - הר"ם - ומ"ש הר"ב ל' נדבכין כו' עוראו' ד' : כלים שע"ג - ואפי' שלא כנגד הטומאה טמאים - הרמב"ם סי"ב מהט"מ

(וטעמא) - דכיון שעשו אהלין לטמא הוי כחמאן דמלי טומאה - שהרי מטמא לכל הכלי' שחמטיו - והי' יכל מה שעליו הוא כנגד הטומאה - וכיון שאינו חוצץ הרי כל שע"ג אפי' שלא כנגד הטומאה טמא - וכיוצא בזה במשנה ב' פ"ט : טומאה ע"ג כלים שחמטיו טמאין דכיון שאינו חוצץ והטומאה יורדת ומשיר' ד' כנגדה שוב נעשה אהל על הטומא' שירד לטמא כל שחמטיו וכיוצא בזה במ"ב פ"ט : ר' איעור מטהר - היינו בנתון על מוט שאין בעביו כעובי המדע - וכך מוכח בתוספתא הר"ם - ומסברא דפליגי נמי בנתון על ארבעה כלים כו' - אבל מצאתי למהר"ם - שכתב דבנתון על ד' כלי' אפי' ר' א מודה - ובנתון על ד' אבני' מודו רבנן דאולגים - אלא באדם פליגי - רבנן סברי כיון דמקבל טומאה כמו כלים יש לו דין כלי' - ואינו חוצץ - ור' א מדמה ליה לבכמה שיש בו רוח חיים כמו במה' ע"כ : נתון על ארבעה כלי' כו' - עיין מ"ש בשם מהר"ם במשנה ב' פ"ב (סד"ה סרידה) :

אפילו כלי גללים כו' שאין באין במדה - אבל כלי גללי' כלי אבני' כלי אדמה הבאי' במדה - הרי הם כאהלי' ואינם ככלי' - ולפיכך חוצצי' בפני הטומאה - הרמב"ם פ"ב בהע"מ (הלכה ב') - וכן כתב בס"ג - והראש"ד הגיה עליו אפי' של עץ - והם באים במדה כדאימא בר"פ דלקמן - וכתב הכ"מ שהרמב"ם לא הוצרך לכתוב זה - שסמך על מה שהעתיק אוקה המשנה דר"פ דלקמן שם פ"ב - וכאן דאיורי בכלי' אבני' - סיים בהו שאינו באין כו' ונא למעט כלי' עץ בא - שחוצצי' - וגם הכ"מ לא הראה מקום כלל חמאן יצא לו להרמב"ם - ולפי' קרוב הדבר שמכח קושיא שהוקשה להרמב"ם ממטני' דרפ"ח דלקמן - דהתם תנן דכלי' הבאי' במדה שחוצצי' - והוקשה לו מאי שנא מהכא דכלי' גללי' כו' שאינו חוצצי' ואע"פ שגם הם אינ' מקבלי טומאה - ומש"ה ניסח ליה בכך דבך דבך כלי' גללי' וכו' דוקא כשאני' באי' במדה - דבזה יתר עלייהו הבא במדה - דמשום גודלו יצא מחורת והצורת כלי' כלל ודומה לאהל - משא"כ שאר כלי' - שאע"פ שהיא טהור - כמו כלי' גללי' ודכוותיהו - מ"מ יש עליו צורת כלי' ואינו דומה לאהל - ובכך מהרצ"ה המשווה שפיר טובא - וכיון שלא נלמד דין הבא במדה בכלי' גללי' שיהו להן דין אהלי' אלא לדין כלי' עץ הבאי' במדה שיש להן דין אהל - א"כ נא הוצרך לפרש שכן גם כלי' עץ הבאי' במדה - דהא מהם למדין לכלי' גללי' - ואין זה מן התימה - על שהרמב"ם סימך כך בחבורו הסמו' - ומ"מ הני תרתי משניות דהכא ודרפ"ח דלקמן מיתרצי' שפיר בכי' - דה"נ הו' כלי' הבאי' במדה הוי חוצצי' - ולפי' אפי' אפי' תמה מאוד על הכ"מ דפ"ט - רמי להו אהדרי להני תרתי משניות ונחמק ליגש דחוצצי' דרפ"ח מירי' פסחה שבין בית לבית וטומאה באהת מהן - אבל כשהטומאה

אדם הלכה ה
כ ע"כ
מה' טומאת מת
כל' א

לטהא

ת' יסין או על גבין נעשין אהלי'

לעמא אבל לא לטור כדתנן הכא ע"כ והרי זה סותר לדבריו
 שפ"ב דמשה המדור לכל כלי הכא במדה נעשי' א"ל' וזו"ל
 אפי' לטור ובתחתי' ועל גבי'ן מיירו וברס"ט שם במשכ"ב
 (ד"ה או מחוקת) אכתוב בשם הכ"מ עליו דמחלק בענין אחר
 וטע' אכתוב ג"כ מה דעתי בכל
 זה בס"ד : או על דבר שיש בו
 רוח חיים עיין ת"ש צוה במשנה
 ב' פ"ג דפ"ה :

אמר פ"ה
 מהפ"ה חת
 ה"ב י"א ע"ה
 ח"ט ע"ה
 ה"ב
 ג' וז' סכ"ה ח"ב

ב באבסדרה מפורס' במשנה
 י"פ"ק דסוכ' :
 אחד מהן פי' הר"ב מאותן
 המלוין את המט לקוברו ולא
 מנושאי המטה וכן ל' הר"ש
 וטעמו דאי מנושאי המטה מכיון
 שנכנסת המטה עם המת פעליה
 תחת תקרת הקורה כבר נכנסת
 הטומאה לפתח הבית ולא תועיל
 כלל מה שהוא מביא את הדלת
 אלא אחד מקוברי המת היינו
 ממלוין לקוברו והולך לפני המת'

כדתנן נמי ברס"ג דברכות את שלפני המטה וכו' אבל
 הרמב"ם מ"ס קוברי המת ושא"י המת ובא"ר נכנסו תחת
 האבסדרה (באופן אשר הגיע הטומאה תחתיה) והיה שער הכי
 (נעול) ומחויק א"י המנושאי' לנעול שער הבית במפתח אשר
 בו כדי שלא יפתח ותכנס הטומאה בבית (כיון) שהמשקוף יוצא
 (ר"ל שבת קרה יוצא ובהרבה תקומות בטומאת א"י מונה הגב
 במתו משקוף) אם היה הבית אפשר להסתי' נעול על עינו
 ולא יפתח ואפי' הסיר זה המחויק ידו מן המפתח הנה הבית
 טהור וכבר נבדל מהאבסדרה צוה השער הנעול וזה כאשר
 יסיר זה (ידו מן המפתח) ופתח השער הנה הוא טהור לפי
 שכבר היה זה האדם הנושא' למת הוא אשר חנך בפני הטומאה
 ואדם אינו חונך ע"כ : אם יבולין הגרוגרות והתבן לעמוד
 בפני עצמן כתב הר"ב והוא שיהו הגרוגרות שהסריחו ואינו
 ראוי לאכילה מלבד שרריך ג"כ שלא יהיו מוכשרי' כדתנן רפ"ח לקמן (אוכלין טהורין) וספ"ג והכי אמרי' נמי בנ"מ פ"ב דב"ב דף
 י"ט וכן פי' הרמב"ם ומ"ש הר"ב וכן התבן מוסרה ואינו ראוי לאכילה כהנה ואמרי' נמי בנ"מ ס"ו דאית ביה קושי' דלא חוי לטיבא
 שהיו רומסין ברגליהן בטיט' ושהוא לח שאינו ראוי להסקה וכן פסק הרמב"ם בפט"ו מהע"מ (הלכה ב') ומ"ש הר"ב דכל היכא
 דאין התבן והגרוגרות סוממי' הכל כו' דאין סומם הכל א"ש בטול ובסמוך אבאר זה בס"ד : ואם לאו טמאין כתב הר"ב ובלבד
 שתהא החבית וכו' אבל אם גב החבית כנגד הטומאה חוננת ואע"ג דלא בטול לסתם לא יצא דחבית סוממת כל החלון וא"ש שיבטלו
 דהא אשכחן במשנה סוף שבת שפקקו את המאור בטיט' ובשבת לא מני' מבטל להו' יצא דחבית סוממת כל החלון וא"ש שיבטלו
 החלון לא בעי ביטול כ"כ הר"ש וכו' כהו' דב"ב והראב"ד בפט"ו מהע"מ ס"ו אבל לפי מה שכתבתי בסוף שבת בשם
 הרמב"ם דהוא דפקקו את המאור לא לענין טומאה היה כלל אין הכרח כלל לסתרה זו ומניין למימר דלטול' בעי שיבטלו
 ואפילו כי סומם הכל וכבר כתב הכ"מ (שם הלכה ד') הרמב"ם ס"ל דאפילו נסתמא בעי שיבטל' מדכתב א"ש סתם החלון
 או מיטעו כו' והנריך שלא יהא דעתו לפנותו אבל לא כתב הכ"מ לישב להרמב"ם מה שמכריח להקום לחלק בין ממעט' לסתום
 גם יש ראי' יותר מוצא בלשון הרמב"ם דאף בטומאת בעי שיבטל' דעל דין סמימת כלי חרס בוסה דכיה קיימין המוס' והראב"ד
 לומר שא"ש ביטול' כתב הרמב"ם בהדיא שרריך להיות כלי חרס זה מאוס ונקוב עד שלא יהיה ראוי אפי' להקפו בו דם כדי שלא
 חיה דעתו לפנותו ומן התימה על הכ"מ ג"כ שכתב על זה שנלמד שם מהסוגיא וזה אינו לדברי התוס' והראב"ד דסוגיא
 דמזכרה ביטול' לדדכו לא מזכרה אלא במזעט' ולא בכלי חרס הם תס' ולפיכך ה"ל לכתוב שם מהסוגיא וליסא דהא לפסו' והראב"ד לא הו' הכי :
 גרוגרות ותבן אבל לשון שנלמד מהסוגיא משמע שכך מוכח זין הסוגיא וליסא דהא לפסו' והראב"ד לא הו' הכי :

דבר שיש בו רוח חיים מן מאל' : ב אחד מהן : מאות' המלוין
 את המת לקוברו ולא מנושאי המטה וה"ה אם הגיף את הדלת
 אדם אחר אלא אורחא דמלתא נקט : הגיף את הדלת כדי
 שלא תכנס הטומאה לבית בשעת שיטברו דרך אבסדר' שלפני
 הבית דישתקרה על גבה : אם
 יכול הדלת לעמוד בלא סמיכת
 מפתח ה"ל מפתח מאוודליתא
 ודלת חונך בפני הטומאה
 ואם לאו טמא' לכל דבר הנסמך
 בכלי אינו חונך בפני הטומאה
 כדאמרן דאין אדם וכלי נעש'
 אהלי' לטור ואינו טעמא דתבן
 וה"ע דגרוגרות וה"ע דטיח
 משיס דעמידתן ע"כ כלי' שהם
 חבית וקופה וקנקי' : שהנחונרי
 בחלון שיש בו טעם על טעם
 שמכיה את הטומאה מבית לבית :
 אם יכולי' הגרוגרות והתבן לעמוד
 בעצמן בלא חבית וקופה טהורי'
 שכלי' כמו שאין והגרוגרות

או על דבר שיש בו רוח חיים טומא' תחתיו
 בלים שעל גביו טהורין טומאה על גביו
 בלים שהתחתיו טהורין : ב קוברי המת
 שהיו עובדים באבסדרה והגיף אחד מהן
 את הדלת וסמכו במפתח' אביביל הדלת
 לעמוד בפני עצמו טהור ואם לאו טמא
 וכן חבית של גרוגרות או קופה של תבן
 שהן נתונות בחלון אם יכולי' הגרוגרות
 והתבן לעמוד בפני עצמן טהורין ואם לאו
 טמאין בית שתצו בקנקים וטח
 במיח' אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו
 טהור ואם לאו טמא : ג הכותל

והתבן מלי' והוא שיהיו הגרוגרות שהם יחיו ואינו ראוי
 לאכילה וכן התבן מוסרה ואינו ראוי לאכילה כהנה ומבטל
 להו ואין דעתו לפנותו ומש"ה חיינו לכל היכי דאין התבן
 והגרוגרות סוממי' הכל כגון הכא דאיכא מקום קופה וחבית
 אי לא מבטל להו לא חייני : ואם לאו טמאין ובלבד שתהא
 החבית אם היא של חרס סיה כנגד הטומאה ולפיכך אינה
 מצלת שכל דבר המקבל טומאה אינו חונך בפני הטומאה
 אבל אם גב החבית כנגד הטומאה חוננת בפני הטומאה
 שאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו : בית שחללו בקנקים
 וסיקן כלפי הטומאה דעכשו אין מלי' : וטח בטיט' בין
 מכפטים בין מבחון : אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו
 טהור שהטיח חונך בפני הטומאה : ג כותל

והתבן מלי' והוא שיהיו הגרוגרות שהם יחיו ואינו ראוי
 לאכילה וכן התבן מוסרה ואינו ראוי לאכילה כהנה ומבטל
 להו ואין דעתו לפנותו ומש"ה חיינו לכל היכי דאין התבן
 והגרוגרות סוממי' הכל כגון הכא דאיכא מקום קופה וחבית
 אי לא מבטל להו לא חייני : ואם לאו טמאין ובלבד שתהא
 החבית אם היא של חרס סיה כנגד הטומאה ולפיכך אינה
 מצלת שכל דבר המקבל טומאה אינו חונך בפני הטומאה
 אבל אם גב החבית כנגד הטומאה חוננת בפני הטומאה
 שאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו : בית שחללו בקנקים
 וסיקן כלפי הטומאה דעכשו אין מלי' : וטח בטיט' בין
 מכפטים בין מבחון : אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו
 טהור שהטיח חונך בפני הטומאה : ג כותל

והתבן מלי' והוא שיהיו הגרוגרות שהם יחיו ואינו ראוי
 לאכילה וכן התבן מוסרה ואינו ראוי לאכילה כהנה ומבטל
 להו ואין דעתו לפנותו ומש"ה חיינו לכל היכי דאין התבן
 והגרוגרות סוממי' הכל כגון הכא דאיכא מקום קופה וחבית
 אי לא מבטל להו לא חייני : ואם לאו טמאין ובלבד שתהא
 החבית אם היא של חרס סיה כנגד הטומאה ולפיכך אינה
 מצלת שכל דבר המקבל טומאה אינו חונך בפני הטומאה
 אבל אם גב החבית כנגד הטומאה חוננת בפני הטומאה
 שאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו : בית שחללו בקנקים
 וסיקן כלפי הטומאה דעכשו אין מלי' : וטח בטיט' בין
 מכפטים בין מבחון : אם יכול הטיח לעמוד בפני עצמו
 טהור שהטיח חונך בפני הטומאה : ג כותל

ג כותל שהוא לאויר . שזדו א' אויר העולם . וזדו האחד משמש את הבית . כגון כותל שמפסיק בין בית לחצר . או בין בית לגב . וטומאה בתוכו שנסדק הכותל ויש טומאה בהללו בתוך הסדק . מחציתו ולכתיב . אם הטומאה מן ההצ' של כותל

לגד הבית : הדים טמא . כאלו יתה בתוך הבית . דהוא פלגא בתר בית שדין ל' : והעומד בכותל למעלה אפי' עומד כנגד הטומאה טהור . דלאו כטומאה רזונה חשיבה ואינה זוקעת ועולה דהא חשיבין לה כמונתה דאהל : מחציתו ולחוף לגד האויר לא שדין לה בתר בית ולפיכך העומד תלמעלה טמא . דכיון דלאו כמונתה דאהל היא . הרי היא טומאה רזונה וזוקעת ועולה : מחצה למחצה שהטומאה דאמצע רבי מאיר מטמא דשדין ליה לכותל בתר בית ובתר אויר . לחומרא : והכמים מטמאים . דלגמרי שדין ליה בתר בית . והלכה כחכמים : כל הכותל לבני אפי' עומדת הטומאה בחצי של צד האויר . הרי הוא כאלו מונחת בתוך הבית : ד' כותל שבין שני בתים . כותל המפסיק בין שני בתים . טומאה דאחד מהן דא' מן הכתים : מעזיבה . תקרה המפסקת בין בית לעליה : רבי יהודה אומר וכו' ואין הלכה כר"י : ה טומאה בין הקורות . בין קורות התקרה שהכסויים עליהן והמעזיבה על גבן . ומתני' כר"י דאמר כל מעזיבה לעליה והשת' קאמר שאם היתה טומאה בקורות שתחת המעזיבה . ומחילה שהי' דקה כקליפת הסו' חוצ' בין הטומאה לבית שאין הטומאה נראית בבית :

ג המשמש את הבית . עיין דפי' הר"ב דמשנהו' : כותל שהוא לאויר . פי' הר"ב שזדו אחד אויר העולם וכו' . * כגון כותל שמפסיק בין בית לחצר כו' וכן ל' הר"ש . והה"ג אם מפסיק בין בית לרה"ר או למבוי . אלא נקטי כאשר

היו צפיהם בזמן המשנה . שבו חצירות לפניהם וגבות לאחוריה' : והטומאה בתוכו פי' והיא רזונה וכדכתב הר"ב לקרן דג' מחציתו וכו' והרמב"ם בפכ"ד מהמ"מ הלכה ה' . כתב טומאה רזונה כו' ומ"ש הר"ב ש' סדק הכותל וכ"כ הר"ש ונראה שר' שסדוק וסמוח קצת לז' ס' : דהיינו דנר"פ דלקמן כתבו דליתו כדון מחצה כו' כיון דאפי' סדק ליכא כו' . אבל הרמב"ם נראה שחלק בענין אחר שמפרש כאן שגב הבית סמו' לכותל . ואינו מורכב על הכותל . ופי' הכ"מ בפ' כ"ד מהמ"מ שאם היה מורכב על הכותל אפי' היתה הטומאה מחציתו ולחוף הבית טמא' שהטומאה פושטת בבית מאחר שהכותל מגופף הבית ועיין בעמשה דלקמן : ד' כותל שבין שני בתים כו' עיין ספ"ג דכלי' משנה ז' : ובבלי' בכותל כו' ואל תחמה היות הכלים יתטמאו בני טמא ואפי' שכן בתוך הבית לפי שאין היותן תחת הטיט יזילם מן הטומאה . ואמנם יזילם מן הטומאה היותם תחת למיד פתח או דאהל אחר לפי מה שקדם . אולם היותם בלועים בבנין הנה

רל"ז
אב סס הלכ' ■
גסס פכ"ד הלכ' ■
ד סס הלכ' ■

לא יזילם . הרמב"ם (ועיין מ"ש בפ"ג משנה ז' (ד"ה אין בו) ומ"ש בפ"ט דכלים משנה ו' : במחציה ולמעלה העלייה טמאה (מחצה למחצה שניהם טמאין כלל) וכתב הכ"מ בפכ"ד מהמ"מ איכא למידקמ"ש מדלעיל הטומאה בכותל מחצה על מחצה דחכמים מטהרין העומד תלמעלה (והרמב"ם שם פסק כחכמי' דלעיל וגם העתיק כך דהכא) וז"ל דסבר רבינו דטפי שייך לומר בכותל שתכנס טומאה לבית ולא תפסע למעלה ממאי' דשייך לומר במעזיב' וזריך טעם למה עכ"ל וז"ל לומר טעם בד' שהכותל בנוי לצורך הבית לבד משא"כ מעזיבה שבנויה לעלייה כמו שהיא בנויה לבית : ד' טומאה בין הקורות פי' הר"ב בין קורות התקרה והרמב"ם מפרשה לבבן . והקשה עליו הראב"ד למה לא הזכירו במשנה למעלה במעזיבה טומאה רזונה כו' ומירץ הכ"מ דאין לה המקומות שז"ס שהרי שניו בתוספתא כותל של בנין ידון מחצה על מחצה ולמעלה טמא כ"ש בין הקורות : כ"כ הר"ש לקורה דכשם שחילקו בין כותל סלע לכותל בנין כך חלקו בין מעזיבה לקורה דמעזיבה היינו בנין ודינו ככות' בנין שחילקו בה בין בשהטומאה תחתיה ולפניהם לכשהיא מחציה ולחוף כך חלקו במעזיבה בין מחציה ולמעלה למחציה ולמעלה וכשהטומאה בין הקורות דינו כמו כשהיא בכותל סלע דידון כקליפת השום וחלוק זה כתבו רבינו דפי' המשנה בטומאה בין הקורות ולא נאמר במעזיבה שהטומאה שבתוכה היא רזונה ובזוקעת ועולה בזוקעת ויורדת מפני שהמעזיבה עשויה ליסתר והוא הטעם לכותל בנין . אבל הקורה אינה עשויה ליבצע ולפי' דינה כאלו הוא טומאה בדרך . והשתא מתני' ה"פ הטומאה בין הקורות פי' שהטומאה בתוך קורות הבית מובלעת בתיבה . אשילו אין תחתיה לא כקליפת השום .

אם

השום

אם

M סס סכ"ה
נב סס פכ"ה
ס"ו

אם יש שם פותח טפה כלומר שהקורה רחבה טפה שהיא
 שיפור להביא טומאה הכל טמא כלומר כל הבית טמא ש"י
 אותו טפה על טפה נחשטה טומאת בכל הבית ואם אין
 בקורה טפ"ט אינו תביא טומא לבית ואינה מטמאה לא כנגד
 בין מלמעלה בין מלמטה והיינו
 רואים את הטומאה כאלו אועט
 כלומר רוצה בארץ ע"כ
 ולפי הר"ב והר"ס דמתניתין רבי
 יהודה דר"ג ג"כ לחלק בין מעויב
 לבין הקורות דלא אמרי' דמעויב
 רוצה כיון שעשויים ליסתר ועיין
 במשנה דלקמן ול' מהר"ם לר"י
 איצטריך לאשמעי' דאע"ג דאמ'
 כל דמעויב לעלייהו בין הקור'
 בחד תרוויכו שדין לה' ע"כ:
 פורתח טפחיל הר"ב היינו שיש
 חלל טפה כו' עיין מ"ש
 במשנה"ז פ"ג: הכל טמאיל
 הר"ב הבית והעלייה מדקתני

אם יש שם פותח טפה הכל טמא אם אין
 שם פותח טפה רואין את הטומאה כאלו
 היא אויטם היתה נראית בתוך הבית בין
 כך ובין כך הבית טמא: ו' בית המושמש
 את הכותל ידון בקליפת השום: כיצד
 כותל שבין שני בוכין או בין שתי מעורות
 טומאה בבתיים וכלים בכותל ועליותם
 בקליפת השום מהורין טומאה בכותל
 ובדים בבתיים גמ' ועליהו ועליה בקליפת
 השום מהורין טומאה תחת המו' טומא'
 בוק' ועולה בוקעת ויורדת: ז' כלים
 שתחת הפרח מהורים רבי

אם יש במקום הטומאה טומא טפה היינו שיש חלל טפה
 במקום הטומאה הכל טמא הבית והעלייה רואים
 את הטומאה כאלו היא אועט ואין יוצאה הטומאה לבית לא
 בזקפת ועולה: היתה נראית לתוך הבית שאין תחתיה
 כקליפת השום בין כך ובין כך בין
 יש בה פותח טפה בין אין בה פות'
 טפה: ו' בית המשמש את הכותל
 המערב שחתם הקרקע כשחפרו'
 כוך למת מלד וכו' וכדן למת מלד
 הב' נמצא הכותל עשוי מלאו משו'
 הכי קרוי ליה בית המשמש את
 הכותל שעי' החסירה לעשה
 הכ' חל' אצל כיון שעל בני קרק'
 הכותל גורם לבית שיהיה בית
 ומש"ה קרוי ליה כותל המשמש את
 הבית: טומאה בבתיים בזוכין
 ובתחילות ועליהו בקליפת השו'
 מהורין דמפסיק לטומאה ואין
 דיגס כדון כותל שבין שני בתיים:

טומאה תחת העמוד אם יש עמוד בתוך הכוך או בתוך
 המערה וטומאה תחתיו והיא רוצת שאין בה טפה על טפה
 בחים טפה: טומאה בזקפת ועולה בזקפת ויורדת וכל
 שכנגד הטומאה למעלה ולמטה טמא כדון כל טומאה חכוסה
 ומן הדלדלים טהור והוא הדון לעמוד שבבית: ז' פרח דבר
 בולט ורחב שיוצא בראש העמוד או בלמעטו כלים שחתם
 הפרח טהורים הכא איירי בעמוד העמוד בר"ה או בגינה
 וטומאה תחתיו והפרח בולט מן העמוד טפה לחוץ ומאחיל
 על הכלים שחתמו טהורים טומאה בזקפת ועולה וכל
 שכלדלים טהור: רבי

הפל ולא קתני בית דקתני בסופא מכלל דאתרוויכו שדין לה'
 הר"ס ויש עטס לדבריו מר"ס דלקמן עיין שם:
 כ' אלו היא אועט פי' הר"ב ואין יוצאה הטומאה לבית לא
 בזקפת ועולה כנסת הטומאה דהתן באידך פירקא הנוגע בה
 מן הדלדלין טהור כר"ס והקס תני בזקפת ועולה בזקפת
 ויורדת אלא דתא מתרמי נקטי' ואין לומר דהכא לו בזקפת
 ויורדת א"כ כסירדה במל' הבית תאכיל וממלא כל הבית דהא
 האהל חונץ לגיר כדאיתא בריש סרכין וכ"ס הרמב"ם
 בהיא במשנה"ז וז"ל נחשבו הטומאה כאלו היא במקום
 סתום אשר לא תשא זולת מה שכנגדה לנד בעליונו וספלות
 ע"כ אבל מהר"ם היה מ"ס מתחלה ג"כ בענין

זה ובגדל חור בו ומפרש דה"ל דהכא נמי מטמא כל מה שבבית ושבעליה
 וליכא זונייהו דרישא וסיפא אלא לשמא הנתלים לגוש כדן דהכא באועט הנוגע מן הדלדלין טהור
 וכתב עוד וכו' שאני תחת
 כאן הכל טמא ואפי' הכתלים משום דהוי ליה כקבר סתום כן אני מפרש בס' זון (רי"ט) פ"ו כל העלוות שכן ע"ג א"ס ל"ו כן
 עשר טמאות דהוי להו כקבר סתום וע"ס ובהני מיירי כולה היא בנא ע"כ ושיין פ"ט משנה ט"ו: היתה נראית כו'
 פי' הר"ב שאין תחתיה כקליפת השום וכך כתב הר"ס וק"ל שישנמינו היתה לה לשנות כך אם אין תחתיה כו' וכל דמשום
 הכי מפרש הרמב"ם שנין נראית שיהיה את המחיצה אשר על הטומאה שזירי' כמו הזוכיות והסנהס והדומה להס' עד כאן:
 ואע"פ שהבס"פ משנה כתב דפסטה דמתניתין משמע אם אין תחתיה כו' היינו שאין ל"ל להכ"מ שהטומאה קטמא מפני שהיא
 נראית לתחתיה העין שהרי עכ"פ יש דבר הנוץ הבית טמא ועלייה טהורה הר"ס: ו' בית המשמש את הכותל פירש
 הר"ב המערות שחתם הקרקע כשחפרים כוך כו' כמו שזכר בספ"ו דב"ב (דף ק"א): ועליון כקליפת השום מהורין ל' הר"ב
 ואין דיגס כדון כותל שבין שני בתיים משום דעשה האלו ל"ל מהר"ם והרמב"ם בפכ"ד מהע"מ (הלכה ו') כתב שכיון
 שנעשה מגוש הארץ הרי היא ככותל שלע דבחוסיפא דלעיל מ' מאה תחת העמוד פי' הר"ב והיא רוצת שאין בה טפה על
 טפה ואם יש במקום הטומאה טפה על טפה על רום טכחרי היא כקבר סתום ומטמא כל סביביו תוספתא הביאה הר"ס
 והרמב"ם ושיין בר"ס דלקמן: מ' מאה בזקפת ועונה כו' כתב מהר"ם מדכ"ל ריב"ז הכא בסופא בכלים שחתם הפרח ולא
 פליג לקמן ד' כוורת וכמה דוכתי בהבילתין דככל דוכתא משמע דטומאה תחת הכלי ורוצת אינה בזקפת אטילו כנגד הכלי
 עצמו אלא כנגד הטומאה ותו לא ל"ל דהכא מיירי שהטומאה ממלא כל תחת העמוד וכאן בזקפת כל כנגד עובי העמוד
 קסבר ריב"ז דהפרח בטל לגבי העמוד וכניס שחתמו טמאים וס"ל דהלכתא בתירא לה או מדרבנן פור אכל אם אין הטומאה
 תליאה תחת העמוד הכי כנגד העמוד כולו אינה בזקפת אלא כנגד הטומאה ותו לא וכ"ס תחת הפרח דלא עכ"ל:
 ז' כלים שחתם הפרח כתב הר"ב הכא איירי בעמוד העמוד נרה"ר וכ"כ הר"ס וקתמה דהא לעיל בעמוד העמוד בתוך הכוך
 ומערה אמרינן דבזקפת ועולה כו' ופשוטא דכך מקורה וכן

מערס
 מערס

על
 וכה
 הכי
 עמ
 וכה
 דל
 נפח
 טמא
 וזו
 מחס
 סבי
 ורוא
 אוח
 נפת
 חלל
 כדון
 הכי
 טמא
 פרק
 שעל
 משר
 גבוה
 כשמ
 סתום
 טפח
 מחס
 ארת
 ועליה
 שהכו
 העלי
 הסוה
 וס' ע
 הכות
 פרק
 הכות
 היתה
 עולה
 פותח
 שניט

ר' יוחנן בן גוריון תמא לפרח כעמוד וכס הטומאה בוקע'מורה על הכלים שהפירח האכיל עליהם וז"ל הלכה כר"ב וזהו טומאה והכלים שהתפתח הפרח כגון שהפרח אחיל על הטומאה ועל הכלים פוקע טפה שבוטל הפרח מן לעמוד טמא כדדסקייר

ר' יוחנן בן גוריון מטמא הטומאה והכלים שתחת הפרח אם יש שם פתח טפח טמאין ואם לאו טהורין * שני פרדסקים זה בצד זה או זה על גבי זה נפתח אחד מהן הא והבית טמא יוחברו טהור יורואין את הפרדסקן כאלו הוא אוטב ידון מחצ' למחצה להביא את הטומאה לבית:

פרק ז הטומאה בכותלי ומקומה טפח על טפח על רום טפח כל העליון שעל גבה אפ"הן עשר טמאין הית' עליה אחת על גבי ב' בת' היא טמאה וכל העליון שעל גבה טהורין * כותל (ס א שוני) שני * טמא בוקעת ועליו בוקע' יורדת.

עמודי חלולין נחונים בכות' ברי וכן חלונות חלונות ויש לך לתת וטומאה תקח אותן עמודי' נפתח אחד מהן (הוא) הבית טמא שהטומאה בוקעת בתוכו וז"ל לית' אפילו הטומאה מחצו של כותל ולחוף דאיתו נדון טבית אפילו כבי הבית טמא ורואין אף הפרדסקין כאלו הן אוטב כלומר אם הדלת נעול ולא נפתח רואין אותן כאלו אין שם חלל כלל ואם שומאה תסתין נדון ככותל מחצה על מחצה ככל הכי דמתן לעיל מחצו ולפניו הבית טמא מחצו ולחוף הבית טהור :

פרק ז הטומאה שכל גבה * טמא שבוטל מש"ס לכן וראשי הקורות העליון תחובות ככותל וכוותל גבה והיו מחיצה לכל העליון שזו למעלה מזו ודוקא כשמקום הטומאה טמא על טפה' למחשב כל הכותל קבץ טמא ומביא את הטומאה לכל העליון אכל אין שם טפח על טפח * ב"ר עת כנגדה והגדלים טהורים ואין הכותל נדון מחצה על מחצה * כיון דאפי' סדק ליכא מד העליון * עליה אחת בגובה ע"ג שני בתים * [שכותל זה מכסיק בין שני הבתי] ועליו בגובה ע"ג שנייה * הוא טמא * עליה הראשונה שהכותל ההוא מביע עדה מעויבה והטומאה בוקעת בה וכל העליון ששל גבה טהורות * דמעויבה שעליו חוצצת * כותל השני * כותל הבני במקום שהים מביע שם בעת שחזק וק"ע * טומאה בוקעת ועולה * אם יש טומאה תחתיו אין הכותל ההוא מטמא כל סביביו לפי שאין שם חלל טמא :

מערה נמיוכ"ס הר"ב דמערה מקורה במשנה ה' ס"ה דב"ק * ועו' שהר"ב ר"ב כתב כהדין לעיל דה"ל לעמוד טהור וברמב"ם העתיק משנתנו ברמב"ם מהט"מ וכת' עמוד העומד בתו' הבית וכי ועיין בר"פ דלקמן * טהורים עיין מ"ש בפרק דלקמן בכו' משנה א': ר' יוחנן בן גוריון מטמא עיין מ"ש במשנה דלעיל בשם * מהר"ס ז"ל (ד"ה טומאה) הטומאה והכלים שהתפתח הפרח ומתהר"ס

מ"ש שם פתח הכתב : ואם לאו טהורין דאין שלא במקום טומאה שהתפתח הפרח בטל לגבי מקום טומאה שהתפתח כי היכי דבטל הפרח לגבי העמוד * מהר"ס : דהוא והבית טמא * כתב הר"ב ואפי' הטומאה מחצו של כותל ולחוף : מסיים מהר"ס ואף ע"ג דשפת לעיל (משנה ה') גבי טומאה בין הקורות לטומאה רזוצה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת לבית ולעליו ודוקא כנגדה * אבל שלא כנגדה ה"ל

שבני' ושבעליה טהור מדתניאלים יש שם פוקע טפח הכל טמא אין שם פתח טפח רואין את הטומאה כאן הוא לוטס ובוקעת וכו' וז"ל לא אמרינן הכל טמא דכשבוקעת לא אמרינן שהתפתח הטומאה בכל העליון או בכל הבית לאחר שבוקעת לתוכו * דשאי הכא דכותל בין בפר' בית שדין לית ולא חשיב רזוצה לגבי בית דבאחר לעיל כותל המשמש הבית ידון מרצה לתחת' ואפי' שיהא רזוצה בכותל לגבי בית לא חשיב רזוצה כדפירש התם ודוקא נפתח להכי שדין טומאה שבחצו השני בפר' טהור אבל לא נפתח לא דלא שייך בטומאה רזוצה סוף טומאה לנאת דרך הבית דבוקא טומאה במגדל שאינה רזוצה שייך לומר כן ואפי' פתח במגדל סגור ע"כ * ולפי מ"ש לעיל גבי טומאה בין הקורות דבוקקותו במגדל חזר לפר' טומאה מתפשטת ליתנהו לדברים הללו אבל לפי שהם עולים לפירוש הר"ב בעתקתים :

וח בירור טהור * שי חלק חצו השני של הפרדסקים השני שאינו אלל הבית דאין שאלל הבית טמא * כיון דבבית טמא * א"כ כיון דבית גופיה לא מיטמא מגופיה אלל מהו פרדסקים שאנלודיין לנו אם טמא הבית ולא הכותל * מהר"ס :

פרק ז ומקומה מקום הטומאה הר"ב ויעיין מ"ש במשנה ו' ס"ג (במשנה ד') : כל העליות כו' עמאות * עיין מ"ש בשם הרמב"ם במשנה ה' פ"ו (ד"ה עליה) * ועיין מ"ש במשנה ז' ס"ג * טמא ר' כתב הר"ב דנחש' כל הכותל קבץ טמא ומביא את הטומאה לכל העליון * אכל אין שם טפח על טפח * ב"ר עת כנגדה והגדלים טהורים * ואין הכותל נדון מחצה על מחצה * כיון דאפי' סדק ליכא מד העליון * עליה אחת בגובה ע"ג שני בתים * [שכותל זה מכסיק בין שני הבתי] ועליו בגובה ע"ג שנייה * הוא טמא * עליה הראשונה שהכותל ההוא מביע עדה מעויבה והטומאה בוקעת בה וכל העליון ששל גבה טהורות * דמעויבה שעליו חוצצת * כותל השני * כותל הבני במקום שהים מביע שם בעת שחזק וק"ע * טומאה בוקעת ועולה * אם יש טומאה תחתיו אין הכותל ההוא מטמא כל סביביו לפי שאין שם חלל טמא :

(משנה ג') אמרינן דטומאה שבכותל הבית לנד חצו של הבית : אינו בוקעת ועולה דלא חשיבא רזוצה * אבל [9] י"ו 17

כפס אטומה . ליון שבזנים על הקבר והוא אטום שבזני על הטומאה עצמה ואין המת קבור בארון כדי שיהיה בו חלל טפה: כקבר סמוס דמוטמא כל סביביו צמגה סמך לה סוכות אנס' אטומה דלעיל קאי . דאמרין הנוגע בה מן הגדלים

אבל השתא ניהא דלעיל כמותל שנטעה בידו . אדם . להכי שדינן ליה בחד בית וכו' כדמסורש לעיל . אבל כותל שזנית דינו ככותל מערה ושנין שני כוכין . דלא בטיל להכא ולהכא' וטומאה כמותל כלים שבבתיים טהורים . וטומאה בבתיים

ספ"ג הל' ד
גם ה' ב' ו'
ספ"ג הל' ד

טורזוס עשה לליון זה האטום סוכות . כעין משקוף הסוכה הזו טמאה . לפי שהיא דומה לאהל המת . ור' יהודה מטהר . כיון שהוא מן הגדלים ואין הלכה כר' יהודה : ב כל שסועי אהל'ם כאהלים . שאם היתה טומאה תחת השפוע אע"פ שאינה תחת הגג של אהל טמא' כאלו היתה מופחת תחת הגג : וכלה עד כאצבע . מלמעלה ללד הגג' דלא חיישין באהל של טומאה' אלא שיהא בתוכו אייר כשעור טפה על שפח ברום טפה מרובע : טומאה באהל . רוחב הגג שאינו מחוסף . קרוי אהל : הנוגע בו מחוכוכו וטעמא דלד הפנימי של אהל וד חיון שלו כשי' כלי'

נפש אטומה: הנוגע בה מן הצדדין . מטהר . מפני שטומאה בוקעת ועולה . בוקע' ויורד' . אם היה מקום הטומאה טפח על טפח . על רום טפח' הנוגע בה מ' מיטמא' מפני שהיא כקבר סתום' סמך לה סיכות' טמאות . רבי יהודה מטהר: ב' כל שיפועי אהל'ין . באהל'ין אהל' שהוא שופע ויורד וכל' עד כאצבע' טומאה באהל' . כלים שתחת השיפוע טמאים . טומאה תחת השיפוע . כלים שבאהל טמאין . טומאה מרתוכי . הנוגע בו מרתוכי . טמא טומאת שבעה . ומאחוריו טמא טומאת ערב . טומאה מאחוריו הנוגע בו מאחוריו . טמא טומאת שבעה . מרתוכי טמא טומאת ערב . כחצי

מן הכדודין שעולי' למעלה והם כותלי' כל העלוות . מן הגדולה ומן הקטנות שעל גבה . והטומאה שושעת ממנו לכולן כמו שאמר בספח' שכוין שהיא מן הגד' אין העלייה הגדולה מפסקת ואינה מללת את עצמה ולא את הקטנות שעל גבה . ע"כ . ולא הביטוי דבריו דמדתה לה לכותל מן הגד שאמר בספח' . וא"כ לתת קמני' בכלן טומאה בוקעת כו' . ה"ל למתני כל העלוות טמאות : בפש אטומה . כתב הר"ב ליון כו' ואין המת קבור בארון . כדי שיהיה בו חלל טפה . כ"כ

חשיב להרוצד שלפני הטומאה ככלי הנוגע בהם עלמו וד שני ככלים הנוגעים בכלים . הלכך טומאה בתוכו הנוגע מהוכו טמא טומאת שבעה . דה"ל אדם שניגע בכלים שגבעו מתח' דתנן ברס' ק' טמא טומאת שבעה : אבל הנוגע מאחוריו טמא טומאת ערב . וכדתנן כלים בכלים טמאים טומאת שבעה . השלישי . בין אדם בין כלים טמאים טומאת ערב . ובטומאה מאחוריו כוי אשכח' דלד חיון

ארמב"ם בסירושו . וזה כדכרי' התו' והרשב"ם . וכתו' שכתב הר"ב בספ"ו דב"ב בדבור ורומן שבעה' אבל שם כפנתי שהרמב"ם בחבורו (פי"ב מהט"מ הלכה ו') לא כתב כן . אלא דבארון חלל טפה מושיל וחונץ ככל דין אהל . ומקום הטומאה טע"ט שנינו דוקא בקבר אמרו ולא בארון . וכתב מהר"ם ה"ג הל"ל נפש שאין בה טע"ט . אלא סמך קורא לה נפש אטומה . ע"כ : סמך לה סוכות פי' הר"ב אס עשה לליון זה האטום סוכות כעין משקוף . כן הלשון בפי' הרמב"ם שם עליו משקוף לסוכה . אבל בנ"א' תקרה לסוכה . והקשה מהר"ר וואלף ורמ"ז' א' דמאי שנא מהא דתנן בס"פ דלעיל כלים שתחת הפרח טהורין . ג"ע . ומהר"ם פי' וז"ל סמך לה סוכות כגון שכותל הכפס הוא כותל הסוכה מלד אחד' טמאות' דכיון דכל כותל הכפס הוא מן הקבר וחשוב כקבר סתום והוא נמו' דופן לסוכה . א"כ נכנסת הטומאה בסוכה ולהכי טמאות הסוכות . כ"ל לפרש עכ"ל . ולדבריו משמע דקאי אהל היה מקום הטומאה טפה על טפה : ב אהל שהוא שופע ויורד ואינו עשוי כמו תקרה וכותל וכלה עד כאצבע מלמעלה ללד הגג . וכ"ס הר"ם . ושעור לשון המשנה אהל שהוא שופע ויורד וכלה עד כאצבע . פירש הר"ב ישרה' אלא שנטעה משופע ששופע יורד ומלמעלה בגגו הוא כלה עד כאצבע . אבל הרמב"ם מפרש כמשמעה ששופע וכלה ללד מטה' ששם אינו אלא כאצבע : הנוגע בו מחוכוכו טמא טומאת שבעה' באהל של פשתן איירי שטמאת טומאת אהל'ים הר"ש (ועיין בדבור דלקיין ולא ידעתי למה דקדק לכתוב של פשתן והרי ברס"ז דכלים שנינו כהדיא דבגד שקוער מטמאין טומאת אהלים : וכן פסק הרמב"ם בפ"ה מהט"מ קהלכה י"ב) . וגם שם בפ"ח (הלכה ו') הביא הכ"מ להר"ש ולא הרגיש בזה' אבל נ"ל דא"כ דלא תת' אלא לאסוקי דכוחייהו דפשתן דייינו כל היוצא מן העץ) וכדתנן בפרק במה מדליקין (דף כ"ח : ומאחוריו טמא טומאת שבעה' דתנן במשנה ג' דפ"ב' אין האהל מחשכ' . הר"ש (ועיין במשנה ב' פט"ו) ומהר"ם חילק בין שפ' לאדם' דבאדם לא . ובמגדל פי' דהכא מיירי בנוגע במה שהוא מרודד ונגרר בארץ . דכיה יש לחלק פן נוגע מחוככו למאחוריו . כיון דבאכראצה' הטומאה אפי' לאחר שיצא המת מחוככו דין הוא שכל חוככו יהא טהור' . אבל מאחוריו אינו טהור' : טומאה מאחוריו ל' הרמב"ם בפ"ה מהט"מ (הלכה ו') היתה הטומאה על אחורי השיפוע :

טמאה

חיזון כפלי' הנוג' עי' במת' וזד פנימי כפלי' כפלי' (והשקל)
(והיינו טעמא) דזד כתיבי וזד חיזון נחשבים כשני כלים
דכשטומאח בתוכו כיון דמזיל מלהיות הטומא' ביקעת ועול'
אין לו כח לטמא הנוגע בחון טומאת שבעה וכשטומאה בחון

טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת • פי' וכלים שחמק
הרדוד טמא' • כיון דאין אהל טמא מכסיק
בינו לטומאה • מהר"ם • ר' יוסי או מזיל ואע"פ שאין בגו על
הארובה שהאהל מזיל בכסוי הרמב"ם ספ"ב מהט"מ ויהראב"ד

כיון דמזיל מלהי' הטומא' פוקע'
ויורדת אין לו כח לפנימי לטמא
כגוב' בו טומא' שבע' ומ"מ האהל
עצמו בין בפנים בין בחון טמא
טומאה שבעה דהא ליה כלים
בכלים • וכולה מת' מיירי לאחר
שיצא המן מן האהל • כחצי זיפ
מתוכו וכחצי זיפ מאחוריו •
האהל טמא ממה נפשך טומאת
שבעה שמנטרף חצי זיפ שנתפסו
עם חצי זיפ שבהחוריו אבל הנוג'
בין מחוכו בין מאחוריו • אין בו
אלא טומאת ערב' דכיון דליכא
ביות במקום אחד אי אפשר לכל
זד ליחשב' אלא ככלים בכלים
הלכך הנוגע טמא טומאת ערב' •
מקנהו מרודד על הארץ • לאחר
שפירשו האהל • כרח הטודף
ציריעות האהל פירשו אותה
בארץ • מרודד פירשו וירקעו
את פניו הוהב' (שמות י"ב)
ורדדו • טומאה חתיו' חתק

פחצי זיפ כתוכו וכחצי זיפ מאחוריו הנוגע
בו בין מתוכו בין מאחוריו • טמא טומאת
ערב' מקצתו מרודד על הארץ • טומאה
תחתיו • או על גביו • טמא בוקעת ועולה
בוקעת ויורדת • אהל שדוא נפוי בעליה •
מקצתו מרודד על הארובה שבין בית
לעליה • ר' יוסי אומר מציל • ר' שאומ' אינו
מציל • עד שיהא נפוי כנסית האהל • ג'
המת בבית • ובו פתחין הרבה • כולן טמאין
נפתח אחד מהן • הוא טמא וכולן טהורים •
חשב להוציאו באחד מהן • או בחלון שהוא
ארבעה על ארבעה טפחים • הציל על כל
הפתחים • בש"א (כ"א והוא שחשב) יחשוב עד
שלא ימות המת • בה"א אף משמת • הית
סתים ונמלך לפתחו • בש"א כשיפתח ד'
טפחים • ובה"א כשיחליל • ומודים בפתח
בתחלה שיפתח ד' טפחים • ד האשה

אוחו רדוד • אי על גביו ועל גבי הרדוד • בוקעת ועולה בוקעת
ויורדת • וטמא האהל אבל הנכנס לתוכו טהור אם לא נגע
בו • מקצתו של אהל מרודד על ארוב' שבין בית לעליה וטומא'
בבית • ר' יוסי או מזיל • על העליו' • כנטיית אהל • שהארובה
באור האהל או מזיל על כל העליו' שחון לאהל • ג' כולן
טמאים • כל הכלים המונחים תחת המסקוף של כתף בחלל
הפתחים מבחון כולן טמאים אע"פ שהפתחים נעולים דגורו
חכמים טומאה על המקום שהוא דרך יציאת טומאה ססופי של
מת לנאת דרך סס' • חשב להוציאו באחד מהן • אע"פ שלא
נפתח • או בחלון שיש בו ארבעה • דבהכי שערו חכמים שראוי
להוציאת המת • מזיל על כל הפתחים • הנעולים • יחשוב עד
שלא ימות המת דמשירדה תורת טומאה לפתחים במיתק המת
שוב אינאיעולה מהן במחשבה אלא ע"י מעשה כגון נפתח •
ובה"א אף תשמת • דמחשבה מסקנת תורת טומאה מן הכפתים
מכאן ולהבא • אבל כלים שהיו בפתחים קודם מחשבה • מודו
ב"ה שהם טמאים • הית' א' מן הפתחי' סתום באבנים •
כש פתח ד' טפחים • הוצילו שאר פתחים • כשיחליל • לפתוח
מיד הוצילו שאר פתחים • בפתח בתחלה • כגון כותל שאין
בו פתח ובה לעשות פתח חדש לא הוצילו הפתחים • עד
שיפתח ארבעה על ארבעה • ד הוציאו

כת' שאין זה הטעם כלום • אלא
שחושבין המרודד מן האהל כשפועי
אהלים ע"כ • ואחרי שהעתיק
הרמב"ם דבריו יוסי גראה
שפוסק דבריו להלכ' וגם כח"י
מלאכי בפ"י המשנה הלכה כר"י •
ולפי שנגסוהו שלנו לא ראה הר"ב
פסק הלכה • נמנע גם הוא
מלכתוב וכבר סמך הרמב"ם
על הכלל דפ"י מהוציאו (ד'
מ"ו) ר"י ור"ש • הל' כר' יוסי •
ג המת בבית כו' • כולן
טמאים • כו' הר"ב
אע"פ שהפתחים נעולים דגורו
חכמים טומאה כו' • וכן לשון
רש"י בפ"ק דביצה דף י' • ולא
דוקא גזירת חכמי' כמו שאכתוב
בסוף דס"ד • גפרח א' מהן •
אע"פ שלא חשב עליו • תוספתא
כתבה הר"ש • חשב להוציאו •
כ"ל דקד מחשבה נמי בדבור הוא
כהוציאו • ספכ"ה דכלי' דמאי

שלא • בין קד ובין קד תמיהני על הראש' והטור סי' שע"א •
והאחרונים שהשמיטו לזו הכבד דחשב כו' • ובית הלל אומרי'
אף משמת • פי' הר"ב דמחשבה זפקעת תורת טומאה מן
הפתחים מכאן ולהבא • אבל כלי' הראשונים טמאין דלית ליה
ברירה כפי מסקנן בגמ' פ"ק דביצה • ומשום כך הא דכתב
הר"ב לעיל דגזירת חכמי' היא מה שמטמא כל הפתחי' • לאו
דוקא • דאי הכי הא קי"ל דבדרבנן יש ברירה • כמ"ש הר"ב
ברס"ו דמאי • ובסוף מס' ביצה וגם רש"י בעצמו כתב
בסוף ביצה דף ל"ח אהך דהכא • וז"ל בדאורו' כגון טומאת
מת לית ליה ברירה ודרך יציאתה הלכה לחשה מסוי' כדאמר'
בסכא (דף ו') דהלכות טומאה הכי גמירי להו' • וכ"כ עוד
אדכא דמייבי לה בס"ו דערובין ד"ס • מפני שאין אנו יודעין
באיוה פסק יוציאו ופתח שעמיד ללאת בו מיטמא מיד •
וטעמא ליכא • אלא הלכות טומאה הכי גמירי לה • ע"כ •
ומ"מ קרו להו גזירת חכמים • הוציל ואינו מפורש בכתוב •
הרי חכמים גזרו ואמרו כן • אבל מפי השמועה הל"מ • וכבר
כתבתי במשנה ב"ס"ק דערובין • שכן הרמב"ם רגיל לקרוא
דברי סופרים מה שהוא הל"מ • וראה זה מלאכי שאמר
הרמב"ם בפ"י המשנה בפ"ז דכלים משנה י"ב • וז"ל בתוספתא
בית מן המת ובעדשה מן הפרך ספקים בכן כשיעור וכו' •
ספקו טמא שכל דבר שיקרו מד"ה ושעורו מד"ס ספקו טמא

וכו' ולא יעיד אמרו שיעורו מד"ס עם השורש אשר בודינו שכל השיעורים הל"מ • לפי שכל מה שלא התבאר בלשון התורה יקרא
מד"ס • ואע"פ שהדברים כן
(X)
הלכה

ר"ע
ס"ה
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"י

הלכה למתן מסיני לפי שמתר מד"ם יכלול שיהיה הדבר קבלת סופרים כמו הפירושים וההלכות המקובלות מן משה מסיני
חו מקון סופרים כמו התקנו' והגור' וכ"כ עוד בס"מ מ"ו למקומו וע' במ"ס פ"ד דטהרו' ד' ה ספק במבתי סיוע לדבריו :
ד הראשון טמא בספק עיין ברס"ו דטהרו' אמר ר' יהודה אימתי כו' כתב ר"ב הלכ' כר' יהוד' שכל מקום שאר' אימתי לא
בא לא לפרש כמ"ס הר"ב במ"ב פ"ח דשבת : הראשון טהור אפי' אם ולדה בתוך מעיה אינו מטמא עד שיצא לחוץ

כדמנו בפ' בהמה המקשה [משנ']
ג' והאשה טהורה עד שיצ' הולד
הר"ס : אין לנפלי פתיחת הקבר
וכו' סי' הר"ב סיומא דמלתא
ד' ויהיא וה"ק כו' אבל אם לא
היה לנפל עגול ראש כו' אע"פ
שנפתח הקשר ויצא ראש הולד
לחוץ יש לה פנאי להלך כו'
וכ"כ הרמב"ם ס' ולד דריה' משנפתח

ד' האשה שהיא מקשה לילד והוציאורה
מבית לבית הראשון טמא בספק והשני
בודאי א"ר יהוד' אימתי בזמן שהיא ניטלת
בנפיים אבל אם היתה מהלכת הראשון
טהור שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך
אין לנפלי פתיחת הקבר עד

ד הוציאה מבית לבית ובבית
שני ילדה ולד ממ' מספקא לן
אם יצא הולד מתוך הבית
הראשון : בזמן שהיא ניטלת
בנפיים שצדקותי טעמא אות'
צדקותיה שאינה יכולה לילך
חיישין טמא יצא הולד מתוך
הבית הראשון : הקבר רחם

האשה שנפתח כשהולד יוצא : אין לנפלי פתיחת הקבר וכו'
סיומא דמלתא דר' יהודה : וה"ק הא דאמרן שמשנפתח הקבר
אין פנאי להלך לא אמרן אלא כפסל שעיגל ראש כפיקה
כלומר שיש לו עיגול

הקבר ויצא ראש הולד לחוץ מטמ' אפי' כשאינה כפיקה וז"ל
דפתיחת הקבר הוא כשיצא הולד לחוץ היינו לפרוודור דאלת"ה
לא פתיחת הקבר לא זו היא יציאת הולד לפרוודור לא שהקבר
נפתח בלבד והראש עומד בגולה על הפתח וזוהו ויצא ראש הולד
לחוץ דקאמר הר"ב אבל לא שיצא חוצה לפרוודור א"כ בס'
בהמה המקשה דתנן (סס) החיה טמאה ומפרשים בגמ' גזירה שמה ויצא העובר את ראשו חוץ לפרוודור כמ"ס שם הר"ב הל"ל

גזירה שמה נפתח הקבר אלא ודאי דפתיחת הקבר נמי לא מטמא ועדין טומאה בלועה היא עד שיצא ראשו לחוץ דהיינו
לפרוודור ומש"ה החיה טמאה שמה יצא לפרוודור ולא לדפתיח' והאשה טהורה עד שיצא לפי שהיא מרגשת בשיצא כו' ויש בזה
קצת תימה בשני הלכות פתיחת הקבר ויצא ראש חוץ לפרוודור ושניהם לטעין אחד נאמר ויעוד קשיא לי דאי סיומא
דמלתא דר' יהודה הוא הל"ל ואין לנפלי כו' בוי"ו אבל הר"ס פ"ו ז"ל עד שיציגולו ראש כפיקה (אם עיגל ראש כפיקה) מטמא
משנפתח הקבר אפי' ש' שלא יצא לחוץ ואם נפתח בבית ראשון יש לספקו לטומאה ומתני' דבהמה המקשה בשלא עיגלו ראש
כפיקה מש"ה קמי' עד שיצא הולד עכ"ל ולדבריו יחא הכל דאין לנפלי פתיחת הקבר ענין בפני עצמו הוא ולא סיומא
דר"י וגם פתיחת הקבר אינו יציאת ראשו לפרוודור והא קולין מתני' דפתיחת הקבר קודם שיצא אינו מטמא לא משיעגל כפיק'
ומש"ה במתני' דבהמה המקשה דמטריגין בפתיחת הקבר שהרי אין חוששין אלא על יציאתו לפרוודור היינו טעמא דכחם
מירי בשלא נעגל כפיקה וכן פירשו החכם דבהמה המקשה דף ע"ב ובפ"ג דנכורות דף כ"ב (ועיין לקמן דבמשנה) (הראשון
חי) שאכתוב פ"י אחר בלשון חוץ לפרוודור גם עיין בדבדור דלקמן תירוק אחר בשם הר"ס אמתני' דבהמה המקשה) וזו מלאתי
שהרמב"ם מבדור סוף כע"מ (הלכה ח') שהוא מחזיק בשני הפירושים שכתב האשה שמה עוברת בתוך מעיה אם נזאית
ראש הנפל כפיקה של שתי כיון שנפתח רחם עד שגראה הראש נטמא הבית מפני העובר אפי' שעדין לא יצא מבואר
מחך לשנו' זה שמפרש כדברי הר"ס והדר כתב האשה שזקשה לילד כו' הכי' הראשון טמא בספק שמה כשהיתה בו יצא ראשו
של נפל הזה בדי' בשלא היה ראש הנפל כפיקה כו' ומבואר מזה שמפרש כדברי שפני' המשנה וכך דקדק בלשונו דבראשונה
כפירוש הראשון ז"ל שפתיחת הקבר לא זו היא יציאת הראש לפרוודור ואי אמרם כפי' השני פתיחת הקבר זו היא יציאת הראש
לפרוודור מ"מ כתב שני הפירושים האויל וכל אחד בפני עצמו אהטר לפרשו בלשון המשנ' לא ראה שום אחד מן הפירושים לדמותו
לפי שלא היה לו הכרח איזה יבשר יותר וכשחזר אחר כך (שם הלכה י"ב) להעתיק מתני' דבהמה המקשה סתם ובתב' דבדרי הגמ'
גזירה שמה קבע בו משיצא לפרוודור וסמך על המבין דהיה דוקא כשאינו כפיקה ותמכני על הכ"מ שלא העיר בכל זה ולכן ל"ל שהכ"מ הבין
זה ש' נפתחה עד שגראה הראש היינו מה שכתב אה"כ יצא ראשון ופתיחת הקבר היינו שגראה כולו ומש"ה
יצא דאמרן והשתא כל דבריו שבהבדור שם כמו שבפירושו והיו יודע שזה שדקדקתי לכתוב בכל זה הדבור שיצאת הולד לחוץ
היינו חוץ לרחם שהוא שקורא התנא חדר צדשנה' פ"ב דנדה נכנס לפרוודור דתנן נמי התם ואפי' ש' סהלשון דבפרק בהמה
המקשה שהבאתי חוץ לפרוודור משמעו יצא חוצה לו של פרוודור כמשמעותו כמה פפוקים שבתורה : מחוץ לעיר מחוץ למחנה
מחוץ לירושלים וגם צדשנה' פ"ו דיומא חוץ לחומת ירושלים חוץ לחומת העזרה אנכי הייתי פרוצה ללשון התנא' שהבאתי
פסומו שכתב משיצא לפרוודור לכן פירשתי כמו שכתבתי ועכשיו ראיתי בפירש"י פ"ט יוצא דוסן ד"ב דמיייתי התם להא דפ' בהמה
המקש' שהג"י הולד ראשו חוץ לפרוודור וכתב (רש"י) ז"ל וקאמר דאע"ג דאכתבי ראשו בפניו הוא דהיינו בבית המיצון היו כינוי
ע"כ ולדבריו כל ש' שלא יצא חוץ לפרוודור לא תקרי אלא פתיחת הקבר והוא נכון במשפט

הלשן

ראש גדול כפי' הוה שהגשים טוות בו החוט של שמי' אבל אם לא היה לפני' עגול ראש כפיקה' אלא קטן מזה' אע"פ שנסתח הקבר ויצא ראש הולד לחוץ' יש לה סכא' להלך וחיישין שמה יצא ראש' מן הבית הראשון' והלכה כר' יהודה : ה' יצא הראשון מת' הולד השני יצא הראשון יצא מת' והולד השני יצא חי : טו' . השני החי מפומת מת' אם הוציאו המת מן הבית קוד' לידת השני' דבעודו במעי אמו לא נטמא' אע"פ שנסתח הקבר' דטהרה בלועה אינה מיטמאה : הראשון חי' והשני מת' טמא' ואע"פ ש הוציאו החי מן הבית' קודם שנוול המת' דמכיון שיצא החי נסתח הקבר ונטמא מיד דסוף טומאה לזאת : משפיר

עד שיעגילו ראשי' כפיקה : ה' יצא הראשון מת' והשני חי' טהור' הראשון חי' והשני מת' טמא' רבי

הלשון כמו שכתבתי' ולכן הקרוב אלי' שיש בדברי הרמב"ם השמט מהכוס' שהשמיט חובת חוץ' שהרי מכיון שיש עוד בית החיצון' וכדמין נמי התם בר"פ יוצא דופן ואמאי טמא' שיקרא ילוד כשעודו בפרוודור שהוא לפני' ממנו' ודי לנו כשנסתח הראש' כילוד בעודו בבית החיצון' אע"פ שעדין לא יצא לאויר העול' כלל' ולמה ידחק להוציא הלשון של חוץ לפרוודור ממחשמו' וכ"ש שיהיה כנגד הסכרה ג' כ' לכן הנכון בעיני' שהגו' הוא בדברי הרמב"ם משיצא חוץ לפרוודור' ועוד נ"ל' דלהר"ש אה"כ שאינו נקרא ילוד עד שיצא לאויר העולם לגמרי' כמו שאוכיח מלשונו דכמשה דלקמן' והוא קורא פרוודור לכל מה שמן המדר' ולחוץ' ואף בית החיצון בכללו' ויש לתקן טעם לדבריו' שבמשתה משל משלו חכמים פאסה דכ"כ

דגדה אינו חושב לבית החיצון כלל' שם' דכלל של פרוודור דקחשיב הוא ניהו' אי"כ בכל מקום שאמר פרוודור' גם בית החיצון בכלל' והשתא יכולני לומר' שאע"פ שבכאן אינו מפרש כהר"ש בפירושו' אין לנפלים פתיחת הקבר וכו' . מ"מ הואיל דכמשה דלקמן מפ' כפי' הר"ש' ה"לך דפ' יצא ראשו חוץ לפרוודור יכול להיות שסובר נמי כווסיה' דהיינו שיצא לגמרי' ואף חוץ לבית החיצון' וכל עוד שלא יצא לגמרי' עדין בכלל פתיחת הקבר הוא' אלא שלפי זה קשיא שיפרש למשה דבפרק בהמה המקשה כר"מ דלקמן' וכמו שאכתוב לק' בס' דברי פוסק לק' דלא כר"מ' ועוד אי' אומר ג' כ' שאע"פ שגם הרמב"ם הוסיף ויצאה לאויר העולם בזמנה דלקמן' כמו שאעתיק שם דבריו שכתבו [פכ"ה מהט"מ הלכה י"א] אפי"ה א"א לומר שיפבור דפי' חוץ לפרוודור כהר"ש' ואפי' כשהגו' בספרו תהי"ג חוץ לפרוודור כמו שכתבתי' דמכיון שכתב שם בטעם משנת בהמה המקשה גזירה כו' . אי איתא דמפ' דלא ברט"י' הוה מתני' כר"מ אפי"ה' והרי פסק דלא כווסיה' בפירושו וכתבו' . ודכתב ויצאה לאויר העולם (אפרס) לק' שם בס' ד' ובעיני' יציאת הראש ענמו עיני' דפי' הר"ב כמשה ו' : כפיקה פי' הר"ב כפלך הוה במשה ד' פי' דללים : ה' יצא הראשון מת' והשני חי' טהור' פי' הר"ב טהור' השני החי מטומאת מת' אם הוציאו המת מן הבית כו' וכ"פ הר"ש' גם הרמב"ם מפרש דטהור' וטמא ירצה בו הולד החי' . והקשה הראב"ד בסוף הט"מ (הלכה י"א) דאין אפשר בראשון מת' ושני חי' שיהא הולד טהור' . והרי האשה טמאה וטמאה את הולד טומאת ערב' . והיינו שני' טמאים זמת' אדם זמת' אדם באדם' השני טמא טומאת ערב' (כתבתי בס' ה') ותו' לא מיד' ועוד טמא ממגע אמו שהיא טמאה פומת לידה כטומאת נדה הלכך לא אפשר' ע"כ' וכתב עליו כ"מ דבקושיא שנית איבא למימר דמאי טהור' דקאמר מטומא' המת יאכל קושיא קמייחא היא חוקה' ואפשר לומר דה"ע בשהקיפו הרהם בפשוטי' כלי עור שאינם מקבלים טומאה שנמצא שלא נגע העובר המת באשה ולא בפלים עכ"ל' . וזה דבר זר ורחוק מאוד' . ולא ידעתי למה לא תירץ ג' כ' . דמאי טהור' דקאמר מטומא' שבעה וכלומר שהוא טהור' ממגע המת ענמו' . (ועיין לקמן) ומה שפי' הראב"ד דטמא וטהור' על הבית הראשון נאמר' . כבר רצה הר"ש ג' כ' לפ' כך' אבל דחכו מפני שבמקום שפירש דטומאת ולד איירינן' . וכתב מהר"ם אע"ג דבפרק בהמה המקשה חזן האשה שמת' ולדה במעיה ופסטה החיה את' ידה' ונגעה בו החיה טמאה' משום גזרה שמה יוציא ראשו' . הכא לא גזרינן דדוקא בחיה שמתעסקת בו חיישי' שמה נגע בו בגילוי' משיצא ראשו' . והא ליכא למיחש גבי ולד החי' . אי"כ אפי' אם מטמא אף מה שפנים כשיצא ראשו נוח' . דאיכא למימר הכא מיירי שהחיה יודעת שלא נגע החי זמת' משיצא ראשו' אבל החי' אי"כ אומרם דרי לי שלא נגעתי בו משיצא ראשו' . חיישינן דלמא אגב דטרודה דלמא נגע וולאו אדעת' . ע"כ' ומה שפסק הר"ב דבעודו בפעי' אמו לא נטמא' . אע"פ שנסתח הקבר דטהרה כו' . לשון הר"ש דאין דרך טומאה ליכיים' . ועוד דטהרה כו' :

הראשון חי' והשני מת' טמא' פי' הר"ב דמכיון שיצא הבי נסתח הקבר ונטמא מיד דסוף טומאה לזאת' . וכן לשון הר"ש ומשום שלא נתעבל (הראש) כפיקה הוצרך הר"ש לפרש דסוף טומאה לזאת' . דכי נתעבל כפיקה' . פתיחת הקבר מטמא' כאלו נולד' . אבל הר"ב שפרש נעיל כפירוש הרמב"ם כתיחת הקבר היינו שיצא לפרוודור' . קשיא תרתי' . חדא עמאי האי דקאמר משיצא החי נסתח הקבר' . דלדידיה היינו יציאתו לפרוודור' . וכי יציאת החי קא נפיק המת לפרוודור' . ועוד דאין הכי סו' לא צריך לטעם דסוף טומאה לזאת' . שמכיון שיצא לפרוודור' . כבר פומת' הכל כאלו נולד' . ולדידיה אין חלוק בין כפיקה ללא כפיקה ולכן לא ה"ל להר"ב להעתיק דברי הר"ש' . אבל ה"ל לכסוב כפי' הרמב"ם שפרש שאם יצא ראשון' . א"א שלא יגע בו המת משיצא לאויר העולם מפני שהוא מתגלגל אחריו' כאבן שאין בו רוח חיים כדי להעמיד ענמו' . כ"כ בכתבו' שם' וז"ל בפירושו בגא' ההפרש בין יציאת החי תחלה' . או יציאת המת תחלה כו' . הוא שהולד החי ידחה ענמו ויעזור ויצאנו כשהוא שלם וקודם זה יחוקרו הטבע עד שיסלס יצירתו' . והמת כבר עוזב אומה הטבע ולא החזיקהו' . אבל מדקאמר כאשר יפחד עליו וישדו' . פמ' דבר המאום שהטבע משליכו' . וכאשר יצא הולד ראשון מת' . הנה נאמר הטבע דחאו' ולא

דל"ז

פי' טו'

ולא ידעו המי אכל החזיק בו ולאחר שיצא מת מעורר המי לביאה ולא נגע במה בענין יביאחו ואם קדם המי לביאה הכה זה המה יצא אחריו בלי ספק לפי שהכה לא יחזיקהו אמנם יצא אצל פתיחת הרחם נמשך למי ודבק אליו ולזה יטמאה הכל ביניהם וזאת שכתבתי ללעיל אין הכרח לא תפירושו ולא תמכרו לפי שלא הזכיר רק יביאה פתח ויש לפרש חזק לפרוודור וביבית החזקון או לפרשו פון לכל אף חזק לבית החזקון אבל מ"ש שם בחבורו על השנת בהמה המקשה בזורה שמה תגע בו משיצא חזק לפרוודור לכל ואף לבית החזקון ושהיה הבית החזקון אף בכלל פרודור כפי' הר"ש וא"כ כר"מ אס"א וכתו שאכתוב עוד לקמן ואין הלכה כר"מ דכתב בפירושו ואף בחבורו לא כתב לדברי ר"מ ולכן העקר אצלי שסובר כפירוש דמשיצא לבית החזקון מטמא וזהו חזק לפרוודור והוא דכתב הרמב"ם במשנתנו זאת א"א שלא יגע בו המה משיצא לאויר העולם אידי דר"א שכתב שם

רבי מאיר אומר בשפיר אפי' טמא בשני שפירים טהור:
והאשה

מספיר אחד טמא כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר אחד שצ"ל בבת אחת טמא שפיר שפיר שפירין כלומר כעין שני שפירין זה אחר זה אפי' ראשון חי ושני מת טהור דכבר ר' מאיר אפי' שנתפס הקבר אין מטמא עד שיצא לאויר העולם ואין הלכה כרבי מאיר

אין לומר שכונתו חזק כלל ואף לבית החזקון ושהיה הבית החזקון אף בכלל פרודור כפי' הר"ש וא"כ כר"מ אס"א וכתו שאכתוב עוד לקמן ואין הלכה כר"מ דכתב בפירושו ואף בחבורו לא כתב לדברי ר"מ ולכן העקר אצלי שסובר כפירוש דמשיצא לבית החזקון מטמא וזהו חזק לפרוודור והוא דכתב הרמב"ם במשנתנו זאת א"א שלא יגע בו המה משיצא לאויר העולם אידי דר"א שכתב שם

נאמר שבעוד המה בין כוחי הרחם דהיינו בית החזקון שאז אין המי נלחם וכדבעי מחזיקו אבל כשיצא המה יצא החי ושוב שהטבע החזיקו להחי הנה כשיצא המה יסול כאבן חזקו כע"כ וא"א שחייב יגע בו כ"י כ"י שם לא נגע בו בעודו בבית החזקון לפי וחס"ה מ"י נקט בספ"א ג"כ שלא יגע בו כ"י משיצא לאויר העולם אבל אפי' קודם שיצא לאויר העולם כשנגע בו המה בבית החזקון נטמא גסכן וזהו כמו כן א"א שלא יגע בו וזהו מה שג"ל בפ"י דברי הרמב"ם וזוהי שכתבתי על הכ"ה שלא העיר לפ"י יביאה אויר העולם כי היכי דלא תקשה דבריו אהדדי: בשפיר א' טמא פ' הר"ב כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר אחד כו' וכ"פ הר"ש וטעמו דשפיר אינו מפלה ולא מוריד שאם יצאו בקב אחת אפי' טמא פ' הר"ב כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר ואין טעם לומר שהשפירים מפסיקים ועיין לקמן: בשני שפירים פ' הר"ב קב קב רבי מאיר אפי' טמא פ' הר"ב כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר לאויר העולם וכ"פ הר"ש ומסיים כרבי ישמעאל דאמר בפרק בהמה המקשה (דף ע"ב) וכל אשר יגע על פני הסדה האדם איזוהי מת בנפשו של אדם הוי אומ' עבור שבעי אשה טמא דאמר רבי מאיר אפי' טמא פ' הר"ב קב קב רבי מאיר אפי' טמא פ' הר"ב כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר

במה בנפש' מה שהוא בנפשו של אדם הוי אומ' עבור שבעי אשה טמא דאמר רבי מאיר אפי' טמא פ' הר"ב קב קב רבי מאיר אפי' טמא פ' הר"ב כלומר אם יצאו שניהם כעין שפיר דא"ב לאוקמא כרבי ישמעאל וכר"מ וכל עיני ע"כ ומעשה הר"ב שפירש גם כן בהמה המקשה דכל שלא יצא חזק לפרוודור טהור והוא בר' ישמעאל כמ"ש (ד"ה ר"י) וכן לא פ' המה דדוקא כשלא נתעבל כפיקה וגם ככאן הוא מטמא אף כשלא נתעבל כפיקה תקשה דא"ב דלא כהלכתא ומאי דדוקא לוקמא בר' ע"כ דמטמא מן המורה מגזירת הכתוב ואדרבה כסוגיא דהיא אמרינן לא טמא ר"ע היא כלומר ולא ר' ישמעאל וא"א אשה אמאי טהורה כבר פירש"י הטעם באותה סוגיא דף ע"ב דהיא טמאה בבית הסתרים חמירא מבמקום בלוע דבלוע חשיבא כאמ' דליקא ובבית הסתרים יש לה טומאת מש' כדאיתא בהדיא בפרק ואל דופן מ"ב ע"ב ולכן ג"ל דמפסטיה דקרא איבא למינף דלא מטמא אלא אחר הנוגע דכן כתיב והנוגע במה בנפש' משמע אבל הנפש עלתה בבית הסתרים חמירא מבמקום בלוע דבלוע חשיבא כאמ' דליקא ובבית הסתרים יש לה טומאת מש' כדאיתא כן ג"ל ויש להקום שיהיה חס' בפלוגתא דר"י ור"ע ואין להאריך כאן ועוד דאפי' כי קא מפירש למתני' כרבי ישמעאל אכתי לא ה"ל ר"ב למסתק שם בהמה המקשה לפרש שיהיה כוונתה ואינה הלכה אלא ודאי מהא שפיר מוכח שהר"ב מפרש חזק לפרוודור באחד משני הפירושים האחרים שכתבתי לפי שכן הרמב"ם אי' שהשמיט חזק בכיון או שהוא טמא שפיר או שהוא טמא שפיר

ר"מ הוא שסובר לחודיה עד שיצא לאויר העולם ולא דאיתא כר"י כדברי הר"ש (שג' מחלוקת בדבר ר"ע ור"י ועוד נראה בעיני שהר"ב מפני שלא ראה להרמב"ם שפי' כלום בד"מ' משום כך העתיק לפירושו של הר"ש שצ"ל לפי דעתי אלו היה דעת הרמב"ם בד"מ כדפי' הר"ש לא ה"ל למסתק מלפרש דשפיר אחד ושני שפירים נאו דוקא אלא כעין כו' דפל כי האי נר"ד לאודועי ולפרוש' אלא ודאי שדעת הרמב"ם בד"מ כפסטן דא"כ דמחלק בין שולדו שניהם בשפיר אחד דהשתא נגעי בהדדי זבין שולדו בשני שפירים ואע"ג דת"ק אינו מחלק משום דס"ל דשפיר אינו מפלה ולא מוריד כמ"ש לעיל ר"מ מלי סבר דשפיר הואיל ואינו מגוף הולד כי נולדו בשני השפירים הוי שפירי' כלבשו' והווי כי הא דמתן במשנה ב' דפ"ק ג' פליג במת וכלי' ככלי' ואדם בכלי' אינו טמא אלא טומאת ע"ב ומאי טהור גמי דאחר רבי מאיר טהור מטומאתו וכד' רצתי לעיל לדבריו של הרמב"ם בטהור דת"ק וכתו דלעיל בדברי מ"ק לא הונרך לפרש דטהור מטומאתו ו' ה"ל בד"מ והר"י ס"ק ור"מ שניהם לדבר א' נתקנו באמרם טהור ופלוגתיהו בשפירי' אי הוה הסקה בנגיעה חי נא ואתי השתא גמי שפיר מאי דמקשה הר"ש לפי פירושו וז"ל ומיהו תימה דקשיא דר"מ אדר"מ דבפ' הלוקם בהמה קאמר ר"מ כפיקה שנסקי (וכלומר)

ו יצא חצו של וולד ומשינא רוב ראשו שהוא משתלם פדחמו
אין נוגעים בו : שאין דוחים נפש . הולד . מפני נפש האשה :
פרק ח י"ג מביאין את הטומא' שאם האהילו על הטומא'
ואדם וכלים מביאין את הטומאה על האדם

והכלי : ואע"פ שלא נגעו בטומא'
וחוללי . אם הטומאה . תחתיהן
מזילין אדם וכלים שעל גבן לפי
שכן חוללים בפני הטומאה . וכן
אם טומאה על גבן מכחך מזילין
כלים שתחתיהן . שידה . פיבה .
גדולה של עץ כמין ארון : פיבה .
קטנה כעין שולחנים : מגדל של
עץ עשוי לאוצר : כוורת הקש .
קופות גדולות עשויות מקש או
מערבה או כפות תמרים : כוורת
הקיים . כמין סלים עשויין
מקנים : ובור ספינה לכנסדות .
הספינות הגדולות שמעליהם
בהם בים הגדול עושין כסוכן
כלי גדול של עץ כמין בור
שמשימים בו המים המתוקין
הראויין לשתייה . והן מחזיקים מ'
גדולים במדה זו . שכן אינן מקבלין טומאה ומחזיקים בפני
הטומאה : סקורטיא . עור שלובשים העבדנים בשעת
מלאכתן : קטבליא . עור שמניעין למטה וסוכבין עליו
וקורים לו בערבי נט"ע :

ו האשה שהיא מקשה לילד . מחתכין את
הילד במעיהו ומוציאין אותו אברים אברי .
מפני שחיה קודמין לחייו . יצא רובו . אין
נוגעין בו . שאין דוחין נפש . מפני נפש :
פ"ח י"ג מביאין את הטומא' ומוציאין מביאין
את הטומאה ולא מוציין . מוציין
ולא מביאים לא מביאין ולא מוציין . אלו
מביאין ומוציין . השידה . והתנה
והמגדל . כוורת הקשי . כוורת הקנים .
ובור ספינה . אלכסנדרית . שיש להן
שולים . והן מחזיקים ארבעה סאה בלח
שהם כוריים ביבש . ויריעה וסקורטיא .
וקטבליא וסדין . ומפץ

סאה בלח . דכיון שהן
ומחזיקים בפני
עור שלובשים בשעת
ומוכבין עליו
סקן

(וכלומר לפרש כשיקה דמתי' דלעיל דחטמא כסתומת קבר)
והא ד"מ אפילו כנפח הקבר שחורי מטהר . עכ"ל ולדידי נימא
ואין כאן שום קומה . דרבי מאיר אינו מולק כלל על ס"ק
בענין מנייתין דלעיל ואלו היה דייק ר"ב הכי לא ה"ל מן הנור'
לכתוב לסירוס הר"ש כלל . וא"ת

ר' ישמעאל אמאי אינטרין לקר'
דעלמני הסדה הא טומא' בלוע'
ילפינן לה ממחמעות הכתוב בפי'
(ויקרא י"א) והאכל מזבלתה
יכנס בגדו מי לא עסקין דאלל
סמוך לשקיעת החמה כו' .
כדמייתי לה הר"ש בסוף גמ'
מקוואות . כבר הרגישוהמסו'
[דמולין דף ע"ב ד"ה גזירה]
בזה . ולפי שטעם שרמזתי לעיל
שיש להם כפלוגתא דר"ע ור"י .
נימא . אבל לשיטתו דלליבא
דפירש"י מי נימא : ונ"ל דר"י
ס"ל דהיא לא מכרעה דלמא
קרא מיירי דוק לאחר שנתעכל'
דלטהר : וכי לא מקמינן לכמה

וכמה מקראות שלא כמשמטן . ולהכי אנטרין לקרא דהפא
והשפא איגליא לן נמי דהוא [קרא] דוהאכל מזבלתן .
מיירי בכל גווני . ואפילו כי אכל סמוך לשקיעת החמה .
כ"ל : ומחתכין את הולד במשיה . דכל זמן שלא יצא
לאויר העולם לאו נפש הוא וניתן . להרגו ולהציל את אמו .
רש"י פ"ח דסנהדרין דף ע"ב : ועיין מה שכתבתי במשנה ג'
פ"ה דנדה [ד"ה וההורגן] : יצא רובו : כתב הר"ב ומשינא רוב ראשו כו' . כדמנן במשנה ה' פ"ג דנדה : שאין דוחין נפש
מפני נפש וא"ת מעשה דשבע בן בכרי הנה ראשו מושלך אליך דחמו נפש מפני נפש . הקס משום דאפילו לא מפרוהו לו . הים
נפרג בעיר כשיסתפנה יואב . והן נהרגים עמו אבל אם היה הוא ניצל . אע"פ שהן נהרגים לא היו ראשין למסרו כדי להציל עצמן
א"כ משום דמורד במלכות הוא והכי מפרש לה בתוס' [דמורה] [דמורמו"פ"ו כ"ל] . רש"י שם בסנהדרין . והר"ש בספ"ח [דמאר']
כתב דברושלמי מוכח דאם יחדו מוסרים אפילו אינו חייב מיתה וזה מן סדין . אבל מיאזת חסידות שלא למסור :

פ"ה דנדה [ד"ה וההורגן] : יצא רובו : כתב הר"ב ומשינא רוב ראשו כו' . כדמנן במשנה ה' פ"ג דנדה : שאין דוחין נפש
מפני נפש וא"ת מעשה דשבע בן בכרי הנה ראשו מושלך אליך דחמו נפש מפני נפש . הקס משום דאפילו לא מפרוהו לו . הים
נפרג בעיר כשיסתפנה יואב . והן נהרגים עמו אבל אם היה הוא ניצל . אע"פ שהן נהרגים לא היו ראשין למסרו כדי להציל עצמן
א"כ משום דמורד במלכות הוא והכי מפרש לה בתוס' [דמורה] [דמורמו"פ"ו כ"ל] . רש"י שם בסנהדרין . והר"ש בספ"ח [דמאר']
כתב דברושלמי מוכח דאם יחדו מוסרים אפילו אינו חייב מיתה וזה מן סדין . אבל מיאזת חסידות שלא למסור :

פ"ה דנדה [ד"ה וההורגן] : יצא רובו : כתב הר"ב ומשינא רוב ראשו כו' . כדמנן במשנה ה' פ"ג דנדה : שאין דוחין נפש
מפני נפש וא"ת מעשה דשבע בן בכרי הנה ראשו מושלך אליך דחמו נפש מפני נפש . הקס משום דאפילו לא מפרוהו לו . הים
נפרג בעיר כשיסתפנה יואב . והן נהרגים עמו אבל אם היה הוא ניצל . אע"פ שהן נהרגים לא היו ראשין למסרו כדי להציל עצמן
א"כ משום דמורד במלכות הוא והכי מפרש לה בתוס' [דמורה] [דמורמו"פ"ו כ"ל] . רש"י שם בסנהדרין . והר"ש בספ"ח [דמאר']
כתב דברושלמי מוכח דאם יחדו מוסרים אפילו אינו חייב מיתה וזה מן סדין . אבל מיאזת חסידות שלא למסור :

פרק ח השידה

פ"ה דנדה [ד"ה וההורגן] : יצא רובו : כתב הר"ב ומשינא רוב ראשו כו' . כדמנן במשנה ה' פ"ג דנדה : שאין דוחין נפש
מפני נפש וא"ת מעשה דשבע בן בכרי הנה ראשו מושלך אליך דחמו נפש מפני נפש . הקס משום דאפילו לא מפרוהו לו . הים
נפרג בעיר כשיסתפנה יואב . והן נהרגים עמו אבל אם היה הוא ניצל . אע"פ שהן נהרגים לא היו ראשין למסרו כדי להציל עצמן
א"כ משום דמורד במלכות הוא והכי מפרש לה בתוס' [דמורה] [דמורמו"פ"ו כ"ל] . רש"י שם בסנהדרין . והר"ש בספ"ח [דמאר']
כתב דברושלמי מוכח דאם יחדו מוסרים אפילו אינו חייב מיתה וזה מן סדין . אבל מיאזת חסידות שלא למסור :

פ"ה דנדה [ד"ה וההורגן] : יצא רובו : כתב הר"ב ומשינא רוב ראשו כו' . כדמנן במשנה ה' פ"ג דנדה : שאין דוחין נפש
מפני נפש וא"ת מעשה דשבע בן בכרי הנה ראשו מושלך אליך דחמו נפש מפני נפש . הקס משום דאפילו לא מפרוהו לו . הים
נפרג בעיר כשיסתפנה יואב . והן נהרגים עמו אבל אם היה הוא ניצל . אע"פ שהן נהרגים לא היו ראשין למסרו כדי להציל עצמן
א"כ משום דמורד במלכות הוא והכי מפרש לה בתוס' [דמורה] [דמורמו"פ"ו כ"ל] . רש"י שם בסנהדרין . והר"ש בספ"ח [דמאר']
כתב דברושלמי מוכח דאם יחדו מוסרים אפילו אינו חייב מיתה וזה מן סדין . אבל מיאזת חסידות שלא למסור :

ה' חיי' פ"ה חת'
רוב' סל' ט' טו' ט"ז
ח"ט ס"י תכ"ה
ב' כנסדרין ע"ב
ה' י"ג ע"ג ט"ז
ה' סוף חת'
ה' סוף חת' .

ומפץ עיון צפרק'ל [כלים] משנה י' ובסופו בפירוש
 הר"ב : ומבונות חיה ועוף . פי' הר"ב קיני כו' .
 ונתנאי גם כן שיהיו אלו החיות עומדות דבוקות . הרמב"ם .
 אבל כראה מדבריו ל"ג ועוף . וכן לא העתיקו בחבורו פרק

א' חיי'
 ב' ע' הלכה
 ג' נזיר כ'
 ד' צדק

שק עשויון אהלים . נטויון כעין אהל . ואע"ג דיריעה
 וסקורטיא וקטבלא וסדין ומוסך ומחללת כלים ניהו ומקבלי
 טומאה . מכל מקום כשהן נטויון כאהלים מוולגים בסמי
 טומאה . דאהל אע"ג דמקבל טומאה חוץ בפני הטומאה :

ועדר בהמות . כשהן עומדות
 ולא מהלכות וראשו של זה בין
 רגליו של זה : ומכונות חיה ועוף
 קיני חיה ועוף לשון מפון לשבתך :
 והעוף ששכן . שהיה קשור על
 הכיתל או על האילן : והטובה
 מקום לבינה בשבילים . ש"ז פה
 לשבילים מקום דומה לבית :
 האירוס והקיסוס ודלעת זיתים
 וירקות חצורים . כל אלו מיני
 ירקות שעלים שלהן רחבים :
 חוץ מן העגול של דבילה לפי
 שמתח' כל עיגול של דבילה הוא
 רבילים לישב יותר משאר
 אובלים . והכי תניא בתוס' ואין
 הלכה כר"ב בן גוריון : ב' הזיוין .
 ע"ז או אבן יחידה היוצאת מן הכותל

ומפץ ומחצ' שהן עשויון אהלי יעד' בתמ'
 טמאהו וטהורה וטבונות חיה (גמ' ל"ג) ועוף
 והעוף ששכן . והעושה מקום (ס"א לבינה)
 לבנה בשבילים . האירוס והקיסוס . וירקות
 חמור יודלעת זיתים ואובלים טהור' ר' יוחנן
 בן גוריון לא היה מודה באובלים טהורין . חוץ
 מן העגול של דבילה : ב' הזיוין . והגזרות .
 והשובכו' והשקפיו' והסלעי' והנהרים (ג"א
 והגמרים) והשגנים והסככות והפרעות . שהן
 יפול' לקבל מעזובה רכה' ד' מאיר יוחכ"א
 מעזובה בינונית . א"הן הסככו' אילן שהו'
 מיסך על הארץ . והפרעות . היוצאות
 מן הגדר :

ג אלו

ע"כ . ומתניסין נקטה והעושה לבנה
 לפרש שכן דרכן של נשים לעשות כן . ולכל זה הגיר' לבנה .
 אבל הר"ב העתיק לבינה ביו"ד . וכן הוא בס"א . ופי' בעל
 כף חמת משמיים לבינה על גבי השבילים שלא יוליכם הרוח
 וכחשור אותה לבינה נשאר מקומה כמו אהל . וכך פירש
 הערוך . פי"כ . והר"ב לא דק שהעתיק לבינה בלא ביו"ד ומסר'
 לטירוש הרמב"ם שהוא בגירס' הספר לבנה בלא ביו"ד .
 ומסר'ם כתב דל"ג דגר' לבנה בכ"ף ופירושו מלשון הכן והכנה
 בתעבת כלים [סוף] פי"ב . והן עניני מדות כמו כנף
 כנף בפרוטה בתעבת כתובות דף ל"ט ע"ב . והכן הוא המדה
 גדולה . והכנף היא מדה קטנה או משקלת [כדפירש"י]
 סמס . ונראה דכנה היא מדה שמודדין בה התבואה . והכן
 הוא מחק שמוקמים בה את המדה . ושכתי' בגורן למחוד בכן

קדיו יזו : גזרות כתי' בזויתראות בנין . של אבנים או של עלים
 היוצאת מן הכותל : והשוככות . של זיתים : והשקפים
 והסלעים . פירשנו לעיל סוף פ"ב : בגרס' מין חורים .
 שמשם בא האור . וי"מ מן הערות . וחוחים : והשגנים .
 שיהי' הסלע : מעזיבה רכה : כגון שעושים מערבה ומקנים
 ומשימים עליהם שיט זופט : מעזיבה בינונית . אבל אם
 אינן יכולים לסבול אלה מעזיבה רכה . אין מביאים את
 הטומאה . ולא חונטים . והלכה כחכמים : אילן המיסך .
 לשון סוככים כנפיהם : והפרעות היוצאות מן הגדר .
 דרך גדר שטותים בראשו קונים וברקנים . ועודפים על
 הגדר וכולטים לחוף : ופרעות : לשון גדל פרע : ג ואין

האד כדי שלא יסתברו ויתעמקו בדריסת רגלי בני אדם . או רמת שזורין בה את התבואה היא . א"כ עניני משקולת הם ששוקלים
 בהם כספים : שגם הם מזויון בגורן לשקול בהם כספים מאם לוקחי תבואה בגורן . כדאשכחן בפרק אלוה נשך מי שהיה נושא
 בכתב ומנה והלך ועמד על גרנו וכו' . עדים לי חייטין שאני נותן לך וכו' . א"כ גרס' לבינה כפי' הערוך ע"כ : האירוס כו'
 במחזורים כמתן במשנה ה' . וכתב הר"ב שכל אלו עלין שלהן רחבין . והרמב"ם בחבורו סס כתב שמתקיימים בימות החמה
 והגשמים . ולפיכך הם כמו הסככות אילן שהוא מוסך על הארץ . וכ"כ במשנה ה' : ואובלים טהורים . שלא הוכשרו . הר"ש
 ב' והשובכות היוצאת מן הכותל . הרמב"ם : והנהריות וכן העתיק הר"ב . ובגמ' והגמרים וכן העתיק הר"ש ומפרש
 בשם הערוך מין חורים כו' . כלשון הר"ב * במערות ובחוחים ל' המקרא שמואל א' י"ג ו' . ובגמ' ראינו
 שכתב וכלשון ישמעאל אגמאר' . והרמב"ם העתיק גמרים . ומפרש שהוא תוספת הכותל . מן ויגהר ארצה ע"כ . כלומר שהוא
 מוטה וכולט . ובגמ' והגמרים כמו בגמרים והוא תוספת כו'
 נו' והפרעות היוצאות מן הגדר . פי' הר"ב דרך גדר שטותים בראשו קונים וברקנים ועודפים על הגדר כו' . ולפי זה צ"ל לומר
 שהקוני' והברקני' וה' לענין אילן שמת' פין לירוש' טפה כדי ל' אהיל . שאין אהל סחוט מטפה . ואין דרך קוני' וברקני' שיהא
 נאחד לבדו רוח טפה . אלא שהרבה מן ביחד הן רחבין טפה וכן הכין הר"ש . וכתב דמש"ה מנריך שיהיו יכולי לקבל מעזיבה .
 שלא יפול דרך האויר שביניה ומכתי' דמדאורייתא כיון שיש אוויר משהו בן זה לזה אין ראוי להצטרף לטפה . אלא מדרבנן היא .
 וא"כ . מינה מביאין לחומר' אלא חונטין אמאי [כו'] . וי"ל כו' מודי דהוה אמסתת פרוסא' ומבילי החטה דמתני' ד'
 ע"כ . וקש"ל דבפ"ו דגזיר משנה ג' דתמן דעל כככות ופרעות אין הכויר מגלה עליהן מפרש הר"ב לפי שאין ידוע תחת איוס
 ענף יש הטומאה :

וכן

וכן פי' ג"כ בספ"ו דגדה * דתקן שאין הכותים נאמנים לא על הסככות כו' * ומשרש נמי חשים האי טעמא שהוא ספקי' והשתא
 אפילו הטומאה ידוע איך מקומה * והגזיר עבר ספ' * אש"ה אינו מגלח לפי שאינו אלא מדרבנן * וכן גבי כותים דכיון שהם
 מדרבנן אמאי אינו נאמנים * וכן ראיתי בתו' דגדה דף כ"ו * דפירשו דמהאי טעמא (כך תומאת אהל) אינה אלא מדרבנן * דענפים
 המובדלים זה מזה רואים אותן כאלו הן סמוכות ליחמס אהל כו' * אבל רש"י פי' שם (בגזיר דף כ"ד) כדפי' בר"ב * עוד ראה זה

אמ"י פי' שם
 פי' חכמים
 ב' ספ"ה

דבגמ' דתקס' תייתי לה למתניתין
 דהכא * וגרס אבנים פרועות
 היוצאות מן הגדר * וה"ל דברייתא
 בפ"ק דמ"ק דף ה' * ובפ"ז דגזיר
 דף כ"ד * תייתי לה בגמ' כמו שהיא
 בגירס' לפנינו * אבל אף שם
 העתיקו התוספ' אבנים פרועות
 היוצאות כו' * ופירשו אילן המיסך
 כו' מדאורייתא לאו אהל מעליא
 הוא שהענפים רחוקים זה מזה *
 ואין בהם סותח טפה * אף כ"י יש
 בודאי כות מן המתקתת אחת
 מהן ומן הקורה טהור כו' הלך

ג' אלו מביאין ודא חוצצין השירה והתיב'
 והמגדל כיוורת הקש כוורת הקנים ובור
 ספעה אלכסגדרית (ס"א ט"ז) שאין להם
 שולים ואינן מחזיקים מ' (גמרא ל"ג) סאה
 בלח שרם כוריים ביבש * ויריעה *
 וסקורטיא * וקטבליא וסדין ומפיץ
 ומחצלת * שאין עשוין אהלים * ובהמה
 וחיה שמתו * ואוכלים טמאים * מוסף
 עריהם הרחים של אדם * ד' לא חוצצים
 ולא מביאין * מסכת

ג ואין מחזיקין מ' סאה בלח *
 דכיון דמקבלג טומאה אן חוצצין *
 שאין עשוין אהלים * אין נטועי *
 כעין אהל אלא מרודדים על פי
 ארובה * מוסף עליהם הרחי' של
 אדם * היינו רחים דיד * שכן
 מיטלטלין ומקבלים טומאה *
 למעוטי רחים של בהמה * ללא
 מיטלטלין * ולא מקבלי טומאה *
 ד מסכת

תחת כולן * ורבנן הוא דגזרו טומאה בהלך תחתיו * ופרעות אבנים היוצאות מן הגדר הסמוך לבית הקברות * ויש שם נפל תחת
 אחת מן האבנים * וגזרו חכמים טומאה למהלך תחת אחת מהאבנים * אף כי ספק טומאה ברשות הרבים ספקו טהור * ובמסכת
 דדה (דף נ"ו) משיעז דמהלך על פני כולה טמא בודאי * ע"כ * ואני לא יכולתי לעמוד על דבריהן * במ"ש דבמ"ס גדה נדה משמע
 דמהלך על פני כולה טמא בודאי * שלא ראיתי כן לא בספ"ו דגדה * ולא בפירוש בראש דף ס"ח * (דהא דאמרן בספ"ו * דכותי'
 המהלך על פני כולה נאמן * לפי שהוא טמא ודאי * היה חייב לטומאה ודלית שהיא בשדה שאבד בה קבר היא שיש קבר ודאי שם
 הטומאה מדאורייתא * משא"כ בצאלו שטמאים משום אהל ואין כאן אהל דאורייתא) ובין כך ובין כך * קשיא לי דכיון דאין טומאת
 סככות ופרעות אלא מדרבנן * היאך ערביניה ונענהו צדי אינך דכולהו מדאורייתא * לכך נראה פי' הרמב"ם * שמש' דכשיכולין
 לקבל מעויבה טמאין מדאורייתא * ואם אינם רואים לקבל * מביאין מדבריהם ואינן חוצצין * כ"כ בפ"ג מהמ"מ (הלכה ב') *
 וכתב דטעמא שצריך שיהו מקבלים מעויבה * הוא מפני שהאהל שביא וחוצץ * צריך שיהיה חזק וברו' * ולכן נראה ודאי שהוא
 סובר דמייירי שיש בכל ענף או בצלן ועץ הבולט * פותח טפה * והיינו דפי' (בר"ב) בפ"ו דגזיר (משנה ג') * פרעות אבנים ועצים
 הבולטים ולא פירש קוים וברקנים * וכן בספ"ו דגדה כתב אבנים פרועות כו' * ומיהו אפשר שיש קוים וברקנים בפותח טפה
 לכל אחד * וכן חזקים לקבל * כי גדול כל הארצות אינן שוים * ומש"ה נמי אף בר"ב ספ"ו במשנתנו דרך גדר שנותנים בראש
 קוים וברקנים * ככשיש בכל א' פותח טפה * ולא קשיין דברי הר"ב דהכא * על דבריו שגזיר ובגדה * ובכלל מפ' שמדאורייתא הוא
 הטומאה * וכן ש' אהל אם אינו יכולין לסבול * לא כמ"ש לעיל * שדעתו כפי' הר"ש * שיסול דרך אור שביניהן אלא בהרמב"ם
 שאינו חזק ובריא * ואפי' נמי ספיר דקא' משרש דבשאינו יכול לסבול בינונית אין מביאין כו' * משום דא"כ אינו אהל חזק ובריא * ולא
 כונת הר"ב כפי' הר"ש * שיסול דרך אור שביניהן הוי איסכא שאם בשיכולה לקבל בינונית מביאין * כ"ש כשיכולה לקבל הרבה
 אלא דברי הר"ב בהרמב"ם וטומאה דאורייתא היא * ועולין כל דבריו (הגון) ומה שהקשה עליו הראב"ד שם מדתנן לעיל * העוף
 ששכן מביא וחוצץ * עוף מן מקבל שום מעויבה * כבר תירץ הכ"מ שיש עיפות גדולים שהן רואים לקבלה * ועי"ל שרבינו כת' בפ"ו
 המשנה דמייירי בעוף קשור בכותל * דהשתא מקבל הוא מעויבה * ע"כ * ועיין לקמן ריש סרק י"ו * ג' ארו' מביאין ולא חוצצין וכן
 נמי השנויין בריש פ"ו * שאין להם שולים ואינן מחזיקים כו' אינן ענינן שיפדר השני עניני' יחד * אבל כל זמן שנעדר אחד מהן
 לבד לפי מה שהרשנו בט"ו מכלים * הרמב"ם בנא"י * שאין עשוין אהלים * ל' הר"ב אין נטועין כעין אהל * ולשון הר"ש אף
 נטויין * ומכל מקום אין להניח בלשון הר"ב שהרי רש"י מפרש בלשון אחד כאהלים נטע כשמים המתוחי' כאהל * :

ואוכלים טמאים * שהשרש אצלינו (שדבר טמא אינו חוצץ ואין רצונו דאמרו אוכלים טמאים) שכבר נטמאו קודם * אבל אם היו
 מוכשרים הנה הם מביאים ואינם חוצצים * לפי שכאשר היו בחלון או נעשה מהן מחינה מטמאין בבת * וטמא אינו חוצץ
 כמו שקדם * הרמב"ם * ב' ב' אף עליהם הרחים של אדם * פי' הרמב"ם בנא"י דלהכי קמני מוסף לפי שאלו כולן דמביאים ולא
 חוצצים הן הן מאותם שאמר בהם מביאים וחוצצים * משא"כ רחים שאינן מאותן ששנויין כבר * לפיכך אמר מוסף * ע"כ * ומצאתי
 כדבריים האלה גם כן בדברי מהר"ם * דרדחים של אדם * הם היה על ארובה שבין בית לעליה או בחלון שבין שני בתים שהוא
 אינו חוצץ אם לא שם אותו כמו אבן מהאבנים * שהן חוצצים * לפי שמתנאי הדברים שחוצצין שלא יהיה דעתו לפנותו * כמו
 שבארנו בפשי' מזהה המסכתא * הר"ב * ישל אדם כתב הר"ב למעוטי רחים של בהמה כו' * וכן כתב הר"ש * וכתב מהר"ם *
 והא דלא תנא ברישא רחים של בהמה כ"ל דתנא ושייר * ואף על גב דתני אלו * יש מקומות דתני אלו * ושייר * אי קמיי' ל
 דכללל שידה תיבה מגדל הם * מיהו רחים של אדם לא דמו נשידה כו' * דפחותים מארבעים סאה * להכי תנייה בסיפא * ע"כ * :

ד מסכת פרוסה פי' הר"ב חוטי השמי כו' דלא חשיבה אהל
עד שתארג דאהל אהל מתקין ולפינן מ"ש ברפ"ז
דכלים וההר"מות פי' הר"ב סככה תרגום סככה סריגה
הרמב"ם ה'הר"ע והירקות המוכרים ע"ז ש' ברפ"ו :

מסכת פרוסה ויתבילי המטה והמשפלות
והסריגות שבתלונות : ה' א' לא מביאין
ולא תיצצין והרעים והירקות המוכרים
לקרקע ותיצצין הירקות שמנוי וכיפת הברד
והשלג והכפור והגליד ורמלח : והדולג
ממקום למקו' והקפיץ ממקו' למקו' והעוף
הפורח וטלית המנפנפ' יוספינ' שהיא שטה
על פני המים קשר את הספינה בדבר שהו'
יכול להעמידה בכבש את האבן ע"ג הטלית
מביאה את הטומאה ר' יוסי אומר הבית
שבספינה אינו מביא את הטומאה : ו' שתי
חביות יובהן בשני חציי זתיים מוקפות צמיד
פרתילי מונחות בתוך הבית הן טהורות
והבית טמא נפתחה אחת מהן יהיא והבית
טמאים יחברתה טהורה וכן שני חדרי שהן
פתוחין לבית :

מסכת פרוסה פי' הר"ב חוטי השמי כו' דלא חשיבה אהל
עד שתארג דאהל אהל מתקין ולפינן מ"ש ברפ"ז
דכלים וההר"מות פי' הר"ב סככה תרגום סככה סריגה
הרמב"ם ה'הר"ע והירקות המוכרים ע"ז ש' ברפ"ו :

מיו נהרות קופאים : והמלח
לפי שכן נמוחין ואינן מתקיימים : דולג
באדם יוש אומרים דולג וקופץ תרווייהו באדם
שרגלו אחת מונחת בארץ ודולג בשניה
והטלית המנפנפ' : שמיפת' הרוח ועומדת באויר כמו
קובה : כבש את האבן על גב הטלית
בקצה אחד של טלית והניף הרוח הקצה השני
ונעשה כחין אהל : מביאה את הטומאה
הכלים מביאה את הטומאה על הכלים
הבית שבספינה בראש הספינה ומאחלת על הכלים
שבספינה ועל המז' שנים בשעה שהיא מהלכת
ועל המז' שנים בשעה שהיא מהלכת
שכספינה ואינו יכול לעמוד כרוח מזויה
אפילו האהיל על המת והכלים שבספינה
אינו מביא את הטומאה : דלא
חשיב אהל ואין הלכה כר"י : כשני חצאי זתיים
הני זתיים בזה וזו : הבית טמא
שחתיי שלא הטמא הבית ואף על פי שן
בשתי חביות האהיל ושתיין חביות
מזטרפים לכשיעור לטמא הבית
והחביות טהורות : דאין טומאת חזי זית
שנחברתה כנגסת לתוכה האהיל
ומוקפת צמיד פתיל : וכן שני חדרים
שכן פתוחים לבית ולפתוחיהן נעולות
וחזי זית בחדר זה וחזי זית בחדר זה
הבית טמא דסוף טומאה ללאה
וחדרים טהורים דאין דרך טומאה
ליכנס : פרק ט

ד מסכת פרוסה פי' הר"ב חוטי השמי כו' דלא חשיבה אהל
עד שתארג דאהל אהל מתקין ולפינן מ"ש ברפ"ז
דכלים וההר"מות פי' הר"ב סככה תרגום סככה סריגה
הרמב"ם ה'הר"ע והירקות המוכרים ע"ז ש' ברפ"ו :

מסכת פרוסה פי' הר"ב חוטי השמי כו' דלא חשיבה אהל
עד שתארג דאהל אהל מתקין ולפינן מ"ש ברפ"ז
דכלים וההר"מות פי' הר"ב סככה תרגום סככה סריגה
הרמב"ם ה'הר"ע והירקות המוכרים ע"ז ש' ברפ"ו :

מיו נהרות קופאים : והמלח
לפי שכן נמוחין ואינן מתקיימים : דולג
באדם יוש אומרים דולג וקופץ תרווייהו באדם
שרגלו אחת מונחת בארץ ודולג בשניה
והטלית המנפנפ' : שמיפת' הרוח ועומדת באויר כמו
קובה : כבש את האבן על גב הטלית
בקצה אחד של טלית והניף הרוח הקצה השני
ונעשה כחין אהל : מביאה את הטומאה
הכלים מביאה את הטומאה על הכלים
הבית שבספינה בראש הספינה ומאחלת על הכלים
שבספינה ועל המז' שנים בשעה שהיא מהלכת
ועל המז' שנים בשעה שהיא מהלכת
שכספינה ואינו יכול לעמוד כרוח מזויה
אפילו האהיל על המת והכלים שבספינה
אינו מביא את הטומאה : דלא
חשיב אהל ואין הלכה כר"י : כשני חצאי זתיים
הני זתיים בזה וזו : הבית טמא
שחתיי שלא הטמא הבית ואף על פי שן
בשתי חביות האהיל ושתיין חביות
מזטרפים לכשיעור לטמא הבית
והחביות טהורות : דאין טומאת חזי זית
שנחברתה כנגסת לתוכה האהיל
ומוקפת צמיד פתיל : וכן שני חדרים
שכן פתוחים לבית ולפתוחיהן נעולות
וחזי זית בחדר זה וחזי זית בחדר זה
הבית טמא דסוף טומאה ללאה
וחדרים טהורים דאין דרך טומאה
ליכנס : פרק ט

של חרס (וא"כ לאותן שפניו ברפ"ז דכלים) ועיין במשנה
פרק ט

מ טע בלכה
ב טע קל
ט טע בלכה
ג טע טע בלכה

של חרס (וא"כ לאותן שפניו ברפ"ז דכלים) ועיין במשנה
פרק ט

של חרס (וא"כ לאותן שפניו ברפ"ז דכלים) ועיין במשנה
פרק ט

של חרס (וא"כ לאותן שפניו ברפ"ז דכלים) ועיין במשנה
פרק ט

פרק ט כוורת שישלה שוליס ומחוקת ארבעים סאה
בלח שהן כוריים ביבש שאינה מקבלת
טומאה ומוטה על צדה בתוך הפתח ומקלטה בחוץ ומקלטה
בבית : וסיה לחוץ ושוליה לגנים כוית מן המט נתון תחתיה

פרק ט כוורת פי' הר"ב שיש לה שוליס כו' שאינה
מקבלת טומאה וכיון דלאו בת קבולי
טומאה היא מוצלת בפני הטומאה מהר"ם : שהיא בתוך
הפתח פי' הר"ב ומקלטה בחוץ ברה"א ובחצר מהר"ם

משם פ"י הל' א

וכתב עוד וד' חלוקים קמני צה
צמוטה על צדה בפתח וסיה בחוץ
בצד קמא בשלימה ומחוללת
ואינה גבוה מן הארץ טפח : כבא
תנינא בשלמה ומחוללת וגבוהה
מן הארץ טפח : צבא תלימאה
בפתחה ואינה מחוללת ואינה
צבא רביעא בפתחה ואינה
מחוללת וגבוהה מן הארץ טפח : מיירי
בסיה לחוץ : ואח"כ הוא שונה ארבעה צבות כיוצא באלו צפיה
לפנים : ואחר כך הוא שונה ארבעה צבות כיוצא באלו צמוטה
על צדה באויר : ואח"כ שונה ד' צבות ככהאוי גונא ביושבת
על שוליה : עכ"ל . אבל אחר שתי צבות ראשונות דמיירי

פרק ט כוורת שהיא בתוך הפתח .
ופיה לחוץ . כוית מן
המת נתון תחתיה : או על גבה מבחוץ . כל
שהיא כנגד הזית . תחתיה וגבה טמא .
וכל

מבחוץ : כל שהיא כנגד הזית אם
הזית תחתיה וכלים על גבה
כנגדו : או הזית על גבה וכלים
תחתיה כנגדו . תחתיה וגבה
טמא : אבל מה שכתובה טהור .
דאע"פ שהכוורת מצלת על מה
שכתובה : אינה מצלת על מה
שתחתיה וגבה כנגד הזית של טומאה דעל מה שכתובה : דין
הוא שתניל דאפי' מונחת באהל המת מצלת בצמיד פתיל : כיון
שאינה מקבלת טומאה : אבל מה שתחתיה ושעל גבה אינה
מצלת כיון דכלי היא כדחנן לעיל פ"י : דאדם וכלים כעשים
אהלים לטמא : אבל לא לטהר :

צבורת שבבית קודם שיצא מן הבית . תנא עוד שתי צבות אחרות חדא בממלאה כל הבית . וחדא בעומדת בתוך הפתח . ואח"כ
יצא הפתח הבית לאותן צבות . דמיירי כשהיא עומדת באויר השמים : כר שהוא כנגד הזית הפתחה וגבה טמא . כתב הר"ב אבל
מה שכתוב טהור : וכ"כ הר"ם ומהר"ם ולקמן אכתוב שאין דעת הרמב"ם כן . ומ"ש דאפילו תינתן באהל המת מצלת בצמיד פתיל .
כדחנן פ"י דמס' כלים וכלי עץ הטהורים . וכדקמני הכא בסיפא טומאה בבית אין טמא אלא הבית ולא הכוורת מהר"ם . והכא
אע"ג דאינה צמודה פתיל . הואיל ואין לה אהל מאהיל על פיה ועל הטומאה . מצלת על תוכה כמו בצמיד פתיל . ומ"ש הר"ב אבל
מה שתחתיה ושע"ג אינה מצלת כיון דכלי היא . כדחנן לעיל פרק ו' אדם וכלים כו' . מסיים הר"ם : דאפי' נדבך הנחמן ע"ג כלי
אבנים אינו מציל כ"ש הכלי עצמו . ותנן נמי לעיל פ"ה (משנה ה') הכלים מצילים עם דפנות אהלים . אבל בלא דפנות לא ע"כ .
ומסיים מהר"ם כגון זאת הכוורת שתינתן בתוך הפתח ולא אהל הדופן . וכ"ש כשאינה גבוהה מן הארץ טפח דאפי' אהל הדופן
לא מצלת . דאין אהל פחות מטפח ע"כ . וזאת היא ג"כ שטתו ברפ"ה כמ"ש שם בס"ד . אבל לפי מה שכתבתי רפ"ו (ד"ה אפילו)
מדעת הרמב"ם לא כן הוא . אלא כל כלים הבאין במדה מביאין וחוצצים . ולא מצריך הקם שיהיו עם דפנות אהלים . קשיא הכא
אמאי לא תמוך הכוורת : והא פרישין לה שהיא באה במדה . ומפ"י כן כתב הראב"ד ברבי"ט מהט"מ . שלא נתחוויר אצלי טעם המשנה
טעם ברור ע"כ ומה שמיישב הכ"מ דהאי דחוצצין דרפ"ח מיירי בחצי' והפסק כותל ולא בחצי' אהל . דלענין אהל אינם חוצצים
לטהר . כההיא דרפ"ו . כבר כתבתי אני בס"ד הקם ברפ"ו שא"א לומר כן . אלא דחצי' דרפ"ח . מיירי נמי לענין חצי' אהל .
והראתי מקום על דברי הכ"מ עצמו שצ"ע שכן . ועוד הנני יוסיף בכאן להזכיר דבריו בהעמקתו שם ספ"ט מה שכתב הוא על
המשנה עצמו . ושם כתב לאמר בקושיא זו דודאי דחוצצין דפ"ח . היינו חצי' אהל . אלא שאין חצי' אהל . אלא כ"ש שיעשה
כאהל דהיינו שהוא גבוה טפח . ומפ"י זה נדחק בכתב דוחקים צדיני היתה גבוה טפח . להוציא המשנה ממשמעה . דכי קמני
ע"ג . מפרש דהיינו בחלק שיש מוצה תחת הבית וכו' . והא דקמני במשנה ח' הכל טמא אלא גבה . היינו גבה שחוץ לבית ומתני'
י' דקמני היתה גבוהה כו' הכל טמא : הניח צ"ע . ואני אומר לפי מה שכתבתי באתרי מדעת הרמב"ם ברפ"ו . שכלי גללים ודומיהם
הטהורים נעשים אהל לטמא ולא לטהר . שזהו כשאני באים במדה : אע"פ שהם טהורים מכל מקום אינם חשובים אהל . אלא
כשאני במדה . נחצו למדין שאין דין כלים הטהורים שיון . ועל דין זה נ"ל ליישב גם כאן . דהא דבבאים במדה דתנן ברפ"ח
דמביאין וחוצצים : והיינו בתורת אהל . שגם בהם יש חלוק ואינם כולם שוין בדיון זה . כמו שכלי גללים עצמם אינן שוין . ויש חלוק
ציניהם בין באין במדה או לא באים ואע"פ שכולם טהורים : ה"נ בכלי עץ הטהורים שהם הבאים במדה יש לחלק ביניהם . והוא
התנאי של החלוק דהכא : ואע"פ שכשנפתחה עדיפא כדלקמן משנה ג' . ודמאי טפי לאהל . מ"מ אפשר לומר דכשלא נפתחה
והיא כלי אלא שנתחלתה . דמגרע גרע לענין אהל ונשתווה לכלי גללים שאינם באים במדה . ואמ"נא נמי דהיינו דכוספתא
והביאה הר"ם קמני : איון היא מחוללת כל שישלה טפח מד' רוחותיה מב' רוחותיה או כנגד זו : ואלו מרוח אהת לא
קמני . ואי אין לחלוק טעם אלא לאסקוי טומאה מינה לבית כדפי' הר"ם והר"ב . א"כ אף במרוח אחת הסגי . אלא ודאי טמא
אחריגא נמי . ואיכא למימר כדפרישי' כדי שחצא מדין תורת אהל הניתן לכל כלי הבא במדה כדתנן ברפ"ח . וגמרא במירי ליה
לתנא דתוספתא דמב' רוחות הוא שיוצא מתורת אהל . אבל לא מרוח אחת . והיינו נמי דמצריך שיהיו זה כנגד זה . שכשהם זה
כנגד זה : הוי לענין אהל כאלו כולה . אינה ולא חוץ . ומידי דהוה אכלי גללים : כך נ"ל . וע"פ הדברים האלה אפשר כל הפרק
בס"ד : ואע"פ שעכשיו באו לידי דברי מהר"ם : וראיתי בהם שמרש טעם אחר לדברי התוספתא דמצריכה נקבים משתי רוחות .

כ

וכמו

וכמו שאמרת לקמן . לא חזרתי מדברי . לפי שנס דבריו אינם מוכרחים . ואל תחמה בזה שאמרתו דהכי גמירי לה . שכן קמ"א כמו כן לתהר"סו"ל בפרקין משנה ו' ו"ד . ועוד אכתוב בחוספתא זו במשנה ג' . ע"ש (ד"ה היתה) : וכל שאינו כנגד היות תוכה והבית טהור . כתב הר"ב ה"ק וכו' ותוכה וכו' וכו' הר"ש ומהר"ס . עיין בפירוש הר"ב במשנה י"ג (ד"ה בוקעות) אבל הרמב"ם מפרש למתניתין

וכל שאינו כנגד היות . תוכה . והבית . טהור . הכי קאמר כלים שתחתיה וגבה שאינו כנגד היות של טומאה . ותוכה כלומר כלים שתוכה ואפילו הן כנגד היות . וכלים נמי שבבית . הכל טהור : בבית אין טמא אלא הבית . אם הכוונת בבית אין טמא אלא הבית . אבל הכלים שבחוף

וכל שאינו כנגד היות . תוכה . והבית . טהור . בבית . אין טמא אלא הבית . בחובה הכל טמא : בחוף הכוונת . הכל טמא . דבכוונת שהיא נקובה מן הדפנות

בפומה טפה עסקינן . כדבעינן לזימור לקמן (משנה ג') . אלא שהנקבים פקוקים בקש . ואין הסתימה מהדוקת . ודרך הנקבים יוצאה הטומאה לבית כיון דלא מהדקי ואפילו כלים שתחתיה ושעל גבה מבחון טמאים . דכיון שהיות תוכה רואין אותה כאלו היא מלאה טומאה . ואין כלי מציל על מה שחתיו ועל גביו : אבל כשהטומאה בבית . אמרן לעיל דאין טמא אלא הבית . שאין הטומאה נכנסת בכוונת דרך נקבים אע"פ שיש בהן פומה טפה . הואיל ואין פקוקים . ודרך סיה אינה נכנסת . שהרי סיה לחון : דהיתה

במשמעה שכל שאינו כנגד היות בתוכה הוא דטהור . ה"ה מה כנגד היות ואפילו בתוכה טמא . שהטומאה בוקעת לכל שנכנסה . וגירסת הספר דמשנה ה' מוכיח כדבריו כמ"ש שם בס"ד (ד"ה תחתיה) והקשה הכ"מ (ברשי"ט מהלכות ט"מ) מאמר שהטומאה בוקעת ונכנסה לכוונת לטמא מה שכנגד היות . למה לא תתפשט הטומאה בכל הכוונת והל"ל בתוכה טמא . וגבה טהור כיון שכנסת הטומאה בכוונת שהיא אהל . חנף הכוונת בפניה שלא תבקע ותעלה . וי"ל מאחר שעצם היות אינה בתוכה אינה מתפשטת בכל הכוונת . וכן אינה מעכבת עליה מלבקוע ולעלות ע"כ . וכן נמי בכלל הזה

שאינה נכנסת הטומאה ממנה לבית ע"י החלחול . אלא של שטח הרמב"ם . אין הס' של מחוללת כפי המפרשים דנקובה . אלא מחוללת ענינה שבצמחה היא חלולה חלולה . לא נקבים נקבים . (עיין בפי' הרמב"ם או תבין) ולכך לא הוצרך הכ"מ לכלול זה . ולהרמב"ם בתוכ' הכל טמא . כיון שכלל שכוונת בחוף הבית והטומאה מגעת בכלל הבית לא ימנעה הכוונת שיטמא הבית כמ"ש בפ"ד (משנה א' ד"ה טומאה) : בבית אין טמא אלא הבית . כתב הר"ב אבל הכלים שבחוף הכוונת . טהורים . וכתב כן הר"ש . ומשמע דאלו כלים שתחתיה והם בחוף הבית טמאים . ואפילו הטומאה בבית שלא תחת הכוונת . וכן מסיק מהר"ם דכיון דטומאה מתפשטת בבית ע"ג כל הכוונת שבפנים . בוקעת כל תחתיה שבפנים דאדם וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . והוקשה לו מהא דתנן בפ"ד סוף משנה א' דכלים שתחת המגדל . ואין שם פומה טפה . טומאה בבית . הכלים טהורים . ותיירך דשאני הכא שהכוונת מונחת בפקח . וכיון דסוף טומאה לנאת דרך שם ויש פומה טפה ממעל לכוונת בין הכוונת לקורו . ה"ל כאלו הטומאה שם על הכוונת . וכל כה"ג שיש שם פומה טפה על גבה או תחתיה . והיא מונחת בפקח דדרך טומאה לנאת דרך שם . אמרינן שנעשים אהלים לטמא ולא לטהר כאלו הטומאה עצמה שם . ובכוונת פחותה שאינה כלי דלא שייך ה"ט ארש שם טעם אחר . עכ"ד . בתוכה הכל טמא . כתב הר"ב דבכוונת שהיא נקובה מן הדפנות כו' כדבעינן לזימור לקמן במשנה ג' . ושם אפרש בשם מהר"ם ו"ל . ודייק הר"ב לכתוב דפנוט . וכן כתב ג"כ שהנקבים וכו' ודרך הנקבים וכו' הכל לשון רבים . אפשר שנדקדוק כתב כן . וכן הוא מטעם התוספתא שכתבתי לעיל דמפרש דמחוללת היא שנקוב' לפחו' משתי רוחותי' זה כנגד זה ומכל מקום לא ה"ל להר"ב לסתום (תיבת) נקבים בלבד . דלא משמע כולי האי . אע"פ שהוא ל' רבים . אבל היה לו לפרש בהדיא דבנקובה בשתי רוחותיה מיירי . דהא אכתי לא שמעינן שיהו הנקבים בשתי רוחות דוקא . וכ"ש למאי דזסיימה התיספת . זה כנגד זה . אבל במשמע נקבים אפי' תורה אחת . ובלבד שיהיו יותר מנקב א' . וכ"ש דאשר למעשי ולומר דללו בדוקא בעינן נקבים וס"ה בעינן שני נקבים לכל הפחות בשני דפנותיה זה כנגד זה . פי' בדופן שבמזרח ושבמערב או לפון ודרום (כלומר בכוונת העומדת על שוליה שכן היא עמידה על שוליה . ולפיכך אסברה לה מהר"ם בכך . ודוק) דאי לית בה נקבים כלל לא היתה טומאה יוצאה אלא דרך סיה לחון . ולא לבית . ולא לתחתיה . ולא לע"ג . כדאמרינן במגדל דלעיל רפ"ד . ואי ליכא לא חד נקב למעלה . נהי דע"ג טמא שטומאה יוצאת למעלה דרך נקב . תחתיה היה טהור כיון דאין שם נקב . או אם היה נקב תחתיה ולא היה נקב ע"ג . ע"ג היה טהור . להפי צריך שני נקבים זה כנגד זה פי' תורה ומערב . או לפון ודרום . דכשיהיך אותה על הנגב אז יהיה נקב א' למטה להביא הטומאה תחתיה . ונקב אחד למעלה להביא הטומאה על גבה . וא"ת אמאי כל תחתיה וכל ע"ג טמא (לעיל) (כ"ל שתוכה לעיל הוא ט"ס) כיון דבלא נקב לא היה טמא כלל ומשום דיש נקב (טמא) (כ"ל שתחתיה טמא הוא ט"ס) לא ה"ל לטמוי אלא כנגד הנקב ותו לא היכא דלא גביהא טפה . דהא טומאה רציפה היא ואינה יכולה להתפשט . ו"ל דוקא כשאין בה נקבים או מפסיקים כותלי הכוונת בין מה שתחתיה לשעל גבה . כיון דסיה לחון ומשם טומאה יוצאה . אבל כשיש בה נקבים . וכאף סוף טומאה יוצאה משם . אין מחיות משקיות להציל : אלא כיון דכלי הוא וטומאה בתוכו כמאן דמלי טומאה דמי . ובוקעת טומאה כל כנגד הכלי בין למעלה בין למטה . זה הכלל של משנה זו . דהא דאמרינן דאדם וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . ה"מ כשהטומאה תחת הכלי או ע"ג . אבל טומאה בחוף הכלי לא אמרינן שתבקע טומאה כל כנגד תחתיו וכל למעלה ממנו . אלא א"כ יש לו נקב למעלה טפה . בוקעת כל כנגדו למעלה . ואם

ב היתה גבוהה מן הארץ טפה * דעכשוו וס תחתיה אהל
טפה : הכל טמא * המביאה טומאה לבית * כיון דגבוהה טפה
וכלים שעל גבה אפילו שלא פגד הטומאה * כמי טמאין *
ואפילו בחוץ * דתחתיה כמאן דמלי טומאה * ואין מללם על

ב היתה גבוהה מן הארץ טפה * טומאה
תחתיה * או בכית * או על גבה * הכל
טמא אלא תוכה * בתוכה * הכל טמא :
ג במה דברים אמורים * בזמן שהיא כלי *
מחוללת * היתה פחותה * ופקוקה
בקש * אונאפוצה * איזו היא אפוצה *
כל שאין לה טפח ממקום אחד * כזית מן
המתנתין תחתיה * כנגדו

ואם יש לו נקב למטה בוקעת כל כנגדו למטה * אבל בלא נקב
טפה * לא * משום דדרך טומאה לנאת דרך פי הכלי * ואין
דרך טומאה לכנס * וכי יש לו נקבים טפה מלמעלה ומתמטה
הרי גם שם דרך טומאה לנאת * ואפילו בטומאה שבתוכה *

דכלים נעשי' אהלים לטמא ולא
לטמא * דוקא כי מנחא מקצתה
בבית * בין שפיה לחוץ בין שפיה
לפנים דדרך טומאה לנאת שלא
יטמא כל אשר בבית * לא אמרי'
נעשים אהלים לטמא ולא לטמא *
אלא אם כן יש לה נקבים טפה *
כדפרישית * אבל כי מנחא כולה
באוויר * אמרינן נעשים אהלים
לטמא * ולא לטמא * אפי' אין לה
נקבים טפה * ולהכי לא קמני

בסמוך במזכרת באויר בד"א שהיא מחוללת וכו' ולכשאגיע שם
אפרש יותר בעוב בעזרת שמים עכ"ד ואני כבר פירשתי לעיל
טעם אחר בזה דלריכין שיהו שני נקבים זה כנגד זה והוא שעי'
כן יצאה הכוונה מדין מורה אהל דרפ"ח וצאה לכלל מדם כלי
גללים וחו' לא מידי' וגם המזכרת באויר צריכה שתהא מחוללת
ובשתי נקבי' זה כנגד זה ודלא קמני הכי התם אפרש שם בס"ד :
ב הכל טמא פי הר"ב דתחתיה כמאן דמליא טומאה * עמ"ש
דרפ"ו (ד"ה כלים) : אלא תוכה ל"הר"ב חוץמה שבתוכה טמא
ולחמנ"ס מה שבתוכה כנגד הטומאה טמא כמ"ש לעיל

כלי * שלא נפחה * ולא נכבטלה מתורת כלי : מחוללת *
שהדפנות נקובות בפותח טפה שרגילים לעשות נקבים
בדפנות הכוורת * כדי שיכנסו הדבורים וינאו * ופעמים
שהנקבים פקוקים בקש * אלא דהפקק לא מיהדק : היתה
פחותה * שנפחתה ונתבטלה מתורת כלי : ופקוקה בקש *
במקום הפחיתה * ודפנותיה שלימות שאינה מחוללת :
או אפוצה * או אפילו אין דפנותיה שלימות אלא שאפוצה *
כלומר סתומה במקום שהיא מחוללת * ואין בה חלחול טפה :
כנגדו

וכ"כ ב"כ בכאן בחבורו רפ"ט * וטעמא כתב הכ"מ דכיון דכלים אין נעשין אהלים לטמא * ואילו לא היה שם כוורת * היה
כל שכנגד הטומאה טמא * א"כ אינו צדין שהציל הכוורת על הכלים שבתוכה כנגד הטומאה : ג מחוללת פירש הר"ב
שהדפנות נקובות בו * ופעמים שהנקבים פקוקים בקש * אלא דהפקק לא מיהדק * כלומר ובהכי מיירי מתני' * וכדכתב הר"ב
לעיל סוף מתני' א' * ולשון מחוללת * פי' הר"ש לעיל שהוא מלשון מגופת חצית המחוללת ואינה נשמטת * במסכת כלים
פי' (משנה ג') * וכתב מהר"ם ונראה דוחק לאוקמי סתמא דמתני' דהכא כר' יהודה דאמר התם מללת * ודלא כרצנן דאמרי
התם אינה מללת * אלא כ"ל דאפילו כרצנן אפילו * דעד כאן לא קאמרי רבנן התם דאינה מללת * אלא בחצית של ררם שכולה
בבית * ואין לו פתח * אלא דרך המבופה * הלכך לא חשיבה סתומה מלהיות טומאה קודמת לפתחה * כיון דמחוללת היא
ולא היא סתומה מעליה * אבל הכא מודו * דאין טומאה נכנסת דרך הנקבים הסתומים ומחוללים * כיון דיש לכוורת
פתח אחר שהוא עיקר * א"כ דשאני חרס דיש בו גומות * ואין פי המבופה חלק * כמו כוורת שהוא כלי עץ * והנקבים שלה
חלקים וגסתמים יפה בפקוקת הקש * הלכך אפילו רבנן מודו הכא דמללת * כאלו מוקפת צמיד פתיל * עכ"ל : היתה פחותה *
בשוליה * מהר"ם * ופקוקה באש * פירש הר"ב במקום הפחיתה ודפנותיה שלמות * וכ"כ הר"ש * וקשיא לי דמאי מהני
בדפנות שהן שלמות * אכתי נפקא לה הטומאה בפקק שבשוליה דהא לא מיהדק * דהא מהדק אפוצה מקריא * ואם כן היכי
קמני בחובה אין טמא אלא תוכה * ואין לפרש דפחותה לאו בשוליה * אלא בדפנות שמבחוץ * שאין הענין משמע כך כלל *
ועוד דכדיא פירשו דפנותיה שלמות * ואולי דהיינו נמי דאחתי הכוסכתא לעיל בשלימה צריש פרקין * דלפחות יהיו שני
נקבים * וזה כנגד זה * וממילא דבשוליה שאין ב' נקבים זה כנגד זה * דנקב הפה שכנגדה הוא לחוץ * ואינו מכניס הטומא *
אדרבה פיה לחוץ מהניא לשלום ותכנוס * ולפיכך סגי הכא בפקק בעלמא * אף על גב דאינו מהדק * ואין הטומאה נכנסת
ממנה לבית * ודעת מהר"ם בזה אכתוב בסמוך * בס"ד : אן אפוצה * פירש הר"ב או אפילו אין דפנותיה שלימות * אלא
שאפוצה * כלומר סתומה במקום שהיא מחוללת * ואין בה חלחול טפה * וכ"כ הר"ש * ולדבריהם אין לשון המשנה מדוקדק
כלל * דחלוקה זו דאו אפוצה * קיימאן על חלוקה דאין דפנותיה שלמות * וזו לא נזכרה במשנה כלל * אבל לפי מה שפירשתי
דכל כלי הבא במדה יש לו דין אהל * אלא הכא בכוורת שהיא מחוללת * מפקא לה החלחול מתורת אהל * אפי' שפיר * דה"ק
בד"ה בזמן שהוא כלי מחוללת * דהחלחול מפקא לה מתורת אהל * אבל היתה פחותה ופקוקה בקש דלאו כלי היא כלל ויש
לה דין אהל הואיל ואינה כלי כלל * ומ"מ דפנותיה שלמות בעינן * דלא תננס הטומאה מתוכה לבית כשהטומאה בתוכה *
וקאמר או אפוצה * כלומר א"כ שאינה פחותה והיא כלי * אבל אינה מחוללת * אלא פקוקה * דהשתא הדרא לדין כלי
הבא במדה שיש לה דין אהל * כדתנין ברפ"ו * וכך פירש הרמב"ם לפי דרכו * דאו אפוצה * כלומר או שאינה פחותה והיא
שלמה * אבל אפוצה ואינה מחוללת * אלא שהוא

מפרש

מפרש מחוללת חלולה חלולה . כמו שכתבתי לעיל בש"ז
 (ד"ה וכל שאינו) . ואפ"ו מפרש שהיא אטומה ומלאה קש
 והדימה לה עד שלא יסאר בה חלל טפה . שעכשיו היא
 בדמיון הסיכה מן העץ . וראיתי למהר"ם שאינו מפרש
 היסח פתומה כהר"ם והר"ב דהכ'
 דפנותי שלמות אלא ה"ג"ס נקבי'
 נקבים בדפנות ומ"ס דה"ק ופקוקה
 בקש בין בשוליה בין בדפנותיה .
 וסיבוב מחוללת . וקאמר גמי או
 אפ"ו לומר דלא אכפת לנהכא בין
 שהנקבי' בשוליה ובדלדיה'ם סקוקים בלא הידוק או שהם
 אפ"וים בהידוק . לכיון שפחותה היא . ולא הוי כלי כון דנקביה
 סקוקים אפי' לאפוקי טומאה השיבי כסתומה . דדוקא בשלימה
 אצרי אין צמוד פתיל . מניל בפני הטומאה . אבל בפחותה לא נפקא עוצמה . לא בפחותה טפה שאינו פקוק . לכיון דלאו כלי הוא .
 אין הנקבים עומדים לתשמיש הלכך מבטל לפקוקה הם . אבל בבבא דלעיל דתיירי ש"ס נקבים בדפנותיה שיש בכל א' טפה על
 טפה ואינו אפ"וים . אע"פ שהן פקוקים . כיון דהפקן נשטט ולא מיהדק . לעיולי לה הטומאה השיבי כסתום כדפירשתי . ולאפוקי
 מנייה השיבי כסתום . עכ"ד ועוד כתב מהר"ם ודין זה הנוהג בפחותה ופקוקה או אפ"וים . בין שפקוקה בין שאפ"וים בשוליה ובנקבים
 שלה לגמרי . בין שפקוקה או אפ"וים בשוליה ובנקבים שבדפנותיה . ונשאר הנקבים פתומים פחותה טפה עכ"ל . כנגדו עד ההוא
 טמא . כתב הר"ב כיון דלאו כלי הוא השיבי כלהל להג"ה תוכה ועל גבה . וכ"כ הר"ם וכ"כ הראב"ד (רפי"ט מהט"מ) כאן צריך טעם
 מפני מה אינה בוקעת למעלה כלמשה' שהרי היא רגובה ע"כ . והכ"מ נדחק מאד . גם אינה עולה לא לשטת הרמב"ם . ולי נראה
 דהוא דומיא דאדם שגד העליון מאהיל כיון שיש בחללו טפה (כדחתן במשנה ג' פ"א) ה"ג הוי הכא . ואע"ג דבאדם אינו חוצץ .
 היינו תשים דאדם יש לו דין כלי גללים דנעשים אהלים לעמא ולא לטהר . משא"כ בכוורת פחותה דהכא דאית לה מרמי דהואיל
 ופחותה נעשית אהל אף לטהר . ומ"מ לא נפקא מידי מה שהיתה כשהיא כלי . שהיתה מלאת על הה שבתוכה . לפי הר"ב והר"ם
 דבמתני' א' דירשו תוכה כמו ותוכה . ומלאתי טעד לדברי נפי' הר"ם במוספתא שהביא במשנה י"ד . דקתני מודה ר"א ור' שמעון
 בטומאה פחתה הפקק כו' שכתב שם הר"ם . דהא דמטהרי בפחותה (כדקתני התם במתני') משום דעשויה כעין כלי ויהי עליה ת רת
 כלי וכו' . וכ"כ שם מהר"ם . הרי מה שהיתה כלי מועלת לה אף לאחר שנפחתה . אבל מהר"ם כתב בבאן וז"ל כנגדו עד ההוא
 טמא . לכיון שנפחתה וכתבטלה מתורת כלי הוה להו שני דפנותיה התחתון . והעליון כשני נסרים כהגון זה על גבה . ואין מן הארץ
 עד התחתון טפה . ויש בין זה לזה טפה דאינה בוקעת למעלה מן העליון . כיון דהיא גבוהה מן הארץ טפה . וטובה אשכחן כה"ג
 לקמן פ"ד ופס"ו וא"ת ולמה כנגדו עד ההוא טמא . ותו לא והלא בוקעת גמי לתוכה וכנגד הטומאה עד דופן העליון . ונראה
 כיון דלמעלה הימנה אינה בוקעת עד לרקיע לא הש להוכירו' כיון דלא ה"מ למתני' בה עד לרקיע . דומיא דלמטה דבוקעת עד
 ההוא . מדע דלא קאמר גמי דבוקעת כנגד היות לכל הפחות עד דופן התחתון . וליכא למימר דכנגדו דקאמר . היינו כנגד הכוורת
 מתחתיה . דא"כ לא לימא כנגדו . אלא כנגדה . דכוורת בלשון נקבה קתני לה בשוליה פרקין . אלא על כרחי' כנגדו
 כנגד היות ולמטה קאמר . ולא קתני למעלה מן היות עד דופן (החבית) . (ג"ל של"ה הכוורת) ה"ג אל תתמה דלא
 קתני שבוקעת לתוכה עד דופן העליון . דאיכא למימר כיון דלא מני למתני' דבוקעת עד לרקיע . לא קתני לה לרקיעה דלמעלה .
 כדפרי' . עכ"ד . ועיין עוד מה שאכתוב בשמו במשנה דלקמן (ד"ה תוכה) . ומאי דיהיב הר"ב טעמא . כיון דלאו
 כלי הוא . לשי מה שפירשתי אני . כי הוי גמי כלי או אפ"וים מחוללת יש לה כל הדיעין הללו (כיון דאיירי בבא במידה) .
 וכן בכל דוכתא דתינין כה"ג : בבית אין עמא אלא הבית . וכל שבבית אפילו מה שפחת הכוורת . והכא לא מצינן לפרושי
 טעמא כדפריש' בריש פרקין . משום כיון דהטומאה מתפשטת על גבה בבית . בזה גמי הטומאה לתחתיה שבבית . משום
 דאדם וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . דהתם שהיא כלי יש לפרש כן . אבל הכא דלאו כלי הוא . צריך לפרש טעם
 אחר . משום דתחתיה שבבית בטל לגבי בית . והוא ליה כמו ביב שהוא קמור תחת הבית . דאין בו פותח טפה . ואין
 ביציאתו פותח טפה . טומאה בבית מה שבתוכו עמא . טומאה בתוכו מה שבבית טמא (במשנה ז' פ"ק ג') מהר"ם .
 ועיין לקמן בסיווך . ובפירוש הר"ב במשנה ט' :

כנגדו עד ההוא טמא . וכל השאר טהור . לכיון דלאו כלי
 הוא חשוב כאהל להג"ה תוכה ועל גבה . על גבה . אם כוית
 מן המת נתון על גבה . כנגדו עד הרקיע טמא . וכל השאר
 טהור דמלאת תוכה ופתחיה . כיון דלאו כלי הוא : בבית .
 אם כוית מן המת בבית : אין טמא
 אלא הבית . וכל השאר טהור
 לפי לחץ : בתוכה . אם כוית
 מן המת בתוכה : אין טמא אלא
 תוכה . וכל השאר טהור דאין
 טומאה נכנסת לבית . כיון דאינה
 מחוללת ופי' לחץ . ומלאת גמי על מה שפתחיה ועל גבה .
 כיון דלאו כלי היא : ד תחתיה

כנגדו עד ההוא טמא . על גבה . כנגדו
 עד הרקיע טמא . בבית אין טמא אלא
 הבית . בתוכה . אין טמא אלא תוכה:
 ד היתה

כנגדו עד ההוא טמא . וכל השאר טהור . לכיון דלאו כלי
 הוא חשוב כאהל להג"ה תוכה ועל גבה . על גבה . אם כוית
 מן המת נתון על גבה . כנגדו עד הרקיע טמא . וכל השאר
 טהור דמלאת תוכה ופתחיה . כיון דלאו כלי הוא : בבית .
 אם כוית מן המת בבית : אין טמא
 אלא הבית . וכל השאר טהור
 לפי לחץ : בתוכה . אם כוית
 מן המת בתוכה : אין טמא אלא
 תוכה . וכל השאר טהור דאין
 טומאה נכנסת לבית . כיון דאינה
 מחוללת ופי' לחץ . ומלאת גמי על מה שפתחיה ועל גבה .
 כיון דלאו כלי היא : ד תחתיה

ביתוכה אין טמא אלא תוכה . כבר כתבתי לעיל מאי טעמא הכא אין הטומאה יוצאה מתוכה לבית . בדבור היסח פחותה
 כו' . והוסיף מהר"ם בבאן וז"ל תחתיה וגבה טהורין . כמו ביב שהוא קמור תחת הבית ויש בו פותח טפה . ויש
 ביציאתו פותח טפה . דאצרינן לעיל טומאה בתוכו הבית טהור . ותחתיה שאין גבוהין מן הארץ טפה גמי טהורין . ולא
 דתי לביב שהוא קמור תחת הבית (פירוש מה שפחת הכוורת לא דמי לביב כו' . שכן כאן הוא קמור תחת הכוורת) דטומאה
 בבית מה שבתוכו טמא . הכא לא אמרינן הכי שהיא תחת הכוורת בטל לגבי טומאה שבתוך הכוורת כביב פחותה טפה שפחת
 הבית . דאם ביב תחת מטפה בטל לגבי בית שהוא קבוע . לא אמרינן דליבטל לגבי טיכו של כוורת המיטלטלת . עד
 ד תוכה :

ד תחתיה והבית טמא דמביאין טומאה מזה לזה תוכה טהור
 מה שבפניו כיוון דפיה לחון וגבה נמו טהור דמלאת על מה שבחוץ
 כיון דלאו כלי היא בתוכה אם הטומא בתוכה אין טמא לא תוכה
 וכל השאר טהור והיה פיה לפנים שהיה מוטע על צדה ושל היה
 לחון ופיה בפנים והשתא מיירי
 בזמן שהיא כלי מחוללת . ואינה
 גבוהה מן הארץ טפח . ואין
 חלוק בין פיה לחון לפיה לפנים .
 אלא דפיה לחון קמני לעיל .
 בבית אין טמא אלא הבית . והכא
 דפיה לפנים . קמני הכל טמא .
 משום דנכנסת טומאה דרך
 פיה . ו היתה גבוהה . לעיל
 דפיה לחון קמני טומאה תחתיה .
 או בבית . (או על גבה . הכל
 טמא אלא תוכה) והכא דפיה
 לפנים . הכל טמא . ו ז בזמן
 שהיא כלי מחוללת . בחנם
 נקט מחוללת . דלא מהני
 מחוללת אלא צפיה לחון לענין
 הוצאת טומאה מתוכה לבית .
 והכא דפיה לפנים . הרי יוצאה
 דרך פיה . אלא איירי דתנא
 רישא מחוללת בהדי כלי . נקטה
 נמי הכא . כנגדו עד התהום
 טמא . והשאר טהור . ובשאינה גבוה מן הארץ טפח איירי .

ד היתה גבוהה מן הארץ טפח . טומאה
 תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה
 וגבה טהור בתוכה אין טמא לא תוכה . על
 גבה כנגדו עד הרקיע טמא . דה"ה במה ד"א
 בזמן שפיה לחון היה פיה לפנים וכזית מן
 המת נתון תחתיה או על גבה מבחוץ . כל
 שהי' כנגד היות תחתיה וגבה (ס"ל"ג) ותוכ'
 טמא וכל שאינה כנגד היות תוכה (גמ' וגבה)
 והבית טהור בתוכה או בבית הכל טמא . ו
 היתה גבוהה מן הארץ טפח טומאה תחתיה
 או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא .
 ז"ב ד"א בזמן שהוא כלי מחוללת היתה
 פחותה ופקיקה בקשי . או אפוצה . איירו
 אפוצה שאין לה טפח ממקום א' כזית מן
 המת נתון תחתיה כנגדו עד התהום טמא .
 על גבה כנגדו עד הרקיע טמא בתוכה

ד תוכה וגבה טהור מדקמני הכא תוכה וגבה טהור . ולעיל
 בפחותה ופקוקה ואינה גבוהה טפח לא קמני תוכה
 וגבה טהור כשהטומאה תחתיה אלא דלעיל תוכה טמא כמו
 שפ"שתי (ס"ד ד"ה כנגדו) ואע"ג דלעיל גבה טהור לא קמני .
 והכא קמני ליה בהדיא י"ל דלא
 איצטרך למתני לעיל דכיון דתנא
 כנגדו עד התהום טמא אם איתא
 דע"ג נמי טמא ח"כ הוה קמני כנגדו
 עד לרקיע טמא ומדח' עד התהום
 ולא תנא עד לרקיע ש"מ דע"ג
 טהור ולהכי לא איצטרך למתני .
 מהר"ס : על גבה כו' האי דבהקד'
 צדי דלעיל קמני בתוכה לבסוף .
 והכא קמני ע"ג לבסוף כ"ל דכל
 דוכתא קמני תחתיה ברישא וכל'
 דתחתיה והבית שוין הן מערב להו'
 ברישא וכיון דמבית קא סליק .
 קמני תוכה דתהו הכי טמא סמוך
 לבית טפי מע"ג והדר תנא ע"ג .
 ועוד משום דתוכה סמוך לתחתיה
 טפי מעל גבה וכן יש לפרש דבבא
 דבסמוך דמקדים תוכה לבבית .
 משום דמתחתיה וגבה דכוורת קא
 סליק מפרש תוכה דכוורת בריש'
 כ"כ מהר"ס ז"ל פ"י השני קשיא לי .

דכי היכי דמתני' דלקמן מתחתיה וגבה דכוורת קא סליק .
 ה"ג במתני' א' וג' ואמאי לא מפרש התם תוכה דכוורת ברישא
 לפי שבכולן יש מקום טהרה . משא"כ בתוכה דהכל טמא
 הלכך קמני לדשוין בהדיא . ומכיון דבתר הבית נשנה בתוכה
 ובמתני' ד' . דלקמן לא הקדים הבית לתוכה . משום דהתם קא סליק ומני תוכה והבית טהור . נוחא טפי למתני
 נמי כה"ג צ"כ או בבית . ובשיטה זו שייטי כולהו צבות דלקמן : ה היתה פיה לפנים . כבבב"ב . והשתא מיירי
 בזמן שהיא כלי מחוללת ואינה גבוהה כו' . וכ"כ הר"ש . לישנא דמתני' ז' נקטי . והתם מפרשי דמחוללת לאו דוקא .
 וזה לפי דרכם . אבל לפי דרכי בדוקא קמני . כמו שאכתוב שם בס"ד . גם להרמב"ם בדוקא קמני ואעתיק דבריו
 לקמן : תחתיה וגבה ותוכה טמא . גירסא זו נכונה לדעת הרמב"ם שכ"כ כל שהוא כנגד היות בתחתיה . או ע"ג טמא
 וכל מה שבאוויר תוכה טהור חוץ מכנגד הטומאה . וכבר כתבתי בזה במשנה א' . אבל לשטת הר"ב והר"ש והראב"ד . דכל
 תוכה טהור . גירסאם כגירסאם ס"א דל"ג ותוכה . וכן היא שטת מהר"ם :
 והיתה גבוהה . (כשר) [פירוש] הר"ב לעיל במשנה ב' : תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה . כתב
 מהר"ם משום דכיון דגבוה טפח והטומאה באה לבית כדרך כל המאילים בהמשכה . וממנו לכוורת . ומתוכה
 לעל גבה . אבל מתחתיה לעל גבה אינה באה כדרך כל המאילים . אלא כדרך אדם וכנים דנעשים אהלים לטמא
 ולא לטהר . מש"ה נקט ע"ג לבסוף . ובכלהו איכא טעמא דומיין נקטינהו הכי . ומכיון נקטינהו הכי . ואין לי להאריך .
 ואיש תבונות ידלגה ע"כ . ומה שנתראה לי בכולן כבר כתבתי במשנה ד' . וקשיא לי מ"ש מתחתיה לעל גבה . למתוכה
 וע"ג . שכמו שמתוכה וע"ג באה הטומאה בהמשכת אהל . כך במתחתיה ועל גבה . ואם על מה שע"ג מבחוץ (איירי)
 וכי הא דמשנה ח' . כך גם בתוכה וע"ג לא יתטמא בהמשכת אהל . אלא כדרך אדם וכלים כו' . ולל"ע : ז במה דברים
 אמורים בזמן שהיא כלי מחוללת . כתב הר"ב בחנם נקט מחוללת וכו' . וכ"כ הר"ש . וממילא דבחנם נקט נמי או אשונה .
 ולא הוצרכו לפרש . וכבר נתבאר מתוך מה שפירשתי אני . דמחוללת מוציאה מדין תורת אהל . דאל"ה היתה מוציאה
 וא"כ בדוקא קמני מחוללת . וכן או אפוצה שע"י שהיא אפוצה . יש לה דין אהל מוציאה . גם להרמב"ם דמפרש מחוללת
 חלילה . ואפוצה אטומה . הו"ל נמי בדוקא . והאיתי למחר"ם דמתרץ לה בדוקא היא . וז"ל ופירש ר"ש וז"ל לא ינסקא לך
 מיני (מידו) בין מחוללת כו' אלא איירי כו' . ולא נהירא לי דא"כ אמאי לא קמני נמי לקמן במונחת באויר בזמן שהיא כלי
 מחוללת . ולא קמני אלא בזמן שהיא כלי .

מ"י ס"ט מה
 ט"ח הלכה
 ג' ס"ט הלכה

וטולא . אלא כ"ל דדוקא נקט שהיא כלי ומחוללת . דמי הויה כלי ואינה מחוללת . שאין לה נקבט בדשמויה . לא הויה אמרין בהא בתוכה או בבית הכל טמא (ר"ל במתניתין ה' לעיל) דדרך טומאה לנאח דרך פיה ומפיה לחוץ ויזיאוהו

בתוכה או בבית תוכה והבית טמאים : משום דפיה לפנים . אבל לעיל דפיה לחוץ קתני טומאה בבית . הוין טמא אלא הבית . והשאר טהור : דהא אלא גבה . ותוכה טמא . כשהטומאה בבית משום דפיה לפנים . אבל לעיל דפיה לחוץ . תוכה וגבה טהור : ט היתה ממלאה את כל הבית . שכלה בחוץ הבית לפנים ויושבת על שוליה ופיה מגיע לשמו קורה שאין בינה לתקרה פותח טמא : טומאה בתוכה הבית וטמא . טומאה בבית מה שבתוכה טהור . מידי דהוה . אביב שהוא קמור סתם הבית שיש בו פותח טמא . ואין ביזיאוהו פותח טמא . דתנן לעיל בספ"ג : בין עומדת . כלומר דין זה נובע בין עומדת ומגיע לקורו בין מוטע על גדה ואין בין פיה לדופן הבית פותח טמא : בין אחת בין שתיים : וכן עליו . ואין בין פי השניה לקורות פותח טמא . וכן אין בין שוליה השניה לפיה של ראשונה פותח טמא : י הבית טהור . שהמשקוף יורד וסותם את פי הכוורת . ובכוורת שאינה מחוללת איירי . דאי במחוללת . דרך הסלחול היתה טומאה יוצאה לבית ככל הני דלעיל : טומאה בבית מה שבתוכה טהור גרסינן . שהטומאה יוצאה לחוץ ואינה נכנסת לכוורת . וברוב ספרים גורסין . מה שבתוכה טמא . לפי שהטומאה יוצאה מן הבית דרך פתחה . ומטמא מה שבתוכה . והיא עומדת בתוך הפתח : יח באויר

בתוכה . או בבית תוכה והבית טמאים : ה היתה גבוהה מן הארץ טמא . טומאה תחתיה . (ס"א) או בבית או בתוכה . הכל טמא אלא גבה . על גבה . כנגדו עד הרקיע טמא : ט היתה ממלאה את כל הבית ואין בינה לבין הקורות פותח טמא . טומאה בתוכה הבית טמא . טומאה בבית מה שבתוכה טהור . שדרך טומאה לצאת . ואין דרכה להכנס . בין עומדתי בין מוטע על צדה . בין אחת בין שתיים : ה היתה עומדת בתוך הפתח . ואין בינה לבין המשקוף פותח טמא . טומאה בתוכה הבית טהור . טומאה בבית . מה שבתוכה טמא . שדרך הטומאה לצאת . ואין

טמא . אלא כ"ל דדוקא נקט שהיא כלי ומחוללת . דמי הויה כלי ואינה מחוללת . שאין לה נקבט בדשמויה . לא הויה אמרין בהא בתוכה או בבית הכל טמא (ר"ל במתניתין ה' לעיל) דדרך טומאה לנאח דרך פיה ומפיה לחוץ ויזיאוהו ולא ישהו אופס . דכיון דאין לכוורת פה . אלא דרך פיה לבית שם הטומאה יוצאה מתוכה ואינה בוקעת מן הכוורת לא למעלה על גבה ולא לתחתיה . מידי דהוה אמגדל שהוא עומד לפתח הבית ונפתח לחוץ דאמר' לעיל ספ"ד טומאה בתוכו הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור : שדרך טומאה לנאח . ואין דרך טומאה לכנס אלמא אף ע"ג אמגדל כמאן דמלי טומאה דמי . כשהטומאה בתוכו וגופו של מגדל עומד סתם סתם המסקוף והבית . לא אמרין דתבקע טומאה כל כנגד המגדל לבית מטעם אדס וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . אלא כיון דהטומאה בתוכו אין טומאה יוצאת . אלא דרך

פתחו . ה"כ כשפי הכוורת לבית . אין טומאה יוצאה ממנה אלא דרך פיה והכי במירי הלכתא . דאהלות מקראות מועטין והלכות מרובות כדאמר' פ"ק דחגיגה אבל השתא דהויה מחוללת ויש לה פה לטומאה למעלה ומלמטה דיש בהן טמא טומאה בוקעת ע"ג ותקפיה כנגד כולה כדפי' כז"ק בריש פירקין עכ"ל . ראייתו מהמגדל פורח באויר שזה פתחו לחוץ וזו סתמה לפנים . וכבר הרגיש בעלנו בכך יומ"ש אמרה בהל"ו ואם יעשה ככה אולי מה שפירשתי אני לעיל והכא . עולה כהוגן ובהלכה . אך מהר"ם בודאי משלחן גבוה וכה . וברוח קדשו סכה . על כן תהי פירשתי רק לדרוש ולקבל ברכה : בתוכה או בבית תוכה והבית טמאים . כתב הר"ב אבל לעיל דפיה לחוץ קתני טומאה בבית כו' . וכ"כ הר"ם . וה"ל למימר כמי וכן בטומאה בתוכה כו' . ומהר"ם נשמר מזה . וכתב לעיל בפיה לחוץ לא קתני הכי דהכא כיון דפיה לבית וכו' : דהא אלא גבה . מה שהוא מבחוץ . וכ"כ מהר"ם . ומ"ס הר"ב ותוכה טמא כשהטומאה בבית כו' . וכ"כ הר"ם . וה"ל למימר כמי כשהטומאה תחתיה כו' . ומהר"ם כתב לתרווייהו : ט היתה ממלאה כו' לשעת הר"ב והר"ם . הכא ומתניסן דלקמן . בין בשלימה בין בפחותה בין שהוא גבוהה מן הארץ עשה . ובין שאינה גבוהה עשה . אבל מהר"ם . כדי לקיים גירסת הספר דגירסא במתני' דלקמן עומאה בבית מה שבתוכה טמא . להכי מפרשה דמירי דוקא בשלימה ובגבוהה מן הארץ עשה . והלכך כך דהכא כמי בהכי מוקי לה . ואגבוהה מן הארץ עשה דסליק מינה . קיימי : י בוציאה בבית מה שבתוכה טמא . כתב הר"ב טהור גרסינן וכו' . וברוב ספרים גורסים ע"ז לפי שהטומאה יוצאה מן הבית דרך פתחה ומטמא כו' . וה"ל הכ"מ (ספ"ט) שפירש על המשנה) ה"כ כשהכוורת ממלאה את כל הפתח . ואין פותח טמא מכל צד למעלה ולמטה וכן הנדדים . ואין מקום לטומאה לנאח הלכך הטומאה בוקעת ויוצאת דרך דופני הכוורת . מידי דהוה אפתי הבית בזוין שהם נעולים (במשנה ג' פ"ז) ע"כ . ולעיל ספ"ד יש ג"כ חוץ גרסאות כיוצא בזה . ושם הבאתי לקיים גירסת טהור . ומהר"ם כתב שגראה לו לקיים גירסת הספרי דגרסי טמא . דיש לפ"ש דמירי שיש בין שוליה לארץ פותח טמא . הלכך כיון דהטומאה : כגפת תחתיה מן הבית : ואמרין אדס וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . וכיון דטומאה בוקעת מתחתיה לחוצה לה למעלה הימנה מכנגד פיה תוכה נמי טמא . כיון דאין הפסק בין תוכה בין למעלה מפייה . דהא יושבת על שוליה והכוורת שלימה והא דמחוספתא גרס טהור . הכס באין בין שוליה לארץ פותח טמא . דלקתני בה ובין שוליה לארץ פותח טמא . אלא דרישא קאי . דקתני אס אין בין פיה למשקוף פותח טמא קאמר ובין שוליה כו' כלומר ואין בין שוליה לארץ פותח טמא . (דאי איתא דמירי ביש פותח טמא . אס הכוורת שלמה) אמאי לא אמרין אדס וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . והטומאה בוקעת למעלה מכנגד פיה . ומיעמאים כלים שבין פיה למשקוף באותו באויר של פתח מעט ואין הפסק

אח פי הכוורת . ובכוורת שאינה מחוללת איירי . דאי במחוללת . דרך הסלחול היתה טומאה יוצאה לבית ככל הני דלעיל : טומאה בבית מה שבתוכה טהור גרסינן . שהטומאה יוצאה לחוץ ואינה נכנסת לכוורת . וברוב ספרים גורסין . מה שבתוכה טמא . לפי שהטומאה יוצאה מן הבית דרך פתחה . ומטמא מה שבתוכה . והיא עומדת בתוך הפתח : יח באויר

פתחו . ה"כ כשפי הכוורת לבית . אין טומאה יוצאה ממנה אלא דרך פיה והכי במירי הלכתא . דאהלות מקראות מועטין והלכות מרובות כדאמר' פ"ק דחגיגה אבל השתא דהויה מחוללת ויש לה פה לטומאה למעלה ומלמטה דיש בהן טמא טומאה בוקעת ע"ג ותקפיה כנגד כולה כדפי' כז"ק בריש פירקין עכ"ל . ראייתו מהמגדל פורח באויר שזה פתחו לחוץ וזו סתמה לפנים . וכבר הרגיש בעלנו בכך יומ"ש אמרה בהל"ו ואם יעשה ככה אולי מה שפירשתי אני לעיל והכא . עולה כהוגן ובהלכה . אך מהר"ם בודאי משלחן גבוה וכה . וברוח קדשו סכה . על כן תהי פירשתי רק לדרוש ולקבל ברכה : בתוכה או בבית תוכה והבית טמאים . כתב הר"ב אבל לעיל דפיה לחוץ קתני טומאה בבית כו' . וכ"כ הר"ם . וה"ל למימר כמי וכן בטומאה בתוכה כו' . ומהר"ם נשמר מזה . וכתב לעיל בפיה לחוץ לא קתני הכי דהכא כיון דפיה לבית וכו' : דהא אלא גבה . מה שהוא מבחוץ . וכ"כ מהר"ם . ומ"ס הר"ב ותוכה טמא כשהטומאה בבית כו' . וכ"כ הר"ם . וה"ל למימר כמי כשהטומאה תחתיה כו' . ומהר"ם כתב לתרווייהו : ט היתה ממלאה כו' לשעת הר"ב והר"ם . הכא ומתניסן דלקמן . בין בשלימה בין בפחותה בין שהוא גבוהה מן הארץ עשה . ובין שאינה גבוהה עשה . אבל מהר"ם . כדי לקיים גירסת הספר דגירסא במתני' דלקמן עומאה בבית מה שבתוכה טמא . להכי מפרשה דמירי דוקא בשלימה ובגבוהה מן הארץ עשה . והלכך כך דהכא כמי בהכי מוקי לה . ואגבוהה מן הארץ עשה דסליק מינה . קיימי : י בוציאה בבית מה שבתוכה טמא . כתב הר"ב טהור גרסינן וכו' . וברוב ספרים גורסים ע"ז לפי שהטומאה יוצאה מן הבית דרך פתחה ומטמא כו' . וה"ל הכ"מ (ספ"ט) שפירש על המשנה) ה"כ כשהכוורת ממלאה את כל הפתח . ואין פותח טמא מכל צד למעלה ולמטה וכן הנדדים . ואין מקום לטומאה לנאח הלכך הטומאה בוקעת ויוצאת דרך דופני הכוורת . מידי דהוה אפתי הבית בזוין שהם נעולים (במשנה ג' פ"ז) ע"כ . ולעיל ספ"ד יש ג"כ חוץ גרסאות כיוצא בזה . ושם הבאתי לקיים גירסת טהור . ומהר"ם כתב שגראה לו לקיים גירסת הספרי דגרסי טמא . דיש לפ"ש דמירי שיש בין שוליה לארץ פותח טמא . הלכך כיון דהטומאה : כגפת תחתיה מן הבית : ואמרין אדס וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . וכיון דטומאה בוקעת מתחתיה לחוצה לה למעלה הימנה מכנגד פיה תוכה נמי טמא . כיון דאין הפסק בין תוכה בין למעלה מפייה . דהא יושבת על שוליה והכוורת שלימה והא דמחוספתא גרס טהור . הכס באין בין שוליה לארץ פותח טמא . דלקתני בה ובין שוליה לארץ פותח טמא . אלא דרישא קאי . דקתני אס אין בין פיה למשקוף פותח טמא קאמר ובין שוליה כו' כלומר ואין בין שוליה לארץ פותח טמא . (דאי איתא דמירי ביש פותח טמא . אס הכוורת שלמה) אמאי לא אמרין אדס וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר . והטומאה בוקעת למעלה מכנגד פיה . ומיעמאים כלים שבין פיה למשקוף באותו באויר של פתח מעט ואין הפסק

בין

יא באויר בחצר או בגינה שאין שם א"ל ודינה כדין כוונת שהיא לתיך הפתח ופיה לחוץ דמתן דריש פרקין וכן גמי גבוהה טפח דהכא בגבוהה טפח דריש פרקין אלא דכאן אין שייך להזכיר בית דבעומדת פתח האויר עסקין:

בין פיה לכלים שכנגד פיה יומא דכל תוכה של הכוורת טמא דפרשין לעיל דבא קמא וכדמוכח לקמן בפרקין גבי היטה יושבת על שוליה וליכא למימר ביון דלחין אויר טפח בין פיה לשקוף אין הטומאה של תחתיה בוקעת לשם

יב ביתן שהיא כלי היכא דעומדת באויר אין שייך להזכיר מחוללת ומשום הכי לא חמי הכא או אפונה דתני לעיל דלחין שייך אפונה אלא במחוללת: אומחוקת ארבעים סאה כדברי חכמים דפליגי אהנא קמא וסברי דמחוקת ארבעים סאה כנפחיה ונתבטלה מתורת כלי דמא וזלל תחתיה ואתוכה ועל גבה: כוית מן הצד נקון תחתיה דינה כנפחיה ואינה גבוהה ופיה לחוץ דפסן לעיל היטה

ואין דרכה להכני' י"א היתה מוטת על צדה באויר יוכיזת מן המת נתון תחתיה או על גבה כל שהוא כנגד הוית תחתיה וגבה טמא וכל שאינו כנגד הוית תוכה טהור בתוכה הכל טמא: י"ב היתה גובה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או על גבה הכל טמא אלא תוכה בתוכה הכל טמא במה דברים אמורים בזמן שהיא כלי היתה פחותה ופקוקה בקש או מחוקת ארבעי סאה כדברי חכמי ביורת מן המת נתון תחתיה כנגדו עד התהום טמא על

יב פ"י ס"א
ס"ב תוספות
ס"ג

דכא ליקא דכא אמרינן לעיל בשלימה ואינה גבוהה טפח כוית מן המת נתון ע"ג כל שהו כנגד הוית טמא ואילו תחתיה בוקעת כנגד הטומאה אף על פי שאין בין הכוורת לארץ פות' טפח והארץ להוכיח שכדבריו כן הוא הפירוש שבסופתא ועיין בס"ס [ד"ה הכל טמא]: * מה שבתוכה טמא משמע כל מה שבתוכה וכי הא דמתן נמי בסוף משנה י"ב וז"ע דבסוף פרקין מחלק מהר"ם בין כלים לכלים וע"ש שהקשיתי עליו: יא באויר פי' הר"ב בחצר או בגינה שאין שם

א"ל כו' אלא דכאן אין שייך להזכיר בית כו' ולא קמי נמי הכא תוכה והאויר טהור דהא פשיטא: כיון דליכא התם אהל הלכך לא אנטריך למתנייה מהר"ם ת"י"ב פי' ותוכה יזכר' ועיין מ"ש במשנה א' ד"ה כל שהוא: הבל טמא הכל מה שזכר' בריש דהיינו תוכה ותחתיה ועל גבה אהל האויר שלא כנגד הכוורת דלא אנטריך למתנייה ברישא לא שמעינן שהוא טהור לא הוי בכלל הכל טמא דסיפא מהר"ם: י"ב בזמן שהיא כלי יכתב הר"ב היכא דעומדת באויר אין שייך להזכיר מחוללת כו' וכ"כ הר"ם וכן פי' מהר"ם אף ע"ג דלפי שטמו דמזריך ב' נקבים להוציא הטומאה מחוכה לכל כו' ד תחתיה וכל כנגד למעלה המזכיר שמהקטוי דבריו בסוף משנה א' אפי' מחלק בין מונחת בבית דלעיל לדכא דמונחת באויר וז"ל הכא לא קמי אלא בזמן שהיא כלי וכי דכיון דמונחת באויר אין חילוק בין מחוללת דברישה שמונחת בבית בין פיה לחוץ בין פיה לפנים אלו לא היטה מחוללת טומאה בתוכה לא היטה וינאה אלא דרך פיה ולא היטה בוקעת כנגדה לא למעלה ולא לחטה שדרך טומאה ללחט שמתרון להוציאה ולא יטמא כל אשר בבית מש"כ נקט מחוללת דהשתא בוקעת הם נמי למעלה ולמטה כדפי' לעיל אהל הכל דמונחת באויר ואין לה טומאה אלא כנגדה ולא כל האויר באשר הוא שם דהא קמי שפיר ברישא בתוכה הכל טמא אע"ג דלאו מחוללת היא דאדם וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר וטומאה בוקעת ויולא תחתיה וע"ג כמו דרך פיה אע"ג שאין לה נקבים דפנותי' ע"כ אהל לפי מה שדרשתי אני דמחוללת מספיק לה מתורת אהל ה"ג מיירי במחוללת: ולא אנטריך למתני כיון דכבר שנה לעיל ועוד דמחוללת דלעיל משני ב' דברים צריך ולמיטני: ודא להוציא מתורת אהל ודא להוציא הטומאה מתנה ולבית ואילו הכא לא צריך אלא להוציאה מתורת אהל כלכלה ד' העתיק גם כאן כלי חלוץ ולפי דרכו לא היה צריך להעתיק ג"כ שהיא מפרש מחוללת חלוץ ובאויר אין בו שום צורך וכן במתני' י"ד לא העתיק כן בהבורה ויראה מזה שגירסא ד' במשנה היתה מחוללת ולכך העתיקו כך ומפני שלפי דרכו לא נפקא מיניה מידי ולא קמי לה לא אידי דאיני' דלעיל מש"ה באורך דבא דלקמן במשנה י"ד השמיטול ורזת לנו דלא דורה אהל מ"מ הגירסא שלו במשנה היא כלי מחוללת וסייעתא לפירוש שלי דמחוללת דוקא קאמר: ופקוקה בקש אין חילוק כיון שמונחת באויר בין פקוקה בין שאינה פקוקה כלל אלא לרבותא נקטיה דאע"ג דפקוקה לא חורה להיות לה חורה כלי וז"מ ולתני נמי או אפונה ולכוין קמי אנפחיה והוי רבותא טפי דאפי' לא חורה להיות כלי שהרי כך היא דעת מהר"ם דאפונה דלעיל אינה מחזירה להיות כלי כמו שבשמו במשנה ג' כבר תירץ הוא זו הקושיא וכתב דלחין דרך לעשות אפונה אלא בנקבים שלה ולא בשוליה שבנקבים רחבים יום מדאי מק' ים אופנה ואופנים אות כלי שיוכל להתקיים אהל כשנפחתו השולים אינם רגילים לטרוח לטקום מקצת השולים ולאופנס מש"ס לא קמי הכא או אפונה ע"כ ואע"ג דהזכיר ג"כ אפונה בשולים לעיל משנה ג' ודברים אלו שבכאן ג"כ כמובנים לעיל שם וז"ל דאם אופנים בנקבים או אופנים ג"כ בשוליה אהל בשוליה לבד לא: אן מחוקת מ' סאה כדברי חכמים פי' הר"ב דפליגי את"ק וסברי דמחוקת מ' סאה כנפחיה ונתבטלה מתורת כלי דמא וז"ל הר"ש כולי פרקי נמי עד השתא במחוקת מ' סאה עסקין דמחוללת על מה שבתוכה אלא דהשתא אשמועינן דרבנן פליגי את"ק וקוקברי דמחוקת מ' סאה כנפחיה שנתבטלה מתור' כלי דמאיזמללת תחתיה ופונה וע"ג וצריך לדקדק מאי שגא דתנא בהך פרטי הכא ובסמוך כדברי חכמים ובכלהי דלעיל לא

והכ"מ [סוף פ"ט מהט"מ בפי' על המשנה] כתב בשם הרא"ש
 דמט"ה לא תני בהך דבי דלעיל כיון דכלאו הכי תני תרתי פחות
 ואפוא אבל הכא דלא תני אלא פחותה' מנא מחזקת' למתני
 תרתי. כי הני דבי דלעיל ע"כ ואין נראה כלל מה שרצה הכ"מ
 [שם הלכה ד'] לחלק ולומר.

דבעומדת באויר לא אצטרך
 שתהא בא צמדה. דהא היאך
 מצלת על שבתוכה. אבל
 מהר"ם כתב וז"ל. נ"ל דדוקא כי
 מנחא באויר פלוגי חכמי יוס"ל
 דכלים טהורים מוציאים לגמרי
 בפני הטומאה ונעשים אלהים
 לטמא ולטהר. אבל כי מנחא
 בבית לא הוי מצי למתני או
 מחזקת מ' טאה כדברי חכמים
 דלא פסיקא ליה. דהיכא
 דהטומאה תחת מקלטה שבחון

וגבוהה מן הארץ טפה. לא ה"מ למתני בפ"טא תחתיה
 טמא. וטו"ל. דכיון דהטומאה נכנסת בבית מתפשטת
 על גבה' מודו רבנן בהא' כיון דמתפשטת הטומאה אע"ג

היתה גבוהה מן הארץ טפה"ך נמי דינה כדיון כוורת שפי' לחו'
 ופחותה ופיקוקה וגבוהה טפה דמתן לעיל: יג היתה ושבח"על
 שוליה וכו'. טומאה תחתיה או בתוכה או על גבה' כל על גבה
 ששנינו גבי כוורת כשהיא ין שנת על שוליה ופי' למעלה. היינו

שהטומא' מאהי' חוזה לה למעלה
 מפיה: דוקע' ושוליה אע"ג דלעיל
 במוטה על גבה וטומאה תחתיה
 או על גבה מצלת על מה
 שבתוכה. הכא דפי' למעלה
 מאחור דאין מצלת על מה שחוזה
 לה. אין מצלת על מה שבתוכה.
 כיון דאין הפסק בין אויר
 שבתוכה לאויר של מעלה בחוזה
 לה. ודוקא כנגד היות עמא ולא
 מן הצדדי'. כיון דשחוקה ואין
 גבוהה טפה שאין שם אהל להבי'
 אה' הטומאה בצדדין: אבל הית'
 גבוהה טפה. או מכוסה. אף על פי שאינה גבוהה טפה:
 או כפאה על פיה. שיש אהל להביא

על גבה' כנגדו עד הרקיע טמא.
 בתוכה. אין טמא אלא תיבה היתה
 גבוה מן הארץ טפה. טומאה תחתיה.
 תחתיה טמא' בתוכה תיבה טמא' על גבה'.
 כנגדו עד הרקיע טמא: [ג' היתה וישב' על
 שוליה ויהיא כלי' טומאה תחתיה בתוכ' או
 על גבה' טומאה בוקעת ועולה. בוקעת
 ויורדת היתה גבוהה מן הארץ טפה יאו מכוס'
 או. כפוייה על פיה. טומאה תחתיה
 בתוכה

שלא כנגד הטומאה. מתפשטת נמי כנגד כולה למעלה ולמטה ונעשים אהל לעמא ולא לטהר. הלכך לא ה"מ למתני או שחזקת
 מ' טאה בדברי חכמים אלא בצבא דהכא ודבסמוך דמיירי במנחא באויר ע"כ: ברברי חכמים. משמע דכך הלכה ואין הכי לית
 הלכתא ככל הני סתמי דמתני'. דכולה פרקין וגם השתא לענין הלכה דכדברי חכמים לית לן לדחוקי נספין לחלק בין כלי. לכלי'
 הבאים צמדה ההוא סתמא דרפ"ח בכל כלי הבא במדה ואלפי' מחוללת וכו' דברי חכמים דהכא' אבל ראיתי להרמב"ם שפוסק לכל
 הני סתמי דכולה פרקין וכתב נמי בהני דהכא היתה שחוקה ופיקוקה או מחזקת מ' טאה. וזה ודאי דל"ע. דמשמע דעד השתא
 לא איירי בבא צמדה. וא"א לומר כן. והכ"מ כ' דהני דבאויר לא מיירי בבא במדה וגם זה א"א לומר. במ"ש דבר לעיל
 [בדיבור הקודם לזה] ומתהר"ם מס' כדברי חכמי' היינו ר"א ור"ש דבסמוך יעוד תראה כן מדבריו שאני מעתיק במשנהי' ד: כנגדו
 עד הטהום עמא עיין מ"ש בזה במשנה ג' [ד"ה ר"א]. ולקמן במשנה יד [ד"ה כנגדו]: יג היתה וישבת על שוליה והיא כלי' לשון
 מהר"ם לכאורה משמע והיא כלי' היינו שהיא שלימה וק"ל מאי אצטרך למתני והיא כלי' הכא טפי מכלל הך דבי דלעיל דלא קתני
 הכי בריש' דכיון דבסיפא קתני בל"א שהיא כלי'. מכלל דרישא מיירי שהיא כלי' וכל דוהיא כלי' דקאמר היינו שיכולה ליטב על
 שוליה שלא מסומכת בהא הוא דאמר' טומאה תחתיה טומאה בוקעת אפי' לתוכה אבל אם אינה יכולה ליטב. שלא מסומכת אז
 דינה כמוטה על גובה ואין טומאה נכנסה לה. וד"א שהיא כלי' דסיפא מיירי שהיא שלימה ולא פחותה ככל הך שהיא כלי' דלעיל
 עכ"ל. וקשיא לי גבוה דעד השתא נמי לא איירינן אלא ביש לה שוליה דהא הכי קתני בר"ש דלעיל בכלהו כלים הבאים במד' וכו' ג'
 ברש"י דכלים' ושם פי' הר"ב שאין תחתיהן חד ויכולים ליטב עליהן. אבל ראיתי להרמב"ם [ריש פ"ג מה' כ' משמע מדבריו דהת'
 דבשידה תיבה ומגדל וכוורת הקס כל דכתייבו לא צעינן אלא שיחויקו מ' טאה לפי שחזקתן שהן עשויין לנחת ולא הויין דומיא
 דשק דמוטעל מלא וריקן. ותנאי דיש להן שוליים הצריכו צמחם כלים שששים להן שוליים ומחויקים מ' טאה חזקתן שעשויין לנח'
 ואי לא הכי לא: אי על גבה ל' הר"ב כל ע"ג ששנינו גבי כוורת. ולקמן גבי חבית וגבי קדרה. הר"ש: אי מכוסה. פי' הר"ב
 למכוסה ככפיש' וכ"כ הר"ש גם מהר"ם פי' כן ועיין במשנה ו' פ"ה [ד"ה וכפיש' מה שכתבתי שם בתנאי הכפיש' ואני תמה
 דהתם תני וכוורת פחותה וכפיש' נמוכה עליה עמא משמע דאלו כוורת שלימה מהני ככפיש' וכך פירשתי שם בשם הרמב"ם.
 [ד"ה או כוורת] והא הכא בשלימה איירינן ולא מהני כסוי הכפיש' אבל לפי פירוש שלי לא קשיא שפירשתי דגם הכא במחולל'
 ובהכי נפקא מדין תורת אהל בהשתא הא דמתן התם פחותה היינו לאפוקי שלימה לגמרי בין בשוליה בין בדפנותי' ולא אהא לאפוקי
 שלימה בשוליה ומחוללת בדפנותיה: אי מכוסה כתב מהר"ם ואע"ג דלעיל בכוורת שמוטה על גבה ואין גבוהה מן הארץ טפה
 לא אצטרך דדופן העליון חשוב אהל היכא דכוורת שלימה ואינה פחותה. י"ל דהתם היינו טעמא דכיון דדופן התחתון פחות מטפה
 מן הקרקע. חשיב נמי דופן העליון כאלו הוא פחות מטפה כיון דדופן העליון והתחתון שניהם מכילי' א' אבל הכא הכפיש' הניתנה
 על הכוורת אינה מן הכוורת וכפיש' על פיה נמי אע"פ שפיה פחות מעפת מן הקרקע'. מ"מ שוליה הם למעלה מטפה ומביאין
 הטומאה וכן כשהטומאה על גבה הכל עמא דבוקעת תחתיה ואז מתפשט' מתחתיה תחת כל האהל. דנעשית אהל לטמא' וחזרה'
 ובוקעת כנגד כולה דאינה מתפקת כדפי' דאינה נעשית אהל לטהר ע"כ: אי כפוייה על פיה וכו' ג' תנן בסוף פרקין ושם כתבו
 הר"ב ור"ש דאין לקמיה כפוי' על פיה ושימא' על גבה הציל על כל מה שבתוכ' ככלים טהורים המוקפות. ל"פ [כדתנן ברפ"י
 דכלים] דשאני הכא דליכא מרוח. ע"כ. וכן כתב מהר"ם.

וקשיא

להביא ט' מאה: הכל טמא: ואין הכוונה שיש להפסיק בין אויר
 טובה לאויר שמעלה: דלא דמי כלל למוטה על צדדים
 ודוק דמכוסה בכפיפה: או בשאר כלי: אע"פ שאינו מקבל
 טומאה: אבל מכוסה בנסר: אף על פי שטומאה על גבה אין
 הטומאה בוקעת את הנסר:
 כדתנן לעיל פ' חמישי (משנה ו')
 גבי כורת שהיא בתוך הבית: ויד
 ביתה פחותה: שנסתמה ונטלה
 מתורת כלי ג' דברי חכמי דפליגי
 אהא קמא ומשנו מחוקת מ' טאה
 לפחותה ופקוקה בקש: אין
 טומאה עולה לה בזמן שהטומאה
 תחתיה אינה עולה לתוכה: אף
 לא יורדת ממנה: בזמן שהטומאה
 בתוכה אינה יורדת תחתיה:
 תחתיה טמא: ותוכה וגבה טהור:
 כנגדו עד הרקיע טמא: אבל
 תחתיה טהור: שו' ארון שהיא
 רחבה: האו ארון הוא שן שלט
 שבוטל מן ההר ונחבצו בקבר:
 רחב מלמטה וצר מלמעלה: ופין למעלה: המגע

בת כה: או על גבה: הכל טמא: יד כר"א
 בזמן שהיא אכלי: היתה פחותה (גמ' א' פקוקה)
 ופקוקה בקש: או מחוקת מ' טאה כדברי
 חכמים: טומאה תחתיה: בתוכה: או על
 גבה: טומאה בוקעת ועולה: בוקעת ויורד'
 ר' אליעזר ור' שמעון אומרים אין טומאה
 עולה לה אף לא יורד' ממנה: הית' גבה מן
 הארץ טמא: טומאה תחתיה: התתיה טמא
 בתוכה: או על גבה: כנגדו עד הרקיע
 טמא: שו' ארון שהיא רחבה מלמטה
 וצרה מלמעלה: והמת בתוכה:
 הנוגע

וקטף ליהרמז"ס שכתבתי בשמו במשנה ו' פ"ה (ד"ה
 טהור) דכפוייה א"ר מירוח: אבל זו היא בכלל הקושית
 הראשונה דברים סורקין: דכיון דאיריין בכלי הבא במדה ויש
 לכלי הבאה במדה דין טהור: אמאי לא תחוק: אלא שהראש"ד
 והכ"מ לא העירו אדהכא: ולפי
 מה שפירשתי אני לעי' דמחוללי'
 יצאס לה מדין טורח טהור:
 וכתבתי כמו כן במשנה י"ב דה"כ
 במחוללים: לא קש"א ולא מידו:
 הכל טמא: ועיין מ"ש בשם
 מהר"ם בסוף סרקין
 דמחלק בין כלים לכלים: ואני
 קקשתי עליו סס: כמו שאזכרתי
 כבר לעיל סוף משנה י':
 יד בבמה דברים אמורים בזמן
 שהיא כלי: לשון
 הר"ם לא נקטיה לרבנן משום
 דיגא דהך צבא דלדדו צאינה
 בצובה שזו פחותה ופקוקה:
 (לבוזמן) שהיא כלי: אלא משום
 דפליגי הכא ר"א ור"ש: נקטיה: ועוד משום דווקיה בצובה
 יש חלוק' כדקתני באידך צבא ע"כ: שיהיה כלי עיין כל מה
 שכתבתי בזה במשנה י"ב (ד"ה כיצד) דה"כ דכוחה: רבי אליעזר ור' שמעון אומרים: אין טומאה עולה לה: פ"ה ר"ב לתוכה: וכ"כ
 הר"ם ורש"י לא פירשו טעמיהו: ומכ"ס האריך בזה וסוף דבריו חס"ק דסבירא ליה דכי היכי דאינה בוקעת לתוכה אף
 לת"ק בשלימה: היכא דמוטה על צדדים אע"ג דלא בצובה טמא אע"ג דבוקעת למעלה ממנה ע"ג: ה"כ דלדדו בטומאה תחתיה
 אינה בוקעת לתוכה אע"ג דבוקעת למעלה ממנה ולמטה הימנה: ביושבת על שוליה: להכי אמרי אין טומאה עולה לה דמשמע
 אבל בוקעת למעלה ממנה: וכשהטומאה בתוכה אינה בוקעת תחתיה: אלא יוצאה דרך פיה: הכי ס"ל דגמירי הלכתא בכלים
 הטהורים: ואפי' נפתחו שוליהן אם הטומאה כנגד מה שישאר שלם מן השוליה: או כנגד עובי דופן הכוורת תורת כלי עליה
 עדין לחוק בפני הטומאה: אבל במוטה על צדדים באויר: אין דיון שזה לט"ק בכוחה כמו לחכמים בשלימה: דלט"ק טומאה
 תחתיה בוקעת עד נסר העליון בפחותה ואינה גבוהה מן הארץ טמא: ולחכמים אינה בוקעת בשלימה רק עד דופן התחתון:
 דאפי' ביושבת על שוליה אינה בוקעת ויורד לדדו: כ"ס במוטה על צדדים והא דלא קתני לעיל צמלתא דחכמי: אין טומאה
 עולה לה אף לא יורדת ממנה במוטה על צדדים באויר: כדקתני הכא במלתייהו דר"א ור"ש ביושבת על שוליה באויר י"ל דלא ה"מ
 למתני ה"י: דלישנא דאין טומאה עולה לה כו' משמע אינה עולה לתוכה כשהטומאה תחתיה: אבל בוקעת היא מו' לה למעלה
 הימנ'. וזה היה טעם דאדרב' אינה בוקעת כלל רק עד דופן התחתון: וניחא שהתא דנקט לעיל כנגדו עד התהום טמא ותו
 לא אפי' דפחות' בוקעת עד נסר העליון אלא משום דלחכמים בשלימה (ועיין מ"ש בדבור דלקמן) לא מצי למימר הכי לא
 נקט אלא עד התהום: ומיכו בלאו הכי צריך לומר דלא דק כדפרישית לעיל בצבא שלישי' (משנה ג' ד"ה כנגדו) דהתם ליכא
 טעם אמאי לא נקט עד דופן העליון: אלא לא דק דלא אהא אלא לאשוקי אינה בוקעת על גבה ועוד דאפי' בצבא דמוגפת על
 צדדים באויר צ"ל דלא דק דאמאי לא קתני נמי כנגדו עד דופן התחתון טמא: אלא לא דק כדפרישית עכ"ל: אין טומאה עולה
 לה אצרוייהו קאי בין בפחותה בין בשלימה ומחוקת ארבעים טאה: כדפרישית: מהר"ם: והא דדייק לעיל למכתב דלחכמים
 בשלימה לאו למעוטי פחותה לדדו: אלא משום דבדברי חכמים קתני שלימה: היתה גבוהה כו' לט"ק בפחותה: ולר"א ור"ש
 אף בשלימה מהר"ם: שומאה תחתיה כל תחתיה טמא: ותו לא כיון דיש אהל טמא: ואפי' פחות' (והכא יושבת על שוליה)
 כיון דפקוק' בקש: קש נמי חשיב אהל כמו כורת הקש המביא' הטומאה וחוללת לעיל (ריש) פ"ח וכן העושה מקו' לצל בשבלים:
 מהר"ם: שו' ארון שהיא רחבה: כל מקרא ארון ל' וברובל מש' ארון ל' נקבה וכ"כ מהר"ם: וכך צריך להגיה בל' הר"ם: ול'
 תור' לחוד: ול' חכמי לחוד כמ"ש במ"ב פ"א דחולין (ד"ה בחולות) וכתב עוד מהר"ם ושמא משום דבארון החקוק בשן שלש
 מיירי (כמ"ש הר"ב: ובדבור דלקמן אפרשנו) מש"ה נקט ל' נקבה: דמיירי באבן גדולה הבולטת מן ההר וחקוקה ארון: ואבן
 ל' נקבה: כלומר ארון החקוק באבן שהיא רחבה מלמטה כו' ע"כ: וכן אומר והאבן הואת אשר שמתי מצבה: והאבן גדול' על פי
 הבאר: שניהם בשרש ויאל: על האבן האחת על האבן השנית דבפר' תזוה ווולתם אבל מן הטימה: שבארון ג"כ נמצא בכחוב ל'
 נקיב' וארון אליהם נלקחה שמואל' ד' י"ו וסס הביא הרד"ק מן ד"ה ב' מ' י"א: אשר באה אליהם ארון' ופי' זה שאפשר
 שאין להגיה בדברי הר"ם:

אב ט"ה ע"ב
 סס ט"ז ס"ג

אלה

ח

אלא שבכל מקום שכות' מהר"ם דבריו ולא כתב' ג"ל - הם לקומו' מפרוש הר"ש - גם ל' הר"ש בלשון המקרא ארון לשון נקבה - ע"כ - ומשמע דוקא ל' נקבה וזה אירו - כי רבי' הם

הנוגע בה מלמטן טהור - דמה שכנגד פיו נחשב כארון אכל שכנגד' לא - רחב' מלמעלה וצר מלמטה - או שהיה שזה הנוגע בה - מכל מקום עמא - דבר'ר' אליעזר שהביטוי מבקש הטומאה בכלי - שהטומאה עולה עד הכסוי וחוררת ויורדת על פני כולה - רבי יהושע מטהר

הנוגע בה מלמטן - טהור - ומלמעלן טמא רחבה מלמעלן וצרה מלמטן - רנוגע בה מ"מ טמא - היתה שוה הנוגע בה מ"מ טמא - דבר'ר' אליעזר - יהושע או - מטעם חולמטן טהור - מטעם חולמטן טמא - העשויה במין קמטרא - רנוגע בה מ"מ - טמא - במין גלוסקום - הנוגע בה מכל מקום - טהור - חוץ ממקום פתיחתה - מן חבית

לכן הכוון להגיה בס' הר"ב רבינו שמשון כאשר כתבתי - ואשתמטתינהו לכו הנך קרא - דכלשון נקבה - הגיגע בה מלמטן טהור - לשון הר"ב דמה שכנגד פיו נחשב כארון אכל שכנגד' לא - וכן ל' הר"ש - ו"ל מהר"ם - הנוגע בה מלמטן טמא כנגד פיה טהור - ולפי שהטומאה יוראה דרך פיו - אין עמא אלא כנגד פיו - דלא נחשב ארון אלא

כנגד פיו - אכל שכנגד' לא - וקמטרא אי מיירי במכוסה כדקתני בתוספתא וכדמוכח סיפא דעושה כמין קמטרא - א"כ כמאן דמלי' עומאה דמי' ותא' בוקעת עד הפהו' כנגד כל החלל -

מיהו כיון דאייירי בארון החקוק בשן סלע בולט מן ההר נראה דכל מה שאינו כנגד פיו חשוב הוא כאלו הוא מן ההר ולא מן הארון - פי' ודכוה אמוזיבה שכן בית לעלייה שאינה בוקעת - אלא בחצי שכלפי הטומאה כדאמר'ר' לעיל פ"ו (משנה ד') וכל מה שכנגד פיו חשוב מן הארון ועמא משום גולל ודופק עפי' לא כיון דהטומאה כנגד פיו ואינה בוקעת לחללו שלא כנגד פיו הלכך הנוגע למטה בחללו שלא כנגד פיו טהור ובסיפא דקתני העשו' - כמין קמטרא הנוגע בה מ"מ עמא מיירי שנוגע בחוץ בדפנו' ועמא דאפי' עובי הדפנות מטעם עומאה גולל ודופק - כיון דהכסוי מכסה כל עובי הדפנות - אמרינן דשייכי לארון ולא אמרינן דשייכי להר - עכ"ל - ובדברי הר"ש לא נכתב'ר' כל הנוגע - ובסו' אכתוב דעת הרמב"ם - בזה - רחבה מלמעלן כו' או היתה שזה כו' - דברי ר"א מדברי הר"ב והר"ם שחברו יחדיו אלו עפי' הבבות דרחב' מלמעלן והיתה שזה ומסיימי בזה דבר'ר' ר"א וכן עשה מהר"ם נראה מזה דס"ל דאף רחבה מלמעלה לר"א היא ולא לר"י - ועמא דמסקנרא היא דגרה מלמטן לא עדיפא - מהיתה שזה וקשה לי דאי הכי לא ה"ל לתנא לחלק לשתי בבות - אלא הכי ה"ל רחבה מלמעלן וצרה מלמטן או שהיתה שזה הנוגע בה וכו' - אכל להרמב"ם רישא ד"ה ולא פליגי ר"א ור"י אלא בהיתה שזה - ובפ"ו מהט"מ (הלכה ה') מפרש הכ"מ דס"ל להרמב"ם דמיירי שאין הארון טמא מלמעלה - אלא - דכו לארכו והכניס המת דרך שם - וכוא סתום מעלמו מלמעלה ומלמטה (כו') - ולעולם למעל' עמא מפני שהוא כגולל - וכשהיה רחבה מלמעלה לא מחשיב למטה כארון - וכשהיה צרה למטה מחשיב למטה כארון וכשהיה שוה - מטעם ולמעלה מחשב כארון מטעם ולמעלה לא מחשב כארון - אלא כקרקע עולם לר"י דהלכתא כותיה ע"כ - וכן בתוספתא הביאה הר"ש - לא נזכרו הבבות דרחבה וצרה וקתני פלוגטייהו דר"א ורבי יהושע בנוגע בשוה - רבי יהושע אומר מטעם ולמטן כלומר מסוף - טח הסו' לקרקעית הארון ולמטה ממנה - טהור ומטעם כלומר וכל אותה עתה דהיינו מסוף טעם הסו' לקרקעית הארון ולמעלה שהוא כל העתה הסו' לקרקעית הארון עמא - (וכ"ש למעלה הימנו שהוא לדי הארון) וכיוצא בזה הלשון - עוד לר' יהושע בספ"ב - ובתוספתא דהכא מסיים - שאין מעלין עולת גבוה מן הארץ עשה - וכתב הר"ש במס' זבחים סרק קדשי קדשים (דף נה') דרשינן זבחה אדמה - שהיא מחוברת באדמה - שלא יבנו לא ע"ב כשיין - ולא ע"ג מחילות ואם היה חלל טעם מחתיו חשיב כמלחא אחריטי ולא מחובר וסכול להעלות עליו עולה -

על פני כולה - רבי יהושע מטהר מטעם ולמטה - דאין נחשב כארון אלא עתה הסו' לחלל הארון - הלכך אינה בוקעת מטעם ולמטה - העשויה כמין קמטרא - הוא כלי שנסויו מכסה עובי הדפנות - חרגום לאשר על המלחאה לדי ממנה על קמטרא - הנוגע בה מכל מקום עמא - דכל שכנגד הכסוי עמא - וכסוי מכסה את כלו - כמין גלוסקום הנוגע בה מ"מ טהור - אין כסוי ס"ל - לא כנגד חללו כיתד החשוב בנקב בדומק - מוץ ממקו' פתיחת' - בכסוי שכנגד חללה - עז חבית

הנוגע בה מלמטן - טהור - ומלמעלן טמא רחבה מלמעלן וצרה מלמטן - רנוגע בה מ"מ טמא - היתה שוה הנוגע בה מ"מ טמא - דבר'ר' אליעזר - יהושע או - מטעם חולמטן טהור - מטעם חולמטן טמא - העשויה במין קמטרא - רנוגע בה מ"מ - טמא - במין גלוסקום - הנוגע בה מכל מקום - טהור - חוץ ממקום פתיחתה - מן חבית

העשויה כמין קמטרא כו' - פי' הר"ב היא כלי שנסויו מכסה עובי הדפנות כו' - וכ"ש הר"ש ואפי' רחבה מלמעלן וצרה מלמעלן כיון דהכסוי מכסה כל עובי הדפנות - אמרינן דשייכי לארון ולא אמרינן דשייכי להר - עכ"ל - ובדברי הר"ש לא נכתב'ר' כל הנוגע - ובסו' אכתוב דעת הרמב"ם - בזה - רחבה מלמעלן כו' או היתה שזה כו' - דברי ר"א מדברי הר"ב והר"ם שחברו יחדיו אלו עפי' הבבות דרחב' מלמעלן והיתה שזה ומסיימי בזה דבר'ר' ר"א וכן עשה מהר"ם נראה מזה דס"ל דאף רחבה מלמעלה לר"א היא ולא לר"י - ועמא דמסקנרא היא דגרה מלמטן לא עדיפא - מהיתה שזה וקשה לי דאי הכי לא ה"ל לתנא לחלק לשתי בבות - אלא הכי ה"ל רחבה מלמעלן וצרה מלמטן או שהיתה שזה הנוגע בה וכו' - אכל להרמב"ם רישא ד"ה ולא פליגי ר"א ור"י אלא בהיתה שזה - ובפ"ו מהט"מ (הלכה ה') מפרש הכ"מ דס"ל להרמב"ם דמיירי שאין הארון טמא מלמעלה - אלא - דכו לארכו והכניס המת דרך שם - וכוא סתום מעלמו מלמעלה ומלמטה (כו') - ולעולם למעל' עמא מפני שהוא כגולל - וכשהיה רחבה מלמעלה לא מחשיב למטה כארון - וכשהיה צרה למטה מחשיב למטה כארון וכשהיה שוה - מטעם ולמעלה מחשב כארון מטעם ולמעלה לא מחשב כארון - אלא כקרקע עולם לר"י דהלכתא כותיה ע"כ - וכן בתוספתא הביאה הר"ש - לא נזכרו הבבות דרחבה וצרה וקתני פלוגטייהו דר"א ורבי יהושע בנוגע בשוה - רבי יהושע אומר מטעם ולמטן כלומר מסוף - טח הסו' לקרקעית הארון ולמטה ממנה - טהור ומטעם כלומר וכל אותה עתה דהיינו מסוף טעם הסו' לקרקעית הארון ולמעלה שהוא כל העתה הסו' לקרקעית הארון עמא - (וכ"ש למעלה הימנו שהוא לדי הארון) וכיוצא בזה הלשון - עוד לר' יהושע בספ"ב - ובתוספתא דהכא מסיים - שאין מעלין עולת גבוה מן הארץ עשה - וכתב הר"ש במס' זבחים סרק קדשי קדשים (דף נה') דרשינן זבחה אדמה - שהיא מחוברת באדמה - שלא יבנו לא ע"ב כשיין - ולא ע"ג מחילות ואם היה חלל טעם מחתיו חשיב כמלחא אחריטי ולא מחובר וסכול להעלות עליו עולה -

כמו

מן חבית שהיא יושבת חביות שלהן צרות למעלה וללמטה ולמטה ללד השולי ורחבות באמצען וכמו בן רחב בולט מהן באמצען מבחן: באויר היינו באויר העולם לאפוקי תחת האהל: קורקורותיה כמו קרקעיתה והן השוליים:

כמו תיבה (ופתח) מן הצד שלו הוא קבץ בעצם האבן מקום יכנס תחתיה ובעל זה השער ולזה כנגד פתחה טמא: מן תחת דפנה כו' והחבית טהורה פי' הר"ב היינו מה שצמח החבית כו' דמי דופנה לכורות כו' ולדעת הרמב"ם בכורות שכתבתי

א שם ג' ו' סל' ו' י' נ' כ"א

דמה שכתובה כנגד הטומאה נמי טמא ה"נ דכותה אהל הוא מפרש תחת דפנה תחת עובי דפנה גם לו שיטה אחרת בכולה מתניסין ואין להאריך:

פותרת טפה עיני ש"ס במשנה ז' פ"ב: בכה לדברים אמורי בטהורה פי' הר"ב בחבית שאינה מקבלת טומאה כי היא דהן בפ"ב דכלי' (משנה ג') הטעם שכלי' חבית' של שייטן ומצוה דפונה בשולי המזח א"כ בסתם חבית דלא הוסיף כו' הר"ש: אבל אם הינה טמא כתב הר"ב דאין כלי מניל אפי' על מה שכתבו אלא עם דפנות אהליו כדלעיל פ"ה משנ'

מן חבית שהיא יושבת על שוליה באויר וכזית מן המת נתון תחתיה או בתוכה כנגד קורקורותיה וטמאה בוקע ועולה בוקעת ויורדת והחבית טמאה רוחת דפנה מבחוץ וטמאה בוקעת ועולה בוקע ויורדת והחבית טהורה בתוכה ותחת דפנה אם יש בדפנות פותח טפת הכל טמא וכנגד פיה טהור ואם לאו טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת במה דברים אמורים בטהורה אבל אם הינה טמאה או גבוהה מן הארץ טפת או מכוסה או כפוייה על פיה טמאה תחתיה בתוכה או על גבה הכל טמא:

פרקי

ה' ועיין בפרק דלקמן משנה ו' [בפי' הר"ב] או גבוהה מן הארץ טפה פי' הר"ב ואפי' טמאה על גבה כדפי' (הר"ב) במשנה ז' אך מבוטא נראה שר"ב וכן הר"ש סמכו על מה שפירשו במשנה ג' דמכוסה היינו בכפוייה וכו' וה"ל אף ע"ג דבבבית שהיא טהור ואינה מקבלת טומא' אוירי מ"מ אין לה דין אהל הואיל ואינה באה במדה כמ"ש לעיל [משנה א' ד"ה כל שהוא] וברפ"ו או כפוייה על פיה כתב הר"ב ואין לתמוה דלעיל על מה שכתובה בכלים טהורים וכו' ואף למ"ש בשם הרמב"ם בפ"ה משנה ו' [ד"ה טהור] דאין צריך מירוח היינו היכא דיש לו דין אהל משא"כ הכא שאין דין אהל לחבית זו אפי' שהיא טהורה כדפי' לעיל: הבל טמא כתב הר"ב מטעם חיבורין וכ"כ הר"ש (וסמיהג' שפירש כבר דאין כלי מניל כו' א"כ למאי צריכא לטעמא דבחיבורין ומחר"ם מפרש דחבית עצמה טמאה דכיון דהטומאה עליה למעלה מפייה ואין הפסק כו' וכמ"ש בשם ר' לעיל במשנה ו' והיינו נמי כדכתב הר"ב מידי דהוה אכלים שבתוכה וכ"כ

בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וכל כלי שנגד היות טמאים בין תחתיה בין על גבה בין בתוכה מידי דהוה אכורות דלעיל (משנה ו' ג') היושבת על שוליה אהל שבדדים שלא כנגד היות טהורי: והחבית טמא' לא שפאה החבית עצמה טמאה דהא הכא חבית שאינה מקבלת טומא' עסקין כדמוכח בסו"ט אלא החבית טמאה כלומר אף כלי' שבתוך החבית כנגד הטומא' טמא' משום דסתם חבית פיה רחב כשעור קורקורותיה וכיון שאין הפסק בין אויר טוכה לאויר שעל גבה למעלה חונה לה מחוץ שאינה מצלת חונה לה אין מצלת בתוכה: תחת דופנה

מבחן טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וטמא חוץ לחבית כל שנגד היות: והחבית טהורה היינו מה שכתב החבית אפי' כנגד היות דפונה החבית בולטות באמצע וכשיש בזה תחת הדופן דמי דופנה לכורות שהיא מוטת על דה שמוכ' טהור לפי שיש הפסק בין אויר טוכה שנגד היות לאויר שחונה לה כנגד היות: בתוכה ותחת דופנה כלומר בפני' בחלל דופנה וקרי לה תחת דופנה לפי שדופן הולך וזר ללד פיה ולאפוקי על שולה המכוון כנגד פיה: אם יש בדפנות פותח טפת' שבטן החבית בולט כל כך לחוץ שיש שם צמקו אחד עד כנגד פיה של החבית טפה על טפה ברום טפה: הכל טמא שהאהל מביא את הטומאה בכל החבית חוץ אכנגד פיה שאינה אהל הלכך כנגד פיה טהור: ואם לאו דאין שם טפת טמאה בוקעת ועולה ואין טמא אלא כנגד היות: כד"ה בטהורה חבית שאינה מקבלת טומאה: אבל אם הינה טמאה כגון סתם חבית שנרפסה בכבשן שהיא מקבלת טומאה: או גבוהה מן הארץ טפה או מכוסה או כפוייה ואפי' היא טהורה וטומאה תחתיה או בתוכה או על גבה הכל טמא דאין צמק קבולי טומאה היא ויושבת על שוליה וטומאה תחתיה או בתוכה או על גבה אפי' ש' אין כלי חרס מיטמא מגבו נטמאה כן החבית עצמה מידי דהוה אכלי' שבתוכה מאחר שאינה מוקפת נמיד פתיל דאין כלי מניל אפי' על מה שכתבו לא עם דפנות אהל' צמקו שאין הפסק מאויר תוכו לאויר שחונה לו והוא תחתיה היינו תחת שוליה דלא תני תחת דופנה מבחן ונטמאה החבית עצמה וכיון דחבית עצמה טמאה היא נטמאו כל כלי שבתוכה אפי' שלא כנגד הטומאה דאפי' דקיימא לן דאין אדם וכלי' מיטמאין מאויר כלי חרס הכא כל זמן שהינה תחתיה מיטמאין מטעם חבורי' מאחר דחבית עצמה טמאה וכן גבוהה מן הארץ טפה טהורי חזינן תחתיה כאלו הוא מלא טומאה ואפי' טמאה על גבה והשתא כל הני אין דינם שוה דאם החבית מקבלת טומאה מה שבתוכה אפילו שלא כנגד הטומאה טמא והמהיל על גבה כנגד הטומאה טמא שלא כנגד הטומאה טהור אבל גבוהה מן הארץ טפה או מכוסה או כפוייה על פיה המהיל על גבה אפי' שלא כנגד הטומאה טמא ואין לתמוה כפוייה על פיה וטמאה על גבה תלול על מה שכתובה ככלי' טהורי' המוקפי' נמיד פתיל דשאני הכא דליכא מירוח:

כמו תיבה (ופתח) מן הצד שלו הוא קבץ בעצם האבן מקום יכנס תחתיה ובעל זה השער ולזה כנגד פתחה טמא: מן תחת דפנה כו' והחבית טהורה פי' הר"ב היינו מה שצמח החבית כו' דמי דופנה לכורות כו' ולדעת הרמב"ם בכורות שכתבתי דמה שכתובה כנגד הטומאה נמי טמא ה"נ דכותה אהל הוא מפרש תחת דפנה תחת עובי דפנה גם לו שיטה אחרת בכולה מתניסין ואין להאריך: פותרת טפה עיני ש"ס במשנה ז' פ"ב: בכה לדברים אמורי בטהורה פי' הר"ב בחבית שאינה מקבלת טומאה כי היא דהן בפ"ב דכלי' (משנה ג') הטעם שכלי' חבית' של שייטן ומצוה דפונה בשולי המזח א"כ בסתם חבית דלא הוסיף כו' הר"ש: אבל אם הינה טמא כתב הר"ב דאין כלי מניל אפי' על מה שכתבו אלא עם דפנות אהליו כדלעיל פ"ה משנ'

פרקי

וכ"כ דהוי' בפס"ו מ"ג ומסיק נמי הא עמ' דבחיבורין וקשיא
 מה שהקשה ותו דמתוך כך מסיים) וזו' קל' בחוכ' (שלא)
 כנגד הטומ' שנובע' בה ומסו' דיקרב דלוקרב(וע' ברפס"ו מ"ס
 בדבור על האר' וכו') אבל כלי' שלא כנגד הטומא' שאין נוגעין
 בנפ' של חבי' לא נוגעין בכלי'
 שנובעין בה סהורי' ומכאן אני
 מיישב' הא דאית' פ"ק דפסחי'
 (ד' י"ז ע"א) הקס' רביעי' הכא
 שלישי לאוכל הנוגע באוכל הנוג'
 במת'הו ראשון כמו איכל הנוג'
 במת' ולא יקשה לפירש' דהקס'
 וע"ש בתוס' ד"ה רביעי' ע"כ
 וקשיא לי אמאי אין כלל הכלים
 מקבלי' טומא' מפני שהטומא'
 עומ' מהפסג' עליה' שנגס' לתוך
 פיה וכן לעי' מ"י לא חילק בין כלי'
 לכלים' ואף לא במשכ' י"ג :

א טכח ית'
 ט"ס חיי פ"ו
 ט"ח ט"ח ית'
 ט"ט ט"ט ית'
 כ"ג כ"ג ית'
 כ"ד כ"ד ית'
 כ"ה כ"ה ית'

פ"י ארובה שהיא בתוך הבית ומגולה לאוור' שאין
 עליה גג מלמעל' : כנגד ארובה סהור' כלי'
 המונחי' למט' בארץ כנגד הארוב' ורואי' פני הרקיע סהורי' :
 מלמעלן . על פי הארובה : עירב את הטומא' והכל טמא' :

הבית טמא' והנוקד רגלו ג' כ' טמא' :
 וכנגד הטומא' טמ' סהור' כמס' לכלן
 ולכלן : ב' אין בארוב' פיתה טמא'
 הא קמ"ל דאפי' בשחוק מטמא' :
 לא אמר' טומאה לכבוד : נתן
 את רגלו טהור הנותן דכסתו'
 דמי לגבי' שאין טומא' כנגסת
 לאהל ולא יוגאס ממנו . בשחוק
 מטמא טמא' : אם טומא' קדמ'
 את רגלו טמא' שהריקבעת שנתן
 רגלו האהל על הטומא' : ואם
 רגלו קדמ' את הטומא' סהור' .
 שקוד שבא הטומא' כבר נעש'
 אהל טמא' ובשע' שנגסת בו
 הטומא' אין שם בארובה פותח
 טמא כדו שהלא ממנה הטומא' :
 שפי רגלי' זו על גב זו' של שני
 אכס' ונתן הראשון רגלו על פי
 הארובה ורגל של שני מונח על
 רגלו של ראשון . ואח"כ כנגסת
 טומאה בבית פתח הארוב' ואז"כ
 הסיר הראשון את רגלו ונגאלת
 רגל השני מוקפת על פי הארוב' .
 אע"פ ששני זה האהל על הטומא'
 כשהסיר הראשון את רגלו השני
 טהור מפני שקדמ' רגלו של ראשון
 את הטומא' ואין כלל כר"ש .
 ולא כר"מ : ג' כנגד ארוב' :
 בארוב' שאין בה פיתה טמא'
 וכנגד הטומאה טמא' היינו
 המחיל על הטומא' כדו שהחלק
 שיהיה במקנת הטומא' שיעו' כדו
 לטמא' כהכל . דהיינו כשיהיה
 בצולה שני יתים או יוסר והלכ'
 כר' יוסי : ד' ארובות זו על גב זו
 כגון שיש ארובה בין בית לעליה .
 ויש עיר ארובה א' זרת כנגד העליה
 מכוונת כנגד' . וכלל אחת
 ואחת . פותח טמא' : בין מלמעלן
 בארובה העליונה : בין מלמעלן
 בארובה העליונה : הכל טמא' . אפי' מה
 שנעליה אע"פ שנתן

ויש עיר ארובה א' זרת כנגד העליה מכוונת כנגד' . וכלל אחת ואחת . פותח טמא' : בין מלמעלן בארובה העליונה : בין מלמעלן בארובה העליונה : הכל טמא' . אפי' מה שנעליה אע"פ שנתן

פ"י ארובה שהוא בתוך הבית ויש בה פותח טמא' טומאה בבית .

כנגד ארובה טהור . טומא' . כנגד ארובה
 הבית טהור . הטומאה בין בבית ובין כנגד
 ארובה . נתן את רגלו מלמעלן . עירב את
 הטומא' . מקצת טומא' בבית ומקצת' כנגד
 ארובה . הבית טמא' וכנגד הטומאה טמא' :
ב' אין בארובה פותח טמא' . טומאה בבית
 כנגד ארובה טהור . טומאה כנגד ארובה .
 הבית טהור . וטומאה בבית . נתן את
 רגלו מלמעלן . טהור . הטומאה כנגד
 ארובה . נתן את רגלו מלמעלן . ר"מ מטמא
 וחב"א אם טומאה קדמה את רגלו . טמא .
 ואם רגלו קדמה את הטומאה . טהור . ר"ש
 אומר שני רגלים זו ע"ג זו שקדמו את
 הטומא' משך הראשון את רגלו . ונמצא
 רגלו של שני שם . טהור מפני שקדמ' רגלו
 של ראשון את הטומאה : ג' מקצת טומאה
 בבית ומקצת' כנגד ארובה . הבית טמא' .
 וכנגד הטומאה טמא' . ר"מ . ר' יהודה או'
 הבית טמא' . כנגד הטומאה טהור . ר' יוסי
 או' . אם יש בטומא' כדו שתחלק . ותטמא
 את הבית . ותטמא כנגד הטומאה טמא'
 ואם לאו הבית טמא' כנגד הטומאה טהור :
ד' ארובות זו על גב זו ויש בהן פיתה טמא'
 טומאה בבית . כנגד ארוב' טהור . טומאה
 כנגד ארובות . הבית טהור . הטומאה בין
 בבית בין כנגד ארובות (ס"א) נתן דבר שהוא
 מקבל טומאה . בין מלמעלן בין מלמעלן .
 הכל טמא' .
 ודבר

למיון מה שנתבאר בג' (תשנה ד') מזהה המסכתא . הרמב"ם :
 ב' אין בא' ובה פותח טמא' . כתב הר"ב בה קמ"ל . דא"ש'
 בשחוק מטמא לא אצרי' בטומאה לכדו דהכי גמירי לסו'
 גמ' פ"ק דסוכה דף י"ח והכ"מ ברפ"ו מהט"מ כתב שמלאך כך
 ואשתמטתיה דגמ' ע"ז הוא : נתן את רגלו מלמעלן טהור .
 עיין בסו"ב משנה ד' : ג' ר"י אומר אם יש בו' ומטמא כנגד הטומא' טמא' . הלכתי אהלכתי : והטמא כנגד הטומאה . כנגד הטומאה טמא'
 כן הוא בנוסחא מהר"ם ז"ל : ד' הכל טמא' פי' הר"ב

אחינו

רל"ג

שנתן בתחומה ולא בעליונה דכיון דדבר המקבל טומאה הוא ואין חוץ בפני הטומאה שבית רואין אותו כאלו הוא נתון בפני הארובה העליונה ועירב את הטומאה ממנו ולמטן טמא דנעשה אהל סתום וכל מה שבקובו טמא ממנו ולמעלן טהור דחוץ בפני הטומאה ה אין טמא לא התחתון דכיון דטומאה צבית שלא כנגד ארובה אין טמא יוצאה בפחות מטפח וטהורה העליה אע"פ שארובה של עליה סתומה הכל טמא דכיון דטומא כנגד ארובות ודבר טמא אינו חוץ רואין אותו כאלו הוא נתון בפני הארובה העליונה ו ארובה שהיא רואה את האויר וקדרה נמוכה תחתיה בדרך כנגד הארובה ואינה רחבה כל כך שאם תעלה כנגד הארובה שיהיו סתומות נוגעות בארובות אלא יוצאות ונכנסת בריוח טומאה בוקעת ועולה והבית טהור וכל המאחיל עליה שלא כנגד הטומאה טהור אבל כנגד הטומאה טמא דאע"ג דאין כלי חרס מטמא מגבו הכא דטומא בוקעת תוכה נמי טמא אע"ג דטומאה תחתיה וכל מה שבקדרה טמא ואפי' שלא כנגד הטומאה

אפי' מה שבעליונה אע"פ שנתן בתחומה כו' רואין אותו כאלו הוא נתון בפני הארובה העליונה ועירב את הטומאה אבל הר"ש כתב על זה וז"ל ומיחו לא יתכן כלל לפרש כן דאטו מי עדיף משאם היטה טומאה בעליונה ענמה כנגד ארובה וגראה לפרש דהכל טמא היינו

נ"ט
כ"ט
כ"ט
כ"ט

בין מה שתחת המאחיל בין מה שלמעלה כנגד ארובה א"כ בין מלמעלן בין מלמטן לא שנתן בזה או בזה אלא שנתן בשתיים ולכך אע"פ שטומאה צבית גם העליונה טמאה דאין דבר טמא חוץ וזכרי נסתמה הארובה העליונה ומערכת את הטומאה ע"כ והכ"מ [פי' ומהכ"מ הלכה ג'] כתב הכל טמא שאין כלי טמא חוץ ע"פ מה שכתבתי בריש' הדם וכלים שנעשו אהל על הטומאה שאם היו כלים על גבן אפי' שלא כנגד הטומאה טמאים ע"כ וזה כדברי הר"ש הראשונים דכל שנגד הארובה דוקא ולא שעל התקרה כלל וכלל * שהאדם וכלים מביאין כשמהלכים ואין חוצצין אבל הבית חוץ ודבר שאינו מקב טומאה ממנו ולמטן טמא כו' הכא לא קתני בין מלמעלן בין מלמטן

ודבר שאינו מקבל טומאה ממנו ולמטן טמא ממנו ולמעלן טהור: **ה"ק** אין בארובות פורת טפח טומאה בבית כנגד ארובות (גמ' הבית) טהור טומאה כנגד ארובות הבית טהור הטומאה בבית נתן בין דבר שהוא מקבל טומאה בין דבר שאינו מקבל טומא בין מלמעלן בין מלמטן אין טמא אלא התחתון הטומאה כנגד ארובות נתן דבר שהו' מקב' טומא בין מלמעלן בין מלמטן הכל טמא ודבר שאינו מקבל טומאה בין מלמעלן בין מלמטן אין טמא אלא תחתון: **ו'** ארובה שהיא ברנוך הבית וקדרה נתונה תחתיה שאם תעלה אין שפתותיה נוגעות בארובה טומאה תחתיה בתוכה או על גבה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית

תחתיה

תחתיה

כדקתני בסיפא גבי אין בארובה טפח וקתני נמי ממנו ולמטה טמא כו' ובסיפא קתני אין טמא אלא תחתון וז"ע אמאי שני בלי שניא וז"ל דלא ה"ת למתני בין מלמעלן בין מלמטן שיש בהשמעות זה הלשון נמי שנתן למעלן ולמטן וא"כ היכי לכתבי עלה ממנו ולמטה טמא ולא ידעינן אי ממנו ולמטה של תחתון קאמר אי ממנו ולמטן של העליון אבל השתא דקתני ודבר שאינו מקבל טומאה סתמא יריחא דמשמע אם נתן באחד מאותן שני מקומות שטינו ברישא דבר שאינו מקבל טומאה ובארובה שנייה לא נתן כלום ממנו ולמטן טמא וכו' אם נתן בארובה התחתונה ממנו ולמטן טמא וכו' ואם בעליונה ולא בתחתונה ממנו ולמטן טמא ואם תחתיה לתי בסיפא נתן דבר שאינו מקבל טומאה ממנו ולמטן טמא וכו' כמו ברישא וז"ל דזו אינו דאסילו נתן בעליון דבר שאינו מקבל טומא ולא נתן בתחתון כלום אין טמא אלא תחתון דכיון דאין בארוב פורת טפח אפי' טמא כנגד ארוב' די לנו בזה שדבר שאינו מקבל טומא שלמעל בארוב' העליון מערב את הטומא בכל הבית התחתון במקום שהטומא מונח שם אבל לא חזינן ליה כאלו הטומאה נמי בעליונה אבל דבר המקבל טומאה נמי בעליונה אבל דבר המקבל טומאה נמי בעליונה כגון נתן רגל חזינן כאלו הטומאה נמי בעליונה דדבר דבכל ענין אין טמא אלא תחתון בין שנתן למעלן ולמטן בין שנתן למטן ולא למעלן דכל זה ישנו בלשון בין למעלן בין למטן אין טמא אלא תחתון אבל ברישא לא ה"ת למתני הכי כדברי רישית מהר"ם: ה' הר"ב טמא וכו' דמטמא בנתן רגלו למעלה כדתן לעיל הר"ש ואינו מוכרח דאכשר לומר דהכא מייירי בשקדמה הטומאה ולישנא דמתניתין נמי הכי משמע הטומאה כנגד ארובות נתן וכו' דמשמע שהטומאה כבר היא שם קודם שנתן כו': ו טומאה בוקעת ועולה כתב הר"ב תוכה נמי טמא אע"ג דטומא תחתיה וכל מה שבקדרה טמא ואפי' שלא כנגד הטומאה כדפי' הר"ב בס"פ דלעיל גבי הבית שהיא יושבת על שוליה כו' דמטמא מטעם חיבורין כ"כ הר"ש וזעוין מה שהקשתי לעיל שם ומסיים הר"ש והא דקתני בוקעת ועולה דמשמע כנגד הטומאה טמא שלא כנגד הטומאה עהור היינו דוקא במה שהוץ לקדירה ע"כ: בוקעת ויורדת לא יורדת עד ההיום כטומאה רגולה שהרי זו אינה רגולה שהרי היא בתוך הקדירה או על גבה אלא בוקעת את הקדירה ומטמא כלים שתחתיה בינה ובין הארץ מטני שהיא כלי טמא ואין כלי טמא חוץ מ"מ כיון שאין ע"ג טפח על טפח שהרי פתוחה לאויר אינו מביא את הטומאה לחדרין אבל מטמא מה שתחתיו

עד הארץ לשון הראב"ד בפ"ו מהמ"מ [הלכה ה'] וכתב
 הכ"מ וא"ת תיבא כשהיא בתוכה או על גבה אבל כשהטומאה
 תחתיה הרי היא רצופה ולמה לא תרר עד היום ודוחק
 לומר ללמדני קמני ואפשר דכיון דקיימא לן דאין כלי טמא
 מוצץ אע"פ שהטומאה תחתיה

א"ת
 כ"ע הלכה

תחתיה והבית טמא תוכה וגבה
 טהור בתוכה או על גבה הכל טמא
 היתה נתונה בצד האסקופה שאם
 תעלה היא נוגעת במשקוף פותח טמא
 טומאה תחתיה בתוכה או על גבה
 טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורד
 היתה גבוהה מן הארץ טמא טומאה
 תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא
 תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה
 הכל טמא שאם תעלה אינה נוגעת
 בשקוף פותח טמא או מודבקת בשקוף
 טומאה תחתיה אין טמא אלא תחתיה
 פרק יא הבית שנסדק טומאה בתוין
 בלים שבפנים טהורין
 טומאה בפנים בלים שבחוץ בית טמא
 אומרים עד שיהא בסדק ארבעה טפחים
 בית

ה"ל כאלו היא מגולה ע"כ
 תוכה וגבה טהור לשון הר"ב
 שהקדרה חולצת בפני
 הטומאה ומצלת עם דפנות
 אהלים וכ"כ הר"ם לשיטתו
 אזלי שמפרשין במשנה פ"ה
 דמצילין עם דפנות אהלים היינו
 כשמנוחיים ביהל וכבר כתבתי
 שם [ד"ה מפני] שהוא דוחק גם
 הר"ם נתלבט בלאן בפירושו על
 הסוספתא עיין במשנה דלקמן
 ותו קי"ל ליכא דהתם לא
 אמרינן אלא בכלים הטהורים
 אבל הכא הא מיירי בכלי המקבל
 טומאה ומצאתי למר"ם שכתב
 וז"ל דגב כלי חרס שאינו מקבל
 טומאה אמיל עם דפנות אהלים
 וארובה שבאמצע הבית מקרי
 דפנות אהלים כדמשמע לעיל
 פ"ה ע"כ והרמב"ם גורם
 בסיפא נמי הכל טהור ודברי
 בללים שאין במינם קבלת טומאה
 לטכרי כדמתן ברפ"ו וכבר השיגו הראב"ד שם
 הניחו צ"ע והקשה ג"כ [לשיטת הראב"ד] אדהכא אמאי
 גבה וטובה טהור ולא זכר לדברי הר"ם והר"ב
 דאפשר דשאינו כהא שיהל הכלי וההל הבית כחד חשיבי
 הלכך לא מפלגינן ביניהם וכיון שאהל דתחת הכלי מעוטא
 לא הוי טפילה לאהל הבית דהיינו כמוהו ע"כ ומ"מ
 אמתנין דלקמן מיייתי לה ללשון הר"ם דמצלת עם דפנות
 אהלים ז' תורה וגבה טהור פי' הר"ב דנצולת עם דפנות
 אהלים וכן הוא בתוספתא והביאה הר"ם וגם בכאן יש לדקדק דלא דמי לדפנות אהלים דמשנה ו' דפ"ה [וברמב"ם]
 בנ"י מצאתי תוכה וגבה טהור דמצלת עם דפנות אהלים כדתנן לעיל בכ"מ שהיא ע"ג יתדות מבחון שמצלת כשאינה
 מופלגת מן הכותלים טפח ע"כ ותמיהני דהתם מפרש שפי' הכלי סמוך ודבוק לכותל האהל וכבר כתבתי לעיל בזה על הכ"מ
 [ד"ה קורה] אי מודבקת לשון הר"ב שאין הקדרה תחת המשקוף כלל אלא למעלה דבוק בו ולשון הר"ם או מודבקות
 שאין הקדרה למטה אלא למעלה דבוק בצד המשקוף ואין מקום דביקתה טפח ע"כ וזה דבר זר והרמב"ם בפירושו
 שהעתיק הכ"מ וכן מצאתי בנ"י מפרש שהקדרה לא תהי' כנגד מתחת המשקוף שאם היה מעלה אותה ידבק צדה שלד
 המשקוף מבחון ע"כ אבל לפי זה קשה דהוה זו ואז"ל וז"ע ומיהו אף לפירוש הר"ם יש להקשות דלמאי כ"מ קמני כלל
 או מודבקת לשקוף ואינה פותח טפח דמאיכתי תיתי דתהי' עדיפא מכשתעלה ואין בה פותח טפח וראיתי למר"ם שכתב
 וז"ל או מודבקת לשקוף סימנה לי דזו ואז"ל זו קמני כיון דתתן ואינה נוגעת עם וף פותח טפח כ"ס מודבקת בעלמא שאין
 ממנה תחת השוף כלום ע"כ נראה מזה שבדברי הר"ם שהיה לפסוק לא היה כתוב ואין מקום דביקת טפח ומ"מ קי"ל
 מה שהקשתי אני אבל בפירושו של מר"ם חשיב ג"כ שכתב וי"ל סד"א ה"מ כשיש ממנה תחת המשקוף ואין ממנה פותח
 טפח תחת המשקוף אינה מביאה הטומאה לבית האהל עראי לאהל קבע אבל היכא שאם תעלה מודבקת לשקוף ונראה כמוסי'
 עליו וסד"א הוי כמו מחובר לשקוף והכל אהל אחד ומביאה הטומאה לבית קמ"ל דלא ע"כ ומלשון שאם תעלה משמע שפרש
 כפירוש הרמב"ם

פרק יא הבית שנסדק גב הבית שנחלק על פני כולו
 לשני חלקים: טומאה בחוץ ללד
 החיון שבו הפתח: כלים שבפנים טהורים שאין דרך
 טומאה ליכנס אלא לצאת וצ

תחתיה והבית טמא תוכה וגבה
 טהור בתוכה או על גבה הכל טמא
 היתה נתונה בצד האסקופה שאם
 תעלה היא נוגעת במשקוף פותח טמא
 טומאה תחתיה בתוכה או על גבה
 טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורד
 היתה גבוהה מן הארץ טמא טומאה
 תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא
 תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה
 הכל טמא שאם תעלה אינה נוגעת
 בשקוף פותח טמא או מודבקת בשקוף
 טומאה תחתיה אין טמא אלא תחתיה
 פרק יא הבית שנסדק טומאה בתוין
 בלים שבפנים טהורין
 טומאה בפנים בלים שבחוץ בית טמא
 אומרים עד שיהא בסדק ארבעה טפחים
 בית

פרק יא בלים שבפנים טהורים עיין במשנה דלקמן בדבור שהחיל נתן את רגליו וכו':

ר"ל

ב"ה אומרים כל שהוא • בתוספתא מפרש כל שהוא דב"ה •
ובלבד שיהא כחוט המשקולת והלכה כב"ה • ב אכסדרה
שנסדקה • תקרת האכסדרה שחלקה לשנים • כלים שבבד
השני טהורים • שאויר הסדק מפסיק וגורם שאין הטומאה

בית הלל אומרים כל שהוא • כתב הר"ב בתוספתא מפרש בו
ובלבד שיהא כרוט המשקולת כתב מהר"ם נרי"ך לומר
דאין יכול לקבל מעוזה בינויות דאי יכול לקבל • אפי' סככות
ופרעות שיכולין לקבל מעוזה בינויות לרבנן דר"מ מביאין
הטומאה מזו לזו לעיל פ"ח • או

הטומאה • לפי שנסתם האויר • עירב את
בארץ • ברצפת האכסדר • כנגד
הסדק שבתקרה • ג סגום • בגד
צמר עב מאל • וכופת קורה עבה
אע"פ שגובה עוביו יותר מעפח
אינו מביאין את הטומאה • אם
נתמן בארץ כנגד הסדק שבתקרה
האכסדר • אלא א"כ יש תחתיו
חלל טפח • קפולין • כמו עליית
מקופלת בגדים הרבה מקופלים
זו על זו • עד שתהיה העלוונה
גבוהה מן הארץ טפח • ואע"פ
שהבגדים נחומים תחתיה •
העלוונה מביאה את הטומאה
הואיל וגבוהה מן הארץ טפחה • היה
אדם נתון סביב בארץ כנגד הסדק
חלול חלל הגוף כחשב חללי אע"פ
שבני מעיו לתוכו • ד והאחיל
על קוברי המת • היונו שהאחיל
על המת • ב"ש אומרים אינו מביא
את הטומאה • ב"ש לעמיתו
דחלל גופו לא חשיב חלל הלכך
אין מביא את הטומאה לבית • וב"ה
לעמיתו דחשבי ליה חלל הלכך
אע"פ שגופו דבוק בחלון • כל
עליון שבו מביא את הטומאה
לבית דהא איכא חלל גופו דהוי
טפח • ומודים ב"ש באלדס לבוש
ה היה מוטל על האסקופה •
מקלתו בדרך הבית ומקלתו חוץ
לבית • אין מביא את הטומאה
דאין כאן חלל • והאחילו עליו טהורי • על מקצת גופו שבחוץ •
ב"ש מעהרין דאין באה תחתיו טומא שבבי דאין כאן חלל • וב"ה
מעמאין • דסברי אדם חלל הוא ובאה תחתיו טומאה ואותן
שהאחילו עליו בחוץ נעמאו • ז ומת הכלב • דאלו חי אפי' כולו
בבית טהור • דטומאה בלועה בבועי חיים אינה מטמאה •
ומוטל על האסקופה • ונזארו לפניו • אם יש צוארו פוסח
טפח • רוחב הצואר טפח ומעריין אותו ע"י חוט המקיף את
הצואר דכל שיש ברחבו טפח

ב"ה אומרים • כל שהוא • ר' יוסי אומ' משום
ב"ה פותח טפח • ב אכסדרה שנכרקה
טומא' בצד זה • כלים שבצד השני טהורים
נתן את רגלו או קנה מלמעלה • עירב את
הטומאה נתן את הקנה בארץ • אינו מביא
את הטומאה עד שיהיה גבוה מן הארץ
פותח טפח • ג סגום עבה וכופת עבה •
אינו מביאין את הטומאה עד שיהיו גבוהים
מן הארץ פותח טפח • קפולין • על גבי זו •
אינו מביאין את הטומאה עד שתהא העלוונה
גבוהה מן הארץ פותח טפח • היה אדם נתון
שם בש"א אינו מביא את הטומאה • וב"ה
אומרים • אדם חלל הוא והצד העליון מביא
את הטומאה • ד היה נמ' משקוף כדל' משקוף
בעד החלון והאחיל על קוברי המת • ב"ש
אומרים אינו מביא את הטומאה • וב"ה
מביא את הטומאה ומודי' שאם היה לבוש
בכליו או שהיו שנים זה על גבי זה • שהם
מביאין את הטומאה • ה היה מוטל על
האסקופה • והאחילו עליו קוברי המת • ב"ש
אומרים אינו מביא את הטומאה • וב"ה
מביא את הטומאה • ו האחילו עליו טהורין • ב"ש מטרהרין • וב"ה
מטמאין • ז • כלב שאכל בשר המת ומת
הכלב ימוטל על האסקופה • ר"מ אומר אם
יש בצוארו פותח טפח • מביא

שמה התוספתא אחיא כר"מ •
דבעי שיכולין לקבל מעוזה רבה
ע"כ • והרמב"ם בפ"ו מהט"מ
(הלכה ו) פסק לתוספתא •
ב אכסדרה שנסדקה כו' פי'
כל אכסדרה
היא פרצה מרוח רביעית
וסתומה משלשה רוחות ונסדקה
התקרה מרוח הפרוץ עד הכותל
הפנימי מעבר לעבר השני הכ"מ
פי' מהט"מ (הלכה ז) • ומהר"ם
כתב ז"ל הכא לא סליגי משום
דהיא פתומה מג' צדדין או מב'
צדדין ואין דרך טומא' להכניסה •
אלא להוציאה דרך פתח הסמוך
לה ע"כ • ועיין (בפי' הר"ב)
במשנה י"ב קדסוכה • נתן את
רגלו כו' נראה דקאי נמי אחיבה
שנסדק דמאי שאל • עד שיהיה
גבוה מן הארץ טפח • דאי גבוה
טפח • אמרינן גוד אסיק הקנה
בסדק ועירב הטומאה והכל
עמא • אלל השתא דאין גבוה
טפח ה"ל טומאה רבונה מהר"ם •
ג סגום עבה וכו' שנויה עוד
צרפטי' • וע"ש הסגום
צערני כתב הר"ב צמשנה ו' פ"ז
דמקואות • קפולין פי' הר"ב
כמו עליית מקופנת' דפרק חבית
דף קמ"ו • ב"ש אומרים אינו
מביא הטומאה • עיין צמשנה

א מיי' פיו פס'
טומאת הל' •
בב סס הל' •
ר עדיות פ"ד
מ"ב
ה מיי' סס
וה סס פ"ג
ה"ב
ט סולין קפי

לקמן גד"ה ומודים וכו' • ד היה משקיף צעד החלון • כן
הוא בס"א • וכן הוגה בנוסחת מהר"ם • ופי' היה אדם מביט
מן החלון למטה • ומודים פי' הר"ב צ"ש כו' • ואשכחן כה"ב
וכמ"ש ברפ"ג דפיה • ה בית שמאי אומרים אינו מביא את
הטומאה • לשון מהר"ם דלא אמרי' כיון דטומאה על גביו •
אינו מפסיק בין הטומאה ובאה טומאה תחתיו כדאמרינן רפ"ו
דאדם וכלים אין נעשים אהליו לטהר • וכיון דבאה טומאה
תחתיו יביא הטומאה לבית דהא ודאי אינו מביא ע"כ • וכלומר
משום דס"ל דחלל גופו לא חשוב חלל • ב"ה אומרים מביא
את הטומאה • דכיון שמאחילה טומאה עליו הרי זה רמאהיל עליה ומביא את הטומאה הרמב"ם פי"ח מהט"מ (הלכה ב) ועיין
מ"ש ברפ"ג • ז ומת הכלב • כתב הר"ב דאלו חי כו' דטומאה בלועה בב"ח אינו מטמאה כדמתן בסוף מקואות וע"ש •
ר"מ אומר אם יש צוארו פוסח טפח עפ"ה כו' • פי' הר"ב דלד' העליון שבו מאחיל כו' ואע"ג דאין לה

אהל שחללו טעם (ללא דמי לאדם דמתני' ג' דהתם הכני מעים
 אינם גוף אחד עם הבנין) סבר ר"מ דמתמיד הואיל ויש בו טעם
 עכ"ל רש"י (דחולין דף קכ"ו) והקום כתבו ר"מ לטעמיה דאית
 ליה חוקקים להשלים בפ"ק דשבת (דף ו') גבי זרק וגם בחור

כל שהוא : רבי יוסי אומר

וראין את הטומאה : פי"ה"ב
 בודקים בגופו של כלב כו'
 דטומאה טמונה בוקעת ועולה
 בו וכן פי הרמב"ם : ומלאן ראייה
 למה שכתבתי בספ"ד דהרמב"ם
 ל"ג בגמ' דחולין דף קכ"ו דתני
 עלה ר' יוסי מטור : ודרבי יוסי
 פליג בתרתי : ס"ל יכול הוא
 להוסיף לחזאין וטומאה טמונה
 אינה בוקעת : ורמינן אמתני'
 דהכל דמשמע דס"ל טומאה
 טמונה בוקעת : ומשני רבא דר'
 איש בצוארו פותח טעם פליג :
 וקא"ל ר"י לר"מ דקאמר כיוש
 בצוארו פותח טעם מביא את
 הטומאה אכן בחר חללא אזלינן
 שחלל הצואר צריך שיהיה פותח
 טעם : והא דקאמר מכנגד

המשקוף כו' מלמא אחריתי היא : דלר"מ על האסקופה כולה
 הבית טמא : ואע"פ שאין פיו מן השקוף ולפנים דקחטיב כל
 האסקופה כלפנים : והאסקופה רחבה [היא] והשקוף
 מחותך בו שהדלת נוקף ושוקף בו כשסוגרים אותו (בגמרא
 דמיתית ליה למתניתין גרסינן שקוף וכן גרסא בספ"ב ע"ש)
 ומהוא שקוף ולפנים הוא כלפנים : מכנגד השקוף ולחון
 הבית טהור : הא קמין דא"ל לומר דהרמב"ם גורס כל זה : וכן
 ממילי דפסק כר"י : והרי ק"ל בכל מקום דטומאה טמונה
 בוקעת וכן ל"ל לפי הר"ב דהכל מדלא פי כמסקנא דגמ' :
 ומיהו הרמב"ם בחבורו פ"ד מהט"מ (הלכה ב') : לא הוה
 לדברי ר"י כלל : ועיין לקמן ספ"ב (ד"ה מודבקה) שאכתוב
 עוד מזה : רבי אליעזר אומר פיו לפנים הבית טהור : פי'
 הר"ב אש טומאה מבחוץ : וכן פי הר"ש וכי היכי שלא להפליג
 במחלוקת כתבו כן דאי טומא' בפני מודה לר"י : וכן למסקנת
 הגמ' שכתבתי דר"י איש בצוארו פותח טעם קאי : והאמר
 דצריך שיהא בחלל טעם : כתבו הקוס' דר"ה לאו אכלב דר'
 יוסי קאי דר' יוסי בכלב שיש בצוארו חלל פותח טעם איירי :
 ור"ה (איירי) שאין בחלל פותח טעם : מדקאמר פיו לפנים
 הבית טהור אלמא בפתח כלבים איירי : שאין בצוארם פותח
 טעם : כמ"ד תשעה בתעיון ג' ימים מעל"ע עיין במשנה ה'
 פ"ט דפרה ועוד עיין במשנה ג' פרק ד' דזבים : וברגים כדי שפסול לאור ושרף עיין (מ"ט) במשנה ב' פ"ק דבכורות :
 ת החדות פי' הר"ב כמו הדות (אלא בלשון משנה דסדר טהרות כולן כתובין הדות : הר"ש וי"ט הר"ב) והוא בבנין עיין
 מ"ט בזה במשנה ב' פ"ד דב"ב : והפרת שלה יוצא ומכסה פי' הדות הרמב"ם ספ"א מהט"מ :
 ובפישה עליו : לשון הרמב"ם כאש' כפה כפישה וכו' וט"יין במשנה ו' פ"ה : החדות טהור : כלומר כל מה שבחדות
 וכ"כ הר"ב במשנה ו' פ"ה ו"ל הרמב"ם (בחיבורו סס) הרי זה מציל על כל מה שבחדות :
 והמגורה טמאה כתב הר"ב וא"ת כיון דמטרה טמאה היאך הדות טהור

יש בהקפו ג' טפחים : מביא את הטומאה : דלד העליון שבו
 מאהיל על הטומאה וממשיך את הטומאה לבית : ואם לאו דאינו
 פותח טעם אינו מביא את הטומאה דלענין הכהן טומאה בעינן
 פותח טעם : ר' יוסי אומר רואים את הטומאה : בודקים בגופו
 של כלב את מקום הטומאה : אם

היה מן המשקוף ולפנים הבית
 טמא אע"פ שאין בצוארו רוחב
 טעם דטומא' טמונה בוקע' ועולה
 ונמצא שהבי' האהיל על הטומא' :
 והלכה כרבי יוסי : פיו לפנים :
 ונקב זנבו מבחוץ : הבית טהור :
 אם טומאה מבחוץ : דמשום
 המשכה לא מטמאין ליה : שאין
 דרך מאכל ללאת דרך פיו אלא
 דרך נקב בית הרעי : פיו לחון :
 וזוליו לפנים : הבית טמא שהרי
 דרך פתח קטן זה היה סופה
 ללאת : בין כך ובין כך בין פיו
 לפנים בין פיו לחון : בין טומאה
 מכנגד המשקוף ולפנים : בין
 טומאה לחון בין יש בצוארו טעם
 בין אין בצוארו טעם : בכל ענין
 הבית טמא : דטומאה יוצאה בין

מביא את הטומאה : ואם לאו אינו מבי' את
 הטומאה ר' יוסי אומר "רואין את הטומאה
 מכנגד המשקוף ולפנים הבית טמא : מכנגד
 המשקוף ולחוץ הבית טהור ר"א אומר :
 פיו לפנים הבית טהור פיו לחון הבית טמא
 שהטומאה יוצאת דרך שוליו : ר' יהודה בן
 בתירא אומר בין כך ובין כך הבית טמא :
 כמה תשהה במעו' ג' ימים מעת לעת :
 בעופות ובדגים כדי שתפול לאור ותשרף :
 דברי ר' ש"ר יהודה בן בתירא אומ' בעופות
 ובדגים מעת לעת : הן החדות שבבית :
 ומגורה בתוכו והפרח שלה יוצא וכפישה
 נתונה עליו : שאם תנמל המגורה וכפישה
 עומדת ע"פ החדות : כ"ש אומרים החדות
 טהור ומגורה טמאה בית

דרך כניסתה : בין דרך יציאתה : כמה תשהה : בשר המת :
 במעיו : של כלב קודם שימות הכלב ושוב לא יטמא מפני
 שיהיה חשוב כמטעם : שלשה ימים מעת לעת : משעה שאכלה
 כדאמרינן (שבת דף קנ"ה) גלוי וידוע לפני הקב"ה
 שזונותיו של כלב מועטין לפיכך משה אכילתו בחוד מעיו
 שלשה ימים : בעופות ובדגים : אם אכלו בשר המת כדי
 שתפול לאור ותשרף : רבי יהודה בן בתירא אומר וכו' והלכה
 כרבי יהודה בן בתירא : הן החדות : כמו הדות והיינו בור
 והיינו דות אלא שבור בחפירה - ודוק בבנין : ומגורה
 בתוכו : בחוד החדות : והפירח של מטרה יוצא וכפישה נתונה
 עליו גרסינן : כלומר על הפרח : ופרח הוא הרחב שבראש
 המגורה שהגר יושב עליו : וכפישה : סל גדול שכובשים בו
 הויתים לכמרון : על פי החדות : שאינה נופלת לתוכו : טהור :
 דג"ל עם דופי האהל : כדאמרינן לעיל בפ"ה (משנה ו') :
 והמגורה טמאה מפני הפרח היוצא מן הדות : ואין הכפישה
 מצלת עליו : ואם תאמר כיון דמטרה טמאה היאך הדות
 טהור והלא היא מטמאה כמה עצמו דחרב הרי הוא כחלל :
 י"ל דמייירי כגון דליכא מת בבית אלא חרב שנגע במת : ועל
 ידו טמא הבית והמטרה : וקיימא

פ"ט דפרה ועוד עיין במשנה ג' פרק ד' דזבים : וברגים כדי שפסול לאור ושרף עיין (מ"ט) במשנה ב' פ"ק דבכורות :
 ת החדות פי' הר"ב כמו הדות (אלא בלשון משנה דסדר טהרות כולן כתובין הדות : הר"ש וי"ט הר"ב) והוא בבנין עיין
 מ"ט בזה במשנה ב' פ"ד דב"ב : והפרח שלה יוצא ומכסה פי' הדות הרמב"ם ספ"א מהט"מ :
 ובפישה עליו : לשון הרמב"ם כאש' כפה כפישה וכו' וט"יין במשנה ו' פ"ה : החדות טהור : כלומר כל מה שבחדות
 וכ"כ הר"ב במשנה ו' פ"ה ו"ל הרמב"ם (בחיבורו סס) הרי זה מציל על כל מה שבחדות :
 והמגורה טמאה כתב הר"ב וא"ת כיון דמטרה טמאה היאך הדות טהור

וקיימא לן דאין כלי עושה כלי אחר ביוצא בו כדפרישן בפ"ק :
אף המנורה טהורה : דבר דוה אולין ולא בחר פתח והיא
בתוך הדות קיימא ונולדת עם הדות הכל עמא בין הדות בין
המנורה כיון דאם תנטל מנורה כפיסה נופלת לתוך הדות : ט

טומאה שם בתוך הדות : אע"פ
שהכפיסה על גביו : הבית טמא
דאין צמיד פתיל לעומאה טומא'
בבית : השתא מייירי דדות פתוח
שאין עליו כפיסה : טהור : הכלי
כיון שיט במקומן טפח על טפח
ברוס טפח : דלולין סם כביב
שהוא קמור תחת הבית : דתנן
לעיל בפ"ג (משנה ו') טומאה
בבית מה שנתוכו טהור : רחבים
משל בית : כגון שחלל דות
מרחיב והולך תחת כותל הבית
וכותל הדות כגון מחוץ לכותל
הבית והכלים שם : בין כך ובין
כך : דאפי' דאין במקומן טע"ט
ברוס טפח טהורין :

פרק יב נסר שהוא נתון
ע"פ תנור
חדש : שלא הוסק דלא מקבל טומאה ובתנור העומד בחדר או
בגינה איירי : בפתח טפח : שנסר רחב ויוצא חוץ לתנור
טפח כביב מכל דדיו : שעל גביו : שעל גבי הנסר :
טהורים : דכיון שהתנור טהור נכלים הכלים וכן אם טומאה
על גבי הנסר וכלים תחת הנסר : ובישן : כגון שהוסק התנור
דמקבל טומאה :

והלא היא מטמאה כמה כו' : כ"כ הר"ש לא שהיא כתב על פי
התוספתא דבשל מהכות היא ומשום כך הקשה והר"ב לא פירש
דבשל מתכות ואפי"ה קשיא ליה דלשיטתו אויל כמ"ש ברם"ק
דלאו דוקא של מתכות דה"ה לכל הכלים : ועיין מ"ש ברסיו

ד"ה וטימא (כו) ומ"ש הר"ב דו"ל
דמייירי כגון דליכא מת בבית וכו'
כ"כ הר"ש וכתב מהר"ם וו"ל
ודוחק כ"ל זה אלא כ"ל דמייירי
במנורה של חוליות : דאין כל
הפרקים שלה חבור מן התור לא
מדרכן גזור הלכך ע"י הפרח
שחוף לדמות לא מטמא מנורה
שבחדות בזהל : ולפי זה נישא
טעמא דכ"ה אמאי המנורה טהור
אמאי לא לייחסי לה הפרח עומאה
דיש יד להכניס ולהוציא ולדבריו
ניחא כיון דשל פרקים היא :
לא גזור בכ"ה ג כשהוא בחדות
עכ"ל : ומיחו להרמב"ם משיקרא
לאו קושיא : דאיכו"ס דבבבדי
שיגעו במת אע"פ שכן כמה
לעמא אחרים שגגעו בו טומאת

בית הלל אומרים אף המנורה טהור וכו' :
שאם תינטל המנורה וכפישה נופלת הבל
טמא : ט כלים שבין שפתי כפישה לבין
שפתי החדר אפי' עד התהום טהורי : טומא'
שם הבית טמא : טומאה בבית : כלים
שבביתלי החדות אם יש במקומן טפח על
טפח על רום טפח : טהורים : ואם לאו
טמאים : אם היו כותלי החדות רחבים משל
בית : בין כך ובין כך טהורים :
פרק יב נסר : שהוא נתון ע"פ תנור חדש
ועודף מכל צדדיו בפתח
טפח : טומאה תחתיו : כלים שעל גביו
טהורים : טומאה על גביו כלים שתחתיו
טהורים ובישן
טמא

שבעה אינן כמת לטמא בזהל ובמשא : כמ"ש בפ"ה מהט"מ
(הלכה י"ג) ונתן טעם לדבר שהמשא למת עזמו אינו מפורש
(וכמ"ש בסוף פ"ק ובטומאת אהל הוא אומר אדם כי ימות
בזהל ע"כ : עיין בסוף פט"ו :

אף המנורה טהורה : אע"פ שפתח הפרח נראה בין הכסוי
והחדות : הרמב"ם שם : ט כלים שבין שפתי
כפיסה וכו' : פי' שהכפיסה מכסה חלל החדות : ושפתי
הכפיסה מכסים עובי כותלי הדות : והשתא קאמר כלים שלמעלה על עובי הכותל או שבעובי כותליו עד התהום טהורים :
וקמל"ן דאע"ג דאין בהם טפח על טפח : במקום שמונחים הכלים לא אמרינן דהוי כביב שהוא קמור תחת הבית ואין בו
טפח דטמא (לעיל פ"ג משנה ו') דשאני הכא כיון שיט טפח דות וטהור : אנהו כתיב טע"ט לגבי דות וטהורים : ולא אמרינן
דטומאה בוקעת כנגדן על התהום : ונ"ל דלהכי אנשריך למתני עד התהום ולא קאמר סתמא טהורים : דסד"א דוקא כלים
שבכתליו טהורים דהכתלים בטע"ט לגבי חלל הדות : אבל כלים שתחת הכותל עד התהום שאינן כנגד חלל הדות יהיו טמאים :
דטומאה בוקעת עד התהום דאע"ג דכלים שבכתליו טהורים : לאו משום דלא הוו טומאה רצוצה אלא משום דבטע"ט לגבי חלל
הדות וכיון דלעולם טומאה רצוצה היא : כלים שתחת הכותל דלא בטע"ט לגבי חלל הדות ליעמו משום טומאה רצוצה דבוקעת
קמל"ן דכיון דאינה בוקעת בכותל אינ' בוקעת תחתיו מהר"ם ומ"ש מהר"ם דלא הוי טומאה רצוצה אשגרת לישנ' הוא דהכ' הטומא'
בבית והכלים רצוצים : טומאה שם הבית טמא : פי' הר"ב דאין צמיד פתיל לעומאה ונ"כ הר"ש ובלומר שאין צמיד פתיל
מזיל מיד הטומאה שלא תל' : אבל תמה אני מה ענין צמיד פתיל לכאן ולשון הרמב"ם בפכ"ה מהט"מ (הלכה ח') הבית טמא
שאין אהל שבתוך הבית מונע הטומאה ועיין מ"ש ברם"ד : ולשון מהר"ם טומאה שם בין שהטומאה בחדות בין בכתליו הבית
טמא אפילו יש במקום הטומאה פתח טפח : כביב שהוא קמור תחת הבית : יש בו פתח טפח ואין צינ' אהו פתח טפח וכ"ש הכא
שהוא פתח לבית ע"כ : טומאה בבית : כתב הר"ב השתא מייירי דדות פתוח וכו' וכ"כ הר"ש וכתב עליו מהר"ם דלא
נהו א' לו כלל אלא במכוסה כפיסה : ואפי"ה כלים שבכותלי הדות טמאים ולא דמי למגדל בתוך הבית דטומאה בבית כלים
שבתוכו ושכתליו טהורים דשאני הכא דכותלי הדות הן קרקע הבית : ונהי דכלים שנתוכו טהורים כלים שבכתליו טמאין
כמו כלים שתחת שאר קרקעית הבית שאין במקומן טפח על טפח ע"כ :

פרק יב טהורים
כתב הר"ב טעמא דמתניתין דכלים נעשים אהלים כו' : הלכך חדש דלאו כלי הוא מזיל כו' עיין
בפירוש הר"ב בסוף משנה י"ג פרק ט' : וכתב מהר"ם דכלים שתחתיו בכל מקום טמאים : כיון
דעודף טפח מכל צד מביא הטומאה לכל צד : ואפי' כלים בתנור אינן נולדו מיד דהוא אלוכלים שגיבולין בע"ט כיון דלא הוסק
כן נראה לי לפרשה ע"כ :

אב סס טכ"ג
ג"ר סס ע"ב
ס"ג

עמא

)

טמא פי' הר"ב התנור וכו' הר"ש וכתב מהר"ם וכו' הטעם דכל מה"ג שהטומאה מתפשטת סביב לתנור מכל צד אמרי' אפי' מן הצד אדם וכלים כמאן דלתניהו דמי לטמא ולא לטהר ומתפשטת הטומאה על הקה הנסר אפי' כנגד פי התנור וכיון דתנור פתוח נכנסת הטומאה לתוכו ע"כ ועיין סי' ו' משנה ב' רבי יוחנן בן גוריון מטהר . כתב הר"ב דוקא בתנור דאין הטומאה נכנסת לו כיון דאין בין פי התנור לנסר טפה דהייא לה כמגדל או כוורת שכתפה ואין בין פיהם לשקוף טפה דאין טומאה נכנסת להם דהיא דבטי למיד פתיל היינו היכא דאיכא טפה בין פיהכלי לנג שעליו אכל בכלים מודה דטמא דנעשה אהל לטמא ולא לטהר ות"ק ס"ל דגורו גם בתנור דלא למרו התנור

שם ה"ג
בס"ח פ"ה ה"י
בס"ח פ"ה ה"י
ד"ס פ"ה ה"ג

טמא התנור שאין הנסר מצילו וכו' כלים שתחת הנסר ושעל הנסר וטעמא דמתני' דכלים נעשים אהלים לטמא אבל לא לטהר הלכך חדש דלאו כלי הוא מצילו וכו' דבלי הוא אפי' תיביל ור' יוחנן בן גוריון מטהר דוקא בתנור אבל בכלי מודה דטמאין והכי איתא בתוספתא : נתון על שני תנורי יראש הנסר על תנור זה ויראש השני על תנור אחר וטומאה בין שני התנורים ובתנורים ישנים איירי ואודי רבנן לטעמיהו ורבי יוחנן בן גוריון לטעמיהו ואין הלכה כרובין : ב סרידה כמין סככה של חרס תרגום מעשה רש"י עובד סרדתא והיא חלקה ועודפת חוץ לתנור טפה מכל צד : הכל עזאזל כלים שתחתיה ושעל גבה חוץ מכלים שעל גבה כנגד אירורו של תנור לפי שהאהל מביא טומאה תחתיה כל סביב התנור וחזרת

טמא ר' יוחנן בן גוריון מטהר נתון על פי שני תנורים טומאה ביניהם הם טמאים ר' יוחנן בן גוריון מטהר : ב סרידה שהוא גתונה ע"פ התנור מוקף צמיד פתיל טומא תחתיו או על גביו יחבל טמא כנגד אירורו של תנור טהור . טומאה כנגד אירורו של תנור כנגדו עד הרקיע טמא : ג נסר שהוא נתון על פי תנור ישן יוצא מזהו מזהו טפה אבל לא מן הצדדים טומאה בצד זה וכלים שבצד השני טהורים ר' יוסי מטמא הבטח אינו מביא את הטומאה היה

ובוקעת למעלה ואף כשהטומא למעלה בוקעת למטה וכמש"כ סביב וחזור ובוקעת למעלה : כנגד אירורו של תנור טהור : שהרי הוא מוקף צמיד פתיל ומספיק : כנגדו עד הרקיע טמא : אבל מה שתחתיו טהור : ג נסר שהוא ארוך וצר וכשהוא נתון ע"פ התנור יוצא טפה מן המורה וטפה מן המערב ודרוס ולסון אינו יוצא : טומאה בצד זה : תחת הנסר במורה או במערב : כלים שבצד השני טהורים : דאין מקום לטומאה לעבור שאין הנסר עורך מן הפסוק ומן הדרוס ר' יוסי מטמא קסבר אף תנור מספיק ואין הלכה כר' יוסי : הבטח יש ספרים שגורסו איבטח והוא בנין עשוי כעין אמבטי שבמרחצאות שנותנים בהן

ובוקעת למעלה ואף כשהטומא למעלה בוקעת למטה וכמש"כ סביב וחזור ובוקעת למעלה : כנגד אירורו של תנור טהור : שהרי הוא מוקף צמיד פתיל ומספיק : כנגדו עד הרקיע טמא : אבל מה שתחתיו טהור : ג נסר שהוא ארוך וצר וכשהוא נתון ע"פ התנור יוצא טפה מן המורה וטפה מן המערב ודרוס ולסון אינו יוצא : טומאה בצד זה : תחת הנסר במורה או במערב : כלים שבצד השני טהורים : דאין מקום לטומאה לעבור שאין הנסר עורך מן הפסוק ומן הדרוס ר' יוסי מטמא קסבר אף תנור מספיק ואין הלכה כר' יוסי : הבטח יש ספרים שגורסו איבטח והוא בנין עשוי כעין אמבטי שבמרחצאות שנותנים בהן

מספיק בין הטומאה שלא לעבור לצד אחר עכ"ל מהר"ם : הם טמאים פי התנורים עלמין טמאים וכו' שכלי שתחת הנסר מכל הצדדים דבעודף מכל הצדדים (טפה) מיירי הראב"ד פי"ג מהט"מ (הלכה ד') :

ב סרידה פירש הר"ב כמין סככה כו' ועיין עוד פי אחר במשנה ג' פ"ח דכלים ומ"ש הר"ב והיא חלקה כו' וכו' הר"ש ומסיק דטעמא דכשיש לה לזביו הוא דחשיבא לתוך וחוללת אבל כשאין לה לזביו לא חשיבא ואינה חוללת ע"כ ותמיהני דבמשנה ז' פ"ה משוינן סרידה שאין לה גפיים לנסר חלק דחוצץ ואע"ג דהתם בכלים שאין מקבלי טומאה ת"מ שמונין מיהו דסרידה שאין לה גפיים חוללת ולא כשיש לה גפיים והרמב"ם פי' על פי התוספתא דביש לה לזביו (טפה) והתנה גם כן בשם התוספתא שעודפת ע"פ התנור כל שהוא גם בחבורו טמא מכתב . שיש לה טפה והיא עודפת ע"פ התנור ומדלא כתב עודפת טפה כמ"ש בפ"ג שם ש"מ דכל שהוא קאמר וכו' דהכל טמא היינו כל שכנגד הטומאה ולא כל הסביב לתנור . וכמ"ל כיוצא בזה להרמב"ם שם בפ"ט . גם (עיין ת"ש) משנה ד פי' אבל קשיא אם כן עודפת כל שהוא למה לי (ואסתר דלאו מכל צד קאמר אבל במקצתו ששם הטומאה תחתיו וא"כ לרבותא דאין כל סביביו טמא) ועכשיו בלא ליד דברי מהר"ם שכתב וז"ל בתוספתא מוכח דמיירי בסרידה שאין לה לזביו דחויא לטכובה ומקבלת טומאה . דכל המטמא מדרס מטמא טמא מה (בס"ו) דכדה משנה ג' להכי לא חייבא בפני הטומאה אבל יש לה לזביו דלא חויא לטכובה וטהורה . היצא בפני הטומאה וכגון שאין לה לזביו מדרסותיה דלא מטמא מטמאם כלי קביל . וק"ל והא אפילו כדבך נתון על כלי אבנים כלי גללים כלי אדמה שאין מקבלין טומאה . תנן לעיל (ריש) פ"ד טומאה תחתיו כלים שע"ג טמאים . טומאה ע"ג כלים שתחתיו טמאים וא"כ ה"ג הרי נתון על כלי חרס וא"כ כי איש ליה לזביו אמאי גרע מנדבך נתון על כלים הטהורים . וז"ל כיון דהכלי חרס מוקף צ"ס שאין לו פתח ואין ראוי להשתמש בו כך ה"ל נתון על כלי אבנים דאמרינן לעיל (שם) טומאה תחתיו כלים שע"ג טהורים . טומאה ע"ג כלים שתחתיו טהורים וכו' והיה הדין כן על כלי אבנים כלי גללים כלי אדמה המוקפים צ"ס באלו נתון על אבנים שאינן כלים וחוצץ ע"כ : טומאה תחתיו או על גביו בנכנסת תחתיה או על גבה : הכל טמא . הא דקתני הכא הכל טמא . ובירושא קתני וביטן טמא ולא קתני הכל טמא ל"ל משום דכשי למימר וכנגד אירורו של תנור טהור שייך לזתני בירושא הכל טמא . כלומר הכל טמא חוץ מכנגד אירורו מהר"ם : כנגד אירורו של תנור . הוא שתחתיה הטומאה על הם יורה אש על אירור התנור . לא על אירור העגול היצא מפי התנור הרמב"ם : ג הבטח לשון הר"ב יש ספרים שגורסים איבטח והוא בנין עשוי כעין אמבטי כו' . גם הר"ש בשם הערוך פי' שהוא אמבטי כו' ועוד ראיתי בערוך ס"א הבטח חלון של מאור מכפנים רחב ומכחון

ובוקעת למעלה ואף כשהטומא למעלה בוקעת למטה וכמש"כ סביב וחזור ובוקעת למעלה : כנגד אירורו של תנור טהור : שהרי הוא מוקף צמיד פתיל ומספיק : כנגדו עד הרקיע טמא : אבל מה שתחתיו טהור : ג נסר שהוא ארוך וצר וכשהוא נתון ע"פ התנור יוצא טפה מן המורה וטפה מן המערב ודרוס ולסון אינו יוצא : טומאה בצד זה : תחת הנסר במורה או במערב : כלים שבצד השני טהורים : דאין מקום לטומאה לעבור שאין הנסר עורך מן הפסוק ומן הדרוס ר' יוסי מטמא קסבר אף תנור מספיק ואין הלכה כר' יוסי : הבטח יש ספרים שגורסו איבטח והוא בנין עשוי כעין אמבטי שבמרחצאות שנותנים בהן

בהן מים לרחצה * וכפר נתון עליו למקרה והגסר עודף משני
כדלים ואם הטומאה מצד זה אין יוצא לכד אחר * לפי שהב' ח
הוא * : היה בו זיו * היתה קורה יוצאה למעלה מן הכתם מן
המזרח למערב * רואין את הכתם כאלו אינו * שאע"פ שהכתם

חונץ בנסר * גבי זיו אינו חונץ *
והלכה כרביהושע : ד סנדל של
עריסה * עריסה של תינוק רגילי
להניח תחת רגליה כמין סנדל
של מתכת לנוי או כשזיל שלא
ירקבו * שפחתו בתוך הבית *
שנפחת הגג של עלי * שהעריסה
נמונה עליו ונרא' סנדל העריסה
בתוך הבית מן הפחת שבגג *
וטומאה בתוך הבית : אם יש

במקום הפחת פותח טפה מביא את הטומאה מן הבית לעליה *
ואם לאו * שאין שם פותח עפה * מונין בו כדרך שמונין במת *
שהסנדל והעריסה טמאים טומאת שבעה כדון כלים בכלים *
והתינוק טמא טומאת ערב כדפתינן בפ"ק השלישי בין אדם בין
כלים טמאים טומאת ערב * ה מעויבה

היה בו זיו יד"א אומר אינו מביא את הטומאה
ר' יהושע אומר * רואים את הבטח כאלו
אינו * והזיו העליון מביא את הטומאה : ד'
סנדל של עריסה שפחתו בתוך הבית אם
יש בו פורת טפה (גמ' הכל) (כ"א מביא את הטומ'
טמא) ואם לאו מונין בו כדרך שמונין במת :
ה קורות הבית והעליה : שאין

(שהמסקיף) נסמך עליו בשעה (שמסקיף) וכתב הכ"מ בשם
הרא"ש שהטעם שאינו מביא את הטומאה מפני שהוא מודבק
לחלון * ואין חויר שהכנס בו טומא' ע"כ * ויראה לי לדבריו *
דאע"ג דמלתא דפשיטא הוא סיפא לא תטריך ליה היה בו זיו כו'
דלר' יהושע הכתם כאלו אינו וכו' והלכה כוותי' * ומ"מ כתב
הרא"ש ד' על דברי הרמב"ם שהפליג לדברים אחרים שלא מן

ומנחון זר ע"כ * ולשני הפירושים לא תפרש טעמ' ומהר"ם
כתב וז"ל היה בו זיו * נראה שיש בכתם זיו לכסוף ולדרוס *
והגסר עודף למזרח ולמערב (וללשון הר"ב איפכא והיינו הך)
אע"פ שאין הזיו סביב כל הכתם * כיון דיש בליטה לכל כד גזרו

שהכתם לא יספוק לר' יהושע א"כ
ו"ל כיון דהזיו עשוי להחזיק חוס
האמבטי * בעל האמבטי לגבי
ידיה טפי מלגבי נסר ע"כ *
וכראב"ד בפ"ו מהט"מ (הלכה
ג') כתב על המפרש אינו מביא
את הטומאה דחונץ * שהם
דברים זרים ואין הדעת מיושבת
עליהן והרמב"ם שם מפרש שהו'
בטן היוצא לפני החלון

הענין והם עצמם מאין עעם ואחרי שהשיג על הפירושים
כמו הם הכתם מלה מורכבת היא ונקראת על שם מלאכתה * והיא ממלאכת
עליו את הטיט (שטופלים) בו ומפני אסיפת הטיט ששם פעמים שמויתר * והוא בולט ממנו עפה וכשאר שם עס הזיו שלא
לצורך ושלא בכונה * ואותו הטיט אינו מביא טומאה אף למה שתחתיו * לפי שמתחלה לא באצטוס כוונה * שלא היו
יודעים שיותיר ועל הזיו נחלקו * ר' אליעזר סבר כיון שאינו בא אלא כשזיל הטיט דינו כמוהו ור"י סבר הזיו מיהו כוונה
בא שם הלכך מביא ומוזהר (ר"א כדאיתא בתוספתא שאש נתנו שם את הטיט הרבה על דעת שיותיר שהוא מביא פיר' בטח *
בית טיחה מקום קצון הטיט ע"כ * ד סנדל כו' פי הר"ב רגילים להניח תחת רגליה כו' לנו כו' * ומסיים הר"ש דבערוך פי'
פשאין רגליה שוין מניח תחיה לוח תחת הרגל ואותו לוח נקרא סנדל ע"כ * ועיין מ"ש לקמן בשם מהר"ם בסוף משנתנו *
עריסה לשון הר"ב ערים' של תינוק * ולשון הרמב"ם ערס הוא המט' (לשון) הנה ערשו ערש ברזל (דברים ג) *
שפחתו בתוך הבית לשון הר"ב שנפחת הגג של עליה * משמע שמאליו נפחת ותמיהני דבר' פ' דלקמן מחלקים בין עושה

חלון לנפחת מאליו ונעשה חלון והרמב"ם וכן הר"ש * הביאו תוספתא סנדל של עריסה שפחת ממעויבה שעורו
בפותח עפה נפחת הבית מאליו שעורו מלא אגרוף * וכ"כ מהר"ם דמתני' דוקא בפחת ולא בנפחת מאליו : הבל עמא' ר"ל

העלייה וכל מה שבה מכלים לפי מה שקדם בפרק עשירי הרמב"ם * ובג"א מביא את הטומאה וכן העתיק הר"ב * ואין
ביניהם אלא שינוי הלשון : ואם לאו מונין בו וכו' לשון הר"ש * ואע"ג דתנן לעיל פ"י (משנה ב') גבי ארוב' שאין בה פותח
טפה טומאה בבית נתן את רגלו עהורה * הכא מיירי כשהסנדל נתון בפחת ממעויבה בחזיה של מטה דכ"ונית מחנה על מחנה
כדתנן לעיל בפ"ו (משנה ד') ע"כ * היינו נתיי דדייק הר"ב לפרש ברישא שנראה סנדל העריסה בתוך הבית כו' וטומא' בתוך
הבית אכל"ש עוד פנים לפרש * דמיירי שהטומאה תחת הפחת וכשקדם הטומאה לסנדל כי היא דפרק עשירי משנה ב' *
אליבא דרבנן * וכן דייק הכ"מ מפירוט הרמב"ם בפרק י' מהלכות טמא מת (הלכה ד') * וכתב (עוד) וא"ת מאי שנא מהא
דתנן התם משנה ב' הטומאה כנגד הארובה * ונתן דבר שהוא מקבל טומאה הכל טמא ותירץ הר"י קורקוס ז"ל * שכל דבר
שנכנס בעובי המעויבה וממלא הפחת ויושב שם * מהתקרה הוא חשוב ואין אומרים בו עירב את הטומאה ולפיכך דייק הרמב"ם
לכתוב והיתה רגל הערש סותמת את הארובה ע"כ * ובאו לידי דברי מהר"ם שכתב דע"כ מיירי דטומאה בבית שלא כנגד הנקב
דאי כנגד הנקב אפי' אם הנקב פחות מטפה מביא את הטומאה * כדתנן לעיל (רוש פ"י) נתן דבר המקבל טומאה עירב את
הטומאה הלעך בעינן לאוקמי כשהסנדל בחצי המעויבה של צד הבית * וצריך לומר דשאר כל הערים' מחצי המעויבה ולמעלה
של צד העלי' והשתא נראה אפי' דנקט מונין בו כדרך שמונין במת * דסנדל חשיב כאלו הוא באהל המת ושאר הערים' היו דיקרב
בדיקרב וטמאה טומאת שבעה * והנוגע בעריסה טמא טומאת ערב דהסנדל והעריסה היו כשני כלים ואין חבור כדתנן בסוף
משנת פרה (משנה ח') * המלבן אינו חבור לא לטומאה ולא לטהרה והיינו סנדל של עריסה אלא דשל מטה גדולה קרוי מלבן
כי היא דמסכת כלים פרק י"ח (משנה ג') אין טמא אלא מטה ומלבן * ובפרק המוכר את הבית (דף ס"ט) מלבנות המט' וכו'
ושל עריסה של תינוק מקרי סנדל ע"כ :

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

ה מעויבה

א ת"י סס
ב סס ע"ו ס"ד
ג סס כב
ד סס ו

ה שאין עליהם מעויבה ולא נכרים ומעויבה לאו דוקא נקט אלא דסתם היכא דליכא מעויבה ליכא תקרא רש"י פ"ב דסוכה דף כ"ב וכתב מהר"ם משום דבעי למתני בסיפא היו העליונות בבין התחתונות עומא תחת אחת מהן כולן עומאות מ"ה קתני שאין עליהן מעויב' דלוי יש עליהן מעויבה ותקרא על כל שורות ושורות תחתיהן עומא ותו לא דהתקרה והמעויבה חוללים ע"כ ולי ברישא ומלועת' נמו צריכא וקל להבין : בבין התחתונות פ"ה ר"ב כנגד אויר התחתונות ורחבן כשעור אויר שביניהן שאם יתעלה כו' וכבר קודם לך בשבת (דף ק"א) וסוכ' (דף ד') וערוכין (דף פ"ז) שמן כשרשי' שנאמ' גוד אחית מחיצה וגוד חסיק מחיצה וזהו הלכה למשה מסני וכבר התבאר בתוספתא שזה כולו בשני תנאים שיהיה ברוחב כל קורה פותח עפ"י וביניהן אויר ג"כ פותח עפ"י הרמב"ם : ו מביאה את העומאה תחת כולה אע"פ שאין כולה שהוקצתה פחותה מטפח הוא הרמב"ם פ"ב מהט"מ (הלכה ז') דאלת"ל ליתני מביאה את העומאה ותו לא הכ"מ בשם הר"י קורקוס :

א מס פ"ה ה"ו
ב עירובין י
טו - סוכה ז
כ"ב י"ד
ג עירובין י
כה טו : סוכה
ס' כ"ג כ"ז
ד ת"י פס הל"ט

ה מעויבה * טע' וזרורות שרגילים לשום על בני קורות : ומכוונות * קורה העליונה כנגד התחתונה וכל אחת יש בה רוחב עפ"י : תחתיה עומא * ושעל גבה עמוד שיקורה חולצת * וס"ת כשיש בקורות פותח עפ"י סתן רחבות עפ"י * אבל אין רחבות עפ"י לא מביאות עומאה * ולא חולצת * וכמאן דליחנה דמי ונמצא עומא כאלו עומד באויר : ביניהן עומא * ושפת התחתונה ושעל העליונה עמודים דשקיתן חולצת : כנגדו עד הרקיע עומא * ושפת כל עמוד : כבין התחתונות * כנגד אויר התחתונות * ורחבן כשיעור אויר שביניהן * שאם תעלה את התחתונות או תוריד את העליונות ינמצא הכל סתום : תחת כלן עומא כאלו היתה תקר' שזה ועל גבן עמוד : ו תחת כולם כל כלים שתחת' עומאים * דמביאה עומאה לכולה * ושעל גבה עמודים * דחולצת בפני העומאה : ואם לאו * שאינו רחבה עפ"י : בוקעת ועולה דאם עומאה תחתיה כלים שבעל גבה כנגד העומאה עומאים * שוקעת ויורדת דאם עומאה על גבה * כלים שתחתיה כנגד העומאה עומאים * הקיפה שלשה טפחים * דכל שיש ברחבו טפח יש בהקפו שלשה טפחים * שכן מצינו בדברי הימים (ב' ד') וגו' בים שעשה שלמה עשר באמה משפתו א שפתו עגול סביב וקו' לבת' יסוב אותו סביב : ו עמוד שהוא מוטל לאויר * עמוד עגול שמושלך בארץ ושוכב על עגולו : באויר * כגון בחצר או בגי' ומאמצע העגול הוא מתחיל להאחיל על הארץ והולך ומתלב' מפאן ומפאן עד תחתיו שסמוך לארץ ולענין הבאת עומאה בעינין עפ"י על טפח ברום עפ"י מרובע * ואם יש כאן לצד החוץ מתחתיו רום עפ"י אע"פ שלמטה בסמוך בתקום שכיבתו לארץ אין רום עפ"י כולו מטמא באהל כדין כשיפועי אהל' * ועמוד עגול כשיש בהקפו עשרים וארבעה טפחים נמצא רחבו שמה עפ"י דכל שיש ברחבו עפ"י יש בהקפו ג' טפחים ונמצא דיכול אדם לרבע תחת דפניו שמכאן ומכאן * עפ"י על טפח ברום עפ"י כשיש כאן רבוע של שמה על שמה אם תעשה בתוכו עגול של שמה * נמצא הזויות עודפים שמה חומשים לכל קרן וקרן * לכל אמתא ברבוע אמתא וקרי חומשי באלכסונה * נמצא האלכסון עודף על הרוחב שש' עשר חומשין תן מהן מהנה לקרן ומהן לקרן זה הרי לכל אחד שמה חומשין ואם באת לעשות בקרן זויות שחון לעגול רבוע של טע' נמצא אלכסונו עודף על רחבו ב' חומשים ונמצא מדה אלכסונו שבעה חומשים * לא נשמיר לנו יותר על הצורך אלא חומש' א' ומשום חומש' אחד לא דק ועוד דכל אמתא ברבוע אמתא ותרי

שאין עליהן מעויבה * והן מכוונות עומאה תחת אחת מהן תחת' טמא בין התחתונה לעליונה ביניהם טמא * על גבי העליונה * כנגדו עד הרקיע טמא * היו העליונות בבין התחתונות * טמאה תחת אחת מהן תחת כולם טמא * על גביהן כנגדו עד הרקיע * קורה שהיא נתונה מכותל לכותל * טמאה תחתיה אם יש בה פיתח טפח מביאה את העומאה תחת כולה ואם לאו * טמאה בוקעת וע' לה בוקעת ויורדת כמה יהיה בהקיפה' ויהא בה פותח טפח * בזמן שהיא עגולה * הקיפה ג' טפחים * בזמן שהיא מרובעת ד' * שהמרובע יתר על העגול רביע : ו עמוד שהוא מוטל לאויר אם יש בהקיפה כ"ד טפחי' מביא את העומאה תחת דפנו

מפני שקצתה מקצת אהל מפני שקצתה מקצת אהל דאלת"ל ליתני מביאה את העומאה ותו לא הכ"מ בשם הר"י קורקוס : החשבון מדוקדק ומ"ה ר"ב שכן מצינו בים שעשה שלמה כו' וכך כתב הר"ם משום דלא סגי בעמא שהמרובע כו' דאיהו גופיה תקשה מנלן * ונריך תלמוד אהכי מיתני להו מקרא * אך ו"ש ר"ב בדברי הימים תמיהני שלא כתב במלכים א' ו' כ"ג דקדים : בזמן שהיא מרובעת ד' קשיא לי דלגופי' לא אצטרך שכשאתי צריך למדוד כל ה' צדדין כשחדת צד הא' ל"ל למדוד עוד ה' צדדין * ולא שמועינן שהמרובע יתר כו' אינו כשמתע' דאם כן הרי זה בא ללמד ונמצא לצד : שהמרובע ית' על העגול רביע * דהא כל עגול שרחבו אמה יש בו היקף ג' ואם היה מרובע אמה על אמה היה לו היקף ד' אמות * אמה לכל רוח נמצא מרובע (רב) [יתר] על העגול רביע רש"י פ"ק דערוכין דף י"ד * ותוספות פ"ה דף ג"ו (ד"ה כמה) האריכו לצאר ג' כשיש כן כש' א' עמל לפי שאין הוכחה מן ההקף אל הש' א' עמל כמו שביארו זה בפ"ק דסוכה דף ח ובכאן אין להאריך בזה לפי שאין לנו צריכין לדעת אלא ההיקף : ו אם יש בהקפו כ"ד טפחים * מביא את העומא' תחת דפנו פ"ה ר"ב שיש כאן לצד החוץ מתחתיו רום עפ"י כלות' ממקו' אמצעו שמש' מתקצר והולך ונעשה מקום חלול ומ' ש

ותרי

ותרי חומשי אלכסונה אינו מכוון לגמרי שחסר ממנו מעט:
ח מודבק לאסקופה שהאסקופה רחבה וטומאה מודבקת
באסקופה מן השקוף ולחון ר' אליעזר חשיב כל האסקופה כבית
הלךך מטמא את הבית ורבי יהושע סבר מן השקוף ולחון

אין האסקופה חסובה כבית
והלכה כר' יהושע ידון מחצה
למחצה מחצה של אסקופה
ולפנים כלפנים והבית טמא
מחצה ולחון כלחון והבית טהור
מחצה על מחצה הבית טמא:
מודבק למשקוף תחת המשקוף
מן השקוף ולחון: הבית טמא
דאפי' מן השקוף ולחון חסובה
ור' יוסי מטהר דלא חשיב ליה
כבית ואין הלכה כר' יוסי: רבי
אליעזר מטמא דחשיב כל
האסקופה כבית: מטמא ולמטה

טהור דכרקע דמי: מטמא ולמעלן טמא ואע"ג כשמודבק
לאסקופה מטהר ר' יהושע את הבית הכא כשהטומאה כבית
מטמא ר' יהושע באסקופה מטמא ולמעלה משו' דדרך טומא'
לנחת ולא ליכנס והלכה כר"י: פרק יג

ומ"ש הר"ב דכדון כשפועי אהלים כלומר ואע"ס שהטומאה
אינו במקום שיש טע"ט וכדמתן בפרק ז' משנה ב' (ואדרבה
מופרח שיהיה יותר משפח על טפח כפי שעור הטומאה
כז"ש במשנה ז' ס"ג) [ד"ה טפח] ומ"ש הר"ב דיכול אדם

לרבע
תח' דפנו
שמכאן
ומכאן
טפח על
טפ' ברום
טפח כו'

ואם לאו טומאה בוקעת ועולה בוקעת
ויורדת: ח כוית מן המת מודבק
לאסקופה ר' אליעזר מטמא את הבית רבי
יהושע מטהר היה נתון תחת האסקופה
ידון מחצה למחצה מודבק למשקוף
הבית טמא רבי יוסי מטהר יהיה נתון בתוך
הבית הנוגע במשקוף טמא הנוגע
באסקופה ר' אליעזר מטמא ר' יהושע אומר
מטמא ולמעלן טמא

פרק יג

וזה הוא הצורה ומ"ש הר"ב דכל
אמתא ברבוע אמתא ותרין
חומשי באלכסונה כו' עד ומסוס
חומש אחד לא דק וכ"כ הר"ש
וירא' לי דהיינו תנא דמתניתין
הוא דלא דק לנמנס בחשבון

ולקח לו חשבון שלם שהוא כ"ד שאם יש בו כ"ד טפחים ודאי
שיש כאן מתחת דפנו מקום רבוע טע"ט אבל אה"כ שאע"ס
שלא יהיה כ"ד ממש וזאת לדקדק בחשבון ותמצא בו תחת
דפנו רבוע טע"ט שהוא מביא את הטומאה תחת דפנו אלא
תנא לא דק ונקט החשבון קרוב דאין לפרש דלא דק על

הפחות ואינו מביא את הטומאה אלא דוקא בכ"ד ולא בפחות דא"כ האי דלא דק להקל הוא ולא אמרי' הכי בשל תורה וכמ"ש בפ"ק
דערובין משנה ה' [ד"ה כל שיש] ויהיה לפי מה שכתבתי שם בשם הרמב"ם שגבול טפח הקיפו ג' ט ושיעויות בקרוב נמצאת
למד שעמוד העגול כ"ד טפחים אי אתה מוצא בעציו' אמות [כ"ל ח' טפחים] שליומות לפי שיחסרו כמו ח' שיעויות בקרוב
ונמצא שהרובע ז' על ז' בקרוב שאלכסונו עודף י"ד חומשים ואין מהן לכל קרן וקרן אלא ז' חומשים בלבד שהוא אלכסון של
טע"ט ממש ומה שכתב הר"ב דאמתא ותרין חומשי אלכסונה אינו מכוון לגמרי שחסר ממנו מעט וכ"כ הר"ש איכא
למידק שיש להוכיח בהפך וכמו שכתבו הקוס' פ"ק דסוכה דף ח' [ד"ה כל אמתא] ח"ל אין החשבון מכוון דלא דק
דאיכא טפי שורתא שאם תעשה רבוע של י' על י' ותחלוק אותו שתי וערב נמצא בחוכו ארבע רבועים של ה' על ה' חוזר
לאלכסונו ההולך לזד אמצע של רבוע גדול כזאת הצורה תמצא ברבוע הפנימי נ' אמה

חינון שהרי חלקת הרבועים של ה' על ה' כל אי' לאלכסונו (וכבר נעשה מופת על זה
לפי הערוגה דלהרמב"ם) ואם לא היה בו אלא לפי החשבון אמתא ותרין חומשי דהיינו
בו חציו של חיוון דרבוע של ז' על ז' אין בו אלא מ"ט רבועות של אמה על אמה וראוי
הוא חציו של י' על י' דעולה למאה רבועות של אמה על אמה ע"כ אלא שכבר נמצא גם
שבערוגה להרמב"ם שאמר שמרחק בין שני זלעים הוא גדר ג' ורביע (ע"כ) שהריון בזה
שהמרחק הזה הוא צלע לשטח מרובע שבתשברותו הוא ג' ורביע ובאותה צורה עצמה נמצאים ד' מרחקים הללו מקיפי בעצמם
לשטח מרובע ואין צורתו שטח אלא ג בלבד וכל מרחק מאלו מרחקים הוא אלכסון ממרובע אחר ומקיפים מרובע פנימי
כדמות מרובעים ואלכסונום שזיירו התום שכתבתי כאן אלא שבצורת התוספת במרובע אמתא ושם במרובע ארוך אבל
מ"מ נמצאנו שם בהפך מזה שהרי לפי מדת האלכסון שלשם הגה השטח שארבעה כמותו מקיפים בו יהיה ג' ורביע ונמצאים
שהוא חסר רביע ואינו אלא ג' והכלל שכל אלו החשבונות לא יוודעו על אמתותם מזד טבע עצמם לא מחסרון השגה כמו שזכר
הרמב"ם באלכסון העגולה במשנה ה' פ"ק דערובין: ח מודבק לאסקופה ל' הר"ב מן השקוף ולחון כו' כ"כ הר"ש וכתב
דמירא' הך פלוגתא לפלוגתא דר"מ ור"י דפליגי לעיל בפ"א (משנה ז') בכלל שאכל בשר המת ומוטל על האסקופה במסקנא
אם היתה הטומאה בתוך כותלי הבית לפי מה שהתבאר בו (משנה ד') מן המסכת הרמב"ם: מודבק למשקוף פירי
הר"ב נחת המשקוף מן השקוף ולחון כו' כ"כ הר"ש ומכאן מוכח דלעיל בפ"א משנה ז' גרסי' נמי שקוף: ר"י מטהר
פי' הר"ב דלא חשיב ליה כבית וז"ל הר"ש ר"י לטעמיה דקאמר לעיל בפ"א גבי כלב מכנגד השקוף ולחון הבית טהור דלא
חשיב ליה כבית ואע"ג דהשתא רבי יהושע דרישא ורבי יוסי דהכא בחדא שיטת מ"מ ר' יהושע כי אמר למלתיה אמתא
לאסקופה אמרה ורבי יוסי כי אמר למלתיה אמתא למשקוף אמרה ולפיכך שאלו רבי למר מאי דקאמר ולמר מאי דקאמר:
רבי יהושע אומר מטמא ולמעלן טמא וכיוצא בזה מנאלו לו במשנה ט"ו פ"ט: פרק יג

רל"א

ס"ט פ"א
כ"י

פרק יג מקדח

גדול של לשכה • פי' הר"ב כפונדיון האטלקי וכו' עיין (מ"ט) במשנה י"ב פי"ו • דכלים (ד"ה כפונדיון) : (רום) אצבעות על רוחב הגודל • אלו הן שירי המאור חלון

מסוס דלא הספיק לגמר משכחה לה בכמה אנפי להכי תנא אלו הן לשון רבים והכי איתא בתוספתא הביאה הר"ש אלו הן שירי המאור חלון שהיא סתומ' (ו"ו) הרמב"ם פי"ד מהט"מ (הלכה ג') מאור שהתחיל לסתמו ולא היה לו טעם לגומרה או שקראו חברו • או שחשכה לילי שבת ע"כ כך נ"ל : חררוהו מים עיין ל' רש"י שהעסקתי בסו' פ"ג : מלא אגרוף פי' הר"ב אגרוף שלב אצבעות וכו' עיין במשנה י"ב ס"ז דכלים (ד"ה כמלא אגרוף) ו"ו הר"ב של כל אדם • מפיר' הר"ש העתיק כן ואינו נכון וכי כל ראשי אדם שוים הם • וכן במשנה שכתבתי ליתא לתיבת כל • וכן הוצאה פכורות פי"ו דף ל"ז • ואף הרמב"ם פי"ד מהט"מ (הלכה ב) העתיק של אדם : רבי שמעון אומר להביא את העומאה אבל להוציא וכו' ל' הר"ב ור"ש פליג וסבר בין להביא בין להוציא • כולן שעורן בפותח טבח כו' • וכ"כ הר"ש ונרא' ודאי דל"ג אבל

א תי"פ י"ד
ס"ט עומאה סת
ט"ז וסוף
כ"ג חלון
ב ס"ג חלון
ג ס"ג חלון
ד ס"ג חלון
ה ס"ג חלון
ו ס"ג חלון

פרק יג העושה

מאור • חלון העשוי לאורה בתחלה משום דבשי למתנה סיפא שירי המאור תנא רישא בתחלה : מקדח גדול של לשכה הוא כפונדיון האטלקי וכלכלה נקב של עול אם יש בחלון כשיעור הוה • מביא את העומאה

מאור בתחל' • שעורו

מלא מקדח גדול של לשכה • שירי המאור • רום אצבעיים על רוחב הגודל • הן שירי המאור חלון שסתמו ולא הספיק לגומרה • חררוהו מים או שרצים או שאכלתו מלחת • שעורו מלא אגרוף • חשב עריו לתשמישי • שעורו בפותח טפח • למאור שעורו מלא מקדח הסריגו והרפפו • מצטרפות כמלא מקדח בדברי בית שמאי ב"ה אומרים • עד שיהא במקום אחד מלא מקדח • להביא הטומאה ויהוציא הטומא' ר' שמעון אומר להביא הטומאה • אבל להוציא את הטומאה בפותח טפח : ב' חלון שהוא לאויר • שעורה מלא מקדח • בנה בית חוצה לה • שעורה כפותח טפח • נתן את התקרה באמצע החלון • התחתון בפותח טפח והעליון מלא מקדח : ג' החור שבדלת שעורו מלא אגרוף • דברי ר' עקיבא ר' טרפון אומר • בפותח טפח • שירי בה החדש מלמטן • או מלמעלן הגיפה • ולא מירקאו שפתחתו הרוח • שעורו מלא אגרוף :

ד העושה

הללו בין להביא את הטומאה לבית • בין להוציא את הטומאה מן הבית ור"ש פליג • וסבר בין להביא בין להוציא כלן שיעורן בפותח טפח • ולית ליה לר"ש שיעור של מלא מקדח ומלא אגרוף כלל ואין הלכ כר"ש : ב' חלון העשוי לאויר • להביא בו אויר העולם והיינו חלון העשוי למאור ומשום דבשי למתני בנה בית חוצה לה הדר תני' : בנה בית חוצה לה כנגד החלון • וכתבטל אויר של חלון • שעורה בפותח טפח • כחלון העשוי לתשמיש : נתן את התקרה באמצע החלון • שנתן החלון חציו למעלה מן התקרה • וחציו למטה : החלון התחתון בפותח טפח • כדין חלון העשוי לתשמיש דהא אין האן אויר : ג' והעליון מלא מקדח • דלמעלה מן התקרה הוא לאויר : ג' החור שבדלת • באמצע הדלת דאינו עשוי לאויר : שירי בו החדש • האומן שתיקן את הדלת : מלמעלן • כגון ששיר סמוך לאסקופה : או מלמעלן • סמוך למשקוף : הגיפה • סברה : ולא מירקא • לא גמרה • או שכתחתו הרוח • כלומר או שמירק

להוציא אלא ה"ג ולהוציא כו' ואע"פ שכתב הר"ש • דעוד יש לפרש דה"ק להביא את הטומא' ודאי נאמרו כל השעורין • אבל להוציא את הטומאה כולן בפותח טפח • וניחא הכי פירוש' • אי קאי אמלא אגרוף דאי אמלא מקדח • כיון דלהביא עומאה סגי בהכי כ"ש להוציא כדאמרן בכמה דוכתי שדרך עומאה לנאח • ואין דרך עומאה לכנס ע"כ • לא תידוק מינה דהגירסא אבל להוציא כו' דכי נמי גרס ולהוציא שפיר מני לפרושי דה"ק אבל להוציא כו' • ומכל מקום אין למחוק גי' הספר דלפי השני גירס' פכונה היא וכן היא גירס' הרמב"ם • ומהר"ם הגיה רש"א להביא העומאה ולהוציא העומאה : ב' נתן את התקרה באמצע • פי' תקרה של הבית אשר בנה בצד זה הבית הרמב"ם : ג' ולא מירקא • פי' הר"ב לא גמרה כמו ומירק אחר שחשה על ידו • צפ"ל הממונה (יומא דף ל"ב) הר"ש : או שפתחתו • וכן העתיקו הר"ב והר"ש ובנוסחת מהר"ם שפתחו : ד לקנה

א ת הסגירה אלא שבאתה הרוח ופתחתו : שיעורו מלא אגרוף • דכיון דנפתח ממילא הוי כחררוהו מים או שרצים ובהך סיפא לא פליג רבי טרפון משום דחור שנתמצע עשה החדש במתכוין • ולא

ולא מפני שרדיך לאור . אלא קצרים היו הדפין שנעשה זמן
הדלת ועלמה בדעתו להניח הנקב באמצע . יותר מלהניח
למטה או למעלה ודמי למטה במתכוין . אלא כשהניחו מלמט'
או מלמעלה . אין זה בעושה בידים . אלא מחמת שהגדלים

ד לקנה פירש הר"ב להניח שם קנה . וכ"כ הרמב"ם וק"ק
דלמה יעשה מפילס . והר"ם כחב בשם הערוך
שעושין חור גדלת להדליק בו את הכר ולהוציא מאותו החור
קנה בו . ולשון מהר"ם מרו"טן בר"ג . להושיט ממנו קנה של
גדלי לחברו : ולא ספתי פירש

ד העושה מקום לקנה . ולא ספתי . ולגר
שעורו כל שהוא . כדברי בית שמאי יב"ה
אומרים בפורוח טפח . לזון את עיניו .
ולרבר עם חברו ולהשמיש . בפורוח
טפח : ה' אלו ממעטין את הטפח פחות
מכזית בשך ממעט על ידי רובע עצמות .
ופחות מעצם כשעורה ממעט על ידי
כזית בשך . פחות מכזית מן המת . פחות
מכזית מן הנבלה . פחות מכעושה מן
השריץ פחות מכביצה אוכלים התבואה
שבחלון . וככ"י שיש בה ממש .

הר"ב חרב בו ויש להורגים בו .
וכ"כ הר"ם . וצ"ח דיש לו ענין
לקנה . אצל אחי אין ענינו לו
ולגר . וזהו ד' (בפי"ד מה"ט"ח)
מכרם על פי החוסכתא דתני בה
לקנה . ולא צבתי . ולגר . שכולם
מענין (המורה) . קנה קני
מורה . אצתי . מלקחי' תרגום
צבתה . לגר כמשמעו . ולא
ממעט רצון למכתב פ"ח חמת
ד"ת . כמו הפקר . הפקר ע"כ
והכ"מ כתב על זה שאינו יודע מה
ענין לקנה מורה . בחור שכתב .
הלא במורה עצמה הם מוכחים .

הם הלכה
הם פשוט הל'
הם הלכה
הם הלכה
הם הלכה

ונבלת

ע"כ : כל שהוא . כשעור תשמיש שרוצה לעשות בו מהר"ם
ולתשמיש פי' הר"ב להצניע שם הפניו . וז"ל הר"ם שחזן משו
שהזכור למעלה לקנה ולא ספתי ולגר .

ה ממעט ע"י רובע עצמות נראה לפרש כחן כדפירש'
בריש מסכת גדה על יד מסקודה לסקודה . על
כח מסקודה בו' . כמו מסול על ידו ביבמות דף ז"ו . ולא
כפי' הר"ב דהתאן שמפרש אחר וכו' : בפורוח מכזית מן המת
כו' כחב הר"ב השתא הדר תנייה בו' לאשמועינן דממע' על
ידי כל המתמאים בו' כ"כ הר"ם . ומסיים א"כ ליהדר וליקני
פחות מעצם כשעורה . ושם הדר תנייה למחשביה בכדי שרץ
ונבלה ע"כ . ומהר"ם כתב דכ"ל דלהני הדר סנייה דאויטררי'
לאשמועי' דאם החלון גדול כל כך . דלית צמד מינייהו כשיעור
למעט בחלון . אלא בין שניהם . או בין כל הנך דחשיב כולו
מטרפין למעט . ולא אמרינן דפחות מכזית מן המת ופחות
מכזית נבלה מטרפין לטמא כקל שבשניהם למגע ולמשא ולא
ימעטו בחלון . המשמעון . דכל שטומאתו ושיעורו
ש"ה מטרפין . טומאתו ולא שיעורו . שיעורו ולא טומאתו . אין
מטרפין . כדפסק במעילה פרק קדשי מזבח (משנה ג') ע"כ :

ע"י רובע עצמות . אם יש בנית רובע עצמות דמטמא באהל .
ופחות מכזית ממש המת מונח בחלון ממעט . ודוקא פחות
מכזית דאלו כזית הוא עצמו מטמא באהל . ודוקא ע"י רובע
עצמות . אצל אי איכא בבית כזית בשר מן המת . אין פחות
מכזית זה ממע' דאדרב' בשר מטרפך עם בשר . והיינו
עשהו כמי דדוקא בשר ממע' ע"י עצמות . ולא עצמות על ידי
עצמות . דלעומת אעצמות מטרפין פחות מעצם כשעור' אצל
עצם כשעור' לא ממעט . משום דמטמא במגע ובמשא : פחות
מכזית מן המת . השתא הדר תניא . אע"ג דהתא ליה רישא .
לאשמועינן דממעט ע"י כל התמאין באהל . כגון רביעית
דס ומלא תרוד רקב . וכל אותן השניין בפ"ב . פחות מכזית
עצמות . בין ע"י בשר . ופחות מכזית מכאן . וא"ל ממעט . בין ע"י
פחות מכביצה מטמא אחרים . ולא מקבל טומאה מן החורה .
הלכך ממע' וחזן בפני הטומאה : והתבואה . שהטרישה רחוק
מן הכותל . ונתפשטו ע"פיה וסגרו את החלון דמחזיר לקרקע
הוא : וככ"י שיש בכן ממש . קורי
עכנ"ש

ופחות מכביצה אוכלים . פי' הר"ב . שאין אוכל פחות מכביצה מטמא אחרים . ולא מקבל טומאה מן החורה וזה לשון הר"ם .
תימה הא פחות מכביצה מקבל טומאה היא כדפסק רש"י בתם עה"ר גבי אשה שהיפה כובשת ירק . דקמי' אין זו כביצ'
הוא טמא יוכל עה"ר . וא"כ היאך ממע' את הט' הא קמי' סיפא דמתני' זה הכלל עה"ר ממע' טמא אינו ממעט . ולא מסתב למימ'
משום דלא טמא אחריו ממע' . וגרסיה דהיינו טמא אינו ממעט . ולא מסתב למימ'
והניא רחיה לדבר ע"י והרמב"ם אע"פ שפירשו כתב דבפ' זית מכביצה אפי' לקבלי טומא' זכרון דמדאורי' טהור' ממע'
כתב פחות מכביצה שאינם כשרים ומשמע דאלו מוכשרים אינו חוזק . ועשהו לסי' שמקבל טומאה דאורי' וכן מוכיח הכ"מ רפ"ד מה'
טומאת אוכלים שדעת הרמב"ם דמדאורי' אין שיעור לקבל טומאה זכ"ב המזרחי פרשת שמיני . עמ"ש עוד ברפ"ב דטהרות (ד"ה
אין זו) : ועמ"ש בשם מהר"ם בסוף פרקין וזהו ב"י אה"פ הר"ב ש' שהטרישה רחוק מן הכותל בו' עיין בפ"י הר"ב ברש"י מסני' דלק'
ושיעור הריחוק מקום צרף לא יחסור דף כ' ג' טפחים ושם הקשו הסוס' ממעט' ה' פ"ח (דמכילתין) לו לא מביאין ולא חוזקין
הזרעים והירקות המחזרים לקרקע חזק מן הירקות שמנו במשנה א' . וסירנו בשם ר"ח דיש לחלק בין אהל לחלון דלענין אהל להביא
ולחזן הרוח מנשבו ואינו עומד במקום אחד ולפיכך לא נעשה אהל : וככ"י פי' הר"ב קורי עכנ"ש בו' . ואני שמעתי מנין קורי
עכנ"ש

בא [6] במלא

נמצא בתוך הקנה כו' לא ידעתי למה כתב כן מפי השמועה
והרי מפי הכתב היה יכול להעיד . שכ"כ בפי הרמב"ם . אבל
שנזכרו סמט' מהט"מ . כתב קורי עכביש . והראב"ד כתב
שהוא מה שנתוך הקנה כו' . כהניא עד שיוציא את הכבי

עכביש נקי אים ככו' . ואני שמעתי מיין קורי עכביש נמצא
בתוך הקנה . ופעמים שהוא דק מאוד והוא ככו' שאין בו
ממש . ופעמים שהוא כעין ארביט כגד . והוא ככו' שיש בו
ממש . ונבלת עוף טהור שא' חושב עליה . שנבלת עוף טהור
אינה מעמא עד שיחשב עליה

לאכיל' . ואז ממעמא טומאת
אובלים בכביצה . ואינה זריכה
הכשר : נבלת עוף טמא שחשב
עליה ולא הכשירה . נבלת עוף
טמא זריכה מחשבה זריכה
הכשר . כלומר שיבא עליה מים או
אחד משבעה משקין . ולא חסר
מחשבה או הכשר טהור .
וממעטת ומוללת בסני הטומאה
ו לא תבואה שנחלון . שהרשיה
נחלון ממש . משום דדעתו
לפנותה היא מקלקלת את
הכותל . וכל דבר שדעתו לפנותו
אינו ממעט נחלון . ולעיל איירי
שהרשיה רחוק מן הכותל
דהשתא אין דעתו לפנותה : השתי
והערב המנוגעים דשתי וערב
מעמא כנגעים . ודבר טמא אינו
ממעט : ולא לבינה מזיב הפרס .
הלביב' העשו' מעפר בית הפרס .
ר"מ סבר שהיא טמא' כמו שעפר
בית הפרס עמא הלכך אינה
ממעט נחלון . ורבנן סברי לא טמאן אלא גוש כנריותו הבא
מזיב הפרס ולא העפר אפי' לאחר שנבלו' והל' כחמשים ושיעור
הגוש כפי' גדול' של סקאים שהיא כמותם המרלוסין :

ונבלת העוף הטהור שלא חשב עליה .
ונבלת עוף הטמא שחשב עליו הולא
הכשירה . או הבשירה ולא חשב עליה :
ו' אלו שאינן ממעטים . אין העצם ממעט
על ידי עצמות . ולא בשר על ידי בשר .
ולא כזית מן המרת . ולא כזית מן הנבלת .
ולא כעדשה מן השרין . ולא כביצה
אובלים . ולא תבואה שכתלוגות . ולא
ככו' שאין בה ממש . ולא נבלת העוף
הטהור שחשב עליה . ולא נבלת עוף
הטמא שחשב עליה והכשירה . ולא
השתיה והערב המנוגעים . ולא לבינה מבית
הפרס . דבריר' מיזחכ"א . הלבינה ממעטת
מפני שעפרה טהור . זה הכלל הטהור
ממעט . והטמא אינו ממעט :

פרק יד דהיי' מביא את הטומאה . כר'
שהוא הגיזרה הגבלית .
בפוחת טפת .
איורה

כיון דלא מבעל לה כדמשמע פ' לא יחסור דכל מאי דלא מבעל
ליה לא ממעט (כתבוא' במשנה ב' ס"ו) וסד"א דהכזית ימעט
נחלון שלא תבא טומאה לבית השני וכסס שלא תבא שם טומאה
שזכית זה כך לא תבא שם טומאה דכזית גוסייה . שהרי טומאתו
יוצאה דרך פי הכלי לבית שהטומא' בו קמ' לט"ל ודברי תמורה
קן ועמ"ש בשמו בפ"ט סוף משנה א' ומשנה י"ב : ולא כביצה
אוכלי' ל' מהר"ס תימא לי אחמי לא קמני זריש' בהדי או ממעטין
נחלון כביצה אוכלים שלא הוכשרו ובסיפא לתני או אין ממעטין
כביצה אוכלים שהוכשרו כדקמני נבלת עוף ע"א שהכשירה .
גמא לא היה זריק' דדבר ששוט הוא דלא מקבלי טומא' אח"כ
הוכשרו . והא דנקט נבלת עוף טמא הכשר איצטרך לאשמעי'
דלא הוי נבלת עוף טהור' דלא בני הכשר ובת"כ איצטרך למילפיה
מקרא ובזכחים פ' חטאת העוף (דף ע') מיייתי לה ע"כ : ולא

פרק יד דהיי' שפני למטה . כמין לוח יוצא מן הכותל
לחץ וראשו כסוף למטה לארץ לנד הפסח
הלכך מצטרף אהלו עם הפסח ומביא את הטומאה בכל שהוא .
וחשיב כאלו יש בו פוסח טפה . ואם טומאה החתיו הכית טמא .
שדואין ראשו כסוף למטה . כאלו הגיע לארץ ומביא טומאה
שתחתיו לנד הכית : וגיזרה שפניה למטה ראשה כסוף למעל' .
ואין אהל שלה מצטרף עם הפסח . הלכך בעיא פוסח טפה :
וגבלית מפרש דת' סתמא כלי שמניקה מכאן ומכאן . ומשייר מן
האמצע :

תבואה שנחלונת . כן הגירסא בכל הספרים . ובמתני' דלעיל שנחלון והיה כ"ל ליישב קצת' . דר"ל שנחלונות הרבילים להשריש כך
ברוב סלינות וזוה מפרש התנא עצמו הספרש שבו תבואה דהבא לדממתני' דלעיל' לא שנבריי' דפ' לא יחסור ד' קמשיב להחולצין
וקמני עשבים שתלישין והניחן נחלון . או שצלו מאליהם נחלונות . ומסרטינן שצלו רחוק מהן . והיינו דך דמתני' דלעיל' : ורחב"א
הלבינה ממעטת כתב הר"כ דסברי לא עמאן לא גוש כו' ולא העפר אפי' לאחר שנבלו' כלומר וע"י כן חזר להיות כמו גוש' ומ"ש הר"כ
ושצור הגוש כסוף גדול של סקא' . עי' בזה מ"ש בת"ש י"ב פי' ז' דכלי' ד"ה כסוף) ומ"ש הר"כ שהו' כחית' מרלוסין' כדתנולקתמוס' :
פי' דהיי' מביא את הטומאה כל שהוא ודבר ברור הוא שאינו מביא לא מדבריהם זכין כל היוצא בהבאת הטומאה כו' שאינה באל
טפת הכריא אינה לא מדבריהם הרמב"ם רפ"ו מהט"מ : גב' לית ליה ר"ב מפ' בתוספת' כלי

ס' כ' מ' י'
ג' ד' ע' ו' ס'
ה' ה' הלכה

ד"ב טפחים לשיעור כל נדבך ד' טפחים ונדבך הוא סורה של בנין אצנים והטעמות אצנים סדורות בעגול בולטות מן הקיר למעלה
 מן הפתח בעין כיפה לגוי והיינו עטרה : והכחומים טעושים מאבן על הפתח או על החלון לגוי וטעמים כדולטים מן החלון ומן הכתח
 טפח ארויזתר : ב' זיו טעל גבי הפתח וכו' יכח מיירי שנסתם הפתח ומס"ה בעין טיבה בזיו פתח טכח'וכי מדבר נכחוכי ה' זועל
 גבי החלון רום אצבעיים כלומר בין חלון ששיעורו רום אצבעיים כגון שירי המאור בין חלון ששיעורו גלגל הקדח כגון הכוש' מאור
 בתחלה זיו טעל גבי טניהם : בכל
 שהוא : ור' יוסי אומר מלוח חלון
 שיעורו רום אצבעיים : זיו שלו
 שיעורו בל' טפחים וחלון ששיעורו
 מלא מקדח זיו שלו נמי שיעורו
 במלא מקדח : ואין הלכה כרבי
 יוסי : ג' אצילו גבוה מאה אמה
 אע"ג דזיו שיעור גובהו מן הפתח
 שנים עשר טפחים : בקנה
 החמירו משום דמיטלטל : ורבי
 יוחנן בן גוריון סבר : דאין להסתיר
 בקנה יותר מן הויז : ולמעלה
 משנים עשר טפחים שיעורו
 בטוח טפח : והלכה כר' יוחנן
 בן גוריון : ד' זיו שהוא רחב טפח
 וסובב אפ' כל כוסלי הבית
 מבחוץ : וכנגד הפתח אוכל שלש
 אצבעות : ועל שאר הפתח אין
 זיו : שאם היה אוכל כנגד הפתח
 טפח היה הבית טמא : לדברי
 הכל : כלים שסתמו טמאים :
 ובהא גלגל פריג רבי יהושע
 בדפיג כסיפא : לפי שדרך
 טומאה לגלות : ר"א מטמא
 את הבית : ביון דזיו
 חמור : שיטמא בכל שאר מביא
 את הטומאה לבית בג' אצבעות :
 זבן כסדר שיהיה מקטפת' אכסדר'
 והאכסדר' אוכלת בפתח שלשה
 אצבעות : טומאה בבית כלים
 שבאכסדר' טמאים : טומאה
 באכסדר' : ר"א מטמא הבית :
 ורבי יהושע מטמא : והלכה כרבי
 יהושע : ה' שני זיון זה ע"ג זה : ומכונים זה כנגד זה :
 יש בהן פתח טפח : שכל א' מן הזיוס רחבו טפח על טפח :
 וביניהן פתח טפח : הכתחון גובה מן הארץ טפח והעליון
 גבוה מן הכתחון טפח : וטומאה שסתמו : תחת הכתחון
 כל מה שסתמו טמא : ומה טעל גביו טמא : דחוצן כסני הטומאה : ביניהן : אס טומאה : בין תחתון לעליון כל מה שביניהן טמא
 אבל מה שסתמו הכתחון וטעל העליון טמא : דחוצנים : על גביהן על גבי העליון : כנגד הטומאה עד הרקיע טמא : וכל שאר
 טמא : היה העליון עודף על הכתחון כו' : תחתיו וביניהן טמא : דבין ש'טומאה תחת הכתחון בין ש'טומאה ביניהן : אומא
 העודף שהעליון יתר על הכתחון טפח : מערב את הטומאה בכל מקום : אבל מה טעל העליון טמא : דחוצן : על גביהן : על גבי
 העליון : היה העליון עודף על הכתחון כו' : טומאה תחת הכתחון : תחתיו וביניהן טמא : דחוצן : על גביהן : על גבי
 הטומאה ביניהן ומביאה את הטומאה לזה שסתמו : ביניהן : אס הטומאה ביניהן או למה הארץ תחת המותר דהיינו כנגד העודף
 ולא תחת הכתחון : רבי אליעזר אומר שסתמו וביניהן טמא : דאע"ג דליכא טפח בעודף מביא אס הטומאה לטמא הכתחון
 סואל ועודף עליו :

איזהו הזיו : שפניו למטה : והגזירה [שפניה
 למעלה יזכמה אמרו הזיו מביא את הטומא'
 כל שהוא ביזיו שהוא גבוה מן הפתח שלש'
 נדבכין יש'ם י"ב טפחיתר מכאן מביא את
 הטומא' בפוחח טפח העטרות והפתוחים :
 מביאין את הטומאה בפוחח טפח : ב' זיו
 שע"ג הפתח מבי' את הטומא' כפוחח טפח
 שע"ג החלון רום אצבעיי' שעל גבי מלא
 מקדח כל שהוא ר' יוסי אומ' מלואו : ג' קנה
 שע"ג הפתח אפ' גבוה מאה אמה מבי' את
 הטומאה כל שהוא ר' ד' יהושע יר' יוחנן בן
 גוריון או' א' יחמיר זה מן הזיו : ד' זיו שהוא
 סובב את כל הבית יואכל בפתח ג' אצבעו'
 טומאה בבית כל' שתחתיו טמאים טמא'
 תחתיו ר' א' מטמא את הכית יורבי יהושע
 מטמא יוכן בחצר שהיא מוקף אכסדרה : ה'
 שני זיון זה ע"ג זה ויהייש בהן פוחח טפח :
 וביניהן פוחח טפח טומאה תחתיהן : (ס"ה)
 תחתיהן (ג' גמ' או ביניהן תחתיו וביניהן טמא)
 טמא ביניהם ביניהן טמא : על גביהן כנגדו
 עד לרקיע טמא : היה העליון עודף על
 התחתון פוחח טפח טומאה תחתיהן : או
 ביניהן תחתיהן וביניהן טמא על גביהן :
 כנגדו עד לרקיע טמא היה העליון עודף על
 התחתון פוחח טפח טומאה תחתיהן :
 תחתיהם וביניהן טמא ביניהן או תחתיהם :
 ר"א תחתיהן וביניהן טמא : ר'

כלי שמויקה מכלן ומכלן כו' : קד
 העסיק הר"ש וקד הוא צמו' שלנו
 ספס' ו' אבל הערוך כסב' ו' ל' גבלית
 פי' אציר תניח בתוספת אצירה הוא
 גבלית כל המעוקס מכלן ומכלן
 ומשיר מן האמצע : שהוא גבוה
 מן הפתח ג' נדבכים וכו' : או פחות
 מכלן הרמב"ם שם : ב' זיו שא"ג
 הפתח כו' : כתב הר"ב הכא מיירי
 שנסתם וכו' וכ"כ הר"ש ולפי זה לא
 שיבא אס הטומא' לבית אס שבי'
 אס הטומא' שסתמו הכלים אשר
 ג"כ תחתיו וקמ"ל דלא אמרי' דזיו
 שע"ג הפתח בכל שהוא לכל דבר :
 אבל הרמב"ם שם ע"ג הפתח ר"ל
 שיהיה יוצא מהמסקוף ולהיותו
 למעלה מ"ב טפחים ימטרך שיהיה
 בו פוחח טפח : ג' ר' יוחנן בן גוריון
 אומר כו' כתב הר"ב והל' כריב"ך :
 וכ"כ הרמב"ם והטעם פיר' הר"ש
 [דפי' מהט"מ] דמאור דמיקל : ד'
 דרבנן היא פסק כמאור דמיקל : ד'
 שרש אצבעו' כלום כחו מטמא :
 שהטעם ד' אצבעו' טומאה שסתמו
 דוקא בזיו שהוא : למעלה מ"ב
 טפחים : הראב"ד : וכתב רבי' מר'
 כלומר שאלו לא היה למעלה מ"ב
 היה מביא אס הטומאה בכל
 שהוא : כמו שכתבאר : ופשוט
 הוא ע"כ : אכסדרה שהיא
 מקורה : כמו שכתבתי
 במשנה : פרק קמח דטוכס :
 ה' רבי אליעזר אומר תחתיו וביניהן טמא : פירוש
 הר"ב אף על גב דליכא טפח בעודף כו' ול' הר"ש
 דר"א לטעמים
 דאמר

א כיון פי' פס'
 ט"ס הלכה א'
 כ"ס הלכה ג'
 ד"ס הלכה ז'
 כהנאות וכו'
 ח ט"ס הלכה ז'
 ו ט"ס הלכה ז'

אהלות פרק יד ר"ע מברטנורה

לאמר לעיל טומאה תחת הויז הבית טמא * אף על פי שאינו
אובל בפומה טמא ע"כ * כלומר וה"כ מחמיר בשני זיוין זה ע"ג
זה * דהא לעיל פירש ובינין סתם טמא * תחתון גבוה
מן הארץ טמא * וא"כ לאו בזה ע"ג הסתם מיירי * אלא אם
כן פירש גבוה מן הארץ פותח

בנין ותחת המותר טמא * מה שנין ב' הזיוין * ומה שתחתיו
בארץ כנגד הזותר טמא * ותחתיו טמא * מה שתחת
התחתון * דכיון דאין במותר טמא * אין הטומאה בזה תחת
התחתון * והלכה כרבי יהושע * ד אין ביניהם פותח טמא *
שאיך התחתון גבוה מן הארץ

רבי יהושע אומר ביניהן * ותחת המותר
טמא * ותחתיהן טהור : [י' שבהן פותח
טמא * ואין ביניהן פותח טמא * טומאה
תחתיהן] (גמ' ל"ג תחתיהן טמא ביניהן או על
גביהן) * (כ"א או ביניהן * תחתיהן וביניהן טמא *
על גביהן) כנגדו עד הרקיע טמא * ז' אין
בהן פותח טמא * בין שיש ביניהן פותח
טמא * בין שאין ביניהן פותח טמא *
טומאה תחתיהן * ביניהן או על גביהן *
טומאה בוקעת ועולה * בוקעת ויורדת *
ובן שתי יריעות שהן גבוהות מן הארץ *
פותח טמא :

פרק טו סגוס * עבה וכופת עבה *
אינן מביאין את
הטומאה * עד שיהיו גבוהין מן הארץ
פותח טמא * קפולין על גביהן * אינן
מביאות את הטומאה עד שיהיו
העליונה גבוהין מן הארץ * פותח טמא *
טבולות של עץ * זו על גבי זו * אינן
מביאות את הטומאה * עד שתהא
העליונה גבוהה מן הארץ פותח טמא *
ואם

טמא * ואין העליון גבוה מן
התחתון טמא : ביניהן ותחתיו
טמא * דאין התחתון מושך
כיון דאין תחתיו פותח טמא ולא
על גביו פותח טמא * והעליון
מביא את הטומאה לכל מה
שתחתיו ותחת התחתון ומושך
למה שעל גביו * כיון דעליון
גבוה מן הארץ טמא * כנגדו
עד הרקיע! טמא * ומה שתחתיו
טהור * דאע"ג דאין גבוה מחברו
טמא * הרי גבוה מן הארץ טמא
ומושך * ז' אין בהן פותח טמא *
שהייתם אין ברחבן טמא * הלכך
בין שהטומאה למטה * בין
שהטומאה למעלה לא חייבי כלל *
וכן שתי יריעות שהן גבוהות מן
הארץ בפומה טמא * וגבוהות זו
מזו טמא * דינין בשני זיוין *
פרק טו סגוס * עבה * אף
פירשנו לעיל בפרק הבית
שנסדק (משנה ג') ואידי דבעי
למטני טבולות דהר תניא הכא *
ואם

כנגד טמא * טמא לאו דוקא * דגובה הרבה
שהרי על גבי הפתח הוא * אלא
דכדי להוציא טומאה רגובה *
קאמר פותח טמא דבהכי סגי *
אבל מפירושו דרוש מתני' דלקמן
אין נראה כן * ולהרמב"ם ניחא
דמירי בויז טמא * שכן
מפרש בהדיא בסוף מתני'
דלקמן * כמו שאעתיק בסמוך *
ז' טומאה תחתיהן או ביניהן *
תחתיהן וביניהן
טמא * על גביהן כנגדו עד הרקיע
טמא * כ"א וכן היא גור' הר"ב *
ומ"ס הר"ב ולא ע"ג פותח טמא *
כלומר בין התחתון לעליון *
ומשום כך בוקעת ויורדת * אבל
ג"י הספר היא ג"י הרמב"ם *
וכתב ואשר ראוי שלא טמא גם
כן תחתיהן להיות בתחתון פותח
טמא * והוא גבוה מן הארץ גבוה
ר"ב * לפי שהמאמר הוא בויז והוא
כמו שקדם * וגם הר"ש כתב *
ואית דאמרי טומאה תחת
התחתון (התחתון) בלכד טמא *
טומאה ביניהן או ע"ג העליון *
כנגד הטומאה עד לרקיע טמא *
ולג"י זו הוי פירושה דאין ביניהן פותח טמא *
שהזיוין אין ברחבן טמא לדברי הר"ש שכתב לעיל במשנ' ה' דר"ח לטעמיה וכו' * כמו שהעתיקי לשונו שסימנתי * דהכא דלא כוותי'
לא כר יהושע * ובן שתי יריעות שהן גבוהות מן הארץ פותח טמא וכן בכלל החלוקות השנויות לענין הזיוין *
עבה כו' כתב הר"ב ב' הך מתני' פירשנו לעיל כו' ומיהו התם לענין נתונין תחת הסדק והכא לא בהכי מיירי
אלא כשהסגוס או הבגדים מוכחי' זה ע"ג זה * וטומאה רגובה * תחתיהם אי"צ ביניהם שב"כ הרמב"ם * ועכשיו
מנחתי למחר"ס שכתביו"ל סגוס עבה * וכוכב עבה אע"ג דתנינא חדא זימנא לעיל סי' א"כ' דא"ר דמהי' דלעיל לא שמעי'
לה' דה"א התם הוא דקאי אבית שנסדק ולא כסדרה * שנסדק * דאמרי' טמא * בלד זה כלים שבד אחר טהורים ואמרי' עליה נתן את
הק"י בא"ר אינו מביא את הטומא * עד שיהא קנה גבוה מן הארץ פותח טמא והא"ר קתני סגוס עבה וכופת עבה כו' * כלו' אם סגוס
עב' או כופת עב' * מוכח בארץ כנגד הסדק * אין מביאין את הטומא * מצד זה של הסדק ללד אחר וכו' * א"תתם הוא דאין מביאין את
הטומא * דתתי לא אמרי' * לומר רואין כלא ניטל תחתיה של הסגוס ושל הכופת וכשאר כל העליון שבהם יוהא גבוה טמא וזו ניחא
גוד הסיק כל העליון לסתום הסדק דהיינו תרתו * לומר קליש ולומר גוד הסיק אבל הכא אמרי' כגון סגוס וכופת שהן גבוהין מן
הקרקע שחית אטמא וטומאה תחתיהן בלד זה וכלים מצד אחר תחתיהן סד' א"י יגא קליש כלא ניטל מקצת עוביון של מטה * ויביא
הטומא * על הכלים קמ"ל דאפי' קליש לחודיה לא אמרי' * עכ"ל וכתב הר"ב ד' בסי' ז' מהט"מ (הלכ' ד') שההפ' שיש בין סגוס עבה ולקפולין זו על זו ולטבלאו'
דאפי' קליש לחודיה לא אמרי' * עכ"ל וכתב הר"ב ד' בסי' ז' מהט"מ (הלכ' ד') שההפ' שיש בין סגוס עבה ולקפולין זו על זו ולטבלאו'
של עץ מוכח זה ע"ג ז' ושהסגוס הואיל וכלי א' הוא אין רואין הכד * העליון אע"פ שבגובה מן הארץ טמא שיהא כהאל ויטמא מה
שתחתיו * בזהל לא גזון כטומא רגוב' ובוקעת כנגדו ולא יותר אבל כשהוא שני כלים אע"פ שבוקים זה בזה העליון שהוא גבוה
טמא מן הארץ נעשה אהל ומבי ארזכן הטעם לאדם שהוא נתון (על) [ג' בזהל] התם (כדתן במשנה ג' סי"א) לפי שהוא חלול
נעש' כשתי טבלאות * ע"כ :

ואם היו של שיש • אפילו עליונה גבוהה מן הארץ טפח • לא
 קשיבה אהל להביא את הטומאה • כיון דהתחתונה ממעטת את
 האויר לפי שהן נחשבים כארץ • אבל טבלאות של עץ אין
 חשבות בקרקע בזמן שהעליונה גבוהה מן הארץ טפח • אף ע"ס
 שהתחתונה ממעטת את האויר •
 העליונה מביאה את הטומאה •
 ב טבלאות של עץ שהן סמוכות זו
 אל זו • וכל אחת מהן גבוהה מן
 הארץ טפח ונוגעו בקרנותיהן
 כל אחת בחברתה שאכלה • ודרך
 קדמי הטבלאו שאין ברחבן טפח •
 הלכך כלים שחתה הראשונה
 שהטומאה תחתיה טמא • ושתחת
 השניה טהורים • הנוגע בשניה
 טמא טומאת שבעה • ואע"ג דתנן
 בפ"ק כלים הנוגעים בחת וכלים
 בכלים • טמאים טומאת שבעה •
 השלישי בין אדם בין כלים טמאים
 טומאת ערב • הא טמא הם • אין
 האהל מתחשב • הלכך טבלאו
 שהטומא תחתיה אינה מן המנין •
 עד שיהא בו ריבוע בפתח
 טפח • כמין חיבה פרוצה שיש לה
 ארבעה דפנות היו עושים לשלחן
 שהשלחן יושב עליה ואותה חיבה
 פרוצה קרוי רבוע • ופעמים
 שהשלחן בולע ויוצא חוץ מאותו רבוע טפח או פחות או יותר •
 והשתא קאמר דנריך שיהא השלחן בולע חוץ מאותו רבוע
 בפתח טפח • דמה שבחוד הרבוע אינו מטטרף • ואם טומאה
 נמי בחוד הרבוע מפגים • הרבוע חוץ ומוגע הטומאה
 מלעבור לחוד • ג חביות • שורות הרבה של חביות זו אחר זו •
 וזו על זו • שהן יושבות על שוליהן • ופיהן למעלה • או מוטות
 על נדיהן • ופיהן מן הצד • באויר בגנה או בחצר • בפתח
 טפח • ברוחב טפח נוגעות זו בזו • טומאה בוקעת ועולה •
 לצדדין קתני לה • דמוטות על נדיהן אפי' כנגד הטומאה • אין
 טמא אלא מה שתחתיהן ועל גביהן • אבל מה שבתוכו טהור •
 כיון דאין כלי חרס מיטמא מגבו • על מה שבתוכו מציל • ומה
 שאינו כנגד הטומאה • אפי' שתחתיהן ועל גביהן טהור •
 ובושבוש על שוליהן • אפילו על מה שבתוכו אין מצילות • כיון
 שאין הפסק מאויר תוכו לאויר שחוץ לו • וחביות עצמה
 נטמאה • ונטמאו כל כלים שבתוכה • ואפי' שלא כנגד הטומאה •
 כדאמרינן טעמא בסוף פרק כוורת • דמה דברים אמורים
 בטהורות • דכיון דטהורות הן • דמו לטבלאות של שיש •
 שהתחתונה סותמת את חלל טפח • וטומאה בוקעת ועולה • אבל אם היו טמאות • אפי' אין גבוהות מן הארץ • העליונות
 שגבוהות מן הארץ טפח מביאות את הטומאה • שאין התחתונות סותמות • כיון דטמאות • מידי דכזה אקפולין זו על זו וטבלאות
 זו על זו • או גבוהות מן הארץ פיתה טפח מביאות את הטומאה • ואפי' טהורות • כיון דנוגעות זו בזו ברוחב טפח • נחשבות כולן
 כאהל אחד • ד' שחצו • שעשה בו מחילה מן הצדדין • שאיריעות והספרים נחויים כנגד הכתלים של הבית • או מן הקורות
 שנקטות תחת תקרת הבית •

ואם היו של שיש • טומאה בוקעת ועולה •
 בוקעת ויורדת • ב' טבלאות של עץ • שהן
 נוגעות זו בזו בקרנותיהם • והן גבוהות מן
 הארץ פותח טפח • טומאה תחת אחת
 מהן הנוגע בשניה טמא טומאת שבעה •
 כלים שתחת הראשונה טמאים • ושתחת
 השניה טהורים • השלחן אינו מביא את
 הטומאה • עד שיהא בו ריבוע בפתח
 טפח • ג' חביות שהן יושבות על שוליהן •
 או מוטות על צדיהן באויר • זו והן נוגעות זו
 בזו בפתח טפח • טומאה תחת אחת מהן •
 טומאה בוקעת ועולה • בוקעת ויורדת •
 כמה דברים אמורים בטהורות • אבל אם
 היו טמאות • או גבוהות מן הארץ פותח
 טפח • טומאה תחת אחת מהן • תחת
 כולם טמא • ד' בית שחצו בנסרים או
 ביריעות • מן הצדדים או מן הקורות •
 כרים

ואם היו של שיש טומאה בוקעת כו' כתב הר"ב • לפי שהן
 נחשבות כארץ • וז"ל מהר"ם היו להן כגל של צורות
 המונח באויר או גל של עפר • דטומאה וכלים קתוין טהורין •
 (כדלקמן משנה ז') • ע"כ • ב טמא טומאת • כתב
 הר"ב • ואע"ג דתנן וכו' • ופירוש
 משום חבורים נמי ליכא • דהוי
 דיקרב דדיקרב לדיקרב • כמ"ס
 הר"ב דר"פ דלקמן • דאין טמא אלא
 טומאת ערב • וא"ת והתנן בפרק
 במה מדליקין כל היוצא מן העץ •
 אינו מטמא טומאת אהלים וכו' •
 ל"ק דהיא לשיהא האהל טמא
 בעצמו • אף לאחר שהוציאו המת
 מחוכו • והכא בעוד שהמת בתוכו
 דהוי כמלא טומאה • ועיין בפ"ז
 משנה ב' (בפירוש הר"ב) ור"ס
 דלקמן בד"ה וטמאוו כו' •
 ג והן נוגעות זו בזו בפתח
 טפח • משום סיפא נקט
 נמי דרישא בפתח טפח • דלגוסיה
 לא אכשריך • דכיון דתחת עצמה
 אינה מביאה הטומאה • אלא
 בוקעת ועולה כו' • כ"ס שאינה
 מביאה אל החביות שאכלה • ואפילו
 נוגעת בפתח טפח •
 טומאה בוקעת ועולה כו' יתב
 הר"ב • אבל מה שבתוכו טהור • ולהרמב"ם שכתבתי בכמה
 דוכתי בפרק כוורת • אף מה שבתוכו כשהוא כנגד הטומאה •
 נמי טמא • אבל אם היו טמאות כו' • כתב הר"ב שאין
 התחתונות סותמות כו' • מידי דהוה אקפולין כו' • והתחתונה
 כמאן דלישא דמי • ואותה שעל גבה מביאה הטומאה לכל מה
 שתחתיה ובוקעת ועולה כל כנגדה עד לרקייע • כדפירש לעיל
 פרק כוורת • דאדם וכלים נעשים אהלים לטמא ולא לטהר •
 ולהכי הוה אהל להביא את הטומאה • לכל מה שתחתיהן וכמאן
 דמלי טומאה כל מה שתחתיהן דמי • ומורת ובוקעת למעלה
 כנגד כל החביות • דאין נעשים אהלים להפסיק בין הטומאה •
 והא דנקט תחת כולן טמא • ולא נקט למעלה מהן • כ"ל משום
 דבטהורות נמי שגבוהות טפח איירי • דחוצצות בפני הטומאה
 דאיירי בחביות של שייטין (דמת: יתין ג' פרק ב' דכלים) וכיוצא
 בהן שהן סתומין וטהורים לגמרי ודמו לטבלאות של שיש דלעיל
 ולא לכלים הטהורים העשויין לקבלה • דנעשים אהלים לטמא
 ולא לטהר • ע"כ ל' מהר"ם • ד כלים

א אם הלכה
 ב אם הלכה
 ג חיי' פלג טה'
 ד אין הלכה

ד' בלים שנתפץ טהורים ימי' שאחורי הכפץ. אבל שנתפץ הכפץ
 צריך שיהיה שם פותח טפה כמ"ה הר"ב במסנה' ו'
 כנ"ל ושוב מלאכי שכ"כ מהר"ם והגאון: ה' שארצו של בית
 כמוהו עד המזוזה. וז' ספרי כל אשר באהל לעשו' קרקע הבית
 כמוהו הרמב"ם ועמ"ס במסנה' ו'

א שם פתח ה' ג
 ב כספרי' וזכ"ל חנן והכי
 ג מיימי לה בפרק' דערוזין דף
 ד ופ"ק דסוכה דף ד' אכל
 ה כחבו המוסף למשום דמיימי לה
 ו אהנן טעו להגיה הספרים חנן
 ז במקום עשר: ובטלו בו' טומא'
 ח בוקעת בו' דאלו לא בטלו הרי
 ט הוא כשאר חפצים המוכחים
 י כאהל כדלעיל. וזבמרח פ"ק'
 יא דערוזין רמי מהכא ארשן
 יב הקס חרין שבין שתי הצורות בו'
 יג מלא עפר או צורות מערבין
 יד אחד. ואין מערבין שנים. ואטילו
 טו עסמא משמע דמתבטל. ומשני
 טז רב אשי בשלמא חרין למיטימייה
 טז קאי לא בי למיטימי קאי ומסיית'
 טז רשי' בקמיה וש"מ דנ"א דגרס' ככ'
 טז בטלודמשע מסמא' בטלה ליתא
 טז כלל' אכל הרמב"ם העתיק בטלו.
 טז ופי' דר"ל. בטל דין הבית. ואם
 טז היה כמות זה העפר. כלים.
 טז זכנקום אחר ממנו טומאה. הנה
 טז לא עממא אלו הכלים באהל. שדין
 טז סאהל כבר בטל להיות בית

כלים שנתפץ טהורים ידיריעות ונכרים מוצלים ונאשכים ככלים
 שעל הגג וככלים שהן לכותל: כלים שבבית טמאים דאין חילוק
 לטומאה. מידו דהוא אכלי. חרם המוקף למיד פתיל דאם טומאה
 בבית מזיל על מה שבתוכו ואם טומאה בתוכו אין למיד פתיל
 לטומאה: כלי' שנתפץ הכלי' ששם
 הטומא' בתוך המחילה. אם יש שם
 פותח טפה שיש שם חלל רחב טע':
 ואם לאו טהורים הכלים שנתפץ.
 אבל כי מיהא טמ' יה' חללו מארצו.
 שכסה קרקעיות הבית מנכרים או
 ידיריעות: טומאה בחפץ. אטילו יש
 בו טפה על טפה ברום טמא:
 כלים שבבית טמאים. כבידי שהוא
 קמור חתה הבית. דתנן לעיל
 בפרק שלישי יש בו פותח טפה.
 ואין ביציאתו פותח טפה. טומאה
 בתוכו הבית טמא. טומאה בבית.
 מה שבתוכו טהור: שארצו של
 בית כמוהו. כשאין בו פותח טפה:
 וטומאה בפנים. במקום התבן:
 שכנגד ביציאה. מקום פניו יש
 ברוחב אמה מן הפתח עד כותל
 שכנגדו שכנגדים ויוצאים דרך
 שם להוציא התבן ולהכניס.
 וכלים שבתומו מקום הפניו
 טמאים. מידו דהוא אטומאה
 בחפץ. דכלים שבבית טמאים:
 טומאה בחפץ. היינו במקום
 הפניו מן הפתח עד כותל
 שכנגדו: כלים שבפנים במקום

כלים שנתפץ טהורים ימי' טומאה בחפץ כלים
 שבבית טמאין כלים שבחפץ. אם יש שם
 פותח טפה טמאים ואם לאו טהורים: ה'
 ח' חצו מארצו טומאה בחפץ כלים שבבית
 טמאים טומאה בבית כלים שנתפץ אם יש
 במקומן טפה על טפה על רום טפה טהורי'
 ואם לאו טמאין שארצו של בית כמוהו עד
 התהום: ו' בית שהוא מלא התבן. ואין בינו
 לבין הקירות פותח טפה ימי' בפניו כלים
 שכנגד יציאה טמאים. טומאה בחפץ כלים
 שבפנים אם יש במקומן טפה על טפה על
 רום טפה טהורים ואם לאו טמאים. אם יש
 בין תבן לקירות פותח טפה בין כך ובין כך
 טמאים: ז' בית שמלאו (כ"א חנן) עפר או
 צורות (כ"א בטלו) אטילו ויובן כרי של תבוא'
 או גל של צורות. אטילו כגליו של עבן.
 ואפי' טומאה בצד הכלים. טומאה בוקעת
 ועולה בוקעת ויורדת: ח' חצר הקבר.
 העומד בתוכה טהור עד שיהא בה ארבע
 אמות. כדברי' ב"ש. ב"ה אוזורים ארבעה
 טפחים.

קורה

התבן אם יש במקומן טע"ט ברום טפה טהורים: ואם לאו
 טמאים. דכחפץ נמי אם טומאה בבית כלים שנתפץ שאין
 במקומן טפה טמאים: ואם יש בין התבן לקירות פותח
 טפה. לא מתבטל התבן והוא ליחשב כחפץ. והרי הוא כשאר
 חפצים שבבית. ואין מזיל על מה שבתוכו שיש במקומן
 טפ"ז בין אין במקומו טפה: ז' וכן כרי של תבואה שבעלו:
 אפי' טומאה בצד הכלים. שהיה הטומא' בתוך הגל. וכלים
 שם סמוכים לטומאה בתוך הגל. אבל אינן יוגעים בטומאה:
 טומאה בוקעת ועולה זמה שבגדה טהור. ואם יש במקום
 הטומאה טפה על טפה ברום טפה. הרי היא כקבר סמום
 ומטמא כל כבידו: ח' חצר הקבר. חצר המוקפת מארבע
 רוחותיה מארבע מערות של קברות: טהור עד שיהא בה ד'
 אמות. על זמן שיש בה ארבע אמות טהור העומד בה. אבל
 פחותה מד' אמות טמא. העומד בה. ואם אין שם אלא שיש
 מערות משלש רוחות

התבן אם יש במקומן טע"ט ברום טפה טהורים: ואם לאו
 טמאים. דכחפץ נמי אם טומאה בבית כלים שנתפץ שאין
 במקומן טפה טמאים: ואם יש בין התבן לקירות פותח
 טפה. לא מתבטל התבן והוא ליחשב כחפץ. והרי הוא כשאר
 חפצים שבבית. ואין מזיל על מה שבתוכו שיש במקומן
 טפ"ז בין אין במקומו טפה: ז' וכן כרי של תבואה שבעלו:
 אפי' טומאה בצד הכלים. שהיה הטומא' בתוך הגל. וכלים
 שם סמוכים לטומאה בתוך הגל. אבל אינן יוגעים בטומאה:
 טומאה בוקעת ועולה זמה שבגדה טהור. ואם יש במקום
 הטומאה טפה על טפה ברום טפה. הרי היא כקבר סמום
 ומטמא כל כבידו: ח' חצר הקבר. חצר המוקפת מארבע
 רוחותיה מארבע מערות של קברות: טהור עד שיהא בה ד'
 אמות. על זמן שיש בה ארבע אמות טהור העומד בה. אבל
 פחותה מד' אמות טמא. העומד בה. ואם אין שם אלא שיש
 מערות משלש רוחות

(גהרס) ע"כ. ולריך עיון שוגיא דערוזין ודסוכה. וגם
 דכרי' שנתכורס פ"ל לא הבינותי. שכתב שם וז"ל בית שמלאו
 עפר או צורות. הרי זה בטל אהל הבית. והרי הוא
 כגל של עפר או צורות. ואם היה טומאה בתוך העפר
 בוקעת ועולה וכו'. וז"ע ועיון בס"ד דמקואות מסנה' ג':
 ביציאה בוקעת בו'. כתב הר"ב ואם יש בו'. הרי הוא
 כקבר סמום בו' כדתנן ברפ"ו: ח' חצר הקבר.
 איזהו חצר הקבר זו הגת שהמערות פ"חמות לתוכה. שישפתי
 הביאה הר"ם. וכספ"ז דב"ב מסורסג"כ שהחצר הוא כמו
 צומא יורדין לתוכה והמערות פתוחות לתוכה: ב' הודר עד
 שיהא בו' ד'א' פירש הר"ב כל זמן שיש בה ד'א' טהור העומד
 בה. ולריך לומר דאזיל בשדה תיבה ומגדל. דאל"ה עיון שיש
 ארבע מערות לארבע רוחות כבר נטמא כשהלך על הקברות
 שבתערות. כ"כ הרשב"ם והמסופ' בס"ו דב"ב דף ק"א ומ"ש
 הר"ב וה"מ חצר הקבר בו' אבל מת בעלמא חופס בו'. צפ"ח
 הוטיה דף ת"ד דייקי הכי. תדאנריך למת' העומד לתוכה
 טהור. ש"מ ה"מ חצר הקבר דמסיימי מחיצות בו'. וטעמא טורש' דחכמים בדרו שיהא התם מטמא כל הכניס בו' אמוקו. בדי
 שלא ירגילו אכלי טהרות ליקרב לו. ויהא סבור שלא באהיל. ויש לרום שלא יכש' ידו ויהאיל ולאו ארעמיה אבל חצר
 הקבר דכיון דמערס חלוקה שימנה. ומחיצותיה גכרות. לא צורו דכפן

התבן אם יש במקומן טע"ט ברום טפה טהורים: ואם לאו
 טמאים. דכחפץ נמי אם טומאה בבית כלים שנתפץ שאין
 במקומן טפה טמאים: ואם יש בין התבן לקירות פותח
 טפה. לא מתבטל התבן והוא ליחשב כחפץ. והרי הוא כשאר
 חפצים שבבית. ואין מזיל על מה שבתוכו שיש במקומן
 טפ"ז בין אין במקומו טפה: ז' וכן כרי של תבואה שבעלו:
 אפי' טומאה בצד הכלים. שהיה הטומא' בתוך הגל. וכלים
 שם סמוכים לטומאה בתוך הגל. אבל אינן יוגעים בטומאה:
 טומאה בוקעת ועולה זמה שבגדה טהור. ואם יש במקום
 הטומאה טפה על טפה ברום טפה. הרי היא כקבר סמום
 ומטמא כל כבידו: ח' חצר הקבר. חצר המוקפת מארבע
 רוחותיה מארבע מערות של קברות: טהור עד שיהא בה ד'
 אמות. על זמן שיש בה ארבע אמות טהור העומד בה. אבל
 פחותה מד' אמות טמא. העומד בה. ואם אין שם אלא שיש
 מערות משלש רוחות

התבן אם יש במקומן טע"ט ברום טפה טהורים: ואם לאו
 טמאים. דכחפץ נמי אם טומאה בבית כלים שנתפץ שאין
 במקומן טפה טמאים: ואם יש בין התבן לקירות פותח
 טפה. לא מתבטל התבן והוא ליחשב כחפץ. והרי הוא כשאר
 חפצים שבבית. ואין מזיל על מה שבתוכו שיש במקומן
 טפ"ז בין אין במקומו טפה: ז' וכן כרי של תבואה שבעלו:
 אפי' טומאה בצד הכלים. שהיה הטומא' בתוך הגל. וכלים
 שם סמוכים לטומאה בתוך הגל. אבל אינן יוגעים בטומאה:
 טומאה בוקעת ועולה זמה שבגדה טהור. ואם יש במקום
 הטומאה טפה על טפה ברום טפה. הרי היא כקבר סמום
 ומטמא כל כבידו: ח' חצר הקבר. חצר המוקפת מארבע
 רוחותיה מארבע מערות של קברות: טהור עד שיהא בה ד'
 אמות. על זמן שיש בה ארבע אמות טהור העומד בה. אבל
 פחותה מד' אמות טמא. העומד בה. ואם אין שם אלא שיש
 מערות משלש רוחות

ורוח רביעית של חצר פתוחה לאוויר העולם * אפי' אינו מרוחק
 מפתח המערה אלא כל שהוא טהור * ובלבד שלא יגע למשקוף
 של פתח המערה * והני מילי חצר הקבר דמסיימא מחיצתה *
 אבל תת בעלמא תיפס ארבע אמות לטומא' : גולל לקבר יכסוי
 על פתח הקבר : אלא כנגד הפתח
 של הקבר * והנוגע בקצה המונח
 חוץ לקבר טהור : עשה ראשה
 גולל לקבר * והרי היא עומדת על
 הקבר כמו אילן * הנוגע ממנה
 בד' טפחים סמוך לקבר * טמא
 משום גולל * ומארבע ולמעלה
 טהור : בזמן שהוא עמיד לגוד *
 לקוף ואף על פי שלא קץ עדיו *
 לגוד כמו גודו אילנא (דכ"ט ז') :
 כולה חבור כל זמן שלא קץ ואע"פ
 שעמיד לקוף * ואין הלכה כרבי
 יהודה : ט' הנוגע בה * כל זמן
 שהוא גולל טמא טומאת שבעה *
 אשר יגע על פני השדה לרבות גולל *
 טהורים * לכלי חרס המוקף צמיד
 המת * שאחור (שם) וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו
 טמא הוא * הא יש צמיד פתיל עליו טהור * ובכלי חרס הכתוב
 תדבר * שאינו מקבל טומאה מגבו : רבי

קורה שעשאה * גולל לקבר * בין עומדת
 בין מוטה על צדה * אין טמא אלא כנגד
 הפתח * עשה ראשה גולל לקבר * אין
 טמא אלא עד ארבעה טפחים * ובזמן
 שהיא עמיד לגוד * ר' יהודה אומר כולה
 חבור : ט' חבית שהיא מליאה משקים
 טהורים * ומוקפת צמיד פתיל * ועשאה
 גולל לקבר * הנוגע בה טמא טומאת
 שבעה * והחבית והמשקין טהורין *
 בהמה

במחיים שבמכה שיתפסו ד' אמות סביבותיהם ללד המערה
 דכי גזיר רבנן ד' אמות * במת המוטל באוויר * וכגון למעלה אלל
 גג המערה כדי להרחיק את האדם מלהאביל על הטומאה *
 אבל כאן יש היכר ע"כ * ומ"ש הר"ב * ואם אין שם אלא שלש
 מערות כו' * ז"ע טעמא מאי
 (והר"ש הביא תוספתא שנויה כך * ופירשה דהיינו (כבמסקנא)
 דטובה ואם באנו להשווינה
 למסקנא דטובה לא דק הר"ב
 כלל * דהתם מסקים אדברי ב"ה
 דד"א שפחה מן הנד אבל שפחה
 מלמעלה ארבע אמות) ופירש"י
 הטעם דכשעשוי לחצר מדדן
 לצאת דרך דלדים * איכא למימר
 כיון דלא גזור רבנן ארבע אמות
 במחיצות ניכרות סגי להו להא
 (חצר) בד' טפחים * והעומד בה
 הרי זה טהור שאין לנו במה לטמאו * דא"ל לטפוס ולעלות
 שיפסו ורועותיו ויהאיל כנסיו על חלל הפתח * דכי נפיק מידידי
 ונפיק כשמע ומשך לו מן הפתח של מערה ללד פתח של חצר
 ויוצא לו * אבל כשחצר מוקפת מערות מד' רוחותיה ואינה
 פתוחה בשום רוח דהשתא פתחה מלמעלה * אי אפשר ללד
 מאהיל כיון דאינו אלא ד' טפחים א"ל לו לפרוש כנסיו ולטפוס
 ולעלות * אלא א"כ האהיל על חלל הפתח ע"כ * והשתא פ"י
 התוספתא בכל שהוא היינו ד' טפחים דמחני' וקרי להם כ"ט *
 דאם אין שם א"ג מערו' כו' דלדברה משנתינו דוקא בהכי מיירי ומש"ה ס"ל לז"ה דסגי בד"ט * והיינו כל שהוא דוחק לומר דהר"ב
 על דברי ב"ש מהדר * וכמו שהוא קאי בדברי ב"ש דקשיין תרתי חדא וכי טעמא דבית שמאי אחי לאשמועינן * וחו דה"ל לפרש כ"ט
 שהוא (לכ"ט) ועוד בה שלישיה מנליה לפרש כן אדברי ב"ש * אלא ודאי שהר"ב אין לו פ"י ב"ש * אלא כמשמעו * וקאי אדברי ב"ה *
 ואין טעם בדבר * ומ"ש הר"ב ובלבד שלא יגע במשקוף תוספתא * ופי' הר"ש דהיימא לן (בבב"ב) טומאה צבית הנוגע בשקוף
 טמא) ולהרמב"ם פירש אחר * ואין להאריך : עשה ראשה גולל לקבר * ל' הר"ב * והרי היא עומדת על הקבר כמו אילן * כ"כ
 הרמב"ם פ"ו מהט"מ (הלכה ה') * והקשה הראב"ד * דא"כ היינו עומדת * אלא סיפא שהקורה שוכבת בקרקע וראשה נכנס לתוך
 הקבר נעשה לו גולל * ורישא הטעם בזמן שהיא עומדת או מוטה על צדה וסומכת על הקבר * כל הקורה צריכה לראשה התחתון
 שהוא גולל לקבר * לפיכך כל שהוא כנגד הפתח של קבר טמא * אבל כשהוא שוכבת אינו כן לפיכך מה שעמיד לקוף אינו חבור *
 ע"כ * כלומר דמוטה על צדה אינה שוכבת ומוטלת לארץ * אלא מוטה בהטייה וקופה קצת שנסמכת על הקבר במקצתה * וקצתה
 האחר זקוף ועולה * והכ"מ הלין צעד הרמב"ם שהוא מפרש דעומדת ומוטה על צדה * תרוייכו כשהקורה מוטלת לארך הקבר *
 אלא דעומדת היינו * שהטיל על הקבר לרחבה * וקמני שאם היטה ארוכה או רחבה יותר מהקבר * אין טמא אלא כנגד הקבר
 דוקא והשאר טהור : לפי שא"ל לגולל * אבל כשהעמידה על הקבר כמו אילן * אע"פ שמתוך שכולה עומדת על פתח הקבר היא
 ראוי לטמא כולה אפי' כשעמיד לקוף * ומסוף שא"ל לגולל ממנה אלא קצתה לא עימא ממנה אלא עד ד' טפחים * והוא שעמיד
 לקוף ע"כ * ודוחק לפירושו מאי דקרי עומדת כשמוטל על הקבר לרחבה * ולכן נראה לפרש דעומדת הוא שעומדת וקופה ואיכ'
 בין רישא לסיפא * דברישא שעומדת על עמדה על שרשה * ושם היא עבה ורחבה ויוצאת חוץ מהקבר בצדי הרוחב של הקבר *
 וקאמר דאין טמא הנוגע באותן הדלדים * כיון שאינו כנגד הפתח * וסיפא עשה ראשה גולל * היינו שנתהפכה ועומדת על ראשה *
 ושם היא נרה * ואינה יוצאת חוץ לדדין וקמ"ל * דאין טמא לארכה אלא עד ד' טפחים * ופשיטא דברישא נמי כי קמני עומדת
 ה"מ לאשמועי' הא דאין טמא אלא עד ד' טפחים * אלא כיון דאיכא לתשמע התם * דאין טמא מן הצדדין שלא כנגד הפתח סגי ליה
 בהכי * וקמ"ל השתא הא דעד ד' טפחים בגוונא אחרונה * וממילא שמעינן דה"ל בעומדת על שרשה * דאין טמא אלא על ד'
 טפחים ד' דאי דלא טמא * וכן ג"כ אי משכחת בעשאה ראשה גולל דאם"ה יוצאת חוץ לדדין הקברי כגון שהקבר נר מאוד שהוא של נפל *
 או שהקורה עבה גם בראשה דה"ל דטהור הנוגע בצדדים היוצאים חוצה לא שדברו בהוה ורגיל להיות : ט' הנוגע בה"פי' הר"ב כל
 זמן שהיא גולל לא שתטמא בהיותה חלק מהקבר * ואם יגע בה כלו נגע בקבר אבל היא תטמא * במגע כל זמן שהיא על הקבר * וכאשר
 הושרה מן הקבר נשארה טהורה הרמב"ם יוצא שנה"ו

מכ שם תובל"ט
 נ שם הלכה ז

פ"ק

פ"ק דערוזין מפרש הר"ב דאף לאחר שפירש מטמא והוא מלשון רש"י דהתם ועיין מ"ש עוד לעיל פ"ב משנה ד' ד"ה הגולל: בהבמה שנסתה הרמב"ם פ"ו מהט"מ (הלכה ד) וטעמו פ"י הכ"מ משום דאל"כ הרי היא הולכת לכהן ולכהן ואין כאן גולל ונסוכה פ"ב דף כ"ג אמרי' טעמא הכי אדאמר ר"מ שאין עושין אותה דוסן לכוכב וגם שם אמר ולא גולל לקבר: והבמה היל על המת והנוגע בכלים טמאין פ"י הר"ב טומאת שבעה מטעם חבורין כגון דבשעה שנגע בו וכ"כ ח"ש ובר"פ דלקמן (סד"ה על האדם) ופרש"י דא"כ שלא בחבורים ושם אפרש בס"ד והרמב"ם כתב וז"ל כבר קדם לך צפרק הראשון ומאז המסקנה שהאדם כאשר נטמא במת ונגע בכלים יטמא אותן עומאת שבעה ולזה כאשר נטמא אדם במת אם נגע בו או האהיל עליו ואח"כ נגע בכלים הנה אלו הכלים טמאים אבל אם נגע במת או האהיל עליו עוד האהיל על הכלים הנה לא יטמא אותן לפי שטמא מת אינו מטמא בזהל אולם שיהא בידו אחת כו' ועיין

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י

דבי מאיר אומר וכו' ואין הלכה כרבי מאיר אלא ח"ע שאין לך דבר שיש בו רוח חיים ומטמא חוץ מאדם מ"מ מטמאים הן משום גולל כלל זמן שהן גולל לקבר: והאהיל על המת ומוגע בכלים הכלים טמאין עומאת שבעה מטעם חבורים

בגון דבשעה שנגע במת או האהיל עליו נוגע כמו כן בכלים ואם יש בידו פותח טמא טמאים כחן ידיהו מאהילות על המת ועל הכלים מביאות את הטמא שני בתים ופסחיהן מכוונים זה כנגד זה: מביא את הטמא ונשאר שני הבתים טמאים דהאל על ידי מלצר את הטמא כל שני החצאים מביאים בזה וכו' ואם לאו דאין בידו פותח טמא גברא מיהא טמא הוי כדסק לקמן ועל ענין בכל שהן אבל ב' הבתים פהורים:

בהמה שעשה גולל לקבר הנוגע בה כמא טומאת שבעה רמ"א כל שיש בו רוח חיים אינו מטמא משום גולל: והנוגע במת והנוגע בכלים והמאהיל על המת והנוגע בכלי טמאין מאהיל על המת ומאהיל על הכלים הנוגע במת ומאהיל על הכלים טהורים אם יש בידו פותח טמאין שני בתים ובהן כשני חצאי זיתים פשט את שתי ידיהו להן אם יש בידו פותח טמא מביא את הטומאה ואם לאו אינו מביא את הטומאה:

פרק טו בר המטלטלין מביאין את הטמא אבל שאם האהיל ראשו אחד על המת וראשו אחר על הכלים מביא להם הטמא: כעובי המרדע אפילו אין בורוחב טמא לא שיש בהקיסו טמא דחוט של טמא מקיסו דגורו על הקיסו משום עבוי: אקפח את בני הקבר קפוח ל' כריתת וחסוך ושבועה היא אקפח את בני אש אין דבר זה אמת: הכל וזמקופחת קטועה ומחוקת: דהא פוסח טמא בעינין: שחמט השומע כשנשאל שאלה ע"י מעט בבית המדרש ושחט שטחאוו ולא ידע משום מה טמא הוא הם טמאין את המרדע משום כלים המאהילות על המת שהכלי עצמו המאהיל על המת טמא בכל שהוא דלא בעינן פותח טמא לא להבי' את הטמא: תחת ראשו הסני וטמא את האיקרה או מטעם חבורים או משום דה"ל כלים שנגעו במת ואדם בכלים וטמא עומאת שבעה והשומע טעה לומר דטמאוו מטעם שהמרדע מביא עליו טמא מדין אכל: ש"א

פרק מוצר המטלטלין מביאין את הטומאה כעובי המרדע אד"ט אקפח את בני שזו הלכה מקופחת ששמע השומע וטעה שהאיכר עובר והמרדע על כתפו והאהיל צדו' א' על הקבר וטמאוו משום כלים המאהילים על המת אר"ע אני אתקן שיהו

(מ"ט) ספ"ח (משנה ע"ד) והמגור: הנוגע במת ומאהיל על הכלים טהורים כתב מהר"ם ואע"ג דהאדם טמא דכולן מביאין טומאה על ענין בכל שהן מיהו אינו מביא את הטמא בצדו: מטעם ע"כ: אם יש בידו פותח טמא לפי שקטן כן יומו מטמא טמא מת (כדקטן במשנה ג' פ"ה דנדה) ואפשר שיהיה כער קטן הרמב"ם וכלומר דפותח טמא באדם בנינוי משער':

פרק טו בר המטלטלין יקט מטלטלין משום שלא בזרז טומאת אהל בעובי המרדע: לא על האדם הנושאן אבל בפותח טמא אפי' במחוברין מביאין את הטמא דדוקא זרעים וירקות לפי שאין בהם ממש' קמחי (במשל' ה' פ"ח) דלא מביאין ולא חולצים דהוי כמו כפז הכרד והסלג (והכפור) והגליד והמלח אבל אין התיסוך על הארץ קמחי (התם במשנ' ב') דמביא את הטמא ית"ס פ"ק דשבת סוף דף י"ו ד"ה כל המטלטלין: אקפח את בני אקפח את בני פירש הר"ב שבע' היא אקפח את בני אש או מקופחת ובענין זה מבינו במקור' (בראשית מ"ב) חיי פירעה אש תלאו מזה כלומ' שלא תלאוהו תוס' (ד"ה אקפח) וכתב רש"י מנטער היה על סור' התשתכת ומקלל את עליוו אקפח בו: וטמא רוח משום כלים המאהילים על המת פ"י הר"ב דלא בעינן פותח טמא אלא להביא את הטמא: תחת ראשו הסני להביא טמא' על ארזים רש"י (ש"ס) ומ"ש הר"ב וטמא את האיכר: או מטעם חבורין ומרדע בר קבולי טמא הוא דאין דינו כפשוטי כלי עץ דהא יש בו דרבין של מתכות בראשו האחד ובראשו השני יש בו תרחור כדקטן בפכ"ה דכלים (משנ' ב') כ"כ הר"ש וכך היא שטת התוס' דנמסכ' שנת פ"ק דף י"ז ד"ה ועל שאר' ואולה לסטת ר"ח וסייעתו דהא דאמרין חרב הרי הוא כחלל וכמ"ש (בר"ש) (הר"ב) בפ"ק משנ' ב') דוקא חרב ודומיו שהוא כלי מתכות אבל שאר כלים לא אה"כ שהם בחבורין שבעה שנגעו במת נגע בהם האדם וכמ"ש הר"ב ברפ"ק והיא שטת הראב"ד ג"כ בפ"ה מהט"מ (הלכ' ג') וכתב הר"ש ומיהו אי אמרי חרב הרי הוא כחלל לטמא אחרים בזהל

שיהו (דבריו רפומים מקוימים. שאומרים דמרדע תביא שומא :
 על האדם הנושאן. זמנין דאדם הנושאן) אין עליו כי אם שומא'
 ערב שבגדו מפסי בין כתיפו למרדע וה"ל דיקר' דיקר' לדיקר'
 והרואה שומאמים אוחו שומאם ערב. וטעה לומר משום
 אהל שומאוכו לפי שיש בהקיסו
 טעם ואפי' למימד שומאם
 אהל אין בה כי אם שומאם ערב.
 הלכך גזרו עליו בעובי המרדע
 לשמא שומאם שבעה מדבריהם.
 משום אהל : ועל עצמן בכל
 שהן. דכלי המאהל עליהם
 ועל שאר אדם וכלים. שפחת המרדע. כפוחת טעם
 כיון

שיהו דבריהכמי קיימין. שיהו כל
 המטלטלין מביאין את הטומאה. על אדם
 הנושאן בעובי המרדע ועל עצמן בכל שהן
 ועל שאר אדם וכלי. כפוחת טעם בביצ'

(וכן דעת הר"ב בהדי גבי מגור' בדות ככפי"א [ד"ה והמורה])
 היה האיכר ראוי ליעמא משום דמרדע מאכול עליו דמטמא
 באהל. ולישנא חסמא דלאו מתורת אהל שומאוכו. ועוד דלאו
 מטעם אהל ימאי קאמר ר"ע על האדם הנושאן בעובי המרדע
 כלומר שיש בהקיסו טעם. אפילו
 בכ"ש טמא מדאוריית' דחרב פרי
 הוא כחלל. ועז' החשמה אפי'
 המתכות טמא כדון מתכות
 כדמוכח פי"ג דכלים [משנה ו].
 ומ"מ אפשר דכאן לא היה דרכן
 ומרדע מקבלי כלי עץ הוא.
 שדרכן מישלטל ודרך להפירו'. כדאמרינן חגיגה דף ג' ע"ב
 וכו'. ע"כ. ולפי מ"ש בסוף פי"א [ד"ה סס] בשם הרמב"ם
 לא קשיא. דאין חרב כחלל למטמא במטמא ובאהל. אלא

למגע בלבד. ואפי' ומאי חבורן איכא הכא דהא והאכיל דרו אחד תמן. לא קשיא. דכל דבר המאכיל על המת הרי הוא כטוב'
 ומחבור ב"כ וי"ב הא דתמן כפי' משנה ג'. אין האהל מתחשב. ומ"ש הר"ב או משום דה"ל כלים שנגעו בו' כדתנן כפי' [משנה
 סס] וכ"כ ב"כ הר"ש וזה לשטת הר"י מסמכותו. שכתב הר"ש ברפ"ק דלאו דוקא חרב הרי הוא כחלל לכל הכלים וכן הוא
 שטת הרמב"ם [כפי' דהפ"מ הלכה ג']. והלכך הלא אפי' ג' דכלי עץ הוא יש לו דין כלים שנגעו בו' ואפי' בלא חבורין. מה שאין
 כן לר"ת וסיעתו דלדידהו כלים שנגעו וכו' דבפרק קמא דוקא בכלי מתכות ולשטה זו דאף כלי עץ יש לו דין חרב כחלל הדרת
 קושיא הר"ש ג' דוכחא. דהיה האיכור ראוי ליעמא משום דמרדע מאכיל עליו כו' לדעת הר"ב דספי"א דאמרינן חרב כחלל אף
 לטמא באהל וצריך שיון ועוד דלא ד"ק הר"ב דהואיל וברפ"ק [משנה ג] טבר סתם כדברי הרמב"ם דחרב כחלל לאו דוקא חרב
 שהוא כלי מתכות אלא ה"ה לכל הכלים לא הוה ליה לכתוב בכאן מטעם חבורין. וכ"ש בסוף פרק דלעיל דלא כפי' אלא דוקא
 בחבורין אלא אגב שיטתיה העתיק דפרי הר"ש כולם ולא דק ועיין עוד בסו"ך גס אהה חלין משוגתי שפ"ז דזכור משנה ג' [ד"ה
 וכלים] העסקתי דברי הראב"ד דכפי' מהל' נזירות שכתב שאין שומאם שבעה לאדם בכלים אלא בחבורין ומדבריו השבתי על
 טענת רבינו חיים כהן איוו בית אשר תבנו לי כו'. ובכל זה מפני שראיתי שם שגם הכ"מ הסכים עם הראב"ד ולא עוד אלא שכתב
 שגם דעת הרמב"ם כדברי הראב"ד ולא דקדקתי אחריו לרדת שם לסוף דינים הללו. אבל עכשיו עין צעין נראה שבראב"ד
 עצמו כשאמר כן בהל' נזירות לא אמר אלא בכלי שטף ולא בכלי מתכות. דבהדיא כתב בפ"ה מהל' טמא מת [הלכה סס] דחרב
 שלא בחבורין. ובשאר כלים בחבורין וכו' ש לעיל בשמו"א כ"ז שכתב הכ"מ בהלכות נזירות [פ"ו הלכה ח'] וז"ל מי הגיד לאדוניו
 הראב"ד שחרמב"ם סובר. שלא בחבורין מטמא כו' הנה הודאת פיו של הרמב"ם הגיד לו. שפ"ה מהפ"מ משהו כל הכלים לדון
 א' וכיון דבחרב לכ"ע אין צריך חבורין א"כ להרמב"ם הכל א"צ חבורין ועל שאר הכלים השיגו הראב"ד. והואיל וכן. גם טענת
 רבינו חיים כהן באמרו איוו בית אשר תבנו לי. במקומה עומדת מלך כלי מתכות שא"צ חבורין לכ"ע אבל הרמב"ם כפי' החומש
 פרשת חקת. כתב דאין חרב מטמא באהל והעסקתי לשוננו כדכור [ד"ה על אלו] בפ"ד : על האדם הנושאן. פי' הר"ב זמנין
 אין עליו כי אם שומאם ערב שבגדו מפסי כו'. והוה ליה דיקר' דדיקר' דדיקר' וכ"כ הר"ש וכלומר שכיון שזה האדם
 טמא עכ"פ שומאם ערב דמדאורייתא יקר' דדיקר' טמא שומאם שבעה כדלטיק בפ"ג דעכוס דף ל"ו : דכתיב [בסדר י"ט]
 וכל אשר יגע בו הטמא יטמא ומשמע ז' ימים כסתם שומאם מת ובה דכתיב [שם] והנפש הנוגעת טמא עד הערב. מוקמינן
 שלא בחבורין ויקר' דדיקר' דהוא שומאם שבעה היינו בחבורין והשתא יקר' דדיקר' דדיקר' שהוא השלישי הואיל ונוגע בטמא
 שומאם שבעה הרי הוא טמא שומאם ערב משום והנפש הנוגעת ואי איתא לאדם זה כשנושא המרדע על בגדו שכל כחמו. דלא
 לטמא לאותו אדם אלא שומאם ערב כדכור שיהא שלישי ובחבורין איכא למטעי דלאו משום שלישי הוא שטמאוכו אלא מלין :
 אהל ואפי' למימד כו'. ופירשו התו' דפי' דשנת [דף י"ז ד"ה אר"ע]. הטעם : לפי שאינו פשוט כל כך שומאם דבחבורין ולפיכך
 יאמרו שטמא משום אהל. הואיל ויש בהקיסו טעם ואפי' למימד שחין באהל אלא שומאם ערב. לכך גזרו כו' דוקא בעובי
 המרדע שיש בה הקיסו טעם. אבל בפחות מכן ליכא למטעי כלל שיהא משום אהל. אפי' שלא ידעו שומאם בחבורין. לא
 יטעו. אלא ישאלו הטעם. וכמו שגזר דלא חלין. ואפי' יהא מכוסין בינו לבין המרדע ג' סודרוס. או ארבעה. ויהיה האדם
 רביעי. או חמישי. או יותר. ואפי' אם המשלעלים פשוטי כלי עץ שאינם בניקבולי שומאם. דלא שייכא בהם שומאם בחבורין.
 עד כאן ועיין מה שכתבתי בפרק בתרא משנה ו' [ד"ה על האדם] [ועיין בסוף פ"ט] והא דצריך לפרש דה"ל דיקר' וכו' : היינו
 לשטת ר"ת וסיעתו דלא משכחת לה שיהא האדם הנושא המרדע טמא אלא ע"י חבורין אבל להרמב"ם וסיעתו. הרי הוא טמא
 משום נוגע בלבד לכלים הנוגעים במת וכלים בכלים השלישי טמא שומאם ערב. כדתנן בפרק קמא משנה ב'. והיינו אפילו ש
 בחבורין וכדלעיל וכבר כתבתי ג' כ בריש פרק קמא דלהרמב"ם הך קרא דוכל אשר יגע בו הטמא יטמא שומאם ערב הוא : ולא
 מיירי שומאם חבורין : בפ' הרן טעם. עיין מה שכתבתי בשם הרמב"ם במשנה ו' פרק י"ב בסיועתא דשמיא [ד"ה מביא] :

אפי' פי"ב
 חס' אקמות מת
 ט

א כתוב: וזהו
 ב פ"ט הל' ג
 ג חיי' סג
 ד ג' פ"ט הל' ג'
 ה פ"ט הל' ג'
 ו פ"ט הל' ג'

א
 ב
 ג
 ד
 ה
 ו
 ז
 ח
 ט
 י

ב טמא ודלא כרבי דוסא דלעיל. (ריש) פרק ג' דמגן
 מאהיל על כחצי זית וכחצי זית מאהיל עליו. רבי
 דוסא בן הרכינס מטהר. וחכמים מטמאין. הר"ש :
במצא מצוי את הטומאה לעצמו כו' ולא לנוגע בו.
 כדתנן במסנה ב' פרק

ב כיצ' כוש שהוא תחוב בכותל: וכחצי זית
 מתחתיו וכחצי זית מעל גבו יאע"פ שאינן
 מכוונין בטמא ימצא מבי' את הטומאה לעצמו
 בכל שהוא. הקדרי שהוא עובר. והשל על
 כתיפיו והאהיל צדו אחת על הקבר. הכלים
 שב ד' השני ט' זריין. אם יש בשל פורתח
 טפח. טמאים. התלוליות הקרובות.
 בין לעיר בין לדרך. אחר חרשות ואח'
 ישנות. טמאות יחרת קית' חרשות טהורות
 וישנות טמאות אינן היא קרובה. חמשים
 אמה. וישנה ששים שנה דברי ר' מיר' יהוד'
 איכר' קרובה. שאין קרובה ממנה וישנה
 שאין אדם זוכרה: **ג המוציא** מת בתחלה:
 מושכב בדרכו. נוטלו ואת תבוסתו.
מצא שנים. נוטלו ואת תבוסתו. מצא
 שלשה. אם יש בין זה לזה. מארבע אמות.
 ועד ששנה. (כמלא מטה וקיבירה הר"ב ל"ג)
 הרי זה יטמא. קברות יבדק ממנו ולהלן
 עשרים אמה. **מצא**

כיון דאין להם טומאה כלל. אין שייך לגזור על הקיפו משום
 עוביו: ב כוש. פלך שהגשים טוות בו. ואע"ג דפשוטי
 כלי עץ הוא. מקבל טומאה משום צורה של מתכת הקבועה
 בו. אע"פ שאינן מכוונין. שאין שני חלאי. זיתים מכוונים
 זה כנגד זה: טמא' הכוש.
 למביא הטומאה על עצמו בכל
 שהוא: הקדר' מוכר הקדרות:
 ושל. המוט שגושא בו את
 הקדרות. ובמסכת כלים.
 קורבו איסל לתן החס האיסל
 שיש בו בית קבול מעות: ואם יש
 בליסל פותח טכא מביא טומאה
 על הקדרות שפתחו ללד הכפי
 שפליות בו: התלוליות. לשון
 תל: הקרובות בין לעיר.
 הסמוכה לבית הקברות: בין
 לדרך. הסמוך לבית הקברות:
 אחד חדשות. וא' ישנות טמאות.
 חסני שהגשים קרובות שם
 נפליין. דעד חמשים אמה
 אזלה אשה לתודה וקוברת שם
 הנפל שלה. אבל רחוקות. לא
 אזלה לתודה לקבור בתל: והואיל
 וזריכה לאיש שילך עמה. הולכת
 לבית הקברות ואינה קוברת
 בתל. והא דמטמאין ביטנו'.
 ואסילור רחוקות. דחיישינן שמא
 קרובות היו מתחלהן ומרבה
 העי' ונשתכח הדבר. ר' יהודה'

אומר כו' והלכה כרבי יהודה: ג המוציא מת' בתחלה
 שלא היה ידוע שהיה שם קבר. והכי אמר' בגמ' בניזיר (דף
 פ"ד) המוציא: ולא שהיה מצוי. מת' פרט להרוב.
 דברוג אין לו תבוסה. ואין לו שכונת קברות והכי במירוי לה:
 משכב. ולא שהיה יושב בדרכו. ולא שהיה ראשו מונח
 בן ירכותיו. דכל הני הייש'. להו שמיא עכו"ם הן. שאין
 דרכן של ישראל לקבור מתים כך: נוטלו ואת תבוסתו. מות'
 לענותו משם ולקברו בתקום אחר. זריץ שיטול מן העפר של
 הקבר עמו. כדי תפוסה. שהוא כל העפר תיחוח שחתקו.
 וחפר בקרקע בחולה שלשה ילכשות. דכתיב (בראש' א')
 ונשאתני ממזרים וקברתני בקבורתם: שלא היה זריץ לומר.
 ממזרים. אלא הכי קאמר. העפר של מזרים טול עמי
 ודמזב"ם גרים תבוסתו. העפר המעורב מדם וליחה של המת
 לשון תבוסת' דתמיד (יחזקאל י"ו): מצא שלשה. אם
 יש בין זה לזה מארבע אמות ועד ששנה. כלומר מקבר ראשון
 עד שלישי. אין פחות מארבע אמות. ולא יותר על ששנה.
 הרי זה שכונת קברות ונכר שלשם קבורה נתנום שם. ואסור
 פליג' שם לקברו שם אלא לפי שעה והיה דעס לפנותם. אכל בשלשה מוכח שזה מקום מיוחד לקברות ואורך המערה דרכה
 להיות ששה ורחבה ד' והלכסונה עודף שנים אמות. דהיינו ששנה. ומשום הכי תנן מארבעה ועד ששנה: כמלוא מטה וקוברי
 לא גרסינן לה הכא. בודק הימנו ולהלן עשרים אמה. שהמערה ארבע אמות רוחב על שם אורך. והאמר שהמערות פתוחי ליו
 מבין ומכאן שם על שם. דהכי

זה שכתוב בפירוש בקרא' חו' שם: טמאות מ' הר"ב
 מפני שהגשים קוברת שם נפליהם וכו'. וגם הרמב"ם לא
 כתב אלא זה הטעם בלבד. וכן בתוספתא שהביא הר"ש.
 אבל לא שיהטעם קאי גם על קרובות לדרך. דהתם לא
 שייך לומר דעד חמשים אמה אילא. דהיכא קיימת דמיניה
 אילת אלא בדרך. טעמא חריגא. ועעמא משיטא הוא.
 פדאזר בגמ' דכתיבו (שם) בשלמא דרך בית הקבר' דוימנין
 דמתדמי בין השמשות (של ע"ש) אמקברו וקברו בכל. והואיל
 וטעמא משיטא הוא לא הוצרכו לפרטנו: שאין קרובה הימנה.
 אבל אם יש קרובה הימנה. אש' הוא צמוד ל' אמה היו
 כרחוקה וחדשה. דטורה. דאם איתא דהלכה אשה
 יחידה לקבור. לא שביקה קרובה הימנה ואזלא להך. רש"י
 ש: שאין אדם זוכרה. שאין אדם אומר וכו' אני שלא היה
 כאן תל ובימי נעשה תל זה לכאן. אש"ש: ג המוציא מת
 בתחלה וכו'. משנה זו שנויה פרק בתרא דניזיר (משנה ג').
 וחד מינייהו אנב גררא. הר"ש. וכבר

לפנותם דקנו ונקומם. ואסילו מת א' אם כבר שלשם קבורה נתנוהו שם. אסור לפנותו. אלא שנאחד או בשניים. אנו
 פליג' שם לקברו שם אלא לפי שעה והיה דעס לפנותם. אכל בשלשה מוכח שזה מקום מיוחד לקברות ואורך המערה דרכה
 להיות ששה ורחבה ד' והלכסונה עודף שנים אמות. דהיינו ששנה. ומשום הכי תנן מארבעה ועד ששנה: כמלוא מטה וקוברי
 לא גרסינן לה הכא. בודק הימנו ולהלן עשרים אמה. שהמערה ארבע אמות רוחב על שם אורך. והאמר שהמערות פתוחי ליו
 מבין ומכאן שם על שם. דהכי

שזירא לכו לרבנן בבבא בתרא פרק המוכר סירות (דף ק"ה)
מלא אר"ך שני מערות ואר"ך שביעיין שמנה עשר אר"ות ולפי
שפעמים חופרים מערה אחת באלכסונה ואלכסון של מערה
עודף על רבוע שני אמות נמצאו עשרים אמה שמנה דמעה

מצא אחד בסוף עשרים אמה בודק כמנו
ולתקן עשרים אמה שרגלים לרבר. שאו
מתחלה מצאו נטרותא תבוסתו: ד
"הבודק בודק אמה על אמה וימניח אמה"
עד שהוא מגיע לסלע. או לבתולה.
'המוציא את העפר ממקום טומאה אוכל
בדמעו המפקח בגל אינו אוכל בדמעו:
ה' היה בודק הניע לנחל או לשלולית.
או לדרך הרבים מפסיק. "שדה שנהרגו
בה הרונים מלקט עצם ועצם והכל טהור"
המפנה קברו מתוך שדהו. מלקט עצם
עצם והכל טהור. בור שמטילים לתוכו
גפלים או הרונים מלקט עצם עצם.
והכל טהור. ר"ש אומר אם התקינו
לקבר מתחלה ישלו רביסה:
פרק יז החורש את הקברי הריוזה
עושה בית הפרס עד
כמה הוא עושה.

וכבר הוספתי שם מה שראוי להוכיח בס"ד. לנד ראה זה
פ"תי עכשיו שבגוסס מהר"ם נמחק במחלה:
ר בודק אמה על אמה ומניח אמה לשון הרמב"ם פחות
מה שיהיה בין קבר לקבר אמה אחת. וזה כאשר
ימצא זה החם השלישי קבור כמו

ס"ס בלכה
כ"ס הנכח
ג"ס הל' ס
ה"ס הל' ז
וכת' ק
ו"ס ס
פ"ס הל' ז
ס"ס הל' ז

ששזרמו. וטוויז לפניו אמה לפי
שהוא כחות מה שימצא בין שני
קברות (דלע"ג דאין הל' כ"ר"ש
בסוף פ"ו לבבא בתרא (דף ק"ב)
דס"ל אמה בין כוך לכוך. היינו
לענין דינא דמוכר ומקבל. אבל
מ"מ"ש בממצא כך) ויחפור באמה
השנייה לפי שפעמים יש שם קבר
אחר ולא יטרך להפור על אורך
הקבר אלא רומב אמה כשעור
אחד אמה ג"כ. וזהו אמרו אמה
על אמה. לפי שאם יהיה שם מת
יראו ולא יטרך שיגלה מגופו
וכן (עד) עשרי אמה יעווד רב
אמה ויחפור אמה על אמה.
ע"כ: אוכל בדמעו. פי' הר"ב
אם כהן הוא אוכל בתרומתו ל'
מלאכה דמעך לא תאחר. וכו'
וכך כתב הר"ם. וכן הרמב"ם
וכ"ס הר"ב וזה"ש ורמב"ם
משנה ג' פ"ג דטהרות. אבל
הראב"ד בס"ט מה"מ [הל' ט]

פי' בדמעו ל' מדומע תרומה שנתערבה בחולין ולא בתרומה
ודאי ומ"ש הר"ב. ואע"ג דכהנים אינן רשאים לבדוק וכו'
מ"מ אחרת כו' וכ"כ הר"ם. אבל מהר"ם כתב דל' דמייורי
בעבד כהן. ואשת כהן וכת כהן דאוכלים בתרומה. ולא
הוזהרו על הטומאה. ע"כ: והמבדק פירשתי במשנה ו' פ"ח
דפסחי: זה מלקט עצם עצם והכל טהור פי' הר"ב ואין להם
תפיסה כו'. וכ"ס שאין להם שכונת קברות. ועמ"פ פי'
הר"ם הואיל ולא נתקנה לקבר בדקאמר גבי בור. ועיין
במשנה ה' פ' בתרא דעדות: המבנה קברו מתוך שדהו כו'
בתוספתא המסנה קברו לרשות הרבים והלך לשם אחר (ג'
הר"ם אדם) משנה עצם עצם והכל טהור:

פרק יז הר"י זה עושה בית הפרס. ועפרה מטמא
במגע ובמשא ואינה מטמא באהל כדחנן
בפרק דלקחן משנה ז'. וטומאת בית הפרס מדברי סופרים.
הרמב"ם סוף פ"ב מהלכות טמא מת: בית הפרס. מה
שכתב הר"ב מפי אחרים שמעתי על שם שפרסות כו'. אני
מלאמי שפירשו כך התוספות. בסוף פרק שביעי דנדה (דף
כ"ז ד"ה בית הפרס): מלא

זאת תזכורו. כדמקן ברישא המוצא מת במחלה כו' נוטלו זאת
תפוסתו: ד' הבודק הא דתנן ובודק ימנו ולהלן עשרי אמה
א"ל לחפור את כולן לא חופר אמה על אמה ומניח אמה שאינו
חופר. ועושה כן עד שמגיע לסוף עשרים. ואח"כ אמה שהוא
חופר צריך לחפור עד שמגיע לסלע או לבתולה. שהיא קרקע
שלא נחפרה מעולם. המוציא את העפר ממקום הטומאה.
מאומת האמות שהוא חופר: אוכל בדמעו. אם כהן הוא אוכל
בתרומתו. לשון מלאכה דמעך לא תאחר (שבות ב"ב ואע"ג
דאין כהנים רשאים לבדוק. שהרי כן מזהרין על הטומאה מ"מ
אי אחרת כהן ובודק אינו חופר לאכול בתרומה. היכא דלא
אחזקו שם טומאה: המפקח את הגל. של אבנים. שיפל על
האדם ומת. אם כהן הוא אינו אוכל בדמעו. דכיון דהחוקק
שם טומאה. חיישינן דלמא האהיל ואפי' ספק חי ספק מת.
חיישינן: ד' היה בודק להשלים עשרים אמה לנחל. נהר:
לשולית: אחת המים שהחלקם שלל לאגפיה שהמות אחרות
של מים שותים ממנה: או לדרך הרבים שאין קוברי' בה את
המת: חפסיק אינו בודק עוד להשלים עשרים אמה. והכל
טהור ואין להקט עושה אלא מלקט העצמות בלבד. וא"ל ליטול
יוהר: רבי שמעון אומר כו'. ואין הלכה כר' שמעון:

פרק יז החורש

בית הפרס מקום שהטומאה פרושה ומתפשטת שם. ורבותי פירשו. פירס. לשון דבר פרוס ושבור
שעצמות שלימות נפרסו שם. ומפי אחרים שמעתי. על שם שפרסו בני אדם נמנעים ללכת שם
מפני הטומאה:

X

בית הפרס מקום שהטומאה פרושה ומתפשטת שם. ורבותי פירשו. פירס. לשון דבר פרוס ושבור
שעצמות שלימות נפרסו שם. ומפי אחרים שמעתי. על שם שפרסו בני אדם נמנעים ללכת שם
מפני הטומאה:

משה
פשוטי
קבועה
בבונים
יש
בכל
רות:
את
ים
האייל
ואם יש
טומאה
השני
לשון
יר
בין
רות:
מאות
ס
אמה
ס
לא
הואיל
הולכת
קוברת
גו'
שם
חורבה
יודיה
לה
דף
רוב
לה:
ומונ
שאין
מות'
ר של
יו
(פ"ו)
לומר.
מי
ל המת
אם
ראשון
נה
ואסור
אנו
דרכה
קברי
א' לו

מלא מענה של המהרי"ם ממקו' הקבר שהתחיל לחרוש בו עד
מאה אה' באורך השד' על מאה ברוחב' מיישנין שמה הולכי'
המהרי"ם ממנו עכס כשעור' ואם היה חורט והולך חוץ למא'
אמה' מאה' אה' ולחון טבור שאין המהרי"ם מולכת עצמו' הקב'
אלא עד מאה אה' : בית ד' שאין

מאה אהה אורך על מאה אמה רוחב' . הוא מקום זריעת ד' שאין
שהרי חצר המסכן סבי' מאה על חמש' יהוא בית סאת' כדלמרי'
בערובין תנאל מאה על מאה בית ד' שאין : ר' יוסי אומ' בית
חמש שאין' ואין הלכ' כר' יוסי : ובמורד' כלומר שער זה
שאמרנו לתנא קמא . ולר' יוסי למר כדלית ליה' ולמר כדלית
ליה בני מילי כשמוליך המהרי"ם באורד' דאגלגלו למרחוק .
והוא הדין כשהקרקע שזכר במישור : אבל במעל' . כשחורט

ועול' . לדברי תנא קמא נטון רובע קב כרשינין על בורך
המהרי"ם' . הוא עץ חלול כסוף עשוי כעין בורך שהמהרי"ם
תקוע' בו' ועוש' בשוליו נקב קטן כשעור כשינאל ממנו ברעין
אחד מגרעיני הכרשינים ומוליך המהרי"ם והגרעינים נוסלי'
מעט מעט . ובמקום שכלו הכרשיני' . שאין נוסל מהם הרב'
ביחד לא שלש' גרעינים זה בצד זה . שם כלה בית הפרס : ר'
יוסי או' במורד ולא במעל' ולא אמרינן בית הפרס . אלא
במורד' אבל כשהמהרי"ם עול' בגוב' . אין שם בית הפרס
כלל שיתר המהרי"ם ננערס . ואם יש שם עכס' נוסל' . ואין
הלכ' כר' : ב' והעיות בסלע' . הגה המהרי"ם בסלע
ומתוך כך ננער' המהרי"ם : או שניער את המהרי"ם' . מן
העפר שעליה . והא קא משמע לן דלא חיישינן שמה לא ייער
יפה : עד שם הוא עושה בית הפרס . ולא יותר' ואפי'
תוך ששה אמות' או חמש' : בית פרס עושה בית
פרס' . המתחיל לחרוש בסוף בית הפרס או באמצע' מונה
מאה אמה ממקו' שהתחיל לחרוש והוא נעש' בית הפרס' .
כאלו מרש ממקום הקבר : מרש חצי מענ' . חמשים אה'
ממקום הקבר' . והוד' אחר כך ומרש' חמש עוד חמשים
אהה' אחרות :

שלישה כרשינין דשעור השעורה' ממוליך המהרי"ם ג' כרשינין
כדלמרי' בבטרות' הר"ם ולא מנאחי' סם : זה בצד זה' לא שמתחלה הם נושלים זה על זה שהרי אין תקב אלא כשעור ברעין
אחד' אבל בא' לומר דלשה יפלו זה בצד זה' ולא יותר' . ולשון הרמב"ם . ובלא ספק כי כאשר ישאר השארות מועט ממאלו
הגרעינים' הגה הם לא יפלו בצד אחד (אלא אחר נענוע) הרב' . אבל יהו הגרעינים בסוף המהרי"ם רחוקים קצתן מקצתן .
ואמר כי כאשר ינחה ג' ברעין זה בצד זה שם יכלה בית הפרס' ע"כ' ופירוש מהר"ם כתבתי לעיל : ב' עך שם כו' . כתב
הר"ב חסי' תוך שש אמות ארומחש . ובפי' הר"ם חסי' תוך י אמות . או חמש' וכל שם ט"ם (וגל' ו') ואכתיו לא ידענא למה
להו לבתוב' . כיון דאפי' ה' סגי : ר' יהושע אומר שתיים עושה כו' . כיצד חרש חצי מענה כו' . כלומר . ואע"פ שלא חרש בפעם
אחד' כשהשלים חרישתו הרי נעשה בית הפרס' וכשעור אחר כך והשלים עה מאה' . נמצאת אומר שביה הפרס' שהיה כבר' .

בית

מלא מענה . פי' הר"ב' ממקום הקבר שהתחיל לחרוש בו
וכו' וכ"כ הר"ם' . וכן כתב הר"ב בספ' ז' דנדה' ודלף
בשטר' ש' שהחויק בה הר"ב במקום קמא דממור' משנ' ה' :
מענה הוא הן אשר יקוה אותו המהרי"ם על אורך השד' .

מלא מענה מאה אמה . בית ד' סאים ר' יוסי
או' בית חמש' במורד' . ובמעל' נתון רובע
כרשינים על בורך המהרי"שה' . עד מקום
שיצמדו שלשה כרשינין זו בצד זו' . עד שם
הוא עושה בית הפרס' . ר' יוסי או' במורד'
ולא במעלה : ב' היה הירש והטיח בסלע'
או בגדר' או שניער המהרי"שה' . עד שם
הוא עושה בית הפרס' . ר' אלעזר או' בית
פרס' עושה בית פרס' . רבי יהושע אומר
פעמים עושה' פעמים אינו עושה כיצד' .
חרש חצי מענה' וחור וחמש חציה' .
וכן

שזכרתי לך בס"ב דערובין (משנ' ה') משם תראה' . וכן
תעש' כל האמוס לרבעיות ויהיו בין הכל תמ"ז עם השלש'
רביעות הקדומים וכשתכ' אות' ותזרסם כאשר הראת לדעת
מש' . תמצא קל"ט אלף תמ"ט רביעות הנה השטח כולו
המרוכז אשר גדרו ונלפו מאה י"א אמה' ג' רביעות וכשתו"ל כל
ט"ז ממנו' כי כל ט"ז משו החלקי' . הן האה' בתשבורת זה
השטח שחלקיו רביעות . שכן ד' רביעות הכאתם עול' ט"ז
כתבאר' ותמצא בזה השטח שנים עשר אלף תמ"ח פעם ט"ז
ועוד אחד חלק ממלקי ט"ז וידעת ששטח' חמשים על חמשים
שאור שטח הסא' שצול' כ' לפי (ת"ק) . שכן רובע חמשי' פעם
חמשים' . ויהי' ח"כ שטח חמש' שאין' . ה' פעם ד' אלף (ת"ק) .
שהוא י"ב אלף (ת"ק) הרי שלא יחסר לך כי אם י"ב אה' פחות
חלק אחד ממלקי ט"ז בכל השטח הזה' . והוא שאמר הרמב"ם
בקירוב : על בורך המהרי"ם' . וכן גיר' הר"ב והרמב"ם' אבל
מהר"ם גורס עד בורך כו' וכתב ר"ל עד עומק בורך המהרי"ם'
שהיא נכנס' בקרקע ג' טמחים טמא העפר' . וכדתנן לקתן פ'
בתרא (משנ' ה') בתטהר בית הפרס נוטל ממנו ג' טמחים'
ולכיו קאתר הכא דעד עומק בורך המהרי"ם' טמא' . ויהיו
לעין העומק . ולאורך עד מקום שינחה ג' כרשיני' . פי' נטון
רובע הקב כרשינין בקרקע ומגלגל המהרי"ם' עליה וכל שהיא
הולכת היא מוליכה הכרשינים עמה ויש מקום שמועטין' ע"כ' שלישה כרשינין דשעור השעורה' ממוליך המהרי"ם ג' כרשינין
כדלמרי' בבטרות' הר"ם ולא מנאחי' סם : זה בצד זה' לא שמתחלה הם נושלים זה על זה שהרי אין תקב אלא כשעור ברעין
אחד' אבל בא' לומר דלשה יפלו זה בצד זה' ולא יותר' . ולשון הרמב"ם . ובלא ספק כי כאשר ישאר השארות מועט ממאלו
הגרעינים' הגה הם לא יפלו בצד אחד (אלא אחר נענוע) הרב' . אבל יהו הגרעינים בסוף המהרי"ם רחוקים קצתן מקצתן .
ואמר כי כאשר ינחה ג' ברעין זה בצד זה שם יכלה בית הפרס' ע"כ' ופירוש מהר"ם כתבתי לעיל : ב' עך שם כו' . כתב
הר"ב חסי' תוך שש אמות ארומחש . ובפי' הר"ם חסי' תוך י אמות . או חמש' וכל שם ט"ם (וגל' ו') ואכתיו לא ידענא למה
להו לבתוב' . כיון דאפי' ה' סגי : ר' יהושע אומר שתיים עושה כו' . כיצד חרש חצי מענה כו' . כלומר . ואע"פ שלא חרש בפעם
אחד' כשהשלים חרישתו הרי נעשה בית הפרס' וכשעור אחר כך והשלים עה מאה' . נמצאת אומר שביה הפרס' שהיה כבר' .

ששה עשר

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
לכ
למ
לנ
לו
לז
לח
לט
לכ
למ
לנ

כל המאה נעשה בית פרס והלכ' כרבי יהושע : ג מלמתיא
כמו מלא טמיה * חפיר' מלא' מתים * זה ע"ג זה טמיה בלשון
ארמי * עצמות של מתים : ומצבורת העצמות ממקו' שהעצמו'
לכורי' שס' דזה דבר שאינו מנוי שיהי' אדם חור' על חפיר' שפי'
מלא' ומת' ועל צבור' עצמו' גלויי'

ולא גורו לא בקב' שנחר' שהו' דב'
המנוי : ומסדה שאבד בה
הקבר * דהוה ליה ספק ספיקה
שמה לא חרש במקו' הקבר * ואם
הימנ' לומר חרש שמה לא הולך
ממנ' ע"ס : או שחמלא בה קבר *
שחרש ואח"כ כמלא' דבית הפרס
דרבנן * ולא קנסו ליה * כיון דלא
ידע : המורש את שאינו שלו * לא
קנסו רבנן למתו ארעא דחבריה
בית הפרס * וכן עכו"ם לא
שיך ביה קנס : שאין בית
הפרס למתים כלומר שחרי אף
על הכותים לא קנסו * כל שכן
שלא קנסו על העכו"ם : ד על
גבי וטהור' * ששד' בית הפרס
למעל' * וטהורה למט' : אסילו
אדומ' * שהיה עפר' של טהור'
אדומ' : והלכ' כי מחמת עפר
בית הפרס שהיה לבן : אין עושין
אותה בית הפרס * שלא גורו
עומאה לא על גוש כדרייתו * ולא
גזרו על העפר הכשטף עם
המים : ד עליה עהור' * ממה
פססך אם הקב' בתוך הבית הכי'

טמא ועליה טהור' * ואם הקבר תחת האסקופ' פתח הבית *
פומאה כנסת לבית * ועליה טהור' * אבל כשאין פתח העליה
וכוון כנגד פתח הבית * חיישינן דלמא קאי קבר תחת הכותל *
וכוון כנגד פתח' של עליה * ובזקפת הטמא' עד שמגיע
לפתח' של עליי' * וכנסת לעליי' דרך הפתח : ועפר חוזה
לדרך * כלומ' או עפר ה' ל' דדרך העמים ובית הפרס * תרוייהו
מטמו בנגע ובמטא : שבה בירק * כגון אגודה של ירק שיש
בה קלחים הרב' שנקרו בגושיהו' וכל קלח בפני עצמו ליכא
עפר בחות' המרצופין שהוא שער הגוש למטא : חות' המרצופין
אמסחות של עור כעין שקין * שהולכי דרנים נותנים כליהם
בחותם ומותמים עליהם בחותם כל עיט : כמאה וכסאותים
תותמות * של

וכן הצדדין * הרי זה עושה בית פרס * חרש
מלא מענה * חור וחרש ממנה * ולחויץ אינו
עושה בית פרס : ג * החורש מלטימיה *
מצבירת העצמות * משדה שאבד הקבר
בתוכה * או שנמצא בה קבר * החורש את
שאינו שלו * וכן עכו"ם שחרש * אינו
עושה אותה בית פרס * שאין בית פרס
לכותיו : ד * שדה בית הפרס על גבי טהור'
שטפו גשמים מבית פרס לטהורה *
אפי' אדומה והלבינה * או לבנה והאדימה
אין עושה אותה בית הפרס : ה * שדה
שאבד קבר בתוכה * ובנה בה בית ועליה
על גביו * אם היתה פתחה של עליה מכוון
כנגד פתחו של בית * עליה טהורה * ואם
לא * עליה טמאה * עפר בית הפרס ועפר
חוצה לארץ שבה בירק * מצטרפין בחורתם
המרצופים * דבריר' אליעזר * וחכ"א עד
שיהיה במקום אחד כחותם המרצופין * א"ר
יהודה * מעשה שהיו איגרות באורת *
ממדינת הים לבני כהנים גדולים * והיו
בהם כסאה וכסאותים תותמות * ולא

בית הפרס והיא בשלום המא' * ולפי שאינו מיושב כל כך
לכך אקא רב דיתי צפ"ק דתמורה (דף י"ג) לאסבד' לה בשלש
שדות * דהשתא שייך שפיר * בית הפרס עושה בית הפרס *
כיון דלשדה אחר הוא עושה בית הכרם * וכמו שפתיחתי בשם

הר"ש שם משג"ה (ד"ה אין ציון) :
ג מילטימיה פי' הר"ב חפיר' *
מלא' מתים כו' *
טמיה כל' ארמי עצמות כו' * וז"ל
הרמב"ם מלמתיא מורכב * מלא
עצמות * ולפי' אני אומר של הר"ב
ג"כ מורכב מפי' הרמב"ם ומפי'
הר"ש * שמחלק דבריו שכנס
חפירה מלמתיא * הוא מפי'
הר"ש * וכנס מתים טמוין כר' *
יחד כמו שקצת אומות עושים
חפירה וממלאים אותם מתים זה
על גב זה * ע"כ * ולדבריו טמיה
לשון טמיה * ואפי' שכתב
חסר' * אין זה חסרון בשמו' ובפרש
במורכבים * וגם יכולני לומר
דעמיא לדבריו ענין עומא' *
שהמתים טמאים ולא הולך
הר"ש להעלותו על לשונו * כי
באמרו מתים נודע שם טמיה *
ואף שיהי' עכ"פ לא נמכוין הר"ש
על עצמות * ושיהי' עמיא לשון
ע"ס * וא"כ ז"ש הר"ב כד' * הוא
מפי' הרמב"ם ואם לפירושו של
הרמב"ם לבד היה כוונתו * ה"ל
לכתוב בפתח גס כן עצמות

במקום מתים * אלא שהרכיב שני פירושי' * מבלי שום לב שאין
פירושם שזה צפי' המלה ומ"ס (הר"ב) דעמיא כל' ארמי עצמו'
כך כתב הרמב"ם ומאמר החכמים * אנדריאנוס שחיק סמיה *
עינו שחיק עצמות ע"כ : מצבירת עצמות פי' הר"ב ממקו'
שהעצמות נבדלות שם כלומר ואינם בחפיר' אלא נבדלים ע"ג
הקרקע וז"ש הר"ב אש"כ ועל צבירת עצמות גלויים * וז"ל
הרמב"ם צפ"י מהט"מ (הלכ' ד') או שהיו עצמות אדם נבדלו
ע"ג קרקע ע"כ ומה שהעסיק ומצבורת * וכן לקמן ומסדה *
כן העתיק ג"כ הר"ש ז"ל : וכן עכו"ם שחרש * קבר בשדה *
הרמב"ם פי' מה' טמא מת (הל' ו') : ד שדה שאבד קבר
בסוף * טמא בנגע ובמטא ובאהל * כדתנן צפ' דלקמן משכ ג' :
עליה טהור' פי' הר"ב ממ' אם הקבר בתוך הבית כו' * והל'
יקשה עליך מה שאמרנו ברפ"ו * טומא' בתוך הכותל כל'
פוליות שצ"ג אפי' הן עשר טמאות דהתם בכותל והכא תחת הכותל לפי שהבית הוא אהל על הקבר * והעליי' אהל אחר למעט'
פיה ה' ה' הרמב"ם בנא"י * ומ"ס הר"ב ואם הקבר תחת אסקופת פתח הבית כו' * הנה המשקוף אשר לבית מאהיל * עליו ויהי'
(משקוף העליי') אהל על אהל הרמב"ם וכתב מהר"ם נ"ל דמכוון דקאמר לא אקא לאסוקי לא אם פתח עלייה עודף על פתח
הבית מכאן או מכאן אהל אם פתח הבית רחב הרב' ויתר משל עליי' לכל צד * הי"ג עליי' טהור' לכל צד ע"כ : ועפר ח"ל שייך צפי'
הר"ב במש"ג פ"ג : בחותם המרצופין * פי' הר"ב
שהוא

ה' סס הל' ז
ב' סס סכס' ט
ג' סס סכס' ו
ד' סס סכס' י
ה' סס סכס' יא
ו' סס סכס' יב
ז' סס סכס' יג
ח' סס סכס' יד
ט' סס סכס' יו
י' סס סכס' יז
יא' סס סכס' יח
יב' סס סכס' יט
יג' סס סכס' כ

ש' טע' והוא עובדא מיתמי רבי יהודה לסויעי לרבנן
 דלסאה וסאחיס מעפר שחא מחוזה לארץ לא חשבו הוהיל
 ולא היה בחוקס אחד בפני עצמו בחוקס המדוסין
 והלכה כחכמים :

פרק י"ח ביצד

הפרס ויהיו
 העובדי שגדלו בו טהור יי: מוזין על
 האדם ועל הכלי בשלישי: ושוקין
 בשביעי ומוציאין חוץ לבית הפרס
 ואע"ג דבוצר לגת הוכשר לקבל
 טומאה: והוא מיי"ח דבר שגורו
 בו ביום הכי מילי לטומא' דאורי'
 אבל לטומאת בית הפרס דרבנן
 הוא לא חשיבין לה הכשר ומשום
 הכי קטן ומני מוזין על האדם
 ועל הכלי: כדי שיהיו טהורים
 הטומא' דאורי' ואע"פ שחזרין
 ומיטמאין בבית הפרס נשעת
 בצורה: קו לא מיטמאו עובדי

בנגיעת' משום טומאת בית הפרס כל כמה דלא היכשר הכשר
 גמור: ואחרים שלא נכנסו בבית הפרס מקבלין: מן הבוצרים
 ומוליכין לגת בכלים אחרי' אבל הבוצרים אין מוליכין אותם לגת
 לפי שהגת מלא משקין ומתכשרי בהו הכשר גמור: ואם נגעו
 לו ואלו הבוצרים נגעו באחרים המקבלין: טמא': המקבלין
 מטמאין כל הענבים: שהאדם שנעמא בבית הפרס נעשה אף
 הטומאה ומטמא אדם וכלים: בית טמא אומרים אוחז את
 המגל: דס'רי הבוצר לגת הוכשר: אפי' לטומאת בית הפרס
 ומשום הכי צריך שיאחז המגל שהוא בוצר בו: בסיב של דקל
 דלא מקבל טומאה: או בוצר בצור: והוא אבן חדה דלאו כלי
 הוא: ונותן לתוך כפישה: כלי גדול שכובשים בו זיתים דלאו
 בת קבולי טומאה הוא: ומוליך לגת: אפי' הוא עצמו דכיון
 דזכיר ואית ליה הכירא שמינה בכפישה: לא נגע: בזה דברים
 אמורים בכרם הנעשה בית הפרס: שהיו גפנים ואילנות
 נטועים בו קודם שנעשה בית הפרס: אבל הנטוע לאחר
 בבית הפרס: ימכר לשוק: דק סין ליה: מפני שלא היה לו
 ליטע בבית הפרס ואין הלכה כרבי יוסי: ב שלשה

של בית הפרס אחר: אע"פ שהמקבלים מערבים הכל: דה"ל מערבים של בית הפרס זה בשל בית הפרס אחר: כיון דטהורים
 עכ"ל: וזה שהקשה דמלתא דפשיטא הוא: לא קשיא דטובא קמ"ל: דאע"פ שחשבים כאלו חייגס מוכשרי ורשאין לבוצרין: היינו
 כל עוד שהן בבית הפרס: אבל מכשיצאו חוץ לבית הפרס: יש להן דין הבוצר לגת שנחשבים מוכשרי: וז"ל הרמב"ם: ואמרו אלו
 הע"זים בלתי מוכשרים בל זמן שיהו בבית הפרס: וכאשר יצאו חוץ לבית הפרס הוכרם: ונשאר בהכשר: כמו שגזרו על
 בוצר לגת ולזה כאשר יגעו הטהורים אשר ישאו הענבים לגת (כאשר) יבצרו וישר הם נטמאו טומאת בית הפרס: נטמאו
 ויטמאו הענבים שהם מוכשרין כמו שנארנו ע"כ: אך הוא העתיק בחבורו שם ואם נגעו אלו באלו: ונותן לתוך הכפישה:
 דבשעת בצירה הכפישה תחת האשכול ככלי ונופל בה: הר"ש: הכפישה פירש הר"ב דלאו בת קבולי טומאה היא ועיין במשנה
 ו' פרק ה' (בפי' הר"ב): ימכר לשוק: פירש הר"ב דקאי סין ליה כו': וכ"כ הר"ש: וכלומר שלא יוכל לבצרו בטהרה: אבל
 בשזוכרן לשוק ודאי דטהורין הן: שלא גזרו אלא על הבוצר לגת: וכדפירש הר"ב אמנה ד' פרק בתרא דטהרוס: וכן פירש
 הרמב"ם בכלן: כאשר יבצור לגת: הנה הוא מוכשר (ליטמא) אבל יבצור למכור לשוק לאכילה אחר אינו מוכשר:
 ב שלשה

שהוא שיעור הגוש: לטמא קדמיא בכורות פרק הלוקח
 בכה (דף כ"ב) הר"ש: ולא חשו להם חכמים: ובנוספת
 ארץ ישראל מלאתי שנחמק חכמים: וגם הרמב"ם בפ"א
 מהט"מ: לא העתיק אלא ולא חשו להם משום טומאה:

פרק י"ח במו"ן על האדם כו'

שהיו טהורים מטומאה
 דאורייתא: וז"ל הר"ש שאם היו
 הבוצרים טמא' טומא' דאוריית'
 מיטמאין תמנה כו' ומשמע דהיינו
 אם היו טמאים דאורייתא: אבל
 הטהורים א"ל להזייה כלל:
 ופשטא דמתניתין אלא משמע הכי
 אלא פסיק ומני מוזין כו' ושוקי'
 כו' והראב"ד בפ"א מהלכות
 טומאת אוכלין (הלכה ה') קב
 דין היוצא מאלו הענבים שבבית
 הפרס אינן טהורין לאוכלי
 טהרות: אבל הם ספק: ומפני

מה מוזין על הבוצרין: כדי שלא לטמא חולין שנאי' בידיה
 לפיכך מטהרין אותן מטומאה ודאית' ע"כ: והשתא טמא קנת
 דלהכי פסיק ומני מוזין כו': לומר שצריכין טהרה מטומאה
 ודאית' כי היכי דלא לטמאוי בידיה: אג"פ שהן כבר טמאין
 מספק: אבל להרמב"ם סם לעולם מוזין כו': אפי' על הטהורי
 ודאי וכתב הטעם: כדי להכיר שאין מקבלין בטומאת בית
 הפרס: אלא מפני שהוא ספק: ואם נגעו אלו באלו כו':
 והר"ב העתיק: אלו ואלו: ופי' הבוצרים נגעו באחרים כו':
 וגם גי' הר"ש: לו ואלו: אבל כתב דאין לפרש שנגעו אלו ואלו
 בוצרים במקבלים: מדא דמלפא דפשיטא היא: ועוד דא"כ
 ה"ל לתמי אלו באלו: ומפרש ואם נגעו אלו ואלו כל הבוצרים
 נגעו בענבים: טמאים כל הענבים: כדקניא בתוספתא ב"ר
 בית הפרס זה: לא יבצור בית הפרס אחר ואם בוצר טמא: אלו
 דברי ב"ה: כלומר דחשיבין ליה כטהור לגבי ענבים שנצ'ר
 הוא: ולא לענבים שנצ'ר טהור והו פירוש המשנה דה"כ
 כחשב כטהור לענבים של בית הפרס זה: ולא לענבים של בית
 הפרס אחר (זהו הקום) וכדפ' ישי' בענבים שלא הוכשרו
 הכשר גמור: ונוגע בענבים שנצ'ר חדרו: דומה לנוגע בענבים

של בית הפרס אחר: אע"פ שהמקבלים מערבים הכל: דה"ל מערבים של בית הפרס זה בשל בית הפרס אחר: כיון דטהורים
 עכ"ל: וזה שהקשה דמלתא דפשיטא הוא: לא קשיא דטובא קמ"ל: דאע"פ שחשבים כאלו חייגס מוכשרי ורשאין לבוצרין: היינו
 כל עוד שהן בבית הפרס: אבל מכשיצאו חוץ לבית הפרס: יש להן דין הבוצר לגת שנחשבים מוכשרי: וז"ל הרמב"ם: ואמרו אלו
 הע"זים בלתי מוכשרים בל זמן שיהו בבית הפרס: וכאשר יצאו חוץ לבית הפרס הוכרם: ונשאר בהכשר: כמו שגזרו על
 בוצר לגת ולזה כאשר יגעו הטהורים אשר ישאו הענבים לגת (כאשר) יבצרו וישר הם נטמאו טומאת בית הפרס: נטמאו
 ויטמאו הענבים שהם מוכשרין כמו שנארנו ע"כ: אך הוא העתיק בחבורו שם ואם נגעו אלו באלו: ונותן לתוך הכפישה:
 דבשעת בצירה הכפישה תחת האשכול ככלי ונופל בה: הר"ש: הכפישה פירש הר"ב דלאו בת קבולי טומאה היא ועיין במשנה
 ו' פרק ה' (בפי' הר"ב): ימכר לשוק: פירש הר"ב דקאי סין ליה כו': וכ"כ הר"ש: וכלומר שלא יוכל לבצרו בטהרה: אבל
 בשזוכרן לשוק ודאי דטהורין הן: שלא גזרו אלא על הבוצר לגת: וכדפירש הר"ב אמנה ד' פרק בתרא דטהרוס: וכן פירש
 הרמב"ם בכלן: כאשר יבצור לגת: הנה הוא מוכשר (ליטמא) אבל יבצור למכור לשוק לאכילה אחר אינו מוכשר:
 ב שלשה

מ' ק"ה
 ט"ה
 ס"ה

ב שלשה בית הפרס הן כדקא חשיב להו ואזיל שדה שנחרש
בה קבר ושדה שאבד בה קבר ושדה בוכים כטעת כל נטע
מוטע בה כל אילנות שירצה ומתני' דלא כר' יוסי דאמר
לעיל ואיכא למימר דאף רבי יוסי לא אסר אלא ליטע בה

ב שלשה בית הפרס הן כתב הר"ב שדה שנחרש בו
ושדה בוכים ולא היה ראוי למנות עמה
שדה בוכים דטהור גמור הוא אלא משום דשייך בכו דין
זריעה וגיטעה קא חשיב ליה הר"ש החורש את הקבר

כרם בלבד משום דהבזר לגת
הוכשר אבל לא שאר אילנות: חוץ
מזרע הנקצר אבל זרע הנקצר
עם שרשיו מיישין שמה יבוא
עלם כשעורה עם העפר העולה
עם השרשים הנקצרים: ואם
עקרו אותו זרע הנקצר: וזכר
את גורמו לתוכו לתוך השדה
עלמה ודג אותו סס ואל
יצאנו לבית עד אחר דיעה שלא
להרבות את הטומאה: וכזכרו
בשתי קברות זו אחר זו שמה
פתערב עמו עלם כשעורה:
והקטניות בשלש לפי שהקטניות
יש בהן עפר יותר מבתבואה
משום הכי חיישי בכו עפי אבל
טהורין הן שרי לא הוכשרו

ב שלשה בית פרסות הן החורש את
הקבר נטעת כל נטע ואינה נזרעת כל
זרע חוץ מזרע הנקצר ואם עקרו צובר
את גורמו לתוכו וכו' ובשתי קברות
דבריר מאיר וחכמים אומרים התבואה
בשתי קברות והקטניות בשלש קברות
ושורף את הקשואת העצה ומטמא
במגע ובמשא ואינו מטמא באהל:
שדה שאבד קבר בתוכה נזרעת כל
זרע ואינה נטעת כל נטע ואין מקיימין
בה אילנות חוץ מאילן סרק שאינו עושה
פירות ומטמא במגע ובמשא ובאהל:
ד שדה בוכין לא

הוא בית הפרס שנינו בשיירין
דלעיל שטורו מלא המענה
הר"ש: בטעת כל נטע שהגוט
אין דעתו לעקור ואם תהיה
הטומאה טמונה תחתיו אין בכך
כלום הראב"ד פרק מהמ"מ
(הלכה ט') והרמב"ם שם כתב
לפי שהשרשין יורדין למטה
משלשה ולמטה משלשה בבית
הפרס טהור כדמין לקמן משנה
ה' שהרי הקבר נפרס על פני כל
השדה ע"כ ופיין לקמן:
התבואה היא חמשת המיני
הרמב"ם (בפירושו):
והקטניות הן הפולים
והאסאים

והלכה כחכמים: ושורף את הקש ואת העצה בתוך השדה
שמה יש בהן עלם כשעורה: קש' סנן של תבואה: עלה סנן
של קטניות ומטמאה במגע ובמשא שדה בית הפרס שאמרנו:
ואינה מטמא באהל דכל טומאה ממשום עלם כשעורה ופעם
כשעורה אינו מטמא באהל: גזרעת כל זרע הכי גרסינן
ברוב הספרים אבל בתוספתא קטני' אינה נזרעת כל
זרע וק' היא דעיני' ואין נטעת כל נטע ולא נזרעת דאין
נוטעין לכתמלה אלא אף הנוטע לא יקיים שלא להרגיל בני
אדם לשם משום דמטמא באהל אחמור בה טפי: חוץ מאילן
סרק דמותר ליטע בה ומהו אילן סרק שאינו עושה
פירות: ד שדה בוכים: מקום רחוק מצית הקברות
שמושבין שם המטה של המת ומתועדין וזכין שם:
לא

ובעדשים הרמב"ם שם:
בשלש קברות כתב הר"ב אבל טהורים הן כלומר
התבואה והקטניות וכ"כ הר"ש בהדיא והתבוא'
והקטניות טהורים ושורף את הקש פי' הר"ב שמה יש
בהן עלם כשעורה וכ"כ הר"ש והיה ל' לפי שמעני שהקש
והעצה רב ומסתכנין ביחד אי אפשר לזדקן אבל הרמב"ם
בפ"י מהלכות טמא מת שם מסיים שאם תחיר לו בהנייה
מוציאו למכרו ומנא מרגיל את הטומאה ע"כ:
הקש פי' הר"ב תנן וכו' וכ"כ הרמב"ם וקשיא לי דכתי'
דוכתי תנן תנן וקש בשביעית סוף פ"ח ופ"ט משנ'
ז' ובשבת פ"ך משנה ג' וה' ובב"מ ריש פ"ט ופיין מ"ש שם
בב"מ והר"ש כתב קש הם השבולים ידות של תבואה ענה
ידות של קטניות ע"כ: ובמטמא במגע ובמשא ואינו מטמא
באהל ובנוסחת מהר"ם ומטמאה במגע ובמשא ואינה
מטמא באהל והיא גירסת הר"ב אבל הרמב"ם בפירושו

אעתיק בגירסת הספר וכן בחזרו פי' מהמ"מ (הלכה ב') כתב ועפרו הטמא: ג שדה שאבד בו כתב הר"ש מספבר' דשד'
שאבד דרשית היחיד דאורייתא כבקעה צימות הגשמים (כדתנן במשנה ז' פ"ו דטהרות) והא דאמרין בכל דוכתא דבית הפרס
דרבנן היינו בנחרש ואבד נמי בר' הר' דרבנן והחמירו בו יותר מבקעה צימות החמה דתנן הכס דהפס הטומאה ידוע
במקומה וליכא ספיקא אלא לזה שנגמס אבל אבד הספיקא לכל אדם ע"כ גזרעת כל זרע כתב הר"ב ה"ג ברוב הספרים
אבל בתוספתא קתני אינה גזרעת כל זרע וכן היא דעיני' דהכי שרי לחרוש ולזרוע הא קא מטמא בהיסט דבית הפרס מטמא
במשא הר"ש ומהר"ם כתב ל' דלא קשה דהא אמרינן לעיל (משנה ג') שדה שאבד בה קבר אינה עושה בית הפרס הלכך
ליכא למיחש וזרעי' לא חיישי כמו באילנות שהעולם תאבדים לאכול הפירות ור' יהודה דאמר בתוספתא בזרעים דאטלו
בזרעים גזר א"ג גזר זרעים אטו אילנות ע"כ וגם הרמב"ם (פ"ח מהמ"מ הלכה ג') גורם בגירסת הספר ומפרש לפי שאף
שרשי זרעים מביעין עד לקבר אבל אין נוטעין בחוכה לפי שהשרשים מביעין עד למת: ובמטמא מהר"ם גורם ומטמאה
וכן היא בג' סתרי' ב' והרמב"ם העתיק בפירושו בגירסת הספר וכן בחזרו (ריש) פ"ח מהמ"מ כתב עפרה מטמא בו:
ומטמא במגע ובמשא בבית הפרס שמה נדוש הקבר בה ויהיו עלמות כשעורה בתוך עפרה הרמב"ם רפ"ח מהמ"מ וניחא
השתא דמיקרי בית הפרס לפי ששייך בו ג"כ פריש' העצמות וא"כ פריש' ושבירת' והתוספות נדחקו בכך בסוף
פ"ז דנדה (ד"ה בית הפרס): וב' אהל לפי שאולי על זה הקבר האהיל כאשר לא נודע מקומו איה אבל ידענו באמת שזוהי השד'
קבר וכבר היתה בו טומאה קבוע הרמב"ם:

אמ"ק
בג' סיי' פ"ה
מה טומאו ח"ע
ס' ה'
ד טע כל' כ'
וכנסתו
סמטילין באל
ה פ"ק: ג'
פ"ח ה' ג'
רמ"ם פ"ח

ר לא נטעת ולא גורעת פי' הר"ב ב"ק ד"ק ב"מ' ד'
(ה) מפרש דמזוס יאוש בעלים נגעו זה דכיון שכן
כא"כ פי' כיון שגזר הוא דרך זה השדה שזכוס בו סוף
נטיעתו וזוהי משיאש בעלים וזוהי דכיון דכיון

מ פסחים
ב טו' ת"מ
קדושה ה"ה
ב טו' ת"מ
טו' ת"מ
ד חו"ט ט"ב

לא נטעת ולא גורעת ויעפרה טהור
ועושים ממנה תנורים לקדשי ומודים
ב"ש וב"ה שבזרקו לעושה פסח ואין
בודקין לתרומה ולנויר ב"ש אומרים
בודקין יוב"ה אומרים אין בודקין כיצד
הוא בודק מביא את העפר שהוא יכול
להסיטו ונותן לתוך כברה שנקבי דקים
וממחהאם נמצא שם עצם כשעורה יטמא
ה כיצד מטהרין בית הפרס נוטלים ממנו
ג' טפחים (פי' רבי אומר נתן ע"ג) או נתן ע"ג
ג' טפחים אם נטל מחציו א' ג' טפחים
ונתן ע"ג חציו אחר ג' טפחים טהור ר"ש
אומר אפי' נטל ממנו טפח ומחצה ונתן
עליו טפח ומחצה ממקום אחר טהור
הרוצף בית הפרס באבנים שאינו יכול
להסיטן טהור רבי שמעון אומר

אף

לא נטעת ולא גורעת פי' ולא גורעת פי' ולא נטעת
יאוש בעלים נגעו זה דכיון שכן הוא משיאש בעלי
ממנה וזוהי ליה כמזר שהחוקו בו רבים ואסור לקלקלו ודוק
כשנטיאשו בעלים שהחוקו סרבים כדיון אבל לא נטיאשו
דהשחף שלא כדיון החוקו בו
מותר לקלקלו ועשרה טהור דלא
מחוקין זה עומאה כלל ועושים
מזנו תנורים לקדשי זה שא"כ
בשני בית הפרס הראשונים
שבזדקיס לעושה פסח אשדה
שחמש זה קבר קאי דלא הולך
שז אדם וזריך לזחוט את פסחו
בודקיס אותה כדמפרש בסו"א
ואז לא נמצא שם עצם כשעור
הולך ועושה את פסחו ואין
בודקין לתרומה דדוקא לשם
סמך אבדיקה זו משום דעומאה
בית הפרס דרבנן וחכמים לא
העמידו דבריהם במקום כרת
שמי שאינו מקריב קרבן פסח
כמועדר חייב כרת אבל כפרומ'
דאין באכילת כי אם עשה
העמידו דבריהם במקום עשה
ואין מועלת בדוקה זו להחירו
כתרומה ולנויר שהלך כס"ב
אומרים בודקין ואם לא נמצא שם עצם כשעורה אינו מגבל
ובית הלל אומרים אין בודקין דכיון נמצא וכן לא נמצא מגבל
ומביא קרבן את העפר שהוא יכול להסיטו כגון עפר תימח
וממחה עושהו דק דק בדוכי שיראה אם יש בו עצם
כשעורה ה כיצד מטהרין בית הפרס אבית הפרס הראשון
קאי שהוא שדה שחמש בו קבר נוטלין ממנו ג' טפחים
עומק המחריש שמגבלת העצמות ר"ש אומר כו' ואין הלבי
פר"ש הרוצף לשון רצף של אבנים טהור כיון דאין יכול
להסיטן שאם היה מהלך על גבן ונסעות חיבא לתימח
אחים עצם שתמחין

אף

דמ"מ בדוקה מיהא כשי הכא אפילו למאן
דמיקל וכי מפכת לכו ב"ה לב"ש כדכתב הר"ב כהם ביצמות אכתי בדוקה בעי וכי בדק ואסכח עצם כשעורה נמצא שמגבלת
וכנויר סמחא תנן דאינו מגלת וכן פסקה הרמ"ב בס"פ מהלכות נזירות ולא העתיק להך דהכא כלל לכך כ"ל דהא דהמחן ב"ש
במקום ב"ה אינו משנה היינו לעקרא לגמרי ושאינה נשנית כלל וכמו שהארכתי בזה בס"ד ברפ"ה דחילין (ד"ה וב"ה)
ובית הלל אומרים אין בודקין פי' כר"ב דכיון נמצא וכן לא נמצא מגלת ומביא קרבן ודינו כשפק נזיר טמא ספק נזיר טהור
הר"ש ה אם נטל מחציו אחד ג' טפחים ונתן וכו' מדברי הר"ש בעוזק דלקתן משמע דאחון ג' טפחים שנטל הוא
שנותן ע"ג חציו האחר וכן נראה מדלא תנן ממקום אחר כדאזכר ר"ש ועוד דמלתא דשטיטא היא וזריך לומר דסבר
ר"ש דמכיון שנטל טפח ומחצה ונתן עפר ממקום אחר טפח ומחצה דאין לחוש עוד לשיגע בעצם כשעורה שא"ל להסיט כיון
שש עליהם עפר טפח ומחצה ומיירי דבדק קודם שנתן וכמו שאכתוב לקתן וע"ש והרמב"ם בסוף ס"י מהב"מ העתיק
דברי הת"ק כלשונו אבל מהר"ם כ"ב וז"ל אם נטל מחציו אחד ג' טפחים אם נטל מחציו השדה העפר בעומק ג' טפחים ומלי
השדה האחר הביא עפר טהור ממקום אחר ונתן עליו בעובי ג' טפחים הכל נהור ולא חיישין שיהא (יכול) העפר מן הגבוי
לגמך ויחזור לטוהר וזהו דלא לא חיישין דכיון דטהר שעה אחת מו לא מטמאין ליה ור"ש סבר דהוי ג' טפחים דאמרן
אפי' חזין בעטילה וחזין כמקנה המטרפים ובהא סגי עכ"ל

אף

דמ"מ פירש שדקבוכים כשמביאין מקום ממקום למקום
לקבור כשבאין בשדה סמוך לעיר וכו' משום יאוש בעלים לפי
שהיאום ממקום רחוק גדלדל אבר ונפל שם ונטיאשו אלו
על אלו והיאום שם ואין בודקיס לתרומה פי' הר"ב דאין
באכילת כי אם עשה כו' שכל אכילת קדשים מצות עשה
הוא הרמב"ם (בפרוש) והקשו התוספות דסוף פ"ח
דפסחים מדתנן בספק ג' דערוכין (דף ל) מערבין לכהן
בבית הפרס ומירצו ללנורך ערוכ שרי וכו'
ולנויר ג"ש אומרים בודקין וב"ה אומרים אין בודקין
תמיהני דטמחא תנן במשנה ג' פי' דנויר דעל
בית הפרס אין הכויר מגלת ואע"ג דודאי כיון דהכא ב"ש
במקום ב"ה דאיל משנה הואיל ולא נשנית בעליות וכדכתב הר"ב ברפ"ג דיצמות מ"מ בדוקה מיהא כשי הכא אפילו למאן
דמיקל וכי מפכת לכו ב"ה לב"ש כדכתב הר"ב כהם ביצמות אכתי בדוקה בעי וכי בדק ואסכח עצם כשעורה נמצא שמגבלת
וכנויר סמחא תנן דאינו מגלת וכן פסקה הרמ"ב בס"פ מהלכות נזירות ולא העתיק להך דהכא כלל לכך כ"ל דהא דהמחן ב"ש
במקום ב"ה אינו משנה היינו לעקרא לגמרי ושאינה נשנית כלל וכמו שהארכתי בזה בס"ד ברפ"ה דחילין (ד"ה וב"ה)
ובית הלל אומרים אין בודקין פי' כר"ב דכיון נמצא וכן לא נמצא מגלת ומביא קרבן ודינו כשפק נזיר טמא ספק נזיר טהור
הר"ש ה אם נטל מחציו אחד ג' טפחים ונתן וכו' מדברי הר"ש בעוזק דלקתן משמע דאחון ג' טפחים שנטל הוא
שנותן ע"ג חציו האחר וכן נראה מדלא תנן ממקום אחר כדאזכר ר"ש ועוד דמלתא דשטיטא היא וזריך לומר דסבר
ר"ש דמכיון שנטל טפח ומחצה ונתן עפר ממקום אחר טפח ומחצה דאין לחוש עוד לשיגע בעצם כשעורה שא"ל להסיט כיון
שש עליהם עפר טפח ומחצה ומיירי דבדק קודם שנתן וכמו שאכתוב לקתן וע"ש והרמב"ם בסוף ס"י מהב"מ העתיק
דברי הת"ק כלשונו אבל מהר"ם כ"ב וז"ל אם נטל מחציו אחד ג' טפחים אם נטל מחציו השדה העפר בעומק ג' טפחים ומלי
השדה האחר הביא עפר טהור ממקום אחר ונתן עליו בעובי ג' טפחים הכל נהור ולא חיישין שיהא (יכול) העפר מן הגבוי
לגמך ויחזור לטוהר וזהו דלא לא חיישין דכיון דטהר שעה אחת מו לא מטמאין ליה ור"ש סבר דהוי ג' טפחים דאמרן
אפי' חזין בעטילה וחזין כמקנה המטרפים ובהא סגי עכ"ל

אף העווק. פי' הר"ב החופר ומשליך וכו' ומסיים הר"ש דדמי לחופר בתוכו ונותן על גביו דרישא. שנוטל ממזיו ונותן על חציו אחר. שכן דרך עווק. אלא שעושה כן בכל השדה מקומות מקומות. ע"כ. ולשון הרמב"ם בספ"י

אף העווק בית הפרס טהור: ו' המהלך בבית הפרס על אבנים שאינו יכול להסיטן. על האדם ועל הבהמה שבחן יפה טהור. על אבנים שהוא יכול להסיטן. על האדם ועל הבהמה שבחן רע טמא. המהלך בארץ העמי' בהר' ובסלעים * טמא. בים ובשונית. טהור. ואיזהו השונית. כל מקום שהים עורה בועפו: ו' הקונה שדה בסוריא סמוכה לארץ ישראל. אם יכול להכנס לה בטהרה. טהורה. וחייבת במעשרות ובשביעית. ואם אינו יכול להכנס לה בטהרה. טמאה. וחייבת במעשרות ובשביעית. מדורות הגוים. טמאים. במהי שהא בתוכן ויהא צריך בדיקה. ארבעים יום. אע"פ שאין עמו אשה. ואם

אף העווק. החופר ומשליך האבנים אם עשה כן בכל בית הפרס. טהור. עווק לשון ויעוקו ויסקלו (ישעיה ה'). ואין הלכה כרבי שמעון: ו' המהלך בבית הפרס. בשדה שנחרש בה קבר: על אבנים שהוא יכול להסיטן כגון על גבי אבני שאינן תקועו וקבועו' בארץ והם נסעות מחמת העוב' עליהן ועלם כשעורה ניסט מכחו: ורוכב על גבי אדם או בהמה (שכחן) רע והולוכוהו עליהן: טמא. הרוכב. לניון דכה התחתון רע. מחמת משא העליון נסעו. והוי כאלו הוא מיט הענש. אבל אם היה כח הנרכב ויפה לא חשיב הרוכב כמיט הענש. והוי דמי אדם שכתו רע כל דרוכבו וארכבותיו נוקשות. וכמה שכתה רע. כל שרוכבה ומטילה גללים: בהר' ובסלעים אף ע"פ שאין קובר' שם ונת טמא מפני עפר ארץ העמים שמתגבל שם: בים ובשונית טהור. מטומאת גושי' שגורו על גושה של ארץ העמים לשרוף תרומה וקדשים שנגעו בעפרה. ואין שורפים תרומה

וקדשים שגלו בים ובשונית שאין קוברים שם מת אבל טומא' אורה של ארץ העמים יש בהן שגורו על אויר' לחלו' שהתרומו' וקדשים שנכנסו לאויר ארץ העמים ולא נגעו בגושה לא אולכין ולא שורשין: בועפו כשהים הולך וסוער: הקונה שדה בסוריא אדם נהרים וארס לונה שכבש דוד' ועפרה טמא כחופה לארץ. וחייבת במעשרות ובשביעית כארץ ישראל: אם יכול להיכנס לה בטהרה. שאין ארץ העמים מפסיקין בין אותה שדה שקנה לארץ ישראל: טהור. אותה שדה. ואפילו אגושה יודעה לא גורו. כיון שהיא של ישראל. דמשום הכי קמני הקונה שדה. אבל אם הייתה רוחב טמא ארץ העמים או מבית הקברות. מפסיק בין ארץ ישראל לשדה שקנה בסוריא. דהשתא אין יכול ליכנס בה בטהרה. עפ"י של אותה שדה טמא כחופה לארץ: מדורות נכרים. שבארץ ישראל טמאים: שקוברין כפליהן בבתיהן. ארבעי יום. כשעור יצירת הולד: אף על פי שאין עמו אשה. דעכו"ם פרוזים צעירות ומביאין

מהט"מ. אם עוקו ובדק בשעת עווק מלמטה למעלה לא עשה ולא כלום. ע"כ. עסק דלא כר"ש. וכ"כ הר"ב ור"ד טעם לחלק בין עושה כן מקומות מקומות. לעושה כן ממחציתו למחציתו. ושם כיון שעושה כן מקומות מקומות. חיישי' דלמי' לא בדק יפה. אבל מהב"ם כתב וז"ל. ר"ש אומר אף העווק. כלל לא מבטיח רוצף שהאבנים רטובי' וכמוכיו זה לזה. אלא העווק באבנים. אע"פ שאין רצופי' ממש שהאבנים לא כושוו. ואינן מגוררותימי טהור. דדמי לחופ מולד זה ונותן על זד אחר עפר טהור. ואע"ג דהכה נותן עליו על זד הב' מה שנטל מכאן. והא לא מתבררין בדיש אלא א"כ נתן עליו עפר טהור ממקו' אחר. נראה לי דשאני הכא.

לאבנים הוא נותן שם טהורים ומצינן למימר דלא אתא לאפלוגי. ומודה ח"ק לר"ש. א"כ ת"ק גור אבנים אטו עפר. שחא יקח מולד זה ויפן ללד אחר. ע"כ: ועל האדם ועל הבהמה שכחן יפה טהור. טהור דטומאה בחיבורין הוא וטמא טומאתו (כדלעיל רפ"ו) וי"ל כגון שתחתון נכרי שאינו מקבל טומאה. וטהור העליון מטומאה לאוריותא. א"כ אפילו התחתון ישראלי. וכגון שלובשים הרבה בגדים דטומאה בחבורים לא מטמא. אלא אדם אחד או בגד אחד. אבל שני אינן טמא אלא טומאת ערב. ואין מטמא אדם וכלים. ואפי' יטמא טומאה מדרבנן. כמו שפי' ר"י בס"ק דשבת ופעתקתיו לעיל רפ"ו) מ"מ שלישי לא היו לא ראשון. ולא יטמא אדם. פוס' ס"ט דכ"מ דק"ק ויעיין רפ"ג דזבי: ע"ל האדם ועל הבהמה שכחן רע. אע"פ ששומר ולא נדגדג הרמב"ם פ"י מהט"מ [הלכה ז"א]: בים ובשונית טהור פי' הרמב"ם טומא' גושה כו' שגורו לשרוף כו' וכן הנריגוהו הוי"ב ג' וז'. ולא כן

לנעמא באוירה (לא טבילה והערב שמש) הרמב"ם וכו' שכתבתי במשנה ג' פ"ז דנויר בדבור ומוה כו' וזה קיב"ה שדה בסוריא: כתב הר"ב ועפרה טמא כח"ל אבל אוירה לא גורו עליה. גמ' פ"ק דגיטין דף ט': מדורות הגוים טמאים פי' הר"ב צ"ע שקוברין שם כפליהן וגוים מטמאין במיתתן אף באהל לרבנן ולשב"י נמי דאמר קברי נכרים אינם מטמאים. (וכן פי' הרמב"ם צפירוסו משנה ד' ס"ז דנה ובחבורו בפ"א מהט"מ וכתו שכתבתי בשמו במשנה ג' פרק בתרא דנויר) במגע ובמשא מודה הוא דלא אמטיט אלא מט' מת אהל דלא מקרי אדם (כמ"ש ברפ"י דנגעים בר"פג וברפ"י) רש"י פ"ק דפסחים דף ט'. והקשו התוס' בפ"ז דנה (דף כ"ז ד"ה ובנה ליון). דהא כתיב במלחמת גוג (יהוקאל ל"ט) וראה ענש אדם ומירצו די"ל דנקט אדם לאפוקי דס"ד דקברו שם עצמות בהמה ע"כ. והשתא לרש"י. טומאתו כטומאת בית הפרס שנחרש בו קבר וכלומר דחיישינן שמא יגע או יסיט בנפל הקבר וזה דומק. והרמב"ם בפ"א מהט"מ [הלכה ז'] כתב דבין מדורות הנכרים דמטמאים כארץ העמים. נראה מדבריו.

אפי' פ"י מה' טומאת מת בני' ק"ה : ד"ס פ"א הל"ב ה"י פ"א ס"ה תרומות הל' א"ט פ"א ס"ה סוכות פ"ה הל' ס"ה הל"ב ס

ומביאין גשים לבתיך בגלילה: עבד של ישראל: או אשה
 ישראלית. משמרון. המדור סו עבד'ם שלא יקברו סו:
 ה הביבין העמוקים. צמורות שזרלמח מהן השופכים לרשות.
 הרבים. ויש עזרים שמכוב בהם הכובים לשון כוך. מערה

שן ככלל בורות טומאת ארץ העמים: ואע"פ שהוא בח"י:
 ובין כך ובין כך. איכה לתומר. למשנתנו נמי סברה
 דקברי עבד'ם אינם מטמאים באהל. ללא כהמ' רס"ט דב"מ
 דף ק"ד: ואם היה עבד או אשה. לשון הר"ב עבד

א"ב דהתל"ס
 ויחסי' עמיה'
 ע"פ
 דה"ס - לכת'

שלישראל או אשה ישראלית וכן
 לשון הר"ס. ולשון הרמב"ם
 בחבורו סס עבד מ' ישראל ונראה
 בעיני שאין רנוס לומר עבד
 עברי. דלכ"כ למימרא. לא
 ר"ל עבד מ' ישראל שמוכר לנר
 חושב. או לעקר משפחה נר.
 וקמ"לן דנאחן לשזור המדור
 ואע"פ שז"א עצמו לעבד נמכר
 והוכרחו לפרש כן. ולא שירשו
 עבד כנעני. מדמניא בתוספת'
 והביאה הר"ס. הכל עושין דרו'
 הנכרים אשילו עבד ואילו אשה
 כו'. הכל נאמנין עליו לשמרו
 ואשילו עבד ואשילו שפחה כו'
 ומדקמני רישא דעבד עושה.
 היאך יהיה נאמן לשומרו. אלא
 סיפא בעבד ישראל וכדשרישי'
 ונראה הא דגרסי' בסיפא ואסי'
 שפחה משבטא. דשפחה

"ואם היה עבד או אשה משמרים אותו.
 אינו צריך בדיקה: ה' את מה הם כורקים.
 את הכיבים העמוקים ואת המים הסרות'
 ב"ש אומרים אף האשפות והעפר התחתו'
 ובית הלל אימרי' כל מקום שהחזו והחולד'
 יכולים להדוך בו. אינו צריך בדיקה:
 ט' האצטונויות. אין בהן משום מדור
 הגוים. רשב"ג אומר. עיר גוים שחרבה.
 אין בה משום מדור עכו"ם. מורח קסרין
 ומערב קסרין. קברות. ומזרח עכו.
 היה ספק. וטהרותו חכמים. רבי ובית
 דינו נמנו על קיני. וטהרות: י' עשרה
 מקומות אין בהן משום מדור גוים. אהלי
 הערביי'. והסכות'. והצריפי'. והבורגיני'.
 והאלקטיות

ישראלית נמכרת לנכרי זו לא שמענו. ועוד דאין נמכרת
 מאביה. אלא למי שיש לה עליו. או על בנוקדוסיין. כמו
 שפס' הרמב"ם בס"ד דה' עבדים (הלכה י"א. ובתוספתא
 שבידנו גרסי' בסיפא ואשילו אשה. ונרישא גרסי' שפוסתא
 ואשילו שפחה. והקשה הכ"מ (בפי"א מהט"מ הלכה ט')
 דמאי אריא שפחה דנקט' ולדיד' ל"ק. דכמו שעבד רבוקא.
 ה"כ שפחה. ואע"ג דמעבד נשמע לשפחה. אשילו הכי תמי
 שפחה. כדאשכחנן נמי בסוף יבמות. והרמב"ם העתיק ברישא
 וסיפא אשה והקס' ג"כ הכ"מ דמאי קמ"לן. דכיון דגורו על איש
 אע"פ שאין עמו אשה ממילא משמע דגורו על אשה אע"פ שאין
 גווי. ואע"ג דלא קמ"לן מידי. ועוד יש לומר דקא משמע לן.
 עתה מה שאין כן אשה אין דרכה בכך להביא איש אליהיקמ"לן שאף נשי הנכרים פרוות: משמרון אע"פ שיוצאין ונכנסין ללא
 חישי הר"ש מידי דהוה אשמירת היין רס"ד ופ"ה דע"ז: ה' ישהחזיב והמולד כד הוא ככל הספרים גם בפי' דפסחים דף ט'
 מיימי לה וגרסי' כך. והר"ב העתיק שהחזיר והכרדלס והמ' דפס' זים העתיקו חולדה וברדלס יחזיר. ובבביתא בגמרא ס"ב דנדה
 דף ס"ז ופ"ג דע"ז דף מ"ב מעשה בשפחה של מסיק כו'. וטהרותי מפני שחולדה וברדלס מניוים סו והוא כפוספתא הניאה הר"ס
 לעיל ס"ז ונכנסת מהר"ס שמשמתינו. שהחזיר והמולדה וברדלס יכולים כו'. יכולים להנוך בו. וכן מיימי לה בשפחים.
 וכנפסת ארץ ישראל מוגה להוליכו והרשב"ם בפי"א מה' טמא מת העתיק יכולים להוליך משא. מ' רבן שמעון בן גמליא אומ'
 עיר גוים שחרבה כו'. כתב הר"ב ואין הלכה כרשב"ג וכו'. הרמב"ם ונדחף הכ"מ בפי"א מהט"מ למת טעם לדברי' אע"ג דק"ל כל
 מקום שנה: כו'. ועיין מ"ש בפ"ח דערוזין גם כשנתי כבר בשם מהרי"ק שורש זס' ה' לכללות דהלכות לא אחרו' על גבי' ואהלו'
 וכיוצא בהן שאין נוהגים: י' אהלי הערביים. סי' הר"ב אינם קבועים כו'. ומשום דלא קביעי לא קברי בה וכו'. הר"ס. ונראה לפי
 שדרכם להסחיר קבורת הנפלים לכל יודע לאיש שיינתה אשה עמו. והרמב"ם בפירושו כתב הטעם על כל אלו המקומות לפי שאין
 בהן יישוב (שמיד) ולא יקברו בו ואמנם יעמדו בו בזמן מן הזמנים מעט וזו לא גורו עליהן. ולא הנריכוהו בדיקה אלא בהן בחזקתן
 פ"כיו"ל בחבורו (שם הלכה י') לפי שאין דירתן קבועה לא גורו עליהן טומאה:
 אחר

שחמת הקרקע: ועפר המיטוח
 דאיכה למיחש דמחמת הנכל
 שקברו סס נעשה העפר תיחוח:
 חזיר וברדלס. דרכן לחפור
 ולחפש מחת הקרקע. ואם ימצאו
 נפל הנור. יוציאוהו משם
 ברדלס. חיה שקורין לה צרבי
 אל"כ: ט' אלטבא. עשויה
 לגוי לפני הנפלים. ואין קוצרים
 סס נפלים: עיר גוים שחרבה.
 ע"י ארץ ישראל שדרו בה גוים
 וסרבה מן הגוים: אין בהן משו'
 מדור גוים. שחיות מזויות סס
 ומזויאיש כל הנפלי' שנקברו סס.
 ואין הלכה כרשב"ג קברות כלות'
 ידוע סס קברות: היה ספק.
 אם מארץ העמים אם מא"י:
 וטהרותי דחשבוהו כארץ ישראל.
 א' נהיה ספק אם היו סס קברות
 אם לאו. וטהרותו שהעידו שאין
 סס קברות: קיני. סס מקוואהיו נוהגים בו טומאה מספק
 עד שזמנו עליו רבי ובית דינו וטהרותו: י' אהלי ערביים.
 אינן קבועים במקום אחד. ומשום דלא קביעי לא קברי בה.
 אי נמי לפי שנוסעים ומזינים במקום למקום: לא רנו להחזיק
 טומאה: והסכות. של שומרי פירות: והצריפיים. מדורות שאין
 להם גג אלא הדפנות נובעות בר אשיקן זו לזו. ודירות של
 צער הן ולא קביעי: בורגיני. סכות עשויות בשדה להכניס
 בהן פירות מפני הגשמים: אלקטיות

אלקטיות • גג עומד על ארבעה עמודים להתקרב בו בקיץ • שהרות מושבת בו מכל זדדיו • ולשון אלקטיות • בתי הקיץ •
מרגום קיץ • קייטא • מקום החנים • מקום שבני העיר מניחין בו חלים לשמור לעם מלחמה • מקום לגיונות • שמונים
בו חיילות של מלך • סל"ק מ"כת אהלות

והאלקטיות • ובית שער • ואוירה של חצר • והמרחץ • ומקום החצים • ומקום רהלגיונות •
כר"ק מסכת אהלות

אחר אהלות הביא נגעים • וענינו שהוא מדבר מטומאת צרעת • שהנצורה יטמא באהל • ויש בו קצת דמיון מטומאת טה • כמו
שנתבאר בפקטו • הרמב"ם :

מסכת נגעים

מסכת נגעים

פ"א מראות נגעים שנים • כתיב בקרא בהדיא שאת
ובהרת : שהן ארבעה יש לך לרבות • עוד
שנים אחרים • ללא כתיב בקרא והן מולדה דשאת ומולדה
דבהרת • דמריבין להו מספחת שאין ספחת נשם גע • לא לשון
טפלה וכן הוא אות' (ששואל ב')

פ"א שנים • שכן בו • עיין מ"ש דזה בריש מס' שבועות •
שהן ארבעה • פי' הר"ב • דמריבין להו
מספחת בו • והטיל הכתוב לספחת בין שאת לבהרת בו • כפי'
קמח דשבועות דף ו' במסכתא תנא הטיל הכתוב בו לומר לך
כשם שטפילה לשאת • כך טפילה
לבהרת : והביאה הר"ש ופירשה

מסכת נגעים

פ"א מראות נגעים שנים שהן ארבע •
בהרת • עזה בשלג ישגיה
לה כסיד ההיכל • והשאת • בקרום ביצה •
שגיה לה כצמר לבן • דברי ר"מ • וחב"א •
השאת • כצמר לבן • שגיה לה • בקרום
ביצה •

כשם שטפילה לשאת • כך טפילה
לבהרת : והביאה הר"ש ופירשה
כשם שטפילה לשאת • כלומר
שיש לה מולדה • דפשטיה דקרא
ספחת השאת קאי • כך טפילה
לבהרת ע"כ • ונ"ל דהכי
ילפינן דאי קרא כפשטיה שאין
ספחת אלא השאת • א"כ הואיל
והבהרת היא העזה ה"ל להכתוב
לכתוב בהרת ושאת וספחת והיו

לא זו אף זו והיאך אמר | שאת תחלה והיא גבוה • דהשאת הוה
זו ואז"ל זו לא דלכתי אקדמי' לשאת להטיל הספחת ביניהן •
דהשאת אי איתא דספחת השאת לחודי' קאי כפשטיה דקרא •
ה"ל לכתוב בהרת שאת וספחת • והיו כתובים בדרך לא זו אף
זו • וגם הספחת אצל שאת אלא תש"ה אקדמיה נהטיל ביניהן
כו • ואין להקשות לכתוב בהרת וספחת ושאת דפשיטא דהוה
משמעו ספחת לבהרת דמוודך לו לבד • ואין כאן קושיא בסדר
שהריכשנו בלא זו אף זו • כך נ"ל לפרש • ותמיהני על הרא"ש
שכתב בפ' תורישו"ל ואע"פ שלא נכתבה בתורה ספחת רק
פעם אחת • ואין לרבוה שנייה רק לבהרת שהיא היותר עזה •

ועל כל הגבשות הנשאות ואין לך כזה בלבנותי ככל ד'
מראות בקרום ביצה • לפיכך הוא גבוה יותר מכולן • כמראה
כל גבוה מן החמה : שניה לה כצמר לבן • והוא עז בלבנותיו
יותר מסיד ההיכל שהיא תולדה דבהרת : משום דאמר קרא •
שאת לבנה לענין מאי קרייה רחמנא לבנה על כרחך לתולדת'
שהיא לבנה יותר מתולדתה דבהרת : שאת כצמר לבן • רבנן
סברי שני מראות עוות • שכן שלג וצמר לבן • הן לשני אבות
בהרת ושאת • ושני מראות כהות מהן • שכן סיד ההיכל וקרום
ביצה • הן תולדות • הן מולדה גדולה

מ"מ מדנכתב בין שאת לבהרת • דייקו רז"ל מיניה דקאי אחרוייהו בו ע"כ •
שטפילה לשאת בו • וכן השקשן שם [דף ו' ע"ב] קודם שהוצאה הכרייתא מקשה בזה הלשון • אשכתן טפילה לשאת טפילה לבהרת
מנלן • וכונמי קודם שהוצאה הכרייתא משני ר' זירא נאמרה לבנה בשאת ונאמרה לבנה בבהרת מה לבנה האמורה בשאת יש לה טפי'
כו • מכל הלין דאדרבה פשטיה דקרא דטפילה שאת מריבין • לכן הנכון כמו שכתבתי בס"ד • ומ"מ ראיתי בספרת הרא"ש בתי"ב
שאת זו שאת • בהרת זו בהרת • ספחת זו שני לבהרת ומראה הגבע עמוק שני לשאת ע"כ • ונ"ל ג"כ דאיתא כר"מ שנתון תולדת
השאת • לבנה יותר ממה : בהרת עזה כשלג שנייה לה כסיד ההיכל כו' • מסיק הר"ש שכן התו"פ ד' דשבועות דף ה' [ד"ה ב'
שכן ד] שאין דרך גבע לבא אלא ב' מראות הללו • ומיהו בכל אחד ואחד יש כמה מראות • כגון שלג שיש שלגים שמשתיים שזה
לבן מזה • וכן כולם • אבל לעולם לא יבא גבע כי אם ב' מראות הללו • ודייקו להו מהתוספתא שכתבתי בר שנה ג' (ד"ה ד' מראות)
כשם הרמב"ם מסוגיות דמ' דשבועות : שגיה לה כצמר לבן • פי' הר"ב משום דאמר קרא שאת לבנה לענין מה קרייה רחמנא
לבנה כו' • כ"כ הר"ש • וק"ק דדינמא לגופיה אצטריך ללא תימא שאת שהוא לשון גבוה • ואפילו אין בו לבניית • ומכר"ם
כתב וז"ל • ומורי הרב רבי שמואל ז"ל מקשטילטיר"י פי' לנו בשבועות • דהיינו טעמ' דר"מ דיהב תולדה הגבוהה לאב הלבן
ותולדה הלבנה לאב הגבוה • משום דכיון דשאת משמע לה הגבוהה שבגבוהות • ואמר קרא והיה • מלמד שהאבות מטרפות • א"כ
כי היכי דמקרא נפקא לן בשאת הגבוהה שכולן מטרפות בהדי בהרת הלבנה שכולן • ה"ז יש לנו ליתן התולדה הגבוהה לאב
הלבן • להצטרף עמו • והתולדה הלבנה לאב הגבוהה • להצטרף עמו • עד כאן לשונו :

וחכמים אומרים השאת כצמר לבן כו' • כפי הר"ב ונ"מ כו' • אבל שתי התולדות • אין מטרפות וכו' • ובמשנה ג' • כתב
גם דעם הרמב"ם :

הספח

א שצד ב
פשוטות כ ה
ז"ל ת"ל ח"ה
טוחות כרית
הל'
כ ע"י
ט

ב הפתוך פי' הר"ב המעורב. וכן בהרגום יונתן (בן עויל) אויב כ"ה. המטל וספר עמו מיכאל מן ימיו וכו' ופתיכו אשא ומי' ולשונת"כ שהביא הר"ב ת"ל נגע זרעת. וכ"כ הר"ש. והיינו דלקרא דשאת לבנה. או בהרת לבנה

א ע"כ סוכה
ב ע"כ סוכה

אדממת. על שניהם נחמד נגע זרעת הוא. למדנו שהקישן הכתוב יחד. אבל הרמב"ם גורם ת"ל זרעת היא. ופי' לפי שנת בהרת זרעת היא. וכן בשאת. ע"כ. וזה בפרשיות הקודמות למקרא דשאת לבנה וגו'.

ב הפתוך שבשליג כיון המזוג בשליג הפתוך שבסיד. כדם המזוג בחלב ידבריר' ישמעאל ר' עקיבא או'. אדמדם שבוה ושבוה כיון המזוג במים. לא של שלג עזה. ושל סיד דיהה ממנה: ג' ארבעה (כ"א מארבעה) מראות היא מצטרפין זה עם זה לפטור ולהחליט ולהסגיר.

עיון כפי' ת"כ להראב"ד וז"ל קשיא לן. מ"ט לא שערותו לתרווייהו. או כיון או כדס' ומ"ט חני. כסיד כדס' המזוג בחלב. ולא אמר כיון המזוג כסיד. ועוד האי מזוג מאי טירו כשני חלקי שלג וחלב. או בשפות משני חלקים. ואיכא למימר. כהאי בעיא בתרייתא. דאית ליה שיעורא להאי מזוג בכדי שיראה זה לתוך זה. כדאמרין בעלמא (וכתבו הר"ב לקמן רפ"ד) מים שדס' המפור ניכר בהם ונראה. ורבי ישמעאל סבר בעינין שיהיה נודע הלבניוטי' וכיכר באדמיותו הלך פתוך ששלבג בעינין כיון המזוג בשלבג בכדי שיהא לובן השלבג ניכר בו. ואלו אמר כדס' המזוג בשלבג. או כדס' המזוג כסיד. מתוך שזה עבה וזה עבה. אין נמוגים כלל. ואין המראות מתערבים. ואם אמר כיון המזוג כסיד נמי אע"פ שהיו קלוש ומתערב. כסיד לעולם עבה ועומד במקומו. ואינו מתערב. אבל יין בשלבג נימוח ואינו נימוח. ושניהם נראים. ואם אמר יין בחלב. אין יין במים מפני ששניהם קלושים. כיון מחויר את מראיתו למראהו. והלובן אינו ניכר בעצמו. ור"ע משער לתרווייהו כיון לתוך מים וקסבר אדמדם אדום שבאדמדם. הלכך משערין להן כמזוג במים. אלא זה הפרש בין בהרת לשאת. של שלג עזה. ושל שאת דיהא ממנה. והתולדות דוהים יותר מן האבות. ע"כ. ובפ"ק דטבועות דף פ"ד פירש' בדרכי עקיבא דס"ל שבוה וזוה כיון המזוג במים שסביבותיו לבן. אבל דס' בחלב מראהו לא אדום. ולא לבן: ג' ארבע מראות כו'. ונ"א מד' כו'. וכן היא ג' הר"ב. וכתב עוד שהרמב"ם כתב. דכל הארבע מראות מצטרפין כו' ולדידיה גרסינן כגירס' הספרים. וטעמא כתב הכ"מ (ריש פ"א מהט"מ) דוהיה משמע דאכולהו קאי (והר"ב כתב דתוספתא מסייעתו להרמב"ם

לגדול. דהיינו סיד הכיול לבהרת שהוא אב גדול. ותולדה קטנה לקטן. דהיינו קרום בינה לשאת שהוא קטן מבהרת. וכפיקא מינה פלוגתייהו דרבנן ותנא קמא. לענין זירוף. דמאי גרים תאב ותני גרים מתולדה דידיה מצטרפין. וכן שני האב' שאת ובהרת מצטרפין

דדרש' והיה בעור כשרו לנגע מלמד שצטרפין זה עם זה. מדכתי' והיה ולא כתיב והיו. משה כל הנגע' א'. אבל שתי התולדות אין מצטרפין. דתולדה דבהרת אינה מצטרפת עם תולד' דשאת. דלא קאיוהיה לא אשאת ובהרת דכתיבי בהדיא. ולא התולדות דמאי מרבייא. והשאת

לת"ק שלג וקרום בינה מצטרפין. שלג וזמר לבן אין מצטרפין. ולרבנן שלג וזמר מצטרפין. שלג וקרום אין מצטרפין. והלכה כחכמים: אמר לבן. אמר נקי של כנש כיומו לאחר שרחצוהו ונתלבן: ב הפתוך ששלבג. המעורב בלובן ואודם שבבהרת העזה כשלבג נראה כיון המזוג בשלבג שלבנות מרובה ואדמיות שבו מועט. והפתוך כסיד היכול. והמעורב שנגע שהוא כסיד היכול. נראה כדס' המזוג בחלב. שאדמיות שבו מרובה. ואע"ג דלא תני פתוך אלא בהרת ותולדתו. ה"ה דיש פתוך נמי בשאת ותולדתו. דמאי גרים בת"כ שאת לבנה. מלמד שזממא חלקה. בהרת לבנה אדממת. מלמד שזממא פתוך. מנין ליתן את האמור בשל זה בזה. תלמוד לומר נגע זרעת: שבוה ושבוה. ששלבג ושכסיד: דיהה. ספרה מן הלובן שאינה צחה בלבנות כמותה. והלכה כרבי עקיבא: ג' מארבע מראות הללו מצטרפין גרסינן. ולא גרסינן ד' מראות. שאין כל הארבעה מראות מצטרפין. דאין התולדה מצטרפת אלא עם אב שלה. ושתי תולדות זו עם זו אינן מצטרפין. אבל שני אבות מצטרפין. מדכתיבי והיה בעור כשרו. ולא כתיב והיו. משמע ששואה שאת ובהרת כאחד. דאי איכא חני גרים מזה והני גרים מזה מצטרפין לכגרים. ורמב"ם כתב דכל הד' מראות מצטרפין. בין שתי התולדות זו עם זו. בין אב עם תולדה שאינה שלו. כל מקרום בינה ולמעלה מצטרפין. והתוספתא מסייעתו. לפטור ולהחליט ולהסגיר. לכל הנג' מילי מצטרפין. וכונה מש' להו: להסגיר

הספרים. וטעמא כתב הכ"מ (ריש פ"א מהט"מ) דוהיה משמע דאכולהו קאי (והר"ב כתב דתוספתא מסייעתו להרמב"ם והיא זו שאכתוב בסמוך ולי משנה שלמה כמ"ס כס"ד לקמן ב"ד"ה לפטור את העומד וכו' תנין) וכתב הרמב"ם וז"ל וכבר שאל ר' יהושע בנו של ר"ע לר' עקיבא על אלו הד' מראות מה חועלת לחלק איתן במספר אחר שכולן במדרגת מראה אחד ומצטרפין לכל הדינים. והיה ראוי שיאמר כל לבן שהוא כמו קרום בינה או יותר לבן ממנו. הוא נגע זרעת והוא אמרו בתוספתא ויאמרו מקרום בינה ולמעלה טמא. וזה עם זה מצטרפין. א"ל מלמד שאם אינו בקי בהן ובשמותיהן לא יראה את הנגעים. ר"ל שאלו נמנו להיות רגיל בהבדל המראים והכרתם. עד שיאמרו זה המראה בהרת. וזה שאת. וזה שני בהרת וזה שני לשאת. ע"כ: לפטור ולהחליט ולהסגיר קטת חלת שתי הקצוות. וכתב הר"ב לכל הנג' מילי מצטרפין. וכלהו מפרש להו. ואע"ג דנקטתן אסברה לה הר"ב בהרת לכה. לא דק בכי. משום דמחילת משמע ממה שכתב בכאן. דלאו דוקא. אלא ה"ה כשש שתי מראות המצטרפות. ולהרמב"ם כולן: ודקדוקי' מרגום לזמיות' לחלוטין הרמב"ם. כמ"ס. במשנהו פ"ק דמגילה (ד"ה מוחלט): להסגיר מפרש הסגר ברישא. דאדמליק מיניה קט. הר"ש עיין מ"ס גרים מסכת שבת דבבבז כ"ל כו'. ולי נראה מכאן טעם אחר.

משום

להסגיר העומד בשבוע ראשון דכתיב (ויקרא ג') וראו
הכהן ביום השביעי והנה הגעע עמד בעינו והסגירו הכהן
שבעת ימים שנית : ולפטור את העומד בסוף שבוע שני
שהעומד בשבועו ולא טעה ועמד במראהו אע"פ שלא ירד
למטה מארבע מראות פוטרו
בסוף שבוע שני והוא דכתיב
(שם) וראה הכהן אזהרה ביום
השביעי שנית והנה כהה הגעע
וגו' וטהרו הכהן לאו למימרא
דאין מטהרו אלא א"כ כהה אלא אשמועי קרא דאפילו
כשתה משלג לסיד או מסיד לשלג לא אמרינן נגע אחר הוא
וחזור ומסגירו כתחלה אלא כעומד דמי ומטהרו :
להחליט

מחוס דלא מלי להתחיל בלפטור כיון שאינו אלא בסוף שבוע
שני וא"כ להפוך כולו לבן (שהוא בתחלה טמא כמ"ס בס"ד
ברפ"ח ומו דאכתי לא דבר שמיא להבי מהדום להסגיר
שהוא בסוף שבוע ראשון והשתח נוחח נמי דנאחר להסגיר
נקט לפרש לפטור ולא מפרש
להחליט דכיון שהתחיל במאי
דסליק ה"ל למקט כולהו ממטה
למטה אלא דנקטיהו כסדר
סוף שבוע ראשון והדר סוף
שבוע שני והדר נקט להחליט שיש בו כמה גוויי :

להסגיר את העומד בסוף שבוע ראשון
לפטור את העומד בסוף שבוע שני
להחליט

מפירשה מארבע מראות הללו מנזרטים זה עם זה בתחלה וכן לפטור וכן להחליט וכן להסגיר ולא הוירך לפרש לירוק דרישא
דפשיטא דסתמא דמלתא תיורי בנא בתחלה וארישא קאי דמראות נגעים ב' שהן ד' לכלל הפחות מיתוקמא בנא בתחלה ע"כ :
העומד כו' מפורש במשנהו פ"ד ובסוף ד"ה לפטור כו' תניין כתבתי ועיין מ"ס שם בס"ד : שבוע ראשון שבוע ל'
זכר שהרי רש"י פי' מלא שבוע זאת של זאת וברבוי בא בסי' הנקבות שבועות : דכפאור את העומד בסוף שני
ל' מהר"ס וה"ת מה לרוק סייך בזה ל' כגון שהסגיר בהרש בשני גריסין ובסוף שבוע שני יש בהרש כנרים עזה כשלג ושאת
כגרים והשתא אי לא הו' מנזרטי כהדי דה"ל שני מינו נגעים א"כ ה"ל שאת נגע חדש ומסגירין עליו אבל השתא קאמר
דמנזרטין להיות כנגע א' וה"ל עמד בעינו וטהור וברין לא ה"ל למתני הכי אלא בסיפא כשהוא משרש לפטור את הכוסף כו' :
אלא איירי דתנא הכא להסגיר את העומד בסוף שבוע ראשון תנא נמי לפטור את העומד בסוף שבוע שני ע"כ :

ולפטור את העומד כו' פי' הר"ב אע"פ שלא ירד למטה מארבע מראות פו' והוא דכתיב וראה וגו' אשמועי
קרא דאשי כשתה משלג לסיד או מסיד לשלג וכן ל' הר"ב א"כ אבל בפי' הת"כ שהביא במשנ'ו כתב דאפי' ירד מן השלג
לקרום מטהרו ואין נחשב כנגע אחר אע"ג דמתתאי משלג טובא וכ"כ עוד הר"ב בפ"ד משנה ז' וכ"כ סס הר"ב ופשיטא דמתני'
דהתם הכי משמע דתנן ובלבד שלא תתעט מד' מראות משמע דלו הו' מראות כולן שוות ומנזרטים וזו סייעתא לדברי
הרמב"ם וגו' להר"ב והר"ס וכו' דלדדהו ובלבד שלא תתעט מארבע מראות ה"ק דאי מתעט מתן טהור אבל אי לא מתעט
יש מהן דטהור ויש מהן דטמא וזה תלוי בצרוף והא דנקטיהו הר"ב והר"ב לקמן בקרום אליבא ר"מ דריש פרקין שהוא ת"ק
נקטי דלדידיה שלג וקרום מנזרטין ומ"ס הר"ב והר"ב בפי' משנתנו דאפי' כשתה מסיד לשלג או משלג לסיד כו' שכן
מנינו בהדיא במשנה ז' שם היתה עזה ונעשית כהה ונעשית עזה הרי היא כמו שהיתה ובלבד וכו' ועל שבוע הראשון
קאי התם ולומר שאין לפטרו כשהיתה עזה ונעשית כהה ואין להחליטו כשהיתה כהה ונעשית עזה ולרין הסגר שהיא נחשבת
כמו שהיתה קודם הסגר הראשון וקרא דכתיב וראה הכהן ביום השביעי (של הסגר הראשון) והנה הגעע עמד בעינו אין
פירושו שעמד במראה שהיה בו א"ס כשלג או כסיד היכול או כלומר לבן או כקרום בינה שבאותו מראה עצמו עמד ואלו נשתנה
ממראה למראה של אלו המראות אע"פ שלא פשה א"ס נעשית עזה ממה שהיתה יהיה מוחלט ולא יסגר וכן נמי א"ס כשתנית
מעזה לכהה שלא יסגר ויפטר אלא פירושו שעמד בעינו של נגע הנרעם הכולל לכל הארבע מראות שבאיון מראה מהמראות שהיה
ביום השביעי אע"פ שנשתנה ממה שהיתה הכל בכלל עמד בעינו ואע"פ שנשתנית לעזה אין בכך כלום אבל כאלו היא עכשו
כמו שהיתה מתחיל וכללו לא נשתנית מעולם ואין כאן שום דל להחליטו וגם לפטרו א"כ אע"פ שנשתנית מעזה לכהה לא
א"כ שלא עמד בעינו דהיינו שיצא מכלל הד' מראות והוכחה מכלום שאז פוטרו וכדתנן התם ובלבד שלא תתעט כו' וכשם
שבשבוע ראשון א"ס נשתנית ועדיין היא בתוך הד' מראות הרי היא כמו שהיתה ובין שנשתנית לעזה ממה או לכהה ממה
מסגירו ואינו מחליטו ולא פוטרו כך שבוע השנית אף א"ס נשתנית ועדיין היא בתוך הד' מראות דינו ג"כ כמו שהיתה ועמד
בעינו קרינן ביה ופוטרו כדתנן הכא לפטור את העומד בסוף שבוע שני אלא דקשיא להו להר"ב והר"ס בשלמא בשבוע ראשון ע"ד
בעינו כתיב ומפרטינן כדאמרן ולק' אפרש בס"ד הוא גופה מכלן למדרש הכי אבל בשבוע שני כתיב והנה כהה הגעע וגו'
ש"ת דדוקא בעינן שיהיה כהה ואלו עמד בעינו לא נפטר והרי רש"י בפירושו החומש כך מפרש ובשתייה דקרא נמי הכי
משמע ולפי שהמשנה שהוכרתי לא משמע כן וכן עוד בפ"ג משנה ג' תנן עוד ובשר מיטמא כו' בשלשה סימנים בשער לבן
ובמחיה ובששון ולא עמד במראותיו לא קתני ולהו ד' ומתניתין דהכא נמי קתני דעמד בשני פוטרו וכן נמי ברייתא
דת"כ כנגד העומד בראשון מסגיר ובשני פוטר ומכל הלין שא"א לפרש המקרא
כמשמעו דדוקא כהה הא עמד מחליטו בדפירש"י והביא הר"ב ראוי מפ"ק דמגילה (דף ח') ששם מפרש רש"י בעצמו שקעומד
בשני טהור הוא ולפי' תפרש הר"ב והר"ב שכהה הנוכרת בתוכה הנה היינו שהוכה בד' מראות עלמה

שנשתנה

שנשנה ממראה למראה ולא אחת לדיוקו הא עמד כו' אלא
 לבושה אצטרך. דל"ת שכיון שנשנה אף על פי שעדין היא
 בתוך הארבע מראות להוי כנגע אחר ויאטרך בגי' בתחלה
 קמ"ן. דאפילו הכי כיון שלא פשה וטהרו הכהן ורבינו בגור
 אריה [כהב דלא] יתחא ליה לומר. דקרא אצטרך לומר.
 שאם כהה שיהיה טהור. ולא תימא שצריך הסגר לפי שהוא
 נגע חדש. דמהיכי תימי לומר כן. שהרי הוכחה ממה שהיה.
 ולפיכך מפרש דקרא כי איצטרך היינו לאשמועינן שאם פשה
 שיהיה מוחלט. כמו שאמר הכתוב ואם פשה וגו'. ול"ת שהאיל
 והוכחה ופשה דהוי כנגע חדש. ולא להוי חלוט אלא יסגר
 בתחלה. עוד כתב בג"א לתרץ אחיז דרשינן לקרא באופן
 שאפי' עמד בעיטוייהו טהור. ולא דרשינן ליה כפשוטו
 וכדפירש"י דדוקא כהה הא עמד טמא. דו"ל דכפ"כ דריש ליה
 וטהרו הכהן מספחת היא אפי' דלא נשקנה מראהו מזה דרשו
 דהעומד בשבוע שני טהור. מיתורא דמספחת היא. עכ"ל.
 ונכל זאת לא שקטה דעתו כי לא מלאכי בדברי הג"א ולא
 בדברי הרא"ם מנלן לדרו' שאם נשקנה ולא עמד. והשינוי היא
 לעזה. שלא יטמא. דהא מדכתיב כהה. לא שמעינן אלא
 שנשקנה לשלמטה ולא לעזה ודכתיב הגגע שדורש בת"כ שלא
 שאחר כהה למטה מארבע מראות ת"ל הגגע. והדר דרש אי
 הגגע יכול במראו ת"ל כהה (ע"כ) לא שמענו מזה אלא
 כשעל כל עינים נעשית כהה. ולא שהשתנו' היתה לעזה.
 ואפי' שם שייס בת"כ והנה העז כהה. שאם העז וכהה' כאלו לא
 העז הגגע. שאם כהה והעז כאלו לא כהה. אחתי תקשה לח"כ
 גופי' מגליה לדרוש כך. והג"א לא הכניס עצמו לפרש זו
 הסיפא דק"כ ולכן לא ידעתי עדין מנלן שאם נשקנה לשלמטה
 הימנו שיטפור. וגם המשיכות דס' דודקהא. אפשר לפרש
 דסבירא לנו שאם נשקנית לעזה בשבוע שנים דעומא. ולא
 לפטור. שהרי יכולני לומר דמתני דפרק ד' בשבוע ראשון
 דוקא היא. ששנאה כהה ונעשית עזה הרי היא כמו שהיתה.
 דהתם קרא כתיב עמד בעיטוי וכוני של עיטוי שב אל הגגע וכל
 הד' מראות בכלל ומקרי עיטוי. אפי' שכבר לא היה כזה
 המראה. והיה למטה ממנו. ואלו בשבוע שנית. הא [לא] קתני
 הכא [אלא] עמד טהור. ולא נשאר' אלא המשג' ג' דס"ג. דאז
 איתא דנשקנית לעזה עומא. הוה לי למתני ד'. מכל מקום
 קפי' מנלן. ואפשר דדוקא עמד וכל שכן כהה אבל אי לא עמד
 ונעשית עזה אין הכי נמי דלא לפטרו. ונראה לי לתרץ דמכיון
 דמרבויא דמספחת היא ולפינן דאפי' דלא נשקנה מראהו
 ועומד דטהור הוא. תוליקא למימר שאם נשקנה לעזה שיהיה
 טמא. דמכיון שהעומד טהור. אף שינוי לעזה נמי עומד הוא
 קרוי. כמשמעות עומד בעיטוי דבשבוע ראשון. וא"ל דדילמא
 ריבוי דמספחת היא. לא אחא אלא לשלא כהה אלא עמד
 במראיתו ממש כשהיה. אם שלג שלג. אם סיד סיד וכן כולם
 אבל לא להרבות אף כשנשקנה לעזה ליכא לומר הכי דמכיון
 דכבר השמיענו הכתוב בשבוע ראשון שאין חילק בין עמד
 במראיתו ממש לנשקנה לעזה. אי איתא דבשבוע שנית יש
 חילוק לא ה"ל להכתוב לסתום ולכתוב ריבוי כהמא לא לפרש
 אסתו הרבוי.
 שאינו

שאינו אלא צ' גומד במראיתו ממש. שהרי עכשיו סתום.
 איכא למטעי ולרבות להקל ולפטרו אף כשנשקנה לעזה לא שכן
 הוא האמת שהכל בכלל היבוי. אף כשנשקני לעזה כך נראה
 לי. ואם תאמר ויהא גופה הקס' בעמד בעיטוי שכתוב בשבוע
 ראשון דרשינן שעמד באחת מארבע מראו' ואפי' כשנשקני'
 לעזה. ולא אחא אלא לאסוקי ששנית למטה מהארבע
 מראות. שאז לא יסגר ויפטור. דלמלא לא היא. אלא דוקא
 שעמד במראית' ממש. אם שלג שלג. אם סיד סיד כול' לאסוקי
 נשקנית לכהה שיפטור. וכן לאסוקי נמי אם נשקנית לעזה
 שיוחלט נראה לי לתרץ דהיינו הא דרשינן בתורת כהני' והנה
 הגגע עמד בעיטוי שאם העז וכהה. או כהה והעז. כאלו לא
 כהה. ע"כ. ודרש ג' כדדרשינן לקמיה על והנה כהה הגגע
 כדכתבתי לעיל. דמשום דכתיב כהה. וכתיב הגגע דריש הכי
 כדלעיל. וה"ג דכוותי יכול לדרוש ובסגן אחר וכך ידרוש
 הואיל וכתיב עמד בעיטוי. למה לו לומר כלל הגגע הרי עמד
 בעיטוי קאמר. וא"כ הוא הגגע. אלא להכי כתב הגגע לבלוי
 על עמד בעיטוי. שאין במראיתו ממש אם שלג שלג וכו'. אלא
 כל עומד במראית הגגע שבכללו הארבע מראות. אפי' ש
 נשקנה למרא' אחרת ממה שהיה. עומד מקרי. ומש"ה כתב
 הגגע כי היכי שהיטוי של בעיטוי ישוב עליו. ויהיו כל הארבע
 מראות בכלל והשתא אין להוציא כהה וכלל. שהרי בכלל
 הגגע הן כולן. ועומד מקרי בכלן. כך נראה לי והוא נכון.
 וראיתי להרלב ג' בפירוש החומש שפרש לפי דרכו כפי הפשט
 הכתוב. לא על פי הדינים שילמדונו ר"ל ומפרש עמד בעיטוי
 שלא נשקנה. לא למטה מהלובן שהיה. ולא אל לובן יותר
 חזק. ושיהיה זה הדין נובה בכל הגגעים האחרים לא בדקרת
 לבנה לבד. זה אחר בעיטוי. שיורה אל רבוי מראות עכ"ד.
 ולפי דרכינו למדנו גם לדברי רבותינו ז"ל האומרי' שלא כדברי
 הרלב"ג. אלא שהכל נקרא עומד אפי' ששקני' כל שהשנו
 הוא עדין בתוך הד' מראות שלכך (א"א) [צ"ל אחר] בעיטוי.
 ולא בעיטוי. כמו שאמר בעיטוי כגנעי כגנעי' ונולי הדרש של
 הגגע המיותר דרשינן בתורת כהנים. היינו יכולים לומר
 דהרלב"ג. אבל תיבת הגגע המיותרת. מכרחת דרשת חכמי'
 ז"ל. והנה קבלתם אמת. ותורתם אמת. וכל דבריהם אמת
 והוי יודע שזה הלשון דקורת כהני' הפקתיו מדברי הרא"ם
 לפי שבתורת כהנים שלפני לא נכתב תיבת או'. ואין לו הכנה
 זולתו. אבל אלו לא מלאכתו כן בדברי הרא"ם הייתי מניחו
 לתורת כהנים. שכ"ל שאם העז וכהה כאלו לא העז. כהה
 והעז כאלו לא כהה. ע"כ. וכלשון התורת כהנים דוהנה כהה
 הגגע שהעסקתיו לעיל. לפי שלגרסת הרא"ם עדיין קשיא לי
 למה מסיים דוקא בכאלו לא כהה דקאי אבבא שנית נחוד כאן
 עמד בעיטוי הוה ליה למימר. והוי קאי גם אבבא ראשונה לא
 ברישא חסורי מחסרה והכי קתני כאלו לא העז. וכעין
 הברייתא דבאר הכי שהבאתי לעיל. ועכשיו אין צורך להוסיף
 תיבת. או אמנם כן אם להרא' סוגנת בעיטוי. כי גרם רק
 לתיבת לא [צ"ל או]. ולא הגיה בה כלום. קבטל דעתי
 מפני דעתו שרחה:
 אה

להחליט את שולד בו מחיה או שער לבן בתחלה כשהוא
בתחלתו אל הכהן ויש בו בהרת כגרים ומחית בשר בעדשה
תרוצעת בתוך מקום הבהרת מחליטו מיד וכן נמי שער
לבן אם היה שחור ולא הספיק להטגירו עד שהפך ללבן
מחליטו מיד אבל ששיון לא מטת
בתחלה אפי' פשה והיך עד שלא
הס' יר' ב' ס' י' שבו ראשון כלו
להחליט כמו כן בסוף שבו
ראשון שחלה לא הולך לו סימניו
הללו והס' ירו' ולסוף שבו
ראשון מנא בו מחיה או שער לבן
מחליטו או בסוף שבו שני כגון
דבסוף שבו ראשון עמד בעיניו
ולא היה בו לא שער לבן ולא
מחיה והס' ירו' פעם שנית
ובסוף שבו שני נולדו בו סימניו
הללו מחליטו לאחר הפטור
כלומר ואפי' לאחר הפטור
שבסוף שבו שני לא נולדו בו
סימני טומא' ופטרו ולאח' כמה ימים נולדו מחליטו להחליט את
שולד לו פשוט בסוף שבו ראשון או בסוף שבו שני כגון
בהרת כגרים שאין בה מחיה ולא שער לבן והס' ירו' אם פשה
בסוף שבו ראשון או לא פשה אלא בסוף שבו שני מחליטו
ואם לא פשה לא בשבו ראשון ולא בשבו שני ופטרו ולאח'
כמה ימים פשה מחליטו להחליט את ההופך כלו לבן מתוך
הפטור אם אחר שפטרו וטהרו הכהן פרהה הרע בכלו טמא
מוחלט לפטור את ההופך כלו לבן מתוך החלט או מתוך הסג'
אם אחר שטמאו הכהן לאח' שהזקק להסגר קודם שטמאו
פרהה הרעטת בכלו פטורו וטהרו שהפריזה עושה מן שהור
טמא ומן הטמא טהור והמוסגר טמא מקרי' אלו מראות נגעי'
ד' מראות אלו שהזכרנו חלקות או פחוכות ד' מראות נגעים
שלשים וששה גרסינן ולא גרסינן מראות נגעים ששה שער
ושלשים וששה הן ד' מראות חלוקות וארבע מראות פחוכות
דעור בשר וכנגדן בשחין ומכה שחין ומכה א' הן ולא חלקן
הכתוב אלא לומר לך שאין מרפאים וכנגדן בנתקים
וכנגדן בקרחת ובצחת שקרחת ובצחת אחד הן הרי שלשים
ונגעים מראות וירקק ואדמדמ דנגעי בגדים וירקק
ואדמדמ דנגעי בתים הרי שלשים וששה עקביא

להחליט את שולד לו מחיה או שער
לבן בתחלה בסוף שבו ראשון בסוף שבו
שני לאחר הפטור להחליט את שולד לו
פשוט בסוף שבו ראשון בסוף שבו שני
לאחר הפטור להחליט את ההופך כולו לבן
מתוך הפטור לפטור את ההופך כולו לבן
מתוך החליט או מתוך הסגר או מראו נגעי'
שכל נגעי' תלוי בהן ד' (ג' א' ג') חגיגה סג'
הכתובים אומר מראות נגעים ששה עשר
ר' רוסא בן הרכינס אומר מראות נגעים
שלשים וששה עקביא

את שולד לו מחיה וכו' : עיין מה' שלחתי במשנה ד' פ"ג :
את שולד לו כסיון בסוף כו' לשון הר"ב אבל כסיון לא
מטמא בתחלה אפי' פושה והולך עד שלא הסג' בת"כ
יכול יהא הכסיון מטמא בתחלה ת"ל (ויקרא י"ג) אחר
הראותו אל הכהן יכול אם ראה
הכהן שהוא פושה והיך יזקוק
לו ת"ל לטהרתו אינו זקוק לו
אלא בשעה שהוא רואה אותו אם
לטומאה אם לטהרה פי' הר"ש
אם לעומאה כגון בסוף הסגר
(ראשון) שנקרא עליו שם
טומא' אם לטהרה כגון בסוף
הסגר שני להחליט את
ההופך כולו לבן מתוך הפטור
לשון מהר"ם כגון אם עמד בעיניו
סוף שבו שני ופטרו ואח' כך
פרמה בכלו מחליטו אותו
משום כסיון וא"כ הא תנא ליה
כבר להחליט את שולד לו כסיון

א' יבמים פ"ט

בסוף שבו שני : לאחר הפטור י"ל דהאי לא דמי לשאר
כסיון דשאר כסיון כל שעתא מטמא בין בסוף שבו ראשון
בין בסוף שבו שני אבל הופך כולו לבן זמנין טהור גמור כגון
בסוף שבו ראשון מתוך החלט או מתוך הסגר כדקטני סיפ'
וכי מטמא משום כסיון זהו חדש להכי נקטיה בזמנין נפשיה והא
דמטהר קרא הפך לבן היינו מתוך טומא' אבל מתוך טהרה
לא כדחנן לקמן (רס"ח) הפורח תן הטמ' טהור מן הטמא טמא
ולי נראה דאצטריך למתנייה כגון ההופך כולו לבן ללמד פנים של
הנגע דטמא משום הפך לבן ולא משום כסיון דאין הנגע
פושה למוכו כדאיתא לקמן (פ"ו משנה ג') עכ"ל : או מתוך
הסגר כתב הר"ב והמוסגר טמא מקרי' כדחנן בס' דמגיל'
משנה ז' ובמכילתין פ"ח משנה ח' ישביל נגעים תלויס בקן לא
כל הנגעי' ממשידהא איכא נתקים דמיטמו בכל מראות אלא
בנגעי' של עור הבשר קאמר כדקטני בתוספתא ארבע מראות
שעור הבשר טמא בקן הר"ש : ד רבי חגיגה סג' הכהני אומר
מראות נגעים י"ו ה"ג הר"ש ופי' דס' ל' כר' עקביא דאמר בס"ק
דשבועות (דף ו') כולה לבהדי שאת מנטרפיים דשאת
מנטרפ' עם בהרת ועם סיד ועם קרוס וקרוס נמי וס' ד
מנטרפין אהדידי' צירופין וד' חלקים הא תמיא' ופחוכי'
כנגדס הרי י"ו ע"כ ומיהו למסקנא לר' עקביא כולן
מנטרפין וכדאמר רבי עקיבא בתוספתא שהעתיק הרמב"ם כמ' ש לעיל (משנה ג' ד"ה ד' מראות : רבי דוסא בן הרכינס
אומר שלשים ושש פ"ה הר"ב בשם הרמב"ם ד' מראות חלקים כו' וכנגדן בנתקים והקשה דאנן קי"ל דנתקם מיטמאין בכל
מראות כז"ש ברפ"י וראיין בס' קרבן אהרן והוא פי' לת"כ שמתרין דהרמב"ם דייק בלישנא שאמר ח' בעור הבשר
וח' בשחין וכו' ולא אמר וח' בנתקים אלא אמר והם עצמם בנתקים : שכיון בזה לומר דהכי שבנתקין כל המראות מטמאין אבל
בכלל כל המראות יש אלו ה' מראות שהם יהיו היותר מיוחדים בהם אשר הם דומים למראות הנגעים עם היות שהם
מטמאים גם בשאר המראות כלם ע"כ והר"ש פי' דר' דוסא חשיב נגעי הגוף כגון דעור הבשר ושחין ומכה בכל אחד שנים
עשר הרי ל' ושיש ד' חלקים ושיש צירוף שהתולדה מנטרפת לאב שלה וקסבר דאין האבות מנטרפין הא שיתא וכנגדן
פחוכין הרי י"ב ועקביא חשיב נמי דראש בקרחתו או בגנתו כמראה נרעם עור בשר בכל

בכל אחד י"ב הרים . וק"ח חס"ב כתיב נגעי בנגים של צמר
וספתים וסקי וערב דגמר ופסלים ונגעי עורות וכתים .
והך שפה כל אחד בשני מראות ורקרק ואדמדם . הרי י"ב .
סך הכל ע"ב . א"כ קרחת וצמחת חלה חס"ב להו' ויש להוסיף

א סס ע"ב ח"ו
ב סס ע"ב ח"ו
ג סס ע"ב ח"ו

עקבא בן מהללאל אומר שבעים ושנים . הך שלשים וששה
במלה כשהוצא אל הכהן . ושלשים וששה אחריו כנגדן
בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני של הסגר . או בסוף
שבוע שלישי לנגעי בתים להבחין בין מראה שלכתחלה למראה

שבסוף . הרי ע"ב : כך פירשן
רמב"ם וישר הוא חלל דקסי לי
בגוה שהוא מונה שנה מראות
דנקתין . ואנן קיימא לן דנקתין
מטמאין בכל מראות . ואין להם
מראות מיוחדות כשאר נגעים :
ששבוע שני שלו חל בשבת דשמי
השניות שלשה עשר יום . דיום
שביעי של שבוע ראשון . עולה
לכאן ולכאן : דכתיב (ויקרא י"ג)
והסגירו שבעת ימים שנית מלמ'
שיום שביעי עולה לן מן המזון
מלפניו ומאחריו . וכן שלשה
שבועות דנגעי בתים אינם לא
י"ט יום . דראשון ושביעי של
שבוע אמצעי עולין לפניהם
ולאחריהם : חל להיות במקור
השבת . שנים השבת חל שביעי
אין רואים אותו בשבת מפני
שהוא נראה בן את הדין בשב"י

עקביא בן מהללאל אומר שבעים ושנים .
רבי תנינא סגן הכהנים אומר אין רואים
את הנגעים בתחלה . לאחר השבת . ששבוע
שלו חל להיות בשבת . ולא בשני ששבוע
שני שלו חל להיות בשבת . ולא בשלישי
לבתים ששבוע שלישי שלו חל להיות בשב"י .
ר' עקיבא אומר לעולם רואים . חל להיות
בתוך השבת ימעבירן לאחר השבת . ויש
ברבר להקל ולהחמיר . דן כיצד להקל היה
בו שער לבין והלך לו שער לבין היו לבנות
והשחירו אחת לבני ואחת שחורה והשחירו
שניהם ארוכות והקצירו . אחת ארוכה ואחת
קצרה . והקצירו שתיהן . נסמך השחין
לשתיהן או לאחת מהן . הקיף השחין
לשתיהן .
או

הלכה כר"ע מחבריו וזה דוחק . ובגא' כת"ב והלכה כר"ע .
וכן ספק במבדוק פ"ט מה' טומאת צרעת (הלכה ו') :

מעבירין לאחר השבת כב"ד הר"ב מפני שה' נראה כדן את
הדין בשבת יום בו משום רשות . דכתקן במשנה ב'
פ"ה דבילה : דהיה בו שער לבן והלך לו . לשון הר"ב הרי זה
להקל ותמים הר"ש דלי קאי בסוף שבוע שני פוטריע' כיושין
מ"ש לקמן (ד"ה היה בו פשוט) ומ"ש הר"ב דל"מ . שהיה צריך
להביא קרבן עיין מ"ש בזה בס"ד משנה ו' : דהיו לבנות להכי נקט
לשון רבים משום דתניא בת"כ מיעוט שער שתי שערות הר"ש
והביאו הר"ב בריש פ"ד וסס אפרש בס"ד : אהת לבנה ואחת
שחורה כתב הר"ב כדו נסבה בו' וכ"כ הר"ש . וס"פ בסופא גבי
אחת ארוכה ואחת קצרה בו' ומהר"ס כתב ולי נראה לפרש דלא
כדו נסבה וקאי אלעילי והכי פי' היו לבנות פי' בשבת וסחירו
לאחר השבת . ולא פי' האך השחירו והדר מפר' להיבין שהשחירו
אחת מהן בין שהשחירו שתיהן . והשחירו שתיהן היו פירושו . או
השחירו כמו חלץ ועשה תאמר (בפ"ה) דיבמות (משנה ג') דהו'
או עשה תאמר . וכן יש לפרש גבי אחת ארוכה ואחת קצרה .
דאלעילי קאי אארוכות והקצירו והדר מפרש בין שנעשה אחת
ארוכה ואחת קצרה בין שהקצירו שתיהן לאחר השבת או נסמ'

לא ממתיק עד לאחר השבת ואין הלכה כר' עקיבא : ה' היה
בו שער לבן ביום השבת ואם היה רואה היה מחליטו . ולאחר
השבת הלך לו הרי זה להקל ואע"ג דאי נמי חלטו בשבת כשהלך
לו לאחר השבת היה מחטרו . מ"מ היה צריך להביא קרבן כדון
מזורע מוחלט שנת רפא ועכשיו פטור : הו' היה לבנות . איננו הו'
לבנות ביום השבת שהיה ראוי להחליטו ולתאר השחירו . הרי
זה להקל : אחת לבנה ואחת שחורה והשחירו . שתיהן כדו נסבה
דאין כאן להקל דבין כך ובין כך טהור ואגב סיפא דלחמיה נקט
לה דקתני והלבינו שתיהן : ארוכות היו השערות ביום השב"י כדו
לקרון בזוג דהיינו שיעור טומאה ולתאר נתקצרו היינו להקל :
אחת ארוכה ואחת קצרה כדו נסבה דבין כך ובין כך טהור .
אלא אגב סיפא דלחמיה נקט לה דקתני והארוכות שתיהן :
כסמך השחין . לשתי שערות לאחר השבת ובשבת לא
היה בו שחין דאלו בשבת דאסתיח מחליטו ממחמת השערות
לבנות שבתך הבהרת . ועכשיו לאחר השבת שנה השחין
ונסמך לשתיהן . או לאחת מהן . אינן סימן טומאה : הקיף
השחין וכו' או שהקיף השחין לשתי השערות לבנות .
או

השחין לשתיהן לאחר השבת כו' ותדע דגבי שחורות והלבינו בס"פ קתני או אחת שחורה ואחת לבנה כו' וזכרישא לא קתני או .
וכן באחת קצרה ואחת ארוכה קתני בס"פ א"ו משום דסיפא הו' פירושא בשבת היו אחת שחורה ואחת לבנה כו' . וזרישא אלאחר
השבת קאי וק"ל ע"כ אבל בספרים שלנו ל"ג או בס"פ א"ו . ומ"מ רישא ספיר מיתרצה בלאו האי תדע : ארוכות עיין ס"ד משנה ד'
במבדוק השחין כו' סברה הוא בכל הני דתנינן שמבטלין סיחתי הטומאה (ועיין בס"ה הר"ש דריש מחני' דלקמן ועיין בסוף משנה
א' דפ"ד : הקיף . השחין וכו' כתב הב"מ בס"ב מה"צ (הלכה ד') וא"ת הא קי"ל (במשנה ד' פ"ג) ששער לבן הוא סימן
טומאה גם בשחין ומכאן וכו' . דל בהרת מהכא ספק ליה .
משום

או לאחת מהן או חלקן השחין שבה השחין או מחית השחין או המכוח או מחית המכוח או הבובק ביוצער לשע' כל הני דבשבת לא כוי ולאחר שבת בלוי זה להקל היתה בו מחית בשבת שיהא סי' טומאה והלכה לה לאחר השבת א"כ היתה מרובעת בשבת והיה ראוי להחליטו ולאחר השבת כעשית טביל או ארוכה דכשפא אי"ל סי' טומא' או נמי הית' מבזרת המחיה בשבת באח"ל הבזרת כמין מבצר של פיר שיושב באמצע העיר ומתוך כך היה ראוי להחליטו ולאחר השבת נעשית מן הצד . א"כ היתה בשבת מכוסה כעדשה במקו' א"י . ולאחר השבת נתפורה : ובא השחין ונכנס לתוכה כלומר בשבת לא היה שם שחין והיתה המחיה סי' טומא' . ובא השחין ונכנס לתוכה הקיפה או חלקה או מעטה כלומר או שלא בא השחין על כל הנגע אלא על קצת הממי ופסקה מעדש' השחין

או לאחת מהן או חלקן השחין ומחית השחין והמכוח ומחית המכוח והבובק היתה בו (גמ' תכוח מחיה והלכה לה המחיה היתה מרובע ונעשית עגולה או ארוכה מבוצרת ונעשית מן הצד מכונסת ונהפזרה . ובא השחין ונכנס בתוכה הקיפה חלקה או מעטה השחין או מחית השחין והמכוח . ומחית המכוח והבובק . היה בו פסיון . והלך לו פסיון . או שהלכה ליה האום . או שגרת מעטה ואין בו הובזה כגרים . השחין

ומחית השחין המכוח ומחית המכוח כל הני אמצעה קיימי שזעטה השחין או מחית השחין . דהיינו שנעשה קרום בקליפת השום או המכוח או מחית המכוח כל הני שבש' לא היו ולאחר השבת בלוי וכן הבובק שבשבת היו מד' מראו ונעש' בהק למחרתו ומיעט המחיה דשחין ובק ממעטין מחיה כדתני בת"כ דשר חי ולא השחין נשר חי ולא הבובק היה בו פסיון בשבת והלך לו הפסיון לאחר השבת דמה שפשה בשבת כנס למחרתו : או שהלכה האום עיקר הג' נקרא אום והלכה האום ושאר הפסיון' או שנמטעה האום ואין בין שניה' כגרי' : השחין

משו' שחין ומכוח שיש בהם שער לבן וי"ל דמשכחה לה כגון שהיה מכה טרייה ונראה מורד ואינה מטמא ע' כ' וכו' דאי שבדבריו כן הוא דאי כחילו להקראות זו היא מחית השחין ומכוח . ואי תקראו רפוי גמור א"ע"פ שמקומן נעשה ללקח דגוין כעור דשר כדתן כל זה במשכ' ב' ס"ט . אבל

מכר"ס כתב כיון דנפץ חדש הוא . משום שער לא מטמא כיון דשער לבן קודם לשחין (וכדקני בס"ד) נ"ל ע' כ"ו מ"מ דבריו כ"מ מוכרח' על דברי הרמב" דתס' טכוא כת' סהס דכרת ובבוכה שחין או מכוח וכו' יסתי שער' לבנות בחוד השחין וכו' ולא כת' לענין ש"כ כפי משנתנו שמשנתנו כת' בפ"ט מה"ג הלכה ז' י"ד דרך כלל שאפשר שיהיה בו שבת זה יום הראוי לראות טמא . ולאחר ולכו להן סימני טומאה ואפשר בו : ובחיה השחין והמכו' בו אכלו קאי נסמך וקייף

וחלקו וכן העתיק הרמב"ם בפ"ט מה"ג (הל' ה') והר"ב דאסברה לה בחלקו משום דסמך לכו אמתי' ולא : בדוקא סי' כן ועיין עוד בסמך ובחיה השחין סי' הר"ב לקמן דהיינו שנעש' קרום כקליפת השום ועיין ספ"ו (ובמשל' ב' ס"ט) ונכתוב נקרא לרבת אבל במכוח נאמ' מחיה ואגביה נקט התנא ג"כ בשחין : והבהק סי' הר"ב בפ"ט מה"ג שיהא מראה לבנוני למט' מד' מראו' מרובעת עמ"ש במשל' ב' ס"ו (ד"ה ובא מחיה) : מבוצרת בת"כ וליק' לה בשבת וכתהא מבזרת בשבת והבוא' הר"ש במשל' ב' ס"ד ועיין בל' הר"ב ס"ו משנה ב' יוס"פ משל' ג' ז' : מכונסת ונתפורה ל' מהר"ם שפשה הנגע לתוכה וכסה מקצתה ומיהו בו

מצטרפו לה לכולה מחיה אכתאי אכא שיעור מחיה שהיא כעדשה : ובא השחין ונכנס לתוכה וצא פירש או בא כמו חלק ועשה מאמר . דהוי פירושו או עשה מאמר (בפ"ה דיבמות) משנה כ' ברישא . נקט ונתפורה מחמת שנכנס הנגע לתוכה ונתפורה מחמת הנגע . והם ש' יד' פיר שיהיב והמחיה ענין א' הן שייכי להדדי לא שהמחיה מפורדת ואין מחיה בתקום א' כשעור אבל שחין ומכוח דלא מטמי במחיה לא שייך בהו ונכנסיה לא נכנס לתוכה כלומר נכנס לתוכו דבר חדש שאינו מן הענין שלה כללי וניהא נמי הא דברי שא' ג' ב' שער לבן נקט מעיקרא נסמך השחין ולשתייהם וכו' והכא לא קתני נסמך לה השחין דיו"ל דאיידי דקת' מכונסת ונתפורה סי' שנכנס הנגע לתוכה ובכך נתפורה קט נמי בהאי ליטגא ובא השחין לתוכה ונתפורה נמי בכך . וקול לא איצטרי' למחיה נסמך לה השחין : דהיא היא ע"כ . ובא השחין ונכנס לתוכה כתב מהר"ם יש ספרים שכתב בהן שחין המורד ע"כ ועיין פ"ט משנה ב' וכתב עוד כלומר בשבת לא היה שם שחין וכו' והשתא ד' והוא אחר השבת כשנעשה שחין לא מטמא במחיה כדתן לקמן (פ"ג משנה ד') דשחין אין מטמי במחיה לא בשער יבן ופסיון כ"ל ע"כ : השחין או מחית השחין וכו' כתב הר"ב כל הני אמצעה קיימי או אכלו : והבהק כתב הר"ב כ"כ הר"ש ולא דוקא לא דנקטי משנה ר' פ"ו וע"ס (ד' ה' ה' בובק) : היה בו פסיון בשבת אינגעי הגוף קאי דלא היה רואה בשבת היה מחי' ומשום דבמע' הגוף אין מחליטים לעולם על עמד בעינו א"ע"ג דכנגעי בתים ; ובנגעי בתים נמי מירי' וכת"ש לק' בד' הואין בזה כו' מחליטו על עמד בעינו כמו על הפסיון נקט פסיון משום דכנגעי הגוף אין מחליטו' לא על הפסיון מהר"ם : ואין בזה ובוה כגרים דלא יש בין שניא לגרים עדין צריך הסגור אי קאי בסוף שבוע ראשון וקצת קשה דאי מתני' איירי בסוף שבוע ראשון . הא כל הני דקתני בעו הסגור כד' שזע מל' ה"ש שכתבתי (לעיל ד"ה היה בו) דדוקא בסוף שבוע שני פוטרו וכן דברי הרמב"ם בפ"ב (הל' ד') ופ"ג מה"ג (הל' ג') ולא"ה קרו להו להקל ואמאי דייק ככא למחיה שאין בזה ובוה כגרים הא אפי' הוה כגרים עדין יש להקל שגא מחליטו ל' דע"כ ע' אנטרין למחיה שנמטעה יעד שאין כאן ;

א"י ט"ו ט"ז ט"ח ט"ט

נגעים פרק א ר"ע מברטנורה

פסיון מזה שהיתה בתחלה • דאל"כ ויחלט עדין • וסוף
ואצטרך לחתני תנאי בדבר • קחני ואין זוה וזוה כגרים •
לחתי להקל לגמרי • שיהא פטור גמור • אבל מהר"ם כתב
ו"ל אע"ב דאי איכא נמי כגרים זוה וזוה • אחתי לא מטמא

אם ידע
הוא

משום פסיון אס"ה נוסח ל"ל למקט'
ואין זוה וזוה כגרים למקט מלת'
דפסיקא אף לגבי נתי' דומנין
דמשכח לה אף בגבי נתי'
דמטהרים ליה כשהלך הפסיון כגון
דכשבת כנסה ועמדה • על פסות
מכגרים ופסות' זו כיוס ועמדה על
כגרים ועוד ואלו זו כיוס ראהו היה
נותן אס הוא אחר חליצה וטיחה •
אפי' לרבנן דר"ע דלק' בפ"ד (משנה
ט') דהאס פליגי דוקא בכנסה
לאחר הפטור ועמדה על פסות
מכגרים ופסותה וע"ש ועכשו שלח
דאבו עד למח' שהלך לו כל הפסיון
מטהרין ליה • כיון דעמד על פסות
מכגרי' דלא יס זוה וזוה רח"כגרי'
וארכו בכשתי גריסין היה מחליט
בכתיס דהעומד בעינו ג' שבתו'
חולץ וקולע ומח' בסוף שבוש שני •
וניתן בסוף שבוש ג' כמו שארש
לקמן סי' צ"ב (משנה ז') להכי נקט'
ואין זוה וזוה כגרים • דקאי אהא
דאמר לעיל אין רואין כו' עד ולא
ג' לבתיס דכשתי נמי מירי ע"כ •
חולקין בין האוס לפסיון • עמ"ש
במשנה ה' פ"ד [ד"ה אס יש בן] גם
עמ"ש בשם הר"ש במשנה ו' פ"ו
[ד"ה היה בוסק קמח] • ו' ביצד
להחמיר לא היה בו שער לבן ונולד
לו כו' • דאע"ג דא"כ פטור בשבת
כשנולד לו לאחר השב' היה מחליטו

השחין ומחית השחין • כלומר אי נמי בשבת פשה • ולא היה
מפסיק בשבת בין האוס לפסיון • לא שחין ולא מחית השחין •
ולא מכה ולא מחית המכה ולא צדק • ולאחר הש"ס הפסיק
אחר מאלו • הרי זה להקל • ר' נסמך השחין בשבת • לשחיתו'
לשתי השערות דהשתא לא הו"ל סי'
שומאיה שאין שער לבס"י שומאיה •
אלא כשהוא כנגע עלמו • לא צמוד
השחין או בתו' המכו' • או הקיף השחין
וכו' דאס' ראה בשב' לא היה מחלי' •
והלכו להל' לאחר השב' שנעשה מקו'
השחין והמכו' צלקת והרי הוא כעור
בשר ונשאר עור הכשר עם הנגע
כבתל' עם שער לבן ומחלי' עור הרי
זה להחמיר • חולקין בין האוס לפסיון
שהיו מפסיק בשבת ביועקר הנג'
לפסיון והלכו לבן לאחר השב' •
ואין ש"ס דכ"המפס' הרי לו להחמיר •

"השחין ומחית השחין והמכו' ומחית המכו'
והבוהק חולקין בין האוס לפסיון • הרי אלו
להקל • כיצד להחמיר לא היה בו שער לבן
ונולד לו שער לבן • הרי שחורות והלבינו •
אחת שחורה ואחת לבנה והלבינו שתיהן •
קצרות והאריכו' אחת קצרה ואחת ארוכה
והאריכו' שתיהן נסמך השחין לשתיהן • או
לאחת מהן • הקיף השחין את שתיהן או את
אחת מהן • או (גמ' חלקו) חלקו השחין ומחית
השחין והמכוה ומחית המכוה והבוהק •
והלכו להם • לא היתה בו מחיה ונולד דהלו
מחיה היתה עולה או ארוכה • ונעשית
מרובעת מן הצד ונעשה מביצת מפיזרת
ונתכנסה ובה השחין ונכנס בתוכה • הקיפה
הלקה או מעטה • השחין או מחית
השחין • והמכוה ומחית המכוה • והבוהק
והלכו להן • לא היה בו פסיון ונולד בו פסיון
השחין ומחית השחין והמכוה ומחית המכו'
והבוהק • חולקין בין האוס לפסיון • והלכו
להן • הרי אלו להחמיר •

פרק ב בהרת עזה • נראית בגרמוני
כהה והכהה בכושי עזה •
ר' ישמעאל או' בני ישראל אני כפרתן • הריהן
כאשכרועילא שחורים ולא לבנים • אלא
בינונים • רבי

פ"ב בהרת גרמוני • לבן
ביותר ובהרת
עזה כשלג נראית זו כהה מתוך
לבנוני יתר' שנכשרו ופוטרו ואוסו •
ובהרה נראית בכושי עזה • מתוך
שכשו שחור ומסגרו ואוסו דבשר
בשרו של נראה אזלי • נתי ישראל אני
כפרתן מתוך חנתן היה אומ' אני
עליקן • אני מקבל על עצמי כדו
לכס' עליהן ציוניו ניים ומחוצע'
ואינם נוטים לאחת משתי הקצו' •
לא לבני' ולא שחורי' אלא כאשכרוע
שאניה לא לבן ולא שחור • אשכרוע'
מין של ארו' בוש' בלע"ז • תרגום
תאשור אשכרוע וקא סבר רבי
ישמעאל דבמה שמתהר

כדתקן לעיל במשנה להחליט כו' • לאח"ה השטור מ"מ היה טהור אש עבד והעריב שמשו עד שיליד לו ויראהו הכהן ולעיל ביש להקל
סי' הר"ב דמ"מ היה צריך להביא קרבן משי' דלענין טומאה מוסגר ומחלט שוין כדתקן במשנה ח' פ"ח ופריעה ופרימה לא שיד בשבת
ועמ"ש במשנה ו' פ"ד ומיהו לר"ח סגן הכהנים דאין רואין הנגעים בתחלה לאחר השבת א' ונא נפקותא בלא קרבן • שאינו מסגירו
עדיין וכן נמי לכ"ע אין רואין בתחלה בשבת מטעמא דסי' הר"ב סוף משנה ד' שהוא נראה כדן אה דקין ואיכא נפקותא לטומאה •
בסמך השחין וכו' מ"ש הר"ב שאין שער לבן סי' שומאיה אלא כשהוא כנגע עלמו כדתקן ברפ"ד ועיין שם בפ"ד דמשנה ב' • וכן
ע"ש במשנה ג' • והדבר להן סי' הר"ב ונעשה מקומו צלקת כו' ונשאר עור הכשר עם הנגע כבתחלה כו' וכ"כ הר"ש וכלומר' שהנגע
הוא על עור הכשר הוא שנעשה צלקת • דאל"ה א"כ עדיין אין השער לבן בתוך הנגע •

פרק ב בהרת עזה נראית בגרמוני כהה כו' • פירש הר"ב דבשרו של נראה חולין • כדדרישין בת"כ צבור בשרו
של נראה • מכאן אמרו בהרת עזה נראה בגרמוני כו' הר"ש • גרמוני פירש הר"ב לבן ביותר • מוחס אל
העלם אשר שמו גרמא • הרמב"ם • אני כפרתן • כתב הר"ב כלומר כל העונש וכו' ובקב מהר"ם • כל לפי שרלה לאזכיר נגע זרעת
בישראל נקט האי' לישנא אני כפרתן • כלומר כל רע לא תאונס להם ואני כפרתן ע"פ • לא שחורים כו' אלא בינונים • סי' הר"ב דקיימי
רבו

ר"צ

שמיטה האחד מ'טהרין כולם וזמה שמיטה האחד מיטמאין כולם וקיימי רבי ישמעאל ור"ע בחדא שיטתא : זיירין אומנין שמזיירין צורת לבוי : כבינוני : כסס הבינוני : מראות נגעים להקל : וטעמא דר' יהודה מפרש צקורת כהניס : כתוב אחד

אומר בעור בשרו וכתוב א' אומר בעור בשרו : מנינו שמראו כנשי להקל אבל לא להחמיר כיצד ראה גרמוני בעורו להקל : נמנחת מקיים בעור בשרו : ואת הכושי כבינוני להקל ימנחת מקי' בעור בשרו : זה וזה כבינוני : גרמוני וכושי כבינוני והיינו ר"ע : ב אין רואין את הנגעו' בשחרית ובין הערבים וכו' דילפינן מקרא דנתיב לכל מראה עיני הכהן : מה כהן שספר מאור עיניו אינו רואה את הנגעו' אף יוס שספר מאורו אין רואין בו את הנגעים : רבי יהודה אומר בד' ד' כו' : והלכה כרבי יהודה : ג אין פותחין לו חלונות דכתיב (ויקרא י"ד) כנגע נראה לו לילא לכרי מכאן א' זרו בית אפל אין פותחי לו חלונות : ד כעודר וכמוסק : דרך העודר מפסק רגליו ודרך המוסק מגביה זרעותיו : עודר : מופר בקרקע : מוסק : לוקט את זיתיו :

בעורכת

ר"ע אומר יש לציירים סממנין : שהן צריין צורות שחורות לבנות ובינוניות : מביא סס בינוני ומקיפו מבחוץ ותראה כבינוני : ר' יהודה אומר מראות נגעים להקל : אבל לא להחמיר יראה הגרמוני בבשרו להקל והכושי כבינוני להקל וחכ"א זהוזה כבינוני ב אין רואים הנגעים בשחרית : ובין הערבי' ולא בתוך הבית ולא ביום המועון לפי שהכהן נראית עוה ולא בצהריום לפי שעוה נראת בה : אימתו רואין בשלש בארבע וחמש (ס"א מהר"ם) ובשבע ובשמונ' ובתשע : דבריר"מ ר' יהודה א' בארבע בחמש בשמנה ובתשע : ג כהן הסומא באחד מעיניו : או שכהן מאר עיניו : לא יראה את הנגעים שנא' (ו קרא י"ג) לכל מרא עיני הכהן בית האפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו : ד כיצד ראיית הנגע : האי שנראה כעודר : וכמוסק זיתים : האשה

רבי ישמעאל ור"ע בחדא שיטתא : זכנ שי' עוד דחכמים היינו ר"ע : וגל זה מדברי הר"ם אבל מנאסי על סס הראב"ד בסי' ת"כ דר"ם ס"ל דאין גרמוני וכושי טמאים כלל : לפי שאין אנו ימלים לעמוד עליהם על סוכן מראה הנגע אלא הבינונים סס

מיטמאים בנגעים : ופליג עליה ר"ע ואמר דאף אלו מטמאים ולא להקל ולא להחמיר : לא מצויין סמנים ונראה הנגע כאלו הוא כבינוני ומרוויחו דרשי בעו' בשער ר' יהודה אומר כתוב א' אומר וכו' (כדכתב הר"ם) ואת הכושי לא מראה אלא ע"י סס בינוני : כדי לעמוד על מסכות הנגע וזה להקל : וחכמים וכו' היינו ר"ע י"ל דאליבא דר"ע פליגי דאית לי' סס בינוני ולא פי' אס לכל אדם : חס לגרמוני וכושי : ואת רבי יהודה למימר לא לכל לא לגרמוני וכושי ורבנן אמרו לכל אדם ע"כ :

ועיין עוד מ"ס לקמן פה : רבי יהודה אומר מראות נגעים להקל כדחנן (במשנ' ד"ס"ה) ספק נגעים בתחלה טהור : וה"ל מקלינן הר"ם : וחז"א זהוזה כבינוני פי' הר"ם היינו ר"ע וכ"כ הר"ם : וי"ל משום דמסתבר טעמיה : הדר ר' וס' אלו כל סמנים וכו' ואלא כזה כתב הר"ם בספ"ג

דכנה : ואע"ג דהכא כל ז"ה הלכה כר"ע וחבירו (כדאיתא במס' עירובין פ"מי שהוציאוהו דף מ"ו) כ"ס דר' ישמעאל כתיב כווסיה ס"ל לפירוש : וכבר כתבתי לעיל דלראב"ד ר' יהודה וחכמים פליגי אליבא דר"ע : ועתה מנאסי למהר"ם שכתב ז"ל : ואין להקשות חכמים היינו ר"ע דכ"ל דאזיטריד למיסתמה כר"ע ומחלוקת ואח"כ סתם הוא ע"כ : ב אין רואין את הנגעו' בשחרית : כו' : ואולם היות מראות נגעים ביום ולא בלילה הנהיה צפוק לפי שכל מה שצא בנגעים : אמנם צא בלשון יוס הרמב"ם (בפירוש) וז"ל הר"ב אדאין רואין בשחרית דילפינן מקרא לכל מראה כו' בת"כ ומציאה הר"ם וי"ל דמצינא דלכל ילפי' : ואע"ג דלשון הת"כ פירשה ב"פ"ב : בשביעי יכול בין ביום בין בלילה ת"ל ביום ולא בלילה יכול לכל מראה היום יהו כשרים : ת"ל לכל מראה ומשמע דסמוכים קא דריש : וא"ל לומר כן דהחוקים זה מזה : ויש הפסק פרשה ביניהם אלא כדברי שית דמצינא דלכל קא דריש : אכן כ"ל דהכי דריש בת"כ מדקפיד קרא על מראה הכהן : ה"ג ביום יקפיד על מראה והיינו כלישא דהר"ב : וא' צ לדרוש טיבת לכל והא דמה כהן כו' שכתב הר"ב הוא צמשה דלקמן : ורא' בסוף הבית : כלומר נגעי אדם או בנדים : אבל דבתי ודאי לא דלא בני בל"ה : ועכשיו ראיתי לתהר"ם שכתב ז"ל נראה פירוש שאס החלונות סגורו לא יראו הנגע עד שיסתחוס זכתי משמע בתום א' דתי בתוספתא בית אפל וחלונות מבוסו' פי' סחומות : פותחי החלונות ורואין את נגעו : והא דתקן (במשנה דלקמן) אין פותחים לו חלונות היינו מחדש אבל יש סס חלונות והס סגורו' : פותחים אותם לראות הנגע ע"כ :

ולא בנכרי' שאור החמה חוק ומבלבל את העינים רש"י פ"ד דסנהדרין דל"ד : ג או שכהן מאור עיניו : יראה לי דהרי עיניו שכהן קאמר : אבל אי כהה חד עינא לא דסומא באת מעיניו סנן : ולכל מראה עיני הכי דייקא ולא שכהן מרוב שפי העיני' : אין סותחין כו' : עיין מה שכתבתי בזה במשנה דלקמן בס"ד : ד וכמוסק זיתים : ל' כו' לוקט את זיתיו : לא שליטתן מע"ג הקרקע : דהכי אינו מגביה זרועותיו אלא לוקטן מעל האילן : וכן לשון הר"ב במשנה ד"פ"ח דמנחות : מברגמו בראש היות מלקט בגרבים שהן בראש הים וכו' וכת"ש הר"ב שמגביה זרועותיו כ"כ הר"ם : וכן בערוך ערך מסק : והכי מסתבר אבל ראיתי בערך עדר דמצינא בריוסא בזה הלשון מגביה זרועותיו למעלה כדרך שמגביה המעדר בשעה שעודר בשדה : כדי שיראה בית השחי שלו כו' : ובוסף קומתו בדרך שנוסף בשעה שמוסק זיתים כשמפילן מן הים ולוקטן מן הארץ ע"כ : דבריוסא זו בעמיה סמוכי : שהרי אין הדרך המעדר שהוא הסוס (כדפי' הערוך עצמו בסוף אומר הערך) שיהיה מגביה עצו :

הדרכה לר"ך שיכסיף קומתו וז"ע ומלאתי כתוב בשם הראב"ד
 שיעור גנות לפי שהיא אינו גבולה כשאר חילנות. ואדם לוקט
 אומם בלי הרמת זרועותיו הרבה ומתגלה השחי"ע"ב ;
 בעורבת פי"ה"ב שמפקת את רגליה מעט הראב"ד ;

אם כל ה
 במה"ק וזה
 טעמו ט"ס
 יד סי' ר"ד
 שיעור כ"ג

האשה בעורבת וכמניקה את בנה באורגת
 בעומדין לשחי ליד הימנית ר' יהוד' אומר
 אף כטווה בפשתן לשמאית בשם שגראח
 לגנעו כן הוא נראה לתגלחתו : ה"ל כל
 הגנעים אדם רואה חוץ מגנעי עצמו ר"מ
 אומר אף לאנגעי קרוביו כל הגדרים אדם
 מתיר חוץ מגדרי עצמו רבי יהודה אומר
 אף לאגדרי אשתו שבינה לבין אחרים
 כל

בעורכת את הפת שמפקת את רגליה : וכמניקה את בנה .
 לענין תוס' דדד' דמה שגראח באותה שעה אינו נחשב בית
 הסתרים : באורגת בעומדים לשחי שמגבחת ידה הימני' לארוג
 ומגלה בית השחי שלה : פטווה בשפתן שדרך הטווה להגביה ידה
 השמאלית ומגלה השחי השמאלית
 ומה שאינו נראה בכך . נחשב בית
 הסתרי' . וכתיב לכל מראה עיני
 הכהן פרט לני הסתרי' : לתגלחתו .
 כיום טהורפו וזר"ך לגלח . דכתיב
 (ויקרא י"ד) את ראשו ואת זקנו
 ואת גבות עיניו . מה אלו מקום
 כיום שער ונראה אף כל מקום
 כיום שער ונראה . פרט לבית
 הסתרים : ה"ל אומר אף לא
 נגעי קרוביו דאחיקוס נגעי לריבו'
 דכתיב (דברים כ"א) כל ריב וכל
 נגע מה ריבוי של דקרובי' אף
 נגעים שלא בקרובים ואין הלכה כר"מ : חוץ מגדרי עצמו .
 דכתיב (במדבר ל') לא יהל דברו הוא אינו מחל' אבל אחרים
 מוחלין לו ; אף לא נדרי אשתו שבינה לבין אחרים' כגון נדרים
 שאינן של עניו נפש ודברי שאינן בינו לבינה סבן זריבין מקורם
 חכם . ושמה יקל גבי אשתו ולא יבקר יפה . ודוקא בפני עצמו
 אינו יכול להסיר ואפילו הוא יסיר מומחה אבל מטורף הוא
 בכלל שלשה הדיועות דכיון דהוי צי סלקא לא

דכוריים (משנה ו') ומש' דת"ק לא פליגי . מש"ה לא כתב הר"ב
 דאין הלכה כר"י . וכן בפי' הרמב"ם לא איפסיק הלכתא אבל
 בנ"א כתוב ואין הלכה כר"י . וכן בחבורו (סוף) ס"ט מה"ב
 לא העתיק דבריו . ונראה לפי' דת"ק דפליגי היינו טעמיה
 דס"ל דשחי השמאלית בית הסתרים היא . ואע"פ שכשהיא טווה
 מבגבתו ונראה . לא דמיא לשחי דיומנית . דכלאו הכי דרכה
 להגביה בכל עת . אלא לענין ראיות הכהן אמרו שבה נראה
 באורגת בעומדין אבל שמאלית שאין דרכה להגביה בכל עת
 אע"פ שכטווה מבגביה לא יצא תדין בית הסתרים כך נ"ל . אבל בשם הראב"ד
 מלאתי דלת"ק כמו שמגביה ימניה . כך יהיה
 שיעור ראיות הנגע חמת שחיוו שנים . ור' יהודה נתן סימן כמו שמגביה
 בטווייה יד השמאלית כך שיעור הגבחת השחי זרועות
 לנגע ולא ידענא אם מיקל יותר מרבנן . ונראה דתקל מדקאמר אף ע"כ ; כך
 הוא נראה לתגלחתו פי' הר"ב דכתיב את ראשו
 ואת זקנו ואת גבות עיניו מה אלו מקום כיום שער ונראה כו'
 פרט לבית הסתרים . ותימה דכשם שנוכל לומר פרט לבית הסתרי'
 לפי שאע"פ שהוא כיום אינו נראה . כך יש לנו לומר ג"כ פרט לשאר הגוף
 הנראה כיום כמו שער הזרועות והשוקיים וכך הוא
 בהדיא בגמרא ס"ב דטוטה דף י"ו . גם יש קצור לשון בדברי הר"ב
 דה"ל לכתוב ג"כ כלל שני ואת כל שערו יגלה דל"ה לא הוי א"ל
 כלל ופרט ואין בכלל אלא מה שפרט . וכ"כ הר"ב בפ' בתרא משנה ב'
 והר"ש כתב לשון ת"כ . וזוהי ונלח את כל שערו יכול בית
 הסתרי' ת"ל גבות עיניו . מה גבות עיניו נראה פרט לבית הסתרי'
 ע"כ . וגם על זה יש לתמוה דהא גבות עיניו מוחלים ג"כ בזה ששערן כיום
 וה"ג מסייע בת"כ . אי מה גבות עיניו מקום כיום שער ונראה . אף
 אין לי אלא מקום כיום שער ונראה מניין לרבו כיום שער שאינו נראה
 פי' שער נראה . פי' שער נראה שער ואינו נראה ת"ל את כל שערו
 יגלה ע"כ . ומעתה הקשה זה בהסך שהרי נמדט שאף שאינו נראה
 בכלל התגלחת אלא דהיא גופה קשיא רישא לסיפא . ומטני
 כן נדחק הר"ר אליה מזרחי בישובה ופי' דנראה דרישא אינו כנראה
 דסיפא אלא רישא קאמר נראה . היינו ש"פסר לראות ע"י
 שיעמוד כעודר ומוסק ואדרשא דסיפא סמוך . ויהיה פרט לבית הסתרים
 שאינו נראה אפילו כשעודר ומוסק . ומ"מ דברי הר"ב כרי' כס'
 סתומים ביותר . ולקמן בסרק בתרא שכתב עוד הר"ב בזה שם
 אכתוב ג"כ יותר בס"ד (ד"ה העביר) ;
 הר"ב מאיר אומר אף לא נגעי קרוביו פי' הר"ב דאחיקוס נגעים
 לריבוי כו' בפ"ג דסנהדרין דל"ד וכן מקיש ריבוי לנגעים
 מה נגעי ציוס דכתיב (ויקרא י"ג) וביום הראות אף ריבוי ציו' .
 וויבין לא מקשו דסברי דיני ממונות כלילה כדקמן התם
 תוספת פי"ב דנחמס ד"ק"ב ולר"מ איתא תוספת נגעים לריבוי ציו'
 וויבין לא מקשו דסברי דיני ממונות כלילה כדקמן התם כ"ש
 ת"ל (שם) והוצא אל אהרן הכהן או אל אחד וגומר . ה"ל למדת
 שאפילו כהן א' רואה את הנגעים . ומי ומי הן הקרובים .
 שנינו במשנה ד' ס"ג דסנהדרין וע"ש : רבי יהודה אומר אף לא נדרי
 אשתו כו' . ודוקא בפני עצמו אינו יכול להתיר כו' . דכיון דהוה
 בי תלמא לא חסדי' . דהכימוקנין לסיפא דמתא בשם ד דכורות
 (דף ל"א) כלקמן כו' והר"ב שלא כתב דאין הלכה כר"י . י"ל
 דס"ל דהלכה כמותו ומדפי' לדבריו וכתב ודוקא כו' . הורה לנו
 דס"ל דהלכתא כוותיה . וכן בהג"ה לפי' הר"ש כתב דהלכתא
 כוותיה . דבירושלמי פרק אלו נדרי חגי' ר' חייא למתיה
 כלשון הפגמים . וכ"כ הרא"ש בר"ס ברא' דנדריו' . אלא
 שההגבחתה דאף בדרוף ג' אינו יכול להתיר שפירש' דעמיה דר'

לא חשידי שמא לא יחקרו יפה : כל הכתובות אדם רואה : אם יכולין לאכלן בתומן :

פרק ג הבל מיטמאין : ואפי' קטן דמיה דמיה' איש צרוש כתיב (ויקרא י"ג) קט"ל אדם כיויהיה בעור

בשרו כתיב (שם) : הכל כשרי' לראוי' את הנגע' : ואע"פ שאינו בקי בכן ובשמותיהן אם חכם עמו רואה : אבל בוגו לבין עצמו אם אינו בקי בהן ובשמותיהן : אינו רואה את הנגע' : שהטומאה והטהרה ביד בהן חכם ישראל רואה את הנגע' ואזי' לכהן' אע"פ שהוא שוט' אומר טמא אומר טהור : בין באיש אי' בין בשני אנשי' שגולדו שני נגעי' באיש אחד או בשני אנשי' איין הכהן רואה אותי בכת אחת : שאין הכהן יכול לראוי' יפה שני נגעי' כא' : ומסגירו או בר ההסגר הוא : כגון ע"ד מראה' : ומחליטו איס' ראו' להחליט כגון ע"י שעה לכתאו מחי' : ויטורו.

אם הוא למה מרובע מראות : וחזור לשני' מאחר שגולד השני קודם שהסגיר את הראשון או שהחליטו : איין מסגירים את המוסגר : וכן כתי' איין מחליטין את המוסגר : דאם הסגירו בנגע א' ואח"כ נולד לו נגע אחר שראוי להסגירו או להחליטו איין טוקק לו : וכי מחסי מן הראשון איין על הנגע שני לא מורת מוסגר ולא מורת מחלט עד שיוקק לו : אבל

דאין אדם מתיר נדרי אשתו : משו' דאשתו כגופו : דמיה' ואב"י ו"ד סימן רל"ד דייק מדברי הטו' דס"ל הכי : חייץ מכבורו' עצמו ומוקמי' לה כזכורו' סוף ס"ד ביחיד מומחה דאי' בתלת' לא חשידי דתן בסיף פ"ב דיבמות (ד' כ"ה) מיאנה או שחלץ בפניו ישאלה' מפני שהוא צ"ד :

פרק ג הבל כתיב הר"ב ואפי' יין דמיה דמיה' איש כו' קמ"ל אדם וכו' ובפ"ה דכ"ד מ"ד פירש"י : אדם משמע כל שהוא מין אדם אפי' קטן כדכתיב (במדבר ל') וגפס (אדם מן הנשי' וגו') ובקטנו' משמע קרא (ועמ"ש) צרפי' (א) אלא איש למה לי' למעוטי אשה מפריעה ופרימה : פ"ק לערכין ד"ג : וכתיב בסוף פ"ג דסוטה : חייץ מן הנכרי' לקמן צריש פי' בתיישי' הר"ב לשון ט"כ דמשמע למתים ילפינן : ושם כתיב דכ"כ שלנו ליתא ולמדתי

טעם אחר : ועכשיו ראינו נהר"ס שכתב וו"ל חוץ מן הנכרים דכ"כ בתרא דנזיר (דף ס"ח) תמצע נכרי מכל טומאה עכ"ל : וקשה לי דהתם לא אמרן לא לענין טומאת מת וכמו שהעסקתי שם בראש הפרק ומנלן לכל טומאה : לכן כ"ל מה שכתבתי צריש פי' ב"ע"ש : וגר' תושב : ל' מהר"ס גר' תושב דינו כנכרי' אלפי להאכילו נבלות ולהחיותו : ומשו' דלקמן פי"א אמרינן גבי נגעי בגדים כל הנבגדים מיטמאין בנגעי' : חוץ משל נכרי' ולא קאמר

כי הכא חוץ מגר תושב : והכי אמרינן לקמן בנגעי' בתי' (רפי"ב) דגורו מדרבנן על גר תושב אינטריץ למימר הכא חוץ מגר תושב דלא גורו הכא משום דנגעי' הבוף לא מיטירו אלא בקרבן : וגר תושב לאו בר אחווי קרבן הוא הלכך לא גורו ביה רבנן ע"כ : אבל כשרים לראות כו' : פי"הר"ב ואע"פ שאינו בקי בו' אם חכם עמו כו' : ומרבי ליה בת"כ מדכתיב וקוצא אל אהרן הכהן : או אל אחד מבניו הכהנים דה"מ למכתב או אל בניו הכהנים : תאזי או אל אחד לרבנות כל ישראל : ואם סופינו לרבנות כל ישראל : מת"ל הכהנים ללמדך שאין הטומאה והטהרה אלא מפי כהן : הא כיצד חכם שבישראל רואה כו' : בידי כהן' לשון הר"ב חכם ישראל רואה הנגעים ואומר לכהן אף על פי שהוא שוטה כו' : סיומא דברייתא דת"כ דלעיל היא : וכתיב הכ"מ בפ"ט מה"צ (הלכה ב') שפי' הרא"ש דהאי שוטה לאו דוקא דנריך סיהיה פקח קלף דמסגרו ליה וסגד כדאיתא בגמרא פ"ק דערכין (דף ג') אלא דקרי לגבי חכם שבישראל שוטה ע"כ : איין רואין שני נגעים כאחד : פירש הר"ב שאין הכהן יכול לראות יפה כו' : לפי שצריך שיראה הנגע עם בשר שסביביו : כדתיבא בת"כ ומייתי' לה הר"ש : נגע צרעת הוא רואה עור הכשר עמו כאחד הר"ש : איין מסגירין את המוסגר בו' : כדתיבא בת"כ ומייתי' לה הר"ש : נגע צרעת הוא והאזה הכהן (ויקרא י"ג) מה ת"ל לפי שכלאמר (שם) וסמא הכהן לא יסגירו' : למדנו שאין מסגירין את המוחלט מנין שאין מחליטים את המוסגר ואין מחליטים את המוחלט ת"ל לא יסגירו כי טמא : כל שיקרא עליו טמא איין זקוק עליו יכול לא יאמר מרי את מוסגר בזה ומחלט בזה ומוסגר בזה (ובזה ל"ל) מוחלט בזה ובוז : ת"ל נגע וראהו צרעת הרי את מוסגר בזה ומחלט בזה ומחלט בזה (ובזה ל"ל) מוחלט בזה ומוסגר בזה : וזה שהעתיק בפירושו והאזה ע"כ : ושי' יכול לא יאזר כו' היינו בחטלה בסוף שבוע כדתיבא בת"כ ומייתי' לה הר"ש : ומה"ש בשם מהר"ם בפ' דלקמן משנה י' (ד"ה) יכול שיאמר הוא ט' וי"ל יגיל לא יאמר : וכן הוא בת"כ וכן העתיק הר"ש : ומ"ש בשם מהר"ם בפ' דלקמן משנה י' (ד"ה) צהרת) ופי' נגע וראהו צרעת וראהו : דדריש וראהו את צווייהו אנגע ואצרעת לומר שיראה ויסודר ויראה וכת"כ כ"ל שז"ל אח"כ עוד טעם וראהו : ונסיב ליה למדרש כדמסיק כולו כאחת כו' מתאן אמרו כ"ד ראשי איצרים וכו' : איין מסגירין את המוסגר וכו' כתיב הר"ב דאם הסגירו בנגע אחת ואח"כ נולד לו נגע אחר כו' : ונאותו נגע נמי משכתת לה דאין מחליטין את המוסגר דאם הסגירו צהרת כגרים ובאמצע השבוע נולד בו שער לבן או מחיה איין מחליטו : וכי אזלה לה מחיה או שער לבן בסוף השבוע לא מחייב קרבן אלא חזור ומסגירו הסגר שני הר"ש

א כבורות לא
ב טי"פ' ט"ג חס'
ג כבורות ה"ב
ד כערכין ג'
ה טי"פ' ט"ג חס'
ו סומאת צרעת
ז ה"ב
ח כערכין ג'
ט טי"פ' ט"ג חס'
י טעם הלכה כ'
יא דהס' סלכה ו'

אבל בתחלה כו' ומחליט את המחלט עמ"ס ס' דלקמן (ראש)
 מסנה"י ב גורמין לו שבעה ימי חמשה כפז
 סר"ב דמק"ב וזיוס הראות וגו' ויש יום שא' אתה רואה כפז
 דמ"ק ד"ז ופמ"ה הפוס' דלר"מ דהתם מסנה"י למה אינו
 רואה להקל : ג בשני שבועות

דמ"ק ד"ז :
 כמ"ס פ"ה ה"ד
 דמ"ק ד"ז :
 דמ"ק ד"ז :
 דמ"ק ד"ז :

דקדוקו כתבתי במסנה"ג ס"ק :
 ובשרשה סימנין בשער לבן
 במחיה ובפסיון אלו
 הסימנין כולן בפסוק אמר ושער
 כנגע הפך לבן וטמא אותו אמר
 והנה פשת' המסמכת בעור וטמאו
 הכהן אמר ומחית בשר חי בשאת
 צרעת נושנת היא . ואם אינו
 מבואר בפסוק בזהרת מחית בשר
 חי . אבל כל מה שהיה (מבואר)
 בזהרת הוא מחוייב בשאת וכל מה
 שהוא בשאת הוא מחוייב בזהרת .
 כמו שבארנו בראש המסכתא .
 (במסנה"ב כ"ט גס סס סר"ב)
 וכן בשאר מראות נגעים הרמב"ם
 ומבאר קמיו נמי שאם היה בסוד
 ונשתנס לשלג ולהיו ד' ש"מ לכל
 ה' למראות עומד בעינו מקרו
 כמ"ס בפ"א משנ"ב (ד"ה ולפטור)
 וכדמקן בשרק דלקמן מסנה"ז :
 ובפסיון בסוף (שבוע) דבתחל'
 לא כמ"ס בפ"א משנ"ב :
 שהן י"ג יום כתב הר"ב דיוס י'
 כו' ועיין עוד במירושו למס'
 ד' פ"ק : ד' השחיין והמכות
 לקמן רפ"ט מפרש איזהו שחין :
 ואיזהו מכה הר"ס :

אבל בתחלה ב אף שבועי המסגיר מסגירי
 והמחליט מחליט מסגיר ופוטרי . מתדלימ
 ופוטרי : ב חתן שנרא' כו' נגע . נותנין לו
 שבעת ימי המשחה . לו ולביתו ולכסותיו
 וכן ברגל נותנין לו כל ימות הרגל . ג
 עור הבשר מיטמ' בשני שבועי' ובשלשה
 סימנין . בשער לבן ובמחיה ובפסיון בשער
 לבן ובמחיה . בתחלה ובסוף שבועי ראשון
 ובסוף שבוע שני לאחר הפטור ובפסיון .
 בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני לאחר
 הפטור . ומיטמא בשני שבועות שהן י"ג יו' :
 ד' השחיין והמכות מיטמאין בשבוע א' :
 בשני סימנין בשער לבן ובפסיון בשע' לבן
 בתחלה בסוף שבוע לאחר הפטור ובפסיון
 בסוף שבוע לאחר הפטור . ומיטמאין
 בשבוע אחד שהיא ז' ימים : ד' הגתקין
 מיטמאין בשני שבועות . בשני סימנין בשע'
 צהוב דק ובפסיון בשער צהוב דק בתחל'
 בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר
 הפטור ובפסיון . בסוף שבוע ראשון בסוף
 שבוע שני לאחר הפטור . ומיטמאין בשני
 שבועי' שהן י"ג יום : ו' הקרחת והבחת
 מיטמאות בשני שבועות וב' סימנין במחיה
 ובפסיון . במחיה בתחלה בסוף שבוע
 ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור .
 ובפסיון בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע
 שני לאחר הפטור ומיטמא' בשני שבועות
 שהן י"ג יום : ז' הבגדים

אבל בתחלה בסוף שבועי מסגיר ומסגיר
 נולד השני קודם שהסגיר את הראשון . מסגיר על הראשון
 ומסגיר על השני וכן בסוף שבוע ראשון אף עמד ראשון בעינו
 מסגירו ומורד ומסגיר על השני ומחליט ומחליט על השני :
 הראשון ומורד ומחליט על השני :

מסגיר ופוטרי מסגיר על הראשון
 ופוטרי על השני : ומחליט ופוטרי .
 מחליט על הראשון ופוטרי על
 השני וה"ה אפסכא מסגיר ומחליט .
 או מחליט ומסגיר . פוטרי ומסגיר
 פוטרי ומחליט : ב נותנין לו שבעת
 ימי המשחה דמ"ב וזיוס הראו' כו'
 מכדי לכתוב רחמנא . ובהראות
 מאי וזיוס לומר לך יש יום שאה
 רואה יום שאי אתה רואה :
 ג עור הבשר . שנראה בו אחד
 מארבע מראות : בתחלה כשכובא
 א הכהן בלא הסגר מיטמא בשער
 לבן ובמחיה . אבל בפסיון אינו
 מיטמא עד סוף שבוע ראשון או
 סוף שבוע שני ולאחר הפטור .
 דסוף שבוע שני כשעמד בעינו
 ופטרו . אף אחרי כן פשה חוזר
 וחולטו : שלש עשר יום דיו' שניעי
 של שבוע ראשון עול' לכלא' לכאן :
 ד' השחיין והמכות מיטמאין בשבוע
 א' ד' שאר נגעי' יש להסגיר הראשון
 ואלו הם כל פשה בשבוע ראשון .
 ולא נולד שער לבן ופוטרו . ולשון
 מ' עמאין דלקט ה"ק כשכא' או שני
 סימניס בסוף שבוע אחד טמא הוא
 לא כאו טהור : ה' הגתקים .
 נגעי' שבכאש או בוקקרוין ונקרי'
 בשער נהוב דק בתחלה . אם
 בתחל' נולד לו שער נהוב מחליטו :
 נהוב דומה לזהב : בסוף שבוע
 ראשון ובסוף שבוע שני אם בסוף
 שבוע ראשון פשה או נולד לו שער
 נהוב מחליטו . ואם לאו מסגירו
 שנית ואם בסוף שבוע ב' פשה או נולד לו שער נהוב מחליטו .
 ואם לאו פוטרו ואם לאחר הפטור פשה או נולד לו שער נהוב
 מחליטו : ו' הקרחת והבחת . לקמן בפ"א עשירי מפרש איזו
 היא קרחת ואיזו היא הבחת : במחיה ובפסיון אבל בשער לבן אין
 מיטמאין לפי שאין שער נומח בהן : ז' בירקרק

סימנין הפסוק לא ידון בשחין ובמכות כאשר התחדש בהן צרעת
 בהסגר שני . ואמנם בא בהם בהסגר שבעה ימים לבד . במה
 שיצטרך הסגר ואחר השבוע יחליט או יפטור . ולא נזכר בהם
 מחיה . ואמנם אמר כנגע השחין ושערה הפך לבן . ואמר בו
 ג"כ ואם פשה קמשה בעור . ואמר במכות אף והנה נהפך שער
 לבן בזהרת ואמר בו ג"כ ואם פשה קמשה בעור הרמב"ם :
 ה' הגתקים לקמן בפ"א מפרש להו : כייטמאין בשני שבועות כו' .
 וכו' שער נהוב דק ואמר ג"כ פשה כנגע בעור הרמב"ם : ו' הקרחת
 והבחת מיטמאות בשני שבועות כו' :
 שגויה עוד בפס"י והתם יליף להו הר"ב מקרא :

ז' הבגדים

ז בירקק ובאלדמס . הא דקרו צבגדים וצבתים ס' טומאה
ירקקק ואלדמס . ולא קרי לעיל כגון טומאה לארבע מראות
שבעור צמר . משום דארבע מראות שבעור צמר אס' עומדי
בו כמה שנים אינן מחליטים . בלא שער לבן ובלא פסיון ובלא
מחיה . אבל צבגדים כשעמד

הירקק או אלדמס צ' שביעות .
אף על גב דלא פשה . כתיב באש
תשרפנו . להכי קרי להו צבגדים
סימן טומאה . וכן צבתים שלשה
שביעות . כשחר הגעגוע לכמות
שהיה . או מירקק לאדמס . או
מאלדמס לירקק . כתיב (ויקרא
י"ד) ונתן את הבית . כאלו פשה .
להכי קרי להו סימן טומאה . לאחר
השעור . כגון שכהה אס חזר אחרי
כן שורף : ה תשעה עשר יום
ראשון ושביעי של שבוע חמשי
עולים לפניהם ולאחריהם : פחות
משבוע א' . כגון שחין ומחיה ג'
שביעות . כגון נגעי צבתים :

ז הבגדים מיטמאין כו' . ודינס מפורש צמר י"א :
בירקק . ובאלדמס . כתב הר"ב הא דקרו צבגדי וצבתים
סימן טומאה כו' וכן צבתי בג' שביעות כו' . וכן
לשון הר"ש יולאו למימרא דדוקא בשבוע השלישית כשחזר הגעגוע
לכמות שהיה . שכן גם צבגיה אס

ז' הבגדים מיטמאין בשני שביעות . ובג'
סימנין בירקק ובאלדמס ובפשיין בירקק
ובאלדמס . בתחלה בסוף שבוע ראשון ובסוף
שבוע שני לאח' הפטור ובפשיין בסוף שבוע
ראשון ובסוף שבוע שני לאחר הפטור .
ומיטמאין בשני שביעות . שהן שלשה
עשר יום : ה' הבתים מיטמאין בשלשה
שביעות . ובשרשה סימנין בירקק
ובאלדמס ובפשיין . בירקק ובאלדמס .
בתחלה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע
שני בסוף שבוע שלישי לאחר הפטור .
ובפשיין ובסוף שבוע ראשון בסוף שבוע
שני בסוף שבוע שלישי לאחר הפטור .
ומיטמאין בג' שביעות . שהן תשעה עשר
יום . אין בנגעים פחות משבוע אחד . ולא
יותר על שקשה שביעות :

פרק ד י"ט בשער לבן מטמא
לבן מטמא
בתחלה . כשהוצא אל הכהן ויש
צבגוע שער לבן טמא . מה שאין
כן בפסיון . שאינו מטמא אלא
בסוף שבוע : ומטמא בכל מראה
לובן אפילו למטה מד' מראות .
דכתיב (סס י"ג) ומראה הגעגוע
עמוק . מראה הגעגוע עמוק ולא
מראה שער לבן עמוק . משא"כ בפסיון שאין מטמא למטה
מד' מראות . שבאותן מראות שהאוס מטמא הפסיון מטמא
ואין

פרק ד י"ט בשער לבן מה שאין בפשיין .
ויש בפשיין מה שאין בשער
לבן יששער לבן מטמא בתחלה . ומטמא
בכל מראה לובן . ואין

בתחלה חין זה כמו בתחלה
דכל הגעגוע . דכולו
להחליט . והכא להסגיר מ"מ תני
לה משום פסיון . דבתחלה אינו
מסגיר . הר"ש . ולאו למימרא
דאינו מסגיר כלל . דלל פסיון
מהכא צריך להסגירו מפני
המראה עצמו . אלא כלומר שאינו
מסגירו ממדת הפסיון . ועוד ה"ל
להר"ש לפרש דסוף שבוע ראשון
דהכא נמי להסגיר . ועכשיו
ראיתי למהר"ם דלדברי הר"ש
דמ"מ תני לה משום פסיון כו' .
כתב וז"ל ותימה לי והאמרין
לעיל (בסוף משנה א') דבתחלה

מסגיר ומסגיר . אלמא דבפסיון מסגיר עליו אפי' בתחלה וז"ל
דהיינו דוקא כשנולד געגוע במקום אחר אבל אם אותו געגוע
הראשון הולך ופושא הכל געגוע א' ואינו מסגיר אלא על הראשון ולא
על הפסיון כלל עכ"ל : ה' הברית מיטמאין כו' ודינס מפורש

מסגיר ומסגיר . אלמא דבפסיון מסגיר עליו אפי' בתחלה וז"ל
דהיינו דוקא כשנולד געגוע במקום אחר אבל אם אותו געגוע
הראשון הולך ופושא הכל געגוע א' ואינו מסגיר אלא על הראשון ולא
על הפסיון כלל עכ"ל : ה' הברית מיטמאין כו' ודינס מפורש
בפ"ב ובפ"ג : בשלשה שביעות וכו' ל' הרמב"ם [צפירושן] אמר צבגדי צבתים שקערורות ירקקוס או אלדמסות ואמר בג"כ
והנה פשה הגעגוע בקירות הבית אולם השלש שביעות הנה חין בו פסוק . מבואר אכל הוא מן הפסוק והפס' המקובל וזה שהוא אמר
והסגיר את הבית שבעת ימים אח"כ צוה שאם ימלא הגעגוע צתו' שיקלוק לו האבנים ויסיר הטיוט ויטוח הבית פעם שנייה . והוא אמרו
ועפר אחר יקח ועם את הבית ועוד צוה הפסוק אחר זה ואומר ובה הכהן וראה והנה פשה הגעגוע צבתים ובאה הקבלה שזה הפסוק לא צוה
צבגוע שחשוב צבתים אחר הטיח לפי שהוא אז לא יצטרך לפסיון אבל כאשר יראה צוה צרעת יהרום הבית . והוא אמרו צרעת ממארת
(האמורה) לג"ש ומה צרעת ממארת האמור צבגדים יטמא את החזר אפי' שאינו פושא אף צרעת ממארת האמורה צבגדי . יטמא את
החזר אפי' שאינו . פושא וזמנאם צוה הפסוק אשר אמר והנה פשה הגעגוע צבתים (בעומד בר אשון ופשה בשני) . וזה שהצרעת כאשר
תראה צבתים ועמדה שבעת ימים ולא פשתה עוד תעמוד ז' ימים שנית ומוסף הנה הוא או יקלוק . האבנים ויבנה צבגדי אחריו יטיח
הבית ותעמוד שבוע שלישי ואם חזר הגעגוע אחר זה יהיה (הבית ועל זה צוה והנה פשה הגעגוע צבתים) ע"כ : פחות משבוע א' . ל'
הר"ב כגון שחין ומחיה ג' . שביעות כגון נגעו צבתים וכן ל' הר"ש ולשון כגון לא יחא . דהא לימנהו אלא בניזול הרמב"ם וכן שחין כו'
וכן נגעי צבתים ועיין בל' הר"ב סוף משנה א' פ"ב דערפין :

פרק ד ומטמא
כלל מראה לובן . כפי פסיון שאין מטמא . הפסיון מטמא
בתחלה הר"ש . והנה פשתה המספחת בעור וטמאו הכהן צרעת היא . כדי זה צוה ללמד על הפסיון
שלא יטמא אלא צד' מראות . ובאותן מראות שהאוס מטמא לה הפסיון מטמא ע"כ צר"ש . ולאו למימרא שהפסיון צריכה שתהא
מהמראה של האוס . שהרי המראות מצטרפין להר"ב כדאית לה . ולהרמב"ם כדאית ליה . כתיב במשנה ג' פ"א [ד"ה לפטור]
והתם חתן את שנוול לו פסיון כו' . אלא כלומר לאפוקי
אס

סס פ"ב ה"א
ב סס פ"ב ה"א
ג סס פ"ב ה"ב
ד סס פ"ב ה"ב
ה סס פ"ב ה"ב
ו סס פ"ב ה"ב

אם הפסח הוא למטה מה' מראות והיינו דמסיים בת"כ והלא
דין הוא האוס מטמא והפסחון מטמא. מה האוס אינו מטמא לא
בד' מראות אף פסחון אינו מטמא לא בד' מראות וכו' ועוד נפ'
ללעיל מתני' ג' הביא הר"ם ת"כ וכנס בגדיו וטהר יכול כרי הוא

ואין בו סימן טהרה ואלו בפסחון יש בו סימן טהרה שאם טרם
בכלו טהור: מטמא בכל שהוא אבל שער לבן אינו מטמא במחית
מחית שערות דמיעוט שער שנים: חוץ מן הנגע כשפסה חוץ
לנגע טמא אבל שער לבן בעינין שיהא נגע דכתיב (ויקרי' ג')

אם טהרה
בפסחון
במחית
דמיעוט
שער שנים
חוץ מן
הנגע
כשפסה
חוץ לנגע
טמא אבל
שער לבן
בעינין
שיהא נגע
דכתיב

ושער נגע הקך לבן: ב בכל
מראה היינו כמראה הבשר בין
כשי בין לבן בין אדום: מטמא
בכל שהוא אבל במחית בעי' כלדש'
חוץ מן הנגע מה שאין בו במחית
שהמחית צריכה להיות בחוץ לנגע:
ג ובמחית שהמחית שערות בחיקום
א נגע: במפור: זה נמורה
הנגע וזה במחית: מובחר שתי
שערות בחלק הנגע: כמבחר
שכח חלק העיר: שאינו מובחר.
ב חוט היוצא מן הנגע: ויש בדרבנן
שתי שערות מה שאין בו במחית
דבעינין מביצרת ומכונס: הפוכה
ושלא הפוכה בין שההרה קדמה
למחית בין שהמחית קדמה לבהרת
מה שאין בו שער לבן שאם קדם
לבהרת טהור: ומעכב

"ואין בו סימן טהרה יש בפשיון שהפשיון
מטמא בכל שהוא ומטמא בכל הנגעים
חיץ לנגע מה שאין בו בשער לבן: ב יש
במחית מה שאין בפשיון ויש בפשיון מה
שאינו במחית: שהמחית מטמא בתחלה
ומטמא בכל מראה ואין בה סימן טהרה
יש בפשיון שהפשיון מטמא בכל שורא
ומטמא בכל הנגעים חוץ לנגע: כה שאין
בו במחית: ג יש בשער לבן מה שאין
במחית ויש במחית מה שאין בשער לבן
יש שער לבן מטמא בשחית ובמכונס
ובמפור: במכונס ושללא במכונס ויש במחית
שהמחית מטמא בקדמת ובגבחת
הפוכה ושללא הפוכה. ומעכב

מטמא ת"ל אם פסה טמא אין לי
לא במראה. מנין שלא כמראה ת"ל
אם פסה פסה ופי' הר"ם במראה
שהנגע שלג והפסחון שלג. שלא
במראה שהנגע שלג והפסחון סיד
או קרום ע"כ. ולסוף הרמב"ם
בפ' משנתנו ושער לבן יטמ' בכל
מראה לובן ואין זה בפסחון כי
כאשר היה נגע זרעית בעור הבשר
ופסה בעור והיה זה החוספת לבן
אבל לובן חלש למטה מקרום ביד'
הנה הוא טהור והוא אמרו בהק
הוא פרח בעור טהור הוא. יכול
לא יטמא משום אום אבל יטמא
משום פסחון ת"ל פרח בעור טהור
הוא ע"כ והוא בת"כ ריש ס"י:
שהפשיון מטמא בכל שהוא
עמ"ס לקמן משנה ה'
(ד"ה אסי' ב') ומ"ס הר"ב. אבל

שער לבן אינו מטמא במחית שערות דמיעוט שער שנים ת"כ הביא הר"ם. ובפרקין משנה י' חנן ובה שפירא אחת זכר במשנה
ד' פ"ט דחולין ובשפירא שנגדו. וכן הוא אומר קולע אל השפירא ולא יחטא וכן אהא אומר כחוט השפירא ובספר תקנה אהרם
במסילה ראשונה לשמות במשעול פעל ציר"י וקמץ. ראיתי שכתב ח"ו"ל ובמחית שערות נחלקו המדקדקי' כי י"א שהוא חן שער.
וי"א שהוא חן שפירא ונמלא זה בשפירא סימן ד'. קולע אל השפירא ולא יחטא ונראה דכרי האחרוני'. כי כן מתרגמין דקדן
אבנא בקילטא ומירמין בבינה שפירא ולא משני שפירא חוט שער. אבל שער יורה רבוי שערות דכתיב (שופטים י"ו) ויחל שער
ראשו לנתח ומתרגמין ושרי שער דישיהל למטה ע"כ. ורבינו בגור אריה פ"י ט"ז הדל בין שער שהוא על שער או בין שער שהוא
על רבים שהמורה על אחד נקוד כולו בפסח והמורה על רבים הסי' ציר"י ובכ"ן נקוד ציר"י. לסיך אמרו שהמורה על רבים
ומיעוט רבי' שני' ע"כ. ובמ"ה חומס לה"ל צ"ג ראיתי שכתב שפירא שהשער מתחדש ממנו רבוי יתנה לא יפול שם השער בפסחון משתי
שערות ע"כ. ולמהר"ם ראיתי שכתב ציר"י דמיימי לת"כ דהתם בשער צבוב רבוי שער מיעוט שער שתי שערות. כתב עלה מהר"ם
ח"ו ולא ידענא מנא ליה דמיעוט שער שתי שערות. ושאל מנא דכתב בשער לבן ישפירא לא הקך לבן ולא מפי' ה"י. ואם איתא
דבשער אחד סגי היה לו להיות מפי' ה"י אולכחוב ושער בלא ה"י. לא לאמועינין דאינו שער אחד אלא לכל הפחות צ' שערות
ומהתם גמרינן שער צבוב עכ"ל. ומתנין במשנה ב' פ"ג דקדא היפלת חזין קליס' בחין (שפירא) גרמיה דבדרי בעל מקנה אהרם:
ובמטמא בכל הנגע. ושער לבן הוא סימן טהרה (בשני מילים) לנגע נגע עור (בשר). ובנגעי חזין ומכונס הרמב"ם:
חוץ לנגע. כתב הר"ב אבל שער לבן בעינין שיהא נגע דכתיב ושער נגע דרשינן בת"כ והביאה הר"ם. נגע להביא
את מה שכתובו ושוב חונס לו פרט לשחולו לו ושוב כהו: חוץ לנגע. פיין פ"ו משנה ג':

ב ובמטמא בכל מראה ליהר"ב. היינו כמראה הבשר בין כושי בין לבן בין אדום כ"כ הר"ם. ו' הרמב"ם בפ"ג מהט"ז הל"ב'
בין שהיה המראה אדום או שחור או לבן והוא שלא יהיה הלובן מארבע מראו שבהרנו ועיין מה שכתבתי בפ"ו משנה ה'
(ד"ה היה צוה): מטמא בכל שהוא ליהר"ב. אבל במחית בעיא כעדה בת"כ והביאה הר"ם. ומחית בשר מי בשאת יכול כל
שהוא. ת"ל שער לבן ומחית בשר הי מה שער לבן מקום ב' שערות אף מחית מקום ב' שערות. יכול לא יהא טמא עד שיהא בה
שער לבן ומחית. ת"ל זרעית נושנת הוא. היא טמאה ואין צריכה ד"א לסעדה (וגי' הר"ם לביע) ומפרש הר"ם דמחית מקום ב'
שערות היינו שתי שערות על שתי שערות מרובע והיינו דבפ"ה משנה ה' צ' בעינין שיהא מרובעת (ועמ"ס) פ"ו משנה ב' (ד"ה ובה
מחית): ובמטמא בכל הנגע. והמחית סימן טהרה בשרי מיני נגע' לנגע עור ובשר ונגעי קרחת וגבחת. הרמב"ם
(בפירושו): חוץ לנגע כתב הר"ב. מש"כ במחית שהמחית צריכה להיות בחוץ הנגע דכתבן במשנה ה' ו' דפ"ק שיהא מביצרת
אם פרשתי (ד"ה מביצרת): ג ויפובה ושללא הפוכה. בת"כ פ"ו הביא הר"ם נושנת מלמד שמתמאה שלא הפוכה. והלא דין
שער לבן וכו' אף מחית בו. (נושנת מלמד שמתמאה שלא הפוכה הוא מלמד שמתמאה

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט

שמתמאה

ומעכבת את האסך כלו לבן . דאם הוחלט במחיה . ופרחה
הצרעת ככילו חון מתקום המחיה . עדין טמא הוא : אבל אם
פרחה ככילו אע"ג דכל גופו מלא שער לבן טהור . שאין שער
לבן מעכבת ד עקרו משחיר וראשן מלבין טהור דאמ' קרא

(ויקרא יג) ושער בנגע הסך
לבן . העקר הסמוך לנגע הסך
לבן : כדי לקרוץ בזוג כדי שינט'
בפי הזוג של מספרים . והלכ'
דשיעור שער לבן ארכו אין סמו'
מכדי שינטל בפי הזוג . אבל
הלכנוניות שבו בכל שהוא ונראים
כשמי' טהור . שיש שערות
המחלקות בראשן לשתי' . ובעקרו
אין אלא א' : הכי גרסינן בזה
וכה שער לבן ושער שחור טמא .
בזה שער לבן גרסינן מלואים וכה
שתי שערות לבנות . והשאר מלא'
שערות שחורות . טמא . ולא
אמרינן שמקום השערות שחור'
ממעט הבהרת מכגרים : ה
זוקק' לשער לבן ולפסיון . דאי
איכא בליתו החוט שער לבן

מחליטו . או אם פשה אלל החוט בסוף שבו . טמא . אבל אם
אין ברוחב החוט שתי שערות . ואיז ביה שער לבן לא מטמ'
דלא חשיב מן הנגע . וכן אם פשה אלל החוט שאין ברוחבו שתי
שערות . כפסיון רחוקמן הנגע הוא חשוב . ובעי כגרים :
אלל

לבן . חייטין שחא מיעט מקומם את הבהרת מכגרים . א ל לא .
סימן טומאה . א"ל הרי שיש בהן שש שערות לבנות כלום הם סימני טומאה אלא שני' . חוששין לנו על המותר שחא מיע' מקומן
את הבהרת מכגרים . א"ל לא . אם אמרת בשער לבן שהוא מין טומאה קאמר בשער שחור שאינו מין טומאה א"ל הך שער שחור
והפך והוא מין טומאה . ואומר ושערה לא הסך לבן והסגיר . אם יש בה שער שחור אינו ממעט פי' ה"ט דמשמע אע"פ שעדין
שחור הוא והסגיר . ע"כ ודקתני במתני' אין חוששין שחא מיעט מקום שער שחור ולא תנן נמי (שחא מיעוט מקום) שער לבן משום
דשער לבן שאינו ממעט הוא כשט ויהרזוהו שהוא ג"כ בבדי' א"ל דת' כ"ב פני שאין בו מחש' לשון הרמב"ם (בפירושו) לפי
ששיעור הנקב אשר ילא מחנו השער . מעט מועיר ואין לו שיעור מוחש עד שימעיט השיעור ע"כ : ה בהרת כגרים . מפורש
ברפ"ו בס"ד : אם יש ברוחב ב' שערות תניא בה"כ והנה אין בה ולא בחוט היולא ממנו יגול אע"פ שיש בו רוחב ב' שערות . ק"ל
והנה אין בבהרת שער לבן פי' מדכתיב בקרא אחרונה בבהרת ודחי' עלה בת"כ זהו שאמרנו לרבות את החוט שיש בו רוחב ב'
שערות הר"ש ומ"ס הר"ב אבל אם אין ברוחב בו' וכן אם פשה בו' כפסיון רחוק בו' ובעי כגרים יוכל' הר"ש . ותמיהני דבמשנה ה'
פ"ק תנן השחין ומחיה השחין וכו' מולקין בין האוס לשחין הרי אלו להקל וסתמא קתני ודוקא לומר דדוקא כפסיון כל שהוא ועוד
דלא אשת' זט תנא בנגעי אדם למת' . בהדי' דפסיון רחוק מיטמא כלל וכי קתני בבגדי' פי' א' משנה ז' ובגתים כפי"ב התם מקרא
ילפינן ומגלן לנגעי אדם ואע"פ שיש דרוש כיוצ' בזה בנגעי אדם' דכי כתיב ואם פשה תפשה המספחת בעור וכן אם פשה תפשה
בעור איכא למדרש נמי דבעור מיותר לומר בכל מקום שפשה בעור ואפי' רחוק ממקום הנגע . מ"מ לא מלאנו לה"ל ש' דרושין
בת"כ כמו שדרשו כן בבגדים ובגתים אלא ודאי דבנגעי אדם ליהא כלל . וכן מצאתי להרמב"ם בס"ב מהט"ז (הלכה ד) דלויק
למלצ' הפסיון הסמוך בבגדים כל שהוא ורחוק או החוזר כגרי' . ואע"ג הדבר הלמד מענינו הוא דבבגדי' מירי' ולא הוה צריך
ליתדק ולמתב' בבגדים וכו' שבתמנה ז' פי' א' לא תני בגדי' מהאי טעמא דכולה פירקא בבגדי' מירי' אלא למיד' אחי לא שמועי' דדוק'
בבגדים ולא בנגעי אדם וכן לא אשתמיט הרמב"ם בדיני נגעי אדם למתני דין פסיון רחוק כגרים שיחא פסיון אף הראב"ד כתב
עליו וז"ל אם פשיין בדרש ת"כ עם משנת נגעים תמצא שהאד' והבגדי' והכתי' שוין לדיון זה והעתיק ל' הראב"ד בפירושו לה"כ ק"ל הוא מרפ
בבגדי' דמשמע שיה הדין מיוחד בבגדי' ואינו כן שאד' ובגדי' ובתי' שוין לדיון זה והעתיק ל' הראב"ד בפירושו לה"כ ק"ל הוא מרפ
לשפשה לבוקה פי' דקי"ל פסיון כ"ס והרחוק כגרים בנגעי בגדי' ובתי' ואע"ג דלא אשתכחן לה בפירושו שמעי' לה

ומעכבת את ההופך כולו לבן . ומטמא
בכל מראה . מה שאין כן בשאר לבן :
ד" שתי שערות עקרו משחיר וראשן
מלבין טהור . עקרו מלבין וראשן משחיר .
טמא . כמה יהא בלבנונית . רבי מאיר
אומר' כל שהוא . רבי שמעון אומר' כדי
לקרוץ בזוג' היתה אחת מלמטה ונחלקה
מלמעלה . והיא נראית כשתיים . טהור .
בהרתו שער לבן . (ס"א) א"ל (ושער) שער
שחור' טמא' אין חוששין שחא מיעט מקום
שער שחור' את הבהרת . מפני שאין בו ממש :
ה בהרת כגרים . וחוט יוצא ממנה . אם
יש בו רוחב שתי שערות . זוקקה לשער
לבן . יולפסיון . אבל

שמטמא הטובה . והלא דין הוא . ומ"ס הר"ב . משא"כ שער
לבן שאם קודם לבהר' טהור . כדמפורש בס"פ : ד כרי לקרו'
בזוג . כתב הר"ב דהלכה דשיעור שער לבן ארכו כו' . כר"ע
במשנה י"ב פ"ו דגדה וע"ש (מ"ט ד"ה רע"א) . אבל הלכנויות
שבו בכ"ש . כר"מ . וכתב הכ"מ
ברפ"ו מהט"ז משום דר"מ ור"ש
לא אפסיק (הלכתא) בפרקמי
שהוי' אוהו (דף מ"ו) . ונקטין
לחומרא . כמו שכתבתי במסכ'
כלים פי"ו משנה ד' : בהרת כל
היכא דתנינן בזהר' ה"ה לשאר
מראות חלקות ופסוקות . הר"ב
במשנה ו' (ד"ה גרים) . וכ"כ
הרמב"ם במשנה דלקטן' ונכא' .
הוא במתני' דהכא : או שער
שחור . והר"ב גורס ושער שחור'
וכן גירסת הרמב"ם . וכן הוא
בנכא' . אבל הר"ש כתב ג"כ גי'
הספרי' ופי' דלענין הסגר דלריך
להסגיר . ולפי זה ה"ק מחמי וכו'
שער לבן הרבה יותר משתי
שערות . או שער שחור ואפילו

מעט טמא . הא כדל' חא' . והא כדל' חא' . שער לבן מחליטו .
ולא אמרי' מה שיש יותר משתי שערות ממעט הבהרת משעורו
כגרים . ושער שחור מסגירו' . ונא אמרינן שמתעט הבהר
מכגרים ולשון ת"כ שהביא הר"ש מסכים קלת לגי' זו וזו היא
שאלו תלמודיו את ר' יוסי בזהר' ובה שער שחור הייטין
שחא מיעט מקומם את הבהרה מכגרים . אמר להן ובה שער
אם אמרת בשער לבן פסיון טומאה קאמר בשער שחור שאינו
סימן טומאה . א"ל הרי שיש בהן שש שערות לבנות כלום הם סימני טומאה אלא שני' . חוששין לנו על המותר שחא מיע' מקומן
את הבהרת מכגרים . א"ל לא . אם אמרת בשער לבן שהוא מין טומאה קאמר בשער שחור שאינו מין טומאה א"ל הך שער שחור
והפך והוא מין טומאה . ואומר ושערה לא הסך לבן והסגיר . אם יש בה שער שחור אינו ממעט פי' ה"ט דמשמע אע"פ שעדין
שחור הוא והסגיר . ע"כ ודקתני במתני' אין חוששין שחא מיעט מקום שער שחור ולא תנן נמי (שחא מיעוט מקום) שער לבן משום
דשער לבן שאינו ממעט הוא כשט ויהרזוהו שהוא ג"כ בבדי' א"ל דת' כ"ב פני שאין בו מחש' לשון הרמב"ם (בפירושו) לפי
ששיעור הנקב אשר ילא מחנו השער . מעט מועיר ואין לו שיעור מוחש עד שימעיט השיעור ע"כ : ה בהרת כגרים . מפורש
ברפ"ו בס"ד : אם יש ברוחב ב' שערות תניא בה"כ והנה אין בה ולא בחוט היולא ממנו יגול אע"פ שיש בו רוחב ב' שערות . ק"ל
והנה אין בבהרת שער לבן פי' מדכתיב בקרא אחרונה בבהרת ודחי' עלה בת"כ זהו שאמרנו לרבות את החוט שיש בו רוחב ב'
שערות הר"ש ומ"ס הר"ב אבל אם אין ברוחב בו' וכן אם פשה בו' כפסיון רחוק בו' ובעי כגרים יוכל' הר"ש . ותמיהני דבמשנה ה'
פ"ק תנן השחין ומחיה השחין וכו' מולקין בין האוס לשחין הרי אלו להקל וסתמא קתני ודוקא לומר דדוקא כפסיון כל שהוא ועוד
דלא אשת' זט תנא בנגעי אדם למת' . בהדי' דפסיון רחוק מיטמא כלל וכי קתני בבגדי' פי' א' משנה ז' ובגתים כפי"ב התם מקרא
ילפינן ומגלן לנגעי אדם ואע"פ שיש דרוש כיוצ' בזה בנגעי אדם' דכי כתיב ואם פשה תפשה המספחת בעור וכן אם פשה תפשה
בעור איכא למדרש נמי דבעור מיותר לומר בכל מקום שפשה בעור ואפי' רחוק ממקום הנגע . מ"מ לא מלאנו לה"ל ש' דרושין
בת"כ כמו שדרשו כן בבגדים ובגתים אלא ודאי דבנגעי אדם ליהא כלל . וכן מצאתי להרמב"ם בס"ב מהט"ז (הלכה ד) דלויק
למלצ' הפסיון הסמוך בבגדים כל שהוא ורחוק או החוזר כגרי' . ואע"ג הדבר הלמד מענינו הוא דבבגדי' מירי' ולא הוה צריך
ליתדק ולמתב' בבגדים וכו' שבתמנה ז' פי' א' לא תני בגדי' מהאי טעמא דכולה פירקא בבגדי' מירי' אלא למיד' אחי לא שמועי' דדוק'
בבגדים ולא בנגעי אדם וכן לא אשתמיט הרמב"ם בדיני נגעי אדם למתני דין פסיון רחוק כגרים שיחא פסיון אף הראב"ד כתב
עליו וז"ל אם פשיין בדרש ת"כ עם משנת נגעים תמצא שהאד' והבגדי' והכתי' שוין לדיון זה והעתיק ל' הראב"ד בפירושו לה"כ ק"ל הוא מרפ
בבגדי' דמשמע שיה הדין מיוחד בבגדי' ואינו כן שאד' ובגדי' ובתי' שוין לדיון זה והעתיק ל' הראב"ד בפירושו לה"כ ק"ל הוא מרפ
לשפשה לבוקה פי' דקי"ל פסיון כ"ס והרחוק כגרים בנגעי בגדי' ובתי' ואע"ג דלא אשתכחן לה בפירושו שמעי' לה

אבנ מ"י פ"ב
ה"ס טומאת
כרעת הל' א
ד"ס הלכה ב

מכללי למתנין. דפסיון הרחוק לא מטמא בנגעים דאדם.
דתנן בנגעים פ"ד. בהרת כגרים וחוט יונא ממנו אם יש בו
רוחב שתי שערות וזקק לשער לבן ולפסיון אבל לא למחיה.
שמעינן מהא דלוי לית בה רוחב שתי שערות אינו זקק לפסיון.

אם שתי שערות
ב שתי שערות

דאם טפה חוט לאותו חוט. לא
מטמא מטום פסיון. אלא מטמא פסיון
שבה הרחוק לא מטמא. ותנן
בנגעים פ"ק. היה בו פסיון והלך
לו הפסיון או שהלכה לה האוס.
או שנתמעטה. ואין בזה ובה
כגרים השחין ומחית השחין.
המכוה ומחית המכוה. והנהגה
חולקים בין האוס לפסיון. הרי"ה

להקל. שמעינן מהא. טעמא דשחין ומכוה ובהק חולקין בין
אוס לפסיון הוא דטהור. משום דשחין ומכוה ובהק לא חוו
לפסיון אבל עור הכשר בעלמא אע"פ שחולק ביניהם טמא.
אלמא פסיון הרחוק מטמא. אלא ש"מ חדא בפסיון כל שהוא

ובחדא בפסיון שהוא כגרים עכ"ל הראב"ד וכתב הכ"מ דלדעת הרמב"ם י"ל. שאע"פ שהם שוים בסמוך ורחוק הם מוחלקין בחזור
דבבתי. הו כשני גריסין כדתנן בפסיון ב' דנגעי' יע"ל ואני נפלאי הרבה דמאי דיוקי' דייקי הראב"ד ממחני דפ"ק דהיינו טעמא
דשחין ומכוה ובהק חולקין וישו' ללא חו לפסיון דהא ממחני דבמרה דתנן דחולקין והלכו להן. הרי אלו להחמיר. שמעינן מינה דלוי
דרחוקין הן לפסיון והיינו דהרמב"ם בפ"ד מהט"ז (הלכה ג') כתב בהרת שפסיה לבהק ה"ו פסיון וכתב הכ"מ דהכי משמע בפ"ק.
ומעמ' דלמדתו שיש פסיון לבהק דיוקא דהראב"ד ליתא ולא קשיא אמאי קתני דוקא ה"ו משום דרובא נהו דלפי' אלו שאינן
עור בשר הרי הן חולקין כ"ש עור בשר עמנו שחלוק והא דתניא בת"כ היא פרט לשפסיה לבהק. אין עניינו כמשמעו כשהיה בהק
סמוך לנגע ופסיה לתוכו אלא עניינו פרט לכשהפסיון פסיה למראה הבהק. שהפסיון עמנו זריך שיהיה מהמראות שהנגע גופו
מיטמא בהן והאכי קאי התם בת"כ ס"ב דפרש"י ב"וראה הכהן והנה פסיה המפסח צבור. הרי זה בא ללמד על הפסיון שלא
יטמא אלא ב' מראות כו' והלא דין הוא כו' או כלך לדרך זו כו' נראה למי דומה כו' או כלך לדרך זו כו' ואומר אני דהיא פרט לשפסיה לבהק
זרעם היא ה"ו בא ללמד על הפסיון שלא יטמא אלא ב' מראות היא פרט לשפסיה לבהק ע"כ. ואומר אני דהיא פרט כו' עיקר
למודי ללמד על הפסיון כו' ואע"פ שגם בעל קרבן אהרן לא פ"ק לי נראה דמשאיתנו מוכרחת היא דאחרונה בפ"ק ואחר שכתבתי
זה תלמידי להרמב"ם עמנו כפי' משנה ו' ס"ו שכתב בהרת פוסה לבהק ולא יטעם א' זרם בספרא זרעם היא פרט לשפסיה לבהק
לפי שענין זה המאמר שיהיה הפסיון מראה פ"ק וכל המאמר הנאמ' שם מורה על זה עכ"ל. הוא הדבר אשר כתבתי ומנחתי לבעל
קרבן אהרן עמנו שכתב לדברי הרמב"ם בפ"ד כו' שחין ומכוה ועוד אומר אני דלפי' כי תימא דברייא דת"כ איתא לומר דאין
פסיון בבהק על כרחינו משנתינו לא ס"ל הכי ואפי' אי איתא שיש להראב"ד כח לפרש דלא לכתור משמעות הת"כ. וכגון שיאמר
דמתני' דפ"ק דוקא בחלוקת הבהק בין נגע לפסיון דביה אין פסיון כלל ולא [בעור] שאינו חולק מ"מ הרמב"ם ודאי. דלא ס"ל
הכי דבהק כתב דיש פסיון לבהק וא"ל לא ה"ל להכ"מ (שם פ"ב) להודות להראב"ד ושאיך הרמב"ם סובר כמותו. דהא מכיון דאין
בבהק הרמב"ם בבהק שלא יהא בו פסיון א"כ דיוקו של הראב"ד מתחני' דפ"ק ליתא כלל ליה דקמ"י דדוקא בהק שאין בו פסיון.
הוא שחולק אבל עור בשר אינו חולק וכפסיון הרחוק מטמא אלא אף עור בשר חולק כמו בהק. דלא תנן בהק משום שאינו ראוי
לפסיון דראוי הוא לפסיון אלא לרובא קתני דאע"ג דאינו עור בשר חולק כ"ש דעור בשר חולק דלעולם אין פסיון רחוק מטמא
אדם כלל ומתני' דהכא כפשוט' שאם אין חוט שיטור רוחב ב' שער' אינו ראוי לפסיון כלל משום דהוי פסיון רחוק ואינו מטמא
ואפי' הוא כגרים ואף דברי הר"ב והר"ש יש לישבן דהכי קאמרי בפסיון רחוק מן הנגע הוא חשוב בעי כגרים ואינו כגרי' דלאו
חדש לא שיהא נדן לפסיון אל הנגע הראשון ויהא מוחלט אלא בעי כגרים ויהיה דינו דין נגע חדש ולא פוק שאם אינו כגרי' דלאו
כלום הוא ועכשיו באו לדי' דברי מהר"ם וראיתי דלעיל ספ"ק כתב וז"ל חולקין בין האוס לפסיון דה"ל נגע חדש. ואין פסיון
הרחוק מטמא באדם משום פסיון דכיון דהשחין מפסיק בין האוס לפסיון ה"ל פסיון הרחוק ותנן לקמן הפסיון הסמוך ככל שהוא
והרחוק ככגרים כ"ל עכ"ל וזה כדברי הראב"ד דוקרוב לשמוע דאף שפסיה כ"כ היא. ואליביה נמי דברי הר"ב כ"כ הן. ומ"מ
ביתקומי אתי עומד במה שכתבתי ביוולת ישובן של דברי הר"ב והר"ב: מצרפן פ"י הר"ב ואם פסיה כו' או שגולד שער לרן באחת
מהן כו' כ"כ הר"ש והג"מ פ"ד מהט"ז (הלכה ו') כתב דכ"מ שאם נולד שפסיה אחת כנגע זה. ושפסיה אחת כנגע זה. הוי סימן
אומא' ויחליט: ובעד'שה כתב הר"ב ומחיה אין פחות מעדש' כמ"ש במשנה ב' דה' ומטמא כ"כ כו'. טמאה בטולה מתני'
קתני כנשאר שער לבן טמאה וכנשאר התחיה טמא מן מנדברי ר"ש בפ"טא [גני ומודה] דקתני טמא על שער לבן
אלא

אבל לא למחיה. שתי בהרות. וחוט יונא.
מזו לזו. אם יש בו רוחב שתי שערות.
מצרפן. ואם לאו אין מצרפן: ובהרת
כגרים ובה מחיה בעד'שה. ושער לבן
בתוך המחיה. הלכה המחיה. טמאה
מפני שער לבן.
הלך
גרים הן חשעה עדשות ומחיה אין פחות מעדשה. וכל היבא
דתינו בהרת. הוא הדיו לשאר מראות חלקות ופסוקות:
והלכה המחיה. שבה הנגע על מקומה: הלך

אבל לא למחיה. שתי בהרות. וחוט יונא.
מזו לזו. אם יש בו רוחב שתי שערות.
מצרפן. ואם לאו אין מצרפן: ובהרת
כגרים ובה מחיה בעד'שה. ושער לבן
בתוך המחיה. הלכה המחיה. טמאה
מפני שער לבן.
הלך
גרים הן חשעה עדשות ומחיה אין פחות מעדשה. וכל היבא
דתינו בהרת. הוא הדיו לשאר מראות חלקות ופסוקות:
והלכה המחיה. שבה הנגע על מקומה: הלך

אלך שער לבן ששער או הפך לשחור ר"ש מטטר. אהלכ מחי קאי: שלא הפכתו בהרת. ששער לבן קדם לבהרת של מקום המחיה: שלא הפכתו בהרת כגרים ששער לבן קדם לבהרת כגרים דמקום המחיה היה חסר מכגרים וכלן נמו לא פליג ר"ש אלא אהלכ מחיה ואין הל' כר"ש: ז בהרת ובה מחי' ופסיון בהרת כגרים והסנירה ולסוף שבוט מצא בו מחיה ופסיון והחליטו: הלכה המחיה כגון שכל עליה נגע. טמא הבהרת מפני הפסיון: הלך הפסיון כגון שכנסה הבהרת חורה לפגרים וכן שער לבן ופסיון. אם הלך האחד. טמא מפני השני: הלכה וחורה. בסוף השבוע כגון שהסגירו על בהרת כגרים והלכה הבהרת באמצע השבוע ובסוף השבוע חורה הרי היא כמות שהיתה ומסגירו הסגר שני: לאחר הפטור דראה אותה הכהן בסוף שבוע כשהלכ' לה ופטרו' אם אחרי כן חורה. פראה בתחלה והאי חורה היינו במקומה הראשון. דאי במקום אחר א"כ הרי זו בהרת אחרת: היתה עזה כשלב. כשהסגירו ונגעשית כהה בסוף שבוע ראשון כגון כסיד או כקרום או שהיתה כקרום בשעת הסגר ונגעשית עזה כשלב בסוף שבוע ראשון. הרי היא כמות שהיתה וטעונה הסגר שני כמו עתד בעיניו: ובלבד ש"א תממעט מד' מראות. שאם נתמעט מד' מראו' פוטרו מיד וטהור: כנסה ופשתה. היכל דהסגירה בהרת כגרים ובסוף שבוע כנסה. ואח"כ פשתה את מקום הכנוס ולא יותר. או שפשתה בסוף שבוע. ואח"כ כנסה את מקום הפסיון. ולא יותר. ר' עקיבא מטמא. שהרי פשה: וחכמים מטהרים. שאין זה פסיון. אלא הרי היא כמו שהיתה ואי קאי בסוף שבוע ראשון מסגירו הסגר שני. ואי קאי בסוף שבוע שני פוטרו וטהור: ש ופשתה

ולא ידעתי בכל זה והרמב"ם דספ"ד משט"ז העתיק ככולו טמא: ר' שזעון מטטר מפני שלא הפכתו הבהרת דדריש דת"כ ושערה הפך לבן. ושערה ולא שער מחיתה ורזנן קרא אחרינא כתיב ושער נגע הפך. נגע זה מ"מ כלומר שהנגע הפכו והרי היה כאן נגע קודם שהפך (הר"ש): בהרת היא ומחיתה כגרים וכו' הלכ' המחיה טמא מפני שער לבן. כדאמרן ושער נגע הפך והרי היה נגע קודם שהפך השער לבן שהבהרת שיהא ומחיתה כגרים טמא כדחקן במשנה ז' ס"ו: ר' שזעון מטטר כו' דדריש ושער' ולא שער מקצת. כלומר שער כולה של בהרת כגרים דבהרת כגרים הפכה השער. ולא שמקצתה הפכה השער (הר"ש): ומורה שאם יש במקום שער לבן כגרים שהוא טמא. יראה לי דאשמועי' דאש"ג דלא ידעינן אם קדם הבהרת אם לא. וכת"ק דרבי יחושע דס"ט:

הלך שער לבן. טמא מפני המחיה. ר"ש מטטר. מפני שלא הפכתו הבהרת היא ומחיתה כגרים. ושער לבן בתוך הבהרת. הלכה המחיה טמאה מפני שער לבן. הלך שער לבן טמא מפני המחיה. ר"ש מטטר. מפני שלא הפכתו בהרת כגרים ומורה שאם יש במקום שער לבן כגרים שהוא טמא: ז בהרת ובה מחיה ופסיון הלכה המחיה טמאה מפני הפסיון. הלך הפסיון טמאה מפני המחיה וכן בשער לבן ובפסיון. הלכה וחורה בסוף שבוע הרי היא כמות שהיתה. לאחר הפטור תראה בתחלה. היתה עזה. ונגעשית כהה. כהה ונגעשית עזה. הרי היא כמו שהיתה. ובלבד שלא התמעט מארבע מראות. כנסה וחכמים מטהרין: ח בהרת

ז בהרת ובה מחיה ופסיון. פירש הר"ז בהרת כגרים והסנירה ולסוף שבוע כו' וכך כתב הר"ש. ומשום פסיון זריכה לפרש שהסגירו כו': ובין שער לבן ובפסיון ודין מחיה ושער לבן תנא לעיל לחודה. משום פלוגתא דר"ש ורזנן. הר"ש: הלכה וחורה בסוף שבוע לשון הר"ז. כגון שהסגירו כו'. והלכה בהרת באמצע השבוע כו' ולשון הר"ש הסגירו ונס' ש שבוע הלכה לה וחורה בו ביום. או שהלכה באמצע השבוע כו'. לאחר הפטור לשון הר"ז דראה אותה הכהן בסוף השבוע כשהלכה לה כו'. או עמדה בו שני שבועות ופטרו. ואח"כ הלכה ושוב חורה הר"ש: היתה עזה ונגעשית כהה כו' פי' הר"ז היתה עזה כשלב כו' ונגעשית כהה כגון כסיד או כקרום. וכו' וכן לשון הר"ש וכבר כתבתי בזה בס"ק מ"ג (ד"ה לפטור) וכן כתבתי שם ג' כנס' ד מכלן שאם היתה כהה ונגעשית עזה שהרי היא כמו שהיתה. בנכח ופשתה וכו' רבי

עקיבא מטמא וחכמים מטהרים. פירש הר"ז היכל דהסגירה בהרת כגרים ובסוף שבוע כנסה כו' ר"ע מטמא שהרי פשה וחכמים מטהרים וכו'. ואי קאי בסוף שבוע ראשון מסגירו וכו' (הר"ש) וכ"פ הרמב"ם ר"ע חושב שזה כולו כסיון וכו'. ומכ"ל שאין זה כסיון לפי שהוא בסוף השבוע או אחר הפטור כמו שהיה פחלה. ולא (נחוש) בזה שהתחדש בדבר (באמצע) הזמן מן הכו' והחם זון ע"כ. גם בחבורו (פ"ד מהט"ז הלכה ה') העתיק נתמעטה בתוך ימי הסגר. ופשתה כו'. והקשה הראב"ד דמדחקן לקרן ר"ע אותה ת"אה ככתחלה. לפי א"ל להעמיד זו בתוך ימי הסגר. דא"כ רבי עקיבא למה היה מטמא כלומר מחליט. ואולי לא כתב זאת כנגד משנה זו דכנסה ופשתה. אלא מ"ש אח"כ למטה (שם הלכ' ט') בהרת שכנסה אחר הפטור ופשתה כו'. הרי היא כמות שהיתה. עכ"ל אבל מתוך פי' הרמב"ם שבמסגרתו שכתבתי מבוחר דמפרש לבנא זו. שהתוספת וההסרוך בתוך ימי הסגר נעשה מבוחר א"כ שזו הבנא העתיק כנגד משנתו. ומפני כן אני תמה על הכ"מ שהיה לו פי' הרמב"ם. והניח לדברי הראב"ד ומחר מקום ש"ל לו להרמב"ם בבא זו דנתמעטה בתוך ימי הסגר. והולילו מת"כ והרי מבוחר הישג מתוך פי' הרמב"ם דמתחיתו זו היא אותה בבא. גם הבנא דבהרת שכנס' אחר הפטור כו' שכתב הרמב"ם. ומכ"ל הראב"ד שאותה בבא כתבה

ממשנתו ()

ר"ע
כ סס הלכה יא
ב סס הלכה ט
ד סס ע"ב ס'
א פ"ד הל'
ח ו' ו' ו' ו' ו'
זכ"ל כה"ה

משנתינו זו ולא היה אלא מן המוספתא פ"ב והביאה הר"ש במתני' . וזה לשונה בברת אחר הפטור כנסה ופשתה או שפשה
וכנסה כו' הרי זו כמו שהיתה ע"כ . והאמת שבתוספתא היא שגויה במקום משנתינו זו . מ"מ העתיק הרמב"ם גם שתיין . לפי
שהתוספתא דשנאה כהדיא לאחר הפטור . ולא קתני בה פלוגתא דר"ע אע"ג דקתני התם פלוגתיהו דנשאר מילי . מ"מ משום
דלאחר הפטור לא פליגי ר"ע . וכמ"ס ג"כ הר"ש . וכתב הטעם דכיון דפטרו כהן ואין זקוק לו . לא מחוייב להראותו . הואיל ואזורה
לכמות שהיתה וא"כ בעוד כפני

כהן עמלו שפשה וכנסה . או
כנסה ושפשה ומודה בה ר"ע קיב'
תאחר שכבר נסתלק ע"כ וסובר
הרמב"ם דא"כ משנתינו דפליגי
בה ר"ע היינו משום דמיירי בתוך ימי הסגר ואע"פ שפירושו
כתב על דברי חכמים . או לאחר הפטור . י"ל דבדברי דרבנן
כתב כן . אבל לא שר"ע חולק גם בזה . א"כ דפירושו אה"כ דסובר דר"ע פליגי . ולא היה מדויק מהתוספתא אבל בחבורו (פ"ד
מהט"ו) חזר בו מזה . וסובר דמתני' בתוך ימי הסגר בלבד . ולפיכך העתיק כך למשנתינו וחזר ג"כ והעתיק להתוספתא ג"כ כפני
עצמה משום דהיא מיירי לאחר הפטור ויחא לפי זה גירס' ספרי הרמב"ם שבידיו דבהעתיקו למשנתינו מסיים הרי זה יסגיר .
ואל מסיים נמי אף יפטור כני' ספר שלפני הראב"ד דהא משנתינו לא איירי אלא בתוך ימי הסגר ואע"פ שהכ"מ הסכים לגי' ספר
הראב"ד . ושכך מצא בספר מונה מה שג"ל כתבתי . ואולי אותו ספר הוגה ע"פ נוסח הראב"ד . ומעשה שהוכחתי דהרמב"ם
לא פי' משנתינו בלאחר הפטור . א"כ הדרא קושיא הראב"ד לדוכתה . למה בכאן ר"ע מטמא . כלומר מחליט ולקמן קאמר
תראה בתחלה . ומ"מ הכ"מ דאף (דחלוטו) של הראב"ד דהכא לאחר הפטור אכתי בפשטה וכנסה אין טעם שיחליט . ולפיכך
כתב דמ"מ אנו מוכרחים לפרש . דטמא דא זר ר"ע . היינו לומר דתראה בתחלה . ולא שקי מחכמים דמטהרים . ע"כ אני מכריחו
שלא יוכל לפרש כן . שהרי הרמב"ם כתב בפירושו וז"ל ר"ע חושב שזה כולו פסיון . ואו טמא שהגבגב כבר נמשך בגוף ע"כ . ועוד
דלפירושו דהכ"מ דחוק מאוד . דבכבות שאמרו חכמים תראה בתחלה קאמר נמי ר"ע מטמא . והתם ודאי וחליט קאמר . והיאך
יאמר בלאחר ואן ענינם שזה זריכין שילמדו מדברי חכמי' שחולקין עמו שאם חולקים לטהר . יהיה פירוש דבריו דטמא להראות
בתחלה ואם חכמים חולקין וכו' ל להראות בתחלה יהיה פי' . והך דלק דר' עקיבא אומר תראה בתחלה היינו בתוך ימי הסגר א"כ לא ה"ל לפתא לשנות
דאי איתא דהך דהכא לאחר הפטור . והך דלק דר' עקיבא אומר תראה בתחלה היינו בתוך ימי הסגר א"כ לא ה"ל לפתא לשנות
הלשון בברת כגרים ופשטה כפני גרים כיון דלאו בזהי תליא כלל . אלא כל"ל ואם בתוך הסגר ולכן הכנון מה שהעיד הכ"מ (שם
הלכה ה') שבתשניות מוגהות כתוב על אותה משנה דר"ע אומר תראה בתחלה . דזו המשנה אינה בנוסח הרמב"ם ע"כ . וכן
בדפוס יש שבגמ' לא נדפסה כלל ומתני' ט' מחולקת לשתי בבות . והמדקדק בל' הרמב"ם שפירושו יראה מבוחר מאוד שמתני'
ט' הוא שפירש . ואין בפירושו כלום על מתני' ח' . והיא זו דר"ע אומר תראה בתחלה . וגם בחבורו לא העתיקה . ש"מ דל"ג
לה . ול"ק דלא גרס פלוגתא דר"ע בהך דהכא כמ"ס לעיל . (ואף דבתוספתא גרים לה) מ"מ במשנה ל"ג לה הרמב"ם .
ולענין דפשטה וכנסה שכתב הכ"מ . דאין טעם שיחליט . י"ל דבברת ר"ע דהתורה לא הקפיד . אלא על שפשה . והיינו
דזייק הרמב"ם בפירושו שכתב . שהגבגב כבר נמשך בגוף ע"כ . ואכתי מינח להרמב"ם דל"ג למתני' דלק' . אבל הר"ב
דגרם לה ומפרש הכא דר"ע מחליט . שהרי כתב הטעם שהרי פשה . ועוד בדברי חכמים פי' ש"סגיר . ש"מ דל"ג וחליט .
א"כ קשיא קושיא הראב"ד ממתני' דלקתן . ול"ע . ול' ה"ר ש היכא דהסגירו בברת כגרים וכו' . עד מקום הפסיון ולא
יותר . כלשון הר"ב . אבל מסיים בה הכי . הרי הוא כמו שהביא . ואי קאי בסוף שבו ראשון מסגירו הסגר שני . ואי
קאי בסוף שבו שני פטורו . ובת"כ דריש להו מקראי . ובכה"ג תודו כ"ע . כדמוכח בתוספתא דקתני הרי זו כמו שהיתה
ולא קתני בה פלוגתא דר"ע ורבנן . והא דפליגי לאו בכה"ג פליגי . אלא בגון דתחלתו היתה בו כגרים ועוד . והסגירו ובסוף
השבו כנסה אותו ועוד . והסגירו הסגר השני . ואח"כ שפשה אותו ועוד . ר"ע מטמא דהא שפשה . וחכמים מטהרים
דלא חשיבי ליה פסיון . מאחר דתחלתו היה כגרים ועוד . וכן נמי שפשה וכנסה . שפשה משהו מכגרים . ואח"כ כנסה אותו
משהו . (ומהר"ם הגיה שז"ל וכן נמי שפשה וכנסה שפשה כפני גרים למזרח . ואח"כ כנסה חזי גרים למערב . וסיפא פירושה
דרישא . דבבבא דבסמוך מפ' פלוגתיהו . ע"כ .) וכתב עוד הר"ש וכל הנך פלוגתיהו דר"ע ורבנן . בסוף שבו שני לאחר
הפטור כו' . עכ"ד . ומהר"ם כתב כל היכא דקתני ר"ע מטמא והיינו החליט לבד מבבא קמיתא זו . שהוא כולל כמה מילי להסגי'
ולהחליט . דיש מהן להסגיר ויש מהן להחליט . ומסיים דכיויל מילי טובא קבע האו לישנא ועוד משום דבשי למתני' וחכמי' מטהרין .
עכ"ל והראב"ד כתב (שם הלכה ט') שאינו מתישב אלא בברת כגרים . שאם היתה יותר מכגרים וכנסה אחר הכתוב ואח"כ
חזרה לתקומה לא היו חכמים מטהרים . וכן היא השאלה ששאלו את רבי אליעזר במתני' דס"ט . ע"כ .

ח בברת כגרים ופשטה כפני גרים . והלך
מן האום כחצי גרים . רבי עקיבא אומר
תראה בתחלה . וחכמים
הוא זה . ויסגיר :

ח ופשטה כחצי גרים . ללד
המזרח . והלך מן האום כחצי
גרים ללד מערב . תראה בתחלה
דחשיב כנגע אחר . ונגע חדש
וחכמים

ח רבי עקיבא אומר תראה בתחלה
וגרם לדהכא . דל"ע . ומהר"ם כתב וז"ל לאחר הפטור איירי . ר"ע אומר תראה בתחלה . טעמא דר"ע אע"ג
דנגע קמא נחבטל ונטהר . לא נחבטל לגמרי . דכי היכי דכי פשה קתן עליו אפילו אחר הפטור מייטמא משום פסיון . ה"ג אם
מתעטט והלך מקצת מן האום . ולא נשאר אלא חצי גרים ופסיון כחצי גרים . מצטרפין זה עם זה להיות נגע אחד חדש ותראה
בתחלה . וחכמים מטהרין . דאין דנין אפטר

וחכמים ז"ל אומרין דלא חשיב פסיון אלא א"כ מוסיף על שיעור הגבע שהיה בתחלה וזה שא"כ עכשיו לא כגרים נחשב כראשון שעמד בעיניו וטהור: כ"ג ופסחה כחצי גרים ועוד כו' רבי עקיבא מטמא משום ועוד דאשטייר ביה מן הפסיון ובפסחה

משאי אפשר דמשום פסיון לא ייך להחליט לאחר הפטור לא מחמת צירוף נגע קמא ששוב פשה על הראשון אבל לענין אחר לא מצטרפין ליה לגוף של נגע הראשון שכבר נטהר וכתבטל לא א"כ נולד בו מחיה ושער לבן באותו גרים הראשון ולא

לאחר הפטור איירי: וחכמים מטהרין דכיון דאזיל ליה חצי גרים מן האום ליכא מנגע חדש לא חצי גרים ועוד: ופסחה כגרי ועוד לאחר הפטור ואח"כ הלכ' לה כל האום ולא גשטייר אלא הגרים ועוד החדש רבי עקיבא מטמא דהא פשה ליה משיעור קמא ורכנן סברי כיון דאזיל ליה קמא כוליה והאי נגע דקאי

וחכמי' מטהרין: כהרת כגרים ופשתה כחצי גרים ועוד והלך מן האום כחצי גרים ר"ע מטמא וחכמי' מטהרין בהרת כגרי ופשתה כגרים ועוד והלכה ליה האום ר"ע מטמא וחכמי' תראה בתחלה: בהרת כגרים ופשת' כגרים יגולדה לפסיון מחיה יאר שער לבן והלך לה האום רבי

דוקא שפסחה ברישא ושוב הלך מן האום לא ה"ה איפכא ר"ע א תראה בתחלה דכיון דל' בסמוך כשהלכ' מן האום חצי גרים מצטרף חצי גרים קמא בהדי חצי גרים דפסיון להחליט א"כ נימא נמי שיצטרף חצי גרי קמא בהדי חצי גרים בתרא להסגיר ע"כ: וחכמים מטהרין לשון הר"ב דלא חשיב פסיון אלא

חדש תראה בתחלה ויסגיר: בהרת כגרים ופסחה כגרים בשפסחה לאחר הפטור איירי: רבי

א"כ מוסיף כו' ולא דק בלישניה דא"כ ר"ע חשיב פסיון והרי לא אמר ר' עקיבא אלא תראה בתחלה ואם נאמר שנסמך על פי הרמב"ם כ"ש דלא דק שהרמב"ם מפרש דר"ע חשיב

פסיון וחכמים אומרין שהפסיון הוא שיוסיף כו' אבל לא על משנה זו כתב ר' דאיהו לא גרס לה כלל כמ"ש לעיל אלא על מתני' דלקמן הוא דקאי על צבא הראשונה שבה ומ"ש הר"ב נחשב כראשון שעמד בעיניו וטהור כלומר ואו קאי בסוף שבו ראשון מסגירו כו' כדפי' הר"ב בחכמים מטהרין דמתני' דלעיל והר"ש מפרש לעיל והכא דמטהרין לגמרי ומוקים ליה בסוף שבו שני ולאחר הפטור וכבר כתבתי לשון מהר"ם בזה (לעיל ד"ה ר"ע א): ש' ופשתה כחצי גרים ועוד וכו' ר"ע מטמא פי' הר"ב משום ועוד כו' ובפסחה לאחר הפטור איירי וכ"כ הר"ש ומיהו לדידיה ניחא שהוא מפרש לכולהו צבות דלעיל נמי כהי' ומטעם שכתבתי דחכמים מטהרין קסבר הר"ש דלגמרי מטהרין ולא משכחא ליה אלא בסוף שבו שני ולאחר הפטור אבל להר"ב דלא דייק לפרושי הכי בהני צבות דלעיל ה"ל לא ללדקדק ולהתנות דלאחר הפטור איירי כ"ל:

וחכמים מטהרין פי' הר"ב דכיון דאזיל ליה חצי גרים מן האום ליכא מנגע חדש כו' כ"כ הר"ש וזה ג"כ לשטתו דמוקים ליה לאחר הפטור אבל כ"ל בעינן למוקים לה בהכי דוקא וכדשרישי' לא שייך לומר נגע חדש אי קאי בסוף שבו ראשון וא"כ בסוף שבו שני אבל הטעם כמ"ש הרמב"ם דחכמים אומרין שהפסיון הוא שיוסיף על הגבע אשר היה תחלה וכאשר עליו מן האום כחצי גרים הנה הוא לא ישאר נגע שלם אפי' היה אשר נשאר מן אום עם הפסיון יותר מכגרים הנה הוא טהור ע"כ: ופשתה כגרים ועוד פי' הר"ב לאחר הפטור וכך כתב הר"ש מ"מ כי לא מוקמינן לכולהו צבות דלעיל בלאחר הפטור דוקא וכדשרישי' ה"ה הכא אפי' יקודם הפטור בסוף שבו ראשון או שני מצינן לאוקמה ואפי' לרבנן תראה בתחלה משום דכיון דהאום הלכה ליה אין כאן אלא נגע חדש וכן היא סברת הרמב"ם שפסח ולא פי' דלאחר הפטור איירי:

י בהרת כגרים ופסחה כגרים נולד לפסון מחיה או שער לבן פי' הר"ב בשפסחה לאחר הפטור איירי וכ"כ הר"ש וז"ל מהר"ם כ"ל לפ' דלא חשיב להחליטו משום הפסיון עד שנולד צבוח הפסיון מחיה ושער לבן ואמרי' לעיל (רי"ט) פ"ג דכה"ג מחליט ומחליט וה"כ מחליטו משום פסיון וחזור ומחליטו משום שער לבן ומחיה וכי הלכה האום אח"כ לר"ע עדיין הוא עומד בהחלטו שאין כאן פנים חדשות דמעיקרא כי פסחה כגרים על כגרים קמא תקוסף עליו ונעשה נגע אחד וכל כמה דפש כגרים מהך שני גריבין נקרא שמו הראשון עדיין עליו ונהי דנעטר מהחלט פסיון כי הלכה לה האום אחתי מוחלט הוא משום מחיה ושער לבן שבפסיון וחכמים אומרין תראה בתחלה דרבנן לטעמייהו דאמרי לעיל דמה שפסחה לאחר הפטור לא שייך לנגע קמא כלל רק לענין החלט פסיון אבל לא לשאר מילי וא"כ לרבנן כיון דהחליטו על הפסיון דאשטייר מעיקרא אינו חוזר ומחליטו על המחיה ועל שער לבן שבפסיון כיון דלא שייכי להדי' דהחלט הפסיון הוי מחמת נגע הראשון שפסחה דאע"ג דכתבטל לענין פסיון לא כתבטל ומחליטין אותו מחמת גרים הראשון שפסחה וכיון דהחליטו מחמת גרים הראשון מו לא הדר מחליטין ליה על מחיה ושער לבן שבפסיון דכשם שאין מחליטין אש המוחלט היכא דנולד סימן טומאה השני לאחר שהחליטו כהן כבר על הראשון כך אין מחליטין המוחלט כגון זה אפי' נולד השני קודם שהחליטו כהן על הראשון כיון דהפסיון הוא טפל לגרים הראשון ולענין החלט מחיה ושער לבן שבפסיון לאחר הפטור של גרים ראשון שכבר כתבטל לא שייך לנגע הראשון כלל לרבנן שהרי אינו מצטרף עמו בדאמרי' לעיל בהרת כגרים ופסחה כחצי גרים והלך מן האום חצי גרים וחכמים מטהרין כל כה"ג אין חוזר ומחליט עליהם היכא דמחליטו על הפסיון אע"ג דנולדו שער לבן ומחיה קודם שהחליטו על הפסיון סוף דבר ר"ע לטעמיה ורבנן לטעמייהו הלכך לרבנן כי אולא לה האום ונטהר חלוט הפסיון תראה בתחלה ומחליטין ליה על המחיה ועל שער לבן ועיין מ"ש בדבור דלקמן) ע"א כ"ל לפרש בהרת כגרים ופסחה כגרים שירוש לאחר הפטור איירי והחליטו ושער נולד לפסיון מחיה:

או שער לבן בתוך הפסיון • שכנס הפסיון מתוכו ונעשה מחיה
 או בא לתוכו שער לבן והלכה האום • דהיינו הגרים הראשון
 ולא נשאר זולתי הפסיון • רבי עקיבא מטימא דאף ע"ג דגרים
 קמא כבר נספר ונפטר עליו • מ"מ כשפסה לאחר הפטור חזר
 לטומאתו • ונעשה האום והפסיון

רבי עקיבא מטימא • דיש כאן נגע • וסימן טומאה עמו: תראה
 בתחלה • ואע"ג דכשתראה בתחלה נמי וטומאה הכהן מיד •
 מטימא ושער לבן מטימא בתחלה • מכל מקום כשפסה
 מינה דלרבנן בעי אטווי קרבן אכל חד וחד • ולרבי עקיבא כשפסה
 ראשון חשוב • וכימטי • מהאי

אם שלם ה
 ב"ש ע"כ ה"ל

ר' עקיבא מטימא • וחכ"א תראה בתחלה •
 בהרת כחצי גרים ואין בה כלום • גולדה
 בהרת כחצי גרים ובה שיערה אחת • דריזו
 להסגיר • בהר' כחצי גרים ובה שיערה אחת •
 גולדה בהרת כחצי גרים • ובה שיערה אחת •
 הרי זו להסגיר • בהרת

מייטי חד קרבן וכל הכך דטלוגי
 רבי עקיבא וחכמים במחיתין •
 הלכה כחכמים • ואין בה כלום •
 אין בה שער לבן ובה שיערה אחת
 ונולדה בהרת כו' הרי זה להסגיר
 ואף

(שהיה) קודם שהלך הפסיון • ואע"ג דאמרי לעיל אין מחליטים את המחלט • אלא דכי הוה מוחלט בה • לא מחליטין ליה
 אלא עד שיטרה מן הראשון ויראה בתחלה על השני • ה"מ שני נגעין בשני מקומות • אבל כנגע אחד כי הלא שיש בו שני סימני
 החלט וטומאה איתו על אחד מהן קודם שנוצר בו הסימן השני • אפילו כי נשאר מקמא • אחת מוחלט הוא על השני קודם שיראו
 סכנו • וחכ"א תראה בתחלה וכל כמה דלא הוי ליה כהן ומטימא ליה • טהור הוא • משום דכיון דגרים קמא כבר נפטר עליו • לא
 קא מטטרף בהדי פסיון למהו כנגע אחד • ולא שייך גרים קמא לגרים בתרא • דכהו דמוחלט היה על הפסיון כשפסה לאחר
 הפטור • מ"מ כשהלכה כל האום • הו לא מקרי פסיון ונפטר מחלוט הפסיון • ויראה בתחלה ויחליטו על המחיה או על שער לבן
 וכי מיטרה האי גברא • מייטי אז חד קרבן אהחלט קמא לפסיון • וחד אהחלט בתרא למחיה או דשער לבן הלכך תראה בתחלה וא
 תמיה שאני מפרש לר"ע דמכי נחלט הפסיון ונולד לפסיון מחיה או שער לבן דאפי' כי הלך לו (הפסיון) (האום כ"ל) אחת
 מוחלט הוא ממילא אמחיה או אשער לבן דהכי משמע בסמוך ס"ה (משנה ב') החליטו בשער לבן הלכך שער לבן וחזר וכן במחיה וכן
 בפסיון • הרי היא כמות שהיתה • והיה אפא אפי' כרבנן דהכא דע"כ לא פליגי רבנן הכא אלא משום דהלכה האום • אבל לקמן
 שנועד סימן החלט באום וישנה עדין לאום • אפי' רבנן מודו עכ"ל • ולקמן אכתוב פי' הרמב"ם בזה הבבא :

תראה בתחלה כתב הר"ב • ואע"ג דכשתראה בתחלה נמי וטומאה הכהן וכו' • מ"מ דלרבנן בעי אטווי קרבן • אכל חד וחד
 כו' • וכ"כ הר"ש • וסימנא אי נפרש כפי' השני של מהר"ם • דמייירי שקודם שנוצרו שער לבן ומחיה יוחלט בפסיון וכשהלך
 האום נתחייב על אותו החלט • אבל לפי' קמא ליכא להרשי • ועוד תמה אני לדברי הר"ש ד"מ דלרבנן בעי אטווי קרבן אכל חד
 וחד כו' • דכיון דפטרנוהו כשחזר אח"כ ופסה ונולד לו סימני טומאה אחת אין לנו לחייבו אלא בקרבן אחד • שכן הראשון כבר
 נפטר • מאי אמרת שעכשיו פסה ופסיון דלאחר הפטור מחליטו • א"כ אף אתה לא תוכל לחייבו אלא הקרבן שמן הראשון שכשאתה
 מהשב הפסיון אל הנגע הראשון להחליטו • לא תוכל אח"כ לחשוב אותו נגע בפני עצמו • ולהחליטו בבא הסימני בתחלה • אע"פ
 שהאום הלך לו • כיון שכבר לא חשבונוהו אלא לפסיון • דמנלן למושכו לכאן ולכאן ולחייבו בשתי קרבנות ואי אמרת דסברא היא
 שנחייבו בב' קרבנות • א"כ כי לא נפטר עדין נמי ויכול לחייבו בב' קרבנות • שנחשוב הפסיון אל נגע הראשון ולהחליטו תנא הנגע
 הראשון • והדר נחליטו שנית תנא שנוצרו לו גרים מחדש עם סימני טומאה • והכ"מ כתב לדברי הר"ש ב"ס ד מה"ט (הלכו')
 שנתחייב בשני קרבנות • ולא התנה שיהא לאחר הפטור אבל נראה דאגב שיטפא כתב כן • ולא דקדק בזה שהר"ש התנה בכך וא"כ
 שכתב בסתם (משום דאע"ג דלהר"ש (אייירי) בלאחר הפטור • מ"מ להרמב"ם לא שמענו שיתפרש לאחר הפטור • והוא כתב
 הכ"מ להרמב"ם • וע"ק דהא תנן במשנה ג' פ"ב דכריתות דמורע שנתנגע חזר ונתנגע • אינו מביא אלא קרבן אחד דאפי' למ"ד
 שמשעה שהיה ראוי לקרבן • נחייבוהו אח"כ בשני • הכא כיון שפטרנוהו • מעולם לא נתחייב בקרבן • ולא היה ראוי לקרבן • אלא
 אח"כ כשפסה נתחייב בקרבן • ואז נולד לו ג"כ סימני טומאה • ובינו הכי לא יתנה לו שיהא ראוי לקרבן (וכ"ש אי מייירי אף
 קודם הפטור בסדרת הכ"מ) והרמב"ם מפרש למתני' בטעם אחר וז"ל ר"ע מטימא ב"ד הפסיון ולוה הוא אללו טמא • איך שיהיה
 שער לבן (או) המחיה (ועל דעת חכמים יסתכל הכהן בשער לבן ובמחיה) ואם היה בשיעור התפואר ועל התפואר הקודם וכו' •
 הנה יהיה טמא לפי ששער לבן ומחיה מטימא בתחלה לדברי הכל • לפי מה שקדם באורו ע"כ • ובמשנה ה' פ"ק דמ"ק (ד"ה
 רמ"ה) כתבתי בשם ירושלמי • דערב הרגל איכא בינייהו • וקו החס ימי הרגל איכא בינייהו • וקו בפורה מתוך העומא דטהור •
 ופורה מתוך הטהור דטמא • איכא בינייהו • ע"ש • והר"ם בעלמנו כתב עוד נפ' וית' אחדיגא דעד שיט ואלו הכהן אין עליו תורת
 מוחלט • ע"כ • וכלומר דלא בעי פריעה ופרימה • כדתנן במשנה ה' פ"ק דכלים • ואני תמיה מאוד דאף לר"ע עד שיטמאנו הכהן
 אינו מוחלט • ובה שיערה אחת • עיין בפ"ה הר"ב במשנה דלקמן • בהרת כחצי גרים ובה שיערה אחת נולדה כו' כתב הר"ב
 דבעינן שתקדום כגרים כו' כדדרשינן בת"כ • והיא הפכה שער לבן שהפכה כולה את כולו • ולא שהפכה כולו את מקלטו • כיצד
 בהרת כחצי גרים ובה שיערה אחת • ונולדה בהרת כחצי גרים ובה שיערה אחת • הרי זה לוי • בגי' • דשער משמע כל השער הגורם
 לה טומאה ולא מקצת השער • ואמרינן בת"כ מיעוט שער ששים • הר"ש • ולשון הר"ב שתקדום כגרים בהרת •

וכן

אפי"ט שקדם כגרים בהרת לשער האחרון . כיון דלא קדמה
 א"ת הראשון לא מהני . דבעינן שתקדמו כגרים בהרת לשתי
 השערות : בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות כו' הרי זה
 להסגיר . ואפי"ט דחצי גרים הראשון קדם לבהרת שערות . לא
 מהני עד שיקדמו הגרים שלם
 לשתי שערות : יא ונולדה בהרת
 כחצי גרים ובה שתי שערות כו' .
 הרי זו להחליט . כל היכא דתנן
 ובה שתי שערות . או ובה שערות
 א' . לאו דאמרו שערות ובהרת
 צהדי הדדי . אלא דבהרת קדמה
 ואמר כך באו שערות : ואם שער
 לבן קודם לבהרת טהור . דכתי'
 (ויקרא י"ג) והיא הפכה שער
 לבן בהרת היא שגתמה לשער
 שיהפך ללבן : ספק טמא . ספק
 א"ס שער לבן קדם לבהרת . או בהרת קדמה לשער לבן טמא :

בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות .
 נולדה בהרת כחצי גרים ובה שיערה אחת .
 הרי זו להסגיר : יא' . בהרת כחצי גרים
 ואין בה כלום . נולדה בהרת כחצי
 גרים ובה שתי שערות . הרי זו
 להחליט . מפני שאמרו' אם בהרת קדמה
 לשער לבן . טמא . ואם שער לבן קודם
 לבהרת . טהור . ואם ספק . טמא .
 ורבי

וכן לשון הר"ש . ולא נחתי הכא לפלוגתא דר"ש ורבנן דמתני'
 ו' דלרבנן כשיש מחיה בתוך הבהרת משלים נמי לכלל דאם
 בהרת קדמה כו' . ונמו דמתני' גופה דלקמן . דתנן אם בהרת
 קדמה . דבהרת עם המחיה קרוי בהרת לרבנן דר"ש :
 בהרת כחצי גרים ובה שתי
 שערות כו' . כתב
 הר"ב דאפי"ט דחצי גרים הראשון
 קדם לשתי השערות . לא מהני
 עד שיקדים כגרים שלם לשתי
 השערות . דכתיבא בת"כ . והיא
 הפכה . שהפכתו כולה . ולא
 שהפכתו מקצתו . כיצד בהרת
 כחצי גרים ובה שתי שערות .
 ונולדה בהרת כחצי גרים ובה
 שיערה אחת . הרי זו להסגיר .
 ורישא דמתני' דקתני בהרת כחצי

אפי"ט כ"ח
 שוואות דרשת
 ה"ל
 ב"ב פ"ו
 סנהדרין פ"א
 נ"ה ע"ט
 נדה י"ט ע"ט
 ה"ל
 כ"ט הל"ב

גרים ובה שיערה אחת . ה"ה דאפי"ט כשתי שערות הרי זו
 להסגיר . ולא זו אף זו קתני . והכא ה"ל למנקט ונולדה
 בהרת (כחצי גרים) ואין בה כלום . אלא [האמת] נקט
 דאפי"ט יש בחצי גרים אחרון שיערה אחת הרי זו להסגיר הר"ש : יא
 א"ס בהרת קדמה עינין במשנה ו' : ואם ספק טמא . ולא אוליין
 בתר חוקה דגופא' . ואפי"ט דאשכחן לר"ג ור"א בעלי מחלוקתיו של רבי יהושע צ"ק דכחצוה
 חוקה דגופא' . והתם דאיכ' חוקה דממונא כנגד חוקה הנוף ואפי"ט אולי בתר חוקה דגופא' ור"ש
 הכא דליכא חוקה כנגד . דה"ל
 למיזל בתר חוקה דגופא' תירלו התום' . צ"ב דגד' דף י"ט [ד"ה ר' יהושע] דהכא שאני דאדרבה
 החוקה ריעה לפי שדרך השער
 להתלבן מחמת הגנע' לפיכך נראה דכברים דבהרת קדמה שהרי דרכן לבא
 שחורות אלא שהגנע הוא שהפכתו ללבן כיון דאיכא
 ריעותא הלכך ספק טמא והקשה הר"ש זקן שכל שער לבן שניולדה בו בהרת או בני
 אדם לבניס ציור' . כגון גרמוני שכל שער
 לבן ונולדה בו בהרת מאי איכא למימר . ומתני' קא פסיקתני בין ילד בין זקן
 בין נכשי בין גרמוני לכך נראה דטעמא דרבנן מאר'
 דאיירי דבהרת כחצי גרים ואין בה כלום ונולדה בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות .
 ובאותו חצי גרים אחרון ספק א"ס קדם את
 השעריא לא וקסברי רבנן דמאחר דכא חצי גרים ראשון קודם לשער סתמא
 דמלתא כמו כן קדם האחרון א"ס השעריא אבל גרים
 שלם הבא עם השערות ואין ידוע איזה קדם : אמרו רבנן דטהור ע' כ"ז
 ככתב בעל קרבן אהרן דנפלה עליו . איך לא הוקשה לו מה
 שהקשה הוא על פי' התוספת דתנא פסיק ופני ספק טמא מ' מאריך שיפול
 הספק ולא חלק כלל וכי סימא דבהרת נוק' דברי רבנן
 במקום דאיכא ריעותא ובה שכבר היה בהרת חצי גרים קודם . דאי לא
 הכי ה"ל למיזל בתר חוקה א"ב גם לדברי התום' יעלה סירו'
 זה דבהרת נוקים שלא אמרו ספק טמא לא היכא דאיכא ריעותא והיינו
 באיני זקן ואין גרמוני אבל צוק וגרמוני דליכא ריעותא
 שדרך שערותיהן שיהיו לבנות מנד ענמן שהם זקן או גרמוני והת'
 לא קאמרי רבנן ספק טמא כיון דליכא ריעותא ודאי דאוליין
 בתר חוקה ולפי' דברי רסו' יוסר מתישב משו' דלא אוקימו אוקמת'
 פלוגתייהו דרבנן אלא שביקו פלוגתייהו כפשטיה' והקושיא
 שיפול בטעמייהו דרבנן תירצו אותו מירן נאה ומח' לא ידעינן
 דהיכא דליכא דבר המוליד הספק דהיינו שהאיש המנוגע הוא זקן
 או גרמוני דכיון דאין כאן דבר המוליד הספק ודאי דאוליין בתר
 חוקה ואין זה בכלל אוקמתא אלו דבריו של בעל קרבן אהרן .
 ואפי"ט פנים פנים להסביר דברי הר"ש דכיון דהכא מתני' איירי
 דבהרת כחצי גרים כו' שמענו שפיר דדוגא צכני אמרו ספק טמא
 ולא בתקום אחרת מ' מ' ליטנא דמפני שאמרו' לא משמע דאדכחא קאי
 אלא דבעלמא אמרו . וכיון דבעלמא אמרו בהרת קדמה כו'
 ובעלמא דבהרת שנוולת תחלה כגרים הוא והכי נמי הני ואם ספק טמא
 ולפי' ודאי כי אמרת דא"ס ספק דוקא דבהרת שחלמו
 כחצי גרים ואין בו כלום הוי אוקמתא דחיקא לן טפי תחלק בין כל
 אדם גרמוני וזקן דהו' ממילא משמע ולא הוי כענין אוקמת'
 ועוד אומר חצי דאי איכא דלא אמרו ספק טמא . אלא היכא דקדים
 בהרת כחצי גרים ואין בו כלום א"כ במשנה ו' דתנן ומו' שא"ס
 יש במקום שער לבן כגרים שהוא טמא והתם כשמתחלה היכה
 בהרת כגרים וא"כ [אי איירי] דוקא דידעינן דבהרת כגרי' קדם
 מאי קת"ל דמודה ואלא היכא משכח' שער לבן דלהוי סימן
 טומאה אבל כי אמרת דכל בהרת ספק טמא היא קת"ל דמודה
 ולאסוקי מרבי יהושע דהכא ומהאי טעמא נמי קשי ליעל פי' ר"ת דמפרש
 צ"ב דסנהדרין דף ס"ז דלא אמרו ספק טמא אלא משנוק' לטומא'
 דמודה דלעיל לא משמע דדוקא בנזקק לטומאה ובלאו הכי
 הקשה הר"ש על פי' ר"ת . ולפיכך אין להאריך בו אלא מיכה הואיל
 ואמרן דטעמייהו דרבנן דמטמאי' לאו מחמת חומרא בעלמא
 אלא מפני שחוק שער שבה שחור וע"י הגנע מסתמא הוא שחלבו
 הלכך נראה דכודאי מחויקים לטומאה וזיכין מוכח נמי מדברי
 יהושע מיימי (בטיר דף ס"ה) לסברתו מן הכתוב [דלטהרו כו']
 כשחע ממילא מיניה . לרבנן שהם מטמאין מדין תורה וכן מוכ' נמי
 בסנהדרין פי' ס"ה דהא דבין נגע לנגע דגבי זקן

מארא

ממרא יפרשינו בפלוגתא דר"י ורבנן דהכא ובזמן ממרא
לרדך שחלוק בדבר שדונו כרת ופירש"י דלרבנן אס נכנס
לתקש חייב כרת ובפ"ז דב"מ דף פ"ו בעובדה דרבה בר
נחמני דהקב"ה קאמר טהור וכולהו מתיבא דרקיט קאמרו

אם פירש"י פ"ז
כ"ד פ"ז הל"ב
ב"ד פ"ז הל"ב

ורבי יחושע קהה ברס"ק מלשון ותקיינה שניו
כלומר היו שני קהות מדברי האימר ספק שיהא דלוי
ספר ספק עזר ואין הלכה כרבי יחושע:

פרק ה כל ספק נגעים

ספק שער לבן קודם: הרי הוא
כסלע נעשית רחבה וגדולה
כסלע ספק שהיא היא וראויה
להחליט שהרי פשה ספק
שאחרת בזה תחתיה והראשונה
הלכה וראויה להסגר דלוי
פשוט מטמא בתמלה: טמא
ומחליט: ב הלך שער לבן
שהחלט בעבורו: וחזר שער
לבן אחר תחתיו: וכן במחיה וכן
בפשוט: או שלא חזר שער לבן
אלא שגולה בו מחיה שהיא ג"כ
סימן טומאה: או שפשה נגבע:
בתמלה: בסוף שבע ראשון
כלומר בין שהחלט היה בתמלה
כשהובא אל הכהן בין בסוף שני
ראשון בין בסוף שבע שני בין
לאחר הפטור כגון שערד בעינו
שני שבעות ופטריו אחר הפטור
בא שער לבן והחליטו
וחזר שער לבן: או מחיה או פשוט:
הרי הוא כזות שהיתה
כלומר נשאר בטומאה: כמו שהיה
אולי ויש בו סי' טומא:
אפי"פ שאין זה אוקו סימן שהיה
החלט: וחזר

ורבי יחושע קיהה:
פרק ה כל ספק נגעים טהור חוץ מזה
ועוד אחרי ואיזה: זה מי
שהיתה בו בהרת בגרים והסגירה: בסוף
שבע והיתה היא כסלע ספק שהיא היא
ספק שאחר באה תחתיה טמא: ב החליטו
בשער לבן הלך שער לבן יחזור שער לבן
וכן במחיה ובפשוט בתמלה בסוף שבע
ראשון בסוף שבע שני לאחר הפטור הרי
היא כמו שהיתה החליטו במחיה והלכה
חמת' וחזר המחיה וכן בשער לבן ובפשוט
בתמלה בסוף שבע ראשון בסוף
שבע שני לאחר הפטור הרי היא כמו
שהיתה החליטו בפשוט: הלך

בטרה תחלה גמ' פרק בתרא דגור דף ס"ה ומשום דאזכ
ירעותא דשער בה שחור הלכך אצטרך לקרא דאלו בלאו
הכי אול בתר חזקה דגופא דדוקא היכא דליכא חזקה
דמונא כגודו אחר במשנהו פ' דכפובות דלא מפיה אנו
חייב גמ' דכפובות פ"ז דף ע"ה: קיהה סי' הר"ב מלשון
תקיינה שניו ירמיה ל"א האכל בשר תקיינה שניו וז"ל

רמב"ם סי' קיהה מניעת זה הדע' וריחוק ממנו והוא מאמרו תקיינה שניו ונקרא ענין הכוסר בזה השם לסימוק מרחיק
האדם מלעיסה ע"כ ומו"ם הר"ב ואין הלכה כר"י וכ"כ הרמב"ם (וכן דד"ן הלכה כר"י) וכן משמע נמי דספק לן תנא בר"ם דלקמן
כת"ק דר' יחושע וכתב הכ"מ שם ואע"ג דקב"ה קאמר טהור (כ"מ ש לעיל) לא בשמים היא וכי נמי קאמר רבה בר נחמני טהור
היה בשעת פטירתו ע"כ ולי גראה דכיון דרבה לא אמר הלכה כר"י מש"ה לא שבקינן כללא דהלכה כת"ק ועוד מחלוקת ואח"כ
ספק בר"ם דלקמן שלא בא רבה אלא לומר סברתה ולא לפסול הלכה דא"כ הל"ל הלכתא כר"י והר"ם כתב דכ"י קיימא לן כדאמר
קב"ה והא דלקמן לאו סתמא הוא דה"פ כל ספק נגעים טהור לכ"ע חוץ מזה דפ"י גי' ועוד אחר דלא פ"י ע"כ ומנחתו למחר"ם
סת"ו ל"אבל עורי קרובי ור"ה ר"ב ר"י הכהן ז"ל אחר לי משום אדם חשוב צאריך יש עמאל דלאו סתמא הוא ולא קאי אדלעיל כלל
לא אלקמיהו"ה פ"ח מנגע זה ועוד אחרת נולדה אלו ספק שהיא ספק שא זרת בזה תחתיה וחינו טעמא דבהאי ספיק' מטמו
ב"ע דרגלים לדבר שהיא היא דמתמא לא הלכה הראשונה לא פשטה והלכה דמה סברא היה זה לומר שהראשונה הלכה וזו
באה תחתיה ע"כ:

פ"ה חוץ מזה סי' הר"ב דספק בהרת קדמה בו וכן כתב הר"ם והרמב"ם וכבר כתבתי לעיל שמהר"ם כתב בשם אדם חשוב
דאללקמיה קאי ודבריו ואזכ זה ה"ק והיכי דמי וזיעו אחרי טמא פי הר"ב ומחליטו וכן לשון הר"ם וגרסא דמחליטו
בדל"י והרמב"ם כ"ד מהט"ז העתיק המשנה בלשונה ולא כתב עלה דטומאתו בספק כמו שכתב אהיה דם דלעיל ולכאור' שני
הספיקות שוות דהא משהו לכו תנא דידן ז"ל שהרמב"ם ס' זך אדכתב בספ"ז על מסני' דלעיל ובפ"י הרמב"ם הנה שני האישים
לכד יטמאו בנגעים [מספק] ובגמ' ימסיים בה דאוקמא חזקה ראשונה ולא הלכה וזה פשוט הוא וטמא ע"כ וה"כ בשע' גלבן איב'
חזקה דשער בא תמלה שחור וכדכתיבי לעיל ומי' מדברי יחושע לא פליג אדהכא נראה דבהך דהכא מודה ולפיכך י"ל דהכא
טמא דמי וטעמא דכיון שבהרת בגרים היתה הוה כמוק לטומאה ומש"ה נמי סתם הרמב"ם ב"ד מהט"ז ולא פירש אדכסא
דמספקא טמא כמו שכתב אדם"ם דלעיל: ב הרי היא כמו שהיתה לאומרו (ית) (שם י"ד) הנה נרפא נגע זרעת מן הצרוע ולשון
סגרא נרפא שהלך לו נגע ונגע שהלך לו שער לבן זרעת שהלכ' לה מחיה הרמב"ם וזו נדרשת בטרת המזוהר ולא ידעתי למה
לא הביא ברייתא דספרא שגויה בלשון משנתינו החליטו בשער לבן הלך לויבו ומפיק ליה מרבויה דואס פשה טפשה:
וחזר

וחזר הפשוט וכן בשער לבן • כתב הר"ב הא דלא קמי' כאל וכן במחיה כו' פעמים שיכה טהור כגון שהמחיה מעטה הנגע
מכגרים לפי מה שיתבאר בס' שאחר זה הרמב"ם ז"ל שם במשנה ב' ולא שהמעטה מכגרים • ואע"פ ששם המחיה עדיין
היא כגרים דהא בהדיא מן בס' דלעיל משנה ו' בהרת כגרי' וכן מחיה בעדשה ושער לבן בחזר המחיה כו' הלך שער לבן כגון
מפני המחיה • אלא שנתמעטה מכגרים ר"ל שיעור הגרים • שהוא שפחה סביב המחיה מכל צד כשעור ב' שערות • ובחנם ערף

וחזר הפשוט וכן בשער לבן • הא
דלא קמי' כאל וכן במחיה • לפי
שכשהלך הפשוט ובאם המחיה
פעמים שיכה טהור כגון שהמחיה
מעט' הג' מכגרי' • שער פקוד'
לשון פקדון שהפקודה הכהר' את
השער בעור הכשר והלכה לה •
וחכמי' מטהרים זוטעמיוהו דכתי'
והיא הפכה • שפכתו היא ולא
ספכתו חזרת' • אף דנריך אין
מקומין דהאזי נמי טהור • והלכה
כחכמי' • ד בין בליש אחז' אע"ג
דמה נפש' ש' כו' בהר' אח' שפסת'
אותה שפחלה כגרים ועכשין
כסלע וכו' ראוי להחליטו אפי"ה
הואיל ואינו יודע על איזה נגע
מחליט • טהור מגזירת הכתוב •
דכתיב (ויקרא ג') ואם פשה
תפשה בעור וטמא הכהן אותו •
את הנג' הודלי הוא מטמא ואינו
מטמא את הנגע שיש בו ספק בין
בשני אכסים • אע"פ שאחד מהם
טען הסגר ו' ימים שני' בסוף
שבע ראשון והאחר מוחלט •
הואיל ואינו יודע איזה להסגיר
ואיזה להחליט • שניהם טהורים
מגזרת הכתוב • ר"ע אומר כו'
ואין הלכה כר"ע • ה' שניהם
טמאין דבשניהם פשה • אע"פ
שמזרז להיות כסל' דהשתא אחד
מהם טהור • הואיל והזקקו
לטומאה שניהם טמאין • דכתיב (שם) וטהרו הכהן • את
הודלי הוא מטהר ואינו מטהר את הספק • עד שיחזרו להיות
כגרים • דהשתא

הלך הפשוט וחזר הפשוט וכן בשער לבן •
בסוף שבע ראשון • בסוף שבע שני' לאחר
הפטור יהי היא כמו' שהיה • וכן שער פקודה
עקביא בן מהללאל מטמא • וחכמי' מטהרין
איזה היא שער פקודה מי שהיתה בו בהרת
ובה שער לבן והלכה הבהרת והניחה לשער
לבן במקומו וחזרה עקבי' בן מהללאל מטמא
וחכמי' • מטהרין יאר' ע' מודה אני בזה שהו'
טהור איזה הוא שער פקוד' • מי שהיה בו
בהרת כגרים יזכה שתי שערות • והלך
הימנה בחצי גרים • והניחו לשער לבן במקו'
הבהרת וחזר • אמרו לו כשם שבטלו את
דברי עקביא' אף דבריד אינן מקוימין • ד' כל
ספק נגעים בתחלה • טהור עד שלא
גזקק לטומאה • משגזקק לטומאה • ספקו
טמא כיצד שנים שבאו אצל כהן (גמ' א') בזה
בהרת כגרים יזכה כסלע • בסוף שבע בזה
כסלע וזכה כסל' ואינו יודע באי' מהם פשה
בין באיש אח' בין בשני אנשי' • טהור ר"ע
אימר באיש א' טמא • ובשני אנשים טהור •
ח' משגזקק לטומאה ספקו טמא • כיצד שני'
שבאו אצל כהן • בזה בהר' כגרי' יזכה כסל'
בסוף שבע בזה כסלע ועוד • וזוהי כסלע
ועוד • שניהם טמאין • אע"פ שחזרו להיות
כסלע וכסלע שניהן טמאין עד שיחזרו
להיות כגרים • זה

לעדות שהרי נהפך שער לבן
[שם בפירוט] • ועוד כתב הראב"ד דאי נמי דקאמר עקבי'
כיון ששער לבן עומד במקומו עדין לא נרפא הנגע מעיקר' •
וכמי שלא הלכה הבהרת דמי • ומן החולי הראשון הוא שהרי

הכ"מ ברס"ג מהט"ז להוכיח
מפידוש הרמב"ם ומפידוש הר"ם
דשעור בהרת כגרים שהוא עס
המחיה • והרי משנה בלימה היא
בס' דלעיל • והר"ם פ"י טעם אמר
דלא קמי' וכן במחיה • משו' דמחיה'
הנאה במקו' כסיון לא מטמא חסו'
דכסיון בחזן • ומחיה בעינין שפחה
מבולרת • ע"כ וזה פירוש בעיני' •
דא"כ גבי מחיה כו' קמי' וכן
בפסיון היינו נמי במקו' המחיה ואין
סכיון לא בחזן • כדמקן בר"ם
דלעיל ועוד בס' דלקמן משנה ג'
שחין הנגע פושה לתוכו וכן בשע'
לבן כשנולד פסיון לא מני' אחרת
דבמקו' שער הוא שפס' שאין שפ'
לבן בחזן • כדמקן בר"ם דלעיל •
ועכשיו מלמתי למהר"ם שכתב
להא דהר"ם דלהכי לא קאמר וכן
במחיה וכו' כיון דאינה מבולרת
וכתב עלה וז"ל לא תקפו א"כ
שער לבן נמי לא יטמא דבעיני
שיכה בנגע • ד"ל שהשער לבן
עומד בנג' וסוכך חולה לו במקו'
שיכה שם פסיון ע"כ ועדין מה
שהקשתי ממחיה גופה • עומד
במקומה • בשער לבן • בסוף
שבע ראשון לא קמי' בתחלה •
דקמי' בחזרוני' • משום דאין
פסיון מטמא בתחלה • הר"ם •
ג עקביא בן מהללאל מטמא •
פי' הר"ב במשנה ו' פ"ה

לעדות שהרי נהפך שער לבן
[שם בפירוט] • ועוד כתב הראב"ד דאי נמי דקאמר עקבי'
כיון ששער לבן עומד במקומו עדין לא נרפא הנגע מעיקר' •
וכמי שלא הלכה הבהרת דמי • ומן החולי הראשון הוא שהרי
רגלי' לדבריו עיקר ע"כ • וז"ל מהר"ם • עקביא בן מהללאל מטמא • ג' לס' טעמא דעקביא משום דכיון דבהרת הו' אשונה קמ'
לשער לבן יאע"ג דקדמו השערות לבהרת אחרונה טמא כיון דבמקום הראשונה באתה' היא היא ושיבה כמו ראשונה • והרי קדמה
הראשונה לשער לבן וטמא אר' ע' מודה אני בזה שהוא טהור דאע"ג דבשער פקודה דוספא מטמינא בהאי שער פקודה דריש' מוד'
אני שהוא טהור ואיזה שער פקודה דמטמא ר"ע כגון שלא הלכה כל הבהרת אלא מקצת • והתם ודאי כי הדרה לא אמרו' דבהרת
אחריתו היא אלא קמיתא והרי קמ' • לשער לבן א"ל כשם שבטלו וכו' דמי דמדיית לן ברישא דטהור ה"ג אודי לן בסיפא •
דמה לי הלכה כולה מה לי מקלמה הא כיון דלא פש' א"ל חזי גרים חזי גרים לאו כלום הוא עכ"ל • ד' משגזקק לטומאה ספקו
טמא כיוס זק' מהר"ם ליקא • וכן במשניות ישנים מנוקדים • טהור כתב הר"ב דכתיב ואם פשה וגו' וטמא • הכהן אותו את הנגע
הודלי שחלץ אותו שב על הנגע הרמב"ם • וכתב הר"ם וז"ל דהאי קרא בפסיון כתיב ה"ה בשער לבן • דקמי' בתוספתא בהרת
כחצי גרים וכה' • שערות (נולד) בהרת כחצי גרים וכה' • שערות • כן הוא בתוספתא פ"ב הרי זו להחליט • טעם ואינו יודע או
הספקו ואלו שקדמו טהור דנריך שילע באיזה שערות הוא מחליטו • ע"כ וכן העתיק הרמב"ם בס' מהט"ז (הלכה ה') ונראה א"כ
דה"ל במחיה •

א. עיי' פ"ג טע'
ב. עיי' פ"ג טע'
ג. עיי' פ"ג טע'
ד. עיי' פ"ג טע'
ה. עיי' פ"ג טע'
ו. עיי' פ"ג טע'
ז. עיי' פ"ג טע'
ח. עיי' פ"ג טע'
ט. עיי' פ"ג טע'
י. עיי' פ"ג טע'

זהו שאמרנו כי לא ידעתי למעוטי מאי דכס"ג דיבמות
 משנה ה' ופרשי' זהו דמין ההם דלמעוטי קאמי
 ועוד ק"ל אמאי לא תנן כמי ברישא וזהו שאמרנו עד שלא נזקק
 לעומאה ספקו טהור ועוד דהק' הוה למעוטי תרתי כדתנן
 בריש פירקין לקר' ל' דהה"ג

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עו
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ש
שא
שב
שג
שד
שה
שו
שז
שח
שט
ת
תא
תב
תג
תד
תה
תו
תז
תח
תט

ודאי שניהם טהורים שהפסיון שבעבורו הוחלטו הלך משניה:
פרק ג' גופה של בהרת גרים . חזי סול : הקלקי . טס
 מקום ופולין שבו גדולים : מרובע . וזכו
 שער מזומנס שזכרה . ואם היה הנגע עגול או על צורה
 אחרת אם יש בו כרי שיכ' בסו'
 הנגע כגרים הקלקי מרובע .
 טמא ואם לאו טהור : ב רבתה
 הבהרת . מנחון . טמאה . משום
 פסיון : נתמעטה טהורה . דליכא
 כגרים : רבתה המחיה . וכנסה
 הבהרת . טהורה . דאין המחיה
 מנחור . דבעינן בהרת כעדשה
 מכל לז סביב למחיה : ג רבתה
 הבהרת . מנחון . טמאה שרי
 פסקה בעור : נתמעטה טהורה .
 ואפי' היתה מחיה כעדשה ארבת'
 המחיה . ונעשית כעדשה טמאה :
 נתמעטה שפסקה הבהרת עלי' :
 ר"מ מטמא' דחשיב ליה פסיון
 מבעיניו כמו מנחון :
 וחכמים מטהרי .
 דפסיון שפסיון לא
 חשיב פסיון והלכה
 כחכמים :
 ד שלא

זה הוא שאמרנו . משנוקק לטומאה ספקו
 טמא :
פרק ג' גופה של בהרת . כגרים
 הקלקי מרובע . מקום
 הגרים תשע ערשות מקום ערשה ד' שער'
 נמצאו שלשים ושש שערות : ב' בהרת
 כגרים ובה מחיה כערשה רבתה הבהרת
 טמאה : נתמעטה טהורה : רבתה המחיה
 (גמ' לא טהורה) טמאה : נתמעטה טהורה :
 ג' בהרת כגרים ובה מחיה פחות מבעדש'
 רבתה הבהרת . טמאה . נתמעטה
 טהורה . רבתה המחיה . טמאה .
 נתמעטה ר"מ מטמא' וחכמים מטהרי .
 שאין הנגע פוישה לתוכה : ד' בהרת
 יתרה מכגרים . ובה מחיה יתרה
 מבעדשה רבו או שנתמעטו . טמאין .
 ובלבר

קאמר' וזו שאמרנו משנוקק בו
 כלומר דכל היכא שזקק הוה
 ספקו טמא' משא"כ בקידס
 שזקק בו דלא הוה כלל . דהא
 משכחם כפרי גווי דטמא ולפי'
 לא תני לעיל וזהו שאמרנו עד שלא
 נזקק בו :

פרק ג' כגרים הקלקי בו
 נמצאו ל"ז
 שערות . בת"כ שער לבן ומחיה
 צער חי וכו' . עד וא"ל ד"א
 לסייעה' שהעסקתיה במשנה ב'
 פ"ד ומי א"כ למה נאמר שער
 לבן ומחיה בשר . לומר לך שלא
 תהא טמאה עד שיהא כרי לקב'
 שער לבן ומחיה . יכול שער לבן
 מנז' א' ומחיה מנז' א' ת"ל
 בשא"ת שיהא מנזר' לתוך
 השאת הא כולל מקום שתי
 שערות מימיה ומקום ב' שערות'
 משתאלה . ותלמולה תמנה

ומלמטה מחיה מרובע נמצאו ל"ו שערות נמצאו גוזה של בהרת כגרים הקלקי מרובע וכתב הרמב"ם ואמרנו זרעית זרע' לב' ש"ל
 שכל נגע זרעית לא יהיה שערות פחות מזה . והוא אחר' בנין אב לכל הזרע . ע"כ ועיין במשנה ו' פ"י (ד"ה ב' נתיק') * ומ"ש הר"ב
 הקלף' שם מקום וכנסה במס' זעירות כמ"ש ה"ה ש' הר"ב שהן מרובעות כו' וכ"כ שם הרמב"ם וכתבן בנא"ל נוטה לרבו' במקום
 עדשה ד' שערות ר"ל המרובע המקיף כעדשה אשר הוא שיער המחיה (כמ"ש במתני' דלק') הרמב"ם ב' בהרת כגרים ובה
 מחיה כעדשה ובין הכל כגרים הר"ש ועיין בפ"ד משנה ו' : ובה מחיה כעדשה שכן שיעורה כמ"ש במשנה ב' פ"ד ובנא"ל שתייה
 מרובעת ג' כמו שזכרנו (במשנה ה' ס"א) וכבר בארו זה בתוספתא במקואות . אמנם נתנו הרבוע בה כאשר היתה (כעדשה)
 מלמלמט' עד שתייה העדשה (בה) כמו עגולה ברבוע שלמת כלעית המקיף וזהו עגולה אולם כאשר נוספת המחיה על זה
 השיעור עד שיהא מרובע כעדשה ישקע בתוכה הנה היא טמאה על איזה פנים שתייה הרמב"ם בפי' מתני' דלעיל' רבתה הבהרת'
 טמאה פ"ה הר"ב משום פסיון וכ"כ הר"ש יג"ל שאם הלכה המחיה טמאה משום פסיון ו"ל מהר"ם רבתה הבהרת טמאה . וה"ה בלא
 פסיון טמא מעיקרא משום מחיה אלא משום דבעי לתייר רבתה מחיה טהורה נקט גמי צברה' רבתה נ"ל ע"כ . והרמב"ם בפי' ג'
 מהע"ג השמי' חלוק' זו רבתה המחיה טמאה והר"ב העתיק טהורה וכן הר"ש וכן הוא בנ"א וכן הוא גיר' הרמב"ם וכתב הר"ש
 דיש להעמיד גיר' טמאה בגון דבהרת כגרים בלא מחיה דאפי' רבה המחיה עד שני ערשים אכתי מנחורם היא ע"כ וכתב מהר"ם
 ולפי זה יש לפרש רישא נתמעטה טהורה דנתמעטה משיעור בהר' ומחיות' . דהיינו שאין בה כגרים בין הכל נתמעטה המחיה
 מבעדשה כגון שרבתה הבהרת מבפנים טהורה וק"ל א"כ לשלוג ר"מ בה' כ"קא פליג בסיפא דמטמא' משום פסיון ושנא' ו"ל דסתמ'
 ברבנן וה"ל סתם ואח"כ מחלוק' והדר סתם לן כרבנן גבי בהרת כגרים ומחיה כעדשה מקיפתה כמו שאפרש ע"כ : נתמעטה
 טהורה שאין הנגע פוישה לתוכה אפי' לר"מ דמתני' דלקמן . דהא לית כאן טפי מכגרים דכי איכא כגרים בלא המחיה פחותה
 מדעדשה הוה דקאמר ר"מ שהנגע פוישה לתוכה . כ"כ הר"ש בפי' החוספתא . במתני' דלקמן : ג נתמעטה
 או שהלכה לה הרמב"ם פ"ג מהט"ז הלכה ה' ועיין (בפי' הר"ב) במשנה ה' : וחכמים מטהרים לאו למימרא שיטהרו ויפטרו
 איתו אלא היינו לומר דאין כאן סימן טומאה ויבאיר ולפיכך הרמב"ם בפי' מהט"ז כתב הרי זו כמות שהיתה ואין כאן סימן טומאה'
 כלומר ויבאיר ומסכים הראב"ד כמ"ש שם הכ"מ שאין הנגע פוישה לתוכו . וראיית זה אחר נגע הנתק הקיים יגע לנתק מה נתק
 אינו פוישה לתוכו . אף הנגע אינו פוישה לתוכו אף נגע אע"פ שיהיה בו מחיה אינו פוישה לתוכו עד כאן ובעל קרבן ה"הן פי' דנתק
 אין דין מחיה ואי אפשר להיות פוישה לתוכו אף נגע אע"פ שיהיה בו מחיה אינו פוישה לתוכו עד כאן ובעל קרבן ה"הן פי' דנתק
 אין בו שער כדתניא וכי מה יש בו כו' והעתיקו הר"ב במשנה ה' ס"א) ואמר מגלח חוזה לו (וכן שנינו שם) ומשמע שאין פסיון
 אלא חוזה לו ע"כ דבריו ולי קשיא על שניהם מהמשנה ו' דפרק' דשני נתקין זה לענים וזהו שטתה של שער מפסק ביניהם
 דהשתא יש בו בתוכו ממש ועיין שם (ד"ה נטרף) :

ד שלא יתמעטו מכשיעור בהרת מכגרים ומחיה מכעדה :
ה בהרת בגרים מרובע ורצועה של בשר חי ברוחב כעדה
מקפת אותה מסיבי ומוץ לאותו בשר חי וקפת בהרת בגרים
מסיבי והריש כאן שתי בהרות אחת פנימית ואחת חיצונה

ומחיה מסקת ביניהן סביב :
הפנימית להסגיר דאין לה מחיה
באמצעה : והחיצונה להחליט
למחיה המקשה לפנימית סימן
טומאה לחיצונה שהרי היא
מבוצרת באמצעה : שהבהרת
בתוכה לפי שהבהרת לתוכה
אינה חשובה סימן טומאה
לחיצונה דבעינן מבוצרת נגע
מכאן ונגע מכאן ומחיה באמצע
[בלי הפסק דבר אחר בתוך
המחיה והכאן יש כאן נגע ומחיה
ונגע ומחיה ונגע ואין הלכה כר'
יוסי : נתמעטה המחיה שפסקה
הבהרת עליה והלכה לה או
שהלכה לה כלה : אם מפני
היא כלתה שבהרת הפנימית
כסקה המחיה : סימן פשוט
לפנימית ומחליטה שהרי פסקה

מבחון והחלונה טהורה שהלכה מחיה או נתמעט מעדה :
אם מבחון שהבהרת החלונה כסקה המחיה : החלונה טהורה
שנתמעט מחיה או הלכה ופשוט ליכא שאין נגע פוסה
לחוכה והפנימית להסגיר שהנגע עמד בעיניו : בין כך ובין
כך בין כלתה מפניו בין כלתה מבחון טהור שכסם שאם
פסקה החלונה למחיה שבתוכה אינו פשוט כך כשפסקה הפנימית
למחיה שבחון הבהרת החלונה אינו פשוט והלכה כר' עקיבא :
ו אימתי החלונה טהורה כשפסקה הפנימית או החלונה
על המחיה דאמרן לעיל שהחלונה טהורה ה"מ בזמן שהיא
כעדה מובאק שהמחיה כעדה מלומצת לא פחות ולא
יותר אבל אם היא המחיה יתר מעדה : המותר סימן
פשוט לפנימית והחלונה עמאה כלומר אם פסקה הפנימית
על אותו מותר שתיכן להחליט פנימית משום פשוט ומחוכ'
משום מחי' ואם פסקה החלונ' על אותו מותר מ"מ
החלונ' להחליט משום מחי' והפנימית להסגיר ואין
הלכ' כרבי שמעון : היה בהק פחות מעדה סמוך לפנימית
זה החלונ' מקפת לבהק : סימן פשוט לפנימית : אם פסקה
הפנימית וכסקה אם הבהק הפנימית להחליט שהרי פסקה
מבחון ואם החלונה פסקה וכסקה אם הבהק אינו סימן
פשוט לחלונ' שאין נגע פוסה לחוכו והאי דנקט בהק
פחות מעדה דאם היה כעדה היה מטמא משום מחי'
דקי"ל מחיה מטמא בכל המראות אבל פחות מעדה אין
כאן מחיה דאין מחי' פחות מעדה : ו שאין

טהור הוא שר"ל שאין אלו הכתמים בסנות עשש בשרי אבל
ענין יקרה מכלכול לחוסיו וערכובם

ד ובלבד שלא יתמעטו מכשיעור ולא תקרב המחיה לסוף
הבהרת בפחות מכדי למחיה שתי שער' הרמב"ם
פ"ג מהט"ז [הלכ' ו'] : ה רבי עקיבא או בין כך ובין כך
טהור נכב הר"ב בין כלתה מפניו וכו' וכן פי' הר"ב ב"ס וכלומר

ובלבד שלא יתמעטו מכשיעור : ה בהרת
בגרים יומחיה כעדה מקפתה יוחין לחי'
בהרת הפנימית להסגיר והחיצונה
להחליט א"ר יוסי אין המחיה סימן טומאה
לחיצונה שהבהרת לתוכה נתמעטה
והלכה לה רבן גמליאל או אם מבפניו היא
כלה סימן פשוט לפנימית והחיצונה טהור'
ואם מבחוץ החיצונה טהורה והפנימית
להסגיר ר' עקיבא אומר בין כך ובין כך
טהורה : אמר ר' שמעון אימתי בזמן
שהיא כעדה (ס"א) מובאת היתה יתרה
ככעדה המותר סימן פשוט לפנימית
והחיצונה טהורה היה בו (גמ') בהקפחות
מכעדה סימן פשוט לפנימית

ואין

כיון דפשוט הפנימית לא לעור
הבשר הוא אלא למחי' שבהק
בהרת הוא נמי כמו פוסה לתוכו
דלא היו כשיון אבל הר"ש מפדש
דר"ע ה"ק בין כך ובין כך בין
כלת' מבפניו שהפנימית להחליט
בין כלת' מבחון שהפנימית להסגי'
בין לא כלת' כלל כלומר בין כלת'
בין לא כלת' החלונה טהור'
כרבי יוסי דאין המחיה שהבהרת
לתוכ' סימן טומאה לחלונ' ואין
הנגע פוס' לתוכ' ע"כ וכסב
מהר"ם דק"ל היינו רבי יוסי ו"ל
לר"י חלונה להסגיר ולר"ע
חלונ' טהור לגמרי דאינה
קרוי נגע דכתי' (ויקרא י"ג)
ומחיה בשר חי בשלת שיש מחי'
בתוכ' לחוד ולא שיש מחי'
בתוכ' ובהרת לפניו הימנ'

ומ"מ מסק דר"ע כתי' דר"י ס"ל וה"ק בין כדבין כהפנימית'
להסגיר והחלונ' טהור' וזה כדברי הרמב"ם והר"ב :
ו מובאה פי' הר"ב מלומצת כו' באלו הוא לקח עדש'
בלמנוס ושם אוחוסם הרשב"ם והערך
הביאו בערך מובא ופי' מכוונת ולא אמר מחיו לשון הוא :
המותר סימן פשוט לפנימית פי' הר"ב כלומר אם פסקה
הפנימית על אותו מותר שתיכן להחליט כו' והיא
קאי שכתב ואין הלכ' כר"ש דאלו על מ"ש ואם פסקה חלונ'
כו' לא מצי קאי דהא היינו כסקמא דריש מתניתין דלעיל
הפנימית להסגיר והחלונ' להחליט : היה בהק פחות
מעדה כתי' הר"ב האי דנקט בהק פחות מעדה דאם
היה כעדה היה מטמא משום מחי' דקי"ל מחי' מטמא בכל
המראות וכ"כ הרמב"ם ודבריהם המוכיח מאוד דהיכי
מציאת אמרת דבהק היינו בשר חי ואין נראה כן לא תן הכתוב
ולא מן התשנה מן הכתוב שכן קורבו לזה בשר חי ולזה
בהרות לננות כהק הוא ומן המשל דהא תנן במשל'
ה' ו' דס"ק הית' בו מחי' כו' ובא השחין כו' ובהק וכן
כתב שם הר"ב לשון פ"ב בשר חי ולא הבהק וה"ב כפ"ח משנ'
ו' וא"ת על כרחינו כיון שהמחיה מטמא בכל המראות
כמצינו למדין שהבהק ג"כ בכלל מחי' הוא וזו דאי שאינה
לריכה לפניו שכבר פי' הר"ב במשנ' ב' פ"ד שזה שהמחיה
מטמא בכל מראות דהיינו במראות הבשר בין כושי בין לבן
בין אדום אבל בהק הן בהרות אלא שהן כהות דהיינו למטה
מהארבע מראות וז"ל הרלב"ג בפירושו בהק הוא פורח בעור
והוא

הוא כתי' בעור והנה האיש הבהקי נקרא רוס' בלע"ז והוא
באוסן

ב"ס ע"כ

מ קדושין כה
ספ"ג ט"ו

לאופן בלתי שלם כמו שיקרה לעוף שתיזה נוצמו מצבעים רבים לזאת הסבה * כמו שהצבאר בצבעיות ע"כ * אבל מחיה בשר חי אינו בשום מראה משתנה אבל הוא מראיתו של עור האיש ההוא ולפיכך הוא בשר חי ר"ל שאין בו שינוי כלל וזהו שכתב ר"ב הרלב"ג בטעם שבשר חי אשר בחוד הנגע הוא סימן טומאה ואמר לפי שזה יורה על שזה העפוש (ר"ל הנגע) בא לזה המקום שבשר והעור מחוץ מהם * ולזה מגיע אל מקוץ המקום ההוא קודם שיגיע אל מרכו * ולזה יורה שזה העפוש הגיע שם ממה שדחה אליו * מהעפוש מפנימי

הגוף וזה שאם היתה התחלת הויא זה הנגע בשר (והעור) שהוא בו (ולא מפנימית הגוף) * היה תן הראוי שיהיה התחלתו במרכו * ואחר יתפשט לחוץ וזה מבואר מאוד ע"כ * וכי נמי אמרת דבהק דהכא * לא בהק דקרא ושנסנה במטה לא הכא קרי למחיה עתה בשם בהק * כהואל ואינה כעדשה שהוא שיעור סימנה לטומאה להכי קרי ליה בהק שהוא שם מראה טהור אחתי תקשה חדא מאי טעמא לא קתני בהדיא * היה מחיה פחותה מכעדה כדקתני לעיל מתני' ב' שהרי בכך אינו מקצר במלות * ולמאי ג"מ משנה בלשון וקרי ליה נהק ועוד דכיון דהשתא לא קרי ליה בהק * אלא משום שהוא פחות מכעדה א"כ היכי קתני בהק פחות מכעדה * והרי אין בהק במקום הזה אלא מה שהוא פחות מכעדה * ועוד קשיא לפרוש מאי אתא מתני' לאשמועינן * וכי עד הכא לא שמעינן שהפסיון אין לו שיעור והא משנה שלמה שינוי ברפ"ד הפסיון בכל שהוא * ואין סימן פסיון לחנוכה * כבר שמענו שפרקיין הלכך באמת דברי הרמב"ם * ובר"ב בזה תמוהים מאוד * ולכן נראה כפי' הר"ש שכתבו ו"ל היה בהק פחות מכעדה * שסמוך לפנימית בהק והבשר חי חוץ לבהק והחנוכה מקשה לבשר חי סימן הפסיון לפנימית * אם נתכסה הבשר (חי) בבהרת מחליט הפנימית משום פסיון אע"פ שבהק מפסיק דאין בהק חשיב הפסק לקסיון כיון דלית ביה כעדה ואין סימן הפסיון לחנוכה דאין הנגע פושה לתוכו עכ"ל * והשתא נראה קמ"ל * דאע"ג דתנן בפ"ק דבהק תמסיק בן אום לפסיון מזילו מידי טומאה הפסיון * וקמ"ל הכא דכשבהק פחותה מכעדה * אינו מסתיק ואינו מזיל ומזלתי לזכר"ס שמשויב דברי הר"ש * והא קמ"ל הכא דכשבהק פחותה מכעדה אינו מסתיק ואינו מזיל ומזלתי לזכר"ס שמשויב דברי הר"ש * והא קמ"ל הכא דכשבהק פחותה מכעדה לא הוי סימן טומאה פסיון אף לפנימית שהרי בהק מפסיק בין האום לפסיון ע"כ * הריהו בהק כו' סימן פסיון לפנימית נראה דגם זו ג"תא להלכה דהא לעיל פסק ר"ע דאין פסיון לפנימית ג"כ וכן הרמב"ם לא העתיק בזה וזכורו * יש לתמוה על הר"ב והרמב"ם בפירושו שכתבו אין הלכ' כר"ש ברישא וה"ל לכתוב כן הכא בסוף מתני' * ואין סי' פסיון לחנוכה ג"ל דלר"מ אנטיך דאע"ג דס' ל שהנגע פושה לתוכו אין סי' טומא' לחנוכה כיון דבהק פחותה מכעדה מפסיק בין האום לפסיון ור"מ למעמי' דאח' לק' פ"ח מ"ו דפשו' מכעדה כעדה בחזרו בו ראשי אבר' וכו' וה"ל הכא מהר"ס * ז' שאינן מיטמאין משום מחיה הקשה הראב"ד בפ"ג מהט"ז (הלכה ח') למה (לא) אמרו שאינן מיטמאין בבהרת * ולמה תספו שאינן מיטמאים במחיה * וי"ל מפני שהוא חלק למעלה ואילו היה מקום שער היו אומרים ג"כ שער ואילו היה ראוי לפסיון היה ג"כ מזכיר פסיון * אלא שרוב ראשי אברים הללו * אפילו לגרים אינם ראויים כ"ש לפסיון * ועי"ל לשיכך תספ' מחיה לפי שראשי אברים הללו מעבדין בסריחה כדאי' במתני' (דלקמן) אשמועי' הכא אע"ג דלכסוף טמא משום מחיה * מתחלה מיהא לא טמאין לפי שאינם מקום בהרת כגרים * וזה עקר ע"כ והכ"מ דקרא דדעת הרמב"ם שאלו היתה בהרת כגרים בראש אחד מאברים אלו אפשר שיהיה נראה כולו כאחד * אבל מתוך שהמחיה בטובה אין העין שולט בכל הבהרת כאחד ע"כ :

וראשי אונים שפת האוזן רש"י פ"ק דקידושין דף פ"ה : **וראשי** הגוייה : פי' הר"ב הוא גיד האמה * וראיתי בכך נחם שכתבו ו"ל ונתיחס כל הגוף לזה האבר לפי שמזנו הושתת ונתיסד כל גוף האדם * ג"כ תענוג זה האבר ראש לכל הנאות ותענוגי הגוף * עכ"ל * ואין דבריו אלא מקושבים כלל אם הסי' הראשון הנה מפני גוף אחר שיתסד ע"י הזרע שהוא התענוג לו לא מפני כן יתכן לקראו גוייה והמכוון זה הגוף שהוא בו * ואם הסי' השני יכ"ש שאין מן הדעת שהחכמים יכתובו בשם כל הגוף להיותו מתענוג על ידו ומדרכם הוא להעלים ולהסתיר בנשואם אפי' במקום הנרד כ"ש כאלו במקום שאין תכרח לזה אבל מה שג"ל בזה שלא תקרא גוייה כלל אבל תקרא ראש הגוייה * לפי שהאופולט יוצא מן הגוייה דומיא לזה וכאשר בית הרחם תקרא שפולי מעיין במשנה ח' פ"ט דנדה לשיכך תקרא הגיד עצמו ראש הגוייה לא שיקרא גוייה אבל תקרא ראש הגוייה והיות מן היתו בכאן שיאמר ראש הגוייה אבל מישו הלשון וקצורו * שאינו ניפל במלות שוות וראש מושך עצמו ואחר עמו ותדע שכדברי כוהא דבגמ' סוף פ"ג דנדרים (דף ל"ב) בתחלה המליכו הקב"ה על רמ"ג אברים ולכסוף על רמ"ח ואילו הן ב' עינים ב' אונים * וראש הגוייה עוד שם מעשרק שליטת ב' עינים וב' אונים וב' ידיים וב' רגלים וראש הגוייה ופסו ומה טעם (תקע) שם בראש הגוייה * אלו היה שם הגיד גוייה עצמו * לא הל"ל אלא והגוייה * אבל זה שמו אשר נקראו ראש הגוייה כמו שפרשתי והוא הנכון והא דבפרק המפלת דף כ"ה אמרי' וגוייתו כעדשה * ופירש"י גוייתו גיד אבר הזכר * ע"כ * ל"ק שהרי כתבו התו' שם שאין מקומו בולט אלא שיקומו ניכר כעדשה ע"כ * ומפני כן לא יוכל לקראו ראש גוייה כיון שאין לו ראש בולט :

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

וראשי אונים כשפים כאחד * וכן ראשי דדין שפאיש : **וראש** הגוייה הוא גיד האמה : **ויכלת**

ויבנות לשון [או חרוץ או יבלת] ויקר"ב פור"ש בלע"ז :
 ולדלוין בשר שסירס ונדלדל ואית דברים ותלתיין בשר שנעש'
 כמו תל גבוה ואין הלכ' כר' איעור : ה שאינן מיטמאין
 בבהרת ב' מראות נגעים . שאת ותולדתה כהרת ותולדתה :

וראשי הדדים שבאשה ר' יהודה אומ' אף
 של איש ר' איעור או' אף היבלו' והדלדולין
 אינן מיטמאין משום מחיה : ח' או מקומות
 באדם שאינן מיטמאין בבהרת . תוך העין .
 תוך האוזן . תוך החוטם . תוך הפה . הקמטים
 והקמטין שבצואר . תחת הרד . ובית השחי
 כף הרגל . והצפורין . הראשי . והזקן . השחין
 והמכוה והקדח המורדין . אינן מיטמאין
 בנגעים . ואינן מצטרפים בנגעים . ואין
 הנגע פושט לתוכן . ואינן מיטמאין משום
 מחיה . ואין מעכבין את ההופך כולו לבן .

חור

הראש והזקן אין מיטמאין בבהרת דכתיב (שם) נסק הוא
 צרעת הראש או הזקן הוא' אין לראש ולזקן טומאה ילא טומא'
 נתקין בלבד : השחין והמכוה והקדח המורדים . שלא נטרפאו
 יפ' ולא נקרו העור שלהם כקליפת השום : אין מיטמאין
 משום נגע דבשחין כתיב (שם) שחין וטרפא ובמכוה כתיב
 (שם) והיתה מחיה המכוה . קדח הוא שחין שזא מחמת דבר
 אחר כגון מחמת נמכת אבן או עזא גפת או סידומכוה כתיב שלא
 באה מחמת האש עלתו' אלא מחמת תולדות האש . כגון רמץ
 חס' ובפסית חס כל אלו קרויין קדח . לשון כקדוח אש חמס'
 וקדח המורד כתיב שלא נטרפא ולא העלה קרום כקליפת השום
 אינו טמא משום נגע . המורדים . כל זמן שלא נטרפאו
 שלא העלו קרום . קרויין מורדים כלומר שעדיין עומדים
 במרדס ואית דגרסי מורדים ב' רישין לשון רר בשרו (שם)
 ס"ו : ואין מצטרפים בנגעים . אם היה חני גרים נגע בעור
 בשרו וחני גרים באחת מן המקומות הללו' אין מצטרפין
 לבגרים : ואין הנגע פושט לתוכן . דכיון דלא טמאו באום .
 לא טמאו כתיב בפסיון : ואינם מיטמאין משום מחיה . דאם
 פרח בכלו' ויש בראשו או בכף רגלו או בקמטין בשר חי .
 אין מיטמאין משום מחיה . אי כתיב חס היה אחד מן המקומות
 הללו מבזר בתוך הנגע אינו טמא משום מחיה . ואינם
 מעכבים את ההופך כולו לבן . אם פרח הצרעת

וראשי הדדים שבאשה' אבל שבאיש אינן בולטין כ"כ ואין
 זה שפוע רש"י סס : ח תוך הפה' מפורש בתוספת'
 שהניא הר"ש דאודס שפתי' לדון כמות הפק . ופי' הכ"מ (ריש)
 פ"ו מהט"ז בשם הר"י קורקוס . משום דכתיב זמני טובא עור

דכ"מ פ"ו הל"ב

בשרו ופי' ממטטין עור כף
 הרגל מפני שאינו נראה וגלוי
 תדיר אפי' דבכל דוכא חסוב
 גלוי וכואו הדין לאודס השפטים
 כי כשסוגר פיו שאינו מדבר .
 אינו נרא' ע' כ' : והקמטין
 שבצואר' כתב הר"ב תנא סיפא כו'
 דלא תימא קמטים דצואר דוקא
 דלא מתמזין כי אחריתי וכך כתב
 הר"ש וז"ל מהר"ם ולא מתמזין
 בכל אדם אבל קמטין שבצואר
 הגוף כגון באדם שחן שיש לו
 פימה עלי כסל' (ל' מקרא הוא
 אוזב ט"ו) כיון דלא שייך באדם
 כחוש' לא חשיב בית הקמטין .

קמל"ן ע"כ : תחת הדד וז"ל השחי פי' הר"ב כשנרא' כמניק'
 כו' כשנראה כמיוסק כו' כדכתב בפ"ב משנה ד' . ושם מפורש
 קדח פי' הר"ב הוא שחין שזא מחמת דבר אחר כגון מחמת
 מכת אבן וכו' . דכתיב בת"כ אין לי אלא שחין שעל
 מאלוין . לקח בעץ באבן בנפת בחמי טבריא' . וכל
 שאינו מחמת האש מניין ת"ל שחין שחין אציה' ומני' גבי
 מכוה' אין לי אלא שנכוה באור' נכוה בנחלת ברמץ' . כסיד
 רותח' . בנפסית רותח' . בחמי האור' מניין ת"ל מכוה מכוה
 ריבה ומרבי' לכו כדן שחין ומכוה מה' הכו מורד לא אף
 קדח מורד לא הר"ש ועיין בגמרא פ"ו דפסחים דף ע"ה . ויש
 לדקדק דברפ"ט תנן אזהרה שחין לקח בעץ כו' . איזהו מכוה
 נכוה בנחלת כו' . וז"ל דהתם לא התני אלא דאחיה מדרשא .
 וראיתי לרבינו בגור אריה שכתב דה"ק התם דאפי' דלקח
 בעץ כו' וזא ע"י חמוס אינו מכוה . אבל הוא שחין וכ"ש
 שחין עצמו' ע"כ . ואין דבריו עולים כן כפיסא גבי מכוה .
 והרמב"ם פי' בחמתי' דהכא שחין היא הכאה בכל מה שיוכה .
 באבן ועץ וברזל . וזולת זה ומכוה הכאה באש או (בדבר)
 שנתחמט באש' כמו אבן וברזל חס ודומיהם . וקדח הנגע
 הווה מליטה נטרפת כלהבת בגוף כמורסות והיציאות אשר
 יקצו בעור ויקרובו . והוא נגזר מאמרו כי אש קדחה באש
 (דברים ל"ב) ר"ל ההתלהבות' ע"כ . וברפ"ה אעתיק לשונו
 שבחבורו מהט"ז (רפ"ה) . וז"ש הר"ב לשון כקדוח אש
 יכול מורד ח' ל וטרפא יכו' עד שנעשה ללקח' ת"ל שחין . דהג"ל ובשר אשר נטרפא משחין קרבן אהרן) הא' כיצד נטרפא ולא נטרפא
 כשהוא אומר למטן צרבת השחין היא' עד שיקרום כקליפת השום ללקח' . הוא קרום חוק שנטרפא לגמרי מכוה מורדס כתי'
 פדמניא בת"כ מכות אש יכול מורדת ת"ל והיתה מחיה המכוה יכול משתעשה ללקח' . ת"ל מכות אש הא' כיצד חיה ולא חיה
 כשהוא אומר למטה צרבת המטה היא' עד שיקרום כקליפת השום הר"ש : ואין מצטרפין בנגעים לשון הר"ב אם היה חני
 גרים נגע כו' . ולשון הר"ש דאפי' רוב בגרים בעור הצער . ומיעוטא צהו אין מצטרפים : ואינם מיטמאין משום מחיה . פי' הר"ב
 דאם פרח בכלו כו' דכיון דהני לאו בני אשמוי ננהו אין זו מנוצרת

למך

הצרפת כולו חוץ מאחד מהמקומות הללו אין מעכבין דכתיב (ויקרא יג) וכסת הצרפת את כל עור הגנע עור הראוי להיות בו גנע פרט לאלו שאין מיטמאין (משום) גנע : חזר הראש והזקן ונקרמו

כעור בשר וכן השחין והמכה והקדח שנטשו צרבת שנתקלף וקדם עליהם עור כקליפ' השו' הרי אלו מיטמאין בגנעים מראות וכו' דהוי מצי למחמי נחשטו הקרמין נתי מיטמאין בגנעים ואין מנטרפין בגנעים ראש וזקן אין מנטרפין וכן עור הכשר והזקן או עור הכשר והראש אין מנטרפין דלאש בא לו חצי גרים נקח כראש אי נמי חצי גרים נקח בזקן וחצי גרים גנע כעור בשר אין מנטרפין וכן חצי גרים שחין וחצי גרים תכזה אין מנטרפין לכגרים ואין הגנע פוסה למוכן גנע של עור בשר אין פוסה לא בנתק הראש ולא בנתק הזקן ולא בשחין ולא במכה דלא חשיבו כעור בשר ואין מיטמאין משום מתי דנתקי מטמאין בשער לבוב ופסיון ושחין ומכה בשער לבן ופסיון : אבל

חזר הראש והזקן ונקרמו השחין והמכה והקדח ונעשו צרבת הרי אלו מיטמאין בגנעים ואינן מצטרפין בגנעים פושה לתוכן ואינן כיוצאין בשום כהיה אבל מעכבין את ההופך כולו לבן הראש והזקן עד שלא העלו שער ורדלדולין שבראש ושזוקן נידונים כעור הבשר : פרק ז אלו בהרות טהורות שהיו בו קודם לברית תורה בנכרי ונהגייר בקטן וגולדי בקטן ונגלה בראש ובזקן בשחין ובמכה וקדח (ס"א המורדין) ובמורדין חזר הראש והזקן ונקרמו השחין והמכה והקדח ונעשו צרבת מהורים הראש והזקן עד שלא העלו שער העלו שער ונקרמו השחין והמכה והקדח עד שלא נעשו צרבת נעשו צרבת וחזר רבי

למדך השאת כדמוכח בתוספתא כ"כ הר"ש ולדבריו מכיון דקמי בשר הכי ואין מעכבין את הכופך כולו לבן תקשה דא"כ מאי הוי דאין מיטמאין משום מתי הא אדרבא טהורי מטמאין משום פרה ככולו וכי תימא דפרת מן הטהור טמא אכתי קמט דלמ"מ קמטי דאין מיטמאין משו' מתי הא אכתי טמא הוא כיון שפרת מן הטהור והרמב"ם מסר' כאי נמי שכתב הר"ב חזר הראש והזקן ונקרמו פי' הר"ב ונעשה כעור בשר בנתקן בספי' והיינו נמי דמפרש הרי אלו מיטמאין בגנעי' בד' מראות ומן המתי על הר"ש דמפרש ונקרמו שניתק השער ומיטמאין בגנעי' בגנעי נקח והדר מפרש דמטמא בד' מראות והא דלא דליתא כמ"ש גרים פרי' וכסומו : הרי אלו מיטמאין בגנעים נכח הר"ב וכו' דה"מ למחמי נחשטו הקמטים כו' כדמין בר"ש דלקמן בקמט ונגל' הר"ש : ואינן מיטמאין משום מתי פי' הר"ב דנתקין מיטמאין בשער נכח כו' וכ"ס הר"ש אבל הרמב"ם כתב כשיכיה שחין או מכה בתוך הבהרת ואע"פ שהוא נעשה צרבת הנה לא נחשוב אותו מחיה ע"כ והשתא הוי דומיא דאינו מיטמא משום מתי דכרישא לפרוש הרמב"ם דהסם : והרדלדולים שבראש ובזקן פי' הר"ב דלית בהו שער וכ"כ הר"ש וז"ל הרמב"ם והרדלדולין שבראש ושזוקן כאשר יתלו מהן יבלת ומורס' רכה ומרא' דמות הכשר בלתי שער עליה בלתי ספק שדיניהן כדיון עור הכשר ע"כ ומלתא דפשיטא הוא וק"ו דלמאי אנטריך למחניה ומלמתי למחר"ס שכתב וז"ל ל' לפרש הדלדולים היינו יש בני אדם בעלי רוב שער שאפי' הפנים והזואר יש בהן שער שלא כדרך רוב בני אדם ול' הדלדולים הוי מל' זכר של רחלים שהיו שערן מדולדל (בבכורות) פ' כל פסולי המוקדשים מ"ג ד' ל"ה פי' שערן מרובה ומדובלל וגרסי' בתוספתא פ"ב איזהו הראש ואיזהו הזקן מן הפרק של לחי ולמעלה זהו הראש מן הפרק של לחי ולמטה זהו הזקן מוחה את החוט מאוון לאוון כל שמן החוט ולמעלה זהו ראש וכל שמן החוט ולמטה זהו הזקן מאחורין מסיק של פרק' ולמעל' זהו ראש מסיק של פרק' ולמטה ח"ע"ג שהוא מגדל שער הרי הוא כעור הכשר לכל דבר והיינו דקמטי במחמי' הדלדולין שבראש ושזוקן אע"פ שמגדלין שער בתקנת בני אדם הרי הן כעור הכשר דבשר רובא אזלין עכ"ל : גו' גו' כעור בשר ל' הר"ב ומעכבין את הפרושה והגנע פוסה למוכן ומנטרפי' לכגרים וכן ל' הר"ש ול' הרמב"ם שצטמא בגנעי עור בשר ומעכב את הכופך כולו לבן ע"כ

מעכבין את הכופך כולו לבן שאם פרה הצרפת כולו ונשאר כראש או הזקן שנקרמו שלא פרה הצרפת בכן או השחין המכה והקדח שנטשו צרבת טמא עד שיפרח כולו : הראש והזקן שלא העלו שער כגון קטן שלא נחמ זקנו או לא השער ראשו : נדונים כעור בשר ליטמא בבהרת וכן הדלדולין שבראש ובזקן דלית בהו שער נדונים כעור בשר ומעכבין את הפרושה והגנע פוסה לתוכן ומנטרפין לכגרים : פרק ז אלו בהרות טהורות שהיו בו קודם מן תורה מי שהיה בו צרפת קודם מהן פורה לא היה טמא מחמת אותו נגע לאחר מהן פורה דכתיב (שם) אדם כי יהיה בעור בשרו פרט לזה שכבר היה וכל הני נמי דחשיב מהתם נפקי דנעינן שילד הגנע משעה שראוי ליטמא בו ולא קודם כמו בר עד שלא נתגייר וקטן עד שלא נולד וכן כלם : בקמט ונקגל' שהיה מחלה הגנע מתקדח בחוד הקמט והיה טהור מפני שהוא בבית הסתרים ואחר כך נתגלה : ובמורדיים כלומר בשחין ומכה המורדיים שלא נחרפו ולא העלו קרום קליפת השום : עד שלא העלו שער בא הגנע דחשיבי כעור בשר היינו מחלתן טומאה וכשעלו שערות הוי טהרה שדינו כנתקים וכשנקרמו היינו סופן טומאה : וכן שחין ומכה וקדח דעד שלא באו בא הגנע

מעכבין את הכופך כולו לבן שאם פרה הצרפת כולו ונשאר כראש או הזקן שנקרמו שלא פרה הצרפת בכן או השחין המכה והקדח שנטשו צרבת טמא עד שיפרח כולו : הראש והזקן שלא העלו שער כגון קטן שלא נחמ זקנו או לא השער ראשו : נדונים כעור בשר ליטמא בבהרת וכן הדלדולין שבראש ובזקן דלית בהו שער נדונים כעור בשר ומעכבין את הפרושה והגנע פוסה לתוכן ומנטרפין לכגרים : פרק ז אלו בהרות טהורות שהיו בו קודם מן תורה מי שהיה בו צרפת קודם מהן פורה לא היה טמא מחמת אותו נגע לאחר מהן פורה דכתיב (שם) אדם כי יהיה בעור בשרו פרט לזה שכבר היה וכל הני נמי דחשיב מהתם נפקי דנעינן שילד הגנע משעה שראוי ליטמא בו ולא קודם כמו בר עד שלא נתגייר וקטן עד שלא נולד וכן כלם : בקמט ונקגל' שהיה מחלה הגנע מתקדח בחוד הקמט והיה טהור מפני שהוא בבית הסתרים ואחר כך נתגלה : ובמורדיים כלומר בשחין ומכה המורדיים שלא נחרפו ולא העלו קרום קליפת השום : עד שלא העלו שער בא הגנע דחשיבי כעור בשר היינו מחלתן טומאה וכשעלו שערות הוי טהרה שדינו כנתקים וכשנקרמו היינו סופן טומאה : וכן שחין ומכה וקדח דעד שלא באו בא הגנע

ומלא או תרי מבואחריני נקטי דה"ה לשיטתא בד' מראות ובמחיה ושער לבן : פרק ז בנכרי עיין מ"ש ברפ"ג גורס"ב בס"ד [ד"ה חזן] : השחין והמכה והקדח עד שלא נעשו צרבת נעשו צרבת וחזר

הנגע היינו טומאה וכשנא השמין והמכוה והקלח היינו טהרה דבעינן שיקדים השמין והמכוה לשאת דכתיב (ויקרא יג) ויהי במקום השמין שאת שיקדים השמין לשאת ולא שיקדים השאת לשמין כשחזרו ונעשו צרבת היינו טומאה: וחיוי שנתפאו יפה: ר' אליעזר בן יעקב מטמא כיון דבתהלה נא הנגע בעור הבשר וחזר סופו לקדמותו לא חיישינן להפסק שניתיים: וחכמים מטהרי: הוחיל והפסיקה טהרה בינתיים: והלכה כחכמים: ב נשחטו מראיהו אבהרות טהורות קאי כגון דהוות כשלג עד שלא נכתיב ומשחגיג נעשית כסי' היכל: כזמר לבן וקרום ביצה כלומר תלה היתה כלמ' לבן ועכשו נעשית כקרום ביצה: נעשית מספחת שאת או מספחת עזה כלומר שהשאת נעשית הספחת שחורה להיות כתולדה שלה או שהעיה נעשית כמספחת שלה ופרושי קפחם לריש דקתני

לשון כר"ב שחין ומכוה וקדח דעד שלא באו צא הנגע היינו טומאה וכשנא השמין וכו' היינו טהרה כו' כשחזרו ונעשו צרבת היינו טומאה וכ"כ הר"ש ולדבריהם תימה למאי תנן וחיוי כיון שכבר משגעו צרבת היינו טומאה ועוד

ש"ס
ס"ח
ס"ט
ס"י
ס"יא
ס"יב
ס"יג
ס"יד
ס"טו
ס"טז
ס"יז
ס"יח
ס"יט
ס"כ

ר' אליעזר בן יעקב מטמא שתחלתו וסופן טמא יוחכמים מטהרים: ב נשחטו מראיהו בין להקל בין להחמיר כיצד להקל היתה כשלג ונעשה בסוד ההיב' בצמ' לבן וזכקרום ביצה ונעשו' מספח' שאת או מספחת עזה כיצד להחמיר היתה כקרום ביצה ונעשה בצמר לבן כסיד ההיכל וכשלג רבי אליעזר בן עזריה מטהר ר' אלעזר חסמא אומר להקל טהור ולהחמיר תראה בתחלה רבי עקיבא אומר בין להקל בין להחמיר תראה בתחלה: ג בתרתאין בה כלום בתחלה בסוף שבוע ראשון יסגיר בסוף שבוע שני לאחר הפטור יפטור עודהו מסגירו ופטר

דלדבריהם היכי קתני עד שלא נעשו צרבת ומטהר' מספח' צרבת קמא ולשון הרמב"ם [בפירושו] כך הוא: השמין והמכוה והקדח כאלו היתה להם והיא אשר תקרא מורסה כמו שזכרנו שהיא אז לא תטמ' במין ממני הנגעים וכאשר נעשו צרבת שהתחיל בקושי הנה אז תטמא בסימני שמין ומכוה כמו שקדם וכאשר חיו והיא שנתפאו רפואה שלימה ר"ל השמין והמכוה הנה הם יחזרו כעו' הבשר ויטמאו בסימני עור בשר ויהא ענין אמרו וחיו ואמר עד שלא נעשו צרבת ענינו שהתחדש הנגע בו (בהיותו) כדין עור הבשר קודם שיתפשט בעור (פירש קוד' שיתפשט השמין בעור) ומיהו

הצרת טמאה בלי ספק ואחר זה (גולד) צרבת אשר טיהר זאת הנגע אשר היה בעור הבשר בחדוש השמין או המכוה בה כמו שהתבאר בכוף הם הראשון מזה המסכת ועוד חיו השמין והמכוה (ר"ל) שחזרו לדיון עור הבשר חזר זה הנגע עמא ע"כ לדבריו דוקא כשחיו נעשו בעור הבשר ר"ב קאמר שהוא טמא אבל לא כשנעשה צרבת שאע"פ שהצרבת מטמא בנגע' חלוקים הן מנגעי עור הבשר כדתנן ברפ"ט ולפיכך לא טימא ר"ב לנגע עור הבשר שזא עליו השמין או המכוה אלא א"כ שישוב לקדמותו עור הבשר אבל עד שלא נעשו צרבת ענינו עד שלא נעשו צרבת שמין ומכוה שאין צרבת א"כ א"כ שחין ומכוה ובחבורו ס"ו מהט"ז [הלכה ד] כתב בלשון הזה היתה הצרת בעור ונעשה מקומה שמין או מכוה וחיו והרי הן בעור הבשר: ב בצמר לבן וקרום ביצה פ' הר"ב כלומר תהלה היתה כלמר לבן ועכשו נעשית כקרום ביצה וכ"כ הר"ש ולשטתם אזלי דס"ל צפ"ק משנה ג' דלרבנן דר"מ כי נשחטה ממראה למראה שלא כסדר השנוי מקרי נגע אחר ולא היו עליהו בהו תנאי דהבא כיון דלרבנן דהתם הרמב"ם שכתב הר"ב ש' אפי' כי נשחטה משלג לקרום לא היו נגע אחר משרש מתניתין דהבא וז' לירצה בזה שהצרת עזה אשר היה מראה כשלג חזרה למ' א"ה סיד ההיכל או כמראה השאת אשר היא לבן או כקרום ביצה וכאלו יאמר שאין הפרש בין חזר (מראיה) מראה חזרה אשר היא שאת או מראה תולדה או מראה חזרה והוא אמרו ונעשית מספחת שאת או מספחת עזה ע"כ וכיחא נמי טפי דלכר"ב סיפא דנעשית מספחת כו' אינה אלא פירושה דרישא: ג בסוף שבוע ראשון יסגיר ודבר כאלו בנגעי עור בשר או קרחת וצבת אשר בה שני שבועות כמו שקדם והוא ההיקש בשאר נגעים הו' מ"ב' בנא': לאחר הפטור יפטור י"ל דאזכרין למסתם כרבנן דר"ע דאמרי לעיל ס"ד [משנה ח] צרבת כגרים ופשתה כחצי גרים והלך מן האוס כחצי גרים וכו' עד וזכמאם מטהרין תהר"ם: ופטר כתב הר"ב לאו פטורו כו' כמו חלץ ועשה מאמר (פ"ה דיבמות [משנה ג'] מ"ה

היתה כשלג ונעשית כסיד ההיכל היינו שנעשית עזה מספח' ואותה שהיתה כלמר לבן ונעשית כקרום ביצה היינו שנעשית שאת מספחת: וכסיד ההיכל והשלג כלו' היתה כסי' ההיכל ועכשו נעשית כשלג: ר' עקיבא אומר כו' והלכה כר"ע: ג צרבת מהשת' איירי בבהרות טמאות ואין בה כלום לא מחיה ולא שער לבן: בתחלה כשהוצא אל הכהן וכן בסוף שבוע ראשון אם לא נולד בה כלום יסגיר: בסוף שבוע שני אם לא נולד בה כלום פטור וכן לאחר הפטור אם לא נולד בה כלום אצמד בפטור זה כל ימיו ושוב אינו מסגירו: עודהו מסגירו שהיה רוצה להסגירו בין בתחלה כשהוצא אל הכהן בין בסוף שבוע ראשון ולא הספיק להסגירו עד שנולדו סימני טומאה כגון בתחלה בשער לבן ומחיה ובסוף שבוע ראשון בשער לבן וצחיה והשון יחליט אבל משהסגירו הא תנן לעיל ברפ"ג אין מחליטין את המוסגר: ופטר כלומר או פטורו כגון בסוף שבוע

ל שון הר"ב שהיה בא להחליטו
ולא הספיק לומר לו שמה
אזהר * הרמב"ם ס"ו מהט"ל
[הלכה זו]: בסוף שבוע ב'
לאחר הפטור יפטור * ואנטריך
לאחזקתיו דלעולם לא תטרף
בהרסו וטמא כנגע * כגון
שנכנס בחצי גרים למחזקתו
פחית גרים למערב * לא יטמא
טרא' בתמיה כר"ע דאמר לעיל
ס"ד [מטה ח'] * תראה בתחל *
אלא כרבנן דמטרי * והוי
מחלוקת ואחר כך סתם כרבנן
מכר"ס: ד התולש סימני
טומאה כו' * תיבא בספרי פרשת
פלא * השמר זה ל"ט * כנגע זה
שער לבן * הרע"ז המטה' אין
לי אלא עד שלא נזקק לטומאה *
משזקק לטומאה ואחר הפטור *
מכין * ח"ל לשמור תאוד לעשות *
אין לי לא נגעי אדם: נגעי בתי
ונגעי בגדי * מנין ח"ל ככל אשר
יורו אתכם הכהנים הגוים * אין
לי אלא תפוך החלט * מתוך הסב

מהר"ס * ומ"ש הר"ב דאפי' לאחר הפטור * וכ"כ הר"ש ועוד
דנקט * לא נקט אלא משום תסגור * דאי כבר הסגירו לא
יחליטו * דאין מחליטין את המוסר * אבל לענין לפטור
דקמי' * לאו דוקא נקט עודה * מהר"ס: עוררה מחליטו *

שכב שני * ואחילו לאחר הפטור אם נולדו סימני טומאה
יחליט: עודכו מחליטו * שהיה [כא] להחליט ולא הספיק
עד שהלכו סימני טומאה: בתחלה: כשהוא אל הכהן *
או בסוף שבוע ראשון: יטור * אבל אם שהחליטו הלכו

ונולדו לו סימני טומאה יחליט בתורת ובה
סימני טומאה יחליט עודה מחליטו והלכו
להן סימני טומאה בתחלה * בסוף שבוע
ראשון יסגירי בסוף שבוע שני לאחר הפטור
יפטור: ד" התולש סימני טומאה * והבוזה
א * המחיה עובר בלא תעשה וילטרה *
עד שלא בא אצל הכהן * טהור * לאחר
החליטו * טמא * אמר רבי עקיבא שאלתי
את רבן גמלי * ואת רבי יהושע * הולכין
לגדוד * בתוך הכניו מה הוא * אמרו לי
לא שמענו * אבל שמענו עד שלא בא
אצל הכהן * טהור * לאחר החליטו * טמא *
ההחלתי מכיאלהם ראיות * אחד עומד
בפני הכהן * ואחד בתוך הסגור * * טהור *
עד שיטמאנו הכהן * מאימתי היא
טהרתו * ר"א אומר לכשיולד לו נגע
אחר ויטהר ממנו * וחכמים אומרים * עד
שתפרח בכולו * או עד שתחמעט
בהרתו מכגרים: ה מי

החולש ס' חמי טומאה תוך הסגר גמי דין הוא שיהא טהור *
שלא ראה הכהן סימני טומאה שבו * הלכך אחד עומד בפני
כהן * כלומר אחד אותו עומד בפני הכהן ומיהר לפלוס סימני
טומאה: הודם שיאמר לו הכהן טמא אפי' ואחד אותו שתלשן
תוך ימי הסגור * בין והבין זה טהורין: וכן הלכה: מאימתי
היא טהרתו * של אותו שפלוס סימני טומאה לאחר חלוטו *
כשיולד לו נגע אחד ויטהר ממנו דבין דתפרח מן הסיני *
אגלחי מלקח דהסא רחמנא עליה * ואי גמי הווי קיימא
קמייתא * היה מיקסי מינה כמו מו: עד שתפרח בכולו * נגע
האחרון דליבא למיהס למידי * דהא אי הוי ביה גמי
קמא * השתא מיהא הויא טהור: או עד שתחמעט בהרת
מכגרים * דאחילו לא נתלש השער * ולא נכית המחיה הוי
נטהר מכיון דנחמעטה בהרת מכגרים * ומיהו עד שתפרח
בכולו לא קאי * אלא החולש סימני טומאה * אבל כיוה אם
המחיה אינו נטהר בפריחה * שאלו היתה המחיה קיימת * לא
היה טהור בפריחה * והלכה כחכמים: ה ונקלטה

החולש ס' חמי טומאה תוך הסגר גמי דין הוא שיהא טהור *
שלא ראה הכהן סימני טומאה שבו * הלכך אחד עומד בפני
כהן * כלומר אחד אותו עומד בפני הכהן ומיהר לפלוס סימני
טומאה: הודם שיאמר לו הכהן טמא אפי' ואחד אותו שתלשן
תוך ימי הסגור * בין והבין זה טהורין: וכן הלכה: מאימתי
היא טהרתו * של אותו שפלוס סימני טומאה לאחר חלוטו *
כשיולד לו נגע אחד ויטהר ממנו דבין דתפרח מן הסיני *
אגלחי מלקח דהסא רחמנא עליה * ואי גמי הווי קיימא
קמייתא * היה מיקסי מינה כמו מו: עד שתפרח בכולו * נגע
האחרון דליבא למיהס למידי * דהא אי הוי ביה גמי
קמא * השתא מיהא הויא טהור: או עד שתחמעט בהרת
מכגרים * דאחילו לא נתלש השער * ולא נכית המחיה הוי
נטהר מכיון דנחמעטה בהרת מכגרים * ומיהו עד שתפרח
בכולו לא קאי * אלא החולש סימני טומאה * אבל כיוה אם
המחיה אינו נטהר בפריחה * שאלו היתה המחיה קיימת * לא
היה טהור בפריחה * והלכה כחכמים: ה ונקלטה

החולש ס' חמי טומאה תוך הסגר גמי דין הוא שיהא טהור *
שלא ראה הכהן סימני טומאה שבו * הלכך אחד עומד בפני
כהן * כלומר אחד אותו עומד בפני הכהן ומיהר לפלוס סימני
טומאה: הודם שיאמר לו הכהן טמא אפי' ואחד אותו שתלשן
תוך ימי הסגור * בין והבין זה טהורין: וכן הלכה: מאימתי
היא טהרתו * של אותו שפלוס סימני טומאה לאחר חלוטו *
כשיולד לו נגע אחד ויטהר ממנו דבין דתפרח מן הסיני *
אגלחי מלקח דהסא רחמנא עליה * ואי גמי הווי קיימא
קמייתא * היה מיקסי מינה כמו מו: עד שתפרח בכולו * נגע
האחרון דליבא למיהס למידי * דהא אי הוי ביה גמי
קמא * השתא מיהא הויא טהור: או עד שתחמעט בהרת
מכגרים * דאחילו לא נתלש השער * ולא נכית המחיה הוי
נטהר מכיון דנחמעטה בהרת מכגרים * ומיהו עד שתפרח
בכולו לא קאי * אלא החולש סימני טומאה * אבל כיוה אם
המחיה אינו נטהר בפריחה * שאלו היתה המחיה קיימת * לא
היה טהור בפריחה * והלכה כחכמים: ה ונקלטה

מנין ח"ל כאשר נזיקים אין לי אלא בולו * מקצתו מנין ח"ל
לשמור לעשות * וכת"ב מנין לפלוס סימני טומאה * דמקום
נחקו * שהוא עובר בל"ט ח"ל * ואת הנתק לא יגלה הר"ש:
התחלתו מניח להם ראיות * כתב הר"ב בתוספתא
[מייטי] דכך היתה ראייתו כו' * מהני
שלא ראה כו' * תוך הסגר כו' שלא ראה כו' הלכך כו' * קוד'
שיאמר לו כו' ודבר תמוה הוא זה * שאין ראייתו אלא על שלא
ראה כו' * וילמד ממנו עד שיאמר לו כו' * אפי' שראה * אבל
בתוספתא והבזאה הר"ש איתא * שר"ע לא אמר אלא הרחיק
משלא ראה * על שלא ראה * ואל' יפה אמרם ואחר כך איתא
אחד עומד כו' * ולפי זה אחר שהסימו * לרבי עקיבא בלא
ראה * הוסיפו עוד לפסוק הדיון שאף כל שלא אמר כו' * ולא
שר"ע מדגש זיה הוסיף נפסוק על שלא אמר כו' * ואין לו
ראיה * אלא על שלא ראה וכו' * טהור * עד שיטמאנו הכהן
לשון הרמב"ם * ולא יטעך אמרו * אף תוך הסגר טהור *
שתחשוב שיה יטמור השרשי * אשר התבארנו בתחלת הסד'
(ר"ל בהקדמתו * אבל משנה שלימה היא * בפרק דלקמן משנה
ח' * ובס' קמא דמגילה משנה ז') * שהמזכיר מוסגר טמא נפי ששעור המאמר כן אף חילש סימני * טומאה תוך הסגר טהור (ר"ל)
אחר שלמות ימי הסגר (ויכה טהור * אחר שלא ימנא לו הכהן סימן טומאה יגלה) (תקדס) לו ג"כ ראייתו ימני * עכ"ל * ל * שיוולד
לו נגע אחר כו' * ואע"ג דהגן לעיל ברפ"ג * דאין מחליטין את המוחלט שאלו הכהן דנקלטה ומן הדיון טהור ונקלטה בעלמא הוא *
כדלקמן הר"ש * ויטהר פי' הר"ב דבין דתפרח מן השני * אגלחי מלקח כו' * כ"כ הר"ש * ומיהו גמ' ס"ה דבגור * דף ל"ד דהס
מייסוקן למחיה דלקמן * ובעי עליה יטהר מן דמשמע מיד כשיולד לו נגע * אחר טהור מן הראשונה * או ויטהר תן דמשמע כשיטהר
מן השני או יטהר מן הראשון:

דה ונקלצה טהורה דכתיב ויקראיני כל ימי אשר הנגע בו יטמא ולא ימים שהיתה בו בהרת ונקלצה קלצה מתכוין בתוספתא מוכח דהיבא דהלך כל הכהונה וקלץ מן הכשר אשר טביומיה עמה כולי עלמא לא פליגי דאין לו טהרה עולמית קנסוהו רבנן מאחר שנתכוין

לשרש אחרים והיכ דקלצה וסייר מומה כל שהיא כולי עלמא לא פליגי דיש לו טהרה בפרישה כיון דסייר מומה לא קנסוהו כולי האי כי פליגי כשקלצה מלומדות בהרת כמו שהיא לא פחות ולא יותר ר' איעזר אומר לכשיוולד לו נגע אחר ויטהר ממנו וחכ"א עד שיתפרש בכלו והלכה כחכמי הכא לא גרסי' בהלתייהו דחכמי או עד שתתמעט בהר מכנגדים דדוקא גבי תולש סימני טומאה

דרישא ונשאר בהרת הסס שיך למתני עד שתתמעט מכנגדים אבל הכא הרי נקלצה כל הבהרת ואם היתה בראש הערלה ימול' לאו במילה בזמנה איירי דהא מלתא דפשיט' היא השהא שבת דאסור סקלה דהיא צרעת דאסור לאו גרידא לא כל כדן אלא אפילו מילה שלא בזמנה שאינו דוחה את השבת דוחה את הצרעת דאפי עשה דמילה ודחיא את לא תעשה דנרע' דהכי קיימא לן בכל התורה כולה כל מקום שאמה מוצא עש' ולא תעשה אם אמה יכול לקיים את שיהס מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה את ל"ת

פרקה הפורה

מן הטמא טהור עמא שנחלט באחד מן הנגעים ואח"כ פרחו בכלו טהור: חזרו בו ראשי אברים: אם לאחר הפרשה חזרו ונתגלו אפי' ראשי אברים בלבד טמא דכתיב (שם) וציוס הראות מכנגדים שילך כל הנגע ולא יטמא בו כנגדים: מעהור טמא טהור שפרחה צרעת בכלו כגון שהחליטו בשער לבן או במחיה ונשר שער לבן או נתכסית המחיה ופטרו. אי נמי הסגירו בבהרת כנגדים ועמד בעיניו שתי שבועות ופטרו בכל בני אם אחר פטרו פרחו בכלו טמא: עד שתחזור לכמות שהיתה דאם נשתייר מן הפרחה כל שהוא סמוך לאוס טמא משום פסיון והא דתנן בסמוך שאם הלכה מחיה ואח"כ פרחו בכלו טהור ותנן נמי בהרת ובה שער לבן פרחו בכלו אפי' שהשער לבן במקומו טהור ומשמע וכל שכן אם אינו במקומו שהוא טהור התם מיירי שלא פטרו הכהן עדיין כשפרחה בכלו והכא מיירי כשפטרו ואח"כ פרחו בכלו: ב ואחר

כ"מ דנגע אחרון נולד לו בימי חטנות דתנן לעיל בפ"ג משכ"ב דנותנים לו שבעה ימים בו' אי אמרת יטהר תנן מקמייתא טהור ולבתרייתא נטרין ליה' ימי משקה לא אי אמרת ויטהר תנן סוף סוף כי לא מטמית לבתרייתא הא מיטמא וקאי מקמייתא מאי תיקו וואולי משו'

ה"מ מי שהיתה בו בהרת ונקצצה טהורה קצצה מתכוין ר"א אומר לבשיולד לו נגע אחר ויטהר מכנו והבמים אומרים עד שתפרח בכלו היתה בראש הערלה ימול: **פרקה הפורה** מן הטמא טהור חזרו בו ראשי אברים טמא

עד שתתמעט בהרתו מכנגדים מן הטהור טמא חזרו בו ראשי אברים טמא עד שתחזור בהרתו לכמות שהיתה: **ב בהרת**

דויתבר הוי לחומרא נקע ליה הר"ב הכי והשמיל לכתו דתלמוד' נסתפק בגירסא: הרבי איעזר אומר לכשיוולד לו כו' וחכ"א עד שתפרח בכלו בגמ' ס"ה דבכור' דף ל"ד רמ"א דר"א אדר"א ודרבנן אדרבנן אמטמי' להסס דתנן הגורס באותו הכור הרי זה לא ישחט עולמית וחכ"א כשיוולד לו מוס אחר ישחט עליו ומשנינן דר"א אדר"א לא קשיא בממוכה איכא למימר דעביד דסבר אטייל

בו מוס ואם יתירוהו לי בכך הרי נשכרתי ואם לאו מה הפסדתי אם אמתינ על מוס אחר בלאו הכי נמי הייתי ממתינ עד שיפול בו מוס הלכך קאסינן ליה אפי' יפול בו מוס אחר כי היכי דלא לייתי וליעבד גופו מי איכא למימר דכחית לספיקא וליקוז אי לא קאסינן ליה לעולם הא ודאי לא עביד דחייש שמה נגע לא יולד לו לעולם ולא אטהר לעולם ואפי' אם יולד מה אהנה לו בקליפה הרי הוא נגוע בכתחלה מוטב לו להניח את זה שמה ירפא דרבנן אדרבנן נמי ל"ק הכא במאי דעבד קנסוהו הכא במאי דעביד קנסוהו במאי איכוון למשרייה בהאי מומא בהאי מומא קנסוהו רבנן דבהאי מומא לא לשחרו ליה והכא במאי דעבד קנסוהו איכוון לטהורי נפשיה בהאי קליפה בהאי קליפה קנסוהו רבנן וכיון דהך קליפה אינה מועלת לו לטהרו נמצא טמא עולמית דחשבינן לנגע כמאן דאיתיה דמי יימר דאי הוה ביה הוי ממסי:

פרקה הפורה

מן הטמא טהור כבר התבאר בספר' הפורה מתוך הסגר טהור להיות המוסגר טמא כמו שהשרשנו הנה כבר הקדמנו הטומאה וז"ש הפורה מן הטמא טהור הרמב"ם ועיין לשונו דלקמן בדבור המתחיל מן הטהור ועוד עיין בסוף פירקין וז"ל מהר"ם הפורה מן הטמא פי' מתוך הסגר והדר מפרש פורה מתוך חלוט מחיה שער לבן ופסיון: חזרו בו ראשי אברים פי' הר"ב דכתיב וציוס הראות בו בשר מי יטמא בא ללמד על ראשי אברים שנתגלו שיהו עמאים ת"כ והביאה הר"ש וז"ל קרבן אהרן הוכרחו לומר שלא אמר זה אלא על ראשי אברים לפי שאם הוא נשאר המקומות אם בלא פרח בכלו הוי מחיה סימן טומאה ה"ה כשפרח במולו ולא הוי צריך למכתב זה לא ודאי טומאה

שלא בא להודיענו אלא על המקומות שאינה מעמאים במחיה כשלא פרח בכלו לומר שאם פרח בכלו אף בלא המקומות הממיה סימן טומאה בהם עכ"ל ועיין במשנה צ' (ד"ה נולדה לו מחיה) ומ"ש הר"ב והוא שיראו כעדשה כמו שאמרנו נאמר כאן בשר חיו ואמר להלן בשר מי ר"ל במחיה מה בשר האמור להלן כעדשה כמו שאמרנו בשרי (משנה ז') אף כאן כעדשה הרמב"ם: **מן הטהור טמא לפי שהפסוק לא ישמע בו בעברה אלא אחר הקדמת הטומאה**

אבן תי"פ"י חס' טומאת צרעת ה"ה זכרות לז' ד"ה ט"ה ס"ה ל' ו"ה ס"ה ל"ב ו"ה ס"ה ל"ד

ולשון סיפרא יכול הבא כלו לבן בתחלה יבא טהור ת"ל הוא * הוא טהור ואין הבא כולו לבן בתחלה טהור אלא טמא * וזהו ענין אמרו הסור מן הטהור עמא הרמב"ם * ועיין מ"ש בשם מהר"ם במשנה ז' ומ"ש הר"ב בגון שהחליטו בשער לבן כו' מסיים הר"ם או שפסקה ואחר כך כנסה ופטרו בכל הני כו' : ב או שהלכה לה המחיה * ואחר כך פרהה בכולו טהור וא"ת הרי כרחק מתוך פטור וה"ל להיות טמא * וי"ל דהב"ע כשהלכה המחיה וקודם שגראוהו לבן פרהה בכולו הכ"מ מ"ן מהט"ז (הלכה ב') :

אבן ספ"ן
ט"ז

ב ואחר כך הלכה לה המחיה * שפשה הנגע עליה * אבל בשעת הפריחה לא הלכה לה מחיה עד אח"כ (אבל לא נתקסית המחיה) אין הפריחה מטרתה : ג בהרת כגרים ובה שער לבן * הא קמ"ל דפריחה מטרתה אחר כל סימני טומאה : פרהה במקצתו עמא * אזטריך לאשמועינן * אפי' פרהה ברובו דלא אמרי' רובו ככולו * אי נמי אשמועינן דנסוף שבוט ראשון או כסוף שבוט שני טמא בפריחת מקצתו אפילו בכל שהוא משום פסיון : ד שברפחתן

ב בהרת כגרים * ובה מחיה בערשה * פרהה בכולו ואח"כ הלכה לה המחיה * או שהלכה לה המחיה * ואח"כ פרהה בכולו * טהור גולדה לו מחיה טמא * גולד לו שער לבן * רבי יהושע מטמא וחכמים כמיהרין : ג בהרת ובה שער לבן פרהה בכולו * אף ע"פ ששער לבן במקומו טהורה * בהרת ובה פשוין פרהה בכולו טהור * ויבולין שחזרו בהן ראשי אברים הרי אלו טמאין * פרהה במקצתו טמא * פרהה בכולו טהור : ד כל

מטמא וחכמי' מטריים * רבי יהושע אומר מחיה סימן טומאה ושער לבן סימן טומאה * וכמו שהוא יטמא בחדוש מחיה כן יטמא בחדוש שער לבן וחכמים יביאו ראיה מאמרו (או כי ישוב הכשר החי) אמרו בשר חי מטמא כשיחזור * ואין שער לבן מטמא כשיחזור ויראה להוסף כלו לבן הרמב"ם * וכת"כ ובתוספתא נדרש כן וקשיא לי דהשתא דבא הכתוב למעט שער לבן א"כ מנלן לרבות אפי' ראשי אברים * שהרי לא יכולני לרבויהי אלא משום דלגוסיה לא אזטריך כמ"ש לעיל וי"ל דשפיר שמעינן מיני' תרתי דאי לא אתא אלא למעט דשער לבן לא ה"מ לכתוב הכי * וכנסתה הנזרעת את כל צפרו והיא הפכה שער לבן וטהר הכהן וגו' : ג בהרת ובה שער לבן כו' כתב הר"ב הא קמ"ל דפריחה מטרתה אחר כל סימני טומאה * כדילפינן בת"כ הביאה הר"ם בסוף מתנייתין א' וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור מה ת"ל * שיכול אין לי פריחה מטרתה אלא אחר חלוט מחיה כו' מנין כו' ואחר חלוט שער לבן כו' ואחר חלוט הפסיון כו' ת"ל וטהר את הנגע טהור לרבות את כולו ע"כ : אף ע"פ ששער לבן במקומו טהור * ואפי' אלל רבי יהושע הרמב"ם וכ"כ מהר"ם * ויבולין שחזרו בהן ראשי אברים כו' בת"כ וראה את הכהן את הבשר החי וטמאו הכהן הוא זרעת הוא * מה ת"ל שיכול * אין לי אלא ראשי אברים שנתגלו שיהו טמאים * אלא אחר פריחת חלוט מחיה כו' מנין כו' אחר פריחת חלוט הפסיון כו' ואחר פריחת הסגר כו' * ת"ל וראה את הכהן את הבשר החי וטמאו הכהן הוא זרעת הוא לרבות את כולו הר"ם ואע"ג דאחר פריחת חלוט שער לבן לא קמני ממילא משמע דתקריבה ג"כ * וז"ל וטהר"ם וכולן שחזרו בהן ראשי אברים * הרי אלו טמאים פי' אחר חלוט שער לבן מזהו פסיון ואחר חלוט פסיון משום פסיון ואחר חלוט מחיה * אינו טמא משום מחיה דהא נתקסית ולא חזרה ונתגלתה אלא ראשי אברים הוא דנתגלו שאינן טמאין משום מחיה * אלא ז"ל דנתגלו אחר חלוט מחיה מטמאין ליה משום פסיון ע"כ * וכתב עוד דהא קמ"ל דאפילו טורח מתוך חלוט מחיה דמטריים ליה אם חזרו ראשי אברים ונתגלו כעדשה סד"ה לא יעכזו הפריחה * כיון דלא מטמא משום מחיה קמ"ל ע"כ * והא דבדייתא דת"כ נסיב ליה לקרא וטמאו הכהן הוא זרעת הוא * והדר נסיב לטמא הוא זרעת הוא לזיעוט דהפך כולו לבן בתחלה כו' וחזרו ראשי אברים דטהור * כדלקמן תתני' ז' ומיהו נראה גירסת הר"ם עיקרית דמן טמ'ומן זרעת מרבה לכילין והדר מן הוא הוא ממעט לכולן : דרי' אלו טמאין * לעיל דלא קאי אלא אפירח מתוך הסגר נקט טמא אבל הכא דקאי אזורח מתוך חלוט מחיה * מתוך חלוט שער לבן מתוך חלוט פסיון נקט טמאים כלומר כל הפריחות הללו שחזרו בהן ראשי אברים * עמאים והכא דקמני סתמא עמאין * ולא קמני עד שנתמעט בהרתו על כגרים אס הלכו לבן סימני הטומאה טהור ונהי דה"ל למתני טמאים עד שילכו להן סימני טומאה י"ל דלא אזטריך * דבריטא נמי לא הוה צריך למתנייה אלא משום דזמנין טמא עד שנתמעט בהרתו מכגרים * וזמנין טמא עד שפחזור בהרתו לכמות שהיתה דהיינו כשער מתוך לאחר הפטור ממים האי חילוקא דאיכא ברישא תנייה הסם מהר"ם : פרהה במקצתו טמא * כתב הר"ב אזטריך לאשמועינן כו' אפילו פרהה ברובו כו' * וכ"כ הר"ם ומהר"ם כתב דא"כ במקצתו אע"פ שפרחה בכולו חוץ מפחות מכעדה * וקמ"ל דפחות מכעדה מעכב את הפריחה * ואפי' בראשי אברים וסתמא כר"מ דרבנן דמתני' ו' ע"כ * ועיין מה שאכתוב בשמו במשנהו' : פרהה בכולו טהור להודיעך שאין התנאי אמרוית' כלו הפך לבן שיחזור ברבע אחד * אבל אע"פ שפרח בו מעט מעט צדעת שיכללוהו טהור הרמב"ם ותיבא בת"כ הביאה הר"ם במשנהו' ואם פרח פסחה אין לי אלא בזמן שפרחה בכולו כאחת מנין טורח

ך שבפריחתן טהור טמא שעל ידי פריחתן טהרו את הטמא כשזורו ונתגלו אחרי כן חוזר לטומאתו שבהוראת טמאו טהור שעל ידי חזרתן שחזרו ונתגלו טמאו את הטהור את חזרו ונתכסו שפסה עליהם הנגע טהור ואם חזרו ונתגלו אח"כ טמא ואצטרי לאשמועין דאפי' זמני טובא בדקתני ואפי' מאה פעמים הך כל הראוי לטמא בנגע הבהרת כגון עור בשר מעכב את הפריחה אם נשתייר ממנו כל שהוא שלא פרחה בו מעכב את טהרתו וכל שאינו ראוי לטמא בנגע הבהרת כגון ראש וקובל הגי דחשי' בהדיהו: אין מעכבין את השריץ דאף ע"ש שלא פרחה הנגע עליהם כיון דפרח בשאר הגוף טהור וראשי אברים לא קא חשיב דהנהו מעכבין את הפריחה דראויין לטמא בנגע הבהרת ננהו שהרי הנגע פוסה בהן ונעשו צרבת טהורים אף על גב דעכשו שנקרחו הראש והזקן ראויים לטמא בנגע הבהרת וכן שחין ומכוה וקדח המורדים שנעשו צרבת הרי הן כעור בשר כיון דבשעת הפריחה לא היו ראויין לא מעכבים וטהור: אע"פ שנעשה מקום המחיה בהרת טמא דפריחה קמיתא לאו

פריחה היא כיון דאשתייר מעור הבשר חני עדשה סמוך לראש ופריחה דהשתא שנתכסי המחיה של חני עדשה נמי לא חשיבא פריחה כיון דכבר נקרחו ונעשו צרבת והרי הן כעור בשר ולא מהני עד דפרח נמי עליהו ור' אחת טמאה מוחלטת אחת טהורה לאחר הפטור שעתיד בעיניו בסוף שבוע שני ופרחה מוז לזו בין מטהורה לטמאה בין מטמאה לטהורה ואח"כ פרחה בכלו טהור משום דטהור נעשי' טמאה כשפרח ממנה לטמאה דהרי שפחה וזי פרח אח"כ בכלו יהיו פורח מן הטמא לטהור (כ"ל הטמא וטהור): בשפתו העליונה חני גריט בהרת ובשפתו התחתונה חני גרים וכשגבר פיו נראית כגרים במקום אחד וכן בש"י אצבעות ובשתי ריסי עיניו כשמדקקן נראית כגרים שלם:

בשפתו העליונה חני גרים בהרת וכו' וכ"כ הר"ם וכלומר מאחר דע"י דבוקס נראה כגרים הוי טמא וכשפרח ממנה הוי פורח מן הטמא וטהור וכ"כ הכ"מ סס (ולשון אע"פ שמדובקים בו כלומר אע"פ שדווקא כשמדובקי וכו') והרמב"ם מפרש דהא קמ"ל שאל"פ שאינו נראה כולו לכן אלא בשעת חיבורן זה לזה חשיב הפך כולו לכן ומהר"ם לפי שטתו דלעיל דדוקא בפרח מוז לזו ברישא בו כתב בגאן דה"פ דכשהיו לו שתי בהרות אחת בשפתו העליונה ואחת בהרת התחתונה (אחת טמאה ואחת טהורה) ויש מעט הפרש ביניהן כשאינו מדביק שפציו בחוק וזו לזו וכן בשתי אצבעותיו וכן בב' ריסי עיניו ופרחה מוז לזו ואח"כ פרחה בכלו מזה הטהורה לחון ואתא לאשמועין דלא תימא מאי דפרח ברישא מוז לזו ומחבר לכו הוי כמאן דליתא ולא חשיבא פריחה שזו לזו:

פורחת וחזרת ופורחת וחזרת ת"ל פרח: אפילו מאה פעמים בת"כ או כי ישוב הבשר החי ונתכסו ללבן הרי זה בא ללמד על ראשי אברים שנתגלו וחזרו ונתכסו שיהיו טהורים ויכול פעם אחת מנגלן אפי' מאה פעמים נתכסו טהור נתגלו טמא ת"ל ישוב כי ישוב או כי ישוב הר"ם: ופרחה מוז לזו פירש הר"ם ב"ן מטהור לטמא כו' משום דטהורה נעשית טמא כו' וכ"כ הר"ם ובס"כ יליף ליה מדכתוב כפל לשון ואם פרח פריחה וכתב מהר"ם דלא נהיר' לי לפרש כן משום דטהור נעשי' טמאה דכל כמה דלא נזדקק ליה כהן לטמאו פורח מן הטהור קרינן ליה דכולה מלתא בכהן תליא כדמוכח בפ"ק בלקל ולהחמיר וכן בסוף פרקין ועוד למאלי דתני פרח מוז לזו ואח"כ פרחה בכלו לתני סתמ' פרחה בכלו על כן נ"ל לפר' דדוקא נקט פרחה מוז לזו ואח"כ פרחה בכלו אבל אם פרח מן הטהורה ברישא לזר חוץ ולבסוף פרח מוז לזו ה"ל פורח מן הטמא וטמא אבל השת' דפרחה בריש' מוז לזו אפי' פרחה מן הטהורה לטמאה כיון דנתחברו ונעשו אחת קודם שפרח בכלו כי הדר פרח

כל פריחת ראשי אברים שבפריחתן טהרו טמאי כשיחזרו טמאים כל חזיר ראשי אברים שבחזירתם טימאו טהור נתכסו טהור נתגלו טמא אפי' מאה פעמים הך כל הראוי לטמא בנגע הבהרת מעכב את הפריחה כל שאינו ראוי לטמא בנגע הבהרת אינו מעכב את הפריחה כיצד פרחה בכלול אבל לא בראש ובזקן בשחין במכוה ובקדח המורדין חוזר הראש והזקן ונקרחו השחין והמכוה והקדח ונעשו צרבת טהורי פרחה בכלול אבל לא בכחצי עדשה הסמוך לראש ולזקן לשחין למכיה ולקדח חוזר הראש והזקן ונקרחו השחין והמכוה והקדח ונעשו צרבת אף על פי שנעשה מקום המחיה בהרת טמא עד שתפרח בכלול: נ' שתי בהרות אחת טמאה ואחת טהורה פרחה מוז לזו ואח"כ פרחה בכלול טהור בשפתו העליונה בשפתו התחתונה בשתי אצבעותיו בשני ריסי עיניו אע"פ שמדובקים זה לזה והם נראים כאחד טהור פרחה

בכולו לא אמרינן ה"ל פורח מן הטמא וטמא אלא פורח מן הטמא וטהור כיון דנתחברו ונעשו אחת מסתמי שטהור טפלה לגבי הטמא כלומר שטהורה בטלה לגבי הטמאה כיון דאלו הוה חזי ליה כהן בההיא שעתא הוי מחליט ליה משיס פשיון ועוד כל היכא דא"ל הכי (ואיכא למימר הכי) בנגעים אמרינן לקולא וטובא אשכחן כה"ג במכילתין דאזלינן לקולא וטעמא הוי כדמס' בשלהי מס' נזיר הואיל ופסח הכתוב בטהרה קחלה לטהרו או לטמאו (וכתבתיו ס"ד) הלכך אמרינן הכא דה"ל פורח מן הטמא וטהור ע"כ והרמב"ם בפ"ז מהט"ז (הלכה ו') כתב בל"ה ופרחה הטהורה לטמאה ואח"כ פרחה בכלול הרי זה טהור מפני שהיה מוחלט בטומאה אע"פ שטהורה היא שפרחה ע"כ:

בשפתו העליונה בשפתו התחתונה כו' פי' הר"ם וכלומר מאחר דע"י דבוקס נראה כגרים הוי טמא וכשפרח ממנה הוי פורח מן הטמא וטהור וכ"כ הכ"מ סס (ולשון אע"פ שמדובקים בו כלומר אע"פ שדווקא כשמדובקי וכו') והרמב"ם מפרש דהא קמ"ל שאל"פ שאינו נראה כולו לכן אלא בשעת חיבורן זה לזה חשיב הפך כולו לכן ומהר"ם לפי שטתו דלעיל דדוקא בפרח מוז לזו ברישא בו כתב בגאן דה"פ דכשהיו לו שתי בהרות אחת בשפתו העליונה ואחת בהרת התחתונה (אחת טמאה ואחת טהורה) ויש מעט הפרש ביניהן כשאינו מדביק שפציו בחוק וזו לזו וכן בשתי אצבעותיו וכן בב' ריסי עיניו ופרחה מוז לזו ואח"כ פרחה בכלו מזה הטהורה לחון ואתא לאשמועין דלא תימא מאי דפרח ברישא מוז לזו ומחבר לכו הוי כמאן דליתא ולא חשיבא פריחה שזו לזו:

ר"ע
א סס ס"ג
ב סס ס"ג

אם סוף סוף
ב סוף סוף
ב סוף סוף
ב סוף סוף

לאחשובניהו כנגע אחד • כיון דזמנין כשמדבק שפתיו • אינו נראה • וכי הדר פרח מן הטורה לחוץ • להוי כמו פורח מן הטור • וטמא • קמל"ן • דפריחה שבינתים חשיבא חבור • אע"ג דזמנין לא מתחזיא • וסוף פורח מן הטמא וטהור • עכ"ל • וניחא טובא

אבל לא צהק • מראה לצנונית למטה מארבע מראות • ומעכב את הפריחה • חזרו בו ראשי אברים שנתגלו מן הנגע ונעשה בהם טהור • וסוף בשאר הגוף • דאע"ג דבהק מעכב את הפריחה בתחלה • אינו מעכב צסוף • ואנב סיפא דצעי למתני ראשי אברי •

"פרחה בכלו אבל לא כבוהק טמא חזרו בו ראשי אברי" כמין בהק טהור חזרו בו ראשי אברי פחות מכעדשה יר"מ מטמא וחכ"א • בורה פחות מכעדשה יסימן טומא בתחלה ואין סי' טומאה בסוף • ה"בא כולו לבין יסגור גולד לו שער לבן יחליט • השחירו שתיהם או אחת מהן הקצירו שתיהן או אחת מהן נסמך השחין לשתייהן או לאחת מהן הקיף השחין את שתייהן או אחת מהן יא חלקן השחין ומחית השחין • המכות ומחית המכות והבוהק יגולד לו מח' יא שער לבן טמא לא גולד לו לא מחיה • ולא שער לבן טהור

ת"ל וכסתה הרעט ולא בהק • הר"ש • ועיין לשון מהר"ם דלקמן • חזרו בו ראשי אברים כמין בהק טהור • מדלא יביז שעורא כמה • ש"מ אפי' כעדשה • ואפי' טובא חזרו ונעשו בהק טהור • דאינו מעכב את הפריחה לצסוף כלל • דאינו לצסוף כמו ד' מראות • וכן פריחה בכולו אבל בהק דרישא לא יביז שעורא • דאפילו פחות מכעדשה מעכב את הפריחה בתחלה לכ"ע • ומ"מ אלטרין לפרושי בסיפא וחכ"א בהק פחות

או מחיה • דאין פריחה מטהר בתחלה • גולד לו שער לבן צסוף שבו ראשון • או צסוף שבו שני יחליט • ואם לא באו יסמיה טומאה • יפטור • השחירו שתיקן • כל הכי דחשיב סימני טהרה נהו • ומפורשים הם לעיל צסוף פ"ק • גולד לו מחיה או שער לבן • אם לאחר שבאו סימני טהרה הללו גולד לו מחיה או שער לבן טמא • ואם לאו טהור •

מכעדשה סימן טומאה בתחלה • כי היכי דלא נעטי למימר דוקא כעדשה • דומיא דמחיה מהר"ם • מזהר בת"כ בשר חי • בשר חי החובר טמא • ואין בהק החזר טמא • והלא דין הוא • בהק מעכב • ומחיה מעכבת • מה מחיה חוזרת ומטמאה • אף בהק יחזור ויטמא • ת"ל בשר חי • בשר חי החזר טמא • ואין בהק החזר טמא • הר"ש • חזרו בו ראשי אברים ונתגלו פחות מכעדש' ר"מ מטמא • כ"ל מדלא קאמר בהדיא בהק • ש"מ דבכל ענין קאמר • בין שנתגלו ונעשו בהק • בין שנעשו בשר חי לגמרי ר"מ מטמא • והכי אמר ר"מ בהדיא בת"כ • מהר"ם • ודובבין • אומרים בהק פחות מכעדשה סימן טומאה בתחלה • ואין סימן טומאה צסוף • וכתב הר"ב דרבנן מטהרי אפילו טובא נמי • דבהק צסוף אינו מעכב • וכן כתב הר"ש • ומשום בתחלה דדוקא פחות מכעדשה • הוא דנקטי במלתייהו פחות מכעדשה • וכ"כ מהר"ם בתחלה • ואח"כ חזר בו • וכתב דבחנם נדחק בכך • כי מתפרש יפה בלא דוחק • דהא לא קאמר • ואין פחות מכעדשה סימן טומאה צסוף • אלא סתמא קתני וא"כ"ה"ק בהק פחות מכעדשה סימן טומאה בתחלה • ואין בהק סימן טומאה צסוף כלל וכלל • ואפילו טובא כדפריש גרישא חזרו ראשי אברים כמין בהק טהור • ואפי' טובא • ואיכא למימר נמי דאיירי נמי בלא בהק • וק"ל דאין גלוי אברים בלא בהק סימן טומאה צסוף בפחות מכעדשה • כמו שהוא סימן טומאה בתחלה • ומכמים דהכא הוא ר' יהושע דפליג ארבי מאיר בת"כ בגלוי אברים בלא בהק פחות מכעדשה • דאין מעכב (הפריחה) צסוף • ולהכי לא קתני ואין בהק סימן טומאה צסוף • אלא סתמא ואין סימן טומאה כו' משום דבתרי גוויי איירי • בלא בהק אין סימן טומאה פחות מכעדשה • ה"ה כעדשה הוי סימן טומאה צסוף נמי בתרתי כדפרישית • ופליגי עליה בתרוייהו • ע"כ • ז' גולד לו • דכ"ס אפי' במסקנא מפרש לה • כמו שאפרש • וה"ק גולד לו שער לבן יחליט • ואם לאחר שהחליטו השחירו השערות וכו' • וגולד שוב מחיה • או חזרו השערות לצנות למקומן שחזרו ונתלבנו • או שבאו אחרות טמא • לא גולד שוב מחיה או שער לבן • לאחר שהלכו שערות לצנות הראשונות • טהור לגמרי • ואחא לא שמועין דדין בהרת גדולה • שפרחה תחלה בכל גופו • דדין בהרת קטנה כגדים • כשם שבהרת קטנה יסגור • ואם גולד לה שער לבן או מחיה יחליט • ה"ג בהרת גדולה • וכשהלכו להם סימני טומאה וגבי בהרת קטנה לא אמרינן יחזור להסגור • אלא טהור גמור • ה"ג בהרת גדולה • מהר"ם • גולד לו שער לבן יחליט • לשון הר"ב • ואם לא באו לו סימני טומאה יפטור וכן לשון הר"ש • ומש' דשער לבן דקתני ודאי דלאו דווקא • דה"ה למחיה • וכן העתיק הרמב"ם בפ"ו מהט"ז [הלכה ב'] • גולד לו שער לבן או מחיה • ע"כ • וכדמקן

וכלן שחזרו בהן ראשי אברים • הבא כולו לבן בתחלה • בין שהוקק להסגיר בין להחליט בין לפטור אם חזרו ונתגלו ראשי אברים שלא הן כזו שהיו וטהורים • דלא חשיבי מחיה • כיצד הבא כולו לבן מתחלה והוסגר שני שבועות • ולא נולדו בו סימני טומאה ופטור • ואחר כך נתגלו בו ראשי אברים • היינו חזרו בו ראשי אברים מתוך הפטור וטהור • ואם החליטו בשער לבן והשחירו השערות •

וכלן שחזרו בהן ראשי אברים • דהרי אלו כמות שהיו • פרחתו במקצתו טמא • פרחתו בכולו • הרי הוא טהור • ח א

וכדתנן בהדיא בסיפא • והתם מיייתי הר"ש ת"כ • באדם להביא את הבא כולו לבן שקהא מחיה מטמאתו • והלא דין הוא וכו' • ובר"ן שחזרו בהן ראשי אברים וכו' • הא כבר תנן לעיל בה"ב בבהרת קטנה • והדר קמני ליה הבא בבהרת גדולה • מהר"ם וקשיא • ליה דהא התם קמני טמאים • ואלו הבא קמני כמות שהיו ולא עריך למתני הכי משום דהכא כי נתגלו מתוך הפטור וטהורים כדכתב מהר"ם

בופיה • והרמב"ם ג"כ כתב דאע"ג דנשנה לעיל • קמ"ן דאין לחלק אף בבהרת גדולה • ולדידיה ניחא שהוא מפרש כמות שהיו הכל לטומאה • כמו שאכתוב בס"ד לקמן • ולהר"ב והר"ש דלאי דהכא צריכא • דאדרבה קמ"ן דאין דין חזרתו דראשי אברים בבהרת גדולה • שיהי' כלל לחזרתו בבהרת קטנה • כמ"ס בסמוך בס"ד • הרי אלו כמות שהיו • כתב הר"ב וטהורים • דלא חשיבי מחיה כיצד כו' • והוסגר שני שבועות כו' • ואם בסוף שבוע ראשון כו' • וכ"כ הר"ש צפי' • הברייתא שכתבתי לעיל משנה ג' • על דין בהרת קטנה בדי' וכולן כו' • דהתם למדה הברייתא • שבכל הפרישות שאחר כל החלוטים • ואחר ההסגר • אם חזרו ראשי אברים טמאים • מהפסוק שאמר וראה הכהן את הבשר החי וגו' • וקמני בשר החי יכול הבא כולו לבן • שחזרו בו ראשי אברים מתוך הפטור • והא טמא ת"ל הוא אלוניא

ואח"כ נתגלו ראשי אברים • היינו חזרו בו ראשי אברים מתוך החלט וטהור • בסוף שבוע ראשון • או בסוף שבוע שני נתגלו ראשי אברים • היינו חזרו בו ראשי אברים מתוך הסגר וטהור • כך נראית פירוש משנה זו מתוך תורת כהנים • אבל רמב"ם לא פירש כן • פרחתו במקצתו • במקצת ראשי אברים שנתגלו • טמא • שהרי פשה הנגע • פרחתו בכלו • אחר שפרחה במקצתו • טהור • דהוא ליה פורח מן הטמא • אבל אם מתחלה לאחר שנתגלו ראשי אברים פרחתו בכלו בבת אחת • טמא משום פשויו • והא דתנן רישא פרחתו במקצתו טמא • ה"ה פרחתו בכלו נמי טמא • ולא נקט פרחתו במקצתו • אלא משום דבעי למתני בתרה פרחתו בכלו טהור • דהיינו לאחר שפרחה במקצתו • ח מתוך

כו' ולא אלוניא את הבא כולו לבן וחזרו בו ראשי אברים בין מתוך החלט כו' • ואלו ראשי אברים בין מתוך הפטור • טמא • אלא טהור • ע"כ • ולדברי הר"ש והר"ב • פטור • פי' אחר שני הסגרות והסגר פי' לאחר שבוע ראשון • ובתנאי נקטו הבא בסוף שבוע שני • דהא הוה לאחרי הפטור • דע"כ ה"ג שלא נולדו בו סימני טומאה • דאי נולדו לו • הוצרך ג' כלומר שהלכו להם או שהשחרו אם היה שער לבן והיו השתא מתוך החלט • אלא ודאי בלא נולדו לו סימני טומאה • ולכך בחנם נקטו מתוך שבוע שני דהא היינו מתוך הפטור • אבל קשיא לי היאך מצינו לפירושי במשנתנו דמתוך הסגר לאחר שבוע ראשון דטהור • ואכן לכמות שהיו תנן ויהיה הדיון להסגירו • וכדתב מהר"ם לקמן • והא משום ה"ג מפרשין להחליט • לא ששאר בחלוטו • אלא שהשחירו השערות • משום דאי נשאר בחלוטו יהא תנן כמות שהיו • ולא היה טהור • אלא דוקא כשהזרו ראשי אברים אחר שנטהר • דאלו בבהרת קטנה שהפריחה טהרתו • כשהזרו ונתגלו טמאים • ובבהרת גדולה שנטהר • אין החזרה מטמאתו • כיון שלא טהרתו הפריחה אבל לעולם בחזרה מתוך טהרה אכן קיימין • וכי לא הוסגר רק שבוע אחת אחי' יהיה טהור • ועדיין לא נטהר שצריך הסגר שני • ואע"פ שהברייתא דת"כ על כרחינו כך מתפרשה • מדקמני תלתא • החלט • והסגר ופטור • מ"מ משנתנו א"א לפרש כ' יוה"ל שהוקשה להרמב"ם • ומהר"ם • שלא פירשנו משנתנו כהר"ש • וע"פ הברייתא דת"כ • שהרמב"ם מפרש הרי אלו כמות שהיו • קודם שיכללהו הכרעתו וטמא • בין שנטהר ע"י פריחה כולו לבן והוסגר ונטהר • או החלט שגולדו לו סימני טומאה והלכו להם ונטהר • ע"כ • ופירושו של מהר"ם תמצא לקמן • וע"פ היאך מפרשים הרמב"ם ומהר"ם לברייתא דת"כ • אולי דחו אותה מהלכה כנגד משנתנו • ואין כעת בידי ספר קרבן אהרן • לעיין בו מה שפירש הוא על זאת הברייתא דת"כ • בפרחה במקצתו טמא • כתב הר"ב • ה"ה פרחתו בכלו נמי טמא משום פשויו • וכ"כ הר"ש • ומכיים מהר"ם ואין לנו לטהרה משום פריחה • דהא פרחתו חלוט מחיה ושער לבן שהלכו להם • דטהור • והפורח מן הטהור טמא • וכתב עוד ולי נראה דדוקא נקט פרחתו במקצתו טמא • ולא למקט פרחתו בכלו טמא • דהא קאי נמי ארישא דקמני הבא כולו לבן יסגיר • דקמני וכולן שחזרו בהן ראשי אברים הרי אלו כמות שהיו • והרישא כמות שהיו דקמני היינו להסגיר כדמקרא • וכשהזרו ופרח בכלו לא מצינו לטמוי משום פשויו • דהא לא פשה מכמות שהיה תחלה בשעת הסגר • ואם כנסה וחזרה ופשתה כדמקרא אין זה פשויו • וה"פ • וכולן בין הבא כולו לבן ולא נולדו לו מחיה ושער לבן שאינו אלא להסגיר בין שגולדו לו סימני טומאה שהוא תחלט • שחזרו בהן ראשי אברים ונתגלו • הריהו כמות שהיו • זה להסגיר • הבא כולו לבן שחזרו בו ראשי אברים בסוף שבוע ראשון להסגירו • דקמני יסגיר • וזה להחליטו מי שגולדו בו מחיה או שער לבן • והשתא לא ה"מ למתני פרחתו בכלו טמא • דהוא דהבא כולו לבן דרישא שנתגלו בו ראשי אברים בסוף שבוע ראשון וטמא לחזור ולהסגיר א"א שוב פרחתו בכלו טהור • דה"ל פורח מן הטמא דטהור • אע"ג דכי פרחתו בכלו חזר להיות כולו לבן לכמו' שהיה תחלה • והוא לן למימר טמא ולהסגיר בבהרת • דפרח מן הטהור

אפילו

אפי' הכי כיון דנתגלו ראשי אברים ובר הסגר הוא עדיין וטוב
חזר ופרח בכולו . ה"ל פורח מן הטמא וטהור וכן משמ' לעיל
דקתני מטהור טמא ומשמע מכל מי שהוא טהור ואפילו מאדם
שהוא טהור גמור שלא היה בו שום נגע . ופרח בכולו בתחלה

טמא . חזרו בו ראשי אברים טמא
עד שתחזור בהרתו לכמות
שהיתה דהיינו שחזר ופרח בכולו
לאחר שנתגלו בו ראשי אברים
דטהור . דה"ל פורח מן הטמא
וטהור . ולהכי נקט מלתא
דפסיקא בכולהו . פריחה במקצתו
טמא . אם מתוך הסגר נתגלו
ראשי אבריו וחזר ופרח במקצתו
טמא להסגור כדמיעיקרא דה"ל
עמד בעינו . ואם מתוך חלוט
מחיה או חלוט שער לבן שבהרת
בדולה שער בכולו נתגלו ראשי

אפי' הכי כיון דנתגלו ראשי אברים ובר הסגר הוא עדיין וטוב חזר ופרח בכולו . ה"ל פורח מן הטמא וטהור וכן משמ' לעיל דקתני מטהור טמא ומשמע מכל מי שהוא טהור ואפילו מאדם שהוא טהור גמור שלא היה בו שום נגע . ופרח בכולו בתחלה

ח מתוך הטהרה טמא כגון הבא כולו לבן מתחלה ולאחר
הסגר או החלט נטהר . דאם חזרו בו ראשי אברים ונתגלו
טהור כדפרישנ לעיל . ואם מתוך טהרה זו חזרו ונתקמו צבת
אחת טמא משום פסיון . והיינו דקאמר אם פריחה כולו כאחת

ח אם בכולו פרח' כאחת מתוך הטהר' טמא
ומתוך הטומא' טהור . הטהור מתוך הסגר
פטור מן הפריעה . ומן הפרימה . ומן
התגלחת . ומן הצפרים . מתוך החלטה חייב
בכולן . וזה וזה מטמא' בביאה : **ט** הבא
כולו לבן . יובי מחיה בערשה . פריחה בכולו
ואח' כחזרו בו ראשי אברים . ר' ישמעאל
אומר כחזרת ראשי אברים בבהרת גדול'
ר"א בן עזריה אומר כחזרת ראשי אברים
בבהרת קטנה :

מתוך טהרה . טמא' . כדפרישנא
במתנין דלעיל . דאם פריחה
כלו צבת אחת . נמי טמא כמו
פריחה מקצתו פטור מן הפריעה
ומן הפרימה כל זמן שהוא מוסב'
ואלו טהור מתוך החלט . חייב
בפריעה ופרימה . כל זמן שהוא
מוחלט פריעה ופרימה צדו
יהיו פרושים וראשו יהיה פרוע :
מטמא' בביאה אם באו א' האהל .
נטמא כל אשר באהל : **י** פריחה
בכולו . ואח' נתגלו בו ראשי
אבריו . הכא מיידי שלא הספיק

אברים . שוב פריחה במקצתו . הרי אלו כמות שהיו מוחלט ואם
שוב פריח בכולו הרי זה טהור . דה"ל פורח מן הטמא וטהור ואם
מתוך הפטור . נתגלו ראשי אברים כגון כולו לו שער לבן .
דקתני יחליט . ושוב השחירו או הלכו להן ולא נולד נמי שוב
מחיה דקתני טהור והיינו נתגלו בו ראשי אברים מתוך הפטור
הרי אלו כמות שהיו וטהור . פריחה במקצתו טמא בכולהו . יש
מק להסגיר . ויש מק להחליט . ואי לאחר הפטור טמא משום
פסיון דלאחר הפטור . פריחה בכולו טהור . דה"ל פורח מן הטמא
וטהור ולפי דבריו הא דמתן לקמפ"ט . שאלו את ר' אמי שעת'
לפוך ידו בהרת כסלע ומקומ' גרבת השחין וכו' . עד א"ל שאל

להחליטו עד שפרח' בכולו ונתגלו ראשי אברים . דרבי ישמעאל
מדמי ליה לבא כולו לבן בתחלה חוץ מראשי אברים . דטעון
הסגר . ור' אלעזר בן עזריה סבר דטעון דאלו לא פריחה היה
מחליטו . דינו כבהרת קטנה ובה מחיה . דאי פריחה בכולו
ואח' כנתגלו ראשי אברים טמא ועוד יש לפרש . דאפי' החליטו
במחיה ופריחה בכולו וטהרו יקסבר ר' ישמעאל דאין מטמא בחזר'
ראשי אברים . דכי מטמא בחזרת ראשי אברים שאחר פריחה .
היכא דטהר בחזרת פריחה . אבל הכא לאו בחזרת פריחה טהור .
דהא אלו נתמעטה מחיה מכעדה טהור : **י** מי

תכנוס ותפסה . אין לפרש טמא תכנוס ותפסה קודם הפטור דאפי' כנסה ופסחה לכמות שהיתה . לא מוטמא משום פסיון כדפרישית
אלא יש לפרש טמא תכנוס ותפסה לאחר הפטור . דאז מטמאיה משום פסיון כדפרישית ואין לתמוה היכא דנתגלו ראשי אברים
מתוך הסגר הבא כולו לבן בתחלה וחזר ופרח כולו כאח' אחי טהור : כיון דחזר להיות בתחלה טמא ויסגיר דע"כ לכאורה משמע
כדפרישית . מדנקט הכא פריחה במקצתו טמא . ומדקתני לעיל (משנה א') מטהור טמא חזרו ראשי אברים ונתגלו טמא . עד
שתחזור בהרתו לכמות שהיתה ומשמע דכלל גמור הוא . דמכל טהור קאמר דהוי דינא הכי . אפי' טהור גמור הבא כולו לבן בתחלה
ושמא הטעם הוא . דאחרני מישנוב כי ישוב או כי ישוב כדליף בת"כ : (ולעיל במשנה ד כתבתיו) הלכך מהתם מרבינן כל בא
כולו לבן שאינו בא בתחלה טהור . והשפא איירינן בנתגלו ראשי אברים מתוך הסגר . ומתוך החלט ומתוך הפטור דכולהו הוי
דינא הכי הרי אלו כמו שהיו . ואם שוב פריחה במקצתו טמא בכולהו ואם שוב פריחה בכולו טהור . והדר קתני פריחה כגון
כאחד במתני' דלקמן או דינן חלוק : מתוך טהרה טמא מתוך טומאה טהור עכ"ל : ח הטהור מתוך הסגר פטור כו עיין
במשנה ה' פ"ק דכלים ובישנה ו' פ"ק דמגילה : **י** מטמאין . בביאה מקורש בפי' ממשנהו' ולהלן : **י** הבא כולו לבן ובו
מחיה בעדשה פריחה בכולו וכו' כתב הר"ב הכא מיידי שלא הספיק להחליטו וכו' וכ"כ הר"ש וכתב עלה מהר"ם שלא פי' כל
הצורך : ויש לפרש דאלעיל קאי דקתני הבא כולו לבן ויסגיר וקתני בחר הכי נולד לו מחיה בו והשתא קתני הכא הבא כולו לבן
בתחלה והסגירו . ובסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני או לאחר הפטור נולד לו מחיה ולא הספיק להחליטו על המחיה
עד שפריחה בכולו . כלו' שנסתה בהרת את המחיה וכו' נתגלו ראשי אברים ר' ישמעאל אומר כחזרת ראשי אבר' . צבת צבהרת
גדולה שירוש דינה כמו הבא לבן בתחלה כל גופו בלא מחיה . ושוב נתגלו בו ראשי אברים בסוף שבוע ראשון ויסגיר שנית :
ובסוף שבוע שני ולאחר הפטור יפטור ה"ג הכא שהיתה בו מחיה ולא הספיק להחליטו על המחיה עד שפריחה גס על המחיה
דינו כן . ואין להחליטו משום פסיון דאין הנגע פושה לתוכו ראש' אומר כחזרת ראשי אברים צבהרת קטנה . כמו צבהרת
כניו והסגירה ונולד לה מחיה אח' כ' . ולא הספיק להחליטו על המחיה עד שפריחה על המחיה בכולו . ושוב נתגלו בו ראשי
אברים דטמא משום פסיון לכ"ע שהרי הנגע פושה לחוץ ה"ג הכא מוחלט משום פסיון . דס"ל כר"מ דאמר (פרק דלעיל משנה ג')
שהנגע פושה לתוכו ע"כ וית"ש הר"ב ועוד יש לפר' דאפי' החליטו במחיו וכו' וכ"כ הר"ש ו"ל מהר"ם ועוד נראה לפר' שחלטו במחיו
ואם

ו מו שהיה מוחלט • בשער לבן או במחיה או בפסיון : לא
 הפסיק להראות לכהן • שסימני עומאה הלכו : שאלו הראה
 לכהן • כשהלכו סימני עומאה היה מטהר ואם אחרי כן היה
 פורח היה עמא דה"ל פורח מן העור אבל השמא ה"ל פורח
 מן העמא וטהור : בהרת ואין בה
 כלום אין בו סימני סימני עומא :
 עד שפרחה בכלו עמא • כלומר
 טעון הסגר כבא כלו לבן בשחלה
 ואם מתחלה קוד' שפרחה הראה
 אל הכהן היה מסגיר • ובסוף
 שבוע שפרחה הוה ליה פורח
 מתוך הסגר וטהור :

פרק ט השחיין והמכוה
 מיטמאין
 בשבוע אחד • אם נולד במקומו
 בהרת • מסגירן שבוע א' ולסוף
 שבוע אם יש בו שער לבן • או
 פסיון מחליטו ואם לאו פטורו •
 אבל במחיה אין מיטמאין דמחיה
 בשר חי בעיניו ואין זה בשר חי •
 כיון דמקומו שחין ומכוה :
 בנפת פסולת של ימים והוא חס
 מחמת עצמו • וכן חמי טבריא
 מחמת מקורן חמי ולא מחמת
 האור : כל שאינו מחמת האש זהו
 שחין לאתויי אבר מעקרן רמז •
 אפר כירה וחס מחמת האור : כל
 שהוא מחמת האש • לאתויי חמי
 האור : ב אין מטטרפין • חמי
 גרים שחין וחלי גרים מכוה אין
 מטטרפין לכגרים ואין פושין מזה
 לזה דאם שחין ומכוה זה אל זה •

ובאחד מהן בהרת כגרים
 והסגירה ובסוף שבוע פשתה לחזרו או לעור הבשר • אין
 מחליטו • וכן אם הבהרת בעור הבשר ופשתה לשחין או למכוה
 לא חשיב פסיון : היו מורדין • שלא נתרפאו יפה ולא נקדם
 העור ועדין מוציאין ליה • אין מעמאין בנגעים דכתיב שחין
 ונרפא ובמכוה כתיב והיתה מחיה המכוה : אע"פ שגעשה
 מקומו צלקת שנכר שהיה סס שחין או מכוה • ואין שיה לשאר
 עור בשר אע"פ כ' גדון בעור הבשר מאחר שנעשה קרום חזק :
 ג אמרו

ושב כשפרחה בכלו • ה"ל פורח מן העמא וטהור ושוב נתגלו
 בו ראשי אצרים טהור • דה"ל חזרו בו ראשי אצרים מהוד
 הפטור • ואמרינן לעיל חזרו בו ראשי אצרים הרי אלו נמו
 שהיו • והיינו דקאמר בהרת ראשי אצרים בהרת גדולה •
 דהיינו הבא כולו לבן בתחיל' בלא
 מחיה • ועמד בעיניו שני שבועו
 כך ופטור • ושוב חזרו בו ראשי
 אצרים • ה"ל נמי חזרו בו ראשי
 אצרים מתוך הפטור • ופטור וכי
 היכי דהתם מודו כ"ע דפטור •
 דליכא שום טעם להחליטו • ה"ל
 הכא לר"י פטור • ולא מחלטינן
 ליה משום פסיון • דאין הנגע
 פוסה לתוכו • ולראב"ע כחזרת
 ראשי אצרים בהרת קטנה •
 דעמא משום פסיון • ולכי היכי
 דהתם עמא משום פסיון • הכי
 נמי הכא • דס"ל שהנגע פוסה
 לתוכו עכ"ל : ייש מראה נגעו
 לכהן ונשכר כפי הלשון נראה •
 שזריותו להראותו לכהן משכירו
 וכן לשון הרמב"ם בספ"ו מהע"ז
 (הלכה ז') יש מראה נגעו לכהן
 ונשכר מפני שהקדים להראותו •
 ולא נתאחר • וק"ל דנכדון לא הוי
 הכי • דהא קמילא הספיק
 להראות בו • שאלו הראה לכהן
 היה טמא וכן כמי בסיפא :

פרק ט השחיין והמכוה
 מיטמאין
 בשבוע אחד • וא"ל הסגר שבוע
 שני והלשון קצת קשה • דלא הוה ליה למימר מטמאים אלא
 מטרהי' מה שאין כן בשאר נגעים דבעו הסגר • וי"ל דה"ל
 קאמר מטמא בשער לבן ובפסיון דוקא • אבל אי אין שער לבן •
 ולא פשה אע"פ דלא כהה טהור • תו"ס ק' דחולין דף ח' : (ד"ה
 מטמאין) : בייטביאין פי' הר"ב • אם נולד במקומו בהרת
 כו' כשאין מורדין אלא נעשו צרבת כדלקמן ולעיל סוף פ"ו :
 אינהו שחין לקה בעץ כו' • שחין לשון חמימות כמו שנה
 שחונה וכדמתרגם יונתן חמוטי ראיתי אור • (ישעיה
 נד) שחונים רש"י סס : לקה בעץ או באבן כו' הכהו בכח
 באבן אפי' בלא חצורה : דכל מכה מתחמם הבשר מיד על ידו

ההכאה רש"י סס • וי"ל הרמב"ם ברפ"ה מהע"ז • מו שהיתה לו מכה בעור צטרו ונפשט העור מחמת המכה אם היתה המכה
 מחמת האש וכו' ואם היתה המכה שלא מחמת האש בין שלקה באבן או בעץ וכיוצא בהן בין שהיתה המכה מחמת חולי הגוף •
 כגון גרב או חזיית שהפסיד הנייר או שחפת או קדחת (דלקח) • וכיוצא בהן שהשחיתו העור הרי זה נקרא שחין ע"כ • ועיין
 מ"ש בספ"ו בד"ה קדח וכו' : כל שאינו מחמת האש • פי' הר"ב לאתויי אבר מעיקרו ממקום שעוקרי העופרת והוא חס
 רש"י סס : בגהלת פחס שלא כבה רש"י סס : רמז פי' הר"ב אכר כירה כו' וכך שמו בלשון ערבי רש"י סס :
ב השחיין והמכוה • אין מטטרפין זה עס זה שכיון שחלקן הכתוב בשתי פרשיות ופי' משפ' כל אחת בה ולא צירפס יחד שהרי
 משפטן שוה ה"ל לכתוב כי יהיה בו בעורו שחין או מכוה אלא לכך חלקן לומר שאין מטטרפין זה עס זה גמר' דחולין
 סס : ה"ן מורדין וכו' מפורש בספ"ו : זו היא צרבת השחין באמורה בתורה שנה שאל' בתורה • ואם

א סס ס"ג
 ב סל"ג ח'
 סס פד ה"ד
 ג סס ה"א
 ד סס טה ה"א
 ה סס ט"ז
 ו סס ט"ז
 ז סס ט"ז

ואם תחתיה תעמוד בהרת לא פשה צרבת השחין היא וטעמו כהן עמינו שאינו בהרת ונגע טמא כיון שלא פשה אבל היא צרבת השחין כשהיא צבואה אל הכהן ואלו פשה או בא בשער לבן היה טמא: ג שמא תכנוס ותפסה פיר'הר"ב

אם טמא כהן

בספ' פתח

שמא תכנוס כו' ויפטור אותו כו' עיין מ"ש בשם מהר"ם פ' דלעיל משנה ז': אמרו לו והלא מקומו כגרים לשון הר"ב למה יסגיר כו' גם הרמב"ם מפרש כן ויש לדקדק איך שאלו למה יסגיר ועדין לא אמר להם כלום בזה שישגיר וכן קשה דעל אמר בהם לא שמעתי מפרש הר"ב בלומר גם זה יסגיר כו' והרי כבר ידעו השואלים שיסגיר אבל לשונו זה דלקמן הוא מפי' הר"ם והוא לא פירש כן בהלא מקומו כגרים למה יסגיר כלשון הר"ב ולפיכך יש לפרש לדבריו שהשאלה טיבה אם יסגיר אם לאו וכ"פ הר"ם והר"ב בפי' א' משנה ו' וכשא"ל לא שמעתי מפרש כלום

ג שאלו אתר' אליעזר מי ששלחה לתוך ידו בהרת כסלע ומקומה צרבת שחין אמרו להם יסגיר אמרו לו למה לגדל שער לבן אינה ראיה ולפשוטן אינה פושה ולמחיה אינה מיטמא אמרו להן שמא תכנוס ותפשה אמרו לו והלא מקומה כגרים אמרו להן לא שמעתי אמרו לו רבי יהודה בן בתירא אלמדו בו אמרו לו אמולקיים רברי חכמים הן אמרו לו שמא יולד לו שחין אחר חוצה לו ויפשה לתוכו אמרו לו חכם גדול אתה שקיימת דברי חכמים: פרק י הנתקים מיטמאין בשני שבועות ובשני ימינים בשער צרוב רק ובפשוטן

ג אמרו לו למה יסגיר הא אי אפשר להולד לו סימן טומאה: לגדל שער אין ראוי דכף ביד אינו מגדל שער לעולם: לפשוטן אינו פושה דשחין ומכאן אין פושין לעור הכשר: למחי' אינה מטמא דהא פתן בשני סימנים בשער לבן ובפשוטן ולא במחיה: שמא תכנוס כגרים וכשיראה הכהן בסוף שבוע יפטור אותו ולאחר הפטור תחוי' ותפסה בתוך השחין שחוקמו כסלע ויחלע: אמרו לו הרי מקומה כגרים בלומר ואם היה מקום הצרבת כגרים כלבד והצרת צרובה למה יסגיר והלא אין שייך גומר כאן שמא תכנוס ותפשה אמרו להן לא שמעתי בלומר גם זה יסגיר אבל לא שמעתי בו טעם: אלמדו בו תרשטי שאלמד דבין זה דבר אם לקיים דברי חכמי' הן אם תמלא טעם לקיים דברי חכמים שאמרו טעמו הכהן המור הכל לנוד שאינו טעון הסגר לא תאמר שאינו מיני מה שקבלתי מרבותי ושומע ממך: שמא יולד לו שחין אחר חוצה לו ויפשה לתוכו ששחין פושה לשחין וכן הלכה: נגעים שבראש: או בזקן קרוין נתקן על שם שהשער נתקן ונפול ונושר מחמת הנגע והנתקים אין מיטמאין בד' מראות כנגע שבמקום צר שאי מיטמאין בכל מראות: בשער כהוב דומה לתבני זה

מה שקבלתי מרבותי ושומע ממך: שמא יולד לו שחין אחר חוצה לו ויפשה לתוכו ששחין פושה לשחין וכן הלכה: נגעים שבראש: או בזקן קרוין נתקן על שם שהשער נתקן ונפול ונושר מחמת הנגע והנתקים אין מיטמאין בד' מראות כנגע שבמקום צר שאי מיטמאין בכל מראות: בשער כהוב דומה לתבני זה

ואם כ"פ פירש הר"ם ואינם עולים בשעה אחת: לא שמעתי ולא אמר לא ידעתי כדכתב מהר"ם ו"ל דר"א לא אחי' דבר לא שמע מרבותיו כדאיתא (בבבגי'ג) (בסו"ה דף כ"ח ע"ה): חכם גדול אתה שאלו בלבלוך הקושי' לסתור דבריהם קרבן אהרן:

פרק י הנתקים פ' הר"ב הנגעים שבראש או בזקן קרוי נתקים על שם שהשער נתקן כו' ו"ל הר"ם הנתקים שמתקן מראשו או מזקנו כגרים יסגיר ואם בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני פשה הנתק שנמרע עדין יוחר מכגרים או נולד בנתק שער כהוב דק יחלע ואם לאו יפטור ובתחלה נמי או לאחר הפטור מיטמא בשער כהוב דק דמתן לעיל בפ"ג (משנה ה') ובפשוטן אין מיטמא בתחלה אבל מיטמא לאחר הפטור ע"כ ומ"ש הר"ב הנתקים אין מיטמאין בד' מראות כו' כי יכול תמא בהרת בראש ובזקן ת"ל נתק הוא צרעת הראש והזקן הוא אין לראש ולזקן טומאה אלא מטומאת נתקים כלבד והא דכתיב גבי נתקין והנה מראהו עמוקמן העור הא דרשינן התם דלא גמורי לנתקים שאם נתקו בידי אדם טהור דמה מראה עמוק בידי שמים אף נתק שניתק בידי שמים הר"ם פ"ג משנה ו' ירצה למוקים קרא כפשיה נמי ולא עלתה לו ומן התימה על בעל קרבן אהרן דכתב אוקמתא דכפשיה והרי לא מקום כדמסוק הר"ם ו"ל הרמב"ם ברפ"י מהט"ז גבי הראש והזקן הוא שיפול השער שבהן מעיקרו וישאר מקום השער פנוי וזה הוא הנקרא נתק ואין נתק פחות מכגרים המרובע בין שהיה מראהו עמוק בין שלא היה עמוק ולא נאמר עמוק בנתקים אלא לומר לך וכו' וכ"כ בפי' ספרת הרמב"ן בפי' התור ודלא כמ"ש הכ"מ בשמו בפי' מהט"ז הלכה ת' אלא סובר שצריך שיהיה פנוי מה אלא שא"ז שיהיה מראה מיוחד וזו נראה ג"כ דעת הר"ב מכתב מחמת הנגע ועיין עוד מזה בפי' פ' בשני סימנין בשער כהוב דק ובפשוטן בפי' מנין לשער הכהוב שיטמא שלא בפשוטן ובפשוטן שיטמא שלא בשער כהוב ת"ל לא יבקר לשער הכהוב טמא הוא ופי' בעל קרבן אהרן דמדכתיב לא יבקר באמצע הלכך פי' הכתוב כך הוא אם יפשה לא יבקר עוד לסימן אחר וכן לא יבקר לשער הכהוב אם הוא אשר חזר לא

דק לקוי אומ משת לקוי לקוי מ' כשעל הלך במ אחד ואחד באמ באמ כשע שג' שדק שזר בנגע שער השת אבל שער והלכ מלי מלי שאם בסס שחור דשת והמט שער

מפי כתב ה' מסוי פ' ר שער ובת' אהרן לא ר מלי כפרש

דק לקוי קצר מה שאמרה תורה וכו' שער זהב דק משמעותו לקוי קצר: אפי' ארוך שאין משמעותו דק אלא ריקוק: מה הל' אומרים. מל' בני אדם אמה למד' כשאומרים קנה זה דק מה משמעו בין לקוי קצר בין לקוי ארוך. ואיך ספרים דגרסי ולא לקוי ארוך בתמיה. כלומר שזה לקוי קצר ולא לקוי ארוך: נלמוד מן השער: דרך בני אדם כשאומרים על השער שהוא דק על הלקוי קצר אומרים: ולא על הלקוי הארוך: והלכה כר' עקיבא: ב מכונס. שתי שערות במקום אחד: מספור אחד במרח הנגע. ואחד בתערבו: מבוזר. שהשער באמצע הנתק. כמבאר שהוא באמצע העיר: הסוך. שנהפך השער לזהב מחמת הנתק כגון שהנתק קודם לשער: שאינו הסוך שקדם שער זהב לנתק: שאין שער אחר מניל מידו. שאם יש בנגע שתי שערות לבנו' אפי' מלא שערות שחורות אינן מנילות (על השת) שערות לבנות שלא יטמאו. אבל שער זהב אם יש עמו (שתי) שערות שחורות. אינו מטמא. והלכה כרבי יהודה: ג. הנתח מניל. שער שחור שנתח בנתק. מניל מיד שער זהב ומיד פשוט. שאם החולט בשער זהב. או בפסיון. ונמחו בו שתי שערות שחורות טהור: בין מכונס.

ובשינוי בשער זהב דק לקוי קצר דברי ר"ע י"ר יוחנן בן גוריון אומר אפי' אה"ר יוחנן בן גוריון מה הלשון אומרים דק מקל זה דק קנה זה דק לקוי קצר ס"א אודק לקוי ארוך אבר לו ר"ע עד שאנו למדים מן הקנ' גלמוד מן השערי דק שערו של פלוני. דק לקוי קצר לא דק לקוי ארוך: ב. שער זהב דק מטמא מכונס (ס"א) ומפורז מבוזר ושלא מביצר הפוך ושלא הפוך דברי רבי יהודה רש"א אינו מטמא אלא הפוך אר"ש ודין הוא. מה אשער לבן שאין שער אחר מציל מידו אינו מטמא אלא הפוך ישער זהב דק ששער אחר מציל מידו אינו דין שלא יטמא אלא הפוך ר' יהודה אומר כל מקום שצריך לומר הפוך. אמר הפוך אבל הנתק שנאמר בו לא היה בו שער זהב. מטמא הפוך ושלא הפוך: ג. הצומח מציל מיד השער צהרומיד הפשוט. מכונס ומפורז ומבוזר ושלא מבוזר והמשואר מציל מיד שער זהב ומיד הפשוט מכונס ומפורז ומבוזר

דמטיקן במקום אחד. בין מספור א' למורח הנגע וא' למערבו: והמשואר שקדמו ב' שערות שחורות הללו לנתק כגון שכנתק שער ראשו או וקנו כגריס נשאר בנתק שתי שערות שחורות:

לא יבקר עמו פשוטיו כי טמא הוא לכדו פשוטו בלא שער. ושער בלא הפסיון: בשער זהב דק לקוי קצר. לשון הר"ב דק לקוי קצר מה שאמרה תורה כו'. מדלא נסיב בשער זהב דק כו'. ונקט דק כו'. שם שפירש לקוי קצר במידת דק לכד וכן משמע עוד להלן בלשון: וק' קלי דמשנה למה חזרה ושנאה בשער זהב כיון שלא באה לא למרשדק. ואחשיב שמפני כושי' הרמב"ם שלקוי הוא סי' זהב שכת' זהב הוא מרא' הזהב והוא מרא' מעורב מאדמיון וירקות וכו'. וזה ענין לקוי לטי שלקה אמרו למי שהוכה באיזה פני מן ההכא' ויקראו הכהן מרא' זה השער לקוי ונשאר אמרו יתעל דק ואר"ע שעיניו קצר. ואמר שאמרו זהב דק הוא ל' קצר עכ"ל. ואף בחבורו פ"ח מהכ"ט [הל' ד'] ללא הזכיר לקוי לא חכמים הזהב וכת' זו"ש דק הוא שיהיה קצר אבל ק"ק דבמקל וקנה על כרחינו מאמר דק פירושו לקוי שהרי אף ר"ע אינו חולק עסריב' ובמקל וקנה שאף אם הוא ארוך יאמר עליו דק וא"כ אף בשער מאמר דק פירושו לקוי לא שבשער יכלול עוד קצר. וכן משמע לר"ע עמנו בשער שהרי לא הזכיר שם זהב ואמר לקוי ואף הרלב"ג כתב ויקרא דק זה המקוי. כשיהיה קצר ולקוי לא כשיהיה ארוך ודק. ע"כ ישוב ראיתי ב"כ דקמני (דק

לקוי דברי ר"מ): קצר משאר כל השער א"כ קצר משאר דמנין גבי שער לבן וכו' ב"כ ד' במשנה י"ב וקצת משמע כן בתוספת' הר"ם ולא ה"ל להבי' ממרחק דהא במכילתין אישא ב"כ ד משנה ד) והרמב"ם בחבורו [שם הל' ה'] פסק כר"ע וכת' ב"כ בפירושו וכתב והוא שיהיו גלות בזוג כמו שבארנו בשער הלכך ע"כ א"כ

מפי כשי' הראשון של הר"ם: אפי' ארוך כתב הר"ב שאין משמעותו דק אלא ריקוק כ"כ הרמב"ם [בפירושו] ובגמ' דקוק: ב מכונס כתב הר"ב שתי שערות שער שתי שערות ועמ"ש ברפ"ד [ד' שהפסיון]: ששער אחר מניל מידו זה מאמר הש"י ושער שחור אין בו וכו' ראיה שאם היה בו שער שחור עס השער זהב הוא טהור הרמב"ם: אינו דין שלא יטמא א"ל הסוך וכת' מסיים לא אם אחרת בשער לבן שלא ישה כחו במקומו (פי' עור הכשר) לטמא בכל מראה קאמר בשער זהב דק שיהיה כחו במקומו פי' ראש ויהן לטמא בכל מראה הואיל ויפה כחו לטמא בכל מראה יטמא הסוך ושלא הסוך ת"ל נגע הנתק הקיש נגע לנתק מה נגע שער לבן שבו אינו מטמא אלא הסוך אף נתק שער זהב שבו אינו טמא אלא הסוך. הר"ם: ד. יהודה אומר וכו' מטמא הסוך ושלא הסוך וכת' מסיים א"כ למה נאמר נגע הנתק הקיש נגע לנתק (עמ"ש במשנה ו') מה נגע כגרים אף נתק כגרים הר"ם וכתב בעל קרבן אהרן דר"ם לא צריך קרא לזה דמדק' או נרעת מפיך ליה ע"כ ול"ל דשלא לצורך כתב כן דאדרבה אין היקש למחנה ור"ם מקיש לכל א"ר הוא האומר דלענין הסוך אין ללמוד מהיקש הואיל וכלל מקום ש"ל הסוך אמר הסוך וכו' ועיין בספ"י הר"ב במשנ' ג. הצומח מניל כו' פי' הר"ב שנתח בו ב' שערות כדדריש ב"כ ושער מיעוט שער שתיים ועמ"ש ברפ"ד: והמשואר דתרי קראי כתיבי בפרש"י נתקיס חד קודם הסגר וחד לאחר הסגר בסוף שבו שני קודם הסגר כתב ושער שחור אין בו דהיינו משואר דאינו משואר משמע ובסוף הסגר שני כתיב ושער

אמ"י פ"ח מה"ס
צדעת ה"י
כ"ט ס' הלכה
ל' ס' הלכה

שחור למח בו . למשמע כמה שער חדש הר"ם : ואינו מניל
מן הצד . כדמניח בת"כ אין בו . עד שיהא מנוצרת בו וכח
הר"ב רבינו שמשון משמ"א . וצריך לדקדק בת"כ מנא ליה הא
דאין בו משמע מנוצר . ומנא בו משמע אע"פ שאינו מנוצר
ע"כ . וכח מהר"ם שגרא לו

דמסתמא קרא בתרא לרבנות .
ע"כ . ולשון הרמב"ם ואם היה
מיד הנתק . הגה הוא לא יציל לפי
סוהו תבנית הנתק . שיקרא מקום
ו' שאר השער בו סביב לנתק . ואם
היה זה השער השחור אשר
בגד הנתק רחוק מכלל שער
הראש או הוקן . הגה הוא ג"כ
יציל . (כאין זה דרך ממי שמרט
ראשו) וזהו אמרו עד שיהיה רחוק
בו . ע"כ : מקום שתי שערות
פי' הר"ב דנחשבות כמנוצרות .
שהרי יש כעדשה נתק חוזה לה .
ועיין בס' הר"ב דמשנה ז' :
אחת זהובה ואחת שחורה בו .
פי' הר"ב בזהובה שקדמה
לנתק וכו' . וסתם מתניסין
כראב"י בו . כ"כ הר"ם .
וכח עוד דבת"כ משמע דלרבי

אם הנתק
ב שם הנתק
ג שם הנתק
ד שם הנתק

ומנוצר . ואינו מציל מן הצד עד שיהא
רתיק מן הקמה מקום שתי שערות אחת
צהובה ואחת שחורה אחת צהובה ואחת
לבנה אינן מצילות : ד שער צהוב שקדם
את הנתק טהור יר' יהודה מטמא ראב"י
אומר לא מטמא ולא מציל ריש"א כל שאינו
סי' טומאה בנתק . הרי האסימין טהרה
בנתק : ד' כיצד מגלחין את הנתק מגלח
חוצה לו . ומניח שתי שערות סמוך לו .
כדי שיהא ניכר אם פשה . החליטו בשער
צהוב . הלך שער צהוב וחזר שער צהוב .
וכן בפשוין בתחלה בסוף שבוע ראשון .
בסוף שבוע שני לאחר הפטור . הרי הוא
במות שהיה החליטו בפשוין . והלך הפשוין
וחזר הפשוין וכן

מנוצר . אם הן מנוצרות באמצע הנתק מצילות . אבל עומדות
מן הצד אין מצילות : עד שיהא רתיק מן הקמה : עד שיהו שתי
שערות הללו רחוקות מן השערות . והשערות סביב הנתק הן קרוין קמה .
וכששערות הללו רחוקות מן
הקמה מקום שתי שערות .
נחשבות כמנוצרות כסוף הגע .
אחת זהובה ואחת שחורה :
בזהובה שקדמה לנתק . דלא הוי
סימון טומאה אצטריך ליה למימר
דאין מצטרפת עם השחורה
להציל מיד שער זהוב . ומיד
הפסיון וכח מתני' כר' אליעזר
בן יעקב דאמר בסמוך לקמן .
דשער זהוב שקדם לנתק . לא
מטמא ולא מניל : ד רבי יהודה
מטמא . כדמנן לעיל דרבי יהודה
מטמא הפוך ולא הפוך : ר' אליעזר
בן יעקב אומר לא מטמא ולא מניל
רבי אליעזר בן יעקב ורבי שמעון .
לפרושי מלתא דתנא קמא דאמר
טהור קאתו . רבי אליעזר בן יעקב
סבר . טהור דאמר ס"ק . לומר
שאינו מטמא . אבל אינו מניל . ור"ש

יהודה נמי אצטריך ויש לפרש כגון להציל מיד הפסיון . דס"ד
יצטרף עם השחור להציל כיון דבסבי עזמו לא הוי סי' טומאה .
ואפי' צומח נמי ה"א דמצטרף להציל ע"כ : אדחת זהובה ואחת
לבנה תמיהא לי אם שחורה אינה מלכת עם הזהובה למה תציל
הלבנה עם הזהובה ולא ה"ל למתני להא . וזו"ל הרמב"ם בפירושו
עוד ביאר שאמרו ושער שחור כמה בו יצטרף שיהיה מבי' שער'
ומעלה ושתיהן שחורות אולם אם האחת לבנה או זהובה והאחרת
שחורה אינן מצילות . (וזהו שאמר ושער שחור כמה בו ר"ל שתי
שערות ושתיהן שחורות) עכ"ל . ואף בחבורו ס' חמה"ט
(הלכה ד') כתב שתי שערות שנמחו אחת שחורה . והאחת
לבנה או זהובה ע"כ . הגה שבין עם הזהובה . ובין עם
הלבנה . אמר שנמח שחורה . ועלה על דעתי שהגירס' הוא
אחת שחורה ואחת לבנה . אלא שכמו שהיא לפנינו אחת זהובה
ואחת לבנה כן היא ג"כ בת"כ וצ"ע : ד רבי יהודה מטמא .
פי' הר"ב כדמנן לעיל דרבי יהודה מטמא הפוך ולא הפוך .
והדר תני הכא אגב שאר תנאי הר"ם . ומ"ש הר"ב ולעיל
ססקינן דהלכה כר"י . וכ"כ הרמב"ם . וטעמא דלעיל ר"ש ור"י
דהלכה כר' יהודה . וקשה דאדרבה דאדכא דנישנית אמר הא
דלעיל . אית למיזל ולמפסק כתנא קמא . וכך כתב מהר"ם

סבר טהור ומציל קאתו ולעיל פסקי' דהל' כר' יהודה : ה' כיצד
מגלחין את הנתק בסוף שבוע ראשון (להסגרו) שלא טהה ולא
נולד בו שער זהוב כתיב והתגלח היה מגלח חוזה לו מגלח סביב
לנתק ומניח שתי שערות דכתיב (ויקרא י' ג) ואחת הנתק לא יגלח
וכי מה יש בו והלא כבר נתק השער ואכל לא סמוך לנתק לא יגלח
שיצטרף סביב לנתק שתי שערות מכל צד . נמצא הנתק מוקף
שערות כעטמ' החליטו בשער זהוב ואחר שהחלט בו הלך שער
זהוב ואחריו כן חזר : וכן בפסיון . שלא חזר שער זהוב לא שפשה .
בין כך ובין כך הרי היא מוחלטת כמו שהיה : בתחלה . בסוף
שבוע ראשון . כלומר דין זה שאמרנו נוהג בין שהחליטו בשער
זהוב בתחלה . כשהוא אל הכהן . בין שהחליטו בשער זהוב
בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני או לאחר הפטור . כגון
שעמד בעיניו ב' שבועות . ופטרו . ולאחר הפטור נולד שער
זהוב והחליטו . ובכלהו הלך שער זהוב וחזר . או שלא חזר לא
שפשה הנתק . הרי הוא כמו שהיה : החליטו בפסיון . כמו
שמפרש בהחליטו בשער זהוב . כך יש לפרש החליטו בפסיון .
והכא בפסיון לג' בתחלה . שאין הפסיון מטמא אלא אחר הסגר :
ו שני

במשנה דלקמן ומיהו לפי מה שמקיים מהר"ם גירסת הפסוק דגרם לקמן בתחלה ומסתם כחם לן תנא לקמן כר' יהודה . אלא דהר"ב
ל"ג התם בתחלה . ואף הרמב"ם בחבורו מהלכות טומאת צרעת ס' . לא העתיק בתחלה : א"כ אין כאן סתם כרבי יהודה . ואף
מהר"ם אע"פ שמפרש כר"י ס"ל דהלכה כת"ק דהכא . וצריך ליעיין : הובין בפסיון בתחלה . כתב הר"ב כלומר דין זה שאמרנו
כו' וכ"כ הר"ם . ולקמן אכתוב פי' אחר בשם מהר"ם ו"ל : הרי הוא כמות שהיה בת"כ דריש להו מדכתיב ואם פשה הר"ם :
הדרך הפסיון היינו שחורו שערות ונמחו במקום שפשה . וחזר הפסיון . שלאחר שנמחו חזרו ונתקו הר"ם ועיין במשנה ח' :
וכן

ו שני נתקים זה בגד זה שיש בכל א' כגרים הקלקי דבנתקי נמי
 צעין כגרים דכתי' נגע הנקק הקיש נגע לנתק מה הנב' כגרים
 אף נתק כגרים ואש שני הנתקים מונחים זה אלל זהיוש שטח
 שער מפסקת בין שני הנתקים וחולקת אותה לשנים כמחנה
 המסק' נפרץ ש' של אות השט':
 במקום א' . בסוף שבוע ראשון של
 הסגר או בסוף שבוע שני או לאח'
 הפטור טמא שהרי פשה הנתק :
 בשני מקומו' שאות ש'טה נפרזה
 למט' ולמעל' ונשארו מאות ש'טה
 ב' שער' באתצ'ט:טור' דמבולרות
 נכחו ומלכות: כמה תהא הפרצ' אש
 בשני מקומות נפרצו . היו שער
 הפרצה מקום שני שערות דבכחי
 חשיבי השערות שבאתצ'ט מבולרות':
 ואש במקום א' נפרצו דטמא אפי'

וכן בשער צהוב . בסוף שבוע ראשון
בסוף שבוע שני לאחר הפטור . הרי הוא
כמורת שהיה ון' שני נתקים זה בצדו זה .
ושטה של שער מפסקת ביניהם . נפרץ
ממקום אחד טמא . משני מקומות
טהור' כמזה תהא הפרצה מקום שתי שער'
נפרץ ממקום א' כגרים טמא : ז' ב' נרתקין
זה לפני' מזה ושטה של שער מפסק' ביניהן
נפרץ

נפרץ כגרים טמא שאין שער' שחור מבולר וכנסו בתוך הנגע .
 ביון דלא נפרץ בשני מקומו' : זה לשנים מזה כגון נתק כגרים
 הקלקי מרובעו ושיטה של שער מקיפו סביב . וחוף לאותה ש'טה
 מקיף נתק כגרים כל סביבותיה . דהיינו רצועה של נתק ברוחב
 כעדשה מקפת את השטה של שער . שזה שיעור הנתק המקיף
 השערות המבולרות :
 נפרץ

וכן בשער צהוב בסוף שבוע ראשון כו' כתב הר"ב והכ' בפסיון
 ל'ג בתחלה כו' כ' הר"ש ומסיים והם יורים אבן רהטייהו
 כתבינהו בסיפא כזו ברישא ובת' כ' ליתיה ע"כ . ומלאן שבכל
 הספ' י' היה כתוב כן ומה שלא נמצא כד' בספרי' שלנו לפי שהגהו
 ע"פ פירושו של הר"ש ולפיכ' כתב
 מהר"ם לקיים גי' הספרי' יו"ל ז"ע
 בכל סדרו המשנה אש לא נמצא
 בתחלה בשום ספר זקן . או ראוי
 למחקו ואי גרסי' בתחל' בכל סדרו
 המשנה' וזהו פי' של הבבא . החליטו
 בשער צהוב הלך שער צהוב . חזר
 שער צהוב וכן בפסיון . שהלך שער
 צהוב ויש שם עדין פסיון . בין שער
 אותו פסיון בתחלה . בתחלת ראית
 הגגש שהחליטו בשער צהוב . ומיד
 אח' כ' קוד' שיצא הכהן נולד הפסיון

בין שנולד הפסיון בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני . או
 לאחר הפטור' הרי הוא כמות שהיה דאפי' פסיון הבא בתחל' מיד
 אחר שהחליטו בשער צהוב כי אזיל שער צהוב מחליט' לי' בפסיון
 ומה שלא החליטו מתחלה על הפסיון' אחר שהחליטו בשער צהוב .
 היינו משו' דאין מחליטין את המוחלט החליטו בפסיון הלך הפסיון
 וחזר הפסיון וכן שער צהוב בתחלה כו' פי' שבא אותו שער צהוב
 בתחלה וא"מ בשלמא לעיל גבי החליטו בשער צהוב והלך שער
 החליטו בפסיון דהחליטו בשער צהוב ולא בפסיון משום דאין מחליטין את המוחלט כדפי' . אבל הכא גבי
 הצוב חוף לנגע . דלא הינו סימן עומאה' . ובסוף שבוע החליטו בפסיון שפשה עד השער הצהוב . ואכתי' השער הצהוב
 היו חוף לנגע . ואחר זמן כנסה הבחרת מזד' אחר כל כך . דאע"ג דפשה קנת' לנגד השער הצהוב עד שנומדים בנגע . אין
 בכל הנגע אלא כגרים . ונמצא שהלך לו הפסיון הרי היא כמות שהיה . ומוחלט משום שער צהוב לרבי יהודה' דטמא בשער
 צהוב אפילו שלא הפוך . ואע"ג דלעיל תנן סתמא דלא כוותיה . דקמני שער צהוב שקדם לנתק טהור . והכא הדר וסתים לנתק
 כוותיה . הכא לאו סתמא היא כוותיה . דעיקר' תמא לא אשיא למסתם לן כוותיה . אלא לאשמועינן דהיבא מחליטו בהא' .
 ושז' נולד לו סימן החלש אחר . דכי אזיל ליה קנא . אכתי' מוחלט משום אידך . למר כדאית ליה . ולמר כדאית ליה . לרבי
 יהודה אפילו בשער צהוב שבא בתחלה משכחת לה כדפרישית . ולר"ש ורשב"י שבא בסוף שבוע ראשון ושני ולאחר הפטור . א"כ
 מניין לפרש לעיל וכן בפסיון בתחלה ממש בתחלה . שבא פסיון קודם לשער צהוב . כגון שבא כהן להסגיר על הנתק כגרים .
 ולקה ביד כהן ופשה . ושז' נולד בו שער צהוב קודם שהספיק להסגירו . והחליטו אשער צהוב ולא הפסיון . דאין פסיון טמא
 בתחלה . ומיהו אהני פסיון דמעקרא שלקה ופשה ביד כהן . דכי החליטו בשער צהוב והלך לו . אכתי' לא אזיל שם מוחלט מניה
 בשביל הפסיון והראשון נוח לי . וניחא דלעיל בש"ס (משנה ב') גבי החליטו בפסיון והלך לו פסיון וחזר . וכן בשער לבן לא קמני
 תחלה . כי הכא משום דבשער לבן ליכא מאן דפליג למימר שיטמא שלא הפוך . והא דכת' כ' לא קמני בתחלה (כ"י) הכא בשער צהוב
 י"ל דתנא דת' כ' בשלובתא לא קציורי . דלר"ש ורשב"י לא משכחת לה עכ"ל . (ומ"ש מהר"ם) דהכא לאו סתמא כו' : עמ"ש במשנה
 דלעיל (ד' ה"ר') : ר' שני נתקים זה בגד זה : לשון הר"ב שיש בכל אחד כגרים הקלקי כו' . הקיש נגע לנתק בו' וכן הל' בת"כ .
 ועמ"ש ברפ"ו (סד"ה כגרים) . דבנין אב לכל צרעת כו' . גם הרמב"ם העתיקה כן אבל במשנה ב' בדברי ה"י העתיק הר"ש מקיש
 נתק לנגע . אך בת"כ גם שם הקיש נגע לנתק . ומ' ש כגרים הקלקי ותן מרובע' . וכמ"ש במהני' דלקמן : וש' שטה של שער שחור'
 הרמב"ם : נפרץ ממקום א' טמא' . פי' הר"ב בסוף שבוע כו' שהרי פשה הנתק וכ' כ' הר"ש . אבל הרמב"ם בפ"ח מהט"ז (הל' ו')
 כתב הרי הוא כמות שהיה . וכתב הכ"מ דטמא דקמני' . היינו לומר דאיינו טהור ע"י השער שחור . שהרי הוא כמות שהיה . דאכתי'
 לאו מבולרות הו' ע"כ . ונ"ל לפי שהוא מפרש נפרץ בתחלה . ואין פסיון בתחלה . ועמ"ש במשנה דלקמן : בגרים טמא' . פי' הר"ב
 שאין שער שחור מבולר דהיינו שער משואר . דבעיגון מבולרת . הרי' ש במשנה ג' ובתב מהר"ם ומשום דבסוף בשני נתקים . זה
 לפנים מזה אמר' פחות מכגרים שער' כגרים טהור נקט הכא כגרים טמא לרבותא ע"כ : ז' שני נתקים זה לפני' מזה פי' הר"ב כגון
 נתק' כגרים כו' . וחוף לאותה ש'טה מקיף כו' ברוחב כעדשה עיין בזה ברפ"ו :

אב טס הלכתי

נפרץ)

נפרץ ממקום א'טמא פי' הר"ב הפנימי כו' אבל החיצון טהור ולר' יוסי דאמר גבי בהרות (בפ' משנה ה) אין אחיה סימן טומאה לחזונה שהבהרת לתוכה ה"ה כאן דאין השערות סימן טהרה לנתק החיצון כיון דאיכא נתק הפנימי לתוכו ותסביר את שניהן והיינו

אם בתחלה נפרץ. אבל אם בסוף שבע ראשון או שני ולאחר הפע' שניהן עמאין. משום פסיון כ"כ הר"ב גם בעל קרבן אהרן ותמיהה לי טובא דא"כ יש בנתק פסיון לתוכו ולא כן שנינו בת"כ שהעסקיה בפ' משנה ג' (ד"ה שאין) גם שם משנה ה' דבהרת לית מאן דס"ל שיהא סימן פסיון לחזונה: נפרץ ממקום א'כגרים טהור כחב הר"ב. והא דאמרן

נפרץ ממקום א'טמא. הסנימי שהי שער שחור בלדו ואיכו מבוצר לטיבו. אבל החיצון טהור דהא שתי שערות שחורות מבוצרות לתוכו: משתי מקומות טהור הפנימי וכ"ש החיצון. שנעשו שניהם נתק אחד. ונתחנן שתי שערות שחור' מבוצר' כמה שהא הפרלה. משני מקומות

ויהא טהור מקום שתי שערות: נפרץ במקום אחד כגרים טהור. והא דאמרן נפרץ במקום א'טמא היינו בפחות מכגרים. אבל מאחר דנפ"ל כגרים אפי' במקום אחד נעשו שני הנתקים אחד ושערות הנשארים הרי הן מבוצרות: ח וכו' שער כהוב טמא' שער כהוב מטמא בין בתחלה בין בסוף שבע ראשון בין בסוף שבע שני. בין לאחר הפע' נולד בו שער שחור' טהור או בצמח לאחר הנתק אע"פ שאין מבוצר' ואי במשאר דוקא במבוצר' דרחוק מקמת הראש מקו שתי שער' כדאמרן: אע"פ שהלך לו שער שחור טהור דכיון דנטהר הטהוב תו לא מטמא. אע"פ שגשר השחור. אבל אם החליטו בפסיון בא השחור וטהר הפסיון ואחרי כן הלך השחור חוזר הפסיון ומטמ' או שפשה וכנס וחזר ופשה. לא אמרי' כיון דטהר הנתק לא מטמא: כל נתק שטהר שעה אחת. בין שהחליטו בפסיון וכנס או שבא שער שחור וטהרו בין החליטו בשער כהוב. ובה שער שחור וטהרו ואחרי כן הלך השחור או מה שנסג חזר וניחק. שוב אין לנתק זה טומאה לעולם אע"פ דקיימא סימני טומא' שלו כגון שער כהוב ופסיון. ולא מיבעיא בהני דכבר טהרו בשער שחור. אלא אפילו פשה אחר שהלך השחור. או נולד בו שער כהוב אחר כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה: רש"א כל שער כהוב שטהר שעה אחת: כגון

נפרץ ממקום אחד טמא משני מקומות טהור כמה תהא הפרצה מקו' שתי שערות נפרץ ממקום אחד כגרים טהור: ח מי שהיה בו נתק. ובו שער צהוב טמא. נולד לו שער שחור טהור. אע"פ שהלך לו שער שחור טהור. ר' שמעון בן יהודה אומ' משום ר' ש. כל נתק שטהר שעה אחת. אין לו טומא' לעולם. רש"א אבל שער צהוב שטהר שעה אחת. אין

נפרץ ממקום א'טמא. היינו בפחות מכגרים דנחשב כדבוקו' לקמת הראש מנד אחד דכל השערות הרי הן כקמת הראש. ואין כאן מבוצר הר"ש: כגרים טהור. ולעיל בב' נתקים זה בלד זה אפילו נפרץ כגרים במקום א'טמא דלא חשיבי מבוצר' כיון דאיכא מנד שני דבוקות לקמת הראש דהיינו שאר השער' שבראש שחון לנגע מהר"ם: ח נולד לו שער שחור טהור כתב הר"ב ואי במשאר דוקא כו' כדאמר' במשנה ג': אף ע"פ שהלך לו שער שחור טהור. פי' הרמב"ם דטעמא מאתרו כרס' הנתק טהור הוא ועיין לקמן. ומ"ש הר"ב דכיון דנטהר הטהוב תו לא מטמא אע"פ שגשר השחור. אבל אם החליטו בפסיון כו' כ"כ הר"ש. וכתב בעל קרבן אהרן על זה דמי יתן ונדע היכן מלא ת"ק זה ההפרש בין פסיון ובין שער כהוב. דמקרא לא משמע גבי אדרבה משמע בהפך דקרא בפסיון מדבר' כדאמר ואם בעיניו עמד וכו'. ועוד דאכופי במחלוקת לא מפסיקין. ואיך נאמר דפליג רשב"י על ת"ק בלהבא ובפסיון ע"כ. (וטל

טהור או בצמח לאחר הנתק אע"פ שאין מבוצר' ואי במשאר דוקא במבוצר' דרחוק מקמת הראש מקו שתי שער' כדאמרן: אע"פ שהלך לו שער שחור טהור דכיון דנטהר הטהוב תו לא מטמא. אע"פ שגשר השחור. אבל אם החליטו בפסיון בא השחור וטהר הפסיון ואחרי כן הלך השחור חוזר הפסיון ומטמ' או שפשה וכנס וחזר ופשה. לא אמרי' כיון דטהר הנתק לא מטמא: כל נתק שטהר שעה אחת. בין שהחליטו בפסיון וכנס או שבא שער שחור וטהרו בין החליטו בשער כהוב. ובה שער שחור וטהרו ואחרי כן הלך השחור או מה שנסג חזר וניחק. שוב אין לנתק זה טומאה לעולם אע"פ דקיימא סימני טומא' שלו כגון שער כהוב ופסיון. ולא מיבעיא בהני דכבר טהרו בשער שחור. אלא אפילו פשה אחר שהלך השחור. או נולד בו שער כהוב אחר כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה: רש"א כל שער כהוב שטהר שעה אחת: כגון

הראשונה שכתב דאדרבה משמע בהפך כו'. אני אומר דשתי דמר לא ידענא דהא דלאי מדכתיב ואם בעיניו עמד משמע דאלו היה פסיון אינו בדין נרפא הנתק טהור הוא לעולם) ולשון הרמב"ם בפ' מהט"ז (הלכה ח') נתק שהחליט בשער כהוב או בפסיון. ונולד בו שער שחור וכו' והר"ב לא פ"א שם בא שער כהוב אחר מה דינו וכן הר"ש ועיין בשני דבורים דלקמן: רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש כל נתק שטהר כו'. פי' הר"ב בין שהחליטו בפסיון וכנס וכו'. כתב הרמב"ם שראוינו ג"כ מאמרו נרפא הנתק טהור הוא. וביאור בעל קרבן אהרן דלכ"ע טהור הוא מיותר דכיון שנרפא ודאי דטהור. א"כ דה"ל וטהרו הכהן ות"ק סבר דהטהרה הוא מהסימן אשר ממנו נרפא וירצה טהור הוא אותו הסימן שטמאו ואע"פ שהלך לו השער שחור. אבל אם אחר שהלך בא סימן אחר אע"פ שהיה ממין אותו שנרפא (וס"ל לבעל קרבן אהרן דשער כהוב אחר מטמא לת"ק ועיין בדבור דלקמן) אינו טהור ממנו דסבר מלת הוא. הדר לסי' שהיה לו ורשב"י לא ניחא ליה לומר כן. דזה כבר נכלל באמרו נרפא הנתק שטהר שנרפא בהיות השער כהוב בו. שוב אינו חוזר זה השער להחליטו. כי לא הוסי' הבריאות והרפוא' ממי שנרפא בדבר מה בסוד הדבר. וא"כ עדיין אומר טהור הוא. הוא יתר ולו"א הוא דהדר לנתק וירצה נרפא הנתק מהסימן שהיה לו וטהור הוא מכל סימן שיבא לו אח"כ אע"פ שהוסי' השער שחור דכיון שנרפא נטהר לעולם ע"כ. וכתב הר"ש דרשב"י לית ליה הא דתמן לעיל החליטו בשער כהוב כו' וכן בפסיון כו'. דאיהו סבר כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה. דנעשה נתק זה כבהרת שחומה מד' מראות שגולדה בו סימני טומאה דלא משמו ע"כ: רבי שמעון אומר כל שער כהוב שטהר כו' כתב הר"ב. אבל אם אחר שהלך השחור נולד בנתק שער כהוב. או שפשה אח' טמא כו' וכ"כ הר"ש. וכתב בעל קרבן אהרן דבהנך נאמר לפי' דר"ש ס"ל דגם הפסיון שנרפא בשער שחור נרפא

כגון האי דהוי קאי בשעה שזא השחור אין לו טומאה לעולם
אבל אם אחר שהלך השחור נולד בנתק שער זהב אחר או
ששה אחרי כן טומא דכל נתק שטהר לא אמרינן והלכ' כמנא
קמא : ט וניתק כל ראשו שפרח הנתק בכל הראש בין
שהחלט בשער זהב בין שהחלט

בפסיון טהור דבכלו פריחה
מטהרת ומנין שהפריחה מטהרת
בראש דכתיב (ויקרא יג) ואיש
כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא
בזקן מנין ת"ל ואיש לרבות את
הזקן והבא כלו נתק בתחלה אינו
טהור כשם שהבא כלו לבן בתחלה
אינו טהור בבהרת : אין מעכבין
זה את זה אסיה בראש נתק בגרי'
ואח"כ ניטק כל הראש מע"פ שלא
ניטק בזקן טהור וכן כשפרח בזקן
ולא פרח בראש טהור דלוי מעכבין
זה על זה ודוין הוא שיהו מעכבין :
שיש ד"א מפסיק ביניהם . ששער
הראש והזקן דלוי נטמאין בבהרת

מפסיקין בין עור הפנים לשאר הגוף ועור הפני' ושאר הגוף
מעכבין זה על זה . דכל שראוי ליטמא בנגע הבהרת מעכב
פריחת הבהרת : אין מצטרפין זה עם זה במקום שהראש והזקן
מתחברין זה עם זה . אם נולד חצי גרים בזה וחצי גרים בזה
אין מצטרפין : ואין פושין מזה לזה דאם יש נתק בגרים בראש
סמוך לזקן ולסוף שבו ראשו או לסוף שבו שני או
לאחר הפטור ששה בזקן לא חשיב פשוט : מן הפרק של למי
העליון מותח חוט מאוזן לאוזן כל שמן החוט ולמעלה זהו
הראש . וכל שמן החוט ולמטה זה הזקן : סיקה של בגררת .
ראש השבו כבש והבשר המקיף בשפוי כבש מחזן קרוי סיקה :

פשה בזה . ואמר שכוונת הכתוב לומר שטהור הוא איתו
ליטמא בו אע"פ שהוסר השער שחור . אבל סימן אחר שלא רפאה זה
באומר הוא שירצה טהור הוא זה הסימן אשר נרפא בשער שחור כי לא יהיה עוד סימן טומאה לזה הנתק ע"כ :
ט וניתק כל ראשו טהור . כתב הר"ב דכתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא וגו' . וכן שנוי בת"כ ועיקר קרא לאו להכי אסא .
דא"כ כי לא ניטק אלא אחורו ולא כל ראשו יטהר . וכן אם היה הנתק בפאת פניו ונעשה גבה יטהר ואנטייק כל ראשו
תנן אלא עיקר קרא לפרושי דין קרחת יג' חת ואב' למדו מדקאמר טהור הוא ולגוסיה לדיון קרחת וגבהת לא איצטריך דהא הדר
כתבו וכי יהיה בקרחת וגבהת נגע וגו' דשענת מיניה שפיר דעד שיהיה בו מראה נגע וגו' אינו טמא אלא דלכבי כתב הכא טהור
הוא ללמדנו שיש לדיון נתק ג"כ דין פרח בכולו שיטהר בכך ומ"ש הר"ב בזקן מנין . ת"ל ואיש לרבות את הזקן או אינו אומר איש
אלא להביא את האשה ואת הקטן ת"ל הצרוע בין איש בין אשה בין קטן . א"כ למה נאמר איש להביא את הזקן ת"כ . ומ"ש הר"ב
והבא כלו נתק בתחלה אינו טהור כו' ולכאורה כמו כן בנתוק כולו לאחר הפטור כיון דלבהרת מדמינן . וכן משמע נמי מדכתב
הר"ב בין שהחלט וכו' דמשמע אבל מתוך הפטור אינו טהור אלא דבסוספתא לא קמי הכי וכ"כ הר"ש . וכן פסק הרמב"ם
בפ"ח מהט"ז (הלכה י"ג) ופי"ה כ"מ בשם ר"י קורקוס . דהכא כתב ואיש כי ימרט ראשו וכו' משמע בכל גווי ואין טעם לטחמיר
כיון דהכא ליכא קרא המוכח שאין הפריחה מטהרת ליה כדאיתא קרא בבהרת . הלכך לא מטמינן הכא אלא בנא כן בתחלה דלא
מקריא פריחה ואין להקל יותר מבקצמו ומדמינן ליה לנגע ע"כ : שחור דמנין דלקמן יש להאריך בזה בס"ד : הראש והזקן
אין מעכבין זה את זה . בת"כ יליף לה מדכתיב ראשו כלומר דה"מ למכתב וכי ימרט ולשמוק מראשו אלא לומר דראשו טהור ואין
הזקן מעכבו : הראש והזקן אין מצטרפין זה עם זה . ואין פושין מזה לזה שנאמר (ויקרא י"ג) צרעת הראש או הזקן . מלמד
שהן חשוכים שנים הרמב"ם סוף פ"ח מהלכות ט"ז :

אין לו טומאה לעולם . ט מי שהיה בו
נתק בגרים . וניתק כל ראשו טהור .
הראש והזקן אין מעכבין זה את זה . דברי
ר"י . ר"ש אומר מעכבין זה את זה . א"ר
שמעון ורין הוא . מה אם עור הפנים ועור
הבשר . שיש דבר אחר מפסיק ביניהם .
מעכבין זה את זה . הראש והזקן . שאין
דבר אחר מפסיק ביניהם . אינו דין שיעכבו
זה את זה . הראש והזקן אין מצטרפין זה
עם זה . ואין פושין מזה לזה איוזה הוא זקן
מן הפרק של לחי עד פיקה של בגררת .
י הקרחת

שהיה לו וגם ממה שיבא אח"כ משער זהב . לפי שההכל' היתה
משער זהב שלא יטמאנו עוד . אבל אם אחר שהלך הוא
(בא) פסיון טמא . דמעולם לא הצילו מהפסיון . וה"ה אם
הופלט בפסיון . ובא שער שחור והצילו ונטהר . נטהר מכל
פסיון בין מה שהיה לו קודם בואו בין מה שיהיה לו אחר שהלך
שמצפסיון בהחלט טהור . אבל אם אחר שהלך הוא (בא) שער
זהב טמא . שמשער זהב לא הצילו . שכאשר בא לו ה"ל שער
זהב והאי דנקט ר"ש שער זהב לאו דוקא שה"ה בפסיון אלא
אמר דעמו בשער זהב . לפי שהוא הנושא אשר בו דבר
ת"ק ע"כ . וכתב הרמב"ם דראיית ר"ש ג"כ מאמר ונרפא הנתק
טהור הוא ופי' בעל קרבן אהרן שר"ש דייק מלת הוא ור"ל לעשו'
הסימן שהיה לו . כיון שנרפא בשער שחור . לא ישוב עוד

באומר הוא שירצה טהור הוא זה הסימן אשר נרפא בשער שחור כי לא יהיה עוד סימן טומאה לזה הנתק ע"כ :
ט וניתק כל ראשו טהור . כתב הר"ב דכתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא וגו' . וכן שנוי בת"כ ועיקר קרא לאו להכי אסא .
דא"כ כי לא ניטק אלא אחורו ולא כל ראשו יטהר . וכן אם היה הנתק בפאת פניו ונעשה גבה יטהר ואנטייק כל ראשו
תנן אלא עיקר קרא לפרושי דין קרחת יג' חת ואב' למדו מדקאמר טהור הוא ולגוסיה לדיון קרחת וגבהת לא איצטריך דהא הדר
כתבו וכי יהיה בקרחת וגבהת נגע וגו' דשענת מיניה שפיר דעד שיהיה בו מראה נגע וגו' אינו טמא אלא דלכבי כתב הכא טהור
הוא ללמדנו שיש לדיון נתק ג"כ דין פרח בכולו שיטהר בכך ומ"ש הר"ב בזקן מנין . ת"ל ואיש לרבות את הזקן או אינו אומר איש
אלא להביא את האשה ואת הקטן ת"ל הצרוע בין איש בין אשה בין קטן . א"כ למה נאמר איש להביא את הזקן ת"כ . ומ"ש הר"ב
והבא כלו נתק בתחלה אינו טהור כו' ולכאורה כמו כן בנתוק כולו לאחר הפטור כיון דלבהרת מדמינן . וכן משמע נמי מדכתב
הר"ב בין שהחלט וכו' דמשמע אבל מתוך הפטור אינו טהור אלא דבסוספתא לא קמי הכי וכ"כ הר"ש . וכן פסק הרמב"ם
בפ"ח מהט"ז (הלכה י"ג) ופי"ה כ"מ בשם ר"י קורקוס . דהכא כתב ואיש כי ימרט ראשו וכו' משמע בכל גווי ואין טעם לטחמיר
כיון דהכא ליכא קרא המוכח שאין הפריחה מטהרת ליה כדאיתא קרא בבהרת . הלכך לא מטמינן הכא אלא בנא כן בתחלה דלא
מקריא פריחה ואין להקל יותר מבקצמו ומדמינן ליה לנגע ע"כ : שחור דמנין דלקמן יש להאריך בזה בס"ד : הראש והזקן
אין מעכבין זה את זה . בת"כ יליף לה מדכתיב ראשו כלומר דה"מ למכתב וכי ימרט ולשמוק מראשו אלא לומר דראשו טהור ואין
הזקן מעכבו : הראש והזקן אין מצטרפין זה עם זה . ואין פושין מזה לזה שנאמר (ויקרא י"ג) צרעת הראש או הזקן . מלמד
שהן חשוכים שנים הרמב"ם סוף פ"ח מהלכות ט"ז :

נרפא לעולם אע"פ שהוסר דאל"כ ר"ש היינו ת"ק ע"כ . דאין
לומר דאיוכא בינייהו . דלר"ש אם אחר שהלך השחור נולד
שער זהב אחר טמא . ולת"ק אסילו נולד לו שער זהב אחר
נמי טהור דלשונם לא משמע הכי דת"ק אמר טהור כתם .
ור"ש אומר אין לו טומאה לעולם .

משמע דרבי שמעון להקל וכנס
עוד בעל קרבן אהרן . דפי"ה ר"ש
דחוק מדי דלריך לפרש דשער
זהב דנקט טמא קמא הוא דוקא .
ושער זהב דנקט ר' המעון לאו
דוקא . ועוד אחר דפלוגמייכו
בפסיון . למה לא יבאר דבריו ר"ש
והראוי היה שזה שהוסיף הוא על
ת"ק . הוא אשר יבאר ויאמר כל
פסיון שטהר וכו' . לכן נראה כפי'
הרמב"ם . דר"ש סבר דמה שכליל
הציל לעולם בין ממה שהיה לו .
בין ממה שיבא אחריו . ואם היה
לו שער זהב וצא שער שחור
והצילו משער זהב . הציל ממה

שהיה לו וגם ממה שיבא אח"כ משער זהב . לפי שההכל' היתה
משער זהב שלא יטמאנו עוד . אבל אם אחר שהלך הוא
(בא) פסיון טמא . דמעולם לא הצילו מהפסיון . וה"ה אם
הופלט בפסיון . ובא שער שחור והצילו ונטהר . נטהר מכל
פסיון בין מה שהיה לו קודם בואו בין מה שיהיה לו אחר שהלך
שמצפסיון בהחלט טהור . אבל אם אחר שהלך הוא (בא) שער
זהב טמא . שמשער זהב לא הצילו . שכאשר בא לו ה"ל שער
זהב והאי דנקט ר"ש שער זהב לאו דוקא שה"ה בפסיון אלא
אמר דעמו בשער זהב . לפי שהוא הנושא אשר בו דבר
ת"ק ע"כ . וכתב הרמב"ם דראיית ר"ש ג"כ מאמר ונרפא הנתק
טהור הוא ופי' בעל קרבן אהרן שר"ש דייק מלת הוא ור"ל לעשו'
הסימן שהיה לו . כיון שנרפא בשער שחור . לא ישוב עוד

באומר הוא שירצה טהור הוא זה הסימן אשר נרפא בשער שחור כי לא יהיה עוד סימן טומאה לזה הנתק ע"כ :
ט וניתק כל ראשו טהור . כתב הר"ב דכתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא וגו' . וכן שנוי בת"כ ועיקר קרא לאו להכי אסא .
דא"כ כי לא ניטק אלא אחורו ולא כל ראשו יטהר . וכן אם היה הנתק בפאת פניו ונעשה גבה יטהר ואנטייק כל ראשו
תנן אלא עיקר קרא לפרושי דין קרחת יג' חת ואב' למדו מדקאמר טהור הוא ולגוסיה לדיון קרחת וגבהת לא איצטריך דהא הדר
כתבו וכי יהיה בקרחת וגבהת נגע וגו' דשענת מיניה שפיר דעד שיהיה בו מראה נגע וגו' אינו טמא אלא דלכבי כתב הכא טהור
הוא ללמדנו שיש לדיון נתק ג"כ דין פרח בכולו שיטהר בכך ומ"ש הר"ב בזקן מנין . ת"ל ואיש לרבות את הזקן או אינו אומר איש
אלא להביא את האשה ואת הקטן ת"ל הצרוע בין איש בין אשה בין קטן . א"כ למה נאמר איש להביא את הזקן ת"כ . ומ"ש הר"ב
והבא כלו נתק בתחלה אינו טהור כו' ולכאורה כמו כן בנתוק כולו לאחר הפטור כיון דלבהרת מדמינן . וכן משמע נמי מדכתב
הר"ב בין שהחלט וכו' דמשמע אבל מתוך הפטור אינו טהור אלא דבסוספתא לא קמי הכי וכ"כ הר"ש . וכן פסק הרמב"ם
בפ"ח מהט"ז (הלכה י"ג) ופי"ה כ"מ בשם ר"י קורקוס . דהכא כתב ואיש כי ימרט ראשו וכו' משמע בכל גווי ואין טעם לטחמיר
כיון דהכא ליכא קרא המוכח שאין הפריחה מטהרת ליה כדאיתא קרא בבהרת . הלכך לא מטמינן הכא אלא בנא כן בתחלה דלא
מקריא פריחה ואין להקל יותר מבקצמו ומדמינן ליה לנגע ע"כ : שחור דמנין דלקמן יש להאריך בזה בס"ד : הראש והזקן
אין מעכבין זה את זה . בת"כ יליף לה מדכתיב ראשו כלומר דה"מ למכתב וכי ימרט ולשמוק מראשו אלא לומר דראשו טהור ואין
הזקן מעכבו : הראש והזקן אין מצטרפין זה עם זה . ואין פושין מזה לזה שנאמר (ויקרא י"ג) צרעת הראש או הזקן . מלמד
שהן חשוכים שנים הרמב"ם סוף פ"ח מהלכות ט"ז :

רל"א
עם ה"י יב
בוסם הלכה יד

י הקרחת והגבתה כתב הר"ב שתיים בראש וכו' ומיהו בזקן ג"כ אם נקרה כולו יש לו דין קרחת וכלתין במשנה ה"פ"ח
 ומ"ס הר"ב ואינו כנתקים שהנקה חוזר ומגדל שער והקרחת והגבתה אינו חוזרין ומגדלין שער וכ"כ הר"ש ומיימי
 להמת' כ"י מה קרחת שאינה ראוי לגדל שער אף גבתה שאינה ראוי לגדל שער וכל שהם בעלי הלשון ידעו כי שם קרחת הונח
 על מריטת שער שאינה ראוי לגדל עוד וכו' שררשו ג"כ מה קרחת בידי שמים וכו' שאעתיק לקחן וזה כמו כן שחכמינו הם
 בעלי הלשון הקדש וידעו שהשם
 מונח על המריטה שבידי שמים
 ובשאינה ראוי לגדל שער

י הקרחת והגבתה מטמאות בשני **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 שבועות בשני סימנים **במחיה** בראש **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 ולאחריו קרוי קרחת **משפוע**

קדקוד כלפי פניו קרוי גבתה כדתין בסמוך ואינם כנתקים
 שהנקה חוזר ומגדל שער **י הקרחת והגבתה** אינו חוזרין
 ומגדלין שער **מטמאות בשני שבועות דכתיב** (ויקרא י"ג)
 כמראה זרעת עור בשר **מה עור בשר בשני שבועות אף כאן**
בשני שבועות : במחיה

ואמר על מי שיש בו קנין הקרחת תמיד על משקל אכלו ע"כ **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 וכינוי ואכלו הוא שם התואר **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 שהוא שם המקרה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 קרחת והוא שם המקרה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 ובגבתה דנתק מטמא בכל מראה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 הכי לא הולך לכתוב זה בכלן **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 המקומי **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 יובדלו אלו המקומות בקבלת הנגעים **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 מראות וכשאר נגע עור בשר **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 שם קרחת וגבתה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 להשיענו (בעת) גם בכלן שהקרחת והגבתה מיטמאין בד' מראות דשמה מנספין לא נדע) **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 שהניחו הר"ב והר"ש **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 בענין שאינו מגדל עוד שער **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 יהיה בקרחת וגו' **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 הכא וי"ל כדפריש' לעיל שזה שלמדנו לדין ניתק כל ראשו מונו ימרט לאו דעיקר קרא להכי אשא לא דמימור דטאר הוא למדנו
 ועקר קרא לדין קרחת וגבתה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 הא כדאימא והא כדאימא וכו' שלא למדנו שיהא טהור בפריחת קרחת בלבד או בפריחת גבתה בלבד כמ"ש לעיל (משנה ט') אך
 כ"ל לפרש לדעת הר"ב והר"ש **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 קרחת קרחת ריבה שמועין מינה דמריבין אע"פ שראוי לגדל שער **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 וזה נפאת א"י **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 שעת הרמב"ם בפירושו כמ"ש לקמן בד"ה איוו כו' ובחבורו פ"ה מהט"ז (הלכה ה') והרמב"ן פ"ה החומשנות טעם בזה כי
 בטבעי בני אדם רבים שיקרה להם מיעוט השער בפאתי הראש לאחור או לפניו ואין הניתוק בהם חולי אחר לא הרי **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 הגוף **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 הכתוב שנקרה מטמא פניו או מאחוריו סך דרך בני אדם להקרה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 שיטמא כשאר הגוף בפחד ובחלוק וכו' ע"כ **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 כדון הנזכר שם וכשאין בהרת נדון בשער זהוב דק ובפסיון ע"כ **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 בהרת **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 דין נתק ואם הוא באחת מהפאות בכללה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 בכלו בפ"ה מהט"ז (הלכה י"ג) דטהור הוא ויטמא בנגעי עור הבשר ואף רש"י פ"י כן בפ"ה החומש והיא ברייתא דרבי ישמעאל
 אומר ב"ב מדות הקורה גדרשת כו' בריש ת"כ **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 נתקים בלבד **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 כן שנעשה מקום שאינו ראוי לגדל שער גם קושיא זו מתיבשת בזה שכתבתי כבר דעקר ק"א לא קמיירי בדין פרת הנתק בכלו
 אלא עיקר קרא בדין קרחת וגבתה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה
 אלא עיקר קרא בדין קרחת וגבתה **י הקרחת והגבתה** שתיקה **י הקרחת והגבתה** שתיקה

ש"ן

הקדמו עבדים לנשי. ובכל דוכתי תנן נשים ועבדים :
 ח"ץ משל נכרי עת"ש בר"פ דלקחן : יראי בתחלה פ'
 הר"ב אפי' בנגע שהיה בהם קודם שנאלו ליד ישראל ולא
 דמי להא דתנן לעיל רס"ז אלו בהרוק ט"ה רוח שהיו בכרי קוד'

אם סוף
 בסם סוף
 בסם פ"ד ה'
 י

יראו בתחלה * אפילו בנגע שהיה בהם קודם שנאלו ליד ישראל
 דהאי בגד היו לנגעי' אלא שרשימו של נכרי ה"ת מעכבם
 הלכך ימים שהיה בהם בנגע בעודו ברשות הנכרי אינו עולים
 לו מן השנין ומשנה לרשות ישראל יראה בתחלה : עורות
 הים אינו מטמאין דכתיב ויקר'ו
 לפשטים וללמר או בעור מה למר
 ופשטים מין הגדל בארץ אף עור
 ממין הגדל בארץ : חבר להן .
 לערות של דגים הגדלים מן הים
 מין הגדל בארץ : אפי' חוט אפילו
 משימה . ובלבד שיחברו לו כדרך
 חברו בשתי תכופות או יותר :

ח"ץ משל נכרים הלוקח בגדי מן הנכרים
 יראו בתחלה ועורות הים אינן מיטמאין
 בנגעים . חיבר להם מן הגדל בארץ . אפילו
 חיט אפי' משיחה דבר שהוא מקבל טומאה
 טמא : ב צמר גמלים וצמר רחלים
 שטרפן זה בזה . אסרוב מן הגמלים אינם
 מיטמאים בנגעים אסרוב מן הרחלים .
 מיטמאים בנגעים מחצה למחצה מיטמאין
 בנגעי' וכן הפשתן והקנבים שטרפן זה בזה :
 העורות והנכרים הצבועי' אין מיטמאי'
 בנגעים . הבתים בין צבועים . בין שאינן
 צבועים מיטמאין בנגעים . דבריר' מאיר

רבי

ב שט פן . שט פן ושטה מהן
 בגד : אסרוב מן הגמלים וכו' .
 שהצמר של רחלים מקבל טומאה
 מחלה למחלה . שטרפן גמלי' כצמר
 רחלים בשוה וכן הפשתן והקנבים
 שטרפן זה בזה : ושטה מהן בגד .
 דין כדן צמר גמלי' וצמר רחלים
 שטרפן : ג הצבועים . אפי' בידי
 העורות

שהצבועי' חיים אמנם (הט חיים) מן הצמחי' הרמב"ם . ועמ"ש
 בתמנה ב"פ דב"מ (ד"ה ובתלוט) ולענין היקף עיין . לקחן

משה ח' (בפי' הר"ב) : חיבר להם כו' . טמא בת"כ ת"ל או בעור להביא את שחבר לו מן הארץ . ופי' בעל קרבן אהרן דכ"ל
 דמהניקוד יליף זה דה"ל לנקוד הבי"ת בקמ"ץ ונקודה בשכ"ף שזורה על הסמיכות . שירצה הסמוך לעור אחר לרבות עור שבים
 אם יהיה מחובר עמו מן הגדל בארץ אפילו בכל שהוא ע"כ . ואין כ"ל כלל שהיה מצונו כיוצא בזה הרביעי במס' כלים פ"ז משנה
 י"ג ושם לא נאמר אלא עור ולא בעור . אבל הלימוד הוא דכתיב דמי שש דדייק מדכתב או . וה"מ למכתב בוי"ו ועור וא"כ בלא
 וי"ו כלל כמ"ש שם ב"מ ד"ה וחבר) וה"ג דכוותיה וטעי טובא דהא הכא א"א למטעי . אלו היה כתובים כולם בוי"ו לומר שאינו
 מטמא בנגעי' עד שיהו כלם מחוברים יחד צמר ופשי' ושתי כו' . מלבד שהוא טעות שאין שום טועה יטעה בזה כדלעיל . הנה
 בכאן כבר א"א בלא"ה . שהרי מפורש בכתוב שח"כ . והיה בנגע אגו בצבד לו בעור או בשתי אגו ועיין בדבור דלקחן כלשון
 הרמב"ם : דבר שהוא מקבל טומאה . כתב הר"ב ובלבד שיחברנו לו (שאז היה טמא האחד כשנטמא חברו . כ"כ הר"ב פ"ז
 דכלים משנה י"ג) וז"ל הרמב"ם ואם תחבר (חסיכת) פשתן דרך משל אל עור בעלי חיים (ומיין) ויהיה זה החבור מחובר . ישימם
 יחד חבור לטומאה . ר"ל כי כאשר נטמא זה יטמא זה וזה שיהיה החבור בשתי תכופות ולמעלה כמו שאמרנו בסוף (כלאים) ואם
 זה העור (שלים) או יטמא בנגעי' לאומרו או בעור (אזכורו עור שיהיה) וזהו ענין אמרו דבר שהוא מקבל טומאה (ר"ל אם היה
 זה החבור חבור ישימיהו מקבל טומאה) כאשר נגע טומאה בזה הדבר הגדל בארץ הנה זה העור או יטמא בנגעי' אפי' שהוא ימין .
 והוא אמרו בספרא או בעור להביא את שחיבר לו כל שהוא מן הגדל בארץ . אפילו חוט ואפילו משימה ובלבד שיחברנו לו כדרך
 חבורו בטומאה ע"כ . אבל מהר"ם כתב בשם הר"י מסופוט דדוקא ברצועה של עור שחבר לה טמאה ולא עור חית הים .
 (אע"פ שמחברת עמה) דיקא נמי מדקתני בתנאי' טמא ולא קתני מטמא . וכתב עוד מהר"ם דבר שהוא מקבל טומאה . כ"ל
 דיש בו כשיעור הנגד שלש על שלש העור חמשה על חמשה ולא בטיל ברוב כיון דלא טרפן זה בזה כמו בסיפא עכ"ל . והרמב"ם
 כחבורו פ"ג מהט"ז (הלכה ה') דייק לכתוב מטמאין . ב צמר גמלי' וצמר רחלי' כו' בת"כ יליף מבגד צמר . לפי שאין
 קרוי צמר סתם אלא צמר רחלי' . וכמ"ש בשם הירושלמי ברפ"ט דכלאי' : בידציה למחנה מיטמאים בנגעי' . דלא כר"ם
 דתוספתא דאמר הואיל וספך נגע' להקל . מחנה למחנה טהור ה"ש . ובכלאים נמי דינא הכי כמו שאנינו הקם :
 ג העירות והנגדי' הצבועי' כו' . כתב הר"ב והלכה שהנגדי' אין מיטמאין צבועי' ואפילו בידי שמים דכתיב בצבד צמר או בצבד
 פשטים מה פשטי' כברייתו (פי' הרמב"ם בנא"י שאין דרך לזכרו ע"כ) . אף צמר כברייתו אולי' את הצבועי' בידי
 אדם ולא אולי' הצבועי' בידי שמים . ת"ל לפשטים ולצמר מה פשטי' לצבן (לית בה צבוע בידי שמים קרבן אהרן) אף צמר לבן כך
 הוא בת"כ . ומ"ש הר"ב לעורות הצבועות כו' כדבריו ר"ש כ"כ הרמב"ם . ועממא כתב הכ"מ ברפ"י מהט"ז משום דצבועי'
 בידי אדם . ה"ל ר"מ ור"ש תרי נגד רבי יהודה והלכה כרבים . ועי"ל דהא דר"ש שנויה בתוספתא בשם ר"ע . וידוע דהלכה
 כר"ע מחברו ע"כ . וטעמא דר"מ דמקיש עורות לנגדי' מדכתיב (בצבד או בעור) להקיש עור לנגד מה בצבד כולו לפן אף
 עורות כולם לבני' כדאיתא בת"כ :

רבי

שיעור זכתיים ואפילו צבועים בידו אדם מיטמאין בנגעים והלכה שהנגדים אין מטמאין צבועים ואפילו בידים שמים דכתיב צבגד למר או צבגד שפטים מה שפטים כברייתא אף למר כברייתא וכתוב לצבועים ולצמר מה שפטים לבן אף צמר לבן ועורות הצבועים בידו אדם אין מיטמאין בנגעים

רבי יהודה אומר העורות כבתים בת"כ ר"י אומר או בעור לרבות את הצבועים דאז לחלק אתי לומר שהעור חלוק מלמד ופסקתו לצבועים נמי מטמאין ורצה פעמי' נכתב או עור ולפיכך יכולין למדרשגם הא דבבבב' א'

צבועים בידו אדם אין מיטמאין בנגעים אכל בידו שנים מיטמאין בנגעים כדברי ר"ש ד שפתי צבוע שפתי שלו צבוע ואין צבוע מיטמאין וערבו לבן ואי אזלינן בתר הערבה לא לבן ומיטמא הכל הולך אחר הנראה צבוע צבועים הערב נראה צבועים וכסתות השתי נראה והכל לפי האומנות וירקק ירוק צבועים אדם אדם שצבועים כלומר שזרע הירקות והאדמיות צבועים חזק מאלו ירקקו כנגע הטומא וכחולין של דקל אדמדם כוהר"י פ"ה שפ"ה היה ירקק כגרים ולבסוף שבע פשה אדמדם אצל ירקק נשתכח ופ"ה

ר' יהודה אומר העורות כבתים ר' שמעון אומר הצבועים בידים שמים מיטמאין ובידי אדם אינן מיטמאין ד' צבוע ששתיו צבוע וערבו לבן ערבו צבוע ושתיו לבן והכל הולך אחר הנראה הבגדים מיטמאין בירקק שבירוקים ובאדמדם שבאדמדם היה ירקק ופשה אדמדם אדמדם ופשה ירקק טמא נשתנה ופשה נשתנה ולא פשה באלו לא נשתנה ר' יהודה אומר (כ"ל) יראה בתחלה דה' העומר בראשון יבכס ויסגיר העומר בשני ישרף הפושה בזה ובוה ישרף הכהה בתחלה ר' ישמעאל אומר יבכס ויסגיר וחכ"א אינו זקוק לו הבהה

רבי שמעון אומר הצבועים בידו שמים כו' בת"כ רש"א כתב אחד אומר צבגד וכתוב א' אית' בעור הא ביד לצבועים בידו שמים מיטמאין צבועים בידו אין מיטמאין ופ"ה בעל קרבן אחרון כתוב אחד אומר צבגד דהק"י עור אליו וכתוב אחד אומר או בעור דחלקן ד' הבגדים מיטמאין בירקק שבירוקים וכו' מדעת בירקק ואדמדם יליף לה בת"כ ו"ל הרמב"ם אמר הש"י בטומא' צבוע ירקק או אדמדם ושרש משרשי הלשון שלא יהיה (נוסף אף או אותיות אלא לענין מה' וכ"ש אותיות טספות מה' שיוסיף לזרוז ולהסלגה וכאשר אמר ירקק או אדמדם ולא אמר ירוק או אדום ר"ל צבוע חזק הירקו וחזק האדמיות וכן אמרו צבועים אדם לבן אדמדם או לבנה אדמדם ענינו ג"כ החזק באדמיותו ר"ל שיהיה זה המראה המעורר מן הלובן עם חזק האדמיות ויהיה ממנו המראה אשר נקראו פתוך כמו שבארנו בראש המסכת ע"כ ובאדמדם שבאדמדם לשון הר"ב כוהר"י פ"ה ש"ד והר"ם ובעל קרבן אחרון העסיקו התוספתא כוהר"י פ"ה שנים וכן היא הגירסא בתוספתא שבידיו ברפ"ק היה ירקק ופשה בו פי' הר"ב היה ירקק כגרים ולסוף שבע פשה אדמדם אצל ירקק בת"כ יליף ליה דזכתו בירקק או אדמדם מלמד שאין מטמאים בפתוך כלו' ז' מעורב מדכתיב או לחלק יכול כשם שאין מטמאין בפתוך כך לא יטמא זה עם זה מלמד לומר והיה ולא אמר וכו' מלמד שמטמאין וכדפי' הר"ב והיה דבני שאלת ובהרת בריש מילתין והא דנקט הר"ב כגרים דבנין אב לכל צרעת שהן

א' פ"ה ס"א
ה' טומאת
כרית ה"ל א'
ב' ס"א פ"ב
ג' ס"א
ד' ס"א ג' כ'
ה' ס"א ה' א'
ו' ס"א ו' ס'
ז' ס"א ז' ס'
ח' ס"א ח' ס'
ט' ס"א ט' ס'
י' ס"א י' ס'

כגון שהיה בתחלה ירקק כגרים ולסוף שבע פשה ונעש גדול כסלע וזין האוס וזין הפשוט שלו אדמדם נשתנה ולא פשה בתחלה כגרים של ירקק ולבסוף כגרים של אדמדם: כאלו לא נשתנה ואותו שפשה טעון שריפ' ואותו שלא פשה מסגירו שבעה שני יראה בתחלה דחשיב לנשתנה כנגע אחר ואין הלכה כר"י: ה' העומד בעינו בסוף שבע ראשון שלא פשה ולא כהה מראיתו יבכס מקום הנגע ויסגיר: העומד בשני בסוף שבע שני לא כהה ולא פשה: הפושה בזה ובוה בסוף שבע ראשון או בסוף שבע שני: הכהה בתחלה כשהוא אצל הכהה וראשו וקודם שהסגיר כהה: יבכס ויסגיר כאלו כהה בסוף שבע ראשון הכהה שהיה מתחלה חזק הירקות או האדמיות ונעשה ירוק בינוני או אדום בינוני אינו זקוק לו אין זקוק להסגירו וטהור והלכה כחכמים: הבהה

נגדים כמ"ש ברפ"ו ושיעור הפשוט במשנה ז': כאלו לא נשתנה ויסגירו כגרים ומסגירו כדלקמן ומסרשין בת"כ משום דלא מקרי הסוך אלא כשהסוך ממראה למראה יקרא ומשמע נמי דכשעומד ב' שבעות שדינו שירף וכך היא דעת הראב"ד רפ"ב מהט"ז ואין כן דעת הרמב"ם אלא יבכס ויסגיר מלמד קרא שאלו זמן שקורעו ושורף מה שקרע והכ"מ נהן טעם לדבריו ואין להאריך כאן: ה' העומד בראשון ופשה דקרא דבסוף שבע ראשון נמי הכי משמע והנה לא פשה הנגע וגו' וזוה הכהן וכבסו אלא מדתנן לקמן שאם כהה בראשון יבכס ויסגיר וליפיק ליה מקרא דהנגע דהכ"ל ג"ס לומר דאם כהה יבכס מש"ה אצטרך לפרושי דלא תימא דוקא כהה לכל הצבד קאמר ולא לנגע בלבד אלא צריך לכבס מעט מן הצבד עמו ו"ש הר"ב מקום הנגע כלומר ולא הצבד כולו ולא א"ה הנגע בלבד העומד בשני כו' הושה בו מקראות מפורשות בראשון א"ש פשה ובשני א"ש עמד וכו' א"ש פשה: הבהה בתחלה פי' הר"ב שהיה מתחלה חזק הירקות בו ונעשה ירוק בינוני בו

א' פ"ה ס"א
ב' פ"ה ס"א
ג' פ"ה ס"א
ד' פ"ה ס"א
ה' פ"ה ס"א
ו' פ"ה ס"א
ז' פ"ה ס"א
ח' פ"ה ס"א
ט' פ"ה ס"א
י' פ"ה ס"א

דאלו ירוק חלש שהוא מראה שלישי טהור לגמרי ואפי' בראשון או בשני כדיליף בת"כ מדכתיב והנה כהה הנגע מדקראו הנגע משמע עדיו קצת מראה הנגע בו ואע"פ דשטת בראשון (רפי"ב מהט"ז) אינו כן כך היא שטת הראב"ד וסלוגתייהו ככאלו לא נשתנה דמתניתין דלעיל :

מ"א
כ"ט
ס"ו

הכהה בראשון יכבס ויסגיר • הכהה בשני קורעו ושורף מה שקרע וצריך מטלית • ר' נחמיה אומר אינו צריך מטלית : ׀ חזר נגע לבגד מציל את המטלית חזר למטלית שורף את הבגד הטילה מן המוסגר בטהור חזר נגע לבגד שורף את המטלית חזר

הכהה בראשון יכבס ויסגיר • כאלו לא כהה : הכהה בשני דכסוף שבוש שני מלאו שכהה קורעו ושורף מה שקרעו וצרי' מטלית • לשום טלתי המוכת בגד במקום הקרע דכתיב ואם תראה עוד • ואין עוד אלא מקומו מלמד שהוא טולה עליו מטלית : ר' נחמיה אומר בו ואין

הלכה כר' נחמיה : ׀ חזר נגע לבגד במקום אחר מן הבגד ולא במטלית שנתעל מקום הקרע : מציל את המטלית • כשצריך את הבגד כלו • כדכתיב ואם תראה עוד בבגד בו • שורף את הבגד : מציל את המטלית • אותו טלתי שנתן על מקום הקרעיה מצילו •

ואינו שורפו עם הבגד : חזר למטלית לאותו טלתי שסבר בו : שורף את הבגד • כאלו חזר בבגד עצמו אבל המטלית אינו טעון שריפה אלא אם הוא שלש על שלש מסבירו • ואם עמד בעיניו שבושות שנים או פשה בשבוש ראשון שורף • ואם פחות משלש על שלש אינו מוטא בנגעים : הטולה מן המוסגר • שעה טלתי המוכת בגד מוסגר על בגד טהור • ומוסגר קרי לבגד שעמד בעיניו בשבוש ראשון ובשבוש שני כהה • דקורע ממנו הנגע ושורף מה שקרע ושאר הבגד קרוי מוסגר : חזר הנגע לבגד המוסגר שנטלה ממנו חתיכה זו שהיא עתה טלתי לבגד טהור אע"פ שהבגד המוסגר טעון שריפה כדכתיב • ואם תראה עוד בבגד וכו' : מציל את המטלית • היינו הטלתי הוה שנטל ממנו ומחזר בבגד הטהור • מצילו ואינו שורפו עם הבגד המוסגר :

אלא אחר הנגע לג"ש מנגע דאחר בשבוש שני והנה כהה הנגע מה התם וכו' • וכתב הר"ש ומיהו אין דינו ממש כעומד • דאלו עומד ב' שבושות ישרף וכיון שכהה בסוף שבוש ראשון (או) בסוף שבוש שני חזר לירקק או אדמדם • הרי הוא כעומד ב' שבושות ושורף אבל אם עודו כהה • אפי' פשה בכהה מכבסו בסוף שבוש שני ע"כ :

רבי נחמיה אומר א"צ מטלית • והאי עוד מבני ליה לכדתיא בת"כ בבגד וכול כ"ש ת"ל עוד מה ראשונה כגרים אף שנייה ורבנן תרתי ס"מ מהר"ם : ׀ חזר נגע לבגד • פירש הר"ב במקום אחר מן הבגד • דאע"ג דמדכתיב עוד ילפינן למקומו מיהו מדאמר בבגד דמותר דהוי סני ליה לכסוב ואם תראה עוד ולא אצטריך לכתב בבגד דהא ביה אריא אלא לרבות כל הבגד כדאיתא בת"כ : שורף את הבגד • כתב הר"ב אבל המטלית אינו טעון שריפה • ולא שייך ביה לשון

הלכה דקתני עלה בתוספתא ומטלית השמש את עצמה בסימנים דאם יש בה שלש על שלש כו' הר"ש ועיין במשנה י"א : נגע לבגד • פי' הר"ב למוסגר מדתנן חזר מוכח ודאי דמוסגר קאמר • דאלו בטהור מאי חזר הא מעולם לא היה בו ולא אצטריך למתני הכא לבגד הראשון כדלקמן שאני דתני נמי דין השני : שורף את המטלית • והר"ב העתיק מציל את המטלית וכן לשון הר"ש ומיייתי מוספתא דקתני הטולה מן המוסגר בטהור • ונראה נגע בבגד שורף את המטלית וכתב עלה הטולה מן המוסגר בטהור ונראה נגע בבגד כלומר בטהור נראה הנגע ומש"ה נקט נראה ולא קתני חזר לדקתני במתני' • משום דהכא בטהור איירי שהנגע נראה בו עכשיו בחל' שורף המטלית • דמטלית זה מובגד מוסגר קאתי והנגע שבטהור כאלו הוא במטלית שנתחבר בו • הלכך המטלית טעון שריפה והבגד שבו הנגע טעון הסגר והמוסגר שניטלה ממנו חתיכה זו כדקאי קאי דלגבי המוסגר לא נחשב הנגע כאלו הוא במטלית ע"כ • הא קמן דאיהו במתניתין גרים בדהיא מציל ואי הכי בסוף כשחזר למטלית אמאי הבגד הראשון ישרף • ולמה הבגד לא ימסוך אליו המטלית והמטלית ימסוך אליו הבגד ונראה לי דהבגד המוסגר כשחזר בו הנגע לא ימסוך אליו המטלית אחר שהמטלית מחובר לטהור • אבל כשחזר למטלית עצמו והבגד אובו מחובר לטהור אבל עומד בפני עצמו • לפיכך נמשך אחרי המטלית והרי נאמר ואם תראה עוד ואין עוד אלא מקומו ואע"ג דבבגד לרבות כל הבגד כמו שכתבתי לעיל • מכל מקום חבורו של המטלית לטהור הוא שמצילו כך כל ובעל קרבן אהרן ייבי עעמא שהמטלית ראוי שימסוך אליו הבגד • שלא חשב הכתוב אלא לחזרת נגע במקומו הראשון כמו שנאמר עוד ואין עוד אלא מקומו ע"כ וזה אינו מספיק מכיון שנאמר בבגד לרבות כל הבגד • אלא טעמא בדפרישית דחבורו לטהור מצילו למטלית ומאוד נפלאותי מבק' א דבת"כ שנוי כמו שהיא הג' לפניו שורף והוא לא הרגיש כלל ומפרש עלה דברי הר"ש דמציל ולא עוד שא"כ מבנה פי' אחר בשם רבינו הלל ובפירוש הוא נכתב שורף כו' • ואיהו לא חלי ולא מרגיש בכל אלה דאפי' כי סימא סגור סמו בת"כ היתה מציל ושהמדפיסים טעו להדפיס שורף מכל מקום אחר שראה והעתיק פי' רבינו הלל היאך לא שת אל לבו בחלוקה שלשונות של פי' עצמו והוא מפי' הר"ש דמפרש מציל כו' ושל פירוש רבינו הלל דמפרש שורף כו' ועוד אפי' תמה על גירסת הר"ב והר"ש • דהיאך מצי לגרום מציל • דמאי שנא מהא דתנן בנגעי בתים בפרק י"ג משנה ה' הבונה מוסגר בטהור חזר נגע לבית חולץ את האבנים ודכוותה הכא צריך לגרום שורף • וכ"כ שם הרמב"ם בפירושו דענין שתי אלו ההלכות אחד ובפירושו דהכא •

חזר הנגע למטלית לחתיכה זו שטלה מן המוסגר : ישרף המוסגר : בכל מקום שהוא כאלו היתה חתיכה זו מחוברת בו . וחתיכה שחזרה הבגד השני שהיא מחוברת בו : בסמימים שמסג"ע עם הבגד השני דדינו של שני כאלו הכנינו בין לענין הסג' בין לענין שריפה וכבוס וכל דבר

ולאחר ששמה הבגד השני אשי' הלך הנגע לגמרי מן החתיכה טעון שריפה שהרי משחרר בו הנגע מחלתו כבר הווקק לשריף : ז קייטא מלבוש שרגילים ללבוש צימות החמה מרגום קין קייט' ול"ג שהוא לשון רומ' שקורים למלבוש של אשה קוט' אשים לה פספסין מנומרת בלבעי הרבה . לבוירוק ושחור ודומיהן פספסין לשון פס יד' שפסת יד' מבגד לבן וססת יד' מבגד של צבע : ולבנים פוסים מזה לזה מלבן ללבן ואף על פי שהלבוש מפסיק חשיב פשוט : דסשיון רחוק מטמא כבג יס' והרי הוא פסס' יחיד' כלומר אם לא היה בו לא פספס' אחד לבן . וכל שאר הפספסין

בצבעים מי צבי הסגר' או לא : משום דאין לו להיכן יפשה : אחר לקח לא שזעתי כלומ' קבלתי מרבותי דטעין הסגר ולא פירשו לי הטעם למה : אלמד בו : כלומר תרשני לומר לפיך טעם לדבר : אם לפרש דברי חכמים הן שלא תסתור מה שקבלתי : שזא יעמוד שני שבעות : שאע"פ שאין לו צמה יפשה יכול לבא לידי טומאה : אם יעמוד בעינו ב' שבעות : הפסיון הסמוך : כשפשה סמוך לאוס : הרחוק : שהאוס בראש אחד של בגד והפסיון בראש השני : החוור : בגון שכהה בשני דקדעו ושורף מה שקדע וכתיב ואם תראה עוד בבגד ושורף וכו' : וזה החוור ושעורו בכגרים : הן השתי והערב . של צמר שנכר בין שני לערב שהשתי דק והערב עב מאד : השתי משי שלק דכתיב בבגד צמר' או בבגד פשתים : או בשתי או בערב : מה בגד שנבמרה מלאכתו אף שתי וערב תשגמ' מלאכתן וס"ק סגר או בשתי הפסיק הענין : משי שלק צמים רוחחים . ויש שפרים שגורסים משיפלה . כלומר משיהו שולין ומסירים אותו מן היורה שזולקים אותו צה ללבן : האונין של פשתן : אגודות מטוה של פשתן : ולפי שפשתן אין נכר בין שתי לערב כמו בצמר : משום הכי לא מפליג בהו בין שתי לערב : משי תלבנו : שנותנים אותו בתור שיתחממו בהבל התנור ויתלבנו סס : שקעת : עץ שהנשים מסבבות המטוה מן הכוש לתוכו :

כז

וכן בחצורו פרק י"ב [מסכת] העמיק שורף . אך עתה בלא לידי דברי מהר"ם דלקמן פרק י"ג . דמתרץ לה ומפרש לה לא דלקמן נמי בכה"ג דהכא . כמו שאעתיקו סס . ומכל מקום לפירוש הר"ב והר"ש דהתם . קשיון אהדדי . וז"ע : ואין סברה

חזר למטלי' . הבגד הראשון ישרף והמטלי' תשמש את הבגד השני בסמימין : ז קייטא שיש בתפספסים צבועים ולבנים : (ת"כ) פישין מזה לזה שאלו אתר' א' . והרי היא פספס' יחיד' אמר להקלא שמעתו אמר לור' יהודה בן בתיר' אלמד בו אמר לו אם לקיים דברי חכמים הן אמר לו : שמא יעמוד בו שני שבעות והעימד בכגרים שני שבעות טמא אמר לו חכם גדול אתה שקיימ' דברי חכמים : הפשוט הסמוך כל שהוא : הרחוק כגרים והחוור כגרים : הן השתי והערב מיטמאין בנגעים מיד ר' יהודה אמר השתי משי שלק יודערב מיד והאונין של פשתן משי תלבנו : כמה יהא בפקעת ותהא מטמ' בנגעים :

ברי

לומ' דלדדו הכא דוקא במטלית שאין בו ג' על ג' דאינו מטמא בנגע' דהא פר"ש והר"ב פירשו דרישא אם הוא ג' על ג' וכו' וכן פסט' דמתני' בכל מטלית מיוחד' : והרי הוא פספס' יחיד' פיי הר"ב כל מ' אסלה היה בו לא פספס' אחד לבן מסיים הר"ש שיש בו כגרים ולא יותר : ע"כ כלומ' וזע"פ דבפסו' מב' על ג' אינו מטמא בנגע' כמ"ס הר"ב לעיל : הלא לא בעינן : וכן דעם הרמב"ם : וכתב שלא נלמדך שיהיה (בכל) פספס' לבן ממנו ג' על ג' לפי שהס כולם כמו בגד אח וכו' אמר ר' נחמיה בסופת' לעולם אינו מטמא בנגעים עד שיכיה לבין שלה שלש על שלש . ואין הלכה כ' כוהר"ם כתב עוד

דיש ליישב מתנימין : אפי' לר' נחמיה שיש בפספס' שלש על שלש ומלא כלו נגע דאין לו צמה יפשה : ע"כ . ואעפ"י שכתב דיש לייש כו' : עקר דבריו בפירוש משנה . כמ"ס בתהלה וכדעת הרמב"ם ובעל קרבן אהרן לא השגיח יפה בדברי הר"ש לראות דבריו הראשונים עיקר ויהאחרוני' אינם אלא לישוב בעלמ' : לא שזעתי . עיין מה שכתבתי בסוף פ"ט : שקייבות דברי חכמים : מפורש סס (ד"ה חכס) : הפסיון הסמוך כל שהוא הרחוק כגרים והחוור כגרים : בת כ' ויף לה דבי פשה משמע בכל שהוא : וכי הדר כתב הנגע בבגד דלא אינעריך דממילא הוה משמע דפסיון היינו שהנגע פשה ושבבגד פשה : אלא לומר דפסיון בבגד רחוק מהנגע נמי הוה פסיון . ודלא תימא דשניהם בכל שהוא : בין סמוך בין רחוק להכי כתיב הנגע דפסיון שבבגד הרחוק צריך שיהא נגע . וילפינן בג"ש דכל נגע כגרים כמו ש בריש פ"ו : הרחוק פי הר"ב שהאוס בראש אחד כו' : וכן לשון הר"ש . וכלומר : וזע"פ סהס רחוקי' הרבה ומיקוה סס מזד אחד . אבל מזד זה לזד אחר לא אלא א"כ בעורות : כדפי' הר"ב במשנה י"א (בסוס) :

ח השתי משי שלק פי' הר"ב דכתיב בבגד וגו' מה בגד כו' אף שתי וערב משתבמר מלאכתן אינה גמר מלאכתן השתי משי שלק (ודרך היה לשולקו אע"פ שעכשו אין רגילין תוספת בראש' דשבת דף כ"ו ד"ה אונין) והערב מיד והאונין של פשתן משי תלבנו : תורת כהנים : ונראה לי דאמא

כז

ליה למדרש : מה חזינו : משום דמשכח לקרא דבקר הכי דמפסיק בעור . וכתב בבגד . או בעור או בשתי וכתב (במדרש) בקרא דוראה את הנגע) לא הפסיק : שזע מיהו דלא גמורי להו צמה מנינו קא עביד הכי : ובעל קרבן אהרן פירש דמדאמר בבגד : או בשתי : לא יאמר זה או זה : אלא ששניהם ממין אחד ימה' בגד בו :

אם הלכת
ב סס הלכה
נ סס הל' ד'
ד סס הל' ד'
ה סס הל' ד'
ה סס הל' ד'

רל"ז

כרי לארוב ממנו שלש על שלש . בת"כ וליק ליה ג"כ כמה חציו מבגד שאין מיטמא בנגעים בפחות מ' על ג' . כדלעיל : אפילו כולה שתי . אפי' כולה ערב . דא"צ סיהיה שתי וערב יחד . דכך משמע מלת או שחלק בזה'או בזה' קרבן אהרן :

אב טס הל"ט
ג טפני' ה"ט
ד טס הל"י

ט הסליו לשון הר"ב עץ חלול כמין קנה שמחברים עליו המטוה ולא ידעתי למה יעשוהו חלל אם המטוה מתחב' עליו ולא פתחו ולשון הרמב"ם יעשה כמו קנה מעץ נקוב (ולה שני ענים אחרי) ויחבר עליו המטו' והוא אשר נק' סליל ע"כ ונראה כעניי שהוא הדיוסטר שבמשל' ג' ס"ך דכלים' שאמר' סס' (הר"ב והר"ט) שנעשה על זה הקוטר . וראה לדברי שסס נכסב הר"ב . שהוא שס"ה בלע"ז . ובכאן מלאתי כסוב סליל אש"ה בלע"ז . ואם שמוחהו חלוקים סזה נקרא דיוסטר . וזה נקרא סליל' אפשר שתמונתו ג"כ אינן שוות ממש . ולכך ג"כ לזה לועזין אותה נשפ"ה ולזה אש"ה: ה'הבבור העליונה :

כתב הר"ב ונראה הנגע בכובד האחד . השני טהור . לשון הר"ט כל זמן שהוא שתי . השני טהור וסירוש עליונה ותחתונה תמצא ברפכ"א (דכלים) בדברי הר"ב ובמ"ש שס בס"ד : וכן שני דפי חלוק . כתב הר"ב . ולא כעין חלוקים שלנו וכו' כ"כ הר"ט . והרמב"ם פי' ב' דפי חלוק הוא צעת ההדל (נגד או חלוק . מחברו כאשר יאשרו שני חסיכות מחוברות) צחוט מן השתי ומן הערב : בנפיש המסכת . פי' הר"ב חוט הערב כו' ועד ש תישבו כו' . הו' כשתי להצטרף עמו לנגע כגרים וכ"כ הר"ט ור"ל לשתי העומד מצטרף . והרמב"ם מפ' דנפש המסכת ובשתי העומד ענין אחד הוא' לומר שצטרפין זה עם זה . ולהר"ט והר"ב בנפש המסכת לאחד שזע"י הכי' ובשתי העומד קמל"ן לגופיה לשתי העומד . ומ"ש הר"ב א"כ בתחלה כשאורג בו ב' בתי יורים קודם שיארב בו ג' על ג' . וכך לשון הר"ט . ומהא חטי דהא במשנה ב' שרק דלקמן תנן בהדיא דתחלת הבגד נריך סיהיה ג' על ג' . ועוד מה ענין ב' בתי יורין לג' על ג' . ולכן כ"ל דה"ג קודם ש ארב בו שלישי . ול"ג על ג' . והענין בדכתב הר"ב תמצא דגמ' במשנה ב' פי"ב דשבת העושה שתי בתי יורין בנינים . שמרכיב שני פעמים כל חוט של שתי בינר . ובפעם הב' (מרכיבו) על חוט המורכב על הקנה . ע"כ . וקמ"לן דקודם שמרכיב השלישי מצטרף לשתי העומד אבל אחי פירשתי שס אותה הרכבה . בענין אחר . י' שר"ף את היתמין . ושיעור היתמין מפורשים ברפכ"ט דכלים' נימ' הסדוין והסודרים . הר"ט : מציל את האומרות שבו . פי' הר"ב דכתיב ושרף את הבגד בצמר או בפשתים . שאין ת"ל בצמר או בפשתים כו' . תורת כהנים . ופירש הרמב"ם (שהיה ראוי שיאמר ושרף את הבגד הצמר . או הפשתים) הנה מאחרו בצמר או בפשתים . יורה שבהן מה שרף . ומה שיעווב . ובזה הקבלה שיעווב מהן האומרות שבו . אפילו

כדי לארוב ממנה שלש על שלש . שיהא בה שיעור לעשות כל הבגד של שלש אצבעות . על ג' אצבעות ממנה . גם השתי גם הערב . כדקתני ואפילו כלה שתי . ואפילו כלה ערב : היתה פסיקות' שהיו החוטים שנפקעת מופסקין' לא היו חבור . אבל אם היו קשורים היו חבור : אפילו פסיקה אחת שאין בכל הפוקעת לא פסיק' אחת וקצרה לא היו חבור . ואין הלכה כר' יהודה : פי' המעלה מן הפקעת לחברתה . פעמי' שהנש' עושות פקעת בת אמה או בת שתי אמו' ומגבלו' ומסבכות מן לוו' לעשו' פקעת גדולה . ואם עד שלא העלה את כלה נראה נגע באחד מהן . וחוט מחברין . הו' השני טהור : סליל עץ חלול כמין קנה שמחברים עליו המטוה : כובד העליונה . שני ענים עבולים שהאורגין כורכי' בהן השתי שלהן וגוללין ונראה נגע בכובד הא' . השני טהור . דלא היו חבור : וכן דפי חלוק נמי אינן חבור' ולא כעין חלוקים שלנו שמחתכים ומחברין בו בתי חורע ושאר חסיכות בתפירה של חבור גמור . דהבוא ודלי חשיב חבור כאלו הוא צבד אחד . אלא תיירי דלא מיחבר כולי האי :

בנפש המסכת . חוט הערב שנכנס לתוך השתי כנפש לתוך הבוף . ועד שתישבו על מכונם אצל הארוב הו' כשתי להצטרף עמו ליגע כגרים . אינמי בתחלה כשאורג בו שתי בתי יורים קודם שיארב בו ג' על ג' : ובשתי העומד הם חוטי השתי שבין כובד העליון לתחתון שעומדים שם ליארב ולהסך בהן חוטי הערב . וקא משמע לן דלא תימא כל חוט וחוט עומד בפני עצמו ואין בו רוחב כגרים . אלא כלה חבור זה לזה . ואם נראה (נמי) נגע בצד זה . עמא בצד אחר : אם היה רצוף . שהחוטים רזופים זה אל זה . כעין רצפה שאורגין זה אל זה . שכן דרך האורגים ליישבן להיות אריגתה מכוונה או חשיבות חבור . ואי לאו הכי' חוינן כל חוט כאלו עומד בפני עצמו' ולא הו' חבור . ואין הלכה כרבי שמעון : י' נראה הנגע בשתי העומד הארוב טהור . כשאין עתיד לארוב יותר : השתי העומד טהור . היינו מה שאין עתיד לקצן מן השתי עם הארוב : היתמין' חוטין שבראש הסדוין ובסופו : מניל את האומרות . שפת הבגד' שאינו שורף אותו' דכתיב ושרף את הבגד בצמר או בפשתים' שאין תלמוד לומר בצמר . או בפשתים' . אלא ללמדך שאין שורף האומרות עמהן :

את האומרות שבו . פי' הר"ב דכתיב ושרף את הבגד בצמר או בפשתים . שאין ת"ל בצמר או בפשתים כו' . תורת כהנים . ופירש הרמב"ם (שהיה ראוי שיאמר ושרף את הבגד הצמר . או הפשתים) הנה מאחרו בצמר או בפשתים . יורה שבהן מה שרף . ומה שיעווב . ובזה הקבלה שיעווב מהן האומרות שבו . אפילו

ואילו הן ארגמן דלא תימא דאין מציל . אלא כשהאומרות של
מין אחד שאינו מטמא בנגעים כגון של משי ושל זהב קצמט
לן ואפילו הן ארגמן שהוא צמר צבוע מציל : יא כל הראוי
ליטמא טמא מת בצמר ופסתים או בעור : אע"פ שאינו מיטמא
מדרם . כגון צבד שלש על שלש .

אפ"הן ארגמן : יא כל הראוי ליטמא טמא
מת יאע"פ שאינו ראוי ליטמא מדרם מיטמא
בנגעים . כגון קלע של ספינה ווילון ושבים
של סבכה וכיפתות של ספרים וגלגלון
ורצועו מנעל וסנדל שיש בהן רוחב כגרים .
הרי אלו מיטמאין בנגעים יסגוב שנראה בו
נגע יר"א בן יעקב אומ' עד שיראה בארוב
ובמוכין החמת והתורמל נראין כדרך .
ופושה מתוכו לגחוריו ומאחריו לתוכו :
יב בגד המוסגר שנתערב באחרים . כולם
טהורי קיצור ועשאו מוכין טהור ומותר

כלי של עור וקושרי אותן וכפול העו' צמקו הקשר . ואין הנגע
שכפלו נרא' אלא מתפשט העור ולהכי קמין נראין כדרך
כלומ' שאין פושטו . לא רואהו כך כמות שהוא : המת נוד של
עור : תורמל . כמין כים גדולה של עור שרועה מניה חסלו
צתוכו : מתוכו לאחריו אם מתחלה נראה נגע צתוכו והסגירו
וצסוף שבו נרא' נגע צתוריו מנחון חשיב פסיון וצתוספת'
משמע דדוקא בעורות אמרינן הכי . ולא בצגדים : יב צבד
המוסגר . שהיה צו נגע וצבעו . ואין הנגע נכר בו : כלן טהורי
דאת הודאי הוא מטמא . ואינו מטמא את הספק ועשאו מוכין
קרעים קטנים פחותים מג' על ג' . אלא שלא הובדלו לגמרי :

כלן

אפילו הן ארגמן . כתב הר"ב דלא תימא כו' ואפילו
ארגמן שהוא צמר צבוע מציל . כת' כ' אוליאת
האמרות של שיראי' ושל זהב שאין מינן מיטמא בנגעים ולא
אוליאת של ארגמן ושל זהב וזהו שמינן מיטמא בנגעים

ת"ל אשר יהיה צו הנגע . הראוי
לקבל נגע . פירש הרא"ש הראוי
לקבל נגע . עכשיו . לאפוקי הכי
שכן צבועים ע"כ :
יא כל הראוי ליטמא טמא מת
כו' פי' הר"ב כגון
צבד של ג' על ג' וטעם דכיון
שהוא ג' על ג' יהיו בכלל והצבד
בדאימת צבד דשבת פ"ד כ"ו :
כגון קלע של ספינה וילון
כו' ולא ידעתי למה
פירש את אלו ורבים הם השנויי'
במסקת כלים בימוד צפרק כ"ד
ובפכ"ח ובש"ח פרקים אחת הגה
ואחת הגה ולא עוד אלא דקלע

של ספינה . לא נשנה שם . ואני תמה על הרמב"ם שלא כתב
לקלע של ספינה צפרקו להלכו' כלים . אשר שם מפכ"ב עד
פכ"ה כתב לכלים הטמאים מדרם . ושאינה טמאים מדרם :
ושבים של סבכה . פי' הר"ב ל' השבדים ו' הסרוגים .
ובפכ"ח דכלים מפרשו ע"ש . ויש לדקדק דסבכה
גופה ה"מ לממני . וכדמין פכ"ד דכלים משנה י"ו . ומל'
הרמב"ם בפירושו נראה דל"ג וצבים לא והסבכ' אבל צבדו
פי"ג מהט"ז העתיק וצבים של סבכה : ומצפחות של
ספרים . עיין במכנת כלים פכ"ד משנה י' ובפכ"ח משנה ד'
(ד"ה של ספרים) : וגלגלון פי' הר"ב אצבעו' . ועיין בפ'
(הר"ב) למשנה ד' פ"ג דעדות : ורצועות מנעל וסנדל .
עיין בפ' הר"ב פכ"ד דכלים משנה י"ב : שיש בהן רוחב

כגרים . לסי שלא יהיה נגע פחות מכגרים מרובע . כמו שפרשנו . הרמב"ם : סגוב כו' . ראב"י אומר עד שיראה צאריב
ובמוכין פי' הר"ב סגוב צבד עב מאוד . והוא כאלדת שער וכו' . לשון הרמב"ם ושרש זה . שהסס אמר בנגעי (צגדים)
המת היא בקרחו או בגבחתו . ואמרו בצפרא בקרחתו . אלו השחקים יר"ל הנגד הישן אשר נשתוו טמאין בגבחתו אלו
החדשים . ר"ל הנגד החדש אשר להן פחילות ונגד הצמר כאשר הוא חדש וכ"ש הצבים הנסים כמו צבדא דנרש (והסגוסים)
כאשר הם חדשים יהיה על שטח הארובה כמו גרורים מנמר צולטין . נקראו מוכין לדמותם כמוכין . והוא הצמר אשר ימלאו
בו הכרים וזולתן ע"כ . ואינו מפרש מה טעם בקרחתו אלו השחקים . ובגבחתו אלו החדשים . ודברירש"י צוה ידועים
במקוין צפי' החומש ובעל ק"א כתב צבס פסיקתא וזערתו . דבקרחתו דריש מלשון קרח . שקרחו המוכין אשר עליו . כמו
שיקרח השער אשר מהראש . שזה יקרה לו מפני היותו ישן . ובגבחתו אלו החדשים . שהמוכין עדין גבוהים עליהם יהיה
בגבחתו באלו כתוב בגבחתו יראה בגבחתו . ולויה נראה שנתכוון הרמב"ם ז"ל ו"ש הרמב"ם צבדא דנרש . כ"ל שצ"ל גמד'
דנרש . והוא ספק דבינה דף ע"ו . לענין כלאים קשים דשריין . וקאמר האי נמטא גמדא דנרש שריא . ופי' רש"י נמטא צבד
שקורין פלטרע בלע"ז . גמדא קשה . כמו גמוד מסאונה (צפרק ע"פ דף קי"א [ופירש"י] כהנוונו מנעליו) דבר שהוא
כוון נעשה קשה דנרש מקום שריא לישיבה כו' : יב בגד המוסגר . כתב הר"ב שהיה צו נגע וצבעו . וכך פי' הר"ש .
משום דמוכח מת"כ דמיירי אף צימי הסגירו . ולא באותו שנטהר בקריעת הנגע . למרבה ליה בת"כ והרעת מנהרת שכל
זמן שיקרא נרעת . ואפילו מוסגר . הן בו מאירה . ואל תהנה צו . ואילו לנעו הוה מינכר בנגעו . וכתב מהר"ם וכגון
שהיה לו שאר צגדים צבועים ונולד בהן נגע . ע"כ . ונ"ל דלרווחא דמלתא כתב שנוולד בהן נגע . וכלומר שאפילו אם ע"י
הצבע לא הלך לו הנגע . משכחת ליה . היכא דאית ליה כנר צגדים צבועים . ולאחר שנצבעו נולד בהן נגע . שהם אינם
שיוטמאים בנגעים . כדמין לעיל משנה ג' : כולם טהורים . לשון הר"ב דאת הודאי הוא מטמא כו' כדפי' לעיל בפס"ה לענין
אדם . הר"ש ושא"ע ג דהתם קרא דייק הכי . הין להחמיר בנגעי צגדים יומר מנגעי אדם : קיצורו כו' טהור . ואין
ללמוד מנרעת מתארת

ל"ז
א"ע כ"ב
ב"ע פ"ב
ה"ט
ג"ס פ"א ה"י
ד"ס הל"א

M גיטין מ
 חיי ט"ל ס'
 עוולת רעת
 ה"ה
 ב ט"ל י
 ב ט"ל י
 ב ט"ל י
 כ"ג קפ"ז
 כ"ד

דהוא באחלט כתיב. אלא דמזרעת ילפינן אף למוסגר. כ' לעיל. והדר ממעיש בת"כ לקצו כו' במוסגר. מדכתיב כי ירעת וכו' דלאו מבי דריש. אלא כלומר קרא אחינא כתיב. גבי וסרף. כי ירעת וטעמא למה לי. אלא לחלק דתן מארה בוסרף ולא באינו שורף. הא כיני לא לקצו וכו'. ואסור בהנייתו. פי' הר"ב דהא שריפה בעי זכ"כ הרמב"ם והר"ם. ולא ידעתי למה לא כתבו מדכתיב ממאר' תן זו מארה כו' כדלעיל. ועוד שהרי מצינו שריפ' במוסגר בהנא' בתרומה טמאה. כדמתן במשנה ה' פרק אחרון דמוסכת תמורה: **פרקיב כל** הכתים מטמאין בנגעים לאתויי כדפיר' הר"ב בר"ם דלעיל ועיין

ומותר בהנייתו. ומזמחלט שנתערב באחר' כולם טמאין. קצו ועשאו מוכין. טמא. ואסור בהנייתו: **פרק יב כל** הכתים מוטמאין בנגעים. חייך משל נכרים. הלוק' בתים מן הנכרים יראו בתחלה. בית עגול. בית טריגון. בית הבנוי בספינה או (כ"א באסדרים) באסקרי'. על ארבע קורות. אינו מוטמא בנגעים ויאה היה מרובע אפי'

כלן טמאין. דכיון שזוקק לטומאה. אין הספק מטמרו. טמא יאסור בהנחתו. דהא שריפה בעי: **פרק יב כל** הכתים ודוקא בארץ ישראל. דכבית ארץ אחוזה כתיב (ויקרא י"א): מן משלעכו"ם. אם קנו בית בארץ ישראל. דהכי משת' אחוזה כ' מטמאה בנגעים. ואין אחוזה העכו"ם. מטמאה בנגעים. וכסס שאין אחוזה. מטמאה בנגעים. כך בגדיהם וגיפס אין מטמאים בנגעים: וראו בתחלה. וימימם שהיה בהם הג'כל ומן שהיו ניד עכו"ם. אינם עילס להן מן החשבון: בית עגול. שאין בו זוויות. טריגון: שיש לו שלשה זוויות שלש בלשון רומי טר"ו וה"ה

מ"ש סס: חייך משל נכרים. וכן העתיק הר"ב. והר"ם כתב אלא משל נכרים ברסינן. דהכי איתא בריש פ"ט דגיטין [דף פ"ב] ומפרשים התם דפירושן מון. ומ"ש הר"ב וכסס שאין אחוזה מטמא בנגעים. כך בגדיהם וגופן כו' כך הוא במקלף פי הרמב"ם. אבל בת"כ שצדינו ל"ג וגופן. וכן אינו במקלף פירוש הרמב"ם. ויראה לי דלגוסן לא צריך. שלמדנו מדכתיב אדם כי יהיה בעור בשרו נגע. דאיכא למדרש מניה כדדרשינן בטומאת אהל. (ועיין מ"ש במשנה ו' פי"ח דהלכות בדי' מדורות כו') אדם כי ימות באהל ולא נכרי. שנאמר (יהוהא

בית שיש לו שתי זוויות או חמש: אינו מיטמא בנגעים. דגבי נגעים כתיב קירות קירות שתי פעמים. ומיטמא קירות שנים. הר"ד: וז"ל אסקריא. הוא חורן הספינה. ויש ספרים שגורסים אכסריא. והן קורות שקושרים ביחד ומוליכין אותן בנהרות וביים. ובלשון מקרא. קרוין רכסודות: אינן מטמאין בנגעים. דכתיב בבית ארץ. עד שיהיה הבית מחובר בארץ: על ד' קורות. כמו או על ד' קורות. שהיה הבית בעי על גבי הקורות:

בית שיש לו שתי זוויות או חמש: אינו מיטמא בנגעים. דגבי נגעים כתיב קירות קירות שתי פעמים. ומיטמא קירות שנים. הר"ד: וז"ל אסקריא. הוא חורן הספינה. ויש ספרים שגורסים אכסריא. והן קורות שקושרים ביחד ומוליכין אותן בנהרות וביים. ובלשון מקרא. קרוין רכסודות: אינן מטמאין בנגעים. דכתיב בבית ארץ. עד שיהיה הבית מחובר בארץ: על ד' קורות. כמו או על ד' קורות. שהיה הבית בעי על גבי הקורות:

ל"ד) לאני לאן מרעייתו אדם אחס. אחס קרוים אדם. ולא עכו"ם קרוין אדם. וכבר כתבתי ברפ"ג. דכרי מהר"ם בזה. ולענין גר תושב. עיין מ"ש בר"ם דלעיל דהכי נמי הכא. כמ"ש בסס מהר"ם ברפ"ג: ויראו בתחלה. פי' הר"ב וימימם שהיה בהם הנגע כו'. עיין מ"ש בר"ם דלעיל: בית עגול כו'. אינו מיטמא בנגעים. פי' הר"ב דגבי נגעים כתיב קירות קירות כו'. ומראהו שפל מן הקיר לא קא חשיב. אלא הכי דכתיב בהו' שגא' יתירא קא חשיב. רש"י סוף פ' דקניזר (דף ק' ה') ועיין לקמן: בית טריגון. פי' הר"ב שיש לו ג' זוויות כו'. וה"ה בית שיש לו שתי זוויות או חמש. בת"כ תניא. וכן גט פשוט דף קס"ד: מיייתי לה יוקי' לשל שתיס דיגון. ולשל חמש פנטגון. (ופירש רשב"ם) דיגון. פיטת שתיס. מלד אחת עגול. ולדו אחת יש לו שתי פינות. ע"כ. (וכן לגם לשון דיו שבלשון וון הוא שתיס. כמ"ש הר"ב ברפ"ג דערובין. ושוב מלמדי קובערוך. ערך סין. וכתב עוד שגין לשון פינה. בלשון יון שקורין לפינה גינאה. וכן מפרש פינגטין שחמש בלשון יון. פינגטין) וכתב מהר"ם סימה לי אמאי לא קתני נמי הכא. ובשלמא דיגון לא אצטרך. דכיון דקתני טריגון אינו מטמא. כ"ש דיגון. אבל קשה לתני פנטגון דהוא רבוקא טפי. דאע"ג דאיכא למ"ד שיש בכלל חמש ארבע גבי צינ'ת ונחייבין ליה בצינ'ת כמו בעלת ד'. הכא לא אמרינן הכי. לכן כ"ל דפלוגתא דתנאי היא. דכי הכי דפליגי בהא גבי צינ'ת כפ"ב דובאים (דף י"ח). ובס"פ הקומץ רבה (דף ל"ו) ופ' התכלת (דף מ"ג). ה"נ סליגי הכא בנגעי'. דתנא דתתני' ס' לדבעל חמש מטמא בנגעי'. ולתנא דבריית' לא מטמא. ואין להקשות דבשלמא התם אחרבי ליה מאשר תכסה בה. אבל הכא ליכא ריבויא. דיי' דהכא נמי אמרינן בעלת חמש. מדכתיב קורות תרי זמני. וכתיב נמי קיר. דכתיב (ויקרא י"ד) ומראהו שפל מן הקיר. עכ"ל אבל הרמב"ם בפ"ד מהט"ל העתיק בעל חמש ולא העתיק בעל שתי. ואפשר משום דבמכ"ש אחיא: או באסקריא: הר"ב העתיק ובאסקריא: ופירש שהיא תורן הספינה. וכן הוא לשון הר"ם: וכי ולא בזה בברייתא פרק' ד' דכור דף כ"ה. הנכנס לארץ העמים כו' בספינה כו' באסקריא. ופירש רש"י כלומר בספינה גדולה שיש בה אסקריא. וקרי לה הכי על שם אסקריא שבה. דהיינו תורן. וקרוין פושט בלע"ז: ע"כ. ואף הרמב"ם גירסתו ואסקריא. אלא שפרש דקאי אדלקיזים: על ארבע קורות: שהבטן שעל ארבע קורות בלתי מחובר לארץ נקרא אסקריא. ואפשר לילקוי' גירסת הספר: לא מצע"א להרמב"ם: אלא אף להר"ב: ויהיה כיון המצפה שצושין על התורן שיעמוד עליו הסופה. וספיר קתני או. ומ"ש הר"ב ויש ספרי' כו'. ובלשון מקרא כו'. דכרי הימים ב' צ"ט: עד ארבע קורות לשון הר"ב שהיה הבגת בנוי על גבי הקורות. ולשון הר"ם שיש אויר תחת הקורות וכותלי הבית בנויים על גבי הקורות. ע"כ. וכלומר שהקורות בולטות: כגון מן עלייה ועליהן בנוי בית. ולשון הרמב"ם פי"ד מהט"ל סס או תלוי על ארבע קורות: ומהר"ם פי' דקורות היינו שהם רחבי ורחויין לעמוד בלא נעינה בקרקע: ולא קרוין ביה בבית ארץ. אכל

קטז

אפי' על ד' עמודים שהעמודים מחוברים בארץ וכן נחשבים ד' זוויות לבית והגב עליהן מטמא בנגעים אע"פ שיהא פתוח מכל צדדיו . ב בית שאחד מצדדיו א' מארבע כתליו מחופה בשים מרמ"א : בסלע : נור שהיא סם מששת ימי בראשית :

הכל עמודים דלק' שאין רחבין אין מתקיימים בלא נעושה א"כ דד' קורות שלא כנגד הזוויות ולקמן הן כנגד הזוויות ובתב שפי' קמא ניהא טפי ועיין לקמן : אפי' לו על ארבעה עמודים לשון הר"ב שהעמודים מחוברים בארץ וכן נחשבים ד' זוויות לבית והגב עליהם וכו' וכך הוא

אם סל *
ב סס ה' ע
ג סס ט"ב
ה סס ט"ז

אפי' על ארבע עמודים מטמא : ב בית .
שאחד מצדדיו מחופה בשיש אחד בכלע .
ואחד בלכנים ואחד בעפר טהור בית שלא
היו בו אבנים ועצים ועפר . ונראה בו נגע .
ואח"כ הביאו בו אבנים ועצים ועפר טהור .
'ובן בגד שלא ארג בו שלש על שלש .
ונראה בו נגע ואח"כ ארג בו שלש על שלש
טהור אין הבית מיטמא בנגעים עד שיהא בו
אבנים ועצים ועפר :

בפירוש הרמב"ם ודברי תימה הן דהא לקמן תנן אין הבית מיטמא בנגעים עד שיהיה בו אבנים ועצים ועפר וכאן אין כותל כלל אבל בנ"י שבפירוש הרמב"ם כתוב ועליהן בית בנוי כו' וכך הם דברי הר"ש שהעמיק לשון ח"כ להביא בית הבנוי על העמודים . ומפרש וז"ל על העמודים . הם עמודים וקופים ונעוצים בארץ זה אלל זה : באין אויר מפסיק תחת הכתלי' שהבית בנוי עליהם ומיהו מדקתני על ארבע עמודים . משמע דלא חיישינן מאויר שהתחת הכתלים אלא מזוויות הבית שלא יהא

אזכור ואת עניו : ואת כל עפר הבית : ג עד

אזכור תחתיהם דאזכור ד' עמודים כנגד זוויות הבית ע"כ ועיין לעיל : ב בית שאחד מצדדיו מחופה בשיש כו' טהור . אמרתי ונתן את הבית את אבניו ואת עניו ואת כל עפר הבית הורה בזה שהוא נבנה מאבנים ועצים ועפר ואז יטמא הרמב"ם . שבע"פ שבתחלה נאמר ונתתי נגע בבית סתם ללמד דבר הלמד מסופו שאינו מדבר אלא במה שכתב בסופו ונתן וגו' . ולא בבית הבנוי מענין א' ועיין בסמוך בדבור עד שיהא כו' : ואחר בעשר . ה"ג ה"מ למהני ולדו אחד (ט"ס) ולדו אחד ברזל אלא תנא שייך מהר"ם : ועפר כדכתיב בקרא ואת כל עפר הב' ואין זה גושי עפר אלא הוא מגובל ונעשה טיט כענין ש' (ויקרא יד) ועפר אחר יקח וטח את הבית ולשון הרמב"ם בפירושו מאבנים ומעפר ומסיד . וסיד א"א לומר כדפי' הר"ב והרמב"ם במשנה ו' דסיד לא הוי עפר וע"ק דהשמיט עזים לכן ג"ל שהוא ט"ס וז"ל מאבנים ומעצים ומטיט : ע"ך שיהא בו אבנים ועצים ועפר . פי' הר"ב דכתיב את אבניו ואת עניו ואת כל עפר הבית וכן נראה מל' הרמב"ם דלעיל ואיכא למידק מנלן עד דאיכא לכולהו . דלמא כי איכא חדא נמי קסני וקרא לגופיה אנטריך . לומר שכל אחד מהטמא בנגעים ובעי נתיבא והר"ש הביא בריית דרבי ישמעאל אומר ב"ג מדות כו' דכריש ת"כ . דתניא דבר הלמד מכוכו כיצד ונתתי נגע לרעה בבית ר"ך אהוהכס . משמע בית שיש בו אבנים ועצים ועפר מיטמא יכול אף בית שאין בו אבנים ועצים ועפר ר"ל ונתן את הבית את אבניו ואת עניו ואת כל עפר הבית דבר הלמד מסופו שאין הבית מיטמא עד שיהא בו אבנים ועצים ועפר ע"כ . ובענין לא יכולתי לעמוד על לחוד זה דבשלמא אם בא ללמד שלא ליטמא שום בית שאינו נבנה בשום אחד מהלו . אחי שפיר דלע"ב דוכתיב נגע בבית כהם כתיב ואיכא למימר דמיש או לבנים או סלע או גוש עפר נמי בכלל . למדנו מכוכו דגבי נתיבא כתיב רצונו ועניו ועברו דדוקא הני ואחריני לא אבל לומר דבעינן עד שיהו שלשתן זו לא שמענו דהא איכא לפרושי דקרא קמל"ן . דכל אחד משלשתן ראוי ליטמא ברעה ובעי נתיבא ובעל קרבן אהרן בתחלה חזרו על פי"ג מדות שקראו מדות אהרן . כתב על ברייתא זו ויכול אף בית שאין בו אבנים ועצים ועפר או או קאמר דאי לית ביה דבר מהלו היכן נראה הנגע . אלא שאין בו האחד מהם קאמר וא"כ הכתוב סתום כי לא ידענו באיזה בית מדבר אם בניו מאבנים ועצים ועפר או באחד מהם דיבאומרו בכוכו ונתן את הבית את אבניו וגו' ואע"פ שצ"ל לומר שהאבנים והעצים והעפר כלם מקבלים טומאה ובעינן נתיבא א"כ הורחיה למדנו שכיון שהנזק לומר אבניו ועניו ועפרו משמע שלא אחר בית אלא על הבית שיש בו אבנים ועצים ועפר ע"כ . ולא דבינתיי זה כלל הואך מצינו שיהא צריך לשלשתן ביחד דבשלמא ללמוד שאין שום דבר אחר מיטמא בנגעים משמע שפיר . כיון דלא כתבה התורה לנתן אלא אלו שזכר . ש"מ דשום דבר אחר אינו ראוי לקבל טומאה נגעים אבל שנוכל ללמוד דלבעי כל אלו השלשה ביחד א"כ דכתיב התורה לאלו השלשה . שבהרבה הוצרכה לכתבן ללמד על עצמן שהם כטונים נהינה שמקבלים טומאת הנגע זו לא ידעתי מנין לנו ללמוד כן . וכן מה שהניח וכתב דהא דקתני יכול אף בית שאין בו אבנים ועצים ועפר או או קאמר דאי לית ביה דבר מהלו יוכינ נראה הנגע גם אלו דברי תימה הן דכיון דכתיב לא למדנו למעט שום דבר מטומאת הנגע מאי מתמה היכן נראה הנגע . בכל דבר שבעולם שמתנו נבנה הבית . איכא למימר שיהא נראה בו הנגע ודלמא הכי קאמר יכול אף בית שאין בו אחד מכל אלו והא ודאי דלחנתו להרש כן מנאי דקשיא לי דאי תימא דהוי אמינא דרבי ישמעאל ללמוד על בית שאין בו אחד מכל אלו . אם כן אף מסופו לא למד . אלא להוציא דבר שאין מכלל אלו השלשה אבל שריוכים כל אלו הג' ביחד לא למדנו ולכך מפרש בענין שלא נסתפק רבי ישמעאל על דבר שאינו מכלל אלו הג' ואם כן ספקי אי בעי

שלשן ואי תסני באחד ומס"ה כי מיימי קרא דבביתו היו סבא ללמד ולבני שלשתו זה ברור שמפני הלחץ זה הדמק שאמרתי
הנרך לפרש כן אבל נשאלנו ויודיענו כיון שבא לנו הספק ולא ידענו באיזה בית מדבר הכתוב למה לא נהיה בכלל הספק כל
בית שבטולם אפי' של שיש ולבנים צור וגוסי עפר אלא שהאמת הוא כך שהכל בכלל הספק והדרה קושין לדוכתה מהיכי אפי' לן
ללמוד מסופו שיהא צריך לכל שלשן וראיתי לבעל מדות אהרן עצמו שכתחלת דבריו ישמעאל כשמסדר הי"ג מדות אחת
לאחת קודם שאמרן לכל א' וא'
כ"ד וכ"ד כו' דמשמע על מדת
דבר הלמד מסופו במשל החורב
אמרה ונקתי נגע צרעת בבית
ארץ אחוזתך ושם בית יכלול ב'
מינים או ב' או בית העשוי

ג ובמה אבנים יהו בו ר' ישמעאל אומר
ארבע ר"ע אומר ששנה שיהיה ר' ישמעאל
אומר עד שיראה בשני גרוסין על שתי
אבנים

מכשרו או מיריעות או בית בנוי מאבנים ועצים ועפר ולא ידענו באיזה מין מאלו מדב' או אסמך' מכולם לזה נחסר לנו בסמי
שנלמד זה מהדיני האמרי על זה הדין לבסוף רצוני על הלקי ואישי הבית ולזה כשהו אומר ונתן לת עליו וגו' בזה ללמוד שאין זה
מדבר אלא בבית בנוי מאבנים ועצים ועפר עכ"ל הרי שהוא עצמו מפ' הספק ושל על כל בית ואפי' שאינו משום אחד
מאלו הב' ושיהיה שלמדנו מסופו הוא שלא יהא אלא כאלו הב' אבל שיהיו צריכים אלו הב' ביחד זו עדיין לא שמענו והנה
עוד לו לבעל מדות אהרן בפירושו להכרייתא כיצד ונקתי נגע וגו' ק"ל ונתן וכו' יכתב ו"ל או נאמר שיהיה זה באומרו בבית
שהיה די שיאמר ונתן את עליו וגו' כי בבית הוא מדבר אלא ודאי שכיון לומר שהבית הנזכר אינו אלא הבנוי מאבנים ועצים
הלמד מסופו והרי מקרא מלא הוא ביתך ונתתי נגע צרעת לא האמור בסופו בונתן שוכר אבנים ועצים ועפר ולא למדנו עדין
מסופו לא למדנו אלא שאין בית האמור בונתתי נגע צרעת לא האמור בסופו בונתן שוכר אבנים ועצים ועפר ולא למדנו עדין
כלל שיהא הכתוב מצריך שיהיו שלשן בית אחד בדוקף והכי קתני יכול א' בית שאין בו אבנים כו' כלומר שאין בו גם אחד מכל אלו
וקאמר ת"ל ונתן וגו' דבר הלמד מסופו שאין הבית מטמא עד שיהא בו אבנים ועצים ועפר ר"ל שנלמד מסופו שאינו מטמא עד
שיהא בו אלו המיני' אבל בשום דבר אחר מאלו אינו מטמא ולא באינו נזכר שיהו כל אלו שיהיו לקבל טומא נגעי' ומכ"ס לני' שבס' כ
בלעל מדות אהרן דל"ג עד שיהא בו כו' וגרס לא א"כ יש בו כו' דודאי דלא מש' מיימי דבעי למומר כלל שיהיו בו כל אלו דוקא
ביחד וזה מה שגראה בעיני ברור דפי' הכי' ית' הו' ונתתי נגע צרעת לא האמור בסופו בונתן שוכר אבנים ועצים ועפר ולא
נשאר עלינו הטובה דא"כ מנין לנו הא דתנין עד שיהא בו אבנים ועצים ועפר ובמ' תינו לא נוכל לפרש אלא עד שיהיו שלשן
ביחד לפי שזה שאין דבר אחר מיטמא אלא כו' דבר אחר מיטמא אלא כו' דבר אחר מיטמא אלא כו' דבר אחר מיטמא אלא כו' דבר אחר מיטמא אלא כו'
לא למדנו כן ואימ' אפי' שברית' אחר נשנית בת' כ' וממ' למדנו זה וכך היא שנויה בש' מנורע ונתן את הבני' את אבניו ואת עליו
ואת כל עפר הבני' מלמד שאין הבית מיטמא בנגעי' עד שיהיו בו אבנים ועצים ועפר וכי' אבנים יהו בכתובי' וישמעאל אומר וכו' הרי
שוו הכריית' היא שנוי הס' במקום משנתנו מש' ולא כיון הס' באמרו מלמד שאין הבית כו' למדה זו דבר הלמד מסופו ולא
לשום מדה מן המדות וז"ל בעל קרבן אהרן מלמד וכו' דבאמרו ונתן את הבני' לא היה צריך לומר מהו אשר יתן דסתם ב' ת'
ועוד תקשה ליה משנתנו דקתני בהדיא דשל שיש ולבנים כו' שיהו עשוי' בפירושו על המדה עצמו דסתם זקנו אם של יריעו וגסרים
דלמא האמת הוא כן אלא ודאי קרא אשכח ודרש' והיא המדה דרב' הלמד מסופו שלמדנו מתנה דאין דבר אחר מי' אלא לו והכא
ודריש דבעי שלשן ביחד ופי' הוא כאותו פי' עצמו שכתב במדות אהרן בכרייתא דכ"ד דלעיל ובכתבו' ב"כ למעלה זה הפי'
הוא דמיתורא דהבית קריש הכי דלא אצטרך למכתב כלל אלא ונתן את אבניו וגו' דבבית קא מייירי אלא לומר שהבית הוא זה
דוקא שכתב עכשיו באבנים ועצים ועפר אלא שהוא מפרש זה במדת דבר הלמד מסופו בעצמו וזה א"א בשום פנים דלמדה
א"צ שום יתור אבל המדה נדרשת לענין שאין דבר אחר מיטמא אלא אלו ויתורא דקרא להכי הוא דאפ' לאשמועינן דעד שיהא
כלומר שיהו שלשן ביחד דוקא ודיקא [גמין] הכי' דכא' תתני אבניו ועציו בלישנא דקרא ואלו הס' קתני אבנים ועצים
דהתם לא אפי' אלא למדרש דאין דבר אחר מיטמא אלא אלו והכא אפי' למימר שיהו שלשן יחד בזה הבית הנטמא וזוולת זה אינו
טמא כלל דאין לפרש דרייק לזקת אבניו ועציו ולא ש' אבניו דקרא ב' פ' דלקמן (בפי' הר"ב) ואי למקט
לישנא דקרא א"כ לעיל גמין ה"ל למקט הכי' אלא שבמכוון קט לעיל אבנים ועצים דהיינו בעלמא' והכא קט אבניו ועציו
דאקד בית מהדר וזל' דבעינן שיהיו שלשן ביחד דוקא וכן גמין דייקא הגי' (לבעל קרבן אהרן) דגרסינן בכרייתא
לעיל אלא א"כ יש בו אבנים וכו' והכא גרסינן עד שיהא בו כו' ברוך החוק לאדם דעת :

ג ובמה אבנים יהו בו כ"כ יכול עד שיראה בשני כתלים ס"ל ומראהם שכל מן הקיר אפילו בכותל אחד יכול אפי' על אבן
אחת ת"ל והלנו את האבנים אין פחות משתי אבנים דבריו ר' ע' רבי ישמעאל אומר ושלנו את האבנים אין פחות
משתי אבנים

מנין

או על אבן אחת והיו טעמא דאמר רבי שמעאל ד' אבנים
לד' כתלי הבית לכל כותל אבן א' ד' זרבי עקיבא ד' אמר
עד שיהיו כשני גריסים על שתי אבנים : לא על אבן אחת אין
סחות משמנה אבנים לכל כותל שתי אבנים ר' אישור בר'

או על אבן אחת ר' עקיבא אומ' עד שירא'
כשני גריסים על שתי אבני' לא על אבן אחת
רבי אליעזר בר' שאמר עד שיראה כשני
גריסים על שתי אבנים בשני כ' לים בזויות
א' כו כשני גריסים ורחבו כגרים : ד' עציב
כדי ליתן תחת השקוף רבי יהודה אומר כדי
לעשות סגדל לאחורי השקוף ע' עפר כדי
ליתן בין פצים לחכרו קירות האבוס
וקירות המחיצה אינן בטמאין בנגעים
ירושלים וחיצה לארץ אינן מטמאין
בנגעים : ד' כיצר ראיית הבית ובה
אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר בנגע
גראה לי בבית אפילו תלמוד חכם וידע
שהוא נגע ודאי

שמעון אומר כו' טעמא דרבי
אליעזר ברבי שמעון [בס' הדרין
דף ע"א] דכתיב קיר וכתיב
קירות איווה קיר שהוא כקירו'
הו אומר זה קרן זווית וכל קיר
בעין שטור נגע דהיינו כגרים
הקלוקי מרובע ככל אחד ואחד
והלכה כר' עקיבא : ד' ענים
דאמרין שאין הבית מטמא עד
שיהיו בו ענים כמה יהיו בכל
כותל וכותל כדי ליתן סתם
השקוף כך צריך לכל קיר וקיר
שקוף תקום שהלכת שוקף עליו
ורבילין ליתן עץ תחתי : סגדל
לאחורי השקוף רבילים להניח
עץ לאחורי השקוף להגין
ונקרא סגדל כמו שהסגדל
מגין על הרגל שקוף נקרא בין

של סתם בין של חלון : שנים לשון סדק וקרע כמו הרעש'
ארץ פתחה קירות האבוס של בהמה וקירות המחיצה של
(חצירות) גנות ופרדסים : אינן מטמאין בנגעים דכתיב
בקירות הבית ולא בקירות האבוס ולא בקירות המחיצה :
ירושלים וחוצה לארץ אין מטמאין בנגעים דכתיב ביום ארץ
אחוזתכם וחוצה לארץ אינה אחוזתכם וירושלם נמי לא
נתחלקה לשבטים :

מגין אבני לא גראה אלא על אבן אחת ק"ל ומראהו סגל מן
הקיר אפילו על אבן אחת ולפיכך הצריך רבי שמעאל ד'
שיהא כל כותל מחתלי הבית ראו לנגעים וזה בעלמו טעמו
של רבי עקיבא שהצריך כ' : ד' פציב ס' כר"ב לשון סדק

וקרע כמו הרעש ארץ פתחה
הפלים ס' ד' וכתיב וקרע לו
חלוי (ירמיה כ"ב ד') תרגום
ופלים ליה כיון כשקורעים
בכותל לעשות פתח וחצוין
הבנין משני לדדון השיויים
נקרא פלים הר"ש (ובסוף
ס"ח דשבת מס' הר"ב לפלים
בענין ז' חר' וע"ס) וכתיב עוד
הר"ש ושטור האבנים אין
משורש פתחה אבל פתחה
קאמר רש"א משאוי שנים :
וקירות המחיצה ס' הר"ב של
חצרות גנות ופרדסי'
כו' וכ"כ הר"ש ודומק בעיני
שהקדים לשנות קירות האבוס
של בהמה והרמז ס' מס' קיר
המחיצה הוא מקרה ולא נעשה
לדירה ואמנם נעשה להיות כל
משהם ע' כ"ז מהר"ס כתב ד"ל דגריס' קירות המחיצה מלשון
והיה המחיצה לשון חלוקה דכתיב גריס' בקירות הבית ולא
בקירות המגורה מלשון כהרשו מחגורות (ויאל א' י"ו) והס'
אולרות תבואה והיינו קירוף המחיצה דמתני' שדרך לעשות
באולרות תבואה חלוקות הרבה בין חטין לכוסמים לשיפון
ולשעורים ולשבולת שועל ואף בין תבואה לתבואה דמינה
לפעמים זו טובה מזו להבי גרסינן המחיצה ועוד דאין זה

לשון קירות המחיצה ללשון קירות המחוץ והלא קירות ומחיצו' א' מהן עכ"ל אבל הר"ש העתי'
דכתיב קתי בה תריוויה קירות המחיצה וקירות המגורה וכן הוא דכ"ב שזיינו ירושלם ס' הר"ב שלא נתחלקה לשבטים כס'
דיומא דף י"ב ופי' לשבטים לשבטי יהודה ובנימין באיך מ"ד הס' דס"ל דיהודה ובנימין היה להם חלק בירושלם וסגדל דידן סוב'
דלא נתחלקה להם אלא יד כל ישראל שים בה ותמהו התו' ד"ה ירושלם דכ"ב איווה מקומן [משמע] דקרן מזרחית דרומית לא היה לו
יסוד לפי שלא היה בחלקו של טורף (כדפי' הר"ב בחשנה ד' ועוד בס"ף משנה א' ס"ג דמדות) וא"כ למ"ד לא נתחלקה מאי
ס"א דשאר מקומות של מוצא היה להם יסוד ומזרחית דרומית לא היה לו יסוד ולא נתחלקה מאי עבד ליה דמשמע שיש ליתן אותו במקום שיש לו מכלל דאיכא דוכתא דלא היה יסוד וי"ל הכי
דא"כ אל יסוד מוצא העולה מאי עבד ליה דמשמע שיש ליתן אותו במקום שיש לו מכלל דאיכא דוכתא דלא היה יסוד וי"ל הכי
גמירי שלא נעשים יסוד למזרחית דרומית כדכתיב הכל בכתב ע' כ"ז א"פ תרצו למתני' דמדו' (שהיה) לו יסוד כו' דאסיא ככ"ע
אכתי תקשה אמאי כי שאלו גמ' דאיווה מקומן דף נ"ג מאי טעמא והשיב ר' אליעזר לפי שלא היה בחלק של טורף וכל אותה
סוגיא הכי דהט"ו ומייתי הס' נמי תרגום ובאחסנתיה יבני מדבחא א"ג מקדשא וכמו שהעסקתי סס כס' ד' ואמאי שבקי' למית'
טעמא אליבא סתמא דמתני' דהכא וס"ג ביומא דמ"ד נתחלק לשבטים ירושלם מיטמא בנגעי' חוץ מן המקומות המוקדשי' שבני'
שהוא המקדש ובי' ובתי מדרשות וכו' דס"ו דב"ק דף פ"ג פירסו הטעם דא"ע ג' דנתחלק חזרו וקנו אותה המקומות כדי
שיהא לכל ישראל חלק בהן משא' כ' ירושלם אם מתחלה נתחלקה למה חזרו וקנו אותה ע"כ אלא ודאי דלהכי מפרש
אליבא דמ"ד נתחלקה להכי הלכתא ודלא כמתני' דהכא וכ"מ דירושלם חוץ מדברים המוקדשים שבה מיטמאין בנגעים
וקשיא על הר"ב דכיון דמפרש בזבחים ובמדות אליבא דמ"ד דנתחלקה ה"ל לכתוב בבאן דאין הלכה כסתם תכנה וכן הרמז ס'
שזוסק כסתם משנתנו כפי' מה"ע [הלכה י"א] ומשום שלא נתחלקה לשבטים תקשה ליה נמי סוגיא דזבחים דכ"ב אליבא
דמ"ד נתחלקה ומייהו תו' אשכחן סתמא אחרונה במתני' ז' סדק בתרא דערכין דירושלם אין בית הלוי בה וטעמא דלא נתחלקה
לשבטים כמ' ש"ס ז' ע"ב : ה' בנגע נ"ל בבית אפי' ת"ח ויודע מ' דאי איווה יודע מהיבתי מימי שיאמר נגע כ"ל והא' ל' ידעו' א"ס
למה אשרה התורה מלומר נגע והלא עד שיאמר

מ"י ע"פ
ה' טעמא
דעת ס' ו'
בס' הדרין ע"א
ל' כ"ד י"ע
כ"ד מ"י ע"א
ה' ס' הלכ' ו'
כ"ד מ"י ע"א
ה' ס' הלכ' ו'
כ"ד מ"י ע"א
ה' ס' הלכ' ו'
כ"ד מ"י ע"א
ה' ס' הלכ' ו'
כ"ד מ"י ע"א

הכין טמא. עדין אין כאן טומאה. כדתנן בר"ג. והר"א
 כתב בשם רבותיו. דכיון דבדבור לא יוכל לשטות. הלכך לא
 יאמר בלשון ברור. ע"ד התוס'. למד לשוקר לומר איני יודע.
 ולי נראה מפני דרך חרץ שצריך לנהוג עם הכהן כו'. א"כ שלא
 יאמר הכהן יגזור טומאה ע"כ.
 ור"א כתב. משום דזכר שקרים
 לא יכון. דהא כל זמן שלא נזק'
 הכהן. לא נגע הוא. ואיך יאמר
 נגע כו'. וכתב בעל קריבן אהרן
 דלא דק בזה: שהכהן אינו עוש'
 אותו נגע. אבל הטומאה עושה
 בו. וקודם שיבא הכהן. נגע
 הוא. ע"כ. ואפשר לתרץ
 שכשיאמר נגע. המכוון ממנו מה
 שקוראין נגע. והיינו נגע טמא'
 ומכיון שעדין אינו טמא. הרי
 דובר שקרים. ולי נראה בהסך
 דלהכי הקפידה התורה מלומר
 נגע כו'. שלא לפתוח סיו לשטן
 לו (כדדרישין בס' מי שמתו
 דף י"ט) מאמר שמתו קיבני סדו'
 וכו'. ה"י. אפשר שיחזור ויבא
 טרם יבוא הכהן. ולכל הטעמים
 כ"ל שכל הנגעים הדיון כך.
 שלא יאמר נגע עד שיטמאנו
 הכהן. ואפילו א"ל דלון הדיון
 הזה. אלא בנגעי בתים. וכן
 הרמב"ם לא כתב שיה' נוהג גם
 בשאר הנגעים. י"ל דנגעי בתים
 הואיל וקודמין בזמן כדלקמן. לך הקפידה התורה ביומרי
 משא' כבסברה ב'א. עליו נגע הבית. כשאח' כבא עליו נגע
 בגדיו. וכן גובו שוב לא. הקפידה בכך: וצוה הכהן ופנו
 את הבית ואפי' חבילי עזים וכו'. וכן הוא בנוקמת מהר"ם ו'ל' ובמשינות ישנים מוקדים: אפירן חבילי עזים כתב הר"ב והא דכתי'
 ולא יטמא כו'. לאשמועי' דכלים דהו' מעקרא נמי מיטמו אי שביק להו' כ"כ. ולא יטמא כל אשר בבית מה ס'ל גסי שמזינו (בפרק
 דלקתן משנה ע') בנגעם לבית המנוגע שאינו מטמא בגדים עד שישהא כבדי אכילת פרים יכול אפי' היו שם כלים מקופלי' ומונחי'
 על כתפו כלים מקופלי' ומונחים בתוך הבית יכול לא יהא טמאים עד שישהא כבדי אכילת פרים ס'ל. ולא יטמא כל אשר בבית מיד'
 כלומר דלהכי מפנה שהרי לא יכול להניח שחיד יהא נטמא ואפי' לא ישהא כבדי אכילת פרים: ואפירן חבילי קיים. דלא תימנה עזים
 דוקא דחוו לעשות מהן כלים שסתיון מקבלי טומאה אבל קיים מה שעושים מהם כלים מן הסתם אין מקבלים טומאה כמו כוורת
 הקנים דרפסו' דכלים ורפס' דאסלית וכן מחללת הקנים דרפסו' דכלי' ואע"ג דתנן נמי הסס שפורסת הקנה הרי צריך שיזיח את
 כל הכבי' כדתנן התם ולפי' כך מסתמא מהקנים אין עושים כלים מקבלים טומאה (וה"א) דא"כ סינוי הואיל ואף סיסן אינן רגילין
 שיהיו באין לכלל קבלת טומאה: ק'ל' וי"ל: א"כ כך על של רשע' הר"ב שהנגעים באים על לה"ר. ו'ל' הרמב"ם שראיית הרעפת
 הנזכרת בתורה אמרו שהיא (עונת) בעבור לה"ר כי יסדר מן האנשים ויהמיקו אותו מהיוק לשונו ויתחילו בביתו ואם חזר בו מוטב
 ואם לאו יבא באמנעות והוא אומר בכל מלאכה עור-חזר בו מוטב ואם לאו יבואו בנגדים ואם לאו חזר בו עדיין יבא לבוסו ועל
 עור בשרו וזה על דרך המוסר והתוכחה הלא תראה שהם דברים בלתי טבעיים ואינן חללים טבעיים בשום פנים לפי שהבגדים
 והבתים הם חומר דומם שלא יקרה בהן נרעת (והם על דרך גם כמו מי סוטה ואינם אלא דברים סוף מהטבע לפי שהבתים
 (והבגדים) אינם נעים וגדים מאליהן וכל מה שאירע מהן מהתקרים אינו נרעת) אלא בקריאת התורה על הדמיון אשר זכרנו ופון
 נגעו אדם תראה שישם התקרים נרעת והיא חולי הנקרא חולי השועל ויטהר הנרע כאשר הסך כולו לבן והוא תכלית הנרע' יות'
 גדולה והיותר חזקה ואמנם הם ענינים תוריים לפי מה שזכרנו ולזה השרש נקרא רשע' כ: ו' אלא עומד ע"כ פתח הבית וכו'
 כל' בסתמן לפתח הבית לא על האסקופה שבפתח הבית דא"כ פתח המסקוף הוא עומד ואין ילפינן מדכתיב מן הבית

לא יגזור ויאמר. נגע נראה לי בבית. אלא
 כנגע נראה לי בבית. וצוה הכהן ופנו הבית
 (מהר"ם ל"ג) בטרם יבא הכהן לראות את
 הנגע ולא יטמא כל אשר בבית. ויאח' כי יבא
 הכהן לראות את הבית) ואפילו חבילי
 עזים. ואפילו חבילי קנים. דברי רבי יהודה
 רבי שמעון אומר. עסק הוא לפניו. אמר רבי
 מאיר. וכו' מה מטמא לו. אם תאמר כלי
 עזיו ובגדיו ומתכותיו מטבילין והן טהורי'
 על מה חסה התורה. על כלי חרסו. ועל
 פכו ועל טפיו. אם כך חסה התורה. על
 ממונו הבווי. ק"ו על ממונו החביב. אם כך
 על ממונו. ק"ו על נפש בניו ובנותיו אם כך
 על של רשע ק"ו ועל שר צדיק: ו' אינו
 (הולך לתוך) ביתו ומסגיר. ולא תוך הבית
 שהנגע בתוכו ומסגיר. אלא עומד על פתח
 הבית שהנגע בתוכו ומסגיר. שנאמר
 (ויקרא י"ד) ויצא הכהן מן הבית אל פתח
 הבית. והמסגיר את הבית שבעת ימים ובא
 בסוף השביעי. וראה יאם

ה לא יגזור. לא יסקוק הדיו לומר שהוא נגע ודאי. מדכתי'
 כנגע נראה לי בבית. ולא כתיב נגע: אפילו חבילי עזים
 שאינן בכלל טומאה צריך לפנות. והא דכתיב ולא יטמא כל
 אשר בבית. דמשמע דאטומאה קפיד רחמנא. סבירא ליה
 לרבי יהודה דמלתא באנפי נפס'
 היא. לאשמועינן דכלים דהו'
 מעקרא נמי מיטמו אי שביק
 להו' ואין הלכה כר' יהודה:
 עסק זה לפנוי. בתמיה וכו'
 להעסיקו לפנות את הבית הולך'
 הכתוב. שאח' מוקיקו לפנות
 דברים שאין מקבלים טומאה.
 על כרחך לא בא הכתוב לדרוש
 אלא כמו שדרש רבי מאיר
 שהתורה הסה על ממונו של
 ישראל: פכו. לשון פכין קטני':
 חפיו. מקום שאופה ומגשל בו
 קדרתו. כגון תנור וכירים של
 חרס המטלטלין. ויש ספרים
 שגורסין טפיו כו' והוא כלי
 חרס קטן מאד. שאין המשקה
 יוצא הימנו אלא טיף טיף וכל גו'
 אין להם טהרה במקוה: וא"כ
 על של רשע. שהנגעים באים
 על לשון הרע: ו' אינו הולך לתו'
 ביתו דכתיב ויצא הכהן מן הבית
 יכול ילך לביתו ויסגיר ס'ל אל
 פתח הבית. אי על פתח הבית
 יכול יעמוד פתח המסקוף
 ויסקור ס'ל ויצא מן הבית עד שיעקר חלל הבית:
 ולא

עד שיעקר תכל הבית . כדכתב הר"ב וכת"כ הכי מניח עומד בצד השקוף ומסגיר ומיימי לה נמי הכי צנתי ס"ק דחילין דף י' וכת"כ
 דנדרים דף ג' ומרמי לה רמי אחתיה ה' דהתם דמשמע מינה דמן האגף ולחון לא הוי בכלל הבית . והכא עד שיעקר לגמרי ואסו'
 מן האגף ולחון לריך שינא מכל יבי המסתן ומשני סא' הכא דכתיב מן הבית עד שינא מן הבית כולו הכל הלן בעומד על התפת
 דמנין בסמוך לפתח קאמר ומלאנו בל' הקדש על שהוא ס' ד' . כדכתב במשנה ה' פ"א דמנחות ולקמן בפ' בפרט משנה ה' כתב
 הר"ש ג' תוס' וכתב מניח ידו

א"כ ס"ק ד'
 ס"ב ס"ג
 כ"ס פ"ד הל"ב

על המזרע ופי' שהוא כמו
 ועליו מטה מנשה . כלומר אלל
 המזרע תחת ידיו : אם פשה'
 עיין בסוף סרקין : ככל מקום
 פי' משום מקום ימרו"ס ומלאנו
 כן בכפוזים . ולא יעיר כל
 חממו . תהלו' ע"ח אין לשפחתך
 כל צבית . מוכיס צ' ד' [לא
 תעשה כל מלאכה צ' דברות] :
 לא אחת תחת שמים . ולא
 שמים תחת אחת . כת"כ
 ולקחו אבנים . אין פחות משתי
 אבנים והביאו אל תחת האבני'
 אין פחות משמים : אלא מביא
 שמים תחת שמים תחת שלש וכו'
 ל' הרמב"ם פ"ט מהט"ו (הל"ג)
 ויש לו להביא שמים תחת שלש .
 כלומר דהו לא הקפידה התורה
 מכיון שמביא . ובמשניות ישנות
 מנוקדים הגרסא לא מבי' שמים
 תחת שמים . שלש תחת שלש .
 ארבע תחת ארבע . אלל בנוסח
 מהר"ם כנוסחת הספר . וכת"כ
 שהעתיק הר"ש . משובש הגי'

אם פשה וצוה רכה ויחלצו . האבנים אשר
 בהן הנגע . והשליכי אתהן אל מחוץ לעיר
 למקום טמא ולקחו אבנים אחרות והביאו
 אל תחת האבנים יעפר אחר יקח ויטח הבית
 אינו נוטל אבנים מצד זה ומביא לצד זה .
 ולא עפר מצד זה ומביא לצד זה . ולא סיד
 מכל מקום . אינו מביא לא אחת תחת שמים
 ולא שמים תחת אחת . אלא מביא שמים
 תחת שמים . תחת שלש . תחת ארבע .
 מכאן אמרו . אוי לרשע . אוי לשבנו .
 שניהן חולצין . שניהן קוצעין . שניהן מביאין
 את האבנים אבל הוא לברו מביא את העפר
 שנאמ' (ויקרא י"ד) . ועפר אחר יקח ויטח את
 הבית אין חברו מטפל עמו בטיחה : ז' בא
 בסוף שבוע וראה . אם חזר . ונתן את
 הבית את אבניו . ואת עציו . ואת כל עפר
 הבית . והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום
 טמא . הפסיון הסמוך כל שהוא . והרחוק
 כגרים . והחוזר בביתם . כשני גריסין :

ולא סיד מ"מ דכתיב ועפר אחר
 יקח וסיד לא הוי עפר לא חבן
 שריפה : לא אחת תחת שמים .
 חבן גדולה שחלף' מקו השמי' :
 מכאן אמרו אוי לרשע ואוי לשבנו
 שאם כותל מפסיק בין שני צדי'
 ונראה נגע בכותל לצד צד זה .
 בעל הבית אחר לריך להטפל
 עמו . דכתיב והללו את הא"י
 לשון רבים . ולזה שהנגע לצד
 צדו קורא רשע . שהנגעים
 באים על לשון הרע כדאמרן :
 שניהם קוצעים . לשון ואת הבית
 יקוצע : יקח וטח . לשון יסיד .
 למעוטי חברו . אין מטפל עמו
 בטחה : ז' וכתב בסוף שבע
 אחרי העות הבית . חוזר
 ומסגירו . ואם בסוף שבע
 חזר הנגע . ונתן את הבית :
 הפסיון הסמוך . שפשה סמוך
 לנגע . והחוזר בשני גריסים .
 דכתיב ואם ישוב הנגע כאלס
 האומר חזר פלוני לתקומו
 והנגע שבביתם . בתחלה אינו
 מטמא אלל בשני גריסין . כדאמרן :

ומ"כ שבידיו כמו שהיא במשנתנו ומכיים וארבע תחת שלש

תחת שמים : שניהן קוצעים שנין מביאין את האבנים כתב
 הר"ב שניהם קוצעים ל' ואת הבית יקוצע לא דמכא ילפינן דשניהם מחוייבין דהא יקוצע ל' יסיד הוא לא ענין קוצעים מפרש ליה
 וכדדייק לכבוד ל' וית כו' . אלל דמחויב על שניהם נראה דילפי' ליה מדכתיב ושכנו את העפר אשר הקצו . דהקצו ל' רבים .
 ודשניהם חייבי' דביא האבנים כתב ר"ב ב"ס מדכתיב ולקחו אבנים אחרות ובי תימא אחתי הא כתיב יקוצע ל' יסיד וכן נמי כתיב
 אחר הלן ל' יסיד . ר"ב דר"ב ב"ס אחר הלן למעוטי שאם היה כותל סמו' לאויר פי' הר"ש שהכותל מפסיק בין בית וחו' או בין בית
 לבניה שאין בעל החצר ובעל הבניה מסייע לבעל הבית : ז' בא בסוף שבע וראה אם חזר כו' דהא דכתיב ואם ישוב וכו' אחר
 חלן וכו' . ילפינן ב"ב ב"ב ש' שיבה שיבה מדלעיל ושב הכהן . ואם ישוב הנגע מה שיבה האומר להלן בסוף שבע . כ"כ בסוף שבע :
 אם חזר ונתן דכתיב וואם ישוב הנגע וכו' ווא דכתיב וכל וכו' והנה פשה' לא שריך שישוב הנגע ויפשה' אלל או הא או הא
 קאמר . ואלטרין לפשה לעומד גריסין כמו שאכתוב בר"פ דלקמן בס"ד ד"ה בראשון] : אל מחוץ לעיר . ואם לו אינה מוקפת
 חומה . כמ"ש במשנה ו' ס"ק דכלים (ד"ה שפלהין) : הפסיון הסמוך כל שהוא והרחוק כגרים בסוף שבע ראשון כתיב והנה
 פשה הנגע בקירות הבית ודרשינן ב"ב . והנה פשה' זה פסיון הסמוך כל שהוא . מניין לרבות את הרחוק ת"ל צבית יכול כ"ש ת"ל
 נגע האמר כאן נגע והאמר להלן נגע מה נגע האמר להן כגרים אף נגע האמר כאן כגרים . ופירוש' דקרא והנה פשה על הנגע
 הנזכר בכל שהוא ואם הנגע בקירו' הבית פשה הרחוק ממקו' הנגע עצמו הואיל ופשה שיעור נגע הנזכר להלן בנגעי אדם שהוא
 כגרים . ולזה הכהן וחלצו וכו' . ועיין מ"ש בזה לקמן . ודרחוק בביתם כשני גריסין . ב"כ אם ישוב הנגע ופרח צבית . משל
 חזר איס פלוני למקו' . כשיחזור הנגע לאותה האבני' . אין לי אלא מקומו מניין לרבות את כל הבית . ת"ל צבית יכול כגרים .
 נאמר כאן נגע והאמר להלן נגע : מה נגע האומר להלן כשני גריסין . אף נגע האומר כאן כשני גריסין . וה"ס דקרא אם ישוב
 הנגע והיינו במקומו שזה שיבה משל חזר כו' . והדר קאמר ופרח צבית והוא שלא במקומו בכל מקום הבית . אם הוא הנגע
 כשיעורו שבני' פי' צמים שהוא שני גריסין הוי חזרה ונתן וא"ת ובשני גריסין נמי לא תסגי דהא כתיב ופרח . דמשמע שישוב הנגע
 ויפרח ג' כ' דהיינו שיפשה' : הא צמין למדרש הכי ב"ב . ולא סליק לן . דאית לן ג"ש צרעת ממארת דהכא מפרש ממארת דבגד'
 מה לכלן טימא את החוזר אע"ס שאינו פושה' אף כאן טימא את החוזר

ש"ס
ה"ק
נרע
ב סוף
ס

אע"פ שאינו פוסק ואע"ג דשניהם גבי ופסקה כתיבי קרבן
הקרן ח"כ למה נאמר וסרה ללמד ש"ס"ו פירש ממראה
למראה מיררקה לאדם. או יתקן כדכתיב ב"ב כמשה ו'
ס"ב אראה שלא בלבד תחזרה אלא ה"ה לפסיון ותרופ. והיינו

פרק יג עשרה בתיסחין הכהה בראשון
וההולך לו קולפו והוא
טהור הכהה בשני וההולך לו קולפו והוא
טעון צפרים הפושה בראשון חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור טעון
צפרים עמד בראשון ופשה בשני חולץ
וקוצה ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא
חור טעון צפרים עמד בזה ובוהי חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור
טעון צפרים אם עד שלא טיהרו בצפרים
נראה בו נגע הריזח ינתן ואם משטהרו
בצפרים נראה בו נגע יראה בתחלה ב
האבן שבזית בזמן שהוא חולץ חולץ
את כולו ובזמן שהוא נותן נותן את
שלו ובזית את של חברו נמצא

כחיס הכהה בראשון כסוף שבוע
ראשון כהה או הלך הגנע לגמרי הרי
שני כחיס דכשנים הן חשונים קולפו קולף מקום הגנע
בלבד והבית טהור הבהה כסוף שבוע שני וההולך לגמרי
שנים אחרים הרי ארבעה:
הפוסה בשבוע ראשון חולץ וקוצ'
וטח ומחוננת לו שבוע ואם חור
נותן הרי חמשה לא חור טעון
צפרים הרי ששה עמד בעיניו
בשבוע ראשון ופשה בשני חולץ
וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע חור
נותן הרי שבעה לא חור טעון
צפרים הרי שמונה עמד בעיניו
בשבוע ראשון ובשבוע שני חולץ
וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע שדן
העומד בעיניו בשבוע שני כדן
הפוסה חור נותן הרי שששה לא
חור טעון צפרים הרי עשרה:
אם עד שלא טהרו בצפרים
נראה בו נגע הרי הוא כחור
וטעון נתיב יחבל משטהרו הנה
ליה כינע חדש ומסגירו ב
האבן שבזית שהיא בינו ובין
חבירו בשותפות חולץ את כלה
כדדרשינן וחללו מלמד ששניהם חוללים בזמן שהוא נותן
אם הבית כולו נותן שלו דגבי ונתיב כתיב את אבניו ואת
עניו אבניו שלו ועניו שלו ראש

דמלמד ששני והולך לו דילפינן לקחן דקולפו וטעון צפרים
עמידה קודמת דאינו טעון צפרים כ"פ הרמב"ם וכתיב ה"ה ש"ס דלעיל דהך קליסה דכהה לא מליבו קרא ושמא
מדכתיב כי נרסא הגנע דמשמע דאין טהרת הבית אלא ברפוי דהיינו שהוקצה וכוסח ע"כ דחליצה קוצה וטיחה מקרו
רסואה כדלקמן ב"ב עמד בזה וכו' הבהרה בשני וההולך לו קולפו והוא טעון צפרים כ"כ יליף ליה מדכתיב וקח לחטא
את הבית הרי כאן בית אחר פי' ה"ה שני יתירא דריש דביה משעי קרא אלא לרבוש בית אחר שאמרי רטוחו טעון צפרים
עמד בראשון ופשה בשני חולץ וכו' בת כ"כ יליף מדכתיב ובה הכהן וראה והנה פשה ס"א א"א שידבר בטהרה בראשון וחלץ שכבר
למדנו ב"ב דנרעת ממארת ס"א פסיון אלא בחזרה בלבד סג' וכתיב נתיב אלא כמה הכתוב מדבר כתיב שבה כסוף
שבוע ראשון וחלץ עומד ובה כסוף שבוע שני ומלאו פוסה ומה יעשה לו ת' לושב הכהן ובה הכהן וזו היא שיבה זו היא ביאה
שענינם אחר ועבדין מניייהו ג"ש כאלו בשניהם כתוב ושב או כאלו בשניהם כתוב ובה מה שיבה כסוף שבוע ראשון ושב
הכהן וראה והנה פשה חולץ וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע אף ביאה חולץ וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע וכתב בעל קרבן אהרן דקראו
הכי קאמרי ואם ישוב הגנע וגו' וכן אם לא הכהן וראה והנה פשה פשה וזה כסוף שבוע שני כשנרעת ממארת היא שזה יאמר
על החומר בלי פסיון כמו שארנו בג"ש או ונתן הכהן וגו' ואם אינה נרעת ממארת שאינו חור אלא פוסה לא ביאר משמעו
ורמזו בג"ש דביאה ושיבה עמד בזה ובה חולץ וכו' בת כ"כ יליף ליה מדכתיב ואם לא יבא הכהן וזו היא שיבה לא פשה וגו' בשתי
ביאות הכתוב מדבר את שמה כסוף שבוע ראשון ובה כסוף שבוע שני וראה והנה פשה לא פשה זה העומד מה יעשה לו וטיבר
הכהן את הבית יכול ויטור וילך לו ת"ל כי נרסא הגנע לא טהרתי אלא הרפוי וזה עדיין לא נרסא שלא נעשה לו קום רפוא'
ופירוש כי נרסא קאמר נרסא דא"ל שהוא טעם לטוהר הכהן משום שרפא דשטיט דאין לכהן לטהרו אלא אם כן שרפא
אלא ה"ק וטהרו הכהן כאשר נעשה לו רפואתו וזה עדיין לא נעשה לו סם רפואה מה יעשה לו כ"כ בעל קרבן אהרן (ומה
יעשה לו הרי אני דן וכו' ת"ל ואם לא יבא הכהן הרי כאן שתי ביאות) ביאה אחורה לזעלם וביאה אחורה למטה מה ביאה האמורה
למעלה חולץ וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע אף ביאה אחורה למטה חולץ וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע
ב האבן שבזית פי' ה"ה שהיא בינו ובין חבירו בשותפות וזו ענין הכתוב וראה מהני דדיים ע"כ וה"ה דה"ה
זה ענין דרך הוויית לתת שם אבנים גדולות המחזיקות את כל עובי הכותל וראה מהני דדיים ע"כ וה"ה דה"ה
לתימר

פרק יג עשרה בתיסחין הכהה בראשון
וההולך לו קולפו והוא
טהור הכהה בשני וההולך לו קולפו והוא
טעון צפרים הפושה בראשון חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור טעון
צפרים עמד בראשון ופשה בשני חולץ
וקוצה ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא
חור טעון צפרים עמד בזה ובוהי חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור
טעון צפרים אם עד שלא טיהרו בצפרים
נראה בו נגע הריזח ינתן ואם משטהרו
בצפרים נראה בו נגע יראה בתחלה ב
האבן שבזית בזמן שהוא חולץ חולץ
את כולו ובזמן שהוא נותן נותן את
שלו ובזית את של חברו נמצא

כחיס הכהה בראשון כסוף שבוע
ראשון כהה או הלך הגנע לגמרי הרי
שני כחיס דכשנים הן חשונים קולפו קולף מקום הגנע
בלבד והבית טהור הבהה כסוף שבוע שני וההולך לגמרי
שנים אחרים הרי ארבעה:
הפוסה בשבוע ראשון חולץ וקוצ'
וטח ומחוננת לו שבוע ואם חור
נותן הרי חמשה לא חור טעון
צפרים הרי ששה עמד בעיניו
בשבוע ראשון ופשה בשני חולץ
וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע חור
נותן הרי שבעה לא חור טעון
צפרים הרי שמונה עמד בעיניו
בשבוע ראשון ובשבוע שני חולץ
וקוצה וטח ומחוננת לו שבוע שדן
העומד בעיניו בשבוע שני כדן
הפוסה חור נותן הרי שששה לא
חור טעון צפרים הרי עשרה:
אם עד שלא טהרו בצפרים
נראה בו נגע הרי הוא כחור
וטעון נתיב יחבל משטהרו הנה
ליה כינע חדש ומסגירו ב
האבן שבזית שהיא בינו ובין
חבירו בשותפות חולץ את כלה
כדדרשינן וחללו מלמד ששניהם חוללים בזמן שהוא נותן
אם הבית כולו נותן שלו דגבי ונתיב כתיב את אבניו ואת
עניו אבניו שלו ועניו שלו ראש

פרק יג עשרה בתיסחין הכהה בראשון
וההולך לו קולפו והוא
טהור הכהה בשני וההולך לו קולפו והוא
טעון צפרים הפושה בראשון חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור טעון
צפרים עמד בראשון ופשה בשני חולץ
וקוצה ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא
חור טעון צפרים עמד בזה ובוהי חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור
טעון צפרים אם עד שלא טיהרו בצפרים
נראה בו נגע הריזח ינתן ואם משטהרו
בצפרים נראה בו נגע יראה בתחלה ב
האבן שבזית בזמן שהוא חולץ חולץ
את כולו ובזמן שהוא נותן נותן את
שלו ובזית את של חברו נמצא

כדדרשינן וחללו מלמד ששניהם חוללים בזמן שהוא נותן
אם הבית כולו נותן שלו דגבי ונתיב כתיב את אבניו ואת
עניו אבניו שלו ועניו שלו ראש

פרק יג עשרה בתיסחין הכהה בראשון
וההולך לו קולפו והוא
טהור הכהה בשני וההולך לו קולפו והוא
טעון צפרים הפושה בראשון חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור טעון
צפרים עמד בראשון ופשה בשני חולץ
וקוצה ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא
חור טעון צפרים עמד בזה ובוהי חולץ וקוצה
ומחוננת לו שבוע חור ינתן לא חור
טעון צפרים אם עד שלא טיהרו בצפרים
נראה בו נגע הריזח ינתן ואם משטהרו
בצפרים נראה בו נגע יראה בתחלה ב
האבן שבזית בזמן שהוא חולץ חולץ
את כולו ובזמן שהוא נותן נותן את
שלו ובזית את של חברו נמצא

ראש ופתי' פי' הערוך אותה האבן או אוחו העץ שחוסס מלך מערב נדבך שלו ולמד מורה נדבך של חברו' סס אותה האבן או אוחו העץ' ראש ואותם האבנים ועליו שנגדבך זה במער' אחת ובנדבך זה במורה אחת' שמן פתין : ג נותן את הקירות לעליה וסומכין בעמודין ואינו

נוהגין עם הבית' דכתיב את אבניו ואת עזו ואת עפר הבית ולא אבנים ועני' ועפר של עליה: נפתין עזו' דדרשי את אבניו ואת עזו ואת עפר הבית' כל אבנים' שגבנו עמו' וכל עפר שגבנו עמו' וכיון דאין עליה על גביו' הרי' כלם נבנו עמו' מלכנו' כמין לבנים מרובעות ששוקקים על הגגות' וי"מ כעין מ"ו' שעושי' בחלונ' מכהן לגוי ואין מחזירי' בטיט בחלון' שריגות' כמין סכה שעושים בחלון שמתכלי' משם לרשות הרבי' : מלכ' עץ ארוך שעל הקיר העשוי להשיב עליו ראשי הקורות שלא ירקבו

מחלומי' החומה בכזים משום דנרעת אהקש לת' דכתיב (כדבר י"ב) אל נא תהי כחם : בתשהו כאבדים של מח דתין באלות האבדים אין להם שעור' ואין הלכה כר"א : ד' בית המוסגר מטמא מתוכו כדכתיב והנא אל הבית כל ימי הסגר איתו יטמא עד הערב' והאבנים המנוגעים עלמן' אפילו במוסגר' מטמאין מאחוריהן : והמחלט מתוכו ומאחוריו' הנוגע בבית מאחוריו טמא' דכתיב במחלט נרעת ממארת בבית טמא הוא' מה ט' לטמא הוא' הוסיף לו שיהא טמא בין מתוכו בין מאחוריו : זה וזה מטמאין צביאה' לטמא כל הנכנס בתוכו :

שיחלין עמו אלא כשנראה בראשו' הואיל והאבן אחד בצד שלו ושל חברו' אבל כשנראה בפנים לא חייב הכסוב לחזירו שיחלין גם האבן שבגדו' הואיל והאבן אחר הוא וגם ליטמא דמתני' דייקא דקתני נוטל ולא קתני נותן ואף מהר"ם לעיל אסברא לה בחולץ ג גר' אה' בעליה נותן את הקירות לבית שלצורך הבית ואינם עזו של עליה המיוחדים עליה (לחוד) כדמשמע מהכינוי ק"א : כ"ד בגי' כתב הר"ב כמין לבנים מרובעות ששוקקים על הגגות' וה"ל לפרש לענין מה ששוקקים אותן על הגגות' דאי' אמרם שאין להם שום נורך להגג אלא ששוקקים סס הוא לנורך עממן וגופן עד שישטמו למקום אחר' א"כ מלמא דשטימא היא שאין בכלל אבניו וגו' ולא ה"ל להטמא לאשמועי' להא כלל אלא נראה שיש בהן נורך קצת אל הגג ומש"ה אנצטריך לאשמועי' שיכול להגילן וזה ה"ל להר"ב לפרש : ועל' שריגי החלונות ל' הר"ב כמין סכה שעושים בחלון שמתכלים משם לרה"ד ועושים הסכה שלא יפלו משם המנוקות' כ"פ הר"ש ושריגי הרגום סכה כמ"ש בפ"ט דאהלות משנה ד' : ד מטמא מתוכו פי' הר"ב כדכתיב והנא אל הבית כל ימי הסגר' אותו וגו' וכ"כ הרמב"ם' נראה מדבריהם דלא מטמא מתוכו' אלא כשיבא כולו לקובו כדמשמע קרא אבל לא שיש יגע מתוכו בלא ביאה' דמגרע גרע מאחוריו דמחלט' ואע"ג דלחוס' פי"ב דיביות דף ק"ג מספקא להו להרמב"ם והר"ב מפני ששיטתו להו ומדברי התר דהתם נראה שכך דעת רש"י ג"כ דדוקא עד שיבא לקובו ולא כשיגע בלא ביאה' אבל בפ"י רש"י שצידדו בהפך שכתב מטמא החיובי במגע' ואע"ג דלא נכנס גופו לתוכו דלחוי טמא משום בא' אל הבית אם נגע בכותל מטמא ע"כ' ולדידיה אהי שסיר טיב פ"א דקתני' זה וזה מטמאין צביאה כדלקמן ומ"ש הר"ב והאבנים המנוגעים' עממן כו' . כן כתב הר"ש נכנס התוספתא : זה וזה מטמאין צביאה' לשון הר"ב לשמא כל הנכנס בתוכו חסיהם הרמב"ם לסימא שיתבאר ובחבורו פט"ז כ"ד נית שיהי מוסך וכו' ודומק דמסיק במשנה בגובה מן המוסגר וכו'

לחומר האבן הראשה כר"א דלקמן' אלא דברו בכל כותל' שמן הספק יש בוים אבן גדול : ראש ופתי' כתב הר"ב פי' הערוך אותה האבן או אוחו העץ' שחוסס מלך מערב וכו' ר"ל שהכותל שבינו לבין חברו נכנס בצבני' שלמותיוהן נקראו

ראשים וממלאים כל עזבי החומה עד שנראה צבית זה וצבית זה מלד זה במערב' ומלד זה במורה' ובגגה ג"כ מפתין' מל' פה לחס (בראשית י"ח) משליך קרחו כפתו' (תל' קט"ו) ונקראו כך' על שם שהם חלוקי' לשני' ששנים מהם כנגד אבן הראשה האחד' ורגילין לבנות כך הבנוי' שורה ראשי' ועליהם שורה פתים וחוזר וזונה עליהם שורה ראשים וכן עד למעלה כך נ"ל לפרש' אבל עכשו מלאמי' למחר"ם שכתב וו"ל בית הבנוי' ראש ופתין כו' . בית של ראובן מלד זה' ושל שמעון מלד אחר' וכותל עזים או חומת אבנים מספק ביניהם' ונדבך של בית

ראובן ללד מורה ביתו' שהוא לד מערבו של בית שמעון' שוכב על עץ אחד שנראה הכותל שביניהם' או על אבן אחת' ועל אוחו העץ או אוחו האבן' שוכב כמו כן נדבך של בית שמעון ללד מערבו שהוא לד מורחו של בית ראובן' אוחו העץ' או אוחו האבן' ששני הנדבכים נשענין עליו אחד מכלוף אחד מכלוף מקרי ראש' ושאר עזים או אבנים לפניו ממנו אם ללד בית ראובן' ראובן חולץ ולא שמעון' ואם ללד בית שמעון' שמעון חולץ ולא ראובן' ולפי שבערוך פירושו סתום הרחבתיו עכ"ל : נראה בראש נוטל את כולו' מדתני בנראה מסברא לי דאחליצה קאי' דאי אנתני' הרי נותן כל הבית' ומה לי צביאה אבן שנראה' אלא אחליצה קאי' וקאמר דלא חייבו הכתוב לחזרו אבן שחלץ גס' הואיל והאבן אחד בצד שלו ושל חברו' אבל כשנראה בפנים לא חייב הכסוב לחזרו שיחלין גם ג גר' אה' בעליה נותן את הקירות לבית שלצורך הבית ואינם עזו של עליה המיוחדים עליה (לחוד) כדמשמע מהכינוי ק"א : כ"ד בגי' כתב הר"ב כמין לבנים מרובעות ששוקקים על הגגות' וה"ל לפרש לענין מה ששוקקים אותן על הגגות' דאי' אמרם שאין להם שום נורך להגג אלא ששוקקים סס הוא לנורך עממן וגופן עד שישטמו למקום אחר' א"כ מלמא דשטימא היא שאין בכלל אבניו וגו' ולא ה"ל להטמא לאשמועי' להא כלל אלא נראה שיש בהן נורך קצת אל הגג ומש"ה אנצטריך לאשמועי' שיכול להגילן וזה ה"ל להר"ב לפרש : ועל' שריגי החלונות ל' הר"ב כמין סכה שעושים בחלון שמתכלים משם לרה"ד ועושים הסכה שלא יפלו משם המנוקות' כ"פ הר"ש ושריגי הרגום סכה כמ"ש בפ"ט דאהלות משנה ד' : ד מטמא מתוכו פי' הר"ב כדכתיב והנא אל הבית כל ימי הסגר' אותו וגו' וכ"כ הרמב"ם' נראה מדבריהם דלא מטמא מתוכו' אלא כשיבא כולו לקובו כדמשמע קרא אבל לא שיש יגע מתוכו בלא ביאה' דמגרע גרע מאחוריו דמחלט' ואע"ג דלחוס' פי"ב דיביות דף ק"ג מספקא להו להרמב"ם והר"ב מפני ששיטתו להו ומדברי התר דהתם נראה שכך דעת רש"י ג"כ דדוקא עד שיבא לקובו ולא כשיגע בלא ביאה' אבל בפ"י רש"י שצידדו בהפך שכתב מטמא החיובי במגע' ואע"ג דלא נכנס גופו לתוכו דלחוי טמא משום בא' אל הבית אם נגע בכותל מטמא ע"כ' ולדידיה אהי שסיר טיב פ"א דקתני' זה וזה מטמאין צביאה כדלקמן ומ"ש הר"ב והאבנים המנוגעים' עממן כו' . כן כתב הר"ש נכנס התוספתא : זה וזה מטמאין צביאה' לשון הר"ב לשמא כל הנכנס בתוכו חסיהם הרמב"ם לסימא שיתבאר ובחבורו פט"ז כ"ד נית שיהי מוסך וכו' ודומק דמסיק במשנה בגובה מן המוסגר וכו'

א שם ה"ל
ב סס' פ"ו ה"ל
ג יביות ק"ג
ד סס' ה"ל

אבל למרשי' דמחוכו דרישא בנגיעה היא ולא בביאה . הק' סיסא דזה וזה מטמאין בביאה . חסרס כפסטה וז"ל אם נכנס דרך ביאה . כיון שכנס רובו לתוכו טמא . משום והבא אל הבית וכן פי' הר"ם מטמאין בביאה . כדכתיב והבא אל הבית וזה שכת'

א תי' פשו' רש"י רובו לא ק' דראשו ורובו פה' סוסתא תנן במשנה ח' : ה חזר נגע במס פ"ו הל' לבית פי' הר"ב המוסגר וכדומ' לזו שנינו במשנה ו' פי"א : ושם תוס' וכתבתי סס [ד"ה סורף] דקשיא לגירסת הר"ב והר"ם דגרסי הסס יציל . ואלו הבא תנן חולץ . ומפרשין שהן טמאין כטומאת הבית שנטלן ממנו . ונזאמתי עתה למהר"ם שכת' וז"ל וקשה מאי טעם מהא דפסן לעיל פי"א גבי נגעי צגדים הטולה תן המוסגר בטהור חזר נגע לצגד מציל את המטלית . והבא בנגעי בתיס' קאמר חולץ את האבני' . ודינן כדיון בית שנטלו ממנו יעל כן ל"ל דהבא והתס דיון שוב . וה"ס חזר נגע לצגד יציל את המטלית . ועל טובה היא . שכתקרא נגע מצגד הראשון ויכר בטוב שכל אותו הצגד הראשון הוא לקוי . ויש לחוש שמה יולד נגע גם במטלית שנלקחה ממנו וטלואוהו בצגד טהור ויתקלקל על ידה גם אותו הצגד . להכי קאמר יציל את המטלית . פירושו יפריש : דכפי פירש"י בססוק' כי כל העושר אשר הציל אלהים מצוריו (שם) ואלא שהוא ל' הפריש) את המטלית האותו הצגד שלא תתקלקל והבא גבי דקתני חולץ את האבנים : לא חליה וקוצה וטיחה קאמר דכיון דנלקחה מן הבית הראשון לאחר חליה וקוצה וטיחה קודם נתיבה . אין דינו כיוצא ביה אלא א"כ חזר נגע לאותן אבנים עצמן . להכי קאמר חולץ את האבני' כלומר חולץ האבנים ומשליכס' כי יש לחוש מן יקלהו את הבית הטהור ואל תתמה על שינוי הלשון דלא קאמר יציל את האבנים

ה' הבונה מן המוסגר בטהור יחזר נגע לבית חולץ את האבנים יחזר על האבנים . הבית הראשון ינתין . והאבנים ישמשו את הבית השני בסימנין . ו' בית שהוא מיסך על גבי בית המנוגע . וכן אילן שהוא מיסך על גבי בית המנוגע . הנכנס לחיצון טהור דבריר' אלעזר בן עזריה . א"ר אלעזר . כהאם אבן אחת מכינו מטמא בביאה . הוא עצמו ר"א יטמא בביאה : ז הטמא עומד תחת האילן והטהור עובר . טמא . הטהור עומד תחת האילן והטמ' עובר . טהור איך עמד טמא . וכן באבן המנוגעת טהור . ואם הניחה הרי זה טמא : ח' טהור שהבנים ראשו ורובו לבית טמא . נטמא . וטמא

ה הבונה מן המוסגר בטהור . לאחר שחלץ וקצץ ושמ ונתן לו שבע בתוך יומי הסגר לקח תלוהו בית האבנים . ובגלן בבית אחר : חזר : נגע לבית המוסגר חולץ את האבני' שלקה מזנו ומסלקן מן הטהור . וכן טמאים כטומאת הבית שנטלן ממנו : חזר : נגע לאבנים . שכת' בטהור . הבית . המ סגר ינתן . כאלו היו קבועים בו . והני אבנים נמי בעו נתיבה . אלא שממתין להם עד שיטמאו הבית השני בסימנין . דעיון הסגר . ודינו לכל דבר ככל בית שראיה בו נגע בתחלה : ו' בית שהוא מיסך על גבי בית המנוגע . כיון שבית המנוגע בניו בתוך בית אחר : וכן אילן . שבית המנוגע בניו טמאו : הנכנס לחיצון טהור . דהאי לחודיה קאי . והאי לחודיה קאי ודמו לבית ועליה . דאי קאי מזורע בבית . עליה טהור : ומתאם אבן אחת . שבבית המנוגע . מטמאה כל אשר באהל : הבית כלו . שהוא

תחת בית אחר לא כל שכן . שיטמא כל מה שבחוק החיצון . והלכה כרבי אליעזר : ז והטהור עובר טמא . דכתיב בצורע מחוק למחנה מושבו . מחלן שמושבו טמא . הלכך כשהטמא עומד תחת האילן נעשה מקום האילן מושבו . והטהור העובר שם טמא . אבל כשהטמא עובר . ואינו עומד לפוס שם אין זה קרוי מושבו ואע"פ שהטהור יושב שם . טהור ואינו מקבל טומאה : ואם עמד הטמא . נטמא מקום האילן . ונטמא הטהור העובר שם : וכן באבן המנוגעת . אם חדס הנושאה עובר תחת האילן . הטהור עומד שם לא נטמא : ואם הניחה טמא . והוא הדין אפילו לא הניחה . אלא שעמד הנושאה : ח' טהור שהבנים ראשו ורובו דבניו מראשו ורובו לא השיבא ביאה :

דקאמר לעיל יציל המטלית . ד"ל גבי מטלית שהוא צגד שלש על שלש וחשוב שייד ביה יציל המטלית . שגם היא תהיה ראויה לו אם לא יולד בה נגע ומנעישים כמה לצורך ששיישים אבל באבנים לא שייך אל' חליה והשלכה דאין מנעישים כמותם . עכ"ל : ו אם אבן אחת ממנו מטמא בביאה כדלקמן ופסק הר"ב וכן הרשב"ם כרבי אלעזר] והכ"מ פי"ו מהט"ז [הלכה ג'] לא כתב טעמו ונראה לי משום דמסתבר טעמיה דרבי אלעזר . דיליף בקל וחומר : ז הטמא עומד בו . והטהור עובר טמא . פירש הר"ב דכתיב במזורע מחוק למחנה מושבו מחלן שמושבו טמא . פירשתי בס' ד' במשנה ד' פרק קמא דכלים [ד"ה שאה] והר"ב כתב שם מחלן מזורע שהוא יושב בו . וטהור עובר בו . והוא לשון הר"ם שם מת"כ אבל כ"ן כתב הר"ם דתיבא בס"כ כדחתן הבא . וכן היא הגירס' גם כן במשנה ב' פ"ו דטהרות . ובס"כ שבדיוני הגירסא הטמא יושב בו . והטהור עומד בו . וכן הוא בס"ק דקדושין דף ל"ג . וכתב רש"י שכן הגי' בס"כ ומיהו כתב הר"ם בלאו וז"ל . ובס"ק דקדושין מיימי מחני' וגר' התס יושב במקום עומד ועומד במקום עובר והכל אחד דלעומד דהבא קרי ליה פ"ס יושב . ולעובר דהבא קרי ליה התס עומד ע"כ . והלכך גם הר"ב שכתב לקמן בד"ה הואס עמד בו . ונטמא הטהור העובר לא קסיד בהא דכתב עובר במקום עומד ועיין עוד שכתבתי לחלק בין אילן לבית במשנה דלקמן [ד"ה שהבנים] ובמשנה י"א [ד"ה כלים] . ועוד עיין בס' הר"ב ס"ק דכלים שם שכתב ודוקא בימי חלוטו וכו' : וכן באבן המנוגעת . וכן צגד המנוגע במשנה דלקמן :

ח טהור שהבנים ראשו ורובו . בקב הר"ב דבניו מראשו ורובו לא השיבא ביאה . ובס"כ והבא אל הבית כשיבנים ראשו ורובו . ופי' בק"א דלויק מדללא כתיב והבא בבית . אלא כתיב אל הבית . דמשמע שעדין הוא יבא אל הבית . וניהו בצגד חרובו לאו ביאה כלל היא . ע"כ . ועיין מ"ם במשנה י' : וטמא

ה' הבונה מן המוסגר בטהור יחזר נגע לבית חולץ את האבנים יחזר על האבנים . הבית הראשון ינתין . והאבנים ישמשו את הבית השני בסימנין . ו' בית שהוא מיסך על גבי בית המנוגע . וכן אילן שהוא מיסך על גבי בית המנוגע . הנכנס לחיצון טהור דבריר' אלעזר בן עזריה . א"ר אלעזר . כהאם אבן אחת מכינו מטמא בביאה . הוא עצמו ר"א יטמא בביאה : ז הטמא עומד תחת האילן והטהור עובר . טמא . הטהור עומד תחת האילן והטמ' עובר . טהור איך עמד טמא . וכן באבן המנוגעת טהור . ואם הניחה הרי זה טמא : ח' טהור שהבנים ראשו ורובו לבית טמא . נטמא . וטמא

שהכנים ממנה שלש אצבעות על ג' אצבעות השיבא כאלו נכנסה כל הטלית כלה. אבל פחות מכן לא. דבנייר משלש על שלש. אינה מקבלת טוואה ולא השיבא. וטמאה. כ"ן טלית המנוגעת שהכנים ממנה כוית לבית טהור. טמאתו. דלרעת אפקש לנות. וטלית המנוגעת דמטמאה בביאה נפקא לן מקר' דכתיב ולרע' הבגד ולכי מקי' בגד לבית מה בית מטמא בביא' דהא כתיב והבא ל' הב' וכו' אף בגד מטמא בביאה. מנין לרבו' את כלן כגון שתי וערב ושורות. ת"ל זאת תורת נגע זרעת בגד הצמר מקיש כלן לבגד' מה בגד מטמא בביאה. אף כלן מטמאין בבית' כו' כליו ועל כפתו מקופלי' ומוכה' על כתיפו דרך משאוי: וטבעות ובידיו מונחים על פס ידו שג' כדרך מלבוש: הוא וכן טמאין מיד. דקרינן נמי בכלים והבא על הבית יטמא: היה לבו' כליו. דהשקא און כליו טמאים: אלא מחמת ידיה: הן טהורים עד שישהא בבדי אכילת פרס. דכתיב והאוכל בבית יכנס את בגדיו והסוכב בבית יכנס את בגדיו. וטמא און לי אלא אוכל וסוכב. לא אוכל ולא סוכב מנין תלמוד לומר יכנס בגדיו ריבה'

אסכן למה נאמר אוכל וסוכב. ליתן שיעור לבא על הב' שאין טעון כבוס בגדים עד שישהא כדי שיעור אכילה כשהוא סוכב' כלומר כשהוא מיסב. וכמה שיעור אכילה. כדי אכילת פרס. שהוא הני ככר של ערוכ. לדברי רש"י. הם ארבע ביצים ולדברי רמב"ם שלשה ביצים. מיסב ואוכלן בלפתן. ששעורו מועט. משאלו אוכלן בלא לט. שמתוך טעם של לפתן. ממחר לאוכלי. היה עומד בפנים. תוך בית המנוגע. וסעט ידיו לחון וטבעותיו בידיו. הכא מיירי כשטבעותיו באצבעות דרך מלבוש ואם שהה כדי אכילת פרס טמאות דכפר ג פוגרירי. ואם היו בפס ידו דרך משאוי. מוכיח כדוספתא שהם טמאות יד:

עליו שלא יטמאו בגדיו כשלא יתאחר כל כך. והוא בעצמו טעמו של הרמב"ם שהראה פנים. דלכך שערך בחטין עם לפתן שהוא מפני שמתחר לאכול. לטי שגראה לו להרמב"ם שאמרו הדבר להחמיר. וזו היא הומרא כשנעמאו בזמן קצר ששהה בו. ואף רש"י בפס' דברכות דף מ"א ובפרק קמא דערוצין דף ד'. ופרק קמא דסוכה דף ה'. פי' דשערו בחטה שנאלקת מהר. וכסב ג"כ מיסב דרך הסדה. שהיא נאכל מהר. שאינו פונה אנה ואנה. וזוהי מחיטב דיוקו של בעל קרבן אהרן. מדתנן מיסב ומדשיער הכתוב במיסב. היתה שיערו עוד חכמים לומר פת חטין. ובלפתן. הכל כדי להחמיר. יורחבמים אומרים עד שישהא בו. ואז נטמאו טבעותיו. אבל ידיו נטמאו מיד. כך כתב הרמב"ם בפס' מהלכות טומאת זרעת. ונ"ל דדייק ליה מדל' בזמן שאין כל גופו טמא. דמשמע מיהא דמקלס גופו. והיינו ידיו שהכנים סקן טמאין מיהא. והא דבעינן לעיל שיכני' ראש ורובו. היינו כדי שיטמא כל גופו. וטמאין ידיו כלני זה בדיש פ"ג דידים. ר"ס הכ קהלות או שניות. אמרו לר' יהודה כו'. כתב הר"ב דר' אהרן מנצני כו'. נכרים ובהמה כו'. אין מנילין כו'. צמ' כילוף לה מיכנס את בגדיו. כל דמטמא בגדים מניל כו'. ובהג"ה שכתירו הר"ש האריך מסובית הגמרא. ואין זה מענינו:

וטמאה שהכנים בו. כתב הר"ב דנפקא לן מקרא דכתיב ולרעת הבגד ולבית. מקיש בגד לבית כו'. אי מה בית טעון צפרים אף בגד כו'. ת"ל זאת. ומ"ש הר"ב מנין לרבות את כלן. כגון שתי וערב ושורות. הר"ש השמיט ועורו' ודייק טפילסון כגון. ומ"ש ת"ל זאת תורת נגע זרעת בגד וכו'. אי מה בגד מטמא בכל הטומאות כגון שרצים וש"ז אף כולן ת"ל זאת. ת"כ שהכנים ממנו אפילו כו' כו'. אע"פ שלא עמד פס. אלא שהכניסה והוציאה. טמא. דדוקא גבי אילן שאין פס מחילות. בעינן שישה עומד כדכתיב בדד ישב. אבל בבית דאיכא מחילות. כאלו עומד תחתיו ומטמא הבית כ"כ הקוט' בפ"ג דיבמות דף ק"ג. וזמתינן י"א דלקמן. מסייעה להוכיח' ש פס כס"ד ד"ה כלים:

ט טמאין מיד. כדילפינן בבבויטא דפ"כ שכת' שתי פרק דלעיל משנה ה' ד"ה אפי': ע"ד שישהא כדי אכילת פרס. פי' הר"ב דכתיב והאוכל וכו'. ליתן שיעור לבא ל' הבית כו'. עד שישהא כו' כשהוא שוכב כלומ' כשהוא מיסב. ומשו' הכי לא כתב והסוה. ללמד שבהא האכילה משוערת באוכל כשהוא מיסב שזה קובע לאכילתו. ואי לאו הכי הוה משער שהכנייה באכילה. דכל התורה כולה. שהיא בכזית. כך כתב בעל קרבן אהרן: פרס כתב הר"ב לדברי רש"י כו'. ועלוגתייהו מחלוקת תנאים היא במשנה ב' פ"ח דערוצין ושם פסק הר"ב פסקו של הרמב"ם. וכן במסכת כלים פ"ז משנה י"א. עיין [מ"ש] בסוף משנה א' פרק קמא דטרה [ד"ה פרס]: מוסב ואוכלן בלפתן. פי' הר"ב ששעורו מועט כו'. כ"כ הרמב"ם. ונפלאמי על בעל קרבן אהרן שכתב דאי לא דמכספינא ה"א דהוא להחמיר. שכך משמע תאמרו מיס' שירצה עושה קצב ואוכל דבר טוב וכו'. שמתאחר מאכיל' וכו'. וכי זו להחמיר היא שאם נצריכהו לשעור מרובה. נמלאת מיקל וזהו שכתבנו טעמו של הרמב"ם שהראה פנים. דלכך שערך בחטין עם לפתן שהוא רש"י בפס' דברכות דף מ"א ובפרק קמא דערוצין דף ד'. ופרק קמא דסוכה דף ה'. פי' דשערו בחטה שנאלקת מהר. וכסב ג"כ מיסב דרך הסדה. שהיא נאכל מהר. שאינו פונה אנה ואנה. וזוהי מחיטב דיוקו של בעל קרבן אהרן. מדתנן מיסב ומדשיער הכתוב במיסב. היתה שיערו עוד חכמים לומר פת חטין. ובלפתן. הכל כדי להחמיר. יורחבמים אומרים עד שישהא בו. ואז נטמאו טבעותיו. אבל ידיו נטמאו מיד. כך כתב הרמב"ם בפס' מהלכות טומאת זרעת. ונ"ל דדייק ליה מדל' בזמן שאין כל גופו טמא. דמשמע מיהא דמקלס גופו. והיינו ידיו שהכנים סקן טמאין מיהא. והא דבעינן לעיל שיכני' ראש ורובו. היינו כדי שיטמא כל גופו. וטמאין ידיו כלני זה בדיש פ"ג דידים. ר"ס הכ קהלות או שניות. אמרו לר' יהודה כו'. כתב הר"ב דר' אהרן מנצני כו'. נכרים ובהמה כו'. אין מנילין כו'. צמ' כילוף לה מיכנס את בגדיו. כל דמטמא בגדים מניל כו'. ובהג"ה שכתירו הר"ש האריך מסובית הגמרא. ואין זה מענינו:

אסכן למה נאמר אוכל וסוכב. ליתן שיעור לבא על הב' שאין טעון כבוס בגדים עד שישהא כדי שיעור אכילה כשהוא סוכב' כלומר כשהוא מיסב. וכמה שיעור אכילה. כדי אכילת פרס. שהוא הני ככר של ערוכ. לדברי רש"י. הם ארבע ביצים ולדברי רמב"ם שלשה ביצים. מיסב ואוכלן בלפתן. ששעורו מועט. משאלו אוכלן בלא לט. שמתוך טעם של לפתן. ממחר לאוכלי. היה עומד בפנים. תוך בית המנוגע. וסעט ידיו לחון וטבעותיו בידיו. הכא מיירי כשטבעותיו באצבעות דרך מלבוש ואם שהה כדי אכילת פרס טמאות דכפר ג פוגרירי. ואם היו בפס ידו דרך משאוי. מוכיח כדוספתא שהם טמאות יד:

הספ' ס"י
ב יבמות ק"ג
ע"ש מ"י ע"י
הס' טופאת
זרעת ה"י ו
ב שם סלכה א
ד עירובין ד'
כרתי תא סולין
ע"א סוכה: שם
הלני'
הס' הלכה ו
סס הלכ' ס

אב עכ
מלך נ
הל ס
ד ס
גא

יא רבי שמעון אומר עד ארבע אמות פי הר"ב דקמתו
 של אדם ביוני כו' ע"פ מ"ס זבוח במשנה ה' פ"ד
 דערובין [ד"ה אילו] ובמשנה ה' פ"ו ד"כ ד"ס וכו'] :
 כלים מיד טמאין' לשון הר"ב שז"קך ליקדק דכניסהו מיד
 און מיטמאין אס לא
 עמד: דמא טובר לא מיטמא :
 עכ"ל וזמנה שכתבתי במשנה'
 [ד"ה שהכנים צדס הקום]
 דימות לא קשיא' דבבי' שאני
 מבאילן ומ"ס הר"ב כשנכנס
 עמקן לבית המנוגע. הוא דוח'
 גדול. דהא הכל במצור' שנכנס
 לבית טהור עסקין ואיהו גוסף
 ככז כלים שאמרנו כו'. אלא
 מחלת דבריו מועתקים מלשון
 הר"ש והסקה לו דלרבי' שישמו'
 והדר ביה לאוקמיה בשכנ'
 עמקן כו' ולא דק בדבריו
 שגמל מערבין' אצל הנכונ' לחר'
 ע"ד הוספת: כד' הדלק' הגר'
 פי' הר"ב דלא היו מושבין כו'.
 דטרוד בהדלקת הגר כו' כ"כ
 הר"ש יז"ל דלא פלוג רבנן ואף
 ביו' נתנו לו זה השעור: יב על
 רוחב ארץ אמות פי' הר"ב כנג'
 ד"ה של תפליהו כ"כ הר"ש: כל'
 דבר' אין עומדין [ד' ליא:]
 אמר' בגמ' דאסו' לישב
 בחוף ד"ה של התפלל'
 ונמצא שהתפלל קונה לו ד"ה ולסיכך למצורע המתפל עושין
 לו מחינה על רוחב ד"ה שכל כך קנה למושבו ולשון הרמב"ם
 על רוחב ד' אמות' ר"ל שהמקום אשר יבא שם יהיה ד"ה על ד'
 אמות עד שיהיה לו מושב בטני עומו: כל המציל צמיד סתי'
 באהל המת. כו'. ר"מ סבר מחלה' שבת המנוגע יסמו כל זה
 שבו וכן אהל המת (נעשה) דינש שיה' ור' יוסי סבר שומאח
 מת חמורה' לפי שהיא שומאח שבעה' ושימאח בית המנוג'
 שומאח ערב' ולזה יורידוהו מדרגה כמו שתראה. הרמב"ם :
פרק יד פיילי פי' הר"ש מורקי כו' מתרגמין כו' :
 ובמשנה ב' פרק ב' דסוטה. כחב שבן
 נקרא [כוס] בלשון יוגי : חדשה פי' הר"ב מקיש כלי פיילי
 מה מים שלא נעשה בהן מלאכה : דהא חיים כתיב רש"י פ"ב
 דסוטה דף ט"ו : רביעיות פי' הר"ב משו' דכתיב דם הצטו'
 כו' שם הצטור נכר בהן' והקשו תוס' דפ"ב דמ"ט' וכי
 אין ניכר ביותר מרביעיות. דהא תנן בס"ז דמקואות (מנהג
 ה') ג' לוגין מים שנפל לתוכן קורטובין ומראיכן במראהוין
 אלאהא דאפי' יין נכר בב' לוגין : וכ"ש דם דסומק טפין י"ל ניכ'
 דקאמר

בזמן שאין כל גופו טמא (ניתן לא יטמא א יגורין
 שלא יטמא את מה שעליו עד שישה' כרי
 אכיל פרס : י"א מצורע שנכנס לבית : כל
 הכלים (גמ' טסס) שיש שם ממאין' אפילו עד
 הקורות ר' שאומר עד ד' אמות כלים מיד
 ממאין' ר' יהודה אומר אם שהה כרי הדלקת
 הגר: י"ב נכנ' לבית הבנסת' עושים לו מחיצ'
 גבוהה עשרה טפחים' על רוחב ארבע אמה'
 נכנס ראשון ויצא אחרון : כל המציל צמיד
 פתיל באהל המת. מציל צמיד פתיל
 בבית המנוגע. וכל המציל מכוסה באהל'
 המת' מציל מכוסה בבית המנוגע. דברו
 רבי מאיר. רבי יוסי אומר. 'כל המציל
 צמיד פתיל באהל המת. מציל מכוסה
 בבית המנוגע. כל המציל מכוסה באהל'
 המת' אפילו מגולה בבית המנוגע. טהור :
פרק יד כיצד מטהרין את המצורע :
 היה מביא פיילי של
 חרש חרשה. ונותן לתוכה רביעיות מים
 חיים :
 ומביא

בזמן שאין כל גופו טמא ביון הכה דהוא עוויד בחוף ולא נטמ'
 כל זמן שלא הכניס ראשו ורובו : אילו דין של יסימה היה עי'
 שאליו עד שישה' כדי אכילת פרס. ור' יהודה אומר מנינו
 שיסה כח הטמא להציל. נזח טהור להציל. שהרי ישר אל
 שמקבלים טומאה' תצילין כלים
 בבית המנוגע שאין מתחילין עד
 שישה' כדי אכילת פרס' וזכר'
 וזמנה שאין מקבלים טומאה .
 און מצילין כלים בבית המנוג'.
 שהכנים שעליהם טמאים מיד.
 ואין הלכה כרבי יהודה : י"א עד
 ארבע אמות. קסבר ר' שמעון
 למעלה מארבע אמות רשות'
 אחריפא הוא' דקומתו של אדם
 בינוני' שלש אמות' ולמה אמת
 לשטו' דים ורגלים. ואין הלכ'
 כרבי' שזעון : כלים מיד טמאין'
 כלומר כל' שאמרנו עד הקורו'
 לתנא קמאי' ועד ארבע אמות לר'
 שמעון. מיד הן מיטמאין'.
 כשנכנס עמקן לבית המנוגע :
 כדי הדלקת הגר'. כשנכנס
 ברשות יהודה ר' יהוד' דמיטמאין
 מיד ולא פלוג אלא כשנכנ' שלא
 ברשות משו' דמושבו של מצורע
 משמא' כדאמרן' וככנס ברשו'
 היו מושב' מיד אכל
 כשנכנס שלא ברשות לא היו
 מושבו'. אלא אס כן
 שהה כדי הדלקת פגרי' ולא אפקיה ואס לאו שהה כדי הדלקת
 הגר' לא היו מושבין' דהא דלא אפקיה. משום דטרוד בהדלקת
 הגר' דייטי שמשי' או דייטי החול' ולא מני' מסיק ליה : יב ככנס
 לבית הכנסת' מצורע שבה לייכנס לבית הכנסת : עושה' לו
 מחיצה גבוהה עשרה טפחים' דמפוח מעשרה אינה חסובה מחיצ'
 להציל : ברוחב ד' אמות כנגד ד' אמות של תפלה' אי נמי משום
 דזהו שעור מקומו של אדם כדאמר' בערבין בפ"מ שהוציאוכו
 [דף ת"ח] נכנס ראשון ויוצא אחרון כדי שלא יטמאו העומדי'
 בבית הכנסת ככניסתו ויציאתו : כשהוא עובר מן הסתח ועד
 החמיצה : דמישיין שמיא יעמוד העט' ב' פעם שהוא עובר .
 ויטמאו כל העומדים סס : כל המציל בצמיד פתיל. כגון כלי
 חרס' וכל הנהו דחשיב במסכת כלים סרק אלו כלים מלילים :
 כל המציל מכוסה באהל המת. כגון בור ודות דלא בעי צמיד
 פתיל' אלא כסוי'. דתתן במסכת אהלות' סרק התגור משנה
 [ג] והלכה כרבי יוסי :

פרק יד כיצד מטהרין פיילי מורקי השות' במורקי
 יין (עסוס) מתרגמין דשמין בספילי
 חמר : חדשה דכתיב (קרא יד) אל כלי חרס על מים' מקיש
 כלי למים. מה מים שלא נעשה בהן מלאכה אף כלי שלא
 מים חיים שדם הצטור נכר בהן ושתרו
 נעשה בו מלאכה : רביעיות' משום דכתיב (שם) דדם הצטור
 כחמים רביעיות : מים חיים. שלעולם נובעים ואינן פוסקים :
 זכרי

צפרי' דרור שדרות בבית כבשה : וקוצרה בפניו. לפי שאסורה
בהגלה : ושני חולעת לטון של צמר לבוע שני כרמו"ו בלעז :
כרכו בשירי לטון . עץ ארוז ואוזב ושני חולעת היס מניחין יחד
והלטון יוצא ועודף על עץ ארוז ואוזב . והיס כורכן בו דהו

שלשטן באגודה אחת : והקיף .
לטון סמיכה והקרנ' כמו [בינה
דף ל"ב] מקיפים שתי חביות
למרום שלא מן המוקף . כלות'
היה סומך לכן ראשי אגפים
וראש הזנב של הצפור החיה .
ופוצל כלן ביחד דגם וצמי'
שכלי מרס . לאחר ידו ע"ג ידו
של מצורע ויש אומרי' על מצחו
ואין הלכה כיש אומרים : על
השקוף של בית שהוא מנוגע : ב
לא לים . אש הוא צעיר היושבת
על שפת היס : ולא למדבר' אש
העיר יושבת אלל המדבר . שגאת'
ושלח את הצפור החיה אל מחו'
לעיר אל שני השדה ומלאן שאינו
הוסך פניו לעיר העביר תער על
כל צפרו . לאו דוקא . שלא היה

מגלה אלא בכל מקום כנוס שער (וגראה לאסוקי שער) בית
הספרים דאמר קרא (ויקרא י"ד) והיה ביום השניעי יגלה את
כל שערו כלל . את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו פרט .
ואח כל שערו יגלה חור וכלל : כלל ופרט וכלל אי אחת דן אלא
כעין הפרט : וזה הפרט מפורש מקום כנוס שער וגראה . אף
כל מקום כנוס שער וגראה . ותגלת ראשונה שמגלה בזמן
חלוטו למדוע בגזרה שזה מתגלת שניה . שמגלה שניה לאחר
שפער שבעת ימים . דאמר בימי חלוטו וגלה את כל שערו
וכו' . ונאמר בימי שפרו יגלה את כל שערו וכו' . מה הגלת
האמורה בימי שפרו פרט לבית הספרים אף תגלת האמורה
בימי גמרו פרט לבית הספרים : טהור

דקאמר ממשיתו של דס . ולא בשגוי מראה דעלמא. והשתא לא
תקשה נמי מהא דאמר' במנחות ס"ג (דף כ"ג) וכתקפתו
בפ"מ דונח' משנה ו' ולקח מודם הכר ומדם השעיר (ויקרא
י"ו) הדבר ידוע שדס הפר מדוכה על דס השעיר . ואסי' הכי

ומביא שתי צפרי' דרור . שח' את אחת מהן
על בלי חרש ועל מים חיים . חפר וקוברת
בפניו נט' עץ ארוז ואוזב ושני חולעת ויכרכן
בשירי הלטון והקיף להם ראשי אגפיו ורא'
הזנב של שניה יטבל והזה' פעמים "לאחר
ידו של מצורע . ויש אומרים על מצחו וכך
היה מזה על השקוף שבבית מבחוץ : כ"ב
לו לשלח את הצפור החיה . אינו רהופך
פניו לא לים . ולא לעיר . ולא למדבר .
שנאמר (ויקרא י"ד) ושלח את הצפור
החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה . כ"ב
לגלה את המצורע . העביר תער על כל
בשרו . ובכס בגדיו וטבל . טהור

קרי ליה אכתי נמי דס שעיר לא
מלאן לעולין וכו' ז"ל ג' הדב' ידוע
שהמי' מרובין על הדס ואסי' הכי
כתיב דס . וי"ל כיון דממשותו
ניכר הכי הוא בעין ע"כ ובגמרא'
סוטה (דף י"ו) דצפור דרור
שיערו . שאין לך גדילה (במינה)
שמדחה את המים ואין לך קטנה
שגדחית משני המים ועיין גפמנו :
דרור פי' כ"ב סדרו' בני'
כבשה . שידוע להשמט
בזוית הבית לכל זל ולכך נקרא'
דרור על שס דירה . שדרה בכל
מקום רש"י ריש פרק ג' דביצה .
(דף כ"ד) וכלו שאינו מקבל מרו'
כדאימא התם בגמרא' (דף כ"ד) .
ול"ל שאע"פ . ש"ש כד הוא נקר'
צפור דרורי' לא מפני כן כל צפור

שאינו מקבל מרות הוא שכשר לטהר מצורע . דהא אמרן לעי'
שאיין לך גדולה ולא קטנה כו' וימלאתי צפי' הרמב"ן על החומש
שכתב' שיתכן שיהיה השס בקטנה בלבד . ובגמרא כך הוא נר'
ממה שאמרו במסכת סוטה (דף ט"ז) הבא מים שדס לצפור נכר
כו' בצפור דרור שער חכמים אין לך גדולה כו' : וקו' ברה
בפניו סי' הר"ב לפי שאסורה בהגאה כתיב' הר"ב במשנה ע'
ס"ב דקדושין ויראה לי דהא דמזרינו שיקברנו בפניו . מפני
החסד שלא יח' דגו שיאכלו : נטל עץ ארוז כו' פשטא דמתני'
דאחר שמיטה נטלן וגם הרמב"ם כך העתיק ברפ"א מהט"ז .
והברייתא שמוכח ממנה הר"ש דמשקרא מיימי לכו יש לדחו'
דלר"ש אף לכתחילה א"ל להביא קודם שמיטה ואין להארי' בזה
ותמייה על הכ"מ שלא העי' בכך : ושני חולעת פי' הר"ב לטון
בפי' אלו מניחות על ולשונות של ארגמן וכ"כ הר"ב שם [משנה א'] ו"ו רש"י זהורי' יכן הוא בת' כ"ו זהורי' טוב' ות"ש הר"ב כרמו"ו
בלע"ז י"כ' הרמב"ם בפירושו . ובחבורו ע"ג מה' פרה כתב הצבוע אדום יש שצובעים אותו בפואה . ויש
שצובעים אותו בלבא . ויש שצובעים אותו בחולעת . והחולעת היא הגרגדים האדומים ביותר הדומין לגרעיני החרובים והן כמו
האוב ותולעת כמו יתוש יש בכל גרגיר מהן עכ"ל . ונחלתי בפירושו הר"ש במשנה ג' סכ"ו דכלים אוב הוא פרי אדום כדחקן בפ"ק
דמעשרות (משנה ב') האוב והקומים משיחיתו . אין העולה מעיליו צינור הוא ופריו דומה לשני חולעת והוא גמין זרע קנכוס .
עכ"ל : והקיף להם ראשי אגפיים וכו' דיקא אותה כתיב תלמד שהוא מפרישה לעצמה יכול הואיל ולא היתה עמהם בכלל אגודה
לא תהא בכלל טבילה : ולטבל אותם ואת הצפור החיה וגו' החזיר את הצפור לכלל טבילה : כ"ל : לא אחר ידו שג מצורע יו"א על
מצחו דעל משמע היומר עליון שבגופו כיון דמשמע עליון והוא בלי הצטרפות א"כ הוא היומר עליון והוא מצחו ק"א : וכך היה
בעליונות של הבית ובכאן אין לומר אלא השקוף שאין עוד עליוני אחר כי הדלת מצורף לבית ואינו הבית עצמו . לשנאמר שירנה
באחורי הדלת למ"ד מצורע לאחר ידו כ"ל : ב שנאמר ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר על פני השדה לטון הר"ב במלאן
שאינו הוסך פניו לעיר ול"הר"ש אל מחוץ לעיר מהכא נפקא לן דאין הוסך פניו לעיר : העביר תער על כל בשרו . בת"כ הר"ב לאו
דוקא וכו' לא צוקי שער בית הספרים דאמר קרא כו' מה הפרט מפורש מקום כנוס שער וגראה בברייתא בפ"ב דטוטה

א"ת
מה
סומכת
נרפת
ל' א
ב סס
ה' סס
גס ע"א
ס' א
ס' א

דף י"ו ופרש"י כלום עבר שיהא שם קבוץ עשר הרבה למעוטי ורועותיו וסוקיו שאינו מטום . נראה למעוטי בית אשחי וזבחי
 מאי רבי . רבי עשר הרגלים . כלומר דאחיו מקום מאי מיעוט דבית השחך ודכולי גופיה . ומעשה ה"ל להר"ב לפרש לאסוקי
 עשר בית הספרים ודכולי גופיה . וכבר הקפתי לשאל בכך לעיל כפי"ב משנה ד' [ד"ה כך הוא] . ועוד קשיא לי בכאן דמשכתי
 נפשיה דהר"ב אחתני לפרש דכל בשרו לאו דוקא למה ליה . דהא בגמרא דהגמס חמרינן דדוקא היא . הלא דלפליגי אשוראי . א"ר

א משה טו
 ב יצחק טז
 ג יצחק טז
 ד יצחק טז
 ה יצחק טז
 ו יצחק טז
 ז יצחק טז
 ח יצחק טז
 ט יצחק טז
 י יצחק טז
 יא יצחק טז
 יב יצחק טז
 יג יצחק טז
 יד יצחק טז
 טו יצחק טז
 טז יצחק טז
 יז יצחק טז
 יח יצחק טז
 יט יצחק טז
 כ יצחק טז

טחור מלמנוא בביאה . והרי הוא כשמוא
 בשרי' נכנס לפנים מן החימה מנוד' מנוד' מנוד'
 שבעת ימים יוא' בתשמיש המטה . ה"ב
 השביעי מגלח הגלחת שניה בתגלחת
 הראשונה יכנס בגדיו וטבל טחור מלמנוא
 כשרי' והרי הוא ט"א אוכל במעשר . העריב
 שמשו אוכל בתרומה . הביא כפרתו אוכל
 בקדשים . נמצא ג' טהרות במצורע .
 וג' טהרות ביולדת : ד' שלשה כגלחין .
 ותגלחתן מצוה הנזיר . והמצורע ע"ה ליום .
 ובר' שגלחו שלא בתער . או ששיירו שתי
 שערות ילא עשו כלום : השתי

אוכל בתרומה . הביא כפרתו אוכל בקדשים הרי שלש טהרות .
 והאי דנקט יולדת טפי מזב וזבה . משום דביולדת כתב בהדי'
 (ויקרא י"ב) וכפר עליה הכהן וניסרה . לאכילת קדשים :
 ד והלויים בעט שנחתו לשירות במדבר . ואינה נוהגת
 לדורות :

דח"כ שכתבתי בפ"ב דאחיה כר"ע . ואין לי להאריך בזה
 ושזעין להלכה כמשנתנו דהיא דפ"ב אינה הלכה ודחוייה
 היא . ולפיכך לא ה"ל להר"ב לדחוק בכאן ולהוציא המשנה
 משמעה מפני א"ת דלעיל שיהא אינה הלכה . ודהבא היא
 הלכה כמשמעה . אבל הרמב"ם עשה בהסך שפסק למשנתנו
 דהבא ברפ"א מהט"ז וכתב בפ"ט למתני' דפ"ב דלא
 כמשמעה . ה"ל לעיין שלא להזכירו ולהטותו לכהן . ו"ל כסס
 ש"אדם נראה לנגעו כך נראה לתגלחתו . שאם לא יראה שער
 בכל בשרו כשיעמוד ערום כעודר וכמוס' כו' . הרי זו תגלחת כשרה ואין כ"ן זקוק לחפש בשאר מקומות שמה נשאר בהן שער .
 אע"פ שהוא צריך לגלח הכל כמו שכתבתי עכ"ל . ומי כהכנס יודע פשר דבר זה רבינו משה לקיים שתי המשניות להלכה כסוגיו'
 שגמ' : טחור מלמנוא בביאה לפי שאמר אח"כ טעם אחרת וטעם הרמב"ם בנא"י : והרי הוא מטמא כשרן . כדפי' הר"ב ברפ"ק
 דכלים : מנ"רה מביאו והר"ב העסיק בביטוי וכן הגי' במשניות דסדר עה"ז דפוס יס"ג : טחור מלמנוא כשרן כתב הר"ב ופוס'
 תו ומה ככת' ד' בסוף זבחים ומה שהגהתי בפ"י הר"ב ותו לא מתוך פי' הר"ב הגהתי שהיה כתוב לשני ותולה ואינו ענין לכאן ומ"מ
 יבא למשמע שאין עוד מה שפוסל' שהרי קדשים פוסל' ג' כזולת' מ' אף מטמא כזמנן במשנה ד' פי"א דסרה . אלא כלומר שאינו
 פוסל מה שהוא במדרגה למטה מתרומה והרי הוא ט"א אוכל במעשר וזב"ב דכזורים [ד"ה משא"כ] כתבתי דתגלחת דוכתי
 מייטי לה זבה הלשון טבל ועלה אוכל במעשר ט"א אוכל במעשר ט"א אוכל במעשר ט"א אוכל במעשר ט"א אוכל במעשר ט"א אוכל במעשר ט"א
 מנלן אמר רבא אמר רב הסדא הלחא קראי כתיבי כתיבי (ויקרא כ"ב) לא יאכל מן הקדשי' כי אם רחץ בשרו במים הא רחץ טהור
 וכתוב (שם) זבה השחט וטהר ואחר יאכל מן הקדשים . וכתיב וכפר עליה הכהן וניסרה כהן למעשר כהן לתרומה כהן
 לקדשים ואיך אלא מסתברא וכו' בגמ' פ"ה דיבמות דף ע"ד : ותגלחתן מצוה משום דכזור אין תגלחת מעכבת כדפסקין
 במשנה ט' פי' דכזור . להכי קתני מצוה ומש"ה פרכינן בגמ' דכזור דף מ' פשיטא . ומשני מ"ר עבדורי עשר הוא ואפי' סך נשם
 (עיין לעיל ספ"י) קת"ל דלא . ואע"ג דבמצורע מעכב כדמייטי לה הר"ש מהתוספתא וכן כתב' פ"ג דמ"ק דף י"ז אדאמרינן נזיר
 ומצורע כו' מותרין לגלח שלא ישהו קרבנותיהם ויקשו נזירי הגלחתו אינו מעכבתו . ש"מ דס"ל דאלו מצורע מעכבתו התגלחת :
 ובורן שנלחו שלא בהער כו' בגי' נזיר כתיב וכו' (ויקרא י"ב) שער לא יעבור על ראשו לת"ק באם' אינו ענין לחלקים דהא מרבינן כל
 דבר הבהו ענין לתגלחת . גלרי' מדסמכולעד מלאת אכל הער לא יעבור כת"ש בפ"ו דנזיר משנה ג' יבטי ליום כתיב .
 (שבה') והעבירו הער על כל בשרם מצורע דתניא זקנומה ת"ל במצורע . וכמו שכתבתי גם שם במשנה ה' [ד"ה בתגלחת] .
 גמ' פ"ו דנזיר דף מ' : או ששיירו שתי שערות נ"ל דלכך בעינן דוקא ששיירו שתי שערות כדאמרינן ברפ"ד דהתם שער שתיים הרי
 ששער לא נקרא אלא כשיש שתיים ושערה היא פרט ולא קסדינן אפרטה ומיהו . לעכונא עיין : מצורע ל"א עשו כלום בגמרא דנזיר
 ס"ז דף מ"י) אמר רב הסדא ללקות באחת' לעכב בשתיים כו' וכתבו הקו' [ד"ה לסתור] דלכן הלכה הן כנזיר שלא מצינו בהם
 ששם ע"כ ואף במצורע ולויס כן וכמו כן נמי עטובא דקער לא מצינו בו טעם מללן :

ה מנות

ה מנותן סיהיו שוות דלכתוב רחמנא וצריס ומעוט צפרי
שמיס שתי דכתב רחמנא למה לי אלא ללמד סיהיו שיהיה
שוות ונמאלת טרפה כו דמיות כתיב פרט לטרפיה תזות
המשלחת וימנה עד שתמות מאלים ו ברביע כרע

המטה כדמפרש וחזיל שוחלק
כרע המטה לשנים ואלו השנים
שחלקן לארבעה וזהו רביע כרע
וקמל"ן דמנוה למנאם סיהיה
רביע כרע לא פחות ולא יותר
שם לווי שמלון ומחברין אותו
לכר אחר אוזב יון אוזב
כוחלי אוזב רומי ו ביום
השמיני כשגלה בשביעי מביא
קרנפויו בשמיני אבל אם פסה
ולא גלה אלא בשמיני מביא
קרנפויו בתשיעי לפי שטעון
הערב שמש בין גלוח להכאס
קרנפויו ד וסמן שתידין
עליו וקודם סמיכה סיה טעון
טופסא שאשם מזרע טעון
טופסא חו ואחד ביד דכתיב
(ויקרא י"ד) ולקח הכהן ונתן על
טנוך אוזן המיטטר מה נפיקה
בעצמו של כהן אף קבלה בעצמו
של כהן אינו צריך טבילה
שכבר טבל אבערב דכתיב
(ויקרא י"ד) וסיה ביום השביעי
יגלה וכו יבכס בגדיו ורחץ
בשרו במים ומכ"א הואיל וסיה
פלול לטומאה שמה לא שמר
עצמו בטרה כראוי ונמאלת אחר
שטבל לסיכ צריך טבילה אחרת
משם והלכה כחנמים ט

הכנים ראשו לפי שעור ישראל אין מחוסר כפורים נכנס לה
ודם האשם היה נפאל ביוצא אם יצא הון לעזרה לפיכך היה
המזרע עומד בשער ניקור שכוה בין עזרת נשים
לעזרת

שלא מתה אז וטבל בדם הכפור השחטה ואם לא אלא שמחה
בבתחלה ומכא משמע שאם מתה המשלחת ישך הדם ומלאחר בדם הכפור השחטה ולא אחר בדם הכפור השחטה משמע
שלא יטבול זאת המשלחת אלא בדם הכפור השחטה כבר אבל לא בדם אחרת אשר ישחט עמה וא"כ אם נשאר הדם פו
יטבול זאת בו ואם נשך אז לא יטבול זאת בו אלא קמות המשלחת ויביא שמים אחרות ע"כ ו אחד לגנים ושמים לארבעע
ל' הר"ב שחלק כרעי המטה לשנים ואלו השנים מחלקן לארבעה כלומר שאלו השנים מחלקן כל אחד לשנים וזמיליה יהיו כלן
ארבעה חלקים וז"ל הרמב"ם עוד יחלוק כל חזי מקן בב' חלפין ויהיו ד' מצורין אוזב ככס הרמב"ם שכתב ר' בנ"ט דיומא
דגדה דף כ"ו שלא יהיה ארכו פחות מטפח ועיין בספ"א דפרה ושיי סולעת כתב הרמב"ם ד"ס משקל שקל וכוה מ"ד דיומא
דף מ"ב ל' אוזב יון כו עיין במשנה ז' ס"א דפרה ז' ביום השמיני פי' הר"ב כשגלה בשביעי כו ועיין [מש] במשנה ו' פ"ו
דמזיר (ד"ה אינו מביא) ד' אחד בכלי וצריס (אחיהו מקומן) יליף מקרא דכתיב כחטאת כאשם הר"ש ואחד ביד פי' הר"ב
דכתיב ולקח הכהן ונתן מה נפיקה בעצמו של כהן פירש"י צריס איזוהו מקומן דכתיב ארבע גבי שמן ויליף דם מיטה
ועמד בשער ניקור דכתיב לפני ה' פ"ק דטופסא דף ח' ועיין מ"ש סם משנה ה' (ד"ה לשער) ט' הכנים ראשו וכתב הר"ב
לפי שעור ישראל אין מחוסר כפורים נכנס לה כו וזמנים ראשו דביאש

ה שתי צפרים מצותן שיהיו שוות במרא'
ובקומה וברבים ולקחתהן כאחת יאף על פי
שאינם שות כשרות ילקח אחד היום ואחד
למחר כשרות שחטאת מהן ונמצרת
שלא דרור יקח זוג לשניה הראשונה
מותרת באכילה שחטה ונמצאת מרפה
יקח זוג לשניה הראשונה מותרת בהגאה
גשפך הדם תמות המשתלחת כירה
המשתלחת ישפך הדם ו מצות עין אאו
ארכו אמה ועביו כרביע כרע המטה אחד
לשנים ושנים לארבעה מצות או ב' ל
אוזב יון לא אוזב כוחלי לא אוזב רומי לא
אוזב מדברית ולא כל אוזב שיש לו שם
לווי ו ביום השמיני מביא ג' בהמות חטאת
ואשם ועולה יוהרל היה מביא חטאת העוף
ועולת העוף ד' בא לו אצל האשם יוסמד
שתי ידיו עליו ושחטו וקבלו ב' כהנים את
דמו אחד בכלי יואחד ביד זה שקבל בכלי
בא זרקו על קיד מזבח וזה שהכל ביד בא
לו אצל המצורע והמצורע טבל בלישכת
המצורעים בא ועמד בשער ניקור רבי
יהודה אומר לא היה צריך טבילה ט
הכנים ראשו ונתן

ה מצותן סיהיו שוות במראה ובקומה וכו פי' הר"ב דלכתוב
רחמנא צפרים כו שתי דכתב רחמנא למה לי כו
וקשיא לי דברפ"ו דיומא בשני שעירי וה"כ דמנקהס נמו כה"ג
ופי' הר"ב דמלתא קראי כתיבי ואלו הכא הא לוכא לא ד קרא
ומיהו לא על הר"ב תלונותינו

דנריו דהס ודכ' גמ' ערוך
הן סם ביומא וז"ל דמגלי לן
רחמנא גבי שני שעירים לכל
כני בעינן סיהיו שוות כי כתב
גבי צפרים מד זימנא שתי
לאגמורין סיהיו שוות לא צריך
למלתא קראי דנשמעינן מהגלוי
דגלי לן גבי שני שעירים דלכולן
יהיו שוות אע"פ שאינם שוות
כשרות דכתי' צפור צפור ריב'
גמ' ועיין מ"ש ביומא בשם
הרמב"ם (ד"ה במראה) יקח זוג
לשניה דלא כשני שעירים דהן
הסם אם משהגדיל מת בידי וזג
אחר דה"ל דרשינן כ"כ מדכתי'
האחד לומר שאין מעכבות זו
את זו גי' שפך הדם תמות
המשלחת כ"כ מנין אם נשפך
הדם תמות המשלחת מתה
המשלחת ישך כדס פ"ל את
הצפור סיה ומדקרא כתיב
להכי אפי שפיר דלא תקשה
דהכא סהים לן רבי ואלו גבי
שני שעירים שאלה משמיה דרבי
יהודה ואין הלכה כמותו דהתם
לא מן הכתוב בא אלא לעמיה
דס"ל ב"ח נדחין אבל הכא קרא
אשכח ורש' להכי סהים לן רבי

וכן העתיקה הרמב"ם למשמתינו להלכ' בספ"ח מהט"ז
ולענין הלמוד היאך למדן פי' בעל קרבן אחרן דדייק מללא
אמר את צפור חיה ואמר את הכפור החיה משמע הריה
מעקרא קודם שישחוט אבל אם מתה אכ"כ לא יטבול אחרת
בדם זה ופירש הספוק אי את הכפור המיה מעקרא יקח אוסיה
לא יטבול אחרת בדם השחטה אלא ישך הדם ויביא שמים
ומלאחר בדם הכפור השחטה ולא אחר בדם הכפור השחטה משמע
שלא יטבול זאת המשלחת אלא בדם הכפור השחטה כבר אבל לא בדם אחרת אשר ישחט עמה וא"כ אם נשאר הדם פו
יטבול זאת בו ואם נשך אז לא יטבול זאת בו אלא קמות המשלחת ויביא שמים אחרות ע"כ ו אחד לגנים ושמים לארבעע
ל' הר"ב שחלק כרעי המטה לשנים ואלו השנים מחלקן לארבעה כלומר שאלו השנים מחלקן כל אחד לשנים וזמיליה יהיו כלן
ארבעה חלקים וז"ל הרמב"ם עוד יחלוק כל חזי מקן בב' חלפין ויהיו ד' מצורין אוזב ככס הרמב"ם שכתב ר' בנ"ט דיומא
דגדה דף כ"ו שלא יהיה ארכו פחות מטפח ועיין בספ"א דפרה ושיי סולעת כתב הרמב"ם ד"ס משקל שקל וכוה מ"ד דיומא
דף מ"ב ל' אוזב יון כו עיין במשנה ז' ס"א דפרה ז' ביום השמיני פי' הר"ב כשגלה בשביעי כו ועיין [מש] במשנה ו' פ"ו
דמזיר (ד"ה אינו מביא) ד' אחד בכלי וצריס (אחיהו מקומן) יליף מקרא דכתיב כחטאת כאשם הר"ש ואחד ביד פי' הר"ב
דכתיב ולקח הכהן ונתן מה נפיקה בעצמו של כהן פירש"י צריס איזוהו מקומן דכתיב ארבע גבי שמן ויליף דם מיטה
ועמד בשער ניקור דכתיב לפני ה' פ"ק דטופסא דף ח' ועיין מ"ש סם משנה ה' (ד"ה לשער) ט' הכנים ראשו וכתב הר"ב
לפי שעור ישראל אין מחוסר כפורים נכנס לה כו וזמנים ראשו דביאש

פי' שתי
ס' טומאת
כרעית ה' ס'
הס' ה' ס'
ג קדוש כו'
הס' ה' ס'
הס' ה' ס'
ו פרה פ"א
ו' כה יו'
מזין כו'
ו' ה' ס'
ה' ס' ס'
כמה ס' ס'
ט ס' ס' ס'
ס' ס' ס' ס'

במקום

במקל שריא רחמנא כמ"ש בשם רש"י במשנה ה' ס"ה דסוטה [ד"ה ומתקרו] : הנוך פי' הר"ב והגדר אמצעי כו' וירש"י בפי
 מורע כחבל חנוך לא נודע לו וז"ל ס"ב העתיקה הר"ש אי' כחב ונח על חוץ יכול על חוץ ודאי ת"ל על נוך אי' על נוך יכול
 על גובה של אונן ת"ל חוץ נוך' הא כיצד זה גדר האמצעי ע"כ וז"ל פירושם שח"ל בעלי ל' הקדש ועו שהחנוך הוא שם מורכב
 מן חוץ ונך והיה ידוע אללם מאיזה ל' שהגבוה נקרא נוך ויהי אונקלוס חרגמו רוס ומוך פירושו חלל האונן שהוא חוכו ממש .

א יחא
 סכ"ח
 פ"ח
 ס"ח
 פ"ח
 ס"ח

ונתן על חנוך אונן ידו ונתן על בהן ידו *
 רגלו ונתן על בהן רגלו * רבי יהודה אומר
 שלשתם היה מכניס כאחד אין לו בהן יד *
 בהן רגלי און ימנית * אין לו טהרה עורמית *
 רבי

והיינו דקתני חוץ ודאי כלומר
 ממש כך ל' וגם בזה לא יכולתי
 לטיובסס' ק"א מפני שכסכתבתי
 זה לא היה בידו ועיינת' ש ברס"ו
 דכבורו : אין לו טהרה עולמית
 כתב הר"ב ודוקא כשנקטעה כו'
 לאחר שהוקק לטהרה דאי קוד'

ואין הלכה כר' יהודה : אין לו טהרה עולמית דבעינן
 כדכתיב בקרא' ודוקא כשנקטעה אונן או כבגדומו לאחר
 שחוקק לטהרה :
 כדאמר רסס [בסנהדרין] כ"כ הר"ב שוכן הוא בחו' דהס' ר"ל
 שרק נגמר הדין דף מ"ה דאמר שמואל כהם נקטעה וד' העלי'
 פטור דבעינן יד העדים בראשונה וליכא ומקשינן אמאי אמר

נקטעה דהיינו לאחר חכאן לימא גדמי' דמעקרא ומסינין שאני הכס דאמר יד העדים שהיה ככר פירס' יד' שהיה להם
 תהיה להם בשעת מית' אבל גדמי' דמעקרא לא משמע מיניה דזו היא יד שלהם ע"כ וכמו דשמואל דס"ל דבעינן קרא כדכתי'
 ומס"ה אי' לא מקוי' קרא כדכתי' פטור ואס"ה מודה שאס' היו גדמי' מעקרא דזו היא יד שלהם . ה"כ הכא אי' הוה גרס מעקרא
 היינו כבוגיטיו ואני תזה (ע' בתשובת חות יאיר סי' קס"ו הרבה לחמה על כל הכתובים) על הרמב"ם שברס"ה מה' מחוסרי כפר'
 העתיק משנתינו כלשון ולא כתב והוא שנקטע' כו' אע"ג דפסק לדשמואל בפי' ד מה' סנה' וחו קשיא לי עליו דפס"ה מה' נזיר כתב
 נזיר ממורט אינו צריך להעביר תער ואע"פ שאין לו שער או שאין לו כפים הרי זה מקריב קרבנות ושטה ויטאל' * ואם הביא כו'
 שכל דברים או למנוה ולא לעבד ע"כ * ואמאי לא אמרי' דבעינן קרא כדכתיב וכ"ש דפס"ג ג' מיניס במס' נזיר מדמי לכו
 שהדי' ה' דנז' להך דהכא דמלורע [וכן עוד בסוף ס' הוויאו' לו במס' יומא' דף ס"א] וכל זאת לא העיר הכ"מ כלום . וגדלה לי
 לתרץ לכל זה במאי דכתיב דכתיב ויש לתמוה היכי דייק מהכא דבעינן קרא כדכתיב שאני מורע דכתיב תהיה דדרשינן
 טהרה עולמית ש"מ דבעינן קרא כדכתיב ויש לתמוה היכי דייק מהכא דבעינן קרא כדכתיב שאני מורע דכתיב תהיה דדרשינן
 מיניה לעבד בכל מילי בס"ק דמנחות (דף ה') וכן בהקומץ רבה (דף י"ט) ובכתיב ס' במשנה ר' בדי' שני שעירי כו' ע"כ ולפ"ז
 יוכלנו לומר שהרמב"ם פוסק לדשמואל ולמשנתינו ולא הינה במשנתינו להא' דשמואל חשום דקשיא ליה על זו הסוגיא דפרק נגמר
 הדין משתי סוגיות אלו דס"ק דמנחות ודקומץ רבה * כדמקשו הר"ש ובהו' * וניחא ליה לדחויי סוגיא חדא מקמי תרתי סוגי'
 ודאה"כ שאין ראיה לשמואל ממש יתנו * דאין טעם משנתינו משום דבעינן קרא כדכתיב * אלא משום דכתיב ביה תהיה לעבד
 וכיון דטעם במשנתינו תהיה לעבדא מעתה א"ל לחלק בין נקטע לגידס כיון דקרא כתב עכובא * ודשמואל דלא כתיב בה עכובא
 מחלקינן שפיר בין נקטע לגידס כדאמרן ולא סתרי' שני הפסוקים הללו אהדדי כלל' * ולא תקשה כיון דאין ראיה לשמואל
 ממשנתינו * לדחויי לדשמואל לבטרי דלייתא דאע"ג דמשנתינו אין ראיה לו משום דמורע כתיב עכובא * וקשיד קרא לעבד * מ"מ יש
 לו ראיה אחרת מרובות דעיר הנדחת כדמייטי הכס [בפרק נגמר הדין] ומשנתינו נמי לא פליגא דלא לנטרך קרא כדכתיב
 בעלמא . אלא במלורע כתיב תהיה לעבדא ולא מנינו כן כנזיר שוב אין לדמות ואע"ג דהשתא הוה כ"ג שתי סוגיות ונגמר הדין
 ודלשה מינין * דמשמע מינייהו דלא דרשינן תהיה * ולא עוד אלא שיש עוד סוגיא שלישיס דפ' הוויאו' לו דהכס נמי מדמינן ל"ק
 דבזכי סוגיות אשכחן דדרשינן תהיה * חו' ליכא לדחויי דאודא לה כל היכא דאשכחן דמדמינן וסבירין דשעמא * משום דבעינן
 קרא כדכתיב דהא קרא תהיה כתיב * וכל הכך סוגיות ואני יתנו אף דסברי טעמא משום דבעינן קרא כדכתיב טלן יהיו בעלין
 לבני הסוגיא דתהיה * ואני לא תהא לא אחת בללל משום דתהיה משמעית גמור הוא לעבד . וכל אומן סוגיות דאמרי טעמא
 משום דבעינן קרא כדכתיב * משום דלא הוה דייקי בתהיה * ולא עלה על דעתא אבל אלו היה עולה על דעתא לא היו קאמרי הכי
 לפי שהוא משמעית גמור בתהיה שהוא מורה על העבד והואיל וכן דאין לדמות עוד נזיר למורע הלכך פסק הרמב"ם כנזיר
 דא"ל אע"ג שפסק במלורע דמעבד ועוד אני אומר דהכ"מ הקשה על הרמב"ם * אלא דנזיר דפסק טעמא אינו צריך להעביר תער *
 שהוא שלא כאלה משתי הלסוגיות דהתם ודחק דפסק בלישנא קמא * דאליביה רבינאו' * פדה לא פליגי ואע"ג דלחומ' ל' ב"ה אמרי
 צריך לא שיש לו תקנה בזה שמעביר תער אע"פ שאין שער וביאך פסק א"ל תירן הכ"מ דהרמב"ם ס' לדכ"ה נקטי צריך כנפי
 ב"ש שאמרו א"ל שפירושו ללישנא קמא ואין לו תקנה קאמרי' ב"ה צריך כלומר יש לו תקנה בלא העברת שער (בזה שמעביר תער)
 עכ"ד לי נראה דלכל זה אין צורך לא הרמב"ם נקט ליה כסוגיא דס"פ הוויאו' לו * והתם תניא איפכא ב"ה צריך ובה"א אינו צריך
 ומפרש רבינא כשאמריס ב"ש צריך צריך ואין לו תקנה * והשתא ב"ה שאמריס אינו צריך (כשטעמא) הוא שאינו צריך כלל דלמה
 לן לדחוק ולומר דא"ל ויש לו תקנה קאמרי' * ורבינא נמי לא מפרש מידיה אב"ה * משום

משים דא ז פירוש הוא כמשמעו שא"ל כלל וכהווא סוגיא
פסקה רמב"ם . אכל מאיזה טעם סתמו הרמב"ם סוגיא
דפרק הויא לו לשיקרי . כל דשיינו טעמו לפי שלסוגיא דב'
מינים משנתנו דהכל הפוכה . דדברי ת"ק שנוין הסם בשם

רבי אליעזר אומר נותן הוא על מקומו . ללא בעינן בדכתיב
בקרא ואין הלכה כרבי אליעזר . וכן אין הלכה כר' שמעון
דאמר אם נתן על של שמאל יצא : ונטל מלוג השמן שהעלה
את הליב עם האשם במקום שזיעתן כלפון והיה מוזמן סם :

א"ט פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג
ב' פ"ד ה"ג

ר"א . ודברי ר"א דהכל שנוין
בשם ר"ש ודברי ר"ש דהכל שנוין
סם בשם חכמים . ואלו בסוגיא
דכתיבו לו שנויה כי הכא . וה"כ
מיימין לה דפרק נגמר דין (ד'
מ"ה) . ואף בת"כ כך היא שנויה
ומן התימה שהתוספת והר"ש לא
הזכירו רק דנגמר דין שנוי כי
הכל ולפיכך תפש לאותה הסוגיא
עקרית . כך כל דדרנו של
הרמב"ם בכל אלו הב' פסקים .
דעדים ודמזורע . ודנייר עוד
אני מזכיר הואיל ואסא לין כך
דעדים מחלקי בין נקטע לגידם
אי אמרין ג"כ כך בניסח דהתם
נמי כתיב (דברים י"ג) ידך תהיה
בו בראשונה . והרמב"ם בפ"ה
מהל' ע"ו לא כתב כלו' בזה ואף
ע"ל שהארכתי וינאמי קתא חוד
מכונת המזור . הלא דבר הוא
לפרש דברי הרמב"ם . וכבר
הקדמתי בהקדמת זה החזון שלא
אמנע עצמי מזה כשיב' לידי ע"י
גלגל הדברים שיהיו . ונשוב אל
דברי הר"ב ואומר ש"ס לאחר

רבי אליעזר או' . נותן הוא על מקומו . ר"ש
או' . אם נתן על של שמאל . יצא . י"ג
מלוג השמן יוצק לתוך כפו של חברו ואם
יצק לתוך כף עצמו יצא טבל . והוא שבע
פעמים כנגד בית קדש הקדשים . על כל
הזיה טבילה . באלו אצל המצורע . מקום
שרוא נותן את הדם . שם הוא נותן את
השמן שנאמ' (ויקרא י"ד) על מקום דם האשם
והנותן מן השמן אשר על כף הכהן . יתן
על ראש המטהר לכפר . אם נתן בכפר ואם
לא נתן . לא כפר . דברי ר' עקיבא . רבי
יוחנן בן גוריא אומר . שירי מצוה הן
בין שנתן בין שלא נתן כפר . ומעלין עליו
כאלו לא כפר . חסר הדוג עד שרא יצק
ימלאנו . משיצק יביא אחר בתחלה . דברי
רבי עקיבא . רש"א חסר הלוג עד שלא נתן
ימלאנו . משנתן יביא אחר בתחלה : י"א
"מצורע שהביא קרבנו עני . והעשיר . או
עשיר והעני . הכל הולך אחר חטאתי דברי
ר"ש .

לחוד כפו של חברו משום דכתיב
ויצק על כף הכהן משמע שהכהן
העושה את ההואוה . היה יוצק
על כף כהן אחר כנגד בית קדש
הקדש' משום שא' שבע פעמים
לפניה . ולא שהיה מוכנים את
השמן בהיכל להוות כנגד
הכרובת' לא בצורה הוה עומד
והיה הופך פניו ללד בית קדש
הקדש' וזהו על קרקע העזרה :
על כל הווא טביל' יעל כל פעם
שזוה . עובל אצבעו בשמן ולא
שיטבול אצבעו פעם אחת וזוה
מאותה טבילה שהיה ואלש
הואות' . דשבע פעמים אטבילת
אצבע נתי קאי : בין שנתן בין שלא
נתן כפר וטבר גברא : ומעלין
עליו כאלו לא כפר . קמי שמיא
שלא עשה מצוה מן המובחר וואין
הלכה כר' יוחנן בן גוריא : חסר
הלוג שמעל מצורע עד שלא יצק
לכפו השמאלית : ומלאכה . ולא
אמרי דקבע ליה הלוג שהוא כלו'
שרת' לא יצקה קבעה : עד שלא
נקט שבע מתנו' . דסבר ר' שמעון
מתן שבע קבע ולא יצקה . ואין הלכה כרבי שמעון : י"א הכל
הולך אחר חטאת דבתחלה ועולה חלוק העשיר והעני לעשיר
תביא מן הבתמה . ועני תביא מן העוף שתי תורים או שני בני
יונה . הלכך אם בשעת הקרבת החטאת היה עני והביא
חטאת העוף . אע"פ שהעשיר אח"כ משלים קרבן עני ומביא
עולת

שהווקק לטהרה . וכ"כ רש"א אכל הסום' דנגמר דין נתנו
משווקק לטומא' ויבא זיכיהו טובא דלכר"ש והר"ב אע"פ
שהיה לו בהמות ואוון בימי חלוטו . אלא שנקטעו קודם שווקק
לטהרה . ליכא קשידא . ואלו להתו' לר"ך שיהיה גידם קודם
שווקק לטומא' . וכן נמי בעדים . דלכר"ש והר"ב אע"פ
שהיה להם יד כשראו העדות שזקקו להעיד . כל שנקטעו
קודם שהעידו כצ"ד שזקקו להמיתו גידם מקרי . ולהתו'ם
ודברי הרמב"ם סי' ד' דסנה' [הלכ' ת'] אין הכרע . ומו בעינן
לשיוקק במתני' אמאי לא קמי נתי' לן שער דכא כתיב עכוב בדכתיב
תהיה לעבדא' . ומש"ה מעבדי בהמות ואוון א"כ שער נמי ואף לפי
הר"ב דשיטתו דטעמא דמתני' משום דבעיה קרא בדכתיב .
אע"ג דכתיב אינו לר"ך שער ה"ג אינו לר"ך כתיב כתיב
דכתיב בקרא ה"ג לבעי שער בדכתיב בקרא . וזה ל' יד ל' עיון . דכא ליכא למימר תנא ושייר דמאי שייר דהאי שייר : אם נתן
על של שמאל יצא וכר' העתיק הר"ב . וה"ג להב"כ . ובגמרא כס"ה דיוחא אכל בכנהד' פ"ו דף מ"ה . ובס"י דף פ"ח גרסי'
נותן על של שמאל וינא' וה"ג כתיב פ"ו דף מ"ו : י' כנגד בית קדש הקדשים . כהב' ר"ב ולא שהיה מוכנים את השמן בהיכל כו'
דכא לא שתיב והביא את' . שתי' אל אהל' מועד כדאכתן בהואות הפנימית . כר"ש : ודנגמרה מן השמן אשר על כף הכהן יתן וכו'
והגמרא מן השמן אשר בכלי' מניין ליה בספ' דונח' : ר"א כפר . דככרה מתתת הראש כתיב רש"י פ"ק דונח' ד' ו' : שירי מצוה
הן דת' . והגמרא הלכך הוי כשפי' שירי דם החטאת דלא מעבדי דתתן בלויכו מהומן רש"י סם : וכיעלין עליו כאלו לא כפר .
פ"ה הר"ב קמי שמוא כו' גמ' דונח' (ס) ואע"ג דדחינן כל ד' מסקנא הווא דמייא בעלמא הווא וכיינו דלא כתב הר"ב כפי'
הר"ש . ואין להאריך בזה : דוכר' הלוג עד שלא יצק ימלאנו כהב' ר"ב ולא אמרי' דקבע ליה הלוג שהוא כלי שרת' כלו' קבעה
נה בשם' וקריג' ביה מן המנחה פרט לשחברה . רש"י פ"ק דמנחו' דף ט' :

דוקא שיה' גידם קודם שראו העדות דהיינו קודם שזקקו להעיד .
לשיוקק במתני' אמאי לא קמי נתי' לן שער דכא כתיב עכוב בדכתיב
תהיה לעבדא' . ומש"ה מעבדי בהמות ואוון א"כ שער נמי ואף לפי
הר"ב דשיטתו דטעמא דמתני' משום דבעיה קרא בדכתיב .
אע"ג דכתיב אינו לר"ך שער ה"ג אינו לר"ך כתיב כתיב
דכתיב בקרא ה"ג לבעי שער בדכתיב בקרא . וזה ל' יד ל' עיון . דכא ליכא למימר תנא ושייר דמאי שייר דהאי שייר : אם נתן
על של שמאל יצא וכר' העתיק הר"ב . וה"ג להב"כ . ובגמרא כס"ה דיוחא אכל בכנהד' פ"ו דף מ"ה . ובס"י דף פ"ח גרסי'
נותן על של שמאל וינא' וה"ג כתיב פ"ו דף מ"ו : י' כנגד בית קדש הקדשים . כהב' ר"ב ולא שהיה מוכנים את השמן בהיכל כו'
דכא לא שתיב והביא את' . שתי' אל אהל' מועד כדאכתן בהואות הפנימית . כר"ש : ודנגמרה מן השמן אשר על כף הכהן יתן וכו'
והגמרא מן השמן אשר בכלי' מניין ליה בספ' דונח' : ר"א כפר . דככרה מתתת הראש כתיב רש"י פ"ק דונח' ד' ו' : שירי מצוה
הן דת' . והגמרא הלכך הוי כשפי' שירי דם החטאת דלא מעבדי דתתן בלויכו מהומן רש"י סם : וכיעלין עליו כאלו לא כפר .
פ"ה הר"ב קמי שמוא כו' גמ' דונח' (ס) ואע"ג דדחינן כל ד' מסקנא הווא דמייא בעלמא הווא וכיינו דלא כתב הר"ב כפי'
הר"ש . ואין להאריך בזה : דוכר' הלוג עד שלא יצק ימלאנו כהב' ר"ב ולא אמרי' דקבע ליה הלוג שהוא כלי שרת' כלו' קבעה
נה בשם' וקריג' ביה מן המנחה פרט לשחברה . רש"י פ"ק דמנחו' דף ט' :

יארבי יהודה אומר אחר האשם כתב הר"ב והלכה כר"י
 וכ"כ הרמב"ם ובמסנה ג' פ"ב דכריתות לא כתבו
 כן. ושם כתבתי [ד"ה ר"י] דהא דהכא עיקר: יב יצא בת"כ
 יליף מדכתיב תורת רבות' וכתיב זאת מעומ' ומסתברא

א סס סל"ג
 ב יזח ט"ז
 ג יזח ט"ז
 ד יזח ט"ז
 ה יזח ט"ז
 ו יזח ט"ז
 ז יזח ט"ז
 ח יזח ט"ז
 ט יזח ט"ז
 י יזח ט"ז
 יא יזח ט"ז
 יב יזח ט"ז
 יג יזח ט"ז
 יד יזח ט"ז
 יו יזח ט"ז
 יז יזח ט"ז
 יח יזח ט"ז
 יט יזח ט"ז
 כ יזח ט"ז
 כא יזח ט"ז
 כב יזח ט"ז
 כג יזח ט"ז
 כד יזח ט"ז
 כה יזח ט"ז
 כו יזח ט"ז
 כז יזח ט"ז
 כח יזח ט"ז
 כט יזח ט"ז
 לו יזח ט"ז
 לז יזח ט"ז
 לח יזח ט"ז
 לט יזח ט"ז
 מ יזח ט"ז
 מא יזח ט"ז
 מב יזח ט"ז
 מג יזח ט"ז
 מד יזח ט"ז
 מה יזח ט"ז
 מו יזח ט"ז
 מז יזח ט"ז
 מח יזח ט"ז
 מט יזח ט"ז
 נ יזח ט"ז
 נא יזח ט"ז
 נב יזח ט"ז
 נג יזח ט"ז
 נד יזח ט"ז
 נה יזח ט"ז
 נו יזח ט"ז
 נז יזח ט"ז
 נח יזח ט"ז
 נט יזח ט"ז
 ס יזח ט"ז
 סא יזח ט"ז
 סב יזח ט"ז
 סג יזח ט"ז
 סד יזח ט"ז
 סה יזח ט"ז
 סו יזח ט"ז
 סז יזח ט"ז
 סח יזח ט"ז
 סט יזח ט"ז
 ע יזח ט"ז
 עא יזח ט"ז
 עב יזח ט"ז
 עג יזח ט"ז
 עד יזח ט"ז
 עה יזח ט"ז
 עו יזח ט"ז
 עז יזח ט"ז
 עח יזח ט"ז
 עט יזח ט"ז
 פ יזח ט"ז
 פא יזח ט"ז
 פב יזח ט"ז
 פג יזח ט"ז
 פד יזח ט"ז
 פה יזח ט"ז
 פו יזח ט"ז
 פז יזח ט"ז
 פח יזח ט"ז
 פט יזח ט"ז
 צ יזח ט"ז
 צא יזח ט"ז
 צב יזח ט"ז
 צג יזח ט"ז
 צד יזח ט"ז
 צה יזח ט"ז
 צו יזח ט"ז
 צז יזח ט"ז
 צח יזח ט"ז
 צט יזח ט"ז
 ק יזח ט"ז
 קא יזח ט"ז
 קב יזח ט"ז
 קג יזח ט"ז
 קד יזח ט"ז
 קה יזח ט"ז
 קו יזח ט"ז
 קז יזח ט"ז
 קח יזח ט"ז
 קט יזח ט"ז
 קי יזח ט"ז
 קיא יזח ט"ז
 קיב יזח ט"ז
 קיג יזח ט"ז
 קיד יזח ט"ז
 קיה יזח ט"ז
 קיז יזח ט"ז
 קיח יזח ט"ז
 קיט יזח ט"ז
 קכ יזח ט"ז
 קכא יזח ט"ז
 קכב יזח ט"ז
 קכג יזח ט"ז
 קכד יזח ט"ז
 קכה יזח ט"ז
 קכו יזח ט"ז
 קכז יזח ט"ז
 קכח יזח ט"ז
 קכט יזח ט"ז
 קל יזח ט"ז
 קלא יזח ט"ז
 קלב יזח ט"ז
 קלג יזח ט"ז
 קלד יזח ט"ז
 קלה יזח ט"ז
 קלו יזח ט"ז
 קלז יזח ט"ז
 קלח יזח ט"ז
 קלט יזח ט"ז
 קלס יזח ט"ז
 קלסא יזח ט"ז
 קלסב יזח ט"ז
 קלסג יזח ט"ז
 קלסד יזח ט"ז
 קלסה יזח ט"ז
 קלסו יזח ט"ז
 קלסז יזח ט"ז
 קלסח יזח ט"ז
 קלסט יזח ט"ז
 קלסט יזח ט"ז
 קלסא יזח ט"ז
 קלסב יזח ט"ז
 קלסג יזח ט"ז
 קלסד יזח ט"ז
 קלסה יזח ט"ז
 קלסו יזח ט"ז
 קלסז יזח ט"ז
 קלסח יזח ט"ז
 קלסט יזח ט"ז

עולם העוף. וכן אם היה עשיר וביא חטאת בהמה. אעפ"י
 שהעני לרין להבי' עולת בהמה: ר' יהודה אומר אחר האשם
 דבאשם שזין עני ועשיר והוא ראשון לקרבנות המצורע. ומיזח
 לטהרמו יותר מכלן ושניהם מקרא אחד דרשו: דכתיב (ויקרא

ר' יהודה אומר אחר האשם: **יב** מצורע
 עני שהביא קרבן עשיר יצא יעשיר שהביא
 קרבן עני. לא יצא מביא אדם על ידי בנו.
 ע"י בתו. ע"י עבדו ושפחתו. קרבן עני.
 ומאכילן בזבחים. ר' יהודה
 אומר יאף ע"י אשתו מבי' קרבן עשיר. וכן
 כל קרבן שהיא חייבת: **יג** שני מצורעים
 שנחערבו קרבנו ייהם. קרבן קרבנו של א'
 מהם. ומת אחד מהם. זו ששאלו אנשי
 אלכסנדריא את ר' יהושע אמר

י"ר אשר לא חשיב ידו כטהרתו.
 ר"ש סבר. דבר המכמו והוא
 החטא' זור' יהודה סבר. דבר
 המכשירו ומטהרו והוא האשם.
 והלכה כר' יהודה: יב שהביא
 קרבן עשיר יאל' אפי' לכהילה
 מביאן ומבא עליו ברכה. ואידי
 דבעי למתני בסיפא לא יאל' תנא
 רישא יאל' מביא אדם על ידי אביו
 ובתו אע"פ שהי' עשיר מבי' עליה
 קרבן עני אם הם עניים. וקרבן
 זה מטהרו ולאכול בזבחי' כדאמרן
 הביא כפרתו אוכל בקדשים: אף
 על ידי אשמו מביא קרבן עשיר
 דאשמו שהיא כנופו אינו יכול להביא עליה קרבן עני אם הוא
 עשיר. ולא קרבן מצורע בלבד. אלא ה"ה לכל קרבן שהיא
 חייבת אינו מביא עליה קרבן עני אם הוא עשיר. יג זאת שאלו
 אנשי אלכסנדריא את ר' יהושע מצורע שני שהוא בחיים מה
 טהא עליו היאך יטהר לאכול בקדשים שאלו היה מצורע
 האחר ח"א ע"פ שנתערבו קרבנותיו זה יקרב לשם מי שהוא
 זה יקרב לשם מי שהוא. או אם מת האחד ואינו שני הקרבנות
 לפניו. היו הקרבנות ממים וזה מקריב קרבן אחר אבל השתא
 אינו יכול להקריב את זה. דשמש של מת הוא זהויה

בפרשה דלעיל דמיירי בעשיר זאת תורת אשר בו נגע
 צרעת לא ה"ל לכתוב כאן אשר לא תשיג ידו. והוא קאי זאת
 תורת וגו' על ב' הפרשיות. על זו ועל הקודמת. אלא לרבויו
 אחת שהעשיר מביא קרבן עני בשביל העני. וה"ק קרא. אשר
 בו נגע הצרעת אשר לא תשיג ידו דלולי' בתריה דההוא דחית
 עיה כנגע. שאם הוא עני אע"פ שהמביא קרבן בשבילו הוא
 עשיר. לא אולי'ן אלא אחר אשר בו כנגע. ומסתברא לידה
 דוקא כשהעשיר מביא בלא קבלת נדר להבי' קרבנו של מצורע
 דהא (ההוא) תן בתש"ב פ"ד דערכין שאע"פ שהמצורע עני
 מביא קרבן עשיר לא לפי שלא מנאחי לרמב"ם שהשתוק

למשנה דהכא. ומתב' בסוף הלכות מחוסרי כפרה להרא' דערכין. ש"מ דס"ל דהא דהכא נדחית מקמה הויא דערכין:
ר"א אף ע"י אשמו מביא כ' ארשע מהדר דקמי' עשיר שהביא קרבן עני לא יאל'. קאמר דאף ע"י אשמו כו' וברייתא מתניתא
 בהמי' ומייתי לה בגמ' רפ"ט דב"מ (דף ק"ד) ופ"ד דנדרים דף כ"ה. ופ"ד דנזיר דף ל"ד. וגרסי' אדם מביא קרבן עשיר
 על אשמו ופירש"י ואין יכול לומר היא אין לה כלום וספסר בקרבן עני' ועיין לקמן: מביא קרבן עשיר בת"כ יליף לה נמי מוחת:
 וכן כל קרבן שהיא חייבת כגון דלידה וניבה וסוטה חייב הבעל להביא על אשתו אבל אם אכלה חלב או שחלה שנת אין הבעל
 חייב הר"ש ומשמע דהוא חייב ממילא. כמו שמתחייב לה בשאר נדרים כגון לשדות ולקבורה כו'. וכן הוא דעת רש"י
 נערה בתם' כפובות. אבל לחיוב זה לא מנאחי טעם. אבל כפי הגירסא דבריי' שכתבתי לעיל בד"ה ר"א כו' דמסיים שקב כתב
 לה אחרצם דחית לך עלי מן קדמת דנא. וכתבו הסו' סי' כל קרבנות שהיא חייבת. קודם ששאלו יביא (בעבורה) שכתב לה
 א צריות סו' ודוקא בקרבנות שהם לכפרתה כגון לידה כו'. ובירושלמי פ' נערה אפי' אכלה חלב או שחלה שנת. אבל קרבנות
 ש: דרה או נדבה לא. ע"כ משמע דמכת כתיבת האחריות חייב. אלא דאכתי קשיא אמאי אסגרא לה בבריי' באחריות שקב' נשואין
 ה"ל לנתיבי באחריות דמנשואין ולהלן. וכ"ל דהיא תלמא דפשיטא היא כשכתב לה אחריות מנשואין ולהלן והבא. קמ"ל שכשכתב
 לה כן. ואחריות דמקדמת דנא הכל בכלל אף שמתנשואים ולהלן מכת ק"ו. אבל אה"כ שאם לא כתב אחריות כלל אף שמתנשואיה
 ולהלן אינו מתחייב. וזוהי רש"י דמי לנו' הספרים. וגורם כגור' דפ' כ"א פ' פ' אינו חייב בהן שקב' וכתבת לו אחריות דחית לי
 עלך כו'. ופי' אש גרשה ונתן לה כפובתה ועדין קרבנותיה עליה. אינו חייב בהן שקב' כותבת לו כפון השובר כו'. וכן הוא הגר'
 בת"כ שלפנינו. וגם בירושלמי דפ' נערה שנתפתקה כל' ח' כך היא הגר'. ונ"ע מה טעם נתייב בקרבנותיה ולא ראיתי ג' כ' מן
 הבבא בחבורו של הרמב"ם כלום ונ"ל שגירסתו כנו' רש"י וס"ל דחידאש הוא. ולרבו' אינו חייב בקרבנותיה. ולפי' לא ה"ל
 לכנס. ולפי שאינו גורם כלל שקב' כותב לה כו' אע"פ דאם כתב ודאי דנתחייב. ה"פ' לא השגיחו לזה לאשמועי' מה הוא בכלל
 האחריות דמכיון שלא גזר כלום מזה בנת' אין להאשימו על שלא התנא דהן מלבו ולכתבו שאין אחריות זה עלי' כפי כונן סבורה.
 יג קרבן קרבנו של אחד מהם ר"ל מנ' מעלות שנתערבו. הרמב"ם: יג שאלו מ'.

פירש הר"ק דקדשמה של מת הוא והוא חטאת שמתו בעליה כו' ומן האשם שזביח ליכא לאקשווי כו' דכיון דאש' שוין מתנותיו לשלמים יכול להביא אשם כו' תמיהני דפלוגתא היא במשנה ג' פ"ח דזבים דרבי שמעון ורבינן באשם שנתערב בשלמים

והוא חטאת שמתו בעליה דלמיתה אזלא וקרבן אחר נתיאילו יכול להביא דשמת אוקו שקרב היה שלו ונפטרו ונמלא תביא חולין לעזרה ואינו יכול להקנות בדבכה שאין חטאת באה בדבכה יכתוב נכסיו לאחר והוא עני וראוי להביא קרבן דלות וחטאת העוף באה על הספק ואין בה תמים חולין בעזרה ואם אינו מסקור נכסיו והביא חטאת העוף לא טהר דעשיר שהביא קרבן עני

אמר להם יברתוב נכסיו לאחר ויביא

קרבן עני :
נשלמה מסכת נגעים

לא יאז ויין האש שזביח ליכא לאקשווי היכי מצוי מיתוי אשם בספק דלמא חולין לעזרה מיתוי דכיון דאשם שוין מתנותיו לשלמים יכול להביא אשם ולהקנות אם אני חייב אשם יהא זה לאשם ואם לאו שקרב אשם שלי יהא זה לשלמים מה שאינו יכול לעשות כן בחטאת שאין מתנות דמים של חטאת שוות לשלמים דמתן דמים של חטאת (ארכע מתנות) למעלה מחוט הקשרא ושלמים (שתי מתנות) למטה מחוט הקשרא :

נשלמה מסכת נגעים

וחכ"א אין מביאים קדשים לבית הספול שמעט באכילתן אי הוו שלמים וכן הלכה ובסוף נדה דף ע' איסא נמי דבריייתא דספק מזורע דרבי שמעון או

מביא אשם ומתהיזולא הודו לו חכמים וזו אמרי' התם בהדיא דהאי תקנתא דר' יהושע ליתא אלא לר' שמעון דסבר מביא אשקו ומתנה ולא חש למביאים קדשים לבית הספול ושמואל מוקים לה בקרב אשמו וכר' שמעון בהא דחטא קבעה ולא האש' כדמניא לעיל משנה י"א נמינו למדין מעשיו דלדין דקי"ל כר"י דאשם קבעה אי אפשר לאוקמא דשקרב אשמו ד"כ אין לו תקנה להביא קרבנעני כלל ואי בשלא קרב אשמו אנו דקיי"ל לן כחכמים שאין מביאים קדשי לבית הספול תקנת דר' יהושע נמי ליתא ותניתה על הר"ב והרמב"ם שלא פירשו (דמשנתנו אינה הלכה ושוב מלאמי דהרמב"ם כסקה) למשנתנו דבאוק' הל' מהו פרי ודמית תקנתא דאשם וכן בפירושו גם כן לא כתבו וכדן השמיטו דאש' מביאים קדשים לבית הספול אבל חכמי מקשה ליה ד"כ כשקרב אשמו מיירי ואיך חסד כר' יהודה דאשם קבעה וזה הקשה ג"כ הר"מ והניח כל' ע"י ויביא קרבן עני כתב הר"ב וחטאת העוף באה על הספק כו' עיין בפירושו בהשג"ה ד"פ"ק דכריתות ובסוף תמורה :

סל קא לה מסכת נגעים

בשהשלים טומאת מת וקדומה לו בא לדבר בענין טהרה ואז פרה אדומה והביא אחר נגעים מסכת פרה הרמב"ם :

מסכת פרה

פרק א רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה עגלה ערוסה צריך שיהא בת חנתה ולא יותר ופרה אדומה בת שתי שנים דלשון פרה משמע דקשיא טעי מעגלה וחכמים אומרים עגלה ערוסה כשרה אפילו בת שנים וכ"ש בת שתי אלא דאש' בת שנים עגלה היא ואע"ג דקי"ל כל מקום שגאמר עגל בן שנה הוא סברי רבנן שאני עגלה ערוסה דכתיב דה (דברים כ"א) עגלת בקר ולא כתיב עגלה סתם : שמה תשחיר שלא תפסל שאם יולדו בה שתי שערות שחורות פסולה דכתיב (במדבר י"ט) אדומה תמימה שיהא תמימה באדומתו והלכה דסרה אדומה בת שלש שנים או בת ד' וזקנה כשרה אלא שאין מחתינין לה שמה תשחיר והפסל לא שרטי אלא שלשית כך שמעתי ש"ן כשרה לפרה אדומה אלא כלשית : כך שמעתי פתח ואין לילפרש : שלישית

מסכת פרה

פרק א ופרה בת שתי שנים מצינו למימר דבת שנים למעוטי נמי טעי כמו בת שנתה דאש' למעוטי טעי ואע"ג דכ"ש דבת ג' פרה היא דלמ' מוס' ר"א שמה תשחיר אבל לא יפיישב הא דמכשר ר"א בפ"ב פרה מעובר דהכי משכחת להי הא בת שנים לא קא ילדה כדאית' בפרק הלוקח בהמה (משנה א') פרה וחמור כמות שלש ודאי לכהן ושמה זיעבד קאמרינן דגשר הר"ש אף בת חמש כשרה הזקנה אלא כו' ובנוסחת מהר"ם אף בת חמש כשרה וזקנה אלא כו' שמה תשחיר שלא תפסל כתב הר"ב דכתיב אדומה תמימה וכו' עיין בפרק דלקמן משנה ה' כפי' הר"ב : מה הלשון שלשית כן הוא כפ"א ובנוסחת מהר"ם וכמו כלומר באר דברך שלשית למאי ע"כ וקשה ד"כ לקמן גבי רבעי מאי קבעי רבעי למאי הא קרא בהדיא כתיב לכך כ"ל שעל הלשון שיהל' למה משא' ואינו אומר שלשית ולקמן הבי

מסכת פ"ה

פ"א רבי איעזר אומר עגלה בת שנת' זופר בת שתי וחכ"א עגלה בת שתי זופרה בת שלש' או בת ארבע' ר"מ אומר אף בת חמש בשרה הזקנה אלא שאין מכתינין לה שמה תשחיר שלא תפסל א"ר יהושע לא שמעתי אלא שלשית אמרו לוכה הלשון שלשית אמר להם כך שמעתי סתם אמר בן עזאי אני אפרשי אם אומר ארתה שלישית לאחדות במנין וכשאתה

כך שמעתי פתח ואין משמע

רל"א
אשוי' סס
בפיי' פ"י חס'
רובע' וסמית
כפס ס"י ג'
גדאיי' פ"א חס'
פיה' אדומה
הני'

הכי נמי קבצי אחאי איני אומר רביעי • ומחדר שאת את
 אומר רביעי הוה לאחרים במנין • וזה לא תכח הכתוב :
 ובשאתה אומר שלשית בת ג' שנים • לשון הר"ש לשון
 שלשית משמע פרה אחת שיש בה שלשה דברי •

בגון זו שהיא בת ג' שנים • ע"כ •
 וזהו נראה דגרסינן שלשת בלא
 שום יו"ד ותהיה הקריאה שלשת
 בשבא וחולס' כמו שלש ימים
 שהימים הם שלשה • כך זו הסרה
 היא משולשת בעצמה בשלשה
 דברים שבה' אלא שלפי זה מה זו
 שאלה שאלו מה הלשון שלשת •
 הרי הלשון ידוע ומפורסם מן
 הכתוב לך גיר' הספר נכונה
 דגרסינן כיו"ד אחר ש' שנייה •
 ומאחי נאל' מנוק' בסגור קמץ
 וניר' • וננוסחת מהר"ם מנוקד
 חורק צירי חורק •

פרס מג' לקב • כרבי שמעון
 דתקנתין ב' פ"ח
 דפרובין • וכך פסק הר"ב בשם
 רש"י בפי"ג דנגע' משנה ט"ו ר"י
 בן זרקה פליג' התם זכוותיה
 כתב הר"ב לעיל בשם הרמב"ם
 ומסני כן הזכיר בלחורמב"ם שזו
 שאמר ר"י מג' לקב אינה הלכה •
 וה"ל להר"ב גם כן להזכיר זה
 לדע' הרמב"ם וכבר הזכרתי שם

וזבשאתה אומר שלשי' בת שלש שני' כיוצ'
 בו (גמ' אמר) אמרו כרסרבעי • אמרו לו מה
 הלשון רבעי אמר להם כך שמעתי סתם •
 אמר בן עזאי אני אפרשיאם או' אתה רביעי •
 לאחרים במנין וזבשאתה ארבעי בן ד' שני'
 כיוצא בו (גמ' אמר) אמרו יהאוב' בבית המנוג'
 פרס מג' לקב אמרו לו אמור משמנה עשרה
 לסאי אמרו להם כך שמעתי סתם אמר בן
 עזאי אני אפרש • אם אומר אתה משלש
 לקב יאין בו חלה יזבשאתה • אומר משמנה
 עשרה לכמה ימיעטתו חלתו • ב' רבי יוסי
 הגלילי אומר פרים בני שתיים • שנאמר
 (בש"ר ה') ופד' שני בן בקר תקח לחטאת
 וחכמים אומרים • (ג"ל ל"ג אף) בני שלש •
 ד"מ אומר • אף בני ארבע ובני חמישי כשרים
 אלא שאין מביאים זקנים • כפני הכבוד •
 ג' כבשים בני שנה יזבשתי • בניש תיב' וכול'
 מיום ליום (גמ' בני) בן שלשה עשר חדש •
 אינו כשר •

כגון זו שהיא בת ג' שנים • ע"כ •
 וזהו נראה דגרסינן שלשת בלא
 שום יו"ד ותהיה הקריאה שלשת
 בשבא וחולס' כמו שלש ימים
 שהימים הם שלשה • כך זו הסרה
 היא משולשת בעצמה בשלשה
 דברים שבה' אלא שלפי זה מה זו
 שאלה שאלו מה הלשון שלשת •
 הרי הלשון ידוע ומפורסם מן
 הכתוב לך גיר' הספר נכונה
 דגרסינן כיו"ד אחר ש' שנייה •
 ומאחי נאל' מנוק' בסגור קמץ
 וניר' • וננוסחת מהר"ם מנוקד
 חורק צירי חורק •

פרס מג' לקב • כרבי שמעון
 דתקנתין ב' פ"ח
 דפרובין • וכך פסק הר"ב בשם
 רש"י בפי"ג דנגע' משנה ט"ו ר"י
 בן זרקה פליג' התם זכוותיה
 כתב הר"ב לעיל בשם הרמב"ם
 ומסני כן הזכיר בלחורמב"ם שזו
 שאמר ר"י מג' לקב אינה הלכה •
 וה"ל להר"ב גם כן להזכיר זה
 לדע' הרמב"ם וכבר הזכרתי שם

בפרובין שפעם כתב הר"ב כך • ופעם כך • מג' לקב אין
 בו חלה • לשון הר"ב דה' רביעיות קמה ועוד חייבין בחלה ויש
 מקומות שלא כתב הר"ב ועוד • וכן הר"ש לא כתב בדאן ועו"
 וכבר כתבתי בזה בפ"ק דחלה משנה ד' • ב' וחכ"א אף
 בני שלש • וכל"ג אף והר"ש הוכיח דזו בגי' עיקרית ודחבתי'
 ור"מ אינם תודים לר"י הגלילי • ומתהר"ם כתב ולי נראה דאפי'
 אי גרסינן אף במלתא דרבנן • לא קשיא דהא דמכשרי רבנן ור'
 מאיר הכה ב'ב' שנים • היינו דוקא גבי לויים דרבנן סברי
 אהני שני לאכשורי בן שנים • ואהני פה לאכשורי אף בן ג'
 סבר אהני שני לאכשורי בן ג' ואהני פה לאכשורי אף בן ג' ד'
 ה' אבל סר בן בקר היבא דלה כתב שני דוקא בן ג' ד' וכל בן ג'
 שנים וכו' ר"י כל היבא דכתב פרים בני שנים נכהו דגמרינן מלויים
 ואהני פה דהתם פה בן ג' משמע • וגבי לויים הוא דגלי קרא דבן ג'
 לא מכשרין אלא בן ג' ולר"מ נמי היבא דגלי גלי בלויים הוא דבן ג'
 ומדברי הרמב"ם פ"א מה' מה"ק נראה דס"ל דלרבנן בן שתי שנים נמי
 פחות משני שנים • וכוברים שלא יהא גדול יותר מן ג' • ע"כ •
 אלא שאין מביאין זקנים משני הכבוד דמכתי' להם שאמר
 בן מפני הכבוד ובעט' דזכוותיה דמקרא ממעטין זקן וי"ל דהיינו זקן
 קאסרי רבנן אבי' בשאינו בא בימים וזקן בשנים • שוב ראינו בספר
 קרבן אהרן דפירשתי ויקרא רס' ג' שכתב דר"מ מדאורייתא קאת'
 שאין מביאין מפני הכבוד כלומר למנוח' אמרה התורה שאין מביאין
 שנים וגמלוהו מן המזבח מפני הכבוד צריך שיהיה בן בקר שהוא בן ג'
 לא שייך האי טעמא • ג' דבולרם מיום ליום כתב הר"ב דכתב שנתן
 עולם • גמרא ספ"ה דגלה (דף מ"ו) ומ"ש הר"ב

חטאת ואף האחד עולה • תמינא ידענא • דמרי נגהו' אלא
 כתב שני ללמד שהא בן שתי שנים • דכי היכי דלכת שלש
 קרי שלשית • הכי נמי לבן שנים קרי שני • וחכ"א בו' והלכה
 כחכמים • ג' מיום ליום נולד באחד • באלול לא שלמה לו שנה
 עד באחד באילול של שנה שניה דכתב שנתן אוליין ולא בשר
 שנים של מינן העולם • ואם נשעברה שנה נשעברה לו • וכן
 באילויים בני שנים • אינו קשר

משמע שלשית לאחרים במנין שגולדו ב' פרוס אחרות לפנים
 וזאת שלשית לכן • שלשית משמע שהיא בת ג' שנים • רביעי •
 לאחרים כשם ד' כרמים שייך לומר על האחרון שהוא רביעי
 לאחרים • אבל דברי משמע כרס בן ד' שנים • האילול בבית
 המנוג' פרס • הסוכה בבית
 המנוג' כדי אכילת כרס מסיד
 צנדין פעלו' ופרס הוא חזי
 כרס מג' כרות לקב • אמרו לו
 אמור מ"מ לסאי' כלומר היה
 לך לומר מ"מ לסאי' כלומר היה
 קבין ונ' כרות לקב ח"ה לסאי'
 כך שמעתי • מרבותי ואין צריך
 לפרש למה לא אמרו הם מ"מ
 לסאי' איני אפרש • מאי פקא
 מינה בין זה לזה • מג' לקב אין
 בו חלה • דחמש רביעיות קמה
 ועוד חייבין בחלה • והלש קב
 בלמד חזן מפריש ממנו חלה •
 הייך כשאמר אומר מג' ככר
 לקב • ממשע שלל הוסרש תק'
 חלה • וכשאמר אומר מ"מ לסאי'
 גמלא שכל ככר הוא פחות מה
 שמעטשו חלה • ש"לש סאה צריך
 להפריש ממנה חלה • ב' ופר
 שני בן בקר תקח לחטאת נטהר'
 הלויים כתיב בפרשת בהעלותך •
 והאי שני יסירה הוא דכיון
 דכתיב בפרשה ופשה את האחד

חטאת ואף האחד עולה • תמינא ידענא • דמרי נגהו' אלא
 כתב שני ללמד שהא בן שתי שנים • דכי היכי דלכת שלש
 קרי שלשית • הכי נמי לבן שנים קרי שני • וחכ"א בו' והלכה
 כחכמים • ג' מיום ליום נולד באחד • באלול לא שלמה לו שנה
 עד באחד באילול של שנה שניה דכתב שנתן אוליין ולא בשר
 שנים של מינן העולם • ואם נשעברה שנה נשעברה לו • וכן
 באילויים בני שנים • אינו קשר

אפי' פ"א ע"כ
 ח"ה פ"ח קרבני
 כל' י"א
 ב' ע"כ הל' י"ד

ת"י

לא לאיל • דאינו נחשב איל עד שיכנס שלשים יום משנה שניה
לו : סלגם לשון פ"ג כלומר ממוצת בין זה לזה יוצא מכלל
כבש • ולכלל איל לא בא : נוקד • לשון אשר היה בנוקדים
(עמוס א') ששירובו בעלי האלן : סודגמה • למטע שנספל
קורין כן בלשון ויני • אף זה
נפסל מתורת איל ומתורת כבש :
מביא עליו נסכי איל • שלישי
הבין • ונפקא לן מדכתיב או
לאיל לרבות את הפלגם לנסכי
איל : ד חטאות הכבוד • כגון
שעירי ראשי חדשים ושל מועדות
ועולותיהן כלהו בני שנה נכהו :
חטאת היחיד • כשבה או שעירה :
ואם הקריבום ביום השמיני
כשרים • דכתיב (ויקרא כ"ב)
ומיום השמיני והלאה ירצה •
ונאמר בכבוד (שמות כ"ב) וביום
השמיני תקבולו • מה בכור עשה
יום שמיני כשמיני והלאה • אף
בשאר קרבנות עשה יום שמיני
כשמיני והלאה • מיהו במידי
דחובה • מזה מן המובחר להביא

לא לאיל ולא לכבשי ר"ט קוררו פלגים בין
עזאי קוררו נוקדיר' ישמע' קוררו פרבדיגמ'
הקריבו מביא עליו נסכי איל (גמר' לא) ולא
עלה לו מזבחיו • בן י"ג חדשים ואיל • הרי זה
איל : ד חטאות הצבור ועולותיהן חטאת
היחיד ואשם נזיר • ואשם מצורע •
כשרין מיום שלשים והלאה • ואף ביום
שלשים • ואם הקריבום ביום שמיני
כשרים • נדרים ונדבות • הכבוד
והמעשר והפסח • כשרים מיום השמיני
והלאה • ואף ביום השמיני :
פרק ב רבי אליעזר אומר פרת חטאת
המעוברת כשרה יוחכמים
פוסלים • רבי

וכן צאים נזשתי שנים אינו כשר לא לאיל דאינו כו' צמי' הר"ש
ליתנהו לוה' מלות (אינו כשר לא לאיל) דהוא יוסר נכון שמתוך
הכל למה שכתב וכן צאים בן שתי שנים וצא לפרש דקאי על צ'
יוס' דהא בן שתי שנים לא בעינן שיהיו שלמים וכן תמיים הר"ש
משנה שניה שלו ולא של מנין עולם
ע"כ וזו"ל לא שלמתי יד להגיה לפי
שאפשר ב"כ דמאי דכת' הר"ב אינו
כשר כו' הוא דבר חדש ואתה תבחר
ולא אינו : לא לאיל' הר"ב דאינו
נחשב איל עד שיכנס ל' יום משנה
שניה לו וכן ל' הר"ש • וכלומר עד
שיכנס ליו' שלמים יולפי' לא נחשב
איל עד יום ל"א • ומ"ש הר"ב שניה
לז"ל הר"ש שניה שלו • ולא של מנין
עולם : מביא עליו נסכי איל כו'
הר"ב נפקא לן מדכתיב או לאיל
לרבות את הפלגם כס"ק דחולין ד'
כ"ג ופירש"י דכתיב בפרש' נסכים
בשלח לך או לאיל וגו' או לרבות את
הפלגם בנסכים הללו ע"כ וכלומר
דכיון דכתיב או במשמע כלן כתיב
או הא או הא והיה מוקדם עוד אחר

א מה' א
ב חולין כו' ז
ח נסכות כ"ג
ט עב כלהו
י ויין כ"ח
כ סל' איל
דמ"י ע"א ח"ט
הקרבנו' ה' י
ו מ"י ע"א ח"ט
ז ע"ג ע"א ח"ט

והוא הפלגם כלו נכתב לפלגם או לאיל אבל במס' תנחות פרק
שתי מדות דף צ"א כתב רש"י וז"ל דכתיב או לאיל תעשה מנחה
למה לי לכתוב וכי תעשה מנחה סלת שני עשרונים בלולה בשמן
שלישית ההין ואנא ידענא דהיינו איל דזריך שני עשרונים לא
לרבות ע"כ וכלומר שכבר נוסף בפרשת המוספים שבסדר פנחס
דלאיל מביא שני עשרונים והיה סגי אפי' כי לא לכבוד כלל או
לאיל לא סתמא וכי תעשה וגו' לא על' לו מזבחיו אם היה מחוי'
איל לבדו או כבש לבדו רש"י פ"ק דחולין סס' ויום א' עמ"ש בזה
בס"ד בתש"ד פ"ה דגדה : ד חטאות הצבור ועולותיהן כתב
בני שנה נכהו • וכ"כ הר"ש וז"ל הרמב"ם אמרו חטאות הצבור
ועולותיהן לא ירצה בזה כל חטאות צבור וכל עולות צבורי י' יש מהן שהן פריש ולי' יתמו שהתבאר בפסוק ואמנם ירמוז זה א כבשי
עולה ושעירי חטאות של צבור ע"כ : ואשם נזיר ואשם מצורע הם כבשים הרמב"ם : בזיומ' ל' והלאה סברה בעלמא וכן נרא' מל'
הר"ב דבבב' והספח שכתב לא חשו חכמים וכו' ואשם נזיר וכו' נכתבאר שם טעם אחר • מ"מ הא דאוקמינן אל' אינו מסו' בכתוב
ואם הקריבום ביום ח' כשרי' כתב הר"ב ומיהו במידי דחובה מזה מן המובחר כו' לאמרו והלאה ירצה הרמב"ם : הבכור והמעשר
והספח כשרים כו' כתב הר"ב והספח אע"ג וכו' משום דלפי נפשות כו' וכ"כ הר"ש ומהר"ם כתב א"כ ל' שהיו צריכי' טלאים
הרבה לכל ישראל ושמה לא ימצאו כל כך טלאים מבני ל' ואוליך' ואוקמוה אדאורי' ועוד לפי שזמנו בחול ע"כ ולא פירשו דבר בכבוד
ומעשרו' ל' הרמב"ם הכבוד התבאר בו ביום השמיני תתנו לו • והמעשר והספח נשתוו עמו במתקדמים כמו שבארנו בחמישי מוצתים
ע"כ [וג"ל סג' דבברי הר"ב והר"ש שאינו נאכל אלא בהצורה אחת ודו"ק :

מיו' ואילך : והספח אע"ג דחוב' הוא לא חשו חכמי' ימשו' דנסכי
למי נפשו' שלא יבא לידי נוסף כיון שאינו נאכל' לא לחבור' אחת :
פ"ב רבי אליעזר אומר מעוברת כשרה • ר"א ורבנן דהקרימי
בשיעור' יהודה דאמר לקמן בספקין דעלה עליה
זכר אינה פסולה לא א"כ עלה עליה מדעת בעל הפה • ופליגי
הכל במעוברת שעלה עליה זכר מעצמו בלא דעת הבעל • ור"א
דמכשיר סבר עובר ירך אמו הוא והוי כבוסה דסרה ורבנן דפסלי
סברי עובר לאו ירך אמו הוא •

פ"ב רבי אליעזר אומר פרת חטאת המעוברת כשרה עמ"ש בשם הר"ש ברפ"ק ומ"ש הר"ב דפליגי' בעובר ירך אמו הוא והוי
אשכחן בספ"ו דתמורה וע"ש : בשרד' פי' הר"ב דבשעת ר"י קיימי כו' וכ"כ הר"ש והראב"ד בפ"א מה' פ"א אדומה
(הל' ו') כתב שר"א מודה שאם עלה עליה זכר שהיא פסולה • המעוברת טובעת זכר היא וצריכה היא אכל עלה עליה זכר שלא בשעת
תביעתה כשר הוא לה ומשא' וחכמים זיהם פוסלים במעוברת משום חשש דשלא לרצונה הם פוסלים ע"כ • ומ"ש הר"ב והלכה שהיא
פסולה כו' ואפי' אינה מעוברת דא' מעוברת פסולה מטעם שכתב שנושאת את עוברת • וכך מיישב מהר"ר וואלק' ורמייז' א' ללשון
הרמב"ם בפ"א מה' פ"א שכת' ואז' ל' מעוברת והקשה הכ"מ מאי ואז' ל' דהיא היא : [6] קב 32 רבי

העלהו • אלא אם עלה עליה לדעת הבעלים • אפי' עלה מעצמו פסולה • ואם שלא לדעת הבעלים כשרה • ואין הלכה כרבי יהודה : ה' היו בה שתי שערות שחורות פסולה • דכתיב אדומה תמימה • אי במומין הרי כבר אמור אשר אין בה מום • אלא שתהא תמימה

באדמיות : רבי יהודה אומר בתוך כוס אהד • גרסינן ול"ג אפי' • ובמקום שהיה שונה ת"ק גומא • היה שונה רבי יהודה כוס גומא וכיס אחד הוא • אלא שחייב אדם לומר בלשון רבו • שרבו של רבי יודא היה קורא לגומא כוס • הכי מוכח בס' ספסא : מביחות • מכוונות וסמוכות זו בלד זו : רבי אליעזר אומר אפילו חמש • כלומר אפילו טובא והן מפורזות יתלוש • והלכה כת"ק : אחר הנראה • היינו אחר ראשן של שערות : אחר העקר • ואם עקרון מאדים וראשן משחיר • ויש בעיקר שמאדים כדי שינטל בפי הווב • יגזוז ראשן המשחיר והיא כשרה • אבל אם אין בעקר המאדים שער שיוכלו להנטל בפי הווב •

ה' היו ברה שתי שערות שחורות • או לכנות בתוך גומא אחת פסולה • רבי יהודה אומר אפילו בתוך כוס אחד • הווי בתוך שני כוסות • והן מוכיחות זו את זו פסולה • רע"א אפי' ארבע אפי' חמש • והן מפורזות יתלוש • רא"א אפי' חמשים • רבי יהושע בן בתירא אומר • אפילו אחת בראשה ואחת בזנבה פסולה • היו ברה שתי שערות • עיקרן משחיר • וראשן מאדים • עיקרן מאדים וראשן משחיר • הכל הולך אחר הנראה • רביר' מוחכ"א אחר העיקר :

פ"ג שבעת ימים קודם לשריפת הפרה מפריש ובההשורף את הפר' מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה ובית

פסולה אפילו לדברי חכמים • ששיעור שתי שערות האמורות בכל מקום • הוא כדי שיהיו ניטלת בפי הווב וכן הלכה : פ"ג שבעת ימים כו' מפרישין כהן השורף את הפר' דכתי' בפרשת מלואים (ויקרא ה') כאשר עשה ביום הזה וזה ה' לעשות לכפר עליכם ודרשו רבותינו לעשו זה מעש' פרה לכפר עליכם זה מעשה יח' כשהכהן השורף את הפרה וכ"ג העובד ביה"כ טעון פרישה זו • כמו שהיו טעונים אהרן ובניו בז' ימי המלואים דכתיב (ס) ומפתח אה"מ לא תלאו ז' ימי והיו מפרישין אותו מאשתו שמה יבא על האשה ותמלא נדה • והבועל נדה טמא ז' ימי ולא יוכל לשרוף הפר' הבירה אית דאמרי מקו' היה בהר הבית ובירה שמו ואית דאמרי כל המקדש קרוי בירה • כמו שנה' א הבירה וגו' : צפונה מזרחה טעמא דמפרישים הכהן השורף את הפרה ללשכה שהיא צפונה מזרחית • כיון דחטאת היא וחטאת טעונה לפון תקינו ליה רבנן בצפונה מזרחה • כי כיכי דנהוי לה היבירה :

העלהו פסולה כתב הר"ב לאו דוקא העלהו אלא אם עלה עליה לדעת הבעלים כו' כ"כ הר"ש בריש סרקין מהתוספתא ומכלל דלרבנן אפי' בלא ידעו פסולה וזכתי לחון הן דברי חכמי' כ"כ פ"ד ל' וכן בפ"ג דקסחים דף כ"ו שפירשו חכמים לא מכסלי אלא כשידע בשעת עלייתו • וקשה

מהא דגבי הכשר בר"ס בתרא דמכשירין כמ"ש ס"ב ד' ה' ר"י אומר אפי' בתוך כוס א' כת' הר"ב דל"ג אפי' כו' וכ"כ הר"ש • אבל ל' הרמב"ם רי"א אפילו בתוך כוס אחד • וכוס הוא עגול מן הגשם • יש בה כלל מן השעור בשעת אחד ע"כ • והכוונה שגומא היא דבר מועט מאד כשעור השתי שערות ולא יותר • אבל כוס הוא שטח מקי"א • שיבאר שיעורו כמה שאין לה שעור אלא כל שהוא גדול מגומא המכילה ב' שערות בלבד • ואין מקום בזה לתם שהחלונן הכ"מ בפרק א' מה"פ (הלכה ב') שלא נתבאר בדבריו כמה הוא שעור כוס אחד ע"כ • ומה נראה ודאי דגרס אפי' דר"י לאפלוגי את' אבל בחבורו ס"א מה' פרה כתב היו בה שתי שערות כו' בתוך גומא א' או בתוך ב' כוסו • ודקדק מזה הכ"מ שסובר דר"י לא סליג וכדעת הר"ש וכו' • לומר כו' בפ"ק דעדות משנה • אפילו ד' אפי' ה' מנינו ל' זה בכמ' מקומו ולא דוקא ובר"ס י"ח דשבת נתייטעם לשבח' אלא מיהת הרבה מאד לא ס"ל לר"ע ומש"ה אית ר"א ואמר אפי' חמשים יתרוש' לאו לעכובא אלא מפני מראית העין הכ"מ : הווי בה ב' שערות כו' והן בתוך גומא א' הראב"ד וכן הסכים הכ"מ : אחר העקר כתב הר"ב ואם עקרון מאדים כו' גזוז ראשן דקדשי צדק הבית לא מתסרי בגיזה ועבודה מדאורי' אלא מדרבנן ובפר' לא גזוז משו' דלא שכיחא הר"ש וגמ' הוא בפ"ג דבכורות ד' כ"ה ואיבעי אימ' דהוה דבר שאין מתכוין שאין כונתו לגיזוזו ש הר"ב ששיעור' ב' שערות האמורות בכל מקום הוא שינטל בפי הווב וכ"כ הרמב"ם מהמשנה י"ב דעו' דנדה • ושם פי' הרמב"ם שהוא שעור זוטא מכלהו וכן מוכח מפי' הר"ב במשנה ד' פ"ד דנגעים • אבל בנדה לא פי' כן ע"ש ותמה סב"מ דהתם פלוגתא ופסקי' הלכ' כדברי כולן להחמיר ואלו הכא דבאנו להכשיר הוי להקל וכתב בשם הר"י

קורקום ודלפסול ב' שערות שחורות בזה אמרי' הל' להחמיר אבל בעקרן מאדים די לנו שנצריך שעור המועט שלא יחשב כמאן דליקיה אלא כל שיש שעור שאנו קורים אותו שער בקצת מקומות סגי כי לא נתמעט אלא מה שחשוב כלא אנו דאטו אם מתחלה היו שער זה מי לימא דלא חשיב שער ודאי שער הווי כו' • אבל תירוץ אחר שכתב דלא אמרי' הל' כדברי כולן להחמיר אלא לגבי בן ובת לא משמע כך מלשונן שצטורסו דהכא דהכא כתב שב' שערות האמורות בכל מקום כו' ואותו ל' על בן ובת מהניא התם : פ"ג מפרשישין כו' מביתו ית' הר"ב ומפרישין אותו מאשתו כו' ותמלא נדה ע"ש בריש יומ' דהבירה כס"ה ר"ב אית דאמרי כו' פלוגתא דאמוראי והוכרתי בפ"ו דקסחי' משנה ח' כי שם ובמקומו אחרים שכתבתי שם הפשט כמ"ד כל המקדש וכ"כ הרמב"ם : צפונה מזרחה ית' הר"ב כיון דחטאת היא פירש' בריש יומ' דחטאת נקראת שנה' למי

א מה הלכה ג
ב מה הלכה ג
ג מה הלכה ג
ד מה הלכה ג
ה מה הלכה ג

איתא ב...
בס"ה ל...
בתי"ב פ"א...
עבודת ה'...
ס"ד...
דמורה כל...
דמורה ק"ב...
דמורה ק"ג...
דמורה ק"ד...
דמורה ק"ה...
דמורה ק"ו...
דמורה ק"ז...
דמורה ק"ח...
דמורה ק"ט...
דמורה ק"י...
דמורה ק"יא...
דמורה ק"יב...
דמורה ק"יג...
דמורה ק"יד...
דמורה ק"טו...
דמורה ק"טז...
דמורה ק"טז

למי נדה מטאת היא ומ"ש הר"ב וטאת טעונה כסון פירש"י
מטאות הקריבות כמזבח נשחטות בלשון ולא שוו טעונה כסון
שהרי היא נשחטת בהר המשחה ע"כ ואל יטעך לשון הרמב"ם
בפירושו והעידו שזה אשר צוה האל ימב' בשחיטתה בחון הוא

ובית אבן היתה הנקראת ומזין עליו בל ז'
הימים מכל חטאות שהיו שם ר"ד וביאומ'
לא היו מזין עליו אלא בשלישי ובשביעי
בלבד ר' חנניה סגן הכהנים או על הכהן
השורף את הפרה מזין כל שבעת הימים
ועל של יו"ה ראה מזין עליו אלא בשלישי
ובשביעי בלבד ב' חצרות היו בירושל'
בנויות ע"ג סלע והחתיהם חלול מפני
קבר החתום ומביאים

ובית אבן היתה נקראת לשי שכל מעזיה היו בכלי גללי כלי חבני'
כלי אדמה שאינן מקבלין טומאה ובהם בלד היה משתמש כל ז'
ימי ההפשה משו לעבול יום כשר בפרה ויהו מטמאין הכהן
השורף את הפרה ומאבילין אותו מיד להוציא מלכין של לדוקי'
שואמרים במעורבי שזם היתה
נעשית תקינו לה רבנן מעלות
יתירות כדי שלא יולולו בה כל ז'
הימי' של ימי הפרישה: תכל חטאו'
שהיו שם מכל הפרות שנעשו
מימות משה רבינו ועד אותו זמן:
שכל פרה ופרה היו נחתין קצת
למחרת ויום ראשון מזין עליו
ואח"כ פרה אחת ויום ב' מאחרת
ויום ג' מאחרת: בג' ז'ו' לפרישתו
ובין ק"ב וק"ג רבי יוסי תרוייהו
סבירא להו טבילה בזמנה מזה

שהוא עומד בהר המשחה ומתכוין ורואה פתחו של היכל שהיא
בכותל מזרחי ע"כ יאכל הרמב"ם הלא רחוק שאפרש א נכח שני
אהל מועד שהוא בעצמו להזכרו שו הטמאת היא ממין קטנות
שהקריבו בפנים וכן בחבורו ג"כ בס"פ מה"פ לא יוב עמא
לא על הכסון וע"פ דרכו פי"ה ר"ב ומ"ש הר"ב כי היכי דנהיה לה
היכר' לרעת שאפרש שם כדי להטיל עליו עבודה פרה הקרויה
פגות וטעונה מזרח וישם לכ להיו' זריז במעשהו וסד' עבודה
רש"י (דומא ס): ובית אבן היתה נקראת פי"ה ר"ב שכל
מעשה היו בכלי גללים בו שאינן מקבלין טומאה כדתנן רפ"י
דכלי וכתבו התו' דומא (ס"ד) שכל דוקא באלו ז' ימים של
אריפת הפרה היו מעשה באלו הכלי דוקא אבל בשעת קדוש
הא תנן בס"ה בכל הכלי מקדשי ואשילו בכלי גללי וכו' ואדרבא
התם משמע דשפי שפיטא לו דנשאר כלים מקדשים [מבכלי
גללים בו וכלי גללים בו איצטרך ליה כדפי"ש הר"ב ומ"ש
הר"ב כדי שלא יולולו בה לומר הואיל ועבול יום כשר בפרה
א"ל להיות זריזין בה בשמירת טהרה לכך עשו בה מעלות הרבה
לטהרה רש"י שם: קבר חטאות שהיו שם פי"ה ר"ב ביום
ראשון מזין עליו מאחר פרה אחת ויום שני מאחרת בו"כ
הרמב"ם בפירושו וזה עליו כל יום מאחר פרה וז"ל האפר
אשר הוא עליו בכל יום אשר לפניו ע"כ בלומר שבכל יום הזה מאחרת אשר לא היה ממנה בימים שלפניו זה היום ומה שמכריחם
לפרש כך ג"ל מדהגון לקמן משנה ה' לא מצאו משבע בו' ואי איתא דהא דתנן הכא ומזין בו' מכל חטאת בו' דהיינו בכל יום ויום מזין
מכל החטאות שהיו שם א"כ לא ה"ל למתני כלל לא מצאו מז' דמהיכי תיב' שיהיו זריזין לשבע דהא לא תנן אלא מכל חטאות
שהיו שם יהיו שבע או שאלו פחות אלא ודאי דהא דתני הכא מזין בו' מכל חטאות בו' היינו דבר יום ביומו מחטאת אחת ותנן כל
ז' ימים א"כ זריזין יהיו ז' מש"ה קמני לא מצאו מז' בו': וכו' כתב ר"ב תרוייהו ס"ל טבילה בזמנה מזה דכתי' (במדבר
י"ט) והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי (וחטאו ביום השביעי) וכנס בגדיו ורחץ במים ועל כרחק הא דהדר כתב
ומטאו ביום השביעי לאו משום הוא כתיב דהא בתיב כבר ואי משום לא שמוענין להוא בזמנה מזה ליהדר נמי הוא דשלישי
דהדר הוא דשביעי אלא על כרחק משום ורחץ איצטרך לא שמוענין לתקף להוא טבילה ושי"ת דטבילה בזמנה מזה רש"י
הוא ס"ק דומא דף ח' (ד"ה מקאינו) ומ"ש הר"ב וכל יומא בו' שמה היום יום ג' לטומאתו דאף בשלישי שמה טעה אחת
קדם שיטתו נטמא רש"י ומ"ש הר"ש הא קי"ל הוא שנות ואין דוחה שבת במשנה ב' ס"ו דמסחים מסקינן בס"ק דומא דף
ח' דמפרישין ליה זריזי בשבת כי היכי דנפרמי רביעי שלו בשבת וכתבו הרע"ב ס"ב מס' (הלכה ה):

וקא מפלגי בהואה אי מקשינן לה לטבילה אי לא ס"ק מקיש הוא'
לטבילה והואה בזמנה מזה וכל יומא משבעת ימים הראשונים
איכא לסטוקי שמה היום יום שלישי לטומאתו והשלשה האחרוני'
כל יומא מסקינן שמה שביעי ורביעי לא בעי הואה דלאו
בשלישי איכא לסטוקי ולא בשביעי איכא לסטוקי שאין הואה
בשביעי עולה משום הואה שביעי עד שיהו בשלישי שלפניו
וכל ז' לאו דוקא דע"כ הא קיימא לן הואה שבות ואין דוחה את
השבת ור"י לא מקיש הואה לטבילה והואה בזמנה לאו מזה
הלכך לא בעי הואה אלא שלישי ושביעי בלבד ורבי חנינא סגן
הכהנים נמי כרבי יוסי ס"ל דהואה בזמנה אינה מזה והכהן
השורף את הפרה מעלה בעלמא הוא כי היכי דלא לזוללו בה
מפני שהיא נעשית בטבול יום: ב' בניויות ע"ג סלע צור
החלמים שכבר שהיה שם מתחלת ברייתו של עולם ואע"כ
החזירו לטעות תמתינו הלל מפני קבר הבהוס שמה יש תחטין
קבר ואין לו למת אהל חלל טפח וטומאה שהיא רגובה בוקעת
ועולה לסיכך היו בונים אותו ע"ג כוסי' שאפי"ש קבר תחטין
החלל מפסיק וכל לשון טומאת הבהוס שבגמ' לשון ספק ומכוס'
הוא פתהוס הוא שאינו גלוי ומביאים

ב מפני קבר הבהוס כחכר"ב וכל טומאה רגובה כר' בנמה דוכתי דמס' אהליות ס"ו ט' ע' וישאר דוכתי ומ"ש הר"ב בובל
לשון עומאת הבהוס כר' ולשון הר"ש כל שם קבר
הבהוס

ומביאים נשים מעוברות ויולדות שם כל אלו מעלות יתרות
עשו בה כי יהיו ללא לולולי בה מפני שהיו עושי אותה בטוב
יום : ומגדלות שם את בניהן . עד שהיו בן ש' (שני') ולא יותר
שלא יראו קרי : ומביאי שורשים שכריסן רחבה כדי שלא יהיו

ומביאים נשים עוברות ויולדות שפומגדלות
שם את בניהן ומביאים שוורים . ועל גביהן
דלתות ותנוקות יושבין על גביהן . וכוסות
של אבן בידם הגיעו לשלוחי ירדו ומלאום
ועלו וישבו על גביהן יר' יוסי אומר . ממקומו
היה משלש' ומלא : ג' באו להר הבית .
וירדו יר הבית והעזרות תחתיהם חלול .
בפני קבר התהום . ובפתח העזרה היה
מתוקן קלל של חטאת . ומביאין

התהו' דלא עבדי דקברי כהרות : ר' יוסי אומר . מעל גבי
השוורים היו משלש' חבל וממלאים למי' ולא היו יורדי' לתוך
השלות ואין הלכה כרבי יוסי : ג' באו לבר הבית . התנוקות
שעל גבי השוורים עם הכוסות מלאימים : בפתח העזרה .
של נשים הסמוכה לחיל : היה מתוקן קלל של חטאת . כלי
שמונה בו אפר חטאת מכל פרה שהיו שורפי' כדכתיב (במדבר
י"ט) והיתה לעדת בני ישראל למשמרת : קלל כד קטן .
תרגום וכדה על שמה (בראשית כ"ד) וקולתה על כתפה :

התהו' וטומאת הקה' כו' : ומגדלות שם את בניהן . כהן
הר"ב עד שהיו בן ח' שני' ולא יותר שלא יראו קרי חוספה' .
הר"ש וכתבו התו' (פרק בתרא) דזבחי' דף י"ג (ד"ה ומביאין)
א"ע' שהיו התנוקות טומאי' בנדה ויולדו' . לא היו חוששין אלא

לשומרן מטומאת מת דכשי הזאה
ומטומאת היוצא מבוטן כגון בעל
קרי (ע"כ) . אבל לדברי הקוס'
שאכתוב במשנה ד' (ד"ה רע"א)
אין נראה כן וע"ש . ועוד כרבן
(ד"ה ומילואים) וז"ל וקנת תימ' מים
מועיל מלוי זה שהיו ממלאין
בתנוקות דסוף סוף צעיגן איש
בשעת קדוש שנתנין האפר במים
(כדתנן בס"מ משנה ד' . ומזהאה
לא קשיא כמ"ש במשנה י"פ בפר')
וכריש פ"ב דסוכה פירשו' ד"ל

דמה שהיה יכול לתקן מקמי' משום מעלה דכולה מלת' מעלה
בעלמא ע"כ . ותמיהי דבהדיא תנן במתני' דלקמן הוא נוטל
ומקדש ות"ק קלא סליג' לא כשעלו מן הגולה וכו' ראייתו להרמב"ם
שפ"ב מהלכות פרה כתב ומטבילין היו התנוקות שממלאין
ומקדשים וכו' . ולכן נ"ל לפרך דשאני קדוש דשכח כיון דכל
עצמם של ההזאות הללו לא היו אלא משום ספק שמא נטמ' דמי
לא עסקינן אפילו בכהן המוחזק בטהור . ותדע שהרי משום
כך למ"ד הזאה בזמנה מזהו צריך שיזה עליו כל השנפה . לפי
שבספק טומאה עסקינן ולא בודאי כלל נמצא שמדבריהם הוא
שצריך הזאה והוא אמרו להזות אף הם אמרו שהקדוש תסגי ליה

בתנוק : ומביאין שוורים . כשהיו רוצים לילך ולמלאות מים חיי' מן השלוח . רש"י פ"ב דסוכה (ד"כ"א) : שוורים פי'
הר"ב שכריסן רחבה כדי שלא יהיו כו' מאהילות כו' דאד' המאהיל על המט' כדתנן רפ"ג דאהלות אבל השוורים חולני' דכ"ח
מאחיל וחוצץ כדתנן רפ"ו דאהלות . וא"כ דהכא מהלך הוא ונס"ג דמגיבה משנה ד' דתנן שבגליל אין נאמני' על טהרת יין ושמן
פי' הר"ב לפי שרצונו ארץ כותיים מספקת בין גליל ליהודה וא"ל להביא וטעמא מפרש בהם בגמרא דאהל זרוק לא שמהי אהל .
דאלת' יביא בשידה טיבה ומגדל בעגלה הרי תרצו התו' דסוכה (ד"ה וע"ג) ודזבחי' . דאיכא למ"ד בתוספתא שלא היו מביאים
דלתות ואע"ג דשוורי' גם הם אהל זרוק מ"מ בדדהו גלי רחמנא דחשיבי אהל כדדרשינן מדכתיב (איוב י') ובצממות וגידים
תסוככני ואע"ג דצאדם כתיב כ"ש בהמה שכריסה למטה כעין אהל ע"כ . ותמיהה לי דכיון דשוורי' לכ"ע שמהי אהל וחוצץ .
תקשה לן אמתני' דמגיבה שהרי אפשר להביא ע"ג שוורים . וי"ל דשוורי' לא רצו להתיר להביא שמא יוציאו מחוזה לבגו של השור
(והכא מעלה בעלמא) אבל כשהוא בתוך שידה טיבה ומגדל לא חשו שמא יוציאו (דלא כאיבעית אימא דפ"ו דטור דף ג"ה) אף
לאו משום דאהל זרוק לא שמהי אהל . וראייתו עוד לפתו"ס"ג דערובין דף ל"א שתרצו בשם הרשב"א דדלתות ע"ג שוורי'
זו אינה עולה לדברי הרמב"ם שכתבתי ברפ"ו דאהלות . דמשם הביא הרשב"א ראייה מדנדבך ע"ג (כלי) גללים אינו חוצץ . ש"מ
דס"ל אהל זרוק לא שמהי אהל דאי שמהי אהל כשנתן הנדבך ע"ג כלי גללי' . אמאי לא יבא חשוב אהל להסטיק והוא כלי עצמו
נעשה אהל להסטיק כשאינו מקבל טומאה . כגון שידה טיבה ומגדל למ"ד שמהי אהל וקמני סיפא נתון על דבר שיש בו רוח חיים
דחוצץ משמע דבעטין זה הוא אהל לפ"ע ע"כ . ואני כתבתי שם בשם הרמב"ם דלחצון אין כלי גללים שווים לשידה טיב' ומגדל
ולפיכך ראייתו אינו ראייה : ירדו תנוקות . ל' הר"ב לתוך נהר שלוח כו' וכתב דברי הרמב"ם .
שכתבו דרבנן סברי משום ההוא פורתא לא חיישי' לקבר הקה' ור' חיים : ג' ובפתח העזרה . פי' הרב של נשים הסמוכה לחיל
שבחיל היה הקלל של חטאות כדתנן בס"פ . וא"כ והרי החיל חוצה מע"צ היתה כדתנן במדות ס"ב משנה ג' ז"ל למה באו לשם עד
פתח העזרה זה מתיישב בל' התוספתא והביאה הר"ש . וזוהי באו לשער היוצא מע"צ לחיל וקילולים של אבן היו קבועים בכותל
מעלות של ע"ג . וכסוייהם של אבן יוראות בחיל ובתוכם אפר מכל פרה ופרה שהיו שורפים שנא' והיתה לעדת בני ישראל למשמרת
פ"כ ועמ"ש בס"פ : קלל לשון הר"ב כד קטן

ס"ה ס"ו
כ"ה ס"ז
פ"ה ס"ח
כ"ה ס"ט

וכד וכו' ואע"ג דקתם כל של חרם הכא ודאי דשל אכן כדתני
 בתוספתא דלעילויא תתמה סקובמסנה ג' ס"י תנן נמי קלל וכו'
 הרמב"ם דאפשר לפרש בשל אכן אבל הראב"ד בפי' משנה ס"ו
 דעדיו' מש' דקלל הוא כלי שאינו מקבל טומא' ומסיק דמסקנר'
 דלהכי איקרי קלל' קליל . ולא

כדברי הערוך שמבי' בערוך קללה
 תרבו' וכדו על שכמה ע"כ: כמקל
 ומסנך . וכו"א או מסנך וכן העתיק
 הערוך ופי' מל' נאחו כסנך: וזרקו
 לתוך הקלל וכו' כמ"ר הר"ב ונספק
 ע"ג השו"ר וכן ל' הר"ש וטעמיהו
 ודכ' כשעלו מן הגול' היה כדמסקו
 ובאותו פע' לא היו יורדין וכו' שאמר'
 דירלו דתקנ' בריש' לא מייירי בכשעלו
 ומ"מ דחוק לומר כן דכופ' לא מייירי
 בירדו דומיא דריש' ועוד אמר' לא
 ירדו דאטו כמקדש ראשון לא היו
 נעש' הר' הב' והעזרות חלול' מפני
 קבר הקדוש' ומיהו בזה י"ל שעד
 שלא בדקו מפני הרוגי כבוד נכר'
 לא היו משיק' בטהר' והיו צריכים
 שלא ירדו אבל הרמב"ם לא הזכיר
 שיפלו על השוורים וכך כתב ויפלו
 לפניו ויקהו וישליכוו במים . וזה

א שיי'
 ב סס הלכה
 ג סס הלכה
 ד סס הלכה
 ה סס הלכה

וזרקו לתוך הקלל ומתוך כך כשהיה הזכר נרתע לאחריו והיה
 המקל יור' מן הקלל קולט מן האם עמו ונשקד ע"ג השו"ר והקטיוק
 כוטלו וא"צ להוציא ידו לחזק ובתוספת' משני' שלא הוצרכו לעשו'
 כן לא כשעלו מן הגולה שהיו כלם טמאים ואין יכולי' לביע' שאם

היו נוגע' באשר הפר היו מטמאים
 אותו ומה שהיו זורקי' המקל לתוך
 הקלל ולא בדרך הכמה שלא יטמ'
 האפר בהיסט משום ספק זיכה: א
 תתנו מקו' לנדוקים לר' דות למשול
 בנו כדברי שחוק והתול דסבר רבי
 יוסי כשעלו בני הגולה היה בהם
 טהור' שטהרו באפ' הפר' שהורידו
 עמהם לבבל והעלו ממנו עמ' ואל'
 נטמאו משום ארץ העמ' דלא בורו
 טומאה על ארץ העמים לא לאמר
 שעלו מן הגולה לסיקך היה אפשר
 שאי' טהור יהיה נוטל את אפר
 הפרה ולא הוצרכו לזכר של רחלי'
 וכל כר' יוסי' לא היו עושי' הטט'
 ע"ג מטמא' אס טהור' לפרת
 טמאת אחת ואירעה סכול' לא יעשו
 אחרת ע"ג זו לא צריכים שחור
 כבתחיל' ולא פינוק ע"ג מינו' שאם
 היו ב' פינוקו' אי' נשמר לפרת הטט'
 וכו' נשמר סתם אגב זה הפינוק אבל לא לצורך פרק טמאת' לא

ומביאין זכר של רחלים וקושרים חבל בין
 קנין וקושרים מקל ומסנך (ג"א או הסנך)
 בראשו של חבל וזרקו לתוך הקלל' וזמכה
 את הזכר ונרתע' ולאחזירו' ונוטל ומקדש
 כדי שיראה על פני המים' ויוסי' או' א' תתנו
 מקו' לצדוקי' לרדות' לא הוא נוטל ומקד':
 ד' לא היו עושין לא תטמאת ע"ג הטמא' ולא
 תינוק ע"ג חבריו צדיקיהו התנוק' להוות
 רד' הגלילירע' א' לא היו צדיקין להוות:
 ה' לא מצאו משבע' ועושין משש' כחמשה
 מארבע' משלש' משני' ומאחת' יומי עשאו'
 ה' הראשונה עשה משה והשניה עשה עזר'
 וחמש מעור' ואילך דר' מוחב' א' שבע'
 מעורא ואילך' ומיעשאו' שמעון הצדיק
 ויוחנן בהן גדול עשו שתים שתי' יאהוועיני

בן

וא' נשמר סתם אגב זה הפינוק אבל לא לצורך פרק טמאת' לא
 מתקשר האי אגב הא' צריכים היו פינוקות להוות' ואע"ג שנטמרו
 כל השמירות הללו חיישי' דלמא אייתי עורב כוים מן המז' ושדא
 עליהו וכל הי' מעלו יתרו' וכו': לא היו צריכי' להו' דלטומאת
 מתלא חיישי' אבל טבילה היו צריכים לכ' ע' שחמ' נטמאו בשרץ'
 והל' כר' ע' ד' לא מצאו משבע' משום דאמר דמכלל חטאת שהיו
 שם מן עוליו' מש"ה קאמר דאם לא מצאו משבע' מן אפי' מאחת:
 וחמש מעורא ואילך' ד' לא מני' הארבעה שעשו שמעון הצדיק
 ויוחנן כ' ג' לא לשתי' ימיו דס"ל ע' יפסול שאירע בראשונה
 נעשית השניה וכו' א' שבע' מעורא ואילך' דסבירא להו' שכלן
 כשרות היו:

וכי שמה' הוא טמא ויטמא . לפי
 שאמר הפרה ויטמא ויפסיד ע' כזירצה לומר שאע"פ שזה האפר
 ע"כ צריך שיקהו בידו' הנה תקנו מה שיכולים לתקן כדי שלא
 יגע בשאר האפר ומ"ש הר"ב שלא הוצרכו לעשות כן לא כשעלו
 מן הגולה וכשהצריכ' נכוד נכר לא התרבי' לא התקרה' אבל
 הכותלים הניח הר"ש כלו' ושם בכותלים היה האפר מונח ונכוד
 בקולול' דלעיל' בתוספת' ואל' ולמאי כ"מ תני מאי דהו' י"ל
 דכשיבא הגול' וליהו ויראנו אפר פרה' שהרי דרשו על ויקחו איד'
 שרמו לו דלך לעד עומדת כמו שהזכיר הפייטן ואנחנו טמאי'
 לנפש אדם ולא הוטהרנו כי לנו אין אפר פרה' ונדע מעכשיו כדת'
 מה לעשות' ועוד מלינו ששאלו דיי'ם שנהגו דוקא קודם בית
 הראשון בסוף זמנים: כדי שיראה על פני המים' דג' שבמירו'
 מהדדו עפר סוטה ואפר פרה' רש"י פ"ב דסוטה דף י"ו ושנין ספ"ד (בפי' הר"ב): ר"י א' כר' כתב הר"ב והל' דר' יו"כ הרמב"ם וכו' ל
 משום דקשובמו נחתת היא דלא בורו כו' : לר' דות' ס' הר"ב למשול ונגזר ממאמר וירדו בדגת הים (בראשית א') הרמב"ם: ד' לא
 היו עושין לא חטאת ע' ג' חטאת וכו' דמי למטבילין מגב לגב דתנן בפ"ב דביצה (דף י"ז) הר"ש יו"כ הרמב"ם: וצריכין היו
 הפינוקות להוות' . והם אשר יהיו מזין קתם על קתם כי אין אללינו ותר טהורים מהן הרמב"ם: רע"א לא היו צריכים
 להוות' . כתב הר"ב אבל טבילה היו צריכים לכולי' עלמא שח' נטמאו בשרץ' . וכך כתב הר"ש דהכי קתני בתוספת' ואי
 משום דבתם פינוק נטמא מאמו בלדתה' . מלתא דפשיטא היא . ולא איצטרך התוספתא לאשהויעין' אלא בתנוק דיעטין
 ביה שכבר נטבל לטומאת נגע נדת אמו . וקא משמע לן דמשום חשש נגע שרץ נמי בעי טבילה . משום דנגע שרץ שכיח
 כך כ"ל (ועיין ת"ש לעיל במשנה ב' דד"ה ומגדלות כו') וכתב עוד הר"ש' אבל הערב' שמש לא בעו דכל מעשיה בטבולי' יום ע"כ:
 ה' לא מצאו משבע' כי הכי דתני לעיל ומזין עליו כל שבעת הימים . ואע"ג דלא היו צריכים לשבע' כמ"ש הר"ב שם . תנא נמ'
 הכא משבע' : אל' יהוועיני ובס"א אליועיני ושיניהם נמצאים בכתובים בעורא מ' וד"ה א' כ"ו תניו אליהוועיני
 ובעורא י' תרי

ו כיפה
 זמני

זמני

וכיפה כנגד האוטם רגלי הכיפה שהכיפה נשענת עליהם
 נקראין אוטם ואין רגלי הכיפה העליונה כנגד רגלי
 התחתונה אלא כנגד הכיפה עצמה כנגד אוטם העליונה
 עומד חלל התחתונה : משני קבר הקהום . שלא תהיה שם
 טוואחה רגזנה שהיא בוקעת
 ועולה : ופרה וכל מסעדיה
 סומכיה ועוריה : לשון' יסעדנו
 על ערש דוו (תהלים מ"א) ואף
 ע"ג דפרה אינה מקבלת טומאה
 מחיים . מעלה יתרה עשו בה : ו
 ולא אדומה : לא היו מוציאין פרה
 אדומה אחרת עמה בכבש . שלא
 יאמרו שמים שחטו ורממא אמר
 ושחט אותה . ולא אותה ואת
 חברתה : ובית הטבילה היה שם
 ואותה בית הטבילה נמי חלול
 היה על גבי כיסין מפני קבר
 התהום . ואף מקום מערכתה
 וגיטה השנויין לקמן כלן על גבי
 כיסין היו : ומטמאים היו את
 הכהן . כמה שמו סומכים ידיהם
 עליו כדכתיב לקמן בכך היה מטמא
 דבגדי אוכלי קדש מדרם למרת
 טמאת והרמב"ם פי' שהיו מטמאין אותו בשרץ או בשאר טומאו'
 שמטמאים טומאת ערב

בן הקוף ותנמא המצרי וישמעאל בן פיאני
 עשו אחת אחת : ו"כבש היו עושים מהר
 הבית להר המשחה כיפין ע"ג כיפין וכיפה
 כנגד האוטם מפני קבר התהום . שבו בהרן
 השורף את הפר' ופרה וכל מסעדיה יוצאין
 להר המשחה : ו' לא היתה פרה רוצ' לצאת
 אין מוציאין עמה שחור' . שלא יאמרו שחור'
 שחטו ולא אדומה שלא יאמרו שתי שחטו
 ר' יוסי אומר לא משום זה . אלא משום
 שנאמר והוציא אותה לבדה . וזקני
 ישראל היו מקדימים ברגליהם להר
 המשחה . ובית טבילה היה שם ומטמאים
 היו את הכהן השורף את הפרה מפני
 הצדוקים
 שלא

זמני וזד"ה א' גד"ו כתוב אליו עיני . ועוד שלישי בנחמיה ו' פ'
 ליועני וזד"ה א' ח' ליני : ו' וכבש היו עושי' ובמשנה ב' פ' ד'
 דשקלים אפליגו תנאי משל מי עשאוה : להר המשחה . ששם
 היו שורפים אותה . ובספ"ב דזבחים תניא דחון למחנה
 דכתיב צפרה אדומה כיינו חון לג'
 מחנו דומיא דשריסק הפרה כיפני
 קבר התהום . פי' הר"ב שלא תהיה
 שם טומאה רגזנה שהיא בוקעת
 ועולה ; כדלעיל משכ"ב ע"ג ששם
 היו רגלי כיפה זו מכוונים על רגלי
 כיפין שלמעלה . ושלמטן יא"כ נמלא
 ששם היטה טומאה רגזנה בקרקע
 לכנגד רגלי הכיפה היטה בוקעת
 למעלה ומטמא לכפיה עובר למעל'
 על הכבש מהר"ם : ופרח וכל
 מסעדיה וכו' כתב הר"ב ואף ע"כ
 דפרה אינה מקבלת טומאה מחיים
 כו' ואי משום מסעדיה נמי לא היו
 צריכי' לכבש דא"ג נטמאו לא חכס'
 לנבסו ולא מידי שלא היו עוסקים
 עם הפרה לא משיים להביא' להר
 המשח' : ו' שרא' יאמרו שמי' שחטו
 פי' הר"ב ורממא אמר ושחט אות'
 ולא אותה ואת חברתה וא"ת וכיון דייק אותה דושחט אחת
 אצטריך לטעם שלא יאמרו ולא דייק נמי אותה דהוניה כדדייק
 ר' יוסי הא מלתא מתרצה בגמ' פ"ד דיומא ד' מ"ב דת"ק ר"ש
 פוא דדריש טעמיה דקראו אמרי' דאיכא ציניכוו דאסיק חמור בהדה דלפ"ק שרי דליכא שחט יאמרו לר' יובי אסור דהא אותה כתיב
 ויזה צריך לי עיון על הרמב"ם שצ"ד מה' פרה (הל' ט') כתב לטעמא דת"ק דהכא וצמקומו' הרבה פוסק שלא כר"ש דדריש טעמא
 דקרא וכמ"ס כבר צמטנה ה' פ"ב דיבמות והכ"מ לא העיר צוה וליכא למימר דכיון דסתם לן ר' כוותיה . דהא כיון דטעמיה משום
 דדריש טעמא דקרא אי בעלמא לא ס"ל כוותיה' נליכא לפסוק הלכה כמותו דודאי דזיל בפר טעמא אית לן למימר . ולא לפסוק
 הלכה אלא אחר טעמו של דבר : רי"א לא משום זה . כלומר אינך צריך לומר משום ושחט אותה אלא בהוצאה גופה כתב קרא
 והוציא אותה אותה ולא חברתה מהר"ם : ברגליהם משי' חצוב מצוה לא היו רוכבים : ובמטמאים היו כו' פי' הר"ב כמה
 שהיו סומכים ידיהם כו' כ"כ הר"ש . וכן מלאטי במו' צרס"ק דיומא' וכתבו הטעם דאלו בטומאה דאורייתא לא היו מזוללים כולי
 האזי ואני תמיה דכיון שכל ענמה של טומאה זו היתה להוציא מלבן של צדוקים והרי טומאת בגדי אוכלי קדש שהן מדרם להטאת
 אינה אלא מעלה מד"ם שאתרו אין שמירתן של אלו חשובה שמירה כמ"ס הר"ב צ"ב דחגיגה : ואם כן לא היו חוששים
 ה' צדוקים לטומאה זו ואבחי מעורב שמש היה לפי סברתם . לפי טבילה זו שיעבול אחר טומאה זו דמגע כהן אחר כו' . טבילה
 שאינה צריכה היא לדרו' . וי"ל דמ"מ מראין היו לצדוקים צוה שאנו אין חוששין למעורבי שמש . וצוה מוציאין אנו משמע' הכתוב
 דאיש טהור מכברתם שהיא הפך הקבלה . וצרו אפתא פ"ב מעשה צריב"ז שידע צאהד שהעריב שמו וצא לשרוף את הפרה ובא
 וסמך שתי ידיו עליו וכו' ירד וטבל וכו' צרס לו באזנו א"ל בן זכאי כו' משמע כדברי התוס' דהא לא תני שטמאיהו צ"פ דלקמן
 משנה ד' פלוגתא דר"א ורבי יהושע מפרש הרמב"ם דפלוגי בכהי דלר"א טומאה דרצנן עניד היכרא לצדוקים ולר"א לא . והר"ב
 והר"ש פי' בענין אחר איכא למשמע דס"ל דאף לרבי יהושע איכא היכרא לצדוקים בטומאה דרצנן ושבו מלאטי כדברי בתוס' פ"ג
 דחגיגה דף כ"ג שכתבו דכס"יכת ידים הוי הטומאה דכתיב שאין חוששין אותה טומאה מה שנוגשין בו עכשיו . מ"מ הכל רואין שמגע
 ע"ה מטמא ונגעו בו צוה שיש לעשותה בעבול יום ע"כ . והביאו ראייה לדבריהם דכס"יכת הוי הטומאה . מעובדא דריב"ז
 שכתבתי . ועוד כתבו ראייה מהמסופתא דהני כל' ז' ימים היו אחיו ההכנים רגילים לפרוש הימנו וציום השמיני היו נוגשין בו
 ומטמאין אותו וחוזרין ומטבילין אותו ונעשה בעבול יום ע"כ . ועיין מ"ס בשם הר"ש במשנה ה' פי"א . ואחר שכתבתי כל זה מלאטי
 עוד להתוס' פרק ב' דזבחים דף י"ז שכתבו ג"כ דמגע סמיכות ידיהם טמאיהו (ולא בענין אחר דאע"ג דטבול יום כשר צפרה
 מדאורייתא אפשר דמדרבנן פסול כמו בגדי אוכלי קודש כו' אלא כנגיעות ידי אחיו הכהן וטמאיהו) ומסיימי ואיכא צוה היכרא
 לצדוקים וכתבו דעוד יש לפרש דטבול יום ממש היה כשר בה . והא דבגדי אוכלי קדש מדרם להטאת' משום היסח הדעת דשאר
 טומאות ע"כ :

אדם הלכה
 ב יומא סב
 סס עכ"ל
 ג סס עכ"ל
 יומא כ כניגה
 כג ונסים כל'

במעורבי

במעורבי שמש היתה נעשית • כתב הר"ב שהיו דורשים כו' וכה"ל זכא השמש וטהר וכ"ס הרמב"ם • ומיהני שהרי נמצא בכתוב ג"כ שנקרא טהור כשלא העריב שמשו במזרח ורחץ את בשרו במים וטהר והוא למעשר • כדתנן במסנה ג' פ' י"ד דנגעי' ועוד דבתגלחת ראשול' שעדןולא טהר אף למעשי' לא לשוב למטה כתיב ג"כ ורחץ במים וטהר' ואולי שבכלם מזהרים הלכותים הערב שם' ולמדו מובא השם' וטה' אבל התו' פירשו בפ"ח דיבמות ד' ע"ג ובפ"ד דיומא ד' מ"ג אדילפי' מקרא דטהור היינו טבול יום כמו שפירשנו בסמוך • והוקשה להם למאי איתרין קר' דהכי תיסק אדעת' לפסול [דהא הו"א לאו עבוד' היא •

היתה נעשית : ח' סמכי ידוהם עליו • ואומרים לו אישי כהן גדול טבול אחת • ירד וטבל ועלה ונסתפג • ועצים היו מסודרים שם • עצי ארזים וארנים וברושים ועצי ריגאנה חלקה ועושיין אותה כמין מגדל • ומפתחין בה חלצות • וחזיתה

שחור רש"י של איהו) אומרים במעורבי שמש

במעורבי שמש היתה נעשית שהיו דורשים ואסף איש טהור אין טהור לא שהעריב שמשו וכן הוא אומר (ויקרא כ"ב) זכא השמש וטהר חכמים קבלו דטהור האמור בפרשת מטות טהור למעשר קאמר דהיינו טבול יום : ח' אישי כ"ג לפי שפעמים נעשית ע"י כ"ג אבל בכל כהן הוא כשרה בין כ"ג בין כנסן בין בהדיא או אסתפג' ונתקנה ע"ש לעשות מהן מערכה לשריפה מסודרים שם • וארטיפ' ל' טעם ארוגוס יגדל האמו' בישיע' מ' ד' ויין ארוז הוא וכן ברושים' וכל הקדשני' דקחשי' עדיין משאר עני' לצור' שריפת' כמין מגדל רחב' מלמטה וזרה עלמל' : ופוחי כהן חלונות להכניס בהן האש להבעיר העצים :

כיון כשר בור' ומסיק מדק"ד קרא אהנהה במקום טהור • ד' דבע' נמי גברא שיהא טהור גמור וזה מתקבל יותר לימרי שהיא היתה טעית ה' דוקין ומ"ס הר"ב לחכמים קבלו דטהור האמור בפרשת מטות טהור למעשר קאמר יבג' שכתבתי ולפי' מקרא דכתיב והזהר הטהור על הטמא טהור מכלל שהוא טמא למד על טבול יום שכתב בפרה ופירש' דמכדי בטהור עסק' ואתי דכתי' לעיל מתי ולקח אוזב וטבל במים איש טהור למה לי למהדר ולכתוב והזהר הטהור לקבוצ' והזה על הטמא לא טהור כל דהוכך לשונו בפ"ג דהגיב' ד' כ"ג וכתבו התו' דיומא וא"ת ויכחי ולפי' מהוא להכשיר טבול יום בשאר עבודות דפרישה להזאה שכן ור' כשר בה' כדתנן בפ"ג בחר' [משנה י'] ו"ל דאפי' כיון דעקר טהרה בהזאה אחת והכשר בה רחמנא טבול יום כ"ס בשאר עבודות ז' א"ת ואימא לרבנות מחוסר כפורים שהעריב שמשו דלא מחוסר לא כפרה לחודה אבל טבול יום לא יזארי' דמוקמא קרא בטומאה דכתיבא בהאי פרש' כגון טומא' דלא שייך [בה] כפרה והכי אמרי' בובמים פ"ב ד' יו' [זלמ' ד מחוסר כפורים] כשרה קסבר טומאה דכל התורה כולה (האי טבול יום דאכשר ביה קרא) וכיון דמכשרי' טמא מק דאיירי בהזאה פרישה ה"ה כל טבול יום אפי' אותו שמהוסר כפרה ומ' ד מחוס' כפרה פסול קסבר טומאה דאזתה פרישה היינו טבול יום דמת דלאו מחוסר כפרה אבל דוז ומזורע לא אפי' העריב שמשו כיון דמחוסר כפורים פסול (ע"כ) (אע"ג דטבול יום דטמא מת כשר) : ח' סמכי ידוהם עליו לפי' הר"ב דלעיל היתה הסמיכה כדי לטמאותו אבל לפי' הרמב"ם שטמאותו בשרן טמא מאי סמכו • אולי שכך היתה מנהגם דרך חצוב וכבוד בעלמא לסמוך ידיהם ולומר אישי כו' וכן משמע מל' הסוספתא דלעיל דריב' בא וסמך שתי ידיו עליו י"ל אישי כ"ג מה אשה נאה להיות כ"ג ירד וטבול אחת ממה שאמר מה אשה נאה כו' נראה שכל זה דרך חבה וכבוד וגדולה היה לו ומיהו לפי' הר"ב סיני דריב' נמי לטמאותו היא' ולכאורה מוכחא כסירושן מדלא תניא שטמאותו וסמך כו' וכת"ש לעיל : אישי אדוני כ"ס הר"ב במשנ' ג' פ"ק דיומא : ברהן גדול כת' הר"ב לפי שפעמי' נעשית ע"י כ"ג אבל בכל כהן כשרה כו' ובר"ם דלקמן פלוגתא דת"ק ור' יהודה דת"ק סבר דדוקא כ"ג וכן סתמא דפ"ק דמדו' משנ' ג' ויש פ"י ג"כ הר"ב דר"מ היא ואינה הלכה וכבר תמהה"כ מזה על הרמב"ם בפ"א מה"ס (הל' י"א) ונדחק דבספרי' פ"ק דר"מ ורבי יוסי ור"ש ור"ב י כר' יהודה ס' ליעוד דסתמא אחר' אשכח הרמב"ם בריש פרקין דתנין סתמא מפרישים כהן הסורף אחת הפרה כו' ודייק הרמב"ם מדלא קתני כ"ג הסורף כו' מדע שכל כהן כשר לשריפתה ובכאן כתב דלכ"י קתני כ"ג שהוא ספור מה שגששה תמיד לפי שכ"ג היה סורף אחת ואע"פ שהיא כשרה בדיוט כמו שפירשנו ע"כ ועוד כתב דבפ" טרף בקלפי' (ד' מ"ג) משמע דלמ' ד כהן הדיוט ניהא טפיל ועל מ"ס הרמב"ם דתמיד נעשית כ"ג ייש לי כדמות ראי' לדבריו מדאבא שאל במשנה ב' פ"ד דסקל' דאמ' שכנס הפרה כהניס גדולים עושים אותה משל עזמן איכא למשמע מינה שהכהנים גדולים היו הרגילים להתעסק בה ולשרפה ואע"פ שפסק שם שאין הלכה כמותו היינו בשל מי היתה נעשית אבל מ"מ ממה שאמר אבא שאל שהיתה נעשית משל כ"ג יש לנו לתלות שטבתו זו היתה לפי שסבור היה האיל והכהנים גדולים שורפי' אותה תמיד מסתמא משלחן היתה נעשית אפי' שגמאר דאבא שאל כר"מ ס' ל' אבל יותר יש לנו לומר דאבא שאל בפלוגתא דר"מ ורבנן ס' ל' נמי כרבנן • שביל אחת וכן העתיק הרמב"ם בפ"ג מה' קרה (הל' ב') וגם בתוספת' כך שנוי' ויראה לי דלפי שהיו מפרישין לכ"ג לפרה בדרך שפירשין אותו ביום הכפורי' ובי סיני דלא תיסק אדעתין שכמו דשם היו חתשה טבילות דה"ג יהיה צריך לכל הנמשה להכי אחרו לו טבול אחת : ונסתפג' פירש הר"ב ונתקנה פירשתי במשנה ה' פכ"ב דשבת : ועצי חלנה חלקה ולא יותנה בחלקות במיני הארז לפי שהוא (החלק) הרמב"ם : ופורחין בהן חלונות פי' הר"ב להכניס בהן האש כו' לא דק שדברים הללו לקחן מפי' הרמב"ם ולשונו כך הוא זמפתחים חלונות במקו' עובי העני' שיכנס בהם האש להבעיר בהרה ע"כ לא כת' שמכניסו' שאין מכניסו' לא

וחזיתה מערב' פני המערב' ומראיתה והוא המקום שמאחיזין
בו את האור' היה פונה לצד מערב' דהיינו כלפי המקדש'
שהמקדש היה למערבו של הר הזיתים: מ בחבל של מגב' חבל
עשוי ממין של גמיו' כדו שיהיו כל מעשיה בדבר שאינו מקבל
טומאה: ופניה למערב' לצד

המקדש: ר' יהודה אומר בימינו
היה מקבל' כשאר קבלת הדם
של קדשים' שאם קבל בשמאל
פסול ואין הלכ' כר' יהודה' שכיון
שזין דמה נורק על גבי המזבח'
אינה כשאר קדשים לענין זה:
ומזה בימינו' דכתיב ולקח לעזר
הכהן מדמה בצלבעו' הרגילה
שבצלבעות' כלומר אלבע היד
הימני' שאדם מתמשש בה תמיד:
כנגד בית קדשי הקדשי' כדכתיב

(במדבר יט) והוא אל נכח פני אהל מועד: על כל הזייה טביל'
על כל הזייה שהיה מזה היה טובל אלבע בדם' דשירי הדם
שבצלבע פסולין להויה: גמר מלהוות קינח ידו בגופה שלפניה.
כדי שישרף הדם עמה כדכתיב ושרף את הסרה את עורה ואת
בשרה ואת דמה ובין הזאה להזאה תקנה אלבעו בששת המורק
ולא בגופה של פרה משום נימין הדבקין בצלבעו' וגנאי
לעשות בהן הזייה:

בחזיתה דלקמן (אלא) דהחלונות היו במקום שיש עצי עבים לא
יהיו נדלקים במהרה וע' החלונות שילך שם הרוח' נדלקים
מהרה וז' הרמב"ם בחבורו פ"ג מה"פ (הלכה ב') ומפתחים
בה חלונות כדי שתהיה האור מלבבת בהן ע"כ' והוא ענין

וחזיתה מערבה: מ כפתוה בחבל של
מגג' ונתנוה ע"ג המערבה ראשה בדרום
ופניה למערב' הבהן עומד במזרח ופניו
למערב שחט בימינו וקבל בשמאלו' ר'
יהודה אומ' בימינו היה מקבל ונותן לשכניו
ומזה בימינו' טבל והזה שבע פעמים כנגד
בית קדש הקדשים על כל הזייה טביל' גמר
מלהוות קינח את ידו בגופה של פרה'
יד

הפחה באש להדליק המצויים
כדתנן פ"ד כ"ק משנה ד' ליבה
לבהת הרוח' והמפרש למסכת
תמיד פ"ג משנה ד' כתב כענין
הזה על וחזיתה כמו שהעתיקו
שם כס"ד ואם נפסד לוח' שהר"ב
מדפסיה פירש שיכניסם כו'
שסובר שגם החלונות עשויות
להכניס האש בהן כמו בחזיתה'
אלא ששם היתה ההחלה ועיקר
ההדלקה' הנה אומר שלפירושו
זה מערבה מוכח גם על החלונות

ה' עירובין נכס'
מ"פ פ"ג תה'
פרה מדמה'
ה' ג'
זכרים כג'
מנסות 1

וה"פ ומפתחים בה חלונות וחזיתה וכלם היו למערב' א"ע"פ
שאין נראה כן מדברי הר"ב דה"ה וחזיתה כו' לפי שמפרש הכל
על חזיתה לבד' אבל מפירושו שבמסכת תמיד שם גראה כמו
שכתבתי וע"ש: מ בחבל של מגג' פיר' הר"ב כדו שיהיו כל
מעשיה בדבר שאינו מקבל טומאה' ולפי זה כלחבל ואפי' איש
של מגג כשר שהרי אינו מקבל טומאה' הואיל ואינו ארוג כדמוכח
מפי' הר"ב ספכ"ג ורפכ"ז ממסכת כליה' ול' הר"ב ש' לפי שהוא מין
שאין מקבל טומאה שיהיו כל מעשה פרה זמרה' ע"כ' וכ"כ

התוס' פ"ה דערובין דף כ"ח (ד"ה בחבל) בחבל המגג א"ע"ג דשום חבל אינו מקבל טומאה דבעינן טויו וארוג כדאמר בס' במה אשה
(דף ס"ד) משום מעלה דפרה צעיא וממין שאינו מקבל טומאה: ראשה' בדרום ופניה למערב'. ובמסנה ח' פ"ג דיומא תקן
כה"ג בפרו של כה"ג ויהיב הר"ב טעמא שלא היה ראשו למערב כנגד הכיכל סכן היה מן הראוי' אלא שא"כ אחריו למזבח
ושמא יטול גללים והכא דמוכח אין כאן תקשה לן שיהא ראשו למערב' ואולי דהואיל והתם במקדש כך היה רצו חכמי' לעשות
בפרה כיונא בזה ושלא לשנות: ר"א בימינו היה מקבל' ובתובפתא הביאה הר"ב ש"ר"א בימינו היה שוחט ונותן הסכין לפניו
או ליה טעמו בצדו ומקבל בימינו כו' ע"כ ומיירי שזה טעמו בצדו' טהר ענינו לפרה כמותו דאל"כ לפי' הר"ב דלעיל דבסמיכת
ידיים מתטמא הרי נטמא עכשיו שא"א שלא יהא ניסט ממנו: וכמוה בימינו' כתב הר"ב דכתיב וכו' בצלבעו הרגיל' שבצלבעות
כו' ותימה לי דתיפוק ליה דלכנפ' גופו אינו אלא של ימין' כח"ש הר"ב במסנה ה' פ"ז דזבחים עיין מ"ש שם בס' (ד"ה ומלק) ואף
לר"ש שכתבתי בס' דמנחות משנה ד' דבהדי כהונה בעינן א' צעוהו ימין דזוקא הוא דאלו בהדי אלבע לא בעי כהונה כדמיתא
בהדיא פ"ק דמנחות דף י"ח פ"ב דזבחים דף כ"ד' ולכן נ"ל דהר"ב לקח הדברים הללו מפי הרמב"ם ולא דק בהו'. דהרמב"ם
ימין מאלבע מטיק ושיהיה בצלבע הסמוך לגודל דזיק לה מאלבעו' וז' העיקר אללנו נאמר אלבעות בתורה כהם וסרטן לך
הכתוב באחד מהן ימנית אף כל ימנית והנה כל אלבע שבטורה כהם' הוא אלבע מיד הימני (והוא אלבע השני) מן האלבעות
והוא אמרם הרגילה שבאלבעות ר"ל המוכנת שימוש בה עכ"ל' וכל דברי הרמב"ם הללו הוא בספרי פרשת חקת אלבעו'
המיומנית שבימין הרגילה שבאלבעות ע"כ: בנגד בית ק"ק' כתב הר"ב כדכתיב והזה אל נכח פני אהל מועד ותמכהי דככל
מקום שאמר אהל מועד המכוון הסיכל' וטו שטינו במסנה ד' פ"ב דמדות שהכין השורף את הפרה כו' ומתכוין ורוא' בפתחו
של היכל ולא הוכירה שם קדש הקדשים' ובספרי שטינו והזה אל נכח פני אהל מועד' שהוא מתכוין ורואה פתחו
של היכל בשעת הוואת הדם: על כל הזייה טבילה' כתב הר"ב דשירי הדם שבאלבע פסולים דהכי לא כתיבי שבע פעמי' גבי
אלבעו כמו במזורה דפירש הר"ב במסנה י"ד פ"ד דנגעים' ד' פעמים אטבילת אלבע גמי קאי אלבע קשה א' כמלן הכא
לפסול השירים שבאלבע ור' יוחנן בספרי ומייתי לה נמי' הר"ב בקצור במסנה ב' פרק דלקמן' והזה אל נכח פני אהל מועד וגו'
למה נאמר והלא כבר נאמר מדמה בצלבעו ומה ת"ל מדמה' לפי שהוא אומר ז' פעמים שומע אני ז' הזיות וטבילה אחת ת"ל
מדמה שבע פעמים מגיד שחור לדם שבע פעמים: גמר מלהוות כו' כתב הר"ב ובין הזאה להזאה תקנה אלבעו בששת
המורק בגמרא פ"א דזבחים דף ל"ג ובפ"ק דמנחות ד' ז' אמרינן כדכתיב בסורי וכו' ופירש"י גבי כלי שרת כתיב בספר עזרא וכן
מורקים ועל שם שמקנה בו אלבעו קרי להן כסורי' לשון וכשר ידיה דגבוראלון בגמ' (ד' נ"ו) באגדת חורבן הביית וקשיא ז'
כלי שרת מחו צעי הקס דקבלה ביד היתה ומנאמי להראב"ד ברפ"ג מה' פרה
שכסב

אם ח"י' ע"ב
ב' ח"י' ע"ג
פ"ס פרה פל"ח
ע"ב
ב' ח"י' ע"ד
מ"י' ע"ה
ד' ס"ט

שכתב בלשון הזה תזרק מאי בעי התם וז"ל שא"א שלא יקבל
במזרק ולא להיות ממנו אלא להביאה לשריפתה שר"י לשרוף
אם כולם דם וכשר ועור ושרש ע"כ ודעת הרמב"ם בפ"ג מה"ס
(הלכה ב') שלא היה שוט מזרק וכל הקימומים היו בגופה של
פרה ואין להאריך בזה ומ"ש
הר"ב מסוס נימין כו' וגנאי כו'
כך פירש"י בזבחים (ד' ז"ב)
אע"פ שבמנחתו לא פ"כ וזמנתי
(ד' ז"ד) ה"א (אלא) כתבו התוספות
דה"כ חיישי' בנימין בפ' כל כתבי
(ד"ק"ג) גבי מפשיט את הפסח
עד המזה ואני העתקתיה ברפ"ו
דפסחים (ד"ה וזריקת):
אלתות פ"ה"ר"ב לשון אלי'
כמו זבוח האודים
העשנים בישע"ו:
י נבקעה פירש הר"ב ממחמת
האור כו' דכתיב אל תוך שריפת לא קודם שיצת

ירד והצית את האש באלימות ר"ע אומר
בחריות: י' נבקעה ועמד חוץ מגתה נטל
עין ארז ואזוב ושני תולעת אמר להן עין
ארז זה עין ארז זה אוזב זה אזוב זה שני
תולעת זה שני תולעת זה ג' פעמי' על כל
דבר ודבר והם אוזבים לו חוץ (גמ' ה"ו) ג'
פעמים על כל דבר ודבר: י"א 'ברבן בשירי
הלשון והשליך לתוך שרפתה ג' שרפה
חיבטין אותה במקלות וכוברין

אלמות עזים קטנים שמליביין בהם עזי המערכה אלתות
לשון אליה כמו זבוח האודים: בחריות זמורות של דקלי ואין
הלכה כר' עקיבא: י נבקעה הפרה מחמת האור אבל אם לא
נבקעה לא דכתי' אל תוך שריפת לא קודם שיצת האור ברוב'
לא אחר שתעשה אחר וכו' הדין
אם קרעה נכסין אחר שיצת האו'
ברובה: ועמד הכהן חוץ מגיבתה
גומא שהיתה בקרקע כמין גת
עשויה לשריפת הפרה וכשהיה
משליך עץ ארז ואזוב ושני תולעי'
צריך שיצמוד חוץ לאותה גומא:
עץ ארז: אגודה שיש בה עץ ארז
ואזוב כרוכים עם שני תולעת:
עץ ארז זה לפי שיש מינים הרבה
שדומין לארז ואין כשרין:
לכך צריך להודיע שזו שנותה
עליו תורה וכן באזוב: וכן בשני
תולעת ואזוב הוא שקורין לו בערבי צע"ר. ושני תולעת הוא
צמר כבוע כבוע הנקרא בערבי כרמ"ו ובלע"ז קרמ"ו: י"א
כרכן: לעץ ארז ואזוב בשירי לשון של צמר שהוא כבוע בשני
תולעת שהיתה ארוכה ובמה שהיה עודף ממנה על עץ הארז
ואזוב היה כורך שלשמן יחד כדי שיהא להן כובד: ויפלו לתוך
שריפת הפרה ולא תקלוט השלכת את הלשון: ואם לא כרכן
והשליך כל אחד בפני עצמו כשרה: ובכברות

האור ברובה כו' ותמיהני דמשי' האור ברובה עדיו לא שמענו
שזריכה בקיעה אכל הרמב"ם כתב עוד בפירושו ובחברו
דמאל תוך למדנו שישליך בקרבה בעת הבקע' ועכשיו שתיס
וו שמענו שבהבקעה יושלך' ושיוצת האור ברובה ובספרי
שהביא הר"ב והשליך אל תוך שריפ הפרה שומע אני משתעש'
אשר ת"ל הפרה אי הפרה כו' הא כיצד משיצת האור ברובה
דברי ר' ישמעאל רע"א והשליך אל תוך שריפת הפרה שומע
אני משתעשה אשר ת"ל הפרה יכול יקרענה ויתננו בחוכה
דהרמב"ם ס"ל דלא פלגי ומר אחר חדא ומר אחר חדא (וכן הוא בפירושו בהדיא שכתב דרשה דר"י כלשונה ור"ח"ב
כתב וקבלו מוחת ג"כ באמרו אל תוך כו') אבל להר"ב ודאי דקשיא דמדלח כתב לדרשא דמוך משמע דס"ל דפלגי וכן נראה
מפסגא דברייתא ור"ח"ב"ל להעתיק דברי ר"ע דס"ל דנעין בקוע' לדרשה שהעתיק והיא דר"י לא נעין אלא שיוצת האור
ברובה אבל ליכא לאקשווי מדכתב הר"ב דה"ה א"ה קרעה כו' דהיינו דלא כר"ע דהא ר"ע מיעט יקרענה כו' דהא דמיעט ר"ע
היינו שיקרענה בעודו פרה ולא נשרפה אלא זריכה ביקוע וזה ה"ה (אלא) ע"י האור הלכך לא ישליך קודם לכן ואפי' יקרעה
אבל משהיא נראית לביקוע אם לא היו סיבה לא נבקעת וקרעה כהא לא קאמר ר"ע דאטור וכן הרמב"ם בחבורו דפסק
לחרווייהו לדר' ור"ע כמו בפירושו וז"ל בפ"ג מה"ס (הלכה ב') עד שיצת האור ברובו ותקרע בענה ואפ"ה בסוף הפרק כתב
בין שהשליך שלשתן כאחד בין כו' בין שבקעה מאליה ור"ח"ב"ל השליך בין שקרעה בידו או בכלי כשרה וכן דברי ר"א בר אבון
בתוספתא שהביאה הר"ש ומסיימת נחנה עד שלא היצת האור ברובה או משנעשית אחר פסולה ולכאורה כר"ש מעאל ולא
כר"ע אבל למאי דפרישית לדברי ר"ע אין מחלוקת בין שלשתן כלל: ועמוד חוץ מגתה כתב הר"ב כשהיה משליך כו' צריך
שיצמוד חוץ וז"ל טעמא מדכתיב והשליך וסתם השלכה מרחוק היא: נטל עץ ארז לכאורה שעורו כמו בטרת מזרע
(שהיה ארכו אמה) כדתנן במשנה ו' פ"ד דנגעים אלא שהרמב"ם כתב שלא מצא מה שעורו וטעמו שבשני תולעת נשתנה
השעור כזמורש בדבריו דהכא משקלו ה' סלעים דבפ"ד דיומא דף מ"א אמרו משקל עשר זוז ופ"י הוא שהם זוזים שביבודה
שמשקלן ה' סלעים בגליל כדתנן בס"י לתרומות משנה ח' ואלו למזרע שקל בלבד כ"ז ש' בנגעים אבל שעור האזוב כתב גדלעיל
בנגעים: ושני תולעת פ"י הר"ב הוא צמר כבוע כו' עיין בפירושו רפ"ד דנגעים ומ"ס ס"ב ד' חו"ץ מגתה פ"י הר"ב
גומא כו' כ"ש הערוך וכתבתי בשם התו' רפ"ד דזבחים אבל שם פ"י הר"ב עזים מסודרים כמין גת וכן פ"ס הרמב"ם גס
הר"ב בר"פ דלקמן אבל הרמב"ם בכלן מפרש וז"ל אם נתלקח האש בה והובערו העזים וכלה האש זה העובי אשר היו העזים
(עבים) נקרא היקוס גת להדמותה כגם אשר דורכין בה הענבים אשר יסוד סדור (קלת גובה) הגרורים (ויסחטו קלת
גרורים) וישארו קלת ע"כ (הע"ם עבים נקרא): עשירי פעמים על כל דבר ודבר: שכן לשון חכמים כו' הר"ב במשנה
ג' פ"ג דשקלים ובעשיית הפרה הנריכו כך ולא בהואה שעל טמאי מתים כמו שלא הנריכו כך בהואה דמזרע ויראה לי שלא
הוצרכו לתקן כן אלא כשנעשה בטומאי כגון עשיית הפרה דתנן לעיל משנה ז' וזקני ישראל היו מקדימין ברגליהם בהר המשחה
וכן בקצירת העומר במשנה ג' פ"י דמנחות מגל זו מגל זו כו' דתנן שם שכל העיירות הסמוכות לשם מתכנסות לשם וכו' וכן
בחלון הכעל חלון הכעל ס"ז ב' דינמות מנות חלינה בשלשה כדתנן התם בס"פ וגם רגילים לעמוד שם רבי' לראות הענין
ואף דבשקלים חשני החסד לא נכנס

אני משתעשה אשר ת"ל הפרה יכול יקרענה ויתננו בחוכה
דהרמב"ם ס"ל דלא פלגי ומר אחר חדא ומר אחר חדא (וכן הוא בפירושו בהדיא שכתב דרשה דר"י כלשונה ור"ח"ב
כתב וקבלו מוחת ג"כ באמרו אל תוך כו') אבל להר"ב ודאי דקשיא דמדלח כתב לדרשא דמוך משמע דס"ל דפלגי וכן נראה
מפסגא דברייתא ור"ח"ב"ל להעתיק דברי ר"ע דס"ל דנעין בקוע' לדרשה שהעתיק והיא דר"י לא נעין אלא שיוצת האור
ברובה אבל ליכא לאקשווי מדכתב הר"ב דה"ה א"ה קרעה כו' דהיינו דלא כר"ע דהא ר"ע מיעט יקרענה כו' דהא דמיעט ר"ע
היינו שיקרענה בעודו פרה ולא נשרפה אלא זריכה ביקוע וזה ה"ה (אלא) ע"י האור הלכך לא ישליך קודם לכן ואפי' יקרעה
אבל משהיא נראית לביקוע אם לא היו סיבה לא נבקעת וקרעה כהא לא קאמר ר"ע דאטור וכן הרמב"ם בחבורו דפסק
לחרווייהו לדר' ור"ע כמו בפירושו וז"ל בפ"ג מה"ס (הלכה ב') עד שיצת האור ברובו ותקרע בענה ואפ"ה בסוף הפרק כתב
בין שהשליך שלשתן כאחד בין כו' בין שבקעה מאליה ור"ח"ב"ל השליך בין שקרעה בידו או בכלי כשרה וכן דברי ר"א בר אבון
בתוספתא שהביאה הר"ש ומסיימת נחנה עד שלא היצת האור ברובה או משנעשית אחר פסולה ולכאורה כר"ש מעאל ולא
כר"ע אבל למאי דפרישית לדברי ר"ע אין מחלוקת בין שלשתן כלל: ועמוד חוץ מגתה כתב הר"ב כשהיה משליך כו' צריך
שיצמוד חוץ וז"ל טעמא מדכתיב והשליך וסתם השלכה מרחוק היא: נטל עץ ארז לכאורה שעורו כמו בטרת מזרע
(שהיה ארכו אמה) כדתנן במשנה ו' פ"ד דנגעים אלא שהרמב"ם כתב שלא מצא מה שעורו וטעמו שבשני תולעת נשתנה
השעור כזמורש בדבריו דהכא משקלו ה' סלעים דבפ"ד דיומא דף מ"א אמרו משקל עשר זוז ופ"י הוא שהם זוזים שביבודה
שמשקלן ה' סלעים בגליל כדתנן בס"י לתרומות משנה ח' ואלו למזרע שקל בלבד כ"ז ש' בנגעים אבל שעור האזוב כתב גדלעיל
בנגעים: ושני תולעת פ"י הר"ב הוא צמר כבוע כו' עיין בפירושו רפ"ד דנגעים ומ"ס ס"ב ד' חו"ץ מגתה פ"י הר"ב
גומא כו' כ"ש הערוך וכתבתי בשם התו' רפ"ד דזבחים אבל שם פ"י הר"ב עזים מסודרים כמין גת וכן פ"ס הרמב"ם גס
הר"ב בר"פ דלקמן אבל הרמב"ם בכלן מפרש וז"ל אם נתלקח האש בה והובערו העזים וכלה האש זה העובי אשר היו העזים
(עבים) נקרא היקוס גת להדמותה כגם אשר דורכין בה הענבים אשר יסוד סדור (קלת גובה) הגרורים (ויסחטו קלת
גרורים) וישארו קלת ע"כ (הע"ם עבים נקרא): עשירי פעמים על כל דבר ודבר: שכן לשון חכמים כו' הר"ב במשנה
ג' פ"ג דשקלים ובעשיית הפרה הנריכו כך ולא בהואה שעל טמאי מתים כמו שלא הנריכו כך בהואה דמזרע ויראה לי שלא
הוצרכו לתקן כן אלא כשנעשה בטומאי כגון עשיית הפרה דתנן לעיל משנה ז' וזקני ישראל היו מקדימין ברגליהם בהר המשחה
וכן בקצירת העומר במשנה ג' פ"י דמנחות מגל זו מגל זו כו' דתנן שם שכל העיירות הסמוכות לשם מתכנסות לשם וכו' וכן
בחלון הכעל חלון הכעל ס"ז ב' דינמות מנות חלינה בשלשה כדתנן התם בס"פ וגם רגילים לעמוד שם רבי' לראות הענין
ואף דבשקלים חשני החסד לא נכנס

בלא אחרים. וזירושלמי פסקו הרמב"ם בספ"ב מהל' שקלים. שהיה מדברים עמו משעה שיכנס עד שיצא כדי שלא יתן לתוך פיו. וכל דהיינו דקטב הרמב"ם שם הלכה ה'. אחד נכנס לפניו מן הלשכה והסומרים עומדים מבחוץ. והוא ח"ל אחרים וכו' ולא כתב סכ"מ שומרים אלו מנין לו. ולי נראה שהם אלו המדברים עמו וקראם שומרים שזה שדברו עמו היה. שהיה נשמר שלא יתן לתוך פיו. ומ"מ ז"ש שנכנס לבד לא אספרם מנה לי. יא רי"א במקצת של אבן כו' אשר לא יקבלו עומאה לתוספת השמיר הרמב"ם ועיין בריש פרק דלקמן

ובכברו של אבן אבני המטקין נקבים דקים ככזרה. ואין הלכ' כר"ס זעאל: שמור טיש בו אפר פסח ש"ז יכתשו אותו יעשי אפר: כותשין אותו ואם לא יחזו' כמו אפר מניחין אותו בין כך ובין כך בין שיחזו' אפר בין שלא יחזו' אפר: מולקין אותו לשלם חלקים לאחר שכברו את כל האפר בין

ובורין אותה בכברות ר' ישמעאל אומר. במקבו' של אבן (גמרא) ובכברו' של אבן הית' געשית. שתור' שיש בו אפר כותשין אותו ושאיין בו מניחין אותו העצי' בין כך ובין כך היה נכתשו וחולקים אותו לשלש' חלקים יא' ניתן בחל' וא' ניתן בחר המשתחה וא' היה מתחלק לכל המשמרות: פרק ד

אפר הפרה' בין אפר עזים שנשרפו עמה. מולקין את האפר לשלשה חלקים: אחד ניתן בחל' למשמרת' כדכתבו והיזהר לעדת בני ישראל למשמרת' וא' ניתן בחר המזהה וזה היו הכהנים מקדשין: ואחד היו מתחלק לכל המשמרות וממנו היו מזין כל ישראל:

שחור בין שלא היה בו שזור. נכתש עם השאר וכשרי' אבל עלם שכתש בפני עצמו ולא נתערב עמו מאפר גמור. אם קדש בו פסול. כדתיבא בתוספתא מהר"ם: חולקין אותו פי הר"ב בין אפר הפרה בין אפר העזי' ולשון סופר' ישרף שלא ימשיט לה עזים מרצה הוא לה חבילי (אוזב) אוזב יון בשביל לרבות את האפר. הרמב"ם שכן כתוב ושרף את הפרה לעיניו והא' דדייקו למתני אוזב דתיבא בתוספתא הביאה הר"ם בפ' דלקמן משנה ג' אר"י כשהיו מרבין לא היו מרבין אלא חבילי אוזב. מפני שאפרו יפה ומרובץ פי' הר"ם. יפה שאין נעשה פחמין כשאר עזים: רישל' שוק חלקים. רבינו גנור אריה אס' זכניהו אקרא והניח וגו'. למשמרת' וכן למי נדה וכו' ר' אליה מורחין כתב דקראי לגופייהו: אחד ניתן בחל' וזה היו הכהנים מקדשין: ואחד היו מתחלק לכל המשמרות וממנו היו מזהרין את ישראל. וכן הל' בתוספתא הביאה הר"ם. ולכאורה מדשי' בלשניה ולא קא תני מוזין כדקתני בישראל. דלאו בהזאת טעמי' מתים אירי' אלא בקדוש דפרטי' וא' אין ראייה לדבר וכו' לדבר. דתיבא בפ' דיומא דף מ"א: נכתבו הלשון מביא לשון אחר ומקדש. ופירש' כלו' ומקדש שם כל מעשה פרה קרי ליה לשון קדוש. ע"כ ולפי זה החלק השלישי שממנה מוזין כל ישראל. לא לתעוטי כהנים אלא הויית כל טעמי' מתים קאמר. והכהנים בכלל כל ישראל הן ורש"י בפי החומש העתיק כ"ג לפרות אחרות מקדשים ממנה. אלא דקשי' דבמשה ג' משמע דמשל חיל היו מקדשים לפרה. (וכן הוא בהדיא בפירש"י פ"ק דיומא דף ד'. אבל כ"ל שמו המשנה שזכרתי יצא לו כו') ומיהו י"ל דלפי שעה היו לוקחין משל המשמרות ומקנים שם בחיל. וכשעלו מהגולה מתים צורך שעה. היו מוכרחים ליקח משל החיל. ומ"מ לפרוש הר"ם וכו' בוכן הרמב"ם שפירשו בר"פ דמשל החלק הנתון למשמרת' היו לוקחים למעשה הפיה. כ"ל דהא דקאמר מקדשים. היינו הויית טעמי' מתים שנכתבים ומשום דכהנים קדושים הם לאלהים. ומפני קדושתם מהרו בטומאת מת. מה שאין כן ישראל הלכך נקט גבייהו מקדשין ודע שהרמב"ם בחבורו בפ"ג (הלכה ד) וגם בפירושו בנוסחת א' מתחלק גירסתו דבמתחלק למשמרות. כתב שהכהנים מקדשים ממנו. ודבר המשחה היו ישראל מוזין ממנו. ועיין לקמן: ואחד' היה מתחלק לכל המשמרות כשון הרמב"ם כבר קדם לך דת' זלת (מדות גבול) הכ"ד מקומות אשר היו בהן המשמרות. הנה בנותן הכ"ד מקומות יחלק שלישיה' ע"כ ונמצאו כל החלקים היו במקדש. אלא שזון לעזרה היו כולם כדלעיל. אבל בעיני נראה דלכל המשמרות דתני היינו הכ"ד משמרות כהנה הירושמי' בכתוב. וכו' ומכרו במשנה בסוף סוכה. והיה אללם בעיירותיהם וכדי שיוכלו כל ישראל לקחת מהם ולא ינטרו ליםע לירושלים והרי אף בח"ל היה מוזין. כמ"ס במשנה ג'. ואף לגבי' הרמב"ם דבשל משמרות כהנים מקדשים ממנו. יות' נכון לפרש משמרות כהנה דאלו ואלו הכ"ד שאתר הוא. היו כ"א מהם לויס ולפי' יז' לתוך דברי רש"י דלעיל דנקט גבי של משמרות מוזן לעזרה. לא לאפוקי אינך. אלא דלא תימא כיון דלמשמרות כהנה נתחלקו. שהיו שומרים אותם בעזרת כהנים. אלא שם חלקם עכ"פ מוזן לעזרה ובמקום שרצו. והראו לי שיגתן הרבם. ומדא' מפלג לכל מטרות לויא' או אמרתי שאולי זהו ד' דוקן שרש"י שפי' במשמרות שהן מוזן לעזרה. דלא תימא. משמרות כהנים שהם שמרו בתוך העזרה והיה א"כ חלקם אללם. אבל שבו במשמרות שזון לעזרה שהם הלויס ששמו מוזן לעזרה כמ"ס הר"ב בריש מדות ואע"פ שכתבתי לעיל דבכ"א מקומות היו הלויס שומרים. היינו שהכהנים לא שמרו רק בג' מקומות אבל הלויס היוג"כ שומרי' באלו הג' מקומות אלא שהכהני' מבפני' והלויס מבחוץ. כמ"ס כל זה הר"ב בספ"ק. ונמצא שהיו כ"ד משמרות לויס. ולכס' היו מתחלקים כדבריו ונתן בן עזיאל:

פרק ד יששמה

שלא לשמה פי' הר"ב דאמר קרא חטאת היא ומדקרייה רחמנא חטאת כו' אבל אין לומר דמדכתיב היא כדדרשינן בפ"ק דזבחים [דף ו'] ופי' ק' דמנחות [דף ז']

פרק ד פרת חטאת שלא לשמה פסולה. דאמר קרא חטאת היא ומדקרייה רחמנא חטאת למדנו שהיא טעונה שחיטה לשמה כחטאת. ורבי אליעזר מכשיר. הואיל והיא נשחטת בחוץ. ואין הלכה כר' אליעזר. ושלא רחוק ידים ורגלים פסולה.

דחטא קרייה רחמנא ולהכי נקט רחוק ידים ורגלי ולא חטא קדש דל"ש קדש בפני. או בחוץ בין בכלי שרת בין בכלי חול (יואל): ור"א מכשיר. דכבולם אל אהל מועד או בנשת"א המזבח ירחנו כתיב. ואין הלכ"כ כר"א: שלא צהקן גדול פסולה דכתיב ונתתם אות' א' אלעזר. אותה אל אלעזר ואין שאר הפרות נעשות אלא ככ"ג: ור' יהוד' מכשיר דדריש אות' בסגן ושאר כל הפרות בין בכ"ג בין צהקן הדיוט. והלכה כר' יהודה: ובבבדי לכן היא נעש' דכתיב גבי פרה והיה לבני ישראל ולגד הגר בת"כ לחקת עולם וזב"ה כ' כתי' (ויקרא י"ו) והיה זאת לכם לחקת עולם מה עבוד' יה"כ בבבדי לכן חק מעש' פרה בבבדי לכו"ב חוץ

פרק ד פרת חטאת יששמה שלא לשמה קבל והוה שלא לשמה או לשמ' ושללא לשמה יאו שלא לשמ' (ס"א) ולשמה פסול' ר"א מכשיר. ושלא רחוק ידים ורגלים פסול' ר"א מכשיר. ושלא צהקן גדול פסולה ה' יהוד' מכשיר. ומחיב בגדי' פסולה. ובכלי לבן הית' נעש' ב' שרפ' חוץ מגתה יאו בשתי גתות יאו ששרף שתי' גת אחת פסול' הוה ולא כיון כנגד הפת' פסולה. הוה מששית. שביעית חזר והוה שביעית פסול' משביעית שמינית וחזר והוה שמינית כשרה: **ב' שרפה** שלא בעצים יאו בכל עצים יאפילו בקשאו בגבכה כשרה. הפשיטה ונתתה. כשר' שחטה על מנת לאכול מבשר. ולשתות מרמה כשרה.

רבי

תשיעיה לר' יוחנן. אלא לאו דיוקא הוא כלל. דהא חק בקדור שאינו אלא בפנים. קתני נמי שלא רחוק כו'. ומ"מ זה שפסק הר"ב כר' יוחנן מסתבר כוותיה. משום דרבי יוחנן מרא דגמרא עמי. וכך פסק הרמב"ם בפ"ד מהלכות פרה סי' ע"ו ובגמ' אר"י אי הכי למה לי דמקדש ומשני כעין עבודה ולא ידענא טעמ' דהתיר במקד' של חרם דאמאי יגרע כלי זה שלא יהיה תכלי אבנים. כשאר כל הכלים והרי כל כלי תשמישו היו כל' הימין בכלי אבנים כמ"ס ה"ב בר"ם דלעיל. ודוחק לדמותו למקלו' שחובטין בו דס"פ דלעיל. דהיח' [לאחר] שריפת' יעיון בפ' דלק' משנה ד' וה"ז ע': ור"י מכשיר. כתב הר"ב והלכ"כ ר"י כבר כתבתי בזה בפ' דלעיל משנה ח': ומחוסר' צנדים פסולה דכתיב בשפרי. ולקח אלעזר הכהן מדמה. הכהן צהנוני הר"ש ורבבגדי לכן היתה נעשית. כתב הר"ב דכתי' גבי פרה כו' זב"ה כתיב כו' ואמנם הס' ד' כלים (ג"כ) אשר היה לזבש (כל) כהן הדיוט לעבודה. ול' התוספתא מצותה בד' בבדי לכן של כהן הדיוט (כתובת מכניס' אבנט ומגבעת) ואם עשאה בבבדי זהב או בבבדי לכן חול פסולה. הרמב"ם: ב חו"ץ מנתה כתב הר"ב מקום היו עושין לשריפת' כמין גת. עיון מ"ש בזה בפרק דלעיל משנה י'. ומ"ש ואם שחטה חוץ שלא כנגד ההיכל פסולה. בפ"ד דזבחים ד' ק"ג. שחט ושחט והזה' מה הזאת כנגד הפתח דמשר' בה אל נכח וגו'. חק שחיט' כנגד הפתח. ויש לתמוה דאכן כי חטן שרפה חוץ. וה"ל לפרש ואם שרפה חוץ מנתה וילפינן לה נמי חטן כגמ' מדכתיב ושרף והוה ופירש"י בחר והוה סמוך ושרף ע"כ. אבל כבר כתבתי בזה בשם המו"ס דזבחים (רפי"ד): ודחזר והוה שמינית כשרה. וקימה דלפסלה מחמת מלאכה. כדמתן בס"פ אבל בתוספתא והביא הר"ש דדוקא חטן כהן אחר הוא שחזר והוה אבל הכהן השורף אותה חטן מוסף פסולה מלאכה שאינה צריכה בשעת שרפתה. ופסק כך הרמב"ם בפ"ד מה"פ (הלכה ו'). ג. ע"מ לאכול מ צברה

מנתה. מקום היו עושין לשריפתה. כמין גת כנגד פתחו של היכל. ואם שחט' חוץ שלא כנגד פתחו של היכל פסול': או בשתי גיתות. כגון שחלקה לשנים ושרף חזיה בגת זה וחזיה בגת זה: או ששרף שתיים בגת אחת. חק ע"פ שהוצי' כל אחת בפני עצמ' מפסלן מחמת מלאכה. שזו פוסלת את זו. אבל כיוו אחר זו כשרה. ולא כיון כנגד הפתח פסולה. דאל נכח פני אהל מועד כתיב: מששית שביעית. דשבעה פעמים כתיב כסדרן. והוה מנה שביעית קודם ששית. וחזר והוה שביעית פסולה ידעיון שיקרא לששית ששית ולשביעית אהל משביעית שמינית כשרה. דחין שמינית בהזאות של פרה. וזה טעם בדבוי בעלמא: וחזר והוה שמינית לאו דוקא דככל ענין כשרה בין חזר והוה בין לא חזר והוה. ואגב רישא נקטיה: ח"כ הא קי"ל דחק ע"ג דהוסיף בהזאות לא פסל. דמנין גמריניהו לו' הזאות כנמרה מצותה. אתו לא מיישנין למה שהוא מוסף: ג. שרפה שלא בצע"ס. שהיה האור בגובה של פרה: כשרה שלא נכתב בתורה עים אלא ושרף חטן: או בכל העצים. שלא שרפה בארוזים ארוזים וברושים ועמי מאניה. השנויים בפרקין דלעיל: הפשיטה ונתתה כשרה דאת עורה ואת כשרה כתי' בין בהפשט וכסוח בין בתחיבר: על מנת לאכול מבשרה או לשתו' מדמה כשר דוקא לאכול ולשתות הוא

אמ"ט פ"ד הל"ד
בשפ"א הל"ה
ג ס"ט הל"ג
ד ס"ט פ"א הל"ה
ה ס"ט פ"ד הל"ה
ו ס"ט הל"ה
ז ס"ט הל"ה
ח ס"ט הל"ה
ט ס"ט הל"ה
י ס"ט הל"ה
יא ס"ט הל"ה
יב ס"ט הל"ה
יג ס"ט הל"ה
יד ס"ט הל"ה
יז ס"ט הל"ה
יח ס"ט הל"ה
יט ס"ט הל"ה
כ ס"ט הל"ה
כא ס"ט הל"ה
כב ס"ט הל"ה
כג ס"ט הל"ה
כד ס"ט הל"ה
כה ס"ט הל"ה
כו ס"ט הל"ה
כז ס"ט הל"ה
כח ס"ט הל"ה
כט ס"ט הל"ה
ל ס"ט הל"ה
לא ס"ט הל"ה
לב ס"ט הל"ה
לג ס"ט הל"ה
לד ס"ט הל"ה
לה ס"ט הל"ה
לו ס"ט הל"ה
לז ס"ט הל"ה
לח ס"ט הל"ה
לט ס"ט הל"ה
מ ס"ט הל"ה
מא ס"ט הל"ה
מב ס"ט הל"ה
מג ס"ט הל"ה
מד ס"ט הל"ה
מה ס"ט הל"ה
מו ס"ט הל"ה
מז ס"ט הל"ה
מח ס"ט הל"ה
מט ס"ט הל"ה
נ ס"ט הל"ה
נא ס"ט הל"ה
נב ס"ט הל"ה
נג ס"ט הל"ה
נד ס"ט הל"ה
נה ס"ט הל"ה
נו ס"ט הל"ה
נז ס"ט הל"ה
נח ס"ט הל"ה
נט ס"ט הל"ה
ס ס"ט הל"ה
סא ס"ט הל"ה
סב ס"ט הל"ה
סג ס"ט הל"ה
סד ס"ט הל"ה
סה ס"ט הל"ה
סז ס"ט הל"ה
סח ס"ט הל"ה
סט ס"ט הל"ה
סז ס"ט הל"ה
סח ס"ט הל"ה
סט ס"ט הל"ה
סז ס"ט הל"ה
סח ס"ט הל"ה
סט ס"ט הל"ה
סז ס"ט הל"ה
סח ס"ט הל"ה
סט ס"ט הל"ה

הוא למכשיר ת"ק דכלל הקרבנו נמי כי האי גונא כשר כדתנן
בפ' כל הפסולים (דף ל"ה) חשב לאכול דבר שאין דרכו
לאכול כשר כגון מאכיל' מוצה לאדם אבל חשב על מנת להא'
מדמה למחר פסל ת"ק דחטאת קרייה רחמנא ור"א סבר

דאין מחשבה פוסלת צפרה כלל
אפי' בהזאו' ואזלא לטעמי' דשלי'
לשמה מכשיר בריש פירקין שאין
לה דין מדיני קדשים הואיל והיא
נעשית בחזן ואין הלכה כר"א:
ב כל העסוקין בפרה אדומה
באחת מכל עבודותיו בין בתחיל
בין באמצע בין בסוף: מטמאים
בגדים דכתיב והשליך אל תוך
שריפת הפרה וסמוך ליה וכבס
בגדיו הנהן וצריפתה כתיב
והשורף אותה יכבס בגדיו ואם

המשליך את האויב מטמ' בגדי השורף לא כל שכן אלא בא
הכתוב ולמדך על כל העסוקים בפרה מחלה ועד סוף שיהיו
טעונים כבוס בגדים: ופסולים אותה במלאכה דכתיב ושחט
אותה ולא שיעשה מלאכה אחרת עמה בשעת שחיטתה וכן
צריפתה כתיב (ושרף את הפרה) ולא שיעשה מלאכה
אחרת עם שריפתה למדנו שמלאכה פוסלת בה משעת
שחיטה עד שתעשה אפר: אירע בה פסול בשחיטתה לא
שנתכלה בשחיטה דא"כ מטמאה בגדים משום נבלה אלא
פסול מחמת מלאכה דומיא דאירע בה פסול בהזאתה אינה
מטמאה בגדים דכיון דשחיטתה בפסול אם כן לא נעשה בה
עדין לשם פרה כלום בכשרות אבל אירע בה פסול בהזאה
בכר נעשית השחיטה בהכשר: לעולם מועלים בה הנכה
מזכה בן לפני שריפתה בין לאחר שריפה חייב קרבן מעילה
עד שתעשה אפר אבל לאחר שנעשית אפר אין באכר משום
מעילה דכתיב חטאת היא חטאת מלמד שמועלין בה היא
בה מועלין באפרה אין מועלין: ומרבין לה עמים נמי דוקא
עד שתעשה אפר: ומעשיה

ר"א אומר אין מחשבה פוסלת בפרה:
ד' כל העסוקין בפרה מחלה ועד סוף
מטמאין בגדים ופוסלים אותה במלאכה
אירע בה פסול בשחיטתה אינה מטמאה
בגדים אירע בה בהזייתה כל העוסק בה
לפני פטילה מטמאה בגדים לאחר פטילה
אינה מטמאה בגדים נמצאה חומרה קולה
לעולם מועלין בה ומרבין לה עמים
ומעשיה

מזכרה כו' כשרה כן הוא בספרים אחרים וכן העתיק הרב
רבינו שמעון והר"ב וכן הוא בנוסח מהר"ם והא דכתיב
בדברי הרמב"ם בפירושו אשר חייב שפסול אותה כו' כנא"י
נכתב ואשר חייב שנקשר אותה כו' ומדגשיה נמי מ' ח

דזיל בחר טעמא שכתלפי שלא
נאמר בה לריח ריחא ובחבורו
פ"ד מה"פ העתיק כשרה וכתב
ג"כ זה הטעם ומהר"ר ואלף
וורמיי"א חמה על הטע' דא"כ
בכל הקרבנות שנאמר בהם ריחו
ניחוח היה מן הדין שיפסלו בכך
ואינו כן כמ"ש הר"ש ומהר"ם
והר"ב ולי נרא' דל"ק דהרמב"ם
ש"ק דפרה אין שום נד לסדרה
לפסול במחשבה לאכול ואפילו
לחכמים דשאר מהשבות כוסלו'

בה שאני מדידו דמיכל דבדידיה לא נאמר ריח ניחוח ולפיכך
אין מקום לומר שמחשבה פוסלת בהן: רבי אליעזר אומר
אין מחשבה פוסלת פי' הר"ב אפי' בהזאות כגון שוחט על מנת
להוות מדמה למחר הר"ש דאי בהזאה גופה הא תנא לעיל
ריש פירקין אבל מעבודה לעבודה לא שמענו אעפ"י שפירושו
במשה ב' פרק ד' דפסחים שמעין מצבות דריש פירקין הא
בזבחים ומנחות לא פי' כן וכאותה סוגיא איכא לפרושי נמי
הכא ומה מאוד נדחק הכ"מ בפ"י ר' אליעזר דהכא בפרק
ד' מה"פ ובלי שפך דאשתמטיה פי' הר"ש והר"ב:

ד' כל העסוקים בפרה כו' פי' הר"ב דכתיב והשליך וכו'
ואם המשליך כו' ומסיים הר"ש וכיבוס בגדים
דכתיב גבי אוסף דריש ליה בספרי והא דתנן עסוקים
כן הוא בכל הגירסאות שראיתי ובפירושי' ג"כ ואף בחולין
פ"ב דף כ"ט מיייתי לה הכי ולכך לא שלחתי יד להביא
העוסקים ואף ג' דבספרי פי' חקת ובגמרא איתא
העוסקים אך הר"ש העתיק ג"כ העסוקים:

ופוסלים אותה במלאכה פי' הר"ב דכתיב ושחט אותה
וכו' למדנו שמלאכה פוסלת כו' ומיכן למדנו עד
בשריפתה אלא בא הכתוב ולמד על הפרה שבהא מלאכה פוסלת בה משעת שחיטתה עד שתעשה אפר והא דדרשינן הכא
אותה אע"ג דמפקינן לה לדרשא אחרת בפרק דלעיל משנה ז' י"ל דתרתין במשמע: איגדן מטמאה בגדים לשון הר"ב דכיון
דשחיטתה בפסול אי"כ לא נעשה בה עדין כלום בכשרות כו' ואפי' ישנה לשחיטה מתחיל ועד סוף שהכל קרוי שחיטה אפ"ה
לא אמרינן שקודם הפסול מטמאה בגדים דהא דישנה כו' היינו בשחיטה כשרה אבל בשחיטה פסולה אגלאי מלתא למפרע
דלאו שחיטה היא כלל אבל בהזאות בכר נעשה השחיטה בכשרות הני איתא בגמרא פ"ב דחולין דף כ"ט: נמצא חומרה
קולה מה שהחמירו לפסול משום מלאכה היא קולה דמעשה ואילך אינה מטמאה בגדים מהר"ם: לעולם מועלין בה
פי' הר"ב עד שתעשה אפר דכתיב חטאת היא וכו' ברייתא בספ"ד מנחות דף נ"א וכתבו התו' חטאת מלמד שמועלין בה
תימה תיפוק לי דקדשי ב"ה היא דמועלין בהן כדתנן בפ"ג [משנה ה'] ורפ"ד דמעילה וי"ל דאיצטרך למעל אחר מועל
דאינו אלא בבהמה וכלי שרת בלבד ע"כ כלומר בבהמה קדשי מוצה ולא בדדק הבית כמו שפי' הר"ב ס"ה משנה ג' ולי
נראה דקושייתם מעיקרה לאו קושיא דודאי דחטאת איצטריך קרא לשאר מיילי כדדרשינן בריש פירקין אלא מדהיא כתב למעוטי
אפרה קאמר נמי דבכלל חטאת שיהו מועלין בה והיא אפא למעוטי אפרה עוד כתבו התוספת (שם דף כ"ב ד"ה אין מועלין)
היא בה מועלין באפרה אין מועלין תימה תיפוק לי דאפר הקדש מותר כדליתא בסוף תמורה (שם כתבו הר"ב) וי"ל דשאני
הכא דכל מזותה לשרפה עומד ועוד נראה דטעמא דהתם משום דאין לך דבר שנעשית מזותו ומועלין בו אבל הכא אכתי
לא אשתעיד ע"כ ומערבין לה עמים עיין מה שכתבתי בזה בפרק דלעיל משנה י"א: ונכהן

א סליקט סס
פ"ה הל' א
ב ספ"ד
הל' י
ג סס פ"ה הל' ג
ד סס פ"ה הל' ד
ה סס פ"ה הל' ה
ו סס פ"ה הל' ו
ז סס פ"ה הל' ז
ח סס פ"ה הל' ח
ט סס פ"ה הל' ט
י סס פ"ה הל' י

ובכהן כתב הר"ב חזן מאסיפת אפרה והמלאוי והקדוש כו' ולא פי' במלאוי וקדוש מנלן. ובפ"ד דיומא דף מ"ג ומייתי לה הר"ב בפרק דלקמן משנה ד' דרש ולקחו לעמא מעשר שריפת החטאת הכך דאכשרי נך באסיפה אכשרי נך בקדוש. פירש"י שאחר אסיפה כתיב ולקחו. אותם שנאמרו באסיפה. ע"כ ומילוי כמי כתיב בהוא קרא ונתן עליו מים חיים א כליו ומאל כליו דרש טימן המי' בכלי תחלה והיינו המלוי: ע"כ שיעלו את האפר. בספרי או יוכל (אפי' קדשו מ"ל למי נדה. כבר הו' נדה. ר"ל טהור ופסלו במלאכה כל עוד [שיחזקו בהן לטוה] מי נדה. אמנם אם שבו מי נדה. הנה לא יפסלו במלאכה. הרמב"ם ס"ו מ"ט

אם טעם ה"ל ו' ב טעם פ"ו ה"ל ב טעם פ"ז ט"ל י"ב ופ"ח ט"ח י"ד ופ"ט כ"א ה"א ד"ה פ"א ח"ה פ"ב ט"ז

"ומעשיה ביום ובכהן המלאכה פוסלת בה עד שתעשה אפר והמלאכה פוסלת במים. עד שימילו את האפר:
פרק ה המביא כלי תרם לחטא טובל ולן על הכבשן ר' יהודה
 ואומר אף מן הבית היא מביא ובשר שהכל נאמנים על החטאת. ובתרומה פותחת את הכבשן ונוטל. ר"ש ואומר מן הסדר השני. ר' יוסי ואומר מן הסדר השלישי: ב המטביל

ומעשיה ביום. בתוספתא מפרש שחזן מואס פת אפרה והמלאוי והקדוש. שיכולים לאסוף אפר הפירה בלילה. ולשאוב המי' מן הבאר. והוא הנקרא מלאוי. ולשים בתוכה האפר. והוא הנקרא קדוש. כל זה מותר לעשות בלילה. וכל מעשה פרה בכהן. חזן מאסיפת אפרה. והמלאוי. והקדוש וההזאה שהם כשרי' זור אסיפת אפרה דכתיב ואסף איש טהור מלמד שאסיפי' האפר כשרה בכל אדם. ובהזאה הוא אומר והוא הטהור על הטמא בין שהוא כהן. בין שאינו כהן: והמלאכה פוסלת במי'. דכתב ר' יצחק לעדס בני ישראל לחשמר למי נדה [חטאת היא]. מה חטאת נפסלת במלאכה דכתיבין לעיל. כך המי' נפסלו במלאכה משעת התלאוי: עד שיטילו את

האפר. שמתילים במים מאפר הפרה כשיעור שתרצה האפר במים ומהם מזין על הטמא. ואם לאחר שיעלו האפר במים עשה מלאכה אחרת עתה בשעת הזאה. לא פסל:
פרק ה המביא כלי תרם לחטאת שהולך אלל היוצר לקנות ממנו כלי חרס להניח בו אפר חטאת או זי חטאת: טובל ולן על הכבשן. מתחיל לשומרן בטרה שלא יגע. בזמן שם הארץ מקודם שיכפרו בכבשן. דהיא בטר מלאכתן לקבול טומאה: ר' יהודה אומר אף מן הבית הוא מביא וכשר. דמהנינו ליה לע"ה אם אומר שמצרו על טהרות חטאת. כדאמר' בפרק חומר בקודש. דע"ה נאמנים על טהרת יין לנסכים ושמן למנחות. שלא יאכל כל אחד ואחד בונה כמה לעצמו. ושורף פרה אדומה לעצמו. וכלכה כר' יהודה: ובתרומה. אם מביא כלי חרס להניח בו תרומה: פותח את הכבשן ונוטל אצ"ג שנגמר צרוסן ולא שמתן. דכיון דעדיון לא נפתח ומלא אבק על גביו. לא חיישינן שמה נגע בו ע"ה. דלא החזירו בתרומה: רש"י מסדר השני. אם פתח עם הארץ את הכבשן ונטל ממנו כלים. א' ונוטל מסדר ראשון. דיד הכל מתשאין בו. אבל מסדר השני שפתח ראשון שרי ורבי יוסי מחזיר ואמר אף בסדר השני. ואין הלכה לא כר"ש ולא כרבי יוסי. אלא אע"פ שמנא הכבשן פתוח הרי הכל בחוקת טהרה. ולוקח אף מסדר ראשון: ב המטביל

הר"ב ואם לאחר כו' עשה כו' עשה הזאתה. לשון הרמב"ם כך הוא. אם השליך בה האפר כו' הנה לא יפסל בעשיית מלאכה. ולא בשעת הזאה וכו': שימילו את האפר לשון הר"ב שמתילים במים מאפר הפרה. כלומר דמיס ברישא בכלי. וקרא דונתן עליו מים חיים. פירשו הר"ב בפרק קמא דתמורה משנה ה' ויעיין מ"ט שם בס"ד (ד"ה אן מי חטאת):
פרק ה טובל ולן. ולא סגי בפותח ורוצה מלא אבק ע"ג כדלקמן בתרומה. ובתוספתא והביאה הר"ש פלגיו. בלן ואחר כך טבל. ואפילו הניח שומר כשהולך לטבול: שהכל נאמנים על החטאת. כתב הר"ב כדאמר' בפרק חומר בקדוש דע"ה נאמנים על טהרת יין לנסכים ושמן למנחות שלא יאכל כו' ושורף פרה אדומה לעצמו הני תיבא הסם ד' כ"ב ואיכא למידק דעייל בגאמנות יין ושמן ונסיק נמי בשריפת פרה ונאמנות דלחטאת. מאן דבר שמה. וי"ל דכיון דטהרת טמאי מת נטליון בהזאת אפר פרה. כשלא לאזינוהו על טהרת יין ושמן. כשם שיבנה כמה לעצמו ויביא עליה יין ושמן. כך יעשה לעצמו פרה אדומה. כדי שתהא טהרה בידו. ושאר טהרות כבר הם בידו שאין נטליון אלא בטבילה. וה"ל מזורע בצפורים. ומ"מ היה יכול להביא רחוק מן המסנה ששנינו בהדיא במתני' ה' פרק ה' דהלכות. שהכל נאמנים על החטאת. וכ"כ הרמב"ם. אבל דברי הר"ב מועתקים מש"י הר"ש. פירחן את הכבשן ונוטל. כתב הר"ב כיון דעדיון לא נפתח ומלא אבק על גביו. סיים מהר"ם וי"ל כדרך שנושים בשקותיים פי התנור. לא חיישינן שמה פתחו ונגעו בו:
 רש"י מן הסדר השני. פי' הר"ב אם פתח ע"ה את הכבשן כו' ובהכי לא קצירי ת"ק. ולפיכך כתבו הר"ב וי"ן הרמב"ם דאין הלכה כר"ש ולא כר"י. אלא אע"פ שמנא הכבשן בתוך וכו'. ואע"ג דת"ק נמי לא אמר אלא פותח את הכבשן וא"כ אף כת"ק נמי אין הלכה. אלא הואיל ות"ק בהכי לא מיירי ליכא למימר דאין הלכה כמותו. דהא איכא למימר דלאו דוקא פותח הוא קאמר דא"כ נפתחו בע"ה נמי שרי. ובתוספתא הביאה הר"ש לתרומה פותח כבשן ונוטל. מלאו פסות כו'. רש"י מן הסדר השני וכו'. ח משנה ראשונה רבותינו אמרו פותח ונוטל ואינו נמנע והחבר בה אפי' לאחר ג' ימים ונוטל ולפי זה פותח ונוטל דמתני' נמי הכי מפני שם. דע"ה פותח ונוטל בהחלה. ורשאי אחר כך החבר לקח ג' כו'. וא"כ פותח בע"ה והחבר נוטל אע"ג דהתוספתא מפרש פותח ונוטל ואינו נמנע הכל על ע"ה קאי. מ"מ משנתינו שקצרה בלשונה. ה"ק פותח ע"ה והחבר נוטל ובחנם נדחק הכ"מ בפי' ר' אמה משכב [הלכה ה'] לפרש דהחבר כו' הוא כמו. שהחבר בא [אפילו אחר ג' ימים ונוטל] דו"ק: ר"א מן הסדר השלישי. לפי שהוא לפעמים יקח כללה בידו ויגע

לג נפתח ומלא אבק על גביו. סיים מהר"ם וי"ל כדרך שנושים בשקותיים פי התנור. לא חיישינן שמה פתחו ונגעו בו:
 רש"י מן הסדר השני. פי' הר"ב אם פתח ע"ה את הכבשן כו' ובהכי לא קצירי ת"ק. ולפיכך כתבו הר"ב וי"ן הרמב"ם דאין הלכה כר"ש ולא כר"י. אלא אע"פ שמנא הכבשן בתוך וכו'. ואע"ג דת"ק נמי לא אמר אלא פותח את הכבשן וא"כ אף כת"ק נמי אין הלכה. אלא הואיל ות"ק בהכי לא מיירי ליכא למימר דאין הלכה כמותו. דהא איכא למימר דלאו דוקא פותח הוא קאמר דא"כ נפתחו בע"ה נמי שרי. ובתוספתא הביאה הר"ש לתרומה פותח כבשן ונוטל. מלאו פסות כו'. רש"י מן הסדר השני וכו'. ח משנה ראשונה רבותינו אמרו פותח ונוטל ואינו נמנע והחבר בה אפי' לאחר ג' ימים ונוטל ולפי זה פותח ונוטל דמתני' נמי הכי מפני שם. דע"ה פותח ונוטל בהחלה. ורשאי אחר כך החבר לקח ג' כו'. וא"כ פותח בע"ה והחבר נוטל אע"ג דהתוספתא מפרש פותח ונוטל ואינו נמנע הכל על ע"ה קאי. מ"מ משנתינו שקצרה בלשונה. ה"ק פותח ע"ה והחבר נוטל ובחנם נדחק הכ"מ בפי' ר' אמה משכב [הלכה ה'] לפרש דהחבר כו' הוא כמו. שהחבר בא [אפילו אחר ג' ימים ונוטל] דו"ק: ר"א מן הסדר השלישי. לפי שהוא לפעמים יקח כללה בידו ויגע

ב המטביל כלי לחטאת כלי שטף שהטבילו כדי למלאות בו מים ולקדשם באפר אם הטבילו במים שאין ראויין לקדש כגון בני מקוה שאינם מים חיים : זריך לנגב הכלי שמה יתערכו שאינם ראויים בראויין אבל אם הטבילו במים חיים הראויין לקדש א"ל לנגב וואם לאסוף לתוכו מים מקודשים ואם הטבילו להכניס לתוכו מים שכבר נתן עליהם את האפר אפי הטבילו במים חיים זריך לנגב שלא יתערכו שאינם מקודשים במהדשים ותנן לקמן כלומית של חטאת שנפל לתוכה מים פסול : ג קרויה דלעת יבשה חלולה ששואפים בה מים : שהטבילוהו מעלה בעלמא לחטאת ולא משום טומאה דהא כחדשה מיירי שלא נטמאת מעול : במים שאין ראויין לקדש מקדשים בה : לאחר שנגבה ולא חייטין שמה בלעה מים שאין ראויין לקדש ותחזור ותפלט : נטמאה אין

בכלי אשר אחריו אשר יבא בסדר השני ואח"כ (החזיר) הכלי אשר לקח מהסדר הראשון למקומו ולכן לא יקח אלא מהסדר השלישי הרמב"ם : ב המטביל כלי לחטאת פי"ה"ב כלי שטף עיין מ"ט במשנה ה' : א"ל להוסיף לתוכו והר"ב העתיק אם לאסוף וכ"כ הר"ש אבל

א חיי"ט פה פרה מלופס ט"ט ב"ר סה"ל ט"ט מ"ח נה"כ

ב המטביל כלי לחטאת במים שאינם ראוי לקדש צריך לנגב במים שהם ראויים לקדש אינו צריך לנגב אם (ס"א לאסוף) להוסיף לתוכו מים מקודשים בין כך ובין כך צריך לנגב : ג קרויה שהמטבילוהו במים שאין ראויין לקדש מקדשין בה עד שתטמא : גטמאה אין מקדשין בה ר' יהושע אומר : אם מקדש הוא בה בתחלה אף בסוף יקדש בה אם אינו מקדש בה בסוף אף לא בתחילת בין כך ובין כך לא (ס"א יאסוף יוסיף) לתוכה מים מקודשים : ד שפופרת שחרתכה לחטאת ר"א אומר יטביל מיד ר'

הרמב"ם ס' לפי שאין מוח שיוסיף מים ואפי' נתמעט שיטורן של מים המקודשים שלא יתערכו שאין מקודשים במקדש כלל אבל שכלי מעט הגיע האפר - בני מעיין הנה משפטו שיהו ממנו עד שיכלו אלו המימות ולא יוסי' זבן מים אחריו אע"פ שהאפר נשאר ע"כ נראה לכאורה שאפשר שגירסתו להוסיף בני הספר לא שבמשנה דלקמן כחז"ל אין אוספין ומפרש שאין מן הראוי להוסי' בו ובחבורו פ"ט מה"פ (הלכ' ט) העתיק לאסוף כלהכא' וכן בדלקמן וכן הגיה מהר"ם :

מקדש בה' ואע"פ שחזר והטבילה דחיישי שמה תפלט משקין עמאים הצלועים בה דקסברי רבנן דמחמרי טפי במים טמאים יותר במים שאינן ראויין לקדש : ור' יהושע משווה מדוחיו דאין חייסת הכא והכא תיחוש ואי לא חייסת הכא והכא לא תיחוש אלא בין כך ובין כך בין בתחלה אם הטבילה במים שאין ראויין לקדש ונגבה בין בסוף כשנטמאת והטבילה אפי' בראויין לקדש ונגבה לא יוסיף לתוכה מים מקודשים : דחיישי שמה תפלוט ואין הלכה כר' יהושע : ד שפופרת של קנה שחככה תקנה לשים בה מי חטאת או אפר חטאת : אפי' חככה חזר שאינו חשוד על הטומאה : ר"א אומר יטביל מיד ואיכא הכירא דפרה נעשית בטבול וזו משום דכלים הנגמרי' בטורה זריכין טבילה לקדש שמה נשאר בכלי רוק היוצא מפיו של עם הארץ ועדין הוא לח בשעת גמרו של כלי ומטהא וואע"ג דטומאה זו אינה זריכה הערב שמש לא טבילה בלבד מכל מקו' איכא

ג קרויה שהטבילוהו פי"ה"ב בעלמא לחטאת כו' וכ"פ הר"ש אבל הרמב"ם כתב וז"ל אם התמיד לשאוב בה תשרה והכנס בטובה המים ומתלחלח ואמר שאת הדלעת כשתשרה בהיות שואבין בה ממים שאין ראויין לקדש הנה ראוי הקדוש בה וכו' ואם נטמאת אע"פ שיטבילוהו במים הראויין לקדש כו' נראה דלדבריו רישא דנקט שהטבילוהו לאו טבילה ממש אלא כל ששאר בה הרבה עד שגשרית ומשו סיפא דנטמאת הוא דנקט שהטבילוהו דהתם זריך טבילה אבל ברישא דשלא נטמאה אין כאן טבילה כלל ואף לדברי הר"ב טבילה זו לא היתה מפני הגרוקים כלל כדמוכחת מתני' דלקמן מ"מ יש לדקדק בדברי הרמב"ם שהתחיל באין ראויין לקדש והיאך כתב אח"כ אע"פ שיטבילוהו במים הראויין וכו' דמגליה כיון דמטמאנו לא שנאה אלא אין ראויין ברישא ה"ג בסופא אבל בחבורו פ"ט מה"פ (הלכה י) כתב ברישא המים הראויין וכתב הכ"מ שכן היא הגירסא במשנה שבספרינו ע"כ

ודקדקתי בנא"י והיא ע"פ דפוס יטן שבגמרא וראיתי נדפס בה גם כן ברישא ממים הראויין לקדש ומתה"ם הגיה במשנה במקו' שאין ש"ל שהן : בין כך ובין כך לא יאסוף כו' לשון הר"ב אלא בין כך ובין כך וכו' וא"כ דברי ר' יהושע הן וזה תימה דכיון דלדבריו של ת"ק קא"י ה"ל למימר בין כך ובין כך לא יקדש דהא בתחלת הקדוש איירי ת"ק אבל הר"ש לא כתב אלא וא"כ לאו דברי ר' יהושע הן ואח"כ לת"ק וכ"כ הרמב"ם בהדיא ואמר ת"ק בין כך ובין כך וכו' וכתב הטעם שאין אוספין לבל יתערב זבן המים אשר יצאו ממנה כיון שקדם שאין מן הראוי להוסיף דבר בני נדה ע"כ כלומר מה שאין כן בתחלת הקדוש שאין כאן ערב שאינן מקודשים במקדשים : שכיון שעכשו הוא דמקדש בתחלה ראוי המים הצלועים בה שמתקדשים ב"כ ואם שוב יפלטו לא חכפת לך שהרי גם הם מקודשים ולא ישרו צעיני דברי הכ"מ בזה שכתב וז"ל והטעם שהחמירו בלאסוף משום דכל לאסוף עשוי הוא (להשקות) אותם בתוכה ומן מרובה : ובדאי תפלוט מה שבלוע בה אבל כשמקדש בה עשוי הוא שלא להשקות בתוכה הלכך לא חייטין שתפלוט המים שבתוכה ע"כ פי מי הגיד לו שמתקדשין בכלי שאין שוהין אותם בו אבל מערין אותם לכלי אחר ולמה כל חרדה הוית לערות אותן מכלי שנתקדשין בו לכלי אחר : ד שפופרת פירש הר"ב של קנה וכשהוציא כל הכני שבה דאז מקבלת טומאה כדתנן בספ"ז דבליים : לחטאת פירש הר"ב לשים בה מי חטאת או אפר חטאת : וא"ל לאפר חטאת שיהיו כלי אבנים אחר שער עשיית שמשום שצעינין בטבולי יום החמירו בה כל החומרות : ואחר כך אין לחוש עוד לשזולוהו כ"כ הכו' ס"ג דהגייה דף כ"ג (ד"ה שפופרת) וכ"כ בס"ז דנדה דף מ"ט (ד"ה נשר) לענין קדוש מי חטאת והכי תנן לקמן : ר"א יטביל מיד פי"ה"ב ואיכא הכירא כו' דכלים

פגמרים

הנמרים כו ועדין הוא לח. דרוק אגו מטמא יבש. כדמין
 ב"ש"ו דנדה ופי' הר"ב שם בחגיגה (פ"ג משנה ב') ומ"ס
 הר"ב דטבילה זו א"צ הערב שיש בו דחגיגה (דף כ"ג) ופי'
 התוס' מדלא תנא התם בהד א' וכי תימא א"כ הייתי אומר

איכא הכירא' משום דלגבי פרת הטאת עשאה כטמא מת
 בשביעי שלו ומטמא אדם וכלים. ואי איכא דפרה הימא
 לריכה הערב שמש. גט היא הימא לריכה. ר"ל יטמא
 ויטביל. דבענין אחר ליכא הכר' כיון דכלים הנמרים בטמא'
 לא בעו הערב שמש לקדשו והלכ' כר"י

הכל כשרים לקדש. כל
 הטעורים כשרים להשליך האפר
 על גבי המים. ואפילו גשים.
 דנתיב גבי אסיפת אפר הפרה.
 ואסף איש טהור את אפר הפר'
 והניח מחוץ למחנה ודרשניקאיש
 להכשיר את הור. טהור ואפילו
 אשה. והניח. מי שיש בו דעת
 להניח. פרט לארס שוטה וקטן
 שאין בהו דעת להניח. ובתור'
 (אסיפת אפרה) כתיב'הך עבוד'

ר' יהושע אומ' יטמא ויטביל. הכל כשרים
 לקדש. חוץ מחרש שוטה וקטן. ר' יהודה
 מבשיר בקטן. ופי' כל באשה ובאגדר וגינזום:
 ה' הכל הכלים מקדשים. אפי' בכלי גללים
 בכלי אבנים ובכלי אדמה ובספינה מקדשין
 בה. אין מקדשין לא בדפנות הכלים. ולא
 בשולי המחץ. ולא במגיפת החכות. ולא
 בחפניו. מפני שאין ממלאין. ואין מקדשין
 ואין

קדוש. ואין עבוד' מפסקת בגמים. למדנו שכל הכס' אסיס'
 אפרה כשר לקדוש. ר"ל מבשיר בקטן ופוסל באש' ידאש איכא
 דכל הכשר באסיס' כשר בקדוש. לכתוב ולקח ל' יחיד בקדו' יבי
 היכי דכתב ואסף ל' יחיד ב' סיס' תאי ולקחו. דאפילו הנך
 דפסולים התם. כשרי' הכא כגון קטן. אבל אשה לא דכתי' ונתן
 ולא ונתנה. דה' בכל הכלים מקדשים. בין של עץ בין של עגס
 בין של זכוכית. ואפי' בכלי גללים. דלא חשיבי כלי לענין
 טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים. דכתי' מים חיים
 אל כלי ולא כתיב אל הכלי. מחץ כלי גדול של חרס שקורין
 בערבי אלמחגי' ור' בקצה האח ממנו עשויו כדמות בית יד והוא
 שולי המחץ. כן פי' הרמב"ם. ואין

שארע' שלחטאת עשאה כטמא מת ולטמא אדם. כיון דגם
 לקדש אין בו הערב שמש. אין הגדוקים מרגישין בכך. דהנך
 חומרות כולהו מדרבנן. והרגשת הגדוקים מהיה במה שאנו
 מטמאים במקום אחר עד שיעריב שמשו. וכדפרישנא בפ"ג
 משנה ז' (ד"ה ומיטמאין) ולפיכך כשאין צריך הערב שמש אף
 לקדש. לא ירגישו במה שעכשו ג"כ אין מצריכין הערב שמש.
 הכל כשרים לקדש. לר' לאתויי קטן. לרבנן לאתויי אשה
 גמרא פ"ק דערכין דף ג'. ועיין מ"ס פרק בתרא משנה י' ומ"ס
 הר"ב כדדרשין איש להכשיר את הור כו' וליכא למדרש איפכא
 איש ולא אשה. טהור ואפי' קטן. דאמר בפרק טרף בקלפי [דף
 ת"ג]. כל הפרשה כלה נושמת מקרא זה מוציא מיד משמ' מקרא
 שלפניו. רש"י פ"ח דיבמות ד' ע"ב. ולהכי דרשין להכש' את

הור' להוציא ממנו מקרא שלפניו. דדוקא בכך. לקדש לשון
 משנה י' ומ"ס שם. וכבר רמזתי זה לעיל סוף פ"ד. קטן עיין בפרק בתרא משנה י'. רבי יהודה מכש' רב קטן פי' הר"ב דאש
 איכא כו' לכתוב ולקח לשון יחיד וכו' ואי' ולקחו דאפי' הנך דפסולים כו' כגון קטן. והא דמבשיר טפי בקטן. מבשרש ושוטה י"ל
 משום דאחי לכלל דעת. תוס' ס"ד דיומא דף מ"ג. ובגמרא ורבנן אי כתב ולקח ונתן. ה"א עד דשקיל חד ויחיב חד דאיתו
 דשקיל האפר יתנהו אל המים. כתב רחמנא ולקחו ואי כתב רחמנא ולקח ונתנו. ה"א עד דשקלי תרויביה תריכתב רחמנא ולקחו
 ונתן. דאפי' שקלי תרויביה חד. ופוסל' באשה. פי' הר"ב דכתיב ונתן ולא ונתנה אש'ג דכל התורה כלה בלשון וזכר נאמר:
 וא"ה לא ממעטינן אשה אלא היכא דכתיב איש בהדיא. (כמ"ס במשנה י' פ"ד דב"ק י"ל) דאש'ה הכא מדשני קרא בדבוריה ולקחו
 לשון רבים. והער' כתיב ונתן לשון יחיד. להכי דרשין. ולא ונתנה תוס' דיומא [שם ד"ה ונתן]: וביאגדר וגינזום אבל טומטו'
 אפי' ת"ק פסל ליה מפני שהוא ספק ערל כדאמר בפרק הערל [לענין תרומה] (טומטוס שקדש קדושו פסול מפני שהוא ספק
 ערל) וערל שקדש (קדושו) פסול. דס"ל כר"ע דמרבה ערל כטמא (בר' פ"ד דערל לענין שאסור לאכול בתרומה מדכתיב) ויקרא
 כ"ב) איש איש מורע אהרן והוא צרוע או זב' ומדברי [לענין תרומה גבי טמאים ש"מ דכי הודי נהו והא דלא קתני ת"ק]
 (חוץ) מטומטוס. י"ל אין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בהן חוץ ונתנה חוץ מחש'ו' ושייר ערל וטמא וטומטוס תוס'
 (שם ד"ה הכל ועיין בפרק בתרא משנה י'. שם יש לי מקום להאריך בזה בס"ד:

ה' בכל הכלים מקדשים. כתב הר"ב בין של עץ וכו'. וכ"כ הר"ש. וכלומר דלא תימא של חרס לבדיו' ל הרמב"ם
 בפירושו. אחר יתברך ונתן עליו מים חיים אל כלי ואחרו מגיד שעשה בה כל הכלים ככלי חרס לאחרו אל כלי ר"ל
 איזה כלי שיהיה ולא אחר הכלי ע"כ. רומז למה שאמר בספרי שהיה צדין הואיל ומים ועפר מקדשין בסוטה. ומים ועפר
 מקדשין בפרה. אם למדתי לסוטה שלא עשה בה [כל הכלים] ככלי חרס אף פרה לא נעשה בה כל הכלים ככלי חרס: ת"ל אל כלי
 מגיד כו' ע"כ. ובחבורו פ"ו מהלכות פרה (הלכה ג') כתב אחד כלי חרס כו'. בכלי גללים: מפורש צריש פרי' דכלים:
 ובפסיקה מקדשים בה לא ידענא מאי אצטרין ונ"ל דאצטרין לא שמועין דאע"ג דספינה אינה כלי לקבל טומאה כדתן בש"ס
 רפ"ט. מנין לספינה שהיא טהורה כו' א"כ כל דאצטרין לא שמועין דמקדשים בה. אע"ג דאזר לקמן פ"ע משנה
 ו' מי טמאת ואפר טמאת לא יעבירם בבהר ובספינה. אפי' מקדשין בספינה. מוכר'ם: לא בדפנות הכלים כו' עיין בפ'
 ס"ב במשנה ב' פ"א ממשכת ידים:

ה' בכל הכלים מקדשים. כתב הר"ב בין של עץ וכו'. וכ"כ הר"ש. וכלומר דלא תימא של חרס לבדיו' ל הרמב"ם
 בפירושו. אחר יתברך ונתן עליו מים חיים אל כלי ואחרו מגיד שעשה בה כל הכלים ככלי חרס לאחרו אל כלי ר"ל
 איזה כלי שיהיה ולא אחר הכלי ע"כ. רומז למה שאמר בספרי שהיה צדין הואיל ומים ועפר מקדשין בסוטה. ומים ועפר
 מקדשין בפרה. אם למדתי לסוטה שלא עשה בה [כל הכלים] ככלי חרס אף פרה לא נעשה בה כל הכלים ככלי חרס: ת"ל אל כלי
 מגיד כו' ע"כ. ובחבורו פ"ו מהלכות פרה (הלכה ג') כתב אחד כלי חרס כו'. בכלי גללים: מפורש צריש פרי' דכלים:
 ובפסיקה מקדשים בה לא ידענא מאי אצטרין ונ"ל דאצטרין לא שמועין דאע"ג דספינה אינה כלי לקבל טומאה כדתן בש"ס
 רפ"ט. מנין לספינה שהיא טהורה כו' א"כ כל דאצטרין לא שמועין דמקדשים בה. אע"ג דאזר לקמן פ"ע משנה
 ו' מי טמאת ואפר טמאת לא יעבירם בבהר ובספינה. אפי' מקדשין בספינה. מוכר'ם: לא בדפנות הכלים כו' עיין בפ'
 ס"ב במשנה ב' פ"א ממשכת ידים:

א' ע"י
 מה' פרה אשה
 כ"ל טו
 ב' יום ח
 סבת ק'
 יבמת פכ'
 ערכת ג'
 פ"ו הל ב'
 ג' ע"פ הל ב'

אין

ואין מזין אלא בכלי . כלומר שדרך שיכיו המים בכלי נשעת
ההוא : אין מזילין . כל מה שבחובה מטומאת אהל כמה ע"י
צמד פתיל : אלא כלים : שאין מזילין . וזהו שכתבנו כל
שם יפול שרץ בחיור כלי חרס טמא כל מה שבחובה אע"פ שלא

ואין מזין מי חטאת אלא בכלי אין מצילין
בצמיד פתיל לא כלים שאין מצירים מיד
כלי חרס אלא כלים : כיצת היוצרים כשרה
ר' יוסי פוסל ביצת התרנגול ר' מור יהודי
מכשירין יוחכמים פוסלין : השוק שבסל
אין ממלאין בה ואין מקדשין בה . ואין מזין
כמנהג דאינה צריכה צמיד פתיל ואינו פוסל
את המקוה . היתה בלי יוחבר בסיד ממלאין
בה ומקדשין בה ומזין ממנה וצריכה צמיד
פתיל ופוסלת את המקוה גיבנה מלמטן
ופקקה בסמרטיט המים שבתוכו פוסלין
במפני שאינן עגולים בלי . מן הצד ופקקה
בסמרטיט המים שבתוכה כשרים מפני
שהם עגולים בלי עשו לה עטר של טיט
והלכו המים לשם . פסולין אם היה בריא
כדי שיצטל עמה כשרים : ה' שתי שקתות
שכאבן אחת יקדש אתה מהם המי שבשני
אינן מקודשין היו נקובות זו לזו כשפורת
הנדיאן שהיו המים צפין על גביהן . אפילו
כקליפת השום וקדש את אחת מהן המים
שבשניה מקודשין :

ט שתי

אין מזילין מאויר כלי חרס אלא כלים כלומר שדרי כלים :
כדפי' הר"ב נמש' ידים ס"ק במשנה ב' ע"ש : שאין מזילין מיד
כלי חרס כו' כתב הר"ב כמו ואין מזילין כו' דוגמתו כס' ק דמי'
כו' וכ"כ הר"ש והרמב"ם . וזהו שכתבנו וזאתו להם

וכתבנו בסוף ס"ו דערונין ופ"ה
דאכלות משנה ו' וכתבנו אני או'
טעם נכון משנה הנאה שאין
בשין משוכ למסוך סריך לה
מלשניה דמתני' ג' ס"ח דכלים
דהסם ספיר קמי' שאין . דקוי
נתינת טעם ל' לעל חימי' ועיין
מ"ט בספ"ק דדמאי בטס התוס'
ד"ה מקום שכתבו (דף ג"א) וכן
בסוף מסכת ב"ב . וזכורנו זה
בסוף ס"ב דמכות . ועיין בספ"ק
דמסכת ידים משנה ב' :

ו ב' יצת התרנגול ומצרכמי
נקט מ' רגול ונלמעוטי
יצת נעמית דקמי' בתוכה
דכשרה לקדש בה וזכורנו הר"ש
[במשנה ד'] והרמב"ם ססקה
בס"ו מה"פ [הלכה ד'] משמע
דאף למחמי' כשר ויראה לי שכן
בשריה מנז' גזרו זה עומאה
בדמק ס"ו דכלים [משנה י"ד]
ואחשבה הכא לדוב' ככלי אף
בלא מנז' אב' מהר"ם בסב' וז"ל
כ"ל הטעם דקליפת ביצת
התרנגולת אין רבילות לייחודה
לקבול ולעשות ממנה כלי אכל

ביצת זה היענה עושים ממנה כלי קבול ע"כ . נקבה מלמטן
עיין בספ"ד דמקואו' : מן הגד ואפי' סמו' לשוליו דדוק כשהקב
בשוליו מתבטל מסור' כלי ואין סקיקת הסמרטיט מועלת ומיט
בתוספתא שכתבתי בספ"ד דמקואו' (ד"ה זכזה) לענין פוסל'
המקוה מוכח דנקט מן הגד היינו שהקב גבוה מעט מן השול'
שמקבל מים כל שה' ואז טוסל המקוה מפני שה' כלי והסתבר
ד"ה' דכוותה לענין מי חטאת שאין עגולי בלי אלא כשהקב
גבוה מעט מן השוליים . ולפי' הרמב"ם בס"ו מה"מ (הלכה ז')
כלי שנקב למטה כו' שהמים שבו אינן על עגול כלי אלא על
הסקק : ה' שתי שקמו' שבאבן . כתב הר"ב בהכא מיידי' באבן
המיטלטל . וכ"כ הרמב"ם שזהו ההרש' בין אמרו שוק' שבאבן
לאמרו שוקת שבסלע' ומ"מ נראה דהכא גמי' אפי' חברה בס'
כדלעיל : בשפופרת הגוד . כמו במקואות ס"ו משנה ו'
ועיין מ"ש בס' דלקמן משנה ג' :

ט המים
שניקן אפר טרה צמים שבא' מהן : כשפופרת הגוד במין
קנה שכן ע"פ הגוד שבו מריקים היין או המים בתוך הגוד . ושעורו כדי שיכיו ב' אכבעום הראשונות של פס יד חוזרת בו ברוח
לא הגודל אלא האכבעות הסמוכות לו : או שהיו מים לפני ע"ג : כגון שבוטל האמצעי המפסיק בין ב' השקוקים נמוך משאר הכלי :
קליפת השום כשנתמלאו שתיק

נגע בכן חוז' מכלי שאין מועמאין
מאויר כלי חרס דכתי' (ו' קר"א)
כל אשר בקומו יטמא מכל האוב'
השרי' אכ' : אובלי' וישק' מוטמאין
מאויר כלי חרס . ואין כלים
מוטמאין מאויר כלי חרס : שאין
מזילין כמו ואין המזילין . דוגמתו
כרים פ"ק דביצה שאפר כירה
מוכן הוא ואמר רבה בגמ' דף ח'
הכי קאמר ואפר כירה מוכן הוא :
ו ב' ד'ס היוצרים . כל כלי
שמחיל יוצר חרס לעשות אופ'
פחלה החומר עגול כזרת ביצה
ועושה לו בית קבול כשרה לקד'
בו מי חטאת : ור' יוסי טוס' דלא
חשיב ליה כלי . ואין הלכה כרבי
יוסי . ביצת התרנגולת קליפתה
סמיננה : יוחכמים פוסלים שאינה
חשובה כלי והלכה כחכמים : ז'
השוקת שבסלע . שוקת היא אבן
חלולה שעל שפת המעיין והמים
נכנסים לה דרך חור שבדופנה
ומשקין בה הכהמות : והכא מיידי'
בסלע מחוברת שוקת . אין נחשב
כלי הואיל ולא היה עליו שם כלי
במלואו . ואפי' היה תלום [אלא]

שחברו ולבסוף מקוה : ואינה צרי' צמד פתיל אם היה בלא אהל
מלכל על מה שבחובה דכסי' לכו' בלא צמד פתיל לפי שאין
חשובה כלי אלא כדור רות שמזילין על מה שבחובה דכסי' בלא
צמד פתיל כדמנן ס"ה דאכלות [משנה ד'] : ואינה פוסל' את
המקוה . אם [נגסלו] מי גשמי' מקוה למקוה אין נחשבים מים
שאוים לפסול את המקוה : וספקה סתמה : מפני שאינה עגולים
כלי כלומר שאין כלי משבב את המים . דנק' שלמי' מוטלו מקור'
כלי . דסתמה של סמרטיט לא משוי ליה כלי אכל כשהקב מן
הגד יש חורת כלי עליו ומקדשים במים בתוכו . שהרי הכלי
מסבין והיינו עגולי כלי : ע"ש לה עטר . שוקת תלו' שחבר' בסוד
שהיא חשוב' כלי ועשה שפה של טיט לפיה סביב ונתמלא' השוק'
מים עד שתחיל' גם השפה המי' פסולים לקד' לפי שאין התוס'
נחשבת כלי ואם היה בריא . כלומר אם השפה' הואת חוקה
ומהדק' בשוקת עד שאו מוטל השוקת נטל גם השפה עמה .
כשרים : ה' ב' שקתות שם באבן' הכא מיידי' באבן המיטלטל'
שאי' כלע מחובר וב' שקתות הללו חורת כלי יש להן : קדש אחד מהן . שנתקן אפר טרה צמים שבא' מהן : כשפופרת הגוד במין
קנה שכן ע"פ הגוד שבו מריקים היין או המים בתוך הגוד . ושעורו כדי שיכיו ב' אכבעום הראשונות של פס יד חוזרת בו ברוח
לא הגודל אלא האכבעות הסמוכות לו : או שהיו מים לפני ע"ג : כגון שבוטל האמצעי המפסיק בין ב' השקוקים נמוך משאר הכלי :
קליפת השום כשנתמלאו שתיק

המים מקודשים לא שזמן שבסדק לא נכנס בהן
הקדוש וכו' כר"ש ויש לתמוה דאזאי יהא מקודש השילו
שאר המים דכיון שנסדק לא היו כלי וכו' כר"ש כתב דלשנא

אם חלה
במקדש
עם האכה
כסוכה
ר"ע
פ"ט
ר"ע
ר"ע
ר"ע

כפין המים על המזיזה האמצעית קלופת השוכ: מ שחקין
פסוקו וי' לשון מקופין שתי חביות למסכת בינה: המים
שביניהן שבין שתי עריבות וכו' וי' לשון של שוקק הכל שאר
המים מקודשים אלא דאוקן שבסדק לא נכנס בהן הקדו: בסמי
מין סיד הוא ולכן ביותר יקורין
לו בלע"ז י"ס:

שתי אבנים שהקופין זו לזו יעשאו שוק'
וכן שתי ערכות וכן השוקת שנחלקה המי'
שביניהם אינן מקודשין. עשאם בסיד או
בגפסום והן יכולות להנטל כאחת המים
שביניהם מקודשין:

פ"ו המקדש ונפל הקדו על ידו או על
הצד ואח"כ נפל על השוק'
פסול נפל מן השפופרת לשוק' פסול נטל
משפופרת וכסה או שהגיף את הדל' הקדו'
כשריה המים פסולים יזקפה בארץ פסול לתו'
ידו כשרי מפני שאפשר: ב היה קדוש צף
על פני המים ר"מור"ש אומרים נטל
ומקדש וחב"א כל שנגע במים אין
מקדשין בו ידף את המים ונמצא קדוש
במזמין רבי מאיר ורבי שמעון אומרים
מנגב ומקדש וחב"א כל שנגע במים
אין מקדשין בו: ג המקדש בשוקת
והטפי בתוכה אע"פ

פרק ו המקדש

הנא ליתן מאפר הפרה לתוך
המים וכו' קדוש האמור ככל
מכלתין: או על הצד על צדו של
כלי ואחר כך נפל לשוקת. על
המים שבמוך השוקת פסולים
אוחס המי' להזאה דכתיב
ולקחו ונתנו עד שיכזב האפר
בחד המים מכה אדם: נטל מן
השפופרת וכסה נטל אפר מן
השפופרת וכסה השפופרת
קודם שיקדש דהיינו קודם שיגין
האפר במים או שהגיף את
הדלת קודם שיקדש הקדוש
כשר דהיינו הפקר שבידו לפי
שוולאכה אינה פוסלת באפר
כדאמרן והמים פסולים
דנעשים מלאכה עם המים
ולעיל (סוף) פ' פרה חטא

שנינו שהמלאכה פוסלת במים עד שיטילו את האפר: וקפה
בארץ לאח"כ נטע העפר מן השפופרת הניח השפופרת בארץ קוד'
שיגין האפר במים פסול המלאכה דהיינו המים לפי שיש מלאכה
עם המים ואם הניח השפופרת בידו וכסה ידו עליה כדי שלא
יתפור האפר שבתוכה ואח"כ נתן האפר על המים כשר המלאכה
דהיינו המים דהיינו חשונה מלאכה לפי שאי אפשר לשמו' האס'
שבתוך השפופרת אם לא יכרידו על פיה שהרי אינו יכול להשיב'
הפקק על פיה עד שיקדש פי אחר וקפה בארץ הניח האס' בארץ
פסול האכר דכתיב למשמר (ובארץ אינ' למשמר) ואם נתן
העפר לתוך ידו כשר דאשר לשומר דהיינו קרינן ביה למשמר
ולפי זה גרסי לפי שאפשר ב' היה קדוש צף על פני המים שנתן
על המים אפר הרבה ולאשר עלתו קרי קדוש גומל מאותו אפר
ומקדש בו מים אחרים ואפי' באותו שנגע במים מקדש וחזור
ומקדש כמה פעמים אף שמנגבו: זלף את המים הוה מן
המים המקודשים על האדם ועל הכלים עד שכלו כל המים
והאפר נשאר בשולי הכלי: וכו' וכו' והלכה כחכמים
צמריהו: ג טפי סך קטן טפו לר' והמים היו רדים
ממנו יורדים טיף טיף אף

בסיד ונפסיס ויהיו יכולות להנטל כאחת ע"כ:

פרק ו ואחר

כך נטלו על השוקת ובשוקת היירי שלא
ניתן מכה נפילה ראשונה אלא מעלמו
חוזר ושוקת מיד לשוק דלוי תכחו ניתן כשר כדמור' בהגדרתין
(דף ע"ו:) הר"ש: נפל מן השפופרת לשוק פסול היה הפילו הוא
כשר כדאמרין פרק לולב הגזול (דף ל"ו) דנתיבה ע"י דבר
אחר שמה נתיבה הר"ש ועיין ר"ש בתראי הקדוש כשר כתב
גר"צ לפי שהמלאכה בו כדאמרן בספ"ד: כופני שאפשר וכן
העתיק הר"צ בס' אחר שמפרש זקפה בארץ הניח האפר בארץ
פסול האפר דכתיב למשמרת בו וכו' הר"ש זקפה היינו
השפופרת עם האפר דבאפר גוסי' לא שייך זקיפה גם הוא לשון
זכר במקרא ובמשהי' אלא דקאי משפופרת ובלא כסוי משהי'
פסול דאינה משמרת מ"כ לתוך ידו והא דשני הר"צ בלישנא
בפי' אחר ולא כתב זקפה השפופרת כמו שכתב בפי' קמא
היינו שבפי' הראשון מהרמב"ם הוא והעתיקו כלל שמו והפירש
השני מהר"ם הוא והעתיקו ג"כ כלשונו אבל גם לפרש השני
ד' לזקפה השפופרת שבה האפר אלא דמגוון של הר"ש
למקט אפר לפי שבו הוא הפסול כך ג"ל ומהר"ם מסר' כפי'
הרמב"ם דמשום מלאכה הוא ואפי' מקיים הגי' מפני שאפי'
וכתב דקאי לפרושי טעמא דפסול דרישא לא שמועינן דאע"פ
שהי' לאוחזה בידו אמת ולקדש ביד שניה ולא עשה כן
ידו קאי דלא תימא מה שאוחז השפופרת בידו מלאכה היא ע"כ וכו'
והגי' קאמר דמפני שבכך אפשר לשומר ולא בלאו הכי
ולפיכך אינה מלאכה:

הכא כיון דאפשר
שהי' לאוחזה בידו אמת ולקדש ביד שניה ולא עשה כן
ידו קאי דלא תימא מה שאוחז השפופרת בידו מלאכה היא ע"כ וכו'
והגי' קאמר דמפני שבכך אפשר לשומר ולא בלאו הכי
ולפיכך אינה מלאכה:

אע"פ שפיו צר פחות משפופרת הנוד המים שבתוכו מקודשי
וצדקיים להוות אע"פ שלא נכנס שם מאפר הפרה כלל דהו
כגון מחוברים למים שבשוקת הים הסוגיאם נשעת מלאו היה
מסוג בשוקת המים הצלופים בספוג פסולי דמי חיים א מלי

בשיין ואין הספוג כלי זילף
עד שהוא מגיע לספוג כשבא
ליטול המים וליתנם בצלוחית
שוקת כל המי עד שמיגיע לספוג
אבל לא ישפוך מן המים שבספוג
כלל כדי שלא יתערבו המים
שבספוג שהם פסולים עם
המים שבשוקת שהם כשרים
ויפסלו כלם : נגע בספוג
בספוגים מי הספוג לתוך השוקת
ונתערבו הפסולים בכשרים
ונפסלו כלם : דנתן ידואו רגלו
פרי שהקלומ יורד מהר מעוקס
ואינו יורד לתוך הכזים שרוצה
למלאה לקדוש ונתן ידו למעלה
בראש ההר לעשות כעין גנור
כדי שיעברו המי דרך ידו לחבי
של קדוש וכן עלי ירקו הראויין
לאכיל ומקבלי טומא פסילים
המים כדילפינן בפ"ג דזבחים
(ד' כ"ה) מדכתי מקוה מים יחי
טבור אייתן ע"י טברה ההא
ואף ע"ג דהאי קרא במקוה הוא
דכתיב ילפינן מיניה כל היות

אע"פ שפיו צר כל שהוא המים שבתוכה
מקודשין אם היה ספוג המים שבתוכם
פסורים כיצד יעשה יולף עד שהוא מגיע
לספוג נגע בספוג אע"פ שהמים צפין על
גביו כל שהן פסולין : ד' נתן ידו או רגלו או
עלי ידקות ידיו שיעברו המים לחבי פסולי
עלי קנים ועלי אגוז כשרים : זה הכלל דבר
שהוא מקבל טומאה פסיל ודבר שאינו
מקבל טומאה כשר : ה' המפנה את
המעייין לתוך הגת או לתוך הגבים פסולי
לזבים ולמצודעים ולקדש בהן מי חמאת
מפני שלא נתמלאו בכלי :

פרקו חמישה שמלאו חמשה חביות
לקדשן וחמשה קדושין
ונמלכו לקדשן קדוש אחד או לקדשן
קדוש אחד ונמלכו לקדשן חמשה קדושין
הרי בלן כשרים יחיד שמלאו חמשה חבין
לקדשן חמשה קדושין ונמלך לקדשן קדוש
אחד אין כשר אא אחרון לקדשן

והכי הו משמעות דקרא הוייתן של כל מים המטהרים על ידי
טברה חתא בין שאתה מהוה אותן להיותן מקוה או מלאו יחי
מזהה אותן ע"י דבר שאינו מקבל טומאה : ה' המפנה את המעין
לתוך הגת : שעה מרוץ מן המעין עד הגת כדי שיפני שם מי
המעין וחס"כ הפסיקן : גת : בור שעושין לפני הגת כדי לקבל
את היין קרוי גת : גבים לשון עשה הנחל הזה גבים האמור
בספר מלכים והוא רקק של מים : פסולים לזבים לטבילה
דלאו מים חיים נהו : ולמצודעים דבעינן מים חיים להצת
עליו עם דם הצפור ולקדש מי טהרת בעינן מים חיים והכי
כיון דהפסיקו לחו מים חיים נגבו והא דקמי מפני שלא
נתמלאו בכלי כדי לפוסלן לקדוש בכל ענין אפי"ה לא לקדש
במך הגת או במך הגבים עצמו :

פרקו חמישה לקדשן חמשה קדושין כלפנים וחביות
בפני עצמה : ונמלכו לקדשן קדוש
אחד לער' חמשתן במך כלי גדול ולקדש הכל בבפ אחת :
הרי כלן כשיים דהואיל וכל אחד ממלא הכלי שלו אין כאן
מלא כה פוסלת במים בין מלאו להטלת האפר במים : היחיד
שמלא חמס חביות כו' אין כשר אלא אחרון שהמלאו הראשון
נפסל במלאכה שעה

פרקו ו ונמלך לקדשן קדוש אחד אין כשר אלא אחרון (והיה) כשלא עשה כמו שנמלך ולא עירן לתוך כלי אחד ולא קמני ונמלך אלא

ג אף ע"פ שפיו צר ל' הר"ב פחות משפופרת הנוד וכן לשון
הר"ש ימסוס (דכ"ס) דלעיל משנה ח' מזריכין בב' שקסר
שבאבן שיהיו נקובות וז' לון כשפופר' הנוד כמו עירוב מקואות
שהוא כשפופר' הנוד כדנתקבת"ו ס"ו דמקואו" מש"ה נקטי דכ"כ

אם סלסל
ב יוחל נש
ג זכ"ס כה
ד פ"ה ה"ג
ה ר"מ
ו פ"ה
ז פ"ה
ח פ"ה
ט פ"ה
י פ"ה
יא פ"ה
יב פ"ה
יג פ"ה
יד פ"ה
יז פ"ה
יח פ"ה
יט פ"ה
כ פ"ה
כא פ"ה
כב פ"ה
כג פ"ה
כד פ"ה
כה פ"ה
כו פ"ה
כז פ"ה
כח פ"ה
כט פ"ה
ל פ"ה
ל"א פ"ה
ל"ב פ"ה
ל"ג פ"ה

אפי' כמות מן מחשבין
מעורבין (דשאר כלי במך כלי
שמחברב בחפור מועט) כ"ל :
יולף לשון הר"ב כשבא לטול
המים ולתנם בצלוחית
שוקך כו' כך פירש"י בפ"ה דיומ'
דף נ"ח : ולדבריו הכא במלוי
הוא וכדמונח מסינין דרפ"ס
(בפ"ה הר"ב) והקשה הר"ש
דהמקדש בשוקת קמני ולא קמני
הממלא ומפרש דיוולף היימ
שמוה וקפי"ה הר"ב עצמו במסני'
דלעיל ובפ"ה דלקמן משנה ח'
ובמסנה ו' פ' בפרס דטברו כתב
הר"ב דהנולאת המים מעט מעט
קרי יולף וכו' הכ"מ מדכפשי
בפ"ה מה' חביות הטומאו (הל"ג)
ובמ"ג פ"ט דשב' כתבתי דיוולף
הוא ל' ארמית : ד' ערלי קנים
ועלי אגוז כשרים עיין מ"ש בזה
בפ"ה הרא"ש במסנה ו' פ"ה
דמקואות : ההגבים פי'
הר"ב שהוא רקק של מים ינוכ"כ
הר"ש אף שהר"ב כתב שהוא ל'

גבים דמלכו ב'ג' והר"ש כתב שהוא ל' במסק גבים שוקת בו
דישעה ל"ג ד' ומשניהם בלתי מובן שיהיה רקק מים שהוא
מלא רפש וטיט כדפי' הר"ב במסנה ד' פי"א דשבת אכל משמט'
שני הכתובים שהם מלאי' מים זכים דהא דמלכיס ודאי הכי
הוא שהנביא בישר שיהיה מים לטהות וכמסק גבי' פירוש
כנהמת המים האופלים לצורות והנביא בא להפליג בהיותם
של הטלל שיהיה רב מאד וכל שהבור מלאה רפש וטיט אין
הניהוס כ"כ כמו כשהוא רקקית מרפש וטיט ועוד ק"ל
דתיפוק לי דהוי מי בצים דכפ"ח משנה י' אכן כ"ל דשמי
(שכא) וכמו נפל חרסית כו' דספ"ח ע"ש וי"ל דלהר"ש יש
לישב קצת דלא ראיתי מה שפי על רקק ויכול להיות
שיפרשהו אמת המים כדפי' הרמב"ם א"ג כדפירש"י בפ"ב
דחולין דף כ"ז גרבי"א שיש בה מים ויבשה ומ"מ לא אדע
למה לא כתב בור דעלמא והרי התרגום מתרגם בור גובא
אזל יוסף א"ט"ל לכתוב מלשון למשוף מים מגבא דישעה
ל' י"ד ושבו מלאפי שכ"כ הר"ש והר"ב בריש מסכת מקואות :
מפני שלא נתמלאו בכלי פי' הר"ב דקמני הכי כדי למסלן
כו' אפי' בא לקדש במך גת כו' ולא דמי למים
שהמשיך מן האעין למבית בעלי קנים דגת וגבים לאו כלים
ננהו ואפי' קודם שהפסיקו

ולא לקדשן קדוש אחד אין כשר אלא אחרון (והיה) כשלא עשה כמו שנמלך ולא עירן לתוך כלי אחד ולא קמני ונמלך אלא

לומר

א

ל

לומר שאם ירצה להמליך לא יועיל לו אבל יניחם כך ויהיה
האחרון כשר והרמב"ם העתיק המטנה כלשונה בס' הלכ' ה'
ובהלכה ד' כתב בלא גמליך שאין כשר אלא האחרון ומה שכתב
עליו הראב"ד בהלכה ד' דלשון המטנה וגמליך לקדשן קדוש את'

שעשה כשמלא את השני קודם שנתן את אפר בראשון וכן השני
נפסל כשמלא את השלישי וכן כלם ואם מתחלה היה ממלא
ה' חביות זו אחר זו או אפי' ק' חביות כדי לקדשן קדוש אחד
כגון שגריך להזות על כלים הרבה לא היו פוסלים זה על זה

וכן כשרים ידבכל נחשבי' תלואו
א' אבל כשממלא מתחלה לשם
חמשה קדושים כגון פוסלין על
זה מטעם מלאכה שהיא פוסלי'
במים עד שיטיל האפר הלכך
אין כשר אלא האחרון וגמליך לקדשן
חמשה קדושים שקדשן על עצמיהם
וזה מטעם : אין כשר אלא זה
שקדשן ראשון לפי שקדוש ראשון
חשיב מלאכה לאחרים שהיו
ממולאים ולא נתן לתוכן אפר
דעד שיתן את האש' מלאכה פוסל'
במים : אחר לאחר קדש כך את
אלו היתיד שמלא חמשה חביות
לקדשן קדוש אחד ואחר לאחר
קדש כך את אלו וקדשן האחר
חמשה קדושים אין כשר אלא
ראשון : דכיון שאמר לו קדש כך
ונתן לו נעשו שלו וכאלו מלאן
הוא והקדוש שקדשן ראשון נעשה
מלאכה לפסול את אחרים :
אבל אם אמר קדש לי את אלו

ג' (א) לקדשן קדוש אחד וגמליך לקדשן
חמשה קדושים אין כשר אלא זה שקדשן
ראשון ואמר לאחר קדש לך את או אין כשר
אא ראשון קדש לי את או הרי כלם כשרים :
ב' הממלא באחת ידו ועושה מלאכה
באחת ידו הממלא לו ואחר או שמלא
לשנים באחת שניהם פסולין שהמלאכה
פוסלת במלויי בין לו בין לאחר : ג' המקדש
באחת ידו ועושה מלאכה באחת ידו אם
לו פסול ואם לאחר כשר : ה' המקדש רוב
ולאחר שלו פסול וישל אחר כשרי המקדש
לשנים באחד שניהן כשרין : ד' קדש רי'
ואקדש לך הראשון כשרי מלא לי ואמלא
לך האחרון כשר קדש לי ואמלא לך שניה'
כשרים מלא לי ואקדש לך שניהם
פסולים : ה' הממלא לו ולחטאת
ממלא את שלו תחלה וקושרו באסל
ואח"כ

כלן כשרים שהממלא לא עשה מלאכה ויהי קדשן פסול כדפי'
סיפסלו על ידו : ב' ועשה מלאכה בידו אחת פסול המלאו
מטעם מלאכה : לו ולאחר (כנ' כאחת) שניהם פסולים : דכיון
דלתרי גבא קא ממלא נחשב האחת מלאכה לחברו בין לו בין
לאחר דאפי' שאין המים שלו פוסלן במלאכה ששעת
מלאו : ג' אם לו פסול אם הקדוש שלו פסול דשמה המלאכה
קדמה לקדוש ונפסלו המים : ואם לאחר הוא הקדוש : כשר
שהרי בעל המים לא עשה מלאכה : המקדש לו ולאחר ושניהם
כאחת : אי נמי קדש לחברו קודם שלו : שלו פסול : דקדוש של
חברו נחשב מלאכה לפסול מימיו : שניהם כשרים : שאין
המים שלו סיפסלו על ידו : ד' קדש לי ואקדש לך : כגון שכל
אחד מלא מים לעצמו וזא זה וקדש מימיו של זה : וזה קדש
מימיו של זה : אותו שקדש ראשון כשר מה שקדש לחברו
דחברו לא עשה מלאכה אלא עד אחר שנתקדשו מימיו
ומשנתקדשו אין מלאכה פוסלה אבל מה שקדש השני לראשון
פסול שהראשון פסלה בזה שקדש מימיו השני קודם שנתקדשו
מימיו : מלא לי ואמלא לך : המלאו האחרון כשר אבל המלאו
ראשון פסול : היינו המים שנתמלאו ראשונה דנפסלו במלאכה
דאין המלאכה פוסל אחר קדוש זה נתי שנתמלאו לו המים לא עשו מלאכה : מלא לי
ואקדש לך : שהאחר היו לו מים מומלאים ואמר לו זה מלא לי פסלה ואח"כ אקדש לך שניהם פסולים זה שמלא עד שלא נקדשו
מימיו : וזה שקדש לחברו משנתמלאו מימיו : ה' הממלא לו ולחטאת : הממלא מים קצתן רוצה לזכרו : ובקצתן רוצה ליתן אפר
חטאת : באסל : במוט ודרך שאובי מים שנותנים מוט על כתפם וכד' אחר תלוי בראש המוט מלפניו : וכד' אחד עתה רון :
ואח"כ

מה שאין כן בקדוש כדלעיל וכן לקמן : וכתב
הראב"ד בס' ז' מה"פ [סס] שהטעם מפני שנטלין שר על
המלאו ואפי' בחנם יש בו טובת הנאה וכמלא לעצמו דמי'
אבל הקדוש כיון שאינו לא שבר (כתתן בחש'ו"פ ד' דבכורו)
ולא טובת הנאה והמים של (אחד מהם ז"ל אחר הס) אין
כפסלים במלאכתו : ג' המקדש לו ולאחר פי' ושניהם
כאחת א"כ קדש לחברו קודם שרוב"כ הר"ש ולא"כ לא סלקא
הא דכתב הר"ב וכ"כ הר"ש אם לו פסול דשמה המלאכה
קדמה לקדוש : דלא"כ ודאי קדמה בעינן וכן גס דעת הרמב"ם
כנראה מלשון שפירשו : וכ"כ הכ"מ בס"ח מהל' פרה [הלכ'
ג'] שהרמב"ם לא תלה הטעם בשמה : כי החמלת ההסתלות
ודאי יהיה קודם : ומאז חשיב מלאכה לפסול : ה' באסל פי'
הר"ב במוט וכו' וישארהו במוט בשנים תרגו' רוסלתי באסל
מלא לא פסולה הר"ש : ולא ידעתי מאי קאמר : דקרא דלא
תסלה באיוב כ"ח י"ו טירסוהו כל המפרשי' הראב"ע והרלב"ג
והר"ק בשרשו ל' ערך : ור"י פי' לשון שמה ואולי לפי שב'
החביות ששתי קנותיו זריכים להיות

א סס הלכ' ג
ב סס הלכ' ד
ד סס הלכ' ה
ה סס הלכ' ו

ואח"כ

ואח"כ מלא את שלו • פסול משו' מלאכה: ואת של חטאת לפניו
כדי לעשות בהן שמירה מעול' : ואם נתן של חטאת לאחריו
פסולה דכתי' למשמרת למי נדה • בזמן שהן שמורין הן מי נדה •
בזמן שאינן שמורין אינו מי נדה היו שניהן של חטא וכו' דהואיל

ומסי' אדעת' בשלפניו נזכר כמי
ששל אחריו והיינו מסני שאפשר
כלו' אפשר לשמור שלאחריו אגב
שלפניו : 4 המוליד את החבל
עודו לדרכו • לאח' שמל' את הדלי
בחבל החזיר את החבל לבעלים :
לדרכו • שלא הוצרך לעקס או
להדמיז את דרכו אלא לפי
הלכו • מלא בעל החבל והחזיר לו
את שלו • אין זו מלאכה וכשר
המלאו : שלא לדרכו • עקס את
דרכו כדי להחזיר החבל מלאכה
היא ופסול : זה הלך • כלו' על
דבר זה הלך חכם אחד לשאול
מחכמי יבנה • הן סנהדרי גדול'
שגלו הם : הוראת שעה • שעת
הדחק היה • הא לאו הכי לא :
ז המכין את החבל דרך משלטי
הדלי למלאות מים כשמעלה את
הדלי מסבב את החבל בידו כמין
טבע' שלא יהא נגרר לארץ ומכין
ל' הדר' דכתי' ואם בדרך המלאכה
הדלי מכין על יד' על יד' צריך
העלאה היא וזין זו מלאכה וכשר
המלאו • ואם באחריו • לאחר
שהעלהו כנגד חשבון מלאכה ופסול :
לזה הכשירו הוראת שעה • מה
שהכשירו ביבנה הוראת שעה • לא
למוליד את החבל שלא כדרכו • לא
לזה שכוון את החבל באחרונה •
הכשירו לו ע"י הדחק : ה המצניע
את החבית שהוא דולה בה המים

למים בשוק • ולאחר שפירש ממנה הכניעה קודם שיקדש המים
בשוק • אין הכניעה זו חשובה מלאכה • לפי שצריך לה עדין
למלאות בה וצורך מלאו הוא וכן כפאה על פיה נמי לנגבה •
לפי שרונה למלאות בה עדין • לא חשיב מלאכה וכשר המלאו
אבל אם עשה כן להוליד בה את הקדוש • דהיינו מים המקודשין
המאיל ולא צורך מלאו הוא חשוב מלאכה וכסול המלאו :
בשביל שתחזיק מים הרבה • לא חשוב סגוי זה מלאכה : בשעה
שהוא זולף שהוא מזה פסול לפניו זה חשוב מלאכה : מה והורה
הוראה • להחזיר או לאסור לטמא או לטהר • לנטור או לחייב :
ודבר שאינו משום מלאכה כגון הוראה ומראה את הדרך : אם
עמד • שנתעצב עם בשביל זה : פסול משום היסח הדעת • וכן
הלכה :

המוסר

לשון מלאי בערך ובשיווי א' שלא יכריע א' מקו' ע"ש זה יפה מל'
תפל' האמור • אבל הוא דומק ולכונ' ל' שכוונ' הר"ש כמו שראיתי
בערוך • דעל הכוונ' דבס' הנשרט' ד' פ"ב בן סלוא על שהסליח
עוונות של משפחתו • פי' הגביה כמו לא חסולה בכתם אוסיר

ואח"כ ממלא את של חטא • ואם מלא את
של חטא תחל' ואח"כ מלא את שליו פסול
נתן את שלו לאחריו ואת של חטא לפניו
ואם נתן את של חטאת לאחריו פסול • היו
שניהן של חטא • נתן א' לפניו וא' לאחריו •
וכשרי מפני שאי' (גמ' שאפשר) אפשר :]
המוליד את החבל בידו לדרכו • כשרי • ישראל
לדרכו פסול • זה הלך ליבנה ג' מועדו • יובמוע'
שלישי הבשירו לוי הוראת שעה : ז המכנין
את החבל על יד' (גמ' לג' על יד') • כשר • ואם
כנגד באחרונה פסול • ר' יוסי • לזה הבשירו
הוראת שעה : ה המצניע את החבי' שלא
תשבר יא שכפאה על פיה • על מנת לנגב'
למלאות בהיכשר • להוליד בה את הקדוש •
פסול המפנה חרסין מתוך השוקת • בשביל
שתחזיק מים הרב • כשרין • ואם בשביל שלא
יהיו מעכבין איתו בשעה שהוא זולף את
המים פסול : ט' מי שהיו מימיו על כרפו •
והורה הוראה והראה לאחריו את הדרך •
והרג נחשו ועקרב • ונטל אוכלים להצניע' •
פסול • אוכלין לאכלן • כשר • הנחש והעקרב
שהיו מעכבים אותו • כשר • א"ר יהודה • זר •
הכלל • כל דבר שהוא משום מלאכה • בין
עמד בין לא עמד • פסול • ודבר שאינו משום
מלאכה • עמד • פסול • ואם לא עמד • כשר :

המוסר

ע"כ : ואת של חטאת לפניו פי'
הר"ב כדי לעשות בהן שמירה
מעולה ותמיהו למאי איצטרך
למית' שמיר' מעולה והא לאחריו
לאו שמיר' כלל היא דעד כאן לא
הויה שמירה בלאחריו לא כשיש
ג"כ לפניו דהואיל ומסיק אדעת'
בשלפניו • כמ"ש הר"ב לקמן •
והר"ש סתם שמירה מעולה •
אינו לא פי' לקמן דהואיל ומסיק
אדעתיה • אלא כיון שא"א בענין
אחר • ומש"ה כתב כאן דלכתחל'
בעינן שמירה מעול' וכך מכ"ס
ואם נתן של חטאת לאחריו פסול •
אע"ג דלאחריו נמי שמירה היא •
מדמכשירים בשניהן של חטאת •
מ"מ כיון דאפשר לעשות שמירה
מעולה ולא עביד פסול • ע"כ :
מפני שא"א • והר"ב העתיק
שאפשר • וכן הוא בס"א •
אבל הר"ש כתב גראה דגרסוין
שאי אפשר זכין בעתיק הרמז"ס
ופי' שאי אפשר לו לא ששים את'
נכחו ואתד מאחריו ועיין בר"פ
דלפיל : ו זה הלך • פי' הר"ב
על דבר זה היינו שלא כדרכו •
כמ"ש במשנ' דלקמן : ז המכנין
פי' הר"ב • ג' הדר' דכתי' (שכתבתי בפ"ג דמולין משנה א'
ושם פירשתי) ובריש פרק ד'
דמכשירין כתב מל' הוא עשך
ויכוונך (בר' ל"ב) והר"ש כתב

לשתי הלשונ' ומסי' בפ' לו מרפות • ור"ל דק"ג ו' אפיסק' דיאלא
גני מעיה • אחי רב שמואל בר יצחק ל"ש לא שלא היך בקאבל
היך בהן טרפ' דכתי' הוא עשך ויכוונך • מלמד שברא הקב"ה
כונניות בחדם שאם נהפך אחת מהן אינו יכול לחיות • ופירש"י
כונניות ל' ואת כנו שברא להם בסיס לישב עליו • ואם ירדו
מבסיסן טוב אין מתסבין ע"כ : ה שלא תשבר • ל' מהר"ם
כל מידי דאורחיהו דכל המלאים מים לעשות כן • לאו מלאכ'
היא לפסול ואורחיהו שלא להניח החבית אצל המעין • אלא
להצניע שלא תשבר • וכן דרך לכפותה על פיה לאחר המלוי
לנקות למלאו • כשיצטרך שלא יפול לפוכה טיט ועפר • וידבק
בה על ידי לחומית המים שבה ע"פ : ט' ונטל אוכלי להצניעם
פסול אוכלים לאכלן פשר • ויש לתמוה דהיאך אפשר דנטל
אוכלים להצניען אע"פ שלא הצניען עדין היו מלאכה • ונטל
חשיב

אס"ב כ"ד
כ"ס פל"ח
נ"ס הלכה
ה"ס הלכה
ה"ס הלכה
ה"ס הלכה
ה"ס הלכה
ה"ס הלכה

חשיבה צורך המלוי * שאם הוא רעב לא יהיה לו כח לחלואת
 וכ"כ הר"ם בסוף הפרקי וכל"מ ס"ח מה"פ: יא גם התנו
 כו"מ מה שהגהתי בפי"הר"ב הוא מפי הר"ם: יב הפורץ ע"מ
 לגדור * לטון הרמב"ם בפי"ה מה"פ היה מהלך במים ופרץ
 בשעת הלכות הקיים שילך בו

א ע"פ ספר ע"מ לגדור
 ב כשרים לפי שמה שפורץ אויבה
 ד א"כ מלאכה * שהרי הוא מקלקל מאי
 ה אחרת לגבי דידיה הוי תיקון
 ו ס"כ לילך ע"ז צורך מילוי
 ז הוא וכשר ומש"כ במשנה ח'
 ח בלהולך בה א"כ הקידוש פסול
 ט ע"פ שלא הולך * והכא אינו
 י פסול אלא בגדר דהתם ההלכ'ע'
 יא והכ"פ חסובות מלאכו בעצמם
 יב הלא שאם הוא לגדור מילוי * אין
 יג כאן פסול * ומה שלא פי"הר"ב
 יד ע"מ דלעזי ע"ז גלומר * אפי'
 טו כו"מ דע"מ דהכא משום דלעיל
 טז לא כני לא בעל מנס' דאי לאו
 טז הכי הך דלמלאו או להולך אינו
 טז ענין לכפאה כו"מ ואם גדר פסול
 טז האשמועינן דאע"ג דלא חידש
 טז כלום אלא עשהו כבחה
 טז מלאכה הוי ופסול * כ"ל מהר"ם:
 טז האוכל ע"מ לקנות פי"הר"ב
 טז לאחר שמלא כו"מ היה
 טז מלקט בתאנים ע"מ לייבשן כו'
 טז ולאחר לקיטתן אכלן כו' ודוחק
 טז לפרש כו' דאיכא ה"ל לתת
 טז ע"מ שנוגטו ואכל אכל רמב"ם: תב
 טז א"כ הקנה קודם מתן
 טז האפר * פסל:

המוסר מימיו לטמא * פסולין * ולטהור *
 כשרין * ר' איעזר או' * אף לטמא כשרין * אם
 לא עשו הבעלים מלאכה: יא * שנים שהיו
 ממלאין לחטאת והגביתו זה על זה ונטל זה
 לזה קוצו בקדוש אחד כשר * בשני קדושין
 פסול ר' יוסי או' אף בשני קדושין כשר * אם
 התנו ביניהן: יב * הפרין על מנת לגדור *
 כשר ואם גדר פסול האוכ' ע"מ לקצות בשד
 ואם קצה פסול * היה אוכל והותר * וזרק
 כה שבידו לרחת התאנה * או לרחק
 המוקצה * בשביל שלא יאכר * פסול:
פרק ח שנים * שהיו שומרים את השוקת
 נטמא אחד מהם * כשרים *
 מפני שהן ברשותו של שני טהר ונטמא שני
 כשרים * מפני שהן ברשותו של ראשון *
 נטמאו שניהן כאחת * פסולין * עשה אחד
 כהן מלאכה * כשרין * מפני שהן ברשותו
 של שני * עמד ועשה השני מלאכה כשרין *
 מפני שהן ברשותו של ראשון * עשו שניהן
 כאחת * פסולין: יב * המקדש מי חטאת *
 לא יגדור את הסנדל שאם נפלדו משקין

תב א"כ הקנה קודם מתן
 האפר * פסל:

פ"ח טהור וחזר לשמור הרמב"ם ספ"ט מה' פרה:
 עבר ל' הר"ב עמד הראשון ממלאכתו ל'

הרמב"ם ס"ח מה"פ חזר הראשון לשמור ועמד והשני עשה כו':
 ב ר'א יגדור את הס' דל שאם נפלו כו' כל' ולפי' חיישינן שמא
 יפלו וכתב הר"ב ד' בפי"ג מה"פ וז"ל הפסק האחרת
 קשיא לי * נפלו על כסותו נטמאת א"כ נאמר לו שלא ילכס
 בגדים * שמא נפלו משקים על בגדיו וטמאום * והם יטמאו
 אותן * ועוד עד שחוט למשקים טמאים * נחוש לשאר עוממות
 שהן נגע בסנדל * ועוד למה זה לתימר המקדש * לימא הנוגע
 או המזה * לפיכך נ"ל שלא חשו על משקין אחרים * לא שמא
 יפלו מאותן המשקים על הסנדל והם נפסלים בהסח הדעת
 וטמאו את הסנדל * והסנדל יטמא האדם * שהרי אמרו ס"ח מ"ח
 הטהר * וכן בכסותו אמרו בגדי אוכלי קודש אפי' בטור מדרס לחטא' * וזה שנטמאו בגדיו במשק' אע"פ שטבל לחטא חזר להיות
 (כסותו כסות) אוכלי קדש * ועכשיו שחמרו שלא חשו לא על נפילת מי הקדוש * לפיכך לא חסרו ללבוש בגדים בשע' קידוש מפני
 שיכול להזהר מ"ש כ בסנדל ע"כ * והכ"מ כתב ד"ל דלא קשיא למה לא הטרעחו עליו לפשוט בגדיו כיון שאינו לא מעלה בעלת *
 ומש"ה לא חמרו לא המקדש ולא הנוגע או המזה * כיון שאינו לא מעלה בעלת * ור"י קורקום כתב

המוסר מימיו לטמא * פסולין * פון עשו הבעלים
 הראשונים מלאכה כון לא עשו הבעלים הראשונים מלאכה *
 דבחוקה השומר קיימי * והוא אינו מקדש לשומרן מפני שהוא
 טמא * והסורה אחרת למשמרת למי נזה: לטהור כשרי ואפי'
 פשו הבעלים הראשונים מלאכה *
 שכבר נלאו מרשות בעלי וקיימי
 ברשות שומר * ומיהו אם השיט'
 עשה מלאכה פסולי: אף לטמא
 כשרים * דסבר ר"א רמז מימיו
 לטמא בחוקה הבעלי הראשונים
 קיימי הלכך אם לא עשו הבעלי'
 מלאכה כשרים ואין ה' כר' אפי':
 יא והגביתו זה על זה * שסייעו
 זה את זה להגביה: ונטל זה לזה
 קוצו או שנטל זה לזה קוצ שנתחב
 לו כידובקדוש ח' שהיו שניהם
 ממלאים לצורך קדוש ח' כשר *
 שיכול כל ח' לסייע לחברו *
 ונטילת הקוצ שבידו נמי צורך
 מלאווי היא: ב' קדושין פסול *
 שפסל כל אחד מימיו במה שסייע
 לחברו * או שנטל לו קוד' מש"ס
 מלאכה * אם התנו ביניהן שאמר
 כל אחד לחברו כשאגביה לך יהא
 שלי ושלק ברשותך (וכמו כן
 ח"ל האחר) ואפי' שהגביתו לוקח
 כל ח' מהן * אחת מהן ברשותו *
 ואין ה' כר': יב הפורץ ע"מ
 לגדור כלו אפי' ע"מ לגדור לא חשי'
 מלאכה וכש' המלאו: האוכל ע"מ

היה מלק' לאחר שחלף המים קודם שיקדש * היה מלק' בתאני ע"מ
 לייבשן לעשו * מהן נוגרות ולאחר לקיטתן אכלן * אין המחשבה
 שהיה רוצה לעשותן קנינות פוסלת במים * אלא הרי הוא כאלו
 לקט לאכול שאינו פוסל * דומיא דפורץ על מנת לגדור *
 שאי' המחשבה שהוא חושב לגדור * פוסל: עד שיגדור *
 הכא נמי: אם קנה אם הגיח אותן במקום שמתחין התאנים
 לייבש פסול: בשביל שלא יאבד פסול * שהמניע אוכלים
 כדי שלא יאבדו * חשיבה מלאכה:
פרק ח שנים שהיו שומרים את השוקת * שנתמלא
 להטאת: שער' א' תו שנטמא * טהר *
 מטומאתו * ונטמא ש' * היינו חכרו שהיה טהור * כשרים *
 המים שנטמא: עמד ועשה ה' מלאכה * עמד הראשון ממלאכתו
 ובא השני ועשה מלאכה תחתיו: ב נטמא

המוסר מימיו לטמא * פסולין * ולטהור *
 כשרין * ר' איעזר או' * אף לטמא כשרין * אם
 לא עשו הבעלים מלאכה: יא * שנים שהיו
 ממלאין לחטאת והגביתו זה על זה ונטל זה
 לזה קוצו בקדוש אחד כשר * בשני קדושין
 פסול ר' יוסי או' אף בשני קדושין כשר * אם
 התנו ביניהן: יב * הפרין על מנת לגדור *
 כשר ואם גדר פסול האוכ' ע"מ לקצות בשד
 ואם קצה פסול * היה אוכל והותר * וזרק
 כה שבידו לרחת התאנה * או לרחק
 המוקצה * בשביל שלא יאכר * פסול:
פרק ח שנים * שהיו שומרים את השוקת
 נטמא אחד מהם * כשרים *
 מפני שהן ברשותו של שני טהר ונטמא שני
 כשרים * מפני שהן ברשותו של ראשון *
 נטמאו שניהן כאחת * פסולין * עשה אחד
 כהן מלאכה * כשרין * מפני שהן ברשותו
 של שני * עמד ועשה השני מלאכה כשרין *
 מפני שהן ברשותו של ראשון * עשו שניהן
 כאחת * פסולין: יב * המקדש מי חטאת *
 לא יגדור את הסנדל שאם נפלדו משקין

ב נטמא וטמא וכו' נטמא הסנדל וטמא את האדם לחטאת
שכלים שנטמאו במשקים טמאים את האדם לחטאת שאין
מוזין ראשון ושני בחטאת כדחנן לקמן פרק כל הרהורי (משנ')

לפרה אם נגעו משקין טמאים
בבשרו הוא טהור כמו שה' לבד
אם נגעו בידיו לפי שהמשקין
טמאים מטמאים את הידי וגבי
טהרת הטאת ק"ל דאם נטמאו
ידיו נטמא גופו : מטמאין לא
טמאין משקי' שטמאו את הסנדל
לא היו יכולי' לטמא הסנדל לחטא'
אם נגעו בבשרו כדאמרן והסנדל'
הבא מכהם מטמאו : ג השורף
פרה אדומה ופרים הגשרפ' כגון
פר י"ה ופר כהן משיח ופר העל'
דנר של נבור מטמאים בגדים
דבכלהו כקוב' וכנס בגדיו ולא
שנא בגדיו שהוא לבוש ולא שנא
בגדי שהוא נוגע והוא הדיו לכל
שאר כלים דלא ממעטינן אלא
אדם וכלי חרס בלבד הוא שאין
מטמאין אם נוגעים בכן : ופרה
ופרי ענין ושעיר המשתלח אם
נגעו בגדים הרי הן טהורים
והיינו דאמרי ליה בגדים לאדם
מטמאין לא טמאין ואתה
טמאתי : ד האוכל מנבלת
עוף טהור נבלת עוף טהור שאין
לה טומאה אם נגעה באדם או
בבגדים לא בבית הבליע מטמא
אדם לטמא בגדי' כדחנן במסכ'

טהרות והיינו דאמרי ליה בגדים לאדם
וכו' : ד כל ולד הטומאה כגון ראשון ושני
אב הטומאה ומשקה שנטמא בראשון ושני
מטמא כלים גזירה משום משקין
אין כלי חרס מטמא חבירו שאין כלי חרס
נטמא אב הטומא' לעולם ואין כלי חרס
מקבל טומאה אלא מטמא אב הטומאה
אלמלא כלי חרס מטמא חבירו אלא משקין
הוא מטמאין והמשקין חוזרי' ומטמאים
חבירי' גזירה משום משקין זב וזב
כדאמרינן כל הפוסל את הפרומה כגון
ידי' שניות עושו' משקין תחלה לטמא
חוליו וידיים ענין שנגעו באוכלי חולין
טהורי' שאין שני עושה שלישי בחולין : חוץ
מטי' שלא העריב

לטהר טומאת חמורה צריכים הכשר
ולאו אלו כו' שאין צריכין הכשר וחוץ
לה' מה' דלא כהרמב"ם פרק ג' מה' אבות
הטומאות (הלכה ג') דבעי נגיעה בשרן
ד והיא בבית הבליע' כתב הר"ב כדחנן
במש' טהרות בתחלת האסנתא : ד אלא
משקה אצל מטמא הוא משקה ל' הר"ב
במשנה דלקי' : אין כלי חרס מטמא חבירו
ענין נגעה באוכלי חולין וכן לשון הר"ש
ואין להגיה באוכלי חולין ענין כן הלשון
ג' משנה ו' פ"ב דטהרות : חוץ מטמא
יום כתב הר"ב ואפילו משקים של
חרומה כו' וכו' הרמב"ם

כתב שאפשר לרבותא נקט מקדש דאסי'
במקדש החמורין וכ"ש במזה ראוי לומר
והוא דלא מיישגין לשאר טומאות י"ל
דמשקי' עשוין לפול על הסנדל שלא מדעת
ומסי' הכ"מ דמ"מ מה שפי' הראב"ד
שלא חשו לא שמה יפלו משקים ענין

על הסנדל יכנון הוא ע"כ וכתב
עוד הכ"מ דיש לפר' בענין אחר
שמה יפלו ממי טמא המוקדש'
(על הסנדל וטמא וכו') וכן פיר'
הר"ש בל' שני לא הבינותי דבריו
שהרי הר"ש סיים בה דהנפולים
נפולים בהים הדעת' וא"כ היינו
כפירוש הראב"ד ד' וכת' עוד הר"ש
וסתן לקמן בפ"ט דפי טמא
שנפסלו אינן מטמאין הסנדל לחטא'
לא בידו ולא בגופו ונהי דאדם
לא מטמא כלים מיטמו : משקין
לשון הר"ב משקים טמאין וכ"כ
הרמב"ם ומסי' ואל תחשוב
באמרנו משקי' טמאין פה שהם
טמאים באמת אבל אפילו היו
טהורי' לקדש הגההו כמו משקי'
טמאין לבגדי טמאין כמו שכתב
(כפ' עשירי (היינו משנה ו')) :
נטמא כתב הר"ב אף על פי
שאלו נטמאו המשקי' על
בשרו טהור כדקתני בבבא דאמ'
זו (היינו משנה ה') וסוף
פירושא דהך קמית' א' הר"ש :
גופרים פי' הר"ב כגון
פר יה"כ וכו' וה"מ
למתי נמו ושעירים וכן
שעיר י"ה כו' ושעיר ע"ז כדחנן

ברפ"ה דזבחים וכו' וכן שעיר ע"ז
וכחבורו פרק ה' מה' טהרה
(הלכה ד') כתב פרי' ושעירי' הגשרפ'
' וכו' מה' אבנו הטומאות (הלכה ט"ו)
העתיק שעירי' ולא העתי' פרים (וע"ש
בכ"מ) : מטמא בגדי' כתב הר"ב ל"ש
בגדי' שהוא נוגע וינין בפירוש
למשנה ב' פרק קמא דכלי' : אין
מטמאין בגדים וכו' בארנו בתוספת'
שפרה ופרי' הגשרפ' מטמאים אוכלי'
משקי' ושעיר המשתלח לא יטמא כלל
אמרנו מפני שהוא חי ואין חי מטמא
וכו' ולכן יחידה המשנה ואמרה
אין מטמאין בגדים (ולא אמרה
אין מטמאין סתם) לפי שהיא מטמא
אוכלי' ומשקים כמו שהגדתי הרמב"ם
ובגמ' פי"ב דזבחים דף ק"ה מייטי לה
ומפרשינן טמא דמטמא אוכלי' ומשקים
מטמא דורשין שאין סופן

א טמא חלוק
ב טמא חלוק
ג טמא חלוק
ד טמא חלוק
ה טמא חלוק
ו טמא חלוק
ז טמא חלוק
ח טמא חלוק
ט טמא חלוק
י טמא חלוק
יא טמא חלוק
יב טמא חלוק
יג טמא חלוק
יד טמא חלוק
יז טמא חלוק
יח טמא חלוק
יט טמא חלוק
כ טמא חלוק
כא טמא חלוק
כב טמא חלוק
כג טמא חלוק
כד טמא חלוק
כה טמא חלוק
כו טמא חלוק
כז טמא חלוק
כח טמא חלוק
כט טמא חלוק
ל טמא חלוק
לא טמא חלוק
לב טמא חלוק
לג טמא חלוק
לד טמא חלוק
לה טמא חלוק
לו טמא חלוק
לז טמא חלוק
לח טמא חלוק
לט טמא חלוק
לך טמא חלוק
לם טמא חלוק
לנ טמא חלוק
לו טמא חלוק
לז טמא חלוק
לח טמא חלוק
לט טמא חלוק
לך טמא חלוק
לם טמא חלוק
לנ טמא חלוק

א טמא חלוק
ב טמא חלוק
ג טמא חלוק
ד טמא חלוק
ה טמא חלוק
ו טמא חלוק
ז טמא חלוק
ח טמא חלוק
ט טמא חלוק
י טמא חלוק
יא טמא חלוק
יב טמא חלוק
יג טמא חלוק
יד טמא חלוק
יז טמא חלוק
יח טמא חלוק
יט טמא חלוק
כ טמא חלוק
כא טמא חלוק
כב טמא חלוק
כג טמא חלוק
כד טמא חלוק
כה טמא חלוק
כו טמא חלוק
כז טמא חלוק
כח טמא חלוק
כט טמא חלוק
ל טמא חלוק
לא טמא חלוק
לב טמא חלוק
לג טמא חלוק
לד טמא חלוק
לה טמא חלוק
לו טמא חלוק
לז טמא חלוק
לח טמא חלוק
לט טמא חלוק
לך טמא חלוק
לם טמא חלוק
לנ טמא חלוק
לו טמא חלוק
לז טמא חלוק
לח טמא חלוק
לט טמא חלוק
לך טמא חלוק
לם טמא חלוק
לנ טמא חלוק

פרק ט צלוחית כלי שנותנים בו המים המקודשים לאחר שהסליך האפר לתוכן קרוי צלוחית

והכלי שנותנים בו המים כדי לקדש קודם שימנו בה האפר קרוי שוקת : מים כל שהן שאינן כשרים להואה : יזה ב' שאם

תזה אחת שמה אין כאן מן הכשרי אבל כי מזה ב' א"ל דליכא במדא מנייהו מן הכשרים והואה אינה צריכה שיעור : וחכמים פוסלים וקסברי הואה צריכה שיעור ואין מצטרפין ההואות והלכה כחכמי רמב"ם פי"ז ב' הואות וישליכם חוץ לכלי וישאר השאר מי הטאת כשרים ופליאה היא בעיני דבפר' כל הזבחים בנ"מ דף פ' משמע כמו שפרשתי : יניחנה בחמ והטל עולה שדרך הטל לעלות כנגד החמה וכן הוא אומר (שמות יו) ויהי צבקר ותעל שכבת הטל ואין הלכה כר"א : יערה מריק מה שבחוד הכלי ואינו כשר להניח בו מי הטאת עד שינגב מן המשקי ומי פירות : יערה ואינו צריך לנגב דאם איתא דנשאר ממנו בכלי היה רשומו נכר : ב ונתבקעו שנסתקה בחוך המים זמן מרובה עד שנתבקעו או אפי' לא נתבקעו אלא שנסתמו מראה המים פסולין : חפשיית' תילעת

שחורה : בין כך ובין כך : בין נתבקעה בין לא נתבקעה : מפני שהיא כשופרת' של קנה חלוה והמים נכנסים חלד זה ויוצאים חלד זה ומתערב עמהם הלחות שבקרב : דירא תולעת שבחטין : כנה מין תולעת נמי הגדל בתבואה : כשרים אפי' נתבקעו ואין כן הלכה : ג שחת מהן בהמה או חיה פסולים : משום משקה שבפיהן החוזר והמים והרוק שבפיהן מתערבין : מוללת ואין המשקה שבפיהן חוזר למים : מלקת לוקקת בלשונה ומתערב הרוק בלשונה עם המים : אף הנחש מפני שהיא מקיאה וכן הלכה ואין הלכ' כר"א : ד החושב על מי הטאת לשמור"א ספק לאפסלו לכו במחשבה :

אינה רוק טובה הר"ם : כל העופות פסולין ארישא קאי שחת מהן כו' וקאמר כל העופות שחתו פסולין המים אבל צביא צרטום דקתני אינם ג' פוסלים דקאי אשרצים וכן הרמב"ם בחבורו פ"ט מה"ט כתב מים מקודשים שחתת מהן בהמה או חיה פסולין וכן כל העופות פסולין כו' וכן כל השרצים שחתו אינן פסולין כו' : רבן גמליאל אומר אף הנחש כתב הר"ב וכן הלכה וכן כתב הרמב"ם בפירושו וטעמא דבהובסתא והביאה הר"ם ר' יוס' ור"ש אומרים נראה דברי רבן גמליאל בנחש וכדבריו אנו מורים ומכל מקום בחבורו פרק ט' מהלכות פרה (הלכה י"ב) לא פסק כן : שהיא מקיאה וכן העתיק הר"ב בס"י בפ"ק דחולין דף ט' אבל בס"א שהוא מקיאה וכן העתיקו ההוס' שם : גס הר"ב בעלמו העתיק כן לקמן ריש פ"א ובכתוב והנחש היה ערום וגו' הכל בלשון זכר וכן אס נשך הנחש בפרשת מקת עוד אס יושך נחש בלא לחש (קהלת י') וכן בפירוש משנה ד' פ"ח דתרומות שמה שחת מהן נחש : ד החושב על מי הטאת לשחת נראה בעיני שפירושו שאומר לשחות ומחשבה צלמא לא הוה ולא מירי וכדאשכחן במחשבה דלא לשמן כמו שדקדק הר"ב בפירושו ריש זבחים : וכת"ש במחשב לשלוח יד בפקדון צבטס הקובע' בספ"ג דב"מ ולענין מחשבה להוריד עומאה לכלים בספס"ה ממסת כלים : () לה ז' ואס

פרק ט יזה שתי הזיות : פי' הר"ב שאם מזה אחת שמה אין כאן מן הכשרים אבל כי מזה ב' א"ל דליכא במדא מנייהו מן הכשרים דהם אין כאן מן הפסולים אלא כל שהוא וקסבר אין בילה כדאיתא בגמרא פ"ח זבחים דף פ' והקשו

התוס' (ד"ה רב אשי) היאך יוכל להיות שלא יוכל לחלוק הכל שהו' לשתיים ע"כ : וזה מצדו מאלו למתחילי צבדות ועיין מ"ט רפ"ג דמקואו' ומ"ט בר"ב והואה א"צ שיעור עיין מ"ט בזה במשנה ה' פרק בתרא (ד"ה כדי הזיות) : וחכמים פוסלים חומר דמי טעמת הוא דמדאורייתא בטל ברובא הוספת סס סוף דף ע"ט ומה שהקשה הר"ב על הרמב"ם ג"ל לתרץ דאע"ג דודאי דשיעת הסוגיא הכי הוה דבהואות שמה על האדם מיירי אבל רב אשי כשאמר בל' הזה כ"ס חנן ואין בילה יזה שתי הואות י"ל דאיהו יזה וישליכה קאמ' ויש פני לזה דלמאי ג"מ מהדר רב אשי למנקע בלישניה יזה שתי הואות לא הל' לא כ"ס חנן ואין בילה והבב"ם פוסלים בתוספתא והביא הר"ם ומכ"א אין הטל עולה אלא מן הפירות בלבד : דיו פירשתי במשנה ג' פ"ב דמגלה וכתב הר"ם דיו וקנקתום ע"כ : ומסיים מהר"ם ולהכי א"צ לנגב דלאו מסקין נכה וכשהוא מערה אין נשאר ממנו כלום ואפי' אס נשאר ממנו אינו מהערב במים המקודשים ע"כ : ובעיני גר"ה דקומום וקנקתום דומיא דדיו דכיון דיערה תנן משמע דדבר לה ככל לתוכה וכן דומיא דמשקין ומי פירות : ודא"צ לנגב טעם אחר כדפי' הר"ב דאם איתא דנשאר וכו' : קומום וקנקתום פי' הר"ב במשנה ד' פ' בדשנת : ג פסולין פיר' הר"ב משום משקה שבפיהם החוזר וכו' ודלא כר"א דאמר (בגמל' למוכה מים) : דיוה שתי הואות א"ג אפי' כר"א ופסולין בהואה אחת קאמר ועוד דכי שרי בשתי הואות ה"מ במים כ"ס : אבל הכא

פ"ב דמגלה וכתב הר"ם דיו וקנקתום ע"כ : ומסיים מהר"ם ולהכי א"צ לנגב דלאו מסקין נכה וכשהוא מערה אין נשאר ממנו כלום ואפי' אס נשאר ממנו אינו מהערב במים המקודשים ע"כ : ובעיני גר"ה דקומום וקנקתום דומיא דדיו דכיון דיערה תנן משמע דדבר לה ככל לתוכה וכן דומיא דמשקין ומי פירות : ודא"צ לנגב טעם אחר כדפי' הר"ב דאם איתא דנשאר וכו' : קומום וקנקתום פי' הר"ב במשנה ד' פ' בדשנת : ג פסולין פיר' הר"ב משום משקה שבפיהם החוזר וכו' ודלא כר"א דאמר (בגמל' למוכה מים) : דיוה שתי הואות א"ג אפי' כר"א ופסולין בהואה אחת קאמר ועוד דכי שרי בשתי הואות ה"מ במים כ"ס : אבל הכא

א זבחים פ' ב ד' מ"א פ"ט ח"א פ"ה אלות ה"ט ה"י י"ח ר' סולין ס"ג נ"טין ע"ו : ס"ט כ"ג י"ב ו"ס פ"ג י"ג

ואם נגרה: כתב הר"ב כלומר שלא שקה כדרך השומי' שלא
 הדבוק פיו לחבית הר"ס וכ"כ הרמב"ם בס"ט מה' פרה
 (הלכה ט"ו) ולא נגע שפתו במים שכלי (לא פסל):
 ה' שגפסלו דמטמאין כדלקחן משנה ט': שלא יעשה תקלה

לאחרים' וכן פרה ששתת כו'
 כתב הרמב"ם דלויף ליה מאחרו
 (היא) כי דינא משפט החטאת
 ואפי' נשתנו בחלל הפרה או
 נתערבו בעפר: בשירי טמא'
 אבל אדם וכלים לא דאין מטמאין
 אלא טומאה קלה לשמא אוכלין
 ומשקין פ"ק דפסחים דף י"ח:
 ועיין בפ"י הר"ב במשנה ט': מעת
 לעת עיין במשנה ו' פ"א דהלכות:
 דבי יחודה אומר בטלו' ואפילו
 טומאה קלה לא מטמאין

אם הנישו
 ב חס פשו הלו'
 ג פסחים י"ו:
 ד פס הל'ו
 א פס פ"ה' ג'
 א נכ רות כג'
 ס פסו ה' ו'
 י פס פ"ה' ג'
 י"א פסו ה' ג'

ר' אליעזר אומר פסול. ר' יהושע אומר
 כשיטה. א"ר יוסי במה ד"א במים שאינם
 מקודשים אבל במים המקודשין ר"א אומר
 כשיטה ר' יהושע אומר כשישיתה. ואם
 גרגר כשר: ה' מי חטאת שגפסלו. לא
 יגבלם בטיט שלא יעשה תקלה לאחרים ר'
 יהודה אומר בטלו' פרה ששתת מי חטאת
 בשרה טמא מעת לעת ר' יהודה אומר:
 בטלו' במעיה: ו' מי חטאת ואפר חטאת
 לא יעבירם בנהר ובכספינה ולא ישיטם על
 פני המים ולא יעמוד בצד זה ויזרקם לצד זה
 אבל עובר הוא במים עד צוארו. עובר הוא
 הטהור לחטאת וכידיו כלי ריקם הטהור
 לחטאת ובמי' שאינם מקודשין: ז' אפר
 כשר שנתערב באפר מקלה. הולכין אחר
 הרוב ליטמ' ג"ל לטמא' ואין מקדשין בו.
 ר' אאימר מקדשין בכלן: ח' מי חטאת
 שגפסלו מטמאין את הטהור לתרומה.
 בידיו ובגופו ואת הטהור לחטאת. לא
 בידיו ולא בגופו. נטמאו

דפסח מתני' ר"מ ור"ז ור"ק ר"י ע"כ. ודברי תימה הן
 בעיני דא"כ כל היכא דפליג ר"י על סתם מתני' הלכה כמותו.
 והא דלא דליקא דלא אומר כך כלל לא יכירי דלא סתם לן
 רבי: ורובפינה כלומר וכשהוא בספינה. לא שיקי עובר
 ברגליו דסיפא ועיין בסמוך. ומ"ס הר"ב ונחלא כוית מן המת
 תחוב כו' והאילו עליו ונטמאו רש"י פ"ג דחגיגה דף כ"ג:
 אבר' עובר הוא. פי' הר"ב ברגליו וכן על הגשר כדאית' הפס'
 בנמרא. ובפס"ו דיבמות דף ק"ו ופירש"י דכאדעא
 סזיכתא דמי והאדם המעבירו הולך כל שעה ברגליו ואינו דומ'
 לספינה ומ"ס הר"ב עם מי חטאת שבידו או אפר פרה.
 הרמב"ם פירק' מהל פרה: ובידו כלי ריקס וכו'. פי' הר"ב
 דלא גזרו כו' ועיין מ"ס במשנה ה' פירק דלחמן: ז' באפר
 מקלה. פירש הר"ב אפר כירה עיין בפ"י משנה א' פ"ג דתענית:
 הולכין אחר הרוב לטמא'. כתב הר"ב אם רוב אפר מקלה
 אינו מטמא מסיק בגמ' פ"ג דבכורות דף כ"ג דהיינו
 פגע אבל במשא מטמא: ח' ואת הטהור לחטאת לא בידיו
 ולא בגופו כתב הר"ב דנהי דנושא כו' טמא לכל מילי
 לחטאת

שנגע בהן בידיו. בין שנגע בהן בגופו דכמי חטאת
 עומאתן החמורה ומשום הכי תני מטמאין את האדם הטהור לתרומה דמשמע דוקא לתרומה אבל לא לחולין: ואם הטהור
 לחטאת לא בידיו. כלומר אין מטמאין הטהור לחטאת בין נגע

כשיטה. החבית לשות או ליקח מומה מים לשות. אבל
 במשכה גרודא לא פסיל: במים שאינן מקודשין. שמלאן כדי
 לתן בהן את האפר ועדין לא נתן: ר"א אומר כשיטה. והבא לא
 פסיל להו במשכה. דכיון דמים קדושין הן אמלוצי ממליך
 וחזור בו ממחבתו. הילכך לא
 פסיל ר"א עד שיטה: ר' יהושע
 אומר כשיטה מפני משק' שבפיו
 שחזור ומתערב עם המים ופסיל
 להו. ואם גרגר. לשון גרגרת.
 כלומר שלא שקה כדרך השותים
 אלא שפך המים בגורו כשר.
 דליכא משקה פיו בחבית והלכה
 כר' יהושע בתרומה: ה'
 שלא יעשה תקלה לאחרים שיגעו
 בטיט ויטמאו במי חטאת שכו' ר'
 יהודה אומר בטלו' בטיט ותו לא
 מוטמאין מאחר שגבלן מעת לעת
 אם שחטה בתוך מעת לעת של
 שמייה אבל שחטה שפי' מהכי
 נתעכלו במעיה: ר' יהודה אומר
 בטלו' במעיה ואפילו שחט בתוך
 מעת לעת כשרה טהור ואין הלכ'
 כר' יהודה בתרומה: ו' מי חטאת
 במקודשין איירי. אבל מים
 שאינן מקודשין שרי' כדקתני
 סיפא: אפר חטאת. אפי' אפר
 עצמו בלא מים. לא יעבירם בנה'
 ובספינה. דגזור משום מעשה
 שהיה באלם אחד שהיה מעביר

מי חטאת ואפר חטאת בספינה בידיו. ונחלא כוית מת תחוב
 בקרקעית' של ספינה. ולא ישיטם על פני המים דדמו לספינה.
 וכן לא יעמוד בצד זה של נהר ויזרקם לצד שני. דגם זה דמי
 קצת לספינה: אבל עובר הוא. ברגליו. במים. עם מי חטאת
 שבידו: עובר הוא הטהור לחטאת. בין בספינה בין שט על פני
 המים ואינו חושש וכן נושא בידו או משיט על פני המים כלי
 שהוא טהור לתת בו מי חטאת כשהוא ריקס. או שיש בו מים
 שעדין לא נתקדשו באפר פרה. שלא גזרו אלא על המים
 המקודשים ועל האפר בלבד לא על האדם והכלים הטהורים
 (ומים שאינן מקודשין): ז' אפר כשר. אפר פרה הכשר להזא':
 שנתערב באפר מקלה. באפר כירה: הולכים אחר הרוב.
 לטמא' אם רוב אפר פרה מטמא' אם רוב אפר מקלה אינו מטמא':
 ואין מקדשין בו. ואפי' רוב אפר חטאת אין מקדשין בו הואיל
 ונתערב בו אפר כירה ואפי' כל שהוא: רא"א מקדשין בכלו.
 דסבר ר"א לא בעינן שיעורא בהזאה. וא"א דליכא פורתא
 מאפר חטאת ואין הלכה כר"א: ח' מי חטאת שגפסלו. כגון
 שנשתנו מראיהן שלא מחמת עצמן וכיוצא בזה מן הדברים
 שפוסלים מי חטאת: מטמאין את האדם הטהור לתרומה בין
 כשרים חשיבו וטומאה זו דרצנן היא דמדאורייתא כיון שגפסלו פרה מהן
 עומאתן החמורה ומשום הכי תני מטמאין את האדם הטהור לתרומה דמשמע דוקא לתרומה אבל לא לחולין: ואם הטהור
 לחטאת לא בידיו. כלומר אין מטמאין הטהור לחטאת בין נגע

בין נגע בהן בידיו. בין שנגע בהן בגופו דכמי חטאת
 עומאתן החמורה ומשום הכי תני מטמאין את האדם הטהור לתרומה דמשמע דוקא לתרומה אבל לא לחולין: ואם הטהור
 לחטאת לא בידיו. כלומר אין מטמאין הטהור לחטאת בין נגע

בהן בידיו בין נגע בהן בגופו . דכמי חטאת כשרים חשיבי ונהי להנשא מי חטאת שיש בהן כדי הויה או טובע בהן טמא לכל מילי . לחטאת מיהא טהור . כעמאזו מטמאים את הטהור לתרומה . כמי חטאת כשרים . אבל את הטהור לחטאת מטמא אומן אסנגע בידיו דכיון דנטמא לא גריעי מטאר אוכלי ומסקים טמאי . דמטמאים את היודים וקיימא לן דבטרת מי חטאת מי שנטמא ידיו נטמא גופו : ט אפר כשר שנתנו על גבי המים שאינם ראויים לקדש . הוי דיגא דכין מי מטא שנספלו : מטמאין את הטהור לתרומ' בידיו ובגופו . כדן כל שאר מי חטאת הכשרים ואין מטמאים הטהור לחטאת שאין מי חטאת מטמאין הנושאן והטגע בהן לא לשאר טומאות . לא לטרת מי חטאת :

פרק י בל הראוי (גמר' לטמא) ליטמא מדר' מדרף לחטאת בין טמא בין טהור ואדם כיוצא בו . כל הראוי ליטמא טמא מת בין טמא בין טהור יר' א' א' מר' אינו מדרף יר' יהושע אומ' מדרף וחב"א הטמ' מדרף והטהור אינו מדרף : ב' הטהור לחטאת שנגע במדרף טמא . לגין של חטאת שנגע במדרף טמא . הטהור לחטאת שנגע באוכלים ומשקים . בידו טמא אוברגלו טהור . הסיטין בידו . רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרים : ג' קלל של חטאת שנגע בשרץ טהור ינתנו על גביו ר' אליעזר מטהר : וחכמים

לחטאת מיהא טהור . ר"ל לקחת המלוי ולקדש ולהזות . הרמז' . ועיין מ"ש ד"ה במשנה ב' פ"ק דכלים ד"ה ומי חטאת] נטמא מטמאי' כו' כחז' הר"ב דק"ל דבטרת מי חטאת מי שנטמא ידיו וכו' כפ' בתרא משנה ו' ובפרק ב' דחגיגה משנה ה' וע"ש בפירוט

ר"ז
כ"ה
כ"ט
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל'

הר"ב אבל לא בגופו עיין במשנה ב' פ' דלעילי ט את הטהור לתרומ' וכו' וכן העתיק הר"ב . גם הרמז' ס' כס"ו מה"פ ונ"א את ידי הטהור לתרומ' זאת ידי הטהור לחטאת . וכך העתיק הר"ב וע' מטמאי ידי הטהור לתרומ' משו' משקים שפוסלים את הידיו . זאת ידי הטהור לחטאת . כלומר כמו כן צריך להטביל את הידים . לא בידיו ולא בגופו כלומר לא נטמא גופו לא לתרומה ולא לחטאת בין שנגע בידו . בין שנגע בגופו : דלענין זה לא חשיבי המשקים טמאים . ע"כ :

פרק י רא"א אינו מדף . המדרס להיו' האמתי מטמא בהיסט יאמ' טמא מת האמתי אין מטמא במשא ולא בהיסט ולזה ג"כ אינו מטמא טהור לחטאת אס מניעו הרמז' ס' כנ"א ו"מ"ה הר"ב ואס הסיטין דכתיבט פליגי ולא במגעו כמ"ה הר"ב ועיין במשנה דלקמן רבי יהושע אומ' מדף עיין בפ"ה ר"ב כ"ה ב' הטהור לחטאת שנגע במדף סי' הר"ב עליונו של זב קרוי מדף . מטעם שפי' במשנה דלעיל ועוד מפ"ה ר"ב טעם אחר במשנה ב' פ"ו דעדות' וע"ש הר"ב שהוא מדרבנן וכו' כ' הרמז' ס' כפ"ו מהלכות משכב וכתב הכ"מ דהא דריש מקרא ברפ"ד דכדק' (כ"ה ס' הר"ב) דאסמכת' בעלמא הוא . שנגע במדף . באיזו נגיעה שתייהו וליפסוך בשנין ש הא מדף דהיינו עליונו של זב . דאלו אינו כך אע"ג דעד כאן ל"פ לעיל אלא בהיסט אבל במגע כ"ע מודו דטמא' היינו כשנוגע בידו דוקא יכ"כ הכ"מ פי"ג מהלכות פרה בשם הר"י קורקוס ז"ל . ועיין בפ"ה הר"ב במש"ל' : בידו טמא' משמע אפילו באחת וכן פסק הרמז' ס' כפ"ו מהלכו' פרה ו"מ"ה הר"ב ועוד יש חומרא כו' דנטמא גופו . כדפני' במשנה ה' פ"ב דחגיגה . ובפ' בתרא דמכילתין משנה ו' : וברגל טהור עיין בפ"ה ר"ב משנה ד' : קלל סי' הר"ב כלי חרש' וא"כ של אבן הרמז' ס' ועיין מ"ש במשנה ג' פ"ג :

ומסקין ואפילו שהן טהורין לתרומה ולקדש : בידו טמא כדן אוכלין ומסקין את הידים . שהטהור לתרומה ולקדש פוסל בחטאת ועוד יש חומרא יתרה גבי חטאת דנטמא גופו . והלכך כשנגע בידו באוכלין ומסקין טמא : רבי יהושע מטמא דגזר הסיט אטו נגיעה . ואין הלכה כר' יהושע : ג' קלל של חטאת . כלי חרש שיש בו אפר הפרה תרובת וכדה על בכמה (בראשית כ"ד) וקולטה על כתפה ונגע בשרץ טהור . דאין כלי חרש מיטמא מגבו : נתנו על גביו שנתן הקלל על גבהו : וחכמים

מדף לפי שהיא חומר דרבנן בעלמא לשון קול עלה נדף ויפר' כ"ו) : ואדם כיוצא בהן שאס' הטהור לחטאת אדם הטהור לתרומה . נטמא לחטאת . שהטהורים לתרומ' נחשבים כזבים לגבי חטאת . וכל הראוי לטמא טמא מת' כגון כלים דלאו בני מדרס : ר"א יא' אין מדף . ואס' הסיטין לא נטמא לחטאת' ר"א מדף . אס' הסיטין אפילו הטהורים נטמא לחטאת . ורבנן פליגי ומחלקים בין טמאים לטהורים . ושלש מחלוקות בדבר והלכה כחכמים : ב' שנגע במדף טמא עליונו של זב קרוי מדף שאס' היו על גבי הזב עשר מכסאות זו על גבי זו כלן טמאין מדף . אפי' העליונה שלא נגע בה הזב . כשם שעשר מצעיות זו על גב זו ושכב הזב בעליונה כלן טמאות דאורייתא אס' משכב ואע"פ שלא נגע בתחתונות . כך המכסאות העליונות שעל גבי הזב . טמאים דרבנן . משום מדף . ואע"פ שלא נגע בהן ואיכא בין משכב למדף . שהמשכב נעשה אב הטימאה לטמא אדם וכלים . והמדף אינו אלא ולד הטימאה לטמא אוכלים ומסקין אלא משום חומרא דחטאת . אדם וכלים שנגעו במדף טמאים לחטאת : לגין של חטאת . כלי שטף הוא ורונה להכניס בו מי חטאת : שנגע במדף טמא' וצריך טבילה : שנגע באוכלין ומסקין ואפילו שהן טהורין לתרומה ולקדש : בידו טמא כדן אוכלין ומסקין את הידים . שהטהור לתרומה ולקדש פוסל בחטאת ועוד יש חומרא יתרה גבי חטאת דנטמא גופו . והלכך כשנגע בידו באוכלין ומסקין טמא : רבי יהושע מטמא דגזר הסיט אטו נגיעה . ואין הלכה כר' יהושע : ג' קלל של חטאת . כלי חרש שיש בו אפר הפרה תרובת וכדה על בכמה (בראשית כ"ד) וקולטה על כתפה ונגע בשרץ טהור . דאין כלי חרש מיטמא מגבו : נתנו על גביו שנתן הקלל על גבהו : וחכמים

רבי יוסי מטער. כתב הר"ב כיון דמקומו טהור מאד
הטומאה וכן לשון הר"ס. וכלומר דלוללים ומשקים
שאין אלא ולד לא מטמאים לכלים. וכ"כ הרמב"ם:
וחכמים מטמאים. כתב הר"ב וכתבי הקדש רבנן גזרו

וחכמים מטמאין. משום דמונח במקום טמא. והקורה אמרה
והניח מחוץ למחנה במקום טהור. ורבי אליעזר סבר הואיל
והכלי שהאפר בתוכו טהור הוא. שציר קרינן ביה מקום
טהור ואין הלכה כרבי אליעזר: רבי יוסי מטער. במונח על

גבי אוללים ומשקי' וכתבי הקדש
כיון דמקומו טהור מאד הטומא':
וחכמים מטמאים. דטהור מכל
טומאה בעינן וכתבי הקדש רבנן
גזרו בהו שיהיו מטמאין את הידי'
והלכה כחכמים: ד' שנגע בתנו'
ואפי' הוא טהור לקדש. אש נגע
בו הטהור לחטאת. טמא ולכריך
טבילה לחטאת. שהטהור לקדש
פוסל בחטאת ודוקא שנגע בידו
דנטמא ידיו ונטמא גופו אבל
ברגלו טהור דכידו עבוד מעלה.
ברגלו לא עבוד מעלה דומיא
דאולקין ומשקין דלעיל: והלגין
בתוכו כלי שהכניס בו מי טמא'
נחון בתוך ידו: וכן האסל מוט
שנותני' שני כדון בשני ראשו וכו'
שני קללות. שני כלי' שהאסל נחון
בהם שקלל את קשור ברא' המוט
האחד. וקלל את קשור בראשו
השני. והשתא האדם והאסל ע"ג
תגור. והלגין והקלל שבהן המי'
והאפר חוץ לתגור: ר"ע מטערי
שאין הכלי שבו האפר עומד על

וחכמי' מטמאי' נגע באוכל' ומשקין וכתבי
הקדש. טהור נתנו על גביהן ר' יוסי מטערי
וחכמי' מטמאים: ד' הטהור לחטא' שנגע
בתגור בידו טמא וברגלו טהור היה עומד
על גבי תגור. ופשט ידו חוץ לתנו' והלגין
בתוכו יוכן האסל שהוא נתון על גבי התנו'
ובו שני קללת יא' אח' מכאן ואח' מכאן. ר"ע
מטהר. וחכמי' מטמאין: ד' היה עומד חוץ
לתגור ופשט ידיו לחלון. ונגש את הלגין
והעבירו על גבי התגור. ר"ע מטמא וחכמי'
מטהרין. אבל עומד הוא הטהור לחטא' על
גבי תגור ובידו כלי ריקן הטהור לחטאת.
ובמים שאין מקודשין: ו' לגין של חטאת
שנגע בשל קדש ושל תרומה. של חטאת
טמא ושל קדש ושל תרומה טהורין שניהן
בשני ידיו שניהן טמאים. שניהם בשני
גיירות שניהם טהורים של חטא' בנייר ושל
תרומה בידו: שניהן טמאין. של
תרומה בנייר ושל חטא' בידו שניהן טהורין
ר' יהושע אומ' של חטא' טמא. ה' יו

בהו כו' דכתבן בסוף
זבים. וכפ"ג ממסכת ידו' ופי'
הר"ב בפ"ק דשב' במשני' מ' דבר:
ד' וברגלו טהור. כתב הר"ב
דומיא כו' דלעיל
משנה ב': האסל פי' הר"ב מוט
כו' ועיין מ"ש במשנה ה' פי'
החוץ לתגור. כלומר להלן מן
התגור שהתנו' מפסיק בו. רש"י
פי' א' דזבים דף ל"ג: לחלון
עיין מ"ש בפ"ב משנה ד' ר"ע
מטמא. פי' הר"ב דסבר קלוטה
כמי שהונח' דמיא. וכן ברש"י א'
דשב' אכל שס' פי' הר"ב דלמעל'
מי' לא כמי שהונחה על הארץ
דמיא. ויש לחלק דלענין שבת
מקום טהור הוא (וא"כ דהכ' הכל
כרש"י) אבל בגמר' דזבחי' מסיק
בלאו הכי אהכ' דכ"ע לאו כמי
שמונח דמיא. ובהא קמפלגי.
ר"ע סבר גזרינן טמא יגור ורבנן
סברי לא גזרינן ומ"מ הרמב"ם
בפירושו כתב גם כן כדברי הר"ב:
ובידו כלי ריקן כתב הר"ב דלא

מ' פי' שם
ב' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג
מ' פי' פ"ג

גבי התגור ובמקום טהור הוא: וחכמי' מטמאין. והאילו האדם
הנושא עומד על גבי התגור. שבינין לכלי כאלו הוא עומד
ע"ג התגור ובמקו' טמא הוא מונח. ואין הלכה כר"ע: ד' היה
עומד חוץ לתגור. שהתגור מפסיק בינו לכותל. וחלון ככותל
וכו' הלגין של מי טמא: והעבירו על פיה התגור שכל תגוריהם
סיהן למעלה: ר"ע מטמא. דסבר קלוטה כמי שהונחה דמי
ובשעה שהעבירה על פי התגור פרי היא כאלו הניחה בתוכו
וכטמאה: וחכמים מטהרין. סברי לא אמרינן קלוטה כמי
שהונחה דמי. והלכה כחכמים: ובידו כלי ריקס. דלא
בעינא והניח במקום טהור אלא באפר הכרה ובמי' המקודשין
על ידי האפר: ו' של חטאת טמא. דקדש ותרומה טמאים
הן אצל חטאת: שניהן בשתי ידיו. שנושא של חטאת בידו
אחת. ושל קדש או של תרומה ביד אחת: שניהן טמאין
של חטאת משום דנגע בשל תרומה בידו ונטמאו ידיו ונטמא
חטאת. ו' מטמא מי חטאת: ושל תרומה טמא משום נואש מי חטאת:
דכי נגע בידו בשל תרומה נטמא לחטאת: וכייר דבשל חטאת אינו חוץ. דאין מוכיין ראשון ושני לחטאת ונטמא של חטאת.
והאדם טמא משום נואש מי חטאת וטמא את של תרומה שנגע בו בידו. אבל של תרומה בנייר חוץ בו בנייר. ואע"ג דנגע
בשל חטאת בידו שניהם טהורים. דאע"ס שהוא טמא משום נואש מי חטאת. מ"מ אין מי חטאת חוזרים ומיטמאים בטומאה
הבאה לאדם מחמת עצמן: ר"א של חטאת טמא. ר"י לטעמיה דאמר בתוספתא טהור לחטאת שהסיט את הכפתח שהוא
טהור לתרומה. טמא טמא ויסיט את הדבר הטמא. וה"כ אפילו בשני גיירות טמא. דמה שהוא נואש את התרומה אע"פ
שאין

בעינן והניח במקו' טהור אלא באפר כו'. כמו שביאר הפסוק.
או למים מקודשים (לסבת) האפר אשר בה הרמב"ם:
ו שנגע בשל קדש ושל תרומה. כלומר או בשל תרומה:
הר"ס: של חטאת טמא. פי' הר"ב דקדש
ותרומה טמאים הם אצל חטאת. עיין במשנה ג' פרק
דלקמן: שגיהן טמאים. לשון הר"ב של חטאת משום דנגע
בו ומטמא מי חטאת. ולא ידעתי למה נקט מי חטאת ומטמא'
הלגין של חטאת הל"ל. וכ"כ הרמב"ם וכשנז טמא לחטאת
מפני החזיקו לגין של קדש בידו. ניטמא לגין של חטאת אשר
בידו האחרת. ע"כ. ומ"ש הר"ב ושל תרומה טמא משום
נושא מי חטאת. שכיון שהוא טמא לחטאת מקבל טומאה
ממי חטאת. הרמב"ם וכ"כ הרב במשנה ג' פרק דלקמן.
הסיטן

גופו ומטמא מי חטאת: ושל תרומה טמא משום נואש מי חטאת:
חטאת. מ"מ התרומה טהורה דהא מפסיק נייר ואינו נוגע בתרומה בידו: של חטאת בנייר ושל תרומה בידו שניהן טמאים.
דכי נגע בידו בשל תרומה נטמא לחטאת: וכייר דבשל חטאת אינו חוץ. דאין מוכיין ראשון ושני לחטאת ונטמא של חטאת.
והאדם טמא משום נואש מי חטאת וטמא את של תרומה שנגע בו בידו. אבל של תרומה בנייר חוץ בו בנייר. ואע"ג דנגע
בשל חטאת בידו שניהם טהורים. דאע"ס שהוא טמא משום נואש מי חטאת. מ"מ אין מי חטאת חוזרים ומיטמאים בטומאה
הבאה לאדם מחמת עצמן: ר"א של חטאת טמא. ר"י לטעמיה דאמר בתוספתא טהור לחטאת שהסיט את הכפתח שהוא
טהור לתרומה. טמא טמא ויסיט את הדבר הטמא. וה"כ אפילו בשני גיירות טמא. דמה שהוא נואש את התרומה אע"פ
שאין

שאינו נוגע בה הוה מדף לחטאת ואין הלכה כר' יהושע : היו נתוני' על גבי הארץ ונגע בהם * סגתן ידו אחת על של חטאת וידו אחת על של קדש או של תרומה : של חטאת טמא דנטמא' שאדם בלגיון של תרומה וטימא את של חטאת : ושל קדש ושל תרומה טהורי' שהרי האד' טהור לקדש ולתרומה דלא נגע בני חטאת לא בלגיון : הסיטן ר' יהושע מטמ' לטעמי' דאמר טהור לחטאת' שהסיט את הזפתה שהוא טהור לתרומ' טמא ולית הלכת' כותיה :

פרק יא צלוחית של מי חטאת : ובה ומנחה מכוס' פסולה שאני אומ' אדם נכנס לשם וכסה אות' ורוב בני אדם אין טהורין לחטאת : אם יכולה חולדה לשקוט ממנה פסולה אבל אם אינה יכול' לשקוט לא פסלינן להו מעט' שזא אדם טמא נכנס וגיל' אות' דאין דרך בני אדם לגלות לא לכסו' מפני הסרסוים יאכל סרסו' דרכן לגלות ואין דרכן לכסות ודוק' מכוסה ומנחה מגולה חייסין לחולדה * אבל מגולה ומנחה מגולה כמו שהניחה לא חייסין . אע"פ שחשו לספק מים מגולין דחמיר' סכנת' מאסור : או נחש לדברי ר' ג' דאמ' לעיל אף הנחש פוסל מפני שהוא מקיא : החטאת אפר חטאת או מים המקודש' שהיו באהל חמץ בתוך כלי שיש עליו צמיד פתיל : אין נזולין ונספלו מדכתיב והניח במקום טהור והא' לא מקום טהור הוא * אבל כלים העומדים להניח בהן מי חטאת או אפר חטאת * וכן אוזב המתוקן להיות בו נזולין צמיד פתיל : ב כל הספק טהור לתרומה * כל ספק שאם נולד אומר ספק בתרומה * התרומה טהורה אם נולד כיוצא בו בחטאת טהור : וכל התלוי לתרומה וכל ספק שאם נולד בתרומה תולין לא אוכלין ולא שורפין * אם נולד כיוצא בו בחטאת * ישך האפר או המים המקודשין * ובמסכת טהרות פ' הורק טומאה * תנינן להו לספק הטהור ולספק שעל ידיו תולין בתרומה : אם עשו על גביו טהרות * אם הוה באפר זה שניטול' בספק השלוי לתרומה ועשה טהרות ע"י אותה הוא * תולין אותן טהרות ולא אוכלין ולא שורפין : הרפסות * כמין שככות של עץ : טהורות לקדש לתרומ' ולחטאת' לפי שאינן כלים וגם אינן ראוין למדרס : והרעדות * ענים שאינן מהודקין יפה זה בזה * וכשאדם נשען עליהם רועדים ומתנענעים : טמאות לחטאת * פעמים שאדם יושב עליהן וראויין לטמא מושב' ואין הלכה כרבי אליעזר : ג אם יש בה כביצה * דאובל פחות מכביצה אינו מטמא : בין טהור בין טמאה המים טמאים דטהרת תרומה טמאה היא אלל חטאת : והאוכלה חייב מיתה * דנטמ' בני חטאת בשעה שאוכל ותרומ' בטומאת הגוף כמיתה :

הסיטן אשניהם בשתי ייירות קאי מהר"ם : וחכמים מעהרים אה"כ היה ראוי למדרס . הרמב"ם פרק י"ד מהל' פרה [הלכה ו'] ועיין בריש פרקין :

פרק יא פסולה פי' הר"ב שאני אומר אדם נכנס לשם כו' עיין בספ"ג דטהרות : אם יכולה חולדה לשקוט שאין תלוי באויר רש"י פ"ק דחולין ד' ט' * ומ"ש הר"ב אבל אם אינה יכולה לשקוט לא פסלינן להו וכו' מפני שיש כאן שתי ספקו' ספק אדם גילה או בהמה מיה ורמ"ש ואת' ל אדם גילכו ורמ"ש טהור לחטאת או לא * הרמב"ם ספ"ע מה"ס * וכו' * בזה פירש"י בחולין ומ"ש הר"ב אע"פ שחשו לספק מים מגולין * כדמסקנ' במשכ' ד' ה' פ"ח דקדמו' * והי"ב לאו קרבן הוא כלל * ולפיכך אין צו משוסה קריביו שהי' שכתבתי בסוף פ"ד דסי' (ד"ה המגולין) : לדברי ר' ג' כמב' הר"ב דאמר לעיל בפ"ט משב"ג וכו' כרא"ש והא' דלא תנן הכא או עכבר לדברי ר' א' כדקמני או נחש לדברי ר' ג' משום דר"ף שמותי' פי' מתלמידי שמואי' הוא * וכ"כ התו' דחולין (שם ד"ה או נחש) ובמים שאינן מקודש' כתב הר"ב וכן אוזב המתוקן להז' בו וצריך שיהא מוכש' דאל"כ אינו מקבל טומאה כלל * ובתוספתא רפ"י תני בהדיא אוזב המוכשר ומסתב' שהר"ב מפרש המוכש' המתוקן ובתנ"ס הוציאו ממשמעו ועיין מ"ש בזה במשנה ו' וח' : ב הרפ"ת פי' הר"ב כתיב שככות וכו' ועיין עוד בפירושו לרש"י דהאלות : ג אם יש בה כביצה * גם ככאן ל"ע היאך תהיה הדבילה והיא תהאנה היבשה כביצה * והיא הרבה קטנה הימנה כמו שרנוטני כבר על זה במשנה י"א פ"ז דכלים * ומיהו י"ל דבדל היינו כמו שפי' הערוך ערך בגרסת השני * וז"ל בגרסת תלמי' ישנות מסורדות * דכלה מחברת תלמי' קרוין [כן] בין רטובין יבשין ע"כ * וא"כ יהיו שמים יותר * ועוד עיין בפ"ז דכלים משנה ז' :

והאוכלה חייב מיתה מכאן הבאתי ראיה לדעת הרמב"ם בפ"ב מה' תרומ' בסו' שכל אוכל אדם הנשמר שנידוליו מן הארץ חייב בתרומה מן הטהור . ללא כדעת הסוגרים דמדאורייתא דוקא דגן ופירש יוצר * ומיהו הר"ש פי' דהאי חייב מיתה לאו דוקא * אלא סימנא בעלמא * וגי' לתרומה דאורייתא * אי נמי בתרומת זכורים ד' המינים דאורייתא ע"כ והתוספתא פ"ק דר"ה דף י"ב (ד"ה פאה) כתבו עוד דא"כ מכות מרדות ומיתה לקוברו בין רשעים גמורים * וכתבו הר"ש בריש מס' מעשרות : והאוכלה חייב מיתה * איכא למידק דהרי הדבילה נמי טמאה ובספ"ס דסנהדרין דייק הר"ב לכתוב טמא

אם חטאת ו
ב שם חלוק
ג חולין ט
ע"י ר"ם חייב
פ"ס ח"ס פרה
חלוקה ה' ו
ד ספ"ע
ה"ב
ה וספ"ס ה' פ
ה ספ"ס ה' פ

מורה
הואיל
מקום
ח על
הקדש
א' :
מכל
רבנן
הדי'
תנו'
נגע
ר"ד
קדש
בידו
אכל
לה *
מיהו
לגין
טא'
מוט
יובו
תון
מוט
אשו
ע"ג
מי'
הרי
על
דס
מד
יה
תל
הס
מי
יו
מי
לא
זין
יס
רו
ס'
א
מי
ע
ה
א
פ

האכל תרומה טהורה חייב מיתה משמע הא טמאה אינו חייב מיתה וכמ"ש שם בס"ד ומ"ש הר"ם דמקמי דהכא לא סת"י ה"י הוא דוחק גדול בעיני דה"ה כיכי שתיק גמרא דהתם (דסנהדרין דף פ"ג) ודפ"ח לחולין דק"ג מלמרו מתניתין

אם פ"י ה"ה ב אי"פ נ"ח ב' את הקדש ה"י ד' ח"י פ"י ח"י חנות טומאה ב"ג

ר"י וי אומר בטהורה המים טהורי דס"ל לר"י וי שאין הטהור לפרומה מטמא את מי הטלית ואין הנכה כר' יוסי: שהכניס ראשו ורובו בתוך מי הטלית רבנן גזרו טומא על הכא ראשו ורובו במי שאובין כמפורש פ"ק דשבת והוא מ"ח דבר שגזרו בו ציון ומי חטא מים שאובין נכו הלכך כשהכני ראשו ורובו בהם נטמא ומשנתמא ואינו טהור למי הטלית חוזרים מי הטלית ומטמא אותו ונעשה ראשון לטומא שאין מי הטלית מטמא את הטהור להם אבל כשאינו טהור להם מטמא אותו: ד כל הטעון ביאת מים מדברי תורה כגון הנוגע בכל אבות הטומא מטמא את הקדש ואת הפרומה לפי שהוא ראשון עושי שני בחולין ובמערך ושלישי בתרומה ורביעי בקדש: לאחר ביאתו שטבל ולא העריב שמשו

[גמר ל"ג] (אין בה כביצ' המי' טהורין והאוכל' חייב מיתה) ר' יוסי אוברי' בטהורה המים טהורים. הטהור לחטאת שהכניס ראשו ורובו לתוך מי חטא נטמא: ד כל הטעון ביאת מים מדברי תורה כמטמא את הקדש ואת התרומה ואת החולין ואת המעשר ואסור על ביאת המקדש לאחר ביאתו. כמטמא את הקדש ופוסל את התרומה דברי ר"מ וחכמים אוכרים פוסל בקדש גמר ל"ג) ובתרומה ויותר בחולין ובמעשר ואם בא אל המקדש.

יש לו דין שני לטומא ועושה שלישי בתרומה ורביעי בקדש: וזכמי' אומרי' פוסל בקדש. כשם שטבל יום פוסל בתרומה כן פוסל בקדש. ואינו מטמא בקדש דכיון שטבל קליט טומאתו ופוסל משוי. טמא לא משוי ואם בא אל המקדש כל הטעון טבילה מן התורה שבה אל המקדש דהיינו לעזרת ישראל אפילו לאחר שטבל קודם שיעריב שמשו חייב ואף לעזרת נשים אסור טבול יום ליכנס אבל אינו חייב אלא בעור' ישראל: ה כל

טמא ואותו שאכלה כדקתני טבלה ואכלה. אם יש בה כביצ' חייב מיתה. ככל טמא דעלמא והיינו כשהיא טהורה וא"ת והרי נטמאו המים והמים יחזרו ויטמאו אותה אפילו יהיה טהורה. הא לא השיא: יהוא מעלה בעלמא ואין טומאת מעלה פוטרנו מחיוב מיתה מן התורה. כל שכן שאף על פי שנטמאו לחטאת לא מפני זה יחזרו ויטמאו את הדבילה עכ"ל: אין בה כביצה כו' הג"ב ס"א וכן הוא בגמרא מהר"ם ז"ל: ד בר הטעון ביאת מים פירש הר"ב כגון הנוגע בכל האבות כדקתני קרא וכתבו ר"ב במשנה דלקמן: כמטמא את הקדש ואת התרומה מ"ש הר"ב לפי שהוא ראשון כו' ושלישי בתרומה ורביעי בקדש וכן לשון הר"ם וכלומר שחולין אין עוד שלישי אבל בתרומה הבטי עשהה הוא יעשה עוד שלישי ובקדש כששלישי יעשה עוד רביעי: ואת החולין ואת המעשר פי' מעשר שני וקתיבנו דה"ל למקמי איפכא ואת המעשר ואת החולין: **מטמא** את הקדש והכי סתם לן תנא במשנהו פרה בתרא דנדה אבל ברפ"ב דמעילה סתם לן תנא בחכמים וכו' הרמב"ם בלאן ובחבורו רפ"י מהלכות אבות הטומאות (גם בפ"ז מה"א הלכה ה) ושם נתיידי הארכתו יותר בס"ד (ד"ה כנגע): ופוסל את התרומה מן התורה כ"פ הר"ב בסוף וזים ועיין מ"ש שם בס"ד (ד"ה טבול יום): ואם בא אל המקדש כו' ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המת שאין הגזיר מגלה עליה אין חייבים עליה על ביאת מקדש וכן נמי כלים הנוגעים במת אין הגזיר מגלה עליהם: והרי טעין ביאת מים כדחנן בפ"ק דאהלות [משנה ב'] ובפ"ג מהלכות ביאת המקדש (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראב"ד והוא מחלוקי אורחים בירושלמי שהביאו שם הכ"מ. ובכללן של הדברים דלהראב"ד כלל' דמתני' דגזיר דוקא הוא ומפי הקבלה נמ' שבהנה לט"ה דטומאת מת (הלכה ה) ומ"ש נדחק הכ"מ בפ"ג מה' ביאת מקדש לפ' מתניסין דהכא. דכלל דכל הטעון ביאת מים ושאר מילי הוא אבל לענין חי' דמקדש לאו כללל הוא אלא אתא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אם הוא חייב על ביאת המקדש א"ע"פ שבה במים חייב עד שיעריב שמשו ולהרמב"ם הראשון סנגע במת והבטי סנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדקתני (במדבר י"ט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא חייבין עליהם על ביאת המקדש אבל כל שאר הטומאות א"ע"פ שנלמדים מן המקראות כמפורש בפ"ק דאהלות הואיל ולא נהדרשו ממש בתורה אין חייבין עליהם על ביאת מקדש. שהרי אינן אלא דברי סופרים כשכתבו בכל מקום כמ"ש בריש עירובין משנה ב') ועוד במשנה ג' פ"ו דאהלות (ד"ה זב"ה) ואף לדבריו צריכין לפ' למתני' דכללל דכל הטעון לשאר מילי קאי דאע"ג דלענין ביאת מקדש איכא לפרושי כל הטעון ביאת מים מד"ת כלומר מפורש ממש בתורה אבל ממים שאר מילי ליכא לפרושי הכי אלא נפרש גם כן כמ"ש הכ"מ דלשאר מילי קאי. וא"ת ולהרמב"ם קשה הא גזיר' כבר הקדש כן סתם בירושלמי ויירצו ההוא כללל דגזיר לטומאות הפורשות מן המת נלרבה כגון רביעית דם ורובע עננות אבל כלים הנוגעים במת אף על פי שאין הגזיר

מגלח

ה כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים . כגון אכל אוכלין
טמאין ושוקה משקין טמאין ויהידי והכלי שנטמאו במשקין
וכיוצא בהן : וחכמים אוסרין במעשר . והלכה כחכמים :
לאחר ביאתו לאחר שטבל מיד היתר בכלן וא"צ העירב שמש :

אם בא אל המקדש טטור . דלא
אסרה תורה ביאת המקדש . אלא
על מי שנטמא באב הטומאה
דאורייתא כדכתיב (ויקרא ה)
בטומאת אדם או בזהב טמאה
או בכל שרץ טמא : ו מטמאה את
מי חטאת ואפי' לאחר שטבל אם
לא טבל לשם חטאת כאלו לא טבל
דתנן בפרק אין דורשין (דף י"ח)
טבל לקדש והוחזק לקדש אסור
בחטאת . אבל משטבל לשם
חטאת אפי' טבול יום דאורייתא
שפסול לתרומה ולקדש . כשר
לחטאת לטבול יום כשר בפרה :
וזמנה מי חטאת במגע ומשא .
ובהא כ"ע לא פליגי אבל באזוב
המוכשר לקבל טומאה . ומסוּם
דאובל הוא צריך הכש' שיבא עליו
מים . וכן במים שאינן מקודשין
ועומדי לקדש וכלי ריקס הטבו'
ועומד כדי להניח בו אפר חטא'
בהא פליגי ר"מ וחכמים והלכה

כחכמים : ז כל אובב שיש לו שם לווי . שרגילין ללוות עמו שם
אחר כגון הכך דמפרש לקמן : אובב זה . כלומר אובב סתם
שהרואה אותו אומר זה אובב הוא בסתם : של תרומה טמאה
שאובב של גבה חייב בתרומה כשלקטו לאכילה והא קמ"ל דאף
ע"ג שהוא פחות מכביצה שאינו מטמא מי חטאת אפי' הוא
פסולה כיון שאובב עגמו טמא : ושלא תהורה לא יזה . מפני
שמפסיד את התרומה :

תמרות

מגלה עליהם . חייבים עליהם על ביאת המקדש שהרי הוא שני
למח והוא מפורש בתורה : בין לאחר ביאתו . כדמצינו בנזיר
סרקב' מינים (דף מ"ה) טמא יהיה לרבות טבול יום הר"ש .
וכבר העת זקנים בסוף משנה ח' פ"ק דכלים וע"ש . דאפילו

העירב ששאו אם הוא מחוסר
כפרה נמי חייב (מקרא דעוד
טומאתו בו) ומ"ש הר"ב ואף
לעזרת נשים כו' כדתנן במשנ' ח'
פ"ק דכלים : ה כל הטעון
ביאת מים מד' כתב הר"ב כגון
אכל אוכלים טמאים וכו' ושטמין
בסוף זבים אבל כלים הנגמרים
בטהרה ולזון ומחוסר כפורים .
לא דתנן בהו בפ"ג דחגיגה משנ'
ב' וי' דלריכין טבילה לקדש .
אבל לא לתרומה הר"ש :
ומתר בחולין עיין מ"ש
במשנה ה' פ"ג דחגיג'
לאחר ביאתו מותר בכלן
כתב הר"ב ואין צרי'
הערב שמש וצריך טעם בדבר
דמצינו טומאות דרבנן דבעו
הערב שמש . ויש מהן דלא בעו
הערב שמש . דאשכחן בפסחים
(סוף פרק האשה דתמן כל
הפורש מן הערלה כפורש מן

ואם

ישל טהורה לא יזה

הקבר ובעי הזאה ג' וו' כ"ש הערב שמש והיהו דכהן השורף את
הפרה שהיו כהנים סומכי ידיהם עליו לעשות הכירה לנדוק'
שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית וזה לפירושו
דבסמיכת ידיהם היו מטמאין אותו כמ"ש במשנה ז' פ"ג) ויש
מהן דלא בעו הערב שמש כי כך דהכח והא דתנן בפרק חומר
בקדש (דף כ') כלים הנגמרים בטהרה לריכין טבילה לקדש .
ודייקין בגמרא טבילה אין הערב שמש לא . (וכתבו הר"ב
במשנה ד' פרקה דמכילתין) וכאזן ומחוסר כפורים לריכין
שכגמרו' ומפני שלא נשמו במשנה לא רציתי להאריך בהם סגן דרכי בכל החבור . ובפ"ק דטהרות משנה ג' האריך עוד הר"ש .
וכתב על משנה ג' פ"ח דשקלים דסבין שנמצאה ביד שוחט בה מיד . דטעמא דודאי הטבילהו מאתמול דבעי הערב שמש .
והקשה דנחוש טמא נטמא בדבר שא"ל הערב שמש . ומירן דכיון דטומאה דרבנן היא לא חשו לה חכמים ועוד מסיק שם הר"ש
דטומאות הגהבות אף בחולין אפי' סגן מדרבנן בעי הערב שמש . משא"כ במעלות בעלמא דלקדש ולתרומה ולא לכל דבר .
והיה דכהן השורף את הפרה מעלות דפרה שאני משאר מעלות . ולפי זה בגדי ע"ה מדרס לפרושים בעו הערב שמש אבל בגדי
פרושים מדרס לאוכלי תרומה ובגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש לא בעו הערב שמש : ואב' בא אל המקדש כו' כטור . כתב
הר"ב דלא אסרה תורה ביאת מקדש אלא על מי שנטמא באב הטומאה דאורייתא וכ"כ הרמב"ם . וכיוצא בזה במשנה ג' פ"ה
דטהרות ושם אפשר בס"ד ומ"ש הר"ב כדכתי' בטומאת אדם או בזהב טמאה וכו' וכן לשון הרמב"ם בפירושו אבל בגמ' כתב בטומא'
אדם או בנגלת חיה טמאה או בנגלת בהמ' טמאה או בנגלת שרץ טמא : וראת אשר חטאת עיין במשנה רפ"ח דערוות :
האובב המוכשר במשקין הטהורים לחטאת . דאל"ה כבר נטמא עם ההפשר דקי"ל דהכשר וטומאה באין כאחת כמ"ש הר"ב
בריש מכתירין ועיין (מ"ש) במשנה ח' : ז אובב זה פי' הר"ב כלומר אובב סתם והוא האובב שאוכלין אותו כגלי בקו'
הרמב"ם סי' א' מה"ס (הלכה ה') : ושל תרומה טמאה כתב הר"ב הא קמ"ל דאע"ג שהוא פחות מכביצה כו' וכה"ה (דשל) חולין
טמאים ואגב סיפא דמחלק בתרומה טהורה דלכתלה לא יזה נקט רישא תרומה הר"ש : ושל טהורה ה"ג בפחות מכביצה דהא
אף הטהורה טמאה לחטאת כדלעיל מתני' ג' : לא יזה כתב הר"ב מפני שמפסיד את

התרומה

א תי' פנ אם
ביאת מקד'
בלי' .
ב מנ נה יח
חולק' :
ס טה ל'
י תי' פנ מה'
ה"ס טו' א'
ד טה טל ג'
ו יין כמ'
נפ' יח'
פבות הטומאה
מל' ג' נפט'
טס ה"א'
ה מ"פ' ג' טה'
כיאת מקדש
ה' עי טו'
ו ח"פ' פ"ג טה'
פרה ארומה
ה' ה'
הס פ"א ה"ה'
ט טוס ו'
ו ל"ן טס'
נגעים פ"ד טו'

התורה. ובמשה ב' פ"ג דמ"ה תנן כה"ג לענין אחרונ' וס"ט
 פירשתי בשם הרמב"ם מפני שחכמה. ופזונתא דאמוראי
 הוא התם בנמרא (דף ל"ה.) : אין חייבין על היונקות על
 בראש המקדש. ואיכא למידק אמאי לא תני וחס הוא כשר

מ"ב ב"ב ס"ג
 ד"ה ס"ב
 וכתב ק"ט
 טוכ"ג ס"ב
 פ"ח ה"ד
 ס"א

תמרות כמין גרגרין שיש בראש האזוב : אין חייבין על היונק'
 טמא שהוא עליו ביונקות. ובה בכו"ז זו אל המקדש אינו חייב:
 רבי אליעזר אומר וכו'. ואין הלכה כרבי אליעזר : גבעולים
 שלא גמלו כל זמן שהפרח מונח בתוך כיסו קודם שיפתח :

וכדקני בשל תרומ' טהורה ואולי
 דה"ל נריך הוייה אחר' ומדרבנן:
 שרא גמלו. פי' הר"ב כל זמן
 שהפרח בו וז"ל הר"ש גמלו כמו
 גמרו מלשון ב"ו הגשל את יצחק
 ו בראש' כ"א דמסרגמין ביום'
 דאחסי' ו בסוספתא קתני
 גמרו ע"כ. ול"כ שהוא מלשון
 ויגמל שקד' (בסר' י"ז) ונוסח'
 מהר"ם במשנה שלא גמרו אבל
 במשניו ישני מונקד' כני' הספ':
 ח אע"פ שנגבו פסול. כתב
 הר"ב ואע"פ שלא
 נטמא כו'. וכן כתב הר"ם גס
 הרמב"ם בפירושו. (נסייעתא
 לדפרישי' לעיל משנה ו דאוכשר
 במשקיס הטהורים לחטאת
 מירי. אבל קשה דכיון שהוא
 פסול להויה. כיכי קתני לעיל
 דהאזוב המוכש' מטמאה ומשמע
 ודאי מטמא חומרות ומעלות
 החטאת שיש בו. והרי הוא פסול להויה ודוחק לומר דפסול
 היינו לכתחלה. אבל כדועבד אם הוא כשר. דהני פסולין
 במתני' לעיל אפילו כדועבד הן. והא דכפרה דלקמן משנה ו'
 קתני המזה באזוב טמא. ולא קתני המוכשר. משום דכתי'
 למתני שהמ' נפסלי. והרמב"ם בחבורו ספ"א מה"ס כתב
 לקטו לאוכלין ונפלו עליו משקין אע"פ שנגבו פסול. שהרי נטמא להויה. שכל המשקים וכל האוכלים וכל הכלים הרי הן כתי' אין
 לענין חטאת. ולדבריו הללו דהכא במשקים שאין טהור' לחטאת. ובאזוב ההכשר והטומאה כאחת. ולפיכך פסול :
 ט שלשה קלחים ובהם ג' גבעולים. שלשה קלחין שרשים. ובהם ג' גבעולים גבעול לכל קלח. גבעול הוא קנה האמנעי
 שהורע בראשו קנבוס ופשתן. רש"י פ"ק דסוכה דף י"ג. וז"ל הר"ב דילפינן לקיחה לקיחה כו'. וגלוי ג' ש במורה
 היא. ולכך אם לא אגדו כשר. א"כ למצוה נתקבלה ולא לעכב הכ"מ (רו"ט) פי"א מה"ס בשם התוס' : רבי יהודה אומר של
 ג' ג' יסויה בכל קלח ג' גבעולין הרמב"ם. מפסגני כמו מפסקו הרמב"ם. והטעם שאותיות גיב"ק מתחלפין : רבי יוסי
 אומר מצות אזור כו'. כתב הר"ב ר"י מחמיר טפי מת"ק דל"י תחלתו שנים פסול ושיריו ח' פסול ואינו כשר עד שיהא תחלתו
 שלשה ושיריו שנים. ולרבנן תחלתו שני ושיריו ח' כשר. ואינו פסול עד שיהא תחלתו כשיריו אחד. כן לשון הר"ש. ומ"ש הר"ב
 והלכה כר"י. כ"כ הרמב"ם בפירושו. אבל בחבורו פי"א מה"ל פרה (הלכה ד') ספק כת"ק : שיריו ח' נפל האחר לאחר זמן'
 שיריו כשר' בשנים רש"י [דסוכה דף י"ג.] : וגרד' כז' פי' הר"ב הוא הגבעול עלמנו דאגרדוס כו' וז"ל רש"י גרדומים כשמזין
 בו פעמים הרבה מתוך שגבעוליו רכים משחברין. וכל שהוא המשפיר באגודה. כש' וכלבד שיספיר מכל אחד ואחד כל
 שהוא ששהאס אגודתו קיימת ע"כ. ולאו שצריך שיהו ג' שס שיריו שנים אין כאן ג'. אבל גם לשנים קודא אגודה כדועבד'
 כדאיחא התם בנמרא : כל שהוא ש"מ דתחלתו יש שעור ושעור לא חתפרש הר"ש. וגם הרמב"ם לא פי' שום שעור
 לא בפירושו ולא בחבורו פי"א דה"ס אבל פי"א דנגעים ה"ס ג' שם כתב שעור טפה לעהרת מזורע. כמו שהתקתי לשונ'
 סס וכ"כ בחבורו ג"כ פי"א מה"ל טומאת צ"עט. וטעמו מפ' המבלת דף כ"ו ואזי המזה דהתם סת"א אמרינן אזור טפה.
 ומאין [מסין] לן דלאזוב דטהרת מזורע. ולא אזור דטהרת טמא מת. דלמא איפכא. אבל נראה יותר מדתם ולא פירש
 דתרווייהו בכלל. וכלומר כל אזור שעורו טפה. ולהרמב"ם בפירושו יכולני לומר דמתך אנגעים. דהא קדים בסדר אבל
 בחבורו מסדר בהשך. אין לומר דס"זך דלקמ' אי איתא דס"ל דאכל אזור אחרו כן. הוה ליה לכתוב כן במקום. וכו"ש
 בנגעים לא פירש כלום. ועיין במשנה דלקמן :

ואם הוא. כשר ואין מוין לא בנינקית. ולא
 בתמרות. אין חייבין על היונקות על ביאת
 המקדש. ר"א אומר אף לא על התמרות' אלו
 הן היונקות. גבעולין שלא גמלו : ח' אזור
 שהיה בו כשר לטהר בו את המצור'. לקטו
 לעצים ונפלו עליו משקין. מנגבו והוא בשר
 לקטו לאוכלין ונפלו עליו משקין אע"פ
 שנגבו פסול. ילקטו לחטא' במלקט לאוכלין
 דבריו ר"מ. ר' יהודה ר' יוסי ור' ש' אומרים
 "במלקט לעצים : ט' מצות אזור. שלשה
 קלחים ובהם שלשה גבעולין ר' יהודה אומר
 של שלשה ובהם אזור שיש בו שלשה
 קלחים מפסגו ואוגרו. פסגו ולא אגרו אגרו
 ולא פסגו לא פסגו ולא אגרו כשר. ר' יוסי
 אומר. מצות אזור של שלשה קלחים ובהם שלש'
 גבעולים ושיריו שני' וגרדומיו כל שהוא :

פרק יב
 וגרדומיו כל שהוא גרדומי הגבעול כל שהוא ושיריו וגרדומיו
 תרי מילי ננהו : שיריו הוי שירי הג' קלחין. דהיינו שני קלחין
 וגרדומיו הוא הגבעול עצמו. דאגרדוס ונשכר ונשפיר ממנו
 כל שהוא :

פרק יב
 וכל לעכב. והלכה כרבי יוסי :
 וכל לעכב. והלכה כרבי יוסי :
 וכל לעכב. והלכה כרבי יוסי :
 וכל לעכב. והלכה כרבי יוסי :

המזה מחלון של רבים שעומד בחלון של רבים והוא שם על כל הטמאים העובדים והוא על הטמא כסבור שהמים שבידו טהורים להזאה ונמצאו פסולי אש נכנס בהזאה זו למקדש פטור הטמא מקרבן דהוי כספק טומאה ברה"ר דספיקו טהור ופי' הרמב"ם הטעם דטמא זה חנוס הוא דלא ה"ל לאסוקי אדעתיה ולבדו אש המים כשרין להזאה אש לאו כיון שהיה עומד ברה"ר ומזעל הרבי' אבל העומ' בחלון של יחיד ומה הוה ליה לטמא לבדוק על המים אש כשרים אש לא ; וכיון בלא בדק שגגה היא זו ולא חונס ואש נכנס למקדש בהזאה זו חייב קרבן דהוי כספק טומאה ברה"ר דספיקו טמא : שאין כהן גדול חייב על ביאת המקדש דכתיב (במדבר י"ט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל מי שחטאו שוב לקבל דהיינו ליחידים פרט לכ"ג שאין חטאו שוב ליחידים : מחליקין כיון כלומר כ"כ מי חטאת היו שם עד

שהיו מחליקין בהן בני אדם ואפי' דורסין בהן משום דלא מטמאין הואיל ונעשי' מצותן דבכנסו בכלל בדבדו לפי שהקדו' הנרדף הוא הוא אש הטומא' וכשחטאו בכנסו נעש' הכתף ראשון אין האוחזו טמא דאין אדם וכלי מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה ואפי' שיש על הקדו' מים כדי הויה איהו אוחזו טמא משום נוסא מי הנדה הואיל ונעשית מצותן ככר : כדי שיטבול ראשי גבעולין ויהו חוץ ממה שהאוזב בולע כאלו כוונעל אוזב של כחשת שאינו בולע דרואים המים הכלועים באוזב כאלו הן צעין להשלים שגור הוא להיות כגושאן טמא ואפי' דכתיב (שם) ומוהמי הנדה דדרשין מיטה ונושא בשעו' הוא הייטו שאו היה בהן שגור הוא ואין הלכ' כ"י המוציא או' טמא כגון אוז' של גי' שלקטו לאחיל :

אם שהיו מחליקין בהן בני אדם ואפי' דורסין בהן משום דלא מטמאין הואיל ונעשי' מצותן דבכנסו בכלל בדבדו לפי שהקדו' הנרדף הוא הוא אש הטומא' וכשחטאו בכנסו נעש' הכתף ראשון אין האוחזו טמא דאין אדם וכלי מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה ואפי' שיש על הקדו' מים כדי הויה איהו אוחזו טמא משום נוסא מי הנדה הואיל ונעשית מצותן ככר : כדי שיטבול ראשי גבעולין ויהו חוץ ממה שהאוזב בולע כאלו כוונעל אוזב של כחשת שאינו בולע דרואים המים הכלועים באוזב כאלו הן צעין להשלים שגור הוא להיות כגושאן טמא ואפי' דכתיב (שם) ומוהמי הנדה דדרשין מיטה ונושא בשעו' הוא הייטו שאו היה בהן שגור הוא ואין הלכ' כ"י המוציא או' טמא כגון אוז' של גי' שלקטו לאחיל :

המזה מחלון של רבים שעומד בחלון של רבים והוא שם על כל הטמאים העובדים והוא על הטמא כסבור שהמים שבידו טהורים להזאה ונמצאו פסולי אש נכנס בהזאה זו למקדש פטור הטמא מקרבן דהוי כספק טומאה ברה"ר דספיקו טהור ופי' הרמב"ם הטעם דטמא זה חנוס הוא דלא ה"ל לאסוקי אדעתיה ולבדו אש המים כשרין להזאה אש לאו כיון שהיה עומד ברה"ר ומזעל הרבי' אבל העומ' בחלון של יחיד ומה הוה ליה לטמא לבדוק על המים אש כשרים אש לא ; וכיון בלא בדק שגגה היא זו ולא חונס ואש נכנס למקדש בהזאה זו חייב קרבן דהוי כספק טומאה ברה"ר דספיקו טמא : שאין כהן גדול חייב על ביאת המקדש דכתיב (במדבר י"ט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל מי שחטאו שוב לקבל דהיינו ליחידים פרט לכ"ג שאין חטאו שוב ליחידים : מחליקין כיון כלומר כ"כ מי חטאת היו שם עד שהיו מחליקין בהן בני אדם ואפי' דורסין בהן משום דלא מטמאין הואיל ונעשי' מצותן דבכנסו בכלל בדבדו לפי שהקדו' הנרדף הוא הוא אש הטומא' וכשחטאו בכנסו נעש' הכתף ראשון אין האוחזו טמא דאין אדם וכלי מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה ואפי' שיש על הקדו' מים כדי הויה איהו אוחזו טמא משום נוסא מי הנדה הואיל ונעשית מצותן ככר : כדי שיטבול ראשי גבעולין ויהו חוץ ממה שהאוזב בולע כאלו כוונעל אוזב של כחשת שאינו בולע דרואים המים הכלועים באוזב כאלו הן צעין להשלים שגור הוא להיות כגושאן טמא ואפי' דכתיב (שם) ומוהמי הנדה דדרשין מיטה ונושא בשעו' הוא הייטו שאו היה בהן שגור הוא ואין הלכ' כ"י המוציא או' טמא כגון אוז' של גי' שלקטו לאחיל :

הוא טמא ולכן הימים פסולין ואמנם אלו היה האוזב הטמא לקדש או לקרומה היו המים עמאים כמו שבארנו

טומאה כשרה ע"כ ונרדף לחלק בין כשנטפו מן האוזב לכשצודס בו והו' מבוחר : ד החזות מחלון של רבים כו' י"ט הר"ב דהוי כספק טומאה ברה"ר דספק טהור כדמתן במשנה י"א ע"ד דטהרות וז"ל מהר"ם המזה מחלון של רבי' ספי' שקבל הוא מלגין של הטאת המונח בחלון של רבים וכנס למקד' וכו' ונמצאו פסולי אש או אפסול דפסולי מספק וכו' וספק טומאה ברה"ר וחלון נקט משום דדר' להגי' הלגין של חטא' בחלון שנתחמה שלא יקב טומא' וכה"ג אמר' לעיל (פי' משנ' ה') פשט ידו לחלון ונטל את הלגין כ"ל ע"כ וחלון שנתחמ' אינו חלון שנפתח מעבר לעב' שרואין ממנו אש שהוא כמו תיבה שבת' חומ' (על הדרך שכתבתי ברס"ו דמשילה אבל לפירוש הר"ב הוא חלון העשוי לראות ממנו ומ"ש הר"ב שהרמב"ם פי' הטע' וכו' משום דספק טומאה ברה"ר מתם לא הוי דהא מיירי שנטמ'

לפיכ' הם מטמאין לשם מי חטא' דה"ה המזה מחליקין של רבי' ונכנס למקדשי ונמצאו המי' פסולי' פטור' מחלון של יחיד ונכנס למקד' ונמצאו המי' פסולי' חיי' אבל כ"ג בין מחלון של יחיד בין מחלון של רבי' פטור' שאין כ"ג חייב ער ביאת המקדשי מחליקין היו לפני חלון של רבים ודורסין ולא נמנעין מפני שאמר' מי חטא' שעשו מצותן אי' מטמאין דה' אותה הוא הטהור בקדו'ם הטמא (גמרא ובכנסו וכו') בכנסו וכו' עליו אפי' שיש עליו כדי הויה יטהור' כמה יהא במים ויהי' בהם כדי הויה יכדי שיטביל ראשי גבעולין ויהי' רבי יהודה אומר רואים אותם כאלו הן על אוזב של נחשתי' המזה באוזב טמא

זולתי אש שהזייתי זו כמזאת פסולה וכחבורו סוף ה' פרה כתב שחוקת המים שזמן מהן על הרבים שהן כשרים וכו' וזה כאלו ע"כ וכו' כ"ג כתב מחלון של רבים מטומאה דספק רה"ר וכן פי' עוד לקמן ונפלאתי מאוד דא"כ הויה למה לי דספק טומאה ברה"ר טהור ועוד דהיאך מחייבו בקרבן וכו' אין קרבן בא על ספק טומאת מקדש וקדשיו כדתן במשנה ב' פ"ק דכריתות : שאין כ"ג חייב על ביאת מקדש מתי' כר"ש דכ"פ דכריתות הר"ש וה"ל להר"ב לכתוב שאינה הלכה ונפי' הרמב"ם בנ"א כתוב וזו סברת ר"ם ואינה הלכה כפי מה שבארנו בשני מהסוריות ואני כתבתי שם דנ"ל שהיא הלכה : מחליקין היו פי' הרמב"ם מעמידן באלו המים ויגוללו שמתוכם לפני חלון של רבים רבות נקטו חלון של רבים דאפי' שהיה על ספק טומאה ברה"ר

חשיב נעשית מצותו כ"כ הר"ש וזהו הטעם לכל לפי הר"ב והרמב"ם כ"ל דדברו בהיות דאלו בחלון של יחיד אינו נמצא שיה' שם מים רבים עד שיחליקו ושוב ראיתי להרמב"ם בחבורו סוף ה' פרה (הלכה ח) שכס' ולא היו חוששין להן שמה פסולים הם כיו' ועדין שטמאין כדתן במשנה ח פ"ט ולפי זה דוקא בחלון של רבים דאלו בשל יחיד הא אמרן דמסתמא נרדף לבדוק וחוששין שמה פסולין הן ודורסין ולא נמנעין לשון הרמב"ם והיו ג"כ דורסין (אותן) דברגליהם ולא היו נמנעין מלכב' אל המקדש ומהתעסק בקדשים ע"כ מפני שאמר' מי חטא' שעשו מצותן אינן מטמאין ואפי' דבעדות פ"ה משנה ג' פלוגתא דכ"ס וב' קתני דב"ה מטמאין התם רבי ישמעאל אמר' ומוטמא' הכל חכמים פליגי עליה ולא סברי להו שהיא מקולי ב"ש וחומרי ב"ה וכיוצא בזה בפי' הר"ב רפ"ג דיבנות ובה סתמא הביאה הר"ש וכן היה ר"ג אומר למה פרוש לאחרין שמה טמא א"ל והלא מחליקין היו בפני חלון כו' מפני שאמר' וכו' דה' בקדו'ם הטמא פי' הר"ב שהוא אב הטומאה כו' נעשה הכנף ראשון ומבוחר הוא שיצטרך שיהיה זה קרדוס ג' כלל הניע אליו טומאה מן התם כיון ישוב זה הכנף אב הרמב"ם ומבוחר הוא צפ"ק דהלכות : בכנסו וכו' עליו ה"ב כס' אין הוא במשניות ישנים מנוקדים ונכנסות מהר"ס ז' לברי' הויה ואפילו למ"ד (ברפ"ט) דאין הוא נריכה שיטורי ה"מ אגבא דגברא אבל במנא (שהוא מטביל ראשי גבעוליו בו) נריכה כשיטורי' כדאיתא בס"ק דיומי' (דף י"ד) ונס"ק דנידה (דף ע"ו) הר"ש : באוזב עמא' רצה בו אוזב הטמא לחטאת אשר כבר אמרנו שהוא אפילו היה רחוק אלף מדרגות מן הטומאה הנפ' הוא טמא ולכן הימים פסולין ואמנם אלו היה האוזב הטמא לקדש או לקרומה היו המים עמאים כמו שבארנו

הוא טמא ולכן הימים פסולין ואמנם אלו היה האוזב הטמא לקדש או לקרומה היו המים עמאים כמו שבארנו

אם חיי' כס' פס' ח' ח' כס' חלכ' 6 ד סס הלכה 1 ד סס הלכה 1 ד יומא י' ד י' ט' סס ח' 1 ו כה' ג' 1 ו סס הלכ' 1

נפרק

אם יש בו כביצה דזכו שיעור אוכל בין לקבל טומא' בין לעמא
אחריו: והוא פסולה דכתי' והיה טהור' שיהיה המזה טהור'
והאזוב טהור: אפי' הו' מאה' כלן טמאין לחטאת דאין מוגין
ראשון ושני נחטאת לא כלן הן פסלה: ה' שנטמאו אחוריו

במשקים טמאין דלשאר טהור' לא
נטמא סוכו אבל לחטא' אינו כן:
הווג והענבל חבור' שאם היה על
אחד מהן חבור' טהור' וווג הוא
הפעמוז וענבל הוא הפט' שבטני'
המכ' בפעמון שעל ידו מקשקש:
כוש של רובן פלך שטווין בו ארבי
הוא הגמי' שעושים ממנו מחללא':
לא על הכוש ולא על הפיק' כלו'
לא יזה לא על זה לבדו ולא על זה
לבדו דלא הו' חבור' אבל צריך
להוות על שנין. פיקה. מה
שמישין גסיף הכוש להכבירו.
קריו פיקה בלע"ז סורסל'ז ואם
הא' על אחד מהן בלבד מזה:
ורמב"ם פי' לא על הכוש ולא על
הפיק' לא על קנה חבור' שרגילין
לתת בראש הכוש שנקרא כנור'
ועליו מוזין מפני שהוא עקר הכלי

ועול' ההוא' לכוש ולפיק': של פשתן חבור' שהפלך שטווין בו פשתן
דרכו להיות הפיק' מחוברת בכוש: עור של ערים' עור שמישין
בעריסה כל קטן ודרכו להיות מחובר בערים: והמלבן. כמין
קער' של עץ חקוקי' שמכניסין בו כרעי המט' שלא ירקבו
הלחלומית הארז' דומה: כס המוכר את הבית בבבא בתר' מלבנו'
של כרעי המטה: אינו חבור' לא לטומא' דאם נטמא זה לא נטמ'
זה ולא לטהרה: דאם היה על זה לא היה על זה: הקדוח' חבור'
כגון ידות הסכיני' שהברזל נכנס לתוך הבית יד של עץ או של
עצם ומחובר בו הו' חבור'. נטמא א' מהן נטמא חבור' וכן אם
היה על א' מהן הזה על חבור' קדוחות' ל' מקדח. אף החרוקות' ל'
ויחרקו שן (אי"ב) כלו' אף הידות שהקדו' בראשן ומכניסין סודן
בנקב שעושים בראש הכלי כגון בית יד של רומח אף לו הו' חבור'
ואין הל' כר' יוחנן בן גורי: מ' הסלים שבקנתל סלים שדרכן
להוליך בהן פירות או זבלים על גבי החמור והן מחוברין זה בזה:
מטה של טרבל כמין עז של ברזל שדשין בו את התבואה: קרן
של כליבה. המטה של מתים עושים לה כמין קרן של ברזל
וקושרים בו המת' שלא יפול. וקורי' למטה של מתים כליבה.
שהיא עשויה ככלוב של עופות: וקרנים

כפ' אשר קודם זה (במ"ז) הרמב"ם: אם יש כביז' כתב הר"ב
דזכו שיעור אוכל בין לקבל טומא' בין לטמא' אחריו: וכך מפרש
במקומ' אחריו' וקשיא מרפ"ב דטהור' ושם אפרש בס"ד:
ומטמא את חבור' פי' (הרמב"ם) [הכ"מ סטט"ו מה"פ כ"ל]

אם יש בו כביצ' המים פסולי' והזיתו פסולה
אין בו כביצ' המי' כשרי' והזיתו פסול' ומטמא
את חבור' וחבור' את חבור' אפי' הן באה: ה'
"הטהור' לחטא' (גמ' שנטמ') שנטמאו ידיו. נטמ'
גופו וכתב' את חבור' וחבור' את חבור' אפי'
הן באה: ה' דגין של חטא' שנטמאו אחוריו
נטמא' תיכיו ומטמא' את חבור' וחבור' את חבור'
אפי' הן באה: ה' הזוג והענבל חבור' כוש של
(כ"א אר"ב) רובן לא יזה לא על הכוש. ולא על
הפיק' ואם הזה מזה: של פשתן חבור' עור
של ערים' שהוא מחובר' לפיק' חבור'. המלבן
אינו חבור' לא לטומא' ולא לטהר' כל ידות
הכלי' הקדוחות חבור' יוחנן בן גורי או אף
החרוקי': ה' הסלי' שבקנתל. והמטה של
טרבל' וקרן של כליב' וקרנין

וכפירש"י שם: לא על הכוש ולא על הפיקה' כו' הר"ב בשם
הרמב"ם לא על קנה הברזל כו' שבה פותחין וטווין בפ"ב מה'
פרה [הל' י']: עור של עריסה שהוא מחובר לפיקות פי' הר"ב
עור שמישין וכו' וז"ל הר"ש ודרכו להיות מחובר בטבעות
הקבועות בעריסה העשויות כעין פיקות: דבר לבן פי' הר"ב
המלבן כמין קער' כו' ודומה לו בפי' המוכר את הבית בב"ב ד'
ס"ט גס הר"ש הביאה ולא ידעתי מה להם ולא בעיא דבעי ר'
ירמיה שם ומשנה שלימה קתני מלבן בפי' חדכלי' משנה ג'
ובשאר דוכתי ומיהו הר"ש שם בכלים הביא ג"כ ראייה לפרש'
למלבן מהא' דב"ב ומ"מ ק"ל על הר"ב ור"ש אמאי לא פירש'
בכאן דבאין מיטלטל עמה דהיינו דלא מחברי למטה כלל.
דאל"כ תקשה אהיה דכלים דהתם ואף על הרמב"ם בפירושו
דהכא' יש לתמוה כן וכן בחבור' בפ"ד דהלכו' כלים (הל' ב')
כתב מלבן המטה אם היה מלוכס בסיקות ויש לו רגלי' שמחברין
עם המטה ה"ז מתטמא עם המטה. שהרי נותנים אותו בפני
המטה והרי הוא כאחת מאבריה. ע"כ. ובספ"י במה"פ סתם
וכתב מלבן של מטות אינו חבור' כו': אינו חבור' וכו' פי' הר"ב
דאם נטמאו כו' וכן ל' הר"ש ואין נראה כלל שיהיה כונתם
שאם נטמא מלבן זה לא נטמא מלבן זה כו'. דממ"נאם הם

בלתי מחוברים במטה מהיכי תיתי להיותם נחשבים כלל לחבור' והרי הם נפרדים זה מזה. ואם הם מחוברים במטה לא הם בלבד
יטמאו זה מזה אבל אף המטה. ועוד שכבר הזכרתי לפעיל דמייירי שאין מחוברין במטה ול' הרמב"ם שאם נגע בו טומאה לא נטמא
המטה. ואם נגע עומאה במטה לא נטמא הוא וכן הוזה על המלבן לא טהרה המטה בזאת ההזאה וכן אם הוזה בו ע"כ. וכך הוא
ג"כ כוונת הר"ב והר"ש ולא חשו לפרש: ורא' לטהרה. עיין במתני' דלקתן: מ' הסלים שבקנתל פי' הר"ב סלים שדרכן להוליך
וכו' על גבי החמור ולחמור קורין בל' ישמעאל קנתל. הר"ש בשם הערוך: והמטה של טרבל פי' הר"ב כמין עז וכו'. והוא כלי
בעל חוליות יתרכב קנת חלקים בקנת' הרמב"ם [ו"ל רש"י וזכאים דף קי"ב] כמין עז של עץ ויש בו יתדות חדים (וגם עשוי)
מדינן חריצין ומוליכו ומביאו על הקשין של דושה לאשר שנידש ומחתיכין ונעשין (תבן) [תריין] והר"ב שפי' שדשין בו כו' כן
פירש"י בע"ז דף כ"ד ב' [

א"כ שם פ"ג
ה"ל
ג' סבת כס'
ד' ס' ע"כ סל'
ה' ס' סלכה י'
ו' ס' סלכה י'
ז' ס' סלכה י'
ח' ס' סלכה י'
ט' ס' סלכה י'

וקרנין

)

סירש"י בע"ז דף כ"ד ב'

וקרנין של יוצאי דרכי סי' הר"ב

קרני בהמה ומיה שזולתי
כ"ו וס' כלים בעלי חליות כ"מ"ג הרמב"ם :
ושלשלת המפתחות והמפתחות נעשים חבור לטומאה
ע"י השלשלת ולא להויה כ"כ הרמב"ם סי' ב'
מ"ה"ס (הלכה ו') :

א"ת ר"ב' ס'
ב"ת"ת מ"י
ע"כ"ן ג' ס'
ס' הלכ"ס ו'

ושלל הכובסים וכו' עיין עוד

מזה במשנה ו' סר"ק ב'
דעוקים : חבור לטומאה
ואינו חבור להויה לקח החומר
בשני הפנים הרמב"ם ב"ל"י .
ו"ל כפי"ב ב"מ"ס' כל מקו' שאתה
שומע חבור לטומאה ואינו חבור
להויה אין זה לא גזיר' מדבריה'
שם הלכה ד' :

להויה ובמחתי' דלעיל קמני
לטהרה ואין להקפיד

ובמחתי' דלקמן קמני נמי להויה : י הכל כשרים להוות

וקרנין של יוצאי דרכים ושלש' המפתחות'
ושלל הכובסים ויהבגד שהוא תפור בכלאים
חבור לטומאה ואינו חבור להויה : י כסוי
מיחם שהוא מתבר' שלשלת' בש"א חבור
לטומאה ואינו חבור להויה . בה"א הורה
על רמיחם הזה הכסוי . הוה על הכסוי לא
הוה המיחם . הכל כשרים להוות . חוץ
מטומטום . ואגדרוגינים . והאשה
ותינוק

מטבילה דאקפוש להדי' :

וקרנין של יוצאי דרכים . קרני בהמה ומיה שזולתי עומים
עובדי דרכים למלאות בהן מים לשתי' : ושלשלת המפתחות
שלשלת שזולתי בה המפתחות ושלל של כובסי' דרך הכובסים
לשלו' הכובסים זה עם זה הקטן עם הגדול בשביל שלא יאבד :
והבגד שהוא תפור בכלאי' שתי
חתיכות של בגד אמר שחפרן
בחוטי פשתן וסופו להפרד מ"ס
אסור כלאים וכן שלל של כובסי'
סופו להפרד ואפי' הכי הו' חבור
לטומאה : י המיחם . קומקום
של כחשק שמחממים בו המים :
חוץ מטומטום ואגדרוגינים לפי
שכן ספק אשה יאשה אינה כשרה
להוות . דכתיב וטבל במים איש
טהור איש ולא אשה טהור .
לרבות את הקטן . והואה יליף
האשה

ע"ל שזולתי חייבו כשרה גמ' פ' קדערין ד' ג' ובס"ח דיבמות ע"ד במפרשי' קטעמא דר' א' מידי דהוה אטבול יום שאע"פ שאסור
בכנישה לתרומה כשר לפרה ואינו תמה דכפ"ה מ"ד ד' הוצא דרוגינים כחבתי בשם החו' שקדקו מדלל קמני הסם טומטום
דלכ"ע פסול לקדש לפי שהוא ספק ע"ל והא' הכא מרבינן לע"ל דעשר להוות ואין לחלק בין קדוש להויה לענין ע"ל דדוקא מאי
דכתיבו ב"פ סרה אמרי' דכלה שרשחא משמע מוצא מיד משמע ומשמע ממילא כמ"ס לעיל שם ועוד אכתוב זה בדבור דלקמן .
אבל ע"ל דמסברא בעלמא איכא להכשירו או לשולל' אין לחלק ביה . שאם הסברא להכשירו בהויה מידי דהוה אטבול יום . א"כ
בקדוש נמי . ואם סברא לשולל' כי טווא' א"כ בהויה נמי . ובגמ' דיבמות מותבינן ברייתא אהדייהודא דמכשיר ע"ל להויה
ומדא' דפסלה ערלה לקידוש ומשנינן כתנאי . ש"מ דאין לחלק ביניהם . ומשום דהויה עיקר טהרה רבותא אשמעי' ההכשר בהויה
זהו נמי רבותא לאשמעי' הפסול בקידוש . ולעולם כי אהדי נכו' דמאן דמכשיר בחדא מכשיר באידך וכן בפסולת . ולאידך
גיסא איכא נמי למתזה : דמאי שנא דאתתני' דהכא אמרי' לאתויי ע"ל . ולא במחתי' דפ"ה לא אמרי' הכי . לא לר' לאתויי קטן
ולרבנן לאתויי אשה . והמ"ג למימר במחתי' דהכא לר' לאתויי אשה ולרבנן לאתויי קטן ומדלל אמרי' הכי משמע דדוקא הכא בהויה
מרבינן ע"ל להכשיר . ולא לעיל בקידוש לא מכשירין וכת"ס שם בשם החו' לא שאין טעם לחלק . וכ"ס ששכשיר בהויה שהוא
עיקר הטהרה ונפסול בקידוש . ועוד דאי' איכא דאיכא לפלוגי' . אמאי לא משני הכי במרא' דיבמות כי מותבינן לשתי' הברייתות
אהדי' . דהא המכשרת מתניא בהויה . והפוסלת מתניא בקידוש וה"ל לשנויי דשאני קידוש מהויה וקנרא' בעיני' הוא דודאי דקידוש
והויה כי הדינינהו . ובדמוכה סוגיא דיבמות כהדיא . ודקדוקן של החו' נמי דריוקי מתתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא
ואה"כ דלהויה ג"כ פסול . וסוגיא דערבין דאתרי' אהכא לאתויי ע"ל שכשר להוות אה"כ דאף לקדש כשר וסברא דמתני' דהכא
ודקתא פליגי . דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדיוקי התום . וא"ת ומאי דוחקא דסוגיא דערבין למוקמא בפלוגתא .
י"ל פשוט דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן הוא דוחק דהא כהדיא קמי' לה חוץ מתינוק שאין בו דעת שמעינן בהדיא דלא קטן שיש
בו דעת כשר . ולא אינטרדך למיתני הכל הלכך נוחא ליה טפי למימר לאתויי ע"ל ואחיה כר"ס דמכשיר בע"ל . ובדואי דה"ה
לקדוש אבל במחתי' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גוסה דסברה דערל פסול לקדש כדד יקי' התו' . לא מלינן למימרא
דהכל שר לקדש לאתויי ע"ל הוא דאתא . ורבי' לרמוקי אפסין ולפ"י דהכל לאתויי אשה או קטן אע"ג דבהדיא מתניא .
ויוצא לנו מעכשיו דלעולם למ' ד ע"ל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהי' שרתי' מתני'
פלוגי' ולענין הלכה ראינו להרמב"ם בס"י (הלכה ו') שכתב הע"ל כשר להוות שאין הע"ל טמא ובס"י לענין קידוש לא הזכיר דין
הע"ל כלל וגרסה בעיני' דסמך אדס"י דלענין הויה . ומשום דבהויה אמתר בגמ' דערבין אמתני' . להכי כתבה אמתני' . ומינה
דה"ה לקידוש . והיינו דדיוק (שם) למימר מילתא בטעמא . שבע"ל אינו טמא . לומר דמאן דפסל משום דכשר ע"ל כי טמא
ליה הלכתא כוותיה . וממילא בקידוש נמי . וכ"ס דכ"ס הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההויה ומאי דמכרעה
למספק הכי . כ"ל משום דכיון דר' א' שהוא אמורא קאמר דכשר ומני' כוותיה . אע"ג דתניא נמי א' פכא . איח' לן למפסק אליבא
דאמורא . כיון דכוותיה תניא נמי : חוץ מטומטום וכו' . סי' הר"ב דכתיב וטבל במים איש . טהור איש ולא אשה כו' במרא' ס"ד
דומא דף מ"ג . וסיר' ד' כיון דבקידוש מכשירין באוקה של אסופה . ובאסופה כתיב איש טהור דהיינו זר ואשה (כמ"ס הר"ב
לעיל סר"ק ה' משנה ד') על כרחך איש טהור דהכא לאו לאכשורי' זר ואשה ולמפסק קטן ולהוי' משמע ממילא . דא"כ לשחוק קרא
מזניה וכתוב ולקח אוזב וטבל במים והוה . ואנא ידענא דבהדיא דלעיל מיניה קאי . וכי כתבינן למדרש איש ולא אשה . על כרחך
(משמע זה) מוציא מיד משמע ע"כ . וסו' בגמ' דר' יהודה דמליב הסם בקדוש . על כרחין פליגי נמי הכא דכיון דלדידיה אשה פסולה

בקדוש

כאשה מסעדתו מסייעתו כדמפרש בס"פ דאוחות לו במים
 ואם אחזה בידו אפי' בשעת הזאה פסול לא מציעה בשעת
 טבילה דכי כתיב איש ולא אשה בטבילה הוא דכתיב - אלא
 אפי' בשעת הזאה דלא כתי' קרא' כהזאה אפי' אם אחזה בידו
 פסול דבריון הזאה מטבילה:
 יא ביום והוא בליה פסול
 דכתיב והוא הטהור על הטמא
 ביום השלישי וביום השביעי ביו'
 ולא בליה ואחש טבילה להזא'
 דכתיב וטבל במים איש טהור
 והוא מהזאה ביום אף טבילת
 אזוב ביום: טובל בליל ומה ביום
 היכא דהיה טבילתו ולא היה
 ביום השביעי כשבא להזוב בשמיני
 או בתשיעי ועשירו וכול להקדים
 טביל' להזא' אבל הטובל בשביעי
 במזוה ומה תהלה ואח"כ טובל
 דכתיב וחטאו ביום השביעי יוהדר וכנס בגדיו ורחץ במים:
 משעל עמוד השח' כשר' דמשס ואילך הוא יום דכתי' (בנחמ')
 (ד') ואנחנו עושי' במלאכה וחמים מחויקים ברמחים מעלות
 השחר ועד זאת הכבדים וכתוב (שם) והיו לנו הלילה משמר
 והיום מלאכה: נשלמה מסכת פרה

ותינוק שאינו דעת: והאשה מסעדתו ומה
 ואוחות לו במים והוא טובל ומה אם אחזה
 בידו אפי' בשעת הזויה פסול: יא טבל
 את האזוב ביום והוא ביום כשר ביום והוא
 בליה בליה והוא ביום (גמ' לג' ביום והוא
 ביום שלאחריו) פסול אבל הוא עצמו טובל
 בליה ומה ביום שאין מזין עד שתנץ החמ'
 וכלן שעשו משעלה עמוד השחר כשר:

נשלמה מסכת פרה

בקידוש וקטן כשר אפ"ה לא למימר איפכא איש ולא קטן טהור
 להכשיר את האשה דע"כ ליכא למימר דמשמע ממילא דא"כ
 לשמוק מיניה וכתבו הקו והר"ש (סימא) דבמסכת' מני
 בהדיא ר"י מכשיר בקטן ומ"ש הר"ב והאשה יליף מטבילה
 דאחש' להדדי כמ"ש הר"ב במשנ'
 דלקמן: ותינוק שאין בו דעת
 דהא אחרן במשנ' ג' דהזוי'
 צריכה כוונה והלכך אע"ג
 דמרבין קטן מטהור לית לן
 לרצוי' אלא כשיש בו דעת
 ושמינן מהכא דקטן דממעט'
 בקידוש אפי' כשיש בו דעת דהא
 אין בו דעת אף בהזיה לא מרבי'
 ליה וכולה פרשתא משמע זה
 מוציא מיד משמע ולכך צ"ל דהא
 דאמרינן לעיל והניחמי שיש בו
 דעת להניח יצאו חס"ו שאין בהן
 דעת להניח כמ"ש שם הר"ב (פ"ה משנ' ד') לאו למימר דאם
 יש בו דעת דכשר אלא ה"ק יצאו אלו דמסתמ' אין בהן דעת
 להניח ולפי' פסלו הכתוב ואפי' כי משכחה לקטן שיש בו דעת
 לא חלק הכתוב ופסליה לכל קטן אבל הכא בהכשר דמרבין
 לקטן לא מצינן אמרת דלא חלק הכתוב ומכשי' לכל קטן דודאי
 דלא הכשיר בקטן יותר מצנדול ובגדול כי לא נתכוין לא עבד
 ז' ל' ומהר"ם ז' ל' הגיה שיש בו דעת ונראה דענין דלפי
 מה' פרה (הלכ' ז') קטן שיש בו דעת שהיה והאשה מסעדתו וכו' וכן הו' דיומא (שם ד"ה אשה) מפרשים שמסייעת לקטן ונראה
 טעמא דנקטו מלתא דשכיחא אבל לאו למימרא דדוקא בקטן מסעדתו ולא בגדול שאין טעם לחלק: יא טבל את האזוב ביום
 והוא ביום כשר עיקר מצוהו כך היא ומשום דבעי למתני סיפיה פסול תנא הכא כשר (ואע"ג דלא איצטריך למתנייה כלל אגב
 אחריו נקטיה וכמ"ש כיוצא בזה בשם התו' רפ"ז דזבחים) א"כ לאשמועי' דאע"ג דשהה בינתיים הרבה וה"ק טבל את האזוב ביו'
 ואח"כ הוא ביום אע"פ ששהה הרבה בין טבילה להזויה אפי' כשר והיינו דבג"א גרסי' ביום והוא ביום שלאחריו פסול למימרא
 דשהיית לילה שבנתיים מספקת אבל שהיית כולה יומא אינו מספיק כד"ל: טובל בליה ומה ביום פי' הר"ב כשבא להזאת צמ'
 או צמ' וי' בפסיקתא דריש ליה מוחטאו ביום הו' דמיותר דהא כתיב והוא וגו' ביום הג' וביום הו' הכ"מ פי' אפי' מה' פרה:
 וכלן שעשו וכו' יומא טפי ה"ל למתני ואם עשאן בו דכיון שאין כאן אלא שתי טבילה והוא לא שייך שפיר למתני וכלן אבל
 תנא מהך סריך בלישנא דמתני' ד' פ"ב דמגילה ג"ל: סליקא לה מסכת פרה

כשהשלים לדבר על הטומאת החמורות והיאך ענין טהרתם דבר בענין הטומאות הקלות שאין בהם אלא הערב שמש וסדר
 אח' טרה מס' טהרות וקרא שמה טהרות בלינקייה' שהדבור בה הוא בטהרות הטומאה ועוד שידעם הטומאה
 מנריך לדעם ענין הטהרה ברמז' ס' זאע"פ שהר"ש כתב (בתחלת המס') דמסכת' זו ראוי לקובעה אחר עוקלין דודאי אחריו נשני'
 דס' בתרא דעוקלין כוליה במחשכ' והכשר איירי ונדון נבלת בה' טמא וטהור ונדון נבלת עוף טהור וטמא ע"כ יאנו אין לנו לא
 דברי הרמז' כי דבריו מטין שך קבל הסדר אחת לחא' לא שאלנו מוציא טוב טעם ודעת על סייכתן באתם ויושר וכתב עוק'
 הרמז' ושמה יחשוב החושב שענין קריאת שם הסדר סדר טהרות וקרא שם מסכ' ממנו טהרות שהיא תפיסה על המחבר ואלו
 אומרים שאינה תפיסה אלא חכמי ההגיון שהם קוראין המין הפרטי בשם המין הכולל אומרו ע"כ:

מסכת טהרות

פרק א שלישה עשר דבר: צריכה מחשבה שיחשב לאכילת עליה

מסכת טהרות

פרק א שלישה עשר דבר: מניין הן אחת לאחת בס"פ הר"ב במשנה דלקמן ומנינא למעוטי ראשי אגפי' וראשי הונב' והיינו לר"מ דאלו לרבי יוסי הא' איתנהו ט"ו ולרבי יהודה לתנהו אלא י"ב: צריכה מחשבה פירש הר"ב שיחשב עליה לאכילת

מסכת טהרות

פרק א שלישה עשר (מלא') דבר בגבלת העוף הטהור צריכה מחשב' ואינה

דל"ז
 שם פ"ה
 ב' שם הלכ' ב
 ג' ד"ה הלכ' ב
 ה זכמים קה
 ו' זכורים יוד
 ז' ד"ה ב'
 ח' מו"ק פ"ג הר'
 ט' אבות הטומאה
 י' הל"ב

לאכלת אדם שכל האוכלים כו' והיינו לטמא טומאת אוכלים
 אבל לטמא בביית הבליעה א"צ מחשבה שלא מצינו שום טומאה
 חמורה שמהא צריכה הכשר ולפיכך דין הוא שלא תהא צריכה
 מחשבה אבל טומאה קלה והיא טומאת אוכלים ומשקין אע"פ
 שזו אינה צריכה הכשר הרי כל
 אוכלין צריכין הכשר וצריכין
 מחשבה. הלכך אף זו לטמא
 טומאה קלה אע"פ שא"צ הכשרי.
 צריכה מחשבה. גמ' פ"ו דגדה
 דף כ"א ופי' מחשבה עיין [מ"ש]:
 ספכ"ה דכלים [ד"ה ומחשבה]:
 הכשר היינו דבר המכשירו

א שם הל"ב
 ב פי' פנ' מה'
 ג בית מקדש
 ד ה"ל
 ה ה"ל
 ו ה"ל
 ז ה"ל
 ח ה"ל
 ט ה"ל
 י ה"ל

ואינה צריכה הכשר. ומטמ' טומא' אוכלין
 בכביצ' כזית בבית הבליע' והאוכל טעון
 הערב שמש' וחייבי עליה על ביא' המקדש
 ושורפין עליה את התרומ' והאוכל אבר מן
 החי ממנה סופג את הארבעי'. שחיטתה

לאכלת אדם שכל האוכלים המותרין אין צריכים מחשבה אבל
 זו האילו והיא אסורה באכילה צריכה מחשבה ואח"כ תטמא.
 ודוקא בכפרים דליכא רובעס'. אבל בשוקין אינה צריכה
 מחשבה. שכיון שיש רובעס הבאים לשוק איכא טובא דאכלי
 נבלת עוף טהור. והכי מסורש
 בפ' בתרא דעוקלין: ואינה צריכה
 הכשר. אלא מטמא טומאת
 אוכלים ככל שאר אוכלים
 שנגעו בשרץ שהם נעשי' ראשון
 לטומאה ואין צריך שיבואו עליה
 מים או שאר משקים ולא שנגע
 בשרץ. דהכשר בירעי' הוא דכתיב

(ויקרא י"א) וכי יתן מים על זרע וגו'. ודרשינן מה זרעים
 שאין סופו ליטמא טומאה חמורה צריך הכשר. אף כל שאין
 סופו ליטמא טומאה חמורה צריך הכשר ויאה נבל' עוף טהור
 שסופו ליטמא טומאה חמורה. שהיא מטמאה אדם ובגדים
 בבית הבליעה. שא"צ הכשר. ומטמאה טומאת אוכלין ובבליעה
 דבציצה ממנה אם נגעה באוכלים טהורים. נטמאו. וכזית
 בבית הבליעה. אדם שאכל כזית ממנה נטמא. ונטמאו בגדיו
 כשנגיע לבית הבליעה. דכתיב (שם י"ז) והנפש אשר תאכל
 נבלה וטרפה כו' ובנבלת עוף טהור הכתוב מדבר. וכתיב
 תאכל. ואין אכילה פחות מכזית. וטעון הערב שמש' ולא סגי
 בטבילה להודה. ומייבי' עליה על ביאת המקדש. כשאר כל
 הטומאות. דכתיב בטומאת מקדש וקדשיו בויקרא (ד)
 לכל טומאתו אשר יטמא בה. ודרש' לרבות בולע נבלת עוף
 טהור. ושורפים עליה את התרומ' אם נגעה נבלת עוף טהור
 בתרומה נשרפת כשכאניה בבית הבליעה דין ראשון לטמאה
 יש לה ומטמאה את התרומה בנגיעה להיות שני. והאוכל אבר
 מן החי ממנה סופג את הארבעים. ואפי' היה האבר פחות
 מכזית. וכתיב מתני' דלא כר"מ. דאלו ר"מ הא שמעיין ליה
 בשלהי גיד הגשה דאמר אבר מן החי אינו נוהג אלא בבהמה
 טהורה בלבד.

לטומאה. כגון שרץ ומים. כדפי' הר"ב:
 ומטמאה טומאת אוכלים בבליעה. וצריך ליעיין דלא תנן
 נמו וכחצי סרס לפסול את הגויה כדלק"מ ג' ובפ"ד
 דמעילה מ"ה תנן כל האוכלי' מצטרפין לפסול את הגויה.
 בכביצה כתב הר"ב דבכביצה ממנה אם נגעה באוכלין
 טהורים נטמאו. (וכן להצטרף לפחות מכביצה
 אוכלים לקבל טומאה דצריך שתהא כביצה לפי שטתו בכמה
 מקומות. והזכרתו בסוף מ"א דפ"ק דתרומות) והר"ש כתב
 לתרומתו. ומאי דקשיא מרס"ב דלקמן. אפרש שם בס"ד:
 בכביצה עיין בפ"ה הר"ב במשנה ה' פ"ד דמעילה ומ"ש שם:
 וכזית בבית הבליעה. כתב הר"ב דכתיב והנפש אשר תאכל
 נבלה וטרפה וכו' ובנבלת עוף טהור הכתוב מדב'.
 כדררשי"ג בת"כ דילפת נבלה בהמה שהיא מטמאה עד שלא
 יאכלנה ובנבלת עוף טמא אע"פ כדפי' הר"ב במשנ' דלקמן:
 בבית הבליעה. פי' הר"ב כשנגיע בבית הבליעה ולא בעודו
 בפה מדכתיב והנפש אשר תאכל והל"ל והא שאל לומי'
 שבית הנפש מטמא והוא בבית הבליעה וכשירד מבית הבליע'
 לתוך המעי' ג"כ אינה מטמא כפי' ילפינן לה הכי. אבל במשנ'
 ט' פי' בתרי' דזבי' דייק הר"ב תיאלל. אכילה בבית הבליע'
 משמע ועוד אפרש בסוף מקומות בס"ד ומ"ש הר"ב ויטמאו
 בגדיו עיין פירושו למשנה ב' פ"ק דכלים. בעין הערב שמש

שכן כתיב ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר: וחייבים עליה על ביאת המקדש.
 כתב הר"ב דכתיב כו' אשר יטמא בה ודרשינן
 לרבות בולע נבלת עוף טהור. וכ"כ הרמב"ם ובת"כ נדרש כן ולכאורה בה משמע מיעוטא ובגמ' פ"ק דשבועות דף י' בה למעוטי
 תרומה שאם אכל תרומה בשוגג והוא טמא שאינו בעולה ויורד ומסיק דלא אצטרך דמהיכי תיתי כיון שאין בה כרת. אלא לרבות
 נבלת עוף טהור. ומקשה הא אמרת בה מעוטא הוא. ומשני משום דמעוטא הוא אייתר. כלמי' אדרבה כיון דמעוטא הוא בא
 לרבות. לפי שיש עוד מיעוט כתיב או כי יגע. דבר נגיעה חוץ. דלאו בר נגיעה לא ואמעוט נבלת עוף טהור שאינו מטמא
 בנגיעה אלא בבית הבליעה. הו' מיעוט אחר מיעוט. ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות: והאוכל אבר מן החי ממנה סופג
 את התי'. כתב הר"ב ואפי' היה האבר פחות מכזית. כ"כ הרמב"ם. והביא ראיה מדתנן בפ"ק דאהלות והאברים אין להם שעור.
 ואני תיזה מה ראיה מטומאה לאכילה. דהתם קרא כתיב בחלל חרב כמ"ש הר"ב במ"ג פ"ו דעדות. והכא אכילה בעינן ואינה
 בפחות מכזית. ומיהו באיסור אבר מן החי מצינו נמו שחלקו הכתוב. וכתיב איסור בשר מן החי בלבד ואיסור אבר מן החי בלבד.
 כדפי' בגמ' פ"ו דחולין דף ק"ב. א"ר יוחנן לא תאכל הגפש עם הכשר זה אבר מן החי. ובשר בשדה טרפה לא תאכלו זה בשר מן
 החי ובשר מן הטרפה אלא דלעיל מינה בגמ' אמרו בהדיא אמר רב אבר מן החי צריך כזית ומסיק דגידו ועצמות מצטרפים למשאר
 בשר שיש בו. וכזית מיהא בעי. וכך ססק הרמב"ם בפ"ה מהמ"א (כלכה ג') נמצינו למדין שאע"פ שאבר מן החי לא בעי בשר
 כזית. מיהו בין כולו שיעור כזית בעי. ואלו לענין טומאה. סתמא תנן אברים אין להם שיעור. ואע"פ שצריך ג"כ סיהא. בו בשר
 גדין ועצמות כדפי' הר"ב שם. מ"מ לא מצינו שצריך שיעור אפי' בין הכל כמו שציינו לענין אכילה שצריך כזית. והיינו טעמא
 דאין אכילה פחותה מכזית. משא"כ בטומאה. ולפיכך צריך ליעיין בזה על הר"ב והרמב"ם ועוד ז"ע על הר"ב במשנה ג'. וא"ת
 ומתני' מאי קמ"ל. לא קשיא דקמ"ל לאסוקי ר"מ דסבר שאינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד. ואמר שכתבתי כל זה מתאמת
 להרמב"ם בעלמא סתמא

שזיטתה ומליקתה מטרת את טרפתה . ומנויאה מידי נבלה
שלא טמא . לפי שהמליקה מטרת בפנים לכהנים כדרך
שהשיטה מטרת בחוץ . וכשם שטהרתו שחיטתו כך
טהרתו מליקתו ושחיטתו דמטהרת את הטרפה מידי נבלה .

נפקא לן מקרא . דכתיב
(ויקרא י"א) וכי ימות מן
שבהמה כו' כל הנוגע
בזבלת יטמא יש מן הבהמה
שהיא מטמאה . ויש שאינה
מטמאה פרע לטרפה שגשטה .
וה"ל לטרפת עוף ר"ל אומר אינן
מטהרות דלא ילפינן טרפת עוף
מטרפת בהמה : ר"ל וסי' אומר
שחיטתה מטרת ולא מליקתה .
והלכה כר"ל : ב מיטמאות . אם
נגע בה : שרץ נטמאו ואם טמא
הן ונגע : ככשים והנוצה באוכלין
טהורים נטמאו . דחשיבי יד
לכהנים ולהנאים . וכל שהוא יד
מיטמא ומטמא : ולא מטמאו
אם היה אוכל פחות מכביצה .
אין הכשים והנוצה מטמאות

להשלימו לכביצה לטמא טמאת אוכלים . דלא חשיבי שומר
שמטמא . כדמנו ברש"י עוקלין : נוזה מטמאת . דחשיב לה
שומר . ואין הלכה כר' ישמעאל : הטרטום . שהעוף מנקר בו :
ראשי אגפים וראש זנב . הנשאר מחזברים לגוף אחר שמרטו
הנוצה . רגילים לחתכם ולהשליכם . דלא חזו לאכילה . אלא
שבעפות המפותמים מניחים אותן ואוכלים אותן עם העור .
והיינו דקאמר שכן מניחים בפסולות ואין הלכה כרבי יוסי .
והני' דבר דחשיב במתני' בבבא קמייתא איכה תשעה .
דשחיטתה ומליקתה חדא חשיב להו' דתרווייהו הוו טהרה
לטרפתה . והכנים והנוצה והחרטום והלפרנים . הרי י"ג
דבר : ג נבלת עוף עזא . שאין סופה לטמא טמאת חמורה
שאינה מטמאת האדם ובגדים . זריכה מחשבה . שיחשיב עליה
לאכילה . והכשר מים או שאר משקין . ואח"כ הגע בשרץ :
לפסול את הגויה . אם נטמאת ואכל ממנה חצי פרס שהוא
בינה ומחנה נססל גופו לאכול בתרומה עד שיטבול : ואין
בית ציפת הבליעה . דכתיב (שם כ"ב) נבלה וטרפה לא
יאכל לטמאה בהמי שאסורו משום אוכל נבלה מטמא באכיל'
בבית הבליעה . ילא זה שאין אסורו משום כל האכל נבלה .
אלא משום כל האכל דבר טמא : והאוכלה אין טעון
הערב שמש' האוכל חצי פרס ממנה לאחר שנטמאת . שהוא
טמא את הגויה לאכול בתרומה אם טבל לאחר שאכלה אומר
בתרומה מיד . ואין טעון הערב שמש' : ואין חייבים עליה
על ביאת מקדש . אם אכל חצי פרס : בלתי עוף טמא ונכנס
למקדש . דקומאה דרבנן היא . אע"ג דשורפין עליה תרומה :
והאוכל

שחיטתה ומליקתה מטרת את טרפת'
(גירסא היא שאינו דברי ר"מ) ר' יהודה או' אינן
מטהרות ר"ל או' שחיטתה מטרת אבל
לא מליקה : ב' הכנים והנוצה מיטמאו .
ומטמאות ולא מצטרפות . ר' ישמעאל אומר
הנוצ' מצטרפו' . החרטום והצרנ' מיטמאין
ומטמאין ומצטרפים . ר' יוסי אומר . אף
ראשי אגפים וראש הזנב מצטרפים . שכן
מניחים בפסולות : ונבלת העוף הטמא .
צריכה מחשבה והכשר . ומטמאה טמאת
איכלין בכביצה . וכחצי פרס לפסול את
הגויה . ואין בהכיות בבית הבליעה .
והאוכלה אין טעון הערב שמש' . ואין
חייבין עליה על ביאת מקדש . אבל

במשנה ג' לענין אבר מן המת מן העוף . וטמא זה השעור
ר"ל שיהיה בזה האבר כוית . ואין יטמא בבית הבליעה אם היה
מעט טמא וכו' ולא יודן בו כדון האברים אשר אין להם
שעור . כפי מה שהתבאר בראשון מאהלות . ע"כ . וכ"כ

ג"כ בחבורו ספ"ג מהא"ה (הלכה
י"ו) וכתב הכ"מ דלמדכן מדלא
הזכיר התנא' בס"ק דהלכו'
אלא מתוכלה ושרץ . עכ"ל .
ואף מן החיל לא הוזכר שם . אבל
נשנה בפ"ו לעדות . ובפ"ק
דכלים (משנה ה') ולא איירי
אלא באדם . ועוד דוקא לענין
טמאת מגע' אבל הטמאה
הבא' ע"א אכילה . זו לא שמענו
ואדרבה רב אמר שצריך כוית .
ול"ע : שחיטתה ומליקתה
כו' . כתב הר"ב שחיטה נפקא
לן מקרא דכתיב וכי ימות וכו' .
וכ"כ הרמב"ם . ואע"ג דמשנ'
שלמה שינוי בזה בפ"ד דחולין
(משנה ד') . ומשמע מינה דלא
צריך קרא' . הרי כתבתי שם

דלחנא דברייתא צבי לקרא דהכא . ע"ש . ומ"ש הר"ב בזה"ה
לטרפת עוף . בק"ו ילפינן לה במשנה ספ"ו דזבחים . אלא
דאיכה למפרד דיו לענין מליקה . ומסקינן בגמרא (שם דף
ס"ט) דקרא אשכח ודרש . ושם כתבתי : רבי יודה אומר
אינן מטהרות . ר' יוסי אומר שחיטתה וכו' מטורש שם
בזבחים : ב' הכנים והנוצה . יראה באמרו פה הכנים
הנוצה הדקה מאד אשר יהיו ככנים וישארו בו אחר
שיסירו הנוצה הגדולה . וכן הנוצה הקטנה אשר תשאר
אחרי סור הנוצה כלה . הרמב"ם : מיטמאות פירש הר"ב
אם נגע בהן שרץ כו' וכ"כ הר"ם . ודבר משה הוא .
דהא לעיל תנן שא"ל הכשר . ופי' הר"ב והר"ם לא הכשר מים
ולא הכשר שרץ . והרמב"ם לא פי' שיגע בהן שרץ :

ולא מטמאות פירש הר"ב אם היה אוכל פחות מכביצה
כו' . והרמב"ם פירש להשלים כוית . אם בלע
אחד כוית צער מנומס וזאת הנוצה וכ"כ גס כן בחבורו פ"ג
מהל' אבות הטמאות : החרטום והלפרנים . הדבור פה
אמנם הוא כפי המקומות הרכים מהן הקרובין' הכשר אשר
יחזקו מן העוף והוא היוול . הדם ממקום החקובה .
הרמב"ם . והכי איתא בגמ' פ"ט דחולין . דף קכ"א :
ראשי אגפים וראש הזנב . הרכוב . הרמב"ם פ"ג
מהא"ה : בפסולות מרגום צריאות צער .
פסולות צער . הרמב"ם : ג וכחצי פרס . פי' הר"ב
שהוא ביצה ומחנה . ובפרק דלקמן : משנה ב' . כ"כ בשם
הרמב"ם ושרש"י סודר שני בליים וטלוגתא דתנאי היא במשנה
ב' פ"ח דערוזין וע"ש : והאוכלה אין טעון הערב שמש' .
עיינן מ"ש במשנה ה' פי"א דפרה : ואין חייבים עליה על ביאת

מקדש . פי' הר"ב אם אכל כו' דטמאה דרבנן היא . וכ"כ הר"ם
פ"ו ד'ל אחר הבי' דטמאת מקדש (ויקרא ה') לו : שם אשר נגע בנבלת וגו' .
וזאת יכול נגע באוכלים ומשקים וכלי הרפ'
מה

א זבחים ס"ט
ב כתי"ס נ' פה'
ג אבות הטמאה
הל' יב
ו ג ספ"ג ע'
ז ד סולין כח'
ח ה' חולין קכ"א'
ט ק"י
י ת"י פ"ג מה'
יא אבות הטמאה
יב הל' ד' פ' ג'
יג טמאת אונגלין
יד כל' ג'
יז ח"י פ"ד מה'
יח טמאת אונגלין
יט הל' א'
כ ופ"ט
כא אבות
כב הטמאה הל' י"ב
כג ח"י פ"ג מה'
כד אבות הטמאה
כה הל' י"ג
כז ס"ט
כח ס"ט פ"ג מה'
כט כ"א
ל' יד

ו כל הנדרבות חשיבו' ה' וכל מה שחזי יכול לתנו' שיש כבינה מן החמור בזה וזוה אולי בחר חמור ואם לאו אולי בחר הקל : ז מקרנות חתיכות של בלקל קרןמנסון בא (ירמיה מ'ז) : נוטכות זו את זו שהקדוקו' זו כזו וא' א להכריטן' א' כ' נוטכות זו מזו : כלן תחל' דחשוב' כאלו נגע בכלן' פירשו החתיכו' זו מזה : במסקין כלן שניו' דמסקין תחלה היו ועשו' שני' : בידי' כלן שלימות דיד' ס שני' : ופוסת ג' בתרומ' : דן מקרנות' חתיכת בלק שהיתה תחלה וחבר לה חתיכו' אחרו' : כלן תחלה והנוגע באחרו' כנוג' דרש' לטומא' דחשיב חבר וכימי' היתה' שני' חשבו' חבר מאחר דאם פירשו אשתיר' בכו טומאה' אבל היתה שלימות דאם פירשו לית בכו טומא' דאין ג' עושה ד' בתרומ' אפי' כילא פירשו לא חשבו' חבר וטהרות : ט' ככרות הקדש כנון שתי הלחם ולהם הפני' ומנחו' וכיו' : הן : שבתוך גומותיהן מים המקודשי' שהיו בתוך הגומות שע' ג' הככר מים שנעשו על טהרת הקדש ונטמא ככר א' בשרץ ונגע הככר שנטמ' בשני' ויהשני' בג' ואפי' הןמאה כלןטמא' ואפי' שלא נגעו במים שבככר לא נגע כל ככר בחברו' . נטמאו כלן שבכר הקדש עושה כלא המסקה שבכר כל ככר שהוא נעשה תחלה הוא שנגע בככ' וטמאו . אבל בתרומ' אינו כן לא הככר הראשון הנטמא בשרץ בלבד מטמא את חברו להיות שני והשני פוסל את הכ' וכו' לא ילא חייסין למסקה שבכר' הגומא אפי' בין הככרות משקה טופח אף בתרומ' כלן טמאות המשקה טופח שבין כל ככר וככר חוזר להיות תחלה' ומטמ' הככר שהוא נוגע בו לעשותו' .

ז נושבת זו כו' פי' הר"ב דבוקי' וכו' וכ"הר"ט וכמשי' דלקחון מייתי תוספת' ואיזכו הנסוך התולס ממנו כל שהוא ופי' מהר"ס שנוסף מחברו ומולט מן העסה : כולן תחלה וידוע שוא שהשרץ אב הטומא' ואשר יגע בו ראשון יתנה יקרא הראשון ג"כ תחלה וזה באוכלין ומסקין ללבד כמו שבארנו בכתיבה' כ"כ הרמב"ם ודקדקתי בפתיחתו ולא מנאחיה' לא באוכלין ומסקין ללבד שכתב' שם וז"ל

א סס הל' יד
ב סס הל' טו
ג סס הלכה יו
ד סס הל' יז
ה סס הלכה יח
ו סס הלכה יט
ז סס הל' כ
ח סס הל' כא
ט סס הל' כב
י סס הל' כג
יא סס הל' כד
יב סס הל' כה
יג סס הל' כו
יד סס הל' כז
יט סס הל' כח
כ סס הל' כט
כא סס הל' ל
כב סס הל' לא
כג סס הל' לב

ז כביצה איכל שני וכביצה איכל שלישי שבללן זה בזה שני חלקי' זה ג' וזה ג' יגפל זה לעצמו וזה לעצמו על ככר של תרומה לא פסלוהו נפלו שניהן כאחת עשאוהו ג' כביצה איכל ראשון וכביצה איכל ג' שבללן זה בזה ראשון חלק זה שני זה שני שאף הג' שנגע בראשון גע' שני' כשתו ביצי' איכל ראשון כשתו ביצי' איכל שני שבללן זה בזה ראשון חלק זה שני חלק זה שני וזה שני לג' או לד' הר"י או שני בכ' ביצים איכל שני וכ' ביצים אוכל ג' שבללן זה בזה שני חלק זה שני וזה שני לג' או לד' הר"י א' ג' : ז' מקרצו' נושבו' זו ביו' וככרים נושבי' זה בזה נטמאת אחת מהן בשר' כלן תחלה פירשו כלן תחלה במשקין כלן שניות' פירשו כלן שניות' בידי' כלן שלישי' פירשו כלן שלישי' : ד' מקרצ' שהיתה תחלה והשיך לה אחרו' כלן תחלה פירשו' היא תחלה וכלן שניות' היתה שניה והשיך לה אחרות כלן שניות' פירשו' היא שלישי' היתה שלישי' והשיך לה אחרות היא שלישי' וכלן מהורות' בין שפ' שיש בין שלא פירשו' : ככרו הקדש שבתו' גומות' מ' מקודשי' . (כל' בתוך גומותיה' והמיה' המקודש') נטמא אחת מהן בשרץ כלןטמאו' בתרומ' מטמא שניה ופוסל א' אם יש ביניה' משקה טופח' אף בתרומה הכל טמא :

פ"ב האשה שהיתה כובשת ירק בקדר' ונגעה

לטהר' א' טופח' דמחני' ללא דוק' הר"ט ועיינדרס' ג' ובמסנה ס' פ"ח : פרק ב' שהיתה כובשת ירק פי' הר"ב ואוקו ירק לא הוכשר לקבל טומאה' דאי בהוכשר א"כ מכי נתנו בקדרה טמאתו הר"ט :

וכל עולם פי' אחר ככרו' הקדש המונחו' בטבלא העשו' גומו' גומו' וכל ככר מונח בתוך גומא שלו והמים המקודשי' גרסי' פי' וכן המים המקודשי' המונחים בכלי העשו' גומות' גומות' אס' נטמא א' מהן כשר' ונטמאו כלן שהכלי מוצק' מה שכתבו לקדש' אבל לא לתרומ' דבתרומה אינו מטמא לא ראשון שני ופוסל שלישי היבא דנגעו זה ב' והוא כלי מ' ח' ואם יש בין הגומות' משק' טופח' הכל טמ' שיהכ' שה' שני עוש' המשק' ראשון וחוזר ומטמ' ככר האחר וכללם :

פ"ב האשה באשה טהורה אירי' שהיה כובשת ירק של תרומה בקדרה ואותו ירק לא הוכשר לקבל טומאה' אלא כדרך הכובשים

[6]

ונגעה' ה'ר"ב בידים מסואכות' סתם ידים שניות הן כ כ
הר"ש ומיהני א"כ כסיפא בהוספה טבולת יום אמי
אוצטרי' למתני בהדיא בידים מסואכות' וג' ל' ליש: דהתם איצטרי'
דל"ק משום טבולת יום לחוד קמני' אבל ידים אינם מסואכות'
קח"ל דמסובות' ומשום תרתי'
וומאו דל' בה' והרמב"ם דע"א'
ואכתוב בסמוך: במקום הנגוב
שנתיבש ויגב הר"ש: אם יש בו
כביצה הכל טמא אין בו כביצה' הוא
גמא והכל טהור ה"ג בס"א וכוהוא
בנאסחא מהר"ם ז"ל: הכל טמא'
פי' הר"ב אף הקדרה וכו' כדל' בס"ק
דשבת האוכלים והכלים שנטמאו
במשקים כל' דגמ' פי' דשבת(דף
י"ג) ועדיפא ה"ל לאקווי מתניתין

ונגיע' בעלה תיץ לקרר' (גמ' או) במקו' הנגוב
אע"פ שיש בו כביצה הוא טמא והכל טהור'
נגעה במקום המשקה' אם יש בו כביצה' (גמ'
ל"ג דכל טמא אין בו כביצה) הוא טמא' והכל
טהור' חזר לקרר' הכל טמא' היתה מגע טמ'
מת' ונגעה בין במקו' המשק' בין במקו' הנגוב
אם יש בו כביצה הכל טמא אין בו כביצה' הוא
טמא והכל טהור' היתה

הכובשים שחתכו' את הירק בלא משקה ומולחי' אותו ונותניש
בקדרה או בחצית' וזמ"כ נותני' עליו יין או חומץ או שמן (והכושר
אותו העלה): נגעה בידים מסואכות' שפוסלת את התרומה' בעלה
של ירק שהיה חציו בקדרה עם המשקין וחציו חוץ לקדרה נגוב
ונגעה במקו' הנגוב אע"פ שיש בו
כביצה שהוא שיעור לטמ' אוכלי':
הוא טמא אותו העלה: והכל טהור'
שאר הירק והמשקין שבקדרה' דלא
אחי' הוא עלה שמקלטו בקדרה
ומטמא להו' ידיים שניו' והעלה ג'
ואינ' עושה רביעי' בתרומה' נגעה
בסתם ידים שהם שניות: במקום
משקה' כלומר במקום שאין העלה
נעש משק' שעליו תהל' דכל הסוסל
אח' התרומה מטמא משקין להיות
תהל' והמשקה עושה את העלה שני' הלכך כשיש בעלה כביצה היינו
שעור לטמא אחרים' הכל טמא אף הקדרה עצמה' דמקצת עלה
שבקדרה עושה משק' שבקדרה תהל' וזו חזרו ונתמא' ואת הקדרה'
כדל' בס"ק דשבת האוכלי' והכלי' שנטמאו במשקין: ואינ' כביצה
הוא טמא אותו עלה שנגעה בו: והכל טהור דשחות מכביצה אף
מטמא אחר: חזר לקדרה אותו מקו' המשקה שנגעה בו הכל טמא
אע"פ שאין בעלה כביצה שהמשקה שנגעה בו חזר ויטמא כל מה
שבקדרה' ואל' הקדרה עצמה היתה מגע טמא מת' אשה זו שכובשת
אח' הירק הרי האשה ראשונה העלה שנגעה בו שני' הלכך אם יש בו
כביצה הכל טמא': היתה

גומא שהיא שניות כדכסוף זבים לא משום דגמ' דשב' מירש'
בטעמא דאע"ג דהתם בשבת ס"ק משנה ד' כתב הר"ב וזה לשונו
כלים שנטמאו במשקין שנטמאו המשקין בשרץ בו' כבר כתבתי
שם דלא תידוק מינה דלא נטמאו מחמת ידיהם לא לא דה"ה אף
ונתת ידיהם וע' ש"כ הר"ש בהדיא כסוף זבים: אין בו כביצה
הוא טמא' כדל' בס"ק פרש' שמיני' ומביאה הרמב"ם בספרושו
לעיל בס"ק משנה ב' יאוכל יטמא תלמד שהוא מטמא בכל שהוא
יכול יטמא לאחריו בכל שהוא' ת"ל אשר יאכל והכו' דייקמי הר"ב
בטעמי' בס' בתרא משנה ה' וצפי' משנה ב' פ"ג דערו' דהא דבעי'
שיעור כביצה היינו לטמא אחר' וקשה דברס' ק' אדתנו ומטמאת
טומאת אוכלין כביצה כתבתי דה"ה) לענין קבלת טומאת' לפי
שיש מקומו' שכתב קור' ב' ויהאיתם ברס' דתרומו' אבל במשנה ה' פ"ג דאהלות דייק הר"ב לכתיב שאינו מקבל טומאה מן התורה
וכך כתבתי שם בשם הר"ש וגם כתבתי שם על דברי הרמב"ם בזה ולפי זה לא תקשה מתני' וקרא דת"כ אסתמכת' בעלמא ומחלוקת
ישיבה היא זו נתו' פ"ב דפסחים דף ל"ג [וכן בתו' שנת צ"ד א' א'] [ע"כ ד"ה לאיתת'] והוכירה ג"כ הרמב"ן בפי' החומש' ומיהני
על הכ"מ שברס' ד מהט' איכשתב דרמב"ם שאינו שיעור לאוכלי' לטומאת עצמן שלא היתה מקום על משנתו זו ומ"מ כל היבא דכתב
הר"ב שאין אוכל סחות מכביצה מקבל טומאה' ל' דבאותו מקומו' לא חזו חכמים להחמיר שהם אמרו והם אמרו ועמ"ש בשם הר"ש
במשנה ה' פ"א דסרי' ד"ה לאמר ביאתו: חזר לקדרה פי' הר"ב אותו מקום המשקה בו' דלמשקים אין שיעור דתקן ברס' ג' וכן
ע"כ בתרא משנה ה' שבוין שיצתה טפה ראשונה נטמאה וטימא הכל כדסורשו כל המפרשים ומאותן משניות ל' שלמד הרמב"ם בשבת
בס' דמהט' א' (ל"ה ב') שהמשקין מתטמאים בכ"ש וטמאין בכל שהן והכ"מ כתב דברי התו' (דס"ק דפסחים) דף י"ד דשקדקו כן
הל' הגמ' דהתם וגם עליהם אני תמה שהיה להם ללמוד מתשנתו דש"ג ועוד ראה זה מצאתי בתוספת' שהביא הר"ש במשנה ב' פ"ב
דטבול יום שהמשקין לעולם מיטמאין בכל שהן מיהו לפסיל הגוי' כריך רביעית' דתקן במשנה ה' פ"ד דמצילה' ויאה דה"מ נמי
לפרושי חזר לקדרה דקאי אכביצה (והוא נגוב) וכ"ס הרמב"ם כמ"ש בסמוך: היתה מגע טמא מת' וכו' מיהני דלא קמני הכי חזר
לקדרה מה דיתו' וז"ל לי לתרץ דכוין דע"ביניהו ותנניהו בין נגעה במקום הנגוב או במקום המשקה' הלכך לא פסיקא ליה למתני
או סתמא חזר ט' דע"כ אינו מטמא את הכל כשחזר לא' אם נגעה במקום המשקה או בכביצה ואפי' נגוב אבל בשחות כביצה ונגוב
לא מהני החזרה כלל לק' לא מני קמני סתמא חזר לקדרה הכל טמא' ומכיון דלא מני קמני סתמא כי רישא לא' חס להאריך ולחלק
אבל להרמב"ם טעם אחרת ככולה מהני שהוא מס' דבירק חולין מירי' והאשה היא אשה נדה שהיא אב' וזמרו כובשת לא ירצה שהגדה
כובשת אבל הסי' כן קדרה שהיה בה ירק כבוש ונגעה (נדה) בעלה חוץ לקדרה והיה יבש' אפי' היה במה שיוצא חוץ לקדרה' כביצה' הגה
דוא טמא' וישאר הירקות אשר הם בקדירה טהורים' וכן הקדרה והמשקה אשר נכבש בה הירק הוא הכל טהור' לפי שזה העלה כמובדל
מכל מה שבקדרה להיותו יוצא מן הקדרה ואע"פ שקלטו חוץ הקדרה ואם היה זה העלה אשר חוץ הקדרה בו משקה ונגעה בו והיה בו
כביצה הנה להיותו כביצה יטמא המשקה אשר בו זה המשקה מחובר במשק' אשר חוץ הקדרה' אשר בה נכבש זה הדבר הכבוש יטמ'
המשקה כלן אשר בחוץ הקדרה ולזה יטמא כל הירק והקדרה כי משקים טמאים יטמאו הכלים והאוכלים כפי מה שהבאר ואפי' כ'
אמר חזר לקדרה הכל טמא ד"ל

תהל' והמשקה עושה את העלה שני' הלכך כשיש בעלה כביצה היינו
שעור לטמא אחרים' הכל טמא אף הקדרה עצמה' דמקצת עלה
שבקדרה עושה משק' שבקדרה תהל' וזו חזרו ונתמא' ואת הקדרה'
כדל' בס"ק דשבת האוכלי' והכלי' שנטמאו במשקין: ואינ' כביצה
הוא טמא אותו עלה שנגעה בו: והכל טהור דשחות מכביצה אף
מטמא אחר: חזר לקדרה אותו מקו' המשקה שנגעה בו הכל טמא
אע"פ שאין בעלה כביצה שהמשקה שנגעה בו חזר ויטמא כל מה
שבקדרה' ואל' הקדרה עצמה היתה מגע טמא מת' אשה זו שכובשת
אח' הירק הרי האשה ראשונה העלה שנגעה בו שני' הלכך אם יש בו
כביצה הכל טמא': היתה

הכובשים שחתכו' את הירק בלא משקה ומולחי' אותו ונותניש
בקדרה או בחצית' וזמ"כ נותני' עליו יין או חומץ או שמן (והכושר
אותו העלה): נגעה בידים מסואכות' שפוסלת את התרומה' בעלה
של ירק שהיה חציו בקדרה עם המשקין וחציו חוץ לקדרה נגוב
ונגעה במקו' הנגוב אע"פ שיש בו
כביצה שהוא שיעור לטמ' אוכלי':
הוא טמא אותו העלה: והכל טהור'
שאר הירק והמשקין שבקדרה' דלא
אחי' הוא עלה שמקלטו בקדרה
ומטמא להו' ידיים שניו' והעלה ג'
ואינ' עושה רביעי' בתרומה' נגעה
בסתם ידים שהם שניות: במקום
משקה' כלומר במקום שאין העלה
נעש משק' שעליו תהל' דכל הסוסל
אח' התרומה מטמא משקין להיות
תהל' והמשקה עושה את העלה שני' הלכך כשיש בעלה כביצה היינו
שעור לטמא אחרים' הכל טמא אף הקדרה עצמה' דמקצת עלה
שבקדרה עושה משק' שבקדרה תהל' וזו חזרו ונתמא' ואת הקדרה'
כדל' בס"ק דשבת האוכלי' והכלי' שנטמאו במשקין: ואינ' כביצה
הוא טמא אותו עלה שנגעה בו: והכל טהור דשחות מכביצה אף
מטמא אחר: חזר לקדרה אותו מקו' המשקה שנגעה בו הכל טמא
אע"פ שאין בעלה כביצה שהמשקה שנגעה בו חזר ויטמא כל מה
שבקדרה' ואל' הקדרה עצמה היתה מגע טמא מת' אשה זו שכובשת
אח' הירק הרי האשה ראשונה העלה שנגעה בו שני' הלכך אם יש בו
כביצה הכל טמא': היתה

היתה טבולת יום מנערת את הקדרה להשתא יש באשה זו שמי
עומאות . חדא דטבולת יום ואידך דכחם ידים שהם שניות .
כדקתני בידיים מסואבות ותרומות ותרומות ריבין משום ס'פ' מנערת
מה שבחוד הקדרה ל"א מנערת מגיס' בחוד הקדר' ככף שביד:

ספק מן הקדרה נתז ולא נטמא
מה שבחובה : ספק שהקלח' שכולו
מלא משקה והוא בחוד הקדר' נגע
בידיה : הירק פסול משום ספקא
לטבול יום . אבל משום ספק ידים
לא כדתנן בס' ד' טבול יום (משנה
ב') חומר בטבול יום ספק טבול
יום סוסל את התרומה ויד' כפיין
טהור והקדרה טהורה דמשו' טבול
יום לא מטמאה אפילו ודאי נגעה
במשקין דאין טבול יום עוש משק'

תחלה כדתנן (ס'פ' דפרה משנ'ו) כל הפוסל את התרומה מטמ'
את המשקין להיות תחלה מן טבול יום . ואי משום ידים לא
מטמאה דכיון דספיקא הוא שמה נתז על ידיה מספיק קדרה
טהורה שספק ידים לטמאה טהור : ב האוכל אוכל ראשון .
נגעה גופו ראשון להיות מגעו שני . והאוכל אוכל שני נעשה
גופו שני ואם נגע בתרומה פסלה חלו מ' ח דבר שגזרו בו ביו'
ודוקא שאכל חצי פרס שהוא ביצה ומחצה לרמב"ם ושני ביצי'
לרש"י שזהו שער אוכלים לפסול את הגוייה : ר' יהושע אומר
האוכל אוכל ראשון .

"היתה טבולת יום מנערת את הקדרה .
בידיים מסואבו' (כ"א ראשה) וראתה משקין
על ידיה יספק מן הקדר' נתזו ספק שהקלח
נגע בידיה . הירק פסול והקדרה טהורה :
ב ר' אומר . האוכל אוכל ראשון .
ראשון אוכל שני שני אוכל שלישי שלישי
ר' יהושע אומר 'האוכל אוכל ראשון .
ואוכל

אם היה בו כביצה והוא נגזב ונגעה בו חוץ לקדרה אשר אמרנו
שהוא טמא והכל טהור זה כל עוה' (היוח') חוץ לקדר' אמנם אם
חזר לקדרה הגה הוא יטמא המשקה אשר בחוד הקדר' אשר בה
(נגנס) [נגנס] הירק ויטמא זה המשקה לקדרה ולכל מה שבה

כמו שהבאר ואח"כ אמר היתה
מגע טמא מת אשר הוא ראשון
לטומא' נגעה בו ירצה בירק אשר
בקדרה . בין במקום המשקה בין
במקום הנגזב אם יש בו כביצה הכל
טמא . וזה שזאת הביצה יטוב שני
לטומאה ולהיותו בחוד הקדרה
יהיה כל הירק כבבש חבור ויטמא
המשקה אשר בחוד הקדר' כפי מה
שיבאר בזה הפרק שהשני בחולין
מטמא משקה חולין ע"כ ולדבריו

נגעה במקום המשקה אין הכוונה בו שנגעה במשקה עצמו .
אלא הכוונה שנגעה בעלה שיש בו משקה ולפיכך ברישא חזר
לקדרה לא קאי לא אכביצה ואע"פ שהוא נגזב ובבא וז' (דמגע
עמא מת) להכי לא קתני כלל חזר משום דלא מיירי כלל בחוד
לקדר' ופשיטא דכי הוה חוץ לקדר' צמי דינא הכי כמו בריש' ממש
לא דמתני' נקטה גבי אב חוץ לקדרה . ואס"ה במקום הנגזב
אפילו בכביצה הוא טמא והכל טהור' וכבא בראשון נקטה פ'ע
הקדרה כלומר דאע"ג שאינה לא ראשון הכל טמא ואפי' נגעה
במקום הנגזב הואיל ובחוד הקדרה הוא אכל ודאי כשהוא חוץ
לקדרה דינא כמו ברישא' וכן ברישא נמי כשהוא בחוד הקדרה

דינא כמו הבא . ובחבורו ס'פ' מהפ"א (הלכה ג') ערבינהו ובכבינהו לתרומיהו לכא וראשון בעלה שחוץ לקדרה וכו' ולא הזכיר
דיון סוף הקדרה כלל לפי שהוא נכלל בחזר . דאם חזר דינו כך כ"ש כשמחלה בשעת נגיעה הוא בחוד הקדרה ובכף נחם אשתבש
בבבא זו דמגע טמא מת לפרשו בדרך הרמב"ם והבין דמירי נמי חוץ לקדרה ואפילו חזר אינו מטמא וטעום הוא בידו . דלעולם
נעשו המשקים תחלה . ובהדיא כתב הרמב"ם בחבורו (סס) בראשון שנגע בכביצה נגזב שחוץ לקדרה חזר לקדרה טמא את המשקה
שבה . וטמא הקדרה וכל הכושין וכ"ש שבפרושו כתב בהדיא דמירי נגעה בחוד הקדרה : היתה טבולת יום כו' . בידיים
מסואבות כתב הר"ב דהשתא יש באשה זו ב' טומאות וכו' ותרומות ותרומות ריבין משום ס'פ' וכלומר משום קדרה טהור דאע"ג
דיש בה שמי טומאות . אפ"ה הקדרה טהורה והרמב"ם מפרש ג' כ' לענין חולין ומש"ה בעי ידים מסואבות דטבול יום טהור לחולין
ודקתני טבול יום . לאפוקי מדעת רב"ש בתוספתא דקאמר אין ידים לטבול יום ר"ל אין בדל בין כיוון ידיו טומאות או טהור' .
אבל בחבורו ס'ט מהפ"א אע"פ שבבית הראשונה כתב לענין חולין כך בבא כתבה בתרומה והשמיט ממנה ידים הכו בום :
מנערת ס'הר"ב מנערה כו' ומלשון מסלק את הטבלא כולה ומנערה דפרקיה טבל (בהם' שבת דף קמ"ג) כו' וכתב עוד
הר"ב לשון אחר מנערת מגיס' מלשון יטער וכפה דפרק כל הבשר (דף ק"ח) הר"ש : וראתה כ"א ראשה . וכן הוא
בנוסח' מהר"ם ז"ל ובמשניות ישנים מנוקדים : ב ר"א האוכל אוכל ראשון כו' . שמינו אוכל חמור מן האוכל (האדם שאוכל
המאכל חמור מן המאכל) דאלו נבלת ע"פ טהור בחוץ לא מטמאה ואלו אכלה מטמא בגדים אבות הכליפה . ואנו היאך לא נעשה
אוכל כמאכל גמרא ס"ב דחולין דף ל"ד . וכתבו בתוס' סוף דף ל"ג דאע"ג דכולה גזיר' מטמאה דזמנין דאכיל אוכלין טמאין ושדי
משקים דתרומה בפיו . וא"כ אפילו אי נעשה שני שני דחו לא אחי להכי דהא שני עושה משקים תחלה . מ"מ ר"א משום מדוסין
לעשות אוכל כמאכל לגמרי ע"כ . ומ"ש הר"ב ודוקא שאכל חצי פרס אע"ג דלפוס טמא דזמנין דאכיל כו' מני אכיל כביצה
אטווי ליה שמה אין רגילות שיהא אדם צמא לשתות עד דאכיל ליה כחצי פרס ומש"ה לא גזרו בפחות הכ"ש . ומ"ש הר"ב בבבא
תחלקת ריב"ס ורש"י ובפ"ק משנה ג' מסתים סתם לן כהרמב"ם עוד יש מקומות דעביד הכי ומקומות דעביד הכי והראשונים
במשנה ב' פ"ח דערובין : אובל שלישי שלישי . ואע"ג דלא שייכא בהו גזירה דזמנין דאכיל כו' דהא אין שלישי עושה רביעי
בתרומה לא חלקו חכמים באוכלין הטמאין בין ראשון ושני לשלישי הר"ש : ר"א האוכל אוכל ראשון כו' שני . כתב הר"ב דס"ל
דלא משוינן ליה לאוכל כמאכל עצמו . דלא גמרינן מנבלת עוף טהור דחדוש הוא (דכל שאר הטומאות מטמאות בגלוי ואין
מטמאות בבית הסורים הלכך גזירת הכתוב הוא ואין למדין ור"א סבר למדין) אלא מזינו שהמאכל חמור מן האוכל . דאלו מאכל
בכביצה ואוכל עד דאכיל כחצי פרס . ור"א עומאה משיעורין לא גמרינן (דשיעורין מלקח באנפיה נפשיה הוא ולא משום חומר'א
וקולא . אלא אוכל

אמ"ס
: סבת יד'
טעם : חולין
נמי : פ"ס חס'
טבר : אבות
השואב : ה'

א פולין נזופים
ב פולין נזופים
ג פולין נזופים
ד פולין נזופים
ה פולין נזופים

דשמתא כביצה כך שיער פו הכתוב (כ"מ"ש הר"ב במשנה ה' פ"ד
דמשילק) וסאל גוייה בכחזי פרס הכי תקון בו רבנן) גמר' סס :
ואובל שני שני ית' הר"ב לפי שחזינו שני עושה שני ע"י משקין
כו' ואת' מאי נרדך לה"ט ליוזא דלהכי שני עושה שני כדמפרש

ואוכל שני נעשה גופו שני דמ"ל דלא משוינן ליה לאוכל כמאכל
עצמו והאי דמשוי לאוכל אוכל שני שני ולא שלישי לפי שחזינו
שני עושה שני ע"י משקין שהמקין שנתמחו בשני הנעש' תחל'
והנעש' בתוך הוי שני ואם הוא משוינן ליה לאוכל אוכל שני שלישי

לא היה פוסל את
התרומה דלפן שלישי עושה רביעי
בתרומה יוכמים גזרו על האוכל
אוכל שני שיהיה פוסל את התרומ'
משום דזמנין אכיל אוכלי תמאי'
ושדי משקין של תרומה לתוך פיו
בעוד שאוכלי' תמאי' בפיו ומסיל
להו הלכך דאע"ג דבאובל אוכל ראשון
לא משוינן ליה לאוכל כמאכל עצמו
באוכל מאכל שני משוינן ליה שני כמו

ואובל שני שני שלישי שני לקדש ולא שני
לתרומה בתולין שנעשו לטהרת תרומה :
ג' הראשון שבחולין טמא ומטמא השני פוסל
ולא מטמא' והשלישי נאכל בניזיד הרמע :
ד' הראשון והשני שבתרומה טמא ומטמא'
הג' פוסל ולא מטמא' והרביעי נאכל בניזיד
ההראשון הקדש :

המאכל כדי שיפסול את התרומה שלישי שני לקדש האוכל אוכל
שלישי נעשה גופו שני לקדש ובעוד שלישי ורביעי בקדש ולא שני
לתרומה דאי נגע בתרומה לא פסלה ומיהו אסור הוא לאוכל בתרומ'
והכי מוכח בגמ' פ"ב דחולין דף ל"ד : בחולין שנעשו על טהרת
תרומה יכלו האי אוכל אוכל אוכל שני ובי' דתיקון מטמא'
דחולין בחולין שנעשו על טהרת תרומה קמירי דחולין גרוד' אין
בהשלישי ג' הראשון שבחולין ומטמא' תרומה שכל של תרומה
שנג' בראשון של חולין נעש' שני ופוסל את השלישי והשני שבחולין
פוסל את התרומה ואינו מטמא שלישי דתרומה לא עביד רביעי'
הלכך שלישי דתרומה לא מקרי תמאי' לא פסולו שלישי של חולין
ה' קראם יש באותן חולין שלישי בגון שנעשו על טהרת תרומה : נאכל
בניזיד הדמע בתבשיל (שבתורה) משעורב' בו והתרומה קרויה דמע
שנא' (שמות כ"ב) מלאחך דמעך לא תאחר ופ"ב דחולין מוכיח
דדוקא כשאין בניזיד דמע כוית תרומה כדאיכיל פרס יהוא
דשרי ליה לאוכל אוכל שלישי אבל אי איכיל כוית תרומה כדאי
איכיל פרס אסור דקיימא לן האוכל אוכל שלישי מחולין שנעשו
על טהרת תרומה נפסל גופו מלאכול בתרומה : ד' הרביעי'
נאכל בניזיד הקדש כלומר ואם

קבל ר"א תשובתו כמש"ן חזר והשיב לו מכתבי הקדש כ"כ במס'
שבת (ד"ה תיבנו) אבל בחולין סד"ה תנא) כתבו ד"ל דלא בעי
לאתוי' לא ממאכל (שני) דעביד מאכל אחר שני דומיא דמאכל
(שני) דעביד אדם שני ועוד דהא דספר עביד ידים שניות וגם
פסלים את התרומה לאו משום טומאה לא משום חומרא ע"כ .
אבל לסי' זה קשה מה השיב סבבם ידים וכמ"ש ססה"ש ש"פ ס"ג
דחגיגה דף כ"ד הקשו אחאי' לא קאמר ביד שמטמאה חבדתה'
דהכי ס"ל לר' יהודה הקס' במס' ידים ותרצו דלא חש להבי' ראי'
חמה שאמר איזה ע"כ ומ"ש הר"ב משום דזמנין אכיל כו' ושדי כו'
ופסיל להו גההתורה וההירה על התרומה לשמרה בטרה דכתי'
(במדבר י"ח) את משמרת תרומתי לפיכ' גזרו באוכל אוכלים
טמאים שלא יהא רגיל אכל תרומה רש"י דשבת והרמב"ם בפ"א
מחא' הט כתב שמת' אוכל כו' וישתה עליו משקה תרומה כו' וכבר
בארנו שאסור לאכול תרומה טמאה והא דכתב הר"ב ופסיל להו
הכי איחא בגמ' וטעמא דאכתי לא גזרו שיהיו המשק' תחל' ולא
מסת' להו ומ"מ דעפס היה לגזור ולסי' ספיר קאמ' דמצינו שני
עושה שני ע"י משקין כו' תו' דשבת (ד"ה וסקיל) וכחזתי' כבר
פ"ב במשנת י"ח דבר : שרישי' שני לקדש כדמס' דהאי שלישי
בחולין שנעשו על טהרת תרומה הוא וטהרתה טומא' הוא אכל הקד'
דכתי' בפ"ג דתביעה הלכך שמירה דידה לאו שמירה היא לענין קדש וחיישי'
ל' רש"י במס' שבת וב"ס הר"ב במשנה ודג' בתרומה ראשון וקדש ויהא דבח לין כתב רש"י דבי' בתרומה מספק' ליה בשני לאו דלובא
למסקי' לא בשני ולא בראשון דודאי אף בראשון איכיל למסקי' דטעמא היה אכל אוכלי קדש ומס' דרי נמי לא מספקי' לא בשני שני
לן דהא אוכל אוכל שני נעשה שני מס' לא כתב לא דאיכיל למסקי' בשני דבהכי שני לן : ולא שני לתרומה . כתב הר"ב דאי נגע
בתרומה לא פסלה ומיהו אסור לאכול בתרומה ומדיוקא דייקנן ליעילתא דאמר אין שני לתרומה אבל שלישי הוי ונפסל גופו מלאכול
בתרומה והוא גמ' ערוך בחולין לכך נראה בעיני שז"ש הר"ב והכי מוכח כו' ז"ל והכי מוכיח כו' ודוק ובס"ה דכוסה דף ל' כתבו התו'
דסס קשר הישר דלא כודע טעם גזירה זו אח"כ נאמר רבו בניזירות וגזרו גזירה לגזירה ע"כ יוצא שתמט להו גמ' רפי"ב דובחי' דף ס"ט .
באיכיל עבוד רבנן זעלה כנגיע לא עבוד רבנן מעלה : לטהרת תרומה ולא בחולין שנעשו על טהרת הקדש דלאו כקדש דמו דבטלה
דעתו ואינה נתפסת עליהם סס טהרת הקדש הר"ב שו"ע יין בסוף פירקין : ג' השני פוסל יעמה במטה ב' פ"ה דכוסה וע"ש : והג'
נאכל בניזיד הדמע כתב הר"ב דדוקא כשאין בניזיד הדמע כוית תרומה כדאיכיל פרס דחייב אוכל תרומה בטומאת הגוף לא הוי
לא ככוית ואינן פוסל איכיל מעטרסת בין כוית לכל איסורין בין ככוסה ליה כ"אם שהה מתחלת איכילת השיעור ועד סופה יותר מחד'
א"ש שכתב כתנה תורה שיעור לשהיית איכילת בבית המנוגע שהקפידה תורה בשוה בו שיעור איכילת לטמא בגדי' רש"י פ"ב דחולין ד'
ל"ה ועל איכילת החולין וטמאים לא האכרו אפי' הכהנים הר"ב ומו' דחולין : ד' והשני שבתרומה כו' מטמא לג' בקדש וטעמא אפרש'
במתני' דלקמן : והרביעי נאכל בניזיד הקדש .

ואין

ואם יש באותה תרומ' רביעי' כגון: ש' עש' על טהרת הקדש וכן
החמישי נא: כל בניוד הקדש דקת' לך. ה"ק ואם יש באותו קדש
חמישי כגון: ש' עש' על טהרת מטמא של אשר פ"ה דאמר' בגדי
אוכלי קדש מדר' להטא: כאלו בניוד הקדש מות לערב בו תבטיל

ואין לתמוה איך נאכלת התרומה כיון דטמאה היא דמאחר
דבהרות' עלמה איננה רביעי' ליכא תיסורא וכן במתני' דלק' לענין
חמישי בקדש הר"ש ומו' דחולין (ד' ל"ד): ה' והשלישי שקדש
דכתיב (ויקרא ז') והכשר חסר יגע בכל טמא לא יאכל. מי לא

של קדש טהור: ו' השני שבחולין
מטמ' משקה חולין: דכל הסוסל את
התרומ' מטמא משקי' להיו' תחלה:
מטמא משקה קדש דכל הסוסל את
הקדש מטמ' משקין (קדש) להיות
תחל' לקדש: ש' עש' על טהרת הקד'
כלומר הא דאמר' דג' של תרומה
פוסל ולא מטמא אוכלי קדש' הני
מילי כש' עש' על טהרת הקד' אכל
נעשית על טהרת תרו' שלא שמרתו
על טהרו' הקדש' הג' מטמא שנים
ופוסל א' בקד' ש' טהרתה של תרומ'
טומאה היא אכל הקדש. והרי זה
השלישי דתרומה חסונה אכל הקד'
כלו נטמא בשרץ' ע' נלמו: ו' רא"א
שלשטן שוין כדמפרש ואולי' דלית
ליה לר"א טהרתה של תרומ' טומא'
היא אכל הקדש: השלישי שבכולן לא
משכחת שלישי' בחולין א"א כ' עשו
על טהרת תרומה ואין ה' כר"א:
ח האוכל אוכל שני לא יעשה בבית
הבדל לא יתעסק לעשות שמן בבית
הבדל דהא מודה ר' יוסע לעיל לר'
א' עש' שהאוכל אוכל שני הוא עצמו
נעשה שני ופוסל את התרומ' ומטמ'

ה' הראשון והשני והג' שבקדש טמאין
ומטמאין רביעי' פוסל ורא' מטמ' החמישי
נאכל בניוד הקדש: ו' השני שבחולין מטמ'
משקה חולין ופוסל לאוכלי תרומה. הג'
שבתרומ' מטמ' משק' קדש ופוסל לאוכלי
קדש ש' עש' לטהרת הקד' אבל אם נעשו
לטהרת תרומ' מטמ' שנים ופוסל א' בקדש:
ז' רא"א שלשתן שוין ה' א' שבקדש ושבתרו'
ושבחולין מטמא ב' ופוסל א' בקדש מטמ'
א' ופוסל א' בתרומה ופוסל את החולין והב'
שבכלן מטמא א' ופוסל א' בקדש ומטמא
משק' חולין ופוסל לאוכלי תרומה השלישי
שבכולן מטמא משקה קדש ופוסל לאוכלי
קדש: ח האוכל אוכל שני לא יעשה בבית
הבדל וחולין ש' עש' על גב קדש הרי אלו
בחולין ר"א בר' ר' צדוק או' הרי אלו בתרומ'
ל' טמא שנים ולפסול א' :

פ"ג הרוטב והגריס' והחלב בזמן שהן
משקה טופת הרי אלו תחל'
קדשו הרי אלו שניים חזרו

משקין להיות תחלה (דהיינו השמן) : על גב הקדש על טהרת
הקדש: הרי אלו בחולין ואין באים לכלל שלישי: הרי אלו בתרומ' ויש
בהם שלישי והני תנאי תרוי' הו' ס' ל' ח' ל' ו' עש' על טהרת הקד'
לאו קדש דמו' ושאין לדבר ש' עש' רביעי' בקדש לא קדש מקודש
בלבד וסליגי' אמתני' דלעיל דקתני הג' שבכלן פוסל לאוכלי קדש:
פ"ג הרוטב והגריסין שהן משקה טופת ש' לחיך כל קדש
בהן טופח ע"מ להטפוח: הרי אלו תחל' דחשוב'
כמשקין: קדשו הרי אלו שניים דכיון שקדשו חשוב' כחולין שנגעו
במשקין :

עסקין דנגע בשני פירש"י דהא
בכל טמ' כפי' ושני אקרי טמ' דכתי'
(שס"א) כל אשר בסוכו יטמ' כדתני'
במשנ' ב' פ"ה דסוטה גמ' ע"ס דף
כ"ט: שבקדש עיין בסוף פרקין:
הרביעי' פסול' ילין לה הקס' בק' ו'
ועה' מחוס' כפור' שהו' טה' בתרומ'
אסו' בקד' עד שיביא כפרתו כדתני'
במשנ' ג' פ"ד דנגעים' הג' שהוא
פסול בתרומ'. אינו דין שיעש' רביעי'
בקדש: ו' לאוכלי תרומה כמו
מאכלי תרומה וכן גמ' פ"ה דסוטה
ד' כ"ט אוכלי קדש ומשקי קדש
וכן ברס' ב' דמעילה בגמ' ופי' הר"ב
מסנה ז' פ"ח דפרה: במטמא שני'
ופוסל א' פי' הר"ב דג' של תרומ'
חשוב אכל הקדש כלו נטמא בשרץ
עלמ' דבגדי אוכלי תרומה מדרס
לאוכלי קדש' כדתני' ב' ד' דחגיגה.
אכל אוכלין אין נעשין אכ לעולם
לא מדברי תורה ולא מדבריהם
כמו שהשארנו הרמב"ם בפי' מה'
א"ה"ט (הל' ט') ולסיקך לא נוכל
לחשב' כי אם כש' נטמאו בשרץ שהיו
ראשון: ז' השלישי שבכולן כתב

לא משכחת שלישי בחולין א"א כ' נעשו על טהרת תרומה מסיים
הר"ש או על טהרת קדש ונראה לכאורה שבר"ב השמיט כוונה
כדי לפרש מתני' דהכא דסברה נמי שאין חולין נקמסים בקדושת
קדש אכל קשיא אדידיה דבמתני' דלק' מפ' דהך דהכא סברה
דחולין הנעשין על טהר' הקדש קדש דמו: ח לא יעשה בב'
הבדל וכיוצא בזה ששינוי במסנה ז' ס' בתרא דב' ו' עש' פירשתי.
והר"ב העתיק לא יעשה וכן הוא במשניות שבגמ' דפוס יס' הרי
או בחולין טמא כהצתי במסנה ב' (ד"ה לטהרות): הרי אלו
כתרומ' כת' הר"ב והני תנאי תרוי' הו' ס' ל' ח' ל' ו' עש' על טהרת
הקדש לאו קדש דמו וכלומר בין לענין שאין בו רביעי' למגע
וכן לענין האוכלו שלא נפסל גופו והו' שכתב הר"ב בספ"ב דחגיגה דלאו כקודש דמו לכל הדברים ומ"ס הר"ב שאין דבר כו' לא קדש
מקודש גמ' פ"ב דחולין ד' ל"ה ופירש"י קדש גמור שקדש גופו כגון בשר קרבן וחלות התודה שנשחט הוצח עליהן ומחמת שקדשו בכלי
אכל ג' של קדש המקודשת בקדושת פה לא ופי' מס' בצריו' דמס' ע' אהרות בפ"ק ע"כ והעתיקה הרמב"ם בפירושו בפירקין מסנה ה':
פ"ג הרוטב וכו' כבר בארנו שרוטב הוא מרק אשר אם יקפא ישוב דומה לדבך (ועיין ברס"ט דחולין) וגריסין נזיד הפולין
ומדרקן ג"כ שאם יקורר יקפא וכן החלב אם יעמוד זמן אה יקפא הרמב"ם: טופח פי' הר"ב פ"מ להטפוח

א סס הלכ' ד
ב סס הלכ' ט
ג סס הלכ' ט
ד סס הלכ' ט
ה סס הלכ' ט
ו סס הלכ' ט
ז סס הלכ' ט
ח סס הלכ' ט
ט סס הלכ' ט

וטוספת לאודוקא הר"ש ס"ק ובמסנה ה"פ"ח :
בביצה מכוון טהור כתב הר"ב דמכיון שיצאה טפה ראשונה
 חסר ליה מכביצה עיין עוד מזה בל"ה ר"ב בפ"י משנה
 ה' ד"ס בפרק : ב ר"ש שזורי אומר אף היין בגמ"ס דמנחות

אמנות 65
 ס"ה 6
 כפ"י 6
 ג"ס ה"ה
 ד"ס ה"ה
 פ"ק ה"ה
 ד"ס ה"ה
 ד"ס ה"ה
 ד"ס ה"ה
 ד"ס ה"ה
 ד"ס ה"ה
 ד"ס ה"ה

דל"ה מכלל דפ"ק סבר יין לא
 אימא רש"ש אומר יין ואני תמיה
 שהרמב"ם ברפ"ט מהט"א לא כתב
 אלא השמן או הדבש והל"ל היין
 ג"כ ולא השיגו הראב"ד ג"ס הכ"מ
 לא העיר בזה ודעתי מברעת
 דהרמב"ם ל"ג כלל שהתמיה
 דמכלל דפ"ק סבר יין לא אינ' תמי'
 אלא כפירש"י דיון מי איכא למ"ד
 לאו משק הוא והוא מפרש למתני'
 דשמן מחלה לענין משקין הוא ולא
 בקרוש אבל כי מפרש' דמתני'
 מיירי בקרוש ליכא לתתיה כלל :
 אם היו פרוזין הרמב"ם בפ"ט
 מה' ט"א העתיק פירושין
 כפ"י רישין ועמ"ס בפ"ח משנ"ח :
 אפידר הן סאה ואית ספרים
 דכתוב ואפ"ה הן מאה הר"ש וכן
 העתיק הר"ב ג"ס הרמב"ם בפ"ט
 מהט"א ה"ה : ג במא מה
 שסמט כו' טמא מת דוקא נקט
 שאינו מטמא בהיסט וכו' לטמא
 שרץ וכל טמאי מגע וטמא מס
 לרבות נקט דהוי אב הטומאה
 משום דקתני סיפא אבל זב כו' :
 רש"י ס"ב דשבת דף קמ"ה :
 זב שחלב כו' שהזב והדומה לו ר"ל

חורו ונמוחו כביצה מכוון טהור יותר
 מכביצ' טמא שבין שיצאה טפה ראשונה
 נטמא בכביצה : ב רמ"א השמן החלה
 לעולם וחכ"א אף הרבש ר"ש שזורי אומ'
 אף היין וגי' של זיתים שנפל לרתגור
 והוסק כביצ' מכוון טהור יותר מכביצ' טמא
 שבין שיצאת טפה הראשונה נטמאת
 בכביצה אם היו פרודין אפי' הקסאה טהור :
 ג טמא מת שכחט זיתים וענבים בכביצה
 מכוון טהור ובלבד שלא יגע במק' המשק'
 יותר מכביצה טמא שבין שיצאה טפה
 הראשונה נטמאת בכביצה "אם היה זב
 או זבה אפי' גרגר יחדי טמאי שבין שיצאה
 טפה הראשונה נטמאת במשא זב שחלב
 את העז החלב טמא שבין שיצאה טפה
 הראשונה נטמאת במשא : ד כביצה
 אוכלין שהניחן בחמ' ונתמע' וכן כזית מן
 המת וכזית מן הגבלה ובערש' מן השרץ :
 "כזית פגול וכזית גותר כזית חלב הרי אלו
 טהורים ואין חיביבין עליהן משום פגול
 גותר וטמ' הגניחן בגשמים ונתפחו טמאין
 וחיביבין

חורו ונמוחו כביצה מכוון טהור :
 ד"א מהן תורת אוכל יורד
 עליהן תורת משקה ופרחה טומאתו כשנשתנו ואין למשקה זה
 מי שיטמאנו דמכ"י יצאת טפה ראשונה אמיש האוכל מכביצ'
 ופחות מכביצה אין מטמא אחרים אבל יותר מכביצה טמא

כדמפרש טעמא דמכ"י יצאת טפה
 ראשונה נטמאת אות' טפה בכביצ'
 אוכל טמא וכשנשתנו א"כ כולו
 חור הכיפה וטמאה את הכל :
 ב השמן מחלה לעולם ואע"פ
 שקרש אינו יוצא מתורת משקה :
 ר"ש שזורי אומר אף היין שקרש
 אינו יוצא מתורת משקה ואין הלכ'
 כר"ש שזורי : גוש כל זיתים הרבה
 מחבורים יחד ובגוש טמא איירי :
 כביצה מכוון טהור פגול דאין
 אוכל מטמא כלי ומשקה היוצא מן
 בגוש מחמת הוסק אין לו חמה
 יטמא דמכיון דיצאת טפה ראשונ'
 חסר ליה מכביצ' אבל כשיש בגוש
 יותר מכביצה כשיצאת טפ ראשונה
 עדין נשא בגוש כביצה ונטמא'
 הטפה בגוש וחורה להיות תחלה
 וטמא הטפה את הקנור שמסקין
 מטמאים כלי : אם היו פרוזין
 אם היו הייטס פרוזין שאין גוש :
 אפילו הן מאה כלומר אפילו הן
 שיצאו מאה ביצים אין מלמדפין
 לכביצה לטמא את שמן היוצא להיו'
 מחל' : ג ובלבד שלא יגע במסקין
 כגון שדרכן בפשוטי כלי עץ שאין
 מיטמאים דהשת' אין כאן שיטמא

המסקין אלא הגיץ שנגע בהן טמא מת שהרי לא נהר מנגיעתן
 אלא משיצא משקה וכשהמסקין נוגעין בוגין כב' חסר שיצור
 כביצה ואין אוכל מטמא בפחות מכביצה : יותר מכביצה טמא
 שכיון שיצאה טפה ראשונה נטמאת בכביצה דאע"ג דאין משקה
 הנבלע באוכל מקבל טומאה עמו משלים הוא את שיעורו
 דכזיתא אשכחן בסמוך גבי כזית מן המת ומן הגבל' שנחלעטו
 בחמה והניחן בגשמים ותפחו דגשמים המובלעים משלימין
 לכשיטרו : ד הרי אלו טהורים אכביצה אוכלים ואכזית מן
 המת וכזית מן הגבלה וכעד"ה מן השרץ קאי : הניחן בגשמים
 ונתכחו טמאין דכל השיעורים בחר גודליהו אזלינן ומהכ' קיימ'
 לן דאין דחוי אצל אסורי : ה אם

יכלה ליחות הגוף וינגבה ולכן יכחש והמים ילחחם וירפס ויגדלם ויוסף ב' ודלם ואזיעך הגה עיקר אחד והוא השיעורים כלם
 אהנם כשחר בהם שיעור הגודל ולא נביט לרשיון החלקים וההתאבכות לא לענין הטומאה ולא לענין איסור והיתר עכ"ל וכ"כ
 הרמב"ם בחבורו פ"ד מהט"א ובפ"ד מהא"ט : וס' ביאר שאם נתחלה לא היה כשיעור זמק וחור וסכח לכשיעור מטמא
 לכשיזה מדין קורה ע"כ ומ"ס הר"ב ומהנ"ב קיימא לן דאין דחוי כו' אינו נמשך אל מ"ש דכל השיעורים כו' אלא ענין בפני
 עצמו הוא לומר דאע"ג שכבר נתמעטו ונטהרו כשחזרו ונתפחו לא אמרי' שכבר נדחו מאיסורים וכו' כמו שלא היה בו
 השיעור מקחלה אצל אסורים דאין דחוי : משום פגול נוקר וטמא ופמיהגי טמא מאן דכר שמים וקשיא נתי
 דה"מ

האם טמאות טמאות כיהא דתני להמו דפ' הש"ז והצ"ד
[משנה ז'] נגע בא' בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ובשחר עמד
ומלאו מת הכמים מטמאים שכל הטמאות כשעת מציאתן ודוק
במקום מציאתן למטוטי נגע בא' בלילה בזוית זו ולתמר מלאו מת

בזויות אחר' וכו' זוהי האם מכוס'
מכוסות כגון כלי חרס המוקצמ'
פתיל לא אמרי' שמא בשע' שהיה
המת באהל היה מגולה ועכשיו
מכוס' או אסתמלו מגול' לא אמרי'
שמא בשעה שהיה המת (באהל) היה
מכוס' ומוקצמ' ספי' מחט שנמצא'
מלאה חלודה שמעכבת את התפיר'
דחלוד' כזו מטרת' מידי טומאת'
או שבורה טהור' ולא אמרי' שמא
שלימה נטמאה וכשיתקנו ותחזור
שלימה תחזור לטומאת' הישנה'
והיינו פירושא דאם טהור' טהור'
דמתן לעיל: ר' בחזקת טהרה יושב'
דסקק טומאה בר' הי ספיקו טמא'
וכאי' מבזי' ר' היה הוא' אפי' כיון
דספיקא הוי בדבר שאין בו דעת
לישא' כגון חרס שוטה וקטן ספיקו

וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא: ה'
"כל הטומאות כשעת מציאתן אם טמאו"
טמאות יואם טהורו' טהורות יאם מכוסות
מכוסו' יאם מגולו' מגורות' מחט שנמצא'
מליאה חלודה או שבורה טהורה שכל
הטומאו' כשע' מציאתן: ון חרש שוט' וקטן
שנמצאו במבוי שיש בו טומאה יהרי אלו
בחזקת טהרה ויכל הפיקח בחזקת טומאה
וכל שאין בו דעת להשאל ספיקו טהור': ון
תגוק שנמצ' בצ' ב' הקברו' השושני' אבידו
ואין השושנים לא במקום הטומאה טהור'
שאני אומר אחר לקטן ונתן לו וכחמו' בין
הקברו' כליו טהורין: ה' תגוק שנמצ' בצד
העסה והבצק בידור' מ' מטה' וחכמי'

טהור דהכי ילפי' מקראי דכתוב והבשר אשר יגע בכל טמא לא
יאכל משעת ודאי טמא לא יאכל ספק טמא יאכל וכתוב כל טהור'
יאכל בשר יודאי טהור הוא דיאכל הא ספק טמא ספק טהור לא
יאכל לא לא ש"מ כאן שיש בו דעת לישא' כאן שאין בו דעת לישא'
וכל הפקח שיש בו דעת לישא' אם לא ידע אם הלך במקו' טומא'
אם לאו: בחזקת טומא' הוא דסקק טומאה בר' הי ספיקו טמא'
מסוט' ילפי' דספיקא היא אם נטמאת אם לאו וספק זה במקום
סתירה הוא דהיינו ר' הי ואמר רחמנ' ונסתרה והיא נטמא' וסוט'
יש בו דעת לישא' אם נטמאה אם לאו: ז' ואין השושני' לא במקו'
טומא' שא"א שיקה השושנים אף פ' יכנס לבית הקברות: טהור'
כיון דאיכא למתלי באחר' שמא לקטן אחר ונתן לו דיתניוק אין בו
דעת לישא' וספיקו טהור': וכן חמור' שהיה עומד במקום
טהרה ולא ידעין אם נכנס במקום טומאה: כליו טהורים. לפי
שאין בו דעת לישא' ה' תניוק שנמצא בצד עסה' תניוק טמא'
שנמצא בצד עסה טהורה' וחסיכה של עיסה זו בידו: ר"מ
מטה' מ' לטעמי דחייש למיעוט: וסבר דרוב תינוקות מטפזי'
בעסה: ושא"א לקח הוא עצמו את הבצק וטמא את העסה ומיעיט
אין מטפחים ושמא אד' טהור לקח ונתנה לו זעם: וזו בחזקת
טהרה עומדת: סמוך מעוטא לחזקה ואמרע לה רובא והוי'
סלג' וסלג' וטהור' לעינת תינוקות שאין בו דעת לישא': וחכמים

דהוי מצי למתני ברישא כזית טמא ועוד קשה דכ"ל לסיומי נמי
ומ"ב ובגמ' דמנחות פ"ה ד' כ"ד חיימי לה למתני' וגרס והלכ' .
ול"ג וטמא: ה' אם טמאות טמאות כתב הר' בודוקא במקום
מציאתן ו' ולקמנס כתב דדוקא כשלא ראוהו חי מבשר וכו':
טהורה כת' הר' בולא אכריקנו'
תחזור לטומאתה הישנה

כדן כלי מטכות כמו ששנינו בר"פ
י"א ממס' כלי': ו בחזקת טהרה
כתב הר' ב' (ואע"ג דסקק טומאה
בר' הי ספקו טמ' כדמסי' בפירושו
לסי' פ') . ומ"ש הר' ב' דהכי ולפינן
תקראו וכו' לא לאו ש"מ כאן יש בו
דעת לישא' כאן שאין בו דעת לישא'
גמ' פ"ה דסוטה דף כ"ט ופירש"י
לא לאו ש"מ הכשר אשר יגע דדב'
שאין בו דעת הוא דבשר הוי נוגע
הלכך ספקו טהור וכל טהור יאכל
בשר דאיירי בטומאת הגוף דיש
בו דעת לישא' דהואו קאמר לך
ספקו טמא: ובר' הפקח כו' כתב
הר"ב דסקק טומאה בר' הי כו' .
מסוטה ילפי' וכו' וסוטה יש בו דעת

לישא' ואלטרי' הא דוכשר ואלטרי' למגמר מסוטה דאי מוכשר
ה"א ביוצרה"י ביוצרה"ר ואי מסוטה ה"א עד דאיכא דעת נוגע
ומגיע (במטמא ונטמא' כי סוטה דיש בה דעת ויש דעת בצוטל
המטמא קמ"ל דנפקא מכל טהור. הא ספק לא יאכל כיון שיש בו
דעת בזה שנטמא אבל במטמא לא צעיק דעת) צריכא גמ' דסוטה
שס' ולפי מ"ש במשנה ח' בשם הקו' לר"מ איכ' למימר דאיטרי'
לובשר דלא תימא דוקא בסלגא וסלגא ול"ק. דבלאו הכי (כתבנו)
התו' דסוטה ד' כ"ח בד"ה ברה"ר וכו' כתבו בתירוץ אחד דהאי
צריכא אגב שיטפא נקט ליה זוכן עוד כתבו בפ"ק דחולין ד"ט
דה"מ למימר צריכא אמרי' א וכן נמי ילפינן מסוטה דדוקא
כשאין ג' הוי רה"י. כדכתב הר"ב במשנה ז' פ"ו: וכן חמורי' כת'
הר"ב ולא ידעין אם נכנס במקום טומאה. שאם השכיב עצמו
על הארץ ונגע בקבר' הנה נטמא הכלים הרמז' ב' בריו טהורין
פי' הר"ב לפי שאין בו דעת לישא' דלא באדם היה ספקן טמא'
שהרי יש בו דעת לישא' ועיין בפ"י הר"ב בפ' דלקמן משנה ט': ה'
והבצק בידו והוא ברה"י הרמז' ס' ה"ד: מ' מטהר פי' הר"ב דר"מ
לטעמיה דחייש למיעוטא וסבר דרוב וכו' ומיעוטא אין טמא
ושמא אדם טהור לקחה ונתן לו לפי שהיה חושש שלא יטמא תינוק
את העיסה לכך סלינן באדם טהור. משא"כ צריכא דפרה' סוס'
פ"ק דחולין ד"ט. ומ"ש הר"ב סמוך מעוטא לחזקה ואמרע לה
רובא יוא"מ אפי' בלא חזקה יטהר כיון דחייש למיעוטא הוי ספק
דמיט' לא ילף ילף זהו בשרו' ל' דבלא חזקה נמי טהור ולא נקט סמוך מעוטא לחזקה אלא לומר דחזקה לא הוי כהדי

אפי' פסוקה'
פ"ה הלכה י'
ב דלמ' חיי' סס
גמ' פ"ו הלכ' ב'
דסס סלכס פ'
קדושין' מולן
פ"ו הלכה י'

כדי רובא דלי הוא כהדי רובא יהו מעוטא דמיעוטא ולמאי
 דמדינת לה"י דלא חייש למיעוטא לא מדרכין נהחמיר ח"ס
 דכלא חוקה לא הוא חייש למיעוט לטור אבל עם החוקה חייש
 למיעוטא מן התורה לכך מטור מו' פ"ו דחולין ד' פ"ו ובפ"ד
 דג"ק דף ט"ח ד"ה סמוך לאה כתבו
 לא תירו' הראשון ועמ"ש פ"ה תשנ'

וחכמים מטמאים לטעמיהו דלא חיישי למיעוטא ורוב תינות
 מטמא סיזבל' כחכמים נקירת נקבים נקבים יש בעיפה מחמת
 התרנגולים שנקרו בהשיעבו את פיהו בארץ דרך התרנגולים
 לאחר ששזו מנגיפין בן בארץ הילכך אם יש קרקע מפקת בין
 משקין לכרו' כדי שיכלו לנגב בה
 פיהו לאחד שטמו הכרו' טהור'
 ואם לאו טמאים טהור' נטמאו
 במסקין טמאים טהור' צפיה של
 תרנגולים ואע"ג דשמי קרקע
 מפקת מספקא לן אם נגדו פיהו
 אם לא כיו ספק טומא' בדבר שאין
 בו דעת ליטא' וספיקו טהור' שבו
 פיקה ויחי' דרכו לכהו' כל זמן שהיה
 מונח לאכול שבו אומר כל שעה
 משקין מצויין ויחי' כל שעה אוכלין
 מצויין וכל' כראב"י :

פ"ד הזורק ככר ביומא פתחו
 ל"ש זרק ככר
 טהור לבין מפתחות טמאות ולא
 שגא זרק מפתחות טמאות לבין
 הכחות ולא נודע אם נגע הככר
 הטהור במפתחות הטמאות טהור
 הככר דס"ל להאי תנא זורק כמי
 שאין בו דעת ליטא דמיר' יהודה אומר ככר לבין המפתחות טמא
 דס"ל לר' יהודה זורק כמי שיש בו דעת ליטא דמי וספיקו טמא
 מיהו כשרק (מפתח טמא בין כחות) טהור יהאיל והטומא' איני'
 נחה במקום לא עוברת על הטהור ספיקו טהור ואין לה' כר"י
 וככר ומפתחות דנקט במתני' ה"ה כלל שאר דברים הנזקקין לא
 משום דאורחיהו דאנשי לורוק ככר ומפתחו' זה לזה משה' נקט
 ה"י ב' ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואפי' ברה"י ואפילו
 אדם שיש בו דעת ליטא אומר בטומאה שאין לטומאה מקו' שבה
 נחה בו שכל זמן שהיא צפיה לדהאו צפי הכלב אי' חשובה נחה
 במקו' א"ל טומא' עובר' היא הלכך ספיקו טהור ואפי' אומר בטומא'
 האדם שיש בו דעת ליטא :

וחכמי' מטמאי' שדרך התנוק לטפ' בצק
 שיש בו נקירת התרנגולים ומשקין טמאין
 בתוך הבית אם יש בין משקין לככרו' כדי
 שינגבו את פיהם בארץ הרי או טהורין
 ובפ"ר ובכל ככרו' שילחכו את לשונם וישא'
 כל הבחמ' כדי שיתנגבו ראב"י מטה' בכלב
 שרו' פיקח שאין דרכו להניח את המזון
 ולידך לחים

פ"ד הזורק טומא' ממקו' למקו' כב' לבין
 המפתח' מפתח לבין הככרו'
 טהור ר' יהוד' או' ככר לבין המפתח' טמא
 מפתח לבין הככרו' טהור : ב' השריץ (גמ'
 סמל') בפי החולדה ומהלכת ע"ג ככרו' של
 הרומה ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור' :
 ג' השריץ

פ"ד הזורק ככר ביומא פתחו
 ל"ש זרק ככר
 טהור לבין מפתחות טמאות ולא
 שגא זרק מפתחות טמאות לבין
 הכחות ולא נודע אם נגע הככר
 הטהור במפתחות הטמאות טהור
 הככר דס"ל להאי תנא זורק כמי
 שאין בו דעת ליטא דמיר' יהודה אומר ככר לבין המפתחות טמא
 דס"ל לר' יהודה זורק כמי שיש בו דעת ליטא דמי וספיקו טמא
 מיהו כשרק (מפתח טמא בין כחות) טהור יהאיל והטומא' איני'
 נחה במקום לא עוברת על הטהור ספיקו טהור ואין לה' כר"י
 וככר ומפתחות דנקט במתני' ה"ה כלל שאר דברים הנזקקין לא
 משום דאורחיהו דאנשי לורוק ככר ומפתחו' זה לזה משה' נקט
 ה"י ב' ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואפי' ברה"י ואפילו
 אדם שיש בו דעת ליטא אומר בטומאה שאין לטומאה מקו' שבה
 נחה בו שכל זמן שהיא צפיה לדהאו צפי הכלב אי' חשובה נחה
 במקו' א"ל טומא' עובר' היא הלכך ספיקו טהור ואפי' אומר בטומא'
 האדם שיש בו דעת ליטא :

מאי אריא שיש בו דעת ליטא תיסק ליה משאם דס' ללרנן
 דמיעוטא כמאן דליטא רובא וחוקה רובא עדיף וא"כ אפי' אין
 בו דעת ליטא טמא דהא אין זה ספק טומאה לא ודאי טומאה'
 ומיר' שאין זה רוב חשוב ואי' לאו דעשאוהו חכמי' כמי שיש בו
 דעת ליטא לא היו מטמאים ע"כ וכל' מעיקרא לאו קושיא היא'
 דרבנן דקאמרי רובא עדיף לא עדיף ממטא' כמו פלגא ופלגא
 וא' לאו דעשאוהו כיש בו דעת ליטא לא היו מטמאים ומש'ה
 כמי כיון שהם עשאו' אין שורפין : אם יש בין משקה כו' ככר
 הר"ב ואם לאו טמאין טהרי' נטמאו במסקין טמאין לפי שהזקקם
 שהם ישמרו ואלו יאכלו מזאת העיסה הרמב"ם וחוקה זו נמי אינה
 חוקה גמורה לשרוף עליה את התרומה' לא לתלות עשאוהו חכמי'
 כיש בו דעת ליטא כדאיתא התם בקידושין ואית' פ' בת"ל שנו
 לא במסקין לבנים אבל במסקין אדומים אם איתא דנקיר מידע
 ידע : ראב"י אומר כו' כתב הר"ב דהל' כמיתוול' כ' הרמב"ם ומשום דמשנתו קב ונקי הכ"מ פ"ו מהא"ה

פ"ד הזורק ככר ביומא פתחו
 ל"ש זרק ככר
 טהור לבין מפתחות טמאות ולא
 שגא זרק מפתחות טמאות לבין
 הכחות ולא נודע אם נגע הככר
 הטהור במפתחות הטמאות טהור
 הככר דס"ל להאי תנא זורק כמי
 שאין בו דעת ליטא דמיר' יהודה אומר ככר לבין המפתחות טמא
 דס"ל לר' יהודה זורק כמי שיש בו דעת ליטא דמי וספיקו טמא
 מיהו כשרק (מפתח טמא בין כחות) טהור יהאיל והטומא' איני'
 נחה במקום לא עוברת על הטהור ספיקו טהור ואין לה' כר"י
 וככר ומפתחות דנקט במתני' ה"ה כלל שאר דברים הנזקקין לא
 משום דאורחיהו דאנשי לורוק ככר ומפתחו' זה לזה משה' נקט
 ה"י ב' ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואפי' ברה"י ואפילו
 אדם שיש בו דעת ליטא אומר בטומאה שאין לטומאה מקו' שבה
 נחה בו שכל זמן שהיא צפיה לדהאו צפי הכלב אי' חשובה נחה
 במקו' א"ל טומא' עובר' היא הלכך ספיקו טהור ואפי' אומר בטומא'
 האדם שיש בו דעת ליטא :

פ"ד הזורק ככר ביומא פתחו
 ל"ש זרק ככר
 טהור לבין מפתחות טמאות ולא
 שגא זרק מפתחות טמאות לבין
 הכחות ולא נודע אם נגע הככר
 הטהור במפתחות הטמאות טהור
 הככר דס"ל להאי תנא זורק כמי
 שאין בו דעת ליטא דמיר' יהודה אומר ככר לבין המפתחות טמא
 דס"ל לר' יהודה זורק כמי שיש בו דעת ליטא דמי וספיקו טמא
 מיהו כשרק (מפתח טמא בין כחות) טהור יהאיל והטומא' איני'
 נחה במקום לא עוברת על הטהור ספיקו טהור ואין לה' כר"י
 וככר ומפתחות דנקט במתני' ה"ה כלל שאר דברים הנזקקין לא
 משום דאורחיהו דאנשי לורוק ככר ומפתחו' זה לזה משה' נקט
 ה"י ב' ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואפי' ברה"י ואפילו
 אדם שיש בו דעת ליטא אומר בטומאה שאין לטומאה מקו' שבה
 נחה בו שכל זמן שהיא צפיה לדהאו צפי הכלב אי' חשובה נחה
 במקו' א"ל טומא' עובר' היא הלכך ספיקו טהור ואפי' אומר בטומא'
 האדם שיש בו דעת ליטא :

כמו שאכתוב במשנה ח' (ד"ה סנה) ועיין גם צפ"ה הר"ב במשנה ט' : ככר לבין המפתחות מפתח לבית הככרו' יו
 ואז"ל זו קתני : ב' השריץ מת רש"י פ"ק דחולין ד"ט : השריץ צפי החולדה' ג' צפ"ה וכן שנויה צפ"ה דעידו' משנה ז' ואע"ג דהתם
 משום ר' יהושע אמרו לפני ר"ע ה"ג אמרו משום ר"א משריחו יונים פסולים לעדות ומסתם סהם לזכרי במשנה ח' ק"ד ה"ב במשנה
 ג' פ"ג דסנהדרין ואע"ג דר"א שמותי הוא ועיין עוד לקמן בסמוך דיש לחלק ועיין ג' מ"ט לקמן פ"ו משנה ד' ומ"ט הר"ב או צפי הכלב
 ממשנה דלקמן כתב כן : של תרומה אע"פ שהיא של תרומה הרמב"ם : שבבקי טהור כתב הר"ב ואפי' אדם שיש בו דעת ליטא אומר
 בטומא' דקי' ל' ספק טומא' הבאה בידי אדם נשלין עליו (כלומר טמא כמי שיש בו דעת ליטא ואפי' הכללי' לונח ע"ג קרקע כמ"ש במשנ'
 ד' ס"ק דג' יוכתבו ג' כ' במשנה ג' פ"ב דעדות הבא' דאין לטומאה מקום טהור' בדעתן לקמן ועברו בין הטורים כו' ויהי הטורים
 יש בכלעית ליטא ואפי' כיון שהטומא' אי' נחה ספיקו טהור' וזה כדעת הראב"ד בפ"ו מהא"ה

וכה"מ

א"תם הלכה
 בג"ס הלכה
 ד"ה פ"ו טהור
 טהור א"ת
 האלף תענית
 ט"ז פ"ו טהור

ג היו מקרים זה. אם השליכו
החולדה את הפרץ והכלב את
הנבלה מפייה על הפרץ והיו
מקרים זה. הרי יש מקום
לטומאה וספיק טמא. ד ספק
אדם ספק האיל על האדם :
טמא. שיש בו דעת לישאל ואינו
טהור מטעם שהטומאה כפי
העורב והיא טומאה עוברת לכל
המאכלין חשובות יש לטומאה
מקום. ואילו הנורקין ספק
כלים. ספק האיל על הכלים.
טהור. שאין בהן דעת לישאל :
הממלא בעשרה דליים. זה אמר
זה. ומלא פרץ בחד מן הוא
טמא וכלן טהורים. וה"ל כשאין

(לר"ל) אגנים : אבל יש לה אגנים כולן טהורים. דשם הפרץ
היה בראשון. והוא דלא נפל עם המים. אימור אגנים עכבוהו :
העליון (טהור. ולא חיישין שם מן העליון) נפל למחון :
ה על

ג השרץ בפי החילרה והנבל בפי הכלב.
ועברו בין הטהורים. או שעברו טהורים
ביניהן. ספק טהור. מפני שאין לטומאה
מקום. היו מנקרין בהן על הארץ. ואמר
הלכותי למקור הלוי ואיני (גמ' ואין יודע) יוד' אם
נגעתיים רא נגעתיים ספקו טמאי מפני שיש
לטומאה מקום : ד כזית מן המת
בפי העורב ספק האהי' על האדם ועל הכלי
ברשות היחיד ספק אדם טמא. ספק כלים
טהורי הממלא בעשר דליים. ונמצא שרץ
באחד מיהן. הוא טמא. וכולן טהורין
המערה מכלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון.
העליון טהור :
ה על

והכ"ו כתב דמשמע ליה הכי מדתני במתני' ז' או ספיקו טהורו כו' ספק שרצים. והיינו הך דכח כמו שפרש (הר"ב) במש"ל
י"ב ומאי רבנא דהני דתני אלו ספיקות טהורו חכמים. אלא ודאי דהני אפילו שיש בהם דעת להשאל טהרום. ע"כ. ול"כ
ראיה גדולה מזה. והיא המשנה דלקמן שכתבתי. דבין הטורים משמע. בין בני אדם הטורים. דאי במאכלות. ה"ל למתני בין
הטהורו. ועוד עברו טהורי ביניהן. לא משמע ע"י זריקה אלא ע"י אדם. וא"כ אדם אוחז בטהור. וזהו כדבר שיש בו דעת לשא
כמ"ש הר"ב במשנה ט' ועוד חס'.

והאמר הלכותי למקום הלוי וכו' לא
נראה ודאי דבני אדם טהורים
עסקין ואפ"ה ספיקו טהור
מפני שאין לטומאה מקום ומכיון
דהנעמא יש בו דעת לישאל ואפ"ה
ספיקו טהור. כ"ש בטומאה הבא'
ע"י שיש בו דעת לישאל וקשיא
לי מזה על הרמז"ס שכתב שכל
אלו הספיקות טהורו חכמים
אפילו בר"ה. מפני שאין בהן
דעת לישאל. והא דכתב הכ"מ
דבפ"ק דמלוין (דף ט') אמרו
אמתימין דהכא דטעמא משום
דכרות אין בהן דעת להשאל.
ומשם למד הרמז"ס דכל הני
טהורו מטעם זה. עכ"ל. ואני

אומר שאין מש"ל ראי' כלל שזה טהורו כד לדחויי מאי דמוסיב
דמשעין ממתימין דספק איסור להקל. ומשני דטעמא
דמסוטה גמריין לה. ונסוטה יש בה דעת לישאל. משום
דפס"ל דמתימין לא מיירי באלו האוחזין. אבל אלו היה אדם
אוחז ויש בו דעת לישאל. אה"כ דאפ"ה היו טהורים ומטעם
לא חותיב ממתימין דלקמן דודאי דמינה ליכא לאותיבי כלל דכבד' קתני טעמא מפני שאין לטומאה מקום. והרי הרמז"ס בעצמו
כשהתיק משתימין שם בפ"ט (הלכה ז') מסיים בה מפני שלא נחא הטומאה ומ"מ קשיא לי לפרה"ק דה"ל למכת' רבנא
טפי דאפילו אדם האוחז בכרות דאפ"ה טהורים. וכן ברש"י מסכת נדה בגמ'. דף ה') מפשט פשיטא לה לגמ' דטפי איכא להטמיי
באדם אוחז בטהור מכשוא אוחז בטומאה אמתימין דהיכא וישבת במטה כו'. ובלשון הר"ש יש טעות סופר ואפשר להני' בלשונו
בענין שר"ל אפי' אוחז בכרות והוי יודע דמשנה זו שנויה עוד בעדיות פ"ג מתניתין ז' ופס"ל לא הוכי' הר"ב כלל מאדם האוחז :
וגמקו עמו דהתם משמיה דרבי יהושע. אמרוה וכן לקמן פ"ו משנ"ב דר"מ ומש"ל כה"ג לשירו' הא"ח שכתב הר"ב ז"ע : סג' השרץ
בפי החולדה והנבלה בפי הכלב אורחא דמלתא נקט וכו' גמ' במתני' דלקמן כזית מן המת בפי' העורב. היו מנקרין כו' אע"פ
שמנקרין בה לא בטל המקום הר"ש : ד ה"מ בלא בעשרה דליים כו' הר"ב ז"ע אחר זה כו' דש"א הפרץ היה בראשון ולפי זה מיירי
בדלי' א' שחילא בו עשרה פעמי' כו' אחר זה יומשו' כך הגמ' בל' הר"ב לדלי' ולה' במקום לדלי' ולכך זכמו שהוא ג"כ במרא' ס"ק
דנדה דף ג' שהביא הר"ש אבל מ"מ קשיא דהכא אחר אברייתא וקתני בה המדלה עשר' דליים מים בזה אחר זה ופירש"י עשר'
דליים עשר' פעמי' בדלי' א' ומערה בכלי גדול ע"כ ויש לבעל הלשון שיאמר הרבוי על הדליים והמכוון על המים שנשאבו עשרה
פעמי' בדלי' ואע"פ שהדלי' אינו רק א' ואלו במתני' דקתני הממלא בעשר דליים צ"ב"ת השמוש : משמע דלוי' עצמן היו עשרה' לא
שהר"ש לא דקדק בכך ואע"פ שהעתיק ג"כ בעשרה צ"ב"ת וזהו (שם) העתיקו למשנתינו בלא צ"ת ומכ"מ פירשו הר"ש
וכת"ל למתני' בשגי פני אחר' דאיכא למימר דמיירי בממלא עשרה דלי' צבת אחת והא. קמ"ל דלא חייש' שם נגעו הדליים
בשרץ ונטמאו משום דהוי ספק טומאה לפי על פני המים דאפי' בר"ה ספקו טהור. כדקתן בפרקין (משנה ח'). א"כ מתני' מיירי
בממלא עשרה דליים זה אחר זה מבור של יין או שמן דלא קתני מים וקמ"ל דמשע' הדלי' הראשונים טהורי' ולא אמר' שהשרץ היה
תולה בבור וטמא הכל לא אמרין דבדלי' זה האחרון נפל מחלה בעודו ריק' וכשדלאו לצור לבסו' הוא טמא ומטמא כל מה שבבו'
אבל שאר דליים הראשונים טהורי'. ולשני הפירושי' לא שייך כאן חלוק דאוגני כלל ועיין במשנה ז' סרק בפרקין לפירושו הר"ב טעמ'
דכלן טהורי' עיין לקמן העליון טהור מפני שהן כלם ואין בהן דעת לישאל. כך כתב הרמז"ס על צבא זו ודדליים בפרס' מהא"ה
ותמה עליו הר"ב ד' שהרי טומא' הבא' בידי אדם היא אבל הע"ש שכל הטומאות כשעת מציאותן. ובמקו' מציאותן דלא מחזיקין
טומא' מתקו' למקור' היכא דאפשר למתלי' בטהר. ע"כ וכתב הכ"מ דלדעת הרמז"ס י"ל שמאמר שלא נודע לא' לא חשיב באלהידי
אדם ע"כ ול"ל דהא דפ"ק דנדה משנה ב' הי' יושבת במט' חשיב' בזה בידי אדם. ואע"ג דלא ידעה שנטמאה מ"מ הוי' כמו נודע.
הואיל ודרכן של נשים להתמאות בנדות והא דמס' ערו"פ"כ משנה ג' (בני מחט שנמצא בבשר) גמי עסו' בטהרו' הוא' והוי' דעת

א שנת ט"ו יורה
לפי חיי פ' פ'
הם ט"ו חנות
שחמשה ט"ו י'
בס"ט פ"ט ח"ט

בטומאה אלא כשהוא בזה בידו אדם: ה על ששה ספקות שורפין בו' אע"פ שעיקר טומאתו בספק' הואיל דודאי ספקו' אלו טומאתו מן החורה' שהמת והב' טמאין מן החור' הרמב"ם פ"ג מה' אבות הטומאות' ועיין מ"ס בשם המוספת במשנה ז'

ה על ספק בית הפרס כגון תרומה שנכנסה לבית הפרס' להוא שדה שנחרש בה קבר' וספק אם יש בה עלם כשעירה מן המת: ועל ספק עפר הבא תחת העממים דכל עפר הבא מארץ העממים מספקין ליה בדרקב של מת ושני אלה' ארץ העממים ובית הפרס' גזרו בהם שיהיו מטמאים במגע ובמשא' ועל ספקין של בגדי עץ הארץ דכלהו מספק' לן אם ישבה עליהן אשתו נדה: ועל ספק כלים הנמצאים דלא ידעינן אם טמאים הן: ועל ספק רוקן דשמו של זב וזב' הן או דגדה ויולדת' מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה רבואת קמ"ל דלא אמרי' מדהני דבהמה הני נמי דבהמה: ואע"ג דאיכא הרי ספקין לקולא' ספק דבהמה ספק דאדם' ואפילו את"ל דאדם שמה דאדם טהור' ורמב"ם פ"י על פי המוספתא' כגון שנתערבו מי רגלי אדם טמא עם מי רגלי בהמה חצי בחצי צביה' והוא שכנגד מי רגלי בהמה' ומספק' לן אם בטלו מראיהן של מי רגלי אדם' יהיו כולן טהורין' או לא

ה' על ששה ספקות שורפין את התרומה: על ספק בית הפרס (גמ' ועל ספק) עפר הבא מארץ העממים על ספק בגדי עץ הארץ. על ספק כלים הנמצאים על ספק הרוקין (גמ' ליג' הנמצאים). על ספק מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה. על ודאי מגען שהווא ספק טומאתן ישורפין את התרומה ר' יוסי אומר א"ע ספק מגען ברשות היחיד וחב' איברשו' היחיד תולין וברשות הרבים טהור: ו' שני רוקין א' טמא וא' טהור תולין על מגען. ועל משאן ועל הסימן ברשו' היחיד. ועל מגען ברשות הרבים בזמן שהן לחין ועל משאן בין לחין ובין יבשין היה רוק יחיד ונגע בו' ונשארו והסימו ברשות הרבים ישורפין עליו את התרומה. ואין צ' לברשות היחיד: ז אלו

בטלו יהיו כלן טמאין. על ודאי מגען שהיו ספק טומאתן יודע. ודאי שנכנסה בהן תרומה אכל אינו יודע אם הן טמאין או לאו כדפריש' ספקין דכלהו וחב' ברשו' היחיד תולין על ספק מגען ולא שורפין משו' דהיו ספק ספקין לקולא' ספק נגע ספק לא נגע ואפי' את"ל נגע ספק טמאים ספק טהורין' ואי' הלכ' כר' דאמ' על ספק מגען שורפים: ו' א' טמא' לאו טמא ודאי שהוא יודע דשל זב או של זבה דא"כ ברשות היחיד לשרוף כשאר כל ספק טומאה אלא א' טמא שהוא מספק רוקין וא' טהור ידוע שהוא של אדם טהור: וכיון דאפי' נגע ודאי בטמא זה שהוא ספק רוקין אינו אלא מדרבנן שהא דאיכא ספק נגע בטמא' תולין ברשות היחיד בין אמנע בין אמשא' בין אהסע בין בלח בין ביב' ולא יבש כ"כ שאין יכול לחזור ולהשרו' כמות שהיה דהו' טהור במור אפילו ודאי בזב' אלא דיכול לחזור ולהשרו' לכמו' שהי' ועל מגען ברשות הרבים בזמן שהם לחים' אי אפש' שלא ידבק מהן כל שהוא בגוף הגונע בקו' אלא מכלל ספק טומאה ברשו' הרבים ודין רשות היחיד יש לו כשנדבק כל שהוא בגוף האדם אכל רוק יבש שאינו נדבק אם נגע בו הוי ספק טומאה ברשות הרבי' דספקו טהור: ועל משאן בין לחין בין יבשין דכשנתלש' הטומאה ברשות הרבים ונשאת על גבי אדם' לא חשיבה ע' ד טומאה ברשות הרבים אלא הרי היא כטומאה ברשות היחיד' כדאמרן: והיה רוק יחידי מהרוקן הנמצאים ספק של אדם טמא ספק של אדם טהור: ונגעו והסימו אפי' בר' א' ואח"כ נגע בתרומה: שורפין עליו את התרומה כדתנן ברישא על ודאי מגען

והאריך נחוש שנתקיימו בו כל אותן התנאים' ובפירש"י דשנת (סס) בקבר של מת: על ספק בגדי ע"ה' פי' הר"ב דכלהו מספק' לן אם ישבה עליהן אשתו נדה' עיין מ"ס בספ"ב דתנאים: על ספק כלים הנמצאים' עיין במשנה ז' ספק ח' דסקלים: על ספק הרוקין עיין שם בריש הפרק. על ספק מי רגלי אדם כו' כתב הר"ב ואע"ג דאיכא תרי ספקות כו' כ"כ רש"י דשנת' והקשו המוספות (ד"ה ועל) דאמאי (טמא) כיון דהוי ספק ספקיא' ופירשו דנקט (שהן כנגד) מי רגלי בהמה' משום דכשהן זה אלל זה' הן נכרות טפי שהן של אדם' וליכא אלא ספק אחד: ו' תורפין על מגען וכו' שאינו יודע באיזה מהן נגע או איזה מהן נשא' או הסיט הר"ש: בזמן שהן לחים' פי' הר"ב דאי אפשר שלא ידבק מהן כל שהוא בגוף הגונע בהן וכו' ודין ר' הוי יש לו כו' כ"כ הרמב"ם בשם המוספת' וכן הר"ש' ומסיק דאיתא אפי' כרבנן דרבי יוחנן פ"ו משנה ז' דאע"ג דמתהרי בטומאה ברשות היחיד וטהרה נר' ה' לא מ' טהרו אלא בספק נכנס' ואין לתמוה אמאי משום דחשבו' משאו' ברשות היחיד' אף על גב דקאי בר' ה' דדכוותא אשכחן בריש מסכת נדה (דף ג') דמטמאין מע"לע שבגדה אפילו בר' ה' ע' כיועין פ"ו משנה ג': ועל משאן בין לחין בין יבשין' ולא קמי' הכא על משאן ועל הסימן' דדילמ' היסט ביבש טהור' דבר' כמו מגע כיון דלא (הוי עליה) וה"מ למתני ועל מגען והסימן בר' ה' בזמן שהן לחים' הר"ש' ובין יבשין' כתב הר"ב ולא יבש כל כך שאינו יכול לחזור ולהשרו' וכמ' שרייטן שני' ברפ"ו דנדה (משנה ז'): ז אלו

מגען שהוא ספק טומאתן שורפין את הסרומ' : ז ספק מים שאובי' ספק אם נפלו למקוה זה מים שאובי' ופסלמן או לא נפלו או שראינו שנפלו בו מים שאובי' ספק אם היה בקו ג' לוגין שהוא שיעור כדי לפסול את המקו' או לא היה בקו כשיעור' וכו' והוא

ספק ספקו' מפורשי' לק' בפרקי' :
ח ספק טומאה צפה על פני המי'
ספק אם נגע בטומאה שצפה על פני המים. או לא נגע: בין בכלי' בין בקרקע. בין שהמים בכלים בין שהמים בקרקע טהור. דחשיב כאלו אין מקום לטומאה: בכלים טמא. דחשיבי כאלו יש מקום לטומאה ואין הלכה כר"ס: ספק ירדו עמא סדרך אדם כשירוד לבריכה של מים שכל דבר שבמים בא עליו מחמת ההיסט שמתחיל לרחוץ את עצמו. אבל כשעולה מן המים. הדברי' שנמי' מתרחקים ממנו. והולכים ללדי הבריכה: אטילו אין שם לא מלא האדם והטומאה' שהמקום צר בדרך שאי אפשר לו שלא יגע. אפי' הכי טהור. קסבר לטומאה צפה אינה מטמאה. כך מלאטי. אבל רמב"ם פי' כל זמן שלא ידע צולא' שנגע בטומאה טהור. גראה שאם היה בדרך שאי אפשר לו שלא יגע. טמא: ז ספק משקי' ליטמא.

ז' או ספיקו' שטיהרו חכמי' ספק מים שאובי' למקוה. ספק טומאה צפה על פני המי' ספק משקי' ליטמא. טמא ולטמא טהור. ספק ידים ליטמא ולטמא וליטהרי' טהור. ספק רה"ר. ספק דברי' סופרי'. ספק החולין ספק שרצי'. ספק נגיעי'. ספק גזירות. ספק בכורות וספק קרבנות: ח ספק טומאה צפה על פני המים. בין בכלים בין בקרקע. ר"ש או' בכלי' טמא ויבקרקע. טהור. ר' יהודה אומ'. ספק ירדתו טמא. וספק עלייתו טהור. ר' יוסי או'. אפי' אין שם לא מלא אדם וטומאה. טהור: ט ספק משקי' ליטמא טמא ביצדי' טמא שפשט את רגלו לבין משקי' טהורי'. ספק נגע ספק לא נגע. ספקו טמא. היתה כבר טמאה בידו (נ"א ופס' וזרקת לבין משקי' טהורי'. ספק נגע ספק לא נגע. ספיקו' גמ' טהור) טמא. ולטמא טהור כיצד היתה מקל בידו ובראשה משקי' טמאין. וזרקת לבין בכורות טהורי'. ספק נגע ספק לא נגע. ספיקו טהור:

ז' אלו ספקות שטהרו חכמי' עיין מ"ש בזה במ"ב צ"ב ספק הראב"ד דאפי' יש בקו דעת ליטמא ומש"ה קמני' או שטהרו ולהרמב"ם דסובר דהני נמי דוקא כשאין בקו דעת ליטמא כי קמני' לו לאו למימרא שנסתמו לו משאר ספקות. שאע"פ ששאר ספיקות

טמאות. או טהורי' לא הספיקו' שטהרו חכמי' מטעם שאין בו דעת להטמא מני' ואולי הכ"מ פט"ו מה' אבות הטומאות (הלב' ח'): ז ספק גזירות ספק בכורות. אינם ענין לטומאה וטהרה וממני כן שהמין והרמב"ם סדר פי"ד מה' אבות הטומאות. והבני' במקומן ספק עובר ועומד וספק שתי רשויות (הכ"מ שם הל' א') וטמיהב' במ"ב פ"ו ולענין שנתנו גראה צעיני' שאלו השנים עשרי' צ"ד ח' טהורים ומש"ה מגאן ביחד שכולא בזה כתבו התוס' פ"ק דשבת דף ט"ו אמתיקין דלעיל על ששה הספיקות. דלא חשיב הלא הנהו דתקינו בלושה אבל לא בגי' ונלחרו' דנפלוגת' לא קמייירי. דאכתי תקשה דלא למני' לא הנהו (משום) דאית בהו פלוגתא ולא הני נמי שאובי' ענין לכאן. וניחא נמי לפי זה דלא קא' מני' ספק זיבה דהוי דומיא דספק נגיעי' כדתנן סוף גזיר' וברפ"ב דזבים. וכה"ב

בספק בכור איכה כמה ספקות (בשאר דיני ממונות) דק"ל בהו המע"ה: ח ספק טומאה צפה על פני המים דכתי' (ויק' י"א) בכל השרץ השרץ. כל מקום שהוא שורץ טמא אפי' דף. וכתיב על השרץ דחשמע דבעינין שיהא מונח על השרץ ולא דף. הא כיצד ודאי מנגעו. טמא' ספק מנגעו טהור. דגמ' פ"ט דגזיר' ד"ס"ד. ונראה דאכמתקופ' הן מדתני שטהרו חכמי' געמא. דמדאורייתא אין טמא לא הודאיו. ועי' דהואיל ולא גמ' דכמו בכתוב צפי' שפיר סייד למחני שטהרו חכמי'. וקסי' לטהר להרמב"ם שטתנו בלשון דמדברי' סופרי' שהעמקתי לשונ' במ"ב ס"ז דאלו'. וכחכ' הר"ש לעיל מתני' ג' דהאי טמא כלל היבא שיש לטומאה מקום. קרינא ביה על השרץ ע"כ. אע"ג דהתו' דהתם סוף ד' ס"ג ע"ב (ד"ה צפה) יכתפקו אי ה"ה צפה באור שזורקה אדם באור: ר"ש"א בכליה טמא בקרקע טהור דדריש' אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור דחשמע דלפה בקרקע טהורה. וכתיב. יטמא עד הערב. הא כיצד צפה בכלי' טמא בקרקע טהור. (דדוקא דומיא דמעין ובור שהם מים. שע"ג קרקע תיס' [ד"ה כתיב]) ובגמ' שם ונ"ל דיש ט"ס בגי' זו. דז"ש יטמא עד הערב הוא לעיל מקרא דאך מעיין בו' כמה פסוקי' ולכן נ"ל דלא השמי' תיבות עד הערב הם ט"ס ולא מיתמי' לא מיטמא. דבהך קרא גופיה דאך מעיין דכסופו כתיב ונגע בצבלתם יטמא וכן רש"י לא העתיק לא יטמא אפי' דהתו' העתיקו ג"כ עד הערב: ר' יוסי או' כתב הרמב"ם [והתבאר ר"י והגעתי] בענין אמאי: ז היתה כבר טמאה בידו כו' והביא המשל באיש טמא וכבר טמא. להודיענו שאין הבדל בין היות הספק נופל במי' שיש בו דעת ליטמא או שאין בו דעת ליטמא. הנה ספק המשקים לעיני' אם נטמאו בענין טמא. כ"כ הרמב"ם. ולפי זה נוסחתו כגי' הספר דגר' וזרקת וכן העתיק בחבורו פי"ד מה"א. הלכה זו] אבל הר"ב והר"ש נראה דגרסו כג"א ופסטה. דלי גרס וזרקת. ה"ל לפרושי' ברישא מאי דפירשו בסיפא

א שם פי"ד הל' ז
ב כו"ד כ"ג ס"ט
ג ס"ג
ד ס"ה
ה ס"ה

דכגון

X

דכגון שהיה לנו ספק אם לאחר שנה' כו' י' לאוכלים טמא
 ולכלי' טהור' פי' הר"ב דרריש קרא וכו' יטמא לטמא אחרים'
 הלכך ספק טומאה לטמא אוכלים טמא ולכלי' טהור' דק"ו הוא
 ומה כלי' שטמא' חסקה אינו מטמא כלי' משקין הבאי' מחמת כלי'
 אינו דין שלא יטמאו את הכלים'
 מאי אמר' משקים הבאין מחמת
 הסדר' הא לא אחיין אלא בק"ו
 מחשקין הבאי' מחמת כלי' דיו לבא
 מן הדין להיות כגדון' בנמ' פ"ק
 דפסחי' דף י"ח : כיצד שתי
 חביות כו' מדקתני כיצד משמע
 דבריש' דמקלולין סכרו' מודה
 ר' יוסי . וכן מוכח בתוספתא
 בהדיא . ויש ליטמן טעם דרישא
 ספק נגע . אבל הכא הטיסה
 עתה נעשית מן המשקים וקשה
 דכספ' דפסחי' [דף טו] אמרי'
 דר' יוסי קסבר דטומא' משקים
 לטמא אחרים דאוריין' (כדפי'
 הר"ב שם וכאן) וי"ל דהת' בסוף
 כל הסוגיא אמרינן דר' בשעת
 ר"ע רבו אמרי . וליה לא ס"ל . אלא קסבר ליבא דנפשיה .
 דטומאת משקין לטמא אחרים דרבנן . הר"ש (ועיין בתוספות
 דפסחים סוף דף ט"ו ד"ה ר"י) ולי עוד ראי' מדקתני
 בסופא' זה הוא ספק משקים כו' . וביבמות פ"ג משנה ג' ו'
 דייקי' . זו היא למעוטי מאי כו' . ומל' התוספתא מוכיח כן
 תקל [שהיא] מלאה משקין טמאים וזרקתה כו' לא זהו ספק
 משקים שנחלקו עליו חכמי' אלא איזהו ספק משקים שנחלקו
 עליו חכמי' שתי חביות כו' : יא ספק ידים ליטמא כו' אע"ג
 דלא פי' בה דבר במשנתנו . חזר וסגתה כדי לחזור על כולן .
 שלא לרלב אחת מביניהם . אבל בספ"ב דמס' ידים האריכה
 המשנה . ורבי יוסי פליג הקס דאמר ליטמא טמא :
 ספק רה"ר טהור' ה"ג לא חזר ושגתה : אלא אידי דאינך .
 והרמב"ם כתב וז"ל התחיל לבאר זה : לפי שהוא הבדיל בין הבדלים רבים ויבארנו בפ' אשר אחר זה והתחיל לבאר ספק ד"ס
 וכו' : כגון רה"ר טהור' פי' הר"ב ספק טומאה ברה"ר טהור' שכן מצינו לבדור כו' וכ"כ הר"ש בשם התוספתא דספק טומא' ברה"ר
 טמא מסוטה ילפינן . כמ"ש הר"ב בפ' דלעול משנה ו' . והדר אמרי' ומפני מה ספק רה"ר טהור' מצינו שהלבדור וכו' . גם הרמב"ם
 העתיק בפירושו לעיל' וכן בהגורו רש"י מהא"ה ואיבא למידק דכיון דמסוט ליכ' למייל' לא כי סוטה שהיא ברה"ר במקום סתירה
 לא איצטרך מידי למילף מינה דבר' הר טהור' . דהא ודאי ממילת ברה"ר טהור' וכבר כתבתי כן בש"ס דעדות משנה ד' בשם התו'
 ודכתי' איתא נמי בנמ' (דנידה דף ג') דטעמא דר' הר טהור' מסיס דהעמד דבר על חוקתו' . ומגתתי בתו' פ"ה דסוטה דף כ"ח
 (ד"ה מכאן) שכתבו ולא כמ"ש בשם בעדיות . אבל מירשו דהלכתא גמירי לה דוקא הוא דמשום העמד דבר על חוקתו לא מצינא
 לעבורי ברה"ר דה"א דסתירה נקט קרא' לא דבר הכתוב אלא בהווה' וה"ה לכל ספק טומאה בכל מקום שגולדה' . דמסבירא
 אין לטמא וו' יותר מו' . וסד' א' דגזירת המלך כך היא בכל ספק טומאה . אלא הלכתא גמירא לה להעמיד ספק טומאה ברה"ר
 אחוקתה דלא מחמין לה טומאה מספק' ע"כ . והדר כתבו התו' ירוש' בסגנון התוספתא שכתבו הרמב"ם והר"ש ומהשתא איבא
 לפרוש' ג"כ בזה הדרך . דאע"ג דכסוטה וגסתרה כתיב ה"א דלאו דוקא וכו' הלכך לטהר ספק טומאה שברה"ר צריכין אנו למילף
 ממקום אחר : ספק ד"ס אכל אוכלים טמאים וכו' . וכן כל כיוצא באלו מולדות טומאות שהן מד"ס . הרמב"ם (ריש) פט"ו מהא"ה
 ועיין בפ"ק דשבת במשנה י"ח דבר' ובסוף מס' זבים ובמשנה ג' פ"ק דמבילתין : ספקו טהור' אם נפל עליו הספק אם אכל
 כו' או שלא יהיה דבר' מזה הרמב"ם בפירושו ובחבורו רש"י [מהא"ה ע"י] (מהט"א) ולכ"ע מפרש הכי . דלת"ק אפי' ודאי אכל
 ונסתפק אם טבל' ספיקו טהור' כדתנן במשנה ב' פ"ב דמקואות' ובש"י מה' מקואות (הלכה ו') . העתיק דברי' ס"ק דהתם :
 אבל דבר שהוא אב הטומאה . והוא מד"ס פי' הר"ב כגון דס' תבוסה כו' וכגון הא דנכבלת עוף טמא דנמשגי' פ"ק דמבילתין .
 ופי'

י ספק משקין לאוכלין טמא . קסבר ר' יוסי טומאת משקין
 לטמא אחרים דאורייתא . דדריש קרא וכל משקה אשר ישקה
 בכל כלי' יטמא' לטמא את אחרים' . הילכך ספק משקין לטמא
 אוכלין טמא : ולכלים טהור' . דטומאת משקין לטמא כלים
 מדרבנן . תי"ח דבר שגזרו בו
 ציו' ות"ק דפליג עליה דר' יוסי
 דריש וכל משקה אשר ישק' בכל
 כלי' יטמא' . אבל לא לטמא את
 אחרים . וטומאת משקין לטמא
 אוכלין ומשקין דרבנן . הילכך
 ספק טומאת משקין לטמא אחרים'
 טהור' ואין הלכה כר' יוסי : יא ספק
 ידים ליטמא' מי שהיו ידיו
 טהור' וספק נגע באוכלי' טמאין
 או במשקין טמאין ונטמאו ידיו
 ספק לא נגע' ולא נטמאו ידיו :
 ולטמא' . היו ידיו טמאות ספק
 נגע באוכלי' ומשקין וטמאין ספק
 לא נגע' . וליטמא' היו ידיו טמאין
 וטהור' . ספק נטהרו כראוי אם
 לאו . בכל הספיקות הללו ספיקו
 טהור' : ספק רה"ר' ספק טומאה ברה"ר טהור' . שכן מצינו
 לבדור עושים את הפסח בטומאה' . אם טומאה ודאית הותרה
 לבדור' ק"ו ספק טומאה : ספק דברי' סופרים . כגון כל
 הכך דחשיב דכלהו מ"ח דבר שגזרו בו ביום . ומטורטין הן
 במס' שבת פ"ק : אבל דבר שהוא אב הטומאה מדברי' סופרי'
 כגון דס' תבוסה וכדומים שעשהו'ם כזבים וכיוצא באלו . אם
 נסתפק אם נגע בהן אם לא נגע' . ספיקו טמא' . ומיהו אב
 הטומאה מדברי' סופרים שהוא עלמו מספק . כגון בית הפרס
 דאיבא ספיקא אם יש בו עלם כשעורה אם לאו . בזה תנן
 לעיל' דעל ודאי מגען שורפין ועל ספק מגען אין שורפין דהוי
 ספק ספיקא :

י' ר' יוסי או' ספק משקין לאוכלים טמא י
 ולכלים טהור' . כיצד שתי חביות אחת
 טמא ואחת טהור' ועשה עסה מאחת מהן .
 ספק מן הטמאה עשה' . ספק מן הטהורה
 עשה' . זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא .
 ולכלי' טהור' : יא ספק ידים ליטמא ורטמ'
 וליטמא טהור' . ספק רה"ר טהור' . ספק
 דברי' סופרים אבל אוכלים טמאים . שתה
 משקים טמאים . בא ראשו ורובו במים
 שאיבין או שגפלו על ראשו ורובו שלשה
 לוגין מים שאובים . ספקו טהור' . אבל דבר
 שהוא אב הטומאה . והוא מדברי' סופרים .
 ספקו טמא : יב ספק

י' ר' יוסי או' ספק משקין לאוכלים טמא י
 ולכלים טהור' . כיצד שתי חביות אחת
 טמא ואחת טהור' ועשה עסה מאחת מהן .
 ספק מן הטמאה עשה' . ספק מן הטהורה
 עשה' . זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא .
 ולכלי' טהור' : יא ספק ידים ליטמא ורטמ'
 וליטמא טהור' . ספק רה"ר טהור' . ספק
 דברי' סופרים אבל אוכלים טמאים . שתה
 משקים טמאים . בא ראשו ורובו במים
 שאיבין או שגפלו על ראשו ורובו שלשה
 לוגין מים שאובים . ספקו טהור' . אבל דבר
 שהוא אב הטומאה . והוא מדברי' סופרים .
 ספקו טמא : יב ספק

י' ר' יוסי או' ספק משקין לאוכלים טמא י
 ולכלים טהור' . כיצד שתי חביות אחת
 טמא ואחת טהור' ועשה עסה מאחת מהן .
 ספק מן הטמאה עשה' . ספק מן הטהורה
 עשה' . זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא .
 ולכלי' טהור' : יא ספק ידים ליטמא ורטמ'
 וליטמא טהור' . ספק רה"ר טהור' . ספק
 דברי' סופרים אבל אוכלים טמאים . שתה
 משקים טמאים . בא ראשו ורובו במים
 שאיבין או שגפלו על ראשו ורובו שלשה
 לוגין מים שאובים . ספקו טהור' . אבל דבר
 שהוא אב הטומאה . והוא מדברי' סופרים .
 ספקו טמא : יב ספק

י' ר' יוסי או' ספק משקין לאוכלים טמא י
 ולכלים טהור' . כיצד שתי חביות אחת
 טמא ואחת טהור' ועשה עסה מאחת מהן .
 ספק מן הטמאה עשה' . ספק מן הטהורה
 עשה' . זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא .
 ולכלי' טהור' : יא ספק ידים ליטמא ורטמ'
 וליטמא טהור' . ספק רה"ר טהור' . ספק
 דברי' סופרים אבל אוכלים טמאים . שתה
 משקים טמאים . בא ראשו ורובו במים
 שאיבין או שגפלו על ראשו ורובו שלשה
 לוגין מים שאובים . ספקו טהור' . אבל דבר
 שהוא אב הטומאה . והוא מדברי' סופרים .
 ספקו טמא : יב ספק

י' ר' יוסי או' ספק משקין לאוכלים טמא י
 ולכלים טהור' . כיצד שתי חביות אחת
 טמא ואחת טהור' ועשה עסה מאחת מהן .
 ספק מן הטמאה עשה' . ספק מן הטהורה
 עשה' . זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא .
 ולכלי' טהור' : יא ספק ידים ליטמא ורטמ'
 וליטמא טהור' . ספק רה"ר טהור' . ספק
 דברי' סופרים אבל אוכלים טמאים . שתה
 משקים טמאים . בא ראשו ורובו במים
 שאיבין או שגפלו על ראשו ורובו שלשה
 לוגין מים שאובים . ספקו טהור' . אבל דבר
 שהוא אב הטומאה . והוא מדברי' סופרים .
 ספקו טמא : יב ספק

י' ר' יוסי או' ספק משקין לאוכלים טמא י
 ולכלים טהור' . כיצד שתי חביות אחת
 טמא ואחת טהור' ועשה עסה מאחת מהן .
 ספק מן הטמאה עשה' . ספק מן הטהורה
 עשה' . זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא .
 ולכלי' טהור' : יא ספק ידים ליטמא ורטמ'
 וליטמא טהור' . ספק רה"ר טהור' . ספק
 דברי' סופרים אבל אוכלים טמאים . שתה
 משקים טמאים . בא ראשו ורובו במים
 שאיבין או שגפלו על ראשו ורובו שלשה
 לוגין מים שאובים . ספקו טהור' . אבל דבר
 שהוא אב הטומאה . והוא מדברי' סופרים .
 ספקו טמא : יב ספק

יב וז טהרת פיישו דתנן בגדי עם הארץ מדרס לפרושי ובגדי פרושי מדרס לאוכלי תרומה ואם נסתפק אחד מן הפרושי שאוכלין [חולין] בטהרה. אם נגע בבגדי עם הארץ אם לא נגע. וכן אוכל תרומה שנסתפק אם נגע בבגדי הפרושי ונטמא בהן לתרומה. מסיק טוהו. ספק שריו. השליך שרץ בין הכרות ספק נגע בכרו' בשעה שעבר עליהן. ספק לא נגע אם מצא אחד שאינו נוגע הרי הכרות כשעת מליאתן. ומסיק טוהו. עד שלא נזקק לטומאה בש"ה דנגעים מפרש כיוצא: ספק נזירות. כגון שאמר הריני

ה דם הלי' ב
ב טה' כלהו
ב טה' ה' ד
ד גלריס ים
פיר פ"ב טה'
נזירות טה' ט
ה גלריס ים:
יע נ"ב ו' ו' מתי
פיר טה' כטורי'
י"ב ט' טה' פ"ב
טה' כנזירות
טו"ט י"ב ט'
סמט' ו' טה'
כה ו' טה' טעו
טע' ו' ו' טה'
טיו טה' טה'
ו' טה' טה'
י טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'

נזיר אם יש בכרי הנה מאה כורי' הלך ומלאו שננגב או שאבד ספק היה בו ספק לא היה בו. מותר לשמות יין ולהטמא למתיב: ספק בכורות ספק אם הוא פטר רחם אם לאו: א' בכורי אדם. פטור מלכה ה' שלשים לכהן. אחד בכורי בהמה טמאה. פטר חמו: שהמע"ה דאמר ליה לכהנאי תי ראייה דהוא בכור. ושקול: יב ספק קרבנות. כיוצא האשה שיש עליה ספק חזש לידות וכו': מביאה קרבן אחד. טמאת העוף הבא על הספק. ואוכלת בזבחי. שהקרבן הזה לגמור טהרה בלא והרי הוא כטבילה. טמא נטמא האשה כמה טויתאום טבילה אחת עולה לכלן. אף קרבן זה כן ואין השאר עליה חובה. לא הצריכה חכמי' להביאן שאף האחד בקושי האירו להקריב ספק מליקת חולין למזבח לא כדי לעשות לה תקנה ליתגר לאכול בקדשים:

יב ספק החולין וזו טהרה פרישו ספק שרצי כשעת מציאתן ספק נגעו. בתחיל טהרה עד שלא נזקק לטומאה משנזקק לטומאה. ספקי טמא. ספק נזירות מותר. ספק בכורות יאחד בכורי אדם ואחד בכורי בהמה בין טמאה בין טהורה. שהמוציא מחבירו עליו הראייה יב ספק קרבנות האשה שיש עליה ספק חמש לידות וספק חמש זיבות. מביאה קרבן אחד. ואוכלת בזבחים. ואין השאר עליה חובה:

פרק ה השרץ והצפרדע כרשו הרבי וכן כזית מן המת וכוזית מן הנבלה יועצם מן המת ויעצם מן הנבלה וגוש מארץ טהורה וגוש מבית הפרס. גוש מארץ טהורה וגוש מארץ העמים. שני שבילין א' טמא וא' טהור. הולך באחד מהם ואין ידוע באיזה מהן הלך. האהיל על א' מהם. ואין ידוע על איזה מהן האהיל. הסיט את א' מהם. ואין ידוע איזה מהם הסיט. ר"ע מטמא. וחכמים מטהרים: ב אחד שאמר נגעתי בזה ואיני יודע אם הוא טמאן ואם הוא טהור נגעתי ואיני יודע באיז' משניה נגעתי. ר"ע מטמא וחכמים מטהרים. ר' יוסי מטמא בכולן ומטהר בשביל. שדרך בני אדם להלך. ואין דרכם ליגע: ג שני שבילים א' טמא וא' טהור. הלך באחד מהם. ועשה טהרות ונאכלו. הוהושנה וטבל. (רמב"ם) וטהר והלך בשני ועשה טהרות יהיאלן טהרות. אם קיימות הראשונ' אלו ואלו תלויות. אם

ופי' דס תבוסה יבמשנה ה' פ"ב דאהלות: יב ספק שרצי פיר' הר' בן השליך שרץ בין הכרות כו' בתוספתא. כמו שהתבאר בתחלת זה הפרק. הרמב"ם: ספק מירו' מותר עיין מ"ס בזה במ"ה פ"ק דנזיר: בין טהורה והיא בעלת מוס שיתננה לכסוף ואין בה למזבח כלום: יב האשה שיש עליה ספק חמש לידות כו' משנה זו שנוי בספ"ק דכריתו. וע"ש בפירוש הר"ב:

פרק ה ונוש מבית הפרס עיין בספ"ג דאהלות: הלך בא' מהאדסליק פסח (ועיין מ"ס דריש שבט) וכההיל דנקט בתר הלך. משום דתרווייהו משו' ספק האהיל. הר"ם: ר"ע מטמא. כתב הר"ב דספק כו' ה"מ כשעשה טהרות כו' ואפשר דאם נודע לו שהוא בספק קוד' שעשה טהרות. אם היה עושה טהרות אח"כ. היו טמאות [לר"ע]. הר"ם: ב ר"י מטמא בכולן ומטהר בשביל שדרך בא' להלך וכו' והיו כאין לו תקנה. שכ"כ הר"ם דר"י כמי דוקא כשעשה טהרות מטהר. כמו לר"ע ג שני טבילי' ברה"ר הר"ם: ומהר"ך כך העתיק הרמב"ם דרפ"ט מהא"ה וכלומר שטהר בהערב שמש. ולענין תרומה. דטבול יוס פוסל התרומה מדאורייתא. כדפירש

הה"ח על אחד מהן. על כזית מן המת וכזית מן הנבלה. קאו: הסיט א' מהן (על עכס מן המת ועלס מן הנבלה. וכן) אגוש מארץ טהורה וגוש מבית הפרס. וגוש מארץ העמים קאו. דמטמאין בהיסט: ר"ע מטמא. דס"ל לר"ע דספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור. ה"מ כשעשה טהרה. כיון דאין להם תקנה כשנטמאו אבל לגבי גבר' להצריכו ס"ל דצריך טביל' והוא' שמה היום ומחר יתברר הדבר שנטמא. וחכמים מטהרי' דאסי' גברא דאית ליה תקנתא לא מצרכינן ליה טביל' והואה' והלכ' כחכמים: ב אחד שאמר נגעתי בזה אהשרץ והצפרדע דרושא קאו. דלפרדע דומה לזב וטעו ביה: שדרך בני אדם להלו' שאי אפשר לאדם למנו' עצמו בלא ילך בו שו' הרבי' הילכך ספק טבילין טהור' אבל מנע אפשר לאדם שלא ליגע. הילכך כי מספקא ליה אי נגע אי לא נגע ספיקו טמא ואין כל' לא כר"ע ולא כר"י: ג הוה ושנהיהו בשלישי ושנה בשניעי: א' וזו תלויות. אע"ג דבשנים שהלכו מוקמינן כל חד בחזק' טהרה כדמקן לקמן. הלא גבי חד בתי וזמי' לא שיך לטהר בקיימות דאפי' בשנים

ה דם הלי' ב
ב טה' כלהו
ב טה' ה' ד
ד גלריס ים
פיר פ"ב טה'
נזירות טה' ט
ה גלריס ים:
יע נ"ב ו' ו' מתי
פיר טה' כטורי'
י"ב ט' טה' פ"ב
טה' כנזירות
טו"ט י"ב ט'
סמט' ו' טה'
כה ו' טה' טעו
טע' ו' ו' טה'
טיו טה' טה'
ו' טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'
ט"ו טה' טה'

תוספות יום טוב טהרות פרק ה רע מברטנורה

ד השרץ והצפרדע ברה"ר נגע בו זה הדין כמו הדין הקודם (ואתנם משמיענו) הדין בטומאת הסביל והמשפט בטומאת מגע (שהכל) משפט אחד ואפי' לר' יוסי שאומ' דרכו של אדם להלך ואין דרכו ליגע רמב"ם: ה' ועשה טהרות

כשנים כשכחו ליטאל בבת אחת טמאין. וחד אפי' בזה אחר זה כבת אחת דמי: והטיות ישרפו דודאי טמא היה כשעשו: ה' אם נשאלו כל א' לחכמים על ספקיו בפני עצמו אין ב"ד יכולין לעמתן: דהא קיימא לן ספק טומאה ברה"ר ספקיו טבורי'אם בזה בבת אחת הואיל

אם טמא ב
ב פסוקים
כזכותו
עם ה' ב
גדה חיי' עם
והט' סביל
ישת' ה' יב
ח נדה
ט ערין
י ט ט
יא ט

אם לא טהר בניתיים הראשונות תלויות והשניות ישרפו: ד' השרץ והצפרדע ברה"ר ינגע באחד מהם ועשה טהרות ונאכלו טבל נגע בשני ועשה טהרות הרי או טהרות אם קיימות הראשונות או לא תלויות אם לא טבל בניתיים הראשונות תלויות והשניות ישרפו: ה' שני שבילין א' טמאוא' טהור הלך באחד מהן ועשה טהרות ובא חברו והלך בשני ועשה טהרות ר' יהודה או' אם נשאלו זה בפני עצמו זה בפני עצמו טהורין ואם נשאלו שניהם כאחד טמאים ר' יוסי או' בין כך ובין כך טמאים: ו' שני ככרים או' טמא או' טהור אבל את אחד מהם ועשה טהרות ובא חברו ואכל את השני ועשה טהרות ר' יהודה או' אם נשאלו זה בפני עצמו זה בפני עצמו טהורין ואם נשאלו שניהם כאחת טמאים ר' יוסי או' בין כך ובין כך טמאים: ז' מי שישב ברה"ר ובא אחד ודרס על בגדיו או שרקק ונגע ברוקו על רוקו שורפים את התרומה ועל בגדיו הולכין אחר הרוב יושן ברה"ר ועמד כליו טמאין מדרס רביר' מ' וחכמים מטהרין נגע בא' בלילה ואין ידוע אם חי אם מת יובשחך עמד ומצאו מת ר"מ מטהר וחכמים מטימאין שכל הטומאות כשעת מציאתן: ח' שומה אחת בעיר או נכרית יא כותירת כל

ובכוראה אחת יש לנו לומר טמאין אחת או טהור אחת לומר טהור אחת ודאי טמא: ר' יוסי אומ' בין כך ובין כך טמאין לא נחלקו ר' יוסי ור' יהודה כשכחו ליטאל בבת אחת דדבריהם הכל טמאין וכשכחו ליטאל זה אחר זה דבריהם הכל טהורין על מה נחלקו על הכא ליטאל עליו ועל חברו דר' יהודה דמי ליה לזה אחר זה ר' יוסי מדמי ליה לבת אחת והלכה כר' יוסי: ו' אכל א' מן טמא טמא דאוריית' וקמני טומאה דרבנן ופלוגתיהו דר' יהודה ור' יוסי הכי נמי בבא ליטאל עליו ועל חברו כפלוגתיהו לעיל והלכה כרבי יוסי: ז' על רוקו שורפים שכל רוקים הנמלאים שורפים את התרומה כדתנן בפרקין דלעיל ואע"פ שאין ספק ולא אזינן בבת רובא: ח' על בגדיו הולכין אחר הרוב אם רוב אנשי אותה העיר זכים וזכות שורפין כליו טמאין מדרס אע"ג דבישב ובא אחר ודרס הולכין אחר הרוב יושן שאני דמייסין טמא רוב בני אדם דרסו על בגדיו ואחד מקוב או זבא: וחכמים מטהרין כיון דהוי ספק טומאה ברה"ר טהור טמא לא דרס כלל: נגע בא' בלילה ברה"ר דוקא מיירי: וחכמים מטמאין אם ראהו חי מבשר אע"פ שבא

ר"ס דלקמן ובמ"ה וכסב עוד הר"ם דקשה דמשמע דאמיה כר"מ ולר"מ נימא סמוך מיטוטא לחוקה ואמרע לה רובא (וכמ"ש הר"ב בפ"ג משנה ח') ע"כ ולפי מ"ס לעיל פ"ג (משנה ט') תירוק א' של תוס' לא ס"ל ר"מ סמוך מיטוטא לחוקה לא מדרבנן להחמיר: ר"מ מטהר עיין מ"ס בזה ב"ד פ"ג דערובין: בישעת מלאותן וכסב הר"ב בפ"ג משנה ה' דדוקא במקו' מלאותה נמי וכו': ח שומה אחת בעיר בקמץ העי"ט כמו כי רועה ה"א (בראשית ב' ט') וכסב הרמב"ם וידוע הוא שהטומאה לא תשמור עלתה ולא תדע עתה וספק: ולא תשתדל בזה כפי מה שיגזרוהו התורה ע"כ ומ"ס הר"ב דוקא אשה שוטת אבל אדם שוטת בו כן לשון הר"ם ומיחו מסיים ואין האיש רגיל בו והכ"מ פ"ט מהלכה (הלכה י"א) העתיק לשון הר"ם אבל איש שוטת בו:

שחר' ומלאו שמתמודי' מבמ' לר"מ שהוא טהור וכסלח ראהו חי פליגי והלכ' כחכמי: ח' שיטה אחת בעיר ודוקא אשה שוטת אבל אדם שוטת לא ידאשה רגילה כדנז' ואין אדם רגיל בויבו: או נכרית והוא הדין לנכרי דמדאוריית' אין חלוק בין נכרי לנכרי וכלן הדין: ורבנן גזרו עלייהו שיהיו כזבי וכן כותית אין חלוק בין כותי לכותית למ"ד שתיס גרי אריות הן וגם האידנא גזרו עלייהו שיהיו כנכרים לכל דבריהם: כל

כל הרוקין שנעיר טמאים שדרכן להלך בכל העיר : או שישיב עמו בספינה דמטמאה מדרס אע"פ שאין בגדיה נוגעים כדתן ברפ"ג דביים : אם מכירתו שהוא אוכל בתרומה כליו טהורין דאם היספה נדה או זבה לא היספה דורסת על בגדיו ולא נכנסת עמו בספינה : ט"ר

ומה שאם הביאוהו שנים ילדי מיתה חמורה לא יביאוהו לידו קרבן הקל : ומכמים אומרי אדם נאמן ע"פ עצמו דמתרלין דבוריה יחלי לא נטמאתי דקאמ' לא עתדתי בטומאתי לא טבלתי והואיל וכן . אדם נאמן על ידי עצמו : בר"ה טמא בר"ה טהור דחשי' כשאר ספק טומא' דעלמ' : פרקו במקום שהיה ר"ה וכעשה ר"ה

כגון בקעה דבימות הגשמים רשות היחיד ובימות החמ' ר"ה : המסוכן . מי שסעלף ואין ידוע ממנו אם הי' אס' תת : וההורוהו לר"ה וס' ראוהו שמת' כשהוא בר"ה ספיקו טמא' ומטמאין מספק כל אדם וכלים שהיו עמו בר"ה שהיה שם בראשונה . ואדם וכלים שהיו עמו בר"ה לאחר שהוציאוהו מר"ה טהורין דספק טומאה בר"ה הוא וספיקו טהור' : רש"ה ר"ה מספק' כיון דחשבינן ליה כחי לאחר שהוציאוהו מר"ה לר"ה . ומטמאין לכלים ואדם שהיו עמו בר"ה דטמא הי' הוא אך נחשבה מת' למטרע קודם שיצא מר"ה . ע"כ אין יכולין לטמא מספק אדם וכלים שהיו עמו בר"ה בראשונה . הואיל ורשות הרבים שהוציאוהו שם באחרונה מספק' שאתה מחשיבו

כל הרוקין שבנעיר טמאין . מי שדרס' אשה על בגדיו או שישב' עמו בספינ' אם מכירתו שהוא אוכל בתרומה כליו טהורין ואם לאו ישאלנה : עד אומר נטמא' והוא אומר לא נטמאתי וטהור' ישנים אומרים נטמאתי והיא אומר לא נטמאתי רבי מאיר מטמא' וחב' א' הוא נאמן על ידי עצמו עד אומר נטמא' . ושנים אומרי' לא נטמא' בין ברשו' היחיד בין ברשות הרבים ישנים אומרי' נטמא' ועד אומר לא נטמא' . בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמא עד אומר נטמא' . ועד אומר לא נטמא' אשה אומרת נטמא' ואשה אומרת לא נטמא' ברשות היחיד טמא . ברשות הרבים טהור :

פרקו במקום שהיה רשות היחיד ונעשה רשות הרבי' חזר ונעשה רשו' היחי' כשהו' רשו' היחי' ספיקו טמא כשהוא ר"ה ספק טהור' המסוכן ברשות היחיד יתוציאוהו לר"ה . והחזירוהו לרשות היחי' כשהו' ברשו' היחי' ספיקו טמא כשהו' ברשות הרבי' ספיקו טהור' ר"ה אומר ר"ה מפסקת' . א' ארבעה ספקות רבי' והושע מטמא' וחבמים' מטהרין . כיצד . הטמא עומד והטהור עובר . הטהור עומד והטמא עובר . הטומאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים . טהרה

בר הרוקין שנעיר טמאין . לא ירצה בזמן סקן טמאין בספי' ותסיה כמו הרוקין הנמלאים כי רוקים הנמלאים לא התאמת אללנו איש טמא' אמנם פה אשר נתאמתנו היות רוק טמא נמלא בואת המדינה ושנה טומאה קבוע' . הנה כל רוק שימלא בואת המדינה הוא טמא כרוק הזב האמתי וזהו כוולאמרו טמאים הרמב"ם : טהור' א' הוא נאמן ע"פ עצמו פי' הר"ב דמתרלין דבוריה כו' וכה"ג . שנינו ברפ"ג דכריתו' לענין אכלת חלב שוג' או מזו' ואמרי' התם בגמ' דאילו טרו' לא שמועין קד' דהכא דכתיב הא דהכ' נמי מתרלין דבוריה ועיין דפירו' הר"ב רפ"ח דגזיר' . ובפ' דלקמן משנה ו' : שנים אומרי' נטמא' ועד אומר לא נטמא' כו' הא תרי ותרי עיין בסוף משנה ח' פ"ג דכתובו' . ור"ש מיימי חוספתא דבר"ה ספיקו טמא' בר"ה ספיקו טהור' והקשה מסוגיא דפ"ג דערובין [דף ל"ז] ובתוספת' ריש דף ל"ז מתרלין ואין להאריך בזה :

עד אומר נטמא' ועד אומר לא נטמא' כו' . עיין (מ"ט) ברפ"ג דכריתות :

פ"ו ספקו טמא לשון הר"ב ומטמאין מספק כל אדם וכליו כו' ומיירי כשאדם אוחז בכלים דאלת"ה כלי' אין בהן דעת לישא' וכל שאין בו דעת לישא' טהור' . כדתנן במשנה ז' פ"ג : ב הטמא עומד וכו' פי' הר"ב מזרע עומד כו' כמו ששנינו במשנה ז' פי"ג דנגעים . וע"ש (וטמא עוב' הספ' אס' עמדי הרמב"ם ומ"ש הר"ב פ"ה כגון שרץ וכו' כך פי' הר"ש . והקשה מהר"ר וואלף ורמייזא דהא במשנה ז' פ"ג דעדין קמתי לה משור' יחושע דמטהר ע"כ ולי לא קשיא דהתם לא כתב הר"ב דאד' אוחז והכא מיירי בבני אדם העוברין ויש בהם דעת לישא' וכבר כתבתי בזה לעיל פ"ד משנה ב' אבל הרמב"ם ספק דעדין כו' יחושע' וספק ככאן דלא כו' דאיהו מטרס הכא כפירו' קמא שכתב הר"ב כך נ"ל והא דכתב הר"ב כגון שרץ כו' נ"ל דא"כ מת' דפי' העורב דתנן נמי התם גבייהו' דאל"ה ספק האהיל לא שייך כלל ולא ה"ל להר"ב לפרש משום דאין פילוק בין יש מקו' כו' ומ"ש כדבוכחכו לעיל פ' הזורק משנה ד' : הטומאה בר"ה וטהרה בר"ה פי' הר"ב כגון חנות וכו' דקמתי באידך בבא' הר"ש . ויש לדק' למה לא הזכיר ר"ה ור"ה בר"ה עומד וטהור' עובר ובטהור' עומד וטמא' עובר כאשר הזכיר בטומאה וטהרה ואפשר לומר דרישא ודאי בטומאה

כחי ומטהרת אדם וכלים שהיו עמו שם ואין הלכה כר"ש : ב הטמא עומד מזרע עומד חתה האהל או חתה האילן : וטהור עובר . דרך שם ספק נגע ספק לא נגע או ספק האהיל האהל או האילן על שניהם ונטמא' הטהור ספק לא האהיל ולא נטמא' . או שהיה הטהור עומד והמזרע עובר . פ"ה כגון השרץ דפי החולדה והכנבלה דפי הכלב עברו בין הטהור' או הטהור' עברו ביניהם חכמי' מטהרין . אם ספק נגע ספק לא נגע מפני שאין לטומאה מקום כדתנן לעיל פרק הזורק טומאה ולפי פירוש זה ספק האהיל ספק לא האהיל ליכא לאוקמא אהך רישא דטמא עומד וטהור' עובר דבטומאה אהל אין פילוק בין יש מקו' לטומא' בין אין מקום לטומאה כדבוכחכו לעיל . פרק הזורק טומאה : טומאה בר"ה וטהרה בר"ה כגון חנות הפתוחה לר"ה ספק נכנס ספק לא נכנס :

מטהר' וואלף ורמייזא דהא במשנה ז' פ"ג דעדין קמתי לה משור' יחושע דמטהר ע"כ ולי לא קשיא דהתם לא כתב הר"ב דאד' אוחז והכא מיירי בבני אדם העוברין ויש בהם דעת לישא' וכבר כתבתי בזה לעיל פ"ד משנה ב' אבל הרמב"ם ספק דעדין כו' יחושע' וספק ככאן דלא כו' דאיהו מטרס הכא כפירו' קמא שכתב הר"ב כך נ"ל והא דכתב הר"ב כגון שרץ כו' נ"ל דא"כ מת' דפי' העורב דתנן נמי התם גבייהו' דאל"ה ספק האהיל לא שייך כלל ולא ה"ל להר"ב לפרש משום דאין פילוק בין יש מקו' כו' ומ"ש כדבוכחכו לעיל פ' הזורק משנה ד' : הטומאה בר"ה וטהרה בר"ה פי' הר"ב כגון חנות וכו' דקמתי באידך בבא' הר"ש . ויש לדק' למה לא הזכיר ר"ה ור"ה בר"ה עומד וטהור' עובר ובטהור' עומד וטמא' עובר כאשר הזכיר בטומאה וטהרה ואפשר לומר דרישא ודאי בטומאה

א סס ה"כ יב
במ"ט ע"ט וי"ח
אבות טומאה
ה' ה'
ג סס פ"כ ה"ג
דס ע"ט ה"ג
ה ערוות פ"ג
ו סס פ"ג
ז סס פ"ג
ח סס פ"ג
ט סס פ"ג

בטומאה מצומצמת לר"ה או לר"י . ודוקא כמי מדקתני לה
בלשון עמא עמוד ועובר . אבל מיסא לאו בטומאה וטהרה
מצומצמת לר"הר' אלא בטומאה סתן לפני ולפנים (אלא שאדם
עומד בחזן יכול לפשוט את ידיו לגע בטומאה א"ג סתן לפני

ולפנים) והספ' שמה נכנס הטור
לפני הטומא' ואם הטורה בר"ה
והטומאה בר"הר' . שמה נכנסה
הטומא' אלל הטור' (ובכולס ד"י
מטמא והכמים מטורים) וריש'
להודיעך כמו דר"י . דאע"ג
דמיטמא ודאי' או מטמא ודאי'
בר"הר' (מודה) (טמא) הואיל וא'
מהן ודאי' בר"הי כדאמרן' וסיפא
להודיע' כחן דרבנן דאע"ג דאיכ'
לססוקי דילמא בר"הי' ממשיא' ה'
מטורי רבנן (דקא סברי הא'
דאמר ספק טומאה בר"הי טמא'
דוק' כי אפניה לתרויהו בר"הי
בודאי' . לא שהוא ספק נגע ספק
לא נגע אבל כי הו' ספק ביה' .
טהור (ועיין במשנה ד') (כ"כ
הראב"ד במשנה ו' פ"ג דעדיות .
וזה קרוב לפירוש האחר שכתב
הר"ב אבל לפירוש ראשון שכתב
הר"ב . מעיקר' לאו קושיא היא .
דרישא דמתנותין דנגעים הוא
דנקט' ג עלה לראשו .
כתב הר"ב ראשו של אילן חשוב
ר"הי וכו' ואע"ג דלא הו' ר"הי
אלל שבת הו' ר"הי אלל טומאה .
ופי' הרמב"ם הואיל ואין האדם
יכול להשתמ' בהן ואינו רגי' להלו'
בהן' ספקי טהור . דשמא לא
נכנס כלל וספק ר"הר' טהור' אבל
סיפא ודאי נכנס לר"הי' . הלכך
ספקו עמא' ואע"פ שאמרו
(בתנתי' דלקמן) כל מה שאמה
יכול לרבות ספקות וס"ס טמא'
מ"מ והוא שייכ' למזוי או לבקע'
שיש בהם הספק אבל אם לא ידע
אם נכנס בהם אם לא נכנ' כלל .

טהרה בר"הי וטומאה בר"הר' ספק נגע ספק
לא נגע . ספק האהיל ספק לא האהיל . ספק
הסיט ספק לא הסיט . רבי יהושע מטמא
וחכמים מטהרין : ג' אילן שהוא עומ' ברה"ר
והטומא' בתוכו עלה לראשו ספק נגע ספק
לא נגע ספקו טמא הכנים ידו לחור שיש בו
טומאה . ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא
חנות שהוא טמא ופתוח לר"הר' ספק נכנס
ספק לא נכנס . ספקו טהור . ספק נגע ספק
לא נגע . ספקו טהור . שתי חנויות א' טמא וא'
טהור גכנ' לאח' מהם' ספק לטמא נכנ' . ספק
לטהור נכנס . ספקו טמא : ד' כל שאת' יכול
לרבות ספקות וספק ספקי תי' בר"הי טמא .
בר"ה טהור . ביצר נכנס למבוי והטומאה
בחדר' ספק נכנס ספק לא נכנס . טמא' בבית
ספק נכנס ספק לא נכנס . ואפי' נכנס . ספק
היתה שם ספק לא היתה שם . ואפילו
היתה שם . ספק שיש בה כשיעור . ספק
שאין בה כשיעור . ואפילו שיש בה . ספק
טומאה . ספק טהרה היא אפילו טומא' . ספק
נגע ספק לא נגע . ספקו טמא . רבי (חוס')
אעור אומר ספק' ביאה טהור . ספק מגע
טומאה . טמא : ה' נכנס לבקעה בימות
הגשמים . וטומאה בשדה פלונית . ואמר
הלכתי למקום הלז . ואינו יודע אם נכנסתי
לאותו השד' יואם לא נכנסתי . ר' (חוס') אעור
מטהר' וחכמי' מטמאין : ו' ספק רשו' היחי'
טמא . עד שיאמר לא נגעתי . ספק ר' הר' טהור'
עד שיאמר נגעתי . יאמר ר' הר' . ר' שבילי
בית גלגול . וכן כיוצ' בהן . רשות

ר' יהושע מטמא' דסבר ספק בר"הי ורבים המטמאין בו . ספק
ר"הי אולינן וספיקו טמ' ורבנן סברי בחר ר"ה אולינן וספיקו
טהור . ואין הנכ' כר"י : ג עלה לראשו' ראשו של אילן הסו'
ר"הי : הכנים ידו לחור שיש בו טומאה . ספק ר"הי ואע"פ
שהאד' עומד בר"הר' כיון שהכני'
ידו לחור עומד בר"הי דמי ואע"ג
דהאילן והחור לא הו' ר"הי אלל
שבת הו' ר"הי אלל טומאה : חכמי'
שהוא טמא ופתוח לר"הר' . הו'א
כל החנות כלה בטומא' המונחת
בר"הר' . וכשם שאם היה שרץ
בר"הר' ספק נגע בו ספק לא נגע
ספקו טהור . ככל נמי ספק נכנס
לחנות זה ספק לא נכנס : ספקו
טהור אבל אם היו שתי חנויות
אחת טהורה ואחת טמאה . ספק
לטמא נכנס ספק לטהור נכנס .
ספקו טמא' דהו' ליה ספק טומא'
בר"הי : ד ספק ביהא טהור .
משום דבעינן דוויא דסוטה .
דודאי נסמרה . ללא דספק נגע
ספק לא נגע' . דלא ידעינן אם
נעמאת וקרייה רחמנא טמאה
דכתיב (במדרב' ו') ונסמרה
והיא נטמאה . אבל ספק ביהא
טהור : ה נקעה שדו' של אגסים
הרבה . ובימות הגשמים סתן
חרושות וזרועות יש להן דין רשו'
הואיד' . לפי ששני אדם נזרזין
מלהלך ע"ג הזרע' שלא יפסדו :
ר"א מטהר' דהו' ליה ספק ביהא
ואין כל הנקעה חשובה כשדה
אחת לפי שהשדו' חלוקים במזררי'
שליש : ו עד שיאמר לא נגעתי
לאו דוקא שיאמר ברי' לי שלא
נגעתי . דה"ה הו'א דליכא מדו'
למתלי ביה שלא נגע : שנינו בית
גלגול . מקום עגול ועולה ויורד .
ואין רוב עס יכולין ללכת באותן
שבילין : רשות

טהור . הראב"ד פ"ד מהא"ה (הלכה ט') : ד בר"הי טמא' דמן הדיון אפי' חד ספקא ראו לטהר דאוקמי' . אחזקה . וכיון
דמטמינן בחד ספיקא דילפינן מוטטה . מה לי חד ספקא מה לי כמה ספיקו תו' פ"ג דב"ב דף ג' ודכחסי' פ"ק דף ו' : בר"הר'
טהור . אידיקתני דהא אפי' חד ספק טהור והרמב"ם במבורו (סכ) הו'א כלשון וכתב בר"הר' טהור . בר"הי טמא' . נכנס למבוי .
והטומאה בחזר' ידוע שהחזר' (והמבוי) ר"הי כמו הכית הרמב"ם ועיין במשנה ד' פ"ו דנדה : י והרמב"ם במזר' . לא טומאה
ודאית אלא כלומר מה שזכיר עלינו לספק אם נטמא אותו דבר הוא בחזר' . רבי אלעזר ה"ג בלא יוד . כ"כ הו' פ"ג דב"ב דף
ג"ה (ד"ה ר"א) : ו עד שיאמר לא נגעתי : כתב הר"ב לאו דוקא כו' כ"כ בר"ש' דהכי מוכח בפ"ק דספחים גבי מולדה וברדלס
מצויין שם דף ט' בחוספת ב"ה ספק גררוהו כו' אלל הכס' תר' ספיקות הו' ומדא מיניו הו' גרירת הולדה . ודלס' . וכתבו דהו'
ספק הרביל ומשום כך מטרינן אפי' בר"הי ונמצינו למדין דדוקא בספק ספיקא כי הכס' וז' הרמב"ם בפ"ה מהא"ה (הלכה ב')
כל ספק בר"הי עמא' עד שיאמר ודאי שלא נטמאתי :

רשות היחיד לשבת • לאו רשות היחיד ממש אלא כרמליה נכחו •
 ואמאי קרי לה רשות היחיד לפי שאינה רשות הרבים • וכן הו'
 דתנן בסמוך הבקעה בימות החמה רשות היחיד לשבת • לאו
 רשות היחיד ממש אלא כרמליה • והשתא כל הני גווגי דתנן
 הכי דהו' רה"ר • מיירי כגון דליכא
 תלתא בשעה שגולד הספק ואפי'
 הכי כיון דרבים מזוין סבי' כרה"ר
 דמי דאי בדליכא תלתא בהיה
 שעת' שגולד הספק בה אפי' בחדרי
 חדרים טהור דילפי' מסוטה דהו'
 רה"ר • משום דליכא תמן לא תרי •
 בוטל וכשעלם • ז' ורה"ר לטומאה
 דבימות החמה סבי' א' שי' דאולי
 בה לקטור ולדור ולחרוש הקרקע •
 לזרעה לשנה הבאה • בימות הגשמי'
 שהיא זרועה אין אדם נכנס לה •
 דזכסלקי פלטי גדול וזהו אמרי'
 ס"ב דיומא (ד' כ"ד) לשבת הבנות
 כמין נסלקי גדולה היתה • ורואה
 אף הנכנסים ואת היוצאים • די'
 רואה הנכנסים וזהו נאליס השיבא
 דה"ר טפי • ואין הל' כר' יכוד • מ'
 הפרון דומה לנסלקי זיש לו שפי'
 סתמים מכוונים וז' כנגד וז' • וכן
 הצדדין מכאן ומכאן לפרון חשיבי'
 נמי רה"ר • כיון שרבים משתמשין
 באופן צדדין • רמ"א הצדדין רה"ר •
 שאמ"ר הפרון בלבד פשוט להשתמש
 בו רבי' צל הצדדין ואין הל' כר"מ •
 א' האסטונית • מקום צר • כאמ"ר •
 רוחב • נבוכ' ד' או ה' טפחים •
 עומד לפני החנויות • שהסוחרים
 יושבים שם :

פרק ז הקדר • שהיה אפי' קדרותיו • חיצונית הקדרות
 שהיא פני' ש"י • קדרותיו צרשו' הרבי'
 ורבי' לית' לתת כלדי רשות הרבים גדולות או יתדות להרחיק
 העגלות שלא יזיקו הכתלים • זמון שהיתדות הללו דוחקות
 את רשות הרבים • וזה היתה קדרות אללים • דחק גם הוא את
 הדרך יותר • וזהו צדדין שחכמים כהן ובגדיהן עוברים ע"פ
 אוירן • ובגדי' עם הארץ • ע' תאין הן ומעמאין את החנויות •
 צמ

כרמליה • ואמר סה רה"ר לשבת • ר"ל שהיא אינה רה"ר לשבת •
 חצר שהרבים נכנסים בו • עיין מ"ש בסוף מילתא :

פרק ז וידר • לשמות מים מן היאור • ה' ג' פתק ב' דכחוצות דף כ"ד • ור"ח צונות טמאות • כתב הר"ב שהעוברים
 מתחכין בהן ובגדיהן עוברים על פיהן • וכ"כ הר"ש • וה' א' לזון רש"י • ב' דכחוצות דף כ"ד • ואין הל' שון
 מוקדק • שהרי לא יזיגו בשום מקום שיהל מעמא אלא במת • וכתבן בפ"ק דגלים משנה ד' חמור מכולם היתה שהיא מטמא
 צהכל • מה שאין כולם מעמאין • וא"כ כגוס בגדיהם עוברים על פיהם • אין כאן אלא אהליו אין מדרם משמא טומאה אהל' ועוד
 שאף אהל' קמם אינו מעמא אלא בא' עג' [5]

רה"ר לשבת • ורה"ר לטומאה • אר"א ר"א
 הוזכרו שבילי' בי' גלוגי' יא' שהם רה"ר • לכת'
 ולכת' • השבילים המפולשים לבורות •
 ולשיחים ולמערות ולגיתות • רשות
 היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה •
 ז' הבקעה בימות החמה • רשות היחיד
 לשבת • ורשות הרבים לטומאה ובימות
 הגשמים • רשות היחיד לכת' ולכת' • ח'
 בסילקי • רשות היחיד לשבת • ורשות
 הרבים לטומאה • רבי יהודה אומר אם
 עומד הוא בפתח הוה ורואה את הנכנסין
 ואת היוצאין בפתח הלו • רשות היחיד לכת'
 ולכת' יא' לאורה • לשבת • ור"ה לטומאה •
 ט' ס' ס' (הפרון) הפרון רשות היחיד לשבת •
 ורשות הרבים לטומאה • ובן הצדדין •
 רבי מאיר אומר הצדדין רשות היחיד
 לכת' ולכת' • י' האסטונית רשות היחיד
 לשבת • ורשות הרבים לטומאה • חצר
 שהרבים נכנסים באו יוצאים בה • רשות
 היחיד לשבת • ורשות הרבים לטומאה •
פרק ז הקדר • שהניח את קדרותיו •
 וירד לשתות הפנימות

טהרות והחיצונות טמאות אמר

השבילים המפולשים לבורות • כו' שיהיה צדאם המבו'
 חסירה נחפ"ס בקרקע' אס' בור או שיח או מערה
 ויעמוד להן זה מקום כותל וישוב מבו' שאינו מפולש • לפי שלא
 יוכל אדם לנכ' מנר' אחר וללאת מנר' אחר הרמב"ם • ופי'
 בורות שיחין ומערות • משנה ה'
 ס' ה' דב"ק • ובפ"ק דמס' במקואות
 משנה ד' • ז' בימות החמה • ואלו
 הן ימות החמה משתקקר הסבואה
 ממולה • עוס' א' כתובה הרמב"ם •
 וזהו ט' רה"ר • לשבת עיין בס' הרב
 במשנה דלעיל • ורה"ר לטומאה •
 עמ"ס במשנה ג' • פי"ח דאלהות
 (ד' ה' סדה) • ובימות הגשמי' פי'
 כר"ב שהיא זרועה כו' וזו הן ימות
 הגשמי' משתקקר רביעה שנייה •
 חוטפת' וכתבו ספ"ט דב"ב ד'
 קל' ג' ד' ובימות הגשמי' (דמשתקקר
 רביעה שנייה לאו • היונו מפני רוב
 המים • לא שמשם ואילך גדלים
 הזרעי' וזריסת הרגל מוקת להסי'
 כדפי' וכו' • ח' ר"א א"ס עומד
 כו' ורואה כו' עמ"ס ב"ב במשנה
 דלקמן • ט' הפרון רה"ר לשבת
 ורה"ר לטומאה • פי' הר"ב הפרון דומ'
 לנס' קי' זש' לו שני סתמי' מכווני'
 זו כנגד זו • וכ"כ הרמב"ם בס'
 הסוספת' זקסה דלפניו ר' יודה
 כמו במתני' דלעיל זר' אפי' בתוס'
 פי' גס' כר"ש כתיבה כן דגרסינן
 בדברי ר"י אפי' בכשרוא' וכ"כ הוא
 דה"ר לשבת ורה"ר לטומאה • ואם
 לאו רה"ר לכת' ולכת' זש' זה לא
 קטיא ולא מירי' אפי' בתניסין

ודאי דקטיא ור' אפי' עוד שהתוכפתא ל' הזכירה כלל הפרון •
 אבל תרי גווגי' בסוגי' קטי' • ובשניה הני טלה כלוגה דר"פ
 זכמני' ומפני קחשב הרמב"ם שהיא פי' הפרון דמסני' יבל' כר"ש
 כתב בשם הערוך ז"ל הפרון פי' בערוך בית שהוא עומד באמצע
 רה"ר וי"מ כגון מגדל ששלו רוחות' בסוף היס' זרוח' א' ליבשה
 כמות מגדל של לנס' דרו' של מזרי' עכ"ל • גרא' דב"ב שהתוספת'
 תרי גווגי' נסלקי מפרסת ואין א' מהם פי' להפרון כלל • י'
 האסטונית פי' כר"ב מקו' צר כו' שהסוחרים יושבים שם •
 וכתב הרמב"ם (ז"ל כנר גתבאר בגמ' שבת • טכאלטבה) היא

וכ"כ הר"ב במשנה ג' ס"י וערוכין • דלגטבא היא כרמליה •

וכתב הר"ב שהעוברים מתחכין בהן ובגדיהן עוברים על פיהן • וכ"כ הר"ש • וה' א' לזון רש"י • ב' דכחוצות דף כ"ד • ואין הל' שון מוקדק • שהרי לא יזיגו בשום מקום שיהל מעמא אלא במת • וכתבן בפ"ק דגלים משנה ד' חמור מכולם היתה שהיא מטמא צהכל • מה שאין כולם מעמאין • וא"כ כגוס בגדיהם עוברים על פיהם • אין כאן אלא אהליו אין מדרם משמא טומאה אהל' ועוד שאף אהל' קמם אינו מעמא אלא בא' עג' [5]

א' עירובין כגון
 ס' ס' הל' ב'
 ס' ס' הל' ב'
 קנב • ס' הל' ב'
 זרה ס' ס' ה'
 ובימות כ"ד
 מ' ע' ס' ס' ה'
 (מיוא' הל' כ')

דרכים השנויים בפטור דלהלן שההלך מאהיל על המה ועל אדם
 וכלים או שהמה מאהיל על אדם וכלי או הם מאהילי על המה
 ולכה"ל לכתוב ובגדיה עוברי וכנסו לפיהם שאז ודאי מתטמא
 כלי חיים מאוירו ועיין לק' : אר"י בד"א במוטרו אבל בגדודות

הכל עהו' פי' הר"ב במוטרות
 שהעוברי' ושבי' מטיטין אותן אבל
 בגדודו' שא"ל להטיטין הכל טהור.
 וקומה דלקמן משנה ה' מס' שאין
 ע"ה מטמא בהיסט והר' שכת' וקצת
 קשה מ"ע דר"י דמחלק בין מותרו'
 לאגודות ע"כ והרמב"ם פי' (טעמ'
 דת"ק דחלומות טמאות משו' נגע.
 וכסב אדר"י) וז"ל ר"י"ה שאם היו
 כולן בשבכה אחת הנה הכל טמא.
 (שמא) יגיע הזב הכל ויהיה טמאי'
 בהיסט הזב ואפי' הקדרות אשר לא
 נגע בהם ע"כ וז"ל דגרסתו הכל
 טמא וכן מנאמי מוג' בנא"י ומ"מ
 קשה לפירושו דלמאי' א' טמאים
 מסתמא וחושב להיסט הזב ומאי'
 שאל מהא דתקן במשנה ז' פ"ה וישל
 בגדיו הולכין אחר הרוב. ג. אומני'
 לו אומני' קו"ע כלי ספק הרמב"ם :
 אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט
 כו' מפלי דת' א הדבר ההוא. או
 לעלות על דבר גבוה ואז ישיגהו
 וכן נבאר בתוספת' הרמב"ם :
 ד אשת חנר שהיה לאשת
 ע"ה טומא' כו' ולשון
 הרמב"ם היה עולה בדעתו
 שהמים מודים לר"מ בלשה' לפי
 שהיא רבת (העסקים והמשמש

בדברים שאינם נוגעים לה) ושהיא תמשש על מה שלא תפקד
 ותמשש ותהסד' והשמיענו סהן חולקי' אפי' בגשים ע"כ : פסקה
 הרחים הבית טמא וחכ"א דבסיפא קיימא נמי אדהכא . והיינו
 דפסק הרמב"ם בפי"ב מה' משכב דלמי' פסקה הרחים איז טמא
 לא עד מקו' שיכולין לפשוט את ידם ליגע : משמשות כמו
 ממשששת כמו אסור לשמש בצרור צפ' המוציא יין (דף פז) כלומר ממשששת בתוך הבית מל' כי משששת את כל כלי (בראשית ל"א .
 הר"ש : הו"א את היוצאין עיין לקמן בסיפא : אבל המשכבות והמוטבות וכו' טהורין כסב הר"ב שאין ע"ה עושה משכב כו' דלא גזרו
 לא על עומאת נגעו בלבדי כמו שמש' ר"ת 'בגדה ד' ל"ג ד"ה ומיטוק לי') משום דאין לך אדם מעביר בבית ממקו' למקו' ומיהו טעם
 זה לא יתכן גבי מדרס' וז"ל דהסיט ומדרס' חומר א' יפירא היא ואין יכולין לעמוד בה אבל יכולין לזיכר ממגע ומגורא שלו ולפי' גזרו
 על מגע וכן על זיכורא שלו . כדלקמן פרק בתרא משנה ו' . כך כתב הר"ש . וגראה בעיני דאף ר"ת כך הוא אומר דמשום
 דאין יכולין לעמוד לא גזרו . שז"ש משום דאין לך אדם כו' לאו טעמא אדהכא הוא . אלא ה"ק כמו שמצינו במקום אחר דמשו
 חכמים משום דאין לך אדם כו' והוא בס"ז דב"מ כמ"ש שם הר"ב . ה"נ הלא חששו במוטא צוה' . כיון שא"ל לזיכר ולא גזרו כו'
 וכדברי כן הוא צמו' פ"ב דמגיגה דף י"ט (ד"ה בגדי ע"ה) שכתבו שם צוה הלשון . וסירך ר"ת דודאי אינו מטמא מדרס' והיכא
 דמשום תקנת השוק נגעו בה . כדאמרינן לפי שלעולם לא יתמצאו אדם מעביר בבית ממקו' למקו' . ואין גזרין גזירה על הצבור
 אלא כ' יכולין לעמוד בה' ע"כ : ואם אינו רואה כו' הכל טמא

בד"א במוטרו' שהעוברי' ושבי' מטיטין אותן אבל בגדודו' שאז
 אפשר להטיטין הכל טהור ואין הל' כו' יוסי : שלא מסר לו אלא
 שמירת המפתח ולא סמכא דעמי להכנס מפני שהוא נחפס עליו
 כגבג ב' יסן ומצאו ער הבית טמא. כל מה שבבית טמא דחיישי'
 שית' כשהקיץ משתחו נגע בכל' שבני'
 שלא ראה אותם יתח' כשהיה יסן
 שכן דרך בני אדם למשש ולדקוק
 במה שלא ראו מעול אבל ער ומצא
 ער לא חיישי' שכבר ראה כל אשר
 בבית כשהיה ער. עד מקו' שהי' יכול
 לששו' את' דוכל הכל' שיכול להגיע
 להסכסחי' ידו מן מקו' שהיה יסן
 שם חיישי' לכו שמא נגע בהם אבל
 לא חיישי' שמ' הלך בבני' נגע בכלי' .
 והל' זכמי' : ג. המניח אומני' וכו' .
 משו' דלומנין סיזכו דעתייהו
 למשמש כל אשר בני' וסד' א' דבהא
 מודו חמיי' לר"מ דכל הבית טמא'
 קמל' ודאסי' באומנין פליגי רבנן עלי'
 ואמרי' דאין טמא לא עד מקו' שהן
 יכולין לפשוט את ידם וליגע והלכ'
 כחכמי' : ד אשת חנר שהיה על
 הטהרות : ד אשת חנר הרי היא
 כחנר : שהניחה לאשת עם הארץ .
 שאינה נחמנת. דאשת ע"ה ובניו
 כמותו עד שיקבלו עליהם דברי
 חנרו' : פסקה רחים גמרה טחינת'
 ופסק' מניטחין דכל זמן שהי' עסוק'
 במלאכה רחים . אינה הולכת
 וממשששת בבית וחכ"א וכו' והל'
 כחכמי' : ד בזמן שהיא רואה בזמן
 שבעל הבית יכול לראות הנכנסין
 בבית והיוצאין מן הבית : האוכלין והמשקין כו' טמאין דחיישי'
 שמא נגע בהן הסומר הזה שהוא ע"ה : אבל המשכב והמוטבות
 (כו) טהורין . שאין ע"ה עושה משכב ומושב . ואינו מטמא
 בהיסט

א' ר' יוסי בד"א במוטרות אבל באגודו' הכל
 (רמב"ם טמא) טהור . המוסר מפתחו לעם
 הארץ הבי' טהור שלא מסר לו לא שמירת
 המפתח : ב' המניח עם הארץ בתוך ביתו
 עד ומצאו ער יישן ומצאו יסן ער ומצאו יסן
 הבית טהור יישן ומצאו ער הבית טמא ד' ד'
 מאיר יחכ"א א' איז טמא אלא עד מקום שהוא
 יכול לפשוט את ידו וליגע : ג המניח אומני'
 בתוך ביתו הבית טמא ד' ר' מוח"א א' איז טמא'
 לא עד מקום שהן יכולין לפשוט את ידם
 וליגע : ד אשת חנר שהניחה לאשת ע"ה
 מוחנת בתוך ביתה פסקה הרחים הבי' טמא'
 לא פסקה הרחים איז טמא' לא עד מקו' שהיא
 יכולה לפשוט את ידה וליגעיהו שתיים יבין
 כך וב' כהבית טמא שאחת טוחנת ואחת
 (כ"א משמשות) משמשות דר' מוח"א א' איז טמא'
 לא עד מקו' שהקיכולין לפשוט את ידו וליגע :
 ה המניח עם הארץ בתוך ביתו לשמרו' .
 בזמן שהוא רואה את הנכנסין ואת היוצאין
 האוכלי' והמשקי' וכלי חרס הפתוחי' טמאי'
 אבל המשכבות והמוטבות . וכלי חרס
 המוקפין צמיד פתיל טהורין ואם אינו רואה
 לא את הנכנסין
 ולא

בבית והיוצאין מן הבית : האוכלין והמשקין כו' טמאין דחיישי'
 שמא נגע בהן הסומר הזה שהוא ע"ה : אבל המשכב והמוטבות
 (כו) טהורין . שאין ע"ה עושה משכב ומושב . ואינו מטמא
 בהיסט

פי' ע"ה ע"כ
 כלכה
 בגר טס הוי'ט
 ה טס הלכה
 ט טס טלכס

בפיטו דלא גזרו לא על טומאת מבטו בלבד ולא את היושבי
אע"פ שאם עומד רואהו כיון שאינו רואה את היושב הכל טמ'
אפילו מובל אפי' היה השומר היה שהוא ע"ה מובל שאינו יכול
לילך לא"כ מובילים אהו : ואפילו כפות וקשור הכל טמא

וא"ת' הא הני לקמן פ"ט (משנ"ה) אשת ע"ה שנכנסה לתוך ביתו
של חבר להוליא בכו או בהמסו הבית טהור מפני שנכנסה שלא
ברשותו וי"ל דשאני הכא שהפקיד ביתו לע"ה שאין ע"ה המקפיד
על חברו הר"ש : ולא את היוזאים והר"ב העתיק ולא את
היושבים וכך העתיק הר"ש וז"ל

הסניפה פי'
חיי"פ פ"ב מב'
חסכנ ומשב
ה"י י"ב
במנינם כו'
ס"ה
גם הלכה ז'
פס"ר הל' ג'
הגם הל' ג'

דאף בר"ש גרסי הכי וכו' הולכנו
לפרש עלה אע"פ שאם עומד וכו'
אפילו מובל כתב הר"ב דחיישי'
שנא נכנס כו' והסי' י"ב
לשון הר"ש וכן בר"ש פ' דלקמן
ומשום כלי המוקף למיד פתיל

ולא את היוצאין . אפילו מובל אפילו בפות
הכל טמא : ו הגבאיין שנכנסו לתוך
הבית . הבית טמא אם יש עמהן נכרי .
נאמנים לומר (גמרא ל'ג לא נכנסנו אבל אין
נאמני' לומר) נכנסנו אבל לא נגענו . (כ' א"כ)
הגבאי' שנכנסו לתוך הבית אין טמא אלא
מקו' רגלי הגנבים ומה הן מטמאין האוכלי'
והמשקים וכלי חרס הפתוחין . אבל
המשכבו' והמושבו' . וכלי חרס המוקפין
צמיד פתיל טהורים אם יש עמהם נכרי או
אשה הכל טמא : ו המניח את כליו בחלון
של אודיארין . ר"א בן עזריה מטהר . וחב"א
עד שיתן לו את המפתח או תותם . או עד
שיעש' סימן . המניח את כליו מנת זו לגת
הכאה . כליו טהורין . ובישראל עד שיאמר
בלבי היה לשמרם : ו מי שהיה טהור .
והסיע את לבו מלאכול . ר' יהודה מטהר
שדרך טמאין פורשין מומני' וחבמי' מטמאין
היו

נקט והסי' דאינו ראוי למשכב
ומושב : ו אם יש עמהם נכרי
נאמנים לומר לא נכנסנו וכו' כך
הנוסח' בס"א וכן העתיקה הר"ב
והר"ש . ומ"ש הר"ש דמרתמי מן
הנכרי שמייעני' כו' דמירי' בנכרי
חשוב שאימנו מוטלת עליהן הכי
איתא בגמרא פ"ג דמגיגה דף כ"ו
אבל גוססת הרמב"ם היא כנוססת
הספר . דגר"אם יש עמהם נכרי
נאמני' לומר נכנסנו אבל לא נגענו .
וביאר הטעם בשם התוספתא .
מפני שאימנו הנכרי עליהן ולא
ישלחו ידיו וכתב עוד שהתבאר
במסכתא שהגבאים אם לא יהיה
המשכונ' ביריה' ולא יהיה פס' בניקן
מעיד שנכנסו לבית ואמרו כן

נכנסנו ולא נגענו נאמנים שהם שהם שהם שהם שהם שהם שהם שהם
היו אחרים מעידים שנכנסו . אין נאמנים לומר לא נגענו
פ"כ . והיינו דדייק' למחני נאמנים לומר נכנסנו כלומר שהם
האומרי' נכנסנו . ואין כאן אחרים מעידי' שנכנסו והר"ש הביא
התוספתא וכתב עלה שיש בה ע"ס . ולשמה הרמב"ם היא
נכונה ואין בה טעות : וכן בגבאי' כו' כך הוא בג"א . וכך
סנוי בר"ש פ"ג דמגיגה : או אשה פי' הר"ב שזא היא
גדה או זבה מש"כ ב"ש שאינו רגיל בזיבות כמו האשה כדפי'
הרב בפ"ה משנה ח' : ו בחלון עמ"ש בר"פ ששי דמעילה :
בנכרי כליו טהורים כתב הר"ב אין בהם משואכבוד וין נכר
דלענין פומחה מגע מאי שנא נכרי ומאי שנא ישראל
הר"ש : ו דחבמי' מטמאין . פי' הר"ב מאחר שהבית דעתו
פי' מטהרם גופו . אבל הא דתנן במשנה ג' פ"ג דמגיגה .
האוק ומחוסר כפורים נריכי' עבילה לקדש אבל לא לתרומה .
וכספאי

שלא מטמאין להו משו' משכב ומש'
של עם הארץ אלא משו' דחיישינן
שמה נכנס שם נכרי או אשה נדה'
וישבה והסי' וטמאה את הכל :
ו הגבאים שנכנסו לבני' (ישראלים)
שקן בביתן של מלך נבז' מיד ישראל
כסף בגולתא ומסו וארנוכית .
וכן עמי הארץ . ונכנסו לביתו
לענוט עבדו : הבית טמא . כל
כלי הבית טמא . לפי שמחשפין בכל
הבית : אם יש עמהן נכרי נאמנים
לומר לא נכנסנו . וכ"ש אם אין
עמהן נכרי הן יוסר ויוסר נאמנים
לומר שלא נכנסנו לא משום סיפ'
נקט לה' דקמני' אבל אין נאמנים
לומר נכנסנו ולא נגענו דדוק אם
יש עמהן נכרי אין נאמני' דמרתמי
מן הנכרי שמייעני' אם לא יחפשו
כל הב' ועל כרחק הם ממשתמין
כל אשר צבית' אבל אם אין עמהם
נכרי . נאמני' אף זבה לומר נכנסנו
אבל לא נגענו : אם יש עמהן נכרי
או אשה . שגזרו על הנכרי להיות
כוזבים לכל דבריהם : והאשה שחל

היא נדה או זבה : ו אודיארין . הכלנין בעלי המרחצאות יש
להן חלונות חלונות וכל מי שנכנס למרחצותן בגדיו כל א' יחלון
וגועל עליו בדת שבחלון : ר"א בן עזריה מטהר משעה שנטל
הדלת בפני החלון ולא חיישינן שמה יגע שם אדם טמא מאחר
שנחפס עליו נגב : עד שיתן לכוני' מפתח . ואע"פ שנתן
המפתח ביד הכלן שהוא עם הארץ הא' תנן לעיל המוס' מפתח
לעם הארץ הבית טהור : או עד שיעשה לו סימן . להכיר בו
שלא נגע אדם שם והלכה כחכמים : המניח את כליו . כלים
שבצר כהם בטרה בשנה : או מליח אותם לצנור בהם בטרה
לשנה הבאה : בנכרי כליו טהורין . גרסי' כלומר אם הניחן אצל
נכרי אין בהם משום אסור וין נכר . דלא הייטינן שחל לקתן
הנכרי בלא ידיעת ישראל לעשות בהם : ובישראל דחושש להן
משום טומאת מגע טמאים אם הסיח דעתו מהן . עד שיאמר
בלבי היה לשמרם . ויש ספרי' דלא גרסי' בנכרי אלא המניח
כלי מגת זו לגת הבאה כליו טהורי' . ומירי' ככהן הלוקח יין
של תרומה מע"ה ומניח כליו אללו כדי שיקח ממנו לגת הבאה
והואיל וכלים של כהן הן מרתם ע"ה ולא נגע בהו' . אבל אם הכלים הן של ישראל שרוצה לעשות יינו בטרה לא מזכיר בהו' ע"ה
כילי האו' וחיישינן דלמא נגע בהן אדם טמא אם הסיח דעתו מהן עד שיאמר בלבי היה לשמרם : ו מי שהיה טהור . בן
שהיה טהור לאכול בתרומה והסיח דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך טמאים פורשי' ממנו . הטמאים שידעו בו שהוא טהור
פורשים ממנו . הלכך לא חיישינן שחל נגע באדם טמא וטמאהו : וזכמים מטמאין . מאחר שהסיח דעתו והלכה כחכמי' :

וכאן הן מרתם ע"ה ולא נגע בהו' . אבל אם הכלים הן של ישראל שרוצה לעשות יינו בטרה לא מזכיר בהו' ע"ה
כילי האו' וחיישינן דלמא נגע בהן אדם טמא אם הסיח דעתו מהן עד שיאמר בלבי היה לשמרם : ו מי שהיה טהור . בן
שהיה טהור לאכול בתרומה והסיח דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך טמאים פורשי' ממנו . הטמאים שידעו בו שהוא טהור
פורשים ממנו . הלכך לא חיישינן שחל נגע באדם טמא וטמאהו : וזכמים מטמאין . מאחר שהסיח דעתו והלכה כחכמי' :

אם פי"ג
כלכה ז'
כב"ס ה"י
רס"ס הלכה
ר"ח"פ"תתק"ס
ס"ב
ט"ז

כתבתי העם נשם הרמז"ס שהסיומו דעתן ושמא נטמאו (הא
 אף לתרומה נרכין הכא טבילה) יהת' לא הסיומו דעתם מטרת
 בוסס קאמר אלא שהסיומו דעתם מלאכול בקדש. שהרי הם
 אסורים לאכלו אלו חוסשים שמא
 בוסס וזרכי טביל' אע"פ שאומרי'
 שהם יודעים שלא הסיומו דעתם
 מטרת בוסס והוא מעלה בקדש'
 ולא התירו עליהם להרכיב
 הוא ב'ו' לחוש שמא נטמאו בנת
 שמאחר שהם אומרים שיודעים
 שלא הסיומו דעתם מטרת בוסס'
 דינו שנגזר עליהם טבילה משום
 מעלה בעלמא הכ"מ פי"ג מהא"ה
 (הלכה ב' בשם מהר"ק) :
 שהידיים עסקיות פי"ה ס"ב
 ונעו ולא חידעתי :
 וכלומר שנגזר במקום הטומאה
 וזרכי טבילה לניעות תרומה .
 אבל לא נשכח דחיישינן שמא יגעו
 בטומאה . דא כלבשי כל גופו
 טבילה ועוד למה סתם יד' שז'
 לחוש שמא נגעו באב הטומאה .
 הכ"מ (ס"ט) נשם הרא"ש :
 וזכר מפני מה ר"ע מטי' וזכמי'
 מטהרין אלא שהגש' ב'
 כאומר לא נחלקו ר"ע וזכמי' אלא
 במלאת את חרתה . אבל לא
 במלאת העני דתת' אף ר"ע מודה
 לחכמים כך נ"ל : בהגרניות
 כתב הר"ב תרגום כי הייתי כו' :
 והוסיף הרמז"ס שעיניו הומות
 לאכול מן הגרנות והוא השפוי
 כובע ע"כ : כלומר שכ"כ תחאות
 לאכילה עד שלא תספוק לה מה
 שאוכלת מחוך הוושט אלא תרצה
 שתאכל גם מן הגרנות אבל ז"ש
 והוא השפוי כובע' לא ידעתי מה
 טעמולפי' כן : לידע מה היא
 מבטל ואסויכ' בעיניה' אכ' מתנו :

היו ידיו טהורין . והסיע את לבו מלאכול .
 (גמרא ל"ג) (כ"א ר"הוד' אומר) אע"פ שאמ' יודע
 אני שלא נטמאו ידי . ידיו טמאות שהידיים
 עסקניות : ט האשה שנכנסה ליה צ'פת
 לעני ויצאתה (ט) ומצאתו עומד בצד בכרו'
 של תרומה ויכן האשה שיצאה ומצאת את
 חברתה חיתה גחלי' תחת קדר' של תרומ' .
 ר"ע מטמאות חכמים מטהרין . אמר ר"א בן
 פי"א פי"א וכו' (הלכה) מפני מה ר"ע מטמ'
 וחכמים מטהרין (גמרא אלא מפני שהגשים
 גררניות הן . שהיא חשודה לגלות את
 הקדרה של חברת' לידע מה היא מבשרת :
 פרק הדר' עם עם הארץ בחצר .
 ושכח כלים בחצר . אפילו
 חביות מוקפות צמיד . פתיל . או תנור מוקף
 צמיד פתיל הרי אלו טמאין ר' יהודה מטהר
 בתנור בזמן שהוא מוקף צמיד פתיל . רבי
 יוסי אומר אף התנור טמא עד שיעשה לו
 מחיצה גבוה' טפחים : ב' המפקיד כלים
 אצל עם הארץ . טמאים טמא מת וטמאין
 מדרס . אם מכירו שהוא אוכל בתרומה .
 טהורין מטמא מת . אבל טמאין מדרס . ר'
 יוסי אומר אם מסר לו תיבה מלאה בגדים .
 בזמן שהיא רוצצת טמאין מדרס . אם אינה
 רוצצת טמאין מדרס . אע"פ שהמפתח ביד
 הבעלים : ג' האבד ביום ומצא ביום
 טהור . ביום ומצא בלילה . בלילה ומצא
 ביום . ביום ומצא ביום שלאחריו טמא .
 זה

היו ידיו טהורות . כהא מודה ר' יהודה לחילוי אחר יודע אני
 שלא נטמאו ידי . ידיו טמאות . ופוסלין את התרומה מאחר
 שהסיומו דעתו מלאכול . לפי שהידיים עסקיות הן ונגעו לאו
 חידעתי : ט בגרנות וזוללות ומתאוות למאכל . תרגום
 כי הייתי זוללה (איכה א') ארי
 הייתי גרנתי והלכה כחכמים .
פרק הדר' עם עם הארץ .
 מוקפות צמיד
 פתיל טמאות משום אשתו נדה .
 שמא הטיטה וישב וטמא' את הכל :
 ר' יהודה מטהר בתנור משום דאז
 אפשר להסיומו דסתמו מחוב' קלת
 שעושין לו טפלה לחברו בחרץ .
 ומאן דמטמא סבר גזרינן מחובר
 אטו שליכו מחובר ואין הלכה כר'
 יהודה : ב' המפקיד כלים אצל
 עם הארץ טמאין טמא מת וזרכי
 הוא ג' ושיע' : אם מכירו . אם
 העם הארץ מכיר במפקיד שהוא
 כן אוכל בתרומה . ואיר על
 הפקדו שלו שלא יטמאנו בנת ואינו
 לריך הוא : אבל טמאין מדרס'
 משו' אשתו נדה שמא ישבה עליהן
 דאינו נזהר מעומתת אשתו : בזמן
 שהיא רוצצת . שהכסוי דוחק
 הבגדי' מחמת שהיא מלאה ביותר :
 טמאים מדרס' הבגדי' דכשאתו
 יושבת על הקיבה או נשענת עליה
 מכבדת על הבגדי' : אם אינ' רוצצת
 טמאין מדרס' . כלומר טומאה קלה
 לשמא אוכלין ומשקין כמו על גבי
 של זכ' שליכו מטמא בגדים : אע"פ
 שמפתח ביד בעלים דחיישינן שמא
 הטיט' : ג' המאבד ביום ומצא
 ביום טהור . דמסתמא אם היה
 אדם מונאו ונגע בו היה מגביהו
 כדרך מוצא אבדה . אבל בלילה
 אפי' שעה אחת דלא חוי ליה .
 חיישינן שמא נגע בו אדם טמ' ולא

אלו טמאין כתב הר"ב משו' אשתו נדה שמא
 הטיטה וישבה . עמ"ש בפ' דלעיל משנה ה' :
 ר"א אף התנור טמא עד שיעשה כו' לפרושי מלתא דת"ק
 קאתי . ומש"ה העתיקו הרמז"ס בפ"ג מה' משכב (הלכה י"ז) :
 ב' רוצצת פי"ה ר"ב שהכסוי דוחק כו' מלשון ויתרוצצו תרגו'
 ודחקין כו' ש רפ"ד דהלכות ומ"ש הרב דכשאתו כו' או נשענת שהוא
 אחת מחמשה דרכים שהזכ' מטמא את הישכב כדתנן בפס"ב דזבים .
 עיון בפ"ה ר"ב) במשנה ו' פ"ד דזבים : ג' המאבד ביום ומצא ביום טהור . פי"ה ר"ב
 היה מגביהו כדרך מוצא אבדה וכן ל"ה ט' וכלומר שהיה מגביהו ונטלה לו בלילה וכו'
 איתא בתוספתא . וקיומה דנקוספתא הביאה הר"ש תי' בה טמאים מדרס' וטהורין מעומתת
 גס הרמז"ס בפירושו כתב בר"ה טמאין מדרס' ובגיר' ר"ה כתב מדרס' ועומתת מת' ש"מ דבר
 השיג על לשונו שכתבו פי"ה מהא"ה (הלכה ז') שש גם וכתב בר"ה טמא ומשמע ליה בין
 למדרס

זה
 ר"א : וזכר' זכר' הר' דספיקו טהור הייני . ואע"פ ככליל טמאין
 מדרס' וטמא מת' אבל ברה' דספיקו טמא בין ביום בין בלילה
 טמאים וכתי איתא בתוספתא . ברשות

דאין פוסלים את האוכלי' פירש הר"ב אפילו דתרומה אבל לקדש אין אחריו כדתנן ברש"י דהגיגה וספכה דכלי' ופוסלין את האוכלי' כתב הר"ב ק"ו מטבול יו"ט ואחר ואלו מן הקדשי' וכו' דקרא בתרומה משפטי' כדמפרשין

בגמ' פ' הערל (ד'עד) והעסקתיה במשנה ג' פ' בתרא דנגעים :

ח ומשקה טופס כו' דוק בתסק' המכשירי' פליגי הכא תנאי' . אבל מי פירות אין מחברין האוכלין כדתנן במס' טבול יום פ' (משנה ד') ואפי' ר"א בר יוחאי איש בריתא . לא קאמר אלא בעיסה שנילושה במי פירות . אבל בשתי חטיבות של נזק מודה . דאין מי פירות מחברין הר"ש . ולי אין משם ראייה דמשמע דכל הנהו דוקא לטבול יום דקלוש טומאתו דאבל דלא היינו סבורי' . אבל לשאר טומאת לא קמייירי התסוקונראה מדברי הרמב"ם כי טומאת אוכלים ספ"ו . ועוד בפ' הר"ב דחלה פ"ב משנה ב' מוכח דבידדים אסוראבות אי הוה מוכשר היו מי פירות מחברין . ומינו טומ' בידים

אבותי' פוסלין טומאת אוכלין נזק מוכשר

אזכבול יום כדתנן התם ולענין טופס עיין בסוף פירקין : מלמטין דלס הוה מלמעלן הוה המשקה וז' בשלשון ומחברין הר"ש : רוצצות משקה פ' הר"ב דוחק כי הוה דלעיל (משנה ב') גבי טיבה הר"ש : אובד פרוז לשין הר"ב שהוה חלוק לפירורים פירורים וכו' הר"ש . ומסיים א"צ פרוז גדלים מלשון שני פרידי עפר על פרידה אחת של תרווד רקב דפרק המבלת (דף ב"ו) ע"כ . ועיין בס"פ דלקמן : ט בוקל' שהיא מלאה משקים טמאי' אע"פ שזנינו בתשנה י"ז פ"ו דכלי' . מקל שיש בו בית קבול מוחה ומרגלית בכאן אין צ"ל לפרש שהוא חלול ונתמלא בו מים לא מירושעל פני כולו נח זלא במשקים טמאי' וכן מלאתי בפ' הרמב"ם בנא"י שכתב המקל אם נשרה במשקים טמאי' כו' : משקים טמאי' אין הכוונה כל המשקי' ואפילו המכשירי' אלא ר"ל בכאן המים בלבד . שאין השקה מועלת אלא למים בלבד . וכדפי' הר"ב במשנה ג' ב' בדביה :

א"ת זו : שתי חטירות . אם לא היו אלא שתי חטיבות נזק התחטוה ש ש בה משקה טופס ושלמעלה הימנה הנובעת בה . ובין שתי כביה מטטרפו לטמא המשקה ויחזור וישמא את הערבה (אפילו שהים אין מטטרפין אלא"כ היו רוצצות משקה) לגולם אין משקה מחבר עד שיהיה משקה דוחק ועומד בין שתי חטיבות ואין הלכה ברבי' יוסי . ואם היה משקה עומד בלומר אם לא היה קטפרם אלא אשכורן והמשקה עומד בין חטיבות הנזק אזילו כל שיעור הביה שבנזק פירורי' דקין כעין החדל' מפורד' זה מזה המשקה עומד מחברן ומטטרפין לכביה ומטמאין המשקה וחוזר המשקה ומטמא את הערובה : אוכל פרוז . אוכל שהוא חלוק לפירורים פירורי' דקין אינו מטטרף . דאין המשקה מחברן ואין הלכה ברבי' דוסא : כי כיון שהשיקה למקוה : כיון שחבר קלה אחד מן המקל בתקוה א"צ"פ שלא הטבילו כלו טהרו כל המשקין טמאין שבראשו האחר דקטפרם חבור : עד שיטביל את כלה . דקטברי רבנן קטפרם אינו חבור :

אחריו כלים משודקליו . שכלי ש'טמאו אחריו במשקין טמאין אחריו טמאין : קיבו אונו אונו וידיו טהורין . מש' דטומאת משקין לטמא כלים מדרבנן הקילו בה' . אבל אם נטמא חבור במשקין טמאין נטמא כולו : מטמא את המשקין אפילו דחולין :

ואין פוסלין את האוכלי' . ואפילו דתרומה : ר' יוחנן אומר מטמאין את המשקין ופוסלין את האוכלי' . ר' יוחנן וילף (בבבא דף ז' ע"ב) דאחורי כלים פוסלי' אוכלי' תרומה ק"ו מטבול יום מה טבול יו' שאינו מטמא את המשקין . דלא גזרו רבנן על טבול יו' שיהא מטמא את המשקין אפי' פוסל אוכלים של תרומה . דכתיב (ויקרא כ"ב) וזכא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשי' . אינו טהור לאכול בתרומה עד שיערב שמו דקרא בתרומה משתעי' . אחורי כלי' ש'טמאין את המשקין אינו דין שיהו פוסלין את התרומה . ור"א דלא תייש להאי ק"ו . משום דאחורי כלים ש'טמאין במשקין דרבנן . וטבול יום דאוריית' ודרבנן מדאורייתא אין דין ק"ו : ש'טמאין אחי עזריה . לפי שעזריה עסק

בפרקמטיא . והיה מספק מוזן לשמעון אחיו שיטעוק בתורה . לפיכך נקרא על שם עזריה אחיו : לא כך ולא כד' לא טמאין משקה חולין ולא פוסלין אוכלי' תרומה . אבל מטמאין משקה תרומה . וא' תן משקין של תרומה טמאין אחד באוכלי' תרומה שנטעו שמים . ואין אוכלים פוסלי' אוכלים אחריו של תרומה . וינינו דק'מרי האוכלי' של תרומה למשקין של תרומה . ומטמאין לא טמאין בלומר אחריו נלי המטמאין לא טמאין דלא סבלו אוכלי' תרומה ואתה טמאתי והלכה כר"א : ח שהיא קטפרם שגדה אחד נמוך כעין מדרון : משקה טופס מלמען בגד הנמוך זיהינו נזק שזלילתה ובה ומשקה שלה טופס . אבל מלמעלה בזילתה עבה ואין משקה טופס . שלשה חטיבות . בין שלשתן כביה אחד טופס ושתיים אינן טופס סדור' זו אלא זו והטופסות מלמעט יוסתתא הא' לעית טוגעת בטופסת' . והעלוינה טוגעת באמצעית : אינן מלמעט רפות לכבי' לטמא המשקה טופס מלמעט ויחזור המשקה ויטמא את הערובה . דכניעה אינה מחברת את הנזק אלא כ' נושכות כדתנן בפ"ק (משנה ז') מקרצות נושכות זו

הנזק

דל"ט

בגלוק קלוח נזור הבא מלמעלה למטה בוקיפה בעמוד קטפרם
מים הכאים מלמעלה למטה דרך מדרון של תל גבוה ומסקה
טופח ואין בו טופח על מנת להטפסין שאין בו כל כך משק שאם
טפח בהן יד עלה בה משקה שיוכל להטפסין דבר אחר אינו חבור

לא לעומאה. שאם משקי תלושין הן
ונגע טמא בתחתון העליון טהור :
וכן לענין משקה טופח אפי' במקום
חלקי אים משקי ומכאן ומשקי ומכאן
ומסקה טופח באיזע : נגע טמא
במשקה טופח משקי ומכאן ומכאן
טהורים אע"פ שמתחברים לו : ולא
לטהרה בגונטמא שאין בה מ' טאה.
ונזוק או משק טופח מחובר לגומא
זוילמקה כשר אינו חבור וכוונבל
בגומא זו לא עלמה לו טעילה :
אשבורן מקו' עמוק טנק ובו מ' :
חבור לגומא ולטהרה ואם נטמאו
קצטנטמאו כלן וכן אם נתחברו
קצת מהלמקה וטהרו טהרו כלן :
פ"ט זיתים מאימתי מקבלין
טומאה. להיות
אוכשרים בשמן היוצא מהן : זיעת

הנצוק והקטפרם ומשקה מופד אינן חבור
לא לטומאה ולא לטהרה והאשבורן חבור
לטומאה ולטהרה :

פרק ט זיתים מאימתי מקבלין טומאה
משזיעו זיעת המעטן אבל
לא זיעת הקופה כדברי ב"שירש"א שיעור
זיעה ג' ימי' ביה"א משיתחברו ג' זה לזה י"ג
או' משתגמר מלאכתן יוחכ"א כדבריו : ב
גמר מלמסיק אבל עת' ליקח גמר מליקח
אבל עתיד (ס"א למסק ללוות ארעו אבל או
מישתה או אונס' אפי' זבים וזכות מהלכים
עליהן טהורין נפלו עליהן משקי טמאין
אין טמא לא מקו' מגען והמוחל היוצ' מהן
טהור :

ג נגמרה

הנצוק פי' הר"ב קלוח נזור וכו' ור"ל שמערה מפלי טהור לכל
טמא ועיין במש"ט וי' א"פ למכשירין והקטפרם
ע"ש במש"ט ח' פ' דמקואות : ומשקה טופח פי' הר"ב שאין
בו כל כך משקה כו' שיוכל להטפסין דבר אחר משמע דאם טופח

ע' מלהטפסין דמחבר'וקט' מדתנן
במשנה ז' וט' פ' דמקואות ערוב
מקואות בשופר הגוד וכו' וכן
מוזכרין כמה משניו והר"ש נחלבוט
ב"ה מאוד וכן בתו' דיבמו' פ"ק דף
ט"ו ג' ד' ג' ד' ג' ד' ג' ד' ג' ד' ג' ד' ג'
דחגיג' ד' כ"א (ד' כעובי') העלו
דיש לחלק ולישב כל המשניות
דברק' טהרה היכא דליכ' כותל כלל
סגי בטופח ע"מ להטפסין והיכא
דליכא נקב כמותל בעינן (קליפת
טוה) כרוחב ששופרת הגוד י"ע ג'
כותל סגי קליפת הטוה ועיין לעו'
בספ' ז' והאשבורן פי' הר"ב מקו'
עמוק טנקו בו מים וי"ל רש"י בס'
כל שעה (ד"מ ב') אשבורן לטביר'
שמתבר הקרקע ונאספים המים
שם עכ"ל :

א ילין ט"ע
עכ"ל א"א
ב מצילה ט"א
ג מטפסין ט"א
ד ט"א ט"א
ה ט"א ט"א

המעטן כלי שנותנים בו את הזיתים והן נכמרות שם כדי שיהיו
ראוים להוציא שמן ל' עטינו מלאו חלב (איוב כ"א ד') אבל לא
זיעת הקופה דקופה אינה מחוקת המשקי' והמשקה היוצא מהן
הולך לאבוד ולא יחא ליה ואין מכשיר הזרעים לקבל טומא' לא
משקה דיחא ליה דכתיב (ויקרא י"א) וכי יותמים על זרע כתי'
יתן וקרינן יותן יותן דומיא דיתן מה יתן דומיא ליה אף יותן דניתי'
ליה שיעור זיעה ג' ימים דמשקה היוצא תוך ג' אינו חשוב שמאל
מוחל בעלמא ואינו מכשיר שאין מכשירים לקבל טומא' לא ז'
משקי' בלבד והן יין מים שמן דכש הל' טל דס' משיתחברו ג' זה
לזה דרך הוית' מתחברו זה לזה כשהו' במעטן משתגמ' מלאכתן
מלאכת הכנסתן דכל זמן שדעתו להביא עוד זיתים ממקו' אחר
להוסיף על לו או להוסיף מכשירן משו' דלא יחא ליה ונתחבר
מלאכתו אפי' ביומו מכשיר וכל' כר"ג שחכמי' אומרי' כדבריו :
ב גמר מלמסק מללקוט זיתו' אבל עתיד ליקח לקיט זיתים מן
השוק ולהוסיף על לו : גמר מליקח שאין בדעת' לקנות עוד זיתים
אבל רוצ' ללוות זיתו' מאחרי' ולהוסיף על לו אחריו אבל או משת'
ולסיכך לא הוסיף עליהן אבל דעתו להוסיף כשיעבור האפל :
טהורין לפי שלא הוכשרו כר"ג דאמ' משתגמר מלאכתן אין טמ'
לא מקום מגען אף מוכשר לא מקו' נפילת המשקה פי' אחר נפלו
על הזיתים הללו שלא נגמרה מלאכתן משקי' טמאין לא נטמא
מהן לא הזיתים שנגעו בהן המשקי' טמאין בלבד : המוחל היוצ'
מהן המים היוצאים מן הזיתים קודם שנגמרה מלאכתן אין להן
דין משקי' ואין מכשירים אם האוכלים והן נטמאין מקבלין טומא'
ומפני מה טהרו המוחל היוצ' מהזית' עד שלא נגמרה מלאכתן
לפי שאינו רוצה בקיימו :

פ"ט אבל

לא זיעת הקופה פי' הר"ב דקופה אינו מחוקת
המשקי' וכו' מסוי' הר"ש א"ב זופתה כדאשכחן
בפ"ק דשבת (ד' י"ז) גזירה שמה יג' לנו בקופות מווספות ע"כ
ותמיהני דהא מה' טגורו בענבים כדפי' הר"ב סס' במשנה י"ח
דבר' אבל על המסיקה לא גזרו וכו' ש"ג ג' הר"ב במשנה ב' פרק
דלקתין ואי איתא דבזופתה זיעתו זיעה לגזרו כמי אף במסיקה
והתם שמהו גזר והלל שפק כדפירש הר"ב לקמן משנה ד'
והתוס' מחלקים שם אכל לא יתכן לפי' הר"ב והר"ש דכא'
ורמז'ם מפרש שאם הזיעו בשעת קביעה והיינו במעטן
הוכשרו אכל כשהזיעו בקופה בעת התנשואים אין זה הכשר
ע"כ ולמעמא דכתב הר"ב בס' דלקמן משנה ב' למה לא גזרו
על המסיקה ל' קולא מיד' : שיעור זיעה ג' יום ככב
הר"ש דמשקה היוצא בו ואינו מכשיר בו אלא ז' משקי' כו'
דתינין להו במשנה ד' פרק ו' דמכשירין וטס כתב הר"ב
טעמן : רבן גמליאל אומר משתגמר מלאכתן עיין מה
שכתבתי במשנה ט' (ד"ה נמלא) : ב נפל' עליהן משקי'
טמאים אין טמא אלא מקום מגען פי' הר"ב אין מוכשר כו'
ס"א נפלו כו' משקים טמאים כו' מלשון זה שבשני הפירושים
נראה דל' ג' ליה כהדיא במתני' טמאין ועיין עוד במשנה
דלקמן ור"ת לפי' הראשון היאך מפ' טמא מוכשר כב'
כתב הרמב"ם בפי' משנה ד' ס"ק דמכשירין וי"ל כרבה
אומרים במשנה הזאת (ר"ל מסכת מכשירין) טמא' בעטור
מוכשר וטהור על הדבר שאינו מוכשר : ג נפלו

ג נפלו

ג צפלו עליהן משקים טמאין ל' כר"ב נפלו עליהן משקי טמאין
לאחר שגמרה מלאכתו וכו' הרי כל הויתם טמאין
ולכאורה חסורי מחרה במזני' ונדרך לגרום טמאין זאינתו
ומני' הכל נרא' דלא חסרי' ולא מידישכן גם במשנה דלפיל כרא'

מפי' הרב דגמ' משקים טמאין וזמכין
כו לפי' הכ' טמאין וזכו גם בלאכני
קמני משקים היינו משקי' טמאין :
וטמאי' דקמני בהדיא קאי חוית' :
וזה הרמב"ם אחר וסאלה הויתים
אשר הן מוכשרים אם נפל עליהן
משקים ר' ל משקים טמאים הנה
הוית' טולוואש' חוקאשר לא נגעו
במשקים טמאין : המוחל הוילא
מזכו כו' גם זו שנים בפרק בתרא
דמכשירין משנה ה' ד' ושיר
קופה אחת יתנה כו' וסד"ב העמ'
ושיר קופה אחת ויתנה כו'
וה"ג לה כגמרה ט'ג דמגינה דמק
כ"ב : לעני' הכהן שרש הר"ב
דפרומה מעטת כו' כו' יאין
רגילים לפת איתיה אלא לכהן
שמי' משום דלתתיה בהם כפי' :

ואין זה דרך גדולה לעשר וכו' קיח אמיא מהתוכנליה וכו'
דמגינה כמבו דהגורם לעני' כהן שבוש הוא בידו ע"כ והרמב"ם
כתבו ו'ל אם נשלים שעת הגריה' ונשאל' לאדם שאריות מןהוית'
אינו רשאי לסוחטן ולהוליא מיהן פרומה שיהן ל'י שאינווצאמן על
טהרה ולא (תלקח) ממנו כמו שכתבאר בחגיגה' ואלתוס
יעול מהן הפרומה בעודם זיתים (וישאנה) לכהן . ויארזו
לעני' הכהן ולא ארז לכהן לפי שברוב (שהויתים) יאחזו
לעני' למעט' . ושמן הוית' יאמן אפילו לעשיר ע"כ . יאחזו
מסתברא דמיירי במשירש' מן הויתים . מדתקן ושיר
קופה . ואין הקופה מחוקק שמן . כדפירש הר"ב בריש
סירקין . והיינו דמי דפירש הר"ש בדרש"א מעל"ע של גמר
לקיטת הויתים . דמידי אריא אלא בויתים ולא בשמן . ונדר'
כמי' מפרש הרמב"ם דיוליך לו המשתח מיד . ויבא הכהן
ויסתטס נגדו . ויקח ממנו פרומה שמן בטהרה :

דה שימתגו פי' הר"ב שיתרככו . ועיין בפירושו למשנה
ב' פירקו' דמכשירין : מוכשרין לשון
הר"ב במהול . וכן לשונו בפירוש משנה ו' ס"ד דעדות וכבר
כתבתי שם שיש להביא במוחל בחיית' : רב"ה אימרים איין
מוכשרין . פירש הר"ב דלא נגמרה מלאכתן עדיון . וכו' כ'
הרמב"ם . ומיהו דהא בריש פירקין תנן בה"א משיחאברו
שלשהזה ליה והיינוקודם שגמר מלאכתן . וכן מבואר בהדיא
בדברי הרמב"ם פי"א מהע"א (הלכה י"ג) . ורחייתי שכתב שם
במשנתיו (ואת) שאין מוכשרים שהרי דעתו עליהן
לכשכן . וניחא השתא לפירוש הר"ב ביהר"ש במשנה' דלקמן
דלמלחם דבגן אינו מעט הכשר . ומ"ת כ"ל לומר דר"ג דלעיל אינו חולק על ד' ב' . אלא תרי תנאי הן אלבא דב' דהיינו

ס"ק ר' ג' . והשתא מיהא היך דהכא דר"ג אליבא דבית הלל אמרס . וכן מוכחצמי ביתסיתין' : דהפוצע ויתים ש' פרומה
הרמב"ם ע"ס :

ג נגמרה מלאכתן הרי לא מוכשרין : נפלו
עליהן משקים טמאין המוחל היוצא מהן .
ר"א מטהר וחכמים מטמאין יא"ש ר"א
גזלקו על המוחל היוצא מןהוית' שהרי
טהורי ועל מהנלקו על היוצא מן דהסרי
שר"א מטטהר וחכמים מטמאין : ד' הגומר
את זיתו ושיר קופה אחת יתנה (ג"א לעני')
לעני' הכהן ר"ר מיר' יהודהאימר דוילקראת
המפתח מידרש"א מעת לעת : ד' המניח
זיתו (ג"א ככוס) בביתש שימתגו שיהו נוחין
לכתוש הריא מוכשר' שימתגו שימלחם'
בש"א מוכשרים ובה"א איין מוכשרים .
הפוצע ויתים בידים טמאות טמאין :
והמניח

ג נפלו עליהן משקים טמאין לאחר שגמרה מלאכתו והוכשרו
לקבל טומאה הרי כל הויתים טמאין ואי' איתן שלא נגעו בהן
המשקים טמאין שהמשקה שילא מהלואחר שגמרה מלאכתו שעל
ידו הוכשו לקבל טומאה הוא זוערעך בלא המשקין בטמאין .

ומקבל טומאה מהן ומטמא אחר' כ'
כל שאר הויתים המוחל הויל' מהן
מן הויתים שגמרה מלאכתן : ר"א
מטהר ודלא חסיב מוחל משקה לא
להכשיר הויתים ולא לקבל טומא'
כשא משקין וחכמי' מטמאין דמוחל
חסיב משקה בין להכשיר בין לעמי' .
כשילא מן הוית' . לאחר שגמרה
מלאכתן המוחל וסיוולא מן הכור .
לאחר שמוילאין השמן מן הכור .
נשאר בקרקעית הכור מוחל כיו
מיס וקאמר ר"ש דעליה אפליגו ר'
יעזר ורבנן ר"א לא חסיב ליה
משקה ורבנן סברי כיון דלא אפשר
להיות מוחל בקרקעית הכור בלא
לחצוה שמו' חסיבי משק כמו השמן .
זהל' כחכמים וכמו שפי' סלונתיוא
ת"ק ולא כמו שפירש' ד' הגומר

אם יתיו לאחר שצבר זמן הצות והבדים דבשעת הגתו והבדי'
הא תנן בחגיגה שהכל נאמנים על הפרומ' בשעת הבתו והכדי'
(ג"ל ישיר וכן הוא בס"י) ושיר קופה אחת כדי שפירוש מזה
פרומה וזמער בטהרה ויתנה (לעני' הכהן שבהן) עזמו יראה
שגמר עתה את זיתיו שאם לא יתנה לעני' הכהן הוא אינו נאמן
לומר ששמן בטהרה כיון שעבר זמן הבקיע והבדים וליה ספרי'
דברסי לעני' הכהן ומשום דפרומה מועטת כו' שפירש' לאחר
הבקות והבדים . אין רגילין לפת אוקס אלא לכהן עמי' משום
כהי' תמי כהן עמי' . והוא הדין דמלי לפת אותה לכהן עשיר :
יוליך לו את המשתח מיד . ומהמנין ליה במאי דאמר שעתה
גמר זיתיו : רש"א מעת לעת של גמר לקיטת הויתים אלא הביא
לו את המשתח מהמתנין ליה . והלכה כ'בי יסודה .
וכתובספתא (פרק יו"ד) נשמע דמיר דקאתר רבי יסודה .
היינו כל הזתו הוית' : ד' התניס ויקים בשמש' ברמיין והוא
סל גדול שזניחוס בן וזיתוס לכמור : שיופנו . שיה' כמו
ותיהו כהן לחלומית' ויש ספרים שגורסים בנפוש' שתיח' :
אוקס במשתח וימים רבים . כדי שיעשו רפים ודיים ויהיו
נוחין להכהש . הרי אלו מוכשרים . במהול היוצא מהן . דלא
שכר נגמרה מלאכתן : ב"ה אומרים איין מוכשרים . דלא
נגמרה מלאכתן עדיון : הפועל זיתים . מועטן בידים
מסויאבות : טומאין . ידיים מסויאבות סוללו את הפרומה .
גל המוסל את הפרומה מטמא משקין להיות תלה' וכן
מוכשרים בשליפטו

הגברת

ש כ' אי' ע
ס תינה כה'
ד' חוית' א' חס'
תוכס' ומכס'
סלכה' ג'
ה' חוית' ט' ח'
ח' טומאיות ס' ג'
אכלין ס' ג'
ד סס ס' י' ב' ב' י' י' ב' ב' י' י' ב' ב' י' י'

דל"ז

בפליעתו * לניחא ליה במשקה דטייף עליהו שמתוך כך הן מרבים טעם : ו לגרגון * לעשות מהן גרגורים כלומר לעשות שכל גרגיר וגרגיר יתבטח בחמה ויתנגב : אפי' הן רוס אמה * דכשתבטחו העלויות התחונות מויעות ומתלחמות במשקה

מ"ו הואיל ודעתו שיתנגבו ואינן מוכשרים * ויש מפרשים לגרגון למתקן בחמה כדי לסופתם במלה ולאכלן * ולפי שאין מתמתקין כלם בבת אחת * משום הכי נקט לגרגון כלומר שיקח הגרגורים * המתמתקין ראשון ראשון ויאכ' * וגורסין אפי' הן רוס אמה הרי לו מוכשרים * כלומר אפי' שהן גבוהים אמה * דהשתא אותן התחונות אינן מתמתקות * הרי אלו זוכרים במשקה היוצא מהן דניחא ליה שזיעו שם דחזי לאכילה טפי : שילקו * שיתמעכו ויתפלעו : ועתיד להעלותן לגג * אח"כ למתקן שם בחמה : נתקן בגג שיפתח * שיתבקעו הויתים וימלחם הרי אלו מוכשרים * לכל

ו המניח זיתיו בגג לגרגרם אפי' הן רוס אמה (כ"א הרי אלו אינן) מוכשרים נתקן בבית גמרא על שילקו ועתיד להעלותם לגג * נתקן בגג שילקו או שיפתחם * (ס"א שיפתחם וסימלחם) הרי או מוכשרין נתקן בבית עד שישמר את גגו או עד שיורליכם למקום אחר * אינן מוכשרין : ו רצה לישול כהן בד אחד או ב' בדין בש"א קוצה בטומאה וכחפה בטהרה * בה"א אף מחפה בטומאה ר' יוסי אומ' חופר בקרדומות של מתכת * ומוליך לבית חבד בטומאה : ד' השרץ שנמצא ברחים * אין טמא אא מקום מגעו אם היה משקה כהלך הכל טמא * נמצא על גבי העלים * ישאלו הבדדים לומר לא נגענו אם

ו לגרגון * פי' הר"ב כדי לסופתם במלה פי' לטובלם במלח כד פירש"י בס"ז דב"מ דף פ"ט ובערוך לגרגון פירש לגלגלן : נתקן בגג שילקו או שיפתחם * והר"ב העתיק נתקן בגג שיפתחם וימלחם וכן העתיק הר"ב וה"ג בס"א ומ"מ אין להגיה כך בספ' לפי שג' הרמב"ם

אינה כן אבל גירסתו נראה שהו' נותקן בגג שילקו ושיפתחם שכ"כ בחבורו פי' א מהט"א או שנתקן בגג שילקו אע"פ שעמיד לכתתן ויפרוס אותן ובפירושו בנא"י אם שמש בגג ב"כ להתעפש * ואפי' חשב אפי' כ' שימתח בגג ויתנגבו אחר התעפס : ו רצה לישול מהן לשון הר"ב זיתים שלא נגמרו מלאכתן ולא הוכשרו * וכן לשון הרמב"ם בפירושו * אבל בנא"י שלא הוכשרו * וכן בפיר' הר"ש שלא הוכשרו : קוצה בטומאה * פיר' הר"ב קוצה מן האוס של זיתים * עיין בפ' הר"ב דמסנה דלקמן : בית הלל אומר אף מחפה בטומאה פי' הר"ב כיון שלא

א סס הל"ט
ב סס הל"י
ג ע"ז ע"ה
ד י"י פ"ט סס'
ה' י' י' י' י' י'
ו' י' י' י' י' י'

הני ניחא ליה בזיעות השמן הנפלט : עד שיסמר שיטקן שומרה לגגו * סכה מקנים וקש שעושים בראש הגג לשבת שם לשמור : אינן מוכשרי' * דלא ניחא ליה בזיעה שיוצאת מהן : ו רצה לישול מהן בד' זיתים שלא נגמרה מלאכתן ולא הוכשרו כגון שהיה לעתו ליקח ולהטיף עליהן כדתנן בריש פירקין ובא ליקח מהן שיעור מועט שמימיים בבית הבד בפעם אחת או שני בדין ולעשות מהן שמן ומשאר מהן במעט הרבה : בית ש"א קוצה בטומאה * חוקר מה שרצה לחתוך מן האוס של זיתים שבמעטן בד או שני בדים בטומא כיון שלא נגמרה מלאכתן ולא הוכשרו : ומחפה בטהרה כגמרא ליקח מה שרצה ליקח * מכסה המותר שבמעטן בעברה כלא הוכשר דמועלת לקיחתו מה שלוקח להחשיב את המותר כאלו נגמרה מלאכתן : אף מחפה בטומא * דאף הנשאר לא הוכשר כיון שלא נגמרה מלאכתן ודעתו להוסי' עליהם ומיהו אם עקר כל הזיתים שבמעטן כדי לעשותן בבית הבד היו מוכשרי' לב"ה : ר' יוסי אומר חופר בקרדומות ועוקר כל הזיתים שבמעטן : ומוליך לבית הבד בטומאה * לפי שלא הוכשרו וקרדומות דנקט לרבותא לפי שהן כלי ברזל ומוכנים לטומאת מת יוהר משאר כלים והלכה כב"ה : דן ברחים * שטומאים בהן זיתים קודם נתינתן לבית הבד ואח"כ נותנין בבית הבד וטוענין בקורה : ואם היה משקה * נטמא המשקה בשרץ ונטמאו כל הזיתים ע"י חבור משקה : נמצא ע"ג העלים * נמצא השרץ ע"ג העלים המכסים את הזיתים * ועלים לאו בר' קבולי טומאה נהו : ישאלו הבדדים * עמי השרץ שטוהרן בעל השמן לעשות זיתיו בטהר' ונאמנים לומר לא נגענו בשרץ שעל העלים ולא נטמינו :

ואם

לומר לא נגענו כו' פי' הר"ב נאמנים לומר כו' ועיין בפרק דלקמן מסנה ב' :

נגמרה מלאכתן וכ"כ הרמב"ם * ועיין מה שכתבתי כבר בזה במסנה ה' : בקרדומות של מחפה * כתב הר"ב דנקט קרדומות לרבותא לפי שהן כלי ברזל ומוכני' לטומאת מת יוסי' משאר כלים כ"כ הרמב"ם וה"ה כחו שבארנו בפתיח * ונ"ל שרמו על מ"ש שם שבכלי מתכות לכדי יש דין זה ואינו בשאר כלים שאם נטמאו כשישברו נטהרו וכשיחזור ויעשה מהן כלי יחזור לטומאתו הישנה וכד תנן ברפ"א ממסכת כלים ואע"פ שזה אינו אלא מגזירתם אבל לענין קבלת הטומאה מן המת כל הכלים שוים חוץ מכלי חרס כמ"ש בפתיחה ועוד בריש מסכת אהלות וכמ"ש סס"ג כ"כ הר"ב אבל לשיטת ר"ת וביעתו יש חילוק בטומאה דאורייתא בין כלי מתכות לשאר כלים * דכלי מתכות עליהם דוקא נאמר חרצ הרי הוא כחלל וכשיטה זו כתב הר"ב ברפ"ו דאהלות : דן אם היה משקה מהלך הכל טמא * לשון הר"ב נטמא המשקה בשרץ ונטמאו כל הזיתים ע"י חבור משקה כלומר שבמקרה נטמאו כלם שכולם מחוברי' למשקה * שכתב פי' במסנה ג' גבי נפלו עליהן משקין טמאין * וז"ל הרמב"ם במשנתיו וז' בפ"ט מהט"א (הלכה ז') אם היה משקה מהלך הכל טמא * שכיון שנטמא חקפת המשקה נטמאו כולם והשמן מטמא כל הזית ע"כ * אבל יצא לו להר"ב בל"ז שכתב ע"י חבור משקה * מהגמרא דשלקי מסכת ע"ז דף ע"ה והביאה הר"ש * דמחלקינן בין זיתים דהכא : לדאחמרא התם ע"ה שמושיט ידו לגת ונגע באשכולות דאיכא למאן דאמר אשכול וכל סביבותיו טמא וכל הגת כולה טהורה וכן הורו רבנן ואמרינן דשאינו זיתו דלא מפסקי ולא מידי ובגת מפסקי אשכולו וסירי' לא מפסקי מידי שהמשקה מחברן וזיתים אין אשכולות : ישאלו הבדדי

א"ת
ב"ת
ג"ת
ד"ת
ה"ת
ו"ת
ז"ת
ח"ת
ט"ת
י"ת
יא"ת
יב"ת
יג"ת
יד"ת
טו"ת
טז"ת
יז"ת
יח"ת
יט"ת
כ"ת
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
ק"י
ק"יא
ק"יב
ק"יג
ק"יד
ק"יט
ק"כ
ק"כא
ק"כב
ק"כג
ק"כד
ק"כה
ק"כו
ק"כז
ק"כח
ק"כט
ק"ל
ק"לא
ק"לב
ק"לג
ק"לד
ק"לה
ק"לו
ק"לז
ק"לח
ק"לט
ק"מ
ק"מא
ק"מב
ק"מג
ק"מד
ק"מה
ק"מו
ק"מז
ק"מח
ק"מט
ק"נ
ק"נא
ק"נב
ק"נג
ק"נד
ק"נה
ק"נו
ק"נז
ק"נח
ק"נט
ק"ס
ק"סא
ק"סב
ק"סג
ק"סד
ק"סה
ק"סו
ק"סז
ק"סח
ק"סט
ק"סז
ק"סח
ק"סט
ק"סז
ק"סח
ק"סט

בשערה דשער היו שומר ומטמא • כמו שפי' הר"ב במשנה
ד'פ"ט דחולין: ט' פרודים פי' הר"ב לאחר שתקע
יתד בלאום להפרוד האום לכמה חלקים פרודים • וה"ג הר"ש
במתני' כדל"ת וכתב שנתוספתא גרסינן בריש • והרמב"ם

כפי המשנה כתב כדל"ת •
ובחבורו פ"ט מהט"א העתיק
בר"ש • ועיין מ"ש בס"פ דלעיל
ומ"ש הר"ב בכלל גוש וגוש • הוא
לשון התוספתא • ומא' דקרי לה
בתוספתא גוש • קרי ליה במתני'
פירוד כמ"ש הר"ש ט' טמא כתב
הר"ב דאף ע"ג דאין הגוש חבור
משתקע היתד בלאום כו' וכ"כ
הר"ש מטעם התוספתא דס"ל
דאף ליתים שבגוש עצמו אינו
חבור • אבל להרמב"ם בחבורו
(שם הלכה ז') טעם אחר שכתב
ו"ל האוכל שהיא כביצה מטמא
המשקה המעורב בהן והמשקה
מטמא שאר הזיתים היו פירודין
על גבי פירודין והמשקה מלמטה

אע"פ שנגע בכביצה אין טמא • אלא מקום מגעו פ"כ •
אין טמא אלא מקום מגעו • לשון הר"ב כלומר אותו גוש בלבד
שהשרץ נגע בו אבל שאר גושים טהורים • דכי מניח ביה
כמו ראשון ושני ה"ל שאר גושים שלישי הר"ש • נמצא במעט
נגע טמא פי' הר"ב דמקודם שהעלה הזיתים לגג היה השרץ
במעטן וכ"כ הר"ש • ותמיהני דמאי שנא נמצא במעטן מנמצא
בגג • והא"ל איכא למימר שלאחר שהעלה הזיתים לגג נפל
השרץ במעטן • וכיוצא בזה פירשתי בשם התוספתא והר"ש
במשנה ד'פ"ד בממלא בעשרה דליים כו' בפי' השני דלא אמרינן
שהשרץ היה תחל בבדור כו' • וכ"פ הר"ב בעצמו במשנה ז' דפ'
דלקמן ובתוספתא והביאה הר"ש תני למתני' דברי ר' וקתני
וחכ"א נמצא בגג אינו טמא אלא בג • במעטן אינו טמא • אלא
מעטן וכן פסק הרמב"ם בפ"ז מהא"ה • ויראה לי משום דקשיא
ליה אחתני' כמו שהקשתי לשאלו מ"ה פסק כחכמי' ולא השגיח
על הכלל שבידניו דסתם במתני' ומחלוקת בדרייתא דהלכה
כסת' דמתני' • כמו שתמה עליו הכ"מ בזה והיינו נמי דהרמב"ם
סמך לזו אחר מתני' ז' דפ' דלקמן • ובין משלית מהוהה טהורה
פי' הר"ב מהוהה בגד שנתחרך כו' דשוב אינו מקבל טומאה •
טהורה ולא אמרינן שמה טמא היה מתחל קודם שנתחרך • וכן
פי' הרמב"ם ולכאורה משמע שאלו היה טמא מתחלה קודם
שנתחרך לא פרהה טומאתה ממנה ומיירי דודאי נגעו בו הזית'
אחר שנתחרך והספק שמה טמא היה קודם שנתחרך או לא היה
טמא וקשה דבפכ"ז ממסכ' כלים מוכח בהדיא דכשנמזה
מתטהרת ובפ"ק דגדה דף ד מיייתי לה למתני' דהכא ופירש"י
מטלית טלית של זב היתה המהוהה הכלויה מלאה בלוייה על גבי
זיתים טהורה מלמטה הזיתים דאמרי' הכי נפלה עליוהי' לאחר שבלתה וטהרה מטומאתה וכן פי' הר"ש והשתא הויא דומיא דספק
שרץ שרוף והא דרש"י מפרש מהוהה בלוייה כ"ג כ"ה הר"ב בסוף פכ"ד ופסק' דלכלים • בשעת מציאתו • עיין בפ"ה הר"ב במסכ'
ה' פ"ג ובמשנה ו' פ"ה •

אם היה נוגע באום אפי' (גמ' כשעור) בשערה
טמא: ט' נמצא על גבי פרודים • והוא נוגע
בכביצה טמא פרודים על גבי פרודים אע"פ
שהוא נוגע בכביצה אין טמא אלא מקו' מגעו
נמצא בין כותל לזיתים טהור נמצא בגג •
המעטן טהור נמצא במעטן הגג טמא •
נמצא שרוף על הזיתים וכן משלית מהוהה
טהורה שכל הטומאות כשעת מציאתן •
פרקי הנועל בית חבד מפני הברדיון •
והיו לשם כלים טמאין
מדרים ר"מ אומר בית חבד טמא ר' יהודה
אומר בית חבד טהור רש"א אומר טהורין להן
בית

אלא מקום מגעו של שרץ • כלומר אותו גוש בלבד שהשרץ נגע
בו אבל שאר גושים טהורים • נמצא השרץ בין הכותל לזיתים
טהור • ולא חיישינן שמה היה על הזיתים • נמצא בגג • המעלה
זיתים מן המעטן לגג ונמצא שרץ אח"כ בזיתים שעל הגג •
המעטן טהור • כלומר זיתים שבמעטן טהורין ולא אמרינן עס
הזיתים הובא והיה במעטן • נמצא במעטן • זיתים שהעלה בגג
טמאין דמקודם שהעלה הזיתים לגג היה השרץ במעטן • נמצא
שרוף ושרץ שרוף לא מטמא דכתיב בנות' כעין מותם וכשנמז'
שרוף ע"ג זיתים טהורים • לא חיישינן שמה נגע בהן קודם
שנשרף • מהוהה בגד • שנתחרך באש ונעשה כמין קורי עכביש
ושוב אינו מקבל טומאה • טהורה • ולא אמרינן שמה טמא היה
מתחלה קודם שנתחרך • כשעת מציאתן בין להקל בין להחמיר:
פרקי הנועל בית חבד מפני הברדיון • עמי הארץ
העושים מלאכה בבית חבד וטיהרין בעל
הזיתים כדי שיפשו השמן נטהרה • ועל בית חבד בפניהם שלא
יכנסו עמי הארץ לשם • ושלא יצאו הם ויטמאו במגע עמי
הארץ חבדיהם • והיו שם בתוך בית חבד כלים טמאין מדרם •
שהן אב הטומאה ומטמאין אדם בין במגע בין במשא בין
בהיסע • ר' מאיר אומר בית חבד טמא דחיישינן שנתא נטמאו
בהן • אותן עמי הארץ הטהורים וקורו וטמאו את הכל דאין
חוששים לזוהר על הטומאה • ר' יהודה אומר בית חבד טהור •
דטהרין על טומאת דלאי הויל וזכר זה טיהרין לכך • ר' שמעון
אומר אם טהורים להם • אלו הכלים כגון שיצבה עליהם אשת
ע"ה או שהיו של ע"ה דבעיניהן טהורין הן • בית

ואם היה נוגע באום • אם היה השרץ יוצא מן העלום שמכסים
את הזיתים ונוגע באום • אפי' שער א' מן השרץ נוגע באום •
טמא • כל האום דחשיב חבור • אום • הזיתים המוקובים יחד
ומחוברין זה בזה במעטן נקראים אום • ט' נמצא על גבי
פרודים • לאחר שתקע יתד בלאום
להשריד האום לכמה חלקים
פרודים • ובכל גוש וגוש מאלה
החלקים הפרודים מהאום יש
זיתים מדונקים • והוא נוגע
בכביצה • שאם באת לשרף זיתים
שהשרץ נוגע בהן יש בהן כביצה:
טמא • כל הגוש אע"ג דאין הגוש
חבור משתקע את היתד בלאום
להשרידים מ"מ כיון דיש בגוש זה
זיתים טמאין כשיעור לטמא
אחריו דהיינו כביצה נעשה חבור
לטמא כל שאר הזיתים שבו •
פרודים ע"ג פרודים שיש גושים
ע"ג גושים והשרץ על הגוש
העליון • אע"פ שהשרץ נוגע
בכביצה • של אותו גוש • אין טמא
אלא מקום מגעו של שרץ • כלומר אותו גוש בלבד שהשרץ נגע
בו אבל שאר גושים טהורים • נמצא השרץ בין הכותל לזיתים
טהור • ולא חיישינן שמה היה על הזיתים • נמצא בגג • המעלה
זיתים מן המעטן לגג ונמצא שרץ אח"כ בזיתים שעל הגג •
המעטן טהור • כלומר זיתים שבמעטן טהורין ולא אמרינן עס
הזיתים הובא והיה במעטן • נמצא במעטן • זיתים שהעלה בגג
טמאין דמקודם שהעלה הזיתים לגג היה השרץ במעטן • נמצא
שרוף ושרץ שרוף לא מטמא דכתיב בנות' כעין מותם וכשנמז'
שרוף ע"ג זיתים טהורים • לא חיישינן שמה נגע בהן קודם
שנשרף • מהוהה בגד • שנתחרך באש ונעשה כמין קורי עכביש
ושוב אינו מקבל טומאה • טהורה • ולא אמרינן שמה טמא היה
מתחלה קודם שנתחרך • כשעת מציאתן בין להקל בין להחמיר:
פרקי הנועל בית חבד מפני הברדיון • עמי הארץ
העושים מלאכה בבית חבד וטיהרין בעל
הזיתים כדי שיפשו השמן נטהרה • ועל בית חבד בפניהם שלא
יכנסו עמי הארץ לשם • ושלא יצאו הם ויטמאו במגע עמי
הארץ חבדיהם • והיו שם בתוך בית חבד כלים טמאין מדרם •
שהן אב הטומאה ומטמאין אדם בין במגע בין במשא בין
בהיסע • ר' מאיר אומר בית חבד טמא דחיישינן שנתא נטמאו
בהן • אותן עמי הארץ הטהורים וקורו וטמאו את הכל דאין
חוששים לזוהר על הטומאה • ר' יהודה אומר בית חבד טהור •
דטהרין על טומאת דלאי הויל וזכר זה טיהרין לכך • ר' שמעון
אומר אם טהורים להם • אלו הכלים כגון שיצבה עליהם אשת
ע"ה או שהיו של ע"ה דבעיניהן טהורין הן • בית

זיתים טהורה מלמטה הזיתים דאמרי' הכי נפלה עליוהי' לאחר שבלתה וטהרה מטומאתה וכן פי' הר"ש והשתא הויא דומיא דספק
שרץ שרוף והא דרש"י מפרש מהוהה בלוייה כ"ג כ"ה הר"ב בסוף פכ"ד ופסק' דלכלים • בשעת מציאתו • עיין בפ"ה הר"ב במסכ'
ה' פ"ג ובמשנה ו' פ"ה •

בית הבד טמא שאין הכדלי נזהרים מליגע בהן ואיכא למיחש שמא נשמאו ואם טמאין הן כגון שידעו שיטמא עליהן אשה נדה או זבה בית הבד טהור דזכרין הן א"ר יוסי יבר"מ ס"ל דבית הבד טמא אלא טמא דר"מ משום דאין הכדליין חוששי

פרק י אמר ר' יוסי כתב הר"ב כר"מ ס"ל כו' ור"י סבר דחוששין במגע אבל אין בקיאין בהיסט וכו' וכ"כ הר"ש ור"מ אם היה שם טומאה שמטמא במגע ואינו מטמא בהיסט כדמטינן להו בריש מסכ' כלי אבל קשה דמשתינו מיירי שהיו שם כלי טמאין מדרי

בטומא' ור' יוסי סבר דחוששין במגע אבל אין בקיאין בהיסט ומושביו סקן טהורי כל זמן שלא נגעו הילכך בית הבד טמא דחיישין שמא הסיטו אע"פ שלא נגעו בהם והלכה כר' יוסי ב משקין טמאין בתוך בית הבד וכן נשפטי על גבי קרק' ודורכי' הכדלי' עליהן ונדקקי' צרגליהן וחזורי' אותן משקין ומטמאין את הויטי' כשהכדליין עולים ודורכי' על גבי הויטים אלא א"כ יש בין המשקין לויטי' ארץ כדי שינגבו דגליהן מן המשקין קטמאין ע"י דריסת' בארץ וקשאין מעלים צרגליהן איירי דהא משקה מטמא כלי וחזור ומטמא משקין טעם הויטי' אבל כשאין מעלי' צרגליהן ונתנגבו המשקין הטמאין שצרגליהן על ידי דריסתן בארץ שוב אין מטמאין הויטי' כשדורכי' אותן דמשקין טמאין מטמא כלים ואין מטמאין אדם הכדליין והבזרין הא דלא נקט תימסקין והבזרין לפי שגזרו על

בית הבד טמא ואם טמאין להן בית הבד טהורי' ר' יוסי וכי מפני מה טמא' לא שאין עם הארץ בקיאין בהיסט ב' הכדליין שהיו נכנסין ויוצאין ומשקין טמאין בתוך בית הבד אם יש בין משקין (גמרא לויט) לויטי' כרי שינגבו את רגליהם בארץ יהי אלו טהורין הכדליין והבזרין שנמצא טומאה לפנייהם באמנין לומ' לא נגענו וכן התנוקף שביניהן יוצאין חייץ לפתח בית הבד וגו' ל' אחורי הגדר והן טהורין עד כמה ירחיקו ויהיו טהורין עד כדי שיהא רואין ג' הכדליין והבזרין כיון שהכניסין לרשות המער' דיוי דר"מ ר' יוסי אומר צריך לעמוד עליהן עד שיטבולו יד' שאומר אם טהורין להן צריך לעמוד עליהם עד שיטבולו יאם טמאין להם אינו צריך לעמוד עליה' עד שיטבולו ד' הנותן מן הסלי' ומן המשטיח של ארמה ב' שאומר' נותן בידים טהורות יאם נתן בידים טמאות טמאין ב' האומרים נותן בידים טמאין ומפריש תרומתו בטהר' מן

והם מטמאין אף בהיסט וכי"ש הר"ב (והייתי יכול לתרץ דאכתי נ"מ דעל הנגיעה לאמני' לומ' לא נגענו כדמתן בס' דלעיל משנ"ח ועל ההיסט א"א שיהיו לאמנין כיון שאין חוששין לה אלא דכמתני' דלקמן התנ' הר"ב דהא דלאמנין על הנגיעה דוקא כשיש חבר עמהם ועיין מ"ש שם ולכן נראה כפי הרמב"ם שם דר"י אדר"ש חולק שאמר שאם הכלי טמאין להן בית הבד טהור וקאמ' ר"י שאף ע"פ כן בית הבד טמא לפי שאף ע"פ שלא יגעו בהן להיוטן טמאין הנה יסיטום שאינו יודעים שהיסט יטמא ב' הכדליין והבזרין כו' כתב הר"ב הא דלא נקט המוסקים והבזרין לפי שגזרו כו' שפעמים אדם הולך לכרמו וכו' וזה לא שייך במסקיה יוס' ס"ס ושם במשנת י"מ דבר מפר' הר"ב טעם אחר ושניהם שם בגמ' דף י"ז ועיין מ"ש בלחמו טעם בר"ס

א מיי' ס"ס
ב מיי' פ"ס
מה' טומאת
אובלן ה"י
ג מיי' פ"א
מה' טמא
ומוסב ה"ג
ד צרכות ס"ג
ה הל' ג
ה מיי' ס"ס
ז מיי' ס"ב
מה' טומאת
אובלן ה"ג

הבצירה שתעשה בטהרה ולא גזרו על החסיקה וטמא מפורש בפ"ק דשבת שפעמי' אדם הולך לכרמו לודע אם הגיעו ענביו לצבור אם לאו ונטל אשכול של ענבי' ופוחטו ומולף ע"ג ענבים ובשעת בצירה עדין משקה טופח עליהן והוכשרו לקבל טומאה וטע' לא שייך במסקיה באמנין לומר לא נגענו וכגון דחבר עומד עמהן בבית הבד ולא חיישין דלמא נגעו ולא אדעתיה דחבר התיקוק דד' שיהיו בנייהן ערהן וטהרום לכך וכשרוצין בניה' ליפנות יולאים אביהן לחון עמה' ונפתי' אחורי הגדר ולא חיישין דלמא נגע בטומאה ולא אדעתיה דחבר ג' כיון שהכניסין לרשות מערה שטובלי' בה כמו בורות שיחין ומערות דיו ולא חיישין שמא לא יטבולו או לא יטבולו הכלים ויאמרו טובלנו והטבלנו צריך לעמוד עליהן לפי שאין בקיאין בדיו טבילה וחציצה טהורים להם כגון כלים של ע"ה אחר שציעייהם הן כלים טהורים לפי שאין נזהרים ממגע ע"ה ור"ש לטעמיה דמפרישנא לעיל והלכה כר' יוסי:

דלעיל באמני' לומר לא נגענו כתב הר"ב וכגון דחבר עומד עמהן כו' וכ"כ הר"ש ותימה דבס' דלעיל משנה ה' לא הצריכו שהא חבר עומ' עמהן והרמ"ב לא הצריך כן לא התם ולא הכל ועיין לעיל ג' כיון שהכניסין לרשות המערה דיו דביר"מ דכיון שכנסו למקום הטבילה על דעת לטבול לא חסדיגן להו שלא יטבולו ולא החמיר ר"מ במגען נריש פרקין אלא משום דאין חוששין לזוהר ולא שנחזקו ברשע וכמו שכתבתי בשם הרמב"ם בספ"ק דעדות ע"ס ד' ואם נתן בידים טמאות עמאן כתב הר"ב בידים תחלות עסקין ורשב"א היא כדאיתא פ"ב דחולין ד"ל"ג ולא אדכ' איתא ולפיניך לשון הר"ש כדאשכחן והכי הניח רשב"א טהור ר"מ אומ' ידים תחלות אף לחולין וכי הא (דמתן ברפ"ג דידים) הכניסו ידיו לבית המנוגע ידיו תחלות ד"ר עקיב' ומסיק התם אמאי לא מוקים כר"ע:

ד הנותן מן הסלים מן המשטח של אדמה ענבים שצנרן מתחלה לאכילה ולא הוכשרו לקבל טומאה דלא גזרו אלא על הבזר מתחלה לבט' ואח"כ נמלך עליהן ולקחן מן הסלים או מן האדמה שטח הענבי' ע"ה ונתתן לבט' ב' שאומרים נותן בידיו טהורות כיון שצא לנותתן לבט' הרי הוא כאלו צנרן מתחלה לבט' וצריך שיתן לבט' בטהרה ואם נתן בידים טמאין טמאין ואע"ג דקתס ידים שניות הן ואין שני עושה שלישי בחולין דלמא קסברי הטבולים לפרומה כתרומה דמו א"כ בידים תחלות עסקין ור"ש בן אלעזר היא כדאיתא פ"ב דחולין ובה"א נותן לבט' בידים טמאין ומפריש תרומתו בטהרה (לפי

לפי שלא הוכשרו כיון דבזרן מתחלה לאכילה : מן העביט ומן המשטיח של עלים . עביט הוא כלי שנתנים בו הענבים כשבוזרים אותן לגת . ומשטיח של עלים ששטחו העלים על פני האדמה ונתנו הענבים עליה והשתא מוכחא מלתא דהבוזר ענבים הללו מתחלה לגת בזרן ולא לאכילה הילכך שוים בית שמאי ובית הלל בהא דנותן בידים טהרות . דהא שתיק ליה הלל לשמאי בפרק קמא דשבת . והודיעו שהבוזר לגת הוכשר : ה האוכל ענבים מן הסלים מן המשטיח של אדמה . דסתמן לאכילה

בזררו אע"פ שידיו טמאות והענבים נטפסים יין לגת : הרי הגת טהור . דאוקי טיטין אין להם תורת משקה הואיל ולאכילה בזררו ולא נימא ליה במאי דטייף אבל האוכל מן העביט ומן המשטיח של עלים אע"פ שאין הענבים מבוקעות ואין מנטפות אם נפל ממנו גרגיר יחידי ואין חותם לאותו גרגיר דהיינו במקום שהעוקץ על פי הגרגיר יש כמין חותם . ואותו חותם סותם פי הגרגיר שאין משק יוצא וכשנעקר העוקץ עם החותם . משקה יוצא ואף ע"פ שנטלם לאוכל יש לו תורת משקה הואיל ומתחיל בזר' לגת ונטמאו אותו משקה בידיו טמאות וכשנפל לגת נטמ' והני מילי כשנב' בידיו במקום החותם אבל אם לא נגע במקום החותם לא נטמא הגת . שהרי לא נגעו ידיו במשקים כדי שיחוו המשקה וישמא הגת: נטלו ממנו ענבים כלומר אשכול של ענבים שהגרגירים מחוזרים באשכול ואין משקה יוצא ונטמאו בידיו טמאו דהוכשרו לפי שנבזר לגת: ודרכן במקו' המופנה מקום פנוי

מן העבט ומן המשטיח של עלים הכל שוים שהוא נותן בידים טהרות . ואם נתן בידים טמאות . טמאן : דה האוכל מן הסלים ומן המשטיח של אדמה . אע"פ שמבוקעות ומנטפות לגת . הרי הגת טהורה מן העבט ומן המשטיח של עלים . ונפל ממנו גרגיר יחידי אם יש לו חותם טהור אם אין לו חותם טמא נפלו ממנו ענבים ודרכן במקום המפנ' בכיזה מכונן טהורי יתר מכביצה טמא . שכיון שיצאת טיפה הראשונה . נטמאת בכביצה : ן מי שהיה עומד ומדבר על שפת הבור . ונתזה צינורא מפיו . ספק הגיעה לבור ספק לא הגיעה ספקו טהור : ן הוולף את הבור . נמצא שרץ בראשונה . כולן טמאות באחרונה היא טמאה וכולן טהורות אימתי בזמן שהוא זולף בכל אחת ואחת . אבל אם היה זולף במחץ . ונמצא שרץ באחת מרין . היא טמאה בלבד . אימתי בזמן שהוא בודק ולא מכסה . או מכסה ולא בודק . היה בודק ומכסה . ונמצא שרץ בחב' הכל טמא . בכור הכל טמא במחץ הכל טמא :

ח בין ח בזמן בנת שאין שם כלום לא יין ולא ענבים ודרכו כדברה : כביצה מכונן טהור . הגת דאין אוכל מטמא כלי . ומשיא את עפה ראשונה חסר ליה מכביצה ואין אוכל מטמא אחרים בסמו' מכביצה . נמצא דאין טמאה לטפה זו אלא מחמת טמאה שקבלה כשהיה אוכל . הילכך השתא כמי דנעשית משקה אין לה כח אלא כאוכל . אבל יותר מכביצה טמא . שהכביצה מטמאה טפה ראשונה כדין משקה וחזרה הטפה וטמאה את הגת דמשקה מטמא כלי : ו נחזה נגורא נתו רוק מסיו של עם הארץ המדבר . ורוק היוצא מפי עם הארץ מטמא אדם וכלים מדרבנן . וכל סכן אוכלים ומשקים : ספיקו טהור . דאמרין שפת הבור קלטא כנגורא ומנעקה מלרדת לתוך היין . ומתניתין איירי בבור סיד שאינו מקבל טמאה . ובתוספתא אמרו דבבור של שמן טמא . לפי שהשמן מחליק שפת הבור (והנגורא) מחלקת ויורדת ליטה לשמן שבבור : ן הוולף את הבור . המוליא יין ושמן שבבור ומסני שאינו מוליאו כלו בבת אחת אלא מעט מעט קרו ליה זולף : ונמצא שרץ בראשונה שהכניס חבית בבור ומלאה . וכן שנית . וכן שלישית . ואחר כך נמצא שרץ בחבית שמלא ראשונה : כלן טמאות דמהראשונה נטמא כל מה שבבור . בין שהיה שרץ בבור בין שהיה בחבית : באחרונה היא טמאה וכלן טהרות . דממנה היה השרץ ולא מן הבור . ואפילו היה מן הבור שמה נפל בבור אחר שנתמלאו כל הראשונות : אימתי בזמן שהוא זולף . כשהוא מכניס החביות עלמן בסוף הבור וממלא אותן אחת אחת אבל היה זולף במחץ שהחביות עומדות חון לבור . והוא ממלא אותן על ידי המחץ והוא כלי חרס העשוי לקלאות בני יין : נמצא שרץ באחת מהן היא טמאה בלבד . דאימור בתוך החבית היה השרץ ולא בבור : אימתי בזמן שהיה בודק המחץ והחביות . שדקן שלא היה בהן שרץ קודם שנתן לתוכן שמן . אבל לא היה מכסה לא הבור ולא החביות כל שעה שהיה מביא המחץ וזה לזה . דאימור כהליכמו נפל השרץ בחבית . וכן מכסה ולא בודק נמי שמה היה בחבית קודם לכן . אבל היה בודק ומכסה . שדקן החביות . ובכל פעם שהיה מוליך המחץ מזה לזה היה מכסה בין בור בין חבית . מה נפסדן שרץ זה גבור היה מחלתו בין שנתמלא בחבית . בין שנתמלא בבורי בין שנתמלא במחץ :

ה אם יש לו חותם טהור . שאף על פי שהגרגר נטמא שהרי הוכשר הואיל ולגת בזרן מ"מ אין אוכל מטמא כלי ואפילו אם ע"י דריכה יצא ממנו משק' אין אותו משק' מטמא הכלי כיון שאין שיעור באוכל לטמ' המשק' כדפי' הר"ב לקמן גבי כביצה חכוון : טהור והוא שלא נגע במשקה . הראב"ד ס"ט מהט"א [הלכה ד'] ואע"פ ששטעו הוא כ"ל שהכריחו לכתוב כן . מדבסו' מתנה במקו' המופנה : במקום המופנה פירש הר"ב מקום פנוי כו' לא יין ולא ענבים . דענבים נמי היו מתמאים בכביצה : ו ספקו טהור . כהר"ב ובתוספתא אומרו דבור של שמן . טמא ברשות היחיד . הרמב"ם סוף פרק י"ח מהא"ה [הלכה י"ז] : ן נמצא שרץ בראשונה כולן טמאות ארץ לי עיון דהא סתמ' קתני וכי לא בדק ולא כסה אימא לאחר שמילאה נפל בה והא (ג"ל והראשונה) בלבד יהיה טמאה .

אם יש לו חותם טהור . שאף על פי שהגרגר נטמא שהרי הוכשר הואיל ולגת בזרן מ"מ אין אוכל מטמא כלי ואפילו אם ע"י דריכה יצא ממנו משק' אין אותו משק' מטמא הכלי כיון שאין שיעור באוכל לטמ' המשק' כדפי' הר"ב לקמן גבי כביצה חכוון : טהור והוא שלא נגע במשקה . הראב"ד ס"ט מהט"א [הלכה ד'] ואע"פ ששטעו הוא כ"ל שהכריחו לכתוב כן . מדבסו' מתנה במקו' המופנה : במקום המופנה פירש הר"ב מקום פנוי כו' לא יין ולא ענבים . דענבים נמי היו מתמאים בכביצה : ו ספקו טהור . כהר"ב ובתוספתא אומרו דבור של שמן . טמא ברשות היחיד . הרמב"ם סוף פרק י"ח מהא"ה [הלכה י"ז] : ן נמצא שרץ בראשונה כולן טמאות ארץ לי עיון דהא סתמ' קתני וכי לא בדק ולא כסה אימא לאחר שמילאה נפל בה והא (ג"ל והראשונה) בלבד יהיה טמאה .

ח העגולים לזוגים • עגול כמין רחיים גדולה היו משימין על הזגין לאחר שדרכו העגבים כרגל כדי שיתמזו ויצא כל היין הנשאר בהן • ומתוך כדורוגדלו של עגול זה זריכים בני אדם הרבה להעלותו על הציבור של הזגין העשוי כמין תפוח ולהורידו • לכך נחשב ר"ה לטה

ספק טומא • משו' רב' מלויין
סס : כרס שלפני בוצרים רה"י •
שיראין בני אדם ליכנס שם מפני
שנתפ' עליו כנגב : אחר הבוצרי'
רה"ר שישרשו' לכל אדם ליכנ' •
כלי בית הכד של גת : כלומר ושל
גת דבית הכד לשמן וגת ליון :
והעקל • עשוי כמין קופ' מסורג'
כעין רשת' ואחר שסמטו הזית'
נותני' הגפת בלחות עקל ומניח'
עליו דבר מכבי' להוציא הכשא' :

ח בין העגולים לזוגין • רשות הרבי' • כרם
שלפני הבוצרים • רשות היחיד ושל אחר
הבוצרים • רשות הרבים • אימתי בזמן
שהרבים נכנסים בו ויוצאים בו • כלי בית
הבר ושל גת • והעקל בזמן שהן של עץ •
כנגבין והן טהורין בזמן שהן של גמי מיישנן
כל י"ב חדש או חולטין בחמים • ר' יוסי אומר
אם נתנן (גמרא לשנולת) בשבולת הנהר דיו :

נשלמה מסכת טהרות

מנגבין וקודם לכן לא מהניא עבילה אם נטמא עד שיצא מהן
המשקה הטמא שנדבק בהן : חולטין שופך עליהן מים רותמים
ואח"כ מטבילין : בשבולת הנהר מקום שהמי' רודסין כדי להוני'
המשקה הנדבק בהן • ואין הלכה כרבי יוסי :

ח בזמן שהרבים נכנסים בו ויוצאים בו • בזמן שהרבים
נכנסים ברוחו ויוצאים ברוח שכנגדה • הרמב"ם
ס"ד מהא"ה [הלכה ז'] : ושל גת • והר"ב העתיק של
גת • וכן הר"ש • וכך הוא במשנה שנגמרא דטום ישן :

והעקל פי' הר"ב שלח' סמטו
הזיתים נותני' הגפת
כו' שאלות הפסולות נקרא גפתי'
כדפירש הר"ב ברפ"ג דשבת :
כנגבין במים ואפר כדפי' הר"ב
בשלהי מסכת ע"ז וכ"פ
הר"ש : בשבולת הנהר • פי'
הר"ב מקו' שהמי' רודסין מלשון
ושנולת טמטמי מהל"ס ט"ג
לפי שדרך הספימות ללכת (טס)
נקרא שבו' מלשון שביל ושבילי
מסכת ע"ז אמרינן דמניחן סס
הר"ש :

עונה • או יום או לילה • גבי מעיין שמימיו רודסין • הר"ש :

סליק מסכת טהרות

סליק מסכת טהרות

כשהשרים השומאות החמורות והיאך תעלה ויטהרה מהם • ודבר על טומאות קלות • הביא אחר כך דיני טהרה • וסידה אחר
טהרות • מקואות : הרב רבינו משה בר רבי מיימון :

מסכת מקואות

מסכת מקואות

פרק א שיש מעלות במקואות • מקומות של כנוס מים
יש בהן שש מעלות כל אחת מהן גדול'
מתבררת : מי גבים הפירה שנקרקע המכונסין בה מי' שאינן
שאינן והן פחות מארבעים סאה שהוא שיעור מקוה : גבים

פרק א מי גבאים פי' הר"ב מים שאינן שאובין • וכ"כ
הרמב"ם בפירושו ובחבורו פט"ו מהט"א כתב
אף שאובין • ומשנה ד' למד כן כמ"ש שם בס"ד • ומו' שוקן
פחות ממ' סאה כו' עיין מ"ש עוד בסוף המשנה • ומ"ש הר"ב
גבים לשון מים מנגב' וכ"כ הר"ש
ויפה פירשו דלא כמ"ש (בספ"ו)

מסכת מקואות

פרק א שיש מעלות במקואות זולמעל'
מזו יונו למעל' מזו"מי גבאים
שתה טמא ושתה טהור • טמאי שתה טמא
ומילא בכלי טהור • טמאי שתה טמא ונפל
כבר של תרומה אם הדיח טמא • ואם לא
הדיח טהור :

ל מים מגבא : (ישע"ל) שמה
ט' או שמה טהור טמא אם שמה
מאוקן המים טמא תחלה ואח"כ
שמה מהן הטהור נטמא הטהור •
לפי שנפלה טפה מפיו של טמא
למוך הגבא • ושמה שמה אותה
הטהור ונטמא דהשתיה משקין
טמאי' פוסל את התרומה והוא
מי"ה דבר שגזרו בו ביו' כדלית'
פ"ק דשבת ואע"ג דלינו פוסל
את התרומה א"כ שמה רביעי' תכל
מקו' כשצאה הטפה הטמא'
צפיו טמאה כל המשקין שצפיו • ואות' טפה לא סלקא לה השקה
צגבא • דמיירי כשאין בו ארבעים סאה • כדקתני בסיפא וע"י
נגיעת הטמא חין מי הגבא מטמאי' עד שיהלשו • והכי איתא
בתוספתא : מילא בכלי טהור • מן המים שצגבא לאחר ששתה
בו הטמא • דחיישין לאותה טפה כדפרישית • נטמא הכלי
שהכלים מיטמאין כנגיעת המשקין טמאים : אם הדיח את הככר
טמא ואם לאו טהור • מפני שאין מי גבאין עלולים לקבל טומא'
עד שיתלשו •

רביעית כדתנן במשנה ה' פ"ד דמעיל' ומ"ש הר"ב טמאה כל
המשקין שצפיו וסתם שתי' היא רביעי' ומ"ש הר"ב וע"י נגיעה
הטמא כו' כלומר דלא תקש' דחיסוק לי דטמא עצמו נגעו במים
שצגב' כששתה • וכן נזי' הטפה עצמה שנפלה צגבא • ומ"ש
הר"ב והכי איתא בתוספתא • וכ"כ הר"ש • דאע"ג דממתיני' ד'
איכא למשמע הכי • מכל מקום בתום • מסורס אמרו חין מי
הגבא מיטמאין כו' : ובמילא בכלי טהור טמא • פי' הר"ב
לאחר כו' דחיישין לאותה טפה כדפרישית נטמא הכלי כו'
כלומר מהטפה עצמה נטמא • דלחשקין חין שיעור לטמא •
כמו שכתבתי כבר במשנה א' דפ"ב דטהרות [ד' חזר] • ואין
צורך למה שכתב הר"ש דחיישין לאותה טפה כדפרישית ונטמאו כל המים
שכבלי עצמה נטמא ע"כ • ועיין עוד מזה לקמן :
אם הדיח טמא ואם לא הדיח טהור • כתב הר"ב ואפילו כשהגביה הככר לא
הואשבו מים שבו לקבל טומאה מי הטפה שכתבטל'
טפה במים הטהורים וכו' אבל כשהדיח הואשבו והוכשרו
מים

א א סס ב"י
ב ב מ"י פ"ב
ה"ה טמא
אובלין ה"י
ועיין בכ"פ
ר ע"י פ"ע
ה"ה הקואות
ה"ה ה"ה
פ"ה ה"ה
טמא' אובלין
ה"ה

מים שבידיו כו' וכ"כ הר"ם . ונראה דבריהם כדברי הראב"ד
 ברפ"ו מה"א שפרש שמתבט' ה' במים שמתחבר א"כ
 חזבו בתלום לפיכך אם הדיח בהן ידו או הככר שגבל' הרי
 הם הונסו לטומאה . כלומר נחשבו כחלום ולטמאו משתי הטעם
 וטמאו את הככר שהרי האמורי

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת
 כהנא
 כהנא
 כהנא

עצמן חזר להיות כחלום ולקבל
 טומאה . שהרי נחשבו לחלום .
 ולפי' נעורו הטמא לטמא את
 הכרוזים לא הדיח טהור שהרי
 (משבטלו) ברוב לא נחשבו ע"כ
 וכלום שאע"פ שחז' להיו' תלוסין
 כשהן על הככר מ"מ הואיל וכי'
 נתבטל' הטמא במחזורי הרי היא
 עומדת בביטולה עד שיתחשבו
 המים . וכשלא הדיח לא נתחשבו
 והטפה בביטולה . ומה שאין כן
 בשתייה ובמילוי כלי' דשטיטא
 שמתחשבין . ומ"מ קשיא לי
 דמדרביה' משמע שריך שיקבלו
 המים טומא' מהטפה כדי שיחזרו
 ויטמאו לככר' דחוסק לי משום
 טפה עצמ' הואיל וניער' מביטול'
 וכדפי' לעיל שאין למסקי' שיעור
 לטמא . וזה נשון מהר"ם אם
 הדיח טמא אם הדיח ידיו במים

ב מלא בכלי טמא ושתה טהור' טמא מלא
 בכלי טמא ומלא בכלי טהור . טמא . מלא
 בכלי טמא ונפל בכר של תרומה . אם הדיח
 טמא יואם לא הדיח . טהור . ג' נפלו מים
 טמאים ושתה טהור . טמא נפלו מים טמאי'
 ומלא בכלי טהור . טמא . נפלו מים טמאים
 ונפל בכר של תרומה . אם הדיח . טמא יואם
 לא הדיח טהור רש"א בין שהדיח בין שלא
 הדיח טמא : ד' נפל לתוכן מת או שהלך
 בהן הטמ' ושתה טהור' טהור' אחד מיגבאי'
 מי בורות מי שיחים מי מערות מי המציות
 שפסקו . ומקואות שאין בהם ארבעי' סאה .
 בשעת הגשמים הכל טהור . פסקו הגשמי'
 הקרובים לעיר ולדרך . טמאים והרחוקים
 טהורין עד שיהלכו רוב בני אר' : ד' מאומתי
 טהרתן בש"א משירבו וישטופו ובה' ארבו
 אע"פ שלא שטפו . רבי

הילכך אם לא הדיח טהור ואפי' כשהגביה הככר . לא הונסו
 מים שבו לקבל טומאה מן הטפה . שנתבטלה הטפה דמי' הטהורי'
 אבל כשהדיח הונסו והוכשרו מים שבידיו לקבל טומאה מן
 הטפה ולא נתבטלה בהן אלא אדרבה נטמאו וטמאו את הככר:
 ב מלא בכלי טמא לטי' אש מעינין
 כשהטמא' באה למים מתמי' אדם
 טמא והכא' אש מעינין כשהטמא'
 באה מחמת כלי' ג' נפלו מים
 טמאי' הכא' אש מעיני' שמי גבאי'
 הללו מקבלין טומאה ע"י . משקין
 טמאין שנפלו בהן : . רש"א בין
 שהדיח בין שלא הדיח . אכולהו
 קאי ר"ש בין אטומא שבה מחמ'
 אד' בין מחמת כלי' בין מחמת משקין
 בכלהו ס' ל' בין הדיו' בין של הדיו'
 טמ' הככ' אטומ' דר' ש' שאפי' אומ'
 שטפת המים טמאים שנפלו מפי
 הטמ' או מן הכלי' או מן המשקין
 טמאים . לנפול' כשהטמא על
 המים נשקיר' הטפה היא על
 הככ' וטמא' וזוין הלכה כר"ש:
 ד' או שהלך בהן הטמ' ושתה טהור'
 טהור' שאין מי גבאים עלולים
 לקבל טומא' עד שיתלשו כדאמרן
 לעיל : אחד מי גבאים מי בורות

מי שיחין . כולו שוין לכל הדיוס דתינו בתמי' עד המעלה
 השנית : בורות הן עשויין עגולין . שיחין ארוכין וקצרי' מערות
 מרובעות מכוסו' בקרוין אלא ש' לכן פה : מי תלויות שפסקו
 בשמים היורדי' על ההרים ומתמלין המי' ומבצעין מן ההרים
 לאחר שפסקו הגשמים ופסקו ההרים מזהילתן אותן המים
 הנשארים הן כמי גבאים . ואם שקה מן אדם טמא' או מלא
 בכלי טמא' או נפלו בהן משקין טמאין . אין הטפה הטמאה
 מתבטלת בהן . אבל כל זמן שלא פסקו ההרים מזהילתן : אע"פי
 שפסקו הגשמים אין נחשבין כמי גבאים . ומי' הגשמי' הכוללן
 אחר כך מן ההרים . מתבטלים הטפה הטמאה . אע"פי שהמים
 הראשונים לא בטלו . והכי תנן בפרק שני דמכשירין [משנה
 ב'] מי שסיכות שירדו עליהם מי גשמים אם רוב מן הטהור
 טהור אימתי בזמן שקדמו מי שסיכות אבל קדמו מי גשמים
 אפילו כל שהוא מי שסיכות טמא' : הקרובי' לעיר ולדרך
 טמאים' דחיישינן שמא שקה טמא' או מלא בכלי טמא' : עד
 שיהלכו רוב בני אדם . השירות ההולכות בדרך רחוקה
 דאז טמאים . שקה שקה מן אדם טמא' או מלא בכלי טמא' :
 ד' מאומתי טהרתן . של קרובים ורחוקין : משירבו וישטופו .
 משירדו גשמים וירבו מי הגשמים על המים שהיו בהם כבר
 קודם ששקה (מהט) הטמא' או שמלא מהם בכלי טמא' . וגם
 שהיו שוטפין ויעברו על שכת הגבא' וילאו לחון . ושעור
 השטיפה כל שהוא : רבו' לא כב"ש דבעו תרוייבו שירבו
 וישטופו' אלא כיון שרבו מי גשמים שבו א"כ על המים שהיו
 בהן

דגלי בדעתיה דניחא ליה במים שעלו . או לא בטלה הטפה
 הטמאה במים הטהורים שעל ידיו . וטמאתן וטמאה נמי
 הככר' ואם לא הדיח' דלא ניחא ליה במים שעלו' בטלה
 טפה הטמאה ברוב עכ"ל . ודע שהראב"ד (סס) התנה
 לומר דהא דאין מי גבא' מקבלים טומאה עד שיתלשו . שהוא
 דוקא שיש בהן רביעית כדי להטביל בהן מחטין וזמורות :
 ג' רש"א בין כו' כתב הר"ב שטפת מים טמאים וכו' הוא דמי'
 הרמב"ם בשם התוספתא . ומ"ש שס' לסוף שטפת
 כו' גבאי' נחמק לסוף . וכן ראינו בתוספתא דליחא . וקשיא לי
 תיבת טמא' שהל' לטמאה . וגם ק"ל הלשון דא"כ שכת' לבסוף
 כשנפלו . וכוה' כ"ל שג' כשנשטפו : ד' אחד מי גבאים כו' כתב
 הר"ב אחד מי בורות מי שיחין כולהו שוין כו' וכ"כ הר"ם . וכן
 ללשון הרמב"ם שאכתוב בדבור ומקואות כו' כל השוין ככהן
 בכלל . וכן נראה מלשון מהר"ם שאכתוב בדבור בשע' הגשמי' :
 מי תלויות ששטפו' . כשז' הר"ב ואם שקה מן אדם טמא .
 וכו' אין הטפה הטמאה מתבטלת בהן בהני' בווי' דתינוק לעיל
 שאם שקה טהור או מלא בכלי טהור או נפל בכר והדיחו וכו' :
 ומקואות שאין בהם ארבעים סאה' זוככלל כל (מים שוקעי'
 ונחוס בדרך) שלא היה לו (עיקר) ימשיכה ולא
 יהיה בו ארבעים סאה' ויהיה (נח בדרך) ואפילו היו שאובים .
 והורה על זה אמרו מי בורות' כי משפט הכל א' . הרמב"ם :
 בשעת הגשמים הכל טהור . משום דמים שכיחי' על פני
 כל הדרך . לא חיישי' שמא אדם טמא' שקה מן . מהר"ם :
 הכשרין

בהן בשעת טומאתן • נטהרו אע"פ שלא שטפו וינאו לחוץ :
רש"א משטטפו מי בשמים על גדותיו של גבא וינאו לחוץ נטהרו
הגבא אע"פ שלא רבו מי הגשמים שבהו אחרי כן • על המים
שהיו בגבא בשעת טומאתן : כשרים לחלה • מי בגבאי הללו

ה כשרין לחלה • ל' הר"ב להשתמש בהן לחלה לליש ולבשל
בהן חלה וכן היא צפי' הרמב"ם • אבל בגבאי'
להשתמש בה בעיסה הטבולה לחלה וללוש נזקה כו' וצבורו
רש"ט מהלכות מקואות לעשות מהן עיסה ולטבול לחלה וליינו
מיון אף"כ נגיה הטבולה לחלה •

דחקו במתני כשרים להשתמש
בהן לחלה ללוש ולבשל בהן חלה
ולטבול מהן לידים לכל דבר כשרי'
נטילת ידים : ו מי תמצית שלא
פסקו • ההרים מוחלתן ועדין הן
מבצבצין ממני הגשמי שירדו עליהן
או מבטלי' הטפה הראשון הטמא
שהיתה בגבא לפיכך שמה טמא
ושה טהור כלומר שלא פסקו
טהור • דמים טמאים שנפלו סם
נטהרו וזו היא המעלה • דהני
דלעיל לא עלתה טבילה למים
הטמאים ואלו הכא עלתה אבל
אין כשרים לטבילת אדם וכלים •
וידי : ו טובלים • בני אדם כל
בוטו : ומטבילין • הכלים והידיים
למדי דבעי טבילת ידים ולא סגי
בנטילה כגון לקדש מעין שמימיו
נובעים והמים הנובעים מעטים
מן המים שאובין ששפכו בתוכו :
שזה למקוה • לטהר באשבורן ולא
בזוחלין דק"ל מעין מטהר בזוחלין
ומקוה מטהר באשבורן • והאי
משום מים שאובים מרובים שבו
שזה למקוה לטהר באשבורן ולא
בזוחלין • ולמעין • להטביל בו

רש"א שטפואע"פ שלא רבו כשרין לחלה
ולישול מהן לידים : ו למעלה מהן • מי
תמציות שלא פסקו שמה טמא ושתה טהור
טהור • שמה טמא ומלא בכלי טהור טהור
שתה טמא ונפל בכר של תרומה • אע"פ
שהדיח טהור • מלא בכלי טמא ושתה טהור
טהור • מלא בכלי טמא • ומלא
בכלי טהור טהור • מלא בכלי טמא ונפל
בכר של תרומה • אע"פ שהדיח טהור • נפלו
מים טמאי' ושתה טהור טהור • נפלו מים
טמאים ומלא בכלי טהור טהור • נפלו מים
טמאים ונפל בכר של תרומה אע"פ שהדיח
טהור כשרים לתרומה ולישול כהם לידים :
ו למעלה מהן מקוה שיש בו מ' סאה • שבו
טובלין ומטבילין למעלה מהן מעין שמימיו
מעוטין ורבו עליו מים שאובין • שזה למקוה
לטהר באשבורן • ולמעין להטביל בו בכל
שהוא : ו למעלה מהן מים מוכין • שהן
מטהרין בזוחלין למעלה מהן מים חיים • גמ'
שהן שבהן טבילה לזבי' והזויה למצורעים •
ובשרים לקדש מהן חמאת : פ"ב

ככל שהוא ולא צבי' מ' סאה כמקוה • דאין מקוה מטהר בפחות
מארבעים סאה והאי מטהר בכל שהוא כמעין : ו מים מוכין
מים נובעים שהן מלוחים או חמים : שהן מטהרים בזוחלין •
ואלו מעין שמימיו מועטים דלעיל • אינו מטהר בזוחלין אלא
באשבורן • מים חיים • נובעי' שאינן מוכין : שהן טבילה לזבי' •
דכתיב ביה (ויקרא טו) ורחץ את בשרו במים חיים : והזויה
למצורעים דכתיב בהו (שם יד) אל כלי חרס על מים חיים :
כשרים לקדש בהן מי חמאת דכתיב בהו (במדבר יט) מים חיים
אל כלי :

ושוב מלאתי כך בדפוס יטן
והשתא א"ש בדמשנה דלקמן תנן
כשרים לתרומה דהת' לא משכחי'
מים הנריכים לדבר הטבול
לתרומה אלא הקס בתרומה ממס'
וה"ה לחלה ממס' שדינס סיה אבל
הכא דוקא בטבולה לחלה בלבד
ועיין מ"ש בספ"ה דשביעית :
ו מי' תמציות שלא פסקו ושא'
המים ג"כ אין בו ארבעי' :
סאה ואינס שאובים הרמב"ם :
שלא פסקו כו' ולשון הר"ב
ועדין הן מבצבצין •
ולעיל משנה ד' כתב מבצבצין •
ושם כתב הר"ש לתוספתא
ההרים בצוללים • ומפרש כלומר
מבצבצין ומבצבצין :
ושתה טהור • כתב הר"ב וזו
היא המעלה כו' לא
עלתה טבילה וכן לשון הר"ש ואינו
יודע מה ענין טבילה לטהר מים
לעצמן והל"ל כשקה : ו בקוה
שיש בו ארבעים סאה שבו
טובלין דמתי' ורחץ את בשרו במי'
במי מקוה (במים נקודתו בפתי'
משמע מים המיומדין דהיינו אשבורן תוס') את כל בשרו • מים
שכל גופו עולה בהן כמה הן אמה על אמה ברום ג' אמות ושערו
מכמים מי מקוה מ' סאה סוף פ"ק דחגיגה דף י"א : טובלין
לשון הר"ב בני אדם כל גופו • חוץ מן הזב הזכר הרמב"ם פ"ט
מה' מקואות (הלכה ה') ועיין במשנה דלקמן : מעין שמימיו
מעוטין ורבו עליו כו' עיין (מ"ש) פ"ה משנה ג' ומשנה ה' :
באשבורן פירושו כתב הר"ב בפ"ח דטהרות • ועיין מה
שכתבתי שם (בשם רש"י) וזוחלין שכתב הר"ב •
פירושו כתבתי במשנה דלקמן • בכל שהוא • לאו דוקא כל
שהוא אלא כל מקום שגופו עולה בבת אחת זו היא • דעת

א מ"י ט"ס
ב מ"י פ"ט ט"ס
מקואות הל"ב
יטן ת"ס
ה' ט"ס
ה' ט"ס
ב מ"י פ"ט ט"ס
מקואות הל"ב
ט"ס יד ט"ס
ט"ס
ד מ"י ט"ס הל"ז
ט"ס
ה מ"י ט"ס הל"ז
ט"ס

הרמב"ם והראב"ד וטעמא דבי' מים חיים דזב לא כתי' כל בשר הר"ן פ"ב דשבוטת • והא דמזריכים בבת אחת הפרש בס"ד בסוף
פ"ז וקשיא לי על זה ממשנה ו' פ"ה כמו שאכתוב שם (ד"ה וכו' מ"ם) • גם אכתוב שם דעם החולקים וסצירה להו דלטיבולת אדם
בעינן ארבעים סאה לעולם אפי' במעין ומלאתי למהר"ם דגורם כנאן לטהר בו אך אין להוכיח מזה כלום • דגם הרמב"ם
גירסתו כך היא כנראה מלשון פירושו וכך העתיק בצבורו פ"ט מה' מקואות • ובב"י ריש סי' ר"א הועסק ג"כ לטהר :
ח מוכין פירשתיו במשנה ט' פ"ח דפרה • ושם נשנה במשנה המלוחים והפושרים והר"ב שכתב חמין במקום פושרין •
כ"כ הרמב"ם בפירושו אבל בה' פרה פ"ו העתיק הפושרים ובפ"ט מה' מקואות (הלכה ה') העתיק מרים במקום חמים
ובפירושו דהכא כתב מוכים ר"ל מלוחים או מרים או חמים או זולת זה מן הטעמים הרעים הנמלאים בקלת המימות כמו
(שנתבאר) בשמיני מפרה עכ"ל ושם בפרה לא כתב רק מלוחין או חמין (ויהיו מוכין בדגש ה"ק) : בזוחלין מלת זוחלין ענרית
(דברים ל"ב כ"ד) עם חמת וזחלי עפר ר"ל הנחשים (הנגרים) בדרך הרמב"ם : פרק ב

על פני המים. לאחר שהיו בו הרבה מים כשרים. וחכמים אומרים. והלכה כחכמים. ה' של לוג לוג. לוג א' בכל גומא: עד שלא הביעו לגומא שלישיה. כשר. דהוה ליה כמקוה שלם שנפלו לתוכו ג' לוגין מים שאובין. דלא ככלוהו. וה"נ הואיל

וכיון במקוה ארבעים סאה קוד' שהגיעו המי' לגומא שלישיה לא נפסל המקוה: כמקו' סמוך למקו'. כמקוה כשר הסמוך לשא' שזה שומ' ככשרוהו וזה עומ' בפסולתו וה"ל המים שנגומות כעומדים בפני עמנן חשיבו ולא כמעורבין ואין הלכה כר"ס. ו. המס': כפ"ו המסלק שמשלק את הטיט לנד אחד. ולא שחלש את הטיט מן המים לא בתוך המים סלקן לנד א' שאם תלשו מן המים נהש' כשאו' ואם משו ממנו ג' לוגין פוס' את המקוה ודוקא כשאין במקוה מ' סאה הוא דג' לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה. אבל אם היו בו ארבע' סאה איוכל מי' שאובי' שבעול פוסלין אותו: ור"ס תכסי' משום דאין מתכוין לשאיבה אלא לסלק את הטיט למקום ח' ואין

הנכה כר"ס: ז' לנגבן תרגום והנה חרבויה: נגובו. ודוקא לנגבן שלא נחבון לקבל המים. לכך לא נעשו שאובין דכתיב אך מעיין ובור. מה מעיין שאין בו תפיסת ידי אדם. אף בור שאין בו תפיסת ידי אדם: אם עונת גשמים הוא. שנתקשרו שמים בעצבים וירדו גשמים: אם יש בו כמעט מים כבור גרסינן. ולא גרסינן או: ישבר. הקנקנים ויפלו המים שבתוכן לבור. דהמשכה הוא כיון שמתוך כלים שבורי' נופלים לבור: ואם לאו. שאינה עונת גשמים. אי נמי שאין מים כבור. לא ישבר. דאם אינה עונת גשמים הרי לא יכול לעשות מקוה מן המים שבקנקנים בלבד. דס' ל' לר' אליעזר שאיבה שהמשיכה כולה או רובה פסולה. אבל כשהיא עונת גשמים. וכשאין בו מים כלל לא ישבר. אעפ"י שהיא עונת גשמים. שמה יפלו מן המים לבור רביעית קודם שבירה ור"א לעעמיה דאמר לעיל רביעית מים. פוסלים את המקוה לכשתה: רבי יהושע אומר בין כך ובין כך ישבר. דקסבר ג' לוגין פוסלין את המקוה. בין בתחלה

ושלשה לוגין טעמא כתבתי במשנה ג' שרק קמא דעדיות [ד"ה וחכמים]: ה' אם ידוע שנפל בו' כשר. הא ספק פסול. מדלא קתני אם ידוע שלא נפלו בו' פסול ואם לאו כשר. מכאן ראיה לסדרת האומרים דכולו שאוב פסול

ושלשה לוגין על פני המים. וחכ"א בין בתחלה בין בסוף שעורו ג' לוגין: ה' מקוה שיש בו ג' גומות של מים שאובין של לוג לוג אם ידוע שנפל לתוכו ארבעים סאה מים כשרי' עד שלא הגיעו לגומ' השלישי' ישבר ואם לאו פסול. ור"ש מבשיר. מפני שהוא במקוה סמוך למקוהו: המסנא את המים לצדדין ומשבו ממנו שלשה לוגין. כשריהיה תולשום שבו ממנו שלש' לוגין פסול ור"ש מבשיר (גמ' ל"ג) מפני שלא נתכוין לשאוב: ז' המניח קנקני' בראש הגג לנגבין ונתכלאו מים רבי' אליעזר או' אם עונת גשמים הוא. (גמ' או') אם יש בו כמעט מים כבור ישבר: ואם לאוי לא ישבר. רבי יהושע או' בין כך ובין כך ישבר.

מדאורייתא ומס'ה קודם שנעש' רוב מקוה כהכשר כסלינן מס' כ"כ הרא"ש ולייטב לדעת הר"ב ודעמיה הסוברים דמדאורייתא אפי' כולו שאוב כשר. ג"ל לתנא מהדר למהני כשרו' ברישא ואי הוה קתני אם ידוע שלא נפלו בו' כיון כהדר אכס"ו. גס הוה מפרי למתני שלא נפלו וגם דברי ר"ס דמכסי' קיימי שס' טפי אכס"ו: ודמסוך ליהיך כ"ל לייש' לס' דר' בסוברי' דאפי' כולו שאוב כשר מדאורייתא' ואני תמה על הכ"מ שצ"ה מס' מ' הלכ' ד' הענין דברי הרא"ש למידק הכי על הרמב"ם שהעתי' ל משנתיו והרי הרא"ש כשכתב כן לא כתב אלא להחזיק סדרה הסוברים דכולו שאוב כסול מדאורייתא. והרמב"ם אין סברתו כן. אלא

דמדאורייתא הכל כשר יהמסנא כו' פ"ה ר"ב כמו רמב"ם מל' סניקא אותן בלדי החובצ נרס' דתמיד. הר"ס: בסול כתב הר"ב ודוקא כשאין במקוה ארבעים סאה בו' אבל אם היה בו ארבעים סאה אין כל מים שאובי' שבעולם פוסלים אותו. אפי' לדסנרו דכולו שאוב פסול מן התורה. אפי' סברא כו' דהא בהשקפה נעשו ורועין ליעהר בטומאתן (כדתנן במשנה ה' דסר' בתרא) וה"ה להטביל בהן. הר"ס. ועיין מ"ש במשנה ח' ס"ו (ד"ה תביל): ז' לנגבין פי' הר"ב שלא נתכוין לקבל המים כו' עיין בר"ס דלקמן: ישבר דפי' דברייתא דאך מעיין כו' שכתב הר"ב לעיל. מסיימה הכי. אימה מעיין שאין בו תפיסת ידי אדם. אף מקוה שאין בו תפיסת ידי אדם. יצא המניח כלים בראש הגג לנגבין ונתמלאו. ת"ל בור. הנה שב המקוה שיהיה מותר בו שוקף אדם מלד'. ואסור עליו מלד' הרמב"ם. וכלומר לר"א כדאית ליה. ולר"י כדאית ליה. וכ"כ ב"י בשם הרא"ש ודלא כבעל קרבן אהרן שפי' דברייתא זו איב' דר"י הוא דוקא: ואם לאו לא ישבר. כתב הר"ב שמה יפלו מן המים לבור רביעית קודם שבירה. שדרך השבירה להפיל הקנקנים על גדיהן ובכך ישברו ואפשר שע"י כך קודם שיב' יפול רביעית מן המים. ור"א מהר"ם ואם לאו לא ישבר. אם אין מים כבור אע"פ שהיא עונת גשמים פסולה דמיד כשי"ב רביעית בתחלה פוסל את המקוה. ואפי' אם אפי' ירדו גשמים לא יכשר. אבל השתא דאיכא תרוייהו עונת גשמים ויש מים בב' כיון שיש מעט מים בבור לא פסלה ביה רביעית מים שאובין אלא ג' לוגין על פני המים. כדאמר לעיל. ולא חיישינן שמה יהיו יבא רובו מי גשמים ומיעוטו מהמשכה וכשרה. אע"ג דכשהמשיך למוכו קוה' שירדו גשמים היה רובו בהמשכה כיון דכשהשלים שיצור מקוה בסוף היה מעוטו בהמשכה. כשר. פכ"ל: ר"א בין כך ובין כך ישבר. כתב הר"ב דקסבר שאיבה שהמשיך כולה טעמא. וכ"כ הרמב"ם.

אפי' כולו שאוב כשר. ג"ל לתנא מהדר למהני כשרו' ברישא ואי הוה קתני אם ידוע שלא נפלו בו' כיון כהדר אכס"ו. גס הוה מפרי למתני שלא נפלו וגם דברי ר"ס דמכסי' קיימי שס' טפי אכס"ו: ודמסוך ליהיך כ"ל לייש' לס' דר' בסוברי' דאפי' כולו שאוב כשר מדאורייתא' ואני תמה על הכ"מ שצ"ה מס' מ' הלכ' ד' הענין דברי הרא"ש למידק הכי על הרמב"ם שהעתי' ל משנתיו והרי הרא"ש כשכתב כן לא כתב אלא להחזיק סדרה הסוברים דכולו שאוב כסול מדאורייתא. והרמב"ם אין סברתו כן. אלא

דמדאורייתא הכל כשר יהמסנא כו' פ"ה ר"ב כמו רמב"ם מל' סניקא אותן בלדי החובצ נרס' דתמיד. הר"ס: בסול כתב הר"ב ודוקא כשאין במקוה ארבעים סאה בו' אבל אם היה בו ארבעים סאה אין כל מים שאובי' שבעולם פוסלים אותו. אפי' לדסנרו דכולו שאוב פסול מן התורה. אפי' סברא כו' דהא בהשקפה נעשו ורועין ליעהר בטומאתן (כדתנן במשנה ה' דסר' בתרא) וה"ה להטביל בהן. הר"ס. ועיין מ"ש במשנה ח' ס"ו (ד"ה תביל): ז' לנגבין פי' הר"ב שלא נתכוין לקבל המים כו' עיין בר"ס דלקמן: ישבר דפי' דברייתא דאך מעיין כו' שכתב הר"ב לעיל. מסיימה הכי. אימה מעיין שאין בו תפיסת ידי אדם. אף מקוה שאין בו תפיסת ידי אדם. יצא המניח כלים בראש הגג לנגבין ונתמלאו. ת"ל בור. הנה שב המקוה שיהיה מותר בו שוקף אדם מלד'. ואסור עליו מלד' הרמב"ם. וכלומר לר"א כדאית ליה. ולר"י כדאית ליה. וכ"כ ב"י בשם הרא"ש ודלא כבעל קרבן אהרן שפי' דברייתא זו איב' דר"י הוא דוקא: ואם לאו לא ישבר. כתב הר"ב שמה יפלו מן המים לבור רביעית קודם שבירה. שדרך השבירה להפיל הקנקנים על גדיהן ובכך ישברו ואפשר שע"י כך קודם שיב' יפול רביעית מן המים. ור"א מהר"ם ואם לאו לא ישבר. אם אין מים כבור אע"פ שהיא עונת גשמים פסולה דמיד כשי"ב רביעית בתחלה פוסל את המקוה. ואפי' אם אפי' ירדו גשמים לא יכשר. אבל השתא דאיכא תרוייהו עונת גשמים ויש מים בב' כיון שיש מעט מים בבור לא פסלה ביה רביעית מים שאובין אלא ג' לוגין על פני המים. כדאמר לעיל. ולא חיישינן שמה יהיו יבא רובו מי גשמים ומיעוטו מהמשכה וכשרה. אע"ג דכשהמשיך למוכו קוה' שירדו גשמים היה רובו בהמשכה כיון דכשהשלים שיצור מקוה בסוף היה מעוטו בהמשכה. כשר. פכ"ל: ר"א בין כך ובין כך ישבר. כתב הר"ב דקסבר שאיבה שהמשיך כולה טעמא. וכ"כ הרמב"ם.

גם הר"ן פי' כן צ"ב דש"עוס . ומוני' על הר"ב שכתב
 שאין הל"כ כר"ח ש"מ דהל"כ כר"י גם הרמב"ם כתב בפירושו
 והל"כ כר"י וצ"ב משנה ל' וכן צ"ב דתרומוס משנה ו' מפר'
 דאין בהמשכה כשרה אלא אחר שכבר הו' שסרוב מי בשמים

אב טס ספ"פ
 ג טס
 טס טס
 טס טס
 טס טס

בתחלה בין צסוף ולא רביעי' . ולא חיישין שחל יסלו לבו' צ'
 לוגין קודם שצירה ואע"ג דלאו עונת בשמים הוא יסבר . דיכול
 להמשיך עד שיטור מקוה . דקסדר שאובה שהמשיך כולה
 פהרה . ואין הלכה כר"א : או יכסה' שפוסה הקנקני' שעל
 הגב שלא יסלו המים מתוכן לבו' .

או יכפה . אבל לא יערה : ק"ה הסייד ששכח
 עציץ בכור ונתמלא מים יאם היו המים צפי'
 על גביו כל שהיו ישר ויאם לאו ישר .
 דבריר' איעור ורבי יהושע או' בין כך ובין
 כך ישר : המכדר קנקנים בתוך הכור .
 ונתמלאו מים יאע' פי' שבל' הכור את מימיו
 הריוזה ישר : מקוה שיש בו ארבעים סאה
 מים ומימי' ר' אליעזר אומר מטבילין במים
 ואין מטבילין בטיי' ר' יהושע אומר' במים
 ובטיי' באיזה טייט מטבילין . בטייט
 שהמים צפים על גביו . היו דהמים מצד
 אחד . מורה ר' יהושע שמתבילין במים
 ואין מטבילין בטייט . באיזה טייט אומר .
 בטייט שהקנה יורד מאליו . דברי ר' מאיר .
 ר' יהודה אומר' מקום שאין קנה המדה
 עומד . אבא אליעזר בן דולעאי אומר .
 מקים שהמשקלת יורדת . ר'

הכשרים וספק כן הלכה . ואף
 צ"ב דכש עוד פירוש אחר
 משמא דגמ' מ"מ לא דחה הדין
 דנפקא לטוס פירושא קמא .
 וכתב'ם בחבורו פ"ד אף על פי
 שבהתקמו לדברי ר' יהושע
 דהכא נראה מדבריו כפשוט'
 דמסני' דאפי' כולה מכשרינן
 לא קשיא אדידיה דפסק אח"כ
 בהמשכה אינה כשרה אלא אחר
 רוב הכשרים דו"ל דילמד
 סתום מן המפורס' ש' הר' כך .
 ובל' מ"מ מפירושו דהכא ודאי
 דקשיא' דמפרש בהדיא דלר' י
 א צ"שיא בזה הכור כלל מן המי'
 ואפי' לא יכיה בעת בשמים .
 וספק דהלכה כמותו . וצ"ב ד'
 משנה ד' מפרש דאינו כשר אלא
 אחר הרוב וצ"ע : אבל לא
 יערה' דאע"ג דלנגבן העלן ולא
 נחטין שימלאו' וכו' דומיא

לעיל : ט המסדר קנקנים בצור ונתמלאו אע"פ שכלע הכור
 את מימיו ואין מים בצור אלא אלו שנקנקנים יריו זכ ישר .
 כרבי יהושע דאין רביעי' פוסל ומסדר את הקנקנים ועושה
 מקוה בתחלה : ירבי יהושע אומר בטייט ובמים . כשהמי'
 צפי' ע"ג העיט ואפי' רגליו שזהעום בטייט מטבילין לר' יהושע
 מפני שהמי' מקדמין' . ור"א לית ליה האי סברא . אבל אם
 היה מטביל כלי קטן במי' הצפי' על גבי העיט . כהא מודה
 ר"א דעלמה לו טבילה . כיון שלא היה שוקע בטייט כלל ומצטרף
 להשלי' ארבע' סאה . והלכה כר' יהושע : שהקה יורד
 מאליו . שהא רך ונמוח כל כך שאם ישימו בו קנה ישקע בטייט
 מאליו : מקי' שאין קנה המדה עומד . קנה שמודרין בו אינו
 עומד מאליו בכותו וזה אינו רך ונימוח כראשון : משקלת .
 בדיל של הנכא' . וכל השעורין הללו כל אחד מוסיף בקוש
 הטייט ועבוי' שהראשון רך מכלם והשלי' קשה ה' מנו' והשלישי
 קשה הימנו' וכן כלם : בטי

דקניחן צשעה סיור עבים דפירוש הר"ב צ"פ דלקמן
 דטאורים שאני הכא דכיון שצירה לצור אחשוני אחשוניכו .
 הר"ש : ח אב היו המים נפים ע"ג כל שהוא ישר . פירש
 הר"ב שלא נשאבו המים דכל שעה הן מחוברים' ומסיים
 מהר"ם ישר הצליץ שחל יתמטטו המים שלא יהיו נפים ע"ג
 ויהיו שאובים ואו יסלו ממנו לצור ויפ' שבוהו אם אין בו מ' סאה
 ואם לאו לא יסבר אם מי העציץ הם הרוב דרוב בהמשכ' לא .
 ע"כ : ור"א בין כך ובין כך יסבר . אבל לא יכסה' דחשיב
 חפיסת ידי אדם יותר ממניח קנקנים לנגבן . דתס לא חיש'
 עליהם לקבלה מעולם . דלא העלם אלא לנגבן . צ"י בשם
 הר"א : ט המסדר קנקנין בתוך הכור . שהוא תלא מים
 כדי שיבלעו המים בתוך דפני הקנקנין ולא יבלעו היין
 שינתן לתוכן ונתמלאו מים . שגבלעו המים בדפנותיהם וגם
 עברו לת' כן עד שנתמלאו מים אע"פ שכלע הכור שימירי ויסבר
 הקנקנים' דהמים שנתוכן לא חשיבו שאובין' . שלא כיון
 שיכנסו המים לתוכן . צ"י בשם הר"א : יר"א במים ובטייט .
 ופי' הר"ב מפני שהמי' מקדמין וכו' הא דתנן בספ"ו ופי' הר"ב וז' סאה' מקדמי'
 וק"ל דמאי מהני הא דהטבלו במי' קוד' ששקעו בטייט . והרי אז לא היתה המטה כולה במי' . ואנן כולה בבת אחת בעיטן סתהא
 במי' כמ"ש שם ה"ב וז' סאה' [שם] שהמי' מקדמין לאיתן הגומות של כרעו המטה ובמי' היצולה ואין כאן חיצנה דאין חוצץ לא
 מיט היין ופיט היוצרי' (כדתנן בפ"ט משנה ב') ע"כ וקשה לי דהאך מקדמין המי' לגומות . דהרי הגומות אינן נעשים אלא ע"י
 הרגלי' אבל לשון הרא"ש מפני שהמי' מקדמין כלומר דבקטח רגלי המטה בטייט כבד קדמו המי' ונגעו רגלי המטה קוד' שהגיעו
 לעיט' ואות' המי' מחוברי' למקוה הלכך לא היו חיצנה כדתנן (סוף פ"ח) האוחז באד' ובכל' ומטבילין' עתא' . ואם הדין ידיו במי'
 שהורי' עד כאן מ"ד ר' יהושע שמטבילין במי' ואין צ' וזבילין בטייט ומימי' איצטרוטי מצטרף להשלי' לארבע' סאה' (כמו שכתב
 הר"ב א"בא דר"א) הר"ש : ועיין ברס"ו :

לעיל : ט המסדר קנקנים בצור ונתמלאו אע"פ שכלע הכור
 את מימיו ואין מים בצור אלא אלו שנקנקנים יריו זכ ישר .
 כרבי יהושע דאין רביעי' פוסל ומסדר את הקנקנים ועושה
 מקוה בתחלה : ירבי יהושע אומר בטייט ובמים . כשהמי'
 צפי' ע"ג העיט ואפי' רגליו שזהעום בטייט מטבילין לר' יהושע
 מפני שהמי' מקדמין' . ור"א לית ליה האי סברא . אבל אם
 היה מטביל כלי קטן במי' הצפי' על גבי העיט . כהא מודה
 ר"א דעלמה לו טבילה . כיון שלא היה שוקע בטייט כלל ומצטרף
 להשלי' ארבע' סאה . והלכה כר' יהושע : שהקה יורד
 מאליו . שהא רך ונמוח כל כך שאם ישימו בו קנה ישקע בטייט
 מאליו : מקי' שאין קנה המדה עומד . קנה שמודרין בו אינו
 עומד מאליו בכותו וזה אינו רך ונימוח כראשון : משקלת .
 בדיל של הנכא' . וכל השעורין הללו כל אחד מוסיף בקוש
 הטייט ועבוי' שהראשון רך מכלם והשלי' קשה ה' מנו' והשלישי
 קשה הימנו' וכן כלם : בטי

בפי חבית שפיה צר וקטן ואם הטיס רך כל כך שיכול לישפך ולהכניס כסה צר של חבית עלתה לו טבילה שפופרת הגוד שפופרת של קנהל שמיחץ ע"ס הנוד ששופכים למיכו ושעור הנקב של שפופרת הגוד סיוו חוזרות בו שפיה אלבעו בינוניות

שכן רוחב שפיה אלבעו הראשונה של פס היד לא הגדול : הנמדד בלוג כל זמן שהוא רך כל כך שהנמדד בלוג והוא כלי שמחזיק ז' ביצים הוא נמדד עם המקוה וטובלין בו והלכה כר' יהודה : פ"ג ר' יוסי אומ' : ולזה לוג ומחלה ונתערבו והרי יש כאוג' לוגין מים שאובין טמאין שפולין את המקוה . אע"פ כן כשרין שלא נקרא עליה שם כסול שאם היו מוסיפין מים כשרין בכל אחד עד תשלוש שעור של מקוה יהיה כל אחד מהן כשר : ונחלק לשנים והוסיפו בכל אחד מים כשרים עד שיש בכל אחד מהם כשיעור מקוה פסול כל אחד מהן : וחסר אפי' קרטובין לאחר שפלו עליו ג' לוגין מים שאובין מנומלמים נחסר ממנו אפילו קרטוב של מים . כשר להוסיף עליו מים ולהשלימו

לשיעור מקוה שא"א שבאיתו קרטוב שחסר לא חסר מעט מן השלשה לוגין ונמצא שלא היה בו שלשה לוגין מים שאובין : קרטוב חלק מס' ד בלוג : עד שיצא ממנו מליאו . המים שהיו בו תחלה כשנפלו בו ג' לוגין מים שאובין ועוד . מעט יותר כדי לחסר מג' לוגין . בגון מקוה שהיו בו כ' סאה מים כשרים ונפלו לתוכו ג' לוגין מים שאובין . ונמצא אח"כ מי גשמים לעולם הוא בסולו עד שיוציא ממנו כ' סאה . שהיו שם תחלה : ועוד מעט יותר למעט שלשה לוגין : ב שיעמיד בחדר ארבע' סאה מקוה כשר למטה מן הססול ופותקן לכשר כדי שיתחברו ויעהר העליון הססול מן תחתון הכשר דאמרי' גוד אסיק . וכ"ש אם הכשר למעלה והססול למטה דאמרינן גוד אחית :

אלא

פרק ג וחסר אפי' קרטוב פי' הר"ב חלק מס' בלוג . והוא שמינית שבשמינית הלוג ומחצית לו חסר לשיעור זה שכן בס' בתרא דתרומות [משנה ח'] בתרומו מעשר טמא של דמאי . שלא הכריכוהו להוליכו לכהן כפזות

ר"א אומר היורד בפי חבית . ר"ש אומר הנכנס בשפופרת הגוד . ר"א בר צדוק אומר הנמדד בלוג :

פ"ג רבי יוסי אומ' שגין מקואות שאין בהם מ' סאה ונפלו לזה לוג וכחצה ולזה לוג ומחצה ונתערבו כשרי' . מפני שלא נקרא עליהן (גמ' סוס) שם פסול אבל מקוה שאין בו מ' סאה ונפלו בו ג' לוגין ונחלק לשנים פסול מפני שנקרא עלי שם פסול . ור' יהושע מבשרי' . שהיה ר' יהושע אומ' כל מקוה שאין בו מ' סאה . ונפלו לוג' לוגין וחסר אפי' קרטוב כשר . מפני שחכרו לוג' לוגין וחכ"א לעולם הוא בפסולו . עד שיצא ממנו מליאו ועוד : ב' כיצד . היורד שבחצר ונפלו לו ג' לוגין לעולם הוא בפסולו עד שיצא ממנו מליאו ועוד . אי' עד שיעמיד בחצר ארבע' סאה . ויטהרו העליונים מן התחתונים . ר"א בן עזריה פוסל . אלא

מזה השיעור ולפי זה בדוקא נקטי חכמי' חסר קרטוב וראיתי לז' בתחלת הל' מקואות שכתב בשם הרשב"ץ . דדוקא קרטוב וטגראתו ולו דלאו דוקא . אלא אפי' פחות מקרטוב כלל שהסרו מ' סאה אפי' כל שהוא כסול ע"כ . והנה הוא חסר עדיף מנביא שפ' כתבו ג' כ' התוכפת בס' קדר"ה דף י"ג וז"ל מדה הפחותה נקט ולא דוקא דאפי' פחות מכאן ואפי' חסר טפה אינו טובל ע"כ וא"ת ואי הכי דלאו דוקא אלא אפי' כל שהוא . א"כ היכי קהני מפני שהסרו לו ג' לוגין . ודלמא אוקו כל שהוא לחו מג' לוגין הוא . קד מלמא לא קשיא כלל . דאין לך כל שהוא שנת נוכל לחלקו לשנים . דהא משום קן קשיא לכו להקום דפ"ח דובחיים (דף ע"ד ה"ר א"ה) אמתי' דרפ"ס דפרה כמ"ש שם . ומ"ש עוד

הב"י שהרשב"ץ כתב בשם א מהמחברין ששיעור קרטוב משקל די' הרמזים כ"כ דרפ"ה וסוף ס"ו (הלכה י') מה' מקואות : עד שיצא ממנו מליאו ועוד . פי' הר"ב בגון מקוה שהיה בו כ' סאה מים כשרי' ונפלו לתוכו ג' לוגין מים שאובין ונמצא אח"כ מי גשמי' בו וכ"כ הרמזים בפירושו . ובסבורו פ"ה מה' מקואות (הלכה ו') . ואע"ג דחכמי' אינם סוברים שהג' לוגין נעשרבו מהם בכל טפה וטפה כסדרת ר' יהושע . וא"כ אפילו השיצא ממנו מליאו ועוד עדיין יש לנו לומר שמא כל הג' לוגין נשאר באלו הנשארים ולא יצא מהם כלום איכה למימר דשולי האי לא חשו אבל שיערו דכשיצא מליאו ועוד שא"א שלא יחסר מקצת מהג' לוגין עלמם וכיוצא בזה הרגיש הראב"ד בתשנתינו (דלק' כמ"ש שם בס' ד) וע' מ"ש בשמו במ"ג ד"ה עד שיתחש' : עד שיצא ממנו מליאו ועוד . אע"פ שהמים הנשפכים ויולאין מן

הצור מעורביו הם יולאין . וכשיצא [כ'] סאה (יש בזה) מן הראשונים . שפכלו ויש בהן הכשרי היורדי' בסוף אפי' כשיצאו משהם [כ'] סאה ועוד כשר . הואיל ולא נפסלו אלא מחמת שלשה לוגין מים שאובי' . ויטהרו העליוני' מן התחתוני' . פי' הר"ב דאמרינן גוד אסיק וכי' וכ"ס הר"ש . ומדכתב הר"ב שאין הלכה כרא"ב . ע"מ דכת"ק הויה הלכה . ותמיהא לי טובא דבפ"ז משנ' ה' . ססק דלא כר"י דס"ל אמרי' גוד אחית . וא"כ כ"ס דגוד אסיק לא אמרי' . וראיתי בכ"מ ס"ה (הלכה ו') דדייק מדרמזים העפיק המשנה הוא בל' אחרת . ולא כתב בה שאפי' הוא עליון או תחתון . דש"מ דלא ס"ל דאמרי' גוד אחית . וקשה לי על זה דבפירושו לא משי' ע כן ומתאי דיוקא דדיוקין בדברי' הר"ב דהכי איכא נמי למידק בדבריו שבפירושו . ובר מן דין קשה לי כמה משנה ס"ו מטהרין א"ש שמקואות העליון מן התחתון בו וע"י סילון ופסקו כל הסוסין . ולכן נ"ל שאין מדברי' הרמזים שבחבורו הכרע דס"ל דלא אמרי' גוד אחית . וכבר גס הכ"מ נקב שאפשר

א חיי' פ"ה
ב נ"ש
כ נ"ש
ד נ"ש
ה נ"ש
ו נ"ש
ז נ"ש
ח נ"ש
ט נ"ש
י נ"ש

ליכא

א

דל"ב לידך מדעת ולא ב"אר עליון ותחתין אבל כתב דמלסנו
 סנפ"ה (הלכה ט') משמע כ גבי ג' בומות כו' ואני אומר דבס
 משע חין הכרע שזרי כתב טעם הדבר שאין המים הנוחלין
 נוערין אלא עמדו ואין בליהם משמעות דלא ס"ל גוד אחית
 וכבר גם הכ"מ עצמו כתב כן גם
 ולפיכך אומר אני דהרמב"ם
 פוסק למתני דהכא כמות שהיא
 וכמו שפוסק להיא דסו .
 ותרווייהו טעמא דאית לן אשי
 גוד אסיק ומקטפרם לא קשיא
 כמו שאמרם בס"ד . והא דבהאי
 דמתני' ו' ס"ו אס היו רגליו של
 ראשון נוגעות במים ופסק דלא
 כ"ר' דס"ל דאף השני טעו' התם
 מטעמא משום שאין המים שעל
 האד' מחוברי' שבזקתו ננוב'
 ונמצא שאינו חבור ; ומה"ט פסק
 בסגום ענה דמתחבר . וכתו

ספ
 מ"מ טו"ע
 ס"ב
 ב"ס ט"פ

א"א"ב (ס"א פסק) פקק : ג' בור שהוא מלא
מים שאובין והאמה נכנס' לויווצאה ממנו
לעולם הוא בפסולי' עד שיתחשב שלא
גשת יד מן הראשונים' ג' לוגין . שנים שהיו
מטילין למקוה' והלוג ומחצה' וזה לוג
ומחצה' הסחטאת בסותו וממיל ממקומו'
הרבה' והמעד' מן הצר צור וממיל ממקומו'
הרבה' ר"ע מבשורי' וחבמי' פוסלין' אמר
ר"ע לא אמרו מטילין לא ממיל' אמרו לו
לא כך ולא כך אמרו . אלא שגפלו' לו
שלשה לוגין ;
 ד מכלי

לא א"כ ספק שפסקו מימין ואלא ממנו תלואו ועוד כדאמרין
 וישגורסי' לא א"כ ספק . כלומר לא א"כ סתם על המקוה אשר
 עשה עד שלא יבט אחר באלה המים . וגר' ראשונה נ"ל עקר .
 ואין הל' כר"א בן עזריה ; ג' והאמה נכנס' לו . כגון מי גשמי'
 שבאי' מן המדרון וכנסי' לו ;
 הסומט את כסותו והמים שהיו
 נכלעו בו חשיבו מים שאובי' .
 וכשהוא סוחטן לתוך הכור . הן
 צלחין ממקומות הרבה שמאלן
 ומאלן לכד' ; והמערה חן
 הצר צור כלי חרס סמועין על
 סיו שבה כמין מכבר מעשה
 דעת . והמערה ממנו מטיל המי'
 ממקומות הרבה ; ר"ע מכשר
 קסבר דאין ג' לוגין מים שאובין
 פוסלין את המקוה אלא כ' מטילין
 למקוה מכלי' א' ומתקי' א' . מה
 שאין ק' בכסות וצר צור ; ומכמי'
 פוסלי' . דסברי' ג' כלים מצטרפין ;
 מטיל כלשון זה קבל ר' עקיבא מרבנמי' . דכלי המטיל ג' לוגין
 מים למקוה פוסל את המקוה ; ולא כך אמרו אלא שגפלו' ולא
 שגא מכלי' א' או מכלים הרבה' ואין הלכ' כר"ע ; דמכלי'

תחלוקת' דהא כבר הכי סתים לן תנא בסגום ע"ה כר' יהודה ובהא פליג הטור עם הרמב"ם דלהרמב"ם היה דסגום ענה ככ"ט
 היא' דלא כמ"ס הר"ב סס שהיא כר' יהודה . ומפני כן צריך לחלק בין אדם לסגום ודאדם לא שייך ביה גוד אחית מהטעם שכתבתי
 אבל להטור בחדם ננוי איכא גוד אחית' . והאי' דאמר' ומכשרין ביה . וכן נמי בסגום מכשרין מטעם גוד אחית' והיא סתם שאחר
 תחלוקת' . ולפי' הל' כר' יהודה וכמ"ק דהכא וכסתם דפ' . כך נ"ל בדעת הרמב"ם והטור ומתיישבי' כל המשניות הסתומות
 שיבא דהלכתא : אלא א"כ ס"ק (וכתב הר"ב כלומר א"כ כו' עד שלא יבט אחר באלה המים לא באצטעוס הכור ולא יהיה הכור טעו'
 כך לזון הרמב"ם) וג"ל פסק' . וכתב הר"ב שהיא נ"ל עיקר' וכן היא בנוסחת מהר"ם ז"ל . ג' והאמה נכנסת לו ס"ו הר"ב בגון
 מי גשמיים שבאי' מן המדרון' וכ"כ הר"ש' ופירש הכ"מ (פ"ה מה"מ הלכה ו') כלומר דאלו היתה אמת המים נובעת אפי' אינה לא
 כל שהו' היתה מטרתה את המי' השאובי' שבכור' וכ"כ בספרו ב"י' וגם בשם הראש"ד כ"כ הרא"ש בה"מ ; לעולם הוא כפסולו
 כו' מיירי של' הוא המי' של האמה מ' סאה קודם חיבורן למי הכור . דאל"כ מאי שנא מכשיעמיד בחדר מ' סאה דתנן לעיל דיטרו
 העליוני' מן הסחטוני' . ושבו מצאתי לקמן פ"ה משנה ב' דמוקי לה הר"ש למתני' דהכא . כשאין בה מ' סאה באמה' עוד
 ראיתי כן להרא"ש בפי מרובה (דף ס"ו) דמוקי לה הכי משום דקשיא ליה ממשהב' דפ"ו : עד שיתחשב שלא
 גשת יד כו' מדקתני עד שיתחשב' ולא קתני עד שיצא תלואה' כדקתני לעיל . משמע שהמי' הנפי' ויוצא' משם' לא נחשב אותם
 כולם מן הראשונים' . כמו שחשבנו לעיל (ד"ה עד שיצא) . אלא לפי שגון המים שהיו בכור' . והמי' הורדי' בתוכו הם יוצא' . א"ג
 מחצה על מחצה (משני) שהיו' הורדי' לכור באחרונה קרובי' לנחת יותר מן הראשונים' שהיו בכור' . וכן שנינו בפ"ו (משנה ח')
 היו בעליון מ' סאה ובתחתון חין כלום . ממלא בכתף וגומת' לעליון עד שירדו לתחתון מ' סאה ופא' ודאי לאכשורי' תרווייהו העליון
 והתחתון קא בעי' וואי ס"ד דלא נפקי' כי הדדי' או האי פסול או האי פסול . שהרי נכתן סאה ונטל סאה דמי' . ואמרי' עד רובו
 אלתא ש"מ דכי הדדי נפקי' . וס"מ דלא קפדינן בכה"צ' . אלא דלא נשקול רובו דמקוה' . בתרנא דהרן בס' הערל (דף ס"ב) .
 ומש"ה תרווייהו מתכשרי' . וזה ת מאי שנא הכא דחשבי' למים הנפי' ויוצא' לפי חשבון . ובמתני' דלעיל חשבי' לכל הפוסלי' שהם
 נפיין ויוצא' פחלה . התם כולוהו כשרי' ובג' לוגין שאובין דאפסלו להו' . אבל הכא כולוהו פסולי' . ומש"ה אזלי' בהו לפי חשבון כ"י
 בפס' הראש"ד ושיין בסוף משנה א' דפרקה' ועוד סס משנה ה' כד' הוטעמי' כו' . הסוקרמ' את כסותו עיין סרקה' משנה ו'
 ורחב"ים פוסלים . סי' הר"ב דסברי' ג' כלי' מצטרפי' . כדתנן לקמן וכן סי' הר"ש' . וכתב דג' מחלוקת בדנר . דאיכא נמי רבנן
 דאמרי' אפי' בד' וה' כלי' פוסלי' (וכמ"ס הר"ב במשנה ד' פ"ק דתמורה) פ"כ . ומשום דהכי תנינן לקמן מג' מצטרפין
 חד' חין מצטרפין' נישא להו' למוקי' רבנן דהכא כי מתני' דלקמן' ולא כרבנן דברי' . וכבר כתב הר"ב בריש מתני' דלקמן סיומא
 דמלטייהו דרבנן הוא' . ומ"ס הר"ב לקמן כד"ה לא כך כו' מכלי' הרבה לאו דוקא' . אלא לג' קורא הרבה' . ומ"מ צריכין לדחות
 ונומר דה' קרבנן' דכמו שמג' כלי' מצטרפין' ה"ג ממקומות הרבה' שחכלי' א' נעי' מצטרפין' . דכך לי' מקומות הרבה' מכלי' אחד' .
 כמו ג' כלים לאדייהו . ולי' הרמב"ם

בגא"י

ד' מכלי א' משנים וכו' סימא דמלתיהו דרכנן היא : ט' קבין
מיס בעל קרי חולה שאינו יכול לטבול אם נתנו עליו ט' קבין
מיס טהור ואשמועי' מתני' דלא שנה מכלי א' לא שנה מב' או ג'
כלי' : וכן טהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג' לוגין מיס שאובין
דפוסל את התרומה כדאמר'

פ"ק דשבת (דף י"ג) הני ג' לוגין
מב' או ג' כלים מצטרפין מד' אין
מצטרפין : בד"א דמב' ושליש
כלים מצטרפין בזמן שלא נתכוון
לרבות אמקוה קאי שלא נתכוון
להוסיף עליו כדי להרבות בו
מיס : אפי' קרטוב. שיעור
מועט אחד מס' ד' כלוב :

**פ"ד המניח כלים תחת
הצנור.**

שמי גשמים נכנסו בו ויורדי'
דדקסיו למקו' והבא מיירי בצנור'
של עץ שקבעו ולכסוף חקקו .
דהואיל ולא היה תורת כלי עליו
בשקבעו אפי' שחקקו אחרי כן
לא חשיבי' המים שנתכוו מיס
שאובי' הואיל ולא היה תורת כלי
עליו בחלוש : וא' כלי' קטני' דלא
תימא דלא חשיבי' : אפי' כלי'
גללים דלא חשיבי' כלי' לענין
טומאה חשיבי' כלי' לפסול את
המקוה אפי' אם שזרם או כפה

אוחס דלא דמי למניח קנקני' בראש הגג לנגבן : ובי' טהורין
בשוכה בפ"ק דשבת בגמ' מוקמי' פלוגתיהו כשהניח תחת הצנור'
בשעת קשור עבים ונתפזרו' ושכחו וחזרו ונתקשרו' דבי' ש'
סברי' משום פזר עבים לא נתבטלו מחשבתו הראשונה דגלי'
דעתיה שרצה שיפלו לתוכו ובי' סברי' בטלה מחשבתו דכי
נתפזרו אסח דעתיה דקסבר לא ירדו גשמים עוד אבל הניח
תחת הצנור בשעת קשור עבים . ואחרו הגשמים לבא וינא
למלאכתו ושכחו' דברי הכל הואיל ומתחלה לכך נתכוון לא
בטלה מחשבתו בשכחתו ואם הניח בשעת פזר עבים דברי'
הכל טהורים שלא נתכוון מתחלה לכך : בשעה בחצר שהוא טהור'
בחצר שלא תחת הצנור ונתמלאו מן הגשמים ונפלו למקו' דדוק'
תחת הצנור הוא דפליגי' ב"ש . דגלי' דעתיה דרצה שיפלו לתוכו
ומשום פזר לא בטלה מחשבתו קמיימא' ואבל הניח בחצר אפי'
בשעת קשור . לא מוכחא תעקרא מחשבתו קמיימא' שפיר .
הלכך בטלה כשהתפזרו : עדין מחלוקת במקומה עומדת . שלא
עמדו לחנין על כך ולא רבו תלמידי' ב"ש : ב' המניח טבלא
תחת הצנור . להמשיך המים למקוה : אם יש לה לבזבז . שפה
סביב מד' רוחמיה כדי שישיה לה בית קבול' פוסלת

בנא' ואמרו חכמי' כו' איך שתייה נטילתו ואפי' ממקומו רבי' :
ד רומד' אין מצטרפין ובפ"ק דתמורה משיה' ד' כתבו הר"ב
והרמב"ם דאין הלכה יושם הארכתו בזה בס"ד : בעל קרי
התולה ששפלו עליו ט' קבין מיס טהור . ואמר' החס' (ספ"ג

ד' מכלי אחד ימשנים יושלשה מצטרפין
ומד' אין מצטרפין' בעל קרי החולה שנפלו
עליו ט' קבין מיס וטהור שנפלו על ראשו
ועל רובו ג' לוגין מיס שאובין מכלי אחד .
משנים יושלשה ימצטרפין מארבעה אין
מצטרפין בד"א בזמן שהתח' השני עד של'
פסק הראשון ובד"א בזמן שלא נתכוון לרבו'
אבל נתכוון לרבות אפי' קרטוב בכל השנה
מצטרפין לשר'שה לוגין :

**פרק ד המניח כלים תחת הצנור . אחד
כלים גדולי' וא' כלי' קטני'**

אפי' בליגללים כלי' אבנים כלי' אדמה .
פוסלין את המקוה אחד המניחוא' השוכח
דברי' ב"שוב"ה מטהרין בשוכח . א"ר
מאיר יגמנו ורבו ב"ש על ב"ה ומודי' בשוכח
בחצר שהוא טהור . א"ר יוסי עדין מחלוקת
במקומה עומדת : ב' המניח טבלא תחת
הצנור אם ישלה לבזבז פוסלת

דברט' כנתינה אבל לא בטבול'
הר"ש ואפי' ג' דבריו' לימא חול'
מ"מ הכי מסרש' התם בסוגי' וכן
בפ"ג דגיטין דף י"ו . אמר רב
שפא הרי אמרו בעל קרי חולה
כו' . והא דבספ"ג דברכות תנו
דבעל קרי צריך טבילה וטבילה
בארבעים סאה היא ועיין רפ"ח
דמכילתין היא בתקנת עזרא
כדפי' הר"ב שם ומסקינן בס' מי
שמתו (דף כ"ג) דעזרא תיקון
טבילה לבדיח המרגיל (ממשיך
את הקרי עליו שמשמש מססו)
ארבעי' סאה ואתו רבנן והתקינו
לבריא לאנסו ט' קבין . שכן
שיערו לרמיזת כל הגוף וכו'
בשם הראש' דבמ"ג פ"ק דעזרי'
בזמן שלא נתכוון לרבות . פי'
הר"ב כדי להרבות בו מיס
שיהיו בו מיס בשפע . ולא יחסר
ע"י טבילות שיטבולו זה כך פי'
הר"ב (סי' ר"א) ופמה על הטור
ורבינו ירוחם שהוליאו המשנה

מחשבתה . ופירשו דנתכוון לרבות היינו שמשעה ראשונה
שמתחיל להטיל בו מיס' היה בדעתו להטיל ג' לוגין . ע"כ
ומצאקי' למהר"ם שפרש' כמו כן בדברי' הטור . שכתב וז"ל
בד"א דד' זה' כלים אינם מצטרפים לפסול את המקוה . בזמן
שלא היה בדעתו לרבות יותר . אבל אם כשעירה עסק לזה
היסקה בדעתו לרבות למחר או ליום מחרת יותר אפי' קורטוב
בכל פעם ופעם מצטרפין לג' לוגין . ע"כ :

**פרק ד תחת הצנור . פי' הר"ב שקבעו ולכסוף חקקו .
עיין במשנה ג' . אחד כלים גדולי' ו**

ואחד כלים קטנים . פי' הר"ב ואחד כלים קטנים דלא תימא
דלא חשיבי' וכן פירש' בפ"ק דשבת דף י"ו . אבל הוא' כתבו א'
כלים גדולים שמרוב גודלן אינן מקבלים טומאה . כנון כלי' פז'
שהן יתרים על מ' סאה שאינן מטלטלין מלא וריקס' אפי' הכי
מוקרי' שאינה . וא' כלים קטני' כדפסק' במס' כלי' (פ"ג) הדקים
שבכלי' חרס' הן וקרקרוסיהן ודוסמוסיהן יושבים שלא מסומכ'
שיעורן מכדי סיכת קטן ועד לוג' אבל צנור מהבי טהורים .
ע"כ ולשון יתירים שכתבו . קשי' דמחויקי' מ' סאה פז'
כרעט' דכלי' וכשאר דוכתי . ול' הרא"ש המחויקים מ' סאה .
ול' מהר"ם ראיתי שהוא ג"כ כל' הסוס' . וז"ע :

אמר ר"י עדין מחלוקת כו' וידוע דר"מ ור"י הלכה כר"י .
ודלת בהרמב"ם שזכר כר"מ . וכחך צטורשו שהוא מ"ח דברי' . ומדבר' ב' לא מנאו בי"ח דבר בפ"ק דשבת ש"ח דס"ל דכל כר"י
וקודעת הרא"ש : ב' אפי' יש לה לבזבז פי' הר"ב שפה סביב מד' רוחמיה וכו' דאי משלש
רמות

א סס פי' ט'
ב גיטין עו'
ג פי' פ"ט מה'
ה סאה אבות
הטומאה הל' כ'
ד ת"י ס"ס ופ"ט
ה' מקראות
טו' פ"ט ס"ס ע"י
טו'
ה שבת פ"ה
ק"י פ"ד פה'
קקאות טו"ט ע'
ד' פ"י ר"א
ט"ו פ"י חס'
ד' ת"י וטו"ט ע'
סס
ט"ו פ"י חס'
ט"ו פ"י חס'
ט"ו פ"י חס'
ט"ו פ"י חס'

רוחות - אין זה בית קבול ובע"כ דמס' כלים אין לדקדק כלום דקמני (במשנה ג') הטהורי' שבכלי חרס עבלא שאין לה לזבין דה"ז קמני (במשנה ו') הטהורי' שבכלי חרס עבלא שיש לה כלים ס"ב משנה ו' (ד"ה

א סס ס"ק
במ"י ס"ד ס"ה
מקואות ט"ז
סס ס"ה
א ס"י ס"ה

רוחות הוא דכשר אבל אם יש לו לזבין מג' רוחות פסולה: זקפה לידוח כו' אינה פוסלת כו' ומיירי כגון דבלאו הטבל' היו המים נמשכי' למקוה דאל"ה אע"פ דאין המים נפסלי' מחמת טאיבה מ"ו נפסלי' משום דהוי' ע"י טהרה בעינין כדל"י בספר (ה') (משנה ה') הר"ש: גבצנור מ"ט הר"ב בסוף המשנה דסלון וצנור ומרוב א"י הוא ומיהו נשתנו בגודלן וקטני' כדפי' הר"ב במ"ו פ"ו דב"ב: לקבל צרורות המתגלגלי' בתים כדו שלא ירדו עם המי' הרמב"ם ס"א פ"ו מה"מ (הלכה ו'): ובשל סרס רביעיית עיין (מ"ט) מכה ב' ס"ב דכלים: ובכ"ש ס"י הר"ב שהעפר נקבע ונעשה מהודק כו' וקשיא מהא דתנן בפי' חלון משני

פוסלת את המקוה ויאם לאו אינה פוסלת את המקוה וקפה לידוח בין כך ובין כך אינה פוסלת את המקוה: ג' החוטט בצנור להביל צרורו' בשל עין כל שהו' ובשל חרס רביעי' ר' יוסי אומ' אף בשל חרס כל שהוא לא אמרו רביעיית לא בשברי כלי חרס היו צרורות ומתחלחלים בתוכו פוסלים את המקוה ירד להוכי עפר ונכבש בשרי' פרוץ שהוא צר מכאן ומכאן וירחב מן האמצ' אינו פוסל ומפני שלא נעשה לקבלה: ד' מים שאובין ומי גשמים שנתערבו בחצר ובעוק ועל מעלות המערה אם רוב מן הכשר כשר ויאם רוב מן הפסול פסול מחצ' לחצ' פסול: אימתי בזמן שמתערבים עד שלא יגיעו למקוה היו מקלחין בתוך המים אם ידוע שנפל להוכי מ' טאה מים כשרים עד שלא ירד להוכי ג' לוגין מים שאובין כשרים ואם לאו פסול: ה השוקת

ג' סרין עמוק ו' ורחב ד' מערבין ב' ואין מערבין א' מלא עפר או צרורות מערבין א"י ולא מצרובים כבישים וי"ל דגבי ירדן שאני דהכא מבטל ליה מתורת כלי ב"ב בשם ס' ירמיה (ומתישב זה ג"כ משנה ו' פט"ו דההלות) ונע"ג דלכאורה נראה דדוקא לפי דמפרס כבישת רגל הוא דקשיא ליה בעיני נראה דלפי' כשנפרס כבישו מאליו כמי קשיא וכתב הר"ש דהרמב"ם והראב"ד גורסי' ונגסס כלומר ונעשה סוק וקשה כגפסי' ע"כ ופי' נפסיס כתב הר"ב במשנה ב' ס"י דכלים: ורחב מן האמצע אינו פוסל כו' לפי שלא יקוין ליה החלל שיהיה כלי קבול ואמנם היה הכוונה שיצאו המים מן המקוה הצר בחווק הרמב"ם ומ"ט הר"ב לא חשיב לקבלה תל' הר"ש העתיק כן אבל ל"ל לא חשבו נעשה לקבלה: ד אם רוב מן הכשר פי' הר"ב כגון שכ"א טאה כו' וכ"כ עוד בפי' דתרומות משנה ו' וס' כתבתי דלענין הדין שמשהו יותר מן סגי ובלשון הב"י שאני מעטיק בד' הואם לאו כו' בס"ד: אם ידוע שנפל לתוכו מ' טאה כו' עיין מ"ט בזה במשנה ס"ב: ואם לאו פסול: פי' הר"ב דג' לוגין מים שאובין כו' ואפי' המים שאובין בפני עצמן שלא נתערבו בכשרי' אין פוסלין דרך המשכה לא ברוב וכ"כ הרמב"ם ומקשה הב"מ (פ"ד מה"מ הלכה ח') מדקמני רישא אימתי בזמן שמתערבין עד שלא יגיעו למקוה דמשמע שמשני שנתערבו מקודם הוא דמכשרין הא לאו הכי לא ונ"ל דהא דקמני שמתערבין היינו לאפוקי היכא דלא נפלו רוב כשרים כרישא דהיכא דהיה במקוה פחות מן טאה ומשהו מים כשרי' הוא נפסל בג' לוגין מים שאובין אעפ"י שנפלו בו בהמשכה אבל כשהם מתערבין קודם שירדו והם נמשכי' ויודדי' אע"פ שאין רוב הכשרי' ניכר ושומד לעצמו כיון שגם

פוסלת את המקוה דהו' להו מים שאובי' ומשנצנור לא היה מפסיל מקוה דאיירי בצנור שקבעו ולבסוף חקקו כדפרישית: וקפה לידוח כדי שפודת מתנוסת טבה אינה פוסלת את המקוה דלא קיימא כדרך קבלתה: ג' החוטט בצנור דרך צנור להיות פתוח מצי' לדדי' ואין פוסל את

המקוה א"כ חקק בו חקק ונעט כדי לקבל צרורו' המעכבי' הלוד המי' ובשחקו ולבסוף קבעו איירי הואיל והיה עליו סור' כלי' כשהיה תלוש הרי המים העוברי' בו שאובי' הן ופוסלי' את המקוה: ובשל חרס לא חשיב כלי' א"כ יש לו בית קבול של רביעיית: ולא אמרו רביעי' אלא בשברי חרס דוקא בכלי חרס לאחר שנשבר בעינין טיהא השבר מחזיק רביעיית אבל מתחלתו אפי' כל שהוא חסוב כלי' ואין הלכה כר"י: מתחלחלים מתגלגלי' בתוך בית קבול שאינו מהודק' בו אעפ"י שנתמלא מהם אלא מתענגעים אילך ואילך לשון ומתחלחל המלכה (אסתר ד'): פוסלין את המקוה דלא נצטעל קבולו ירד לתוכו לתוך בית קבולו עפר ונכבש שהעפר נקבע ונעשה מהודק

יפה והמים עוברי' עליו תרגום במכלה נעלה (בסדר ב') באורה כבישא נסק כשר דאין כאן בית קבול: כלון וצנור ומרוב אסד הוא: שהוא צר מכאן ומכאן מצי' פיתוחו ממקו' שהמי' נכנסו בו וממקו' שירדו ממנה למקוה: ורחב באמצע אפי' הכי לא חשיב לקבלה כל זמן שלא חקק בו לקבל צרורות: ד' מים שאובי' שהן פסולי' למקוה: ומי גשמים כשרים: שנתערבו בחצר או בעוקה גומא שהמים מתקבלי' בהן או על מעלות המערה משם נמשכו וירדו למקוה: אם רוב מן הכשר כגון שכ"א טאה מהן מי גשמי' וי"ט מים שאובין כשר: היו מקלחין בתוך המים שלא ירדו למקוה ע"י המשכה דרך החצר והעוקה ומעלות המערה אלא מן הכלים עצמיהו ומקלחין לתוך המקוה ויאם לאו פסול דג' לוגין מים שאובי' פוסלי' כשנפלו למקוה שלא כדרך המשכה אבל דרך המשכה אין פוסלין עד שיגיעו הרוב מים שאובי' אפי' המי' שאובין בפני עצמן שלא נתערבו בכשרי' אין פוסלין דרך המשכה אלא ברוב כגון מקוה טיש בו כ"א טאה מי גשמי' ממלא ככתף וממשיך לתוכו י"ט טאה מים שאובי' וכשר הואיל והרוב מים כשרים וכן הלכה: ה השוקת

דמשמע שמשני שנתערבו מקודם הוא דמכשרין הא לאו הכי לא ונ"ל דהא דקמני שמתערבין היינו לאפוקי היכא דלא נפלו רוב כשרים כרישא דהיכא דהיה במקוה פחות מן טאה ומשהו מים כשרי' הוא נפסל בג' לוגין מים שאובין אעפ"י שנפלו בו בהמשכה אבל כשהם מתערבין קודם שירדו והם נמשכי' ויודדי' אע"פ שאין רוב הכשרי' ניכר ושומד לעצמו כיון שגם

ההשוקת אכן חלולה שעל שפת המעיין והמים נכנסין לה דרך חור שבדופנה ומוסקין בה הכהמות : אין ממלאין ממנה מים למי מטאת : ואין מקדשין בה : אין נטמין אפר טרה על המים שבתוכה : דאינה חשובה כלי : והכל מיירי בסלע מחובר שמקו : ואפילו תלוש שחברו ולכסוף חזקו : הואיל ולא היה עליו שם כל בתלוש : אינו חשיב כלי : וא"צ צמיד פתיל : אם היא באהל המט : מללת על מה שבתוכה נכסו לבד בלא צמיד פתיל לפי שאינה חשיבה כלי אלא כבוד ודומה שמצילים על מה שבתוכה נכסו לבד : ואינה פוסלת את המקוה : אם נפלו מים גשמיים מתוכה למקוה : אין נחשבים מים שאובים לפסול את המקוה : וכמה יבא בנקב : לנבולו ממורת כלי שלא יפסול את המקוה מטעם שאינה : כשפופר הנאל : ושימורו שהיו שמי אצבעות של יד הסמוכה לנודל חוזרות ברחבן

ה"ה השוקת שבסלע : אין ממלאין ממנה ואין מקדשין בה ואין מוין ממנה ואינן צריבין צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקוה הית' כלי וחברה בסיד ממלאין בה ומקדשין בה ומזין ממנה וצריכה צמיד פתיל ופוסל את המקוה (גמ' נקובה) ניקב מלמטה היא מן הצד ואינה יכולה לקבל מים כל שהם בשירה וכמה יהיה בנקב : כשפופרת הגוד אמר רבי יהודה בן בתירא : מעשה בשוקת (גמ' ג' יהוא שהיתה בירושלים והיתה נקובה כשפופרת הגוד והיו כל הטהרות שבירושלים נעשית על גבה : ושלתו ב"ש ופחתה שב"ש אומרים עד שיפחתו רובה :

פרק ה

ברובו כבוד הנקב : שוקת יהוא : כד היתה נקראת : וכל טהרות של ירושלים נטבליים על גבה : שמטבילים בתוכה יטבולים טהרות : ולא היה בשוקת מ' טאה אלא מקוה שלם היה בצדה : ומי השוקת מתערבים בו דרך נקב כשפופרת : עד שתפחת רובה : אפי' יש נקב כשפופרת הנאל : לעולם פורת כלי עליה עד שתפחת רובה : טרה ה

השואבים אינם יורדים למקוה בפני עצמם : אלא מעורבין עם הכשרים ובדרך המשכה : כשרים : והכי משמע מדבריו ז"ל שכתב אין המים שאובים פוסלים וכו' ע"כ : ואני מלאמי בתוספת ס' קדמורה דף י"ב [סד"ה ואין המים] : שהרגישו

בקושיא זו וכתבו : ונראה דקמי' נתערבו (עד שיגיעו למקוה) : לאסוקי היבא שהצורך שמקוה ולכסוף קבעו יורד למקוה בלא המשכה : ע"כ : כלומר דנתערבו לאו דוקא : ואפי' בלא נתערבו נמי : ולא חתא אלא לאסוקי בלא המשכה : (ואף דברי הר"ב כך מוכרעין : שכתב היו מקלמי' בו' שלא ירדו למקוה ע"י המשכה בו' אלא מן הכלים עצמן ולא כתב כל' הר"ש שכתב שלא נתערבו בחדר אלא מהלכין בפני עצמן (למקוה) : שהאובין וכן המי הגשמיים עצמן) : ע"כ : לא דהר"ב ס"ל דרישא גוסה אף בלא נתערבו : לא מהלכין וכו' ולפי' הוכרח לפרש כפי' שא' שלא ירדו

ע"י המשכה בו' : אלא בו' (ומ"ה הר"ב וכן הלכה כבר הקשתי לשאל על זה בפ' משנ' ז' (ד"ה ר"א) : ה' אין ממלאין ממנה וכן העתיק הר"ב : אלא במסכת פ"ה ס"ה משנה ז' גרס' אין ממלאין בכיורא גירסא נכונה וכתקונתא : וכך היא בנוסח מהר"ם ז"ל בלא : ואינה צריכה צמיד פתיל : כתב הר"ב לפי שאינה חשובה כלי אלא כבוד ודומה כדתנן ס"ה דאהלות משנה ז' : ואומן הלד : עיין מ"ש שם במסכת פ"ה (ד"ה מן הלד) : ובבבא לקבל מים כל שס' דמשמע ודאי שא"צ שיטור לנקב אלא בכל שהוא נטבולו ממורת כלי : ועוד דקשה דבסמוך בשוקת יהוא מפרש לענין עירוב מקואות : אבל אין זה כי אם עירוב פירושים שהר"ש וכן הרא"ש הביאו סוגית בגמרא דפ"ק דיבמו' (דף ט"ו) : דמוכח מיניה דהכיבא דשוקת יהוא לענין עירוב מקואות היא שנויה ומשום כך פירשו דהך דכמה יהוא בנקב מלמא באפי' נפשה היא ולא קאי ארישא אבל ניקבה דרישא לא צפי כשפופרת הגוד : כיון שהנקב הוא למטה בשוקת ואינה יכול לקבל מים כל שהוא : נכתב לה ממורת כלי ובתוספתא פליגי תנאי בהא וכו' והרמב"ם בס' מה' מקואות (הלכה ג') נראה מדבריו דמפרש דקאי ארסליק מיניה : דהיינו לענין לנטול ממורת כלי שלא יפסול המקוה מחמת שאינה קאמר : כמה יהוא בנקב כשפופרת הגוד : ולפי זה גם הך דשוקת יהוא לענין נקב המנטולו ממורת כלי מתירא ולא לענין עירוב מקואות וכבר סי' הכ"מ לאותה סוגיא דיבמו' דלא תקשה כלל אדכ"ה והנה יבא לנו עירוב הפירושים שמסתלה מפרש הר"ב כפירוש הרמב"ם דכמה יהוא בנקב קאי אדלעיל מיניה וילדידיה שוקת יהוא נמי בכה"ג ויהיה מפרש שוקת יהוא לענין עירוב מקוה ות שהוא כפי' הר"ש והרא"ש : ולדידהו כמה יהוא בנקב נמי לענין עירוב מקואות ולא קאי אדלעיל מיניה אבל יסבן שהר"ב אפי' שפי' כמה יהוא בנקב כדברי הרמב"ם : לא היה נראה לו לפרש שוקת יהוא בכה"ג נמי כיון דפספסא דסוגיא דיבמו' משמע מינה דלענין עירוב מקואות שנויה : וקסבר הר"ב דהך עובדא דשוקת יהוא אפי' ג שאינה ענין לנטול ממורת כלי אפילו הכי מיייתי לה הכא משום דמייא לשמורא דשפופרת הגא' וצ"חאמא אע"פ שהכ"מ מפר' לשוקת יהוא לדברי הרמב"ם דמייירי לענין בטול ממורת כלי : מדכפטיה הוא דמפרש כן לפי שנראה לו לפרש הכל בענין אחד : אבל מדברי הרמב"ם עצמו אין הכרעה ואפשר שיסרשו לענין עירוב מקואות וכדפרישית לדעת הר"ב ז"מ מלישנא דכל שס' : דמיקא לפירוש הר"ב וכו' מ"ב : אבל בתוכתא והביאות הר"ש והרא"ש איתא דב"א מן הלד אבל מלמטה אינו פוסל את המקוה : אם היה מקבל כל שהוא מן הנקב ולמטה פוסל את המקוה ופירש דה"ק דב"א דבעינן כשפופרת הגוד מן הלד אבל אם ניקב בשוליו אינו פוסל אכילן ניקב כמלא מחתוא אם היה מקבל כל שהוא פי' שנקב מן הלד כשפופרת : וגבוה מעט מן השוליים ומקבל מן הנקב ולמטה מים כל ש"ה פוסל המקוה : ע"כ : ומצינו למדין עכשו דאין מלמטה ומן הלד שוים בדיקס' דאע"ג דלמטה סגי בנקב כל שהוא במן הלד בעי' כש' וסרת' : ואין יכול לקבל ממנו ולמטה מים כל שהוא ואיכא למימר השתא דוכמה יהוא בנקב בו' קאי אמן הלד וכן מלאמי צב"י

ס"ה פ"ה ס"ה
ת"י ס"ס ס"ו ס"ו
נ"ב ס"ו ס"ה פ"ה
גמ' ס"ה פ"ה
כ"ה ס"ה פ"ה
תקואות ס"ה
נ"ב ס"ה פ"ה

גבי פה שכתב הטור וכדבר זה שיהי מעיין ומקוה כו' שה
כתב בשם הר"ר יוסף טאטואס"ק שהאריך בדיון זה וכתב
הדברים כתב דוכמה יהא בנקב קאי אמן הלד אמרי
שמלוקים הם נקב שנשוליה לנקב שמן הלד כדפרישית :

שהעבירו על גבי השוקת : שהוא כלי
ולא שוקת שנכלע : ססול להטביל
במים שבחוד השוקת וזמנים שיוצאים ועוברים מן השוקת
לחוד האולומי המעין כלם שופכים לחוד השוקת אבל
אם תי המעין עוברים על שפת

א ח"י פ"ט
ה"ה סקולות
ה"ל ס"ט
ר"ס ס"ט
מ"ט
ב טס מעין
ג טס מעין
ד ט"ס ס"ט

פרק ה פסול

ותמה
הראש
(במטני דלקמן) אמאי ססול
כיון דמי השוק מחוברין למעין
דמסחר בכל שיהי וקמן בס"ק
מעין שמימי מועטין ורבו עליו
מים שאובין שיהי למעין להטביל
בו ככ"ט ועוד דמטבילין כלים
בחוד כלים (כדתנין) ומחלק בין
כלים התלושים דשרי לכלים
הקבועים דאיכא לרבוז אסו
בשאין בהם כשופרת הגוד
אבל הראש כתב (דל"ק) מודי
כיון דכלי מפסיק בין מים שיצאו
חוד לשוקת ובין המעין לא

מיקרו מחוברים ולא דמי למעין שנתן לתוכו מים שאובין
דסם מעין לא בטיל מיניה אע"פ שנתנו לתוכו מים שאובין
הרבה מילי דהוה אמקוה שיש בו מ' סאה שאינו נפסל
אפילו נתן לתוכו אלף סאין מים שאובין והא דאסילו בכלי
עצמו מטבילין לא דמי דהאם הכלי הפנימי הוא נטבל בחוד
המקוה כיון דפי החפץ כשופרת הגוד אבל כלי המחובר
למעין או למקוה שיש בו מ' סאה אין להטביל בתוכו גזירה דילמא אחי להטביל בכלי שיש בו מ' סאה בלא שפורי הלכין אסור להטביל
בשוקת ובמים הנמשכים ממנו ע"כ (והא דאין מטבילין בכלי כדכתיב הטעם בפ"ב משנה ג' [ד"ה שיט]) וכתב ב"י עוד בשמו שכתב
דלא דתני בס"ו משנה ה' השדה והתיבה שבים אין מטבילין בהם אלא כ"כ היו נקובים כשזופרת הגוד שאני התם שהים מקיפין
אבל אם היו עומדים על שפת הים ומחוברים לים כשזופרת הגוד לא כ"צ חוזה לה לשון הר"ב כשר להטביל במים שעל שפת
השוקת או חוזה לה"ו"ל הר"ש כשר חוזה לה כל שהוא שחוד לשוקת צ"ג שפתה כשר להטביל בו ממעין ונזרות ע"כ כלו דחוזה
לה היינו כל מה שאינו חוד השוקת דין שהוא חוזה לה ממש או ע"ג שפתה מקרי חוזה לה ומשם דע"ג שפתה אין שיעור שחלה
טבילה לאדם נקט מחטין ונזרות ובעממא דמחתי דכשר חוזה לה כתב הראש"ו"ל כשרים המים היוצאים מן השוקת אע"פ
שאסור להטביל בתוכו לפי שהמעין שנוסל על שפת השוקת מטרה כל המים בכ"ש אע"פ שמי השוקת מרובין הן מ' כל המים
מחוברים למעין ע"י המים המעטין הנופלים על השוקת ונטהרים אע"פ שכבר נפסלו בשאיבה כשעברו דרך השוקת ע"כ אבל
מהר"ם כתב וז"ל כשר חוזה לה דדוקא חוזה לה כשר אבל ע"ג שפה לא דכתיב מעין וזר מקוה מים יהיה טהור דהיינו בקרקע
דלא חוץ לקבולי סומאה אבל ע"ג כלים לא ע"כ על גבי צריכה יהיה מלאה מי בשמים שאין מטהרין אלא באשבורן ובמ' סאה ב"י
והפסיקי עיין מ"ש במשנה ה' דה"י הוא במקוה ל"ה"ר"ב ואין מטהרים בכ"ש עד שיה' שם מ' סאה וכן ל' הר"ש והטו' מס"י ובאשבורן
וכ"כ הראש"ש : פסול עדיין הם פסולים כו' ב"י ע"ד שידע שיצאו הראשונים איכא למידק אמאי לא קתני עד שיצאו

פרק ה מעין שהעבירו על גבי השוק

פסול העבירו על גבי שפה
כל שהוא כשר חוזה לה שהמעין מטרה
בכל שהוא העבירו על גבי בריב והפסיקי
הרי הוא כמקוה יחזר והמיטבו פסול לזובים
ולמצורעים וילקח שמהן מי הטאתיער שיד'
שיצאו הראשונים ב' העבירו על גבי כלים
או על גבי ספסל ר' יהודה אומר הרי
הוא כמו שהיה ר' יוסי אומר הרי הוא
כמקוה ובלבד שלא יטביל על גבי
הספסל : ג' מעין שהוא משוך כגדל
ריבה

השוקת כל שיהי אע"פ שמתקנת
עוברים בחוד השוקת כשר
להטביל במי שעל שפת השוקת
או חוזה לה דמעין מטרה בכל
שהו והפסיקי שאין מי הכריב
מחוברין למעין : הרי הוא
כמקוה ואין מטרה בכל שהוא
עד שיהא שם מ' סאה חוד
והמיטבו שחבר מי המעין
לבריכה : פסול לזביה דכבר
כס' חומתן וזבים ומזורעים
ומי הטאת נקיב דכו מים
חיים : ב' העבירו ע"ג כלים
שהעביר המעין על דופני הכלי
מחוד : הרי הוא כמו שהיה

לטהר בזוחלי ובכל שיהי : הרי הוא כמקוה דכשי מ' סאה
ובאשבורן ובלבד שלא יטביל ע"ג הספסל גזר שמה
יטביל בכלים והלכה כרבי יוסי : ג' שהוא מושך כגדל
שמימי זוחלים במקומות הרבה כשר זה שמרה רגלים
וקורין לו בלע"ז נט"ו פ"ד :

לטהר בזוחלי ובכל שיהי : הרי הוא כמקוה דכשי מ' סאה בלא שפורי הלכין אסור להטביל
בשוקת ובמים הנמשכים ממנו ע"כ (והא דאין מטבילין בכלי כדכתיב הטעם בפ"ב משנה ג' [ד"ה שיט]) וכתב ב"י עוד בשמו שכתב
דלא דתני בס"ו משנה ה' השדה והתיבה שבים אין מטבילין בהם אלא כ"כ היו נקובים כשזופרת הגוד שאני התם שהים מקיפין
אבל אם היו עומדים על שפת הים ומחוברים לים כשזופרת הגוד לא כ"צ חוזה לה לשון הר"ב כשר להטביל במים שעל שפת
השוקת או חוזה לה"ו"ל הר"ש כשר חוזה לה כל שהוא שחוד לשוקת צ"ג שפתה כשר להטביל בו ממעין ונזרות ע"כ כלו דחוזה
לה היינו כל מה שאינו חוד השוקת דין שהוא חוזה לה ממש או ע"ג שפתה מקרי חוזה לה ומשם דע"ג שפתה אין שיעור שחלה
טבילה לאדם נקט מחטין ונזרות ובעממא דמחתי דכשר חוזה לה כתב הראש"ו"ל כשרים המים היוצאים מן השוקת אע"פ
שאסור להטביל בתוכו לפי שהמעין שנוסל על שפת השוקת מטרה כל המים בכ"ש אע"פ שמי השוקת מרובין הן מ' כל המים
מחוברים למעין ע"י המים המעטין הנופלים על השוקת ונטהרים אע"פ שכבר נפסלו בשאיבה כשעברו דרך השוקת ע"כ אבל
מהר"ם כתב וז"ל כשר חוזה לה דדוקא חוזה לה כשר אבל ע"ג שפה לא דכתיב מעין וזר מקוה מים יהיה טהור דהיינו בקרקע
דלא חוץ לקבולי סומאה אבל ע"ג כלים לא ע"כ על גבי צריכה יהיה מלאה מי בשמים שאין מטהרין אלא באשבורן ובמ' סאה ב"י
והפסיקי עיין מ"ש במשנה ה' דה"י הוא במקוה ל"ה"ר"ב ואין מטהרים בכ"ש עד שיה' שם מ' סאה וכן ל' הר"ש והטו' מס"י ובאשבורן
וכ"כ הראש"ש : פסול עדיין הם פסולים כו' ב"י ע"ד שידע שיצאו הראשונים איכא למידק אמאי לא קתני עד שיצאו
כו' כדתני במשנה א"ב דפ"ג וז"ל דלשגא דשידע שיצאו הוה כמו הלשון דעד שיתחשב שלא נשתיר כו' דהתם במשנה ג' שכתבתי
שם בשם הראב"ד דמתחשבין לפני חשבון זה דכדכתיב דטעמא דהתם שייך נמי הכא ודו"ק : ב' העבירו ע"ג כלים ע"פ הר"ב על
דופני הכלים מחוד וכן פ"י הראש"ש וכתב דטעמא דר' יוסי דגזר אטו חוד כלי לענין זה דלא קיי מעין אבל לא גזר כולי האי
לעשותן מים שאובין ע"כ וז"ל דה"ל מיירי בענין דכלאו אלו הכלים היו המים עוברים דלמ"ה יהיו נפסלים אפילו למקוה משום
דהוייה ע"י טהרה בעיקר וכתב שכתבתי בשם הראש"ש בפ' דלעיל משנה ד' גבי זקפה לדוחה יבלבד שלא יטביל ע"ג ספסל פ"ה ר"ב
גזירה שמה יטביל בכלים וז"ל הראש"ש גזירה אטו חוד כלי ע"כ ולרבוזא לא מהדר אלא ספסל דאע"ג דאין לו חוד אע"פ גזרינן
פשו' דדמי לכלי הואיל וראוי למדרם כדתני במשנה ג' כ"כ דכלי ויש לכ"מ פ"א מהל' מקוואות וכן ב"י פ"י ק"ש שני פירוש
אחר בדקדוק זה דלא קתני בדרבי יוסי אלא ע"ג ספסל אבל הגה לטעת הרמב"ם דמוקי למתני בפ"ה שאין להן בית קבול ולא
זוהי שטת הראש"ש והר"ב ולכך לא העתקתי : ג' מעין שהוא משוך כגדל ריבה עליו והמשיכו כתב הר"ב בפ"א שהרמב"ם הכריז
שהיו מושכות מים מן המעין וז"ל הר"ש ריבה עליו לא שריכה לו מים שאובים דא"כ לא היה מטרה בזוחלין כדתני לעי' בס"ק
אלא

ריבה עליו מים שאובים עד שנמשכו ונתגדלו המקומות
שמימיו וזחלים שם : הרי הוא כמו שהיה המקומות
הללו מטעמים בזחלים וכלל שהוא כמו שז"ל במסל' : היה
המעין עומד . ולא היו מימיו בזחלים ורבה עליו מים שאובים

וכתב' המעין עד שמימיו נזחל'
אלך ואלך מחמת המים שאובין:
סוה למעין . המקומות הללו
שהמים נזחלים בהם . שוין למעין
שמטעמים בכל שהן . ושנים
למקוה שאין מטעמים בזחלין ולא
באשבורן . פ"א ריבה עליו
והמשיכו . הרחיב הנריכו' שהיו
מושכות מים מן המעין ההוא
והגדולן . הרי הוא כמו שהיה .
דבמקום שהיה מימיו וזחלים
קודם שריבה עליהן והרחיבן שם
מטעם בזחלים . וכן ה'דדי' אין
מטעם אלא באשבורן אבל אם לא
היו מימיו וזחלים אלא עומדים
ורבה עליו שהרחיב מקום
שמידתן . והמשיכם טעמה מקו'

עמידתן וזחלין . סוה למקו' למטה באשבורן . ואין מטעם
בזחלין . מאחר דעיקר מקום המעין אינו וזחלין : ד' היס
הגדול במקוה . לא קרא הכתוב מקוה אלא לים הגדול . דבי'
משמע קרא במעשה בראשית . ששם נקוו כל מימי בראשית:
ולא נאמר ימים . בלשון רבים אלא מפני שמעורבין בו מימי
ימים הרבה . שכל הנחלים הולכים אליו : ד' יוכי אומר כל
המים וים הגדול נמי תורת מעין עליהם לענין שהן מטהרין
בזחלין . מפני שהנחלים הולכים וזחלין עליהן . אבל פסולין
הן לסוף מים חיים שהכתוב קראן מקוה והלכה כר' יוסי :
ה' הזחלין . כגון נהרות שהן וזחלין הריהן כמעין .
ומטהרין בזחלין . וכלל שהן : והנוטפים . כגון מי גשמים :
כמקוה . לטהר בארבעים סאה' ובאשבורן : שכן כשרים .
בזחלין והואל ונוטפין מוטפים' ואפי' במקום שאין כדי טביל'
בזחלין . אלא א"כ נוטפין משלימים להם : נוטפין שעשאן
זחלין . כגון מקוה שפרץ על שפתו ומימיו יוצאין וזחלין :

סומך

ריבה עליו היינו טעמה בריכות לכל המקומות סוה מוליק
ונתמלא כל אחת מים . הרי הוא כמו שהיה . דבמקו' שריב'
מימיו וזחלים קודם שריבה עליהן והרחיבן וכו' . וכי' הראשון
שכתב הר"ב הוא סי' הרמב"ם ומפרש דסיפא היה עומד וכו'

ריבה (גמ' ל"ג) עדין והמשיכו . הרי הוא כמו
שהיה היה עומד וריב' גמ' ל"ג) עליו והמשיכו
שוה למקו' לטה' באשבורן . ולמעין להטביל'
בו בכל שהוא : ד' כל הימים במקוה . ישנאמ'
(בראשית א') ולמקוה המים קרא ימים . דברי
ר' מיר' יהודה אומר הים הגדול כמקוה . לא
נאמר ימים אלא שיש בו מיני ימים הרבה ד'
יוסי א"ר' . כל הימים מטהרים בזחלין ופסולין
לזבין ולמצורעים ולקדש מהן מי חטאת :
ה' הזחלין כמעין . והנוטפים במקוה .
מעיר רבי צדוק על הזחלין שרבו על
הנוטפים . שהם כשרים' ונוטפים שעשאן
זחלין

סומך

הוא המעלה הרביעית (ממש)
שבמקו' דבפ"ק ובב"י כתב בשם
הרא"ש כמו שפי' הרמב"ם .
(שנאן טעם לדבר שזוין
דכלאו הכי היו וזחלין באותן
המקומות . אלא טעמה נחרכו
זחילתן) . ודמסיים אסיפא
דהיינו הא דפסן בפ"ק . למעלה
מהן מעיין שמימיו מוטפין שרבו
עליו מים שאובין וכו' :

ה' הנוטפין סי' הר"ב כגון מי גשמים . וכן סי' הר"ש
ובדבור אפי' זכ"ו' אכתוב סי' הרמב"ם :
על הזחלין שרבו על הנוטפים שהם כשרים . והכי טען לה
בעדיות פ"ו ר"ש ג' . ושנינו שם מעשה וכו' ופי' הר"ב
שהן כשרים בזחלים . הואיל ונוטפין מוטפין . ואפי' במקום
שאין כדי טבילה וכו' וכ"פ הר"ש . וכלומר דהא דמעין מטעם
בכל שהוא . שיעור כדי טבילה מיהו בעינין . וכת"ש כבר בפ"ק
משנה ז' . ולא למימרא שאין להן דין וזחלין אלא לענין
שמטהרין בכל שהוא . ושנריבין מיהם שהיו באשבורן . שהרי
כבר סי' הר"ב בעדיות דמטהרין בזחלין וכלל שהן . וכן לשון
הר"ש בכאן . שהן כשרין כלו' בזחילה . הואיל ונוטפין מוטפין .
ואינו עדין לא שמוע' אפי' במקו' שאין כדי טבילה כו' וכלומר
דאי לגופי' שמטהר בזחילה כבר טען לה בפ"ק משנה ז' דמעין
שמימיו מוטפין ורבו עליו מים שאובין שוה למקוה מוכח ודאי
דכשרים שאובין מוטפין שוה למעין בכל דבר . וכ"ש בנוטפין
המוטפין : ונוטפין שעשאן וזחלין סי' הר"ב כגון מקוה
שפרץ על שפתו כו' וכ"פ הר"ש . וקשיא לי לישנא דשפתן וגם
הואל ונוטפין שפי' . ומצאתי שהר"ש הקשה כך וככתב עוד דטעם
דרי' לא מסביר כלל . כיון דהמקוה כשר ומונע מפסולו ע"י דבר טמא ועוד דשינוי בפ"ג בור שמלא מים שאובין והלמה נכנס לו
ויוצאה הימנו לעול' הוא כפסולו עד שיתחשב כו' ומשמע דלאחר שיתחשב שלא נשבר בבור שלשה לוגים אפי' שהאחיעזרין נכנס
לו ויוצא ממנו כשר' (ועוד הקשה מסוף מתי' דלקמן ואם כפסמי בזה) : וכל לפרש נוטפים שעשאן וזחלי' כלו' נוכפי' בנקו' למקו' מ'
וזחלין להוליכן לתוך גומא אחת לעשות מקוה סומך אפי' מקל ואפילו קנה (וכן טעוטי כלי עץ והא דקמתי ואפי' משום דתנן בפ"ד
דפרי' (משנה ד') נתן ידו כו' עלי קנים כו' וקאמר לא מצעיא עלי קנים ועלי אגוזים דאויס ראוים לקבל סומאה כלל' אלא אפי'
מקל וקנה) שאם עשה להם בית קבול מקבלי' סומאה . מזחלין בו ואפי' כז' וזכה סומכי' המקל והקנה לא פוסלתן . אלא היכא דנתן
ידו או רגלו והמי' עובר' דרך גוסו' כהיא דפרק ו' דפרי' אבל אם הוא סומך המקל והקנה שהמי' עובר' דרך עליהן אין בכך כלל'
פירי' דהוי אעלי קני' ועלי אגוזי' שהוא סומך סמי' והמי' עובר' עליהן ור' יוסי קאמר לא מצעיא זכ' וזכ' לא אפי' טכו' . כיון דכר קבולי'
סומאה הוא לא יכתיב במקו' והוא דעלי קני' ועלי אגוזי' . מיירי שנתנו (כאד' העלי') לשם טהרה באו המים . ולא היו בידו כשעבר'
המי' ע"כ ובדבור דלקמן ממנה סי' הר"ב רבינו משה בר מיימון הדיין הגדול וכו' ונראה לרבה ושנכתב הרא"ש ז"ל הרב הגדול

א שכתב
פ"ד פ"מ מ"א
ב פ"מ ע"ג
ג פ"מ ע"ג
ד פ"מ ע"ג
ה פ"מ ע"ג
ו פ"מ ע"ג
ז פ"מ ע"ג
ח פ"מ ע"ג
ט פ"מ ע"ג
י פ"מ ע"ג
יא פ"מ ע"ג
יב פ"מ ע"ג
יג פ"מ ע"ג
יד פ"מ ע"ג
יז פ"מ ע"ג

אפי' זכ וזכה יורד וטובל והר"ב העתיק ויורד הטמא וטובל
 וכ' כהר"ס אכל הרמב"ם העתיק יורד וטובל ומפרי
 למשתינו בעיני אחר' שמפרש דנוטפין הן טפין טפין הנוטפין
 מתעין היורד מן ההר' אע"פ שאוסן טפוס יורדין במרוצה

אפי' יורד וטובל והר"ב העתיק ויורד הטמא וטובל
 וכ' כהר"ס אכל הרמב"ם העתיק יורד וטובל ומפרי
 למשתינו בעיני אחר' שמפרש דנוטפין הן טפין טפין הנוטפין
 מתעין היורד מן ההר' אע"פ שאוסן טפוס יורדין במרוצה
 תפוק וז' אחר' זכ וזכה יורד וטובל והר"ב העתיק ויורד הטמא וטובל
 אלא יורדין בהנסק' יש להם דין
 מקוה וכו' והעיד ר' זדוק כו' ואת'
 כך אמר שאם יוכל להתקבל
 שיהיה משיב הנוטפי'
 וזמלי' הנה זה מותר' ואופי'
 וזמלי' הנה זה מותר' ואופי'
 ומתקבלת כשישי' בה מקום
 אשר יטפו אלה הטפוס קנה או
 מקל להזיל עליהם אלה הטפוס
 וישבו וזמלין' ויהיו המים
 המקובלי' כמי הזעיין' וכתנאי'
 שיסיו הנוזלי' נשאריו' על גב
 אלה הקני' או המקל' פי' בלי
 הספק' ואומרנו אפי' זכה או
 כונתו שהנה קלטרך ביהא תמי' חיי' ואמל' פונתו הוא
 שהיא עביל' שלמה' וזכר הנה מפי הוב' וכבר התבאר בראש
 מגילה' שהזכה לא תטריך מים חיים' אלא מי מקוה יספיקו
 אליה' ואלו' השמייענו ר' יהודה שלא לכוונת טומאה
 ועשה לבד נשי' אלה התי' כשרי' אלא אפי' לענין
 איסור' לפי שהזכה אשר הוא ערוה עד שתהיה' תטובל
 בו וטהור' מותרת לבעלה' וכבר ידעת אתה שהתקל מקבל
 טומאה מדרבנן' לפי שהוא מפסוטי כלי' עץ' וחלק ר"י וכו'
 ע"כ' וכתב הרא"ש שהוא פי' נאה ומקובל' אבל מ"מ
 (בדיון) פשוטי כלי' עץ לא ס' לרא"ש כוונתו' אלא דלק'
 מדרבנן' אין מקבלים טומאה' ומש"ה הכשר בפירושו לעיל
 בדברי' יהודה כל עוד שלא נעשה בית קבול' וכ"כ הטור סימן
 ר"א נכדו' (להמשיך) ע"י דף להשימו' שם בטר' יבואו המי':
 כפ' סוף המעלה' הנה להמשיך כו' ועיין מ"מ בסוף פירקין

סומך אפי' מקל' אפי' קנה אפי' זכ וזכ
 יורד וטובל רבריר' יהודה' ר' יוסי אומר
 כל דבר שהוא מקבל טומאה אין
 מזוהלין בו: ר' גל שנתלשי וכו' ארבעים
 סאה' ונפל על האדם ועל הכלים'
 טהורים' כל מקום שיש בו מ' סאה'
 טובלין' ומטבילין' מטבילין בחריצין'
 ובנעיצים' ובפרסת החמור' והמעורבת
 בבקעה' ב"ש אומרים מטבילין בחרדלי'
 בה' אין מטבילין' וכודים שהוא
 גודר

למעשה שני ולתרומה' לא תהיה הטובל עד שיכוי' טובלין' אפי'
 ואפי' ומטבילין' כלים או יד' במקו' שצריך טבילת יד'
 כגון לקדש דלא שני בנטילה: חריצין' רחבי' ומרובעי'
 כמערה' אלא שאינן מקורין: נעיצין' קצרה' מלמטה ורחבי'
 מלמעלה: פרסת חמור' והוא הדיון פרסם כל בהמה:
 המעורבת בבקעה' גומא' שנעשית בקרקע ע"י פרסת רגל
 של בהמה' ותקבלו בה מים' והיא מעורבת למקוה של מ'
 סאה ע"י נקב כשפוספת הנוד' מטבילין בה' שרדלי' כמו
 הר' דלי' והם מים הבא' מדליו של הר': פ' מגובה ההר'
 ואפי' אין מתחלתו ועד סוף אלא ארבעי' סאה' מטבילין
 בן לב' ע"י זכ' אין מטבילין' עד שיסיו ארבעי' סאה'
 במקו' א' שאין חרדלי' מתקרת אלא באשבורן:
 שגודר

סומך אפי' מקל' אפי' קנה אפי' זכ וזכ
 יורד וטובל רבריר' יהודה' ר' יוסי אומר
 כל דבר שהוא מקבל טומאה אין
 מזוהלין בו: ר' גל שנתלשי וכו' ארבעים
 סאה' ונפל על האדם ועל הכלים'
 טהורים' כל מקום שיש בו מ' סאה'
 טובלין' ומטבילין' מטבילין בחריצין'
 ובנעיצים' ובפרסת החמור' והמעורבת
 בבקעה' ב"ש אומרים מטבילין בחרדלי'
 בה' אין מטבילין' וכודים שהוא
 גודר

למעשה שני ולתרומה' לא תהיה הטובל עד שיכוי' טובלין' אפי'
 ואפי' ומטבילין' כלים או יד' במקו' שצריך טבילת יד'
 כגון לקדש דלא שני בנטילה: חריצין' רחבי' ומרובעי'
 כמערה' אלא שאינן מקורין: נעיצין' קצרה' מלמטה ורחבי'
 מלמעלה: פרסת חמור' והוא הדיון פרסם כל בהמה:
 המעורבת בבקעה' גומא' שנעשית בקרקע ע"י פרסת רגל
 של בהמה' ותקבלו בה מים' והיא מעורבת למקוה של מ'
 סאה ע"י נקב כשפוספת הנוד' מטבילין בה' שרדלי' כמו
 הר' דלי' והם מים הבא' מדליו של הר': פ' מגובה ההר'
 ואפי' אין מתחלתו ועד סוף אלא ארבעי' סאה' מטבילין
 בן לב' ע"י זכ' אין מטבילין' עד שיסיו ארבעי' סאה'
 במקו' א' שאין חרדלי' מתקרת אלא באשבורן:
 שגודר

רבי יוסי אומר כל דבר שהוא מקבל טומאה כו' כתב הר"ב וטעמא דר' יוסי דאמר ק' א מקוה מים וכו' והך טעמא פירשו הר"ב
 ג"כ במשנה ד' ס' דפרס אדחנן נתן ידו אורבלו או עלי ירקוס כדי שיעברו המים לחבית פסול' וכתיב הר"ס דיתכן דאפי'
 ר' דפליג הנה מודה התם' דהבא המקוה עשוי וסלי' ע"כ' (ולרא"ש) כבר נתבאר דודל' דלא פליג הכסי' עיין (מ"ט) במשנה ח'
 פרק דלקחון (ד"ה מגיל) ר' גל שנתלש' פי' הר"ב מן היסודות ק"י דמטהר ליה בזה חלין' הרא"ש' וכתב ב"י בשם מהרי"ק
 שרש קט' ודק' מדריש פירקין העבירו ע"ג בריכה והסיקו הרי הוא כמקוה' ופי' טעמא שאין לך הפסקה מן המעין גדולה מן
 שנתלש' ה"ל מן היסודות ל' ורחוק' וכן אין לך זמילה גדולה מן שאין כאן אשבורן כלל ויחא' ליה דהא שהפסיקו הרי הוא כמקו'
 היינו דוקא היכא שכחו המי' במקוה' וכבר נעשו אשבורן' אבל היכא דאכתו לא נייחוי מיה' באשבורן' אלא עדיין סיי' וזמלין' מנה
 נביעת המעיין אפי' שהפסקו מהמעין' מ"מ שם מעין עליה' עדיין מלד' עזמין' כיון דאכתו מים וזמלין' הם' ולא פקע חותן
 מנייהו ע"כ' ורבי מ' סאה' תו' הני למאי דפרישי' בפ' מתני' ד' דבמעין' ולא בעינות' סאה' לא כל שגופו עולה בו בבה אחת הגדול
 לפי גדלו והקטן' לפי קטנו למאי נפקא מינה מנרדך הכל שיהא בו מ' סאה' והרא"ש' כפ' בשם ר"י דלק' מעין' אינו מטהר בכל שהוא
 אלא לכל' אבל לא לאד' דלעול' בעינן מ' סאה' אפי' בקטן' ומציא' ראוה מדאחרינן' בס' אומר' בקד' (דף כב') ארעא חלמה' מיתחללו'
 ובעינות' סאה' ובמקוה לא שייך לומר חלחולי' מתחלל' אלא במעין' שגודר' המי' מתקבלי' תחת הקרקע' קאמר' דבעינן מ' סאה'
 וכתיב שראין דברי ר' כי אין להשיב על ראיה' שהביא וגם מסתבר' הואיל וסערו חמתי' מי מקוה' אמה על אמה' בו מים' שכל גופו
 עולה בן' לא כלוג' באד' לשער' בכל' א' לשי' גופו' עד כאן לשונו' ובעיני' ופלא' שלא הביאו ראיה ממשניתו' לפי שהיא מ' חית' ראוה
 גדולה' דמנרדך' ארבעי' סאה' אפי' במעין' והיינו לטבילת אדם' וכל שכן דנפלא' על הסוברי' דאין צריך מ' סאה' לטבילת אדם'
 שבמעין' וצריך עיון' ועיין עוד מזה בסוף ס' טהורים' פי' אר"ב לחולין' בלבד' וכו' אבל למעשה שני וכו' עיין מ"מ כו' בה' שגד' ו'
 ס' דמגינה: המעין רבת בבקעה' שנתקבלו בבקעה' מי גשמי' של ארבעי' סאה' יה' ש' והוה שכתב הר"ב מעורבת למקוה וכו':
 בחרדלי' לשון הר"ב כמו חרדלי' וכוננו בו המי' במקוה' א' הרמב"ם

שגורר כלים וטובל בהן עושה מחיצה בכלי כדי שיטעמו הלוק המים ולא יהיו זוחלין וטובל באופן המי' שסוף מחיצת הכלי שהן כמי מקוה וכלי' שגדר בהן לא הוטבלו לפי שלא הוטבל כל הכלי במים שבתוך המחיצה כי אם הגד שלפני החדלי' ולא נד

שגודר כל'עו כתב הר"ב ואי קשיא והא הר"י וכו' ולכאור' אף לפי' הרא"ש שכתבתי בדבור נוטפי' כו' וכן נמי לפי' הרמב"ם שכתבתי בדבור שאחריו קשיא נמי שאע"פ שלפי פירוש דברי ר' יוסי אינן אמורי' לא לעשות שהיו זוחלין .

א ת"כ פ"ג כ"ג
ב ת"כ פ"ג כ"ג
ג ת"כ פ"ג כ"ג
ד ת"כ פ"ג כ"ג
ה ת"כ פ"ג כ"ג
ו ת"כ פ"ג כ"ג
ז ת"כ פ"ג כ"ג
ח ת"כ פ"ג כ"ג
ט ת"כ פ"ג כ"ג
י ת"כ פ"ג כ"ג
יא ת"כ פ"ג כ"ג
יב ת"כ פ"ג כ"ג
יג ת"כ פ"ג כ"ג
יד ת"כ פ"ג כ"ג
טו ת"כ פ"ג כ"ג
טז ת"כ פ"ג כ"ג
יז ת"כ פ"ג כ"ג
יח ת"כ פ"ג כ"ג
יט ת"כ פ"ג כ"ג
כ ת"כ פ"ג כ"ג

שכלפי חוץ . ואי קשיא והא ר"ר יוסי לעיל כל דבר שהוא מקבל טוהא הן זוחלין בו . והכי פליג אביה הלל שמודים שגודר כלים וטובל בהן . יש לומר דהא ומוזלי' אסיפא קאי דאמר רבלי' שגדר בהן לא הוטבלו . והכי קאמר מודים ב' ש' לז' ה' שגודר כל' וטובל בהן כלים שגדר בהן לא הוטבלו . אבל ב' ז' לעול' סברי שאין גודר כלים וטובל בהן כו' וסי' דאמר כל דבר שהוא מקבל טומאה אין זוחלין בו . והכי משמע בתוספתא :

פרק ו כ"ל המעורב : חורי' התערה חורין שבחך המקוה ומשום שרוב טבילות שלהן בתערות . קרי למקוה מערה : כמה שהן אע"פ שאין נקובין כשפותרת הגוד : עוקת המערה . גומא ששולו

גודר כלים וטובל בהם . וכרים שגדר בהם . לא הוטבלו :
פרק ו כ"ל המעורב למקוה . במקוה חורי' המערה יוסדקי המערה . מטביל בהם במה שהם . עוקת המערה . אין מטבילין אא"ב היתה נקובה כשפותרת הגוד . א"ר יהוד' אימתי בזמן שהיא מעמדת עצמה . אבל אם אינה מעמדת עצמה יטבילין בה במה (גמ' שהיא) שהיא : ב' דלי' שהיא מלא כלים והטבילין . הרי אלו שהורים . ואם לא טבל (כ"א במים המעורבין אין המים מעורבין) עד שיהיו . מעורבין כשפותרת והטור : ג' ג' מקואות כזה ב' סאה (גמ' לג' וכוה ב' סאה) וכוה ב' סאה מים שאובין . והשאוב מן הצדי וידרו שלשה וטבלו בהן . וג' זערבו המקוא' שהורין . והטובלי' שהורין . היתה

המקוה אין מומיה נחשבין עם מימי המקוה שלמעלה מכן להיות כשרי' לטבול בהן . הא' כ' י' ב' יתיהן כשפותרת הגוד לחברן : א"ר יהודה אימתי לא בא' ר' יהודה לחלוק לא לרש' : בזמן שהיא מעמדת עצמה כשבא לטבול בעוקא . העוקא היא מעמדת את עצמה ואין הגב המססיק בינה ובין המערה נוסל מאלו : אבל אם אינה מעמדת את עצמה . ובשעה שבו לטבול . נוטל בג העוקא שהיא תחתית המקוה . ומתעורבים מימי המערה במי' העוקא : מטבילין בה כמו שהיא . אפי' אין נקב כשפותרת הגוד : ב' והטבילין הרי אלו שהורים . ואפי' אין פי הדלי' רחב כשפותרת הגוד וכוון שהדלי' עצמו טמא . ונרין טבילה . דמגוד לקח' ליה טבילה לדלי' . סלקא ליה נמי למה שבתוכו : ואם לא טבל גרסינן כלומ' ואם הדלי' טהור . ואינו מטבילו שאינו נרין טבילה : עד שיהו מעורבין כשפותרת הגוד . אין הכלי' שבתוכו טהורי' . עד שיהיה בפיו הדלי' כשפותרת הגוד : ב' בזה עשרים וכוה עשרי' . מיט כשרי' . ובשלישי עשרי' סאה מים שאובין . וטבלו ונתערבו . ע"י טבילתן לפי המים והשיקו ונתערבו שלשתן זו בזו : המקואות טהורי' . אפי' השאוב . שהרי שני הכשרי' מתערבין יחד . ויש כאן שיפור מקוה

ואלו הכל מונע הזמילה ובהא לא מיירי . מ' מזיל בחר טעמא . דמדי' הוא טעמא דר"י . לא לפי שאין מהוין המקוה לא ע"י דבר שאינו מקבל טומאה . ואלו ה"ג מיע' הזמיל הוא מהוה ומכשירו שראוי לטבול בו . אבל א"ל לומר כו' דאלו דבהה"ה"ש הקטה מכלא ג' ב' טל ס' ה"ר"ש דמפרש לעיל דהן מוח לין היינו מניעת זחיל' דהא הכא חנן דמבטלין הזמילה ע"י כני' טמא' ומיהו ת"מ קשיא דאם מניעת הזמילה היא משכר' המקוה אמאי לא קרינא ביה נמי יכיה טהור הויין טהא ע"י טהרה . ואע"ג דרב' כתב גבי הכא להמסיד מים למקוה כו' דלרמב"ם לא צעיק הויה ע"י טהרה . הלא לצריכי מים חיים . וס"כ הרא"ש בתשובה . מ"מ קשיא היך כסך בפ"ט מה"מ

(כלכה י"ד להא דר' יוסי ופסק נמי (ה' ט"ז) להא דגוד' כלים וטובל' בהן ולא חילק בהן בצריכי' למים חיים . לאינן צריכינן) וגם לדבריו רב"י נרין לדחוק דרשא דיהיה טהור ארישא דקרא קאי אף אך מעיין ולא על גור ומקוה דסוּך ליה טהור . וכן מצאנו בתשובת הרא"ש . וזה דומק מאד . לא שאין מעיין החבור להאריך בו ואשיב לעיקר הקושיא ואומר דלא קשיא קרא כלל' דיהיה טהור כתיב ודרשינן הויין טהא ע"י טהרה ולא מקרי הויה לא מה שמאין ושוטין ולא מה שמזניעין שהמניע' היא הסך התי' ואע"פ ש'ע"י זאת המניע' נעש' דבר' . מ"מ קא חזינן דהתיר' לא הסקי' לא על הויה המתהו' ולא על מניע' : **פרקו במה** שהם' לפי שהן חסובי' כמו המערה עצמה . וכה"ג אמר' יג"י שבת בס"ק דשבת חורי

רה"י כרה"י דמו . מהר"ם : עוקת המערה . ל' הר"ב גומא ששולו המקוה בקצבו . הרמב"ם והוא ל' קבה . ואהל הגעשה בשיפוע כמו כיפה : ב' הרי אלו טהורי' . למרומה אבל לא לקד ש' כדמגן ברס"ג דחגיגה : כ"כ הרמב"ם אסיפא . אבל להר"ב איתא נמי ארישא : ואם לא טבל אין המים מעורבין כו' וג"א במים המעורבין . וסי' הר"ש כלומ' אין מטבילין במים המעורבין כי הויה דמגן כפירקין דלעיל חרובין ונעיון ופותרת החמור המעורב' לבקעה עד שיהיו מעורבין' כשפותרת הגוד .

ע"כ . וחרתי קרני . והכי איתא בגי' בפ"ג דחגיגה דף כ"ב . ואמר' עלה דה"ק ואם א"ל להטבילו ומים המעורבין' עד שיהו כו' . אבל קשיא לי דלמאי אנטריך לאשמועי' הך דמי' המעורבין' . דהא כבר תנא ליה (סוף) סרקין דלעיל . ונראה לי דהכי קאמר ואם אינו נרין להטבילו . נעשה כמי' המעורבין' . כלו' כיון דליכא מגו דסלקא ליה טבילה כו' נעשה כטובל בשאר מים המעורבין' דצריכי' עד שיהא כו' : ג' בזה עשרים סאה וכוה עשרים סאה והר"ב העתיק וכוה עשרים כו' וכן הל' במשנה ש' גמ' דמסין :

המקואות טהורי' . פי' הר"ב ואפי' השאוב שהרי שני הכשרי' (

הפסוק מתעריב יחד וא"ש נחמך החלצני לשאיב קוד' שנקח' לכשר לא הוי כג' לוגי מים שאובי' שפ' סל' את המקוה חסר' דהכל נחמך לכשר קוד' שבאו השאובי' לתוכו' (כלומ' בג' לוגין) ועוד דלפי' שאוב נחמץ אין נפסל בכך' כדלק' הר"ש'

א שם כתיב יו
ב יי"ט סל' ה
ג י"ג סל' ט
ד י"ג סל' ט
ה י"ג סל' ט

ושנכבטלו ברוב' נראה לסי' שהשאוב עם' שנים מתערב' ומסתמא נעשה התערובי' עם שניהבנת אחת ולשנו של הר"ב סתם ומה שירדו ממנו לכל' א' הגה לשנו של הר"ש כ"ל מתוקן יותר שכתב ומה שנתערב ממנו עם כל' א' : המקוה אות' כמות שהיו' סי' הר"ב שהכשרי' כשרי' להקוות עליהן וכו' ואע"פ' וכו' לא מסלי' כו' נכבטל' ברוב קוד' שירדו ליתקוה' ומים שאובין המתבטלי' ח"ן למקוה א' וזו סלין אותן כדתקן לעיל ס' ד(ת"ד גבי מים שאובי' ומי גשמי' שנתערבו בשאר ובעוקה' הר"ש :

היה השאוב באמצע' וירדו שלשה ומבבלו בהם' ונתערבו' המקואו' כמות שהיו' והטיבלי' כמות שהיו' ד' הספוג והדלי' שהיו בהן ג' לוגין מים' ונפלדו למקוה ילא פסלוהו שלא אמרו לא ג' לוגין שנפלו : ד' השירה והתיב' (גמ' ישיב' ס"ה ל"ג) אין מטבילין בהם יא א"כ היו נקובין בשפופרת הנודר' יהוד' אומ' בכלי גדול' ד' טפתים' ובקטן רופי' אם היה שק או קופה' מטבילין בהם כמה שהם מפני שהמים מערבין' היו נתונים רחוק הצניור' אינם פוסלים את המקוה (גמ' יא (מלאה ומטבילי' מטבילי' אותן' ומעלין אותן כדרך : ג' גמרא שבמקוה' והטביל ברה את הכלי' טהרו מטומאתן' אבל טמאים על גב כלי' חרס' אם היו המים צפים על גביו כל שהן טהורין' מעין היוצא מן התנור' וירדו ומבבל בתוכו' הוא טהור וידיו טמאות' ואם היו על גביו (ס"ה) רום ידיו' אף ידיו טהורות :

ז ערוב

מ' סאה מים כשרי' וכשתחבר להן השאוב שהמי' לפין של גביון מחמת הטובלי' . הוכשרו מימיו לטבילה : היה שאוב באמצע מחמת שהשאוב מסתיק בין סל' החנוני' הכשרי' . אין הכשרי' מתערבין זה עם זה : המקואות כמות שהיו' שהכשרי' כשרי' להקוות עליהן להסלי'

מ' סאה כשרי' והשאוב אין כשר להקוות עליו' ואע"פ' שמימי' השאוב מתערבין עם כל אחד' לא מסליל להקוות עליהן דדרך המשכה נתערבו ולא נסלו מן הכלי לכשרין' ומה שירדו ממנו לכל אחד' נכבטל ברוב קודם שירדו למקוה : ד' שהיו בן ג' לוגין מים' כלועין ודבוקין בן' אבל אין דליון בעין' הולך לא בזרו רבנן' דליון זה מקרי נסלו : ד' הסידה והמיהה' כלי' גדולים של עץ הם' ומגוחין בתוך מקוה כשר : יא א"כ היו נקובים כשפופרת הגוד' דומיא דשוקל דלמרינן לעיל שרדך שמהל נקובה כשפופר הגוד' בכלי גדול כגון בר טעפה טעמי' או יותר' דמיעוטוהו ד' טעמי' . סגי נכקיבט ד' טעמי' . ואין הלכה כר' יוסד' : שק אוקופה' סל עשוי מנצורי' של ערבה קלושין : מטבילין בזה כמו שהן' א"ס אן

ביום ולא צני נקובה כשפופרת הגוד שכלם תלאי' נקבי' ובטלן מים שכתובין לנבימי מקוה : אינן פוסלין את המקוה . משר' מים שאובין' ומעלין אותן כדרך' כגון במקוה שיש בו מ' סאה תלותצמות' דלמרי' לקמן דכר' וכשת של עור כיון שהגביה שסתומיה' מן המי' המ' שכתובין שאובין' כיצד יעש' מטבילין ומעלה אותן דרך שוליהן . ובשק וקופה לא מיישרי' דלא חשיבי מי' שכתובין שאובין' לפסול את המקוה : ז ערוב

והרמב"ם והרא"ש פי' אחר גדלי' שמש' דלי' שפיו צרובו ג' לוגין מים שאובי' ונסלו למקוה ולא ינאלו כל המים שכתובין לא נתערבו עם מי המקוה : ד' השירה והמיהה' סי' הר"ב כלי' גדולי' . עיון מ"ש בזה ברפ"ח דכלי' : ישיבים' ובס"ה ל"ג שבי' . וכן נראה לכאורה מל' הר"ב הוהיל' ותרש' ומגמחם בתוך מקוה אבל' בסמוך מטבילין בזה כמו שהן כתב א"ס הם ביום' וזסיק גמי' בתקוה' . גם הרמב"ם בש"ו מה' מה' הצתיק שבי' . וכ' לעיל

ר"ס פ' הכסף הרא"ש א"ל א"כ היו נקובין כוונתו שמוקפין בתוך הים . כמ"ש ברפ"ה כסף הרא"ש : רי"א בכלי גדול פי' הר"ב כגון בר טעפה וכו' ויש חלוק לרי' יהודה בין כלי' לעוקה' יכל רבנן משוי' להו אהדדי הר"ש : אן קופה פי' הר"ב סל' וכו' ולא ידעתי למה לא פי' שהוא כעין שק' דהיינו מין בגד גס' . וכדת' יתע' בספ"ד דכלי' . וסוף מ"ס כלאי' : א"ל מטבילין אותן' מאלתי' כגא' מנה ומטבילין אותן' אבל כ"ל שא"ז דהיינו אלא א"ז מטבילין אותן' ובמעלין אותן כדרך כו' כתב הר"ב דלמרי' לקמן' ס"ז משנה ו' : וגם שרא' שכתבתי פי' בסערא כלי' חרס' שנחלק לשני' ונעשה גיסי' מרי' כן ל' הר"ש מ"כ ס"ד דכלי' . ולשון הרמב"ם בפ"ו מה"מ (הל' ט') נכטרט טמאה שהיא כז' ד המקוה ושפתה למעלה מן המי' והטביל בה הכלי' . טהרו מטומאת' . אבל כשיגביה מן המי' עד שהן באויר הנכטרט' . מטמא' המים שעל גבן מאויר הנכטרט' . וחומר ומטמא אותן וכו' שאין כלי' חרס' מתערבין במקוה' וכתב הכ"מ שפי' הר"ש שא"ז שיש זה למעלה מן המי' . אפי' הכי כיון דשבר כלי' היא' בעלי' מימי' אגב מקוה וכשר להטביל בה כל' . והרא"ש כתב דהיינו שגמא שיש בה סנימות כשפתה כמו כלי' חרס' ששבר שאין מקוה השבר שזה דגמס' המי' לנכטרט דרך אותם סנימות' גמלא שתי' הזקוק מחוברין למים שכתובה' ע"כ : הוא טהור וידיו טמאות' מאויר ה' צור ולא גושו' שאין כלי' מטמא את האדם . אבל ידיו והטמאין מאוירו' . כדתקן בר"ש ס"ג דידיו' . וכ"כ הרמב"ם . ונסלאתי מתר' ש' שכתב לפי' שנגשו כשפתי' התנור' : ואם היו על גביו רום ידיו' . שנהלא כשטבלי' ידיו למעלה מן' התנור הרמב"ם (בסיבגרו סס)

ז ערוב מקואות מקוה חסר שבגד מקוה שלם אי נמי בזה כ' ס"ה וזכר כ' ס"ה ומתעבין המים דרך חרין אונקב שיעורו לזרסן ולהכשירן כאלו יש בכל אחד ארבעים סאה כשסופרת הגוד כעוביה וכחללה של קנה שנתנין בפי הגוד והיינו ב' אצבעות חוזרות למקומן מתהפכות בריוח בחלל הנקב ושתי אצבעות שאמרו פ"ס שתי אצבעות הסמוכות לגודל הראשיות שפסג היד דהיינו אצבע ואחה: משני סה"ה מן התורה מיוצ הטבילה במקו' מים היו מן התורה: וכן כוית מן המת' ספק יש בהן כשעור ספק אין בהן כשעור ס קוטמ' ודוקא ברה"י אבל ברה"ר ספקן עובור ואע"ג דאפי' בדרבנן ספק טומאה ברה"י ספיקוט א"מ"מ הכל או הו' שיעורי דרבנן היינו מתעבין אותי: כל שיעמוד בין

ע"ר בין לרורות בין ויבחוסי' אדומים הגדלון במים. אם עומדין ע"פ הנקב מתעבין כשסופרת הגוד. ואין המקואות מתעבין כל שהוא מברייח המים כגון ויבחוסי' אדומי' ואין הלכה כרשב"ג דהעליון מן התחבול כגון שהיה העליון מים שאובי' ות'תון מים כשרי': והרחוק מן הקרוב. ולא חיישין שמה בא אדם והפסיק השקתו ולא עלתה לו טבילה: מביא סלון של חרס. או סלון של אבר והוא הדיון של עץ או של ע"ס או של זכוכית: אבר שופרס: ומניח

פ"מ מתעט נקב כשסופרת וכסך כמותו. וכן נראה שפוסק הרא"ש דמתעט סלח הביא לא דברי ת"ק בלבד. פ"כ וזה כנגד הסברא שהיה כשר לטבול בו. ואפי' ה' ימעט סלח יוכשרו המקואות) אבל לי נראה דאף במטבילין פוסק הרא"ש דלא כרשב"ג. וגם הטור לא הביא כלל. ועוד משמע דמת הטור כן בענין ידי'. כמו שאכתוב במקומו בס"ד. ולפיכך נ"ל כפי' הרא"ש דרשב"ג דהכא במתני' קאחר במלתיה דמטבילין בו' ומשמע דבהא נמי פליג ת"ק בדהיא. ות"ק אשמועי' רבותא דאפי' מתעט וכו' דאין טובלין בו' רשב"ג אשתויעין רבותא דטעור לטבול בו' וכ"ש דאיונו מתעט. ונמצא לפי זה אי אכא למספק כרשב"ג בהא דמטבילין. שיש לפסוק כרשב"ג ג"כ לענין מיעוט שאינו מתעט אע"פ ש"ל דרשב"ג ה"ק דמהדר ליה לת"ק היכי אמרת דמתעט והרי כל שקלה ברייתו מן המי' טעור ומטבילין בו'. ובהא גם אהת מודה בכך. וא"כ למה יהא מתעט. מ"מ מאן מעייל לן ביה דומקא'. וכ"ס דהא דמטבילין בו' רשב"ג קאמרה ולא שמענוהו מתנה אחר. וגם הכברא נותנס דהא ביה תליא. דמאן דמתער לטבול. ס"ל דאינו מתעט. ומאן דס"ל דמתעט. קסבר נמי דאין טובלין בו'. ולכך נ"ל דכיון דיש לפסוק כרשב"ג ביהא דמטבילין. מהטעם שכתבתי דכמו כן יש לפסוק כמיתו שאינו מתעט ואפי' את"ל דת"ק אע"ג דמודה בסובלין. פליג במתעט. אפי' כ"ל שיש לפסוק כרשב"ג ג"כ בענין המיעוט לפי מה שכתבתי במשנה ה' ס"ד דפסמי'. שכתב הרא"ש שם הרי"ף דכלל דכל מקום שזכר רשב"ג במשנתו הלכה כמותו לאו דוקא אלא עד דאיכא טעמא. ש"מ דכי איכא טעמא ספקין כמותו והכא טעמא רבא איכא שאם הוא טעור לטבול בו' כ"ס סלח יהא מתעט ג"כ. כלל דמלתא להרמב"ם דפוסק מטבילין נראה שיש לפסוק ג"כ דאינו מתעט וכ"ס בנטילת ידי' וקשיין דברי הרמב"ם מ' מדיה ארדיה. אבל להרא"ש והטור נראה דמתעט וכן אין טובלין ואין ניטין. ועוד אכתוב בזה במסכת ידי' בס"ד: דהעליון מן התחבול. ס"ה ר"ב כגון שהיה העליון מים שאובי' וכו' וכ"ס אמתא. כלעיל פ"ב משנה ב' ועיין מ"ש ס"ס בס"ד: מביא סלון של חרס או של אבר. ואע"ג דשל אבר מקבל טו. אה' רכלי מהנות פשוטיהן מקבלין טומאה. כדתנן ברפי"א דכלים ואגן הוייתן ע"י טהרה בעינין. כמבואר במשנה ה' פ"ט. כבר כתב הרא"ש ה"מ במתעבין מי גשמי' בעלמא. אבל הכא דמתעבין למקוה אחר שהוא כשר. לא מסתל משום דמתעבין ע"י השקה וכתיב ה"י: אע"ג דמתעבין מים מן המעין וכלי'. נפסלו אפי' המי' היוצאין מן הכלי משום שאובי'. ולא מהניא להו תבירס לתעין. כתי' שנתבאר לעיל רפ"ה. שאני הקס דהו' כלי שיש לו בית קבול ונפסלו משום שאובי'. אבל הכא דאין בו בית קבול אע"ג שהוא מקבל טומאה. שפיר הו"ל השקה אע"פ שהי' נמשכי' עליו. וכמב עוד הכ"י שהרשב"א והרמב"ן פירשי' למתניתין

ז ערוב מקואות כשפופרת הגוד בעוביה ובחללה. כשתי אצבעות חוזרות למקומן ספק כשפופרת הגוד ספק שאינו כשפופרת הגוד פסולה מפני שהיא מן התורה. וכן כוית מן המת' וכוית מן הנביל' ובעדשה מן השרץ' כל שיעמוד כשפופרת הגוד ממעט רבן שמעון ב"ג או כל שהיא מברייח המים טהור: דה' מטהרימאת (גמ' המקוה) המקואות העליון מן התחתון. והרתוק מן הקרוב. כיצד מביא סלון של חרס. או של אבר. ופניח

וערוב מקואות כשפופרת הגוד. ועיין מ"ש בזה בספ"ח דמסכתו (ד"ה ומשקה) וכן כוית מן המת' כו' דשיעורין כולן הל' למשה מסיני הרמב"ם: רבי שמעון ב"ג או כל שהוא מזריית המים טהור. וכ"ס פ"ג פ"ג ענין נטילת ידי' במ"ב

פ"ב דמ"ס ידי' ופירשו הר"ב ורמב"ם דהיינו שאינו חוזר אל הכלי הר"ש פ"ס שם דטהור לטול כתי' הידי' והביא ראיה מפ"ב דזבחי' דף כ"ב דתליא רשב"ג אומר כל שקלה ברייתו מן המים מטבילין בו פ"כ. ולפיכך נראה בעיני דגם הכא מפרש כן. וכך נראה מקום בכלן על פ"ב דזבחי'. ולישנא דטהורין שייך שפיר בכשר מקוה. כדאשכחן בפירקין במתניתין ג' המקואות טהורי'. וה"ג ברפ"ד וכו' מטהרין כו' ומודי' בשוכה שהוא טהור וכן עוד ברפ"ח. והא ל"ק

אחאי לא מיימי הקס מתני'. דהואיל ובריי' מקני' בדהיא מטבילין בו' ניחא לגמרא למיימי מינה. וכ"ס ג' איחא בכמה דוכתי' וקשיא לי דהרמב"ם פוסק דלא כרשב"ג שא"כ ובידי' והא דמטבילין פסק דפ"ח מה' מקואות (הל' י"א). ולא העיר על זה הכ"מ אך בספרו ב"י בס"ד ס"י ר"א כתב אמתני' דהכא ו"ל כסד הרמב"ם דאין הלכ' כרשב"ג. וכן פסק דפ"ח מה"מ (הל' ו') ואע"ג דאמר' בפ"ב דזבחי' דכל שקלה ברייתו מן המי' מטבילין בו' ופסקה הוא ו"ל דפ"ג הכוונת משמע דס"ל דל"ק דרשב"ג. אע"פ שכל שקלה ברייתו מן המים מטבילין בו'.

פ"מ מתעט נקב כשסופרת וכסך כמותו. וכן נראה שפוסק הרא"ש דמתעט סלח הביא לא דברי ת"ק בלבד. פ"כ וזה כנגד הסברא שהיה כשר לטבול בו. ואפי' ה' ימעט סלח יוכשרו המקואות מתעבין כל שהוא מברייח המים כגון ויבחוסי' אדומי' ואין הלכה כרשב"ג דהעליון מן התחבול כגון שהיה העליון מים שאובי' ות'תון מים כשרי': והרחוק מן הקרוב. ולא חיישין שמה בא אדם והפסיק השקתו ולא עלתה לו טבילה: מביא סלון של חרס. או סלון של אבר והוא הדיון של עץ או של ע"ס או של זכוכית: אבר שופרס: ומניח

פ"מ מתעט נקב כשסופרת וכסך כמותו. וכן נראה שפוסק הרא"ש דמתעט סלח הביא לא דברי ת"ק בלבד. פ"כ וזה כנגד הסברא שהיה כשר לטבול בו. ואפי' ה' ימעט סלח יוכשרו המקואות מתעבין כל שהוא מברייח המים כגון ויבחוסי' אדומי' ואין הלכה כרשב"ג דהעליון מן התחבול כגון שהיה העליון מים שאובי' ות'תון מים כשרי': והרחוק מן הקרוב. ולא חיישין שמה בא אדם והפסיק השקתו ולא עלתה לו טבילה: מביא סלון של חרס. או סלון של אבר והוא הדיון של עץ או של ע"ס או של זכוכית: אבר שופרס: ומניח

למחנותיהם דהכא כשהסילון מחובר לקרקע דווקא • דהשתא מקבל טומאה כלל כדתנן בפ"א דכלי' משנה ב' ועיין בפ"י הר"ב דמש"ד פ"כ דכלים • ולי קשיא תמניה ידיו תחתיו דהא פוסל ליה ר' יוסי (והלכת' כוותיה) בפ"ה משנה ה'

אם ספק נג
ב מ"ט פ"ד
ה' ס' פ"ה
טו"ט פ"ה
ד מ"ה פ"ה
מקואות טו"ט
ט"ט פ"ה

ומניח (גמ' ידיו) ידות תתיו עד שהוא מתמל מים ומזשכו ומשיקו "אפי' בשערה • דיו • היה בעליון מ' סאה יותחתון אין בלום • ממלא בכתף • ונותן לעלין • ועד שירדו לתחתון מ' סאה • מ' כותל שבין (גמ' ט"ו) שתי מקואו' שנמדק לשתי מצטרף • ולערב אין מצטרף • עד שיהא במקו' אח' כשפופרת הגור ר' יהודה או' חלוף הדברי' • נפרצו זה בתוך זה על רום בקרופת השום ועל רוחב כשפופרת הגור • האביק שבמרחץ • בזמן שהוא באמצע • פוסל • מן הצד אינו פוסל • מפני שהוא כמקוה סמוך למקוה דברי' ר"מ • וחכמים

ומניח ודוחמיו • של הסילון כדי שלא ילאו מים לחץ כשהוא מתמלא • עד שעה שישיק ויתחברו עם המקוה האחרת • אפי' (כשערה) דהקלו בשאינה שיהא דרבנן אבל אם היה העליון חסר תכשירו וצא להכשירו • ע"י השקה להשלימו לכשיעור • אין די בהשקה כשער • דאפי' רבי יהודה דמיקל טפי • בפ"ב דגיטין (דף ט"ו) • צעי טופח על מנת להטפיח • ממלא בכתף • דמאחר שיש במקוה מ' סאה מים כשרי' • אפי' כל מים שאובין שבעולין אין פוסלין אותו • מ' לשתי מלמעלה למטה • לערב • מימין לשמאל • חלוף הדברי' • מלמעלה למטה • אין מצטרף • מימין לשמאל מצטרף • ואין הלכה כר' יהודה • נפרצו זה בתוך זה • היינו מלמעלה צראש הכותל • דדוקא כשמדק הכותל או קב • ולמעלה בראש שלם • הוא דבעינן כשפופרת הגור • אבל כשפופרת הכותל • צראשו והמים מתחברין • טפי • כפי צרום קהלי' • השום וברוח כשפופרת הגור • האביק שבמרחץ כלי של מתכת משוקע באמבטי ויש בו קב • דכשמתחין מו' האמבטי מתמל הטבילית פוחת' הקב שבאביק • ויוצאים המים שבאמבטי • וממשיכין לו מים אחרים נקיים • וסומא' הקב שלא ילאו המי' • והמי' הנמשכי' לאמבטי' • הן כשרי' לטבילה • דלאחר שרחצו בחמין שבמרחץ נכנס' לאמבטי ועובל • שם • בזמן שהוא באמצע פסול לפי שכל המים גרורי' על גביו • וזוים הגרורי' על גבי כלי' הרי אלו פסולי' • מן הצד לא פסל' • דאין המ' גרורי' על גביו • ואין כאן שאוב • לא מה שנתכו • והשאר המים הוו להו מקוה כשר סמוך לשאוב • ומים שאובין צד מים כשרים לא פסלי' ואעפ"י שגובעים זה בזה • אם

שיכו מושק' למטה למקוה השלם כחוט השער • וליחשב כמקוה אחד • וטובל אפי' בעליון • ולפעמי' של חטלה מגיע' המו' עד שפת הסילון ובראשו של מטה מועטי' כחוט השערה ומסיים מהר"ם כגון שראש הסילון של מטה שוכב גבוה יותר מראשו העליון ע"כ והלכך נקט מניח ידיו תחתיו שלא ילאו מים ולחון וכו' • וכתב מהר"ם ולשון תחתיו כ"ל לפרש משום דומינן שראשו העליון נמוך מאוד • שהמי' צפון מלמעלה משפת הסילון • וראשו התחתון גבוה מאוד • שאם לא היה מניח ידו על סילון בראשו מלמעלה • היו המים שוטפי' ויוצאי' • שם מן הסילון • ולא היו המים באים למטה אפי' כחוט השערה • להיק' מניח ידו תחתיו • פי' בתחתיתו של הסילון בראשו הנמוך מניח ידו עליו שלא יטעמו חוץ לסילון • וילכו תחת ידו עד למטה שיבאו המים למטה לכל הפחות כחוט השערה • עכ"ל • והסילון אינו מוקף מד' צדדים אלא (מזי' ומזי') הוא פתוח • אפי' כשערה דיו • וכך העתיק הר"ב • גם הרמב"ם בחבורו פ"ה מה"מ (הלכה ו') • אבל מלשון הר"ם נראה דגרס כחוט השערה • וכן הוא בנוסחת מהר"ם ז"ל • ומה שפי' הר"ב דהקלו בשאיב' שהוא דרבנן וכ"כ הר"ם • וכתב עוד וסומא מטעם זה לא חיישין בסילון אפי' יבא קטטרם • ע"כ • כלומר דתנן בספ"ח דטהרות דקטטרם אינו חסור כו' • וז"ל דמייירי הכא דוקא כשנשאבו ע"י כלי גללים ודומיו • דאל"כ הו' מדאורייתא • וכת"ש בשם הרא"ש בפ"ב משנה ג' (ד"ה שיש) • אבל כבר כתבתי שם משנה ו' בשם הרא"ש דהשקה מטרת אפי' למ"ד כולו שאוב דאורייתא ע"ש • ולענין קטטרם משמע מדברי התוספת פ"ב דגיטין דף י"ז • דכשהמים סוכן לירד ודאי ולפול למקוה הוו קטטרם חסור • ומ"כ אפי' גוד חסיק נמי איכא למימר במקום שהוא צב"ג • כיון שהעליון ראוי ודאי לירד • אמרינן גוד חסיק ודויק גם עיין (מ"ש) במשנה ב' פ"ג (ד"ה ויטהרו) • במצ"א בכתף ונותן לעליון כו' כתב הר"ב דמאחר שיש במקוה ארבעים סאה כו' אפי' כל מים שאובין שבעולס אין פוסלין אותו • דהא ודאי דעל כרחין צריך לטול בו וות' מ' סאה הרא"ש וכ"כ התוספות דכ"כ פרק המוכר את הבית דף ס"ו • ונראה דטעמא משום דלא' לכתוב' שיהא ארבעי' סאה • שאם מכתם אינו יכול לסמוך עליו דשמא אינו מ' סאה • ועיין מ"ש במ"ג פרק ג' (ד"ה עד שיחשב) :

ט שנמדק לשתי פי' הר"ב מלמעלה למטה • לערב מימין לשמאל • וכ"כ הרמב"ם • ויש לפתח טעם בדבר • דלהכי בלערב אין מצטרף משום דמחשבינן למה שעל הסדק כאלו סותמו • מצטרף ואם היה בשניה מ' סאה • מטבילין בכל אחת מהן • הרמב"ם פרק ח' מהלכו מקואות [הלכה ה'] • ר"א חלוף הדברים • טעמו שחשתי מסי רבינו מהר"ר ליווא ז"ל שכשנמדק מימין לשמאל • מתחשב כל שפ"ג הסדק • כאלו אינו • ועל רוב כשפופרת הגור • לשון הרמב"ם ברוחב שתי ארבעות • בזמן שהוא באמצע פוסל • לפי שהאביק (הוא) כלי • קודם היותו קבוע ואע"פ שנתחבר • לא ילא מחורת כלי להיות קבוע לארץ • והו' אחר ש עליו בתוספתא שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע • הרמב"ם

אם מקבל האמבטי רביעית מים כשרי' קוד' שיגיעו לאבני' כלאו
מקבלת מ' סאה דמי משר' דרביעית שיעור מקוה היא מדאוריית'
להטביל בה מחטים ונזרויות: אם מקבל האבני' כלומר כיוון
דאבני' הוא העשוי לקבלה כל שהוא פסול בכל ענין שיסיה'

הרמב"ם זכ"ל ו' ע' במשנה ט"ס ח' דכלי' עוד קם ס"ד משנה
ד' ט"ס ט' כ"ב ו' הרמב"ם דמשמש עם הקרקע טבור:
האמבטי הוא רהט' המרחץ' הרמב"ם ו' במשנה ד'
ס"ד דנדר' כתב כיוור המרחץ:

אם דמי' ס' נ
ב מ"י ס' פ'
ג ס' ט'
ד ס' ט'
ה ס' ט'
ו ס' ט'
ז ס' ט'
ח ס' ט'
ט ס' ט'
י ס' ט'

רביעית סי' הר"ב שהוא שיעור
מקוה אוריית' לטבילת
טומא' אבל טביל' הכס' כלי נכרי'
צעי מ' סאה. כלכת' הר"ב צ' צ' צ' צ'
מס' ע"ז' . כך כתבו המוספת
דכת' . ועיין עוד מ"ס ס' פ'
דלקמן: יא' התחתונה וכו'
והעליונה כו' שחת' עומדת
בגובהו של מרחץ וחת' בשפולו.
הר"ם זכ"ל אם אין בו מ' סאה:
הר"ם אחד מס' ד' כתב הר"ב
בס' הרמב"ם אם היתה הכריכה
כ' סאה כו' ואם יש בו שמי' לריד
שיהיה בו א' מתר' מ' צבריכה. כן
לשנו' זכ"ל: שלא אמרו אלא ג'
לוגין שפלו' ור"י אומר
בהיות (זאת) הנגיעה באמבטי
המי' הנה הם מים שאובין
שכלו הוד המקוה הרמב"ם:
פרק ז' י"ג מעלין ולא
פוסלין ה"ק
אז"ל שאין פוסלים' כ"י בסס
הראב"ד זכ"ל עוד צ"ס הראב"ד
וא"ת כיון דחשיב לכו' מיה
דמעלין מ"ט לא פסלי בשאובין
ה"ט דמקוה מים הוא דחתקס
למעין מה מעין צידי שמים.
אף מקוה צידי שמים' אבל שאר
משקים לא חתקס:

וחכ"א אם מקבל האמבטי רביעי' עד שלא
יגיעו לאבני' כשרי' ואם לאו פסול' ר' אליעזר
בר' צדוק או' אם מקבל האבני' כל שהוא
פסול: י"א' המטהרת שבמרחץ' התחתונה
מליאה שאובין והעליונה מלא' כשרין' אם
יש כנגד הנקב שלשה לוגין' פסולי' כמה היא
בנקב ויהיה בו שלשה לוגין' יא' משלש מאו'
ועשרים לבריכ' דברי ר' יוסי' ורבי' אליעזר
או' אפי' התחתונ' מליא' כשרי' . והעליונ'
מלא' שאובין' ויש בצד הנקב' לוגי' . בשר' .
שלא אמרו אלא ג' לוגין שגפלו:
פ"ז י"ג מעלין את המקוה ולא פוסלין פוסלין
ולא מעלין ולא מעלין ולא פוסלין' יא'
מעלין ולא פוסלין השלג והברדי והכפור'
והגליד' והמלח' והטיט הנרוק' אמר
ר"ע היה רבי' ישמעאל הן כנגדי' . לומר
השלג אינו מעלה את השקוה' והעידו
אנשי מירבא משמו' שאמר להם צאו
והביאו שרי' גועשו מקוה בתחלה ר' יוחנן
בן גורי אומר אבן הברד כמים' ביצד
מעלין ולא פוסלין' מקוה שיש בו מ'
סאה חסר אחת' נפל מהם סאה לרהוטו
והעלהו' נמצאו מעלין ולא פוסלין: ב' יא'
פוסלין ולא מעלין' המים בין טמאים'
בין טהורים' ומי' כבשים' ומי'

בין באמבטי' בין מן הלד' בין
מקבל' האמבטי רביעי' קוד' שכל
לאבני' בין אבני' מקבל' יא' המטהר'
שבמרחץ שקחו' המי' העשויות
במרחץ' שנמשכי' להם מים לוגי'
להשטף בהן' כדי לטהר עצמן
לאחר שרחצו בחמין' ופעמי' סגן
שמי' שקחו' וז' כלד' ו' לא סאה חת
עליונה מחצרת' ויש נקב בכוחל
שבין שתי' שהמי' יוצא' מזו' לזו':
אם יש כנג' הנקב' ג' לוגין' שהנקב
דמי' ו' רוח' כשיעו' שיכנסו בו ג'
לוגין' נכסלה העליונה מחמת המי'
שאובין' שבתחתונה' דחשיב כאלו
המי' שכנגד' חלל' הנקב' שאובין הן
באח' העליונה לא מן הלד' וג'
לוגי' מים שאובין' פוסלין כשרין'
באמבטי' אע"פ שאין פוסלין מן הלד'
ורבות נק' שבתחתונה' מים שאובין
והעליונה מים כשרי' שדרך המי'
לרדת ואין דרכו' לעלו' . ואע"כ
נקטל העליון וכ"ס סיכס כשיהי'
הכשר ללד' סתמו: כמה היא
בנקב' השתא' חתא' לאשמועינן
כמה שיעורו של נקב' שילאו ממנו
ג' לוגין' בבת אחת' : אחת' מג'
מאת' ועשרי' צבריכה' . דג'
לוגין' אחד' מג' מאות' וד' מסאה
(כ"ל זמ' סאה') כיצד הסאה
ו' קבין' והקב' לוגין' נמצאו
מ' סאה' הן השעה מאות' וששים
אחד' משלש מאות' ועשרים צבריכה' . כלומר
במקוה כשר של
מ' סאה' . ושערו חכמים שיעור מקוה שמתוק' מ' סאה'
אמה על אמה ברום ג' אמות' . הרי שיעור הנקב המתוק' ג'
לוגין' . הוא אחד' מש"כ' מאמה על אמה ברום ג' אמות' המתוק'
מ' סאה' . ורמב"ם פתב' שאם היתה הכריכה פחות או יותר
מארבעים סאה' . וז' שבין הנקב' בפחות' וביותר' לפי חשבון זה'
אפילו התחתונה מלאה כשרים' והעליונה מלאה שאובין' שדרך מים לירד'
בהתונה: שנה אחר' אלא ג' לוגין' שכלו' . ואין השאובין פוסלין את המקוה עד שיפלו לתוכו' . והלכה כרבי' יוסי':

פרק ז' י"ג מעלין משלימין למ' סאה: ולא פוסלין: ג' לוגין שאובין' וכלהו מטרס' ביצד: הכפור' בשמים שורדין
נקטי': גליד' מים שקפאו על פני' המרחץ' או על כני' המי': טיט הנרוק' טיט רך ורקיק' שנגשה כמו רוק: אבן
הברד כמי' כמי' שאובי' דאמרי' לקמן ס' סלים' ולא מעלין' ואין הלכה כרבי' יוחנן בן גורי' . והלכה כעדושתן של אנשי מדבא שעושין
מקוה מן השלג אפילו לכתחלה: נמצאו מעלין' שהשלימוהו: ולא פוסלין: ג' לוגין' שאובין' . שהרי סאה היא הרבה יותר משלש'
לוגין' ולא נכסל המקוה בכך: ג' ה"י' שאובין' בין עמאין' בין כהודי': מי' נכשי' . עם שכבשו בהן' זימ' או מיני' ירקו'.
ומי'

לזרים בירושלמי סריך עלה ממנני' דהכא הכא את עביד ליה אוכלי' והכא את עבד ליה משקה' ומשני דתרומה הלוי' בנמי' מעט
 לאסור באכילה אבל מש"ה לא נסקו מקורם מים לענין מקוה הר"ש יומי שלקות מי' הר"ב שלקות בן שלקות דהוא לשון הרמב"ם.
 ועדין לא פירשו לנו מהו שלקות עצמן ולשון הר"ש מי כבשי' ומי שלקות שנבטו בן פירות וירקות. או שלקות ע"כ ורהר"ב עד
 שלא החמין עיין מ"ש בזה בספ"ק דחולין וירמב"ם בפ"ז מה"מ (הלכה ד') כתב ג"כ והסכר' ולא הראה לנו כ"מ מקומו אי' .

א פיר' ע"ד שם
 יונע שם שטי'
 כל יבנה פ"ב
 זכרי' כב
 ב שם שטי' גה
 ג ערו' כז
 חכות ג' מ"י
 וטו' ע"ד שם
 ד שנת קמ"ד
 פ"ט שם שטי' כ"ב

ומי שלקות ויהתמר עד שלא החמין כיצ' פוסל'ין ולא מעלין מקוה שיש בו מ' טאה' חבד קרמ' ובגפ' מהם קרמ' לתוכו (גמרא ונ"ל) לא העלהו פוסלו בשלשה לוגין אבל שאר המשקין יומי פירות' והציר' והמוריים . והתמר משהחמין פעמים מעלין ופעמים שאינן מעלין כיצ' מקו' שיש בו מ' טאה' חסר אחת נפל לתוכו טאה' מהם (ג' ונ"ל) לא העלהו היו בו מ' טאה' נתן טאה' ונטל טאה' ה"ז כשר' ג' הריח בו סרי' ותיס' וסלי' ענבים ושנו את מראיו כשר' ר' יוסי או' מי הצבעי פוסל'ין אותה בג' לוגין או' פוסל'ין אותה בשנוי מרא' נפל לתוכו יין ומוחל' ושנו את מראיו פסול' כיצ' יעשה ימתין לו עד שירדו גשמים' ויחזרו מראיהן למראה המים היו בו מ' טאה' ממל' בכת' יוגותן לתוכו עד שיחזרו מראיהן למראה המים: ד' נפל לתוכו יין או' מוחל' ושנו מקצת מראיו יאם אין בו מראה מים מ' טאה' ה"ז לא יטבול בו: השלשת

והציר' והמוריים' מכוו' שים במשנה ד' פ"ז דגדרים: פעמים מעלין . כתב הר"ב כדמפרש כשי' במקוה מ' טאה' מים כשרים ונתן בו טאה' וכו' הרי כל הטאה של מי פירות כו' משלימים את המקוה ולא נחסר ממנו כי אם א' תמ"א לפי חשבון' ונכ"ס הערל (דף ס"ג) אמרו' דכשר עד רובו . הר"ש ושם נחוספת (ד"ה אר"י) מוכיחים מהכא בפירוט' שכתבתי בשם בפרק בתרא דע"ז משנה ח' דלא אמרינן קמא קמא בטל' כשאין בהישר' ס' וכו' : פעמים אין מעלין . פי' הר"ב כדקתני במקוה שיש בו מ' טאה' חסר א' וכו' המים קשרים כשהיו הרמב"ם בפ"ז מה"מ (הלכה ה') ובפירושו כתב דהיינו דקתני בתמל' ספרק שיש דברים דלא מעלין ולא פוסלין . וכתב הר"ש יו"ל וזוהי שאר המשקים חלוקים מן המים' דאלו המים היו פוסלין' ושאר המשקי' לא פוסלין' ולא מעלין וכו' ג' אבל בפעמי' מעלין אין שאר המשקי' חלוקי' מן המי' דמקוה שיש בו מ' טאה' שלמי' נתן טאה' מים שאובי' ונטל טאה' כשר' ואפי' יותר מרובו משא' כ' במי פירות' עד כאן וכ"כ הר"ש דנמקוה השל' אפי' אלף טאי' מים שאובי' אין כובלי' אוהו . והמירו שכתבי' במי פירות' דלא חוו לטבילה כלל דמקוה מים כתיב (כמ"ס הר"ב במשנה ו' דפ' בתרא) הלכך בטלי' ברובא' עד כאן : ג הריח בו סלי' זית' כו' כשר' מפני שאין בהן מחוץ הדבר המשנה את תראיו כ"י בשם הראב"ד דר' יוסי או' מי הצבע וכו' ופסקוהו הרמב"ם (פ"ז הלכה ח') והטור וכתב הכ"מ משו' דמשמע דלימא' מאן דפליגי עליה' עד כאן והא דקתני ליה בליש' דסלוג' כמלא' הרבה כן ולא פליגי' וכמ"ס בסו' בכורי' ולי' נראה אע"ג דפליגי' עליה' דהלכה כמותו משו' דכ"ס דמנוב דף ג' סריך בגמרא מתי' יוכן בס"ג דערו' בן דף כ"ט: ואינן פוסלין אותו בשנוי מראה דמי צבע אין בהן כי אם שריית סמני' בלבד: ופוסלי' בשלשה לוגין . משו' דמיא דליבעא' תקרו' כ"י בשם הראב"ד: נפל לפוכו יין ומוחל' ושנו את מראיו סכול . משו' דההוא במקוה של שאר משקי' ומקוה מים כתיב . כ"י בשם הראב"ד: ומוחל' ואפי' למ"ד במשנה ג' ש' דטהרות דמוחל' אינו משקה: וכן במשנה ה' פ"ז דמכשירין אפי' פוסל' בשנוי מראה' משו' דהוא דבר שאין עושי' הימנו מקוה ופוסל' את המקוה בשנוי מראה' מרא' פרק כ"ב דש' דף קמ"ד : ימתין לו עד שירדו גשמי' כו' פי' הר"ב דלמלאות כתיב א"ל בו וכ"כ הר"ש . ומתי' מי דהא חסר' למלאות כתיב ול' משיכ' למי מקוה כר' יחושע דס"ב משנה ו' וזבשלא' או אמרת דבהמשכה אינו מועיל אלא עד שיהי' וכו' מן הכשר וכדפסק הר"ב במשנה ד' פ"ד . אפטר לתרץ כיון דלאו מילתא דפסיקא הוא להכשיר בהמזכה לא קתני ליה אבל למ"ד בפ"ג משנה ו' כרבי יחושע דשאיבה אפטר למלאות כתיב ולהתשיך כדי' דלא פקשה מתי' אלאו ספק דפסק הר"ב יוש כמה ג' ולי' ההוראה דסברו העי' כמ"ס בספר הכ"י ל"ל לדמוק ולתרוץ דמתני' איבא דכ"ע נסבה חף לרבי אליעזר דמשני' ו' פ"ב באע"ג דלדידיה נמי אם רוב מים כשרי' יבולי' להכשירו במילוי' כתף והתשכה כיון דלאו מילתא דפסיקא הוא לא קתני ליה כדכתיב בסוף עיין בפ' דלקמן משנה א' בדבור דמתחיל אפי' נתמלאו כו' :

במקו' מ' טאה' שיש בהן מראה מים . נה יטבול בזמנו מקוה אפי' נאוסו' נד שיש בו מראה מים . ולי' סביל' לא עלתה' לו טבילה :

מעלין וכו' ג' אבל בפעמי' מעלין אין שאר המשקי' חלוקי' מן המי' דמקוה שיש בו מ' טאה' שלמי' נתן טאה' מים שאובי' ונטל טאה' כשר' ואפי' יותר מרובו משא' כ' במי פירות' עד כאן וכ"כ הר"ש דנמקוה השל' אפי' אלף טאי' מים שאובי' אין כובלי' אוהו . והמירו שכתבי' במי פירות' דלא חוו לטבילה כלל דמקוה מים כתיב (כמ"ס הר"ב במשנה ו' דפ' בתרא) הלכך בטלי' ברובא' עד כאן : ג הריח בו סלי' זית' כו' כשר' מפני שאין בהן מחוץ הדבר המשנה את תראיו כ"י בשם הראב"ד דר' יוסי או' מי הצבע וכו' ופסקוהו הרמב"ם (פ"ז הלכה ח') והטור וכתב הכ"מ משו' דמשמע דלימא' מאן דפליגי עליה' עד כאן והא דקתני ליה בליש' דסלוג' כמלא' הרבה כן ולא פליגי' וכמ"ס בסו' בכורי' ולי' נראה אע"ג דפליגי' עליה' דהלכה כמותו משו' דכ"ס דמנוב דף ג' סריך בגמרא מתי' יוכן בס"ג דערו' בן דף כ"ט: ואינן פוסלין אותו בשנוי מראה דמי צבע אין בהן כי אם שריית סמני' בלבד: ופוסלי' בשלשה לוגין . משו' דמיא דליבעא' תקרו' כ"י בשם הראב"ד: נפל לפוכו יין ומוחל' ושנו את מראיו סכול . משו' דההוא במקוה של שאר משקי' ומקוה מים כתיב . כ"י בשם הראב"ד: ומוחל' ואפי' למ"ד במשנה ג' ש' דטהרות דמוחל' אינו משקה: וכן במשנה ה' פ"ז דמכשירין אפי' פוסל' בשנוי מראה' משו' דהוא דבר שאין עושי' הימנו מקוה ופוסל' את המקוה בשנוי מראה' מרא' פרק כ"ב דש' דף קמ"ד : ימתין לו עד שירדו גשמי' כו' פי' הר"ב דלמלאות כתיב א"ל בו וכ"כ הר"ש . ומתי' מי דהא חסר' למלאות כתיב ול' משיכ' למי מקוה כר' יחושע דס"ב משנה ו' וזבשלא' או אמרת דבהמשכה אינו מועיל אלא עד שיהי' וכו' מן הכשר וכדפסק הר"ב במשנה ד' פ"ד . אפטר לתרץ כיון דלאו מילתא דפסיקא הוא להכשיר בהמזכה לא קתני ליה אבל למ"ד בפ"ג משנה ו' כרבי יחושע דשאיבה אפטר למלאות כתיב ולהתשיך כדי' דלא פקשה מתי' אלאו ספק דפסק הר"ב יוש כמה ג' ולי' ההוראה דסברו העי' כמ"ס בספר הכ"י ל"ל לדמוק ולתרוץ דמתני' איבא דכ"ע נסבה חף לרבי אליעזר דמשני' ו' פ"ב באע"ג דלדידיה נמי אם רוב מים כשרי' יבולי' להכשירו במילוי' כתף והתשכה כיון דלאו מילתא דפסיקא הוא לא קתני ליה כדכתיב בסוף עיין בפ' דלקמן משנה א' בדבור דמתחיל אפי' נתמלאו כו' :

ג ונטל

ה ונפלו למקוה לא פסלוהו הואיל ואין נראה כיון ומו פירות אין
סוסלין בשלשה לוגין הכל הולך אחר המראה אע"פ שאין המלב
סוסל המקו' ואין במים שיעור ג' לוגין לפסול מ"מ כיון שיש כאן
ג' לוגין שראין כמים חשבי' להו כלאו כלן מים ופסולין ואין הל'

כריב"ג ו' השני טמא דודאי חסר
שיעור המקוה בטבילתו של ראשון
אף השני טהור דאמר' גוד אחיה
וכיון כלאו המים שהעלה הראשון
בגופו הן מחוברין למי מקוה ולא
נחסר משיעורו כלום ופירשו בגמ'
(דחגיגה דף י"ט) דלא טיהר רבי
יהודה לא במעלות דרכן כגון
שהיה טהור לחולין וטבל להו טהור
למעשה או שהיה טהור למעשה
וטבל להיות טהור למימיה אבל
לעלות מטומאה גמורה לטהרה
דברי הכל טמא ואין הל' כרי יהוד'
ס' וס' כנגד מ' עב' וקורין לו בערבי
לא נור"ה וזולת מים הרבה מקצתו
נוגע במים טהור במקוה שיש בו
מ' סאה תלומתות איירי וטבל בו
אדם לאחר שהטביל בו את הסנ' :
טהור האיש הטובל אע"פ שנחסר
שיעור מקוה בטבילת הסגוס מאחר
שמקצת הסגוס נוגע במים ור"י
הוא דס"ל אמר' גוד אחיה המים

שבתוכן שאזכיר חזורים ופוסלים את המקוה בשלש לוגים
טהרו לא היו בו לא מ' סאה מכוונת ונתחסר כשהגביה שש תיהו
מן המים ומעלה אותם דרך ש' ליהן כיון שלא יפלו המים שבתוכן
למקוה ופסלו כל תימיון ז' הטביל בו את המטה שרגליה גבוהות
וא"ל להטבילה כלה כאלה במקוה קטובה ששיעורו מנומלם לא
א"ל רגליה שוקעות בטיט העבה שאינו נרוק ואי מטבילין בו
שהמים נקדמין להטביל הרגלים קודם שישקעו בטיט ובמים
הוסבלו שמימיו מרודדים שאין המים עמוקים מאמת שהמקוה
רחב והמים מתפשטים בכלי ואע"פ שיש בו מ' סאה אין כל גופו
מתכסה במים בבת אחת כובש ללך א"ל של מקוה אפי' חבילי עזי'
וקניס וז"ל ג' דנראה במקוה שחלקו אש"ה הואיל והמים נכנסין
ביניהן לא היו חלוק וכובש דנקט מפני שהעצים והקנים נפסו
על פני המים ונריך לכבוש עליהם אנשים כדי שיכנסו תחת
המים :

בסל וגרנותי דהטובל שם לא עלתה לו טבילה כדאי' בריש חומר בקדש (ד' כ"ב ופירש"י שש שאנכ' מקואות ואין שיעור לא בזה ולא
בזה אע"פ שהמי' מחברין בין אויר הנצרי' אין זה חבור דהא ארעא כולה מחלחלת והמים הנזכרים כאן נאמן מנהר גדול ולא חשבינן
במחבר וכענין סאה במקו' א') ע"כ יומ"ש שהמים ביניה' כלו' ולהו כלאו נפסק מהמקוה ונמלא מקוה חסר ומ"ש ובלבד שלא יח' נק'
כל המקוה כו' וכ"ש באבני' דלא יחלקו כל

ה ונפל לתוכן קרטוב יין כו' לא פסלוהו והוא שלא שינו מראה
המקוה הראש' : ומכוונות לא פסול ולא יותר
רש"י פ"ב דגיתין ד' י"ו : אף השני טהור פי' הר"ב דאמר' גוד
אחיה וכו' ואין הל' כר' יהודה וכבר הקשתי לשאלו במשנה ב' פ"ג
דהקמס פסק דאמר' גוד אחיה

ה ג' לוגין מים ונפל לתוכן קרטוב יין והרי
מראהו כמראה היין ונפלו למקוה : לא
פסלוהו ג' לוגין מים חסר קרטוב ונפל לתוכן
קרטוב חל ביה והרי מראהו כמראה המים
ונפלו למקוה לא פסלוהו ד' כן נורי אומר
הכל הולך אחר המראה : ז' מקוה שיש בו
מ' סאה מכוונת יירדו ב' וטבלו זה אחר זה
הראשון טהור והשני טמא יר' יהודה או' אם
היה רגליו של ראשון נוגעו' במים אף השני
טהור : הטביל בו את הסנ' והעלהו מקצתו
נוגע במים טהור : ה' הכר והכבת של עור
כיון שהגביה שפתותיהם מן המים המים
שבתוכן שאובין כיוצא יעש' מטבילין ומעל'
אותם דרך שוליהם : ז' הטביל בו את המט'
אע"פ שרגליה שוקעו' בטיט העבה מהירה
מפני שהמי' מקדמין מקו' שמימיו מרודדין
בובש אפי' חבילי עצים אפי' חבילי קנים

וכ"כ הר"ש וכלו' שבטיט לבדו אין מטבילין בו אבל כשהמים נפסו
על גביו מטבילין בו כ' יהושע דס"ג דהל' כמותו : בפני שהמים
מקדמים : ל' הר"ב שהמים מקדמין להטביל הרגלים כו' כבר
פירשתי בס"ד ס"ג : שמימיו מרודדין פי' הר"ב שאין המים
עמוקים כו' אע"פ שיש בו מ' סאה אין כל גופו מתכסה במים
בבת אחת ואין צעין שיהא כל גופו מתכסה בבת אחת כדילפי'
בפסרא דכתיב (ויקרא כ"ב) כי אם רסן בשרו במים ובא הפסס
וטהר ימה ביה שמשו כולו כאלה אף ביאפו במים כולו כאלה
הראש' : מרודדין טריגו וירקעו ורדידו הרמב"ם והר"ש אפי'
חבילי עצים אפי' חבילי קנים ל' הר"ב ואע"ב דנראה במקו' שחלקו
אפי' הואיל והמים נכנסין ביניהם לא היו חלוק וקשיא לי דא"כ
דוקא חבילי עצים וחבילי קנים והיכא קתני לפי' : אבל ל' הר"ש
והא דקתני אפי' חבילי עצים וקנים שהמים ביניהם חסר הפסק ומצטרפין
למ' סאה ובלבד שלא יחלקו כל המקוה דא"כ הל' במקוה שחלקו
בפני המים ונריך לכבוש עליהם אנשים כדי שיכנסו תחת
המים :

אמון כו' חבוי' ג'
ס"ג סעי' כ'
כ"ג י"ט נסיון
ס' מ"י ס"ג פ"ג
ס' סעי' כ'
ג' סעי' כ'
ד' סעי' כ'
ה' מ"י סעי' ה' ל"ב
ו' מ"י סעי' ט"ט
ס"ג סעי' י"ו

היה מוליך ומביא במים מנענע המים בידיו וכיון שעבר הגל של מים על המעלה של מקו' שהמחט מונח בה וצפו מי הגל על המחט. טהור' ולפי שהמחט דקה וקטנה וירא סתפול במי'. דרך להטביל' כן: בפרק ארץ ישראל טהרה ואפי' עיירות של כותי' שבטובה שלא גזרו טומאה לא על ארץ העמי' בח"ל. ומקואותיה טהורים. ולא מחוקי' להו כשאובי' דסתמא בהכשר נעשו: לבעלי קריין להסירן בדברי תורה דבעל קרי חסו' בד"ת עד שיטבולו וכו' טביל' אפי' במקוה שכל מיתיו שאובין הותר: אטולו נתמלאו בקילוי' שחלאו מי' בכתף ושפכו ל' דגומא. ומא' חו גומא יש דרך שהולכים המים למקוה: שחוק' לעפתח חון לפתח המדינה: כשרי' אף לנדו' להסירן לבעליהן ואפי' דאיכא חסור כרת ולא חיישי' שמת חסרי' היו ונפלו עליהן מים שאובי' ונתמלאו דחוק לפתח המדינה אין רגלי בני אדם מזויזשם לפנים מן המפתח לפנים מפתח המדינה:

ופסולי' לכל הטמאי' שבני אדם מזויזשם הרבה וממלאי' בכתף מים ונוהגים שם לכבס ולרחוץ: ומפני הכביסה שיש לומר הסרים היו ונפסלו מן הכלים שמכבסים שם: והרחוקים טהורים שאין מכבסי' בהן וליכא למיחש להכיוואו וליכא כ"א: ב חלוקים. שמתיק' עינים חלוקי' כמין שלשלת: בתחלה: בתחלת הטלח מי רגלי טהור' דלאו נין קרי הוא לא מעזירם השקן הוא בא:

באמצע

באמצע

באמצע

המקוה דאפי' חלחול לוכאזעין כס' ז'ה (ד'ה וכו' מ"ם): כריי' שיסתמו המים כלו' שיעלו כמין תפוח: ויהיו עמוקים מלד אחד וטובל בהן. כר' ש: היתה מוליך ומביא במים. פי' כר"ב מנענע המי' בידיו ולא הוה כזכום מקו' ע"י דבר המקבל טומאה דמידי דהוה אטובל את הכלי בידיו בתו' המקו'

כריי' שיתפתו המים ויורד וטוב' מחט שהיא נתונה על מעלת המערה היתה מוליך ומבי' במים כיון שעבר עליה הגל טהורה: פ"ט ארץ ישראל טהרה ומקואותיה טהורים: ימקואו' העמים שבח"ל כשרים לבעלי קריין אפי' נתמלאו בקילוי' שבא' י שחוקי' (כ"א לפתח) למפתח כשרי' אף לגרות' מלפנים מן (כ"ה הפתח) המפתח כשרי' לבעלי קריין ופסולי' לכל הטמאים י רא"א הקרובים לעיר ולדרך טמאי' מפני הכבים' והרחק' טהורי': כ' יא בעלי קריין שהם צריכין טבילה: והראה מים חלוקים או עמורי' בתחלה טהור'

באמצע

באמצע

באמצע

באמצע

המקוה דאפי' חלחול לוכאזעין כס' ז'ה (ד'ה וכו' מ"ם): כריי' שיסתמו המים כלו' שיעלו כמין תפוח: ויהיו עמוקים מלד אחד וטובל בהן. כר' ש: היתה מוליך ומביא במים. פי' כר"ב מנענע המי' בידיו ולא הוה כזכום מקו' ע"י דבר המקבל טומאה דמידי דהוה אטובל את הכלי בידיו בתו' המקו'

כריי' שיתפתו המים ויורד וטוב' מחט שהיא נתונה על מעלת המערה היתה מוליך ומבי' במים כיון שעבר עליה הגל טהורה: פ"ט ארץ ישראל טהרה ומקואותיה טהורים: ימקואו' העמים שבח"ל כשרים לבעלי קריין אפי' נתמלאו בקילוי' שבא' י שחוקי' (כ"א לפתח) למפתח כשרי' אף לגרות' מלפנים מן (כ"ה הפתח) המפתח כשרי' לבעלי קריין ופסולי' לכל הטמאים י רא"א הקרובים לעיר ולדרך טמאי' מפני הכבים' והרחק' טהורי': כ' יא בעלי קריין שהם צריכין טבילה: והראה מים חלוקים או עמורי' בתחלה טהור'

באמצע

באמצע

באמצע

באמצע ובסוף של העלת מי רגלים טמא דמין קרי הוא: נמשכי' מי רגלים מדובקי' : טמא' דמין קרי הוא : לבנים כעכורי' ובתולה טהור' באמצע ובסוף טמא ואין הלכה כר' יוסי : ג המהרהר בלילה . ורואה שבא על האשה וכשנעור משנתו מלא

באמצע ובסוף טמא . מתחלה ועד סוף טהור' לבנים (גמ' משני') ונמשכים טמא . ר' יוסי אומר לבנים כעכורים : ג' המטיל טפין עבות מתוך האמה טמא דברי ר' אחסמא המהרהר בלילה ועמד ומצא בשרו חם טמא' הפולטת זרע ביום השלישי טהור' דברי ר' אבן עזריה ר' שמעון אימ' פעמים שהם ארבע עונות . פעמים שהם חמש פעמים שהם ששה ר' ע או לעולם חמש : ד' נכרית שפלטתה שכבת זרע מישראל טמאה . בת ישראל שפלטתה שכבת זרע מנכרי טהורה . האשה ששמשו ביתה . וירדה וטבלה . ולא כבדה את הבית .

כאלו

עונות שלימות כגון אם ששמה בליל ה' עם חשיכה . פליטתה טמאה עד תחלת ליל שבת : ופעמים שהם העונות כגון אם ששמה בתחלת יום ד' בעלות השחר ופליטתה טמאה עד ליל שבת : פעמים שהן שש' כגון ששמה בתחלת ליל רביעי והיא טמאה עד תחלת ליל שבת נמצא שש עונות שלימות : ר' ע אומר לעולם חמש . עונות ואם יצאה מ'גת עונה ראשונה . גומרים לה מקצת עונה ששית . להשלים חמש עונות : דכל הפולטת בסוף חמש עונות שלימות טמאה . והלכה כר' אבן עזריה : ד טמאה . הטפה של שכבת זרע שפלטתה : טהורה ואפילו טמאה דרכין ליכא : ולא כבדה את הבית לא קנסה את

באמצע ובסוף טמא . מדבריהם ולתרותה . אבל לחולין טהורים . הרמב"ם פ"ה מה אבות הטומאה (הל' ט"ו) . וכן הביא הר"ם מקוספתא לקמן במשנה ד' : מתחלה ועד סוף טהור . דמסתמא מחמת מכה הוא דאין

דהך קרי לבוא בתחלה קוד' השקן וכי היכי דהך דכתחלה לא הוה קרי ה"ג הך דבאמצע ובסוף מהר"ם : נמשכים וכן העתיקו מהר"ם והרמב"ם בפירושו . ובס"א ונמשכי' וכן העתיק הר"ם . גם הרמב"ם בספרו פ"ה מה"א הטומא' (הל' ו') וכן העתיק מהר"ם : ג המטיל טפין עבות כו' טמא דברי ר' אחסמא . ופליג אסתא דלעיל דסמי' וקמי' דראה מים חלוקי' בתחלה טהור . ולא מפליג בין א"ן עבות לכסאן עבות . ולפ"ז טפין עבות באמצע ובסוף טמ' לדברי הכל לא טהורי להרמב"ם דכתב וכתב בפ"ה מה"א אבות הטומאות המטיל טפין עבו' מתוך האמה טהור משמ' לעולם

טהור . וכתב עליו הכ"מ מדקמי' דברי ר' א' משמע (דרבים) פליגי עליה ואמרי טהור ע"כ : ד במהרהר בלילה פ"ה הר"ם ורואה שבא על האשה . דא"א לשמש בלא הרגשה . דאל"ה האמר שזאל כל ש"ז שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה . מ"ט ש"ז אחר רחמנא בראויה להזריע בזמ"ס ד' ד' ד' ד' ד' ג' . ולשון הרמב"ם בפירושו המהרהר בלילה כו' בתנאי שרא' בשנתו שהוא בעל אשה בעילה גמורה ע"כ . וכתב הר"ם במשנה דלקמן שזרוד לדקדק שלא יקשה לשמואל מהך דלעיל דמיס עכורי' או חלוקין ועמ"ס לעיל : ב' שררו אברו רש"י שם : טמא מדבריהם וכת"ס במחמ' דלעיל : ד' פולטת זרע ביום השלישי טהורה דברי ר' אב"ע בשבת פ"ט משנה ב' שכתב (שמות י"ט) והיו נכונים לשלשת ימים ומפרש הקס' בזמ' ד"ס' לקבל מורה' וראב"ע סבר בה' בשבת עבוד פרישה ויש שלא פירשו אלא עם חשיכה ומדטבלי ליל שבת ולא חשו שיהא חפלטני עוד ש"מ דפולטת ב' טהורה ומקצת היום של תשמיש ככולו . וכתב הר"ם דהלכה כראב"ע וב"כ הרמב"ם והוקשה להכ' מ"ש הלכה י"א והעלה לתת טעם לשיפסוק כן אי סבר ראב"ע אחר שלשה עונות שלמו' . ובאמת סבן לשון הרמב"ם בפירושו דראב"ע . אבל ז"ל לסי' זה דראב"ע נמי ס"ל בהשכמה עלה וירד כו' לקמן דר"ע . ודמנן הכא הפולטת זרע לקמן גרס ש"ז וכן העתיק הר"ם והרמב"ם בכא' . וכן גירס' הספר הד"כא במ"ס שבת : רבי ישמעאל אומר פעמים שהם ארבע כו' ס"ל בד' עבוד פרישה . ומיהו יש שלא פירשו עד סמוך לחשיכה וליכא ר"ל ד' עונות . ליל ה' ה' ליל ששי וששי יואס' מהשטנלו פליטתן טהורה דלא הקפיד טהרה אלא בימים : בפעמים שהן ד' עונות כגון ד' עונות כו' אלא להביקט ר' ישמעאל משום דסבר בד' עבוד פרישה כר"ע וב' עונות לא בני למתלי כמו שתולה ר"ע תוספת שם : ד' ע' אומר לעולם חמש . ס"ל נמי דבד' עבוד פרישה וכל עליותיו וירידותיו של משה בהשכמה דכתיב (שם ל"ד) וישכט משה בצקר ויעל . וכתב לך רד"ע לית' . מקיש ירידה לעליה הלכך ירידה דכתיב . שם י"ט) וירד משה מן הכר אל העם ויקדש את העם . דכינו פרישה בהשכמת רביעי היתה ומדכווק לקפרישן בהשכמה שמע מינה עד ה' עונות שלימות קפיד קרא :

ד' טמאה פירש הר"ם הטפה וכו' . אבל בנכרים לא שייכא בה טמאה כבהמה דעלמא רש"י פ"ד דגדה דף ל"ד . ובעינא הוא בגמרא דהקס' אי אפילו לאחר ג' . דדילמא דוקא דישאל דדיגי במצות מתחממי' כדכתיב (תהלי' ל"ט) חס לבי בקרבי רש"י פ"ט דשבת דף פ"ו) ומכריח או דילמא כיון דאכיל שקלים ורומסים מתחממי' נמי ומסריח חיקו : ולא כבדה את הבית . וכן העתיק הר"ם . ומ"מ אפילו כבדה אחר כך לא סגי לה ולשון הרמב"ם במרקי' מהלכות אבות הטומאה קודם שכתבנו' משמע דאחר כך :

קנסה

X

אמרי' סס
בסולא כר"א
במה חב'
ד' כת' מו' : סס
הל' ים כה' ל'
הס' הל' י'
הס' ל'
הס' הלכתי'
יס' פלכה' ת'

קניחה ופשוט הוא וכוונתה מהר"ם גרם ולא ככד את הבית וכן הוא במשניות ישנים מנוקדי' : רבי יוסי אומר בחולה ובזקן טמא בילד ובבריא טהור' סי' הרמב"ם בחול'או בזקנותא

אחנס איש בריא או ילד ואפי' היה חולה הגה הוא טהור כו' אבל צחצחו סי' מה"ה (הלכה ז')

כתב בד"ה בחול'או בזקן' אבל ילד בריא כו' ומ"ש הר"ב דהלכה כר"י כ"כ הרמב"ם סו"ה יב הכ"מ שסטעמ' משום דבסוף ס"ק דחולין מפרשי אמוראי למלתיה : בילד כתב הר"ב כל שעומד על רגלו או חולץ ומנעלו וכו' על המעות קודם טבילה וטמאה מתורת מבע דרוקא מטמא במגע ובמשא : נתנה שיערה בטיה ולא באו המי' בשערה : קר"ה שפתותי' דחקה שפתותיה ביומר זו כוונ' : כאלו לא טבלה ואסורה לבעל כמו שהיכה : האוחז בחדש ובכלים ומטבילין טמאין דבמקו' אחיזתו לא באו מים : ולא הדיח ידיו במים טהורי' לפי שהמסקה שעל ידיו מתחבר למי המקוה ושזב אין כאן חליצה : ר"ש אומר ירפה וכו' ואין הלכה כר"ש : בית הסתרים כגון מוך האזן ותוך החוטם ותוך הפה : בית הקמטין של שחי' ושל ערוה או גמי קמטין של זקן וקוקה שכשרס נקמט : אין לריד שיבאו בזה מים דכתיב (ויקרא ט"ו) וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא טעף במים וכי בשעפת ידיו נטהר הזב' והלא טבילת כל הגוף במי' חיים הוא לריד אלא לומר לך מה ידיו בנראה אף כל בשר בנראה' פרט לבית הסתרים' ואע"כ אמרו חכמים לעולם ילמד אדם בתוך ביתו ששהא אשה מדיחה קמטיה בשעת טבילה' דכתיב דאין לריכין לבא בזה מים' מקום הראוי לביאת מים בעינן : פרק ט

כאלו לא טבלה' בעל קרי שטבל ודלא הטיל את המים בשיטיל את המים טמא' ר"י וסי' אומר בחורה ובזקן טמא' בילד ובבריא טהור' ה' גרה שנתנה מעות בפיה וירדה וטבלה טהורה מטיבא רגה' אבל טמאה היא על גב רוקה נתנה שיערה בפיה קפצה ידה יקרצה שפתותיה כיאילו לא טבלה' האוחז באדם ובכלי' ומטבילין טמאין ואם הדיח את ידיו במים טהורים' ר"ש אומר ירפה כדי שיבאו בהם מים' בית הסתרים בית הקמטים אינן צריכין שיבואו בהן מים : פרק ט

אדם מניחין
ד' : סס"ג
במ"ו פ"ג ח"ג
מקואות הל' י
פ"ג י"ג ס'
ק"ו פ"ג י"ג כו'
בס"ט ס"ג י"ג
דמ"ט פ"ג י"ג
ג' : סס"ג
י"ד פ"ג י"ג
פ"ג י"ג

והא דנקט כדה טפי משאר טמאי משום דטומאתה שכיט טפי שהיא טומאה טבעית וא"ל לה שפשמר ממנה' ולעקים ולמונים קבועים היא באה וגם טהרתה מנויה ביותר' לפי שרובן נשואות ומתטהרות לבעליהן : אבל טמאה היא ע"ג רוקה' סי' הר"ב שנתלש על המעות' שכן דרך שיטלש רוק על מעות שבפיו' ומיהו בפ"ה דכלי' משנה' קאמר ר' יוסי דלנמאו דוקא כ"כ הר"ש' ומ"ש הרב וטמאה מקורט מגע' דאע"ג דלטהרה כי קרצה שפתותיה שדחקה הרבה' כוא דלא עלתה לה טבילה אבל לא בעינן שפתותיה פיה ג"כ' וכן מסיים בהרי"ה הר"ש בסוף מבי'תין שדוחק שפתותיה ביותר ומתכסה הבשר היולד ע"כ' ודבעי ראו לביאת מים היינו שלא יהא צד דבר מוץ' כמו עלם בין שנייה מ"מ שאני בין טומאה לטהר' דהכי איתא בהדיא בפ"ק דקדושין דף כ"ה (הכל מודים) דלשון לענין טומאה גלוי הוא' מ"ט אשר יגע אחר רחמנא והאי בר גביעה הוא לענין טבילה כטמון' מ"ט ורחץ בשרו במים אחר רחמנא מה בשרו מאבראי אף כל מאבראי כך נראה בעיני' ומדברי הר"ש נראה דעד כאן לא מטמאין במגע אלא כשתרוק דאו לא סביא דלא טבע בה שפתותיה' אבל כשעדין בטיה לא' דהרי מסיים הכי ואפילו בעודן בטיה טמאה היא מירי' ד' ז' אכלה בקומטו דטמא בפ"ו א"ל דופן (דף מ"ב) ע"כ' כלומר דהתם אמרי' דכלה מטמא בקומטו משום משא' משום דהדיא דכשעודו בטיה לא מטמא במגע' אבל לי נראה כמ"ש דאף כשבטיה מטמא במגע : ברנדה שיערה בטיה' כהב הר"ב ולא באו המי' בשערה דילפינן בפ"ק דערובין דף ד' ורחץ את כל בשרו את הטפל לבשרו וזהו שער' ואם הדיח את ידיו במים' קודם אחיזתו הר"ש : רבי שמעון אומר ירפה כדי שיבואו בהם המי' אבל ת"ק אחר שהם טמאי' גזירה טמא לא ירפה' כ"ס הרמב"ם [פ"ג הלכה י"א] אבל להטור סי' קצ"ה ר"ש אהדיח קאי' וכתיב שיהא ג"כ מרפה ולא סגי בהדחה בלבד' ולפ"ו פסק דלת"ק בריפוי בלבד סגי במי' דהדיח : א"צ שיבאו בזה המים' כתב הר"ב דכתי' וכל אשר יגע וגו' והלא טבילת כל הגוף במים חיים הוא לריד כדכתי' ורחץ בשרו במים חיים וטהר' וא"מ ולמאי אינטריך וידיו הא' בשרו גוטיה דרשינן מה בשרו מאבראי כמ"ש לעיל' וכל דמדכתי' גבי בעל קרי כל בשרו שמעינן דכ"ס כזב' להכי איתא וידיו למעוטי בית הסתרים' ואחר שכבר נכתב וידיו למדרש הכי אמרינן מה בשרו מאבראי כלומר דמידיו כבר שמעינן דבשרו היינו מאבראי ועיין עוד לקמן' ומ"ש הר"ב מקום הראוי לביאת מים בעינן בגמרא פ"ק דקדושין דף כ"ה מדר' זירא' דאחר ר' זירא כל הראוי לביאה כו' וכתבו הר"ב במשנה ד' פ"ג דמנחות' וא"ת סינה בלילה דבעינן ראו' כמו שכתבתי הטעם במשנה ב' פ"ג דמנחות' אבל בטבילה מגלן דבעינן ראו' וי"ל משום דכתי' ורחץ את כל בשרו דמשמע אפילו בית הסתרים' וכתיב וידיו ודרשינן מה ידיו מאבראי אף כל מאבראי' וממעטי' בית הסתרים' מ"מ כיון דאיכא כל דמרבינן אפי' בית הסתרים' איכא למימר לכל השחות להכי מרבי דבעינן ראו' לביאת מים חוססת דקדושין (ט"ז ד"ה כל הראוי' וקשיא לי דהא כל לא כתיב גבי זב' אבל

בית הסתרים בית הקמטים אינן צריכין שיבואו בהן מים : פרק ט

מחבר למי המקוה ושזב אין כאן חליצה : ר"ש אומר ירפה וכו' ואין הלכה כר"ש : בית הסתרים כגון מוך האזן ותוך החוטם ותוך הפה : בית הקמטין של שחי' ושל ערוה או גמי קמטין של זקן וקוקה שכשרס נקמט : אין לריד שיבאו בזה מים דכתיב (ויקרא ט"ו) וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא טעף במים וכי בשעפת ידיו נטהר הזב' והלא טבילת כל הגוף במי' חיים הוא לריד אלא לומר לך מה ידיו בנראה אף כל בשר בנראה' פרט לבית הסתרים' ואע"כ אמרו חכמים לעולם ילמד אדם בתוך ביתו ששהא אשה מדיחה קמטיה בשעת טבילה' דכתיב דאין לריכין לבא בזה מים' מקום הראוי לביאת מים בעינן : פרק ט

דכתי' איתא בהדיא בפ"ק דקדושין דף כ"ה (הכל מודים) דלשון לענין טומאה גלוי הוא' מ"ט אשר יגע אחר רחמנא והאי בר גביעה הוא לענין טבילה כטמון' מ"ט ורחץ בשרו במים אחר רחמנא מה בשרו מאבראי אף כל מאבראי כך נראה בעיני' ומדברי הר"ש נראה דעד כאן לא מטמאין במגע אלא כשתרוק דאו לא סביא דלא טבע בה שפתותיה' אבל כשעדין בטיה לא' דהרי מסיים הכי ואפילו בעודן בטיה טמאה היא מירי' ד' ז' אכלה בקומטו דטמא בפ"ו א"ל דופן (דף מ"ב) ע"כ' כלומר דהתם אמרי' דכלה מטמא בקומטו משום משא' משום דהדיא דכשעודו בטיה לא מטמא במגע' אבל לי נראה כמ"ש דאף כשבטיה מטמא במגע : ברנדה שיערה בטיה' כהב הר"ב ולא באו המי' בשערה דילפינן בפ"ק דערובין דף ד' ורחץ את כל בשרו את הטפל לבשרו וזהו שער' ואם הדיח את ידיו במים' קודם אחיזתו הר"ש : רבי שמעון אומר ירפה כדי שיבואו בהם המי' אבל ת"ק אחר שהם טמאי' גזירה טמא לא ירפה' כ"ס הרמב"ם [פ"ג הלכה י"א] אבל להטור סי' קצ"ה ר"ש אהדיח קאי' וכתיב שיהא ג"כ מרפה ולא סגי בהדחה בלבד' ולפ"ו פסק דלת"ק בריפוי בלבד סגי במי' דהדיח : א"צ שיבאו בזה המים' כתב הר"ב דכתי' וכל אשר יגע וגו' והלא טבילת כל הגוף במים חיים הוא לריד כדכתי' ורחץ בשרו במים חיים וטהר' וא"מ ולמאי אינטריך וידיו הא' בשרו גוטיה דרשינן מה בשרו מאבראי כמ"ש לעיל' וכל דמדכתי' גבי בעל קרי כל בשרו שמעינן דכ"ס כזב' להכי איתא וידיו למעוטי בית הסתרים' ואחר שכבר נכתב וידיו למדרש הכי אמרינן מה בשרו מאבראי כלומר דמידיו כבר שמעינן דבשרו היינו מאבראי ועיין עוד לקמן' ומ"ש הר"ב מקום הראוי לביאת מים בעינן בגמרא פ"ק דקדושין דף כ"ה מדר' זירא' דאחר ר' זירא כל הראוי לביאה כו' וכתבו הר"ב במשנה ד' פ"ג דמנחות' וא"ת סינה בלילה דבעינן ראו' כמו שכתבתי הטעם במשנה ב' פ"ג דמנחות' אבל בטבילה מגלן דבעינן ראו' וי"ל משום דכתי' ורחץ את כל בשרו דמשמע אפילו בית הסתרים' וכתיב וידיו ודרשינן מה ידיו מאבראי אף כל מאבראי' וממעטי' בית הסתרים' מ"מ כיון דאיכא כל דמרבינן אפי' בית הסתרים' איכא למימר לכל השחות להכי מרבי דבעינן ראו' לביאת מים חוססת דקדושין (ט"ז ד"ה כל הראוי' וקשיא לי דהא כל לא כתיב גבי זב' אבל

אדם מניחין
ד' : סס"ג
במ"ו פ"ג ח"ג
מקואות הל' י
פ"ג י"ג ס'
ק"ו פ"ג י"ג כו'
בס"ט ס"ג י"ג
דמ"ט פ"ג י"ג
ג' : סס"ג
י"ד פ"ג י"ג
פ"ג י"ג

פרק ט אלו חולצין חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועות שבהמות מקלעות בהן שער שבראש וכן מהדקות בשער שבראש ומניעו המים מליכנס בשער של צמר ושל שער אין חולצים ואין הלכה כר"י בשל צמר אבל חוטי של שער מודים לו חכמי לפי שהמים נכנסים בהן ודוקא חוטי שבראש חולצין אבל של צמר אין חולצין שאין אשה חולקת את עצמה בלקי הלבי שער שבהמות כנגד הלבי סנסקד ונעשה כעין שרשרות וכן נמאסים מן היעשה וזבית הסתרים באשה מפני שהשער נאחו ומסתבך בלותו מקום מחמת היעשה והטנוף והלכלוך ודוקא באשה נשאה שמקדמת על עצמה שלא תתגנה על בעלה הוא בבית הסתרים היו חזיה אבל בפניה דאינן מקדמת לא היו בית הסתרי חזיה לטלוף נשאה העין גלדי ריר יוצא מן המכה שמתביש ונעשה גלדי ושרף היבש אם היה על צמר'ן השרף הטנוף מהאילוני או מן הפירות ונתיבש שם גלדי נשאה שעל צמר'ן שנתיבש ונעשית גלדי והמלזולין כסודיו של אדם מלוכלכות צטיט או בדגא או צועה ומולל ידו אחת על חברתה נעשה על ידו כמין גרורים של שעורים בשל מריקא טיט השרוי

בלובן בינה עשוי לתקן בו הכלי שנסדקי שאין המי' ממחין אותו מריקא לשון תמרוקי נאים ואין הלכה כר"י יתדות דרכים טיט שמתמך ע"י הלך בני אדם שמהלכים עליו וכשהוא לח נקרא גן יוני וכשהוא יבש נקרא יתד דרכי' שקשה להלך עליהן ונראה כמהלך ע"ב יתדות שאין טובליו בהם אם היה במקו' טיט כזה ולא מטבילין אותן אם היה על צמר'ן וי"מ דלא מטבילין אותן אם נטמאו מימיו דלא סלקא השקה במקום הטיט הקומקום כלי נחשת שמתמי' צו המי' נמחמת העין והשלהבת שעולה על גביו נעשה פניו פחמין א"כ ישפטי' הפחמין שעל גביו ג' ובית הסתרים באיש דאיש אינו מקטיד ואפילו אשה אין מקדמת אלא נשאה כדפרושי' ושאינו

לפי מה שזכרתי דהוה ילפינן מכל דבעל קרי אפשר דה"ק דאי לא ידיו הוה כאלו נכתב כל גביו זב גופיה דהא להכי אצטרדיך ידיו אבל כס"ג דמנחות דף י"ח הקשו מבשרו מה צמרו מאבראיו א"כ אשי' ראוי לא נבעי ופירשו משו' דכתיב כל צמרו מ"מ אהני למיחר דבעין ראוי ע"כ נראה

פרק ט אלו חולצין באדם חוטי צמר וחטי פשתן ושהרצועות שבראשי הבהמות ר"הוה אומר של צמר ושל שער אינם חוצצין מפני שהמים באין בהם : ב' קלקי הלבי והוקן ובית הסתרי באשה לפלוף שחויץ לעין גלד שחויץ למכה והרטיה שעליה ושרף היבש וגלדי צואה שעל בשרו וזבצק שחתחת הצפורין והמלמולין וטיט היון וטיט היוצרים וגין יוני איהו טיט היון והטיט הבורות שנא' (תהלים מ) ויעלני מבור שאין מטיט היון טיט היוצרים כמשמעו ר"י וסי מטהר בשל יוצרין ומטמא בשל מרקה וגין יוני אלו יתדות הדרכים שאין טבילין בהן ולא מטבילין אותן ושאר כל הטיט מטבילין בו כשהוא לח ולא יטבול באבק שעל רגליו לא יטבול את הקומקומות בפחמין א"כ שפשי' ג' או שאין חוצצין קלקי הראש ובית השתי' ובית הסתרים באיש

רבי

הבהמות כתב הר"ב דדוקא חוטי שבראש חולצין אבל של צמר כו' ומיהו ברצועה רחבה וחלקה חונקת וחולצת כמ"ש נרס"ו השבט : שבראשי הבהמות פ"ה ר"ב והן מהדוקים בשער דשער נמי בכלל הגוף הוא שצריכי' טבילה כמ"ש בס"פ דלעיל : ב' קלקי הלבי כו' כתב הר"ב שער כו' ונעשה כעין שרשרות דוגמת אוקן קולקין דתקוצר פכ"ט דכלי' כ"ב הרמבם : רבי יוסי מטהר בשל יוצרין ומטמא בשל מרקה פ"ה ר"ב טיט השרוי בלובן בינה כו' ואין הלכה כר"י וכ"כ הרמב"ם ואע"פ שלא פי שהוה טיט השרוי בלובן בינה מ"מ כתב שהוה עב ויתר משל יוצרים וגם השרוי בלובן בינה מפורסם שהוה כדבקי' יותר מכל הטיטין ולכך ז"ל דעד כאן אין הלכה כר"י לא במה שמטהר בשל יוצרין וה"ק ר"י כי ג' טיטין שמנו חבמי' לא אלו הן והכי דייק ב"י כי קצ"ח דכרי הכשב"א דבדינו כ"י :

כשרוא לח' כלומר כשיעור שנתנו צו בס"ב למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה דבפחות מכן לא מקרי לח : ורא' יטבול באבק שעל רגליו ואם טבל אינו חונק הרמב"ם פ"ב מ"מ (הלכה י) והיינו דלא כללינו בהדינו דריש' והכ"מ כתב שכן הוא בתוספתא פ"ח והר"ש כפ' דלקמן משנה ד' העתיק תוספתא היו רגליו מלאים אבק וירד ועבל במקוה שיש בו מ' טאה עמא שיפשי' או שהטבילו בחמין טהור : ג' ובית השתי' בחנם תנייה דהוי בכלל בית הסתרי' כ"ס כתב וז"ל כל דאי צטרדיך דאי לא תנא אלא בית הסתרים שמה' ה"א דוקא בית הנקב ובית הערוה שאינו נראה לעולם מפני הכבוד אבל בית השתי' פעמים מצדיה ורועו ונראה לא חשיב בית הסתרים קמ"ל ואי לא תנא אלא בית השתי' ה"א דר"א לא פליג אלא בבית השתי' משום דאמין נראה אבל בשאר בית הסתרים תודה קמ"ל

רבי

אמת נן
י"ז טס פ"ב
טוס טס
סעיף ב'
בסעיף י'
ג' ס' סעיף י'
ד' ס' סעיף י'
ה' ס' סעיף י'
ו' ס' סעיף י'
ז' ס' סעיף י'
ח' ס' סעיף י'
ט' ס' סעיף י'
י' ס' סעיף י'
יא' ס' סעיף י'
יב' ס' סעיף י'
יג' ס' סעיף י'
יד' ס' סעיף י'
טס טס פ"ב
סעיף א'
קמ סעיף א'

אם שיער ה
 כשי"פ"ה
 טוחמת
 כל
 נכנסת
 מיי"ג"ה
 מקואית
 י"ד ט'
 טע"ה
 דמי"ה
 דמי"ה
 וטע"ה
 ט"ה

רבי אליעזר אומר אחד האיס ואחד האשה ואין הלכה כר"א
 הרמב"ם: כל המקפיד כו' אלא כ"ע וכדתנן נמי בסוף
 סירקין וקטת קשה דה"ל למתני בתר כולה ואמאי מפסיק
 ביניהם ובני האלוף כמהר"ר ליווא י"ו אחר שיש לפרש דכל

המקפיד כו' לא ככ"ע אלא דברי
 ה"א הן וקאמ' שאחד האיס כו' שוין
 והכל כלי בקפידא שאם הוא גברא
 או איתתא דמקפיד כו' ומשה"ל לא
 קתני הכא זה הכלל זכ"ס וכו' קתני
 זה הכלל דקאי אף אחדם ודבריו
 נכונים: אבל הרמב"ם סוהרב שפירשו
 כאן כללא דדינא (דמקפיד) כו' אי
 איתא שהם סבורי' דדברי ר"א הן
 ודלקאמז"ס הוא שכולל אף לדל"ד
 ה"ל להמתין עד לקמן ולכן כ"ל
 שהם דקדקו בלישן דמקפיד עליו
 דה"ל עליהן דהא אלקי קאי וכן
 ה"ל חוצצין ומיהו גם כזה י"ל
 דכללא דכל המקפיד קבלה בידם
 היתה על כל עניני חגיגה וכדתנן
 לקמן ור"א אומר הכלל שסמור
 בידם הוא דנקטיה הכא ולומו' שגם
 בענין הקלקי נאמר שהכלל דכל
 (המקפיד) כו' ושוב ראיתי שהראש

ר"א אומר אחר האי שואחד האשה * כל
 המקפיד עליו חוצצין ושאיין מקפיד עליו אין
 חוצצין: ד' לפלוף שבעין וגלד שעל המב'
 ושרף הלח' ולכלובי צואה שעל בשרו *
 וצואה שתחת הצפורין וצפורין המרודללת
 בשות של קטן לא טמא ולא מטמא * קרום
 שעל המכה טמא ומטמא * ה' או חוצצין
 בכלי' הופת (כ"א וסמור) והמור בכלי' זכוכית'
 בין מבפנים בין מבחוץ * על השלחן ועל
 הטבלה ועל הדרגש ועל הנקי' חוצצין על
 הבלוסין אינן חוצצין * על מטו' בעל הבית
 חוצצין על של עני אינו חוצצין * על איכות'
 של בעל הבית חוצצין * ועל של זקקין אינו
 חוצצין נמ"ל * ועל המ' דעת חוצצין * רשב"ג
 או' עד כאיסר האיטלקי: ועל

ושאינו מקפיד עליו אינו חוצצין והוא שלא יהיה על רוב גופו *
 וספק ההלכה לענין חגיגה רובו ומקפיד עליו חוצצין דבר תורה *
 מעוטו כלומר אם הדבר החוצצין הוא במיעוט הגוף * אע"פ
 שמקפיד עליו אינו חוצצין מן התורה * אבל חכמי גורו על רובו
 שאינו מקפיד משום רובו המקפיד
 ועל מעוטו המקפיד נמי משו' רובו
 המקפיד ולא גורו על מעוטו שאינו
 מקפיד אטו מעוטו המקפיד דהיא
 גופה גזירה ואנן ניקו' וגז' גזירה
 לגזירה: ד' לפלוף שבעין * כל
 אינו חוצצין ביבס חוצצין * ושחוצצין לעין
 דלעיל בין כלת בין ביבס חוצצין *
 וטעמיהו דחוצצין לעין אדם מקפיד
 בין כלת בין ביבס בחוק העין ביבס
 מקפיד כלת אינו מקפיד: כמות
 של קטן * כמין שער נולד בבשר
 הקטני' כעין השע' שנולד בקשואין
 שקורין שאק"ש בערבי ואתו שער
 קרוי כלשון משני' כמות של קישות *
 כך שער של קטן הדומה לו קרוי
 כמות של קטן והנשים קוראות לו
 שער שומ' לא טמא' אה' נגע טומא'
 באותו שער לא נטמא הקטן: ולא
 מטמא אם היה הקטן טמא באחת

מאבות הטומאות ונגע אדם באותו שער ולא נגע בבשרו לא
 נטמא הנגע דלא חסיב שער זה יד להכניס טומאה ולהוציא:
 ה' והמור' מוסקו בלע"ו ויש ספרי' גורס' י"ח זר' דרגש משה
 קטנה מרגש וישבת על מטה כבודה (יחזקאל כ"ג) דרגישן:
 על הכתובים חוצצין משו' דקפדי עליהן: בלוסין מלובלבי' ודומה
 לו בגמרא בפ' כלל גדול' ד ע"ו) עסה בלוס: אינן חוצצין ולא
 קפדי עליה והיינו טעמא דמטות בעל הבית ועני' * איכות' כמו
 אכות' והוא של עור שמימין על החמור כשנושא המטא' וקקום'
 כושי' הנאדות של עור לשון זיקה בין מליא בין הסרה שריא'
 במס' ע"ז דף ס"ו): אינו חוצצין שאין מקפידין על הכללוד:
 עד כאיסר האיטלקי * שהוא רחב גד' בגרבי' שצורה חוצצין פחות
 מאין אינו חוצצין וס' ק לא יהיב ביה שצורה אלא אפילו פחות
 מאיסר חוצצין והלכה כר"ק: ומשני

כתב ר"א אחד האיס ואחד האשה כל המקפיד עליו חוצצין
 סברי כל אשה כשואה מקפדת: זה הכלל כל המקפיד עליו חוצצין
 ושאינו מקפיד עליו אינו חוצצין * לפלוף שבעין כו' אלו חוצצין
 בכלים כו' זה הכלל כו' כל שזקפיד כו' מבואר שגירסתו במשנה
 בדברי ר"א כל המקפיד כו' וגם גורם כאן זה הכלל כו' ואולי
 שאף כך ג' הרמב"ם והר"ב * ומשה"ל לא נטר להו עד לקמן
 מפרש דינא דקפידא * ויכולי' ג' כ' לתרין דהא דלא נטיר התנא'
 עד אחר מתני' דלפלוף דאידי דר"א נקט כל המקפיד כו' סידר
 רבינו הקדוש אח' כ' מיד זה הכלל וכ' * למ"ס דר"א מלישנא
 דזה הכלל כו' נקט למלמיה: ד' לפלוף שבעין כתב הר"ב
 בלא אינו חוצצין גמרא פרק בתרא דנדה דף ס"ו * ופי' התוספות
 [דדוקא שבוך העין] מפני שהדמעה שבעין מלחלתו ואינו
 מניחתו ליום יבש * וכתבו עוד דלכלובי צואה * וצואה שתחת
 הצפורין וצפורין שדולדלת' (ג"ל דיש לחוק וצפורין המרודללת)

מתני' דאין חוצצין מייירי נמי כלת דאי ביבסה אמאי לא חייבי'
 כדפי' הר"ב * ומ"ס הר"ב ביבס חוצצין ואיתתא נקרא יבש משעת שמתחיל לירקמ' * *
 זכר זה הדבור הנה ואע"פ שאינו תכוונת החגיגה (לפי) שזכר משפטי קדומה החבורה
 הרמב"ם בחבורו ס"ב מה"מ (הלכה יד) כתב לכמות של קטן לענין שאינו חוצצין *
 וכמות של קטן * וכן לא טמא כו' אבל א"א דל"ג כלל לא טמא ולא מטמא דהא העתיקה ג"כ בפ' א"מ טומאות מת (הלכה ד') *
 בשורת * כתב הר"ב כעין השער שנולד בקשואין כו' בלשון משנה כמות של קישות דרפ"ב דעוקלים: ה' והמור' (בערוך פי' מור
 מסתכו') וכו' * ומהר ופסיהן בפ' הרמב"ם * ומפרש ומהר שהוא עפר דבק דומה לזפת * דרגש פי' הר"ב משה קטנה
 ועיין עוד בפירושו למשנה ה"פ' דנדרים: ועל המרדעת חוצצין * כן הוא בס"א והעתיקה הרמב"ם בפירושו וכן בניסוחת מהר"ם
 ז"ל והכי מייטי לה כפס"ו דשבת דף ק"ד * ופשוטין התם דדוקא משני' דלדין וכי' (וכ' הרמב"ם ס"ג מה"מ הלכה ד') דהפי' הר"ב
 במשנה דלקמן: רבן שמעון בן גמליאל אומר * פי' הרמב"ם דקאי על המרדעת ומ"ס הר"ב דהלכה כר"ק כ"כ הרמב"ם * ועמ"ס
 בפ"ח דערובין: עד כאיסר האיטלקי להר"ב שהוא רחב כד' בגרבי' שצורה חוצצין ד' בגרבי' שצורה חוצצין *
 פרוטה

וכתב ר"א אחד האיס ואחד האשה כל המקפיד עליו חוצצין
 סברי כל אשה כשואה מקפדת: זה הכלל כל המקפיד עליו חוצצין
 ושאינו מקפיד עליו אינו חוצצין * לפלוף שבעין כו' אלו חוצצין
 בכלים כו' זה הכלל כו' כל שזקפיד כו' מבואר שגירסתו במשנה
 בדברי ר"א כל המקפיד כו' וגם גורם כאן זה הכלל כו' ואולי
 שאף כך ג' הרמב"ם והר"ב * ומשה"ל לא נטר להו עד לקמן
 מפרש דינא דקפידא * ויכולי' ג' כ' לתרין דהא דלא נטיר התנא'
 עד אחר מתני' דלפלוף דאידי דר"א נקט כל המקפיד כו' סידר
 רבינו הקדוש אח' כ' מיד זה הכלל וכ' * למ"ס דר"א מלישנא
 דזה הכלל כו' נקט למלמיה: ד' לפלוף שבעין כתב הר"ב
 בלא אינו חוצצין גמרא פרק בתרא דנדה דף ס"ו * ופי' התוספות
 [דדוקא שבוך העין] מפני שהדמעה שבעין מלחלתו ואינו
 מניחתו ליום יבש * וכתבו עוד דלכלובי צואה * וצואה שתחת
 הצפורין וצפורין שדולדלת' (ג"ל דיש לחוק וצפורין המרודללת)

אם טמא כב
 בשם ר' כב
 נסח ה"ל כב
 רס"ט ה"ל כב
 ה"ט ה"ל כב
 ומלך פ"ג
 ע"ט ה"ל כב
 שו"ע י"ד כב
 רב סניף ט
 ע"ט ה"ל כב
 פ"ח פ"ג כב
 טוה"ט א' כב
 ה"ל כב

ב הבר והכסת פ"ה ר"ב הכר
 הוא ששוכב עליו והכסת
 הוא ששמים תחת מראשותיו וכן
 משמע במשנה בספ"ך וספ"כג
 דשנת דבר הוא ששוכב עליו וכן
 פ"ה הערוך ערך כר"ג גם כמזכיר
 דכלים הביא הר"ש ששפי"ו במשנ'
 ד' למוכח כמי הכי אבל הכי מפרש
 שם בהפך וכן עוד שס"ד פ"ך
 וכן בספ"ד דשנת אבל הרמב"ם
 מפרש שם דשניה מניחין תחת
 הראש אלא דכסת הוא גדול
 והתוס' פ"ו דב"ד ע"ע (ד"ה)
 כמותו כמזכיר כסת הוא הקטן וכר
 הוא הגדול כדמתן במס' (שהרות)
 (כלים סכ"ח משנה ה') כר שעשאו
 סדיו וכסת שעשאו מטפחה וכן
 כמזכיר בספקי תוספת דמדות
 והתפלה כתב הר"ב לפי שא"צ
 להבנים ולהוציא
 דא"י דדוקה הלל היה אומר אלו
 משל אבי אמר בירושלמי פרק ב'
 דערובין והעתיקו הרמב"ם בספ"ב
 מה' תפילין אבל מהר"ם כתב דאין
 זה קרוי להכניס ולהוציא לא כגון
 הכרים והכסתות שמוציאים מה
 שצדקו בשביל המיון לכנס
 ולשקנו וגם להוסיף עליהם נוזה
 אבל התפילין אין מוציין אותן לא
 לדוק הכתב שצדקו ולא בשביל
 המיון ע"כ : ה' עשרה טפח
 הרמב"ם : ו' אין מטבילין חמין בגוין וכו' פ"ה ר"ב דאוכלי
 ומשקים אין להם טהרה כו' לא כו' מטעם השקה דהוי כמי
 שזרעו וחוזר ונוטלן דזריעה מטהרת מטומאה דתנן (ספ"ט
 דתרומות) שתילי תרומה שנטמאו ושתלן טהורין בתשובת
 רבינו גרסום מלאחי כך : זו מלאחי בפירש"י פ"ג דבכורו דכ"ב
 ועיין בספ"ה ר"ב במשנה ג' (פ"ב) דבינה זמ"ש הר"ב אין השקה
 מועלת אלא בזמן עס מינו דב"ש גזרי דלמא חיים עליהו
 ולא געבי בהדדי וכו' לא גזרי הר"ש :

ב הבר והכסת של עור הרי אלו צריבין
 שיבואו בהם המים כסת עגולה והכרתור
 והאמום והקמיע והתפלה : אינן צריבין
 שיבואו בהם המים כולל כל שאין דרכו
 להכניס ולהוציא טובליטם זממים : ג' א'
 שאינם צריבים שיבאו בהם המים קשרי
 העני והגמיון והבט של סגל ותפלה של
 ראש בזמן שהיא חוצה : ושל זרוע בזמן
 שאינה עולה ויורדת ואינה חממת ואינה
 התרמול : ד' אלו שהם צריבים שיבואו
 בהן המים הקשר שבפרקים שבכתף
 ושפה של סדיו צריך למתח ותפלה של
 ראש בזמן שאינה חוצה ושל זרוע בזמן
 שהיא עולה ויורדת ושיניצין של סגל
 ובגדי שהטבילין מבובסין עד שיבעבעו
 הטבילין נגובין עד שיבעבעו ויעוהו
 מבעבעו : ד' כל ידות הכלי' שהם ארוכין
 ועתיד (פ"א) לקוצץ מטבילין עד מקו' המדה
 ר"ה ויהיה אומר עד שיטבול את כורו
 'של' שלת דלי גדול ד' טפחים ושל קטן י'
 (גמרא מטבילין) מטבילין עד מקום המדה
 ר"ט אומר עד שיטביל את כל הטבעת
 החבל שהוא קשור בקופזאניו חבור א"כ
 תפר : ו' ב"ש אומרים אין מטבילין חמין
 בצונן ולא צונן בחמין לא יפים ברע' ולא
 רע' ביפים ב"ה אומר "מטבילין"
 כל
 עולים כמין ארבע עשרה זמין וכס' זן מכוסים ומשקה טופח
 עליהם משהתחילו המים לבעבע' טהרו לפי שהשקו המים
 הצלועים בזמין המקוה אבל כשהן נגובים אין המים באין
 בכלו עד שיטמו מבעבעו כשאלם מטבילין סדיו ואין יכול
 לשטחו שאין המקוה רחב כל כך תומכו במים כשהוא מקוה
 ומתוך כך מבעבעים המים וכשנחין מבעבעו בידוע שבאו
 המים בכלו : ה' מטבילין עד מקום המדה והשאר אין צריך
 טבילה לכל העומד לוחקך כחוקך דמי ולא הוי חציצה למקום
 החקך עצמו דבית הסתרים דכלים אין טעון ביאת המים כמו
 ב'אדם (ויחריס) בית הסתרים דכלים על בית הסתרים ד'אדם דאלו בית הסתרים ד'אדם : נהי דאין טעונים ביאת מים צעין
 ראוי לביאת מים ובית הסתרים דכלים אפילו ראוי לביאת מים לא צריכי דאין אדם מקפיד שם : ר"י אומר כו' ואין הלכה כר"י :
 מטבילין עד מקום המדה : עד ד' לגדול ועד י' לקטן : והשאר טהור וא"צ טבילה ואפילו כלתה מדה לחצי טבעת ששגלפת
 א"צ להטביל אלא עד חצי טבעת : ר"ט אומר עד שיטביל את כל הטבעת שכלתה המדה לחציו ואין הלכה כר"ע : ו' אין מטבילין
 חמין בגוין : דאוכלים ומשקין אין להם טהרה במקוה אלא המים שנטמאו בלבד : מטעם השקה וחבור ואין השקה מועלת אלא
 בזמן עס מינו :

הוא ששוכב עליו והכסת
 הוא ששמים תחת מראשותיו וכן
 משמע במשנה בספ"ך וספ"כג
 דשנת דבר הוא ששוכב עליו וכן
 פ"ה הערוך ערך כר"ג גם כמזכיר
 דכלים הביא הר"ש ששפי"ו במשנ'
 ד' למוכח כמי הכי אבל הכי מפרש
 שם בהפך וכן עוד שס"ד פ"ך
 וכן בספ"ד דשנת אבל הרמב"ם
 מפרש שם דשניה מניחין תחת
 הראש אלא דכסת הוא גדול
 והתוס' פ"ו דב"ד ע"ע (ד"ה)
 כמותו כמזכיר כסת הוא הקטן וכר
 הוא הגדול כדמתן במס' (שהרות)
 (כלים סכ"ח משנה ה') כר שעשאו
 סדיו וכסת שעשאו מטפחה וכן
 כמזכיר בספקי תוספת דמדות
 והתפלה כתב הר"ב לפי שא"צ
 להבנים ולהוציא
 דא"י דדוקה הלל היה אומר אלו
 משל אבי אמר בירושלמי פרק ב'
 דערובין והעתיקו הרמב"ם בספ"ב
 מה' תפילין אבל מהר"ם כתב דאין
 זה קרוי להכניס ולהוציא לא כגון
 הכרים והכסתות שמוציאים מה
 שצדקו בשביל המיון לכנס
 ולשקנו וגם להוסיף עליהם נוזה
 אבל התפילין אין מוציין אותן לא
 לדוק הכתב שצדקו ולא בשביל
 המיון ע"כ : ה' עשרה טפח
 הרמב"ם : ו' אין מטבילין חמין בגוין וכו' פ"ה ר"ב דאוכלי
 ומשקים אין להם טהרה כו' לא כו' מטעם השקה דהוי כמי
 שזרעו וחוזר ונוטלן דזריעה מטהרת מטומאה דתנן (ספ"ט
 דתרומות) שתילי תרומה שנטמאו ושתלן טהורין בתשובת
 רבינו גרסום מלאחי כך : זו מלאחי בפירש"י פ"ג דבכורו דכ"ב
 ועיין בספ"ה ר"ב במשנה ג' (פ"ב) דבינה זמ"ש הר"ב אין השקה
 מועלת אלא בזמן עס מינו דב"ש גזרי דלמא חיים עליהו
 ולא געבי בהדדי וכו' לא גזרי הר"ש :

חמין

חמין בחמין וימים בימים • ומרים במרים אבל מין בשאינו מינו
אין השקה מועלת בהן ולא נטהרו המים : מלא משקין • כגון יין
ושמן ושתימי ומי פירות וכל משקין חוץ ממים : כאלו לא טבל
משום דחייני • ודוקא שלא נשתנו מראיהן שלא נכתבו במים :

מלא מי רגלים רואין אותן כאלו
הן מים דמי רגלים מין מים הן •
וכשהשקו עליהן מי מקוה נעשו
חבור להן ולא חייני ונטהר הכלי
ויש ספרים שגורסין רואין אותן
כאלו הן יין • ואם היו משתנים
מראיהן וחזרי' למראה מים •
מתבטלים במים ונטהר הכלי •
וכבר שא זו מוכח בתוספתא מלא
מי חטאת • מים שנתקדשו בפר
כרה ומתה מים על טמא מת' •
עד שירבו המים על מי חטאת •
שיהיה רוב הכלי פנוי כדי שירבו
מי מקוה הנכנסו בו על מי חטא'
שהיו בתוכו • ואם לאו עדן הוא
בטומאתו והרי הן כשאר משקין
שחולטין בין הכלי ובין מי המקוה •
כור'ל' סאין : ואין בו לא רביעית
מי חטאת • או שאר משקין כאלו
לא טבל • דס'ל'ר' וי' רביעית
משקין • או רביעית מי חטאת
שנתוך הכלי פוסלין בטבילה •
וחולטין אפי' בתוך כלי גדול עד
שיסיר הרביעית של משקין או של
מי חטאת ויחזור ויטבילן ריקן •

כלי שהיא מלא משקין והטבילו כאלו לא
טבל מלא מי רגלים רואים אותם כאלו הם
מים כלא מי חטאת עד שירבו המים על מי
חטאת • ר' יוסי אומר אפי' כלי מחזיק בור •
ואין בו אלא רביעית כאלו לא טבל : ז' כל
האוכלין מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי
פרס • כל המשקין מצטרפין לפסול את
הגויה ברביעית • זה חומר בשותה משקין
טמאים מבמקוה • שעשו בו שאר המשקין
כמים : ח' אכל אוכלים טמאים • ושתה
משקים טמאים • טבל והקיאן טמאים מפני
שאינן טהורים בנזף שתה מים טמאים טבל
והקיאם טהורים מפני שהם טהורים בנזף •
י' בלע טבעת טהורה נכנס לאהל המת הזה
ושנה וטבל והקיא • הרי היא כמות שהית'
בלע טבעת טמאה טובל ואוכל בתרומה •
הקיא טמאה וטמאתו • חץ שהוא תחוב
באדם בזמן שהוא נראה חיצין • ואם אינו
נראה טובל ואוכל בתרומתו :

בשלמה מסכת מק'אות

ואין הלכה כר' יוסי : ז' כל האוכלים מצטרפין • אכל אוכלי'
טמאים מכה מינים • ויש בכלן כהני פרס שהן שני ביני'
לרש' ובינה ומחלה לדברי רמב"ם • מצטרפין לפסול גוייתו
מלאכול בתרומה • וכו' שתה מכה מינים של שבעה משקין
שהם מים יין שמן דבש חלב דב טל • שאלו בלבד נקראין
משקין כלן מצטרפין זה עם זה לפסול את הגויה ברביעית הלוג
דכתיב (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל • וכל השקה אשר
יש' למד על האוכלין של מצטרפין ועל משקין שכלן מצטרפין :
שעשו בו שאר משקין • לפסול את הגויה : כמים • ואין שאר
משקין פוסלין את המקוה בשלשה לוגין כמים אי נמי אין שאר
משקין משנימין • עיור מקוה למ סאה כמים דכתיב מקוה מים
ולא מקוה של שאר משקין : ח' שתה משקין טמאין • שאר משקין
חוץ ממים • שאינן טהורי' בנזף • לא מלתה להן טבילה בטבילת
הנזף דאוכנין ומשקין חוץ ממים אין להם טהרה במקוה : אבל
שתה מים טמאין וטבל טהורים בנזף • שיש להן טהרה במקוה
ע"י השקה • הרי הוא כמות שהיתה • טהורה כמות שהיתה •
שהוא מניל עליה בעודה בלועה שלא חטמה : טובל ואוכל
בתרומה • דטומאה בלועה אינה מטמאה אחרים : בזמן שהיו
נראה • על גופו מזהוץ : טובל ואוכל בתרומה • לא שנה חץ
טמא ולא שנה חץ טהור • אינו חוצץ בטבילה כל זמן שאינו נראה :

בשלמה מסכת מק'אות

כלי שהוא מלא משקין כו' והכלי עלמו טמא : כלא משקין
ובפ' כל הזבחים שנתערבו (דף ע"ח) גרסי' כלי שהוא
מלא רוקן • ונקט מלא מים סיפא דמי רגלי' אפי' מלא טהור
ולא בעי ביטול דלקא להו השקה • אבל רוקן אפי' צרוב מים
לא בטלי וחייני לפי שהם עבדים •

הר"ש והסו' שם : רואים אותם
כאלו הם מים • כלומר חץ ע"פ
שמראיהן חלוק במקצת ממראה
שאר מים אפי' כיון דמין מים הם
לא בעי רובא לנטולי אלא רואין
אותן וכותבו שם : עד שירבו המי'
על מי חטאת • הואיל הן אב
הטומאה (כדתן בריש כלים) •
וחייבי משו' קדושתיהו לא בטלי
אלא ברובא תוספת שם :
ז' כל האוכלין מצטרפין משנה
היא במעילה בפרק קדשי
מוזב (משנה ה') ואגב זה חומר
בשותה משקין טמאין בסיפא
מנייה הכל הר"ש : כל האוכלי'
מצטרפין לפסול כו' כתב הר"ב
דכתיב מכל האוכל וגו' • וכ"כ
הרמב"ם ואינה אלא אסמכתא •
שפסול הגויה מים דבר הן
שגזרו כדאיחא פ"ק דשבת כפי'
הר"ב : כל המשקין פ"הר"ב
ז' משקין כו' ושנוין במשנה ד' פ"ו
דמכשירין וכרבי יהושע דבמשנה
כ"פ"א דתרומות : בכחצי פרס
ל' הר"ב שהן שני בינים לרש' ובינה ומחלה לדברי הרמב"ם •
ובפ"ח דערובין מסיק בהרמב"ם ועיין מ"ש שם :

ה בלע טבעת טהורה כו' בלע טבעת טמאה וכו' בפ"ד
דחולין דף ע"א : אמר רבה כשם שטומאה בלועה
אינה מטמאה • כך טהרה בלועה אינה מיטמאה טומאה
בלועה מגלן • דכתיב (ויקרא יא) והאוכל מנבלתה יבסם
בגדיו • מי לא עסקינן דאכל סמוך לשקיעת החמה ועדין לא
נתעכלה • וא"ל למשום דטומאה בבית הספרים היא שאיפה
מטמאה כדאיחא התם במשנה ג' • דא' כל טמא במשא
כדפירש"ש שם בפרק יולא דופן (דף מ"ג) ועיין בפ"ו דההלות
(משנה ה') וקאמר רחמנא דטהור וכו' טהרה בלועה מקו' ומה
כלי חרס המוקף נמיד פתיל שאינו מניל על טומאה שנתפסו
מלטמא אחרים (כדכתב הר"ב במשנה ו' פ"ח דכלים) וכו' :
וטמאתו אבל באוכלים ומשקי' טמאי' לא שייך למתני הכי •
דאין אוכלים ומשקים מטמאים אדם • אלא מי'מ
דבר ע"י אכילה ושתייה : ואם אינו נראה טובל • ולא דמי
לפית הספרים דבעינן ראוי לביאת מים הר"ש : ואוכל
בתרומתו לערב • הרמב"ם פ"ב מהלכות מקואות (הלפה ח)

סליקא לה מסכת מק'אות

מ"י פנ' פס'
מקואות כל'ס
ב מעיל' י'
מ"י פנ' פס'
טומאת אוכלין
כ"ג
ג סס פי הל'ס
ד סולין על' :
מ"י פנ' פס' :
מקואות כל'ס

הגיה

נדה אחר כל אלו הנמנאות (ר"ל החמורות והקלות) . מפני שאינה טומאה כללית לכל סין האדם . הרמב"ם :

מסכת נדה

פרקא שמאי אומר כל הנשים דיין שעתן . ותני לה בריש עדיות . וסני כהכי ולא אינטריך תו למתני כהדי קולי ב"ש וחומרי ב"ה . א"כ דהא דאמרי דב"ש במקום ב"ה אינה משנה . אלא כדמתני לה כהדי קולי ב"ש וחומרי ב"ה כמ"ש הר"ב ברפ"ג

א שנת סני
עדיות של
ב שיי'תב ח'
חספאי פזכ
עוזב הל' ס'
עס חס'ס'ס'
צ"ה סל' צ'
ה סני חיי'פס'
ס'ס'ס'ס' סל' צ'
עס חס' סככ
עס חס' סל' צ'
ס'ס'ס'ס' סל' צ'
ס'ס'ס'ס' סל' צ'

מסכת נדה

פרקא שמאי אומר כל הנשי דיין שעתן הלל אומר מפקדה לפקיד ואפי' לימים הרבה . וחכמים אומרי לא כדברי זה . ולא כדברי זה אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקדה לפקדה ומפקדה לפקיד ממעטת על יד מעת לעת כל אשה שיש לה וסת . ריה שעתה והמשמשת בעדי'הרו זו כפקידה וממעטת על יד מעת לעת . ועל יד מפקדה לפקידה :

ב ביצד

במשנה ד' וכותלי בית הרחם ובית החצון שכתב הרב . מפורש במשנה ה' ס"ב וברפ"ה בס"ד . וחכמים אומרי . לא כדברי זה וכו' כתב הר"ב וכדי להשוות מדותיהם וכו' להיכא דבדקה כהרי"ד ל' ג' עונות . היום אמש והתמול למפרע עד כהרי"ד לא רצו לחלק וכו' גמרא ומיהו אכתי לא שמענו אלא דאיכ' למעוטי ולא ליעמו למפרע רק עונה אחת יתר מזהרים עד שחרית וסני שאמרו שלא רצו לחלק ולמעט אבל ז"ש הר"ב להוסיף . לא ידענא מהיכי תיטי להוסיף ואף רש"י לא כתב לא רצו לגרוע ולמעט כו' : בל אשה שיש לה וסת כו' תימ'למה הפסיק ושנה השמשת בעדי' ה"ל למתני מיד כיצד דיה שעתה וי"ל דקמ"לן אע"ג דיש לה וסת כריכה לשמש בעדי' (כדפי' הר"ב) אע"ג דתנן לקמן (משנה ז) אע"פ שאמרו דיה שעתה כריכה להיות בודקת (וכו') . הכא תנא ליה לאשמעונו דאזתה בדיקה חסובה למעט אעת לעת דהוי חדוש כדלקמן ולקמן . היינו בד' נשים דיין שעתן חוס' (דף ד' ד"ה כל אשה) : שיש לה וסת כתב הר"ב ובדקה בשעת וסת דאל"ה לא כדתנן בספ"ד : וכתב כתב סר"ב שנקבע לה זמן האורח ג פעמים כדתנן במשנה י' ס"ט : דיה שעתה כתב הר"ב ולא חיישינ' דילמא מקמי הכי הוה כו' כדאמרן דמדאורייתא לעולם לא אמרינן דילמא מקמי הכין הוה והכא אפי' רבנן לא חשו דודאי אורח בזמנו בא . ולא יעמוד מללאה חונה : ודמ'שמשת בעדים . מיר הר"ב דה"ק ומששת בעדים ועיין במשנה דס"פ : בעדים פירש הר"ב דהיינו בסדין עיין פפי' הר"ב ספ"ח ומ"ש סס בס"ד : ובמעטת עליד מעת לעת וע"י מפקדה לפקידה ואינטריך למתני נמי מפקידה

מסכת נדה

פרקא שמאי אומר כל הנשים דיין שעתן . משום דרבי אליעזר אומר ד' נשים דיין שעתן . תני נמי שמאי אומר כל הנשים לאפקודי מדר' אליעזר : דיין שעתן . נשים הרואות דס דיין שעתן לטמא טהרות שנגעו בהן משעת ראייתן ואילך . ולא אמרי' מקמי

ככי נמי הוה דס . וכותלי בית הרחם העמידוכו והיכה טמאה מקידס . דכל הנשים משמאות בנית המיון ואף ע"פ שלא יאל' הדס לחוץ . דכתיב (ויקרא טו) דס יכיה וזנה בצורה אף ע"פ שהיא בצער ולא יאל' לחוץ טמאי' וטעמא דשמאי דלא חייש דלמא מקמי הכי הוה דס . שאם אחת אומר כן . לבו של אדם נוקפו תמיד בשעת ביאה ופורש מאשתו ונמצא מצטל בנות ישראל משריה ורביה : מפקדה לפקידה בדקה היום ומלאה טהורה . ובדקה

לסוף שבו ומלאה טמאי' חוששין למגע מצדקה ראשונה ואילך שאל ע"כ סליק דיה דאחא וכותלי בית הרחם העמידוכו ולביטול פריה ורביה לא חיישינן דדוקא לטהרות הוא דמטמינן להו מפקידה לפקידה . ולא לבעלה ושמאי אומר לטהרות נמי לא מטמינן דא"כ לבו נוקפו ופורש נמי מתשמיש : לא כדברי זה שמאי דמיקל עסי' ואינו עושה סייג לדבריו : ולא כדברי זה הלל דמחמיר יותר מדאי דודאי כולי האי ימים רבים . לא מוקמי כותלי בית הרחם דס : מעת לעת וממעטת ע"י מפקידה לפקידה צ' זמנים הווכרו באשה לטמא טהרות למפרע . והלך אחר הקל שבשניהן אם משקידה לפקידה יותר על מעת לעת . הלך אחר מעת לעת לעילא תטע' אלא טהרות שנגעו מאתמול בשעה האחת . ואם מעת לעת יותר מפקידה לפקידה . כגון שבדקה עצמה שחרית ומלאה טהורה וערבית מלאה טמאה לא מטמינן אלא הכך טהרות דמצדיקת שחרית ואילך וטעמיהו דרבנן לפי שחכמים תקנו לבנות ישראל שיהיו בודקות שחרית וערבית . שחרית להכשיר טהרות של לילה . וערבית להכשיר טהרות של יום ואם בדקה שחרית ומלאה טהורה וערבית ומלאה טמאה . הפסידה טהרות של יום וזו שיצבה ימי' רבים ולא בדקה כתקנ' חכמים . הפסידה עונה אחת ימרה משום קנס . וכדי להשוות מדותיהם של חכמים שלא תהלוך בין היכא דבדקה שחרית להיכא דבדקה בצהרים לא רצו לחלק ולמעט ולהוסיף בזמן . ונחנו זמן קבוע מעת לעת שלא ליתן דכריהם לשעורים והלכה כחכמי' : על יד אחר . כמו ועל ידו החוקק שהוא כמו ואחריו בספר עזרא (ג) : וסת קבוע שנקבע לה זמן האורח ג' פעמי' ובדקה בשעת וסתה ומלאה טמאה : דיה שעתה . ולא חיישינן

דלמא מקמי הכי הוה דודאי אורח בזמנו בא : והמשמשת בעדים . והמשמשת בעדים כלומר מצוה על אשה שתשמש בשני עדים . אחד לשני תשמיש ואחד לאחד תשמיש . והרי זו כפקידה העד של אחר תשמיש הרי הוא כפקידה : וממעטת על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה דמא דמימא שמא תראה דס טפה כמרדל ותפקנה ס"ו ולא

ולא להוי כפקיד' קמל'ן ואם שמע בלכרי' בעדי' ובדקה אחרי
כן בערב ומלאה טמאה לא מטמאין עהרות דמדדיק' שחרית
עד תשמיש' שחרי בשעת תשמיש' בדקה ומלאה טהורה ואע"ג
דבדיקה שקוד' תשמיש' לא חשיב' בדקה מעליות' שמתוך שהיא

בהולה לשמש אינה מוכנסת הטד
לחורים ולסקין' בדקה בעד
שלאחר תשמיש' בדקה מעליות'
היא וחסיה כפקידה כדאמרן:
ב היתה יושבת במטה ובסקוקה
בטהרות' הא ללא תני היתה
עסקוקה בטהרות ופרט' וראתה
וקתני היתה יושבת במטה
לאשמועינן דמשום דגם לה וסת
דיה שעתה' המטה נמי טהורה'
כדקתני וכלן טהורות' הא אם
אין לה וסת דמשמיה מעת לעת
מטה נמי טמאה' כדשכח נדה
עלמה שמתמאה טמאה חמור'
למלא אדם לטמא בגדי' שעליו:
אע"פ שאחרו' אשה שאינה וסת
מתמאה מעת לעת' אינה מונה
ימי נדה' הלא מטמאה שראת' ג'
ד' נשים דיון שעתן' דליון רגילו
לראות דם: אבל הלכה כר"א והכי
מסיק בגמרא דהלכה כר"א: ד'
משיודע עוברת' לסוף ג' חדשי'
מיום שנתעבר': עד שתגמול עד
ש' שלי' לבנה כ"ד קדש ואפי' מת'
בתוך כ"ד חדש דיה שעתה'

ב כיצד ריה שעתה' היתה יושבת במטה
ועם קה בטהרות יזכור וראת' היא טמאה
(גמר וכן) וכולן טהורות' אע"פ שאמרו מטמא'
מעט לעת' אינה מונה לאמשע' שראת':
ג ר"א אומר ארבע נשי' דיון שעתן' בתול'
מעובר' מיניקה וזקנה' אמר ר' יהושע אני
לא שמעתי אלא בתולה אבל הלכה כר"א:
ד איזו היא בתולה' כל שלא ראתה דם
מימיה' אע"פ שגשואה מעוברת' משיוד'
עוברת' מיניקה' עד שתגמול את בנה נתנה
בנה למניקה' גמלתו או מת ר"מ אומר
מטמאה מעת לעת' וחכ"א דיה שעתה':
ה איזוהי זקנה' כל שעברו עליה ג' עונות
סמוך לזקנתה יור' אומר כל אשה שעברו
עליה ג' עונות' דיה שעתה ר' יוסי אומר
מעובר ומניקה' שעברו עליהן שלש עונות
דיון שעתן: ו' ובמה אמרו דיה שעתה'
בראייה ראשונה אבל בשנייה מטמאה מעת
לעת' ואם ראתה הראשונה מאונס' אף
השנייה דייה שעתה':

ז אע"פ

שהיולד אברהם מתפרקים' ואין דמה חוזר עד אחר כ"ד חד'
וממס' ואלך הרי היא ככל הנשים' ומטמאה מעת לעת ומפקיד'
לפקידה' ואע"פ שמניקה והולכת ד' נשים: וגמלתו או מת
דמ' מטמאה מעת לעת' דסבר ר"מ דם נעבר ונעשה חלב
וכשאינה מיניקה אפי' קודם כ"ד חדש חוזר הדם למקומו וחוזר'
לטהרות רואה' ואין הלכה כר"מ: ד' כל שעברו עליה שלש
עונות' עונה בינונית היא שלשים יום' ומכיון שעברו עליה
שלש עונות בינונית' אחר שהגיעה סמוך לזקנתה' דיה
שעתה' וסמוך לזקנתה נקרא' כל שקורים לה אימא אימא
מחמת זקנתה' ואינה מקפדת' כל אשה' ואפילו אינו
זקנה ועברו עליה שלש עונות ולא ראתה' דיה שעתה':
מעוברת ומניקה שעברו עליהן שלש עונות' אבל לא עברו
עליהן לא' ודלא כמתא קמא' דאמר מעוברת משיודע
העובר ומניקה משולד' ואין הלכה לא כר"א' ולא
כרבי יוסי' וזמנה אמרו' ארבע נשים דיון שעתן':
בראייה ראשונה' שראתה בתולה' והמעוברת' והמניקה'
והזקנה' לאחר שעברו עליה שלש עונות מחמת זקנתה':
אבל בשניה תש' מעת לעת' שהרי חרה לקדמותה
להיות דמיה מזוין בה' מאונס' כגון דקפלה וראתה'
או מחמת פחד' או שאכלה דבר המגיד דם':

אע"פ

לפקידה' דמה' ד מעת לעת חשוכה רבנן לפסידא דטהרו' אבל
מפקידה לפקידה דזין מועט הוא אימא לא' קמ"ל' בגמ'
ב היתה יושבת במטה' כתב הר"ב לאשמועינן דמשו' ליש לה
ובת כו' הא אין לה וסת כו' מטה נמי טמאה' דמסק'
טמאה כבאה בידי אדם נשאלין

עלי' ואפי' בכלי מוכח ע"ג קרק'
גמר' וכבר כתבתי כן במשנה ב'
פ"ד דטהרו' ועיין עוד מ"ש שם
במשנ' ד' ג בתולה מעובר'
מיניקה וזקנה' כולו מס' לכו
במתני': אבל הלכה כר"א כתב
הר"ב והכי מסיק בגמרא דל"ה
אין למדין הלכה מפי הקלמוד'
כלומר ממה שנשנה במשנה
דהלכה כמותו' כדאיתא בגמרא'
וטעמא פירש' שהתנאי' לא
דקדקו איש בדברי חכרו וכו':
ד אע"פ שגשואה כלומ' ונעכל'
לת' נשאת וראתה דם מחמת
נישואין' ילדה וראתה דם מחמת
לידה' יעדין אני קורא לה בתולה
שחרי בתולה שאמרו בתול' דמי'
(דמי נדה) ולא דמי בתולים':
משיוודע עוברת' פי' הר"ב
לסוף ג' חדשים' כי הא דכתיב
(בראשית ל"ה) ויהי כמשלש
חדשי' וכו' בגמרא' ועיין מ"ש
במתני' דלקמן: עד שתגמול'
פי' הר"ב עד ששליש לבנה כ"ד

חדש ואפי' מת כו' לרבנן הוא דמסר'
לעת פי' הר"ב דסבר ר"מ דם נעבר ונעשה חלב וקד' דריש דכתי'
(איוב יד) מי יתן טהור' וטמא לא אחד (טהור' מטמא חלב מדם) לא
אחד' בתמיח כלומר יסידו של עולם' ורבנן א"ר וחסן וי' ש'
הוא טמא' ואדם הנזר ממנו טהור' וראת' חלומי הנדה'
שהמזה ומזין עליו טהור' ונוגע טמא' גמרא [דף ט']:
ה סמוך לזקנתה' פירש הר"ב' כל שקורין לה אימא
אימא מחמת זקנתה ואינה מקפדת' בגמרא'
וכתבו התוספת בירושלמי פריך וכי בדעתה תלייה הדבר':
ומשני כל שראויה לקרותה אימא': רבי יוסי אומר מעוברת
ומניקה שעברו עליהן ג' עונות' וא"ת מעוברת לת"ק נמי
הא בעי לסוף ג' חדשים' וי"ל דכשאתה מונה חדשים או
אשה מונה ל' יום' דלפחות יש בג' חדשים האחד מהן חסר'
דמש"ה דייק הר"ב לפרש במשנה' פ"ד דיבנות אדתן היבמה
לא תחליץ ולא קתיפס עד שיש לה ג' חדשים' דהנך ג'
חדשים הם תשעים יום' ועי"ל דר"י סל דעד שיעברו
עליה ג' עונות לא אמרינן דיה שעתה' ואם הוכר עוברת
ועדין לא עברו עליה ג' עונות' מתמאה מעת לעת או
מפקידה לפקידה' ולת"ק אע"פ שלא עברו עליה ג'
עונות' מהוכר עוברת דיה שעתה' ואזכר מנאתי כך

בב"י

N מ"י פט מט'
אס"כ הל"ג
ב"ג פ"י פ"י
ס"ט פ"ט הל"ג
ומ"ד מה' חכ"ב
ומס"ג הל"ג
ד מ"י פ"ט
סו"ט פ"ט
קמ"ט פ"ט
ה"ו ס"ט
ו"י פ"ט סו"ט
ס"ט פ"ט
ח ע"ג
ט מ"י פ"ט
ס"ט חכ"ב
ומס"ג הל"ג
והל"ג פ"ט
בהגנות וכו'

כ"י סוף סימן קס"ט סתם כ"ט
דמסוד דהרי זו כחולה ודמיה מסולקי ומשעה שהוכ העובר
ראשה ואיבריה כבדי עליה אבל קודם שאוכר עוברת אין
ראשה ואיבריה כבדי עליה ור"י חלוק בדבר ולא חשיב לה

ז' אע"פ שאמרו דיה שעתה צריכה להיות
בזדקת יחיץ מן הגר והיושבת על דם טהור
ומשמשת בעדי יחיץ מיושבת על דם (ס"א)
טהור ובתולה שדמיה טהורים ופעמים
צריכה להיות בזדקת בשתיית ובין השמשו
ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה
יתירה עליה כהנות בשעה שהן אוכלות
בתרומה ר' יהודה אומר אף בשעת עברתן
מלאכול בתרומה :

פרק ב כל היד המרבה לבדוק בנשים

משובחת ובאנשים תקצץ
החרשת והשוט והסימא ושנטרפה דעת
אם

היכא דלא שמשה אחר בעילה ראשונה
שלה ממראה דם בעילה ראשונה ואם נשתנו מראה דמי שלה
טמא שרגלי לדבר שאין זה דם בתולים : שמרית ובין השמשו
שמרית להכשיר טהור של לילה שאם תמצא טהורה מדע שלא
ראתה בלילה ולכשתמצא ערבים טמאה יאלו אלו מספק וכן
בין השמשות להכשיר טהרות שנקבעה בהן ביום ובשעה שהיא
עוברת לשמש את ביתה שמכינה עליה לשמש עם בעלה : ר'
יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה אף לאחר
שאלו בתרומה צריכות לבדוק עלמן לתקן שירי תרומת שנטני
שאם תמצא עכשיו טהורה כשכבדוק ערבים כששפטה
ותמצא טמאה לא יהיו שירי התרומה בכלל טמאה לתרומה
שהרי בדקה לאחר העברתה ואין הלכה כר' יהודה :

פרק ב כל היד המרבה לבדוק בנשים

משובחת ובאנשים תקצץ
החרשת והשוט והסימא ושנטרפה דעת
אם

היכא דלא שמשה אחר בעילה ראשונה
שלה ממראה דם בעילה ראשונה ואם נשתנו מראה דמי שלה
טמא שרגלי לדבר שאין זה דם בתולים : שמרית ובין השמשו
שמרית להכשיר טהור של לילה שאם תמצא טהורה מדע שלא
ראתה בלילה ולכשתמצא ערבים טמאה יאלו אלו מספק וכן
בין השמשות להכשיר טהרות שנקבעה בהן ביום ובשעה שהיא
עוברת לשמש את ביתה שמכינה עליה לשמש עם בעלה : ר'
יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה אף לאחר
שאלו בתרומה צריכות לבדוק עלמן לתקן שירי תרומת שנטני
שאם תמצא עכשיו טהורה כשכבדוק ערבים כששפטה
ותמצא טמאה לא יהיו שירי התרומה בכלל טמאה לתרומה
שהרי בדקה לאחר העברתה ואין הלכה כר' יהודה :

פרק ב ובאנשים

משובחת ובאנשים תקצץ
החרשת והשוט והסימא ושנטרפה דעת
אם

היכא דלא שמשה אחר בעילה ראשונה
שלה ממראה דם בעילה ראשונה ואם נשתנו מראה דמי שלה
טמא שרגלי לדבר שאין זה דם בתולים : שמרית ובין השמשו
שמרית להכשיר טהור של לילה שאם תמצא טהורה מדע שלא
ראתה בלילה ולכשתמצא ערבים טמאה יאלו אלו מספק וכן
בין השמשות להכשיר טהרות שנקבעה בהן ביום ובשעה שהיא
עוברת לשמש את ביתה שמכינה עליה לשמש עם בעלה : ר'
יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה אף לאחר
שאלו בתרומה צריכות לבדוק עלמן לתקן שירי תרומת שנטני
שאם תמצא עכשיו טהורה כשכבדוק ערבים כששפטה
ותמצא טמאה לא יהיו שירי התרומה בכלל טמאה לתרומה
שהרי בדקה לאחר העברתה ואין הלכה כר' יהודה :

מסולקת דמי א"כ פסקה חסד
ועברו עליה ב' עונות ע"כ :
ז' חייץ מן הגדה והא קת"ל
דאין אשה קובע' לה וסת
ב' בחוך ימי נדחגמ' והיושבת
על דם טוה' מהו דמי' סכדוק
דדילמא קבעה לה וסת קת"ל
דמימי טהרה לימי טמאה לא
קבעה נמ' ומשמשת בעדי
פירש הר"ב אע"פ שיש לה וסת
כו' אבל אשה שאינה פסוקה כו'
ואפי' אין לה וסת לפרשי' ועיין
בר"ם דלקצן ובתולה שדמיה
טהורי כתב הר"ב ד' לילות לב"ש
וכו' כדתקן בר"ם בפרא' ומ"ש
הר"ב אבל שמרית וערביה צריכ'

בדיקה היכא דלא שמשה כו' מסיים רש"י ולפני תשמיש היינו
טעמא דלא בעי בדיקה דכיון דלאחר תשמיש לא בעי' בדיקה
לפני תשמיש נמי לא אצרכו רבנן דכל לבעל לא בעי' בדיקה
אלא מגו דלטהרות והכא ליכא מגו : ופעמים צריכה להיות
בזדקת פירושא דצריכה להיות בזדקת דברישא : ובשעה
שהיא עוברת לשמש את ביתה עיין בר"ם פסקין דלקצן :

פרק ב ובאנשים

משובחת ובאנשים תקצץ
החרשת והשוט והסימא ושנטרפה דעת
אם

היכא דלא שמשה אחר בעילה ראשונה
שלה ממראה דם בעילה ראשונה ואם נשתנו מראה דמי שלה
טמא שרגלי לדבר שאין זה דם בתולים : שמרית ובין השמשו
שמרית להכשיר טהור של לילה שאם תמצא טהורה מדע שלא
ראתה בלילה ולכשתמצא ערבים טמאה יאלו אלו מספק וכן
בין השמשות להכשיר טהרות שנקבעה בהן ביום ובשעה שהיא
עוברת לשמש את ביתה שמכינה עליה לשמש עם בעלה : ר'
יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה אף לאחר
שאלו בתרומה צריכות לבדוק עלמן לתקן שירי תרומת שנטני
שאם תמצא עכשיו טהורה כשכבדוק ערבים כששפטה
ותמצא טמאה לא יהיו שירי התרומה בכלל טמאה לתרומה
שהרי בדקה לאחר העברתה ואין הלכה כר' יהודה :

מתקנות אותן בודקות אותן ומטבילין אותן : ה"ג הגדולה
מתקנות להן שלישי לתוך הנהגה : כלומר לכדוק לפני תשמיש
ולכהין עצמה לבעלה והוא הדין לכל הנשי כדתן בס' קובשע'
שהיא עוברת לשמש את ביתה והיא דנקט לנועות משו דלכונו'

דרך בנות ישראל משתקות בשני עדים אחד לו ואחד לה
מתני' קמ"ן דאף לו מתקנת עד * ואשמועינן נמי הא
דלנועות דעד שבדקות בו לפני תשמיש כו' וכדפי' הר"ב וכו'
פירש"י * וכן דהכא ולפעיל בחדא שיטתא * דתרווייהו דוקא
בעסקה בטהרות * ולדבריה' כל

עד שבדוק בו לפני תשמי' זה אין
בדקת בו לפני תשמיש אחר לפי
שמטוּכף וכהה מראי' לבונו
בגדיקה ראשונה ושוב אין נראי'
בו עסק כהרדל : ב נמי דם על
שלו אפי' שהה זמן ארוך לאחר
בעילה קודם קנוח בידוע שהיה
דם בשע תשמיש : טמאין שניה'
טומאת שבעה כדון בועל נדה :
אזכירוס חכף ואין לו דומ' במשני :
טמאין מספק שניה טמאין שבעת
ימי ומיהו טומא' מספק היא לתלוי
אבל לא לשרוף : ופטורי' מן הקרבן
מתמא' קבועה * אבל חייבי' באש'
תלוי : ג ותדיח את פניה * קנוח
שלמטה : ואח"כ כלות' את שהת'
יותר משיעור זה : מטמאה מעת
לעת * טהרות שנתעסקה בהן *
כדון מעת לעת דאמרינן בס' ק'
ואיכה מטמאה את בועל' טומאת

אם יש להן פקחות יכתבנו אותן והן אוכלות
בתרומ' * דרך בנות ישראל משמשו' בשני
עדים אחד לו ואחד לה * הצנועות מתקנו'
להן שלישי * לתקן את הבית : ב נמצ' על
שרו טמאין * וחייבין קרבן נמצא על שלה
אותיום * טמאין וחייבין קרבן נמצא על
שלה לאחר זמן * טמאים מספק * ופטורי'
מן הקרבן : ג איזה אחר זמן כדי שתדר מן
המטה * ותדיח פניה ואח"כ מטמאה מעת
לעת * ואינה מטמאה את בועלה * ר"ע
אומר אף מטמאה את בועלה * ומודי' חכמי'
לר"ע ברואה כתם שמטמאה את בועלה :
ד כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן *
הבאין מן הדרך * נשיהן להן בחזק' טהרה
בש"א צריכה (גמרא ויר') שני עדים על כל
תשמיש ותשמיש * או

ז אלא טומאת ערב כדון כל נוגע בנדה : ר"ע אף מטמאה
את בועלה * דסבר ר"ע כל מעת לעת מטמאה את בועל' טומא'
שבעה מספק ואין הלכה כר"ע * ומודין חכמים לר"ע ברואה
כתם * אע"ג דבטומאת מעת לעת אמרו חכמים שאיך מטמאה
את בועלה לפי שטומאת מעת לעת אינה אלא מדרבנן * מודים
הם ברואה כתם * דאע"ג דטומאת כתם דרבנן * מטמאה
את בועלה טומאת ז' : ד כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן *
ואין צריך לשאול לה אם היא טהרה * וה"מ כשהניחה בחזקת
טהרה : הבאין מן הדרך נשיהן להן בחזקת טהרה * דסד"א
ה"מ היכא דאיתיה במתא דרמיא אנפשה ובדקה אבל היכא
דאיתיה במתא * דלא רמיא אנפשה לא * קא משמע לן : שני
עדים על כל תשמיש * אחד לפניו ואחד לאחרי' ולמחר תעייין
בהם :

שאיך עסקה בטהרות * ולדבריה' כל
לבעלה כלל * ולרמב"ם [בחיבורו
פ"ד מהא"ב] הכא אפי' באיכה
עסקה בטהרות ולאחר תשמיש
ולכונו' לפני תשמיש נמי ולפעיל
דוקא בלפני תשמיש קאמ' מדוי'
הואיל ועסקה בטהרות * אבל
דעת הר"ב נרא' כפרש"י מדמשו'
הך דהכל' דלפעיל וכמו שבארתי
ועו' מוכח מלשונו שבסוף משנ'
ד' * ויש עוד דעות שונות * ואין
מכוונת החבור להאריך בהן :
הצנועות מתקנות להן עד
שלישי כו' * עייין
במשנה ד' : ב נמצא על שלו
טמאין וחייבין קרבן * וגימור
דלמא דם מאכולת [פי' כינה]
הוא * (ואמאי טמאין ודאי לשרוף
עליה תרומה ולהתחייב בקרבן
דילמא מייחסי חולין לעור) א"ר יורא אהוה מקו' בדוק הוא אלל
מאכול' וא"ד דחוק הוא הלל מאכול' * ואיכא בינייהו כו' גמ' :
ופטורין מן הקרבן * פי' הר"ב מחטאת קבוע אבל חייבים
באשם תלוי * וכן במשנה ב' ס"ד דיבמות * ולא כן
בריש ס"ד דכריתות * ושם הארכמי' בס"ד : ג ותדיח את
פניה בעד שצידה * דאי אין בידם * כדי שמושיט ידה לתחת
הכר * או לתחת הכסת * ותטול עד ותבדוק בו * גמרא :
ואיני מטמאה את בועלה פי' הר"ב טומאת ז' אלא טומאת
ערב * כדון כל נוגע בנדה מדרבנן * דהא מעת לעת
מטמאה משכבה * ושנה (כדפי' הר"ב בפרק דלעיל משנה
ב') וכיון דעשה משכב ומושב לטמא אדם * כ ש דהיא עצמה
מטמאה אדם * רש"י ועייין פ"ה משנה ה' (דזבים) :
ומודים חכמי' לר"ע ברואה כתם שמטמאה את בועלה * פי'
מכאן ולהבא * ומיהו דקאמ' דטומאת מעת לעת

א"ר י"ב ס' י"א
פ"ד מה"א ח"ב
טומ' ע"ד ס'
קפי טע"ג
ג'
ב"מ"ס ס' ה'
ז' טומ' ע"ס
טע"א
ג' נ' : ככ"ע
י"ח - פ"י פ"ס
מה' טבנות ס"ז
ר"מ"ס
ה' פ"י פ"ד
ס"א ס'
טומ' ע"ד ס'
ק' טומ' ע"ג
ו' ח"י פ"ה
מה' טבנות ס"ז
ה' פ"י פ"ד
ס"א ס'
ה' י"א פ"ד
מה' פ"ס ס' כ'
כל ס' ז

אמרו חכמי' וכו' כו"ש הר"ב * ובגמ' (דף ט"ו) ואיכא ה"ג * כיון דטומאת כתמים מדרבנן כמו מעת לעת כו' * התם אין שור שחוט
לפניך (דאחמול לא סזאי אלא סייב בעלמא) * הכא יש שור שחוט לפניך * פירש"י דבצפור לא נתעסקה * ובשוק של טבחי' לא
עברה * ומי' שלבשתה היא בספק זה : ד כל הנשי בחזקת טהרה * כשעדין לא הגיע שעת וסקה * ואם אין לה וספק שלא עברה
ל' יום לראייתה * דוכתיה דאורייתא * ואכא מ"ד דוספות דרבנן * ולדידיה אפי' הגיע אלא ששהה שיעור שתבדול נמי שריא *
דכיון דוספות דרבנן * ספק טבילה מושיבה מידי ספק ראיה * וכך מס' גמ' כל הפוסקי' דוספות דרבנן אלא דהר"ב לא פי' כך
בספ"ד : בית שמאי אומרי' צריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש * טעמא מפרש בבריית' דחיישינן שמא תראה טפת דם כהרדל
בביאה ראשונה * ויעאידוהו כותלי בית הרחם * ותחפטו ש"ז בביאה ראשונה * וכי בדקה לאחר תשמיש אחרון * לא מינכר למחר *
אבל כש'גמ' על כל תשמיש ותשמיש * לא חיישינן שמא תחפסה ש"ז בביאה ראשונה * דאינו דומה נימוק פעם אחד לנימוק שני פעמי'
ואע"ג דהשתא נמי לא ידעינן עד למחר * מיהו בעינן מוכיחה קיים * דאל"ה מה העוילו חכמי' בתקנתן * רש"י וצריך לומר
דלקעמדת כותלי בית הרחם לפי שעה בעלמא הוא דחיישי' * דלא תקשה אדרי' מיכלתין ובלאו הכי מוכרח דכותלי בית הרחם מעמידין
מדאצטריך קרא לרבוי בשנה * כדפי' הר"ב שם ומתני' היא ברפ"ה :

עון

או קטעם לאור הנר סי' הר"ב ותדוק לאחר תשמיש ואיכא למידק דלמאי נ"מ תשמש לאור הנר כי בדקה לאור הנר חסני ובגמרא מסיק דתשמש מטמו לאור הנר הרי זה מבוזבז ובמתני אימא או תדוק לאור הנר ולשון הר"ב מועתק משי' רש"י אבל לרש"י לא קשי דרביגל

א שני' פ"ה
ס"ח ט"ז
ט"ח ט"ז
קט"ו ט"ז
כ
כ"ה
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ע
ע"א
ע"ב
ע"ג
ע"ד
ע"ה
ע"ו
ע"ז
ע"ח
ע"ט
פ
פ"א
פ"ב
פ"ג
פ"ד
פ"ה
פ"ו
פ"ז
פ"ח
פ"ט
צ
צ"א
צ"ב
צ"ג
צ"ד
צ"ה
צ"ו
צ"ז
צ"ח
צ"ט
ק
ק"א
ק"ב
ק"ג
ק"ד
ק"ה
ק"ו
ק"ז
ק"ח
ק"ט
קכ
קכ"א
קכ"ב
קכ"ג
קכ"ד
קכ"ה
קכ"ו
קכ"ז
קכ"ח
קכ"ט
קל
קל"א
קל"ב
קל"ג
קל"ד
קל"ה
קל"ו
קל"ז
קל"ח
קל"ט
קמ
קמ"א
קמ"ב
קמ"ג
קמ"ד
קמ"ה
קמ"ו
קמ"ז
קמ"ח
קמ"ט
קנ
קנ"א
קנ"ב
קנ"ג
קנ"ד
קנ"ה
קנ"ו
קנ"ז
קנ"ח
קנ"ט
קס
קס"א
קס"ב
קס"ג
קס"ד
קס"ה
קס"ו
קס"ז
קס"ח
קס"ט
קע
קע"א
קע"ב
קע"ג
קע"ד
קע"ה
קע"ו
קע"ז
קע"ח
קע"ט
קפ
קפ"א
קפ"ב
קפ"ג
קפ"ד
קפ"ה
קפ"ו
קפ"ז
קפ"ח
קפ"ט
קצ
קצ"א
קצ"ב
קצ"ג
קצ"ד
קצ"ה
קצ"ו
קצ"ז
קצ"ח
קצ"ט
ר

לפרש כדס' ולא כוס' וכן מ"ס לעיל בר"ס: בית הלל אומר דיה בשני עדים פי' הר"ב דא' לפני תשמיש ראשון וא' לאחר תשמיש אחרון וכן פירש"י והקשו המוס' דלעיל (בר"ס אמרינן דאין צנועות עד שבודקות בו לפני תשמיש זה בודקות בו לפני תשמיש אחר משה' דככל תשמי' בודקות מיסו הא י"נ בודקת בתשמיש אחר שבליה שנייה ועוד קשה מה ועד' מתו יתשם באחרון שתבדו' אחריו ואם היתה בודקת בשחר כשהיא עומדת איכ' אינה בודקת סמוך לתשמיש לידע אם בוטל צננות למתא בוטלה ו' וע' קדקתה בר"ס: (בברייתא שכתבתי לעיל) ש"ה תהפ"ז ש"ז בביאה שיהי' הל"ל בביאה אחרונה כיון דל"ב אינה בודקת עד לאחר תשמיש אחרון ונראה לר"י כפי' רשב"ם דל"ב זריכה ב' עדים חדשים אחר תשמיש א' לו' אלה והא דקתני זריכה היינו כלומר שהיא מכינה כדתני צננות ישראל משמשו בשני עדים אחד לו' ואחד להי' אע"ג דלפני תשמיש א"צ חדש אלא צנוע' היינו לפי שאין העד מלוכלך כל כך אבל לאחר תשמיש שמלוכלך בש"ו זריכה בכל פעם חדש וכן א"ה דיה בשני עדים כל הלילה ומודים שזריכה בדיקה אחר כל תשמיש אך דלא מצרכי חדש משום דאחר תשמיש איכא רוב ליתלון מס'ו ואין ריוח בעד חדש ואפשר דאפי' צנועות לא בעו חדש לאחר תשמיש ע"כ: ה' הרדר' והפרוזדור כתב הר"ב וכתלי רחם למטה באמצע פרוזדור וכן ל' רש"י והוא תקום שהשמש דש בו כדפי' הר"ב ברפ"ה ע"ס ובאמצע פרוזדור נראה דר"ל שמתאמצע נמשכו הכתלים הללו וכלומר שהפרוזדור מתרחב מחלל כותלי רחם וזה שכתב הרמב"ם רפ"ה מה אסורי ביאה בשני פרוזדור (שהוא צואר הרחם כולו והוא) במקו' הארוך שמתקבץ ראשו בשעת העיבור כדי שלא יפול הולד ונפתח הרבה בשעת לידה ובשעת גמר ביאה האבר נכנס בפרוזדור ואינו מגיע עד ראשו שמכניסם אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות ע"כ ועל סם החדר כתב הר"ב החדר מבפנים וז"ל הרמב"ם בפרק הנזכר הרחם שניצב בהולד הוא הנקרא מקור והוא ש"ס נידה וז"ל ממי' ע"כ ובפי' המגנה נקב החדר הוא חלל הרחם איזה שיהיה מן החללים כי לרחם שני חללים ע"כ והפרוזדור פרוז כל יו' לפני דור לשון דירה תוס': ישחוקתו מן המקור כתב הר"ב ולא אמרינן שיהי' זין העלייה בא' דמי עליה טהורין הן והפי' הוא ממראה דמים טמאים דאי' אין בעלייה מד' מיני דמים טמאים א"כ דם שבפרוזדור אמאי הוי ספק נחוי אי הוי מד' מיני דמים או לאו ודוחק לומר דאייירי בנאכד' וכיינו טעמא דטהור דכתיב מוקו' דמיה דוקא דמי מקור דהיינו חדר א"כ דמי כתיב מקום שמויין הרבה דמים ובעלייה ליכא אלא מין א' תוס' והרמב"ם כתב דהר"ם שבמקור הוא דם מותרות וז"ל שבעלייה אינו מן המותרות אבל הוא כמו רעיפת הנחורים או דם הטחורים ובי' ד' שמהי אומר אף כמימי מלקו וכו' ואע"ג דכתיב דמיה דמיה' מי לא אמרינן שחור אדום הוא אלא שלק' ה' גמל' הוא דלק' בגמרא: דירוק פי' הר"ב דהיינו כמראה אקרוג ולא

או תשמש לאור הנר כ"ה אימ' דיה בשני עדים כל הלילה ה' משל משלו חבשים באשה החדר והפרוזדור והעלייה ור"ם החדר טמא י' נמצא בפרוזדור כפקי טמא לפי שחוקתו מן המקור ו' ה' דמים טמאי באשה האדם והשחר ופקרן כרכום וכמימי אדם ובמוג בש"א אף כמימי תלתן וכמימי בשר עלי' וב"ה מטהרין הירוק עקביא בן מהלל א' מטמא ו' חכמי מטהרי' אמר

או תשמש לאור הנר ותדוק לאחר תשמיש עד שקנחה בו: דיה בשני עדים כל הלילה א' לפני תשמיש ראשון ואחד לאחר תשמיש אחרון ואע"ג דתשמיש הוא ולא ידעה אי ראתה דם בניו וכיוני בין לב"ש בין לב"ה לא אכפת לן דלא הוצרכו לא לחומר טהרות: ה' החדר והעלייה והפרוזדור חדר מבפנים פרוזדור מבחוץ שיהיה זה אצל זה חדר לצד אחרים ופרוזדור לפניה ועליו צננים על שתיון וקב"ש בין עלי' לפרוזדור ונקר' לול' והעמים יורד דם מן העלי' לפרוזדור דרך הלול וכותלי רחם למטה באמצע פרוזדור ודרך שם דמים יוצאי דם החדר טמא דהיינו דם המקור: ספקו טמא מספק טמא טומא ודאי' שחוקתו מן המקור ולא אמרינן שמה' מן העליה בא' דמי עליה טהורים הן אלא עשאוהו כאלו ודאי' בא' מן המקור וה' מ' כשנמצא מן הללו ולפניהם לצד החדר אבל נמצא מן הלול ולחוף אינו טמא טומא ודאי' לשרוף אלא ספק' טמא לחלות שהרי צ' דמים יוצאין דרך סם דמי החדר דמי העליה ולא ידעינן מהי אהתא: ו' ה' דמים טמאים דב' פעמים כתיב דמיה צקרא בטומאת דמים שנאשה' (ויקרא ה) והיא גלתה את מקור דמיה' (שם י"ב) וטהרה ממקור דמיה' ומעוט דמיה' ב' הרי ד' דמים אדום וקרן כרכום: ומימי אדמה ימווג והשחר בכלל אדום הוא והכי אמרינן בגמרא' האי שחור אדום הוא אלא שלק': ופקרן כרכום כמראה יור הכרכום לשון כי קרן עור פניו (שבות ל' ד'): וכמימי אדמה כלן מפרש להן לקמן במתניתין וכמוג: כיון אדום כמוג במים: כתימי תלתן מים שזרין צן תלקן פינקירי' קי בלע"ז: וכימי בשר עלי' מוחל היוצא מבשר עלי': וב"ה מטהרין ו' מחלוקת בדבר' ת"ק דאמר ה' דמים טמאים ותול' לא ס"ל דמימי תלתן ומימי בשר עלי' תולין לא אוכלין ולא שורפין וז"ל ממתאין ושורפין עליהן תרומה וקדשים וז"ה מטהרין לגמרי וכלכה כח' דתולין עקביא בן מהללאל מטמא דם ל' הא' ירוק כקרן ב' טוס הוא אלא שלק' וירוק דמטמא עקביא בן מהללאל דהיינו כמראה אקרוג' ולא כמראה כרתי' שאינו טמא לאדמיומות כלל: וחכמים מטהרים ו' מחלוקת גמי בירוק ת"ק סבר תולין ולא אוכלים

העליה בא' דמי עליה טהורים הן אלא עשאוהו כאלו ודאי' בא' מן המקור וה' מ' כשנמצא מן הללו ולפניהם לצד החדר אבל נמצא מן הלול ולחוף אינו טמא טומא ודאי' לשרוף אלא ספק' טמא לחלות שהרי צ' דמים יוצאין דרך סם דמי החדר דמי העליה ולא ידעינן מהי אהתא: ו' ה' דמים טמאים דב' פעמים כתיב דמיה צקרא בטומאת דמים שנאשה' (ויקרא ה) והיא גלתה את מקור דמיה' (שם י"ב) וטהרה ממקור דמיה' ומעוט דמיה' ב' הרי ד' דמים אדום וקרן כרכום: ומימי אדמה ימווג והשחר בכלל אדום הוא והכי אמרינן בגמרא' האי שחור אדום הוא אלא שלק': ופקרן כרכום כמראה יור הכרכום לשון כי קרן עור פניו (שבות ל' ד'): וכמימי אדמה כלן מפרש להן לקמן במתניתין וכמוג: כיון אדום כמוג במים: כתימי תלתן מים שזרין צן תלקן פינקירי' קי בלע"ז: וכימי בשר עלי' מוחל היוצא מבשר עלי': וב"ה מטהרין ו' מחלוקת בדבר' ת"ק דאמר ה' דמים טמאים ותול' לא ס"ל דמימי תלתן ומימי בשר עלי' תולין לא אוכלין ולא שורפין וז"ל ממתאין ושורפין עליהן תרומה וקדשים וז"ה מטהרין לגמרי וכלכה כח' דתולין עקביא בן מהללאל מטמא דם ל' הא' ירוק כקרן ב' טוס הוא אלא שלק' וירוק דמטמא עקביא בן מהללאל דהיינו כמראה אקרוג' ולא כמראה כרתי' שאינו טמא לאדמיומות כלל: וחכמים מטהרים ו' מחלוקת גמי בירוק ת"ק סבר תולין ולא אוכלים

שניצב בהולד הוא הנקרא מקור והוא ש"ס נידה וז"ל ממי' ע"כ ובפי' המגנה נקב החדר הוא חלל הרחם איזה שיהיה מן החללים כי לרחם שני חללים ע"כ והפרוזדור פרוז כל יו' לפני דור לשון דירה תוס': ישחוקתו מן המקור כתב הר"ב ולא אמרינן שיהי' זין העלייה בא' דמי עליה טהורין הן והפי' הוא ממראה דמים טמאים דאי' אין בעלייה מד' מיני דמים טמאים א"כ דם שבפרוזדור אמאי הוי ספק נחוי אי הוי מד' מיני דמים או לאו ודוחק לומר דאייירי בנאכד' וכיינו טעמא דטהור דכתיב מוקו' דמיה דוקא דמי מקור דהיינו חדר א"כ דמי כתיב מקום שמויין הרבה דמים ובעלייה ליכא אלא מין א' תוס' והרמב"ם כתב דהר"ם שבמקור הוא דם מותרות וז"ל שבעלייה אינו מן המותרות אבל הוא כמו רעיפת הנחורים או דם הטחורים ובי' ד' שמהי אומר אף כמימי מלקו וכו' ואע"ג דכתיב דמיה דמיה' מי לא אמרינן שחור אדום הוא אלא שלק' ה' גמל' הוא דלק' בגמרא: דירוק פי' הר"ב דהיינו כמראה אקרוג' ולא

שניצב בהולד הוא הנקרא מקור והוא ש"ס נידה וז"ל ממי' ע"כ ובפי' המגנה נקב החדר הוא חלל הרחם איזה שיהיה מן החללים כי לרחם שני חללים ע"כ והפרוזדור פרוז כל יו' לפני דור לשון דירה תוס': ישחוקתו מן המקור כתב הר"ב ולא אמרינן שיהי' זין העלייה בא' דמי עליה טהורין הן והפי' הוא ממראה דמים טמאים דאי' אין בעלייה מד' מיני דמים טמאים א"כ דם שבפרוזדור אמאי הוי ספק נחוי אי הוי מד' מיני דמים או לאו ודוחק לומר דאייירי בנאכד' וכיינו טעמא דטהור דכתיב מוקו' דמיה דוקא דמי מקור דהיינו חדר א"כ דמי כתיב מקום שמויין הרבה דמים ובעלייה ליכא אלא מין א' תוס' והרמב"ם כתב דהר"ם שבמקור הוא דם מותרות וז"ל שבעלייה אינו מן המותרות אבל הוא כמו רעיפת הנחורים או דם הטחורים ובי' ד' שמהי אומר אף כמימי מלקו וכו' ואע"ג דכתיב דמיה דמיה' מי לא אמרינן שחור אדום הוא אלא שלק' ה' גמל' הוא דלק' בגמרא: דירוק פי' הר"ב דהיינו כמראה אקרוג' ולא כמראה כרתי' שאינו טמא לאדמיומות כלל: וחכמים מטהרים ו' מחלוקת גמי בירוק ת"ק סבר תולין ולא אוכלים

ולא שירפס • ועקביא בן מהללאל מטמא ושורפים • וחכמים
 מטמאים ואוכלים והלכה כר"ק : א"ל אינו מטמא משום כהן •
 להיותו חשוב מן הדמים המטמאין באשה : מטמא משום
 משקה • וחשוב הוא דם להכשיר הורעים לקבל טומאה ככל
 שאר דם • שהוא אחד מן השבעה
 משקין שמכשירין את הורעים :
 לא כך ולא כך • לא מטמא משום
 כהן ולא מכשיר את הורעים •
 והלכה כר' יוסי • והוא חכמים
 דל'גי אעקבי' : ז' כדס המכה •
 כדס של שור שחוט שהוא אדום
 הרבה • ובתחלת הכאתה של
 סכין • ולא כדס של כולה שיצ'
 שדה שחיטה משתנה והולך •

אר"מ אם אינו מטמא מישו' בתם • מטמא
 משום משקה ר' יוסי אומר לא כך ולא כך :
 ז' איזהו אדום • כדס המכה שחור כחרת •
 עמוק מבין טמא דיהה מבין טהור • ובקרן
 כרכום • ככרור שבו וכמימי אדמה • מבקעת
 בית כרם • ומציץ מים וכמוזג • שני חלקים
 מים ואחד יין מן היין השרוני : פ"ג

ואית דאמרי כדס המכה של הקוה : כחרת • כמראה הדיו
 שבשולי הכלי שהו' שחור הרבה ולא כמראה הדיו שבראש הכלי
 שאז קלוט ואינו שחור כל כך פירש אחר חרת • אדרמי"ט
 בלעט שזובעין בו העורות כמו חרתא דאושכטי (דמגלה פ"ב) :
 עמוק מכאן • שעמוק במראה שאירוי' כלומר שחור יותר מהר' :
 דיהה • שגדוהת מראיתו ואינו שחור כל כך וה"ל לכל דמים
 טמאים דבכלהו עמוק מכאן טמא • דיהה מכאן טהור מוז'
 מיינ מוזג דבין עמוק בין דיהה טהור : ככרור שבו • שיס
 עליהן ברורים במראה אדמדומית יותר מחבריהן ושלש שורות
 של עליון יש בכרכום וכל שגרה שלשה עליון • ואין בודקין אלא
 בשורה האמצעית והעלה האמצעי שבשור האמצעית • משוכה
 שבכלן לדדוקיה : מבקעת בית כרם • מקום ידוע בארץ ישראל
 ששמו בית כרם : ומציץ מים • נותן מים על העפר עד שיהיו
 המי' צפין על גבי האדמה ומשערין אותן עכורים ואין משערים
 אותן כלילים : וכמוזג • כיצד ב' חלקים מים ואחד יין • מן היין
 השרוני • הבא מארץ השרון מקום ידוע בארץ ישראל פ"א יין
 העשוי מן הגפנים דנטועי' בבקעה ובעמק לשון הצללת השרון
 ובזמן הזה כל מה שחראה באשה מאותו מקום טמא • חוץ מן
 הלבן והירוק • ומימינו לא שמענו מי שטיהר שום מראה דם •
 אלא הלבן והירוק ככרתיו בלבד : פרק ג

וכו' וסתם ירוק כן הוא • כדאמר ר' יוחנן ב"ר
 ירוק ככרתי • תכלל דסתם ירוק לאו הכי הוא • קוספות
 (ד"ה והירוק) : מטמא משום משקה • פירש הר"ב להכשיר
 את הורעים דלויף ליה בג"ש • כתיב הכא (שירד) שלחך
 פרדס רמוני פירש"י (שלחך דס
 נדה השילוח מן האשה • פרדס
 רמוני) כפרדס זה שהוא נעול כך צנות ישראל נועלות
 להשתמר כך צנות ישראל נועלות
 פתחיהן בימי גדון מתיזקת
 לבעליהן עם פרי מגדים היינו
 צניס וצנות וכתיב (איוז ה) ושלח
 מים על פני חוצות • מה מים
 מכשירי' אף דס נדות מכשירי' •
 ורצנן אדס דן ק"ו מעלמו • ואין

אדס דן ג"ש מעלמו • וכתיב התוספתא ה"מ דס שהאשה
 טמאה בו כדמשמע קרא לפרדס שהוא נעול כך צנות ישראל
 נועלות פתחיהן מלהיזקק לבעליהן בימי גדון • אכל דס ירוק
 שהוא טהור לא • ותו דמשמע ללא פליגי אלא כדס ירוק •
 אכל כדס נדה מודוכ"ע דמכשיר וכיון דרצנן לית להו ג"ש •
 דס נדה מנא להו וי"ל דדס נדה נפקא בתוספתא דשבת פרק
 הזורק דקתני מניין לדס שהוא משקה • נאמר כאן (ויקרא יב)
 וטהרה ממקור דמיה וכאמר להלן (זכריה יג) ביום ההוא יהיה
 מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלים לחטאת ולנדה ע"כ •
 ומניין לדס נדות נפקא לן מאותו ג"ש אייתר (לר"מ) דג"ש
 דשלחך לדס טהור ועיין בפ"ו דמכשירין משנה ד' : רבי יוסי
 אומר לא כך כו' כתב הר"ב והלכה כר' יוסי והוא חכמי' דפליגי
 אעקביא ותימה דקשיא הלכתא אהלכתא ובגמרא ר' יוסי אומר
 כו' היינו פ"ק הא קמשמע לן מאן חנא קמא ר' יוסי וכל האומר
 דבר בשם אומריו מביא גאולה לעולם וכן העתיק הרמב"ם •
 ור"י הוא ת"ק כו' • וי"ל דהר"ב נמי שכתב והוא חכמים לא
 נתכוין למוזכרים חכמים במשנה • אלא לת"ק נכתוין ודבר
 מפורסם הוא דת"ק מקרי חכמים : ומ"מ בעיקר פסק הלכה
 ק"ל אחתי לא פסקינן כחכמים • והרמב"ם בפירושו פסק
 גם כן בת"ק וקשיא למה • אכל בחבורו (פ"ה הלכה ו' מהא"ב)
 כתב טהור והיינו כחכמים • וכן כתב שם המגיד • ומלאתי

להר"ן בפ"ב דשבועות בשם הרמב"ם דבפלוגתא דרישא הלכה כתבא קמא
 שהרי הוא שנוי בלשון חכמים במשנתו ותנינן במיתתא • דס הירוק עקביא
 בן מהללאל מטמא וחכמים מטמאין וכיון ששנו שם
 רבי יוסי בלשון חכמים אלא הלכתא כוותיה • כדאמר בריש תפלת השחר
 הלכה כרבי יהודה הואיל ותנן בביתריתא כוותיה •
 ועוד דאף עקביא בן מהללאל חזר בו • דתנו התם ובשעת מיתתו כו'
 וסתמא דמלתא לגבי רבי יוסי חזר בו ולא לתלות כתבא
 קמא דמתניתין דהא לא קתני התם בפלוגתא אלא חכמים • דהיינו רבי יוסי
 ומסתמא לגבי מאן דפליג עליה התם הדר ביה • ועוד דסוגיין כו'
 וכן דעת הרמב"ם ז"ל • ולא עוד אלא שפסק (ר"ל בחבורו) כדברי
 בית הלל ע"כ לשון הר"ן ולפי זה הא דאמר בגמרא רבי יוסי
 היינו תנא קמא כלומר היינו חכמים • ולגבי רבי מאיר קרי להו
 תנא קמא ושפיר קאמר הר"ב שהוא חכמים • אלא דקשיא מאי
 דפסק הלכה כתבא קמא : ז' בחרת פ"א שכתב הר"ב שהוא אדרמני"ט
 היינו נמי שרגילין לתמו דדיו • והכי מוכח בגמרא (דף כ') : דיהר' מן טהור •
 כתב הר"ב וה"ל לכל דמים טמאים וכו' אלא מאי שנה שחור
 דנקט סד"א הואיל ואמרינן שחור אדום הוא אלא שלק • הלכך אפילו
 דיהה מן הלול ולפניו בין מן הלול ולחוץ • הרמב"ם ומה שכתב
 שזמן הזה כל מה שחראה באשה מאותו מקום טמא • בין שימצא
 הדם מן הלול ולפניו בין מן הלול ולחוץ • הרמב"ם ומה שכתב
 הר"ב ומימינו לא שמענו כו' אלא הלבן והירוק ככרתיו בלבד •
 והבי' יוסף סי' קס"ח כתב שלא שמע ולא ראה מי שפסק
 מלטהר כמראה שגוה או זהב כל שאינו נוטה לאדמומית ע"כ •
 ואין להאריך כאן : פרק ג

ה"מ פ"ב
 מה' א"ב
 ה"ל
 ב"ס ס"ט
 נ"ד ס"ב
 ה"ס הלכה
 כ"ת ע"י

פרק ג אם יש עמה דם טמאה . עמה אין בתוכה לא לשיטה דם חתיכה לא דם גדה . הרמב"ם כמ"ד הכי בנמרה ועיין מ"ש במשנה ג' פ"ח : ואם לאו טהור כתב הר"ב לסדר ת"ק אפשר לפתחת הקבר בלא דם : כלומר פתחת הקבר ללא לידה היא .

א כ"כ :
ב כ"כ :
ג כ"כ :
ד כ"כ :
ה כ"כ :
ו כ"כ :
ז כ"כ :
ח כ"כ :
ט כ"כ :
י כ"כ :
יא כ"כ :
יב כ"כ :
יג כ"כ :
יד כ"כ :
טו כ"כ :
טז כ"כ :
יז כ"כ :
יח כ"כ :
יט כ"כ :
כ כ"כ :
כא כ"כ :
כב כ"כ :
כג כ"כ :
כד כ"כ :
כה כ"כ :
כו כ"כ :
כז כ"כ :
כח כ"כ :
כט כ"כ :
ל כ"כ :

פרק ג המפלת אם יש עמה דם טמאה נדה . ואם לאו טהורה לסדר ת"ק אפשר לפתחת הקבר בלא דם : כלומר פתחת הקבר ללא לידה היא .

פרק ג המפלת חתיכה . אם יש עמה דם טמאה . ואם לאו טהור . ר' יהודה אומ' . בין כך ובין כך טמאה : ב המפלת כמין קליפה כמין שערה . כמין עפר כמין יבחושים אדומים . תטיל למי' אם נמוחי טמאה (כ"א ל"ג) (ואם לאו טהורה) המפלת כמין קליפה חתיכה ורמשים אם יש עמהם דם טמאה . ואם לאו טהורה המפלת מין בהמה חיה ועוף . בין טמאין . בין טהורים . אם זכר תשב לזכר . ואם נקבה תשב לנקבה . ואם אין ידוע תשב לזכר ולנקבה דברי ר' מוח' . א' כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד : ב המפל' שפירמלא מים מלא דם מלא גנונים . אינה חוישת לו זר' ואם היה מרוקם . תשב לזכר ולנקבה : ד המפלת סנדל או

אם יש עמה דם טמאה נדה . ואם לאו טהורה לסדר ת"ק אפשר לפתחת הקבר בלא דם : כלומר פתחת הקבר ללא לידה היא .

כפני בהמה . ואפי' רוב פניו כפני אדם . ועיין אחת שבראשו בלבד כפניו של בהמה . ר"מ אומר כל צורת אדם צריכה . כיון שיש לו עין בבהמה . אין זה ולד ורבנן סברי כל שאין בו מצורת אדם כלל . ואפי' מקצת צורה אין לו יאזנו ולד אבל יש בו מקצת צורה . הרי זה ולד והלכה כחכמים : ג שציר . חתיכה של בשר ואם יש בה צורת אדם . נקרא שציר מרוקם ואפי' שמעתי שהוא כשופרת של ביצה . לפיכך נקרא שציר : מלא גנונים . מלא גווי' הרבה . פ"א גווי' . תולעי' שחתיכות הכשר חתוכה חתיכות חתיכות דקים . כעין תונעי' : אינה חוששת לולד : ואינה טמאה לידה . ואם אין עמה דם . אינה חוששת אפי' משו נדה : תשב לזכר ולנקבה . טמאה שבועי' כיוולדת נקבה . ואין לה דם טהור אלא שלשים ושלשה ימים כיוולדת זכר . הואיל ואינו נכר אם זכר אם נקבה . נותני עליו חומרי זכר וחומרי נקבה : ד סנדל . חתיכת בשר עשויה כדמות לשון של שור . ומפני שיש לה צורת סנדל קורין לה סנדל והוא רגיל לבוא עם ולד . וי"מ סנדל שאינו ולד (ל' ל ודל) שליא

עוד ולא יוסק בשכלך שהוא נוגע מצד הטבע . שיל' אדם כל מה שזכרתי פה . אבל זה אפשר . וכבר העידו יותר מזה וכתבו הפלסופי' מה שהוא זר יותר מכל אלה כי העניני' הטבעי' כלם הולכי' על הרוב ויפול בהם הזרות והפליאה : ע"כ עיין מה שכתבתי בשמו במשנה ו' פ"ט דחולין (ד העכבר) ג בלא גנונים . פי' הר"ב מלא גווי' הרבה . ולכך לא חיישי' לילמא ולד היה וגימוח . דאם אימא דאימתוהי אתמת . כולה נכד גוונא הוה קאוי . גמ' : ואם היה מרוקם . פי' הר"ב שיש בו צורת אדם . ואם שפיר מרוקם . תחלת ברייתו של אדם . גופו כעדה . שתי עיניו כספי . טפי זבוב מרוקם וז' מוז' שני חומי' כספי טפי זבוב מקורבי' זה לזה . פי' כתמו' כחוט השערה . וחיתוך ודי' ורגלים אין לו . בברייתא כמו שהעתיק הרמב"ם פ"מ מהא"ב : ד סנדל' כתבה רגיל לבא עם ולד . כלומר שרגילות הוא שעם ולד יבוא

תהא מקולקל עד מ"ח. וכן לענין נקבה שאם תראה יום ע"ד
 ותחזור ותראה יום פ"א. תהא מקולקלת עד פ"ח וכתבתי להם
 תשב לזכר ולנקבה ולגדה. אע"ג דהוי ספק ספקא. תשב
 לנקבה. דאי מטרת לה מטומאת נקבה משום ס"ס. ה"ג

גטרה אס ראתה בל"ד ומ"א
 משום ס"ס ולא ניהוש לזכר. והוי
 תרי קולי דמתרן אהדדי. ומיהו
 בטוטה בגמרא (ועיין ריש פ"ב
 דע"כין) מחמירין אע"ג דאיכא
 כמה ספיקי ע"כ :

ז וחכמים אומרים כו' כתב
 הר"ב חכמי היינו

מ"ק. אלא משום דמסתבר טעמי
 דר"י טפי מדת"ק. בגמרא דקא
 מסייע ליה קראי. דתניא ר"א
 טימא וטיהר בזכר. וטימא וטיהר
 בנקבה. מה כשטימא וטיהר בזכר
 יצירתו כיוצא בו. אף כשטימא
 וטיהר בנקבה יצירתה כיוצא בה.

א"ל אין למדין יצירה מטומאה. ור"י אמר קרא תלד (ואם נקבה
 תלד ומצי למכתב ואם נקבה וטמאה שבועים. דהא כתיב לעיל
 וילדה זכר) הוסיף לה הכתוב לידה אחרת בנקבה ועיין רפ"ה :

פרק ד בנות

מקטנות כו' גזרו בהו רבנן דלעמא
 משום נדה וכי דכיון דאיכא מיעוטא דחויין. חיישינן ומאן
 תנא דחייש למיעוטא ר"מ היא גמרא. והקשו התוס' (ד"ה
 ר"מ) דא"כ לרבנן דלא חיישי למיעוטא (כדתנן במשנה ס"ג
 דטהרות) לא הוו נדום מערישתן. ובפ"ק דשבת (דף י"ג)
 תנין לזנות טומים ב"ח דבר. וי"ל דלרבנן גזרו עליהן טומאה
 כדי שלא יטמאו בהן. וא"ת אמאי מוקלה כר"מ ומשום דה"ש
 למיעוטא. לוקמיה ככ"ע ומשום טימוע. וי"ל משום דע"כ
 מתני' לית ליה טעמא דטימוע אלא משום חשש ראייה. כדקתני
 לפי שישבת על כל דם ודם. וא"ת לר"מ דחייש למיעוטא
 וקסבר דכומים גירי אמת הן. (כת"ש הר"ב במשנה ג' דפ"ז)
 א"כ הוו נדות מערישתן מן התורה. ולמה מני להו ב"ח דבר.
 וי"ל דמתמא לא ראתה מיד אחר ההולדה רגע אחד. אם כן
 אוקמא בחזקה שלא ראתה. וסמוך רובא דלא חוו. לחזקה
 שלא ראתה. והוי הכך דחוו מיעוטא דמיעוטא. ולא מטמאה
 מדאורייתא. אלא מדרבנן הוא דגזרו עליהם מ"ח דבר. ע"כ :

משכב תחתון כעליון. סי' הר"ב תחתון של בועל נדה כו'
 עיין במ"ש משנה ג' ס"ק דבליס. ומ"ש שם :

בעריון סי' הר"ב עליונו של זכר הוא. הדבר הנשא ע"ג הזכר כו' דכתיב והגוגע בכל אשר יהיה תחתיו מאי תחתיו כו' גמרא (דף
 ל"ג) ועיין מ"ש ברפ"י דטרה. והקשו התוספות [ד"ה עליונו] יהי מוקים לה דעליונו של זכר אינו מטמא אלא
 אוכלין ומשקין. הלא אין להם טהרה בחקים. וקרא כתיב ויטמא עד הערב. ותיירו דעיקר קרא במרכב כתיב. דלעיל מיניה
 כתיב וכל המרכב וגו' וזיבה דתחתיו לא איירי במרכב אלא בתחתיו. דאמר בת"כ (גם זה שם במשנה וכתבו הר"ב במשנה ג' סרק
 קמא דכלים) האוכף טמא מושב. והתפוס טמא מרכב. אלמא מה שתחתיו לא אקרי מרכב אלא מושב. ולהכי קאמר מאי
 תחתיו וכו' ומפרש אלא שהזכר תחתיו כו' וטומאת ערב דכתיב בקרא משום מרכב דמרכב מטמא אדם או בגדים ע"כ. ומ"ש הר"ב
 אי לימא תחתיו דזכר מכל אשר יגע במשכבו נפקא גמרא. וכתבו התוס' [שם] דה"מ למפרך דמשכב כתיב כגום בגדים. והמא
 לא כתיב אלא דעדיף מיניה סריך. א"כ מש"ה לא כתיב כגום בגדים. משום

ז המפלת יום ארבעים לטבילה אינה חוששת לולד : שלא
 נגמרה יצירתו עד שיכלו כל ארבעים יום : ולגדה. כשהראה
 תהא נדה. דלמא ליכא ולד ואין כאן ימי טוהר : יום ארבעים
 וא' תשב לזכר ז' ימי טומאה אצילו בלידה ויבשתא שאינה נדה.
 אבל שבועי דנקבה אינה יושבת.

ז המפלת ליום מ' אינה חוששת לולד.
 ליום מ' א"ת שב לזכר ולנקבה ולגדה. רבי
 ישמעאל אומר יום ארבעים וא'. תשוב
 לזכר ולגדה. יום שמונים וא'. תשוב לזכר
 ולנקבה ולגדה. שהזכר נגמר לארבעים
 ואחד. והנקבה לשמונים ואחד. וחכמים
 אומרים אחד בריית הזכר. ואחד בריית
 הנקבה זה וזה לארבעים ואחד :

ז המפלת ליום מ' אינה חוששת לולד.
 ליום מ' א"ת שב לזכר ולנקבה ולגדה. רבי
 ישמעאל אומר יום ארבעים וא'. תשוב
 לזכר ולגדה. יום שמונים וא'. תשוב לזכר
 ולנקבה ולגדה. שהזכר נגמר לארבעים
 ואחד. והנקבה לשמונים ואחד. וחכמים
 אומרים אחד בריית הזכר. ואחד בריית
 הנקבה זה וזה לארבעים ואחד :

פרק ד בנות

כותים גדות מעריסתן.
 וחכותים מטמאי משכב

תחתון כעליון מפני

פרק ד בנות

כותים גדות מעריסתן.
 מקטנות כו' כשהן מוגחות בעריוסה
 גזרו בהו רבנן דליטמו משו' נדה
 דכתיב (ויקרא ט"ז) ואשה כי

תהיה זבה ותיניא אין לי לא אשה שהיא גדולה טנוקת בת יום א'
 לגדה מנין. ת"ל ואשה וכומים לא דרשי אשה ואשה וכו' חזיון קטני
 לא מפרשי להו הילכך גזרו בהו רבנן דלעמו בלהו : ומטמאין
 משכב התחתון כעליון תחתונו של בועל נדה טמא כעליונו של זכ'
 מה עליונו של זכ' אינו מטמא לא אוכלין ומשקין. אף תחתונו של
 בועל נדה אינו מטמא לא אוכלין ומשקין ועליונו של זכ' הוא הדבר
 הנשא ע"ג הזכר נפק' לתקרא דאינו מטמא אדם וכלים לא אוכלי'
 ומשקים דכתיב (שם) והגוגע בכל אשר יהיה תחתיו וטמא ימאי
 תחתיו אי לימא תחתיו דזכר מכל אשר יגע במשכבו נפקא. לא
 הגוגע בכל אשר יהיה הזכר תחתיו וטמא ומדלא ערביבא ונגחבו
 וכל הגוגע בכל אשר יהיה תחתיו והגוגע אותם יבנם בגדיו.
 ואספקיאו בטימא. מכלל דהאי יטמא לאו בחדם וכלים
 איירי אלא באוכלים ומשקים. וכותים שהן בועלי נדות.
 מטמאים משכב התחתון שלהן אוכלים ומשקין. אבל לא אדם
 וכלים כעליונו של זכ' שגם הוא יטמא אוכלים ומשקים לא
 אדם וכלים. וכל הדברים הללו לא נאמרו אלא בזמן שהיו
 הכותים מחזיקים בתורה ומדקדקים בהרבה מצות כישראל.
 אבל לאחר שבדקו ומלאו להם כדמות יונה בראש הר גריזים
 שבו בדים אותה. עשאום כנכרים גמורים לכל דבריהם. בין
 לענין טומאה וטהרה. בין לשאר דיני' שנתורה. אין הפרש
 בינם לבין הנכרים כלל :

כתיב ויטמא עד הערב. ותיירו דעיקר קרא במרכב כתיב. דלעיל מיניה
 כתיב וכל המרכב וגו' וזיבה דתחתיו לא איירי במרכב אלא בתחתיו. דאמר בת"כ (גם זה שם במשנה וכתבו הר"ב במשנה ג' סרק
 קמא דכלים) האוכף טמא מושב. והתפוס טמא מרכב. אלמא מה שתחתיו לא אקרי מרכב אלא מושב. ולהכי קאמר מאי
 תחתיו וכו' ומפרש אלא שהזכר תחתיו כו' וטומאת ערב דכתיב בקרא משום מרכב דמרכב מטמא אדם או בגדים ע"כ. ומ"ש הר"ב
 אי לימא תחתיו דזכר מכל אשר יגע במשכבו נפקא גמרא. וכתבו התוס' [שם] דה"מ למפרך דמשכב כתיב כגום בגדים. והמא
 לא כתיב אלא דעדיף מיניה סריך. א"כ מש"ה לא כתיב כגום בגדים. משום

מפני
 דעיקר

והן יושבת על כל דם כלומר לפיכך הכותים הם בועלי נדות * לפי שהן יושבות על כל דם * דכל דם שרואה בין אלוס בין ירוק יושבות עליו ימי נדות * וזו תקלה היא להם שאם רואה דם ירוק היום * מתחלת לנכות מהיום ז' ימי נדה * ואם תראה באותם ימי נדות דם אדום * אינה מונה אלא

מיום ראוי ראשונה ואותו דם עמו' היה * ומראה שניה היא זריכה לנכות * ואין חייבין עליהן הלובש או מתכסה באותן בגדים * וכנס למקדש שטור מקרבן או אם נגעו איתן בגדיהן של משכב שלהן בתרות' תולין * מפני שטור זאתן ספק דלא ידעינן אי נדה אי לא ובגמר' פריך אמתני' מהא דתנן במכבת טהרות פ"ד (משנה ה') על ששה סזיקות שורפין את הפרומ' על ספק בגדי

ע"ה * כלומר על בגדי ע"ה אם נגעו בה * נשרפה משום שמה טמא היה * והאי כותי גמי תיפוק ליה אם נגע משכבו בתרות' תהא נשרפת משום דע"ה הוא והוי ליה בגדי ע"ה * ומשני דמתני' איירי בכותי שעבל בפניו * ועלה ודרם על בגדיו של חבר כשהוא ערום או שלבש בגדי חבר או שהטביל את בגדיו בפניו * באופן דבגדיו של כותי כשהן מדרם לא נגעו בבגדיו של חבר כשדרם עליהן ואח"כ נגעו בגדיו של חבר שדרם כותי עליהן בתרומה לא שרפינן תרומה עליהן * דאי משום עומאת ע"ה הא טביל ליה * ואי משום בועל נדה שמה לא בעל בקרובי וכבר עברו ימי עומאתו וסלקא ליה טבילה * ואם תמצא לומר בעל בקרובי שמה לא היתה אשתו יושבת על דם טמא לא על דם טהור והוי ספק ספיקא ואספק ספיקא לא שרפינן תרומה * ב פירשו ללכת בדרכי ישראל הרי הן כישראלית אבל סתמא הרי הן ככותיות * ר"י אומר לעולם הן כישראל * וסתמא הן כישראלית ואין הלכה כר"י וס' ג דם

מפני שהן ביעלי נדות והן יושבו על כל דם (ס"א ל"ג) ודם * ואין חייבין עליהן על ביאת מקדש * ואין שורפין עליה' את התרומה * מפני שטור מאתן ספק: ב * בגות צדוקין בזמן שגהגו ללכת בדרכי אבותיהן הריהן ככותיות * פירשו ללכת בדרכי ישראל הרי הן כישראלית * ר"י וס' אומ' לעולם הן כישראל עד שיפרשו ללכת בדרכי אבותיהן * ג דם

דעיקר קרא במרכז כתיב דלא בעי ככוס בגדים ע"כ * ומ"ש הר"ב ואכסקיכו ביטמא כו' אלא באוכלים ומשקין * ופירשין בגמ' דאימא דלא מטמא אדם לכמה בגדי * לכל אדם או בגדים לטמא * ומשני אחר קרא יטמא כומאה קלה משמע :

מפני שהן בועלי נדו' אטו כולכו

בועלי נדות ניכחו (והאיכה

מחיי"ת כ"ב ח"ב
מטמא משכב
ומחכ כל י'
כל :

פנויים) אמר רבי יצחק מגדלחה

(בנשואים) שנו גמרא (דף לב) :

והן יושבות על כל דם * ל"ה ר"ב

כלומר לפיכך ככותי' הם

בועלי נדות וכ"פ רש"י וצריך לומר

דו"ו דוקו במקום ש"ן היא וכלו

תני שהן * והרי מצינו ש"ן במקום

ו"ו ברפ"ק דביצה * ועוד בספ"ו

לערובין ובס"ב דהוריו (משנה ב)

וזולתן וכתבו החוס' וא"ת ותיפוק

ליה שהן נדות מעריסתן * וי"ל דהיינו דוקא בקטנו' דלא דרשי

ואשה * אבל גדולות דמפרשי להו וטבילי לא מטמו אלא משום

דיושבת על כל דם וס"כ : על כל דם ודם ו"ה ר"ב השמיט

תיבת ודם * וכן בס"א ל"ג ליה ואף במשנה דגמרא ירושלמית

ל"ג לה * אבל רש"י ותוספת העתיקו כגירסת הספר וכן בדריי

בגמרא (ס"ט) איתא כמי : ואין חייבין עליהן * ל"ה ר"ב הלובש

כו' באותן בגדים כו' פטור מקרבן וכן לשון רש"י * ותמיהני דכני

בגדים כיון דאין מטמאין לאדם * א"כ ליכא למיזבי משום כניסה

דידיה * אלא משום דמכניס בגדים עמאי למקדש * ובהא לא

שייך שום קרבן * דבפ' אחרי בפסוק ואם לא יכנס וגו' פירש"י

דעל ככוס בגדים במלקות ובדרייתא דת"כ היא * ועוד שנינו

כך בספרי פרשת נשא וכיון שאין כאן אלא מלקו' ולא כרת * מאי

קרבן איכא דלא מחייב קרבן על שגגת לאו אא"כ שזדונו בכרת

כדתנן בריש כריתו' והרמב"ם בפ"ג מה' ביאת מקדש (הלכה י"ו)

פסק ג"כ להא דת"כ דעל ככוס בגדים לוקה מ'ואין בו כרת * וראיתי להראב"ד שם שפני שאין חייב קרבן בהכנסת בגדים

במשגמיו נפרש ואין חייבין שר' למלקות * אבל הרמב"ם כתב שם דאף מלקו' לא שייך בבגדי' שאין אב הטומאה ומפרש עמא

שרץ * אדם הגטמא בשרץ וחייב כרת קאמר א"ה לדידיה קשיא דאי

ו"ל דמ"מ בודאי טמאין מתחייב מכות מרדו' * כמ"ס הרמב"ם שם וקמ' למתני' דבכותים אין חייבין אפילו מכות מרדו' * ומיהו

לרש"י ודאי דקשיא * ועוד מפרש כן בהא דסוף ערובין המכניס עמא שרץ דהיינו כלי שנטמא בשרץ חייב טמאט בשוגג וכו' והרי

אין בבגדי' אלא מלקו' כדפי' איהו גוסי בפ' אחרי * וראיתי בפ"כ פ' אחרי דאחרים אומרי' ונשא עונו (דבככוס בגדים) ונשא עונו

לג"ש * מה נשיאת עון האומר להלן בכרת אף כאן בכרת * ונריש מס' כתבתי דמתני' ר"מ היא והיינו אחרים שהיא ר"מ * כדאיתא בהוריו' (דף י"ב ע"ב) והלכך איצטריך לאשמועינן דבכותים אין חייבין * כך נראה לי לתרץ כך דהא אליבא דרש"י * אבל הא דפירש"י בעירובין אכתי בתמיהתו ונריך עיון :

מפני שטמא' הסק כתבה ר"ב דבגמרא מפרש דמתני' איירי בכותי

שטבל ודרם על בגדיו של חבר וכו' ואח"כ נגעו בגדיו כו' לשון התוספת (ד"ה שדרם) * והא דלא אוקי כגון שנגע הכותי לתרומה

משו' דמתני' לא איירי בהכי ע"כ * וכלומר דאמשכב סתמן קאי וזה מחויק לדברי רש"י והר"ב דלעיל * ומ"ס הר"ב כשהוא

ערום כתבו התוספות וז"ל והא דלא אוקי כגון שדרם ברגלו יחף * משום דאי היה לבוש בגדיו שיטבה עליה אשתו נדה אע"ג דעבל

הוי אב הטומאה כדאמר בת"כ * והנשא את המדרם הרי הוא מטמא שנים ופוסל אחד (ובמשנה גמי שנינו במתני' ופ"ה דזבים)

לכך מוקי בערום * דכשפירש מן המדרם לא היה אלא ראשון כדאמרין בתורת כהנים ואינו מטמא כלים ע"כ :

ב פירשו ללכת בדרכי ישראל פירש הר"ב אבל סתמא הרי הן ככותיות * מדאמר רבי יוסי לעולם הן כישראל מכלל דת"ק

סדר סתמא הרי הן ככותיות גמרא :

ג' דם נכרית כו' ב"ש מעהרין - דדבר תורה אין הנכרים
מטמאים שגא' ויקרא ע"ו) דבר אל בני ישראל ואמרת
אליהם איש איש כי יהיה זב - בני ישראל מטמאין בזיבה ואין
הנכרים מטמאין בזיבה במרא' ומ"ש הר"ב דרבנן גזרו עליהן

שיהיו כזבין לכל דבריהן - פירש"י
משום שלא יהא תימוק ישראל רגיל
אללו במשכב זכור - ומ"ש הר"ב
דשיירו ביה רבנן למהוי היכרא -
וליעבד היכרא ברוק ומימי רגליה
ולטמויי למה - רוקה ומימי רגליה
דשכיחי גזרו בהו רבנן - דמה דלא
שכיח לא גזרו ביה רבנן במרא' -
ודם עהרה של מזרעת - פירש
הר"ב דלא מעין הוא דדומי

א לר - ערות
פ"ה ח"ה
ב"ה"ס ופ"ה
ס"ס הל"ה
פ"ה"ס ח"ה
רמ"ה"ס פ"ה
ס"ב
ה"ס"פ ח"ה
ו"ל - ו"ל
פ"ו - ח"ה"פ"ו
ס"ס"ס"ס"ס"ס
ס"ב

ג' דם נכרית יב"ש מטמאין ואע"ג דברוקה וכמימי רגליה מודו
ב"ש דרבנן גזרו עליהן להיות כזבין לכל דבריהן אשילו הכי דמה
עהור - דשיירו זב רבנן למהוי הכרא דטומאתן דרבנן כי היכי
דלא נשרפו עליהו תרומה וקדשים - ודם עהור של מזרעת -
ואע"ג דמעיונות של מזרעת כגון

ג' דם נכרית ודם (ס"ה) טהרה של מזרעת
ב"ש מטמאים וב"ה אומרים כרוקה וכמימי
רגליה - רם יולדת שלא טבלה - ב"ש אומרי'
כרוקה וכמימי רגליה זב"ה אומרי' מטמא
לא ויבשי - ומודים ביולדת בזוב - שהיא
מטמאה לחיובש - ד' המקשה נדה -
קשתה

רוק ומימי רגליה הוי אב הטומאה
כשל זב אפ"ה דם טוהר שלה טהור
דלאו מעין הוא - דלמא דרוק
בעינן שחמגעל ויוז' - כרוק וכמימי
רגליה דמטמאין לחין ואין מטמאין
יבשין - וקך הכירא הוא דעבוד
גבי דם הנכרית דמטמא מדרבנן
שגזרו עליהם שיהו כזבים לכל
דבריהן דאלו דישראלית מטמא דם

לח ויבש ודנכרי' לח ולא יבש כרוקה וכמימי רגליה לחין מטמאין
יבשין ודם טהור של מזרעת כתי - אע"ג דדם לאו מעין הוא -
דין מעין איש ליה דרחמנא רבייה מקרא - דכתיב לזכר לרבות
מזרעת למעיונותיו ולנקיבה לרבות מזרעת למעיונותיה ואמרי'
מעיונותיה דמאי אי לימי שאר מעיונותיה כגון רוק ומימי רגליה
דאחו מזו דכתיב ביה ובי ירוק הו' ומניה כפקי שאר מעיונות -
מזכר נפקא דכיון דאחרני מזרעת למעיונותיו - אחרני מזרעת
לכל מעיונותיה דאיכא דכוותיהו בזכר - אלא לדמה דלימיה
בזכר - וכיון דרבייה רחמנא לדמה שיהא כרוקה וכמימי רגליה
א"כ מה רוקה ומימי רגליה מטמאין לחין ואין מטמאים יבשים -
אף דמה כן - דם היולדת - שעברו ימי טומאת לידה ולא טבל'
בש"א כרוקה וכמימי רגליה - מטמא לח ואינו מטמא יבש -
ואע"ג דדם עהור הוא דכיומי טלא רחמנא והא מלו - וליכא
לטמוייה נמי משום מעין דהא אין מתגעבל ויוזא - אפ"ה רבנן
גזרו טומאה עליה הואיל ולא טבלה וטמאה היא - גזירה אחר' ו'
אטו תוך ז' ומיהו לא גזרו שיטמא לח ויבש כלפני ז' - כי היכי
דלהוי ליה הכרא דלידעו דטומאתו דרבנן יב"ה אומרים מטמא
לח ויבש דטומאתו מן החור' כל זמן שלא טבלה דסברי ב"ה ביומי
וטבילי טלא רחמנא - וכל זמן שלא טבלה הרי דמה לאחר ז'
כלפני ז' - ומודים ביולדת בזוב - אם בעת לדתה הית' זבה שהיא
זריכה לספור ז' נקיים קודם שתטהר - וילדה ולא ספרה מודים
ב"ש לב"ה שדמה טמא לח ויבש - אע"פ שעברו שבעה ימי לידה
לזכר ושבושים לנקבה - שדמה של זבה לעולם הוא בטומאתו מן
התורה עד שתספור ז' נקיים - ד' המקשה נדה הכי קאמ' המקש'
בלדתה ביומי נדה וראתה דם בהקשות - הרי היא נדה דלא
עהרה תורה לדם קושי אלא באחד עשר יום שלימי זיבה - אבל
בימים של נדה לא עהרה רחמנא - קשתה

דרוק בעינן שחמגעל ויוזא שמתאסף תחלה ואח"כ יוז' לאפקוק
דם בין עמא ובין טהור - כשהוא בא נוטף ויוזא ראשון ראשון -
רש"י פ"ב ד"ה"ט - וב"ה אומרים כרוקה וכמימי רגליה כתב
הר"ב דאלו ישראל מטמא דם לח ויבש כדמין ב"ש ומ"ש הר"ב
ודם טהור של מזרעת כו' דרחמנא רבייה מקרא וכו' מזכר
נפק' וב"ש האי לזכר מבעיא ליה - לזכר כל שהוא זכר בין גדול
בין קטן - וב"ה נפקו להו מואת תורת הוב בין גדול בין קטן -
במרא' ועיין (מ"ס) במשנה ופ"ה דזבים ופלוגת' זו דב"ש לקולא
זב"ה לחומר' - רבי יהודה איתיה בעדיות רפ"ה - ומכיון דר"י
אזרה ש"מ דחכמים כחלקו עליו - ויש זבה שני פנים - או
שגא' שחולקים ומפני להו זב"ה לקולא - וכי הוא דכתב הר"ב
רפ"ב דיבמות - או שגא' דעקרינן ליה לגמרי וכדוכחתי רפ"ה
דחולין - ומפני כך קשיא לי על הר"ב והרמב"ם - שסתמו ולא
פירשו להלכה ומשמע שסוברים דהלכה כב"ה כמו שהוא בכל
מקום - ובהדיא העתיק הרמב"ם לדברי ב"ה דהכא בחבורו פ"ה
מה משכב ומושב (הלכה ה') וז"ע דליכא למימר דעקרי וכלו
לא נשנית ופסקו לחומי' דהיכא דאיכא תנא דקתני במלתא
כמו בחולין - וכן באהלות פ' בתרא דאיכא סתמא דבור (משנה
ב"ס) עקרינן וקמא ליה אידך - אבל הכא שאין תנא טפי עדיף
להפכה מעקרה לגמרי - ביה שזאי אומרים כרוקה וכמימי
רגליה - פ"ה"ר' ברבנן גזרו עליה כו' ומיהו לא גזרו שיטמא לח
ויבש כו' ואע"ג דגבי דם נכרי לא אחרני ב"ש הכי - אלא מעהרי
לגמרי היינו טעמא כדאמר בגמ'. משום דחיישינן דילמא אתי
לחלק בשל תורה ולמימר מטמא לח ולא יבש - הכא הוא דכל
טומאת נכרי דרבנן כדו שלא יהו ישראל רגילין אלן במשכב
זכור וכיון דטמאו מבטן ורוקן ומימי רגליהן איכא הרחקה טובא
הלכך טהרו את דמה לגמרי להיכרא - דנדעו דטומאה רוקה
ומימי רגליה דרבנן דלא נשרף תרומה עליהו ולא חלקו דמה
דילמא אתי לחלוק בשל תורה - אבל הכא אין כאן מדרבנן אלא דם
למיחש דלמא אתי לחלוק בשל תורה - דהכל יודעין דכיון דעברו ימי
לידתה דדם טוהר הוא רש"י - ובית הלל אומרים מטמא לח
ויבש - פלוגתא זב"ה היא שנויה ב"ה דעדיות (משנה ד') משמא דרבי
אליעזר והרמב"ם בחבורו (הלכה ב') - פרק הקזר כסק
כז"ה דהכא - וקשיא לי כדלעיל ונריך עיין ועיין לעיל - ומודים
פירש הר"ב עד שתספור שבעה נקיים - אבל אם עשה אלא שלא
טבלה - הלכו ב"ש לשיטתו וב"ה לשיטתו -
דחתי בגמרא (דף ל"ה) -

לח ויבש ודנכרי' לח ולא יבש כרוקה וכמימי רגליה לחין מטמאין
יבשין ודם טהור של מזרעת כתי - אע"ג דדם לאו מעין הוא -
דין מעין איש ליה דרחמנא רבייה מקרא - דכתיב לזכר לרבות
מזרעת למעיונותיו ולנקיבה לרבות מזרעת למעיונותיה ואמרי'
מעיונותיה דמאי אי לימי שאר מעיונותיה כגון רוק ומימי רגליה
דאחו מזו דכתיב ביה ובי ירוק הו' ומניה כפקי שאר מעיונות -
מזכר נפקא דכיון דאחרני מזרעת למעיונותיו - אחרני מזרעת
לכל מעיונותיה דאיכא דכוותיהו בזכר - אלא לדמה דלימיה
בזכר - וכיון דרבייה רחמנא לדמה שיהא כרוקה וכמימי רגליה
א"כ מה רוקה ומימי רגליה מטמאין לחין ואין מטמאים יבשים -
אף דמה כן - דם היולדת - שעברו ימי טומאת לידה ולא טבל'
בש"א כרוקה וכמימי רגליה - מטמא לח ואינו מטמא יבש -
ואע"ג דדם עהור הוא דכיומי טלא רחמנא והא מלו - וליכא
לטמוייה נמי משום מעין דהא אין מתגעבל ויוזא - אפ"ה רבנן
גזרו טומאה עליה הואיל ולא טבלה וטמאה היא - גזירה אחר' ו'
אטו תוך ז' ומיהו לא גזרו שיטמא לח ויבש כלפני ז' - כי היכי
דלהוי ליה הכרא דלידעו דטומאתו דרבנן יב"ה אומרים מטמא
לח ויבש דטומאתו מן החור' כל זמן שלא טבלה דסברי ב"ה ביומי
וטבילי טלא רחמנא - וכל זמן שלא טבלה הרי דמה לאחר ז'
כלפני ז' - ומודים ביולדת בזוב - אם בעת לדתה הית' זבה שהיא
זריכה לספור ז' נקיים קודם שתטהר - וילדה ולא ספרה מודים
ב"ש לב"ה שדמה טמא לח ויבש - אע"פ שעברו שבעה ימי לידה
לזכר ושבושים לנקבה - שדמה של זבה לעולם הוא בטומאתו מן
התורה עד שתספור ז' נקיים - ד' המקשה נדה הכי קאמ' המקש'
בלדתה ביומי נדה וראתה דם בהקשות - הרי היא נדה דלא
עהרה תורה לדם קושי אלא באחד עשר יום שלימי זיבה - אבל
בימים של נדה לא עהרה רחמנא - קשתה

קשתה מחמת וולד ג' ימים בתוך י"א יום של ימי זיבה ורחקה כל שלשת ימים רגופים: ושפתה שעידיה בשופי ובכחה מחבלי מעת לעת ברביעי: וילדה אגלאי מלתא דדמים שראתה לא בלא מחמת וולד הילכך הרי זו יולדת בזוב אכל אם לא שפתה סמוך ללדסה. כל דמים שראתה מחמת וולד הוא ורחמנה טהרינהו מזיבה דכתיב וזב דמה דמה מחמת עצמו ולא דמה מחמת וולד: לילה ויום דאם שפתה בחצי יום ג' יולדה בחצי יום ד' דשפתה מעת לעת אין זה שופי אלא כשפת לילה ויום של אחר הלילה: כלילי שבת ויומו והלכה כר"א: ששפתה מן הצער כלומר ושבתה זו שאמרנו אם שפתה מן הצער אפי"ס שלא שפתה מן הדם הוי שופי: ה' כמה הוא קשוייה דלא איתא לירי זיבה בכל דמים שראתה: אפי"מ וכ"יום אם לא שפתה יום א' סמוך ללידה לא איתא לירי זיבה ולא

ר' שפתה מעת לעת כו' כתב הר"ב אכל אם לא שפתה סמוך ללידתה וכו' דכתיב וזב דמה ולא דמה מחמת וולד: אי הכי נדה נמי נמיא זיבה (דס יהיה זיבה ונדה משפתי דס' רא זיבה נאמרה בנדה. וסגייה בזיבה כדכתיב בשמייה בלא נח נדתה) זיבה מחמת עצמה ולא מחמת וולד אמר אבנא דשמואל אמ' קרא ועמא שבועים כנדסה ולא כזיבתה מכלל דזיבתה טהור ואינו זו קושי בימי זיבה והשתא דכתיב וטמאה שבועי כנדסה דמה למה לי אי לאו דמה י"א כנדסה ולא כזיבתה ואפי"ס שופי קמ"ל במרא: דברי ר"א כתב הר"ב והלכה כר"א דהכי אפסק בגמרא פ"ק דף ז' ומו דסתם לן תנא כוותיה במשנה ג' פ"ב דזבים: רבי יהושע אומר לילה ויום כו' קים ליה לר"י דאם לא שפתה לילה ויום אפי"ס ששפתה מעת לעת

קשתה ג' ימים בתוך י"א יום ושפתה מעת לעת וילדה י"א יום וילדת בזוב דבריר"א ר' יהושע אומר לילה ויום כלילי שבת ויומו ששפתה מן הצער ולא מן הדם: ה' כמה (גמרא היא) הוא קשוייה רמ"א אפי"מ (ס"א) ג' יום ר' יהודה אומר דיה חו"שה ר' יוסי ור' שאומרים אין קישוי יותר משתי שבתות: והמקש' בתוך שמונים של נקבה כל דמים שהי' רואה טהורים עד שיצ' הולד ור"א מטמא אמרו לו לר' איעזר ומה במקום שהחמיר בדם השופי הקל בדם הקשוי מקום

מחמת וולד היה תוספת (ד"ה כלילי): ה' אפילו מ' ו' יום במרא השתא ל' מקשה מ' מציעא אמר ר"ח ל"ק כאן לחולה כאן לבריאה (ארבעים) ומ"ש הרב ולא הוי יולדת בזוב כלומר אבל בימי נדתה (עמאה) נדה כדאיתא בגמרא (דף ל"ח) ופירש"י וה"ק ר"מ כמה הוא קשוייה שלא תנא להתחייב בקרבן ולספירת נקיים מ' ו' יום ומיהו בכל הני מ' כי שלמי ימי זיבה ומטו ימי נדות טמאה נדה וכי הדרי שלמי ימי נדות ומטו ימי זיבה טהור: אין קשויוותר משתי שבתות ומפרש בגמרא דטעמייהו דכתיב וטמאה שבועים כנדסה כנדסה ולא כזיבתה מכלל דזיבתה טהורה וכמה שבועים וכתיב המגיד ריש פ"ז מהא"ב דמיירי שהתחילה בימי זיבה ומ"ש הר"ב דהלכה כמותם וכ"כ הרמב"ם וכתיב המגיד משום דתרי נהו פ"ב ועוד כ"ל ראייה מדבגמרא אמר שמואל עליהו מאי טעמייהו דרבנן כו' מדקרי להו רבנן ולא קאמר מ"ט דר"י ור"ש שמעי"דס"ל דהלכה כזווס ובהדיא אמר שמואל בפרק

לי: פז' כב
בבב"ס
רמ"ס פ"א
הלכ"ס

הוי יולדת בזוב: דיה חדשה דיה אם נטהר את הקושי חדש א"י דהיינו חדש ט" אכל קשתה ג' בתוך י"א ימי זיבה בחדש ט" ואטילו תקשה והולכת כל ט" ה"ז יולדת בזוב מחמת ג' ימים של שמיני: אין קשויוותר מ' שבתות שאלם קשתה וראתה ג' ימים קודם צ' שבתות והיתה מקשה והולכת כל השבתות אחריו כן הרי זו יולדת בזוב מחמת ג' ימים שהיו קודם צ' שבתות והלכה כר' יוסי ור"ש: ה' המקשה בתוך פ' של נקבה כגון ששמה לאחר י"ד של ימי ליד ונת צברה והפילה בתוך שמונים: כל דמים שהיא רואה טהורים דכל תוך מלאת הוי דס טהור: ור"א מטמא נדה דכיון דבקושי בלא לאו דס טהור הוא אלא מחמת וולד ששמייה ומזיבה הוא דטהרי רחמנה לקשויה ולא מנדה: שהחמיר בדם השופי כגון שאר יולדת שרואה ג' בשופי וילדה הרי זו יולדת בזוב: ה' קהל בדם הקושי לטהרה מוזיבה: מקום

הערל ד' פ"ב דהלכה כוותייהו ואע"ג דלרב קא"י תסם בתיקויה ולא ידעינן אי לא פסק רב כוותייהו אע"ג דמלתא דאיסורא הוא אזלינן בתר שזואל דפסק בהדיא: ו ר' הובקשה בתוך שמיים של נקבה פי הר"ב כגון ששמה לאחר י"ד כו' א"י שששתה ולק אחר חצירו צ' חדשים וחצי אחד נגמרה צורתו באמצע שביעי ואחד נגמרה צורתו לסוף תשיעי כמעשה דיהודה וחוקיה בני רבי חייה בפ' דלעיל דף כ"ז רש"י והיינו דכתב הר"ב כגון לומר דאיכא נמי גוונא אחריו: ולי נראה דמתני' לא מיירי בגוונא אחריו א שכתב רש"י דא"כ מאי אריא למתני בתוך פ' של נקבה: ליתני סתמא המקשה בתוך ימי טהור אלא ודאי בחידוש לא קמיירי ואף הרמב"ם בפירושו ובחבורו פ"ז מהא"ב (הלכה ט') לא אסברה לה אלא בששמה לאחר י"ד כו': ע"ד שי"א הולד ינא הולד טמאה לידה רש"י בגמ': ורבי אליעזר מטמא פי"הר"ב נדה ונחלקו רש"י והתוספת דלרש"י אף בימי זיבה מדקאמר פ"ק כל הדמים שהיא רואה טהורים ועלה קאר"א דטמאה ולא מפלוג (משמע) דאף בימי זיבה דטמאה ודיו דקאר"א לדבריהם דרבנן קאמר להו והתוספת (ד' האימא) פירשו בשם הר"ר מנחם דר"א לא מטמא אלא בימי נדה כדקאמר ר'י ועיין לקמן: אמרו לו לר"א ומה במקום שהחמיר בדם השופי וכו' וכתבו התוספות (ד"ה דיו) וא"ת ובלא ק' ונמי אמאי מטמא טיפוק ליה דקושי לא גרע משופי ולמה בשביל קשויה לא להיות טמאה וי"ל דטעמא דר"א כדאמר רבא בגמרא בהא זכנהו (תשובה נלחט יכול להשיבו) ר"א לרבנן לאו אמריהו דמה מחמת עצמה ולא מחמת וולד ה"ט וטהרה ממקור דמיה דמיה מחמת עצמה ולא מחמת וולד ולכך נריך להו לרבנן ק"י ומחמת ק"י איס לן למדרש קרא דדמי מלתא אחריתא וליכא לאוקמי

מקום שהקל בדם השפי לטהרה מכל עומאה כגון תוך מלאת :
 אינו דין שנקל בדם הקושי לטהרו מכל עומאות ואפילו מנה :
 דין לכא מן הדין כגון קושי של תוך מלאת שאחרי למדי מקושי
 של עלמא דיו להיות כגון קושי דעלמא מה קושי דעלמא

לאוקמי קרא (אפילו בני נדה) דליכא קו' (דרבנן גמי דרשי)
 דחשב (על דמי טהרה דה"ל למכתב וששים יום וששת ימי דמי
 טהרה רש"י דף ל"ו) ישיבה אחת לכולן או כולן טהורים או
 כולן עמאי) ור"א סבר דכיון דליכא לאוקמי קרא בימי נדה

טמא בנדה אף קושי דתוך מלאת
 טמא בנדה : ז' כל י"א יום
 שאחר שבעת ימי נדה : בחוקת
 טהרה ואינה צריכה לבדוק עצמה
 דהל"מ שאין בין נדה לנדה פחות
 מ"א יום : ישיבה לה ולא בדקה
 מקמי חסורי מחסרה והכי קתני
 בימי נדה כפי בדקה ישיבה ולא
 בדקה שגגה גלגלה היודה ולא
 בדק טהרה : הגיעה שעת וסתה
 ולא בדקה אע"פ שבדקה אחר כך
 ומלאה טהרה : הואיל ולא בדקה
 בשעת וסתה : עמאה דאורח
 בזמנו בא : במחנה מחמת לסטים
 אי חיל שבא לעיר ואין הלכ' כר"מ :
 אבל ימי הזב וזבנה ז' ימים נקיים
 שצריכים לספור : ושומרת יום
 כגון הרואה יום א' או ב' ימים בימי
 זיבתה אינה סופרת אלא יום אחד
 בנקיות וטובלת לערב וטהרה

מקום שהקל בדם השופי אינו דין שנקל
 בדם הקושי אמר להן דיו לבא מן הדין
 להיות כגון : ממה הקל עריה מטומאת
 זיבה אבל טמאה טומאת נדה : ז' כל י"א
 יום בחוקת טהרה ישיבה לה ולא בדקה
 שגגה ינאסתי הזירה ולא בדקה טהרה
 הגיע שעת וסתה ולא בדקה יהי' ז' טמא
 ר"מ אומר אם היתה במחבא והגיע שעת
 וסתה ולא בדקה יהי' ז' טהרה מ"פני
 שחררה מסלקת את הדמי אבל ימי הזב
 והזבה ושומרת יום כנגד יום יהי' אלו
 בחוקת טומאה :

פרקה יוצא דופן אינו שבין עליו ימי
 טומאה וימי טהרה ואין
 חייבין עליו קרבן רש"א הרי זה כילוד כל

אפי' אי טמא קו' משו' דיו אין לך
 לעהר אלא בימי זיבה אבל בימי
 נדה טמאה ולדירה אף בימי זיבה
 טמאה משו' טמא ישיבה אחת לכלן
 כדאמר בגמ' ע"כ והא דמסקי
 ולדירה אף בימי זיבה כו' היינו
 לטריש"י דס"ל דר"א אף בימי זיבה
 טמאה אבל להר"ר מנחם (ד"ה
 אימא) אה"כ דלא טמאה ר"א לא
 בימי נדה ולית ליה לר"א דרשא
 דטמא ישיבה אחת לכולן ולא
 אחרת בגמרא אלא לרבנן
 כדמסקי בדבור שאחר זה :
 אמר לון דיו כו' ואף רבנן אית
 להו דיו אלא דרשי טשב
 ישיב אחת לכולן כדפריש' (לעיל)
 בשם רמב"ם ולא קשיא אדמוכח
 בספ"כ דכ"ע אית להו דיו
 ומש"ה גמי שפיר כתב הרמב"ם
 דאין הלכה כר"א אע"ג דקאמ' דיו
 ולכ"ע אמרי דיו אלא שדבריו מוטעים ואינם מובני לי
 והר"ב שספק ולא פירש הלכה כחאן כתן בזה מקו' לטעות
 דהרי יש לדון כפי הנראה מפשטא דמתני' דזבנה ר"א לחכמי'
 במאי דקאמר דיו ולפיכך הלכה כמותו וכ"ש דחזינן דבמתני'
 ד' דמייירי גמי בדיני קשו' דמסקינן כמותו :

לבעלה : הרי אלו בחוקת טומאה וכיון שנסתת מעינה וראתה
 היום אע"ג דתוך אחד עשר היא היא למחר בחוקת טומאה :
 פרקה יוצא דופן : אשה שסתמו מעיה ע"ס וסו' וזו' או
 בעובר לחון ונתרפאה : אין ושבין עליו
 ימי טומאה ז' לזכר : ושבועים לנקבה : וימי טהרה ואין לה
 דם טהור : ואין חייבין עליו קרבן של יולדת דכתיב
 (ויקרא י"ב) אשה כי תזריע וילדה עד שתלד ממקו' שמזרעת :
 רבי שמעון אומר הרי זה כילוד שנא' (שם) ואם נקבה תלד
 לרבו יולא דופן ואין הלכה כר"ם : כל

זבל י"א יום כתב הר"ב דהלכה למשה מסיני כו' ועיין
 בסוף מביילתין : בחוקת טהרה פ"ה ר"ב ואין צריך
 לבדוק שחרית וערב' כדאימא בספ"ק רש"י ועיין רפ"ב :
 שגגה כאנסה היודה ולא בדקה לשון הרמב"ם בין שהיא
 בטלה בבדיקה באונס או בשגגה או בזדון :

הגיע שעת וסתה ולא בדקה כתב הר"ב אע"פ שבדקה אח"כ ומלאה טהרה כו' כ"ס הרמב"ם וטעמא דוכתום דאורייתא
 וסלוגתא דרב ושמואל היא ולרב וסתות דרבנן וכי בדקה ומלאה טהרה טהרה ובפלוגתא דתנאי קמשני גמי וגם
 בפלוגתא קיימא לן כחאן דאמר דוסתות דרבנן וכ"כ כל הפוסקי' ואף הרמב"ם עצמו חזר בו בסבורו ופסק כפי מהא"ב
 (הלכה י"ג) דוסתות דרבנן וכשבדקה עצמה ומלאה טהרה טהרה וכ"כ ר"ב בס"ג מה' משכב ומושב (הלכה ה') :
 הרי זו טמאה עיין במשנה ג' פ"ב : ר"מ אומר אם היתה במחבא כו' כתב הר"ב ואין הלכה כר"מ וכ"כ הרמב"ם בפרשורו
 ומיאו' לחוס מאי דמסקינן דוסתו' דרבנן כתב הר"ב שרפ"ק דמתני' דהכא כולה ר"מ היא והכי איתא דאוקמתא
 בפ"ק וס"ק אם לא היתה במחבא והגיע שעת וסת' ולא בדקה הרי זו טמאה שר"מ אומר אם היתה כו' ולר"מ דוסתו' דאורייתא
 ואפ"ה מטהר בה בהיתה במחבא וכ"ש לדודן דס"ל דוסתות דרבנן אבל מ"מ הרמב"ם בחבורו אע"פ שס"ק דוסתו' דרבנן
 לא העתיק לדין היתה ב' חבא וכו' שהוא סובר דלא איתא במ"ס דליכא למימר דסברא או שחררה מסלקת את הדמי אינה סברא
 כלל אלא לר"מ ותמיכה שהבי' לא הרגיש בזה : שחררה מסלקת את הדמים עמ"ס במשנה ג' פ"ב דס"ט (ד"ה
 מערערו) : ושומרת יום כנגד יום כתב הר"ב הרואה כו' וטובלת לערב ילאו דוקא שחרי משנה שלימה שנינו בספ"ב
 דמגיבה שטובלת משתקן החמה וכו' אלא לפי שאם השמש הודם שיגב כל היום כו' הרי זו תרבות רעה דכתנן בסוף מביילתין
 לפיכך מן הסתם והרגיל והוזה הוא שטובלת לערב ועוד שאם טבול בשחרית ואחר כך מראה אין בטבולתה כלום :

פרקה רבי שמעון אומר הרי זה כילוד פ"ה ר"ב שנא' ואם נקבה תלד וה"ל למכתב ואם נקבה היא לא ריבה כו' כך לשונו
 כפי

מלך : ס"ס פ"ט
 ס"ל ה"א
 בס"ס ה"א
 סוס"פ י"ד ס"ה
 קנ"ו טע"ד
 גט"ו
 ד"ט ט"ס
 ח"ו ט"ט
 פ"א כ"ב
 ח"ו ט"ט
 ח"ה ט"ט
 סוס"פ י"ד
 קנ"ו טע"ד

כל הנשים מטמאות בנדה . משיא הדם מן (המקור) והגיע לביט החצון . ואע"ג דהעמידוהו כותלי בית הרחם ולא פירש לחוץ . דכתיב דם יהיה וזכה בצנורה . מלמד שמטמאה אע"פ שעדין הוא בצנורה . ובית החוץ מקרי . מקום שהאבר דש בו

כל הנשים מטמאות בבית החצון ישנאמר דם יהיה וזכה בבשרה אבל הזבוע בעל קרי . אינן מטמאים עד שתצא טומאתן לחוץ : כ' היה איכל בתרומה והרגיש שגודעו אבריו או חוץ באמה ובולע את התרומה . ומטמאים בכל שהיא אפי' בעין החרדל . ובפחית מכן : ג' הניקת בת יום א' מיטמא בנדה בת ימים מיטמאה בזיבה . תנוק בן יום א' מיטמא בזיבה . ומיטמא בנגעים ומיטמא

בשעת ביאה : אינן מטמאין עד שתצא טומאתו לחוץ דכתיב זב (ויקרא ט"ו) איש כי יהיה זב מכשרו עד שתצא זובו מכשרו ובעל קרי כתיב (שם כ"ב) אשר תצא ממנו שכבת זרע : ב שגודעו אבריו . שבעקרה שכבת זרע מגופו : אוחז באמה וואע"ג דכל האוחז באמה ומשחין כלא מביא מובל לעול . הכ' כיון דבעקרה שכבת זרע שוב אינו חוזר ומתחמם . לעקור עוד מיד באוקה עשה ומטמאין זוב ושכבת זרע בכל שהן לאדם היוצא ממנו . אבל הנוגע אינו טמא עד שיגע

בכעדשה : ג' מיטמאה בנדה . אם ראתה דסיבת י' ימים מיטמא בזיבה . אם ראתה ג' ימים רגופים לאחר ז' לכל דם שרואה בתוך ז' דם נדה הוא . הילכך א"ל לה למטא בזיבה דהיינו להיות זכה גדולה עד י' ימים תנוק ביום א' מטמא בזיבה דכתיב איש איש כי יהיה זב לימד על סינוק בן יומו שמטמא בזיבה . ומטמא בנגעים דגבי נגעים כתיב (שם י"ג) אדם כי יקיה בעור בשרו וסינוק בן יומו אדם הוא . דאדם כל שהוא משמע :

בפי' משנה ה' פ"ק דכריתות . (ועמ"ש) ספ"ג : כל הנשים מטמאות . פירש הרב בנדה . משמע דלא בזיבה לא . ולא בזיבה לא . תנן אלא הזבוע לא מייקו הר"ב קרא אלא דגבי זב . ובגמרא דף מ"א ע"ב . פ"ר בצנורה מלמד

שמטמאה בפנים כבחוץ ואין לי לא נדה זכה מניין ס"ל זוכה בצנורה . פי' רש"י ואע"ג דבגמרא דכתי' מדאפקי כל זב זב ילפי' זיבה ע"כ פולטת ש"ז מניין ס"ל יהיה פירש"י ויהיה זוכה בצנורה : בבית החצון ל' הר"ב ז' החצון מקרי מקום שהאבר דש בו בשע' ציא' לאו למימרא' שכל המקור שדש בו האבר הכל מקרי ב' החצון ואפילו במקום שראש האבר מגיע (שז"ל הרמב"ם המקום אשר יוצא מלואר הרחם) והוא המקום שיכנס בו האמה בעת המשגל . אם יצא דם מן המקום אשר יגע ראש

האמה הנה היא טמאה כו' והוא אמרם בגדר זים החצון . מקום שהשמש דשבו ע"כ יום מ"ש הר"ב בשעת ביאה אינה אלא תוספת ציבור לשאבר דש בו זכיו שהקד' הרמב"ם וכת' בעת המשגל ואח"כ כתב שזהו אמרם כו' שהשמש דש בו זיוה לשונו בחבורו פ' ה' מהא"ב (ה'כ"ב) (הואיל ויצא מזיוהאשאים כו' ובין השיני' הוא) מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה ובין השינים (עלמו) כלפנים . הנה מצוואר שכל מה שחון ממקום שהאבר הגיע אליו בשעת גמר ביאה . הוא הנקרא בית החצון כלבד . והשתא י"ל

שז"ש הר"ב בשעת ביאה . אע"פ שכבר כתב שהאבר דש בו היינו שכל לפרש לאסוקי בשעת גמר ביאה . וא"ס וכו' אינו שיעור נתנו למו חכמים במקום שיגיע אליו האבר . דודאי דאין כל האלבעות שוות . ועוד בתולה ולא ידעה איש מה תהא עליה לדעת מה יעשה לה כשנעקר ממנה דם ויצא . אם יצא כשיעור אם לאו . ופירש דכבר נתנו חכמים עוד שיעור אחר . כדאיתא בגמרא (שם) דתני רבי זכאי עד בין השינים (כמין שינים יש בתוך הרחם תלתוי צמר) בין השינים עלמין כלפנים . והוה שדקדק הרמב"ם בחבורו לכתוב לתרווייהו שכתב הואיל ויצא מבין השינים כו' . ועד היכן הוא בין השינים עד מקום שיגיע אליו האבר וכו' ועל כרחינו חז"ל באמרם מקום שהאבר דש באיש בינוגי ובאשה בינוגית אמרו . (וכה"ג) (וכן) כתבו התוספות ד"ה (וסבר) ר"ס כו' וא"כ קתא קשה בהרייתא שלא הזכירה לבין השינים . וקתני מקום שהאבר דש בו . שהוא דוקא בבינוגי ובינוגית . אמאי לא שנאה כדדבי זכאי . שהוא שיעור השוה לכל : ב אוחז באמה . כתב הר"ב ואע"ג דכל האוחז באמה ומשתין כאלו מביא מבייל לעולם . גמרא . ופירש"י שיחמם את אברו ומביא לידי קרי . והוה קלקול דור המבול . שנאמר כי השחית כל בשר . ועיין עוד מה שכתבתי בריש פרק ב' : ומיטמאין בכל שהוא . פי' הר"ב וזב ז"ל כו' בגמרא משמע דמטמא כל שהוא . דמאן דבעי שיעור מפי' ליה מקרא דזינייהו נפי' . לתנא דידן זב בעל שתי ראיות לטומאה . שהוא מדכתיב או החמים בשרו מזובו פמא (תקנת זבנו טמא דהיינו כשראה רק שתי ראיות) . וקאי לי שהר"ב והרמב"ם בריש פ"ק דזבים מפרשים דזב בעל שתי ראיות . מדמנה הכתוב שמים כו' ובגמרא דרשא זולאן דבעי שיעור דלריר להכי קרא דבשרו מזובו . אבל הרמב"ם בזבים שרק קמא משנה ד' כתב ראיה אין לה שיעור אפילו כל שהוא . והוה אמרו החמים בשרו ואפי' כל שהוא עד כאן . וכ"כ בחבורו פרק ב' (הלכה ט') מה' מחוסרי כפרה שנאמר או החמים בשרו . כל שהוא נכר בצנורה מטמא ע"כ והוא בתורת כהנים . תהיה כל שהוא . החמים כל שהוא בשרו כל שהוא . כמ"ש הרמב"ם שם במשנה ה' . והתם מסיק מזובו מקנת זבנו . לימד על בעל ז' ראיות . כדדרש בגמ' למאן דאמר אין ריר שיעור . ומה שכתב הר"ב אבל הנוגע אינו טמא עד שיגע בכעדשה . וקאי' מסירושו דמשנה ג' פ"ק דכלים וכתו שהארכתי שסב"ד : ג תנוקת בת יום א' מיטמאה בנדה . דילפי' מקרא . כמו שכתב הר"ב בריש פרקין דלעיל :

ב' עשרה ימים מיטמאה בזיבה גמרא . דת"ר אשה (ואשה כי תזוב זב דמה קא דריש) אין לי אלא אשה . בת עשרה ימים לזיבה מנין . ת"ר אשה . ומיטמא בנגעים . כתב הר"ב דגבי נגעים כתיב . אדם כי יהיה בעור בשרו וכו' . עיין מ"ש בריש פרק ג' דנגעים . וכתבו תוס' משום דנגעים כתיב איש או אשה . ובטומאת מת נמי כתיב (במדבר י"ט) ואיש אשר יטמא ולא יחטא . איצטרך קרא בהו לרבוי . אבל לעיין זוקף ליבוס . ופוטור מן היבוס ומאכיל תרומה לא כתב איש . ולא איצטרך קרא אלא למצוטי עובר :

א מה"ס ס"ה פ"ה
טו"ד סי' קפ"ג
ט"ז
ב"מ י"ג עה ח"א
ה'סו"ס הל' ח' ע'
ג'י'מ"י פ"ז ח"ה
מדות הל' כ'
דמ"י עה ח"א
כ"א ופ"ה ח"ה
ומ"ס הלכה ס'
טו"ע ע'
ח' מנתי"ב פ"ה
ש"ה אר' אבות
הסו"ס הל' ג'
ו' מ"פ ד ח"ה
כ"ה הל' ו' ופ"ה
הס"ב ומ"ס הל' ג'
מ"לן כ"מ י"ה
פ"ה ח"ה ח"ב
ומ"ס הלכה ד'
חמ"י ע"ה ח"ה
כדעת הלכה א'

ומיטמא בטמא מת עיין פ"ב הר"ב רפ"ק דכלים :
 וזקק ליבוס פ' הר"ב א"ס נולד יום א' קודם מיתת אחיו
 אבל נולד כו' דכתיב כי ישבו זגומר ומינה דבעינן
 ישיבה אחת . וכן נמי שזעינן מינה דבישיבה אחת כל דכו'
 ואפילו יום אחד סגי : ופוטרי מן
 היבוס בתב הר"ב א"ס נולד לאחר

**"ומיטמא בטמא מת
 מן היבוס ומאכיל
 התרו' וגותל ומגתיל**

**זקק ליבוס ופוטרי
 בתרו' ופוסל מן
 והר' ארגו**

ומיטמא בטמא מת דכתיב (במדבר י"ט) ועל הנפשות אשר
 היו עם' נפש כל שהוא : וזקק ליבוס . א"ס נולד יום אחד
 קודם מיתת אחיו . אבל נולד לאחר מיתת אחיו אינו זקק
 דכתיב (דברים כ"ח) כי ישבו אחים יחדיו . שיהיה להם'
 ישיבה אחת בעולם . ופוטרי מן
 היבוס . א"ס נולד לאחר מיתת
 אביו ויהיה שעה אחת ומת . אבל
 בל זמן שמעוברת . אינו מתירה
 ליבוס : ומאכיל בתרומה . דת

ישראל שנים' לכהן זמתי נולד בן לאחר מיתתו . אוכלת בשבילו בו
 ביום שגול דכדכתי' (ויקרא כ"ב) ויליד בית הס' יאכלו בלחמיו .
 ודרשי יאכלו את חמס' אבל הכי' מעוברת אינה אוכלת בשבילו
 עד שולד ופוסל מן התרומה כגון כהן שהיו לו ב' נש' או גרושה
 שעבר ונשאה כשהיא גרושה וזאת שאינה גרושה ויש לו בנים
 משאנה גרושה העבד' שנפלו להן וירושא אוכלי בתרומה בשבילן
 דכתיב (שם) וכך כי יקנה נפש קנין כספו ויש לו בן יום א' מן
 הגרושה והוא חללי ויש לו חלק בעבדים ופוסל את כלן מתרומה
 דאין ברירה לדעת מי מהן מביע לחלקו ודוקא בן יום א' דראוי
 לירושא אבל כל זמן שלא נולד יאכלו' בלן דאין זכיה לעובר .
 זנוחל ומגתיל נוחל את האם א"ס מתה אמו ביום שגולד הרי הוא
 צוחל ונשמת הוא באין אחיו מאביו וירשי' . היינו נכסי אמו .
 אבל עובר שבמזמיה אסמכתא מעוברת אינו נוחל את אמו להמחיל
 ל' אחיו מאביו שרי מש הוא קוד' אמו ואין סביו וירשי' את אמו בקב'
 להמחיל לאחיו מאביו :
 וההורגו

שהוא במרא' . אבל ממילא דה"ל דלכל הדינין השנוי' במשנתנו' דבעינן בהו' שיהא נודע שכלו חדשיו' . או ששהה שלשים יום .
 ולהרמב"ם כי נמי לא ששה ולא כלו לו חדשיו . כי במרו שפרו ונפרכיו הרי זה נולד שלם . ובהכי מיישב המגיד מ"ס הרמב"ם
 דמ"ס א"ה מהלכות נחלות צנוחל ומגתיל דלקמן שהוא בלא כלו לו חדשיו . וס' הכי הוגיד דכ"פ . אבל בפ"ה מהלכו' ייבוס פירשו
 דמייירי כשגמרו שפרו ונפרכיו . דכתיב מקרי זלד . וכך יש לפרש אותה ששנינו בס"ד ריבמות . א"ס הוא זלד של קיימא . אבל
 משנתנו דהכא אין לפרש דמייירי בכך . מדאמרינן עלה א"ה מ"דקיס לן בגויה שכלו לחדשיו : ופוסל מן התרומה . פירש הר"ב
 כגון כהן שהיה לו שתי נשים וכו' ועבדים שנפלו להן בירושא אכלו' וכו' דאין לפרש נמי לענין ססול דאמו כמו במאכיל . דא"ס כן
 מאי אריא בן יום אחד אפי' עובר נמי פוסלה . (כדקתן במשנה ד' ס"ו דיבמות גמרא . וז"ל ולמאי דמסיק הר"ב וכתיב . אבל
 כל זמן שלא נולד אוכלו' בלן דאין זכיה לעובר . למה ליה לפרושי בהיה לו ב' נשים . לוקמה באשה אחת גרושה ויש לו בן א' ממנה .
 ס"ו דיבמות . ועבר הקשו התוס' קד' (ד"ה א"ה) . ופירשו דלמאן דמוקי' בגמרא בהיה לו ב' נשים . לוקמה באשה אחת גרושה ויש לו בן א' ממנה .
 זכיה אלא שאינו סוסל משום סמוך מיעוטא דמפילות לתחנה דנקבות . ויה' דוברי' מעוטא . ולמיעוטא לא חיישינן . ומשו' הכי
 כשיש לו בנים משאינה גרושה לא ססול עובר אע"ג דיש לו זכיה . דלא חיישינן למיעוטא הזכרי' . אבל אם אין לו בנים . נוסל
 עובר . דאית ליה זכיה . דבין הוא זמר בין הוא נקבה הרי קן שלו . ופליגי אה"ד בפ"ו דיבמות (דף ס"ו) דאובלים בשביל כל
 המשפחה דאית ליה זכיה לעובר ע"כ . אבל הר"ב שפירש דאין זכיה לעובר . משמע שאין לו זכיה כלל . יש לדחוק דה"ק בכה"ב
 דיש לו בנים אין לו זכיה . כלומר שאינו זוכה כדי שססול . ועוד אפשר לומר דאסא למימרא דאין לו זכיה . ואפילו בת כהן לבסוף
 מעוברת . אינו מאכיל לעבדים כלל . וקדעת הרמב"ם שכתבתי שם (ד"ה מעני) . וכן בס' הרמב"ם אסברה לה בשתי נשים .
 ודמסיק נמי שאין קנין לעובר . וא"ס ולמאי דמוק' לפרש ביש לו גרושה . אפי' בת כהן נמי . לא קשיא דפוסל תקן . זאלו בת כהן
 לא משו' פסול הוא אלא שאינו מאכיל . ומ"ס הר"ב דאין ברירה כו' בכל מקום שזכר ל' זה ענינו דאין ברירה למפרע . ואלו
 הכא ענינו מעכשיו . ולשון דש"י שאין אמו יודעים לברור מי מביע לחלקו . ונודחל ומגתיל . בתב הר"ב אבל עובר כו' אינו
 נוחל כו' שהרי מת הוא קודם אמו . והא דמפרנס מידי דהוה אונג' הלעז' גמרא . ועיין מ"ס הרמב"ם במשנה ו' סרק קמא
 דאלמות . וכתבו התוס' (ד"ה אינו) והא דתקן בפרק בהמה המקשה (דף ע"ד) הוסיף את הבהמה ומלא בה בנט' חי . יש
 הלוק בן מתה לנהרגה . כדאמר בערכין (דף ו') לגבי מתה' אידי דולד זומר חייבה עיילא עיפא דמלאך האוס . ומחשך
 לשון סימנין . אבל נהרגה הוא מתה ברשע' . א"ב כגון דמקא אמו מחתת נדה . ובין דעקר הולד לנ' א"ס . אז לא מייס' בדאמר
 שמואל הס' ישיבה על המשבר

א"ס הוא זלד של קיימא . אבל בפ"ה מהלכו' ייבוס פירשו דמייירי כשגמרו שפרו ונפרכיו . דכתיב מקרי זלד . וכך יש לפרש אותה ששנינו בס"ד ריבמות . א"ס הוא זלד של קיימא . אבל משנתנו דהכא אין לפרש דמייירי בכך . מדאמרינן עלה א"ה מ"דקיס לן בגויה שכלו לחדשיו : ופוסל מן התרומה . פירש הר"ב כגון כהן שהיה לו שתי נשים וכו' ועבדים שנפלו להן בירושא אכלו' וכו' דאין לפרש נמי לענין ססול דאמו כמו במאכיל . דא"ס כן מאי אריא בן יום אחד אפי' עובר נמי פוסלה . (כדקתן במשנה ד' ס"ו דיבמות גמרא . וז"ל ולמאי דמסיק הר"ב וכתיב . אבל כל זמן שלא נולד אוכלו' בלן דאין זכיה לעובר . למה ליה לפרושי בהיה לו ב' נשים . לוקמה באשה אחת גרושה ויש לו בן א' ממנה . ס"ו דיבמות . ועבר הקשו התוס' קד' (ד"ה א"ה) . ופירשו דלמאן דמוקי' בגמרא בהיה לו ב' נשים . לוקמה באשה אחת גרושה ויש לו בן א' ממנה . זכיה אלא שאינו סוסל משום סמוך מיעוטא דמפילות לתחנה דנקבות . ויה' דוברי' מעוטא . ולמיעוטא לא חיישינן . ומשו' הכי כשיש לו בנים משאינה גרושה לא ססול עובר אע"ג דיש לו זכיה . דלא חיישינן למיעוטא הזכרי' . אבל אם אין לו בנים . נוסל עובר . דאית ליה זכיה . דבין הוא זמר בין הוא נקבה הרי קן שלו . ופליגי אה"ד בפ"ו דיבמות (דף ס"ו) דאובלים בשביל כל המשפחה דאית ליה זכיה לעובר ע"כ . אבל הר"ב שפירש דאין זכיה לעובר . משמע שאין לו זכיה כלל . יש לדחוק דה"ק בכה"ב דיש לו בנים אין לו זכיה . כלומר שאינו זוכה כדי שססול . ועוד אפשר לומר דאסא למימרא דאין לו זכיה . ואפילו בת כהן לבסוף מעוברת . אינו מאכיל לעבדים כלל . וקדעת הרמב"ם שכתבתי שם (ד"ה מעני) . וכן בס' הרמב"ם אסברה לה בשתי נשים . ודמסיק נמי שאין קנין לעובר . וא"ס ולמאי דמוק' לפרש ביש לו גרושה . אפי' בת כהן נמי . לא קשיא דפוסל תקן . זאלו בת כהן לא משו' פסול הוא אלא שאינו מאכיל . ומ"ס הר"ב דאין ברירה כו' בכל מקום שזכר ל' זה ענינו דאין ברירה למפרע . ואלו הכא ענינו מעכשיו . ולשון דש"י שאין אמו יודעים לברור מי מביע לחלקו . ונודחל ומגתיל . בתב הר"ב אבל עובר כו' אינו נוחל כו' שהרי מת הוא קודם אמו . והא דמפרנס מידי דהוה אונג' הלעז' גמרא . ועיין מ"ס הרמב"ם במשנה ו' סרק קמא דאלמות . וכתבו התוס' (ד"ה אינו) והא דתקן בפרק בהמה המקשה (דף ע"ד) הוסיף את הבהמה ומלא בה בנט' חי . יש הלוק בן מתה לנהרגה . כדאמר בערכין (דף ו') לגבי מתה' אידי דולד זומר חייבה עיילא עיפא דמלאך האוס . ומחשך לשון סימנין . אבל נהרגה הוא מתה ברשע' . א"ב כגון דמקא אמו מחתת נדה . ובין דעקר הולד לנ' א"ס . אז לא מייס' בדאמר שמואל הס' ישיבה על המשבר

ר"ע

והורגו חייב דכתיב (ויקרא כב) ואיש כיווכה כל נפש
מכל מקום כחתי קטלם שחייבו להתחבל עליו והני מילי דקיס
לבו בגווה שכלו לו חדשו אבל לא קום לכו שכלו לו חדשו אין
חייבו להתחבל עליו עד שיהיה בן ל"א יום ד מקדשת

בביאה אש מפרה אביה לכך
ואם בא עליה יבם קנאה להיות
אשתו לכל דבר ויורשה ומיטמא
לה וכה בנכסי אחיו ומייבין
עליה משום אשת איש אם קבל
בא אביה קדושין מאו ונא עליה
אחר נהרג עליה דביאת ביה
ומטמא את דבעלה אם היא נדה
אבל פחות מכן אע"פ שהיא
מטמאה במגע אינה מטמאה את
דבעלה משום דבעל נדה לטומא
ז' אלא משום נובע ולטומאת
ערב תחתון כל דבעל נדה כעליונו של זב
אובלין ומסקין ולא אדם וכלים מן הפסולין כגון נכרי
ועבד וכמין זומזר או חלל פסלה מתרומת אביה אם היא
בת כהן מכל העריות כגון אביה או חמיה והיא פטורה
מפני שהיא קטנה ואינה בת עונשים כנותן

והורגו חייב והרי הוא לאביו ולאמו ולכל
קרוביו כחתן שלם ד בת ג' שנים ויום א'
מתקדשת בבואה ואם בא עליה יבם קנאה
וחייבין עליה משום אשת איש ומטמאה
זאת בעלה לטמא משבב החתון כעליון
נשאת לכהן תאבל בתרומה ונא עליה א'
מן הפסולים פסלה מן הכהונה בא עליה א'
מכל העריות האמורות בתורה מומתין (גמ)
עליה על ידה והיא פטורה פחות

ומה מחתנין אותה בשבת ומוציאין הולד וא"ת איך עובר
טוחל ומחיל ביטבה על המשבר ומתה תחלה וי"ל דא"כ
ונקט בן יום א' משום דפסיקא ליה דטוחל ומחיל אבל עובר
לא פסיקא לו ע"כ והורגו חייב אבל עובר לא ואסילו

בהרבה או ישבה על המשבר עד
שיצא ראשו כדמיון במסכת אהלות
(ספ"ז) אשה המקשה (לילד)
חוקך אבר אבר יצא ראשו אין
(כוגע"ב שאין) דומין נפש מפני
נפש ומיהו אפשר דוקא הכי
דהמן חיה לא מחייב ההורגו עד
שיצא ראשו שתלו קלת בחיות
אמו אבל היכא דמתה חייב משו
דכמונה דקופסא דמי תוספת
כחתי שלם פי"ה"ב שחייבין
להתחבל עליו וכי הא דאמרי
בפ"ק דטועה דף י"ב והי'נער בוכה (שם ב) מלמד שעשה לו
אמו חופת נערים בטיבה אמרה שמה לא אוכה לחופה ה"ב
שמחאנלים עליו כאלו זכו כבר לחופתו מפי מורי מהר"ר ושקב
גינצבורג זלה"ה ול"נ כי הא דבפ"ג דנדרים דף ל"ב דלקתן
הגימול קרינן חתן דהכי איתא בהם רשב"ג אומר לא למשה
רבינו בקט (שטן) מלאך להרוג אלא לאוסו חינוך שנאמר
(שם ד') כי חתן דמים אתה לי לא וראה מי קרוי חתן הוי אומר זה התינוק וקאתי תנא לאשמועינן דלא תימא דהואיל ולא הביע
לשמנה להמול בשר עלתו לחין מתחבלין עליו כיון שלא נכנס בצרית קמלין דהרי הוא כחתן שלם הגמול לשמנה וקתני
כחתן שלם משום מנהגא דכתב הטור ו"ד בסי' רס"ג ושם"ג משמע דרב נחשון גאון דינקא דמית ולא הל' שמונה ימים נהגין
ליה דמהלינן ליה אבי קברה ומש"ה קרי ליה לגמול לשמנה חתן שלם וקאמר שהוא כחתן שלם הגמול לשמונה ואין בריית
האמורה בתורה שהוא לשמנה מעכבתו מלהתחבל עליו ד בת ג' שנים יום אחד כו' הלכה למשה מסיני הרמב"ם וכן
בגמ' אפסולה לכהונה ומשמע ודאי דה"ל לכולהו וענין יום אחד האריתי בו בפרש לחם חמודות דפרקין סעיף ה' וגם
בספר מלבושי י"ט בטמא סי' ל"ה וחייבין עליה משום א' א"כ כו' פי"ה"ב א"ש קבל בה אביה קדושין כו' וכ"כ רש"י ותמהו
התוס' בס"י דיבמות דף כ"ז דמאי אינטיריך לתתיה דמסיפא שמעינן לה דקתני ואם בא עליה א' מכל העריות כו' ומסקי דאינטיריך
דאי לאו דקתני לה הוה מוקמינן ואם בא עליה אחד מכל העריות דוקא בעריות ולא בבמה דהא בסיפא גבי בן ט' קתני
כל העריות שנקרה מומתין על ידו ואפ"ה קתני ונסקלת בהמה על ידו אלמא לא הוי בהמה בכלל כל העריות אבל השתא
דקתני וחייב עליה משום א"ל וה"ל כל העריות תו לא אינטיריך סיפא אלא משום בהמה ע"כ וכתבנו גם כן למה לא פירש
דקאי איבם שקנאה ולאשמועינן דהוה כא"ל גמורה ומיהו ודאי דרש"י ה"מ לאסבורי נמי במסרה אביה לביתה דקתני לה כבר
אלא נקט קידושי כסף דתנן להו בתחלה בריש קדושין לטביא משבב תחתון כעליון עיין ריש פירוש דלעיל בפסלה מן
הכאונה לשון הר"ב פסלה מתרומת אביה אם היא בת כהן וכן לשון רש"י ומסיים דתניא בגמרא דאלמנה לכ"ג (דף ס"ח)
מין לכהנה לוייה וישראלית שבה עליה כו' ח"ל ויקרא כו' כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ושם פירש"י פסלה
כהנה מתרומה דבי נשא ומן הכהנה לוייה וישראלית מן הכהנה ע"כ מכל העריות לשון הר"ב כגון אביה או חמיה
וכן לשון רש"י ואפשר לי לומר דנקטינה להנך משום דקטנה כזאת אם ארוסה היא בבית אביה ושכיחא ליה ואם
כנסה לבית חמיה עיני חמיה עליה ושכיחא ליה ודייא פטורה ואפ"ה דרישא נמי קאי דכלל כל העריות היא כמ"ש לעיל
בשם התוס' וכן תנן בספ"ד דבריות כל העריות כו' הקטן פטור ובא"ל הוא בהדיא וברייטא דספרי פרשת כי תנא האיש
הסובב עם האשה ואע"פ שהיא קטנה והאשה אע"פ שנבעלה לקטן וגם במדרש פסיקתא בן הוא וכתבתי לזה לפי שראיתי לרש"י
ז"ל בספ"ק דערכין דאתניא התם שניהם עד שיהיו שניהם שוים דברי רבי יאשיהו ופרש"י הנואף והנואפת יהיו בני עונשים אבל
אם הייתה היא קטנה והוא גדול או הוא קטן דלאו בר עונשין והיא גדולה ונת עונשין אין הגדול נהרג ע"כ והרי ברייתא
דספרי ומדרש דפסיקתא שניהם שוים (דהגדול) או הגדולה בעונשים ומוטב לפרושי מהני כסתמא דספרי וכנסיקתא
מלאוקתוי כמודאי כרבי יאשיהו כ"ש דלעיל כתבו התוס' דמתני' דא"ל כלל העריות קתני לה א"כ ה"ל דכוותיה וא"ת ושניה' למאי
קאתי ל"ק דהא קתני בספרי להוציא מעשה הדודין ורש"י עצמו בפי' האומם (פ' כי תנא) כתבו ומכרם שאין שניהם שוים בהנה'
לפי כך פטורים שניהם אע"פ שהאיש נהנה ע"כ וא"ת מי דהק' לרש"י שפירש לדברי יאשיהו לענין בני עונשין והרי היה יכול
לפרשו לענין הנאה ולא יהיה כאן שום מחלוקת ואולי

מדלא פי רבי יאשיה למלתיה לומר להוציא מעשה מדודין אלא
 סתמא קאמר שיהיו שניהם שוים . מסתבר ליה לרש"י שדעתו
 של ר' יאשיה על עמנותן של שניהם הוא שאומר שיהיו שוין .
 ואומר אני דלמשנתנו כל העריות נלמדים מא"כ . שהגדול או
 הגדולה יורגו . וא"כ לפרש"י

א שנתנו יא :
 ב חס' ב"ג :
 קט' סתמ' :
 ח"י' פנ' ופה :
 טס' יבוס טושט :
 אה"ע ב' י"א :
 טע"ג :
 ג ט"ז ח"ה :
 חטח"ל טשכ"ג :
 וטושכ"ג :
 ד ח"י' טח' :
 תרומות ט"ז :
 ד' ח"י' פד' ח"ה :
 אשור' חז"ל :
 הל"ג :
 ד טס' ט"ג :
 ז חס' ט"ז :
 חס"ל ט"ז :
 ד ח"י' ט"ז :
 ח"ה נדר' טושט :
 י"ד ט"ז :
 ט"ז :

"פחות מכן בנותן אצבע בעין : ה' ב'נט'
 שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואינו
 נותן גט עד שיגדיל . ומטמא בנדה לטמא
 משכב תחתון בעליון . ופוסל ואינו מאכיל
 בתרומה . ופוסל את הבתמה מע"ג המזבח
 ונסקלת על ידו ואם בא על אחת מכל
 העריות האמורות בתורה מימתים על ידו .
 והוא פטור : ו' בת אחת עשר שנה ויום א'
 נדריה נברקין . בת שנים עשרה שנה ויום
 א' נדריה קיימין ובודקין כל שנים עשרה
 בן י"ג שנה ויום א' נדריו קיימין ובודקין כל
 י"ג קודם לזמן הזה
 אע"פ

והנה התייחס עם (ד"ה עד שיהיו) הקשו על רש"י ממתניתין
 דהכא והיה להם להקשות ג"כ ממתניתין דספ"ב דכריתות
 וכן נמי מספ"ו ופסיקתא דלעיל . ולענין פ"ל דכריתות יאשיה
 כתבו (טס) בשם ר"ת שיהיו שניהם שוים במיתה אחת
 ולא סופי בא על קטנה המאורסה דאמר (ר"מ) בפ"ד מיתות
 (דף ס"ו) דבעינן שיהיו שניהם שוים כלומר באותה מיתה .
 שאם היתה גדולה בסקילה : פחות מכן כמותן אצבע בעין .
 פירש הר"ב וחזור לכמות שהיה אף כאן חוזרת כו' כלומר
 דבתוליה אולי לה אלא שחורים . ונ"מ לדם שפירא בביאה

כמותן אצבע בעין . שדומע וחוזר לכמות שהיה אף כאן חוזרת
 בתולה כמו שהיתה : ה' שבה עליבמתו קנאה . וזכה בנכסי
 אחיו . ואע"פ שאין קנין לקטן שאני הכא דמן שמיה אקנייה
 כהלים : ואינו נותן גט עד שיגדיל אס' בא לברשה . קדושי
 אחיו קדושין גמורין . וגרושין של

זה אינן גרושין גמורין . ודוקא
 כשבה עליה לאחר שהגדיל . די
 לה בגט . אבל אס' לא בא עליה
 לאחר שהגדיל צריכ' גט וחליצה :
 ומטמאה בנדה . אס' בא עליה
 בנדה . דיביאה ביאה לכל דבר :
 ופוסל כגון נכרי ועבד או חלל בן
 ט' שנים שבה על הכהנת . פסלה
 מתרומת אביה : ואינו מאכיל אס'
 הוא כהן וגשש ישראלית (אינו)
 מאכילה בתרומה לפי שאין קנינו
 קנין גמור . ואפילו הוא יבם
 דקנייה בכך ביאה כדאמרן .
 אס' אינה מאכילה בתרומה :
 ופוסל את הבתמה אס' רבעה על
 פי עד אחד : ונסקלת על ידו אס'
 יש שני עדים : ו נדריה נבדקים אס' ידעה לשם מי נדרה לשם
 מי הקדישה נדרה נדר : נדריה קיימין . והוא שהביאה שתי
 שערות וכן בן שלש עשרה שנה ויום אחד נדריו קיימים דוקא
 כשהביאה שתי שערות : ובודקין כל שנים עשרה דמיה דתימא'
 הואיל ואמר מר ל' יום נשנה חסובים שנה . היכא דבדקוה ל'
 יום קמאי דשנים עשרה ולא ידעה לפרש לשם מי נדרה תולא
 נבדוק ולהזקה נקטנה קמ' לן : קודם לזמן הזה . קודם ר"ה של
 שנים עשרה לפינות ושל י"ג לפינות : אין

שבתוך ג' שאו' דם בתולים לא דם נדה הכי איתא בגמרא (דף מ"ה) . ודייקונו לה מדלא קתני פחות מכן ולא כלום :
ה' שבא על יבמתו . אבל נישואין לית ליה כדתנן במשנה ח' פ"י דיבמות : בן ט' שנים ויום אחד . נראה שהוא גס כן
 הל"מ כמ"ס בשם הרמב"ם . נמתניתין דלעיל על צת ג' ויום אחד : קנאה לשון הר"ב וזכה בנכסי אחיו וכו' וכן
 רש"י ונראה דלענין ירושתה וכו' ליטמא לה לא קנאה . מדלא פי' דלעיל . ומטמא רבא איכא דלא עשאו ביאתו אלא
 כמאמר בגדול כדתנן הכס : יבמות (דף ק"ב) ובפ"ה מה' יבוס . (הלכה י"ח) כתב המגיד בשם הרמב"ן וז"ל מדאורייתא קנה
 אותה לכל דבר של יבוס . אבל אינה כא"ל להתחייב עליה כו' אבל מדכריהם עשו אותה כמאמר לגמרי והיא דקני לה מדין תורה
 עממא דמלתא כדקתני עלה בתוספתא דיבמות . זה הכלל כל ביאה שנריכה דעת אין ביאתו ביאה א"ל דעת ביאתו ביאה . וכן
 בירושלמי ע"כ . ולדבריו נראה דאף יורשה ומטמא לה ואולי דרש"י (והר"ב נמי סמכו) על מה שפי' במתני' דלעיל דה"ה הכא :
 ופוסל ל' הר"ב כגון נכרי ועבד וכו' . אבל בבן תשע ישראל שבה על בת כהן ליכא למימר דפסול מן התרומה דלוי משום
 ביאת זנות לא פסלה זנות דכשר מן התרומה . ואי משום קדושין למהו בת כהן לישראל לאו קדושין נהו דקטן דקדש
 אין קדושין קדושין רש"י . ומ"ס הר"ב פסלה מתרומת אביה עיין מ"ס בזה לעיל : ופוסל את הבתמה . לשון הר"ב אס' רבעה
 ע"פ ע"א או על פי הבעלים . אבל סקילה לא דמודה בקיט פטור רש"י ועיין רפ"ח דזבחים ורפ"ו דתמורה :
בומתים על ידו . עיין במשנה דלעיל (מ"ט) בס"ד : ו' בת י"א שנה ויום אחד נדריה נבדקים בגמרא מרבינו ג' מניפולא
 מופלא הסמוך לאיש פירש"י מופלא . יודע לפרש לשם מי נדר סמוך . לאיש שהוא סמוך לבוא לכלל גדול דהיינו
 שנה אחת קודם זמן שהוא ראוי להביא שערות והיינו בתנוקת כל י"ב . ובתנוקת כל י"ג ע"כ והיא דתנוקת קודם לתנוק פי' הרמב"ם
 להיות חייבן קרית מתי האיש ברוב ע"כ . ובגמרא דכתוב (בראשית יב) ויבן ה' את הללע מלמד שנתן הקב"ה בינה יתיר באשה
 יותר מבאים : בת י"ב שנה ויום אחד . כתב הר"ב והוא שהביאה שתי שערות והאשה ממכרת לבוא לפני האיש כדתנן בסוף
 פירקין : ובודקין כל י"ב . גמרא בת אחד עשר ויום אחד נדריה נבדקים למה לי אנטרין סד"א סתמה בי"ב בעי' בדיקה .
 בי"א לא בעי' בדיקה . והיכא דחזינן ליה דחריפה טפי מיבדקא בי"א קמלן : קודם לזמן הזה . לשון הר"ב קודם ר"ה של י"ב
 כרוון לשון רש"י ואין כוונתה על ר"ה ממש אלא ר"ל ראש שנת י"ב דהוה וכן משורש פירש"י סוף ד"מ : אע"פ

אין נדרהין נדר דקטנים הן : ז פנה סמדר כמו התאנה חנטה פניה (ש ר ב) כך התינוקת שאין לה סימן לא בדדיון ולא בשערות : כוחל הסרי הקרוב להתבשל ולשון חכמים הוא התאנים משיבמילו חייבים במעשר כך כשיש לה סימן

אף על פי שאמרו אין אנו יודעים וכו' גדולים הן וכלל שוטה נמי לא מחויקין להו דסופו לנא לכלל דעת ואין שוטה אלא המקרע כסותו והלן בבית הקברות והיוצא יסודי כלילה : (כתבני בריש חגיגה דף ג') אבל תוך הזמן הזה אם יודע לשם מי נדר

דדין קלת בידוע שהביאה שתי שערות ונער היא : כמל' לשון נוטריקון ונתה מלאה שיש לה סימן מובהק בדדיה ויהא בוגר : בן וכו' אפי' כשהיא נער אביה זכאי בכל דכתב בנעורו בית אביה כל שבה נעורו לאביה : ח איוו הוא סימניה אצל קאי : קמט שגדלו דדיה עד שפוליס מעט על החוסי ויראה קמט : משיטו הדדיו גדולים ונת מקמט הפטומת רחש גדד כמו נטל : סטמתו [סוכה פ"ג משנה ו'] : על העוקץ חודו של דד שתיקוק יוגק ופיטומה היונו סביבות העוקץ וכל הסימנים הללו כשהראו באשה הרי היא בוגרת למד כדאית ליה ולמר כדאית ליה ושוב אין לאביה רשות בה והלכ' כדברי כלם להחמיר הלכך אם נראה בה אחד מן הסימנים הללו דיינינן בה דין בוגרת לחומרא אבל לא לקולא שאם קדשה את עצמה זרוב' גט שח

אע"פ שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו אין נדרהים נדר ואין הקדשן הקדש לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו נדרן נדר והקדשן הקדש : ז משל משלו חכמי באשהיפנה בוחל וצמלי פנה עודה תנוקת כוחל יאלימי נעוריה : (גמרא אמרו) בן וכו' אביה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפדת נדרה : צמל כיון שבגרה ישוב אין לאביה רשות בה : ח איוו סימני ריוסי הגלילי אומר משיעל הקמט תחת הדדי"ע אומר משיטו הדדי בן עזאי אומר משישחיר הפיטומת ידיוסי אומר כדי שיהאנות ידו על העוקץ והוא שוקע ושוהא לחזור : ט בת כ' שנה שלא הביאה ב' שערות יתביא ראייה שהיא בת שנה והיא אילונית לא חולצת ולא מתוכב' בן כ' שנה שלא הביא שתי שערות יביא ראייה שהוא בן כ' שנה והוא

היו נדר ואם לאו לא היו נדר דקטן הוא רש"י ז בידול כתב הר"ב לשון חכמים הוא התאנים משיבמילו ביושנה ב' פרק קמח דמעשרות ועוד בגמרא דא"א מכא ותקצר נפשי מהם וגם נפש' במלבי (זכרה ו"א) פירוש' בחלה ב' גדלה עלי אדם הקן בדב' נרא לו כגדול הנקרי"ש כן בלע"ז ומ"ס הר"ב כך כשיש לה סימן דדין קלת בידוע שהביא כו' כדלקמן (רפ"ב) דסימן התחמון קודם לסימן העליון הר"ן פ"ג דיבמות : ב"ז וכו' אביה זכאי כו' כתב הר"ב דכתיב בנעוריה בית אביה וכן פירש"י גם הר"ן פ"ג דיבמות וממיהני דב' ש"ד פ"ד דכתוב' לא פירש הר"ב דילפינן מנעוריה אלא להפדת נדרים דגביה כתי' ושם בגמ' (דף מ"ו) נמי בעי למימר דטעמ' מנעוריה כל שבה נעוריה לאביה ומסיק ר"א בהפדת נדרים הוא דכתב' ומומנא מאיסורא לא ילפינן וכו' והר"ב שם פי' טעמיהו דכולהו וראיתי בתוספת דפ"ח דשבת דף קכ"ח סד"ה ונתן הכסף כו' שכתבו שדרך הסוגיא שאינו מביא עיקר הדרשא כמו שרגיל להביא בנעוריה בית אביה כל שבה נעוריה לאביה אע"ג דהואו בהפדת נדרים הוא דכתב' וכן הרבני ע"כ ח איוו סימני כו' כתב הר"ב דאם נרא' בה אחד מן הסימנים הללו דיינינן בה דין בוגרת לחומרא אבל לא לקולא שאם קדשה כו' וכן כל שיתראה אחד מאלה הסימנים שאביה אינו מפר נדרה לחומרא ולא הנשא לכ"ג (כת"ק במשנה ד' פ"ו דיבמות) הרמב"ם וכת"רש"י דלמיתון וחליצה ליכא לברושי דאפי' לא הביאה אחד מהן גדולה היא ואינה מואנת וחולצת שהרי כל הסימנים הללו נדרהו כאמרו ומימי נערות היא

א י"ב
ב י"ג
ג י"ד
ד י"ה
ה י"ו
ו י"ז
ז י"ח
ח י"ט
ט כ'
י כ"א
יא כ"ב
יב כ"ג
יג כ"ד
יד כ"ה
טו כ"ו
טז כ"ז
יז כ"ח
יח כ"ט
יט ל'
כ ל"א
כא ל"ב
כב ל"ג
כג ל"ד
כד ל"ה
כה ל"ו
כו ל"ז
כז ל"ח
כח ל"ט
כט ל"י
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
ל"י
ל"יא
ל"יב
ל"יג
ל"יד
ל"טו
ל"טז
ל"יז
ל"יח
ל"יט
ל"כ
ל"כא
ל"כב
ל"כג
ל"כד
ל"כה
ל"כו
ל"כז
ל"כח
ל"כט
ל"ל

בוגרת היא ואם אביה קדשה ל' יכה נמי גט דשחא עדין נערה היא עד שיהיו בה כל הסימני' הללו כולם ואז תחשב בוגרת בין לקולא בין לחומרא : ט והיא אילונית כלומ' ונריך שיראה בה נמי סימני אילונית שאם לא נרא' בה סימני אילונית אע"פ שהיא בת ד' ולא הביאה שתי שערות עדי קטנה היא עד שתהיה בת ל"ה שנה ויום אחד ואם לא הביאה ב' שערות אז אע"פ שלא נראו בה סימני אילונית הרי זו אילונית וסימני אילוני פירשנו [ריש] פ' קמח דיבמות : לא חולצת ולא מתוכב' ומותרת לינשא לשוק דרחמנא פטרה דכתב' (רברים כ"ה) והיה הבכור אשר תלד פרט לאילונית שאינה יולדת : והוא

גדולה למיתון וחליצה שהרי הביאה ב' שערות : ט בת ד' שנה דייקין בגמרא מדכוליה פרקין תני ויום אחד והכא לא קתני ש"מ נדרתי יוסי בן כיסר דאמר משום ר"א שנת עשרים שינא ממנו שלשים יום הרי היא נשנת עשרים לכל דבריה והרמב"ם בפירושו כתב בני כ' שנה פחות שלשים יום וכ"כ בטנורו פ"ב מה' אישות הלכה ד' וכבר נחלקו עליו גל המפרשים ז"ל : לבל מה שגראה להטור א"ה סי' קנ"ה דטעות סופר הוא בדברי הרמב"ם אין ל"ל מדגם בפירושו כתב כמו בחבורו אין לחלוט בטעות סופר בשני ספרים שונים והיא אילונית כתב הר"ב כלומר ונריך שיראו כו' שאם לא נראו כו' עד שתהיה בת ל"ה שנה ויום אחד דתני ר' חייא עד רוב שנותיו ומדימי שנותיו שנים שנה כל שהוא יתר על ל"ה אפי' יום אחד מקרי רוב שנותיו : יביא ראייה כו' ל"ל משום חולץ דמתבזה בד"ד שהיא יורקת בפניו כמ"ס כיונא בזה במשנה ד' פ"ו דיבמות [ד"ה חולץ] : וא"כ ביבום כשאינו חפץ בה כדכתב' (רברים ב"ה) ואם לא יחפון האיש לקחת את יבמתו ולפיכך עליו להביא ראייה שהוא פטור מחליצי ומיבום ולשון רש"י ה"ג יביאו ראייה שהוא בן עשרים קרובי האשה יביאו ראייה והר"ן פ"ג דיבמות כתב ברישא יביאו ראייה קרובים אם רוצים שתנא לשוק בלא חליצה בטענה שאומרת שהיא אילונית כו' והוא

והוא

והוא סריס • וסימניו • סורסן הר"ב במשנה ד' פ"ח
 דיבמות: רבי אליעזר אומר כו' ובגמרא פ"ח
 דיבמות דף ס' רמי לה אדתן הסס ראי' לא כי אלא סריס
 חמה חולץ [מפני שיש לו רפואה] ואיכא דמטני שזור בו
 ראי' מהך דנדה • ואיכא דאמר
 ללעולם לא הדיר ביה וכי תנן
 קך דנדה • לעונשים:

א פה' מיה
 מו' ע' סס
 כ מ' סס סלס
 ג סס
 ד סס סס סס כ

פרק ו' אף על פי שא"א ס"י
 הר"ב לרבנן כו'
 אע"ג דבדקו כו' ומ"ה הוא
 דקתני אע"פ שא"א דה"מ למתני
 בא העליון ר"מ אומר וכו' גמרא:
 רבי מאיר אומ' לא חולץ ולא
 מתיבמת • כתב הר"ב דר"מ
 ס"ל אפשר לבא סימן עליון בלא
 תחתון • ואין תחתון סמכין •
 וכתבו התוס' וא"ת ולר"מ למה
 הוזכר סימן העליון כיון דלא
 סמכין עליה ויש לומר דאינו נרדף
 לענין עונשין וקידושין ומילי
 טובא • דרוב פעמי' תחתון אמי
 ברישא דקאמר בגמרא ז"א"י
 חונא עליון מסתמא ככר בא
 התחתון וגדולה היא וזריכה בט
 לקדושה • וגם אסור באחמה:

ב כל חרס שהוא מכניס מוציא • כתב הר"ב כ"מ להא
 דק"ל דכלי חרס שלם שניקב אינו פסול לקדש כו' (ועיין
 במשנה ה' פ"ה דסרה) עד שניקב נקב גדול ככונס משק' גמרא
 ופרש"י דרחתמא אחר (בסרבר • ט) מים חיים אל כלי • והאי
 לאו כלי הוא • ע"כ • והוי מצי נמי לאוקמ לענין סהרת טומאה
 דהא תנן רפ"ג דכלים העשוי למשק' שיעורו במשק' וסיר הר"ב
 בטונס משק' • לא דניח' ליה לאוקמ' בעשוי אף לאוכלי' • דהא כל
 כלי חרס תנן • וכיוצא בזה מלמתי בפרקו' • דשבת דף ז"ה
 אדאמר רבא ניקב ככונס משק' פהר (כמו טהר יומא) [דברכו'
 דף ב' כ"ו בעל לו כו'] מלדש בו מי טהאט שכתבו התוספת
 וכ"ש דטהור מלקבל טומאה אם היה מיוחד למשקין: כל אבר
 שיש בו צפורן פ"ה ר"ב כגון אצבע יסיר'כו דק"ל האברי' אין
 להם שער' במשג' ופ"ק דאהלו' ועיין מ"ש בריש מסכת עהרות:
 ב כל המיטמא מדרס מיטמא טמא מת' כתב הר"ב כל כלי
 הראוי להיות אב הטומאה •
 וכן

והוא סריס: כלומר שנראו בו סימני סריס • דלוי לא נראו בו
 סימני סריס • עדין הוא קטן עד שיהיה בן ל"ה שנה ויום א' •
 לאו אפילו לא נראו בו סימני סריס בידוע שהיא סריס • כיון
 שלא הביא ב' שערות וסריס לאו בר חליצה הוא • דכתיב
 (דברים כ"ה) להקיס לאחיו סס
 בישראל • והאי לאו בר הכי הוא:

והוא סריס לא חולץ ולא מיבם • יא דברי ב"ה
 ב"ש אומר זה וזה (גמרא בן) בני שמונ' עשר'
 ר"א אומר הזכר בדברי ב"ה יונהקבה בדברי
 בית שמאי שהאש' ממחר' לבא לפני האישי:
 פרק ו' בא' סימן התחתון עד שלא בא
 העליון • או חליצת או מתיבמת
 בא העליון עד שלא בא התחתון • אע"פ
 שאי אפשר • ר"מ אומר לא חולצת ולא
 מתיבמת • וחכ"א או חולצת או מתיבמת
 מפני שאמרו אפשר לתחתון לבא עד שלא
 בא העליון • אבל אי אפשר לעליון לבא עד
 שלא בא התחתון: ב' כיוצא בו • כל כלי
 חרס שהוא מכניס מוציא • ויש שמוצי' ואינו
 מכניס כל אבר שיש בו צפורן • יש בו עצם •
 ויש שיש בו עצם ואין בו צפורן: ג' כל
 המיטמא מדרס מיטמא טמא מת ויש

פרק ו' בא' סימן התחתון
 שתי שערות סהא
 סימן נערות: עד שלא בא העליון
 סימן של דיווהי בוחל או חולץ'
 או מתיבמת' משום גדולה היא •
 שהשערות סימן מובהק ועליהו
 סמכין: אע"פ שא"א • לרבנן
 לבא סימן העליון • בלא התחתון
 ומצי אסא סימן העליון אע"ג
 דבדקו ולא אשכחו תחתון מומר
 אמרינן סימן התחתון ודאי אסא
 אלא שגסר' מ"מ לר' מאיר לא
 חולצת ולא מתיבמת' דר"מ ס"ל אפשר לבוא סימן עליון בלא
 תחתון • ואין תחתון סמכי' • הלכך כדון קטנה היא ולא חולצת
 ולא מתיבמת' ור"מ לטעמיה דאמר קטן וקטנה לא חולצין ולא
 מתיבמין • קטן שמה ימצא סריס • וקטנה שמה תמצא חילוניות:
 או חולצת או מתיבמת' ואפי' היא קטל' מתיבמת לרבנן • דלא
 חיישי למשועשע שמה תמצא חילוני' • דרוב נשים אינו חילונות
 מיהו לחליצה בעינן שמה גדולה אפילו לרבנן • דאיס כתיב
 בפרשה ומקשינן אשה לאיש • והלכה כחכמים: מפני שאמרו
 אפשר לתחתון לבוא וכו' אע"ג דתנא ליה ברישא • הדר תניא
 זמנא אחריתי משום דבעי למכמך ליה כיוצא בו וכו' דדמי ליה:
 בו כל כלי חרס שהוא מכניס • משקה • כשמניחו על המים יש
 בו נקב גדול שהמי' נכנסים לתוכו • כל שכן שאם נוקב המים
 לתוכו יוצא המשקה לחוץ אבל יש נקב קטן שמוציא ואינו מכני'
 ונפק מינה להא דק"ל דכלי חרס שלם שניקב אינו פסול לקדש
 בו מי טהאט • דהיינו לתת בתוכו מים של אפר פריש' עד שניקב
 נקב גדול ככונס משקה • אבל ניקב נקב קטן כמציא משקה •
 לא כפי' מתורת כלי ולא משסיל בהגי' • ולעולם אין נקב קטן

במוציא משקה מוציא מתורת כלי אלא הגמרא בלבד דהיינו שבר כלי שיחדו לתלאות בו מים ולהשתמש בו • אם נקב במוציא משקה
 בעל מתורת כלי שאין אומרים הבא גמרא אחרת • ונשים תחת גמרא זו לקבל המשקה היוצא • אבל כלי שלם שניקב במוציא
 משקה • לא בעיל מכלום • לפי שאדם חס עליו ואינו שובר ומשתמש בו • ומציא שבר כלי ומניח התחתון לקבל המשקה היוצא ממנו
 ונוטקה הכי פירושך דמתני' כל כלי חרס הפסול למי טהאט • פסול לגמרא • ויש פסול לגמרא וכשר למי טהאט: כל אבר שיש
 בו צפורן • כגון אצבע יתירה שהאצבעות היד • אם יש בה צפורן חשובה אבר • ומטמא במגע ובנשא ובאהל' • כאשר שיש בו עצם
 שמתמא באהל' • ואפי' אי ליכא כזית בשר • דק"ל האברים אין להם שער • ויש שיש בו עצם • ולא חשיבה אבר אם יתרת היא •
 כיון שאין בו צפורן • ומטמא במגע ובנשא ואינה מתמאה באהל' • כל זמן שאין בה כזית בשר • ואי לאו יתרת היא • ודאי מטמאה
 באהל' משום אבר • אע"ג דאין בה צפורן ואע"ג דליכא כזית בשר: ג' כל המיטמא במדרס • הוב: כל כלי הראוי להיות אב
 הטומאה במדרס הוב •

כגון כלי המיוחד למשכב ומושב. ראו להיות אב הטומאה
 אם נגע במת. או נמת בזהל המת. ויש שהוא כלי גמור
 לקבל כל טומאות. ונעשה אב הטומאה ע"י מת. ואינו נעשה
 אב הטומאה ע"י הזב במדרס. כגון אם כפה הזב סאה וישב
 עליה. או תרקב וישב עליה אין
 אותו כלי טמא מדרס להיות נעש'
 אב הטומא. אלא ראשון לטומא'
 במגעו של זבדכתיב (ויקרא טו)
 אשר ישב עליו הזב. מי שיזנח
 לישיב. ינא זה שאמרין לו עמוד
 ונעשה מלאכתו. אבל אם נגע
 במת. נעשה אב הטומא. שאין
 אומרי בטמא מת עמוד ונעשה
 מלאכתו. ד' כל הראוי לדון
 דיני נפשות. כל שכן שראוי לדון
 דיני ממונות. ויש שראוי לדון
 דיני ממונות. כגון ממזר דכשר
 לדיני ממונות ופסול לדיני נפש.
 ויש שכן להעיד ואינו כשר לדון
 כגון סומא באחת מעיניו ומסני'

ויש שמיטמא טמא מת יואינו מיטמ' מדרס:
 ד' כל הראוי לדון דיני נפשות. ראוי לדון
 דיני ממונות. ויש שראוי לדון דיני ממונות.
 ואין ראוי לדון דיני נפשות. כל הכשר לדון
 כשר להעיד. ויש שכשר להעיד ואינו כשר
 לדון: ד' כל שחייב במעשרות. מיטמא
 טומא' אוכלים ויש שמיטמא טומא' אוכלין.
 ואינו חייב במעשרו: ן כל שחייב בפאה.
 חייב במעשרות. ויש שחייב במעשרות.
 ואינו חייב בפאה: ן כל שחייב בראשית
 הגז. חייב במתנות. ויש שחייב במתנות.
 ואינו חייב בראשית הגז: ח כל

וכן לשון רש"י. שאין לך כלי הראוי למושב הזב שאין שם כלי
 עליו וראוי לקבל כל טומאת. והאי דנקט עמא מת. משום
 דומיא למדרס הזב. דאב הטומאה הוא וה"ק. כל הראוי כו'
 ועיין [מ"ש] פכ"ד דכלים משנה ד': ויש שמיטמא טמא
 מת ואינו מיטמא מדרס. ע"י
 הר"ב כגון אם כפה הזב סאה וכו'
 דכתי' אשר ישב כו' עיין מ"ש בזה
 במשנ' ג' פ"ד דכלים ד"ה מסנן
 ומ"ש אבל אם נגע במת נעשה
 אב כו' כלומר דע"י מת מתמא
 בניגע בעלמ' להיות אב הטומא'
 ולפי' אין אומר בטמא מת עמוד
 כו' כלומר דלא נ"מ. דכרי אפי'
 אינו יושב עליו אלא נוגע שאין
 לריך שיצמוד. כרי הוא מטמא
 להיות אב הטומאה ומשום דבמ'
 עצמו אין שייך לומר עמוד לכך
 נקט טמא מת. וטמא מת עושה
 לכלי אב הטומאה כדתנן במשנה
 ג' פ"ק דאהלות. ועיין שם
 בפירוש הר"ב. ובמשנה ב':

ר"מ היא דדריש קרא (דברים כ"א) ועל פיהם יהיה כל ריב
 וכל נגע מקיש ריב לנגע מה נגע שלא בסומא. דכתי' (ויקרא
 י"ג) לכל מראה עיני הכהן אף ריב שלא בסומא. ואין הלכה
 כהאי סתמא. דחכמים סליבו עליה דר"מ. ואמרי דבי יבוי
 דאשכחן דגמר דין כשר בלילה אע"פ שאין רואים נגעים בלילה
 הכי נמי סומא באחת מעיניו כשר לדון. אע"פ שאינו כשר
 לראות נגעים: ד' כל שחייב במעשרו מיטמא טומא' אוכלים
 דאין לך דבר חייב במעשר שאינו אוכל: ויש שמיטמא טומאת
 אוכלים. ואינו חייב במעשרות. כגון צמר ודגים וביצים שאין
 גדולי קרקע: ן כל שחייב בפאה חייב במעשרות דבבי סאה
 תנן כלל אמרו בפאה כל שהוא אוכל ונשמר וגדולו מן הארץ
 ומכניסו לקיום ולקטתו כאחת חייב בפאה. ואנו גבי מעשר
 תנן כל שהוא אוכל ונש' וגדולו מן הארץ חייב במעשר ומכניסו
 לקיום ולקטתו כאחת לא קמני נמצא ירק שאין מכניסו לקיום
 ומאנה וכיוצא בהם שאין לקטתם כאחת. חייבין במעשרות.
 ופעורי' מן הפאה: ן כל שחייב בראשית הגז. רחלים ואילים
 בלבד: חייב במתנות יצורע והלחי והקבה: ויש שחייב במתנו'
 ש יזיב המתנות לשור ועזים וכבשים: ח ויש

ד' ויש שראוי לדון דיני ממונות. כתב הר"ב וכגון ממז' כו'
 עיין במשנה ב' פרק ד' דסנהדרין: כל הכשר לדון
 כשר להעיד. ואשה פסולה להעיד. דכתנן רש"י דשבועות.
 וא"כ פסולה לדון. והקשו התוספ' מדבורה דכתי' (שופטים ד')
 והיא שופטה את ישראל. ופירשו ד"ל דה"ק כל איש הכשר לדון
 כשר להעיד. א"כ היטה דנה ע"פ הדבור. וא"ל לא יהיה דנה
 אלא מלמדת להם הדגים. וזכור שלמי פוסל אשה לדון. אית
 דילפי מנעמדו שני אנשים. שני מעלפי שני עדים. ואית דילפי
 מוישאר שני אנשים במחנה (במדבר י"א) ע"כ וזה"ל שבועות
 תירץ דקבלה שאני כמו המקבל קרוב: ויש שכתב להעיד
 כו' פירש הר"ב כגון סומא באחת מעיניו אבל בשתי עיניו אפי'
 לעדות פסול. דכתיב או ראה רש"י. וכתב הר"ב ומתניתין
 ר"מ היא וכו'. גמרא. והקשו התוספת' [אמאי פליג אסתמא
 דסנהדרין] דילמא לאתויי אוהב וסוגא. דכשרי' להעיד ופסולים
 לדון. לרבנן דר' יודה. כהנן במשנה ד' פרק ג' דסנהדרין.
 ויש לומר דלא פסקא ליה שהרי לכל העולם כשרים א"כ מתני'
 על כרחך לא מתוקמא כרבנן. דהא קמני כל הכשר לדון כשר
 להעיד והרי כומא בשתי עיניו לרבנן דכשר לדון. דהא לא
 מקשינן ריבים לנגעים. ואלו להעיד כסול מאו ראה. ע"כ. והרמב"ם כתב דלהכי לא מוקמי למתני' באוהב וסוגא. להיותו ענין
 נעמק במהרה. והוא שישיב הסוגא אוהב. וישיב חקך על ענין האמצעי' ואין בכמו אלה שיאמר ויש שהוא כשר להעיד ואין
 כשר לדון ע"כ. וכן בחבורו פ"ב מהלכות סנהדרין [הלכה ט'] פסק דסומא בשתי עיניו פסול לדון. גם העור ח"מ סי' ז' פסק
 כן ולא הביא הכ"י דברי התוס' דהכא. שכתבו בפשיטות דלרבנן אף בשתי עיניו כשר. ועיין לקמן. ומה שכתב הר"ב ואין הלכ'
 כיהאי סתמא כו'. כי היכא דאשכחן דגמר דין כשר בלילה כו' במשנה רש"י דסנהדרין. ומשום דההוא סתמא גבי הלכתא דדיני
 קמני ליה. מש"ה עדיפא תהך סתמא דהכא. גמרא. ומה שכתב הר"ב סומא באחד מעיניו כשר לדון. דהא כוליה אנשי לא מצו
 למחוי בליליא. כדחיי סומא בא' מעיניו ביום. וקמני דגומרין בלילה. יכין דגימרי' בלילה. דין הוא לסומא באחד מעיניו שידון
 ביום לכתלה. דר"י סוף פרק ג' דסנהדרין. ומשום האי טעמא אין להכשיר בסומא משתי עיניו: ד' ויש שמיטמא טומאות
 אוכלים ואינו חייב במעשרות. כתב הר"ב כגון צמר ודגים וביצים. ה"ג בגמרא. ואין לקיים גי' הספר צמר דגים. ומשום דבהמה
 חייב במעשר. דהא בשר עוף אינו חייב במעשר. אלא הכא במעשר דטביל ליידין ואף צמר בהמה מעשרו אינו טובלו. כדפירש
 הר"ב במשנה ו' פרק בתרא דנכורות. וכן לשון הרמב"ם. שמיני הכשרים והדגים וביצים כו' ומ"ש הר"ב שאין גדולי קרקע
 וכ"כ

אמת וסנהדרין
 כו' לזו מתני'
 כהדרי' הל"א
 ופ"ג שם הל"ע
 במס' סנהדרין
 ג' ד' כ"ג
 חיי' פ"ט ח"ב
 נכ"ד ח"ב

וב"כ הרמב"ם וקשה לו דברים מס' מעשרות ארמון וגידוליו
 מן הא"ז פירשו דולאו כתיבין ופטירות וכו' ויחא במרח
 אמתני' דלקין וקשה נמי דאחאי נקטינה להני ולא לכתיבין
 ופטירות וכן סתים וקולא כדפירש הר"ב בס' ועוד קשה

א כ"ל חולין
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג
 ס' חולין ע"ג

ח ויש שיש לו שביעית ואין לו ביעור כגון הדברים ששרשם
 כשאר בקרקע בין בימות הקמה בין בימות הגשמים כמו
 הלוק שוטף והדלדלה שקורים בערבי נענע ובלע"ז
 מונט"א דכיון שאין כלן לעולם מן הסדה אין חייב לבערם
 מן הבית דכתיב (ויקרא י"ב)

ח כל שיש לו ביעור ישי לו שביעית ויש

שיש לו שביעית ואין לו ביעור ח כל שיש
 לו קשקשת ישי לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר
 ואין לו קשקשת כל שיש לו קרניים ישי לו
 טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרניים
 י כל הטעון ברכ' לאחריו טעון ברכ' לפניו
 ויש טעון ברכ' לפניו ואין טעון ברכ' לאחריו
 יא תנוקת שהביאה שתי שערות (גמרא)
 (או חילצת או מתיבמת וחייבת בבר'
 מצות האמורות בתורה) (ס"א חייבת בכל
 המצות האמורות בתורה וחוללת או מתיבמת) וכן

מעשרות א"ל לשום טעם לפי שאין דומין כלל לדגן תירוש
 ויגהר וכן רש"י לא ס"ל שום טעם ח בר שיש לו ביעור
 שהוא מלווה לבערו מן הבית בשביעית כשכלה לחיה מן הסדה
 יש לו שביעית לענין שחייב להפקיר ואסור לעשות סחורה
 ומלוגמא ואפקסוין רש"י ח כל שיש לו קשקשת יש
 לו סנפיר מכדי אין אקשקשת סמיכין סנפיר דכתב רחמנא
 למה לי כו' אמר רבי אבהו וכן תנא דבי רבי ישמעאל יגדיל
 תורה ויאדיר גמרא וכתבו הסו' וא"ת ומנלן דבעין
 תרוייהו אימא דטורא בחדא מנייהו או בחד או בחד עד
 שיפ' ושלר הכתוב יזדיו וי"ל דומיא דסימני בהמה בעין
 מעלה גרה ומפרסת פרסה מדאסר רחמנא חזיר וגמל ע"כ

קרנים אלא לכהמה ולחיהטורה ואין לו קרנים כגון חזיר
 שפרסותיו סדוקות ואין לו קרנים י ויש שטעון ברכ' לפניו
 ואין טעון ברכ' לאחריו כגון צינור ותפילין ומוזזה שופר
 סוכה ולולב שמברכין עליהן עובר לפשייתן ואין טעוין
 ברכ' לאחריהן יא תנוקת שהביאה ב' שערות לאחר י"ב
 שנה וז' אחד וחוללת או מתיבמת אע"ג דתנא חייבת בכל
 מצות האמורות בתורה איצטרך לתמי חוללת או מתיבמת
 דתמו דתימא איש כתיב בפרשה (דברים ב"ח) ואם לא יחטון
 האיש הילכך קטן לא חליץ אבל אשה דלא כתיב בפרשה לא
 יבמתו בין גדולה בין קטנה חוללת או מתיבמת

קשקשת פי' הר"ב מלגוש של דג כו' כדכתב שם א"א י' ושריון הקשקשים הוא לבוש גמרא יש לו טלפים פירש הר"ב
 שאין לו קרנים כו' כגון חזיר כו' כל זה מפרש' בגמרא דף נ"א ע"ב ושלא במקומו הוא דהא ודלי דמשה וז' סמוכה למשנת כל
 שיש לי קשקשת כו' וזה הפירוש הוא אחר משנת כל הטעין כו' לכן נראה בעיני דלא רש"י ע"ז כתב לזה וגם כדמות ראייה לזה
 שצדקת אלו טרופות דף נ"ט ריש ע"ב מפרשינן דקרנים דהכא היינו צייפוללות או כרוכות סדורות ומרוקות כו' כדאיתא
 התם וה"ל לרש"י לפרש כן וז' אלא דמ"מ לא יחא אחאי לא פירש' ין לעיל במקומה של המשה וז' על רש"י ור"ב דלא
 פי' שומשנתנו כדאיתא בפא"ט ומתוך זה הפירוש שעל משנתנו מתיבמת מ"ש הר"ן והעתיקו ב"י ט"ח סי' קכ"ו דהא דתנן
 כל השופרות לשרים הין משל פרה דאפשר דבטמאים לא ע"כ דהשתא איש קרנים לטמאים ויש שיש לו טלפים ואין לו
 קרנים פי' הר"ב כגון חזיר וכן פי' רש"י דף נ"ב וז' אע"ג דלא נ"מ דכלאו הכי שאין לו קרנים הכי החזיר טמא לפי שאינו
 מעלה גרה כמפורש בכתוב יש לומר דכולה גווי נקט דיש לו ויש לו ויש שיש לו כו' ויש שטעון ברכ' לפניו וכו'
 פי' הר"ב כגון צינור ותפילין וכו' וכל המצות כולן ובגמרא אמרי' סמס לאתויי מצות והכי דייק הרמב"ם שכתב שהמצות כולן
 כו' כמו הצינור והתפילין כו' ואע"ג דלברכה אחרונה צריך שיעור כיון דלאו מלתא פסיקא היא לא מוקמי בהכי ודדע שכן
 הוא דבגמרא פ' וך ולבני מערבא דמברכי בתר דסליקי תפיליהו ומאי קשיא לוקמא למתניתין בשאר מצות אלא אי איתא
 דאיתא למנוה דמברכים לאחריה לא מצי קמי ויש שטעון כו' דלאו מלתא כסיקא הוא והטבילה דהגו לצרך אחר שטבולו
 תירצו הסו' דהתם נמי דינא לפניה אלא משום דגברא דלא חזי הוא ופירשו בפ"ק דפסחים דף ו' ד"ה על הטבילה [דמיירי
 בגר דלא (מצי למימר וזונו ושוב לא חילקו בין טבילה לטבילה) ועוד פירשו דבכל טבילות קאמר דגברא לא חזי דקודם
 שירד למים [אינו מצריך] דילמא משום ביטמותא דמיא מימנע ולא טביל ואחר שכוף יורד אז הוא ערום ואסור לצרך
 משום דלבו רואה אז הערוה ע"כ ומנטיולת ידיים לא קשיא כלל כמ"ש החוספת בפסחים דטעמא משום דלא חילקו בין
 נטיילה לנטיילה כיון שבנטיילה שאחר בית הכסא לא מצי לצרך קודם ועוד יש טעם אחר לצרך אחר נטיילה קודם ניגוב
 כדאזרינן [בסוטה דף ד'] האוכל לחם בלא ניגוב ידיים כאלו אוכל לחם טמא ע"כ והוי שפיר לפני מצוה

יא או חוללת כו' ור"ב העתיק וחוללת כו' דגירסא בגירסת הס"א חייבת בכל המצות האמורות בתורה וחוללת או
 מתיבמת או מתיבמת עיין בפירושו הר"ב דריש פירקין

וכן

מתיבמת המל"ן דהי איתא ב' שערות אין אי לא . לא מאי טעמא דמקשינן אשה לאיש : וכו' התיבוק שהביא ב' שערות לאחר י"ג שנה ויום אחד וקמי"ב לנקה . וי"ג לומר אינו סי' אלא שומא ; וראוי להיות בן סודר ומורה . משיבא ב' שערות

עד שיקוף זמן התחנות אבל קודם שיביא ב' שערות . לאו בר עונשים הוא ולאחר שהקיף זמן התחנות . ראוי להוליד ורחמנ' אחר בן ולא הראוי להיות אב : התחנות ולא העליון . כלומר באיו הקפת זמן אמרו בתחנות של תש . ולא בעליון : עד שירבה השחור . שיסחיר אותו מקום שער' הרבה ופסק ההלכה שהבת ממאנת עד שתהא בת י"ג שנה ויום אחד ולאחר זמן זה אם הביא סימנים אינה יכולה למאן . ואם לא הביאה סימנים ממאנת והילכת' ואפי' עד שתהא בת עשרים שנה ויראו בה סימני אילונית . וה"מ

כשלא בא עליה לאחר שהיו לה י"ג שנה ויוסא אבל אם בא עליה לאחר זמן זה שוב אינה יכולה למאן ואע"פ שלא נראה בה סימני' חיישינן שמא הביאה ב' שערות ונשרו : יב שתי שערות האמורות בפרה דקי"ל (פרה פ"ב) שתי שערות שחור' פוסלו' בה : ובנגעים . שער לבן קי"ל בת"כ מעוט שער שנים : והאמורות בכל מקום . בתיבוק ובתיבוקת : לקרון' לאחוו מעט: שיהו ניטלות בזוג' של מספרים והיו שיעורא רבא . והלכה כדברי כלן להחמיר ומסקרנת בלפורן דהוי שיעורא זוטא מכלהו לאו ממאנ' שמא גדולה היא ולענין חליצה אינה חולצת . עד דאיכא שיעורא רבא דכלהו : יג הרואה

וכן תנוק שהביא שתי שערות חייב בכל מצות האמורות בתורה וראוי להיות בן סודר ומורה משיבא שתי שערות עד שיקוף זמן התחנות ולא העליון אלא שדברו חכמי' בלשון נקייה תנוקת שהביא שתי שערות אינה יסול' לבאן ר' יהודה אומר עד (גמרא שירא שירבה) השחור (ג"א על הלבן) : יב שתי שערות האמורות בפרה ובנגעים . והאמורות בכל מקום . כדי לכופ' ראשון לעיקרן דבריר' ישמעאל ר"א אומר כדי לקרוין בציפורן ר"ע אומר כדי שיהו ניטלות בזוג :

יג הרואה

וכן תנוקו למה לי . וכי תימא משום דקא בעי למתני להיות בן סודר ומורה . תנינא ת' א זימנא (ברפ"ח דסנהדרין) תימתי הוא בן סודר ומורה וכו' אה"נ אלא אייתי דפריש מיילי דתנוקת קמפרש מי מיילי דתנוק גמרא :

עד שיקוף זמן כתב הר"ב ולאח' שהקיף זמן התחנות ראוי להוליד ורחמנא אחר בן ולא הראוי להיות אב . אבל ברפ"ח דסנהדרין קמתי בן ולא איש ופי' הר"ב דמש' קיף קרוי איש גמור וכתב בן אלא בן הסמוך לגבורתו של איש והיינו משיבא ב' שערות עד שיקוף שקרוי איש גמור והרמב"ם שם בפירושו כתב להך דרשא דכן ולא אב' אבל לא תלי בהקפת זמן אבל מכי מלו ליה ב' חדשים אחר שהביא שתי שערות לפי שמשביא ב' שערות אפשר שתעברו ממנו אשה ולג' חדשים יתפרסם ההריון . ולפי שבזמן הזה אפשר לו להיות אב לא יעשה בן סודר ומור' ואפי' לא הקיף תקף הכהא ב' שערות ע"כ . ובדרייתא היא שם בסוגיא וכחתיבה ג"כ לעיל שם . ומסקינן עלה התם הקיף זמן אע"ג דלא מלו ג' חדשים מלו ג' חדשים אע"ג דלא הקיף ומיניו למדין דלא דק הר"ב במאי דתלי בן ולא אב בהקפת זמן אלא דההיא דרשא לאתויי אף קודם שהקיף מכי מלו ג' חדשים וגם לא דק במ"ש ראוי להוליד דבין שההולדה תהיה על תחלת ההריון או זריעת האיש וכמו שפירש"י בפי' החומש בפרשת בראשית' בפסוק ועירד ילד ובין שהיה על לידת האשה ביציאת הולד ממנה . כמו שפירש"י גם זה שם בכאן אין גם שניהם אלא מלתא תליא בהיכר העובר ומיהו הך מלתא תיקון במאי דמסיים ולא הראוי

לקיות אב כלומר משיכר הולד ראוי הוא להקרא אב וידעינן שהוליד : יב שירבה השחור וג"א על הלבן . וכתב רש"י דל"ג ליה וכן בפירש הרשב"ם בפ"ט דב"ב דף קנ"ו אבל תמוס' אחתי' דלקמן דה"ה הלכה כדברי כלן העתיקו על הלבן וכן קיימו בגי' ברפ"ק דחולין (דף ד') : ופירשו הכשר לבן הוא ובפ"ג דתחנות דף ל"ו כתבו דבס"ח שפירש על הלבן שהשערות סמוך לבשר הם שחורים ובראשם לבנים ע"כ . ומה שפיר' הר"ב שיסחיר אותו מקום משערות הרבה וכן לרש"י בגמרא אמר רב חסדא אמר מר עוקבא לא שירבה השחור ממש אלא כדי שיהיו שתי שערות שוכנות . וכו' אות כמו שירבה השחור על הלבן . ומ"ש הר"ב ופסק ההלכה שהבת ממאנת כו' (עד שתהא בת ד' שנה ויראה בה סימני אילונית קי"ר במקום שה"ל להאריך ולפרש שאם לא נראה בה סימני אילונית והיא בת ד' מה תהא עליה . והיינו שממאנת עד שתהא בת ל"ה שנים ויום א' כדכתב בס"פ דלעיל . וגם הרמב"ם בפירושו קי"ר בזה . אבל בחבורו פיר' מה"ג (הלכה ד') כתב עד שתהיה נערה או עד שתמודע שהיא אילונית . ע"כ) ומ"ש אבל אם בא עליה לאחר זמן זה . שוב אינה יכולה למאן וכו' חיישינן שמא הביאה ב' שערות ונשרו . שהוא ספק דאורייתא שאם היה ידוע שהיו לה שערות קודם שבא עליה . הו' קדושים גמורים שודאי בעל לשם קידושין ואם קידשה אחר א"ל ממנו גט כיון שיהא ספק דאורייתא חיישינן שמא הביאה סימנים קודם שבעל וזרינא גט מספק ע"ה סי' קנ"ה :

יב ובנגעים סי' הר"ב קי"ל בת"כ מעוט שער שנים . עיין מ"ש בזה רפ"ד דנגעים : רבי עקיבא אומר כדי שיהיו ניטלות בזוג כתב הר"ב והיו שיעורא רבא . ונקרנת בציפורן הוי שיעורא זוטא ולסון רש"י (עד דאיכא רבא דכולהו . אבל בפירושו של הר"ב במשנה ד' פ"ד דנגעים מוכח . דניטלות בזוג הוי שיעורא זוטא דכולהו וכ"כ הרמב"ם שהוא הפחות שבשיעורים ודשעורא רבא דכולהו כדי לכופ' ראשן לעקרן . ובספ"ג דיבמות כתב הר"ב שם הר"י משנקרנת בציפורן לא תמאן ולא תחלוץ עד שיהא בן שיעור לכופ' ראשן לעקרן . עכ"ל (וגם הר"א שכתב כאן משנקרנת בציפורן לא תמאן) . והכי מסתברא ודאי דלכופ' ראשן לעקרן שהוא השיעור הגדול שכולן . אבל בעיני גם העתא מפרעת דניטלה שבזוג יכולה להיות בשער היורה קצר ממה שראוי להיות נקרן בלשון . שיותר יוכל לאתן ידיו על ידי כלי ממה שיוכל לאתן בידיו בלא כלי . וא"כ נטילה דזוג הוא השיעור הפחות כדברי הרמב"ם ותימא השתא בציפורן של התנאים

התנאים שכל אחד פותח והולך ועיין בספ"ב דפריה ושוב מצאתי
 בספר חכמת שלמה שכתב על סירס"י נישלות בזוג שעור' רבא
 דל"ג רבא דקולחו ע"כ וכו' דייק הר"ב דבאונך כת' דקולחו
 ולאחיו בנטילת הזוג כל מ"ש: יג' הרואה כתם עיין נסוף

א כג פ ת"י
 סס סה' ט"ז
 הל' ג
 ב גג ת"י
 טי ט"ז
 ג סס טי ה"כ
 ות"ל ט"ז

משנה ג' דפ"ח: ח' ויששת משו'
 וז' סי הר"ב אס עברו כו'
 ומצאה עליו כתם גדול שיפור ג'
 גריסין ועוד לשנא דבריו בגמ'
 הכי הוא אסיס בו כדי לחלוק ג'
 גריסין סין כגריס ועוד ופירס"י
 כלומר שלש גריסין גסין דאיכא
 בכל חד חד כגריס ועוד דהכי
 היו שיפור כתם לקמן בפרק
 הרואה כתם (דף ג"ט):
 יד בין השמשות לכלולן לטון
 הר"ב כלום באיזה משו'

כשתראה בו ואם תראה ב ימים אחרים כו' דברי תימה הן
 דהיאך יכולה להיות זבה ואין כל אילו הימים אלא ימי נדה
 אבל חזק ריהטיה כתב לשונן של הרמב"ם שכתב כן ולא עיין
 דברי הרמב"ם אע"פ שכתובים הן אחר יום מ' ויום ס"מ ת"מ
 לא אחרן אלא לענין רישא דמסני' יום י"א וכו' וה' כבר כתב
 הר"ב ברישא ולפיכך תה' שחור וכתב בכאן לא דק ולטון רש"י
 ואם תראה ליום שמיני . ספק נדה ספק שומרת יום כנגד יום
 וכן לעולם עד שתפסקו כדי שיפור המפורש לה בערכין (פ"ב)
 משנה ב') ועיין בפ"י הר"ב ומ"ש שם ברפ"ג: הר"י אלו
 טועות ותקנתן כדמפורש בערכין (רפ"ג) רש"י:

בואו ותקנו את השקחות . פירש הר"ב כגון הכך דתייתי
 בברייתא מי שרואה יום אחד וכו' הלכך משמשת .
 שמיני שלם לילה ויום ולילה של אחריו שהוא גבה ט' ומשמשת
 דלילות מתוך י"ח יום וכו' . לכך שמיני ולילו וכן לשון רש"י
 אבל בברייתא משמשת שמיני ולילו עמו וד לילות מתוך י"ח יום
 נמצא עכשיו דסוף דברי רש"י והר"ב מכוונים עם לשון הברייתא
 אבל ודאי דה"ל דמותרת לשמש בליל תשיעי שיון שאינו רוא'
 מצערב . הר"י הוא מותרת ולפיכך על כרחינו צריכין לפרש
 לישנא דברייתא דלילו עמו . לאו דוקא הלילה שלפניו שהוא
 ליל ח' דבר תורה כמו שנאמר ויהי ערב ויהי בקר . אלא גם
 הלילה שלאחריו הוא בכאן בכלל . ומכיון דמלתא דפשיט' דגם
 לילה שלאחריו מותרת סמכה בברייתא דליכא למטעי . אבל
 לשון הרמב"ם בפ"ז מהא"ב (הלכה י"ד) משמשת בליל שמיני
 ויום שמיני שהוא יום אחד אחר ימי נדתה ומשמשת בכל י"ח
 ד' לילות בלבד נראה מלשונן שפרש ולילו עמו . לילו שלפניו
 בלבד וכן נראה מדברי המגיד סך כוונת הרמב"ם . אבל
 הסנה לפירש"י . ובכ"מ (סס) שנשאל הר"י יושע הגניד מבני
 בניו של הרמב"ם . למה לא מנה ליל ט' מהכלל והיא טהור' בו
 והשיב אלו הד' לילות זולת ליל ח' וליל ט' ג"כ . להיות המוכה
 לה כי כוונת אמרו בכל י"ח יום ד' לילות הוא חוץ מליל ח' וליל
 ט' . לפי שרבינו העמיד זה המאמ' מב' דגד כלשונן ופי' בו ר'
 שחזן . ג"ל ר' שלמה) כך ד לילות הוא חוץ מליל ח' וליל ט'
 וכשתק (מאמ'רס) . ז' ליקשה לפי שהיה ראוי שנאמר
 ונמצאת

יג' הרואה כתם . הר"י וז' מקולקלת
 וח' ויששת משו' וז' דברי ר"מ וחכמי אומרי'
 אין בכתמים משום זוב: יד' הרואה יום
 אחד עשר בין השמשות תחלת נדה וסוף
 נדה . תחלת זיבה וסוף זיבה יום ארבעים
 לזכר ויום שמנים לנקבה . בין השמשות
 לבולן הר"י אלו טועות אמר רבי יהושע עד
 שאתם מתקנים את השומרת (ס"א בואו)
 ותקנו את הבקחות: פרק ז

יג' הרואה כתם . שמוצאה טפת דם בחלוקה: הר"י וז' מקולקלת
 אינה יודעת פתח כדוק לידע מתי יתחילו י"ח יום שבין נדה
 לנדה דהא לא ידעה אימת חזאי: וחוששת משום זוב אס עברו
 עליה שלשה ימי זיבה משלשפת חלוק' והוצאה עליו כהכ גדול
 שיפור ג' גריסין ועוד כלום מעט

יותר מג' גריסין מספקין להו .
 דלמא כל חדא וחדא נחד וימא .
 והוא זבה גדולה מספקי ואע"ג
 דמקום א' נמצאו: וחכ"א אין
 בכתמים משום זוב בגמ' מוקי
 מלתייהו דחכמים דהכא כיחידא'
 ואמר דר חגי בן אנטוניוס היא
 ומודה ר' חגינא ב' אנטוניוס
 שאס לבשה ג חלוקות לבנות כב'
 ימים מימי זיבה חלוק ליום .
 ומצאה בכל אחת מהן כתם .

דחוששת לזיבות ואז"ל אס ראתה ב' ימים דם מגופה . ובג'
 לשה חלוק הדדוק לה ומצאה בו כתם דשמיטא שחוששת לזיבו'
 ולא נחלק ר"ח בן אנטוניוס דהוא חכמים דמתני' . אלא על
 הלבושת חלוק א"ב ימים מימי זיבה ולבסוף מצא' כתם גדול
 שיפור ג' גריסין ועוד במקום א' או אפי' בג' מקומות . דאיהו
 סבר בכה"ג אינה חוששת לזיבות . הואיל ולא היו הכתמים
 בשלשה חלוקת . ור' מאיר ורבנן דאפליגו עליה סברי
 כשמצאה שיפור שלשה גריסין ועוד בחלוק אחד . בין במקום
 אחד בין בשלשה מקומות . חוששת לזיבות ואין הלכה כר'
 חגינא בן אנטוניוס: יד' הרואה יום י"א . שהיא סוף ימי זיבה
 ולמחר מתחילין ימי נדה: בין השמשות ספק יום הוא . והיו
 דם זיבה בפק לילה ותחלת נדה: תחלת נדה וסוף נדה .
 בגמרא מפרש דהכי קתי תחלת נדה וסוף זיבה . ובשביעי
 לגדתה סוף נדה ותחלת זיבה כלומר בין השמשות של י"א .
 אס לילה הוא הר"י ראייתה תחלת נדה . ואס יום הר"י הדס
 דם של סוף זיבה ואס ראתה ב' ימים קודם לכן חוששת משום
 זיבה וכן אס ראתה בו' לגדתה בין השמשות . מספקין נמי
 אס לילה הוא הר"י הדס דם של תחלת זיבה ואס תראה שני
 ימים אחריו . חוששת משום זיבה . ואס יום הוא הר"י
 ראייתה סוף ימי נדה . ואע"פ שתראה ב' ימים אס"כ אינה
 זבה: יוס' לזכר ויום ס' לנקבה: בין השמשות לכלן כלומר
 באינו מאלו שתראה בין השמשות . ספק דם טמא . ספק דם
 טהור ואס תראה ב' ימים אחרים חוץ מו' . הר"י הוא זבה
 מספק ומביאה קרבן ואינו נאכל שכל הטועות מביאות קרבן
 ואינו נאכל: הטועות . לטועות שאינן יודעות מתי ימי נדה
 ימי זיבה קרי שוטות: עד שאתם מתקנים את הטועות את
 הטועות הללו שראו בשעת הס' זק' בואו ותקנו את השקחות
 שראות בשעת ודאית . והן צריכות תקון ולפרש ימי שמורן
 ותשמיטין . כגון הכך דמיייתא בברייתא מי שרואה יום א' טמא
 ויום א' טהור כל ימיה . ותמיד היא רואה ביום ולא
 בלילה משמשת שמיני ליום ש' אתה בו ראייה ראשונה . שהרי
 טהור הוא שהרי בו' לערב טבלה . ולא תראה עד ט' הילכך
 משמשת שמיני שלם לילה ויום ולילה של אחריו שהוא גבה ט'
 ומשמשת

ומשמשת ד' לילות ממנו י"ח יום לראייה ראשונה שהראשונה
זו לא תהא זכה לעולם שאינה רואה ג' רגופים וכשהיא רואה ט'
תהא שומרת י' ותשמע בלילה ותראה ב"א ותשמור י"ב ותשמע
בלילה הרי שמים י' ותראה ב"ג ותשמור י"ד ותשמע בלילה הרי

ג' ותראה ט"ו ותשמור י"ז ותשמע
בערב הרי ד' ובי"ז תראה ותשמור
י"ח הרי כלו י"ח ולא שמעה אלא
ד' לילות לבד שמיני ולילו ותשמע
אחרון אינו כמוך י"ח ולמחר ב"ט
כשתראה תהא תחלת נדה שהרי
שלמו י"ח שניו נדה לבדה וחזרת
למנינה שאמרנו זכאי איכה טובא
שנרבות הקון לימי תשמעין וכלהו
מייקיל לה בצרייתא צבא' בסרקין :
פ"ז דם הגדה ממלאין לחין .
דכתיב (ויקרא ט"ו)
והדוה בנדפה . ומה שזב ממנה
טמא כמותה ובשעה שזב לה הוא:
ומטמאים יבשים דכתיב (שם) דם
יהיה זוכה בהיותו יאה . ואף ע"פ
שנתייבש : ובשר המת מטמא יבש .
דכתיב (במדבר י"ב) אן בעל אדם

אדם דומיא דעלם מה עלם יבש אף צער יבש והניע . רוק
רך שזליא ע"י נענוע . ואני שמעתי ליחה היורדת מן החוטם .
אממעינות הוצהו והיו אב הטומאה : והסרץ (דכתיב (ויקרא י"א)
הנוגע בהם במוקס כעין מותם דהיינו כשהן לחים כמו שהיו
בעת מותם) . אבל כל זמן שהשדרה קיימת והעלמות מחוברות
בשדרה הואיל ונותרו נכרת כלם הוא נחשב : והגבלה דכתיב
(שם) כי ימות כעין מיתה : והס"ז שרץ שיהא ראוי להזריע :
מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין הווב מטמא לה ולא יבש דכתי'
(שם ט"ו) רר צברו את זבנו כעין ריר שהוא לה כמו ויורד רירו
על זקנו (שמואל א' כ"א) : והניע והרוק דכתיב (ויקרא ט"ז) וכי
ירוק וצפת שירוק לה הוא : וכמה היא שרייתן דטמא אי הדרא
כדי האי שיעורא לחין הן : בפוסקים מעט לעתן . אבל אי זריכי
טפוי מים חמים או יומר תזמן מע"ל יבשין הן : ר"א בשר המת
יבש טהור מלטמא בכזית . אבל מטמא טומאת רקב כמלוא תרוד
ואין הל' כר' יוסי : ב מטמא למפרע . כל טהרות שנמלאו בזבוי
דזבוי רה"י הוא לענין טומאה ופסיקו טמא : או עד שעת כבוד
מפני שחוקת בני ישראל צודקין מבואותיהן בשעת כבודיהן
ואם היה שם שרץ היה רואה אותו : וכן כסם שנמלא בחלוק
מטמא למפרע כל טהרות שעשה האשה מיום כבוש : אבל אותן
של קודם כבוש לא מפני שחוקת בנות ישראל צודקות חלוקיהן
בשעת כבושיהן :

כעדשה מן השרץ אם היו שם מעות היו נמצאות מו' (ד"ה ס"מ) [ומירון] השני כתבו בפ"ג דמליעא דף כ"ו : אבל בפ"ק דכסחים דף
ז' מירנו דשרץ שהיא בכעדשה אין חוקתו כל כך מתכבד כמו במעות : אן עד שעת הכבוש כתב הר"ב אבל אותן של קודם כבוש לא
מפני שחוקת בנות ישראל צודקות כו' ואין חוקתו

ומצאת משמשת בכל י"ח יום לילות . וכמו שדחקנו להוציא
ליל ח' עם היותה בכלל הי"ח יום . כך נדחק ונזיל ליל ט'
להיותו סמוך לליל ח' עכ"ל : פרק ז דם הכדה כו' מטמאין
לחין כו' מ"ש הר"ב והדוה בנדפה . מה שזב ממנה טמא כמותה
לא כמותה ממש כמבאר בשנה

ב"ז דם הנדה ובשר המת מטמאין לחין
ומטמאין יבשין . אבל הווב והניע
והרוק והשרץ והגבלה והשבת ירע
מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין . ואם
יבולין לה שרץ ולחזור לבמות שהן מטמאין
לחין ומטמאין יבשין . ובנה היא שרייתן
בפושרין בעת רעת ר' יוסי או' בשר המת
יבש ואינו יכול להשרו ולחזור לכבו' שהיה
טהור : ב' השרץ שנמצ' בכבוי מטמא למחר'
עד שיאמר בדיקתי את המבוי הזה ולא היה
בו שרץ או עד שעה כבוד וכן בתם שנמצ'
בחלוק מטמא למפרע עד שיאמר בדיקתי את
החלוק הזה ס"ה) ולא דאי' בו כתבאו עד שע'
הכבוש ומטמא בדיקתי בדיקתי

ג"פ"ק דכלים : ומבבאין יבשים
פי' הר"ב דכתיב דם יהיה זוכה .
בהיותה יאה ואע"פ שתייבש ואימ'
ה"מ בלא ונעשה יבש יבש מעקרן
מנין ומו' הא דתנן (כלומר והתנן)
א"ג ומו' יבש משונה כו' תוס' .
(ד"ה ומו') המפלת כמין קליפה
כמין עפר כמין שטרה כמין
יבחושים אדומים הטיל למים אש
נמוחו טמא (פ"ג משנה ב') מכלל
יהיה רבויא הוא גמ' : אבל הווב
והניע וכו' עמ"ש בשנה ג' ס"ק
דכלים : והניע פי' הר"ב רוק רך
כו' ועיין פירש"י שכתבתי בריש
מס' צ"ב (ד"ה והכור) ובגמ' מיומי
ליה מו"ו דזכי ירוק וכתבו התוס'
הימה דתנן ניטו מקמי רוק דעיקר

דכתיב כדאוי וי"ל דהך דאיה מדרשא חגיגה ליה ע"כ ועוד
אני אומר דכיון דמו"ו דרשינן . הוה כאלו כתיב ניט עקם רוק
דכתיב הוה דרשא דח"ו הנכופה : וד' שרץ כתב הר"ב כל זמן
שהשדרה קיימת כו' בלא הוא נחשב . ואין תנן מטמאין לחין ואין
מטמאין יבשין . א"ר זירא ל"ק הא בכולן הא במקצת דתניא א"ר
יחזק בר ביסנא ארשב"י בהם (בשרצים כתיב . ויקרא י"א) כל
הנוגע בהם) יכול בכולן . ה"ל מהם (וכל אשר יסול עליו מהם
במותם ויטמא) (שם) אי מהם יכול במקצת . ה"ל בהם . הא כיצד
כאן בלא כאן ביבש (גמ') . והקשו התוס' דמהאי בהם ומהם .
דרשינן בפ"ק דחגיגה [דף י"א] . (גמ' שהעמקתי שם בסופו)
ששיעורו בכעדשה . ומירנו דהתם אכמתא הוא דשיעורין
הל"מ ע"כ . ושם בחגיגה כתבו דשמה תרתו שומעין מיכה .
ולמורי נראה תרו קראי כתיבי כל הנוגע בהם במוותם . מהם
במוקס אפר יסול מהם א' תוכו ואל הטמא בהם ע"כ . ומדברי
הרמב"ם נראה דהך דהכא אכמתא שכתב בפ"ד מה"ה (הלכה
י"ב) שקרוי בעיניו טומאה זו מדבריהם : ב' או עד שעת
כבוד . פי' הר"ב מפני שחוקת בני ישראל צודקין מבואותיהן בשעת
כבודיהן ואין חוקתו מתכבד . וכן דתנן (בפ"ז דשקלים משנה
ב') מעות שנתמלאו בירושלים בשאר ימות השנה חולין . לפי
ששוקי ירושלים עשויים להתכבד בכל יום (כמ"ש שם הר"ב) . לא
שחוקתן מתכבדין לא בשעת כבוד רגילין לעיין ולחשש אם יש שם
מעות . א"ל כשבדקין השוקים שלא יהא שם עלם כשטורה או
מעות [ומירון] השני כתבו בפ"ג דמליעא דף כ"ו : אבל בפ"ק דכסחים דף
ז' מירנו דשרץ שהיא בכעדשה אין חוקתו כל כך מתכבד כמו במעות : אן עד שעת הכבוש כתב הר"ב אבל אותן של קודם כבוש לא
מפני שחוקת בנות ישראל צודקות כו' ואין חוקתו

א"כ : כ"כ ס"ה
פ"ג ס"ה
מכ"כ וס"ה
במ"י ע"כ ס"ה
מ"ה הלכה א'
נתייבש ס"ה
זו"כ הלכה א'
ר"ע ס"ה
מ"ד ס"ה
הלכה
ס"ה ס"ה
ו"ו ס"ה
ח' כתיב ס"ה
ט"ו ס"ה
ס"ה ס"ה
מ"ו ס"ה
מ"ז ס"ה

מתכנס ולאחר הכבוד בודקות והיינו כשהתנס נסיטרא או
 פוים דהא חוין דע"י כבוד טוב הולך הכנס כלל סממנים והא
 לתנן בס"ט משנה ומעבירין עליו ו' סממנים ה"ה דאזיל ליה על
 י"ד כבוד פוב א"כ ע"י כבוד סתם לא אזיל ובודקות חלוקיהן.

היבש מטמא למטרע עד שעת כבוד דאיבא למימר לא זר כבוד
 מיד נפל: אבל הלך אינו מטמא למטרע אלא עד שעה שנגזל לומר
 אם נפל באותו יום עדין יכול להיות עכשיו לא אבל עד שעת
 הכבוד לזמן מרובה לא: דהא לא הוא ואי מהיה שעתא נפל:

א ויבנת סו
 פ"ו ל"ט: טו
 כג ח"י: עז
 עב הלכ

רש"א היבש מטמא למפרע והלח אינו
 מטמא אלא עד שעה שהיא (ג"כ סיהא) יכול
 לחזור ולהיות לח: ג' כל הבתמין הבאים
 מרקס טהורין: ר' יהוד' מטמא מפני שהם
 גרים וטועין: חבאין מבין הנכרים טהורין
 מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא
 וחכמים מטהרי: מפני שלא נחשדו על
 כתמיהן: ד' כל הבתמנים הנמצאים בכ"מ
 טהורין ותיין מן הנמצאים בחדרי ובסביבות
 בית הטימאות (ס' א"ג גמ' בית הטומאות)
 של כותים מטמאין באהל מפני שהם
 קוברין שם את הנפלים: יהודה אומר לא
 היו קוברין אלא משליכין ויהי גוררתן:
 ה' נאמנים לומר קברנו שם את הנפלים

הוא מתעבד יבש: ודוקא בשרץ
 הוא דסליג ר"ש בין לח ליבש אבל
 בכנס אצ"י לח מטמא למטרע עד
 שעת כיבוד דאימור יבש היה ומיא
 הוא דנפול עליה אבל בשרץ ליכא
 למימר הכי דאי איתא דמיוס נפול
 עליה אמרטוטו אמרטוט ואין הל'
 כר"ש: ג' הבאים מרקס: שהן
 נכרים ודמן טהור: ואע"ג דרבנן
 גזרו על הנכרים שיהיו נזבים לכל
 דבריהם על כתמיהם לא גזרו:
 מרקס בין קדש ובין שור מתרגמי'
 בין רקס ובין חגרא: שהן גרים
 ודמן טמא: וטועים כלומר לא
 נניעו כולי האי ואין מנניעים את
 כתמיה: הילכך חיישינן שמה
 כתמי של אשה נדה הן: הבאי' מצין
 הנכרים טהורי' דלא גזרו רבנן על
 כתמיהן: כיון דדמן ודאי טהור מן

חורה שהרי לא נקייבש דאי' נתייבש או נפל מיא עליה וחזר לכמו'
 שהיה הוא מתמרט לחון ול' הר' ב' עדין הוא יכול להיות עכשיו
 לח ובן ל' הרמב"ם בס"ח מהא"ה (הל' ד') בדפוס ישן: ויהיה
 שמה לח כעת שנמלא: ג' הבאים מרקס פי' הר"ב שהן נכרים
 ר"ח גרים (רקת) דאלו ברקס היו ישראל כדתנן בריש מס' גיטין
 אף המביא מן הרקס ומן החגר: ולא קשה מידי דטובא רקס הוא
 בדטריטית סס ועוד אע"ג דברקס ישראל הו' קאמר הכא דכתתן
 פהורים דישראל מנניעי כתמיהם אלא של נכרים הן וטהורי' ור'
 יהודה מטמא משום שיש שם גרים א"כ הכא אי רי' בידוע שהנפל
 נכרים הדריס שם תו': מביין ישראל עיין במשנה דלקמן: שרא
 נחשדו על כתמיהן ואע"ג דכתמיהם דרבנן קך טומאה אית להו
 דסברו דמגופה אתא תוס' ומכיון דכתמיהם מדבריהם לסיכך
 ו' ש' הר"ב שעשאוים כנכרים כו' וכתמיהן: טהורים אע"ג דלעיל
 פי' דגירי אמת הן ולא חשבו ישראלים דאע"ג דחטא ישראל הוא:
 אבל הם אמרו דכנס לטמו וסס אמרו דככותים של עכשיו לא
 מטמו ועיין לקמן: ד' חוין מן הנמצאים בחדרים וכן העסיק

התורה: מצין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא מתניתין חסורי
 מחסרא והכי קתני מבין ישראל ומבין הכותים טמאים: דכותים
 גרי אמת הן ודמן טמא כתמיהם הנמצאים בערי ישראל דהיינו
 במקום גלוי טהורים דלא נחשדו על כתמיהן ואנניעי מנניעי
 להו: הנמצאין בערי כותים ר"א מטמא דכותי' נחשדו על כתמיהן
 וחכמים מטהרים שלא נחשדו על כתמיהן ומנניעי להו ומלי' להאי
 כנס בדס חיה או בהמה דאלו דס אשה נדה לא היה נמצא במקום
 גלוי דאננה נמי מנניעי להו כישראל וכבר נפסקה ההלכה: דבזמן
 הזה גזרו על כותים להיות כנכרי' לכל דבריהם וכתמיהן טהורי'
 ככתמי הנכרים: ד' בכ"מ במקום ישראל: טהורים שחוקקו אינן
 מדם נדה דאנניעי מנניעי להו: בית הטומאות: חדר שניסים
 משתמשים בו בימי נדות: קוברים שם לפי שעה כדי שיסלקו
 אותו לאחר זמן ולפי שאין אנו יודעין אם הסירו אותו אם לאו:
 מטמאים באהל: ה' נאמנים לומר קברנו דטומאת מת מידי
 דאורייתא היא: וכגון שכהן כותי' עומד שם

הר"ב גם הרמב"ם בפירושו אבל בחבורו ס"ד חק' משכב (הלכה י')
 הר"ב לפי שעה כדי שיסלקו אותן לאחר זמן כו' כ"כ התו' משום דאל"ה הואך משתמשים שם בימי טומאתן והלא נזהרים הם
 מטומאת מת ונפלים דתניא לקמן נאמנים לומר לא קברנו שם הנפלים וכו' בכות כותים (דף ל"ג) אמרי' דנשוי מטמא משום נפול
 נדה אבל פנוי לא כמ"ש סס וכתב הרמב"ם דהאי דנא הגה הכותי עצמו אם מת לא יטמא באהל לפי שהם נכרים שאין מטמאין ובהל
 ועמ"ש במשנה ו' פ' בתרא דאהלות (ד"ה מדורות) וקשיא לי למה לא יטמא באהל דהאזיל וגרי אמת הן כדלעיל ישראל גמור הוא
 אלא שחטא וכו' דאנן ס"ל דגירי אריות הן: רבי יהודה אומר לא היו קוברין אלא משליכין וחסיה גוררתן גמ' מאי דריש לא תשוב
 גבול רעד אשר גבלו ראשונים בנחלתך (ומוקמינן לה בספרי במוכר קברי אבותיו) כל שיש לו נחלה יש לו גבול כל שאין לו נחלה
 אין לו גבול: ה' נאמנים לומר כו' או לא קברנו: כתב הר"ב וכגון שכהן כותי עומד שם ותרומה בידו ואוכלה (דקששא ודאי
 דלאו

עם ותחמה בידו ואוכלה • דליכא למיחש שמה תרומה טמאה
היא • ובלאו הכי אין נאמנין דליה לכו לפני עור לא תתן
מכשול ולא תכפת לכה אם אינו מוטאין על פיהם • אם בכרה •
והוא שראוי וכו' עובד וגוון בה דאי לא דידע דלאו בכור הוה

הא עבר הדאורי' דכתיב (דברים
ט"ו) לא תעבוד בכור שורך ולא
תגוון בכור זאנך • נאמני' על ציון
קברות לציון מקום הקבר וסומכין
עליהן • ואע"ג דמדדנן הוא כיון
דכתיב וזכרון דכתי' (יחזקאל לט)
וראה עמם אדם ובנה אללו ציון •
לא על הסככות • אינן המיסק על
הארץ ועספיו מובדלי' וידוע ודאי
שיש קבר תחת אחת האהלות •
ואין ידוע איזה הוא • ובה כותי
והעיד על אחד שזה טבור • אינו
נאמן לפי שאינו חש על הספק •
ולא על הפרעות • אכנים גדולות
כולמות מהגדר וקבר תחת אחת
מהן • ואין אנו יודעים קמת אינו
מהן ובה כותי והעיד על מקמתן
שהן טהורות • אינו נאמן

משום דלמסיקא לא חייש • בית הפרס • שדה שנחרש בה
קבר • וכל מאה אמה של סביבות הקבר אוקי' וכו' רבנן
בזוקת עומאה שמה בגבלה המחרשה והוליקה עצם כשעורה
מן המת • ופרס' לדבר פרוס ושבור • שעצמות של מת נפרסו
שם ומפי אחרים שמעתי על שם שפרסות בני אדם נמנעים
ללכת שם ומפי הטומאה • זה הכלל לאתויי תחומים ויין נסך'
שאלו כותי נאמן לומר עד כאן תחום שבת דהחומין דרבנן •
ובתים לא סבירא ליה וכן אין נאמנים על יין נסך • לפי שאין
גזירים מנגע נכרים • וכל הדברים הללו לא נאמרו אלא
בדורות הראשונים • אבל בזמן הזה הן נכרים לכל דבריהם •
פרק ז' הרוואה כחם • כנגד בית התורפה • בית
הערוב • טמאה • דאיכא לומר דם
מאותו מקום נפל • על עקבה • ומנין דמתרמי ונגע באותו
מקום • ועל ראש גודלה דבהדי דטמאה מתרמי גודל שברגלה
להיות תחת אותה מקום ודם נוטף עליו • על שוקה ועל
פ' סותיה מצפני טמאה • כשאלם עומד ומחבר רגליו ושוקיו
וזו כל מה שמחבר מהם זו עם זו קרוי לשנים • מבחון •
מלאן ומלאן ועל הצדדין אחריו השוק כל גובהן כנגד העקב •
ולפניו כל גובהן כנגד הרגל קרויים לדדים • מן החבור ולמטה •
כנגד בית התורפה הוא • אם

או לא קברנו נאמנים לומר על הבהמה •
אם בכרה אם לא בכרה • נאמנים על ציון
קברות ואין נאמנין לא על הסככות • ולא
על הפרעות ולא על הכית הפרס • זה
הכלל רבר שחשודים בו אין נאמני' עריו •
פרק ח' הרוואה כחם על בשרו • כנגד
בית התורפה טמאה •
ושלא כנגד בית התורפה טהורה • על
עקבה ועל ראש גודלה טמאה • על שוקה
ועל פרסותיה מבפנים טמאה • מבחוץ
טהור • ועל הצדדין מכאן ומכאן (ט"ה) טהור •
ראתה על חלוקה מן החבור ולמטה טמאה •
מן החבור ולמעלה טהורה • ראתה על
בית יד של חלוק • אם

דלאו תרומה טמאה היא דהיא באוהרה לטבור • וכ"ש לעמא
א"ה מאי למימרא • מהו דתימא לא בקיאי ביצירה וכי קברי
נפל לא ידעי דהוא בן מ' יום • וסברי מיא בעלמא הוא ואינו
טמא (קמ"ל) • גמ' וכהן כותי היינו מבניו של הכהן אשר שלח

מלך אשור להורות משפט אלקי
הארץ כמ"ש בסוף מלכים • וידעו
חכמינו ז"ל שבו לדת אחת הני
כהני עם הכותיים כך כ"ל
נאמנים לומר על הכמה • אם
בכרה כו' כתב הר"ב והוא
שראינו עובד וגוון זו וכו' א"פ
מאי למימרא • מ"ד לא בקיאי
בטיוב (בכמה דקה ופטר את
הכמה מן הבכורה • ובכורות
מסרס (הר"ב דרס"ג) מאי טיוב
והני כותיים לא בקיאי בטיוב
וזמנין דלא טיב • ואמרי טיוב
הוא ופוטרין את הבא אחריו •
קמ"ל גמרא • נאמנים על ציון
קברות • כתב הר"ב ציון דכתיב
זכרון • דכתיב וראה עמם אדם
ובנה אללו ציון במועד קטן (דף

ה') מסיק מהכא ציון של בית הקברות וא"ת לר"ש (שכתבתי
במשנה ז' פ' בתרא דאהלות) דאמר אין קברי נכרים מטמאי'
באוהל היכי מסיק מהכא • הא דאמר במ"ק דאין מציינין אלא
על טומאת אהל (וכ"כ הר"ב דריש מס' שקלים) • ל' דמצינין
לפי שעה (כלומר במלחמות גוג) ציון משום טומאת מגע ומשא
א"כ לכל הפחות יש לציון בטומאת אהל תוס' • ומ"ש הר"ב
וסומכים עליהם • מסיים רש"י ועבדין טהור' היכי דלא ציינו •
הבכורות פ"ה ר"ב אינן המיסק בזה כמ"ד במשנה ב'
תחת אחת מהן כו' הארכתי בזה בס"ד במשנה ב'
פ"ה דאהלות וכן בס' עות עיין שם • ו"ה שר' גבי סכנו' והעיד
על אחד כו' ובפרעות כתב והעיד על מקמתן כו' הוא לשון רש"י
ואין לדקדק למה שינה הלשון • בית הכרם • פ"ה ר"ב לשון
דבר הפרס כו' ומפי אחרים שמעתי כו' ואני ראינו בסוס'
(דסוף פרקין ד"ה בית הפרס) • ועוד להר"ב פ' שלישי בריש
פ"ה דאהלות • ומה שכתב הר"ב וכל מאה אמה של סביבו הקשר
עיין גם זה שם • זה הכלל • כתב הר"ב לאתויי תחומי' כו'
(פירש הר"ב) דתחומין דרבנן • ועיין מה שכתבתי בזה במשנה
א' פרק ד' דערובין (ד"ה עגולות) •

פרק ח' כנגד בית התורפה • פ"ה ר"ב בית הערוה
ולכלן במשנה ס' פ"ה דתרומות חנן אם
היכה מוגתת במקום התורפה • פ"ה מקום מצוה באי
מוצטע ולשון יוויי ובלעז נמי לדבר שאינו הגון קרוין תורפי ומרגום לעג וקלם (הלוי' מ"ד) ממקנתא ומרפנתא • ערוך •
שרא' כנגד בית התורפה טהורה • פ"ה דכיון שא"א שנטף שם מן התורפה לשמא הניאיתו שם בידיה לא חיישין • וכלאמרין
בגמרא (דף ק"ח) דאין תחומין עומאה במקום למקום ב"י ס"ק"ן בשם רבס"א • על עקבה כו' פירושא דרישא •
ולשון הרמ"ה • ע"פ מש"ב (ב"ב פ"ג) • ושיי' לשון רש"י שהעסקתי בה' נמצא על עקבה וכו' ומ"ש הר"ב ומנין דמתרמי ונגע באותו מקום לשון הרמ"ה •
בעתי' י"ח • ועיין לשון רש"י שהעסקתי בה' נמצא על עקבה וכו' ומ"ש הר"ב ומנין דמתרמי ונגע באותו מקום לשון הרמ"ה •
ראש גודלה וכו' • האר' רגל כן דקדק הכי מדברי ה"ה דשם (ד"ה מטלטלי') • ועל ראש גודלה • לרבותא נקם על
ראש גודלה וכו' • ראתה על חלוקה מן החבור ולמטה טמאה • פ"ה חייב כ"ל

א"ה : מ"ה
מ"ה : מ"ה
ט"ז : ע' י"ד סר
ק"ק : ע"ג י"א
כ"ס : ס"ו י"ב
כ"ג : ע"ג י"א

אם טעם יד
כפס ס' ס'
ג טעם יד
ד טעם יד
ה טעם יד
ו טעם יד
ז טעם יד
ח טעם יד
ט טעם יד
י טעם יד

שחונרות בו הנשים לזניעות ועל חלוקה כל שהיא למטה מן החגור ל"ש כנגד בית התורה ל"ש מן הדדי לפי שחלוק עשו להתפקד ומה שלא חריו חזר לפניה וכל שהיא למטה מן החגור פעמים שהוא מכוון כנגד בית התורה ב"י בשם הרשב"א וז"ל דל"ל דמה שמן בית התורה

אם מגיע כנגד בית התורה כגון שנמצא בראש בית ידה סמוך ליד שפתי' ששטתן מזרוע ונופל כנגד מטה ואם לאו שלא כנגד בית התורה כגון שנמצא סמוך לכתפו שהוא חזור פעמים שראש החלוק נהפך כנגד מטה של מטה וכן צוליון מטפחת שהיא מתכסה

ולמעל עד החגור דולאי דחייסין דמרתני כנגד בית התורה ע"י שחיה ששחה דשכיחא טובא ששח' ובעת השחיה מני החלוק מה שחמת החגורה עד למטה כנגד בית התורה וכן צליוס והרב העתיק צליון ופי' מטפח' שהיא מתכסה בו ולכאורה שמתכסה בו פולה קאמר וכי הא דפי' הר"ב צריש פכ"ט דכלים הפליון סדיון שמתעטף בו כולו לא להס' הקשתי לשאל משום דכמתני קתני הפליון של ראש ואלו דהכ' דמתמא קתני יניחא לפרושי שמתכסה בו בולה לא קדשיא לי נמי מנאוי דכתב הכא מטפחת וסתם מטפחת אינו כלי גדול כל כך שמתכסה בו כולה כדמוכחי' מטפחות דתמן במשנה יד פכ"ד דכלים וממאי דכתבתי נתי צריש פכ"ט דכלים דמדברי הר"ב דפ"כ כל כתבי מנאנו ראיו דפליון דגמ' דהכ' דמפרשי מנאפת וידוע שהמנאפת נעשה למכסה על הראש ולכן נראה דגם בכלן לאו מתכסה כולה קאמר לאו מתכסה על הראש בלבד ולשון הרמב"ם דהכ' פכ"ט דכלים

אם מגיע כנגד בית התורה טמאה ואם לאו טהורה היתה פושטתו ומתכסה בו בליה כל מקום שנמצא בו כתם טמאה מפני שהוא חזיר וכן בפליוס ב ותולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות שחטה בהמה חיה ועוף נתעסק בכתמים או שישב בצד העמוקים בהן הרגה מאטר ה' ותולה בהיעד כמה היא תולה ד תניא בן אנטיגנוס אומר עד כגרים של פול ואף ע"פ שלא הרגה ותולה בבנה או בבעלה אם יש בה מיכה והיא יכולה להגרע ולהוציא דם ה' ותולה בה ג מעשה באשה אחת (ס"ה) שבאת לפני ר' ע אמר לו ראיתי כתם אמר לה שמא מכה הית' בך אמר לו הן וחיותה אמר לה שמא יכולה לגרע ולהוציא דם אמרה לו הן וטהר ר' ע ראה תלמידיו מסתכלין זה בזה אמר להם מה דבר קשה בעיני' שלא אמרו חכמי הדבר להחמיר אלא להקל שנא' ואשה כי תהיה ובה דם יהיה זבה בבשרה דם ולא בתם ד' עד שהיא נתון תחת הכרונג מצ' עליו דם עגול טהור משוך טמא דברי ר"א ב"ר צדוק פרק ט

ב וטולה הכתם שמלחה : בכל דבר שהיא יכולה לתלו' לומר : שלא ממנה היה : מאכולת פנה : עד כמה הוא תולה : דם מאכולת : עד כגרים : אבל טפי מהכי אין דם מאכולת כ' גדול ובהכי מיהא תליא ואע"פ שלא ידעה שהרגה ור' חנינא פליגי אהנה קמא דאמר הרבה אין לא הרגה לא ואין הלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס : ותולה צננה וצנעלה : השוככים אלל' אם יש בהן מכה לומר שכתם זה מהן היה : ואם יש בה מכה שהעלתה קרום : והיא יכולה להחנלע להגלו' מל' לפני התגלע הריב (משלי י"ז) כלומר שסיר הקרום ויקלף ותתגלה המכה וי' ממנה דם תולה בה : ג דם ולא כתם ומכמים הוא דגזור על הכתמים לפיכך הולכים בהם להקל : ד עד שהוא נתון תחת הכרונג שמתחת בו את עצמה בשעת שמיש קרוי עד : דם עגול טהור דדם מאכולת הוא : משוך טמא ואם טפה משוכה היא טמא שחוקקה

פוליון של ראש המתפחת אשר ישימו הנשי' על ראשן ע"כ אבל ככאן העתיק הרמב"ם פוליוס כגירסת הספר ומפרש שהוא האזור אשר חגרו בו ואף רש"י העתיק פוליוס אבל מפ' שהוא מעופרת שמתכסה בו והמגיד פ"ט מהא"ב כתב י"א מעופרת שהוא מכסה בו ראשו ע"כ וכ"כ הטור סי' ק"ץ וכ"כ ב"י בשם הרשב"א וכתב ב"י דדוקא בכסוי צלמא ואינו מקושר יפה אבל אם קשרה בו ראשה וכשעור' מלאתה ג"כ קשר יפה פשיטא שאינה חוששת לו דהא חזקין שלא נהפך ולא חזר אילך ואילך : ב עד כגרים של פול ושיעורו תשורש צריש' ונגעים : ואע"פ שלא הרגה כתב הר"ב ור"מ פליגי אה' דאמר הרגה אין לא הרגה לא ואיכה למידק אדבריה ת"ק דא"כ אין לך אשה שהיה לבעלה שאין לך כל משה ומטה שאין בה מכה טיפי דם מאכולת ובגמ' הרגה אין לא הרגה לא מתניא רשב"ג היא דתני הרגה תולה לא הרגה אינה תולה דברי רשב"ג וכו' ארשב"ג לדברי אין קן שאין לך אשה טהורה לבעלה כו' אבל נראה דברי ר"ח בן אנטיגנוס מדברי ר' חנ' בן אנטיגנוס פסקו דהלכה כר"ח בן אנטיגנוס שהרי פ"ק הודה לו ואף הרמב"ם במזורו רש"ט מהא"ב פסק כמותו והר"ב שכתב שאין הלכה כר"ח בן אנטיגנוס מפני של הרמב"ם כתב כן : ג דם ולא כתם וקצת קשה לי דאכתי להוי ספק דאורייתא ולחומר' ואפשר לי לפרך מהא דאמר שמואל בגמ' ריש פרקין צדקה קרקע עולם וישבה עליה ומל' דם עליה טהורה שא' צנערה עד שהרגיש בצנערה הא' בצנערה מצעיליה שמתזאה צנערה כחזון (במ"ס הר"ב צרפ"ג) א"כ לימא קרא צנערה מאי צנערה ש"מ עד שהרגיש בצנערה ואכתי מצעיליה בצנערה ולא צנעיר ולא כתיב (כי הא דרפ"ג) תרתי ש' ומדלל ארבע' אע"פ דאפשר לאו אדעתא הלכך לא הוי כשאר ספק דמדאורייתא דלחומר' : ד עד כתב הר"ב הכנג שמתחת כו' קרוי עד כלומר שהוא מעיד אם היא נדה או לא וכן מסיים הערוך ואם היתה נדה בשעת שמיש נראה בה דם ומסיים עוד ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר וכנגד עדים כל דקויתו ע"כ והוא פסוק ביצעיה פי ס"ד ופירשו רש"י ורד"ק לשון הסרה וריחוק והרד"ק הביא לראיה משנה ומשמשת בעדים דבפ' קמא ולפי' אינו מלשון עדות : עגור טהור עד שיהא בו כגרים ועוד הראש' : משוך טמא אפי' כל דהוא וכתם

שחוקה שהיא ממנה * ובעת שקנה עמה נחלה זה הדם בעד * דברי רבי אליעזר בר רבי לודק וכן הלכה :
פרק ט האשה שהיא עושה נכריה * משתנה וימי :
 אם עומדת טמאה * דאמרינן מי

מודה ר"א בר רבי לודק דאף במשך בעינן כגריס הר"א *
פרק ט אם עומדת טמאה * כתב הר"ב דאמרינן מי
 רגלים הדור למקור כו' דאירי דחיק לכו
 עלמא * דעומדת השתיקה ולא יכלה לעזור * הדור מי רגלים

הגלים הדור למקור יואתא דס חן
 המקור בהדיהו * יושבת טהורה *
 בנמרה מוקמינן לה ביושבת על
 שפת הספל ומקלחת מי רגלים
 לתוכו בחווק * וכשהיא מקלחת
 בחווק אין דרך לס המקור ללאת
 להס עם מי רגלי' ואי לכתר דתמו
 מים נא דס זה מן המקור לא היה
 הדם כמלא בתוך הספל אלא על
 שפת הספל * דסם הבא מן המקור
 שותת ויורד ואינו מקלח * ודס זה
 שנמלא בתוך הספל * על גררר
 ממקום מי רגלים נא * ומכה יש
 נה סס ולא מן המקור * ובעומדת
 על שפת הספל ומקלחת בתוך
 הספל לא היה אפשר להעמידה *
 דעומדת אי אש"ל לקלח ולהכי
 אינטיריך תנא למנקט יושבת * רבי
 יוסי אומר בין כך ובין כך טהורה
 והלכה כר' יוסי : ב * שעשו
 לרכיבן * הטילו מי רגלים : רבי
 יוסי מטטר * דהא חטילו באשה
 גרידתא דליכא לא חדא ספיקא *
 ספק נא מן המקור * ספק נא

פרק ט האשה שהיא עושה צרכיה
 וראתה דם * רמ"א
 אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה * ר'
 יוסי אומר * בין כך ובין כך טהורה : ב
 איש ואשה * שעשו צרכיהן לתוך הספל *
 ונמצא דם ער המים * רבי יוסי מטטר *
 ור"ש מטבא שאין דרך האיש להוציא דם
 אלא שחוקת דמים מן האשה : ג
 השאילה חלוקה לנכרית * או לנדה הרי
 זה תולה בה * שלשנשים שלבשו חלוק
 אהר * או שישבו על ספסל אחד * ונמצא
 עליו דם כולן טמאות * ישבו על ספסל של
 אבן או על האצטבא של מרחץ * ר' נחמיה
 מטטר שהיה רבי נחמיה אומר * כל דבר
 שאינו מקבל טומאה אינו מקבל בתמים :
 ד * שלשנשים שהיו ישנות במט' אחת *
 ונמצא דם תחת אחת מהן * כלן טמאות *
 ברקח אחת מהן ונמצאת טמאה היא טמאה
 ושתיהן טהורות * ותולות

ממקום מי רגלים * מטטר ר' יוסי לעיל וכ"ש הכא דלמא מאיש
 חתי * ולא הדר תנא הכא ר' יוסי מטטר * אלא לאשמעינן
 משנה יתירתא דאטילו לכתחילה מטטר ר' יוסי לאשה שעושה
 לרכיה וראתה דם שמתעסק בטהרות * דלא קימא דוקא
 דיעבד מטטר ר' יוסי טהרות שנתעסקה בכן * אבל לכתחילה
 אמרינן לה שמתעסק קמ"ל * ור' שמעון מטמא * אטילו הכא
 דאיכא ספק ספיקא * כדקמי טעמא שחוקת דמי' מן האשה *
 ולעיל ספקין הלכה כר' דמטטר ואטילו בחד ספיקא כ"ש הכא
 דאיכא תרתי : ג * השאילה חלוקה * ואח"כ לבשתו היא ומצאה
 עליו כחם לנכרי' או לנדה לנכרי' שהיא רואה דם שהיא גדולה *
 וידענו דה סכבר ראתה דומיא דנדה : הריזה תולה בה *
 וטהורה דכיון דנדה היא לא מקלקלה לה מדי * ונכרית נמי
 טמאה ותליא בה * אבל ישראלית טהורה ששאלה חלוק מחברת'
 טהורה ואח"כ לבשתו חברתה שתיב טמאות * כדקמי שלש
 נשים כו' דכיון דאי תליא בה מקלקלת לה * מאי חזית דמקלקלת
 להך טפי מהך : ט * של אבן * דאינו מקבל טומאה וספסל דרישא
 (אויורי) נשל עץ * דראוי ליטמא במושב הזב והגדה : אין
 מקבל בתמים * כלומר לא גזרו על כתמים הנחלא' ברוטעמא
 דר' נחמיה דכתיב (ישעיה ג') ונקתה לארץ תשב * כיון שיטבה
 לארץ שאינה מקבלת טומאה נקתה * וה"ל לכל דבר שאינו
 מקבל טומאה * וכן אם ישבה ע"ג כלי חרס שאין מקבל טומאה
 מגבו * או ע"ג מטליות של בגד שאין בהן שלש על שלש *
 שאינן

למקור כו' רש"י בר"ס דלעיל :
 יושבת טהורה * כתב הר"ב
 בגמ' מוקמינן לה ביושבת
 על שפת הספל ומקלחת מי רגלי'
 לתוכו בחווק כו' * אבל עומדת
 אי אפשר לה לקלח כדמסיק ר"ב
 לקמן וכן פירש' * והקשו התוספת
 דא"כ אמאי נקט כלל עומדת * לא
 לתני אלא יושבת * ולפלוג בין
 מונקת למוקמת * יוסי ליישב דנקט
 עומדת * משום דספיקא ליה
 דלעולם שותתה היא * א"כ מסיס
 ר"י נקט לה דאטילו בעומדת שאין
 רחמה נסתח מטטר * ומ"מ פירשו
 בענין אחר ואין להאריך בזה
 ומ"ש הר"ב וכשהיא מקלחת בחווק
 אין דרך דם המקור ללאת כו' *
 שמחת היוק (נכסס) המעין
 של דם סוכפת (סד"ה דילמא) :
 ב רבי יוסי מטטר * כתב
 הר"ב דהא אפי' באשה
 גרידתה כו' אלא לאשמעינן
 משנה יתירתא דאטילו לכתחילה
 מטטר ר' יוסי לאשה שעושה לרכיה
 וראתה דם * שמתעסק בטהרות דאלו לעלה * לא שייך
 לכתחילה דיעבד * והא ליכא לתימר דלעולם באשה לנדה דוקא
 בדיעבד * והכא בס"ס קמ"ל דאף לכתחילה * דולאי דלכתחילה
 דבס"ס לא אינטיריך כלל לאשמעינן : ור"ש מטמא * אבל
 ר"מ מטטר הכא כמו רבי יוסי * וכדתיב ר"מ ר' יוסי מטטרין
 ומתני' אידי דסליק מרבי יוסי * פתח דבר' יוסי גמרא :
 ג לנכרית לשון הר"ב שהיא רואה דם שהיא גדולה וידענו
 דה סכבר ראתה דומיא דנדה * פירוש לא הרואס
 בעידן שאלה קאמר * דא"כ מאי שנא נכרית אטילו ישראלית
 נמי וכדקמי או לנדה אלא רואה * שהגיע זמנה לראות וראתה
 קאמר * ולאסוקי לא הגיע זמנה לראות וראתה * והא דקאמר
 נכרית דומיא דנדה * לא דומיא דנדה ממש קאמר * אלא
 דמדמינן להו כל היכא דאיכא לדמונייהו * והיינו נכרית שכבר
 ראתה נדה שרואה עכשיו * ב'י סימן ק"ץ בשם הרשב"א :
 שר'ש נשים כו' משו' אהו גווי דמתני' נקט נמי הכא שלש :
 או שיטבו על ספסל אחד * זו אחר זו דומיא דחלוק * וכ"מ
 לדקה אחת מהן ומצאה טמאה כדלקמן * כן כתב הרשב"א
 בשם הר"ב א"ב' : ד שהיו ישנות במטה אחת * ותכופות
 ודבוקות יחד כדפירש הר"ב במשנה דלקמן : ברקח אחת
 מהן * מיד תנף למציאת הדם * אבל אם שכתה כדי
 שיעור דביקה * דהיינו כדי שתקנה בחורין ונסדקין
 אין

אנש : ל' :
 בת"י פ"כס'
 חס"י טו"פ
 י"ד טו' קנ"ג
 ספ"י פ'
 וע"פ דבב"ה
 נכ"ס בב"ה
 דב"י מ"י פט'
 סס טו"פ י"ג
 פ"ק טע"ג ח"א
 וסס טע"ג כ'
 ח"ט קדוסיין
 ג"ג טו"פ כ"ז
 ס"י וטו"פ
 סס"ג טע"ג נ"א

וצריך לכסכם לשפף ג"פ לכל סס וסס כדרך כיבוס בגדים שכוכל זד (עם זד) ומשפף כסדרן כדרך ששנויים כאן: לא עשה ולא כלום לא לבדוק ולא לבטל: ח כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה לעיל דפ"ק תנינא לה והתם מייירי בוסתוס דיומי כגון

וצריך לכסכם ג"פ לכל א' וא' העבירן שלא בסדרין או שהעביר ז' סמנין כאחת לא עשה ולא כלום: ח כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ז' וא' וזן הוסתות מפרקת ומעטשת וח ששת כפי כריסה ובשפולי מעיה ושופעת וכמין צמר מורת או חוץ אות' וכן כיוצא בהן וכל שקבעה לה ג' פ' הרי זה וסת: ט היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתו כל הטהרו שעשתה בתו' הוסתות טמאו' בסוף הוסתות כל הטהרו שעשתה בתוך הוסתות טהורות ר' יוסי או' אף ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה אינה אסורה לא עם הנץ החמה ר' יהוד' או' כל היו' שלה: י היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה ליום כ' זהו זה אסורין שינתה פעמים ליום כ' זהו זה אסורין שינתה ג' פעמים ליום כ' הותר ט"ו וקבעה ליום כ' שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג"פ ואינה

מט"ו יום ולט"ו יום או מחדש לחדש והכא מייירי בוסת דבגוסה שכל זמן שיראו נה סימנים הללו רבילה לראות בהן אבל אין לה זמן קבוע לראות: מפסקת י"מ פוסקת פיה בכל כחה אל ארי בלעז' וי"מ פוסקת ורוטותיה וגוסה אשטרנ"י קלא ר' בלעז' נבי כרסה נגד טבולה: שפולו מעיה בפי הרחם ושום מפרש בגמי ששופעת דס טמא מתוך דס טהור כגון שהיא רבילה לראות דס טהור תחלה דהיינו דס שאינו מה' דמים טמאין ואח' כדס טמא' והאי נמי הוי וסת וכל עשה שפאה דס טמא אחר דס טהור דיה שעתה: צמרמורת ל' סזר מפחדך כשרי' (תלים קי"ט) אריצמי ט בלעז': אוחזין אותה כך למודה להיות בכל עת שהיא רואה: וכן כיוצא בהן משאר סימנים שהכסים הרואות דס למודות להיות כדכונן שראש' כדכד עליה או אוחזתה ורעד או כאב לב וכיוצא בזה אם קבעה לה ג"פ הריזה וסת: ט למודה להיות רואה בתחלת הוסתה כגון בעטושים והפיוקין וכיוצא בהן: אף ימים ושעות וסתות וסתות רבילה לראות מל' יום לכל יום ומשש שעות לשש שעות מותרות לשמש ביום עשרים עד שש שעות ומחשבת בשעה ששית לבד עברה שעה ששית ולא ראתה מותרת לשמש כל היום כלו: היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה סיומא דמלתא דרבי יוסי היה: אינה אסורה אלא עם הנץ החמה וכל הלילה משמשת ואם עבר הנץ החמה ולא ראתה משמשת כל היום דרוקא שעת הוסתות חוששת וסו לא: רבי יהודה אומר כל היום שלה כלומר מותרת לשמש כל היום משעבר הנץ החמה ולא ראתה אבל כל הלילה שלפני הנץ החמה של וסתה אסורה לשמש ועם הנץ החמה דקתני היינו דרבילה למחויא בסוף ליליא מקמי דלמטי תחלת יממא ואנן אסורין לה כל עונות וסתה כמאנת אסורה כל הלילה שהיא עונת וסתה והלכה כרבי יהודה:

וצריך לכסכם סי' הר"צ לשפף כו' שכוכל זד עם זדו ומשפף כו' רש"י ומסיים לחנומולך ומביא אלכל לא מלא: לצי להגיה זה משום דבגמ' (ד' ס"ג) בעי ר' ירמיה או הולכה והוצאה לחשיבה כא' אי כתרתי ועלה בתיקו ואפשר

דהחיל וכתמים דרבנן לקולא וא"צ להוליך ולהביא ג"ס ומ"מ הרמב"ם בפ"ט מהא"ב (הלכ' ל"ו) כתבג"כ ומוליד ומביא בכל כסכום: לא עשה ולא כלום ל' הר"צ לא לבדוק ולא לבטל וכן ל' רש"י וכלומר שאם יודע ודאי שהוא דסורונה לבטלו כדי שתעלה לה הטבילה דהא הן במשנה צ' ס"ג דאכלו שגל הכלוע שאינו יכול לנצת טהור כא' יכול לנצת טמא ואע"ג דלא נפיק: ח ואלו הן הוסתות מפסקת כו' וכולהו הני וסתות איירי שמסקת או מעטשת שעה או שתיים בעת שרבילה לראות אבל משום פיהוק או משום טעוה חדא זימנא לא קבעה מדמפליג (במתני' דלקמן) בין תחלת וסת לסוף וסת ונמד פיהוק וחד עיטוש לא שייך תחלה וסוף חוס' ואיכא למידק דאי משום הא דלקמן אמאי מנריכין וכל כך שהיא שעה או שתיים וגם קשה ז' ש כלל או שתיים ולשון הראש' ש כמה פעמים זה אחר זה

אסורין לראות
זמנים כס' ז'
שנים
בכ"מ ט"ו ס'טל'
ד ופל מה' חסכ'
ומתנ' הלכה ו'
נדרתי סס' ט"ט
ע"ז ס' ט' קפט'
סני' י"ט ט'
דמו' פ' ט' ס'ט'
ומתנ' הל' ט' טור'
פ' ט' ס' ט' ט'
וכן מתי' ס'ט' ס'
א"כ ט' ט' ט' ט'
ס' ט' ט' ט' ט'
יבמות ט' ט' ט'
ס' ט' ט' ט' ט'

וגם לא חלי טעמא בדלקמן אלא משום דחדא זימנא זה דרך כל האדם ובמעטשת דרך מטה טור סי' קפ"ט: צמרמורת כתב הר"צ ל' סזר מפחדך כשרי' ונצמרמורת כפול הרמב"ם והסמ"ך והגד"מ מתחלפים שנייהם ממונא השיגים ובחבורה רס"ח מהא"ב כתב ויסתמר שערס בשרה ומי' יסב כהני מאי דהדר כתב הר"צ לק' או אוחזת רמת ורעד אע"ג דאין כאן דעת הרמב"ם בכך דלקמן שהו' כס' (רס"ח מהא"ב) או ימס בשרה אבל נראה בעיני שחלוף גרסאין הן בגמ' (ד' ס"ג) דהר"צ בגורם ורותתת והרמב"ם גורם ורוסתת בחי' ט' שבסוף הוסתות ולא כמשך אחר הוסתות כך מסיק הסור סי' קפ"ט בשם הרשב"א: רבי יוסי אומ' אף ימים ושעות וסתות כתב הר"צ שעות נמו וסתות כו' מותרת לשמש וחוששת בשעה ששית לבד דתניא והורתספת בני ישראל מטומאתם (ויקד' ט"ו) מכאן א"ר ירמיה (ובס"ב) דשבוש דף י"ח גרסינן א"ר יאשיה וכן נראה) אוהרה לבני ישראל שיפרשו משוטיהן סמוך לוסתן וכמה אמר רבה עונה ולמאי דכתבתי במשנה ד' ס"ב דקי"צ וסתות דרבנן קרא אכזכתא בעלמא וככתב המג' בס"ד

והיה זה אומר כל היום ר' יהודה אומר כל היום שלפני הנץ החמה ולא ראתה משעבר הנץ החמה כל היום משעבר הנץ החמה וסתה אסורה לשמש ועם הנץ החמה דקתני היינו דרבילה למחויא בסוף ליליא מקמי דלמטי תחלת יממא ואנן אסורין לה כל עונות וסתה כמאנת אסורה כל הלילה שהיא עונת וסתה והלכה כרבי יהודה:

שפיה

מהא"ב (הלכה ג"ב) גם הר"ן ס"ב דשבוש: ר' יהודה אומר כל היום דרישא וכך כתבו כל הפוסקים ומ"ש הר"צ דהלכה כרבי הכי אמר רבא בגמ' וז' שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג"פ וה"מ למעקרה שאינו נקבע כדי

שתייה נריכה ג"מ לעקרו • אבל לחוש לו חוששת אפי' פסעם
 א' וממתי דקמתי וזה וזה אסורין לא הוה שמעי לא בימי נדה
 ולא ביום ימים שבין נדה לנדא כמבואר בגמרא :

ואינה מטרת הוסת עד שתעק ממג' ג"פ וס"מ כשקבעתו
 ג"מ אבל לא קבעה (לה)
 אלא טעם אחד • או ב"ס בחדש
 זימנא מיעקרא כדאיתא בגמרא :
יא נשים בכתוביה כנפטיס וכי
 הדברי הללו הם מועילי
 לנו דמי הטוען לא נמצאו בתולי
 לנערה ורי"א כיום נשים שאין להם
 דם כלל לא דסנדה ולא דם בתולי
 אמנם לא מוליד כו' הרמב"ם :

פרק י שלא הביע זמנה
 לראו' שזמנה

הוא כשהיא נערה והביאה ב'
 שערות הרין : ארבע לילות •
 ביה לא בעו רופין כדלקמן • וכן
 גראה דד' לילות לב"ש אפילו
 מסוורת כמו לב"ס קוס' :
 עד מוצאי שבת ד' לילות • פי'
 הר"ב שהרי היא נשאט בריבועי

אחד
 בש"י ת"ס חס'
 סס"כ ה"ל ית'
 זמ"ל חס'
 טו"ל י"ד חס'
 ק"כ ט"ז חס'
 וי"ז י"ג חס'
 ס"ג ט"ז חס'
 גמ' ט"ז חס'
 הל"ט חס'
 גמ' י"ג חס'
 חס'
 דמ"ד חס'
 נחש' י"ג חס'
 חס'

ואינה מטרת הוסת • עד שתעקר ממנה
 ג"פ : **יא נשים** בבריהויהם בגפנים • יש
 גפן שיינה אדום ויש גפן שיינה שחור ויש
 גפן שיינה מרובה • ויש גפן שיינה מועט •
 רבי יהודה אומר כל גפן יש בה יין • ושאין
 בה יין הרי זה דורקטי :

פרק י תינוקת שלא הגיע זמנה
 לראות וניסת בש"א

נותנין לה ד' לילות • ובה"א עד שתהיה
 המכה הגיע זמנה לראות וניסת • בש"א
 נותנין לה ליל הראשון • ובה"א עד מוצאי
 שבת ד' לילות יראתה ועודה בבית אביה
 בש"א נותנין לה בעילת מצוה ובה"א אבל
 הלילה (כ"א שלה) כולה ב נדה

פרק י תינוקת נותנין לה
 ד' לילות

ואפי' רואה אמרי' דם בתולי הוא
 וטהור עד שתקום המכה שמתרם'
 המכה של בעול • וכל זמן שהדם
 שותק ממנה כשהיא עומדת •
 וכשהיא יושבת אינו שותק • או
 ששותק כשהיא יושבת ע"ג דבר
 קשה וכשיושבת ע"ג דבר רך כגון
 ע"ג כרים וכספות אינו שותק •
 בידוע שלא חיסה המכה • ומחמת
 המכה של בתולים בא הדם • אבל
 אם הדם שותק בין כשהיא עומדת
 בין כשהיא יושבת • ובין כשיושבת
 על דבר רך ובין כשיושבת על דבר
 קשה אין זה דם מכה לא דם נדה •
 הביע זמנה לראות ולא רחקה

ונשאת : עד מ"ש ד' לילות • שהרי היא נשאט בריבועי בכתוביה
 נשאת ליום רביעי וכבעלת לליל ה' : בעילת מצוה בעילת
 ראשונה : כל הלילה כלה ואפי' בעול בעילת הרב וכל הדברי'
 הללו בדור ו הראשונה בלבד אבל אחר שפסטה החומר שהחמירו
 בנות יש"אל על עמון שאפילו רואות דם טפה בחור דל יושבות
 עליה ז' נקיים • כל הנשוא בתולה אפי' קטנה שלא הביע זמנה
 לראות ולא רחקה מעולם לאחר שבעל בעילת מצוה אין מותר
 לו לבא עליה עד שספור שבעה נקיים אחר שיספוק הדם
 כדין כל שאר נשים שראות דם :

בוי' ובגמ' אסמך שימשה בימי רב אמר לא הפסידה לילות ולוי
 אמר הפסידה לילות רב אמר לא הפסידה לילו' עד מוצאי שבת
 סנן' ולוי אמר הפסידה לילות • מאי ד' לילות דקמתי ד' עונות
 ולרב למה ליה למתאבא ד' לילות אורח ארעא קמ"ל • דדרכה
 דיבאה בלילות • וללוי לתני ד' לילות עד מ"ש למחלי • אה קמ"ל
 דשרי למבעל לכתחלה בשבת ולעמון דינא הלכה כדברי שניהם
 וא"ת ולרב מנלן למידק מדקמתי עד מוצאי שבת דלא הפסידה
 לילות • ודילמא למימרא דבעמון רבופים וס"מ מאי מקשה וללוי
 עד מ"ש למחלי דהא איכא למימרא להצריך שיסיו רבופי' • לא
 קשיא משום דבית הכי תינא מעשה ונתן לה רבי ד' לילות מתוך

שנים עשר חדש : בנותנין לה בעילת מצוה • פי' נותנים לה אותה הביאה שבעל כדרכו וגומר ביאתו וא"ל לפרוש כדרך המשמש
 עם הטוורה ופרשה נדה סתמו (כדתנן במשנה ד"ס"ב דשנועות) אלא פורש אפי' בקושי אפי' שיניאסו הנאה לו כביאתו דביאה
 זו נתנו לו שיבעול ולא חששו להנאת יביאתו (כו') • ולא כפי' הראב"ד ד' עומד עד שימות האבר דא"כ מאי נותנין לו דקאמר
 על כרחך צריך לבעול בעילת מצוה הראשונה ונ"מ לדין כדלקמן : בעילת מצוה • פי' הר"ב בעילת הראשונה קרי לה בעילת
 מצוה משום דמקוב (ישעיה כ"ד) כי בועליך עושיך : ואמר (סנהד"ב"ב) אין אשה בורמת ברת לא למי ששעשה אותה כלי ועי'
 כך מידבק בה ובאין לידי פריה ורביה • ולהכי קרי לה לבעולה ראשונה בעילת מצוה תוס' פ"ק דכתובות דף ד' (ד"ה בעילה) ועי'
 בל הלילה כולה • כגמ' הר"ב וכל הדברי' הללו דדורות הראשונה בלבד אבל אחר שפסטה החומר כו' כל הנשוא בתולה אפי' קטנה
 כו' לאחר שבעל בעילת מצוה אין מותר לו לבא עליה עד שספור ז' נקיים • ולכאורה להכי לא תלין בחכה כמו בס"מ משנה
 ב' לענין כסא שמיני כיון דודאי מנוסה בא • אבל א"ל לומר כן דכשהיא תינא בגמרא דף ס"ו דראתה מחמת תשמיש ג"ס לא
 תשמש וכו' ואם יש לה מכה באותו מקום פולה במכתה • אלא טעמא כמ"ש הרא"ש ו"ל ג' דטעם לחומר'ו' לא בשביל שחוש שמא
 בא דם מן המקור עם דם בתולים לגשה נחוש בתנוקת שלא הביע זמנה לראות ואפילו באשה הגדולה למה נחוש הא' אריין לקמן
 (דף ס"ו) דלא אי אשה שהוחזק להיות רואה מחמת תשמיש אם יש לה מכה פולה במכתה ולא חיישי' שמא ינא דם ממקור עם דם
 מכתה ואין לך מכה גדולה מו' • שבעלה וי"א ממנה דם בתולי' אלא טעם חומרא'ו' ומשום דבעילת מצוה לכל מסורה • ואין הכל
 בקיפון גדולה שיש בין מינוקת שלא הביע זמנה לראות • ובין הביע זמנה בין בגרמ' ובין רחקה ובין שלא רחקה ועוד משום דסתן
 יצרו חוקטו הלכך הכימו רבופינו להשוות כולן וליתן להם דין חומרא'

בלא הפרישה . לא בדקה ענמה להפריש בטהרה : ולאחר ימים . לאחר שטבלה בליל שמיני : הרי זו בחוקק טהורה בימי שנין טבילתה למציאת' טעם . וטהרותיה שנגעיה בהן טהורות דלימו' השם הוא דמוחא : ומטמאה מעם לעת . ארישא קאי דקתני ולאחר ימי' בדקה ומצא' .

חומרא שבחומרוס דהיינו בוגרת שראתה שמתין לה בעילת מצוה (כרכוסינו שנמנו שיהא בועל בעילת מצוה ופירוש כדאי צמת) ואע"ג דהחמירו לעשות כנדה אחר בעילה זו בוקטין לו לכל צוהא זו שיבעול ויגמור . וכיון שהחמירו צדיק או לעשותה

ס' נ
ב"מ פ"ו מה' ס'
פסוקי נישוא'
פ'
ב"מ פ"ו מה' ס'
פ'
ב"מ פ"ו מה' ס'
פ'
ב"מ פ"ו מה' ס'
פ'
ב"מ פ"ו מה' ס'
פ'
ב"מ פ"ו מה' ס'
פ'
ב"מ פ"ו מה' ס'
פ'

ב נדה שברק' עצמ' ויום' ו' שחרי' . ומצאתה טהורה ובין השמש' לא הפריש' ולאח' ימי' ברק' ומצאת' טמאה . הרי היא בחוק' טהורה . ברק' עצמ' ביו' בשחרי' ומצאת' טמא' . ובין השמש' לא הפריש' ולאח' זמן' ברק' ומצאת' טהור' . הרי זו בחוק' טמא' ומטמא' מעת לע' ומפקיד' לפקיד' ואם יש להוסת' דיה שעת' ג' ר' אומ' כל שלא הפריש' בטהר' מן המנחה ולמעל' הרין זו בחוק' טמאה יוחכ"א . אפילו בשני' לגדת' . ברק' ומצאת' טהור' . ובין השמש' לא הפריש' ולאח' זמן' ברק' ומצאת' טמאה . הרי זו בחוק' טהרה : הנזבה וזבה . שברק' עצמן ביו' ראשון ומצאו טהור' יוביים השביעי ומצאו טהור' ישאר ימי' שביעתיים לא ברק' יד' איעזר' הרי הן בחוק' טהרה . ר' יהושע א' . אין להם לא יוסראשון . ויום שביעי בלבד רע"א אין להם לא יום ז' בלב' : ד' הזב' והזבה . והגרה והיולד' והמצור' שמתו מטמאין במשא . עד שימוק הבשר הנכרי שמת טהור' מלטמ' במש' ב"ש אוכרי' כל הגיש' מת' נדות : וכה"א אין נדה אלא שמתה נדה : ד' האשה שמתה (גמיוניא) ויצא ממנה רביעית רב' מטמאה משו' כתם . ומטמאה באהל יד' יהודה אומר אין מטמא' משום כתם . מפני שנעקר משמתה .

טמאה הרי היא בחוקק טהרה . אבל מטמאה מעם לעת של ראי' זו או מסקידה לפקידה : אשילו בשני' דס' . ברק' שחרי' ומצאה טהורה ובין השישות לא הפריש' ולסוף שבע' טבל' יאח' ימי' ברק' ומצא' טמא' . הרי זו עד עכשו בחוקק טהר' . ושלש מחלוקת בדב' . לת"ק בדיקת שחרי' דשביעי הוא דמטהרתה אבל שני' לגדת' לא . ולר"י אפי' בדק' שחרי' דשביעי לא מטהרת' . עד שחטרו' בין השמשות ולרבנן אפי' בשני' דכיון דספי' ספק . ודוק' בשני' הוא דמטהרי רבנן : אבל בראשון מצא' טהור' . ושיב לא בדקה וטבל' בליל שמיני ועשת' עזר' ואח"כ מצא' פ"א לא מטהרי רבנן . לפי שזו ראשון בחוק' מעין מסו' ומסו' כפי קתני ואפי' בשני' לגדת' דוק' . אבל ראשון לא יוכל' ככמי' : ג' סוד והזב' שצריכין לסמו' שבעה נקיי' . ומסקו מראיתן והתחילו לסמו' . ובדקו יום ראשון ושביעי כו' : אולם לא יוס ראשון ושביעי בלב' . וצריכין לסמו' עוד חמשה ימי' נקיי' כדי להשלי' לשבע' : רע"א אין להם לא שביעי' . שמה ראו בינת' ומסרו ספירתן כראשונ' וכלכ' כר"א ד' מטמאין במש' בגמ' פרי' אטו כל מת מי לא

כנדה הלכך אכ"כ בעל ולא מצאה דס' כיון דרוב נשי' יש להם דם בתול' יחיישי' שמה היה שם טיפ' דם כחרדל ונאב' או שמה חיסקה ש"ז דבכטוי' נמי לא תלינן דמלת' דלא שכיחא הוא וכו' ואפי' בוגר' כתי' ואפי' ש' שאינה טענ' בתול' (לני הרי"ף ס"ק דכתובין : ולג' רש"י אצל כלל שהרי יש לה טענ' דמי' מ"מ כיון דיש בוגר' שיש לה דם בתול' לא סלוגא צרי' לפרוש אפי' לא מצא דם ע"כ : ב רבי יהודה אומר כל שלא הפרישה בטהרה מן המנח ולמעל' . תנינ' א"ל לר"י אצל' יום (מונחות) בעימה (כאוחה ששנינו במשנה ד"ס"ד כמותא דכע' בעיושו בגמ' פ' דלעיל דף ס' ע"ב כן כ"ל) כל בין השמשות . יפה אמה אומר עכשו אימר עם סילוק ידיה ראתה מה לי הפרישה בטהרה (בשביעי) מן המנחה ולמעל' . מה לי הפרישה בטהרה בראשון מי איכא למאן דאמר פי' גמרא : ג ביום ראשון . פי' לקיים . שהיא רביעי' לתפלת זיכה : רבי אליעזר אומר כסב כר"ב דהלכה כמותו . הכי איס' צמת (לעיל דף ו' :

ד' משמאין במשא פי' הר"ב צ"כ מ'סמא' כדכתיב (ר' יאלי') והיטאת אכן חדה ושיית על סוס גובא' . גמרא : ה מטמאה משום כתם' פי' הר"ב משו' כחש של נדה בתשו' : ואע"ג דנעק דם מטמאה . דמקור מקומו טמא' גמרא וכתבו החוס' וג' לענין שיהא (האד') (ול"כ של' הדם) הנוגע בו טמא' ומטמא' משום דאפי' בלא מקור ליטמא' אפי' טמא' מרביעית . משום דנעק

מטמא' במשא אלא מתי במשא בלבן מיסמא' כלומר אכן גדול' וכדה שאינה מטמאה . ואם היה מונחם ע"ג כלי' ומת נתון עליה אין זה משא' . הואיל ואינה ראויה להטלטל עמו . ושאר מתי' לא מטמו' והכי מטמו' פדרבנן . הואיל ומחיים מטמו' בלבן מיסמא' מדאורייתא' . שהרי מטמאים מושב כל שחמסין בזור (כהו רבנן לאחי' מיתה) שמה יטמא' ודומ' לתה ואי אחר' זב' מת אינו מטמא' בזב' מי שנתעלף . אחי' לטהורי' : עד שימוק הבשר דמטהרא הוי מס' ודאי' : נכרי שמת' אע"ג דמחי' הרי הוא כזב' לכל דברו . ומטמא' בלבן מיסמא' . משום סכור תלמא' בלבן מיסמא' . הואיל וטומאת זיכה שפלו' מחיי' . אינה אלא מדברי סופרי' : גל כגשי' . מחוקקין להו כנדום ומטבילין כלי' שהיו עליהן סמך ליציאת נשמה . אע"פ שלא נגעו בהן לאחר מיתה לפי שבראשונה היו מטבילין כלי' . על גבי כדום מתום' והיו נדו' חיות מתביישות . שאפי' במיתתן הן מטונות משאר נשי' . הקימו שיהו מטבילין על גבי כלה נשי' מפני כבודן של כדות חיות : וכה"א אין נדה אלא שמה נדה . דליק' להו לבית הלל האי תקנתא : ה מטמאה משו' כמס' של נדה בתשו' . דאי משו' טומאתה לא מטמאה אלא ברביעית : ומטמאה באהל . אם כל רביעית יסד :

דגבע במת' אלא כמס ראייה גמורה קאמר' שיטמא הדם
במגע ובמשא' אע"ג דלא רואה הוא לאמר מיתה' כואיל וכו'
בחקור מחי' ומשעת כבוס ליכא לטמוי' כמו כמס (כדקטן
במשנה ב' פ"ו) דהא ודאי השהא הוא (דאשה) דס' ולא

מ"ה
מ"ה
מ"ה

שמטמא משו' כמס' במשהו' שנעקר מחיים' ואין הלכה לא
כרבי יהודה' ולא כרבי יוסי' הילכך לא שניא וישנה על
משכר' ולא שניא שזר מתות' כלכו מטמאות משום כמס'
ומטמאות בזהל' ו' מערה מים לפסח' מכלי אל כלי' לרחוץ

ומורה רבי יהודה ביושבת על משברי'ומת'
(גמ' ונראה) ויצא ממנה רביעית' שהיא
מטמא משום כתם' אמר ר' יוסי לפיכך
אינה מטמא' באה' ו' בראשינה היו אומרי'
הי' שבת על רמ' טהר' היתה מערה מים
לפסח' חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת
לקרשים' כדכרי' בית הלל ב"ש אומרים אף
כטמא מת' ו' ומודי' שהיא אוכלת במעשר'
וקיצה לה חלה' ומקפת יקוראה לה שם'
ואסנפל מרוקה' וכדמ' טהרה' על בכר של
תרומה' שהיא טהור' ב"ש אומרים צריכה
טבילה באחרונה' ובית הלל' אומרים'
אינה

בה את בשר הפסח' אבל במים
אינה נוגעת' שהיא טבול יוס'
שטבלה לסוף שבועים' ואין לה
הערב שמש עד יום שמיני'
שהוא תכף להבאת כפרתה'
והכתוב ע"ש זכ טבולת יוס'
דכתיב (ויקרא י"ב) בכל קדש לא
תגעיק' כל בכל קדש לרבות את
התרומה' וטבול יוס' שני' היא'
וכשהיה תערה אינה נוגעת
במים אלא בכלי' ושני' אינו מטמא'
כלי' אבל במי' לא תגע' הואיל
ואס' עשויין לרחוץ בהם את
הפסח' דחולין נגעשו על טהרת
הקדש כקדש דמו' חזרו לומר הרי
היא כמגע טמא מת' טבול יוס'
דינו כנוגע בטמא מת' שהוא

פירש"י הכא דלר"י מטמא בזהל' והיתה מערה מים
לפסח' כי ה"ר' כמלי אל כלי כו' אבל במים אינה נוגעת'
וא"י ולתני אינה נוגעת' ולגוסי' לא אנטריך' דמטיטא
דמטמא' דהא אינה מטמאה בסיטע' וי"ל דאיצטרך
לאשמועינן דלא חיישינן טמא נגעה' מוס' ומ"ש כר"ב
שטבלה לסוף שבועים' וכן לשון רש"י' וכלומר לסוף איזה
שבוע מן השבועות שיש לו כר' ולקבצה' א"צ לשבועים היינו
טמא' דנקטו הומון הארוך' והרמב"ם במשנה דלקתן כתב
בהדיא לסוף ז' לומר וי"ד לקבצה' אבל מדנקטו עד יום
שמי' א"כ בדנקבה תיירי' ונקטו הימים המרובים' וה"ה
למעוטי' דשל זכר' חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת
לקדשים' כלומר שהחורה היתה בשמי' חלה לחומר' וחדא
לקילא' דמאי' דבראשונה לא היתה אלא כשאר טבול יוס'
שהוא שני' החמירו בשנייה לעוסקה כמגע טמא מת שהוא
ראשון' וזו חומר' היא' אבל הקילו בדבר אחר' דלא תהא
מגע טמא כלל אלא לקדשים' אבל לא לחולין' שנעשו על
ערת הקדש' וטמא' דבטל דעת המחטים לקדש' כמ"ס

ראשון דוקא לקדש' אבל לחולין לא היו טבול יוס' כנוגע
בטמא מת להיות ראשון' אלא שני' הילכך יכולה היא ליגע
אפי' במים' שהמים חולין הן' וטבול יוס' שני' הוא' ואין שני
עושה שלישי' בחולין' ואע"פ שהם' הללו נעשו' על טהרת
הקדש' שהרי לרחיצת פסח עשויים לא' מהני שני' בכו' דחולין
שנעשו על טהרת הקדש לאו כקדש דמו' ב"ש אומרים אף
כטמא מת' שהוא אכ' הטמאה' ועושה מגעו ראשון' כך מגעו
של טבול יוס' ראשון הוא' ו' ומודי' שאוכלת במעשר' כדון
טבול יוס' דטבל ועלה אוכל במעשר' וקוצה לה חלה' ואינה
קוראה לה שם ומתיחס' בכלי' ואע"פ שהיא נוגעת בחולין
הטבולין לחלה' לאו כחלה דמו' ואין שני' מוסל בהן' ומקפת
מקרבת הכלי' שהיתה בו חלה' אלא העסה' לפי שמוזהר
לתרום מן המוקף' מן הקרוב לדבר שהוא תורם עליו' ואס'
נשל מרוקה ומדס טהרה' דהו' להו' משקין היוצאין מן
הטבול יוס' וטהורין הן' צריכה טבילה באחרונה' ליל
שמיני' צריכה טבילה לאכול בתרומה' אס

בסוף מתני' ב' פ"ב דטהרות: כמגע טמא מת' שעדין לא טבל' הרמב"ם פ"ה מט' משכב (הלכה ד') ועיין במשנה דלקמן וזל'
ידעתי למה תלינן בטמא מת' ולא בנדה' דנוגע בנדה נמי ראשון הוא' ואשה זו בימי נדה דוחה היתה טמאה' והרמב"ם שם כתב כמו
שנבע בנדה' או בטמא מת' כו' כמגע טמא מת' לקדש' וא"כ משקה של קדש שנגע בטבול יוס' הו' שני' וקשה דברס"ב דמעילה
תן טמאת העוף כו' הוכשרה ליסכל בטבול יוס' ופי' הר"ב דלטמוי' לא' כתבו המו' פ"ו דחולין דף פ"ה דמטמא' דהכא חנה' שאו'
היא דקניא במעילה רס"ב אבא שאול אר"ט' תחלה לקדש' ע"כ ונפלאתי על הרמב"ם שפ"ה' מה' משכב כתב טבול יוס' לקדשים
היי' הוא כראשון לטומאה' והיינו כטמא דהכא' ובפרק עשירי מה' אבות העומאות כתב טבול יוס' מוסל הרוצה וקדש' וכ"כ
בפ"ו מהט"א' ובסמ"ח דרס"ב דמעילה' וכ"כ' כבסתיחהו לסירוס זה הסדר וכן עוד בפירושו למשנה ה' פ"ב דט"י' והראב"ד
לא הסיגו גס' הכ"מ לא העיר בכל זה' ולי' ע: ז' שרוא אוכלת במעשרי' ה"ר' ב' כדון ט"י' דטבל ועלה אוכל במעשר' כדתנן
במשנה ג' פ"ד דנגעים' וק' צד' לה חלה' כתב הר"ב ואע"פ שנוגעת בחולין הטבולין לחלה' לאו כחלה דמו' ועיין מה שכתבתי
בזה במשנה ב' פ"ב דחלה' ועוד הארכתי בסוף פ"ה דשבועות' ומשנה זו שנויה עוד לקמן מתני' ב' פ"ד דט"י' ובקפת וקוראה
לה שם' סד"א נגזר דילמא אתי למנגע בה מאברהם' קמ"ל גמרא' שרוא טהור' כתב הר"ב דהו' להו' משקין היוצאין מן
הטבול יוס' וטהורין הן' כדקטן בריש פ"ב דט"י' אינה

אם כהנת היא ואם ישראלית היא זריכה טבילה לביאת מקדש מפני שטבולת יום ארוך היא והסניחה דעתה מן התרומה ומן המקדש אינה זריכה טבילה באחרונה וסומכת על הטבילה של סוף שבועים ודוקא לתרומה ולביאת מקדש אבל לאכילת קדשים מודו ב"ה שהיא זריכה טבילה אחרת לסיף שמוציא דקו"ל האונן ומחוסר כפורים זריכה טבילה לקדש היולך לאחר שהביאה כפרתה טובלת לקדשים ח הרואה יום י"א שהוא סוף ימי זיבה ואין יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה שאם ראתה יום י"ב וי"ג אינה זבה גדולה בשביל כן לפי שהן תחלת ימי נדה ואין מצטרפין עס ימי זיבה בית

"אינה זריכה טבילה באחרונה: ח הרואה יום אחד עשר וטבלה לערב ושמושה בית

אינה זריכה טבילה באחרונה כמד הר"ב ודוקא לתרומה כו' אבל לאכילת קדשים מודו כו' דקו"ל האונן כו' כדמין במשנה ג' ס' בתרא דמגיגה אבל קשיא דשם פי' הר"ב דמחוסר כפורים פוסל את הקדש בנגיעה ומשמע דהיינו נמי לאחר שהביא קרבנותיו דבהכי איירי ואלו הכל לא מצריך אלא לאכילה והא דהתם במגיגה כתיב לאכילה משום אונן הוא כדמסיק דאונן אינו פוסל בנגיעה וכן לדברי הרמב"ם במגיגה ובגמ' דזבחים נמי מחוסר כפורים אסור בנגיעה וזה שלא כמו שפסק בספ"ב מה' אבות הטומאות (הלכה ט"ו) כמו שהעתיקו לשנון במגיגה [ד"ה זריכה] אבל עכשיו ראיתי בפ"ה מהלכות משכב (הלכה ד') ששם העתיק משנתנו זאת דמסיק וכתב דיראה לו

שחאה שהיא מטמאה את הקדש שהיא זריכה טבילה אחרת בסוף ואח"כ תגע בקדש ואע"פ שא"צ טבילה אחרת לאכילת התרומה והתם לאחר שהביאה קרבנותיה מיירי כדשירש דבריו הכ"מ מדכתב קודם לכן שמשל"י ימי טוהר ומהיה טהורה לכל דבר להוסיף באמרו ומהיה טהורה לכל דהיינו שביא קרבנותיה משום דקודם לכן אסורה ליגע בקדש כדמוכח מדבריו שפ"ב מה' אבות הטומאות ויהיו דבריו אלו לרצון לפי מה שכתב בפירושו דמגיגה ובגמ' דזבחי' אבל סותרו את דבריו שבה' אבות הטומאות דהתם כתב בהדיא דלנגיעה א"צ טבילה לכן נראה בעיני דדבריו שבה' משכב אינם אמורים אלא קודם שהביאה קרבנותיה והא דכתב ומהיה טהורה לכל אין פירושו שכל להוסיף ולומר ושהביאה קרבנותיה לא מלא מלתא הוא שכתב של"י ימי טוהר שהיה טהורה לכל כלומר שאינה עוד טבולת ווס' ומותרת במגע בין לתרומה בין לקדש כדמ' ד דהכ"מ וקאמר עלה דיראה לו שזריכה טבילה למגע והיינו הכל קודם שביא קרבנותיה אבל לאחר הבאת קרבנות לא מצריך טבילה שהבאת קרבנותיה מועלת לה אחר שהטבילה עממה דקודם לכן אינה אלא מעלה בעלמא וא"ת הרי כתר הכ"מ פי' זה מדמוכח מדבריו הרמב"ם שבה"ה שמחוסר כפורי עד שלא הביא כפרתו אסור ליגע בקדש לי נראה דקשיא שאינה של כלום היא דדבריו דהתם סותרו באמת וישר על דבריו הקודמי' לו בה' משכב דמצריך טבילה למגע קודם שביא קרבנותיה ומיירי בה"ה קודם שטבול ומסו' הרי נש'ע מדבריו דכשלא הביא קרבנותיו דאסור ליגע וא"כ אין כאן סתירה כלל ונפלאתי הרבה על החכם הכ"מ דחייק בפסיה בפי' וטהורה לכל מחמת דבריו של הרמב"ם שבה"ה ונפל צבירא עמיקתא מינה דהא השתא לפי פירושו סתירה יותר מבוארת ונגמית והיא שהקפתי אני מאותן הדברי' ענמן שבה"ה שנוהם הולך ומבאר הדברי' שבה' משכב וא"ן ראה אחת ונל ראה היררת ושתיין בסקירה אחת בדברי' אחר' הם נס' קרין והעולה מזה דהרמב"ם בחבורו בשתי המקומות בה' משכב ופי' א"ה כוונתו שמחוסר כפורי' קודם שהביא כפרתו אסור בנגיעה קדש אלא"כ טבל אבל לאחר הבאת קרבנותיו א"צ טבילה למגע ומעתה דבריו שפירושו במגיגה ונל דזבחי' נפרשם כמו כן דלא פסל למחוסר כפורי' במגע קדש אלא קודם הבאת קרבנותיו ודכוותה באונן נמי קודם שמשל"י ומן אינימות ואפי' נוגע בקדש ואינו פוסלו ובהדיא מוכח בגמרא דזבחי' דאונן נוגע דהיינו בומן אינימות דלדמשני בשבטל סריך והא הדרה עליו אינימות כו' ש"מ דבמ' אינימות אייריין וצריך לומר דהא דכתב הרמב"ם בה"ה אונן לאחר שהם זמן אינימות משום רישא נקש הכי דאפי' אסור בהכילת קדש אבל מה דמסיק וכשב' דלא עשו מעלה זו אלא לאכילה אבל לנגיעה נוגע בקדשי' קודם טבילה ולמידק מינה דדוקא טבילה אינה מעכבת לא כתב כן לא משום מחוסר כפורי' אחר שהביא כפרתו דאלו קודם שהביא קרבנותיו אסור ליגע כדכרישית אבל אונן אין שום דבר מעכבתו מן הנגיעה ואפי' שזכ דוחק אבל מה נעשה דגמרא מוכחת דאונן נוגע לפי' קדש שהם זמן אינימות וכמו שפירשתי דברי הרמב"ם שפירושו דלא אמר שמחוסר כפורי' אסור במגע אלא קודם הבאת קרבנותיו כך נהרש לדברי הר"ב שבה' מגיעה שכתב מחוסר כפורי' פוסל בנגיעה לא קאי אדלעיל מיניה דמיירי לא ר' שהביא קרבנותיו לא דהשת' אבמחוסר כפורי' ומתם קאמר שעדין לא הביא קרבנותיו ומש"ה הכא דמיירי לאחר שהביא קרבנותיו ולא לאכילה ח הרואה יום י"א פי' הר"ב שהוא סוף ימי זיבה ואין יום שלאחריו מצטרף עמו דכתיב או כי תווב על נדה סמוך לנדה מוס'ג לנדה יום א' מנין ת' לאו כי תווב (דקרא) כתיב כי יווב וזכ דמה ימים רבים בלא עת נדסה או כי תווב על נדה הרי או כי תווב מיותר לרבות מוס'ג יום א' לתחלת נדה שימיה שבעה והפליגה השמיני וראתה צט' וי' וי"א ומה מנינו ברביעי שאחר סוף נדה שראוי לספירת נקיים וראוי לזיבה דהא רבינן ליה (מקרא דאו כי תווב) אף אני אביא עד העשירי ועד בכלל שראוי לספירה שאם ראתה ג' ראשונים משכיו נקיים עד העשירי שיהו נראין נמי לזיבה באיזה מקשתראה ג' רגופין ומנין לרבות י"א ת' בלא עת נדסה ואפי' מוס'ג לזיבה ומה' אפי' שראוי לספירת או כי תווב דמרכינן ליה הרביעי לסוף נדה ומשכי ליה נקיים עד י' אזהרה בכלל ומוליא אני סי' צ' שאינו ראוי לספירת או כי תווב בדבריו בגמ' ולעיל ס' ד' פי' הר"ב ד' יום הל' מ' הן תנאי נהוה הך דהכא ר"ע היא ודלעיל ראב"ע כדאיתא בגמרא דסרקין (דף ע"ג) וטבלה לערב וכו' כמד הר"ב דב' שסני יום י"א בשי שימור וכל סיכא דבשי שימור אינה טובלת אלא ביום

מו' משקין שכן מיסיין שמן חלב שבש דס'טל' דכתיב וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו ט"ז ח"א הוא' וכתיב יתן וקרינן יותן מה יתן דניחא ליה א"ף יותן דניחא ליה : מטמאין לרצון ושלא לרצון כיון דטמאין הו' טומאתן והכשרין באים כ"א וחס נפלו על הפירות אפי' שלא לרצון

מטמאין אותו דלא בעינן דניחא ליה אלא כשבא המשקה קודם לטומאה. דכתיב וכי יתן מים על זרע והדר ונפל מנבלתם עליו אכל כשהמשקה והטומאה באין כאחד כגון שהמשקין טמאין לא בעינן דניחא ליה : ב המרעיד את האילן מנענעו אז את הטומאה כגון שהזית עורב סס שרץ או כוית מן המת או נפלה ונסאר בין ענפי האילן אינו כבי יותן את מחמת רעדה זו נפלו מי גשמים שבאילן על פירות שמתו לא הוכשרו : היוצאין וחס שבו משקין היוצאין מחמת הרעדה ומשקין השארין באילן נפלו אחר כך על הפירות הוכשרו דלחשובי

"משקין טמאים מטמאין לרצון ושלא לרצון : ב המרעיד את האילן להשיר ממנו אובלין או את הטומאה אינן כבי יותן להשיר ממנו משקין בש"א היוצאין ואת שבו כבי יותן בה"א היוצאין כבי יותן ואת שבו אינן כבי יותן מפני שהוא מתכוין שיצאו מבורן : ג המרעיד את האילן (ס"א ונפלו) ונפל על חברו או סוכה ונפלה על חברתה יותן חתייהן זרעים או ירקות המחוברין לקרקע בש"א כבי יותן בה"א אינן כבי יותן א"ד יהושע משם אבא וסיחרי קופרי איש טבעוין תמה עצמך אם יש משקה טמא בתורה עד שיתכוין ויתן שנאמר (ויקרא י"א) וכי יותן מים על זרע : ר הגוער

אחשביניהו וכפלושים דמו : חסני שהוא מתכוין שיצאו מכלו נחטין להוציא כל המים מן האילן והנשארין לאו דעמיה עליהו ולא מכשרי : ג המרעיד את האילן להפיל פירותיו ונפלו על חברו על אילן אחר ומאותו אילן נפלו על הזרעין ועל הירקין המחוברין לקרקע ומשקה טומא על אותן הזרעים מן המים שרגילין להסקות אותן או מגשמי שנקלו עליהן : בש"א הרי הן כבי יותן דכיון דיוזע היה שיפלו פירות הללו על אותן זרעים שיש עליהן משקה טומא גלי דעמיה דניחא ליה והוכשרו הפירות שנפלו על גבי אותן זרעים לקבל טומאה : ובה"א אינן כבי יותן כיון דלא נפלו להדיא מן האילן על הזרעין אלא מאילן לאילן אחר : מולי קופרי כך היה כינויו : טבעון שם תקים : עד שימתכוין והני האילן ומאילן לאילן או מסכה לסכה נפלו אין

עליו מים ומכו אומר אחר יבא עליו מים רש"י צ"ל המומש' ובפ"ט דהולין דף ק"ח תניא כשם שאין (זרעים) תקבלין טומא' לא לכשיחלשו סירש"י כדאמרינן כ"א חס אהה הומר מחוברי טמאין . עמאת את הכל שאין לך מחוברין שאין שרצו מלויין

א סס פ"ב מ' כ' כ' סס כ"ב סס כ"ג סס כ"ד סס כ"ה סס כ"ו סס כ"ז סס כ"ח סס כ"ט סס ל' סס ל"א סס ל"ב סס ל"ג סס ל"ד סס ל"ה סס ל"ו סס ל"ז סס ל"ח סס ל"ט סס מ' סס מ"א סס מ"ב סס מ"ג סס מ"ד סס מ"ה סס מ"ו סס מ"ז סס מ"ח סס מ"ט סס נ' סס נ"א סס נ"ב סס נ"ג סס נ"ד סס נ"ה סס נ"ו סס נ"ז סס נ"ח סס נ"ט סס ס' סס ס"א סס ס"ב סס ס"ג סס ס"ד סס ס"ה סס ס"ו סס ס"ז סס ס"ח סס ס"ט סס ס"י סס ס"יא סס ס"יב סס ס"יג סס ס"יד סס ס"טו סס ס"טז סס ס"יז סס ס"יח סס ס"יט סס ס"כ סס ס"כא סס ס"כב סס ס"כג סס ס"כד סס ס"כה סס ס"כו סס ס"כז סס ס"כח סס ס"כט סס ס"ל סס ס"לא סס ס"לב סס ס"לג סס ס"לד סס ס"לה סס ס"לו סס ס"לז סס ס"לח סס ס"לט סס ס"מ סס ס"מא סס ס"מב סס ס"מג סס ס"מד סס ס"מה סס ס"מו סס ס"מז סס ס"מח סס ס"מט סס ס"נ סס ס"נא סס ס"נב סס ס"נג סס ס"נד סס ס"נה סס ס"נו סס ס"נז סס ס"נח סס ס"נט סס ס"ס סס ס"סא סס ס"סב סס ס"סג סס ס"סד סס ס"סה סס ס"סו סס ס"סז סס ס"סח סס ס"סט סס ס"סז סס ס"סח סס ס"סט סס ס"סז סס ס"סח סס ס"סט

אכלס ע"כ כך אין מקבלין הכשר עד שיחלשו : ב משקין טמאים מטמאין לרצון ושלא לרצון . ועיין במשנה ב' פ"ד ועוד עיין בספ"ג דטבול יוס' ב ואת שבו כבי יותן . כסב ה"ב דלחשובי אחשביניהו וכפלושים דמו י עיין מ"ט במשנה ג' פ"ד ובפ"ה ה"ב שם משנה ג' ואת שבו אינן כבי יותן . ואע"פ שגרו ממקום למקום . הרמב"ם פ"ב מהלכות טומאת אובלין : ג המרעיד את האילן ונפל על חברו או סוכה ונפלה על חברו כבי יותן דהעיקר ונפלו על חברו ובן הוא כג"א . ומפרש ה"ב שכתירו נפלו . ולענין שיהיו מוכשרי מהמי שעל הזרעין וירקו המחוברין ובן פ"ה הרמב"ם

אכל כבי יותן פ"א מה"א [הל' ט"ז] העתיק כג"י הפסד ונפל כיוצא ב' ומתוך דבריו שם כתב ה"מ שהוא הפרש שרעיד האילן להשיר ממנו מים ונפל על חברו או סוכה ונפלה על חברתה ותחטיהן זרעים כו' ונפלו על הפירות המחוברין אס נגעו בלוחן מים . פירות חלושין לא הוכשרו . חסני שאותם מים אינם חשובים חלושין לרצון לפי שלא נתכוין שיפלו על אותם זרעין וירקות המחוברין לקרקע . ואלו היו אותם זרעין וירקות חלושין אפי"ם שלא נתכוין שיפלו עליהם . כיון שנתכוין להשירם מהאילן וצטוף נפלו על החלושין הוה ליה כחלושין לרצון ע"כ . ומנא ח"י בנא"י שמתק כל פי הרמב"ם שלפניו על המשנה הוואת ונכתב פי' אחר וכו' ע"ז הדרך שכתב ה"כ פ' והראב"ד גורם ג"כ כג"י הכפיר ומפרש ואמר שרעיד האילן או הסוכה להפיל אותן ב"ש סברי כיון שמתכוין להפיל את האילן או את הסוכה ואין להם עוד צורך שיפלו עליהם המשקין והרי הן כבי יותן וב"ה סברי אפי"ם כן אינו כמרעיד (להשיר) ממנו משקין שברי אינו מתכוין לא להפיל הסוכה עמיה הוא דנקט זרעין וירקות מחוברין תחתייהן רבנא הוא לב"ש אפי"ם שמחברי בשעת הכשר אס נתלשו ומשקה טומא עליהם . הרי הן כבי יותן א"כ אס נתלשו עם נפיגת הסוכה והמשקין עליהם סברי ב"ש התלישה והכשר בהן כאחת והרי הן מוכשרין ואע"פ שנגבו מיד וב"ה סברי אינן מוכשרין וכתב עליו ה"מ ששפת"י יסקלא דזוחק לומר דלחשובי רבנא לב"ש דלית הלכתא כותיהו ע"כ ועיין במשנה ס' פ"ד אכתוב כוונת זיה להרמב"ם (ועוד מייין כוונת זיה בריש מ"ט ענול יוס' וכתב עוד ה"מ ו"ל ומ"ט ואס נתלשו ומשקה טומא עליה הרי הם כבי יותן משמע דל"ה אינם כבי יותן וסתם מתני' צפ"ד דהכשרין גבי פירות שנפלו לאחת המי' וגבי ג' שכתבתי וגבי קוסה שתיא תלחה תורתוסין ששע"פי שנפלו הפירות במים שצדקת כשהוציא הפירות משם ה"ל כלאו נבללו במים תלושין ומינה נשמע דה"ה כשנפלו מים על ירקות המחוברין ונתלשו דוחין דאמו הני סמא דלא כב"ה ע"כ ולדברי הר"ם צדקת דתורתוסין לא קשיא כלל כיון שאעיקר דבריו שם . דעם הוצאה בעינן גמי שחישב וד"מ ובכך מקורן ג"כ מה שהקשה עוד כ"מ מהבזר לגמ' שאס כשנפלו והיין טומא עליה . מודו ב"ה שהוא כבי יותן דכתם ודלי דניחא ליה : אן סוכה דהיינו ענף של אילן ה"ר שוכן במהר"ם ורמב"ם פי' סיכה ממש ועיין מ"ט ברפ"ג דז"ב : ב משקה טמא . ר"ל מוכשר כי הוה אומר ה"רס הוא שח"ל בעבור מוכשר וטמא על

הדבר שאינו מוכשר הרמב"ם במשנה דלקי: דהביעדר אגודי
 של ירק. פי' הר"ב כגון ירק שירדו עליו גשמי וכו' ומנערו כדי
 שיצאו ממנו מים וירדו מזל העליון לצד התחתון מקלח נקלח.
 ג' ע"ד ב"ש"א כפי יותן כיון דהשק' בשע' ניעור כוה ניהא ליישירדו מים

א"ת
 ב"ש
 ג' ע"ד
 ד"ה
 ט"ו
 כ"ט
 ו"ט ע"ד

מזד העליון לצד התחתון ומתוך
 כך יפלו המים מן האגודה חשיב
 הכשריובה"א אינו כפי יותן. כיון
 דהיה חסן שלא יצאו מים על זאת
 האגודה בצד העליון. כפי דבצד
 התחתון ניהא ליה שירדו דרך שם
 מ"מ כל האגוד' אחי"א וחסונו
 שיה לעליונה. א"ל ל"ה ל"ב"ש.
 והרי הנוער את הקלח אחד. וכי
 חוססין אלו שמה יצאו מענה
 לעלה. ב"תמי'. וכי יוכי דהתם
 אין חוססין. ה"כ באגודה לא
 ניהא א"ל שהקלח אחד. פי' לא
 דמי אגודה לקלח. דשם קלח
 אחד הוא. וכל עליון שבו דין אחי'
 להם. אבל אגודה אין סברא לעשו'
 כל קלחין שבה אחד כמו שאנו
 עושים כל עליון שקלח א'.
 כניל לפרש"מ מהר"ם: הרי המעלי'
 שק מלא שירדו בו עיין במשנ' ו'
 פ"ד: אבר' א"ל העלה כמו אבל
 שרה אשקף: (בראשית י"ו)
 כלומר בהא מודינ' כ"כ מהר"ם.
 וכן במש' מעלה ש"א משנה ב'.
 רבי יוסי אומר התחתון טהור
 שלא נתכוון שיבלל השק התחתון
 אבל נתכוון להגין בו השק

העליון שלא יבלל. ונמצא בלידת התחתון שלא לרצון הרמב"ם
 וכפי עוד להלכה כר"י. אבל בחבורו פי' ד מהט"א כתב כה"ק:
 טהור ר"ל אינו מוכשר. כי הרבה אומרים כו'. הרמב"ם.
 כמו שהעתיקו (סוף משנה) דלע': ההממוחק והר"ב העתיק
 המוחק וכן מיימי לה בגמ' פי"ג דכריתות דף ט"ו. אבל הר"ם
 העתיק כגורסת הספר. וכן הרמב"ם בפירושו. ובחבורו פי"ג
 מהט"א: הברייתא והוא מחובר לקרקע. או נפל עליו שלא
 לרצון. הרמב"ם: וההסוחר שערו בכסותו. והר"ב העתיק
 בשערו ובכסותו וכן העתי' הר"ם וכו' מיימי לה בגמ' דכריתו'
 והרמב"ם העתיק כגו' הספר בפירושו ובחבורו ומפרש שסוחט
 שערו בבגדיו לגבוי: הו"צ אין כפי יותן: א"ע ג' דסל' ילקה
 הכותל אינו כפי יותן (כדתן במשנה ג' פ"ד) התם משום דלא
 ניהא ליה דאחו'. וה"כ א"ע ג' דלא ניהא ליה מעיקרא מ"מ כיון
 שהוח' עמו דוחקו להוציא מהם המים. אחשבוהו מוספת
 דכריתות (ד' הו"צ אלוין): ו דברקן א"ס הו"צ ה"ה הרבה
 שעושים אלוניו בבחינת הפולין העליונים. רואין א"ס נגמז'
 ונפלהלח כשנפסח' בריגדע שיפכשל מהר"י היותו מקבל הלימות במהרה. א"ת א"ל פתיחת נקבי צותו ונבא"ו מוסת שגרמו פתוח'
 הרמב"ם יזלר בדיו א"ל שיטול רוק מפיו על העדש' כדפי' הר"ב. אבל לאותן הלוחזק והיוע שמוע' העדש' בסבת הפתיחה צ"ל פליגי
 לבין ור"ש כ"ש בפירושו גם בחבורו פי"ד מהט"א יזלר בדיו הר"ב מועקקוס מפי הר"ם: פ"ק ב

ד הנוער אגוד' של ירק. וירדו מצד העליון
 לתחתון. בש"א כפי יותן. בה"א אינם כפי
 יותן. אמרו ב"ה ל"ב"ש. והלא הנוער את
 הקלח. חוששין אנו שמא יצאו מן העללה
 לעלה. יאמרו להן ב"ש שהקלח א'. ואגודה
 קלח' הרבה יאמרו להם ב"ה הרי המעל'
 שק מלא פירות ינתנו על גב הנהר. חוששין
 אנו שמא ירדו מצד העליון לתחתון. אבל
 אם העלה שנים ינתנו זה על גב זה. היה התחתון
 כפי יותן. ר' יוסי א'ו' התחתון טהור: ה'
 הממחק את הברייתא. והסוחט שערו
 בכסותו ר' יוסי א'ו'. היוצאין כפי יותן. ואת
 שבו אינן כפי יותן. מפני שהוא מתכוין
 שיצאו מכלו: ה' הנופח בעדשים לבדקן.
 אם יפות הן. רש"א אינן כפי יותן (גמ' לג'
 וחב"א כפי יותן) וזו אכל שומשמיין באצבעו
 משקין שעל ידו רש"א אינן כפי יותן. וחב"א
 כפי יותן. המוכן פירושו במים מפני הגנבי'
 אינן כפי יותן. ימעשה באנשי ירושלי' שטמנו
 רבילתן במים מפני הטיקין. וטהרו ר' הן
 חכמים. הנותן פירותיו בשבולת הנהר
 להביאן עמו. אינן כפי יותן: פ"ה ב

אין זו כוונה. ופעמיהו דב"ה קאחר: ד' הנוער אגודה של ירק
 כגון ירק שירדו עליו גשמי או שגם במים שלא לרצון. ומנערו
 כדי שיצאו המים: מוסס' אנו' ב"תמי'. כלומר לדבר' כ' היו
 לנו לחוש גם לזה: המעלה שק הלא פירו' שגם כפי שלא לרצון
 והעלסו. והניטו על שפת הנהר:
 התחתון טהור. כלומר א"ף התחתון
 טהור. וכ"ש העליון: ה' התוחק
 את הכרית. ידוחק את הכרית
 כדי שיצא ממנה הטל: כרית'.
 חזיר בלי מקרא' פירו' ש' בלע"ז
 ובכרית' כור'א'ו: והסוחט בשערו
 ובכסותו. שהיה צ"ל בדרך וירדו
 גשמי' בשערו ועל כסותו וסוחט
 בהן כדי שיצאו המי': ואת שבו.
 מסקין הגשמי' ונפלו אח' כ' על
 הפירות: מתכוין שיצאו מכלו.
 דנתכוין להוציא מהן כל המים.
 ולא דעתיה על הגשמי' הולך
 לא מכשירי' ככ"ה דרש' פירקין:
 ו הגופס' כפיו. בעדש' י' ויאל'
 עליון רוק מפיו בכפיתו והרוק
 הוצא מן הפה. מומולדות המים
 הוא חשיב: אינן כפי יותן. כיון
 דלא נתכוין לכך: וחב"א כפי
 יותן. כיון דנתכוין לנפש ודרך
 הרוק לנאח' ע' נפוחה. והלכה
 כחכמי': האוכל שומשמיין באצבעו
 כגון שהיה שומשמיין בידו. אחת
 ואצבעו שנידו השנית מניחה
 לחוך פיו ללחמה ברוק. ונחתנה
 בשומשמיין שנידו השנית. וכן

נדבקין בה. ומכניס כפיו ואוכל. ומחתך כן נפלהלחם הו"ד
 שהשומשמיין בה. ויש בה משקה טופח: רש"א אינן כפי יותן.
 דללחמה אצבעו נתכוין ולא ללחמה הו"ד שהשומשמיין בה. ורצון
 סברי כיון דאחשביה באצבעו. מכשיר אפילו שלא לרצון כדתן
 בריש פירקין כל משקה שפחתו לרצון א"ע פ' שאין סופו לרצון
 הרי זה כפי יותן ור"ש סבר דלא היה מתחלתו לרצון. אלא המשק'
 המלחמה האצבע בלבד. והגשאר שנתלחמה בו הו"ד. לא היה
 לעולם לרצון. ואין הלכ' כר"ש בכל מתני' הסריקין ויתלקטו אל
 יסקה אנשים ריקים (ע"פ פ"א) ומהרגמין גיבירין כריקין. ל'
 אילן סרק שאינו עושה פירות. פ"א סריקין גנבים. שכן כל'
 ישמעא קורמין לגנבי סראקין. ויש גורסין סקריין. לא היה
 סקרוקין ביהודה בחרוגי. המלחמה דבפ' הגזקין. פי' גולגין
 ואנסיין: בשבולת הנהר שניל הנהר ומרוצת מימיו לשון ושכולת
 שטמני (תהלי פ"א): להביאן עמו. שלא היה יכול לנושאן
 ומשיטן בנהר:
 פ"ק ב

פ"ב זיעת צמי' טהורה אינה מנשרת הורעו' לקבל טומא':
 ויעתו טמאה דמחמת חמי היא ודוקא בא צמי'
 שאזיבין אבל בא צמי' מחובר' דלא מכשרי' לא' ד' זע"ג דהשתא
 מיהא תלוסי' ננהו לא לרזון נמשו' ב' מרחץ טמאה' של מים

פ"ב זיעת צמי' בורות כי' ואפי' כן טמאי' הרמז"ס בפירושו
 ובחבורו פ"י מהט"א בודות שימין ומערוס'
 מפורשי' בכמה דוכפי' ומכן בסדר זה במשנה ד' פ"ק דמקואות:
 בא צמי' שאזיבין כו' כהצ' הר"ב אבל בא צמי' מחובר' כו' לא

שזיבין זיעתה טמאה מכשר' את
 הפירות ומעמאתן וטהורה כלו'
 וזיעת מרחץ טהורה כגון מרחץ
 של מי מעין דלאו מים שאזיב' נכו'
 הרי היא כבי' וימין שהזיע מכשר'
 את הסירות: אם טמאה הכריב'
 כל זיע שזיע הבית מחמתה
 מכשרת ומטמאה' אבל שלא
 מחמתה. היא לה זיעת הבית
 וטהורה ג' ברזל טמא. שזא
 משברו כלי טמאין: שכללו שטרפו
 ועברו עם ברזל טהור שזא מן
 העסק. אם רוב מן העמא טמא'
 כמיו' גזרו על כלי מחכו'
 שנטמאו ושברו והסיון ועס' מכן
 כלי' שיחזרו לטומאתן הישג' עד
 שיה' עליהן ג' ו' ויטבילו ויעריב
 שמשן: גסטרוס'. כמין קדרות
 עשיל להשתין בהן. ובלשון ערבי
 קורין להן צסריא' ש' ישראל
 זכרו מטייל' לשבן. משפוני'
 לתוכן ושתשל ככרי' טמא. דגזרו
 עליהן שיהיו כזבין לכל דבריהן:
 או שפיכו' מים שרמזו בהן:

פ"ב זיעת צמי' בורו' שיחיון ומערור' טהור'
 זיעת האד' טהור' ש' תה מים
 טמאי' והזיע' זיעתו טהורה יבא במי' שאזיב'
 והזיע זיעתו טמא' ינסתפג ואח"כ הזיעתו
 טהור': ב' מרח' טמאה זיעת' טמא' זימחור'
 כבי' ותן הבריכה שבכ"י הבי' מויע מחמת'
 אם טמאה זיעת כל הבית שמחמ' הבריכה
 טמאה: ג' ב' בריכות יאחת טהורה ואחת
 טמא' יהמזיע קרו' לטמא' טמא' קרו' לטהור'
 טהור' מחצ' למחצ' טמא' ברזל טמא' שכללו
 עם ברזל טהור' אם רוב מן הטמא' טמא' ואם
 רוב מן הטהור' טהור'. מחצ' למחצ' טמא'
 גסטרויות שישראל' ונכרי' מטילין לתוכה אם
 רוב מן הטמא טמא' ואם רוב מן הטהור' טהור'
 מחצה למחצה טמא' מי שפיכות שירדו
 עליהן מי גשמי' אם רוב מן הטמא טמא' ואם
 רוב מן הטהור' טהור' מחצה למחצה טמא'
 אימתי'. בזמן שקדמו מי שפיכו' אבל אם
 קדמו מי גשמי' אפי' כל שהן למי שפיכות'
 טמא: ד' הטור' את גגו והמכב' את כסותו'
 וירדו עליהן גשמי' אם רוב מן הטמא טמא'
 ואם רוב מן הטהור' טהור' מחצה למחצה טמא'
 ר"א או' אם הוסיפו לנטף: ה' עיר שישראל'
 ונכרי' רדי' בתיהויה בה מרחץ מרחצת בשב'
 אם רוב נכרי' רוח' מידי' ואם רוב ישראל' ימתין
 כרי' שיחמו החמין. מחצה למחצה ימתין
 כרי' שיחמו החמין ר' יהודה אומר באמבטי'
 קמחוי' אם יש בה רשות. רוחץ בהמיד':
 ו מצא

לרזון נמשו' וכך כתב הר"ש
 זכ"ל דמירי' שלא בא בטוב ללבו'
 דלא תקס' ממחני' דרס' ויעוד
 עיין מ"ש שם במשכ"ס ב' מרחץ
 טמאה פ"ה ר"ב של מים שאזיב'
 זיעתה טמא' מכשרת את הפירות
 ומטמאתן כ"ס הר"ש ז"ל דאע"ג
 דשאוזי' הס' לא מספי כן הן
 מטמאין אע"פ שמכשרין. וז"ל
 דשאוזי' וטמאי' כן. והרמז"ס פ"ב
 מפרש דמרח' שזיעתו זא מן חמי'
 שצמח' מש"כ זיעת צמי' ובורות
 דלעיל ואם הית' המרח' טמאה
 זיעתה טמאה וכו':
 ג ברזל טמא' כו' כהצ' הר"ב
 סכמו' גזרו כו'
 כמפור' צרפ"א דכלי'. ושם
 שנויה משנה זו במתניתין
 ד': אבל אם קדמו מי גשמי'
 אפי' כ"ס למי שפיכות טמא'
 שמשקין טמא' שירדו לטהור'
 מטמאין ככ"ס. הרמז"ס פ"ב
 מהט"א (הלכה כ"ו). והקשה
 הכ"מ דאדרבה הל"ל כשנפלו מי
 שפיכות לתי גשמיים. קמח קמח
 צמי' (עיין צמי' הר"ב במשנה ח'
 סרס בתר' דע"ו) ותירד דהכא
 שאין מיט אלו מוכני' אלא כוללי'
 וניגרי'. הלכך הית' הצמחים
 באחרונ' הם שוטפי' את הראשונ'
 הלכך יבשר בתראי' אזלינן ע"כ.
 אבל אין נראין מדברי הר"ב
 דנפשי' משך ד' פ"ק דמקואות. דהפי'
 מיייתי' למתני' דהכא. ולא מירי'
 קמח צמי' שפיכות השוטפים

דוק' גם מדברי הרמז"ס עצמו צמי' מה' מקואו' (הלכ"ט ו')
 נראה דמירי' נמתכין ונקוין ול' הראב"ד טמא' לא ידעתי טעם
 לזה ואולי מפני שמשעה שנסלו בתחלה. הוחזקו גם הם בטעם
 שפיכות' שכב נשכחה נפילת' ע' כ' וכך הכ"מ וא"ת. שלפי טעם
 זה אפי' לא נפלו מי שפיכות נמי' וי"ל דלא גזרו אלא שיש שם מי
 שפיכות' ופשוט הוא' ע"כ: ה' רוחץ מיד' עיין מ"ש
 במשכ"ס פ"ג דניצה: באמבטי' פירשתי' במשנה ד' פ"ד
 דנדר':

ומטמאין' וכן הית' שמכבס' בהן את כסותו: וירדו עליהן
 גשמי'. שהן מים טהורי'. והגג או הכסות' מנטפי' מים:
 אם רוב מן הטהור טהור'. כגון שבתחלה היו מנטף טפיס
 דקות'. ולאחר כן מנטף טפי' עבות'. בידוע שרוב מן הטהור':
 אם הוסיפו לנטף. שמהררי' העפי' לירד זו אחר זו יומר
 ונתחלה' טהור'. דודאי רבו ואע"פ שאין הטפות עצמן יומר
 גדולות ממה שהיו בתחלה. ואין הלכה כרבי יודא': ה' רוחץ
 זה עיד' למחצ' שבת' ואין צריך להתקין כדי שיחמו. דכיון
 דכוכ נכריים' אדעקא דנכרי' הוחמו: אם יש בה רשות'
 המלכות קרויה רשות. מפני שהרשות בידה לעשות כדלונס'
 לו' קומחיו מים ככת' אהת' מותר

ולאו דוקא אלא אם יש שם אדם חשוב שיש לו' עבדי' שמאמין
 לרמוץ

ו כרי שיבואו ממקו קרוב כדי שילך הנכרי וימלוט ויגמור
 כחל כה ויחזור לכאן והא דלא הויר שיעור הפליט
 לפי שהיא נזשית בשעה מועפת הרין פ"ג דביצה ומ"ט
 כר"ב שלא אחרו בו אלא בזירה שאם יאמר לנכרי לך והכ"ט

לרמוץ בה מיד ואע"פ שרוב העיר ישראל - דאמרי לשמו של
 אותו אדם חשוב הוחמו : ר ה"ה בה ירק נמכה - ירק שנתלש
 בשבת . נמכר למ"ט : אם רוב נכרי לוקח מיד - דכיון דרוב
 נכרי אדעתה דנכרי נתלש : כדי שיבואו ממקו קרוב . שיש
 סס ירק . ואף ע"ג דש"י הובא

אמ"י וז"ל
 סס
 ה כמותות סו
 י דז ע"ד י
 סס ח"ה א"ב
 יו"ט א"ב
 ס י"א ס"ה
 ג כ"ח כ"ט
 ק"י ע"ה ע"ה
 ג"א ו"ה
 פ"ט ג"ה ס"י
 רע ע"ה

ן מצא בה ירק נמכר . אם רוב נכרי לוקח
 מידיאם ר' ישראל ימתין כדי שיבואו ממקו
 קרובי מחצ' למחצ' ימתין כדי שיבואו ממקו
 קרובי ואם יש טרשות לוק' מידין מצא בה
 תינו מושלך . אם רוב נכרי נכרי ואם רוב
 ישראל ישראל . מחצה למחצה ישראל .
 רבי יהודה אומר הולכין אחר רוב
 המשליכין : ה"ן מצא בה מציאה . אם רוב
 נכרים אינו צריך להכריז . ואם רוב ישראל
 צריך להכריז . מחצה למחצה צריך
 להכריז . מצא בה פת . הולכין אחר רוב
 הגתרומין . ואם היתה פת עיסה . הולכים
 אחר רוב אוכלי פת עיסה . ר' יהודה אומר
 אם היתה פת קיבר . הולכין אחר רוב
 אוכלי פת קיבר : ט מצא

ממקום רחוק . א"ל להתמין לא
 כדי שילקטו ירק ממקו קרוב
 שיש בו ירק ויביאיהו משהי' שלא
 אמרו חכמים ולערב ימתין בכדי
 שיעזר'אלא בור שמה יאמר לנכרי
 בשבת לך והבא וכשרואה שצריך
 להתמין לערב . כדי שיבא הדבר
 ההוא . ואשי' ממקו קרוב לא
 יאמר לנכרי לביאיהו בשבת : ואם
 יש סס רשות לוקח מיד דלדעת'
 דאדי' חשוב רגילין סמיד לביא .
 ולא אדעתא ד'ישראל' הביאיהו : אם
 רוב נכרי נכרי . ו . להכריזו
 נבלות וערמות . ס ורמשים
 בדי' : ואם רוב ישראל ישראל
 ומייבני' להחזיר לו אבדתו כישראל
 ורבותא קמ"ל דמזי'אין ממון מיד
 ישראל שזכה בו . ולא אמרי' אוקי
 ממונא אהוקתיה שזכה בו . עד

דורון לישראל . כתב שאם נסתפק לו מהיכן הביאין כדי שיבואו
 פתחן לתמו והביא עליה ממתיני' דהכא' ושמעינן חייבה דדעתו
 גמי' דמתיני' לא קמני' כדי שיבואו ממקו קרוב . לא כי ידעינן
 בזדא' שבתוך הסמו' הובאו וא"כ מקו קרוב דהכ' לאפוקי מקו
 רחוק וסריייהו חוץ לתמו . ואין מקו קרוב דהכא' כמו מקו קרוב
 דסכ"ג דשבת יבזה נוכ לתוך דברי הר"ב ג"כ ושאלו חילוק בין
 סס לירק דכ"ל' לא דמקו קרוב דהכא' לאפוקי מקו רחוק ולעול'
 בזמן לתמו וצריך להתמין עד שיבואו ממנו . אבל אין חוששין
 שאם בא ממקו יותר רחוק מזה :ן אם רוב נכרי נכרי . ואם הר"ב
 ומתי' להא' בילו נבלו וכו' יד' . וכ"ש שלא יחזירו לו אבד' ולנוזק'
 כש"י ספ"ק דכתובות וצבמ' (דף ט"ו) דלענין פקוח נפש אינו
 בן כדמנן במשנה ז"פ בקרא דיומא : ואם רוב ישראל ישראל . פי'
 בר"ב ומייבני' להחזיר לו אבדתו כישראל . ורבותא קמ"ל
 דמזי'אין ממון מידי ישראל (דאע"ג) . דאמרו רבנן המחזיר
 אבדה לנכרי . עליו הכתוב אומר (דברים כ"ט) (סנהדרין עו) :

דמיתו האידך ראייה שהוא 'ישראל' : מחצה על מחצה ישראל .
 לענין נזקין . שאם שורו נגח שור של ישראל משלם חצי נזק
 בלבד . ואינו משלם נזק שלם כדון שור של נכרי שנגח שור של
 ישראל . דבין סס בין מועד משלם נזק שלם . דמזי' אחר
 ליה חייטי ראייה דלא ישראל אלא וסקול' כל לשאר כל הדברים
 היו ספק . ודני' בו להחמי' מי שהרגו אינו נהרג עליו קדש אשה
 נריכה גט מס' זק' ואינו כישאר גמור עד שיטבול לטס גרוח :
 אחר רוב המשליכין היינו אחר הכרי' ואע"פ סין מוצט ואשי'
 לא הית' סס לא נכרית אמת . היא חסודה להשי' ואין הלכ' כר'
 יהודה : רוב נחמומים . אם רוב נחמומים נכרים הפת אסורה .
 דפט של נכרים היא מייח דבר שגורו בו צוט : פס עסה . פס
 נקיה פס קיבר : פס שאינה נקיה : אחר רוב א' כלי פת קיבר אם
 רובן נכרים הסעו אסוריהו נמי יש לפרש אחר רוב נחמומין .
 אחר רוב אוכלי פס עסה וכו' : אם

למטן ספות הרוב את המתאם . שהשוה נכרי לנזשיבותן של ישראל . ונאמר (סס) לא יאכה ה' סלוח לזרשי' סס ואע"ג דק"ל אין
 הולכין בזמון אחר הרוב כדשיר' הר"ב ברפ"ז דב' כ"ה כספ"ק דטובות : בחצצה על מחנה ישראל פי' הר"ב לענין טוקין דל'החז'
 וליוחסין לא מני' לאוקמא' דכשינן קרי רובא . כמ"ש כספ"ק דטובות . וקשיא דכל אינך נמי פלגיניהו מהדדי ולא אספר'
 אבדה לא מני' אחרת . דא"כ למאי הלכתא פלגיניהו מהדדי רש"י דכתובות . וקשיא דכל אינך נמי פלגיניהו מהדדי ולא אספר'
 בזו למאי הלכתא . אלא נראה כמו שכתבו הסוס' דיומא פ' כפרא דף ס"ה דכמתנה על מחנה אין מחזירין אבדה . דא"ל אייתי
 ראייה ד'ישראל' אס' וסקול' ע"ב ומ"ט הר"ב שור של נכרי שנגח שור של ישראל כר' כדמנן בתקני' ס"ד דב"ק . וכתבו הסוס' תימה
 דה"ה למימר מתנה על מחנה נכרי . ומנגח תורה דידן לתורה דידיה' ע"כ . כלו' דמנן סס של ישראל שנגח שור של נכרי שנגח :
 ח אם רוב נכרי א"ל להכריז עיין בפני' הר"ב רפ"ב דב"מ (מ"ט) נסוף המשנה : אחר רוב הנחמומין פי' הר"ב דפט של נכרים
 היא מייח' דבר ומתשה : ו קב' ראייה לדעת הסוס' שכתבתי בשם במשנה ט' פ"ג דע"ז (ד"ה אסורה) . דעדין בימי ר'
 לא הותר פת של פלטר . וללא כהרין שכתב שבימי רבי אימר : אחר רוב אוכלי פס עיפס . ג"ל דפט עיפס היה מנהגם דכפלי'
 קת' אופין כשעינן יוסר מן הנחמומים . ולסיכך אין סולמי' בו

אמר

אם רובן חברים . הפת טהורה ואין צריך לעשר . ואם רובן עמי הארץ הפת טמאה וצריך לעשר : ט הולכין אחר רוב שבטין ואם רוב שבטי ישראל הכשר (מותר) . דאין הלכה כרוב דאמר צ"ח שנתגלם מן העין אסור ור"ב מוקי מחני' בעומד ורוא' משעה

אחר רוב נחשומים וכן צפת קיבץ אליבא דר' יוחנן . ויראה ל' דת"ק ור"י לא פליגי אלא מר כי אתריה ומר כי אתרי' דנאקרי' דת"ק הנחשומים אופים פת קיבץ . ובאתריה דר' יוחנן בעלי בתים אופין פת קיבץ . ופת עיסה אפשר דאף באתריה דר"י .

שנשחט עד שנפלה . אבל לא ידע מ' השוחט : י אם רוב מכניסין לבתיקן פטור ומלעשר : לזכור בשוק חייב . שרוב מביאין למכור בשוק מן הבית מביאין אותו . וכבר נקטיב . פ"א אם רוב מכניסין לבתיקן פטור . לפי שרגילין לעשר קודם שיכניס לבית כדי שיוכלו לאכול מהן . ולאחר שהכניסום לבית . מיד הוקבעו למעשר הלכך מה שנופל מהם בדרך פטור מן המעשר . לפי שהוא בחזקת מעושר . אבל כשמכניסין למכור דרכו להכניסין טבל . לפי שיכול לאכול מהן עראי הלכך הנופל מהן אינו בחזקת מעושר : אם רוב נכרים ודאי ר"מ לטעמיה דסבירא ליה אין קנין לנכרי בא"י להפקיע מן המעשר ופירות שגדלו בקרקעות

ט מצא בה בשר הולכין אחר רוב הטבח' אם (גמ' היה היתה) מבושל הולכים אחר רוב אובלי בשר מבושל : י המוציא פירות בדרך אם רוב מכניסין לבתיקן פטור ולמכור בשוק חייב . מחצה למחצה . דמאי . אוצר שישאל ונכרים מטילין לת בו . אם רוב נכרים ודאי ואם רוב ישראל דמאי . מחצה למחצה ודאי דבריר"מ וחכמים אומרים . אפילו כולם נכרים . וישאל אחד מטיל לתוכו דמאי : יא פירות שנייה שרבו על של שלישית . ושל שלישית על של רביעי' ושל רביעית על של חמישית . ושל חמישית על של ששית . ושל ששית על של שביעי' ושל שביעית על של מוצאי שביעי' הולכין אחר הרוב מחצה למחצה . להחמיר :

פרק ג

של נכרי חייבין במעשר והנכרי פשיטא דלא עשר הילכך ודאי טבל הן : ואם רוב ישראל דמאי : כדון פירות הנמצאים ביד עם הארץ . שצריך להפריש מהן תרומת מעשר ומעשר שני : ופ"א וכו' חכמים ס' ל' יס קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מן המעשר . ואם לא היה ישראל מטיל לתוכו היה הכל פטור מן המעשר אבל כמיש אפילו ישראל אחד שמטיל לתוכו . הכל דמאי בשביל פירותיו של אותו ישראל שהן חייבין . והלכה כחכמים : יא פירות שניה שרבו על של שלישית שנה ראשונה ושניה של שמיטה נוהג בהן מעשר ראשון ומעשר שני . וכן רביעית וחמישית אבל שנה שלישית וששית מעשר ראשון ומעשר עני : ושל שביעית יש בו קדושת שביעית ופטור מן המעשר . ולענין כל הנך דיני קחני דהולכים אחר הרוב : מחצה למחצה להחמיר ולענין כפיקא דמעשר שני ומעשר עני . יפריש מעשר אחד ויחלל הפירות על המעות ויחלק הפירות לעניים והמעות יאכל בירושלים ולענין כפיקא דשביעית חייבין במעשר ומייבין בקדושת שביעית שלא לעשות בהן סמורה ומלוגמא . פסקג ומייבין בביעור :

צ"ב גם כן אופין אותו . כמו באתריה דת"ק ואחר שכתבתי זה באו לידי דברי מהר"ם וכתוב בהן פת עיסה כ"ל פת בעלי בתים שאינה של נחשומים עכ"ל : ט הולכין אחר רוב הטבח' פירש הר"ב אם רוב שבטי ישראל הכשר (מותר) דאין הלכה כרוב וכו' וזה דלא כדמשמע מלשינו דנפשי משה ג' : פקד' דסקלים כח"ש שם : י אם רוב מכניסין לבתיקן פטור סי' הר"ב מלעשר . דעדין לא דאה פני הבית ולא נקטיב הר"ם . ות"ש הר"ב פ"א דפטור לפי שרגילין לעשר קודם כו' הילכך כו' שהוא בחזקת מעושר כ"כ הרמב"ם בפירושו . וז"ע דמשום דרגילין לעשר יאה בחזקת מעושר ויאל מפלל דמאי .

ודוחק לומר דמשנתנו לענין אכסנאי ועני דמאכילין דמאי . כדמנן ריש פ"ג דדמאי ובבבב"ו סי' א מהל' מעשר (הלכה ע') כתב פטור מלעשר שעדין לא נקבע למעשר : אם רוב נכרים ודאי . כתב הר"ב ר"מ לטעמיה דס' ל' אין קנין לנכרי בא"י כו' כבר כתבתי במשנה ח"פ דע"ו דזו היא שטת הירוש' בלבד . והיינו דסיים הר"ם ואפילו יש קנין . ת"מודאי אינו מעושר הוי : ואם רוב ישראל דמאי . פי' הר"ב שצריך להפריש מהן תרומת מעשר ומעשר שני אבל מעשר ראשון המע"ה . כמ"ס הר"ב צריש מסכת דמאי (משנה א') ועוד צסוף מסכת מעשר שני וסוף סוטה (משנה י') אבל נראה דהכא דאין ליבא דר"מ קיימין דצריך להפריש אף מעשר ראשון . דלדידיה מעשר ראשון אסור אריס כדמנן במשנה ד"ט דיבמות ואולי דאף לר"מ לא החמירו בדמאי הואיל ורוב עמי הארץ מעשרין הן . וכיוצא בזה שכתבתי לענין אונן צפ"ק דדמאי . והשתא ניחא דלא פירש הר"ב צרישא מחצה למחצה דמאי שצריך להפריש כו' אלא הכא חיצטריך לאשמועינן דאף לר"מ א"צ להפריש אלא תרומת מעשר ונתעשר שפי כך נ"ל : וישאל אחד מטיל לתוכו דמאי . כשבדאי ידוע שישאל אחד הטיל לתוכו ומ"מ לא ידענא טעמא מאי . דאפילו ודאי תרומה עולה במאה ואחד ותרומת מעשר אינה אלא אחד ממאה נחלא כשיש עוד מנכרי אחד בלבד שנתבטלה . ולהריס נמי א"צ . דטעמא דמריס פירש הר"ב ברפ"ב דערלה שהוא משום גזל השבט והכא דמשום ספק הוא ואין כאן גזל השבט דהמע"ה . והרמב"ם בחבורו לא העתיק לזבא זו כלל :

יא ושל רביעית על של חמישית . בכדי נקטו דבשתיקן מעשר שני והרמב"ם בס"א מהלכות מעשר שני (הלכה י"א) לא העתיק אלא שניה בשלישית ושלישית ברביעית . ובדברי מהר"ם ולענין כפיקא דרביעית בשל חמישית אין תורמין עליהם לא משל פירות רביעית דה"ל מן הישן על החדש ולא משל חמישית דהוי ליה מן החדש על הישן ע"כ . ואע"ג דלפי זה הוי מני למתני נמי מן הראשונה על השניה . אלא דהך דרביעית על חמישית אגב גררא לא רנה לדלוג : פסקג

א חולין כס'
ב מ"י ע"פ חב'
ג חכמי' סגורות
ד ט"ע י"ד ס'
ה ק"י ס"ג
ו מ"י פ"א חב'
ז מעשר ס"ט
ח מ"י פ"א חב'
ט ס"ט פ"א

פרק ג שק שהוא מלא פירות כתב הרמב"ם ר"ל ורעיש כי רוב הזרע מושכים המים וכו' שחמטה ע"כ ועיין במשנה ג' ובחבור פרק י' ד מהט"א (הלכה ה')

פרק ג שק שהוא מלא מעלות המערה המלאה מים כל שישאבו הפירות מלחלוחית המים היו זה בני יותן וניסא ליה שישאבו הפירות מן המים שמתוך כך הן נראין גסים ונפוחים רבי יהודה אומר כל שהוא כנגד המים כו' ואין הלכה כרבי יהודה ב'

אב חיי עיר
מ' טמאה
אבלק ט"ס
ס"ס ט"ז

ובנוסחא מהר"ם אינו בני יותן וכו' לא מדי ופי' כלומר הסמוכים ממש למים אינם בני יותן ולא ניחא ליה שיבואו עליהם המים משום דבב"ה יש להם לחלוחית די' מלחלוחית המים הסמוכים אליהם ע"כ ב' ושאר כל המשקין טהורין וה"ג הר"ב ופי' טהורין הפירות שבתוך החבית אם נתלחלו מהן דהואיל וסתמא אינון כבלעין בחבית לא היו לרצון וצריך לומר שגם סופן לא לרצון דאלת"ה הא תקבריש מכילתין כל שסופו לרצון אע"פ שאין תלפתו לרצון וזה דוחק כיון שהפירות מתוך כך נראין

גסין ונפוחין גדאי נתיחא ליה כמו דמסתמא באלו הג' משקין אמרי' נתיחא ליה ה"ג אם נתלחלו בשאר משקים מסתמא ניחא ליה מיהו יש לו להר"ב הכרח מן המשנה דהא ברש"א ושאר קתני מכלל דכיוותה בסיפא אפי' שאבו מו איכא למירק בדברי הר"ב דעך כאלו לא אמרו בשאר המשקים טהורים אלא כשהמשקים הן לחבית הוא דאמרי' שאין כבלעים לתוך החבית אבל כשהמשקים בתוך החבית אה"ג דיכולין להפלט ולהכשיר

פרק ג שק שהוא מלא פירות ונתנו על גב הגהר או ע"פ הבור או על מעלות המערה וישאבו כל ששאבו בכי יותן ר' יהודה אומר כל שהוא כנגד המים בכי יותן וכל שאינו כנגד המים אינו בכי יותן ב' חבית שהיא מלאה פירות ונתונה לתוך המשקין או מלאה משקין ונתונה לתוך הפירות ושאבו כל ששאבו בכי יותן באלו משקין אמרו בכי יותן ובכיוצא וישאר כל המשקין טהורין רבי נתניה מטהר בקטניות שאין הקטניות שואבת ג' הרודהפת חמה ונתנה על פי חבית של יין ר' מטמא ר' יהודה מטהר רבי

יותן שאין הקטניות שואבת כגון פולים ואפונים וכיוצא בהן ואין הלכה כר' נתניה ב' הרודהפת חמה שגלושה בני פירות ולא הוכשרה לקבל טומאה רבי מאיר מטמא כלומר הוכשר להלם לקבל טומאה מהמת הוין שבלע בו אינו אם היה הוין טמא מטמא ר' מאיר ממנה הוין טמא הבלע בה רבי

ואי איתא דאפילו כשהמשקים בתוך החבית נמי ה"ל לפרש כן דהוה רבותא דיותר ראוי שיעלט ממה שיהא כבלע כדא זריין בעלמא בנקב כנס משקה כמ"ס הר"ב ברפ"ג דכלים והרמב"ם בפי' ד מהט"א הלכה ו' כתב אבל שאר המשקים אין משאבין מן החרס כדי שיכשירו הפירות שבלען ע"כ נראה מדבריו דלא אמרינן אלא שאין משאבין כלומר מסתמא אין משאבין ולכך אין לחוש שמה שאבו אבל כי שאבו אה"ג דהוה בני יותן ואף ע"ג דברישא נמי דווקא כשאבו וכמ"ס ג' כ הרמב"ם ס"ס מ"מ בסיפא לא איירי אלא במסתמא וקמ"ל דאין לחוש ולנדוק אם שאבו אלא סמכינן אסתמא שלא שאבו בתוך החבית ומ"ס הר"ב אבל שמן וכו' הן עבין קשיא אדפי' במשנה ב' פ"ג דכלים וע' שומרה"ג גרם ושאר כל המשקין טמאין ופירש כלומר כל משקים הטמאים כגון שמן דבש וחלב דם טל כדמתן לקמן פ' בתרא הן מכשירין וסתם חמתי' ר"מ וכו' הויה דאית ליה דכלי טמא חושב משקים כדמוכח בתוספתא לקמן פ"ד ה"ג קטבר משקים טמאים מכשירי אע"ג דאלו הוה טהורים לא מכשרו ע"כ ג' הרודהפת חמה ונתנה על פי חבית של יין נראה לי דיש לחלוק בין פת לשירות מס' תנן הכה על פי חבית אע"ג דבמתינתין דלעיל אמרינן דמתוך דופני החבית נפלט ומחלזלי וכן צריך אהיה לומר ממה שכתבתי בריש פרקין בשם הרמב"ם דזרע החטה שואבת והכא ספקין כר' דמטהר בשל חטים אלא כדפרישית דיש לחלק בין הזרעים והפת ומה"ג הא דתנן בבב"ב במשנה ג' ס' דתרומות ומיתיליה במראה פ"ו דפסחים דף ע"ו ופרק בתרא דע"ז דף ס"ו ולא לייקונו עלה ממתניתין דלעיל דה"ג הכא אפילו בסתומה שהמגופה עליה כדלויקונו עלה בירושלמי דתרומות כמו שכתב הר"ם אלא טעמ' כדפרישית דגמרא דיון סברה דאין להביא ראיה מפירות לפי כך נראה לי והא דאמר ריש לקיש דכי פלוגי בפת חמה וחבית מגופה לא משום מתניתין דלעיל הוא דתקשה לך דאמר בפת לונגת וחבית פתוחה פלוגי נמי והויה חבית דלעיל בפירות נאגנים מיערי וכבר כתב הר"ם דלריש לקיש צריך ליישב שלא תקשה ממתניתין דחבית אבל לדודי לא קשיא ולא מיעדי דגמרא דיון סברה דיש לחלק בין פירות לפת זעמיה דריש לקיש כדכתב הכסף משנה בסוף ה' תרומות (הלכה י"ג) בשם הר"י

פירוש ח"ו"ל דסבירא ליה דריחא מלתא היא ואין לא קיימא לן הכי רבי מאיר מטמא פירש הר"ב כלומר הוכשר להלם כו' פירש ח"ו"ל הוין שבלע בו ודלא פירש כן במסקלת תרומות (ס"ס) דהתם רבותא אשנועיה דאפילו משום ריחא בעלמא אכשרו ר"מ מטמא

מטהר בשל חטים ומיירי כשלא ראו הכת עד אחר זמן ואינו יודע אם היה עליו משקה טובח כ"מ פי"ד מה"ט (כלכה ז') : ד ואם מחמת עצמן אינו בני יותן לשון מבר"ס שכיו הכנה ונחממו ונהלחמו ע"כ ונראה מדלא הקני ואם מרמת עריבה כדקתני ברש"א ואם מחמת הסלע דהכא שאני שאלו היה מחמת עריבה הוכשרו וכ"כ הראב"ד שם הלכה ח' ו"ל כ"ל אם נתן עריבה מחמת הליחות שבה הוכשרו ואם נתן שם כשציל העריבה שאין לו מקום לכנס אלא בעריבה אע"פ שיו"ד שיטתו

מחנה אינו בני יותן ע"כ אכל הרמב"ם העמיק ואם מחמת העריבה בסירוסו ובהורו (סס) ה אם יש בו משקה טופס כבר בארנו כמה פעמי' שענין משקה טופס באיזה מקומן שלאחר הוא שהיה באותו דבר לחלוטת בענין שכשיגע בו האד יתלחל ידו הרמב"ם : אינו חושש שמה נתן זה חטים וטננו וקב הר"ב ה"ק אם נתן זה חטי' אינו חושש כו"כ הר"ס וזריך לומר דבבית שכיח טפי שיטננו ולהכי חני לעול וטננו לפי שכן רגיל להיות והרמב"ם כתב שם הלכ' אינו חושש שמה יוכשרו חטיו אם טננו בו ואע"פ שהוא שמת ע"כ וכתב"ה מ"ו ח"ל פי (הרא"ש) דאין לחוש שמה טננו והוכשרו כי מרוב יוצא הגרן חטים נבלעים בקרקע ומדברי התוספת נראה שאפי' היה משקה טופס עליהם כלום מחמת עצם החרס נריך להיות הארץ אינם בני יותן וכן נראה מדברי רבינו והטעם משום דלא יוח ליה לאי' שישארו מים בגורן לפי שהם מויקוס הלכך אע"פ שעכשיו שמת בהטו' נתן בו לא הוכשרו ע"כ ולשון מהר"ם אינו חושש שמה יש שם חטים משל אשקד וטננו דאין מוכשרין דלא נתכוין אל להשכי' האבק' עד כאן : אם שמת עיין מ"ש בכיו"ל צוהלקמן בר"פ בתר' :

ר' יוסי מטהר בשל חטים ומשמא בשל שעורים מפני שהשעורים שואבות ד' המרבין את ביתו ונתן בו חטים וטננו אם מחמת חטים בני יותן ואם מחמת הסלעי אינו בני יותן המכבס את בסותו בעריבה נתן בה חטים וטננו אם מחמת חטים בני יותן אם מחמת עצמם אינו בני יותן המטנן בחול ה"ז בני יותן מעשה באנשי הכהון שהיו מטינן בחול אמרו להם חכמים אם כך (ס"ה) היתה עושים לא עשית' מטהר' מימיב' : המטנן בטיטה נגוב ר"ש אומ' אם יש בו משקה טופס בני יותן ואם לאו אינו בני יותן המרבין את גרנו אינו חושש שמה נהנה בה חטים וטננו המלקט עשב' בשתל עליה' (גמ' א' להטיל) להטין בהם חטים אינו בני יותן אם נתכוין לכך הרי זה בני יותן המוליך חטין לטחון וירדו עליהן גשמים אם שמת בני יותן ר"י אומר אי אפשר שלא לשמוח אלא אם עמד : ה"ו זיתו נתוני' בגג וירדו עליהן גשמים אם שמת בני יותן ר"י הורדה אומ' אי אפשר שלא לשמוח אלא (ס"ה) אם פקק את הצנו' או אם חלחל לתוכו : החמורין שהיו עוברי' בנהר ונפלו שקיהם למים אם שמתו בני יותן ר"י אומר אי אפשר שלא לשמוח אלא אם הפכו היו רגליו מלאות מיט' ובן רגלי בהמתו עבר בנהר יאם שמת בני יותן ר"י אומ' אי אפשר שלא לשמוח יא אם עמד והר"י בארם

ר' יוסי מטהר בשל חטים והלכה כר"י ד' המ' ב' ד' א' ביתו מולף בו מים כדי שלא יעלה האבק : וטננו ונהלחמו לשון אם היתה שדה מטונני' ספירוסו שבה להם כס' ד' מועד קטן ד' ר' : אם מחמת הסלע יור שמת ימי בדאשית' והוא ר' פס' היות ומתוך כך נהלחמו חטים : המטנן בחול מטנן הפירות בחול כדי שיטננו כלומר שינהלחמו שיקב' ונהלחמו החול : ה"ו בני יותן דאין חול בלא מים ה' נבוצ ופס' אינו חושש שמה נתן זה חטים וטננו ה"ק אם נתן זה חטים אינו חושש שמה טננו : כשהטל עליהם כגון שהי' משכי' למלאכתו וליקט עשבי' עם הטל שעליה אכל הוא לא נתכוין בשבי' הטל : להטין בהם חטים להטנן בהם חטים כדי שיטננו : אם נתכוין לכך לטול שעליהן : א"א שלא לשמוח שהרי היה נריך ללוותן : אלא אם עמד נתעכב שם כדי שירדו עליהם גשמים : ופקק הנגור סתם הנגור כדי שלא ילאו המים : או אם חלחל לחוכי' שנענע' ונער הזיתים במים שנתוך הנגור דס' לר"י שאין המחשבה מועלת להכשיר עד שיגע מעט לבנות המחשבה שבלבו ואין הלכה כר"י : ו' אם הפך השקי' לנג' אחר כדי שישורו במים מב' לדון או הוכשרו : אם עמד והדיח : אם עמד במים להדיח רגלי בהמתו : או מכשירים מים העולים ברגליה' אם ככלן על הפירות :

אלא אם עמד פי הר"ב נתעכב שם כדי שירדו עליהם גשמים כלומר דשמה לחוד לא סגי אלא נריך שיטמוד וה"ק לדברים שאמרתם דשמה לחוד סגי לא היה לכם לומר אם שמת שהרי א"א שלא לשמוח א' דשמה מחלחלים דשמה ג' פ' ד' דמקואות הרמב"ם : ו' אחר פי' הר"ב שנענע ונער כו' כמו היו צורות ברזן : הרמב"ם : דרו רגליו מלאות טיט כו' אם שמת בני יותן הוכשרו הפירות והמים שעל השקין הנס תלושים דפסליגן במחבר' חשיבין נמי אדם כמחבר' דפסלי צורן מחוברת כס' דמולין משנהב' אין לדמותן זה לזה דהא תלוש ולכסוף חברו מבעיה ליה לרבא התם מהו ונענין הכשר האמר תנאי הוא הר"ס במשנה ג' פרק דלקמן : אם עמד והדיח אכל אם לא הדיח אע"פ דשמת דמלמא : הפך הוא שידחו רגליה דמה מויק לו שהולחו מכל מקום אינו בני יותן דבענין שיהא שמה לגמרי' שלא היה רוצה שלא ודמו' ולהכי נריך שידים דהשתא חוין דנימא ליה טובא מדקשרת להדיח אכל אי לא טרפלא מהר"ם :

אלא אם עמד פי הר"ב נתעכב שם כדי שירדו עליהם גשמים כלומר דשמה לחוד לא סגי אלא נריך שיטמוד וה"ק לדברים שאמרתם דשמה לחוד סגי לא היה לכם לומר אם שמת שהרי א"א שלא לשמוח א' דשמה מחלחלים דשמה ג' פ' ד' דמקואות הרמב"ם : ו' אחר פי' הר"ב שנענע ונער כו' כמו היו צורות ברזן : הרמב"ם : דרו רגליו מלאות טיט כו' אם שמת בני יותן הוכשרו הפירות והמים שעל השקין הנס תלושים דפסליגן במחבר' חשיבין נמי אדם כמחבר' דפסלי צורן מחוברת כס' דמולין משנהב' אין לדמותן זה לזה דהא תלוש ולכסוף חברו מבעיה ליה לרבא התם מהו ונענין הכשר האמר תנאי הוא הר"ס במשנה ג' פרק דלקמן : אם עמד והדיח אכל אם לא הדיח אע"פ דשמת דמלמא : הפך הוא שידחו רגליה דמה מויק לו שהולחו מכל מקום אינו בני יותן דבענין שיהא שמה לגמרי' שלא היה רוצה שלא ודמו' ולהכי נריך שידים דהשתא חוין דנימא ליה טובא מדקשרת להדיח אכל אי לא טרפלא מהר"ם :

באדם)

באדם ובבהמה טמאה לעולם טמא. כי הר"ב בין הדיח בין לא הדיח. ור' יהודה היא. וכן מבואר בתוספתא הרמב"ם. ולא אפשר טמא מאי שנא אדם ובהמה טמאה מבמה טמאה. ובדברי מהר"ם דבהמה טמאה העומדת לאכלה יחינו חוש' כל כך אם יהיו רגליה מלוכלכו אבל באל' ובהמה טמאה העומדת לרכוב עליה או להטעין משאוי או לשחק ולטייל בה נגון אריות ודובים וקופים ודאי מקפיד בלכלוקן. וסמא דמלקא נחא ליה לגמרי שידחו ולא היה חסך שלא יודחו כן נ"ל לפרש. ע"כ:

א טמא ה"ז
ב טמא ה"ז
ג לקח רפ"ו
ד חיי' פ"ב
ה טמא ה"ז
ו טמא ה"ז
ז טמא ה"ז
ח טמא ה"ז
ט טמא ה"ז
י טמא ה"ז
יא טמא ה"ז
יב טמא ה"ז
יג טמא ה"ז
יד טמא ה"ז
טו טמא ה"ז
טז טמא ה"ז
יז טמא ה"ז
יח טמא ה"ז
יט טמא ה"ז
כ טמא ה"ז

באדם ובבהמה טמאה לעולם טמא: ה המוריד את הגלגלי' ואת כלי הבק' בשע' הקדים למים בשביל שיחוצו הריוה בכי יותן. המוריד בהמה לשתו המים העולים בפ' בכי יותן וברגלי אינן בכי יותן אם חשב שידרתי רגליה יאף העולין ברגליה בכי יותן בשעת (ג"א האף) היחף והריש לעולם טמא הורי' חש' אע"פ שחושב שידחו רגלי אינן בכי יותן. שיש להן מעש' יאין להן מחשב':

פרק ד הש' חה' לשתות המים העולים בפיו יבשפמו בכי יותן בתיטמו ובראשו ובקניו: אינן בכי יותן הממלא בחבית המים העולי' אחרי' ובחבל שהוא מכוון על צואר' ובחבל שהו' לצרכ' הרי זה בכי יותן כמה הוא צרכ' ר"ש בן אעז' אומר טפח נחנה תחת הצנור אינן בכי יותן: ב' מי שידרו עליו גשמים אפי' אב הטומא' אינו בכי יותן: ואם נער בכי יותן עמד תחת הצנור להקרי' או לידוח' בטמא טמאין. ובטהור בכי יותן: ג' הכופה קערה על הכותל בשביל שהורדת. הרי זה בכי יותן. אם

אדם ובבהמה טמאה לעולם טמא: ה המוריד את הגלגלי' ואת כלי הבק' בשע' הקדים למים בשביל שיחוצו הריוה בכי יותן. המוריד בהמה לשתו המים העולים בפ' בכי יותן וברגלי אינן בכי יותן אם חשב שידרתי רגליה יאף העולין ברגליה בכי יותן בשעת (ג"א האף) היחף והריש לעולם טמא הורי' חש' אע"פ שחושב שידחו רגלי אינן בכי יותן. שיש להן מעש' יאין להן מחשב':

פרק ד השוטה

בפניו ובשפמו הרי הן בכי יותן. היינו טעם לפי שאין המי' נכנס' לפיו אלא א"כ נוגעים בשפמו תחלה הילכך אחשביהו: הממל' בחבי' המים העולי' אחרים הרי הן בכי יותן דאפי' אפשר שיכני' עד שיגעו לאחור' אבל הכי' תחת הצנור אין שלאחור' בכי יותן דאפי' לקלוח שירד לתוכה. ולא יגע לאחור' : מכוון על זארה. מסובב כמין עבצת מקיף נצואר החבית מכוון' לשון הוא עשך ויכוונך (דברים ל"ב) : נכסה לחבית תחת הצנור לקבל המים אינן בכי יותן המים שלאחריה ושחבל. דלא נחא ליה אלא שיפלו המים לתוכה בלבד: ב' אפי' אב הטומאה אפי' היה האדם הוא אב הטומאה. ונטמאו המסקין שירדו עליו ואין אחר' לעיל דמסקין טמאים מטמאים לרצון ושלא לרצון. אפי' הכי אינן מכשרין. כען שירידת הגשמים עליו היתה שלא לרצון: ואם נער כמו המנער טליתו שיער גופו להסיר הגשמים מעליו: בכי יותן המי' הנוסף ממנו מכשרין הן: להקרי לקדר עצמו: או לידוח. לרצון גופו כגון שהיה מלוכלך בטיט או בצואה: בטמא אם היה האדם טמא. טמאים המים ואם נפלו על הסירוס הכשירוס וטמא' כחמת: ובהור' בכי יותן ומכשרין: ד חבית

באדם ובבהמה טמאה לעולם טמא. כי הר"ב בין הדיח בין לא הדיח. ור' יהודה היא. וכן מבואר בתוספתא הרמב"ם. ולא אפשר טמא מאי שנא אדם ובהמה טמאה מבמה טמאה. ובדברי מהר"ם דבהמה טמאה העומדת לאכלה יחינו חוש' כל כך אם יהיו רגליה מלוכלכו אבל באל' ובהמה טמאה העומדת לרכוב עליה או להטעין משאוי או לשחק ולטייל בה נגון אריות ודובים וקופים ודאי מקפיד בלכלוקן. וסמא דמלקא נחא ליה לגמרי שידחו ולא היה חסך שלא יודחו כן נ"ל לפרש. ע"כ:

ה רידו חש' וכו' ע"ל רפ"ו ומ"ש שם: פרק ד מכוונן כחב' הר"ב לשון הוא עשך ויכוונך. ועיין במשנה' פ"ז דמרי': ב אפי' ר' אב' הקערה על הכותל וכו'

באדם ובבהמה טמאה לעולם טמא: ה המוריד את הגלגלי' ואת כלי הבק' בשע' הקדים למים בשביל שיחוצו הריוה בכי יותן. המוריד בהמה לשתו המים העולים בפ' בכי יותן וברגלי אינן בכי יותן אם חשב שידרתי רגליה יאף העולין ברגליה בכי יותן בשעת (ג"א האף) היחף והריש לעולם טמא הורי' חש' אע"פ שחושב שידחו רגלי אינן בכי יותן. שיש להן מעש' יאין להן מחשב':

בפניו ובשפמו הרי הן בכי יותן. היינו טעם לפי שאין המי' נכנס' לפיו אלא א"כ נוגעים בשפמו תחלה הילכך אחשביהו: הממל' בחבי' המים העולי' אחרים הרי הן בכי יותן דאפי' אפשר שיכני' עד שיגעו לאחור' אבל הכי' תחת הצנור אין שלאחור' בכי יותן דאפי' לקלוח שירד לתוכה. ולא יגע לאחור' : מכוון על זארה. מסובב כמין עבצת מקיף נצואר החבית מכוון' לשון הוא עשך ויכוונך (דברים ל"ב) : נכסה לחבית תחת הצנור לקבל המים אינן בכי יותן המים שלאחריה ושחבל. דלא נחא ליה אלא שיפלו המים לתוכה בלבד: ב' אפי' אב הטומאה אפי' היה האדם הוא אב הטומאה. ונטמאו המסקין שירדו עליו ואין אחר' לעיל דמסקין טמאים מטמאים לרצון ושלא לרצון. אפי' הכי אינן מכשרין. כען שירידת הגשמים עליו היתה שלא לרצון: ואם נער כמו המנער טליתו שיער גופו להסיר הגשמים מעליו: בכי יותן המי' הנוסף ממנו מכשרין הן: להקרי לקדר עצמו: או לידוח. לרצון גופו כגון שהיה מלוכלך בטיט או בצואה: בטמא אם היה האדם טמא. טמאים המים ואם נפלו על הסירוס הכשירוס וטמא' כחמת: ובהור' בכי יותן ומכשרין: ד חבית

די חבית שירד הדלף לתוכה שלא לרצון ובתוכה פירות ואינו רוצה שיוכשרו לקבל תומאה ישבר שאם מערה הרי מעביר המים מזה לזה לרצון ומלאו הסירות מוכשרין ומודים בית שמאי לבית הלל שהוא מושיט את ידו וכן טהורין כלומר לא

כוכשרו בכך: דה הנתון ממנה לחוף: והכפין למעלה וינאלו לחוף כללו אינן בני יותן לפי שהשלה לרצון וכן המי שבתוכה: נטלה לשפכו: שלא שפכו במקומו אלא נטל העריב לשפוך המי במקו' אחר הרי הן בני יותן לרצון הן הוא ולא שפכו מיד שם במקומו: וב"ה אומרי' יכיון שלא האפיקו אלא נטלה לשפכו אינן בני יותן: קניח אם הני' את העריב מתחל' כדי שירד הדלף עליו: אלו ואלו ב"ה וב"ה מודים שאע"פ שנטלה אח"כ ושפכה: הרי הן בני יותן הואיל וכבר חיפש עליהן: מים העולים בדיון שמתכנס בהן נוחא ליה ברגליו לא נוחא ליה: אלא אי' כי נישמו רגליו: הווי בני יותן: מדי דהוה אמתלא בחבית דלעיל דמים העולים אחרי' בני יותן בדפרישנה לעיל לפי שא"כ למים ליכנס לתוכה: עד שיגעו

לאחוריה: וכן טהורין אף על פי שפלט אדם תומא את ידו ונטל לפי שלא הוכשרו במ' שבמקוה. דחבית (ויקרא י"א) בכל כלי יטמא. מה כלי מיוחד שהוא תלוש ומכשיר. אף כל שהוא תלוש מכשיר. לאסוקי מים שבבורות שיחין ומערות. שאינן תלושים מן הקרקע. שאינן מכשירים כל זמן שלא נתלשו: העלם

אם בשביל שלא ילקה הכותל אינן בני יותן: ד חבית שירד הדלף לתוכה ב"ה אומרי' ישבר ב"ה אומרים יערת ומודים שהיא מושיט את ידו. ונטל פירות מתוכה. והם טהורים: דה עריבה שירד הדלף לתוכה. הניתזין והצפין אינן בני יותן נטלה לשפכו ב"ה אומרים בני יותן ב"ה אומרי' אינן בני יותן הניתזין שירד הדלף לתוכה. הניתזין והצפין ב"ה אומרים בני יותן ב"ה אומרים אינן בני יותן נטלה לשפכה יאלו ואלו מודי' שהן בני יותן המטביל את הכלים והמכב' את כסותו במערה המים העולי' בדיו. בני יותן ברגליו אינן בני יותן ר"ה אומר אם אי אפשר לו שירד אלא אם כן גיטנפ רגליו אף העולין ברגליו בני יותן: ק"פה שהיא כולא תורמסין ונתנו לתוך מקוה מושי' ידו וגיטל תורמסין מתוכה. והם טהורים. העלם

בס"ק דחולין דף י"ו מיימי לה' וכתב רש"י וז"ל אי' אחשבינהו לנשמים בירידתן לזורך סוס דבר. ואח"כ נפלו סירות לתוכה אע"פ שלא ידע כשהאכרו אותן סירות. ולא נוחא ליה בההיא הקשר. הווי מוכשרין. דתנן בתחלת מס' מכשירין. כל משקה

אם פ"ג
ב"ד סס"ג
ה"ס ס"ג
ו"ס ס"ג

שתחלתו לרצון אע"פ שאין סוסו לרצון מכשיר. והגוי מילי כי אחשבינהו בירידתן לזורך דבר תלוש אצל אי' אחשבינהו לזורך מחוב' לא מכשיר דהכי תני בת"כ אשר יבא עליו מים יאין לי אלא מים וכו' יכול אפילו הן בבורות שיחין ומערות והן מכשירים ת"ל כלי אין לי אלא שמלאן בכלי מנין לגבל בהן את המיט וילבבם בהן את הכלים. ת"ל בכל יטמא. אי בכל יטמא. יכול אפילו בבורות שיחין ומערות. ת"ל כלי מה כלי שהוא מיוחד שהוא תלוש מן הקרקע. אף כל כו' יכול אפילו חיפש עליהם שירדו בבור' שיחין ומערות והן מכשירין ת"ל אשר יבא יאין לי לא שמלאן לשתיה מניין שאם חיפש עליהן להדיח עניים ואנשים ת"ל מים כו' אלמא אחשבינהו לזורך תלוש מכשיר. לזורך מחובר לא מכשירי אלא כ

נוחא ליה בנפילת הסירות לתוכן דהיינו הדר אחשבינהו לתלוי ע"כ אם בשביל שלא ילק הכותל כו' גמ' (בחולין טו) הא גוסי קשיא אמר בשביל שתודח הקער' הרי זה בני יותן. הא בשביל שיודה הכותל אין זה בני יותן. והדר תני בשביל שלא ילקה הכותל אינן בני יותן הא בשביל שיודה הכותל הרי זה בני יותן ומשני רב כפא וסקקו הרמב"ם צפי"א מהט"א) הא ככותל מערה פירש"י שהוא עשוי מאליו שחוקק הקרק' וכותל עומד מאליו ומחובר מעיקרו הוא ע"כ. הא ככותל בנין וה"ק הכופה הקרה על הכותל בשביל שתודח הרי זה בני יותן. הא בשביל שיודה הכותל אין זה בני יותן בד"ה ככותל מערה אבל ככותל בנין בשביל שלא ילקה הכותל הוא דאינו בני יותן הא בשביל שיודה הכותל הרי זה בני יותן: שלא ילקה הכותל כו' עיין מ"ש במשנה ס"ק ד' ומודים פי' הר"ב ב"ש לבי' ועיין מ"ש רפ"ג דסאה: דה אלו ואלו מודים ל' הר"ב שאע"פ שנטלה אח"כ ושפכה כו' ו"ל הרמב"ם כשהניח העריבה הואת בכונה כדי שיתקבצו בה המים הנאספים בה בני יותן ואפילו נטלה לשפכה לר"ה ע"כ. אבל בחבורו פי' במהט"א (הלכה ח) משמע דדוק בשפכו. וז"ל ואם נטלה לשפכה הרי אלו מכשירין. שכוון שלא שפכה [במקומו] הרי תלשן ברגליו. ואיכא למידק דהא הניחה לדעת שירד הדלף לתוכה. וא"כ אפילו לא שפכה גמי. ולכן נראה דלא אחא למימר אלא לאסוקי אס שפכה במקומה (ועיין מ"ש במשנה ט' אבל הניחה כך ולא שפכה. אה"כ דמים שבתוכה בני יותן. ואתי ספיר לדבריו שחבורו ליטמא דמתני' דקתני בל' אס. ולא בל' אפילו. וז"ל דברישא דקתני נטלה לשפכה דהיינו שלא במקומה לרבותא דב"ש קתני לה. עיין פ"ק משנה ג'. ומשך הרמב"ם בחבורו אחר ל' המשנה. ואע"פ שלא העתיק דברי ב"ש. וא"כ מתני' דרישא איידי דכיפא קתני לה. ומיהו נראה דאע"ג דבשיפא כ"ש כשלא נטלה לשפכה כלל. היינו משום שהניחה שירד הדלף לתוכה. אבל רישא דירד מעצמו אף [לב"ש] דוקא אס נטלה לשפכה. וכי לא נטלה לא. ולא הווי כן רבותא כלל: רבי אליעזר אומר אס א"ל כו' כחזר הר"ב מדי דהוה אמנלא בחבית דלעיל כו' וכ"ה ר"ש. ואפשר לומר דליכא דלגי עליה. ושנסבה בלשון פלוגתא. ל"ק כדאשכחן טובא. וכתבתי בפי' ק בתרא דכתורים. אבל בפי' הרמב"ם בנא"י מצאתי נחוב ואין הלכה כרבי אליעזר. וכך בחבורו פ' ב מהט"א לא העתיק דבריו: ו תורמסין ופנינו דרפ"ח דשנת הקורסין היבש שהוא מאכל לעוים: בצשיט' ידוכו וכן טהורים. פי' אר"ב שלא הוכשרו במים שבמקוה דכתוב בכל כלי כו' והעתיקו הנריהא במשנה ג'. וכתב הר"ש ו"ל

שלא הוכשרו דלא ניחא ליה דדוק בצנן שחיב להדחיו הוכס' כשהעלתו אבל הני לא ע"כ ועיין במשנה דלק"ן העולם מן המים כלומר שלא נטלו מתוך הקופה שדרך לעולם קלת' והרמב"ם בחבורו פיר"ב מהע"א הלכה י"ב העטיק העלה וכן פירושו הגוגעים בקופה טמאים ותומה מאי שלא משק מלא פירות דפ"ק (משנה ד') דלא הוכשרו במים הנוטש' מן השק ושם הכא ניחא ליה טפי בהדחי דקופה י"ה ש :

א דה"ל י"א
ב מניח י"ב
ג חולין לא י"ג
ד ח"ל
ה ח"ל
ו ח"ל
ז ח"ל
ח ח"ל
ט ח"ל
י ח"ל
יא ח"ל
יב ח"ל
יג ח"ל
יד ח"ל
טו ח"ל
טז ח"ל
יז ח"ל
יח ח"ל
יט ח"ל
כ ח"ל

העלם מן המי' הגוגעי' בקופה טמאי' וישא' כל התורמסים טהורים צנן שבמערה י נדה בדיחתו יהוא טהור העדתו כל שהוא מן המים טמא : פירות שנפלו לתוך אמת המים פשוט מי שהיו ידיו טמא' ונטלן ידיו טהורות והפירות טהורים ואם חישב שיהיו ידיו ידיו טהורות והפירות בכיוותן : ה' קדרה שהיא מלאה מים ונתונה לתוך המקיה ופשוט אב הטומא' את ידו רתוכה טמא' יבגע טומא' טהור' וישאר כל המשקין טמאין שאינהמי' מטהר' את שאר המשקין : ה' המלא' בקילון עד שלש' ימים טמאין ר"ע אומר אם נגבו מיד טהור' ואם לא נגבו אפי' עד שלשים יום טמאין : ע"ע

העל' מן המי' הוכשרו התורמסין לקבל טומאה במים הלוטש' : הנובעי' בקופה טמאי' שהקופה נעשית ראשון כשנגע בה אדה טמא' והתורמסין הנובעי' בקופה קווי שני' : ושאר כל התורמסין שאין נוגעי' בקופה טהור' דאין שני עושה שלשי' בחולין : נדה מדחתו ונהג טהור' דלא הוכשר לקבל טומאה במים [שמחובי' במערה : ז' ידיו טהורות דלא נעוין כונה לחולין אבל אם היו פירות מעשר וכל סגן של תרומה : ידיו טמאות כשהיו עד סבין להטביל ידיו : והפירות טהור' ולא הוכשרו דלא אחשבה להך נפילה : ואם בסביל שודשו ידיו נכסוין ליטול את הפירות מן המי' הפירות הרי הן בכי יוקן' ומוכשרי לקבל טומא' מכאן ולהבא : דאחשבה להך נפילת פירות ליטול ידיו בהגהתן וזהו ליה משק' שסופו לרצון דאע"פ שאין תגלתו לרצון הרי זה בכי יוקן' ה' ופשוט אב הטומאה את ידיו למוכה טמאה :

ידים (כח"ש במשנה פ"ב דחגיגה) והגמרא שהזכיר הרמב"ם הוא גם שם בחגיגה דף י"ט ובש"כ דחולין ד' ל"א ולא הוכס' פירות ויתכן להביא פת במקו' פירות עכ"ד' וקושי' וקושי' ע"ז ע"ז ע"ז אבל מה שרצה להביא לא יתכן בעיני' דבמחמתין פירות טמא' ועלה פימיי הר"ב והרמב"ם דהרי כתבו אם היו בו ועוד אפי' אי גרם פת' אכתו קשיא דהא ח"ל כוונה אף לתרומה' וכל שכן למעשר לנגיעה אלא לאכילה' כח"ש שם במשנה ו' והבירור' בני יוקן' פי הר"ב מוכשרים לקבל טומאה מכאן ולהבא' היינו לאחר שהעל' דכל זמן שהם מהור' צמי' לא מתכשרי' כדמתן לעיל בצנן תוס' פ"ב דחולין דף ל"א (ד"ה ופירות) : ה' טמאה פי הר"ב לפי שהמי' שבקבו חולצ' בינו ובין מי המקיה וכ"ס הרמב"ם ומסיים כמו שכתב'ר בעשרי' של מקואות' ואין אלו לא דברי תימה' דבהדיא מפורש בהם דמלאה מים אין חולצ' : וכפ"ב מה' טומאת אוכלים (הלכה כ"ה) כתב' נעמאת הקדרה' שאין המקואה מעהר כלי חרס' וכתב' עליו הראב"ד וזו הנוסחה עיקר' ופי' הכ"מ לפי שניסחא אחרת יש בקנת ספרי רבינו שנתב' בהן שהרי המי' חולצ' בתוכה' ולאות' גי' קשה מאי אריא שהמי' חולצ' : דמשמע שאם לא היו חולצ' היתה טהורה' והשק' : ועוד שאם היה לקדרה טהרה' לא הויה חולצ' ע"כ' ושוב מנחתו בכל' שנחמק ה' שפ' : וכתב' במקומו לפי שכלי חרס' אין לו טהרה במקוה :

דכלי חרס' מקבל טומא' מאב הטומאה הנוגע בחוכו ולא עלתה לו טבילה' ואע"פ שהיא כסוד המקוה לפי שהמי' שנתכוו חולצ' בינו ובין מי המקוה : מגע טומא' טהורה אם לא היה אב הטומאה שנגע בה אלא ראשון לטומאה' והוא הנקרא מגע טומאות' כלום הנוגע באבות הטומאה' או טהורה הקדרה' לפי שאין כלי חרס' מקבל טומאה' אלא מאב הטומאה' ומלא' ש'א נעמאת הקדרה אלא ממתי' משקי' טמאי' שבטובה שנתמאו וטהור' ומטמאי' אותה' ומשו' הכי אינה מטמאה' שהרי הושקו המי' שבטובה במי מקו' ונטהרו' אבל שאר משקי' כגון יין שמן ומלב' אין המקוה מעהר אותם' דלא סלקא ליה השק' הילכך חוזר' ומטמאי' את הקדרה' דרבנן גזרו על' המשקי' שיטו מטמאין כלים' גזירה משו משק' זב וזבה : ה' הממלא' בקילון' כשהמי' מכוס' במקו' אחד' ומבקשי' להביאן אל טדה חזר' עושי' להך דרך שיבואו בו אופן המים' וסס אותם דרך שאותן המי' נמשכי' בו' נקרא קילון' ועד שלשה ימים אין אותו קילון מתקב' מן המים שהמשיכו לתוכו' ומכשרין את הפירות ששלו לתוכו שהרי הן לרצון : רבי עקיבא אומר אם נגבו מיד' רבי עקיבא לא פליג אה"ק' דסמך קילון אינו מתקב' עד ג' ימים' ופ"ק בסמך איירי' : והכי מוכח בהדיא בתוספתא' דמונה ר' עקיבא בסת' שהאב' ימים' : שפעלו

כתב הר"ב דרבנן גזרו על המשקי' ואפילו נטמאו בשני' כח"ש במשנה פ"ח דפסח' ואפילו מחמת ידים' כח"ש בסוף זבחים : שאין המי' מטהר' את שאר המשקי' : ע"ן מה שכתבתי במשנה ו' פרק בתרא' דמקואות : רבי עקיבא אומר אם נגבו מיד טהור' בו כתב הר"ב ר"ע לא פליג אה"ק דסמך קילון אינו מתקב' עד ג' ימים' ופ"ק בסמך איירי' וכו' ועד (ג') יום דאמר ר"ע' אם יגע שנה נגבו' ובהוא' לא איירי' ת"ק' וכל זה מוכח מהתוספתא' שכן היא גזירה המתלא בקילון' פי ר"ע אם נגבו מ' ד טהורין' ואם לא נגבו אפילו מכאן עד שלשי' יום טמאין' סתמן שלשה ימים' משמע דר"ע

שנפלו עליהם משקים טמאים : אם רבו מי גשמים על הזשקים ההם בטלום וטהרום : כולאין כדי שירדו עליהם גשמים : לאחשבנהו לגשמים : אע"פ שרבו טמאין לנטמאו בגשמים עצמן : כלעו משקין טמאים : כגון שהעלים נגזבים מצדן ובתוכן משקין בלועין : אע"פ שהוציאו כדי שירדו עליהן גשמים לאחשבנהו לגשמים : אפי' הכי טהורין : ללא נגעו במשקין טמאין שהרי בלעו : לא יסיקם אלא בידים טהורות שלא יטמאו הדים : את מי הגשמים שהוזהרו : ויחזרו ונטמאו את הטהור : דמשקה טמא כל איבל בידים טהורות יכול להסיקם בתהור וטהור טהור : ולא אמרי דסוף משקה טמא הבלועה ללאה מממת הדיסק : דבעים שהאש שולטת בהן : ונאחו בהן האור כליו המשקים לתוכן : ואין יוצאין לחוץ כשמשקין בתהור : אם היו לחין : ענים הללו שבלעו

משקין טמאין ומחמת לחותן יצאו משקין עצמן מהן : ואם אוחז משקים טלמו משקה הטמא הבלוע ורבו משקין שמעצמן : על משקה הבלוע : טהורין : שטלמו אוחזו ואין הלכה כר שמעון : **פרק ה ב** : שטבל בנהר : ומיס שעלו מכסיר שהרי לרצון הן : והיה לפניו נהר אחר : ועבר בו ומיס שעלו מן הנהר השני אופן לרצון ואין מכשירין : טהור : מי הנהר השני מים שהעלו עמו מן הטבילה : ואין מכשירין לא אלו ולא אלו : דחיו : דחבו : לשכרו : שהיה חדרו ומהוך שכר מן דחה והפילו בנהר : וכן לבהמתו : שהפיל את הבהמה בשכרותו בנהר והיו עליו מי טבילה ועל הבהמה מים לרצון : שהיו שניים שהיו ע"י שכרות ולא לרצון : את הראשונים שהיו לרצון : ואם כמשחק : דמה את חדרו בנהר או את הבהמה גם השניים בכי ויתן דכולהו לרצון נגעו :

פי ואינו חולק : וכן דעת הראב"ד דברפי"ג מהט"א אבל כתב שאין דעתו נוחה בזה : וכתב הכ"מ משום דקשיא ליה שהלא הדבר באם נגעו : נחוי אכן אס"י בו להטפוח ומ"מ יש להעמיד כגון שהשליך פירות בקלון : ולא ידע אם היה בו להטפוח ע"כ אבל דעת הרמב"ם :

"עצים שנפלו עליהם משקין ויררו עליהם"
גשמים : אם רבו טהורים : הוציאתם שירדו עליהם גשמים אע"פ שרבו : טמאים : בלעו משקים טמאים : אע"פ שהוציאתם שירדו עליהן גשמים טהורין : ולא יסיקם לא בידים טהורות בלבד : רשמעון אומר אם היו לחין והכיקין : ורבו המשקין הוציאתן מהן : על המשקין שבלעו טהורים :

פרקה ב : שטבל בנהר : והיה לפניו נהר אחר ועבר בו : טהור שניים את הראשונים דחהו חברו לשכרו וכן לבהמתו טהור שניים את הראשונים ואם כמשחק עמו הרי זה בכי ויתן : ב השט

מאמתי טהרתו וכו' אבל יותר נראה פיר' הרמב"ם דמפרש לה לענין הכשר וז"ל אלו המשקים הן שאר משקים : כגון שיפול עליהן שמן או דבש ברצון ואחר כך ירדו עליהם מי גשמים שלא ברצון ורבו מי גשמי' על המשקים : אותן משקים אינן מכשירין ע"כ : (והוציאם) כו' אע"פ שרבו טמאים וכלו הרי כולן לרצון וכן בתבבורו פרק י"ג מהט"א (הלכה ב') אך מהתוספתא שאכתוב בסוף המסנה גראה קצת כפידוש הר"ש והר"ב :

בלעו משקים טמאים הכא גם להרמב"ם מיירי במשקין שהם טמאים : אף על פי שהוציאם כו' טהורים : כתב הר"ב דלא נגעו כו' כ"כ הר"ש ותמיהה לי דלכתי מהו קמל"ן פשיטא כשלא נגעו שלא נטמאו והרמב"ם פ"ט מהט"א (הלכה ו') מסיים והסיקין התהור טהור : ואין המים שעליהם מהטמאין מן המשקים הבלועין בהן ועיין בסמוך : ולא יסיקם כו' כתב הר"ב ולא אמרי דסוף משקה טמא הבלוע כו' דכתן בפ"ט ומכיון דממלקא דר' שמעון מוכה שפלט המשקה הבלוע לא קשיא דר' שאיירי בעצמים לחים שאין האור נאמן בהן כל כך ע"כ : ומדבריו הרמב"ם נראה דכחא פליגי ר"ש ורבנן : דלר"ש אין לטהר אלא בלחים אבל ביעשים מפמא מפני פליטת משקים הבלועים וס"ל שיכולים להפלט : ולרבנן טהורים לפי שאין יכולים להפלט אבל מדברי התוספתא שאביא בסמוך נראה דלא כהרמב"ם : רבי שמעון אומר אם היו לחין והסיקו ורבו כו' טהורים : תניא בתוספתא ר' שמעון אומר אם היו לחין והסיקו : ורבו משקים היוצאין מהן על המים שבלעו טהורין מק"ו : ומה אם מי גשמים שהם עלולים לקבל טמאם מטהרין ברוב מי פירות (מכרש הר"ש מים היוצאין מן העצים לחין : כתי פירות חשוכים לכל דבר) שאינן עלולים לקבל טמאם אינו דין שיטהרו ברוב אמר ליה לא אם אמרת דמי גשמים שמהרין את הטמאין : תאמר דמי פירות שאין מטהרין את הטמאין ג"כ הא קמן דלא כדברי הרמב"ם דלעיל אלא רבנן חולקים עמו בלחים דס"ל דבלחים אינו לטהר דהואיל ויוצאין יצאו ואין דבר לחוחתן מבטלין כלל : וגם מהתוספתא זו משמע דרישא דמתניתין ע"פ שפלו עליהם משקים בטמאים מיירי ולענין טומאה דלא כהרמב"ם : דמכאן היה ר' שמעון דן הק"ו שמי גשמים מטהרין ברוב : ומיהו י"ל דמתניתין ג' דפ"ב היה דן :

פרקה ד : והר"ב העתיק דחיו : וכן הוא במשנה שבגמרא דפוס ישן והר"ש העתיק דחייבו ופי כמו דחאהו וכגירסתו הוא במשנה

^{ס ס הל"ג}
^{כ סס פט הל"ו}
^{כ סס פ"ג הל"ז}

במשנה שבגמרא דפוס במליאה: ב השט כו' הנתון אינן
כבי יותן והמים העולי עליו כבי יותן הרמב"ם פי"ג מהע"א
[הלכה ו'] : העושה נסור במים וכו' אינן כבי יותן כתב
הר"ב ואית דגרסי נסור כמו שעושין הנערים כו' לנתן כו' כך

ב הנתון שלא בבינה: העושה נסור במים שמטלה על פני
המים רקוחות כמין אבטובות: הנתון בעשיית אבטובות:
ואת שנה דהיינו מי אבטובות עלמן ואית דגרסי העושה
נסור במים כמו שעושה הנערים כמין נסור של קנה או של עץ
חלול לנתן ממנו המים בנחק:

א ס"ג
ב ס"ד
ג ס"ה
ד ס"ו
ה ס"ז
ו ס"ח
ז ס"ט
ח ע"א
ט ע"ב
י ע"ג

ואת שנה המים הנשארין
בננור: ג ובללן שינובנו כלל כל
הפירות במים שכשיהו המים
מפוזרים בכל הפירות יתנגבו
יותר מהרה: וחכמים אומרים
אינן כבי יותן והלכה כחכמים:
ד לעמקו כבי יותן ולרחבו אינו
כבי יותן כשארם מודד עמקו של
צור בקנה נכר רושם המים
בקנה עד כמה הן מגיעים
ומתוך כך יודע עומקו לסיכך
רוצה הוא במשק שברוש אבל
לרחבו אינו רוצה במשק שברוש
והלכה כרבי עקיבא שחזר רבי
טרסון להיות שונה בדבריו:
ה לידע כמה מים יש בו רוצה
במשקה שברוש כדאמרן לסיכך
הוי כבי יותן אבל לידע אם יש

ב השט על פני המים הניתון אינן כבי
יותן ואם נתכוין להתיו על חברו הרי זה כבי
יותן העושה (ס"א נסור) צ"ל צ"ל במ" הניתון
ואת שבה אינן כבי יותן: ג פירות שירד
הרלף לתוכן ובלללן (גמרא שינובו) שינובו
ר"ש אומר כבי יותן וחכ"א אינן כבי יותן:
ד המודד את הכור בין לעמקו בין לרחבו
הרי זה כבי יותן ידברי ר' טרפון ר"ע אומ'
לעמקו כבי יותן ולרחבו אינו כבי יותן:
ה פשטו או רגלו או קנה לכור לידע
אם יש בו מים אינן כבי יותן לידע כמה מים
יש בו הרי זה כבי יותן זרק אבן לכור
לידע אם יש בו מים הניתון אינן כבי יותן
ואת שבאבן טהורים: ה החיבת על השלח
חייך לבנים

בו מים אין צריך רושם של משקה: ושנאבן כלומר שנאבן נמי
טהורים שאין מכשירין: ו החונט על השלח מכה בעור
אחר רחיצתו כדי לנערנו מן המים: השלח העור כמות שהוא
כשמשפטים אותו מן הבתה נקרא שלח תרגום ויפשיטו
ואשלחו:

איתא ר' מאיר אומר וכן ראיתי הוגה בנ"י וביט ספרים
גרם ר"מ: ד רבי עקיבא אומר לעמקו כבי יותן כתב הר"ב
כשארם מודד עמקו כו' לסיכך רוצה הוא במשקה שברוש
א"ל [ר' טרסון] אם כן יהא משקה שברוש טמא למטה מן
הרושם טהור א"ל אי אתה מודה שהמלא בחבית המים
העולים וכו' (ברפ"ד) שא"ל למים שישלו לתוכו עד שנגעו

לאחריה [ג] א"ל למשקה שברוש עד שיהא למטה מן הרושם וזכר
ומהר"ב דהלכה כר"ע שחזר ר"ט כו' ז"ל ככ"מ פי"ג מהע"א הלכה כר"ע מחברו כ"ש דבר פלוגתיה הודה לי ע"כ אבל אפשר
דהר"ב דוקא קאמר לפי שחזר ר"ט משום דאיכא דאחרי בפ"ט דכתובות דף פ"ד דר"ע לאו חברו הוי אבל הרי"ף והרא"ש לא
העתיקו אלא כמ"ד דחברו הוי: ה לידע אם יש בו מים אינן כבי יותן כתב הר"ב שא"ל צ"ל של משקה ואיכא למידק
דמ"מ כיון שא"ל א"כ שיעלה בו מים כשיגע בו במים להוי כבי יותן מדי דהוי כמתלא בחבית וכו' דרפ"ד ורא"ה לומ' דשאני
הקם דרוצה למלאות המים וכן נמי אם צריך לרושם כמו בחמני דלעיל דאז כל המים שא"ל וולקן מכשירין אבל הכא לידע אם
יש בו מים א"ע"ס שא"ל אלא שיעלו בו מים מ"מ א"ל למים שיעלו עליו כלל וכלל והרי ע"י הרגש בלבד ידע אם יש בו מים
ואע"פ שכשמי רגש יעלו עליו מ"מ אין כונתו לעליית שום מים כלל וראיה לדברי שכתב הר"ש ז"ל ובתוספתא קתני המשלש
את החבל לנור לידע אם יש בו מים דהוי כבי יותן ושמה בחבל לפי שכפף אינו יכול לידע אלא אם המסקה בו (ע"כ) ש"מ דאילו
בקנה ויד אפי' אין המסקה בו יכול לידע והיינו כדפרישית ע"י הרגשה: ואת שנאבן טהורים כתב הר"ב שאין מכשירין וכן
כתב הר"ש ב"ס הראב"ד (פי"ג מהלכות ט"א הלכה ט') מפרש כן כמתרעם על הרמב"ם שזיכה לשון המשג" וכתב אינן בתלושין
והקספ משנה כתב שיעשה כן מפני שטהורים אינן מורה על הכשר ע"כ וזה אינו שכבר הרבה פעמים שזו בלשון הכשר וכמו
שכתבתי בשם הרמב"ם עצמו בפרק קמא משנה ג' ואם כפי לשון חבורו הוה ליה לכתוב אינן ברגון אבל לי נראה שיעם
הרמב"ם כדי שיכלול בלשון אינן בתלושין שאין מקבלין טומאה ג"כ וכמו שכתב בפירושו ז"ל ענין אמרו את שנאבן טהורי'
שהמים אשר על האבן הריא אשר בהוד הכור דינו כדיון מי הכור שהוא טהור לא יטמא ולא יכשיר כמו שבארנו א"ע שנאבן
נראת למעלה משטח המים והדבר הנראה ממנה בלול אין דין המים אשר על החלק הוצא ממנו דין מים תלושים ע"כ ודייק
לפרש כן מדשינתה המשנה ולא קתני אינן כבי יותן ושבו תלמידי בדברי מהר"ם שכתב ואת שנאבן טהורים אם פשט טמא ידיו
ונטלו מן המים מים שעליו טהורים ע"כ הרי שמפרש כדברי הרמב"ם ודרמב"ם עדיפא מיניה שמפרש ג"כ בלשון משנתיו
דאיירי בהכשר: ו השלח פי' הר"ב העור כמות שהוא וז"ל הרמב"ם העור בנמר כו' שמשפטין אותו ע"כ והיינו דתקן
במשנה ב' פהק ד' דשכת דעומנין בשלחין שהוא תמטת הצמר שבהן:

לחחריה [ג] א"ל למשקה שברוש עד שיהא למטה מן הרושם וזכר
ומהר"ב דהלכה כר"ע שחזר ר"ט כו' ז"ל ככ"מ פי"ג מהע"א הלכה כר"ע מחברו כ"ש דבר פלוגתיה הודה לי ע"כ אבל אפשר
דהר"ב דוקא קאמר לפי שחזר ר"ט משום דאיכא דאחרי בפ"ט דכתובות דף פ"ד דר"ע לאו חברו הוי אבל הרי"ף והרא"ש לא
העתיקו אלא כמ"ד דחברו הוי: ה לידע אם יש בו מים אינן כבי יותן כתב הר"ב שא"ל צ"ל של משקה ואיכא למידק
דמ"מ כיון שא"ל א"כ שיעלה בו מים כשיגע בו במים להוי כבי יותן מדי דהוי כמתלא בחבית וכו' דרפ"ד ורא"ה לומ' דשאני
הקם דרוצה למלאות המים וכן נמי אם צריך לרושם כמו בחמני דלעיל דאז כל המים שא"ל וולקן מכשירין אבל הכא לידע אם
יש בו מים א"ע"ס שא"ל אלא שיעלו בו מים מ"מ א"ל למים שיעלו עליו כלל וכלל והרי ע"י הרגש בלבד ידע אם יש בו מים
ואע"פ שכשמי רגש יעלו עליו מ"מ אין כונתו לעליית שום מים כלל וראיה לדברי שכתב הר"ש ז"ל ובתוספתא קתני המשלש
את החבל לנור לידע אם יש בו מים דהוי כבי יותן ושמה בחבל לפי שכפף אינו יכול לידע אלא אם המסקה בו (ע"כ) ש"מ דאילו
בקנה ויד אפי' אין המסקה בו יכול לידע והיינו כדפרישית ע"י הרגשה: ואת שנאבן טהורים כתב הר"ב שאין מכשירין וכן
כתב הר"ש ב"ס הראב"ד (פי"ג מהלכות ט"א הלכה ט') מפרש כן כמתרעם על הרמב"ם שזיכה לשון המשג" וכתב אינן בתלושין
והקספ משנה כתב שיעשה כן מפני שטהורים אינן מורה על הכשר ע"כ וזה אינו שכבר הרבה פעמים שזו בלשון הכשר וכמו
שכתבתי בשם הרמב"ם עצמו בפרק קמא משנה ג' ואם כפי לשון חבורו הוה ליה לכתוב אינן ברגון אבל לי נראה שיעם
הרמב"ם כדי שיכלול בלשון אינן בתלושין שאין מקבלין טומאה ג"כ וכמו שכתב בפירושו ז"ל ענין אמרו את שנאבן טהורי'
שהמים אשר על האבן הריא אשר בהוד הכור דינו כדיון מי הכור שהוא טהור לא יטמא ולא יכשיר כמו שבארנו א"ע שנאבן
נראת למעלה משטח המים והדבר הנראה ממנה בלול אין דין המים אשר על החלק הוצא ממנו דין מים תלושים ע"כ ודייק
לפרש כן מדשינתה המשנה ולא קתני אינן כבי יותן ושבו תלמידי בדברי מהר"ם שכתב ואת שנאבן טהורים אם פשט טמא ידיו
ונטלו מן המים מים שעליו טהורים ע"כ הרי שמפרש כדברי הרמב"ם ודרמב"ם עדיפא מיניה שמפרש ג"כ בלשון משנתיו
דאיירי בהכשר: ו השלח פי' הר"ב העור כמות שהוא וז"ל הרמב"ם העור בנמר כו' שמשפטין אותו ע"כ והיינו דתקן
במשנה ב' פהק ד' דשכת דעומנין בשלחין שהוא תמטת הצמר שבהן:

שהוא מתכוין שיצאו עם הצואה • מתכוין שיצאו המים עם הלכלוך שנתחבר בהן • לפיכך מכשור מה שנתן ממנו ואפי' שהוא בתוך המים • ואין הל' כו' יוסי • ו העקל מקום בשולי הספינה שמתקבלים שם המים הנכנסים בסדקים של ספינה : אם ייער להסיר המים שעליהן כמו המנער

כבי יותן לתוך המים אינן בכי יותן ר' יוסי אומר אף לתוך המים בכי יותן מפני שהוא מהכוין שיצאו (ס"א) עם הצואה : ז' המים העולין בהפינה ובעקל ובמשוטט' אינן בכי יותן במצודות וברשותות ובמכמרות אינן בכי יותן ואם נער בכי יותן • המולך את הספינה לים הגדול לצרפה המוציא מסמך לגשמים לצרפו המניח את האוד בגשמים לבבותו הרי זה בכי יותן : ח' קסיא של שולחנות והשיפא של לבנים אינן בכי יותן ואם נער בכי יותן : ט' כל הנצוק טהור חוץ מדבש הזיפין והצפחת בש"א אף המקפה של גריסין ושל פול מפני שהיא סודרת לאחריה : י' המערה מחם לחם ומצונן לצונן ומחם לצונן טהור מצונן לחם טמא • רבי

כבי יותן שכונתו בלי ספק הולאת המים • והוא כמו מרעוד אף האילן להסיר ממנו משקין שהוא מכשיר כמו שנקדם (בפרק קמח דמכילתין משנה ג') אמנם כשנכנס והוא נצוק המים אין כונתו וצואת המים מן העור • כיון שהוא שקוע במים הרמז'ם :

ז' ובמש' שרת שמתהיגים בהן הספינות כדתנן ברס"ה דכ"ב : אינן בכי יותן • דאינו מתכוון שישרי במים ולא נכמין למים • וכן במצודות וברשותות דלא נכמין למים • ואם ייער מהם המים ונתנו מהן המים כיון דיתכוין שיצאו המים • אחשביניהו • ואם נסלו על הסירות הרי זה בכי יותן ומהר"ם : ואם ייער בכי יותן לפי הסברא ה"ה בספינה דכונתו ייכו וק"ל אחתי לא תינכו בחד בבא והפסיק • באינן בכי יותן והרמז'ם כפי"ג מהכ"א (הלכה י"א) העתיק המשנה כצורתה : לים הגדול • תנא בא"י קאי וכמס' באותו יום רגילין בכך : לצרפה • כתב הר"ב לחוקה כו' עיין ל' רש"י שכתבתי

בספ"ד דגלים : ח' קביא פי' הר"ב כסוי כו' וכ"כ הרמז'ם (והר"ש שניכ"ק מהלפין) ועיין במשנה ו' פי"ו דגלים ככתבתי פי' הראב"ד ומהר"ם : ש' ל' לבני כתב הר"ב להגין מפני הגשמי' וז"ל הרמז'ם שלא יפול עליהן מים קודם בישולם [ויפסדו] : ט' הרצוק עיין ספ"ח דטהרות : חוץ מדבש הזיפין ואפי' היה מער' מצונן לצונן הו' מב"ס פי"ז מהכ"א (הל' ד') ועיין במשנה דלקמן ומ"ש הר"ב מפני שכולים כו' כשהקלות נפסק וכו' עיין לקמן : רב"ש הזיפין כתב הר"ב אית דמפרשי דבש טוב וחשוב שמסוך חשיבותו מוויפין אותו כו' וכן נראה מפ"י הר"ש ולשון רש"י בסוף סוטה דף מ"ח] שהוא טוב ועב מערבים בו וכו' ואין נכרות בו ומ"ש הר"ב ואית דאמרי על שם מקומו שגא מויף כמו בצא הזיפין ולאית דמפרשי בהא מוויפין מפרשי התם נמי בני אדם המוויפין דבריהם (שקרינן והולכי רכיל) גמ' דסוף סוטה : ב' י' אומרים כו' מפני שהיא סולדת לאחריה ולת"ק כיון שאין בהם ריר כ"כ כמו דבש הזיפין והצפחת לא חשיב ליה דבעי רירי טובא וב"ש סברי אע"ג דליה להו כולו האי רירי חשיבי לחבר העליון להחמין הו' פי"ז דליר ד' ג' • וכן מוכח

שם מתוך הסוגיא : מפני שהיא סולדת לאחריה פי' הר"ב כשהקלות נפסק חוזר כו' ונמשך למעלה למשקין שבכלי וז"ל רש"י בפ"ז דגזיר חוזר ראש הנצוק וטולה לו למעלה כלפי אחוריו וכחוזר ונוגע לעליונים דמי : י' ברחם לחם טהור • עת"ש במשנה דלקמן : מצונן לחם טמא פי' הר"ב שהחתון החם מעלה הכל לעליון הצונן ומטמאו כדאמרי' לעיל בפ"ג (משנה ב') בזיעת המו חץ • הר"ש וקצת קשה לי דא"כ בלא נצוק נמי כל שמעלה חום מתחתון לעליון יהא טמא והולוי לא"א בלא נצוק אבל הרמז'ם פי' לפי שעמוד המסקה אשר יקרא נצוק יתחמם בהיות קנהו בכלי החם הטמא ויחמם המסקה אשר בכלי העליון וכו' וכ"כ בחבורו עקב ז' מהט"א • מפני (שעניי) החמין עולה כחמרות עשן • ומתערב בנצוק ובמים שבכלי העליון ומטמא הכלי • שהעשן הקולה

מפני שנתחבר
אובלן הל' יא
ב סס הולכה יב
ג סס הולכה יא
ד רירי ל' טו"ז
ה סס פו הל' ד
ו סס הלכה כ

טמא מה שבעליון טהור דנצוק אינו חוזר חוץ מהני דחשיב • מפני שסילדים לאחוריהם (כשהקלות נפסק חוזר) הנשאר למעלה : מדבש הזיפין • אית מפרשי דבש טוב וחשוב שמתוך חשיבותו מוויפין אותו ומערבין בו פסולת ואית דאמרי על שם מקומו שגא מויף כמו בצוא הזיפין ויאמרו לשאול (תהלים כ"ד) : והצפחת מאכל עשוי מקמח ודבש והו' רך כל כך שיכולים להניקו ודומה לו כלפיתית דבש : המקפה תבשיל שאינו לא רך ולא קשה אלא קפוי קרוי מקפה • של גריסין • פוליס • פחוני • וגרוסו' בריחים : ושל פוליס שלימית שאינן גרוסות בריחים : מפני שהיא סולדת לאחוריה כשהקלות נפסק חוזר אותו עמוד השוקת שהיה קצתו במשקין טמאין שבכלי החמין ונמשך למעלה למשקין שבכלי העליון הטהור ומטמא כל מה שבכלי העליון : י' התערה מחם לחם הבא נמי איירי שמשקין שבכלי עליון שמערה מתנו טהורים ושבכלי החמין שמערה לתוכו הן טמאין : מצונן לחם טמא שהחתון החם מעלה הכל לעליון הצונן ומטמאו שהעשן העולה מן החם כמשקה הוא חשוב :

שם מתוך הסוגיא : מפני שהיא סולדת לאחריה פי' הר"ב כשהקלות נפסק חוזר כו' ונמשך למעלה למשקין שבכלי וז"ל רש"י בפ"ז דגזיר חוזר ראש הנצוק וטולה לו למעלה כלפי אחוריו וכחוזר ונוגע לעליונים דמי : י' ברחם לחם טהור • עת"ש במשנה דלקמן : מצונן לחם טמא פי' הר"ב שהחתון החם מעלה הכל לעליון הצונן ומטמאו כדאמרי' לעיל בפ"ג (משנה ב') בזיעת המו חץ • הר"ש וקצת קשה לי דא"כ בלא נצוק נמי כל שמעלה חום מתחתון לעליון יהא טמא והולוי לא"א בלא נצוק אבל הרמז'ם פי' לפי שעמוד המסקה אשר יקרא נצוק יתחמם בהיות קנהו בכלי החם הטמא ויחמם המסקה אשר בכלי העליון וכו' וכ"כ בחבורו עקב ז' מהט"א • מפני (שעניי) החמין עולה כחמרות עשן • ומתערב בנצוק ובמים שבכלי העליון ומטמא הכלי • שהעשן הקולה

העולה מן התמין משקין הוא חשוב וראיתי כפי הר"ש שמתחיל
בלשון הר"ב עד ומטמאו והדר כתב (בלשון הרמב"ם)
לפי שענין התמין בו ומתערב בגלוק ובמים כו' עד הוא חשוב
וא"כ גם דברי הר"ב יכולין להתפרש דהמו' מעלה הכל בגלוק

וכמו של תחתון יפה שחזמו גדול השל עליון ואין הלכה כר"ש
שכיון שהעליון חס' אע"פ שהתחתון יותר חס ממנו . אין
פעולתו של תחתון נכרת בעליון ואינו מטמאו : יא ומגיסה
בקדרה מהפכת בכך שבידה לתבטיל שבקדרה : אם הויעו

ידיה מהכל הקדרה נטמאו ידיה
כאלו ננעה בתסקה שבקדרה : היו
ידיה טמאות . אם הויעו ידיה
כטמאת הויעה תחת ידיה
וכטמאת הקדרה . לפי שהכל
מתברר בין הויעה שבידים לתסקין
שבקדרה : ר' יוסי אומר אם נטפו
אין הקדרה טמאה . אלא נטפו
עליון מן הויעה שבידיה לתוך
הקדרה ואין הלכה כר' יוסי : ה"ן
שבכך טמאו . ואינו מכשיר דלא
הוחשב להיות משקה עד שיערה
אחת לתוך הכלי . וכמו שאין
לו תורת משקה לענין הכשר . כך
אין לו תורת משקה לענין טומאה :
ולענין יין נסד :

רש"אף המערה מחם לחסוכתי של
תחתון יפה משל עליון טמא : יא האשה
שהיו ידיה טהורות ומגיסה בקדרה טמאה
אם הויעו ידיה טמאות היו ידיה טמאות
ומגיסה בקדרה [טהורה אם הויעו ידיה
הקדרה טמאה רבי יוסי אומר אם נטפו .
השקל ענבים בכף מאגים היוין שבכף
טהור עד שיערה לתוך הכיור הרי זה דומה
לסלי יתים וענבים בשוק מנטפין :

פרק ו המגלה פירותיו לגג מפני
הבגדים .
עליהם טל . אינם בכי יותן . אב נתבין
לכך הריזה בכי יותן . הערין חרש שיטה
וקטן אף על פי שחשב שירד עליהן הטל .
אינן בכי יותן . השיש להן מעשה ואין להן
מחשבה : ב המעלה את האגודות ואת
הקציעות ואת השום לגג בשביל שיבטינו
אינן בכי יותן כל האגודות של בית הישוק'
טמאין . רבי

פרק ו המגלה פירותיו
לגג מפני
הבגדים תולעים הגדלי צמירי .
לשון ומהיכנס (שמות ח) :
אם נתכוין נכך . שחשב שירד
עליהן טל : שיש להן מעשה .
כגון אם היו שוכני עליהן טל
בכוונה היו מוכשרין : ב המעלה
את האגודות של ירק : ואת הקציעות כותשים בהאגים בזמנא
ועושים איתן כעין ככרות גדול' וכן נקראין קציעות : יתמינו
ללחלה ודומ' לו בגמ' לא יחפירן ד' ית' ומינא קשה לכותלי :
אינו רבי יותן אם ירד עליהן טל . כל האגודות של ירק : של בית
השוקים טמאין . לפי שהמכרים רגילים לולף עליהן מים כדי
ללחלחן וכן מוכשרין להכל טומאה והידיים מממשין בכן תמיד
הילכך בן בחוקט טומאה : מפני

אבל היכא דהעליון טמא כי הכא
זכ"ס : הרי זה דומה לסלי זכ"ס וכו' עיין בסוף מביילתין :
פרק ו אם נתכוין לכך וכו' האם לא נתכוין ושחם כשידע תידי דהוא אכלהני דבש"ג והכי תניא בחוספתא [פרק ג'] הביאה
הר"ש ופליג בה רבי יודא כחו בהני דלעיל . ונ"ל דתנא דידן הא לא קמירי בפלוגתא . ובגמרא פרק קמא דחולין
ד' ג' מיתא לתתני דהכא ובתב"ש יואם נתכוין לכך בין בשעת העלאתו ובין לאחר מכאן קודם שינגב הטל מעליהם הרי כן בני
מתן דהכי אמרי' בדוכסא א' זרייתא עודכו הטל עליהן ושחם הרי כן בני יותן . ע"כ . וסיפא דתוספתא דלעיל הוא . ואיתא נמי
בגמרא ע"כ דב"מ דף כ"ב ומתבא קשיא אהא דפירש הר"ב במשנה ד' ס"ב דפרה דלר"י כשעלה הזכר לדעת הבעלים פסולה מכלל
דלר"י אשילו לא ידעו פסולה ומאי שנא מהכא דכעין שידע קודם שינגב וכמו דהכא דרש"י יותן דומיא דיותן . ה"כ דהתם דרשינן
עובד דומיא דעבד : הערין חרש שועה וקטן וכו' עיין מ"ש בזה בשם הר"ש במשנה ו פרק ה דעירות . דקשיין אהדדי
הא דהכא והא דהתם וה"ה"ע לא קשוויי מההיא דסוף פרק ג' דמכילתין אלא דהכא דמיו מש בהעלהו : ב בשביל שימטינו .
פירש הר"ב לשון לחלוח וכו' וכ"ס הר"ש ובתב"ש מהר"ם דלא . נתכוין שירדו עליהם מים אלא שיתלחלו מאלוהין מן האויר עד כאן .
והרמ"ם מפרש מלשון התקנה שכתב בשב"ע שימטינו שיעמדו זמן ארוך ולא יסידו וקמ"לן דלא אמרין הואיל והדר דוע שירד
הטל עליהן דמשום הכי העלם :

ומ"ש'ה מטמא העליון . אבל בלאו
הכי אין חוס התחתון מטמא
לעליון כשאין כאן גלוק . אלא
בלשון הרמב"ם בענין ששט שכל
בלשון הרמב"ם כתיב בפי' הר"ש מן לפי שעני
בדמיון כו' עד הוא חשוב . שלא
כתבם הר"ש בעלמו . אבל כס
ה"ה ס"ה ס"ה
ה"ה ס"ה ס"ה
ה"ה ס"ה ס"ה

בגליון . מועסקים מחבורו של
הרמב"ם אחר כך נדפסו בפינים
בטעות . אבל הר"ש מעולם לא
ראה חבור הרמב"ם דלא אשמת'
בשום דוכסא לא צורעים ולא
בטהרות לכתוב שיש דבר משמו .
על כן לבי אומר לי . שהר"ש לא
כתב לזה הלשון כלל . שאין שני
נביאים מתנבאים בסגנון אחד :
רבי שמעון אומר כו' וכמו
כו' טמא . במדכי פרק
כל הכשר העפיק כחו במקום
וכמו וגם ל"ג טמא והארכתי כזה
בספרי ספר תורת האדם כלל
כ"ג דין ו' : יא אם הויעו ידיה
הקדרה טמאה כתב הר"ב לפי
שהכל מחבר כו' ומסייט הר"ש כגון מערה מלוגן לחם .
ע"כ דבר תימה הוא בעיני דהתם החס הוא הטמא ומטמא
לעליון שאם הלוגן ואלו הכא לוגן העליון טמא ואח"כ לטמא
לחס התחתון ומה ראייה היא זו . וכי תימא דה"ק כמו שחשב
מטמא ללוק העליון . אף כאן נעשה עליון חס מן התחתון
ולפיכך חוזר ומטמא גם לתחתון אכתי לאו ראייה דהא אי חסום
הא איכא לדמיון לתתם לחס דטמא . ויראה לי דהך דהכא לאו
מטמא דלעיל הוא . דלא חלקו לעיל אלא כשהעליון טמא .

אבל היכא דהעליון טמא כי הכא
זכ"ס : הרי זה דומה לסלי זכ"ס וכו' עיין בסוף מביילתין :
פרק ו אם נתכוין לכך וכו' האם לא נתכוין ושחם כשידע תידי דהוא אכלהני דבש"ג והכי תניא בחוספתא [פרק ג'] הביאה
הר"ש ופליג בה רבי יודא כחו בהני דלעיל . ונ"ל דתנא דידן הא לא קמירי בפלוגתא . ובגמרא פרק קמא דחולין
ד' ג' מיתא לתתני דהכא ובתב"ש יואם נתכוין לכך בין בשעת העלאתו ובין לאחר מכאן קודם שינגב הטל מעליהם הרי כן בני
מתן דהכי אמרי' בדוכסא א' זרייתא עודכו הטל עליהן ושחם הרי כן בני יותן . ע"כ . וסיפא דתוספתא דלעיל הוא . ואיתא נמי
בגמרא ע"כ דב"מ דף כ"ב ומתבא קשיא אהא דפירש הר"ב במשנה ד' ס"ב דפרה דלר"י כשעלה הזכר לדעת הבעלים פסולה מכלל
דלר"י אשילו לא ידעו פסולה ומאי שנא מהכא דכעין שידע קודם שינגב וכמו דהכא דרש"י יותן דומיא דיותן . ה"כ דהתם דרשינן
עובד דומיא דעבד : הערין חרש שועה וקטן וכו' עיין מ"ש בזה בשם הר"ש במשנה ו פרק ה דעירות . דקשיין אהדדי
הא דהכא והא דהתם וה"ה"ע לא קשוויי מההיא דסוף פרק ג' דמכילתין אלא דהכא דמיו מש בהעלהו : ב בשביל שימטינו .
פירש הר"ב לשון לחלוח וכו' וכ"ס הר"ש ובתב"ש מהר"ם דלא . נתכוין שירדו עליהם מים אלא שיתלחלו מאלוהין מן האויר עד כאן .
והרמ"ם מפרש מלשון התקנה שכתב בשב"ע שימטינו שיעמדו זמן ארוך ולא יסידו וקמ"לן דלא אמרין הואיל והדר דוע שירד
הטל עליהן דמשום הכי העלם :

מפני משקה הפה • אע"פ שאין מולטין עליהן מים כשהן לחין •
מ"מ רגילים לתת עליהן משקה היוצא מן הפה כדי להסי' האבק
שעליהן וכו' כן מוכשרין • ואיכא בין ח"ק לר"מ מקום שאין
רגילין ללחלח במשקה הפה לר"מ טהורים • ולת"ק בכל ענין

טמאין דאף בלחין נותנין בהן מים
והלכה כת"ק • הקמחין והסלתות
של בית השוקים טמאין • לפי
שנותנים בהם מים שלים קודם
שיטנו אותן וכן מוכשרין וידיים
משמשות בהן תמיד • לפיכך הן
בחזקת טומאה • החלקה • חטה
כחטה ונחלק כל גרעין לשניה •
טריגים • שנחלק כל גרעין לשלשה •
טפני • שנחלק כל גרעין לארבעה •
בכל מקום • אשילו שלא בבית
השוקים שהכל מולטין עליו מים •
ג חוץ משל מוכרי משקה • מפני
שנוגעים בהם בעוד שמשק' עופה
על ידיהם ואין מקמדין על
הלכלוך שקליפתה מגינה עליהן •
ואם היו מוכרים עמהם פירות
יבשים • מתוך שזוגגים ידיהם
כדי שלא יטנו אות הפירות ונגבים
ידיהם כמי קודם שיגבו בצצים •
כל הדגים בחזקת טומאה • לפי

שהם מוכשרין במים • והטמא והטהור מתמשש בה • חגיבת
האלקות • מין דג שרגילין למכרו חתיכות חתיכות • ומקום יש
שמואלות ושם צדן אותן ומוכרין אותן • ודג המצרי • דג
קטן מאד שביאין ממנו קופות מלאות במצרים • וקוליים
האספנין • מין דג שערור דך מאד וקורין לו אלשבוט • ושלשה
מינים הללו אין המים מוכשרין אותם כשאר דגין • לפי שהן חיינ
זמן מרובה אחר צידתן • ולאחר שהן נעשין איכל דהיינו לאחר
מיתתן אין נותנין עליהן מים לפי שהמים מפסדין אותן ואין
הלכה כר"י והודה • כל הציר בחזקת טומאה ששם ציר נתנו
בו מים והידי' מתמשש בו • ועל כלס' בין בוצ' בין פירות בין
ציר • נא-ן עם הארץ לומר לא הוכשרו • מפני שמפקדי' אותן
דכל הפירות מפקדי' אותן אלל עם הארץ וא' לאו דלאמון הארץ
מפקדי' אבל דגה אין מפקדי' ידו לפיכך אינו נאמן • ציר
טהור • שידוע בו שלא הוכשר ע"י משקה • שנשל לתוכו מים כל
שהו עתא • דמיה כל שהו מכשרים אותן ומשהוכשר חוקמו
טמא שהידיים מתמשש בו • והלכה כר' אליעזר בן יעקב •
ד שבעה

רבי יהודה מטטר בלחין • כי כשהן לחין אין מנתזין עליהם
מים לפי שאין מנתזין מים על הירקות אלא אם עמדו
ימים כדי שיראו לחין וכיון שהן לחין אין מנתזין עליהן על כוונת
טהורים כיון שאין מוכשרים הרמב"ם • הברגים פירש
הר"ב שנחלק כל גרעין לשלשה •

רבי יהודה מטטר כלחים • אמר ר' מובי
מפני מה טיבאו אלא מפני משקה הפה •
כל הקמחין והסלתות של בית השוקים
טמאים • החילקה הברגים והטפני טמאי'
בכל מקום • ג' כל הביצים בחזקת טהרה •
חוץ משל מוכרי משקה • ואם היו מוכרין
עמהן פירות יבשים טהורות • כל הדגים
בחזקת טומאה • רבי יהודה אומר חתיבת
אלתות • ודג המצרי הבא בקופה • וקוליים
האספנין • הרי אלו בחזקת טהרה • כל
הציר בחזקת טומא' • ועל טולס עם הארץ
נאמן לומר טהורים הן • חוץ משל דגה •
מפני שהן מפקדין (גמ' אהוס) אותה אצל
עם הארץ • ר' אליעזר בן יעקב אומר ציר
טהור • שנפל לתוכו מים כל שהו טמא •
ד שבעה

ורבי"ב דנגעי' קחני בית עריגון
ופי' הר"ב שיש לו שלש זוויות שלש
בלשון רומי טר"י ע"כ • ובגמרא
ספ"ק דזויר עריגון ג' טריגון ד'
וכתבו התוס' שכן הוא בלשון יון •
והיה נראה דגרסינן הכי טריגים
וטריגים לא שלא ראיתי כך צסו'
נוסח' ובגמ' דסוף ס' דמ"ק (דף
י"ג) מיייתי למשנתנו ג"כ כמו שכו'
בספרים • ג חוץ משל מוכרי
משקה כתב ר"ב מפני שנוגעי'
בה חוץ ואין מקמדין על הלכלוך
שקליפתה מגינה עליהם והוא
מטמא אותה בקליפת' כמו שכתבאר
בס"ב של עוקנים • הרמב"ם •
עמהן עם המשקה והביצים •
הרמב"ם • כל הדגים
כו' • ז"ש הר"ב והטמא והטהור כו'
מלשון הרמב"ם הטמאין כן ובכדי
נקטי הטמא • כל הציר בחזקת

טומאה • כתב הר"ב ששם ציר נתנו בו מים • לציר גופו לאו
צר קבולי טומאה הוא שהיא זיעה בעלמא שיוצאה מן הדגים
כשמולחי' אותן) גמרא פ"ג דכבורו דף כ"ב ע"א • ועד כולם
כו' חוץ משל דגה • פ' הר"ב ועל כולם בין ביצ' בין פירות בין
ציר כו' • אבל דגה כו' וכך הם דברי הר"ם ומדלא נקטי ממי בין
דגים נראה שדעתם דחוץ משל דגה דמתני' לאו ציר הוא •
אלא ארישא קאי חוץ מדגין • וראיתי צנא' שהוגה חוץ מהדגה
ונראה שכן הוא גי' הר"ב והר"ם • וקצת קשה שנוי הל' דגה •
ולא דגים ובפי' הרמב"ם דגה שם ממין דג' היה מפורסם אללם
בשם הזה ע"כ • אבל בחבורו פ' ומהט"א כתב כל הדגים
בחזקת מוכשרין ואין ע"ה נאמן עליהן לומר לא הוכשרו • נראה
שחור בו ומפרש ג"כ כפי' הר"ב והר"ם • נאמן לומר טהורי'
פי' הר"ב לומר לא הוכשרו וטעמא כתבתי במשנ"ג פ"ב דדמאי'
מפני שמפקדין אותן • גרסינן הר"ם וכן הטמאין הר"ב •
רבי אליעזר בן יעקב אומר ציר טהור • פי' הר"ב שידוע בו
שלא הוכשר ע"י משקה וכן פי' הרמב"ם • וקשיא לי דלא
הוה צריך למתני' אלא מים כל שהו מכשרין את הציר • אבל
בגמרא דכבורו (דף כ"ב) הלוקח ציר מע"ה משיקו במים וטהור

ממ"ל אי מיה רובא נהו כיון דעביד ליה השקה טהרי להו • ואי רובא ציר נהו ציר לאו צר קבולי טומאה הוא • מיה איכא משום
הגך מיעוטא דמיה הכך • בטלו להו צרובא • ובסוף הסוגיא דף כ"ב ע"ב מיייתי למתני' דהכא ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב
זאת אומרת נחשדו ע"ה לערב מים עד מחצה והני מים משבו ה"ל פלגא ופלגא ולא בטול • וא"א נחשדו לערב מחצה • וטומאת
עם הארץ דרבנן דמסקים דרבנן ונפלגא לא גזרו בה רבנן • ופירש"י ציר טהור כגון שהשיקו במים שנשל לתוכו מים כל
שהו טמא כדמפרש נחשדו ע"ה לערב מחצה מים בצירן • וכי נפל בהן כ"ש מלא מין את מינו ורבו מים על הציר וטמאי' • ולמאן
דלית ליה טומאה שנפלגה חורת וניעורת מוקי לה שנפלו בה לאחר השקה מי ע"ה כ"ש ע"ב • וכן השיגו הראב"ד להרמב"ם שם
הלכה ד' דמפרש דלא כמו שהוא מפורש בגמ' • ולי אף

אמ"י ס'
במ"ק פ"ג
גם הלכה ל'
דמס הל' ד'
המס הל' ב'
וסס הל' ג'
וסס הל' ד'
חמס פ"ה הל' ב'
בטורות כ"ב :

משנה X

משנה גוסה . קשיא לפירושו של הרמב"ם והר"ב :
די שבעה משקין הן . כתב הר"ב לפי שנה' כו' ודבש דבורים
אין לו שם לווי דדבש סתם אקרי גמ' ס'ק דבכורו'
דף י"ו . וכתב הרמב"ם אמנם לווי בכאן של דבורים לחלוק בינו

ד שבעה משקין הן . לפי שנה' בטומאת אוכלים (ויקרא יא) מכל
האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא' אין לי לא מים .
מנין לדבש היין והשמן והחלב והדבש והדבש והטל . ת"ל וכל
משקה אשר ישקה' אי וכל משקה יכול מי תומים מי רמונים
ושאר כל מי פירות . ת"ל מים מה

אם תי' וכל
בן בכורות
ע"כ תי' ס'ג
הטעם
לפירות טוב'
י"ד תי' ס'א
שניק' ס'
ד תי' ס'ה
שחלת אוכלין
סלס' כ'

ד שבעה משקין הן . הטל והמים והיין
והשמן והרם והחלב ודבש דבורים . דבש
צרעים טהור . ומותר באכילה : ה
תולדות למים היוצא מן העין מן האוזן .
מן החוטם מן הפה . מי דגלים בין גדולים
בין קטנים .
לדעתו

מים מיוחד' שאין להם שם לווי .
אף היין והשמן והחלב והדבש והדבש
והטל שאין להם שם לווי . יא' מי
תומים מי רמונים ושאר כל מי
פירות שיש להם שם לווי . ודבש
דבורי' אין לו שם לווי דדבש סתם
אקרי' ועוד שינוי בתוספת דשבת
מנין לדבש שהוא משקה שנאמר

הרמב"ם . אבל בר"ש קודם מנין לדמעות גרסי' בה' מנין לדם
הנדה שהוא משקה שנאמר (ויקרא כ') מקור דמיה ואומר
(זכריה י"ג) ביום ההוא יהיה מקור נפתח לביט דוד לחטאת
ולגדה (וכן כתבתי בפ"ב נדה משנה ו' וע"ש ומ"ס) מנין למי
האף שהוא משקה שנא' ועפעפינו יזלו מים ולגופי לא איטריד
שכבר נאמר ותשקמו בדמעות שליט וזאת אינו ענין לגופיה
מזהו ענין למי האף וכן אומות א"ע מתחלפין במבטא אה"ע
כך כ"ל . ומסיים הרמב"ם ואלו כולן אסמכתות והעקר הלכה
למטה מסיני כמו שבארנו פעמים רבות בכונתנו זאת :

(במדבר כ"ג) ודם חללים ישקה' מנין לין שהוא משקה שנאמר
(דברים ל"ב) ודם ענב תשקה חמר' מנין לדבש שהוא משקה
שנא' (שם) ויניקהו דבש מסלע' מנין לשמן שהוא משקה שנא'
(ישעיה כ"ח) משקה שמנים' מנין לחלב שהוא משקה שנאמר
(שופטים ד') ותפסחה את נוד החלב ותשקהו' מנין לטל שהוא
משקה שנא' (שם ו') וימץ טל מן הגבה מלא הספל מים' מנין
לדמעות העין שהוא משקה שנא' (תהלים ס') ותשקמו בדמעו'
שליט' מנין למי האף שהוא משקה שנא' (ירמיה ט') ועפעפינו
יזלו מים : דבש צרעה טהור . דלא נזכר משקה ואינו מטמא
ואינו מכשיר : ומותר באכילה . דלא תימא הואיל והצרעה
שרץ העוף הוא וטמא' הדבש היוצא ממנו כמי יבא טמא' דס"ד'
דדוקא דבש דבורים . רבייה קרא להיתרא שאין לו שם לווי .
אבל דבש צרעים שיש לו שם לווי לא יבא מותר קמ"ל דבש צרעה
טהור ומותר : דמפני מה אמרו דבש דבורים מותר מפני
שזכניסות אותם לגופן ואין ממזות אותם מגופן . דבש צרעים
כמי מזכניסות אותם לגופן ואין ממזות אותם מגופן : ה בין
גדולים . משקין היוצאין מפי טבעת : בין קטנים מי רגלים ;
ודם

ורב"ש דבורים' עמ' ש במשנה י"א פ"ג דעוקלים ועיין במשנה
ב"ס"ג דטהרות דאפי' (קרוש) : דבש צרעים . מין
ארבע רש"י דבכורות ס"ק דף ו' : ומותר באכילה . כתב
הר"ב דלא תימא כו' הדבש היוצא ממנו יבא טמא' כדתנן במשנה
ב"פ"ק דבכורות שהיוצא מן הטמא טמא' ומ"ש הר"ב דס"א'
דדוקא דבש דבורים רבייה קרא להיתרא שאין לו שם לווי כו'
וזה הרמב"ם ולא הולך לבאר בדבש דבורי' שהוא מותר באכילה
לפי שכבר נתבאר זה בסוסי' ע"כ . ובגמ' דבכורו' ס"ק דף ו'
איתא הכי אדאמר רב ששת מי רגלים של חמורים אמרי' מתיבי

מפני מה אמרו דבש דבורים מותר מפני שמכניסו' אותו לגופן ואין
שריי' דתיבא ר"י אומר אך את זה לא תאכלו מכל שרץ העוף (ויקרא י"א)
סמא' משרין ואזיה זה דבש דבורים . יכול אף דבש הגזין והצרעין אמרתי לא .
שם לווי כו' . ונריך לפרש דלהרמב"ם והר"ב אף לתנא' דמפני שמכניסו' נפקא לן
שרי אף דבש צרעים . ואלו לר"י לא דרשינן טעמא ובה' דאמר הוא דאמר כר"י
בהדיא וגזירת הכתוב הוא ע"כ . והרמב"ם והר"ב מפרשים רחמנא שרייה בגזירת הכתוב
בהדיא שרייה . אלא בהא פליגי אי דרשינן טעמא אי לא וכלאשכחן פלוגתא דר"ש
הכי באנו גם בכאן לאותה קשיא שהקשתי לשאל בפסקי הרמב"ם כפי הא כמו שכתבתי
דמתני' שזכניסו' לא דריש לשום מקרא אלא ה"ק שחכמים חילקו ואמרו דבש
והא דכתב הר"ב מפני שמכניסו' וכו' לישנא דברייתא שכתבתי . וזה הרמב"ם
אבל הוא על ירד על הצמח ותפער בו כח הצמח ההוא ולחלו חותנו יחזור
אופן מגופן) ותפירא אותו לכזירת ותפיעהו כדי שתמצאו אותו (לאכול)
ענת כריתת הצמחים נאסיסותן במדברו' ע"כ : ה מי רגלים .
דאדם' אבל דזהמה לא . תוספתא פסקה הרמב"ם ועיין לקמן : בין גדולים .
פי' הר"ב היוצאין מפי טבעת וכן פי' הר"ש .
וזה ע' דלקתן מתני' ו' תנן והסומא מי טבריה אע"פ שיוצאין נקיים
דחשיבין להו כרע' . ואפשר ליתרץ דשאני מי טבריה
שלבך שיחין אותן כדי לשלשל אינן חשבוין משקה אלא כמו מידי
דמיכל שיצאתו דרך פי הנזעפת ולכך אלן אע"פ שיצאו נקיים חשבוים
כרעי' ושא"כ שאר משקים היוצאים מפי הטבעת מאליהם . ובה"ג
אשכחן בפ"ג דכריתות בגמ' דף י"ג בחלב האשה שהוא משקה
וכפי הסגוק היונק חשיב אוכל אף אשה אל תתמה על מי טבריה
שאע"פ שצדאי' שיש עליהן תורת משקה כמו שאר מים . אפי'
ומיה

השמה אופן לשלשל חשבוים אוכל .

ודם הקזה לשמים דם ההקזה שנתכוין עליו להסקותו לבהמה ולמי או לנכרי : מי החלב הוא הקוס הנפרש מן הגבינה כשחממיהם החלב ומקפאין אותו בקיבה מכשיר את הורעי' והמוחל כשמן מים שחורים היוצאים מן הזימים : שאין מוחל

ומיהו דוקא ליוצא דרך בית הרעי ולא ליוצא דרך האמה נ"ל : לדעתו ושלח לדעתו בין שיצאו לדעתו של אדם בין שיצאו שלא לדעתו הרמב"ם פ"י מהט"א (הל' ב) ועיין בריש משנה ח' : דם שמיטה : אע"ג דדם מגפתה לא כדפי'

הר"ב בס"ס וטעמא דדם חללים גבי אדם כתיב מ"מ דם שמיטה מכשי' משום דאתקש למים דכתיב (דברים י"ב) על הארץ תשפכנו כמים רש"י פכ"ב דשנת דף קמ"ד ומה"ט נישא דדוקא בטהורי' דהא קרא בטהורים משתעי . וברס"ה דכריתו' כדכתיב ללא כל דם שמיטה מכשיר ומדכתיב ודם חללים נשפא ליה וקפת קשה דמה לי קטלה (כולה ומה לי קטלה) פלגא כדכתיב הר"ב בס"ס אכל גזירת הכתוב היא או קבלה וקרא אסמכתא בעלמא : ודם הקזה של אדם הרמב"ם וטעמו נ"ל דאלו בבהמה לא עדיף מדם מגפת' דסוף ספקין אכל שם פיהר"ש דמקו' לשתייה אפילו בבהמה נמי מכשיר וטעמא משום דאחשביה . ע"כ וכדכריו נראה ממה ששנ"ל האל דם הקזה לאחר ששנה דם שמיטה . ומיהו להרמב"ם יש לסרץ דמסרך סרץ התל' בלישניה דרפ"ה דכריתות וצדוק ספקין ואתת' להוכיח בהר"ש : רשתיה למעוטי לרפואה כדקתני סיפא הר"ש :

לדעתו ושלח לדעתו תולדות לדם . דם שמיטה בבהמה ובחיה ובעופו' הטהורים . ודם הקזה לשתייה מי חלב כחלב והמוחל כשמן שאין המוחל יוצא מידי שמן . דברי ר"ש ר"מ אומר אע"פ שאין עמו שמן דם השרץ כבשרו . מטמא ואינו מכשיר . ואין לנו כיוצא בו : ואלו מטמאין ומכשירין . זובו של זב ורוקו וישכבת זרעו ומימי רגליו ורביעית מן המת ודם הגדה . ר"א בן עזריה אומר דם הגדה (גמרא ל"ג אינו מכשיר) : ר"ש אומר דם המת אינו מכשיר . ואבגפול על הדלעת (גמ' גורר) . גורדה . (נ"ל) והיא טהורה : ואלו לא מטמאין ולא מכשירין . הויעה והליחה ברוחה והר"אי . והדם היוצא עמהם ומשקה בן שמונה . ר' יוסי אומר חייץ מדמוי' והשותה מי טבר' אע"פ שיוצאין נקיים דם שמיטה בבהמה בחיה ובעופות הטמאים . ודם הקזה לרפואה . ר"א מטמא באדו . ר"ש בן אלעזר אומר חלב

והמוחל בנוסחת מהר"ם פ"ה"א . וכתבתי בארוכה במשנה ו' פ"ד דעדות : ר"מ אומר וכו' . כתב הר"ב והלכה כר"מ והוא כדעת חכמים הרמב"ם ור"ל דבמשל' ג"ס דטהרו' וע"ס : דם השרץ כבשרו . כתב הר"ב דכתיב וזה לכם הטמא להביא דמו כו' עיין לשון רש"י שכתבתי במשנה ג"ס דדמיילה (ד"ה דם השרץ) : ואלו מטמאין ומכשירין . פיהר"ב שכן עזמן משקין טמאין ומטמאין ומכשירין כא' וכל משקין טמאין כך דינם כדתיב ברפ"ק ואין סברא להקל במשקין היוצאין מן הטמא שלא יטמאו ויכשירו כאחד חלל דוקא פני דהבא שכן אב הטומאה ובהדיא פסק הרמב"ם פ"י מהט"א (הלכה ה') . שכן גם דם מגפתה וחלב אשה ודמעתי עין אע"פ שאינם חלל ולד כמ"ס בספ"א מה' תשכב גם בפירושו במתניתין ח' דפרקין . ולפיכך תמיהני אמאי לא תני להו נמי לאותן שלש דהא הוה רבותא : ורביעית מן המת בתכ' הר"ב דכתיב כי הדם הוא הנפש עמ"ש במשנה ב' וה"פ ב' דאהלות : ודם הגדה

יוצא מידי שמן . ומוחל טמא לר"ש מי פירות הוא ואינו חשוב משקה אבל מכשיר מפני שזרי שמן שבו : רמ"א אע"פ שאין בו שמן מוחל ע"זו חשוב משקה ומכשיר ומטמא והלכה כר"מ . דם השרץ כבשרו ומגפתי' לבעדש' דכתיב בשמנה שרצי' (ויקרא י"א) וזה לכם הטמא להביא דמו שחממא כבשרו . וכל יכשיר את הורעי' ת"ל לכם הטמ' טמא הוא ואינו מכשיר את הורעי' : ואלו מטמאים ומכשירים . שכן עזמן משקין טמאים ומטמאים ומכשירים כאחד : וזבן של זב דכתיב (שס ט"ו) וזבן טמא הוא . ורוקו וכי ירוק וכי זומי רגליו . וזאת תהיה טומאתו וזאת לרבות מימי רגליו : ורביעי' דם מן המת דכתיב (במדבר י"ט) כל הנוגע בדם בנפש האדם . ונפש האדם היינו רביעית דם דכתיב (ויקרא י"ז) כי הדם הוא הנפש ודם הגדה דכתיב (שס ט"ו) והדוה בגדתה מה שזב ממנה טמא כמותה : שכבת זרע אינה מכשרת שאינה משונה משקה דיש לה שם לוי' דם הגדה אינו מכשיר . מדי דהוי אדם של התחכויו' שגם הוא אינו מכשיר : דם המת אינו מכשיר . דכיון שמת יצא דמו מתורת משקה ולית הלכה כחה מהך תנאי לא כליו מטמאין ומכשירין כת"ק ; ואלו לא מטמאים . אפי' יצא מן הטמא כגון מן הזב וכיוצא בו דכתיב בזבן טמא הוא . הוא טמא ואין זיעה וליחה פרוחה ורעי' שלו טמא . והליחה פרוחה היוצאת מן המורס' גו"ה ברקק לימה סרוח' : והר"אי יוצאה כמו והרעי' ודם היוצא עמהם עס הליחה והרעי' : ומשקה בן שמונה . כל משקה שיצא מנסל שנוכל בן שמונה חדשים כגון דמו ורוקו ומימי רגליו . לפי שכן שמונה חי הרי הוא כאבן . סוף מדמו' שחממא' כדם של בן קיימא ואין הלכה כר"י : אע"פ שיוצאין נקיים שמוציא אותה דרך בית הרעי כלולים כמו שהיו בשקתא' אפי' אין מכשיר הואיל ויצאו דרך בית הרעי : ר"א מטמא בחלוי' דמשקין הן חשובין ומטמאין ומכשירים ואין הלכה כר"א :

בספ"ה ב' דכתיב והדוה בגדתה מה שזב ממנה טמא כמותה ולא הדלעת לא ידעתי אמאי קצט דלעת ; גורדה כדי שלא יאכל כדם . דדם האדם אסור מד"ם כמ"ס הר"ב בצוף משנה א' פ"ה דכריתות ועוד דמת אסור בהנאה כמ"ס בספ"ק דערבין : והיא טהורה . לפי שלא הוכשרה הר"ש : ו הויעה עיין ברס"ס : והשרותה מי טבר' . הן מים שיש בהן חיות שמשלשלים

בן שמונה . ר"י אומר חייץ מדמוי' והשותה מי טבר' אע"פ שיוצאין נקיים דם שמיטה בבהמה בחיה ובעופות הטמאים . ודם הקזה לרפואה . ר"א מטמא באדו . ר"ש בן אלעזר אומר חלב

בין

אם פליג
והנה קח
כדימות יב
סס פ"ו הל"ז
ג דה"ו י"ג
דע"ו פ"ב ח"ט
פ"ח פ"ב ח"ט
הנה"ו

בין כשמותין אותן הרמב"ם: חלב הזכר טהור כתב הר"ב
ללא חשיב משקה וז"ל הר"ם חלב הזכר טהור כלומר ואלו
מכשיר דחלב היוצא מדדין של זכר לא חשיב לא כזיעה בעלמא:
ח לרצון ומלא לרצון פי"ה ר"ב לרצון שנחלב בכונה נו

"חלב הזכר טהור: ח' חלב האשה מטמא
לרצון ושלא לרצון. וחלב הבהמה אינו
מטמא אלא לרצון. אמר ר"ע ק"ו הרב ר"י
מה אב חלב האשה שאינו מיוחד אלא
לקטנים. מטמא לרצון ושלא לרצון חלב
הבהמה שהוא מיוחד לקטנים ולגדולים
אינו דין שיטמא לרצון ושלא לרצון אמרו
לו לא יאם טמא חלב האשה שלא לרצון.
שדס מגפתה טמא. יטמא חלב הבהמה
שלא לרצון שדס מגפתה טהור. אמר להם
בחמי' אני בחלב מברם שהחולב לרפואה
טמא והמקין לרפואה טהור. אמרו לו סלי
זיתים ועגבים יוכיחו. שהמשקים היוצאין
כהן לרצון טמאים ושלא לרצון טהורים.

חלב הזכר טהור ללא חשיב משקה וכן הלכה: ח חלב האשה
מטמא. מכשיר לקבל טומאה. ואם נטמא או שהאשה טמאה
מטמא כדון משקין טמאים דתורת משקה יש בו: לרצון.
הנחלב בכונה: ושלא לרצון. כגון חלב הנוסף מדדיה: שאינו
מיוחד אלא לקטנים. וסתמיה לא
חשיב כלו האי: שדס מגפתה טמא
דהיולא מתכחה טמא: דדמי לדס
חללים. שקרוי משקה. דמה לו
קטלה כלה מה לי קטלה פלגא:
שדס מגפתה טהור: דדס בהמה
לא חקרי דס חללי. דגבי אדם
כתיב: סלי זתים ועגבים
יוכיחו. שהסוחטן לרפואה טמא:
ואעפ"כ לרצון טמאי. שלא לרצון
טהורי. חף החלב אע"פ שהחולב
לרפואה טמא כשנחלב שלא לרצון
דון הוא סיהי טהור: ושלא לרצון
טהורים. שאין היוצא מן הויתים
ועגבי' חסוב משק עד שיצא לרצון:
סליקא לה מסכת מכשירין

וכן פי"ה הרמב"ם:
וכלומר דלא הוי כמו לרצון ושלא
לרצון דריש פ"ק. דהתם מיידי
צשעת נפילתן על הזרעים ומטה
אפי' סופו לרצון. אבל הכא מיידי
צשעת פרישה מן האשה. וכ"כ
התוספת בריש פ"ב דשבת (ד"ה
חלב): שדס מגפתה טמא דיש
לנו להשוות משקים היוצאים מן
האשה הר"ם:

שהחולב לרפואה. לרפואת
הבהמה שלא יויקנה
חלבה טמא דהא לרצון הוא המקין
דס לבהמתו לרפואה. טהור דדס
מגפתה היא והואיל והחולב לרפואה
טמא חף הנוסף שלא לרצון טמא
רש"י רפ"ב דשבת:

דהמקין לרפואה נראה צעניו
דמכאן ראייה לפי הר"ם
דלשתייה חף בבהמה מכשיר.
דאלתיה חמי' דחיק נפשיה לומר
מחמיר. חני בחלב מדס מטמא
דמשכת לה חומרא בלרפואה.
חיסוק ליה דלשתייה גופה שן
שחם כל חליבה. דמשכת חומר

אמר להן לא. אם אמרתם בסלי זיתים ועגבים שתחלתן אוכל. וסופן
משקה האמרו בחלב שתחילתו וסופו משקה ע"כ היתה תשובה. אמר
ר"ש מכאן ואילך היינו משיבין לפניו מי גשמים יוכיחו. שתחלתן וסופן
משקה ואינו מטמאין אלא לרצון. אמר לנו לא אם אמרתם במי גשמי'
שאין רובן לאדם אלא לארצות ולאילנות. ורוב החלב לאדם:
נשלמה לה מסכת מכשירין.

בזה הלשון דלשתייה בבהמה טהור ומיובטא להרמב"ם דמי' לעיל דס הקוה בשל אדם דוקא. ונשלמתי על הכ"מ
שהגיה מ"ש הרמב"ם דבשל אדם ילא פי"ב דבר ולי צ"ע: ושלא לרצון טהורים כדתנן בשרקין דלעיל (בסופו) הא למה זה דומה
לסלי זיתים ועגבים שמנטפין הר"ם: סליקא לה מסכת מכשירין

מסכת זבים כבר נתבאר סידור מסכתא זו לכאן בתחלת מסכת הקודמת

פרק א זוב כתב הר"ב זוב בלא תבשר המס ודומה לזוב
ביצה המזורה וכו' עיין ברפ"ב:
ב"ש אומרים כשזמרת יום כנגד יום פי"ה ר"ב דאע"פ
שאזנה זבה גמורה וכו'
כמו כן זב וכו'. ועושה משכב
ומושב. ואיכא למידק דלא פירש
כמי דין ראייה גופה דפי' בדב"ה
דאינה מטמא במשא. א"כ ה"ל
לשרש בכלן דלב"ש מטמא במשא.
והרמב"ם לא פי' בדב"ה כלום.
אבל הר"ם פי' כדכ"ה וכפסגמי
דלב"ש מטיט הראיה תולין. אבל פי' דגם משכב ומושב תולין.
דדקמי בתוספתא המטיט אס הראייה צ"ס אומרים תלוי
זבה"א טהור. משכבו ומושבו בש"א סלוי וזביה ללל אומרים טהור.

מסכת זבים

פרק א הרואה ראייה אחת של זוב
ב"ש אומרים. כשזמרת
יום כנגד יום. ב"ה אומרים. כבעל קרי:
ראה

ראייה אחת של זוב זוב בלא תבשר המס
ודומה לזובין ביצה המזורה. ופי"ב
מבשר שאינו מת וקטורה כלובן ביצה שאינו מזורה: בית שמאי
אומרים כשזמרת יום דאע"פ שאינה
זבה גמורה עד שלש ראיות. מ"מ
בראייה אחת עושה משכב ומושב.
כמו כן זב אע"פ שאינו נעשה זב
גמור עד שלש ראיות. מ"מ בראייה
אחת עושה משכב ומושב. וב"ס
אומר כבעל קרי ואינו עוש' משכב
ומושב ואין הראייה מטמאה במשא
אלא במגע: ראה

ומייתי לה בגמרא פרק בשרא דנה דף ע"ב זומיג
מפרשיק

ראה אחת ובשני הפסיק ובשלישי ראה שתי ראיות ביום אחד או בשני ימים רלופים כדרך למנות ז' נקיים ופטורמן בקרבן ואם ראה ג' ראיות ביום אחד או בשלשה ימים רלופים כדרך למנות ז' נקיים ומייב בקרבן דמניח מנה

ראה אחת ובשני הפסיק ובשלישי ראה ב' או אחת מרובה כשתים בש"א זב גמור בה"א מטמא משכבו ומישבו וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן אך איבן יהודה מודים ב' שבוה שאינו זב גמור ועד כה נחלקו על הרואה שתים או אחת מ' זבה בשתים ובשני הפסיק ובשלישי ראה אחת בש"א זב גמור ובה"א מטמא משכבו ומישבו וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן :
ב' ה' אה קרו ביום השלישי לספירת זביו בש"א סתרה ב' ימים שלפניו בה"א לא סתרה אלא יומי ר' ישמעאל אומר הרואה בשני סתרה שלפניו ר"ע אומר : אחד הרואה בשני ואחד הרואה בשלישי .
שבש"א סתרה ב' ימים שלפניו ובה"א לא סתרה אלא יומיו . ומודים ברואה ברביעי שלא סתרה אלא יומיו ברואה קרוי : אבל אם ראה זב אפילו יום ז' סתרה שלפניו :
ג' ראה אחת היום ושתיים למחר . ב' היום ואחת למחר . שלש לשלשה ימים או לג' לילות הרי זה זב גמור : ד' ראה אחת והפסיק כדי טבילה (גמרה) וסיפוג . ואח"כ ראה ב' או אחת מרובה כשתים או ראה ב' או אחת מרובה כשתים . והפסיק כדי טבילה וסיפוג ואח"כ ראה אחת הרי זה זב גמור :

מפרשינו הם דהא דקאמרי בית שמאי כשומר יום כנגד יום לא תימא שומרת יום כנגד יום אלא תימא כבעל שומרת יום כנגד יום דמולין אם תראה מטמא למטרע . ומטוס דבעל לא שכיט . לא [מטמא] בודאי כמו היא עמיה דגורו זה דבנן זב

כמי מטמא לא גור ביה מטוס דאשה שכיטו זה דמיס ע"כ . נמצאת למד שהר"ב שלא הזכיר כאן דב"ש דין הראוי נמשך בזה אחר לשון הרמב"ם וכשפירש אח"כ דב"ש דין הראוי . שם נמשך אחר דברי הר"ש ולא דק :

ראה אחת ובשני הפסיק כו' מ"ש הר"ב טלה הזב בראיות . עיין בפירושו דמשנה ג' :

ובשלישי ראה שתיים דאלו אחת לב"ה אינו מטמא

משכבו ומישבו כמ"ש הר"ב במשנה ג' : או אחת מרובה כשתים עיין

במשנה ד' : אמר ר' אלעזר בן יהודה מודים ב' שכו' עיין מ"ש

בריש פ"ג דפיאה : ב' הרואה קרוי זב וכו' כהר"ב האו לקרי סומר

בזב נפקא לן וכו' ת"ל לטמאה זה אין לה אלא יום אחד . בגמרא פ"ג

דנדה דף כ"ב אין לך זה אלא מה שאמור זה סותרת יום אחד ופירש

רש"י אלא מה שאמור זה בש"ז לענין טומאה מה טומאה יום

אחד . אף כקידתה אינה סותרת אלא אותו יום : רע"א כו' ר"ע

היינו ס"ק דהך ומודים כו' אף תק"ס"ל דהא לא אמר לא זב' .

וג"ל דהא קמ"ל דמאן ס"ק ר"ע : ומודים פי' הר"ב ד"ש כו' עמ"ש

ברפ"ג דפיאה : אפי' יום ז' סמר שלכניו כהר"ב דכתיב ז' ימים

לטהרתו עד שיבין וכו' גמ' לטהרתו משמע טהרה אחת שלא תהא הכנסה ביניהן : ד' או

אחת מרובה כשתים ל' הר"ב שיהיה בין התחלת ראוי' לפוף

קרי סתרה שלפניו אפי' לב"ה ור"ע סמר דהא כמי פלוגי ואין הל' כר' ישמעאל : ומודים ב"ש לרואה קרוי דד' : שלא סתרה לאו יומיו

ושלפניו עליו דדוקא כשלא נפסק הויבוס בג' ימים טהורים כמסר הימים שעושה זב גמור הוא דאמרי ב"ש דש"ז סותרת אבל

לאחר שעברו ג' ימים טהורים מודים ב"ש שאין קרי סומר לא יומיו והאי דקרי סומר בזב נפקא לן מקרא ואם תורם הזב ואשר תלא

מתנו ש"ז מה זב סותר אף ש"ז סותר אי מה זב סותר את הכל אף ש"ז סותר את הכל ת"ל לטמאה זה אין לה אלא יום א' אבל אם

ראה זב אפי' יום ז' סותר את שלפניו דכתיב ז' ימים לטהרתו עד שיבין כל ז' הימים טהורים מן הויבוס : ג' הרי זה זב גמור ומייב

בקרבן דבראיות טלה רחמנא דכתיב טומאתו טהור וכו' וטומאתו טהור וכו' ומיהו בהפסיק יום בינתיים קאמרי ב"ה לעיל דלא הוי זב גמור ואין הראיות מנטרפות ל"ש לענין טומאה כגון ראה שתי ראיות בלנד בהפסקת יום בינתיים . ל"ש לענין קרבן כגון ראה ג' ראיות : ד' כדי טבילה וסיפוג כדי שיטבול ויקטע עמו אחר טבילה ופחית משיעור זה לא הוי הספק ולא

סביבה אלא ראיה אחת : או אחת מרובה כשתים סביב

אכ סס ונהי' .
ד' דש פנ' ס' .
ה סס ס' .
ו סס ס' .
ז סס ס' .

אקמול'סן :
הגש'ס
בס' הלכה
בא' ה"י
רס' ה"י
טבת' ל'
ד' ס' ה"י
ז' ג' רכ"ב
ח"י' פ' ח'
חזוסי' כתי'
סלכ' ו'

לסוף הראייה כדי טבילה וספוג . וכן לשון הרמב"ם בחבורו פ"ב מה' מחוסרי כשרה (הלכה י') ומשום ללראייה עצמה אין שיעור ואפי' ב' כ' כדקתן במשנה ב' ס"ה דנדה הלכך אין סומחין שיעור הספק דכ"ס אינו מן השיעור ואפשר ג' כ' בין החלה לסוף ענינו בין משהחיל על למה שהוא בסוף . ונקט לי שגא בין החלה לסוף כיון שאין לה שיעור דהוי כלא הם בכלל השיעור עצמו ועיין במשנה דלקמן דר"י פליג :
ה ראה אחת מרובה כשגש
דהלפת משמעות כתיב' תהיה החתים בשרו דנפקא מכל חד שמטעו אפי' כל שהוא . כמ"ס הרמב"ם ב' פירושו בס"ס ח"כ והעיקר כד' במשנה ב' פ"ה דנדה : רש"י ר"ל ר"ל כג' הר"ב והרמב"ם והר"ם 'ובגמרא פ"ו דסנהדרין דף ס"ג : מיימי לה וגרים לשילה וכן העתיק ס' רש"י וכן בנוסחת מהר"ם : שהן כדי ב' טבילות זב' ספוגין והוא שיראה האחת בתחלת השיעור והאחת באמצעה והג' בסוף' והיונו דכתב הרמב"ם וכאשר יעמוד (הזוב) שיעור שיהלוק אדם בינוני ההליכה שיעור הדרך שהוא כבר ראה ג' ראיות בזמניהן . ר"ל לבין כל אחד

שהיה בין החלה הראיה לסוף הראיה . כדי טבילה וספוג . והיה רואה תמיד בלא הספק : ה' (כמגד יון) לשילוח . מקום בירושלים שהעמידו בו מלכי יון ע"ז והיה אותו המקום רחוק מן השילוח שיעור שמי טבילות ושני ספוגים : (כמגד יון) ל' העוררי' לגד שגחן (ישעיה ס"ה) שלוח שם הגהר כדכתיב (שם ח') יען כי מאס העם הזה את מי השילוח : מטמא משכב ומושב . דחשבינה לה כשתי ראיות : אלא אם כן יש בה כדי שלש כגון כמגד יון לשילוח דלא נחשב כזב גמור אפי' לענין קרבן . אבל באחת מרובה כשתיים אין חולקין אותה וכראייה אחת היא חשובה ואין הלכה כר' יוסי : ו' אם ידוע שמקצת הראיה מהיו וקצת לאחר שראה קצת ראה בסוף היום וקצתה בתחיל הלילה של מחר אפי' שלא היו ביניהן כדי טבילה וספוג נחשבים שתי ראיות מפני שהימים חולקין : ודאי לקרבן ולטומאה . דיש כאן שלש ראיו' לדחותה של בין השמשות נחלקת לשתיים כיון דיש בה שני ימים : ואם ספק דשמ' כלה מן היום או כלה מן הלילה : ודאי לטומאה דמה נפשך איכא שתיים : וספק לקרבן' דמספקא לן שגא שתיים שגא שלש' דאי כלה מן היום או כלה מן הלילה ב' ואי מקצתה ביום ומקצתה בלילה ג' : ב' ימים בין השמשות' כגון דראשונה בתחלת בין השמשות ראשון ושנייה בסוף בין השמשות' שני' כגון דאחת בע"ש בתחיל בין השמשות' ואחת בזמנא' שבת בסוף בין השמשות' דאם תחלת בין השמשות' וסוף בין השמשות' לילה' . אין כאן שתי ראיות בשני ימים רגופים דשבת מפסקת ואין כאן טומאה זיבה (אלא כבעל קרי) ואם בין השמשות' כלו מן היום או כלו מן הלילה יש כאן שתי ראיו' בשני ימים רגופים וטעון לספור שבעה נקיים ופסור מן הקרבן . ואם תחלת בין השמשות' או סופו חזיו מן היום וחזיו מהלילה' בתחלת הראיה לשתיים וחייב בקרבן . ולפי שיש כאן כל הגך ספיקות קמני ספק לטומאה ולקרבן . שגא אין כאן טומאה ושגא יש כאן טומאה ולא קרבן ושגא יש כאן טומאה וקרבן . הילכך מביא קרבן ואינו נאכל :

ה ראה אחת מרובה כשלישי שהיא כמין
גד יון לשילוח שהן כדי ב' טבילות יוכשני ספוגין תרי זה זבגמור . ראה אחת מרובה כשתיים . מטמא משכב ומושב . וצריך ביאת מים חיים ופסור מן הקרבן . אמר ר' יוסי לא אמרו אחת מרובה יא"כ יש בה כדי שלש : ו' ראה אחת היום ואחת בין השמשות' אחת בין השמשות' ואחת למחר אם ידוע שמקצת הראיה מהיום ומקצתה למחר ידאי לקרבן ולטומאה . אם ספק שמקצת הראיה מהיום ומקצתה למחר ידאי לטומאה וספק לקרבן . ראה ב' ימים בין השמשות' ספק לטומאה ולקרבן . אחת בין השמשות' ספק לטומאה :
פרק ב הכל מיטמאין בזיבה . אף הגרים . אף העבדים . בין משוחררין בין שאינן משוחררין . חדש שוטה וקטן . סרים

ואי כדי טבילה וספוג ע"כ . והכי איתא בת"כ במשל משלו למה ד' לחבל של מאה אחת ראה בתחלת מאה כו' ובתוספתא הביאה הר"ם הגי' משו' : אמר ר' יוסי לא אמרו כו' לסי שהפסוק אשר לתדנו ממנו ענין הוה כזב בעל ג' ראיות מדבר' והוא אמרו וואת תהיה טומאתו בזובו . רר זוב' מלמד שהוא מטמא כג' ראיות כמו שהוא בספרא הרמב"ם ועיין במשנה דלק' : וראת בין השמשות' כו' ובהכי אף ר' יוסי מודה דתניא בתוספתא והביאוה הרמב"ם והר"ם . וזוהי ומודה ר' יוסי שאם ראה אחת בין השמשות' שאפי' שאין בה כדי טבילה וספוג יש (בידו) שתי ראיות מפני ששתי ימים חולקים :
ראה ב' ימים בין השמשות' ספק לטומאה ולקרבן . פי הר"ב כגון דראשונה בתחלת בין השמשות' ושנייה בסוף בין השמשות' דאי ברבג איתמון א"כ היה ודאי לטומאה . דמת"ז אם זה מן היום אף זה מן היום ואם זה מן הלילה גם זה מן הלילה וה"ל שתי ראיות בשני ימים רגופים הר"ם . ומ"ס הר"ב ואם תחלת בין השמשות' או סופו חזיו מן היום וחזיו מהלילה נחלקת הראייה לשתיים . וכן לשון הר"ם . וכן ראיה נחלקת לשתיים והרי כאן ד' ראיות רגופות וכ"כ הרמב"ם לא שבראייה אחת הנחלק לשתיים סגי לן לכך לא דקדוק לפרש :
פרק ב הכל מיטמאין בזיבה . כתב הר"ב הכל לאתווי
מינוק בן יומו מרבוי דאי' למרבינן לקמן קטנים והכי תניא בר"ש דף ג' אמתני' דהכא הכל לאתווי גמ' לברייתא זו

הכל לאתווי מינוק בן יומו מרבוי דאי' למרבינן לקמן קטנים והכי תניא בר"ש דף ג' אמתני' דהכא הכל לאתווי גמ' לברייתא זו

הכל לאתווי מינוק בן יומו מרבוי דאי' למרבינן לקמן קטנים והכי תניא בר"ש דף ג' אמתני' דהכא הכל לאתווי גמ' לברייתא זו

הכל לאתווי מינוק בן יומו מרבוי דאי' למרבינן לקמן קטנים והכי תניא בר"ש דף ג' אמתני' דהכא הכל לאתווי גמ' לברייתא זו

הכל לאתווי מינוק בן יומו מרבוי דאי' למרבינן לקמן קטנים והכי תניא בר"ש דף ג' אמתני' דהכא הכל לאתווי גמ' לברייתא זו

ומטמאין בדם כאשה. שאין האשה מטמאה בלובן חלב באודם. דלם כתיב בה שהוא אדום: ובלובן כאיש. דוובו כתיב גבי איש. והוא דומה למי בלם של שעורים: וטומאתן בספק. אם ראו לובן שמא הן אשה ולובן טהור בה. ואם ראו אודם

סרים אדם סרים חמה. טומטון ואגדרוגינו. גותנין עליהן חומרי האיש ודומרי האשה מטמאין בדם כאש' ובלובן כאיש וטומאתן בספק. בשבעה דרכים בודקין את החוב. עד שלא נזקק לזיבה. במאכל במשהה. ובמשאי בקפיצה. בחולי. ובמראה. ובהרהורי הרהר עד שלא ראהו. או שראה עד שלא הרהר. רבי יהודה או ר. אפילו ראה בהמה חיה ועוף. מתעסקין זה עם זה. אפילו ראה בגדי צבע האשה. ר"ע אומ' גמ' ג. אפילו אכל כל מאכל. בין רע בין יפה. ושתה כל משקה. אמרו לו. אין כאן זבין מעתה. אמר להם. אין אחריות זבים עליכם. משנזקק

שמה הן איש ואודם טהור גביה. אבל אם ראה לובן ואוד' כאחד. טומאתן ודאי ממ"ז. וטורפין עליהם את התרומה. אבל אין חיובים עליהם על זיאת מקדש. דגבי שלוח טמאין כתיב. במדבר ה. מוזכר עד נקבה ששלחו. וזכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטום ואגדרוגינוס: ב' זו' דרכים בודקין את החוב. משום דאינו מטמא מחמת איכס דכתיב. זכ מבשר וזלח מחמת איכס: עד שלא נזק לטומא' דהיינו כשרוא' ראוי שיהיה שבה הוא נעשה זב לטמ' משכ' ומוס' ולהצריכו לטמ' זיקוי'. אבל ראה ראשונה מטמאה באונס טומאת ערב. גדון בעל קרי. ומצטרפת עם

השנייה ואש' שהיא בלונס במאכל אם אכל אכילה גסה. או אכל דברי המצויין לידו זיבה ואפילו כל סקן כגון בשר שחין. חלב זבוביה ביני' ויין יסין וגריסין של פול ושחליו ובמשת' ברבוי שתי' במשח' כבד ששאל: במראה ראה אשה אחי' לא הרבה: ובהרהור אש' של ראה אי אירע לו אחד מאלו השבע' קודם ש' יאה ראיה שניה. אינו נעשה זב מחמת אונס ראה והטפה אינה מטמאה במשח' כשאר טפה של זב: אין אחריות זבין עליכם. ואם לא היו זבים לעולם מה אחס' מוששים. הלא לא קבלתם אחריות של זבים עליכם. ואין הלכה לא כרבי יודנה. ולא כרבי עקיבא:

כס"ד דנדה דף ל"ב ונ"ל דהוי כעין מיעוט אחר מיעוט שהיא לרבות. כמ"ס במשה ב' פ"ק דפרלה. דהא איש משמעו כו' י"ג שנה. כדמתן בפ"ה דלכות משנה כ"א: וממעט הסחות מקו': סרים אדם וסרים חמה. מפורשי' במשנה ד' פ"ח

דיבמו'. מומטום ואגדרוגינוס מותנין עליהן חומרי האיש ודומרי האשה וכו' ואע"ג דכסו' פ"ח דיבמו' ריש דף פ"ג פס' הר"ב ז"ל רב] לאגדרוגינוס בריה בפני עצמו היא לאו בריה בעלמ' לא כלומר ססיקא' וכן מש"ז. ליטול דבריה בפני עצמו ולא הכריעו כו' תוס' פ"ה דנ"ד דף כ"ח. ד"ה אר"כ. וכז' כתפתי כנג' כסו' פ"ה דנ"ו: מטמאין בדם כאשה. כתב הר"ב דדם כתיב בה שהוא אדום. וחמשה דמים טמאי' בה וטו לא. כדמתן בספק כל היד (דף י"ט). הר"ס: ובלובן כאיש. לטו הר"ב דוובו כתיב גבי איש

כלומר מה שהוא רביל שיו' ממנו והוא לבן זמ"ש הר"ב והוא דומה למי בלם של שעורים. וכ"כ הר"ס ועליל ברפ"ק כתב הר"ב דדומה ללובן בינה המורט. וכן לשון התוספתא והזיבה הרמב"ם במשנה דלקמן ולא קשי' דכלה חדא מלת' דהכי אמר רב הונא בפ"ד דנדה דף ל"ה ז"ב דומה למי בלם של שעורים וכו' זב דיהה דדומה ללובן בי' המורט' וסירי' דיהה כלו' מתמקק ונפרד ואינו קשור' מוזרת שאינה משרתת אפרוח תחת סרנגולת: ע"כ ורמב"ם פיר' דיהה דהכא כמו דיהה דכפ"ב דנדה וריש נגע' שכתב ברפ"ב ממחוסרי כשרה כהה ללובן בינה המורט. וכן נראה דעת הר"ב דלא כתב לעיל חלב דומה ללובן כו' דכהה כלל זה הוא. ומש"ה כתב בפ"ו וקשורה כלובן כו' וכן גם לשון הרמב"ם ס"ס

ובפירוש משנה ב' דלקמן. ואלו לרש"י גרסי' וקשורה דדומה ללובן וכו': וטומאתן בספק כתב הר"ב אבל אין חיובין עליהן על זיאת מקדש דגבי שלוח טמאים כתיב מוזכר ועד נקבה ששלחו וזכר ודאי וכו' ודאי וכו' פירש"י דלדרוש נמי זכר ודאי כו' מטמ' בזיבה ולא טומטום. ע"כ ההוא מצבי ליה לכדרי' יצחק דהר"י לזכר לרבות את המזרע למעינותיו ולנקבה לרבות את המזרעת למעינותיה וכו' אי הכי כי אטמו בשאר טומאות כגון טומטום שנטמא בתת או בשרץ) לא לשלחו' אמר קרא מוזכר מטמאה המורשת מן הזכר. במראה פ"ג דנדה דף כ"ח. והא דאמרי' מוזכר ודאי כו' כתבו התוספתא (ד"ה שנאמר) תימא בשלמא טומטום איצטרך למעיניו כיון שיש טומטום שהוא זכר ויש טומטום שהוא נקבה ופטרו הכתוב כל זמן שהוא ספק דמומעט [במעשר] בהמה בקפ' אחד מן המניין לתוכו (כמ"ס בפ' בהולא דבכורות משנה ו') וגבי ספק בהרת קדמה לשער לבן (כמ"ס בפ' פ"ד דנגעים) אבל אגדרוגינוס מה צריך למעוטי' כיון דספק הוי וכו' שוין דקמי' שמיא גליא חס' וזכר אם נקבה ואמאי מעט ליה וי"ל דמומעט ניה מטעם שהוא חשונה. והוי ספק משום דכתיב מוזכר ועד נקבה ולא ידענא אי מוזכר מעט ליה והוא זכר ואם נקבה מעט ליה והוא נקבה. ונראה לומר דתרי מיעוטי נהו דה"מ למכתב מוזכר ועד אדם או נקבה ועד אדם ואתא חד לאגדרוגינו' ומד לטומטום א"כ מההי' מיעוטי דמעטינן אגדרוגינו' מעטינן נמי טומטום. ולא ימא דתרי מיעוטי נהו ואם מוזכר מעט ליה איצטרך לזכתב נקבה דלא ימא זכר למעוטי נקבה אתא או איפכא ע"כ: ב' בישבעה דרכים בודקין את החוב משנה זו שניה כמו כן בפ' בתרא דנויר (משנה ד') והכ' עיקר והתם אגב גררא הר"ס ואף ע"פ כן מסני שאין ממתינין המלות נודרותי' והקדמתי' לפרשה סס בפ"ד: רבי עקיבא אומר אפי' אכל כל מאכל וכו' כאמר כי מסבת התעסקו בהם שנתעסק שנתה שכנת זרעו ולא יהיה זב חלב אם יראה בריקו' הל' טומאה והמנוח לא שנתקד' לו יגיעה ולא ענין מן העניני' אשר קדם ספורס הרמב"ם ואע"פ כן א"ל אין כאן זבים מעתה

ה שם הלכה
ב קדושין נו"
סס:מ"ו פ"ב
מ"ח תוספתא
כפרס כ"ב

מעשה' משום דמלקח ללא שכוח הוא : ראה ראה ראובן
בדקין' ה"ב הר"ב היינו דוקא לקרבן כו' דכי כתיב תישרו
ולא זמית אונסו אשניה כתיב' כלומר על כרחיך אז' איה
שניה דכתיב בתרא קחי ולא אראשונה דהא אקס' לש' כו'
וכ"ס רש"י בס"ד דגדה דף ל"ה
ומ"ס הר"ב מה ש"ז מטמ' באונס'
פרש"י דכל עצמו של ש"ז מחמת
אונס תימוס בא' ע"כ' ועיין
בפרק בתרא משנה י"א' וכל'
דמשום דמש"ז ילפינן' דיו למיל'
לה לענין טומא' אבל לקרבן ללא
שי"ד בס"ז' לית לן למילף מיניה'
ומש"ה בדקין לקרבן אף בראיה
הראשונה : רבי אליעזר אומר
אף בשלישית בדקין אותו בגמ'
פ"ד נדה (סס) דבאפי' (והוב'
אח' זבוב לוכו' לנקבה) קא מסלבי

א"ט ט"ז
ב"ק נ"ג
ג"פ
ד"ה
ה"ה
ו"ה
ז"ה
ח"ה
ט"ה
י"ה
יא"ה
יב"ה
יג"ה
יד"ה
טו"ה
טז"ה
יז"ה
יח"ה
יט"ה
כ"ה
כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט
ל"ה
ל"א
ל"ב
ל"ג
ל"ד
ל"ה
ל"ו
ל"ז
ל"ח
ל"ט
מ"ה
מ"א
מ"ב
מ"ג
מ"ד
מ"ה
מ"ו
מ"ז
מ"ח
מ"ט
נ"ה
נ"א
נ"ב
נ"ג
נ"ד
נ"ה
נ"ו
נ"ז
נ"ח
נ"ט
ס"ה
ס"א
ס"ב
ס"ג
ס"ד
ס"ה
ס"ו
ס"ז
ס"ח
ס"ט
ס"י
ס"יא
ס"יב
ס"יג
ס"יד
ס"טו
ס"טז
ס"יז
ס"יח
ס"יט
ס"כ
ס"כא
ס"כב
ס"כג
ס"כד
ס"כה
ס"כו
ס"כז
ס"כח
ס"כט
ס"ל
ס"לא
ס"לב
ס"לג
ס"לד
ס"לה
ס"לו
ס"לז
ס"לח
ס"לט
ס"מ
ס"מא
ס"מב
ס"מג
ס"מד
ס"מה
ס"מו
ס"מז
ס"מח
ס"מט
ס"נ
ס"נא
ס"נב
ס"נג
ס"נד
ס"נה
ס"נו
ס"נז
ס"נח
ס"נט
ס"ס
ס"סא
ס"סב
ס"סג
ס"סד
ס"סה
ס"סו
ס"סז
ס"סח
ס"סט
ס"סז
ס"סח
ס"סט
ס"סז
ס"סח
ס"סט

רבנן לא דרשי אחים : הוב' חדא
בשליש אקשיה רחמנא לנקבה
את תרתי' וזבו תלת' ברביעי אקשי'
באונס' ולא לענין טומאה ולקרבן'
אלא לסתירה בתוך ז' ימי
נקיים' והא דקתני ת"ק ש"גלים
לדבר' והרי ממקרא נדרש
כספתי בס"ד במסכת נזיר (פ"ג
משנה ג') ג' ה' ו' אה קרי
אינו מטמא בזיבה מעת לעת'
כתב הר"ב' אבל למאכל כו' כל
זמן שהוא מטמא' תוספתא הדיא
הרמב"ם בכאן' והר"ס
כתב' במתניתין דלעיל' וחולי לא
צריכא למתני' דודאי לכל
זמן שהוא מטמא' : בעת לעת'
דתיבא בספרים' תא ראה
לפנות ערב ורחץ במים מלמד
שהקרי פוטר בזיבה מעת לעת'
פי' הר"ס לפנים ערב' עד שיפנה
כל היום דהיינו מעת לעת'
כו' ור"ל שפנה הערב השני
שאר לילה' שבו ראה הקרי
כדכתיב בקרא' ורש"י בסוף
נזיר כתב דלפנות חד ערב'
כדכתיב (ירמיה' ז') כי פנה
יוס' וערב תרתי' : רבי יוסי
אומר יומו' דדיוק לילה דכתיב
(דברים כ"ג) אשר לא יהיה
טהור מקרה לילה' דמשמע
עד לילה מטמא' ותו לא' ות"ק
אורחא דקרי למיתי' בליליא
וכדתיבא בכיובא בזה בסוף נזיר
סלוגת' דת"ק ור"י בס"ז דזב
דמטמ' במשא ולא חמרו שם
בגמ' לר"י מאי עביד בלפנות
ערב' וכתבו התוספו' (סד"ה
בתא') שיש לומר דדרש
לפנות ערב' כדדרשינן בספרי
דקרי פוטר זיבה של אחריה
כל מעת לעת ע"כ' וכשקרינן
דבריהם אלו עמדתי מרעיד
ומשקומם' איך שכחו משנתנו
זו דר"י אינו פוטר אלא יומו
ועוד אי איתא דדבריה' לא הוה
גמ' שתיק מיניה דטפי צריכא
למשמע ממאי דאשמועינן
לילה לת"ק למאי צעי' לכך
כ"ל דדוקא לילה דמיומר
בקרא' הוא דקשיא לגמרא
למאי צריכא לת"ק אבל
לפנות ערב לא קשיא ולא
מדי לר"י' למאי איצטריך'
דהא דינא דרואה קרי שגריך
הערב שמש' כדכתיב בפרשת
מזרע' להכי כתב (סס) והיה
לפנות ערב כשהוא נכרי
וכו' דאדרישא מחדר' דרואה
קרי אינו מטמא מעת לעת'
דהיינו בזיבה שניה' וקאמר
דנכרי שראה קרי מטמא
ראייה' שהיא שנייה לראיה
שראה כבר קודם שנתגייר'
ומ"ס הר"ב ומגדלכת עם
השניה שראה אחר מעת לעת
של קרי ואל"ת למאי דפרישית
בסוף נזיר דגר שנתגייר אית
ליה חולשא מחמת קבלת עול
מצות' כו' הוה נמי אחר מעת
לעת' כל קרי כגון שגירותו
היה פחות מעת לעת לאחר
שראה קרי' אכתי איכא חולשא
בקבלת מצות' י"ל

משנוקק לזיבה' אין בודקין אותו יאונסו
וספקיו שכבת זרעו' טמאים' שרגל' לדבר
ראה ראייה ראשונה' בודקין אותו בשניה
בודקין אותו בשלישית' אין בודקין אותו רבי
אליעזר או' יאף בשלישית' בודקין או' ר' יפני
הקרבן' ה' ר' רואה קרי אינו מטמא בזיב'
מעת לעת' ר' יוסי אומר יומו' נכרי שראה קרי
ונתגייר' מיד הוא מיטמא בזיבה' ה' ה' רואה
ר"ב' והמקשה

ראה ראה ראשונה בדקין אותו' היינו דוקא לקרבן' דלי
מחמת אינס' ראה' אינה מטמא עם השלישית לקרבן' אבל
מזמרת עם השניה לטומאה' דאם ראה שניה שלא באונס'
אע"פ שיהיה ראשונה באונס' עושה משכב ומושב' ובעי' ז'
נקיים' וזיבת מים חיים' דכי כתיב ומשורו ולא מחמת אונסו
בשניה כתיב' אבל הראשונה אקס' לשכבת זרע' דנת' בזאת
תורת הוב' ואשר תלא ממנו שכבת זרע' מה שכבת זרע' מטמא
באונס' אף ראה ראשונה של זב' מטמא באונס' : בשניה
בודקין אותו לטומאה ולקרבן' בשלישית אין בודקין אותו לא
לטומאה ולא לקרבן' : ר' אליעזר אומר כו' ואין הלכה כרבי
אליעזר' : ג' אינה מטמא בזיבה מעת לעת' דהאי זיבו' מחמת'
חולשא דקרי הוא' ובראייה שנייה אירוי' דראשון
מטמא באונס' וכס' שתולין לקרי מעת לעת' כך למראה
ולתרהור' תולין מעת לעת' אבל למאכל' ולמשה' למשא'
ולקפיה' תולין לו כל זמן שהוא מטמא' : ואמרינן דמחמת
הצער הויא הזיבה' ולא מצרנו' ר' יוסי אומר יומו' אין תולין
לו אלא אותו היום שראה קרי בלבד' ולא מעת לעת' ואין
הלכה כר' יוסי' מיד מטמא בזיבה' דגר שנתגייר כקטן שנוג'
דמי' ואע"פ שראה זיבות כשהוא נכרי' מטמא בזיבה בהך
שנייה שראה בתוך מעת לעת בשל קרי' דנעשית' לו כראיה
ראשונה דמטמא באונס' ומגדלכת עם השניה שראה אחר
מעת לעת של קרי' דראיה זיבה של נכרי כמאן דליתא דאין
הנכרים מטמאין בזיבה' : ה' רואה דם' מטמא כל שהרות'
שנתעסק' בהן למפרע מעת לעת' כדפרישנא בריש נדה'
ואידי דאירי' במעת לעת קחשיב כל בני ששועורן מעת לעת'
וכן

מחמת אונס' כיון שכבר נעש' זב' :
ראה ראה ראשונה בדקין אותו' היינו דוקא לקרבן' דלי
מחמת אינס' ראה' אינה מטמא עם השלישית לקרבן' אבל
מזמרת עם השניה לטומאה' דאם ראה שניה שלא באונס'
אע"פ שיהיה ראשונה באונס' עושה משכב ומושב' ובעי' ז'
נקיים' וזיבת מים חיים' דכי כתיב ומשורו ולא מחמת אונסו
בשניה כתיב' אבל הראשונה אקס' לשכבת זרע' דנת' בזאת
תורת הוב' ואשר תלא ממנו שכבת זרע' מה שכבת זרע' מטמא
באונס' אף ראה ראשונה של זב' מטמא באונס' : בשניה
בודקין אותו לטומאה ולקרבן' בשלישית אין בודקין אותו לא
לטומאה ולא לקרבן' : ר' אליעזר אומר כו' ואין הלכה כרבי
אליעזר' : ג' אינה מטמא בזיבה מעת לעת' דהאי זיבו' מחמת'
חולשא דקרי הוא' ובראייה שנייה אירוי' דראשון
מטמא באונס' וכס' שתולין לקרי מעת לעת' כך למראה
ולתרהור' תולין מעת לעת' אבל למאכל' ולמשה' למשא'
ולקפיה' תולין לו כל זמן שהוא מטמא' : ואמרינן דמחמת
הצער הויא הזיבה' ולא מצרנו' ר' יוסי אומר יומו' אין תולין
לו אלא אותו היום שראה קרי בלבד' ולא מעת לעת' ואין
הלכה כר' יוסי' מיד מטמא בזיבה' דגר שנתגייר כקטן שנוג'
דמי' ואע"פ שראה זיבות כשהוא נכרי' מטמא בזיבה בהך
שנייה שראה בתוך מעת לעת בשל קרי' דנעשית' לו כראיה
ראשונה דמטמא באונס' ומגדלכת עם השניה שראה אחר
מעת לעת של קרי' דראיה זיבה של נכרי כמאן דליתא דאין
הנכרים מטמאין בזיבה' : ה' רואה דם' מטמא כל שהרות'
שנתעסק' בהן למפרע מעת לעת' כדפרישנא בריש נדה'
ואידי דאירי' במעת לעת קחשיב כל בני ששועורן מעת לעת'
וכן

מחמת אונס' כיון שכבר נעש' זב' :
ראה ראה ראשונה בדקין אותו' היינו דוקא לקרבן' דלי
מחמת אינס' ראה' אינה מטמא עם השלישית לקרבן' אבל
מזמרת עם השניה לטומאה' דאם ראה שניה שלא באונס'
אע"פ שיהיה ראשונה באונס' עושה משכב ומושב' ובעי' ז'
נקיים' וזיבת מים חיים' דכי כתיב ומשורו ולא מחמת אונסו
בשניה כתיב' אבל הראשונה אקס' לשכבת זרע' דנת' בזאת
תורת הוב' ואשר תלא ממנו שכבת זרע' מה שכבת זרע' מטמא
באונס' אף ראה ראשונה של זב' מטמא באונס' : בשניה
בודקין אותו לטומאה ולקרבן' בשלישית אין בודקין אותו לא
לטומאה ולא לקרבן' : ר' אליעזר אומר כו' ואין הלכה כרבי
אליעזר' : ג' אינה מטמא בזיבה מעת לעת' דהאי זיבו' מחמת'
חולשא דקרי הוא' ובראייה שנייה אירוי' דראשון
מטמא באונס' וכס' שתולין לקרי מעת לעת' כך למראה
ולתרהור' תולין מעת לעת' אבל למאכל' ולמשה' למשא'
ולקפיה' תולין לו כל זמן שהוא מטמא' : ואמרינן דמחמת
הצער הויא הזיבה' ולא מצרנו' ר' יוסי אומר יומו' אין תולין
לו אלא אותו היום שראה קרי בלבד' ולא מעת לעת' ואין
הלכה כר' יוסי' מיד מטמא בזיבה' דגר שנתגייר כקטן שנוג'
דמי' ואע"פ שראה זיבות כשהוא נכרי' מטמא בזיבה בהך
שנייה שראה בתוך מעת לעת בשל קרי' דנעשית' לו כראיה
ראשונה דמטמא באונס' ומגדלכת עם השניה שראה אחר
מעת לעת של קרי' דראיה זיבה של נכרי כמאן דליתא דאין
הנכרים מטמאין בזיבה' : ה' רואה דם' מטמא כל שהרות'
שנתעסק' בהן למפרע מעת לעת' כדפרישנא בריש נדה'
ואידי דאירי' במעת לעת קחשיב כל בני ששועורן מעת לעת'
וכן

וכן המקשה בימי זיבה. לאמר כי קצוב זכר דמה מחמת עזמה ולא מחמת ולד. ואם שפחה מן החבלין מעת לעת וילדה. לא הליג דם קושי בדם לידה: המכה את עצדו: האמור בתורה (שמות כ"א) אך יוסף או יומים יעמוד ודרשינן יום שהוא

כיומים זהו מעת לעת: כלב שאכל בשר המם דקיימא לן דאין מתעכל במעיו עד לאחר ג' ימים מעת לעת. דהכי תנן במסכת אהלות פ"א וזכה תשעה במעיו ג' ימים מעת לעת: והוא שהיה כבריויתו. שלא נשתנה. ועוד איכא טובא ששיעורן מעת לעת ולא חשיבותא ושייריך ממתא את המשכב זה"ל ליושב עומד יושב שוכב דכתיב (ויקרא כ"ג) כל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא וכתיב (שם) זה יושב על הכלי אשר הוא יושבת עליו. אין לי אלא בזמן שכב על המשכב יושב על המשכב עמד נתלה

והמקשה מעת לעת. והמכה את עבריו ימים ימים מעת לעת. בלב שאכל בשר המת. ג' ימים מעת לעת. (ס"א והוא) הרי הוא כבריויתו: ד' הזבי מטמא את המשכב בה' דרבי' לטמא אדם לטמא בגדי' עומדי' וישובי' שוכבי' נתלה יונשעין. והמשכב מטמא את האדם בז' דרבי' לטמא בגדי' עומדי' וישובי' שוכבי' נתלה יונשעין במגע. ובמשא: פרק ג ה' הזב והטהור שישבו בספינה או באסדה. או שרכבו על גבי בהמה אע"פ שאין בגדיהם נוגעים. הרי אלו טמאים מדרם. ישובו על הנסר יעל הכפסל על

ו"ל דא"כ לדר"ך ג"כ שהיה ראיה שנייה אחר ספסוק מן הדא"ק היא. וכ"פ הר"ם לפי שטמו: והמקשה פ"י הר"ב בימי זיבה כו' ואם שפחה מן החבלין מעת לעת כר"א דהלכי כמותו במתני' ד"פ ד' ד' ד' ד' ד' הרי הוא כבריויתו. וכפ"ל והוא כבריויתו וכן ננוסחת מהר"ם.

אמ"י פ"י חס"י
לגמס הל' יב
כתיב פ"כ חס"י
חמ"ג המ"ת
ס"ג
מ"י פ"ח חס"י
חמ"ג חס"י
כ"ג
כ"ג חס"י
כ"ג חס"י
כ"ג חס"י

ד' הזב וחבריו: ר"ל זיבה ונדת זולתה ומזורת. הרמזים: כ"פ מטמא את המשכב. עיין במשנה ד"פ"ד: והכושב כר"ב הר"ב וזה"ל ליושב כמ"ש במשנה ג' ס"ק דכלים. וע"ש שפילו תחת אבן המכה מטמא: נתלה פ"י הר"ב כגון שהזב בכף מאזנים וכו' עיין במשנה ד"פ"ד ועוד דר"ם דלקמן: והכושב מטמא את האדם וכו' בת"כ והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא מקוב שהזב יושב ומטמא יושב הטהור ויטמא. אין ל"ל ב' ד' ד' שהיא יושב עליו והזב כ"ס מנין לעשות ריקס כמלא ת"ל כלי לעשות ריקס כמלא פ"י ריקס כשאינו כ"ס מלא כשהוא כ"ס הכ"מ ר"פ ז' מה' משכב:

פרק ג בספינה כתב הר"ב שהספינה קבועה כו' עיין בר"ש משנה ג': או באבד' פ"י הר"ב עלים גדולים כו' עיין מ"ש בזה במשנה ו' פ"ד דברכות: אף על פי שאין בגדיהם נוגעים. פי' הר"ב שאין בגדי הטהור נוגעים בבגדי הזב דליכא למירש שמה' ישב עליהם הזב. מהר"ם: דר"י הל' עיין בר"פ דלקמן: טמאים מדרם כתב הר"ב ופעמים שמכריע הזב הטהור כו' ולפי שאינו בודאי נראה שטומאתו בכסף. ע"י ב' כסף משנה דלקמן כפי' הר"ב) וכן דעת הרמב"ם פ"ט מה"מ [הל' ד'] א"ל שכתב שטומאתו כסף שמה' דרם הזב עליהן ולה"ל ד' אין כאן טומאת כסף. ומ"ש הר"ב וילגינן טומאת היסט וכו' מה' בו האמור להלך מאוירו. שכן כל המתבטל אין כולו נוגע בו אבל יש מקצתו באוירו. וזה הוא שבא"ב"ש ללמדנו דאלו כל לקוחו ומוגע ששיטא ולא צריכה דמה' לי נוגע בחוזה לו או נוגע בסוכו לא ביה ללמדנו שיטמא מאוירו

נשען מנין ת"ל יטמא יטמא ריבה וכלן בקראין מדרם: והמשכב את האדם וכו' עומד יושב שוכב נתלה שהטור בכף מאזנים והמשכב הטמא בכף שניה זכרע המשכב הטמא ונתלה הטהור ונתלה דריש' כגון שהזב בכף מאזנים. ומוטמה בכף שניה. וזכרעו קיימא חס"י דהשת' הזב נתלה וכלו הוא יושב עליהן: לטמא בגדים ה"ה כל כלים שנוגע בהן ע"י שלא פירש חוץ מה' דיוכלי חרם. במגע ובמשא. אם נגע במשכב הטמא או שטמא:

פרק ג ה' הזב והטהור: או באבד' עלים גדולים קצורים ביחד ונותנים אותם זים או צהר ומשימין עליהם כס ומיליכים אותם צרוח לא ממוז חפס"ם וכלי מקרא: קרוין דוברוח ואני אשימם דוברות בים. מלכים א' ה' ט'. ונקראים נמי רכס דות ונביאם לך רפסודות על ים יפו. דברי הימים ב' כ' ט': או שרכבו על גבי בהמה. ש"ס בהמה נכפפת תחת הרוכב הילך לא שנה כחה רע ולא שנה כחה יפה נטמא הטהור ובגדיו אבל מה' שהבהמה מסטת צרגליה. אין נסת מחמת הרוכב אלא כ' כחה רע כדמוכח פרק במרא' דאהלות: אע"פ שאין בגדיהן נוגעים. שאין בגדי הטהור נוגעים בבגדי הזב מ"מ טמאין מדרם שהספינה קטנה דומיא דאבד' ומתמוטטין. ופעמים שהזב מכריע הטהור ובגדיו ומטמאין בהיסט וילגינן טומאת היסט מרכיב (שם) וכלי חרם) אשר יגע בו הזב וכתיב (שם ו') וכלי חרם אשר תבוסל בו ישר מה' בו האמור להלך מאוירו אף כאן מאוירו שאין כלי חרם יטמא במגעו של זב אלא כ' נגע בו מאוירו: אבל נגע בו מאוירו לא טמא ומאחר שלמדט שאין

וכך פי' בקרבן אהרן: ות"ש הר"ב ומה' ל' אשר יגע בו. דפשיטא מי גרע משאר טומאות: דפשיטא מי גרע משאר טומאות כלי חרם מאוירן בין דכתיב גבי שרפים למה' לי למכתביה כה"ל. רש"י פ"ט דשבת דף ס"ג י"ז פ"ג ופ"ה ה"ב ואם היה טהור כו' דבני אדם נמי כתיב וכל אשר יגע בו הזב. וזו משום נגע הא' כתיב נוגע בצר הר"ב. אלא ל' להביא נגעו שהוא כולו ואינו זה היסטו. רש"י שם

ומ"ש הר"ב שהתנועע הטור כו' ונטמאו בגדיו טומאת מדרס
 והוא שכרע הטור כרתגן כפ' דלקמן. וכמ"ש הר"ב בס"פ
 דלעיל. אבל אם כרע הזב לא נטמא הטור. לטמא בגדיו אלא
 פעם ראשון. ולשון הרמב"ם בס"מ מה' משכב הואיל ונטמאו

שארן מטמא אותו אלא מאוירומה ת' ל אשר יגע בו מבע שזוא
 כנולו. הוי אומר זה הסיטו. הא למדת שזב מטמא בהסיט
 ואם היה טהור צדקה אחד של קורה. והגיע הזב את הקורה
 צדקה השני עד שהתנועע הטור שנקלחו הראשון כבר נטמא

ממחמ הזב הריזה כמו שנגע
 בהן וטמאין ונטשו ראשון
 לטומאה וכו' הנה למדת שהאד'
 הטור שהסיט את הזב נטמא.
 מסיס נוסף זב. והזב שהסיט את
 הטור בין אדם בין כלים אפילו
 כלי חרס טמאין מפני שהנדת הזב
 לאחריס כאלו נגע בהן ע"כ:
 האבלוגם מפורש במשנה
 ג' פ"ב דר"ה:

בזמן שהן מחגירין. כתב
 הר"ב נמצא נשטן הזב
 על הטור והטור על הזב וכ"כ
 עוד הר"ב לקמן בד"ה על אילן
 יפה כו' ומ"מ אין טומאתן שזה
 פלפי לעיל. ועיין כפי' הר"ב
 דמשנה לקמן ובסוף פרקין:
 באילן והר"ב הצתיק על
 אילן. ועיין בפרק
 דלקמן מ"ש בסוף משנה ג':
 בסוכה והר"ב העמיק בסוכה
 כפי' וכן במשנה ב'

על הגשיש של מטה. ועל האבלוגם בזמן
 שהן מחגירין. עלו באילן שכחו רעי בסוכ'
 שבחה רעי באילן יפה בסולם מצריי. בזמן
 שאינו קבוע במסמר על הכבש יועל הקורה
 ועל הרלת בזמן שאין עשויין במיט' וממאים
 ר' יהודה מטהר: ב מגיפין או פותחין.
 וחב"א ע"ד שיהא זה מגיף יורה פותחין מעלין
 זה את זה מן הבור. ר' יהודה אומר. עד
 שיהא הטור מעלה את הטמא. מפשילין
 בחבלין. וחב"א ע"ד שיהיה זה מושך הילך'
 וזה מושך הילך'. אורגים בין בעומדין. בין
 ביושבין. או טוחנין. שמעון מטהר בבולן
 חוץ מן המוחנין ברחים של יד. פורקין מן
 החמר או פוענין בזמן שמשאם כבד.
 טמאין. בזמן שמשאם קל. טהורין וכולן
 טהורין לבני הכנסת. וטמאין לתרומה: ג'
 והזב והטור שישבו בספינה גדולה. איור
 ה"א
 ספינה

הטור בהוסט ונטמאו בגדיו
 טומאת מדרס אם הן בגדים
 ראויים למשכב ומושב: הגשיש של
 מטה ימון עלים ארוכי שנותני'
 במטה של סרקין ועל ידיהן המט'
 נגשש ונדבק זו עם זו ולפיכך
 נקראי אותן העלים גשישין פ"א
 עלים שנותני' תחת כרעי המטה
 שלא יפסדו מלחלומית הארץ:
 שהן מחגירין. כאדם חגר שאינו
 יכול להניח ב' רגליו כאחד כך לאו
 כשיושבים עליהם בני אדם
 נותים לכאן ולכאן. מחוך כך
 נמצא נשטן הזב על הטור
 והטור על הזב: באילן שכחו
 רעי והיטי דמי אילן שכחו רעי
 כל שאין עקרו רחב ועב כד'
 לחוק בו רובע הקב: או סוכה
 דהיינו ענף אילן שכחה רעי
 והיטי דמי סוכה שכחה רעי כל
 שנטמנת בחיזוקה שהאוחז בה
 טומנה ככף ידו: על אילן יפה

אפי' שומדת השוכה באילן שכחו יסה. וכל הני נכפסים תחתיהן
 וכבד העליון על החתכון ונטען עליו וזין זב שנטען על
 הטור. וזין טהור שנטען על הזב. טמא: שאינו קבוע
 במסמר ומחוך כך הוא נכסף: על הכבש. על הגשר:
 שאין עשויין בטיט טמאין. מפני שהן נכפסים. ורבי יהודה
 מטהר ואין הלכה כר' יהודה: ב מגיפין וסוגרים את
 הדלת אופותמים אותו יחדיו הזב והטור: עד שיהא זה
 מגיף. לעולם אין כאן טומאה עד שיהא זה מושך לפתוח.
 וזה מושך לסגור שאין מניחים זה לזה: עד שיהא הטור מעלה
 את הטמא. וזה בגדי הטור טמאים מדרס. שכובד הטמא
 על הטור ונטען עליו. ובגדיו של טהור טמאים מדרס. אבל
 טמא מעלה את הטור אין משענת הטמא על הטור ואין
 בגדיו של טהור טמאים מדרס. ואין הלכה כר' יהודה:
 משעלין בחבלין. הזב והטור יחדיו גדלים בחבלים ואפילו
 שניהם מלד אחד: זה מושך הילך זה מושך הילך. זה עומד
 למורה ומושך אליו זה עומד למערב ומושך אליו: בין
 בעומדים יש דברים לארגים מעומד ויש מושב. והטמא
 והטהור אורגים ביחד או עומדים: ר"ש מטהר בכלן. ואין
 הלכה כר"ש: בזמן שמשאן כבד טמאים. דמחמ מחוך כובד
 המשא נשטן הזב על הטור. ונמצא טהור מסיטו או טהור
 נכט עליו: וכלן. אפילו משאן כבד טהורים לבני הכנסת.
 כלומר לאוכלי חוליהן בטהרה שאין זה היסט גמור וכ"ש שספק
 הוא: וטמאים לתרומה. מדרבנן. ואפילו כספק:
 ג כל

פ"י דב"ק נכתב בסת"ד והעמיק הר"ב כפי' וכן נכתוב גבי
 אבימלך כפ' שופט' (ט') ויכרת שוכת עלים ובמשה ב' פ"ק
 דמכשירין גרסינן נמי בסת"ד וכן העמיק הר"ב לקמן פ"ד משנה
 ג': שבחה רעי. כתב הר"ב כל שנטמנת בחיזוקה שהאוחז
 בה טומנה ככף ידו כפי' דב"מ דף ק"ה כל שנכבחה בחיזוק'
 ופרש"י כל הר"ב וכתבו ה"ה תימה אמאי קריאין כחו רע לפי
 (שאנינה) נכבחה באגרופו הלא רותת תחתיהן ע"כ. אבל ל'
 הרמב"ם בס"מ מה' משכב בסוכה שכחה רעי והיא שנכבחה זה
 דומח אותה תוון בו ופי' הכ"מ שר"ל כשאוחז בה והיא נכבחה
 מחך ידו וכוסף אות' היא תזיו אותו: מכולם מצריי מפורש
 במשנה ו' פ"ג דב"ב: הרלת מחר"ם הגיה ונקד הדלית כבולה
 מנילתיין. ונ"ל שדעתו כאותה ששינוו צרם"ד דפאה:
 ב מגיפין או פותמים. פי' בין שהזב והטור סיגרים הדלת:
 בין שהם פותמים טמא' דא"א שלא יהו נתלין זה על זה קלת'
 מהר"ם: רבי יהוד' או' עד שיהא הטור כו' פי' הר"ב ואז בגדי
 הטור כו' כדמחלק צטירושו ס"ט וכבר הוכרתיו במשנ' דלעיל:
 בין בעומדים כו' פירש הר"ב יש דברי' כו' ועיין מ"ש בס"ב
 דנגעים משנה ד': בזמן שמשאן כבד כתב הר"ב דשומא
 מחוך כובד כו' ונמצא טהור מסיטו או טהור נכט עליו ואין
 טומאתן שזה כדפרישית לעיל. וכלן טהורים לבני הכנסת.
 ל' הר"ב שאין זה היסט גמור וכ"ש שספק הוא וכן ל' הר"ש ול'
 מהר"ם ועוד שספק הוא ע"כ. אבל ראיתי בפריש"י ב' ספק
 דגדה דף ו' שכבד ג"כ וכ"ש כו' והואיל ואינו אלא ספק לסיכך
 אין שורפין את
 הקרומה

ב כל שאינה יכולה להמיט בדם שהיא גדולה כל כך שכשעולה
בה אדם אינו מתמוטט : הטהור מכה את הטמא את הזב :

הטרומה : הראב"ד ז"ל מ"ה משבב : הלכה ד' :
גרבסולם צורי עיין במשנה ו' ס"ג דכ"ג : אפי' מלד
אחד . אפי' עלו מלד אחד . הרמב"ם פ"ח
מהלכות משבב ומשבב (הלכ' ו') :

לענין טמא' מדרם איירי דטהו'
המכה את הטמא טהור מטמא'
מדרם : אבל טמא הוא שהרי
נשען על הזב : וטמא המכה את
טהור בגדיו וטמאים מדרם
דהוי כאלו הזב נשען עליו :
פרק ד ר"י יהושע או' : כפה
שבראש' לרבותא
נקטה . דאפי' נטוי שבראש
הטהור נחש כאילו נטוי עליו הנד'
אפי' שאינה יושבת עליו ופליג
אסתם מחני' דפרקינן דלעיל דלא
מטמא אלא בגדיהן ולא כפה
שבראשן כלום שבראש הנס הא
נמי לרבותא נקט דאפי' שהם
בגובה בראש הנס שלא במקום
דריסא אפי' טמאים מדרם .
ובספינה קטנה ובמטה מחגרת
איירי כהני' דריס טרקין דלעיל
לא דתנא דלעיל לא מטמא כלום
שבראש הנס' ואין הלכה כרבי
יהושע : בזמן שמשאן כבד
טמאים מדרם . ואפי' שלא
נגעה בבגדים דחשבינא לה כאו

ספינה גדולה ה' יהודה או' כל שאינה יכולה
להמיט בדם יישבו על הנכרי על הספסל .
על הגשיש של מטה יועל האכלונם . בזמן
שאינן מתגוררין עלו באילן שבתו יפהיבסוב'
שנחה יפהיבסולם צוריאומצרי . בימן
שהוא קבוע במסמרי על הכבשי על הקורה .
ועל הדלת : בזמן שהקע שויין בטיטאפי מצד
אחד : טהורין' הטהור מכה את הטמא איהו'
הטמא מכה את הטהור . טמא . שאם
ימשך הטהור . הרי הטמא נופל :
פרק ד רבי יהושע או' : גדה שישבה עם
הטהור' במטה כפה שבראש' .
טמא מדרם יושבה בספינה . כלים שבראש
הנס (ס"א) שבספינה טמאין מדרם . נוטלת
עריבה מלאה בגדים . בזמן שמשאן כבד .
טמאין בזמן שמשאן קל טהורין' זב שהקיש
על כצוצרא יונפל כבד של תרומה : טהור :
ב הקיש על המרישעל המלבין על הצנו'
ועל הדף יאע' פי שהוא עשוי בחבלים .
ועל התנור .

פ"ד ר' יהושע או' כתב הר"ב
ואין הלכה כר"י וכ"כ
הרמב"ם ולא היה סתם ולא כ
מחלוקת כיון שאין מחלוקת בכלן
נמצא שתי המשיגות דלעיל
ודכא הן המחלוקת בעצמן .
והלכה כת"ק . ככל ועיין מ"ש
במשל' ט' פ"ד דטו' ורפ"י דלכ"ו :
גדה שישבה עם הטהור וה"ה
זב וטהור ה"ה ועיין מ"ש
לקמן בשם מהר"ם . וכן לעת
הרמב"ם וכתב הכ"מ פ"ט מה"מ
דלהכי נקט גדה . משום דנשע'
למחני' שישבה עם הטהור
במטה שזה שייך בנקבה טפי
מזכר ע"כ . כלומר שדרכך
הנקבות שזוככות במטה ביחד .
מש"כ בזכרים אף ועפי' ששינו
בסוף קדושת דחממים מטירין
לשני רווקים שיטו בטלית אחד
לפי שישראל לא נחשדו על משבב
זכור מ"מ מצינו שם בגמ' לגדולי'
החכמי' שהיו מחמירין על עצמן
ומרחיקין אפי' מהבהמה כדי שלא

א"ס ה"ה
כ"מ י"פ ט"ה
מ"בכ ו"ט
הל' ד' ו"לג כ"י
יהושע
הל' ב'
ר"ס
מ"בכ"פ

נשענע על הבגדים : כס' ט"ר אינו גזוטרף כמין נסר הבולט
מכות' העליה לחון : ונפל ככר של תרומה . שעל הסוס טרא'
טהור הככר ואפי' שנקל מחמת היותו של זב לא חשיב ליה
נה ס' משום דכמה של כס' טרא' יפה : ב מדין קורה גדול'
שבזני' צבירה וראשי קורות הגג כלן סמוכות עליה והיא מוכח'
על גבי עמודים : מלבן . כמין רבוע של קורות קבועות בארץ :
גזר מרוב של מים : אף ע"פ שהוא עשוי בחבלים שאינו
קבוע בארץ לא קשור בחבלים ואין כמו יפה כל כך : הים

יתחדו עמה : כפה שבראש טמא מדרם . עיין במשנה י"ו
ס"ד דכלים : נוטלת עריבה מלאה בגדים בזמן שמשאן כבד
טמאין כ"ל דמיירי שנושאת העריבה בחיקה לפניה וכשמשאן
כבד מכריעות אותה עד שהיא נשענת ונחלת עליהם כ"ל .
אבל מלאחתי שמהר"ם פי' דמיירי שנושאת הגדה עם הטהור ה'
וטעמא הוי כדלעיל בזב וטהור שהיו פורקין מן החמור או
טוענין . דמפליג נמי בין משאן כבד' למשאן קל' . ואף ע"ג
דכבר אשמועי האי דינא בזב וטהור שהיו פורקין או טוענין .
שמה י"ל דאויטרך דה"ה התם כי משאן קל טהורי' חסום דהוי
יתחדו עמה : כפה שבראש טמא מדרם . עיין במשנה י"ו
ס"ד דכלים : נוטלת עריבה מלאה בגדים בזמן שמשאן כבד
טמאין כ"ל דמיירי שנושאת העריבה בחיקה לפניה וכשמשאן
כבד מכריעות אותה עד שהיא נשענת ונחלת עליהם כ"ל .
אבל מלאחתי שמהר"ם פי' דמיירי שנושאת הגדה עם הטהור ה'
וטעמא הוי כדלעיל בזב וטהור שהיו פורקין מן החמור או
טוענין . דמפליג נמי בין משאן כבד' למשאן קל' . ואף ע"ג
דכבר אשמועי האי דינא בזב וטהור שהיו פורקין או טוענין .
שמה י"ל דאויטרך דה"ה התם כי משאן קל טהורי' חסום דהוי

ועל

שהוא
הסיט
קורה
טמא
בגדיו
הים
על
החמ'
החמ'
סיכך
פ"ה
מטה
ז' :
ואינו
ד' לו
אדם
כך
טהור
מכחו
רע
כדי
זוכה
כל
בה
שה'
תיהן
על
וע
:
זדה
את
זה
גלה
מא
זבל
אין
עילו
מד
בין
מא
אין
בד
אור
סק

ועל יאס' פירש הר"ב היקף של עץ שהקמה בו' וכ' ב' הרמב"ם
 ונריך לומר דקלת דלקמן שפירשו ג"כ לקבל הקמה
 כו' שהוא עשוי בצורה ומבנים אחרת' ויש' לפרש שנעשה
 לעור ולהעיל שלא יתפור הקמה ושיכול לתוך הים' וכן

א' מ"י
 ב' ע"ב
 ג' ע"ב
 ד' ע"ב
 ה' ע"ב
 ו' ע"ב
 ז' ע"ב
 ח' ע"ב
 ט' ע"ב
 י' ע"ב

משמע מפי' הרמב"ם אכל הר"ס
 פירש יס של בית הבד' ע"כ'
 ועיין עוד לקמן:
ג הקלת כתב הר"ב עגול
 של עץ שסביב
 לרחים התמונה לקבל הקמה
 כו' ולשון הרמב"ם סיכוב של
 עץ שעושים סביב הרחים כדי
 שלא יפרא האבק מן הדבר
 הנטמן' וכבר כתבתי במשנה
 דלעיל בזה' והגני' יוסיף ככאן
 שמה שהוסיף הר"ב על לשון
 הרמב"ם וכשב' התמונה והוא
 היעמק מפי' הר"ס' גראה דלא
 דק שאין דעת הר"ס ששעו'
 לקבל כו' אכל דבריו הם כפי'
 הערוך שזפרש שהוא בנין
 סביב כו' והוא נסים לרחים
 התמונה ע"כ הוא שני' להר"ב
 צפירוש הקלם' דמין במשנה ג'
 פ"ד דב"ב הרבי' ג"כ שני פירושי'
 דהרשב"ם ודהרמב"ם' ואינם
 עולים כאחד כלל כמו שכתבתי

בס"ד בספי' דכלים על אילן יפה פי' הר"ב ועומדת באילן
 יפה' וכ"ס הר"ס' ומם יס ואיס דגרסי הכא' ונפרקין דלעיל
 באילן ול' על' ד' פוגדיות לשון הר"ב כעין כיסין ארוכין
 ונחמין בהן מעו' ובלע"ז בריד"ס וראוין לשמש שכיב' עם
 מלאכתן' שיבש על הן וכן מליאות מעום ופוחה סיהס ומוטל'
 וא"כ לתרגומו עמוד ונעשה מלאכתו' רש"י פי' דשבת ד' ל"ג'
 לארבע' כגון שהיה שוכב על מעיו או פרקן ואורכו' מוטל
 על אורכו' רש"י סס' : טמא' ה' פי' הר"ב שכל אחי'
 ונאחד נשען רובו כו' וכ"ס הר"ס' בסרש"י בשבת' וכתבו הכו'
 וז"ל ולפי זה אפי' בר"ס' (דלקמן דס"ס) דבעי' סיה' רוב הוב
 עישא עליו' ור"י אומר דמני' לזימור דאפי' אפי' כרבעין וטעמא
 דשהורי' משום דה' כל' א' מסייע ואין בו ממש (כדפי' הר"ב
 בס"ס) ע"כ : טהורים פי' הר"ב דאין רובו נשען על אחד

הים' היקף של עץ שהקמה מתקצץ בו בשעת הטמנה
 אכטובל' עגול של עץ שמתעוררין הרחים עליו ושנין קבועי'
 קן : חמור של רחים של יד' בנין של פנים שהרחים של יד'
 קבועים בקן : ומ' אה של רחים' מדה גדולה וקבוע בקרקע :

ועל היסוד על אצטובל יועל חמו' של רחי'
 שלי יד יועל סאה של רחים של זתיס' יוסי
 או' אף על ק רת הכלנין טורור : ג' הקיש
 על הדלת' על הגנ' על המנעול' על המושט
 ועל הקלת' יועל אילן שבחו רע ועל סוכה
 שבחה רע' על אילן יפה על כולם מצרי' :
 בזמן שאינו קבוע במסמדי' על הבכש' על
 הקורה ועל הדלת' : בזמן שאין עשויין בטיט
 טמאין' על השירה' על התיבה' ועל המגדל
 טמאין' ר' נחמיה ור' שמעון מטהרין באו' :
 ד' זב' שהיה מוטל על ה' ספסלים' או על
 ה' פוגדיות לארכן' טמאין לרחבן טהורין'
 ישן ספק שנתרפך עליהן' טמאין' הורה
 מוטל על ו' בימות' שתי ידיו על ב' : שרתי
 רגליו על ב' יראשו על א' נופו על א' אין טמ'
 לא זה שתח' הגוף' עומד על ב' כסאות ירש' א'
 אם החוקין זה מזה טהורין : ה' עשר טליות
 זו על גבו' יישן

וקורט הכלנין קורה שבעל
 המרמץ יושב עליה וכל הני אס'
 הקיש עליהן הוב' ונפל הככה
 של סרומה מכה ההיקש טהור' :
 דכח' יפה ולא חשיב היסט'
 ונקורות הכלנים נחלקו' ואין
 הלכה ברבי יוסי : ג' הנגר' יתד
 הנעוץ אחויו' הדלה בנקב
 שצאסקופה : מנעול' סוגרי' בו
 הפסח' מוטט' שמתנגיין בו אס'
 כסטינה' ולשון מקרא הוא' כל
 מוטט' משוטט ביחזקאל כ"ו כ"ט :
 קלת עגול של עץ סביב לרחים
 התמונה לקבל הקמה הנטמן
 שלא יטול לארץ' ומיטלטל הוא' :
 ועל סוכה שכהה רע' ועומדת
 באילן שכחו יפה טהורין דכל הני
 אין בחניפה' וכז' היקש הוב' בהו'
 חשיב היסט' מטעמי' באלו אשדה
 מיה' ומגדל קאי' להכי תננהו
 ס"ק לטהרה' ואין הליכה ברבי
 נחמיה ורבי שמעון : ד' פוגדיות
 כעין כיסין ארוכין : לארכן

שזוכה לארכו של ספסלים או של פיגדיות' טמאים שכל אחד
 ואחד נשען רובו של זב' עליהן פעמים על זה פעמים על זה :
 לרחבן' שזוכה ארכו לרחבן' טהורים' דאין רובו נשען על
 אחד מהן' ואין משכב ומושב לעולם עד שיטען רובו עליו'
 דכתיב אס על המשכב הוא' עד שי' שא רובו עליו' יושב לרחבן
 וספק אס נהפך לארכן' טמאין' : כסיות' לשון רבי' של כסא'
 שתחת הגוף' לפי שרובו נשא עליו והאחרים' טמאים הנשען הוב'
 אבל אין להם תורת משכב ומושב להיות אב' הטומאה' : לטמא'
 אדם זבלים : אס רחוקים זה מזה טהורים' לפי שאין רובו נשא
 לא על זה ולא על זה' ואין הלי' כר"ס' : ה' עשר טליות' לשון
 רבים של טלית' ועשר לאו דוקא' דאשילו אלף טליות ואכן
 גדולה על גבן

מהן כו' ועיין בס' דלקמן משנה ב' וז' ומ"ס הר"ב דכתיב אס על המשכב הוא וכו' וכן ליהר"ס' ואבב' רהיטיהו פירשו כן ולא דקדקו
 דאותו הכתוב על טהור השוכב על משכב הוב' נאמר' ובה' ללמדנו שאינו נעמא' עד שינשא רובו' ובלאוהו שמיני' בס' דלקמן מושב'
 ה' וסס' הביא הר"ס' עצמו גם הרמב"ם לען מ"כ מן המקרא הוא' אבל בזב' העושה מושב גדרש' בס"כ מדכתיב וכל המשכב אשר
 ישכב עליו הוב' עד שינשא רובו עליו' והרמב"ם כתב ככאן' וכל המרכב אשר ירכב עליו הוב' ואחרו בספרא' עד שינשא רובו עליו'
 אזת' שכן דרשו בספרא' : אבל לא ידעתי למה לא העתיק דרשאו דהשכב דקדים' וגם ביה' אכן קיימת ולא במרכב' : והא דאמרין
 רובו מוסס דרובו ככולו' : בסוית' פי' הר"ב לשון רבים של כסא' וכ"כ הר"ס' : וקשה ליקלת דהכא' קתני ביו' ד' ולקמן באל"ף'
 לכן גראה כפי' הרמב"ם שכתב בסעף בלי' (הגורות של) עור' : נאותים למשכב' : אבב' רחוקים זה מזה טהורים' פי' הר"ב לפי
 שאין רובו נשא כו' דכיון שרחוקים זה מזה עומד על שתיהן בשוה חזיו' על זה וחזיו' על זה' אבל אס כן הרובים זה לזה שניהם
 טמאין' דומיין נשען רובו על זה וזמנין על זה מהר"ס' : ה' עשר טליות כו' כסב' הר"ב עשר לאו דוקא' כמו שהבאתי לשון ס"ב
 במשנה ג' ס"א דכלים [ד"ה שהא'] :

ברעו

ישב הזב על האבן כל הסליות שתחתיה מיטמאות מושב
דמשכב ומושב מיטמאין תחת אבן מוסמא : כרע הזב טהור
מדין משכב אבל טמאין במשא הזב בחוריו משכב א' טמא
שהרי רוב הזב נשא עליו : ובמרובי : במשכבות רבות בכף

מאונים כנגד הזב : שאין א' מהן
עשו את רובו . דכי כרעו הן אין
רובו של זב נשא על א' מהן לא
כל אחד מהמשכבות נשא מעוטו
של זב : ו' טמאים בין כרעו הזב
בין כרעו אוכלין ומשקין כטמאין
שומאם היסט : ובמת הכל
טהור בין מושב ומשכב בין אוכלין
ומשקין בין כרע המת : בין כרעו
הם דכל שומאות המסוימות
טהורות מן מהסיטו על זב ואם
כרעו הן נמי טהורים דכל שהת'
נישא עליו כגון בכף מאזני' לבד
מאהל : טהור : מן מן האדם .
דזמן שמכרע את המת טמא
מפני שהסיטו . כדאמרין בפרק
בתרא דכ" [דף ס"ט:] אטומת
מי לא מטמא במשא : מדף' לשון

טומאה קלה : כדכתיב (ו קרא כ"ו) קול עלה נדף ורמב"ם
פי' מדף מלשון ריחו נודף שריח טומאת הזב הולכת למרחוק
לטמא כל הכלי שעל גביו אע"פ שלא נגע בהם אבל לא כטומא'
הכלים שתחתיו . שכלים שעל גבי הזב אע"פ שיש דברים
חולאים בינה לבין הזב . כלם טמאים טומאה קלה לטמא
אוכלים ומשקין . אבל לא לטמא אדם וכלים . ואלו כלים
שתחתיו אפי' הן מאה זה על גב זה . התחתון שבכלם טמא
טומאה חמורה . לטמא אדם לטמא בגדים כמו העליון : מה
שאין המת מטמא . דמתחתיו אפי' תהא טומאה בוקעת
ויורדת . מ"מ אין משכב ומושב שתחתיו מטמא אדם לטמא
בגדים . ועל גביו מדף . נהי דמת נמי מטמא כלים שעל גביו
טומאת מדף לטמא אוכלים ומשקין . דטומאה בוקעת ועול'
מ"מ אס (היה המת בעליה ומשכבות ומוסבות בניק עד שמי
הקורה והכסרי' ככפטים מכוזב המת ומכבדין על המשכבות
או) המת בבית סמוך לשתי קורה . והמשכבות בעליה .
ונכפטים הכסרים מכוזב המשכבות ומכבדים

ברעו הן טמאין . לפי שכבר נחלה הזב במשכב ההוא וכבר
קדם לגו (בספ"ב) כי הזב מטמא את המשכב בה'
דרכים . ומן כללם נחלה . הרמב"ם : רבי שמעון אומר
ביחודי כו' וכה"ל פליג לקמן במשנה ז' ושם כתב הר"ב שאין

ישן ע"ג העליונה . כולן טמאות " הזב בכף
מאזנים . ומשכב ומושב כנגדו כרע הזב .
טהורין . ברעו הן טמאין רבי שמעון אומר
ביחודי טמא . ובמרובין טהור . שאין אחר
גרשא את רובו : הזב בכף מאזני' ז' אוכלין
ומשקין בכף שניה טמאין ובמתיהבל טהור .
חוי' מן האדם יזה חומר כזב מבמתו . וחומר
(מלא שוב) במת (כזב מבמת) מכזב . שיהזב
עושה משכב ומושב מתחתיו לטמא אדם
ולטמא בגדים ועל גביו מדף . לטמא אוכלין
ומשקין . מה שאין המת מטמא חומר במת
שהמת מטמא באהל . ומטמא טומאת
שבעה ימה שאין הזב מטמא : זהיה

הלכה כמותו . וכ' כהרמב"ם גם
בכאן : וראי' בלין ומשקין בכף
שניה טמאים . כתב הר"ב בין
כרע הזב בין כרעו אוכלים
ומשקין . וכ"כ הר"ש . וז"ל
הרמב"ם : אין חילוק בכאן . בין
כרע הזב או כרעו האוכלים .
שהרי הן טמאים בכוסט הזב כמו
שקדם (ברפ"ג) יגע שהוא ככולו
אמנם הולכנו עס במשכ' סיכרע
כדי שישוב אז מאבוס הטומאות
כאלו ישב הזב עליו כמו שבארנו
ע"כ . ועיין בפרק דלקמן משנה
ג' : ובמת הכל טהור . מן מן
האדם . ה"מ נמי למיתני' ובבב'
הכל טהור מן מן האדם וכדמתן
בפרק דלקמן משנה ג' :

ובמת פשוטה הוא כי כל מקו'
שנאמר מס הכונה זו הדבר המטמא מן המת . והוא כוים
מבשרו . ואבר ממנו . ושאר מה שנתבאר בשני של אהלום .
הרמב"ם : הכל טהור . לשון הר"ב דכל שהמת נישא עליו כגון
בכף מאזנים לבד מאהל . טהור . וכן לשון הר"ש . ומתן במשכ'
ג' פרק דלקמן כל הנישא ונישא ע"ג המת טהור . מן מן
המאהיל ואדם בזמן שהוא מסיט . ופירשו מן המאהיל .
דאפשר להיות נושא ונישא ולא יאהיל . כגון עליה מפסק' כו'
ואמלא דכגון בכף מאזני' אינו ענין למאהיל . לכך נראה בעיני
שכגון הוא להביא לבד מאדם . אלא מדמתן הכי . כדאיתא מן מן
האדם . לא היו צריכים לפרש לבד מאדם . ולפיכך לא שלחתי
בו יד : דו"ץ מן האדם . כתב הר"ב מפני שהסיטו וכו' . בפרק
בתרא דנדה (דף ס"ט:) מי לא מטמא במשא . ובפרק דלקמן
משנה ג' מפרש דאין משא מת מטמא אה' כהסיט . וכ"פ הר"ש
ומפרש הסוגי' דנדה . וקם כתבתי (ד"ה והאדם) דלהרמב"ם
ליחא : וחומר במת מכוזב שהזב עושה כו' נראה בעיני
דחסורי מחסרה חומר כזב מבמת שהזב עושה כו' . אבל מלאתי
בכא"י שהגה וחומר שוב כזב מבמת שהזב כו' . וכן הוא בנוסח'

והר"ם : מרף כתב הר"ב לשון טומאה קלה . כדכתיב קול עלה נדף . רמב"ם פי'
של מדף משאמי' . בו בענין אחר של טומאה . כמו שבארנו בי' של פרה . ועל אוחו הענין אמרו בגמ'
כדכתיב קול עלה נדף ר"ל כי הוא מענין התנועה . ופי' הזה אינו מן הגמרא אלא שכתבוהו בגליון מן פי' (רובן) סבוראי ובענין
המעתיק בתוך הדברים . ולא (נזכרו) עליהן . אמנם הענין אשר אהנו בו בכאן (מטומאת מדף) עקרו מדף . והוא יוז' מאמרו
ריחו נודף ר"ל ריחו למרחוק הרב"ן השאיל') הענין הזה על הזב כו' כאלו יעבור ריחו כו' על דרך הדמיון ע"כ . ושם ברפ"י דפר'
מפרגם בטומא' מדף שכאן מאוחו הענין שכח שהא כלו הגיע אליו תנועה חלוש' מן הזב (לסמוכתו אליו) ע"כ : לטמא אוכלין
ומשקין (ולמדו) הענין הזה כזב מאמרו בו כל כלי עץ ישטף במים אמרו בספר' מה בא זה ללמדנו יחס ללמד שיטמא כלי שטף במג'
הרי כבר נאמר והנוגע בכשר הזב יכבס בגדיו . אס הנוגע בו מטמא כלי שטף במגע . הוא עצמו לא יטמא כלי שטף במגע . א"כ
למה נאמר וכל כלי עץ ישטף במים . אלא אלו אוכלים ומשקין וכלים שע"ג הזב . ואמרו עוד וכל כלי עץ ישטף במים . מלמ' שהו'
עושה על גביו מדף . הרמב"ם . ומ"ש הר"ב ואלו כלים שתחתיו פי' הראויים למשכב ומושב כדמתן במשנה ג' בפרק דלקמן : ברה שאין
המת מטמא אחר הק"ב כל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא . ולא אמר כל המשכב

אס פ"ט הלוי
ב שבת פנ"ה
ס
ג חיי"פ"א חס'
סופת פ"ה הל'ס'
ד חיי"פ"א חס'
ה חיי"פ"א חס'
ו חיי"פ"א חס'
ז חיי"פ"א חס'
ח חיי"פ"א חס'
ט חיי"פ"א חס'
י חיי"פ"א חס'
יא חיי"פ"א חס'
יב חיי"פ"א חס'
יג חיי"פ"א חס'
יד חיי"פ"א חס'
יט חיי"פ"א חס'
כ חיי"פ"א חס'
כא חיי"פ"א חס'
כב חיי"פ"א חס'
כג חיי"פ"א חס'
כד חיי"פ"א חס'
כה חיי"פ"א חס'
כו חיי"פ"א חס'
כז חיי"פ"א חס'
כח חיי"פ"א חס'
כט חיי"פ"א חס'
ל חיי"פ"א חס'
לא חיי"פ"א חס'
לב חיי"פ"א חס'
לג חיי"פ"א חס'
לד חיי"פ"א חס'
לה חיי"פ"א חס'
לו חיי"פ"א חס'
לז חיי"פ"א חס'
לח חיי"פ"א חס'
לט חיי"פ"א חס'
לא חיי"פ"א חס'
לב חיי"פ"א חס'
לג חיי"פ"א חס'
לד חיי"פ"א חס'
לה חיי"פ"א חס'
לו חיי"פ"א חס'
לז חיי"פ"א חס'
לח חיי"פ"א חס'
לט חיי"פ"א חס'

אשר יזכר עליו יטמא . וזהו הענין חוזר על הזב (הקודם) זכרו . דקדקו בזה אמרו הזב לא התם . הרמב"ם . ומ"ש הר"ב ואע"ג דק"ו וכו' מ"מ אם היה המת בבית סמוך לשני קורה (עיין בריש פסחים) וכו' כה"ג בזב טמא מתחייב כו' כדמקנ

ומכבידים על המת . כי האי גוונא בזב . טמא מתחייב לטמא אדם לטמא בגדים . ועל גביו לטמא אוכלים ומסקין ובמת בין על גביו בין מתחייב טהור . ז' שאינה יכולה . וכיון דזה אינו יכול וזה אינו יכול . כל חד וחד כוליה מעש' עבי' ואיכא רובו על זב נשא עליו יורדי שמעון

בשרק דלקמן משנה ב' . אבל הנה יצא ל' הר"ב כמה שלא נכנס' בו . אבל הר"ש כתב . וע"ג מדף כו' ויש לפרש כגון עלייה מססקת . דאם המת בעליה ומשכבות ומושבות בבית עד שמי קורה . והנשרים נכספין מכוזב המת . ומכבידין על המשכבות . או שהמת בבית וכו' . אבל הר"ב הואיל וכבר מלא חלוק בין זב למת במתחייב שזב מטמא אדם לטמא בגדים משא"כ צמת לכך לא ראה להעתיק אם המת בעליה כו' ושאלו הר"ש שאע"פ שכתב ג"כ החילוק הזה . הרי הקשה עליו משו' דעל גבי מדף צמת נמי כו' וכת' על זה ויש לפר'

היה יושב על גבי המטה . וארבע טליות תחת ארבע רגלי המטה . טמאות . מפני שאינה יכולה ל' גמור על שלש . ר' שמעון מטהר . היה רובב על גבי בהמה . וארבעה טליות . תחת ר' רגלי בהמה . טהורות . מפני שהיא יכולה לעמוד על שלשה . היתה טלית אחת תחת שני ידיו . תחת שני רגליו . תחת יד (ס"א) ורגל טמא . ר' אב' . הסוס כטמ' ברגליו . והחמור בידיו . שמשענת דהסוס על רגליו . ומשענת החמור על ידיו . יושב על קורת בית הבד . בילים שבקל . טמאין על המכבש של כובס . כלים שתחתיו . טהורין . ר' גחמיה מטמא . פרקה

מעשה . דבעי . שיעור זיבה לזה . ושיעור זיבה לזה . כלומר רובו של זב מכבי' על כל אחד ואחד יואו' . לטעמיה דאמר לעיל בסרקין . ביחודי' טמא ובמרוצים טהור . שאין א' נושא את רובו . ואין הלכה כר' שמעון . היה רכו' על גבי בהמה . בעומדת איירי . דאי צמהלכת . כל שעה האחד נעקר ועומדת על ג' . וממא מה שמחתיקן . שאיני יכול לעמוד על שמים . שיכולה לעמוד על ג' . הילכ' כל חד וחד הוה ליה רביעי ואינו אלא מסייע . ומסייע אין בו ממש . אבל טלית אחת תחת שמים טמאה שאיני יכולה לעמוד

על שמים . ר"י אומר' ארבע עליו . תחת ד' רגלי בהמה קאי . הסיס מטמא ברגליו . אם זב רוכב עליו וטלית תחת אחת מרגליו של סוס טמאה אבל תחת ידיו טהורה . שאין משענתו על ידיו . ואין הלכה כרבי יוסי . כלים שבקל טמאים . דמשענת הקורה על הקל . ועקל היא הכפיפה שעורזי בה הויתים . והיא עשויה כמין קופה של מעשה שצבה . ואחר שעורזים הויתים ונשאר הגפת שהוא הפסולת של ויתים . מכניסין אותו באותו עקל . ונותנים עג העקל קורה להכביד עליו . המכבש של כובס לאחר שכבסו הבגדים מקפלין אותן תחת המכבש לכבשן . ולשחור קפולין . כל' שתחתיו טהורים שאין הושב בקצה האחד של מכבש . מכביד על הכלים . ורבי נחמיה מטמא . סבר א"א שי' שב בקצה האחד של המכבש שלא יכביד על הכלים . ואין הלכה כר' נחמיה . פרק ה'

משכב ס' . אבל הר"ב העתיק כגירסת הספר . וגם היא נכונה . ס' פ"י דנדרים (ד"ה אביה) : מפני שהיא יכולה לעמוד על שלשה . כתב הר"ב הלכך כל חד וחד ה"ל רביעי . ואינו אלא מסייע כו' והואיל וכל אחת ראויה להיות מסייע . ואין לנו יודעים אינו יד ואינו רגל היא שלא היתה נשענת עליה . הרי לא הוחזקה טומאה באחת מהן . ולפיכך כולן טהורות הרמב"ם ס' פ"ו מה' משכב (הלכה ה') : דברים מטמא ברגליו כו' והגירסא השוכה בפרק המצניע . שכתוב ס' (דף נ"ג) בכל הספרים הסיס מטמא בידיו כו' ובפ"י רבינו חננאל היא כתובה ס' כמו בכאן הר"ש : שבעקל פ"י הר"ב היא הכפיפה שעורזים כו' והוא לשון הערוך . וזריכי' לפרש שח"ש ואחר שיעוריים הויתים . היינו קודם לכן בכלי אחר המיוחד לכך . והיינו סתם בית הבד . ועיין במש"ה ס' ד' דב"ב . ובמסכת ד' פ"ח דמנחות : על המכבש של כובס . כלים שתחתיו טהורין . לשון הר"ב שאין היושב בקצה הא' של מכבש . מכביד על הכלים . וז"ל הרמב"ם כשישב הזב על קצה המכבש אשר הבגדים תחתיו הן טהורין . וחייב זה יודע מנורת מכבש של כובסים אללם באותו (הזמן) לפי שאין ספק כי כשישב הזב על אותו קצה לא יביא כובד ע"ג הכלים (סיהו) משכב . ור' נ' אומר כי הן שבין משכב כבר הוא מכבי' עליהן . ע"כ . ומפרש ג"כ בקורת בית הבד . שהקצה הא' שלה . הוא למעלה מן העקל והוא טהור והוא ועל הקצה הא' היה יושב הזב ע"כ . וז"ל הרמב"ם נחצורו (שם הלכה ז') יושב הטמא על קורת בית הבד . כל הכלים שבקל טמאים . שהרי הם ראויים תחת הקורה . אבל אם ישב על מכבש של כובס . הרי הכלים שתחת לוח המכבש טהורים מפני שהוא רפוי . וממלאת משענת המכב' על רגליו לא על הכלים שתחתיו . שאם יראה אדם להכניס סכין וכיוצא בה . בין הכלים מתחת המכבש . ובין המכבש . מכני' אע"פ שהיא קשור' ע"כ . וס' הכ"מ דביושב על הקצה

שם כתב ר' מיי
פ"ו מה' משכב
מס' ויתים ס' ה'
ב שבת נ"ג ס'
ה'
ג שבת נ"ג
ד ס' הלכ'

פרקה הנוגע בזב: וכלי שטף צמגע. דמי היכי דאדם
הנוגע בזב מטמא בגדים בשעת מגעו.
כך מטמא כל כלים שנוגע בהן בשעת מגעו כזב. חוץ מאדם
וכלי חרס דתניא בתורה כהנים מנין לעשות שאר כלי כבגדים

היירי. וזה"ל לכ"מ להביא ראיה מפירושו שנמשנה. וכתב
עוד דאפשר דמש"ה נקט התנא מכבש של כובס מפני שאין דרך
להדקו מפני שא"ל לכובס בהידוק. דכשימפשוטו קמטו קנת
סגי להו אכל מכבש של חייטין מהדקין אותם בכל כחם. כדי

ת"ל וטמא יכול יטמא אדם וכלי
חרס ת"ל בבגד. בגד הוא מטמא
ואינו מטמא אדם וכלי חרס.
ודוקא בשעת מגעו בזב. אבל
סירש לא דתניב (ויקרא טו) ואיש
אשר יגע במשכבו יכנס בגדיו
ורחץ במים וטמא שעת מגעו.
מטמא בגדים סירש אינו מטמא
בגדים: אבל לא במשא. אם
בשעת מגעו בזב כשא בגדים ולא
נגע בהן טהורים: כל המטמא
בגדים בשעת מגעו. כגון הנוגע
בזב וזב ויולדו ובמשייתותיהם
במשכבו ובמושביו: מטמא אוכלי
להיות טהור. מפני שהוא נחשב
כאז הטומאה בשעת מגעו. כיון

פרקה הנוגע. כוב. או שהזב נוגע בו.

המסיט את הזב או שהזב
מסיט מטמא אוכלים ומשקים. וכלי שטף
במגע. אבל לא במשא כלל א"ר יהושע.
כל המטמא בגדים בשעת מגעו. מטמא
אוכלין ומשקין להיות תחלה והידיים להיו
שניות ואינו מטמא לא אדם ולא כלי חרס.
לאחר פרישתו ממטמאיו. מטמא משקין
להיות תחלה. והאוכלין והידיים להיות
שניות. ואינו מטמא בגדים: **ב** ועוד
כלל אחר אמר כל הגיטא על גב הזב.
טמא

דאמרה תורה שהוא מטמא בגדים: ואת הידים להיות שניות.
אבל גופו של אדם אינו מטמא. כדקתני סיפא שאינו מטמא
אדם וכלי חרס: ולאחר פרישתו ממטמאיו. מטמא את
המשקין להיות תחלה ואע"פ שאינו אלא ראשון לטומאה עושה
המשקין תחלה דאפילו שני לטומאה. מטמא משקין להיות
תחלה. לפי שהן עלולין לקבל טומאה ואין זריבין הכשר כמו
האוכלים. גזרו בהן שיהיו לעולם תחלה בגזירה משיס משקין
הבאין מחמת שרץ שהם תחלה מן התורה: והאוכלים והידיים
להיות שניות דכיון דסירש ממטמאיו אינו אלא ראשון בעלמא:
ב כל הגיטא על גבי הזב. עליונו של זב ואפ"ל נגע בו הזב
ואפילו יש דברים הרבה חוץ לזב לבין הזב הכל טמא דתניב
(טס) והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו מאי תחתיו

שיהיו הבגדים עומדין זקופין ע"כ
אכל הראב"ד כתב ע"פ מוספתא
דמכבש טעון באבנים מיירי.
ולפיכך האומן מקפיד שלא לישב
עליה שלא יפלו האבנים מעליו
ויתרפה והרי הוא אז כסאה
ומרקב (שאומר) לו עמוד ונעש'
מלאכתו כדפירש הר"ב במשנה
ד"ס דלקמן) ואע"פ שבבגדים
שבטובו ראויים לשיבה. השתא
מיהא כרוכים הם בדבר שהוא
מקפיד עליו ור"ג מטמא קסבר.
אין הולכין אלא אחר הבגדים
שבו. ועל כן תפסו מכבש של
כובס. ולא מכבש של בעלי בתים
(כדקתן לתרווייהו בספ"ך דשבת)

מפני שדרך כובס לטעון באבנים. ואין דרך בעלי בתים אלא
להדק באבנים ואין קפידה בכו מלישב עליהם. ברוך ה' אשר
גלה סודו ליראיו עכ"ד. ותוספתא זו הביאה הר"ש בזה
הלשון בזמן שטעון אבנים כלים שתחתיו טהורין. ור"ג מטמא
בזמן שחזור בכלים (וגי הראב"ד בזמן שמהדק באבנים) כלים
שתחתיו טמאין וראיתי למהר"ם שפי' וז"ל המכבש אין משענת
המכבש על הכלים ולכך טהורים. ששהרי טעון אבנים בתוכו
ומשענת המכבש על האבנים ולא על הכלים. ובזמן שחזור
בכלים פי' שהאבנים שבתוכו אין נוגע בהן המכבש אלא המכבש
חוזר על הכלים טמאים. שהרי משענת המכבש על הכלים.
לפי שהמכבש הן שתי לוחות וכדי שלא יפול לוח על לוח משימין
בין לוח ללוח אבנים ועצים. ובין לוח ללוח החלל לפי שעה
משימים כלים וישב הזב על המכבש. אותן כלים טהורי שהרי

משענת המכבש על האבנים ור"ג מטמא משום דאלו ינטלו אבנים נמלא
דברי הרמב"ם שבחבורו ולא כאשר הם בפירושו דמטמא שיושב על הקצה ולא עליו ממש. וכמו שהביא הר"מ אלא אפי'
יושב על המכבש ממש:
המטמא בגדים בשעת מגעו. כל אדם המטמא בגדים דהא משכחת כלים שאין מטמאין כלי ואם נגעו
מטמאין אוכלין להיות תחלה כדמוכח מתני' דלקמן. דדוקא באין נוגעים מיירי סיפא הא נוגעים ממטמאים
שנים וכך קתני בהדיא בתוספתא כלים הנוגעים בזב כו' מטמאין שנים כו' ושם מס' הר"ב דמתני' כל אדם קאמר: וכלי שטף
צמגע כתב הר"ב דתניא בתורה כהנים מנין לרבות שאר כלים כבגדים ת"ל וטמא. דה"מ למימר ורחץ במים בערב. וממילא
משמע דטמא עד הערב אלא קרא יתירא לומר דעוד טמא ג"כ כל כלי שיגע בו. וכלי שטף כתב הערוך הן כלי של עץ שנאמר
(ויקרא טו) וכל כלי עץ ישטף במים. וכמו כן כלי נחשת שנאמר (טס) אש בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים ע"כ. ומה יעשה
בכלי עץ וכלי עור. אבל לשון רש"י בס' קדוה"ק דף ק"ה ה"ו ל"ל שאר כלים שאינו כלי חרס מקרו כלי שטף על שם שיש להם
טהרה במקוה ע"כ. וכ"כ גם כן הרמב"ם בהקדמת פירושו לזה הסדר ומ"ש הר"ב יכול אדם וכלי חרס ת"ל בגד כו' דממעטינן
אדם שאינו דומה לבגד. דבשלה כל שטף דומין לבגד כדד מה שגם הבגד כלי הוא מש"כ האדם וכן ממעטינן כלי חרס שאינו
דומה לבגד שאין לו טהרה במקוה ג'ל: בשעת מגעו. עיין מה שכתבתי בסוף מתניתין ב' בשם הרמב"ם (ד"ה מטמאין):
במטמא אוכלין ומשקין להיות תחלה. לשון הר"ב מפני שהוא נחשב כאז הטומאה כלומר לענין אוכלים ומשקין אע"פ שאינו
אז הטומאה לענין אדם וכלי חרס: ואת הידיים להיות שניות כחכמים דריש פ"ג דידים: ב' כל הגיטא ע"ג הזב
פי' הר"ב ואפילו לא נגע בו הזב לאו למימרא וכ"ש אש נגע. דא"כ היכי קתני סיפא כל שהזב נישא עליו טהור. אלא ה"ק דענין
נישא הוא שמטמא במשא בלבד.

א. ת"י פו פ"ב
א. תמא חכב
והזב הל"ט
ב. סס פ"ה ה' ב
ג. סס פו ה"ג
ד. ערובין כו'
ט. הל"ה

פרקה כל

המטמא בגדים בשעת מגעו. כל אדם המטמא בגדים דהא משכחת כלים שאין מטמאין כלי ואם נגעו
מטמאין אוכלין להיות תחלה כדמוכח מתני' דלקמן. דדוקא באין נוגעים מיירי סיפא הא נוגעים ממטמאים
שנים וכך קתני בהדיא בתוספתא כלים הנוגעים בזב כו' מטמאין שנים כו' ושם מס' הר"ב דמתני' כל אדם קאמר: וכלי שטף
צמגע כתב הר"ב דתניא בתורה כהנים מנין לרבות שאר כלים כבגדים ת"ל וטמא. דה"מ למימר ורחץ במים בערב. וממילא
משמע דטמא עד הערב אלא קרא יתירא לומר דעוד טמא ג"כ כל כלי שיגע בו. וכלי שטף כתב הערוך הן כלי של עץ שנאמר
(ויקרא טו) וכל כלי עץ ישטף במים. וכמו כן כלי נחשת שנאמר (טס) אש בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים ע"כ. ומה יעשה
בכלי עץ וכלי עור. אבל לשון רש"י בס' קדוה"ק דף ק"ה ה"ו ל"ל שאר כלים שאינו כלי חרס מקרו כלי שטף על שם שיש להם
טהרה במקוה ע"כ. וכ"כ גם כן הרמב"ם בהקדמת פירושו לזה הסדר ומ"ש הר"ב יכול אדם וכלי חרס ת"ל בגד כו' דממעטינן
אדם שאינו דומה לבגד. דבשלה כל שטף דומין לבגד כדד מה שגם הבגד כלי הוא מש"כ האדם וכן ממעטינן כלי חרס שאינו
דומה לבגד שאין לו טהרה במקוה ג'ל: בשעת מגעו. עיין מה שכתבתי בסוף מתניתין ב' בשם הרמב"ם (ד"ה מטמאין):
במטמא אוכלין ומשקין להיות תחלה. לשון הר"ב מפני שהוא נחשב כאז הטומאה כלומר לענין אוכלים ומשקין אע"פ שאינו
אז הטומאה לענין אדם וכלי חרס: ואת הידיים להיות שניות כחכמים דריש פ"ג דידים: ב' כל הגיטא ע"ג הזב
פי' הר"ב ואפילו לא נגע בו הזב לאו למימרא וכ"ש אש נגע. דא"כ היכי קתני סיפא כל שהזב נישא עליו טהור. אלא ה"ק דענין
נישא הוא שמטמא במשא בלבד.

ואע"פ שלא נגע ועיין עוד לקמן ומ"ש הר"ב דכתיב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו מאי תהויו כו' פירשמו בריש ס"ד דגדה בס"ד : טמא ולקמן הפרש כי"ד . וש"מ כל הנישאלין ע"ג הזב שוין : וכל שהזב נישא עליו טהור לגמרי ואין בהן אפי' טומאת מדף דהכי תניא בת"כ . ק"ו

תחתיו . אילימא תחתיו דזב היינו משכב . אלא בכל אשר יהיה הזב תחתיו דהיינו עליונו של זב ונוגע בכל דבר אפי' במדי דאין רגילות להיות עליו ולא כוון כעין תחתיו דאין נוגע אלא במדי דחזו ליה : חזן מן הראוי למשכב ולמושב . וה"ל למרכב אבל שאינו ראוי טהור כגון אם כפה

אם ע"פ ה"ל
ב סס פו ה"ה
כ סס פו ה"ה
כ"ל כ"ג ו"ג
כ"ל כ"ג

שיעשה תחתיו מדף אם במקום שלא עשה ע"ג משכב כו' ת"ל וכל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא משכב הוא עושה תחתיו . ואינו עושה תחתיו מדף כן מסקי תוספות ס"ק דערובין דף כ"ו (ד"ה כל שזב) ומיייתי להו זדמני בת"כ כל אשר ישכב עליו הזב יטמא יכול יטמא דבר שאינו ראוי לשכיבה לא . מה היא אינה מטמא כו' יכול הוא והיא לא יטמאו טומאת חמורה אבל יטמאו טומאת קלה . ת"ל משכב אלתא מידי דלא חזי למשכב ומושב טהור לגמרי ע"כ . וזריך לומר דמירי

טמא וכל שהזב נישא עליו טהור . חזין מן הראוי למשכב ולמושב (גמ') והאדם ביצד . אצבעו של זב תחת הנדבך המטה מלמעלה . מטמא שנים ופוסל אחד פירש מטמא אחד . ופוסל אחד . הטמא מלמעלה . והטהור מלמטה מטמא שנים ופוסל אחד פירש מטמא אחד ופוסל אחד . האיכלין והמשקין . המשכב והמושב . והמדף מלמעלה . מטמאין (ס"א א"ז) שנים ופוסלין אחד פירשו מטמאין אחד ופוסלין אחד . והמשכב והמושב מלמטה . מטמאין שנים ופוסלין אחד . פירשו

שאינו ראוי טהור כגון אם כפה סאה שאינה עשויה לישיבה וישב עליה יכול יהא טמא מושב ת"ל והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב מה שיזוחד לישיבה יבא זה שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו : גדבך . שורות בנין החומה . כמו נדבכין דו' אבוגלל בעורא (ו') : הטהור מלמעלה . על הנדבך ומכביד על אצבעו של זב דהשתא הו' נישא על גבי הזב ונחשב אב הטומאה : מטמא ב' . ופוסל אחד . מטמא ראשון ושני ופוסל שלישי בתרומה : פירש . שירד הטהור מן הנדבך או שסלק הזב אצבעו מתחת הנדבך מטמא

שלא הוסט דאלו הו' ע"י היסט הא אחרן בס' דלעיל משנה ה"ז דמייט זמין והר"ש פירש דמתני' אדרבה דוקא בהיסט . ומש"ה הזב נישא עליו טהור . דהמסיט כלומר הנושא אין בו רוח חיים ונדקף זני חזן מאדם גם דעת התוספ' ס"ג דערובין דף כ"ו דב"היסט כלומר שנושא כולו וקטיף לי דהיכי מטריחין הכ' לגמרי ועיין (מ"ט) עוד בסוף משנה ה' : חזין מן הראוי למשכב ומושב . כתב הר"ב וה"ה למרכב דאין למדין מכללות אפילו במקום שנאמר בהן חזן ומכא דייקין לה בריש בכל מערבין

הטהור אחד ופוסל אחד . לפי שאין הטהור אלא ראשון מכיון ששירש דתו לא מטמא בגדים ועושה שני ושלישי בתרומה : הטמא מלמעלה . על הנדבך ואצבע הטהור תחת הנדבך ומכביד הטמא עליו הרי הזב נישא עליו לפיכך מטמא שני ופוסל אחד : והמדף . כל כלים שאינם משכב ומושב מדף קרי להו : מלמעלה . של נדבך ואצבע הזב מלמטה אינם אלא ראשון ומטמאין אחד ופוסלים אחד ולאחר שפירשו נמי כך דינא : פירשו

הר"ש פירוש מרכב במשנה ג' (פכ"ג) דכלים . ומ"ש הר"ב אבל שאינו ראוי כו' ת"ל והיושב כו' פירשתי במשנה ב' פ"ך דכלי' והאדם כך מלאתי הוגה בנא"י . וכן הוא בגמ' דפ"ג דערובין דמיייתי לה תסו ולשון רש"י שם האדם דכתיב והנושא אותם אף (הזב) במשנה אותם ע"כ : ביצד אישא נמי קאי : אצבעו של זב כו' דלא בעינן שיגשא רובו של זב לא במשכב אפי' הר"ב והרמב"ם לקמן משנה ד' ובחבורו ס"ח מה"מש (הלכה י"א) מסיים בה דיראה לו שהטומאה הו' מדבריהם ע"כ . ולפי זה ל"ל דמשכב ומושב דבקיטא . לא תיירי כשאצבעו של זב מלמעלה בלבד דהא בהדיא קתני לקמן משנה ה' דבעי' לעולם רובו וכדאיתא הר"ב והרמב"ם המשכב כתי' משנה ד' . אלא מתני' דהכא והתם לאו בחדא שיטה והא כדאיתא והא כדאיתא : מטמא שנים . פירש הר"ב בתרומה ועיין מ"ש בזה בשם התוספת לקמן משנה ו' : והמושב כו' מלמעלה . ל' ספרא ק"ו שיעשה על גביו משכב מה אם במקום שלא עשה תחתיו מדף עשה תחתיו משכב . במקום שעשה ע"ג מדף אינו דאין שיעשה ע"ג משכב ת"ל (המשכב) אשר (ישכב עליו) . תחתיו הוא עושה משכב ואין עושה ע"ג משכב הרמב"ם :

אבל שאינו ראוי כו' ת"ל והיושב כו' פירשתי במשנה ב' פ"ך דכלי' : והאדם כך מלאתי הוגה בנא"י . וכן הוא בגמ' דפ"ג דערובין דמיייתי לה תסו ולשון רש"י שם האדם דכתיב והנושא אותם אף (הזב) במשנה אותם ע"כ : ביצד אישא נמי קאי : אצבעו של זב כו' דלא בעינן שיגשא רובו של זב לא במשכב אפי' הר"ב והרמב"ם לקמן משנה ד' ובחבורו ס"ח מה"מש (הלכה י"א) מסיים בה דיראה לו שהטומאה הו' מדבריהם ע"כ . ולפי זה ל"ל דמשכב ומושב דבקיטא . לא תיירי כשאצבעו של זב מלמעלה בלבד דהא בהדיא קתני לקמן משנה ה' דבעי' לעולם רובו וכדאיתא הר"ב והרמב"ם המשכב כתי' משנה ד' . אלא מתני' דהכא והתם לאו בחדא שיטה והא כדאיתא והא כדאיתא : מטמא שנים . פירש הר"ב בתרומה ועיין מ"ש בזה בשם התוספת לקמן משנה ו' : והמושב כו' מלמעלה . ל' ספרא ק"ו שיעשה על גביו משכב מה אם במקום שלא עשה תחתיו מדף עשה תחתיו משכב . במקום שעשה ע"ג מדף אינו דאין שיעשה ע"ג משכב ת"ל (המשכב) אשר (ישכב עליו) . תחתיו הוא עושה משכב ואין עושה ע"ג משכב הרמב"ם :

הטמא מלמעלה . על הנדבך ואצבע הטהור תחת הנדבך ומכביד הטמא עליו הרי הזב נישא עליו לפיכך מטמא שני ופוסל אחד : והמדף . כל כלים שאינם משכב ומושב מדף קרי להו : מלמעלה . של נדבך ואצבע הזב מלמטה אינם אלא ראשון ומטמאין אחד ופוסלים אחד ולאחר שפירשו נמי כך דינא : פירשו

ההוגה בו דבר בנא"י מ"מ כל עיקר כתי' ס"א וכן נראה ממ"ש בחבורו . פ"ו מה"מ (הלכה ה') שכתב אם היה אחד מתמאין ומשכב וזאבן על גביו ואוכלים ומשקים וכלים ואדם ע"ג האבן זה למעלה מזה כלן טמאין . וראשון לטומאה וכו' מוזן מן האדם וכו' הרי שלא עשאין אלא ראשון בלבד ומשמע לכל דבר . ושאינו מטמא אלא אחד ופוסל אחד . ואע"ג דכתב עוד אבל אם היה האדם למטה והזב למעלה כו' טמא משום נישא ככל נישא כו' שהנושא ראשון לטומאה . וכן מסיים עוד בזה הדין שהאדם ראשון והאבן הן מטמא שנים ופוסל א' לא קטיף דהתם לאחר שפירש מייירי . וסמך ליה דילמד מן המפורש דלעיל מייסי כשהזב למטה דקל הוא לענין מדף ואש"ה באדם קודם שפירש מטמא שאר כלים . כמ"ש שם בהדיא כך במכ"ש באן דקודם שפירש יש בו חומר לטמא שאר כלים . וכן לטמא שנים ולפסול אחד ולא הוצרך לפרש . ונדע שהרי בפירושו למשנה ד' ס"ק דהאלות כתב ג"כ דנושא הזב הוא ראשון . ומפרש לענין שלא יטמא אדם וכלי אדם אבל שאר כלים מטמא . הרי שנתן לו דין אדם למעלה . ומכיון שזממא שאר כלים מטמא שנים באוכלים ומשקים ופוסל אחד מכללא דר' יהושע דלעיל ולכן נראה ודאי . דראשון שכתב בחבורו היינו שלא יטמא אלא אחד וכגו' ס"א :

חירו מטמאין שני וסולין אח' המשכב ומושב לעולא אב הטומא' אע"פ שפירושו: טהור' כדאמרין שכל שהוצי' נישא עליו טהור חוץ משכב ומושב והאל' : ג מפני שאמרו כלומ' מפני מה אמרו האוכלים והמש' צים והמדק מלמטה תחת משכב הזב טהורים .

מפני שאמרו כל הנשוא ונשא כו' כל הנשוא : כגון אוכלים ומשקין ומדק שהל' טה' משכב הזב ונושאים אותו ואין נוגעין בו . שיש דברים חוללים בימים: נשא על גבי המשכב : שאלו למעלה . והמשכב למטה ונשא עליו ואין נוגעין בו . טהורים . חוץ מן האדם : שהאדם הנשוא המשכב נטמא אע"פ שלא נגע בו ולא הטינו' מפני שמשכב הזב מטמא'

פרשו מטמאין שני' ופוסלין אחד' . האוכלין והמשקין והמדק מלמטן . טהורין : ג מפני שאמרו "כל הנשוא ונישוא על גב משכב . טהור . חוץ מן האדם (גמרא) ונישוא על גבי הנבלה טהור . חוץ מן המסיט' ר"א אומר . אף הנשוא . כל הנשוא . ונישוא על גבי המת . טהור . חוץ מן המאהיל . ואדם

במש' . וכן אם נתנו אבן מוסמא למעלה משכבו של זב וישב אדם טהור על האבן . טמא . כיון שנשא על גבי משכב . כשם שאם ישב הזב על האבן נטמא המשכב שלמטה מן האבן . כך כשישב הטהור על האבן נטמא ונשא מן המשכב שמתחתו : וכל הנשוא ע"ג נבלה . באדם קמיירי . כלומר וכל אדם הנשוא ונתן ע"ג נבלה . טהור : חוץ מן המסיט' דנושא את הנבלה ולא זו ממקומו גם לא הניע ממקומו אלא שמוכמת על גביו . כגון שבה חברו והניחה עליו . טהור עד שיסיטנה : רבי אליעזר אומר חף הנשוא . בגמרא מפרש דה"ק והוא שנושא . כלומר אין המסיט את הנבלה טמא אלא כשנושא אותה . שנבלה למעלה והוא למטה . אבל אם הנבלה למטה והוא למעלה . אע"פ שמסיטה טהור . כל זמן שלא נגע בה . ואין הלכה כר' אליעזר : חוץ מן המאהיל . שאפשר להיות נשוא ונשא ולא יאהיל . כגון עליה מפסקת . שאם המת בעליה ואוכלין ומשקין וכלים בבית מגיעין עד שמי קורה והנשרים נכפפים מכובד המת ומכבידין על הכלים . או שהמת בבית סמוך לשמי קורה . והכלים בעליה ונכפפים הנשרי' שנעליה מכובד הכלים ומכבידיים על המת . ככה"ג . הוי נשוא ונשא ע"ג המת ואינו מאהיל וטהור :

פרשו מטמאין שנים כו' לפי שהמשכב אב הטומאה . אפילו כשיתרוקן הזב ממנו . כמו שהעסקתו לשון תורת כהני' לעיל בסוף פרק ב' : ג מפני שאמרו לשון הר"ב כלומ' מפני מה אמרו האוכלי' והמשקין והמדק מלמטה תחת משכב הזב טהורי' מפני

אם הם טהורים
ב מיי' פ"א
הם טהורים
המת הל' ט
ומשכב הל' ג
ומפני' פ"א ח"ה
אבות הטומאה
הל' ב
ר מיי' פ"א ח"ה
ה' ט
ה' ט
ה' ט
ה' ט

שאמרו כו' וקשה להיכח קאי' . שלא אמרו במתני' דלעיל אלא מלמטה תחת הזב . ולשון הרמב"ם לפי שאמר נבלה הקודמת . כי (האוכלים) והמשקים וכלי שטף מלמטן טהורים . ואפילו היו תחת משכב הזב . אמר שבת זה אמרו כל הנשוא כו' ע"כ . וכלומר דודאי' דלא חמירא תחת משכב ונתתה' הזב עצמו ואף ע"ג דלא קמיירי

במשכב . מכל מקום ממילא נשמענייה : כל הנשוא כו' כתב הר"ב ואינו נוגעין אפילו לא הפסיק ביניהם אלא נייר . הרמב"ם פרק ט' מה' מש' . ועיין במתני' ה' . גם עיין מ"ש במשנה ז' : חוץ מן האדם . כתב הר"ב וכן אם נתנו אבן מסמא כו' ולשון ספרא והיושב על הכלי און לי אלא בזמן שהוא יושב ונוגע בו . מניין לעשרה מושבות זה ע"ג זה אפילו ע"ג אבן מסמא . ה' לוהיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב יטמא מקום שהזב יושב ומטמא' . ישב הטהור ויטמא הרמב"ם . והא דקמי' אפי' ע"ג אבן מסמא . כמו אפי' ע"ג אבן מסמא . דהא מיירי שהאבן מסמא ע"ג המשכב . ובמשנה ב' פ"ק דכלים כצדתי בשם התוס' דריש פרק דס כנדה שהעתיקו . ועל גביהן אבן מסמא : בר הנשוא כתב הר"ב באדם קא מיירי דאין לך מטמא במשא נבלה . אלא האדם כמ"ס הר"ב במשנ' ב' פ"ק דכלים : כל הנשוא ונישוא ע"ג נבלה . כך הגי' בס"א . והר"ב השמיט ונישוא . כמו שהיה הגו' בספר . ומ"מ סי' כלומר וכל אדם הנשוא ונתן ע"ג נבלה . ואין כוונתו לפרש הנשוא שענינו כמו ניתן' . שא"א שתהא כך משמעות הנשוא . ועוד דהא כתב דנושא את הנבלה ולא זו כו' טהור עד שיסיטנה . אבל הוסיף ונתן במקום ונישוא . שהיה ראוי להיות במשנה . ולשון הר"ב מועתק מפירוש הר"ם . ושם כתוב כלומר וכל

אדם הנשוא ונישוא : ע"כ . והמגיה כך בלשון הר"ב לא הפסיד . והרמב"ם העתיק ג"כ כמו שהוא בס"א . אבל פירושו דחוק . דנפרש שאין ענין אלא כשהאדם מלמעלה והנבלה למטה . שהוא סובר דאם הנבלה למעלה מטמא במשא בלא היסס . ועיין עוד מזה בסוף המשנה . חוץ מן המסיט' . כתב הר"ב דנושא את הנבלה ולא זו ממקומו גם לא כו' עד שיסיטנה . וכן לשון הר"ם . וכזה דמלא קמי' גבי משכב גמי' חוץ מן המסיט' . ש"מ דמטמא בלא מסיט . ונריך ליתן טעם מ"ש זה מזה . הא דתרווייהו והנושא כתיב בהו' . ושם משום דאחמיר רחמנא במשכב דאפי' הנוגע מטמא בגדים . ואלו גבי נבלה תנן צ"ק דכלים (משנה ב') . וחזקי' בגדים בנגע ע"כ : רבי אליעזר אומר אף הנשוא . כתב הר"ב בגמרא מפרש צדקה עור והרוטב (סוף דף קכ"ד) : הר"ם . ואע"ג דהגוי הפסד והוא דנישוא' . וכן העתיק הרא"ש . התם אכלה קאי' שהיא נישאת . והיינו והוא שנושא שכתב הר"ב . שענינו שהאדם נשוא הנבלה . ובה ואראך דוגמתו בתום שאעתיק לך' בסוף משנה ה' : בר הנשוא' . נמי באדם דומיא' דנבלה . וכ"כ הרמב"ם צ"פ מה"מ : כל הנשוא ונישוא ע"ג התת טהור . פי' הר"ב כגון עליה מפסקת כו' וכ"כ הר"ם . ולרבותא דאפי' משום משא שמכביד עליו אינו מטמא' . לפי שאין במת משום אבן מסמא כדפי' צדק דלעיל משנה ו' . והרמב"ם לא פי' בכאן לא כל הנשוא ונישוא במת ויש ביניהם דבר המאהיל שהוא חוץ' . וכדתנן בזהלות' . והיינו נמי דצ"סוק פרק ה' מה"מ (הלכה י"ד) שהוא כשהטומאה רלויה' . וכדמסיק אחר כך בכה"ג דמפרש לה הכא' . היינו שאינו רלויה' אלא אהל מפסיק : חוץ מן המאהיל דמאהיל בין שהיה תחתיו דמאהיל' . שנמצא האדם נישוא' בין שהמת מאהיל על האדם והאדם נשוא' . נטמא האדם מתחת עוממת אהל' . כמו שכתבתי בריש פרק ג' דאהלוס :

ואדם X

ואדם בומן שהוא מסיט כתר הר"ב אבל אם אין המת זו
 ממקומו שאין כאן היסט טהור וכ"כ הר"ש ולא סי'
 בטעם מ"ש בנת מבזבז והכל ליהא לתרומי כמו בנבלה דטמא
 מת מטמא בנדים כדחק בקמח מאהלות אבל כ"ל דטומאת

א טס ט"ו
 ב ט"ו ט"ח
 ט"ח ט"ח ט"ח
 ט"ח ט"ח ט"ח
 ג טס פ"ו ט"ח
 ד טס פ"ו ט"ח
 ה ט"ו ט"ח
 ו ט"ח ט"ח
 ז ט"ח ט"ח

משא דבמת' לא למדנהו אלא
 בק"ו מתשא דנבלה . כת"ס
 בטס"ק דאהלות ולפיכך דיו לבא
 מן הדין להיות כדון ושלא יטמא
 משאו לא א"כ הסיט כמו בנבל'
 וקסה דלמאי לא פליג ר"ע .
 ועיין בסוף משנה ו' והרמב"ם
 דפירש בנבל' דהא דכעי דמסיט
 דוקא כשהנבלה תחתיו . ה"כ
 באדם מפרש כשהאד' נוסף
 המא עליו מקטמא בחשא' אמל'
 כש'אד' נישא ע"ג מת ולא יהיה
 מאהיל . שיש ביניה' מחיצה
 מאהלת . או לא יטמא אלא אם
 הסיט: ד מקצת טמא על
 הטהור כו' כתב הר"ב דלא בעינן
 שינשא רובו וכו' וכ"כ הרמב"ם:

וכבר כתבתי בזה לעיל במשנה ב' : הטמא על מקצת
 המשכב . סי' הר"ב רובו של טמא כו' דלא חיישינן על מיעוט
 משכב' ולשון ספרא או על הכלי אשר הוא יושב עליו או על
 מקצתו הרמב"ם : והרמב"ר על מקצת המשכב . סי' הר"ב
 רובו של טהור כו' אמר יתעלה באד' אשר ישב על משכב הזב .
 ואם על המשכב הוא 'ובא הסי' הוא . עד שינשא רובו עליו .
 הרמב"ם : ומ"ש על משכב הזב . לא דק . דכנדה כתיב :

במצאת עומאה נכנס כו' כה"ג חנין נמא כו' במשנה
 ד' פ"ק דחולין . וס' כתבתי למאי צריכא משמא
 דסוגיא דהתם . ולא ידענא למאי צריכא הכא :
 והגייר בינתיים . עיין מה שכתבתי לקמן משנה ד'
 בין תלמעין בין תלמעין טהור : לשון הר"ב דאין מטמ' אחר'
 ולא מקבל טומאה בהיסט אלא דבר שיש בו רוח חיים . וכן
 הם דברי הר"ש ולשטתיה אויל שכן פי' גם כן להא דתני בריש

תתני ב' וכל שהזב נישא עליו טהור וכמ"ש שם בשמו . אבל הר"ב דלא אשקמיט התם לפרושי הכי ודאי דבחס נקטיה ולא ה"ל
 לפרש אלא כמשמעה דבמשא קיימין . וכן פי' הרמב"ם . וז"ל ויוד ענו כי אפי' אוכלים של תרומה לא יטמא בביתו ע"ג משכב'
 ואפי' היה ההולץ ביניהם דק ביותר על העיקר הנקד' . והוא אמרו כל הנושא ונישא ע"ג משכב טהור חוץ מן האדם ע"כ . ולא
 מיהא בחבורו ס"ט מהלכות משכב [הלכה ג'] לאחר שכתב להא דכל הנושא ונישא ע"ג משכב . ואפילו לא הססיק ביניהם אלא
 ביר דהיינו צבא דהכא . סיים וכתב וכן אם הסיט המשכב את הכלי' . או את האוכלי' והמשקים הרי אלו טהורין . אבל לא
 נתכוון בפי' המשנה אלא דדינא בעלמא כתב . ולא מן המשנה ה' : וכן הכ"מ ביאר דמעמלו נלמד . ופשוט הוא דכיון דאינו מטמ'
 במשא אינו מטמא בהיסט ע"כ ולכך ודאי דהר"ב לא דק לפרש על המשני טעמא דמסיט ולא ה"ל ללמוד מן הר"ש דהר"ש שאני
 שכן הוא מפי' ג"כ במשנה ב' דמייירי בהיסט וכדכתבתי . ובתקרא הדין דבעינן דבר שיש בו רוח חיים בין למטמא בין לקבל טומאה
 ה"מ כשאומרים [הוא] אותו שהוא למטה . בין שהוא טמא ואחי למטמא לשלמעלה . ובין שהוא טהור ואחי לקבל טומאה מאותו
 שלמעלה לריך שיהא בו רוח חיים וא"כ כי קתני במתני' ג' גבי משכב חוץ מן האדם . אי מייירי גמי בהיסט כשעת הר"ש ל"ל דלא
 קאי אטעם אלא איניש . ומ"מ קשיא מהא דמתני' ה' ו' פ' דלעיל דבין כרעו הו' בין כרעו הו' טמאים וכן בנבלה ומת דסרקין ואין
 נראה לומר שם דתם לחלה בין היסט להיסט . והיסט דהכא שחניד ומזין בעלמא בלא הכרעה . ואיך כולו בהכרעה דוקא
 דהוכרעה ומ"ש . שאין לשונם נראה כן לעיל גבי נבלה ומת . גם כתבתי במשנה ב' פרק קמא דכלים בשם הרמב"ם דהיסט
 דהכרעה היא משא ודאי . והיסט דבעינן לרבווי היינו הנדה בעלמא . ולפיכך נראה בעיני דפוספתא שזמנה העתיק הר"ש
 לומר דאין

ואדם בומן שהוא מסיט : ד' מקצת טמא
 על הטהור' ומקצת טהור על הטמא . חבורי
 טמא על הטהור' וחבורי טהור על הטמא טמא
 ר"ש אומר מקצת טמא על הטהור טמא .
 ומקצת טהור על הטמא טהור : ד' הטמא
 על מקצת המשכב . והטהור על מקצת
 המשכב טמא . מקצת טמא על המשכב .
 ומקצת טהור על המשכב טהור . גמצאות
 טומאה נכנסת לי' ויוצאת ממנו . במיעוטו
 (גמרא ל"ג) וכן ככר של תרומה שהוא נתון
 על גבי משכב והגייר בינתיים בין מלמעלן
 בין מלמטן . טהור' וכן באבן המנוגע' טהור'
 ר"ש מטמא באו : ו הנוגע

ואדם בומן שהוא מסיט בין נוסף את המת בין נישא ע"ג מת
 טמא אפי' פשטינו נוגע בו . אבל אם אין המת זו ממקומו שאין
 כאן היסט טהור . ד' מקצת טמא על הטהור . אפי' אלצעו של
 זב על הטהור . או אלצעו של טהור על הזב . או חבורי
 טמא כגון שערו ולמורניו ושיניו
 כל שא נקראין חבורי אפי' ג' דליכ'
 אלא מיעו הטמא על הטהור או
 מיעוט הטהור על הטמא . נטמא
 הטהור . ללא בעינן שיש רובו
 של זב . אלא על המשכב ולא על
 האד' : ומקצת טהור על הטמא
 טהור . דבעינן שינשא רובו ואין
 הלכה כרבי שמעון : דה הטמ' על
 מקצת המשכב רובו של טמא על
 מעוטו של משכב . נטמא המשכב
 וכן רובו של טהור על מעוטו של
 המשכב נטמא . נטמא הטהור .
 ולא חיישינן על מעוט משכב כיון
 דרובא דטהור . ורובא דטמא'
 יושב עליו . דמעוטו של משכב
 טומאה נכנסת . ודמעוטו יוצא'

כדקתני סיפא נמצאת טומא' נכנסת לו ויוצאה ממנו במעוטו:
 מקצת הטמא על המשכב . כיון דמעוטו של טמא הוא חף ע"פ
 שישען על כל המשכב . טהור המשכב עד שינשא עליו רובו של
 זב : ומקצת טהור על המשכב . כלומר או מקצת טהור אפי' על
 כל המשכב : טהור עד שישען עליו רובו של טהור : וכן ככר
 של תרומה : אמתינן דלעיל קאי' דתנן כל הנושא ונישא על
 גבי המשכב טהור . ואפי' אוכלין של תרומה אם נשאו על גבי
 משכב . ויש ביניהם דבר חוץ . אפי' הוא דק ביותר . כגון נייר
 וכיוצא בו . אינן מקבלין טומאה מן המשכב . דאין מטמא
 אחרים ולא מקבל טומאה בהיסט אלא דבר שיש בו רוח חיים :
 ורבי שמעון מטמא כו' . הואיל ומקומה טמא מטמא בהיסט
 אפי' דבר שאין בו רוח חיים . ואין הלכה כרבי שמעון :
 ו הנוגע

מטמא

ו הנוגע בזב וזב'וכו' כל הני שיה מנעין למשאן דמטמאו
אדם לעמא בגדים . הילכך חשיבי אב הטומאה כל זמן שלא
סירשו . מאחר דמטמאו בגדים . ולכך הנוגע עושה א' זב'
ופוסל ג' בתרומה . פירש' ממטמאין אינו אלא ראשון בעלת'
ומטמא אחד לשותפו שני ופוסל

שלישי בתרומה : ואחד הזסיט
ואחד הנושא . ואע"פ שאין
נוגעים . זב וזבה וגדה בהדיא
כתיבי . דכתיב : זאת תורת קרב
וגו' והדוק בכדפה . ומצורע
ויולדת נפקא לן מלזכר ולנקבה
לזכר לרבות את המזור' ולנקבה
לרבות את היולד' ואחד המסיט'
המזויז אותה ממקומה אף ע"פ
שאינו לא נוגע ולא נושא : ז רבי
אליעזר אומר אף הנושא . והוא
שנושא קאמר . כלו' אין המסיט
עמא אלא א"כ נושא סהן למעל'
והמסיט למטה ואין הלכה כרבי
אליעזר : ה הנושא את המרכב

בנושא את המרכב כתיב כבוד בגדים . ולא בנוגע . ואין נוגע
אלא ראשון בעלמא : הנושא את הנבלה . היינו מסיט . דנושא
בלא מסיט טהור כדפרש"י לעיל . ונוגע כמי כנבלה אף ע"פ
שהוא טמא . כיון דלא מטמא בגדים אינו מטמא שנים ופוסל
אחד' דאינו אלא ראשון בעלמא ומטמא אחד ופוסל אחד :

מי

ו הנוגע בזב . ובזבה ובגדרה . וביוולדת :
"ובמצורע" במשכב ומושב . מטמא שנים .
ופוסל אחד . פרש' מטמא אחד . ופוסל
אחד . אחד הנוגע . ואחד המסיט . ואחד
הנושא ואחד הנישא : ז הנוגע בזבו
של זב . וברוקו . בשכבת זרעו . במימי
רגליו . וברם הנדה . מטמא שנים ופוסל
אחד . פרש' מטמא אחד . ופוסל אחד . אחד
הנוגע . וא' המסיט . ר"א אומר אף הנושא :
ח הנושא את המרכב . והניש' עליו וההסיטו
מטמא שנים ופוסל א' פרש' מטמא א' ופוסל
א' הנושא את הנבלה . ואת

אכל במשנה ג' ס"ד דגדה סי' הר"ב לזכר לרבות את מצורע למעינותיו . ולנקבה לרבות מצורע לזמה . והכי איתא הפס בגמרא
(דף ל"ד) ולא קשיא דהכל בכלל הדיקש . ואם האמר ויולדת אמאי אינטרד לרבות . י"ל ללידה יבשתא : במטמא שנים וכו' .
בנוגע אכל לא במשא' כדתנן גריס פירקין . ומכל מקום הנושא את המשכב מנינו שלא ישא את הקדש . כדתנן גריס פרק ג'
דמגיגה ומה שכתב הר"ב דחשיבי אב הטומאה עיין גריס הפרק : ואחד המסיט כלומר ואינו נושא ונישא . ולענין כולו
לזב מצורע ומשכב ומושב מיירי . בין שהטהור הסיט לטמא . בין שהטמא מסיט לטהור . אכל מצורע ומשכב ומושב ליבא
לפרושי הכי (דהא כתב הר"ב בפרק ד' משנה ה') דכל טומאת המסיט טהורות . חוץ משל זב (ומיהו זב וכל דכותיה . כמו שסי'
רש"י בפרקט' דשבת ד' ס"ג) כן כתב הר"ש . ותוספת דפרקו דפסחים דף ס"ו דכתבו דלא קאי מצורע אלא אשאר' . ע"כ .
ה"ה למשכב ומושב . אלא דסוגיא דהת' מצורע למוד מיירי . ועיין לקמן משנה ח' : ואחד הנושא ואחד הנישא . כלומר
ואפילו אינו מסיט מה שאין כן כנבלה ומה דמתניתין ג' דבעינן דוקא שיהא ניסט' כדפי' סס הר"ב . ועיין עוד לקמן :

מטמא ומטמא דהיסט . אלא דבר שיש בו רוח חיים . דההיא
רבי אליעזר היא דפליג במתני' ז' דקאמר אף הנושא' דפירש
הר"ב וכו'א שנושא' וקאמר דמסיט שאינו נושא אין בהם' אכל
הר"ש לא פירשה כן . משום שהוא ג"כ' אינו מפרש לרבי
אליעזר דלקמן כמו שסי' הר"ב .

א תי"פ פ"א
מה' משכב
ומשכב ס"א
ב תי"פ פ"א
תחתית משכב
הנ"ל י"א
ג תי"פ פ"א
תחתית משכב
ומשכב ס"א
ד תי"פ פ"א
הנ"ל י"א
ה תי"פ פ"א
הנ"ל י"א
ו תי"פ פ"א
הנ"ל י"א
ז תי"פ פ"א
הנ"ל י"א
ח תי"פ פ"א
הנ"ל י"א
ט תי"פ פ"א
הנ"ל י"א

אלא דף הנושא ממש קאמי' וכל
סכן מסיט . ועוד מוכח דאוק'
תוספתא דלא כהלכת' . דקתני
כלים הנוגעים בזב כו' מטמאין
שני ופוסלי' א' . ובהדיא מפרש
הר"ב במשנה י' דכלו' הנוגע'
בזב אינו מטמאין אלא אח' יומזה
קשה על הר"ש כמו כן .
דהתוספתא דלא כהלכת' . וכבר
הארכתי בזה למדי כפי כוונת
החבור . אכל יצא מזה שעדין
זריכין אנו למודעי בעיקר הדין
דמגריד הר"ב סיה' בו רוח חיים
למסיט . דהא לא אשכחן הכי
במתני' ו' דפרק דלעיל . וכן
כנבלה ומה דפרקין . ודמחוספ' אין להכריע . לפי שאפשר
לומר דרבי אליעזר היא דלקמן מתניתין ז' לפי פירוש הר"ב
בדרבי אליעזר . ולפיכך דברי הר"ב מלבד דללא צורך כתב
בכאן האי טעמא דמסיק כו' . אלא גם הדין בעצמו דלא
כהלכת' וז"ל : ו ובמצורע עיין במשנ' י' וכתב הר"ב ומצורע'
ויולד נפקא לן מלזכר ולנקבה לזכר לרבו' את המצורע . ולנקבה
לרבו' את היולד' . וכן כתב הרמב"ם והכי איתא בתורה כהנים .

ז ואחד המסיט ולא קתני נושא ונישא' דהכא אינו מטמא במשא אלא אם כן שיש בו גם כן היסט . וגמו שכתב הר"ב כנבלה
ומת' וטעמא דגרע הכא ממשכב ומושב . כתב הר"ש במשנה ג' פרק קמא דכלים . דכל הכי דאמעטי מאבן מסמא' שלא
יטמאו תחת אבן מסמא' . וכמו שכתבתי שם בשמו . וכיון דאמעטי אינו מטמאין אלא כ' שיוזו ויוספו . דעיקר רבויא דמרבין
אבן מסמא' היינו היבא שהטומאה אינה זזה . ולאו דוקא אבן אלא אפי' נייר המפסיק שאינו נוגע ומזוי הטומאה . וכדלעיל
ולא זו ולא היסט . ומשום הכי הני דאמעטו היינו דבעינן להסיט דוקא' . ובלאו הכי לא סגי . והיינו דלא קתני נושא ונישא' .
דמשמע בלא היסט . עכ"ד אכל לשטת הרמב"ם דלא מגריד לעיל היסט עס המשא' . גריד עיין דלא קתני נושא ונישא' . ושמה
סמיון פנא דלעיל . וחדא מתלת נקט : רבי אליעזר אומר אף הנושא . כתב הר"ב והוא שנושא קאמר . וכן פי הרמב"ם .
וטעמייהו מהגמור' שהביאו לעיל משנ' ג' אכל הר"ש כתב דדוק' הפס מפרש הגמרא' הכי . אכל בכאן אין צורך אלא פליג אח' קאמי'
דקאמר שאין משה בלא היסט טעמה . וקאמר איכו דאף הנושא בלא היסט נמי . משום דאיכו לא ממעט להו מאבן מסמא'
ולפיכך לדידיה אף בלא היסט מטמאין : ה והמסיטו . הכא ודאי פירושו הטהור המסיט למרכב . ומשו' הכי קתני המסיטו
בכינוי . ולא קתני המסיט סתמא' דהוה משמע בין טהור מסיט למרכב' . בין טמא מסיט לטהור . ובמרכב אי אפשר לומר כן .
כמו שכתבתי לעיל במשכב :

מי

מי מטא שיש בהן כדו הוייה כתב הר"ב מטמאין בגדי במשא
 כדתקן במש"ב ב' פרק קמ"א דכלי. ועיין מה שאכתוב בריש
 ממנו י' : ט' הבנים ראשו לאויר התנור טהור. וטה' התנור
 והר"ב השמיט וטהר וכן הר"ש. וה"ל לג' כנ"א אכל הרמב"ם

מי מטא שיש בהן כדו הוייה. מטמאין בגדי צמח' אכל לא צמחי:
 מוהיא בית הבליעה. כל זמן שיה' צמח' הבליעה מטמא בגדי
 וכיון דמטמא בגדי מטמא ב' ופוסל אחד: הבנים ראשו לאויר
 התנור אע"ג דקיימא נבלת העוף עם בית הבליעה של האוכל

הכל באויר התנור. אפי' הכי טהור
 ד' וחמ' האדם לא מטמא התנור
 דכל המטמאים בגדים אין
 מטמאין אדם וכלי חרס ומחמ'
 נבלת העוף לא מטמא דלוי' לה
 טומאה אלא לאד' בבית הבליעה:
 הקיאה או שבלעה. היינו פירש'.
 דמשירדה לצטן אין לה טומאה'
 וכשהיא יתוך פיו אין לה טומאה'
 דלא יאכל כתיב. אכילה בבית
 הבליעה: י' ובגבילה ובמרכב כל
 הבית משא כלכד מטמאין בגדים
 ולא צמגע. הילכך חרס הנוגע
 בהן אע"פ שלא פירש אינו אלא
 ראשון ומטמא אחד ופוסל אח':
 כל הנוגע. כגון אוכלין וכלים
 דאפי' באתן שאדם נוגע בהן
 מטמא שנים ופוסל א' כלים
 הנוגעים בהן מטמאים אחד ופוסלים אחד. ואפילו בשעת
 מגען: חזן מן האד' דיש מהן דאם נגע בהן או נשא דמטמאה
 ב' ופוסל אחד. כי הני דאמרן לעיל: פ"י אפילו אדם. ככלאו
 מטמא אחד ופוסל אחד. דכיון דפירש אינו אלא ראשון:
 יא בעל

ואת מי מטמא שיש בהם כדו הוייה מטמא ב'
 ופוסל אחד. פירש' מטמא אחד ופוסל אח': מ'
 האוכל מנבלת עוף מדה' יהיה בב' הבליעה
 ממומא שנים ופוסל א' הבנים ראשו לאויר
 התנור טהור (כ"א לג' גמ'). וטהור התנור.
 הקיאה או בלעה מטמא אח' ופוסל אחד.
 וכשהיא בתוך פיו עד שיבלענה טהור: י'
 הנוגע בשד'ץ. ובשבת זרע' ובטמא מת
 ובמצורע בימי ספרו. ובמי מטמא שאין
 בהם כדו הוייה' ובנבלה' ובמרכב. מטמא
 אחד ופוסל א' זה הכלל. כל הנוגע באחד
 מכל אבות הטומאות שבתורה. מטמא א'
 ופוסל אחד. חוץ מן האדם פירש'. מטמא א'
 ופוסל אחד:
 יא בעל

הקיאה או שבלעה. לשון הר"ב היינו פירש' וכן לשון הר"ש.
 וכלומר היינו פירש' דתנינן לגבי אינך. ולשון
 הרמב"ם בפ' ומהא"ה [הלכה י"ד] ואחר שבלע הרי זה פירש'
 ממטמאו ומ"ש הר"ב דלא יאכל כתיב. כו' עיין מ"ש בריש
 טהרות: י' ובמי מטמא שאין בהן כדו הוייה דאלו יש בהן
 כדו הוייה אף הנוגע בהן מטמא בגדים. לפי שאפי' אפשה
 שבע צמחי שלא יסי' אותן. והרי הוא מטמא שנים ופוסל א'.
 ואת ולעיל דקתני הנושא מי מטמא שיש בהן כדו הוייה. פי' הר"ב לפי שאינו מטמאים בגדים צמגע.
 כדתקן במשנה ב' פ"ק דכלי. וחשובי בגדים צמגע. ואת ומקשה לפסק הרמב"ם. כבר הרגיש בזה הכ"מ (ס'ס) ומפרש דממגע
 חשובים אכל מיטמאין מדין הדין. וכתב הר"י קורקוס דנ"מ לאם היו קרושין כגליד דליכא הכי ע"כ. ומשו' דלא פסיקא
 למי מטמא שיש בהן כדו הוייה מיטמאו צמגע. שאם הם קרושין לא יטמאו. הילכך קתני לעיל הנושא. דמלתא פסיקא. הוא זבאה
 דר"י קורקוס מתישב דהרמב"ם ורש"י לפירש'. דלא כמו שסובר הר"ש בטרשת חקת בכנסין ומיהו מי הכה וכו': כל הנוגע
 בהן הר"ב כגון אוכלים וכלים כו' וכן פי' הר"ש ואין הלשון משמע כן. דהכי הל"ל בדי' באלם. אכל אוכלים וכלים הנוגעים
 באד' מכל אבות וכו' והרמב"ם פי' זה הכלל כל הנוגע באבות הטומאות. ר"ל בשאר אבות הטומאות. כי אשר מטמא ב' ופוסל
 אחד בשעת מגעו. כבר קדם מניגם ומספרם ואין שם זולתן. אכל יש אבות הטומאות שלא מנה כאן. ולשונו בפתיחה לסדר הוא
 מספר אבות הטומאות ל"ב אבות אלו כן השרץ והגבלה. והמת. ואדם שנטמא צמח. וכלים שנגעו באדם שנטמא צמח.
 וכלים שנטמאו צמח. והאהל והקבר והס' ו' ומי מטמא. ופירה אדומה. וכריס ושעירים הגרפסים. ושעיר המשתחא וזב וזבה
 וזבה ויולדת. מרכב משכב. וזבועל נדה. ודם טמאה. ורוק טמא. ומי רגליו. וזבועל זב'. ושכבת זרעו. ומצורע בימי
 ספרו. ומצורע בימי חלוטיו. ובית מנוגע. ובגד מנוגע. עכ"ל: בפתיחה והנה הכס' לג'. אם לא שכתב הכשרפוס לאחד.
 אע"פ שהם שני מיני פרים. ושעירים. וכתב עוד בפירושו. ואמנם אמרו חזן מן האדם ר"ל המת. לפי שהנה הוא כשאר
 אבות הטומאות. ונוגע מטמא ב' ופוסל אחד (כו') והוא לא זכרו בכלל אשר מנה שכן מטמאים ב' ופוסלים אחד. ועל כן שונה
 בכאן ע"כ. והוקשה לו שהרי שורף פרה. ופרים ומשלח שעור. מטמאין בגדים כמו שכתבנו במשנה ג' פ"ח דפירה. ועוד בספ"ד
 ולא נמנו צכאן עם המטמאין שנים ופוסלים א'. ומן זה הכלל מוכח דלן מטמאין אלא א' ופוסלי א'. ואמר דאפי' בדיקה הוא.
 ואל תחשוב שזה (סותר) הכלל אשר אמרד יהושע. לפי שהוא באר. ואמר כל המטמא בגדים בשעת מגעו. ולא אמר כל
 המטמא בגדים ברידה. ואפי' לא ב' צמגע יטמאו בגדים. אבל בהחשק עסק מיוחד. וכגון זה עכ"ל. והעשה כפלה לה בבירור
 עמיקתא דתימה שחמה הכ"מ צמחו מהלכות אבות הטומאות [הלכה ע"ו] דהייך אפשר שיטמאו בגדים ולא יטמאו אוכלים אלא
 להיות שני שהרמב"ם עצמו הוקשה לנו זה.

א' תי' פט'
 ה' קריה כדום
 ה' ב' ה'
 ב' תי' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'
 ס' ז' כ' ג' חמ'

כך כספ' הרמב"ם צ"פ' מהלכות אבות הטומאות (הלכה י"ג):
 ואת ולעיל דקתני הנושא מי מטמא שיש בהן כדו הוייה. פי' הר"ב לפי שאינו מטמאים בגדים צמגע.
 כדתקן במשנה ב' פ"ק דכלי. וחשובי בגדים צמגע. ואת ומקשה לפסק הרמב"ם. כבר הרגיש בזה הכ"מ (ס'ס) ומפרש דממגע
 חשובים אכל מיטמאין מדין הדין. וכתב הר"י קורקוס דנ"מ לאם היו קרושין כגליד דליכא הכי ע"כ. ומשו' דלא פסיקא
 למי מטמא שיש בהן כדו הוייה מיטמאו צמגע. שאם הם קרושין לא יטמאו. הילכך קתני לעיל הנושא. דמלתא פסיקא. הוא זבאה
 דר"י קורקוס מתישב דהרמב"ם ורש"י לפירש'. דלא כמו שסובר הר"ש בטרשת חקת בכנסין ומיהו מי הכה וכו': כל הנוגע
 בהן הר"ב כגון אוכלים וכלים כו' וכן פי' הר"ש ואין הלשון משמע כן. דהכי הל"ל בדי' באלם. אכל אוכלים וכלים הנוגעים
 באד' מכל אבות וכו' והרמב"ם פי' זה הכלל כל הנוגע באבות הטומאות. ר"ל בשאר אבות הטומאות. כי אשר מטמא ב' ופוסל
 אחד בשעת מגעו. כבר קדם מניגם ומספרם ואין שם זולתן. אכל יש אבות הטומאות שלא מנה כאן. ולשונו בפתיחה לסדר הוא
 מספר אבות הטומאות ל"ב אבות אלו כן השרץ והגבלה. והמת. ואדם שנטמא צמח. וכלים שנגעו באדם שנטמא צמח.
 וכלים שנטמאו צמח. והאהל והקבר והס' ו' ומי מטמא. ופירה אדומה. וכריס ושעירים הגרפסים. ושעיר המשתחא וזב וזבה
 וזבה ויולדת. מרכב משכב. וזבועל נדה. ודם טמאה. ורוק טמא. ומי רגליו. וזבועל זב'. ושכבת זרעו. ומצורע בימי
 ספרו. ומצורע בימי חלוטיו. ובית מנוגע. ובגד מנוגע. עכ"ל: בפתיחה והנה הכס' לג'. אם לא שכתב הכשרפוס לאחד.
 אע"פ שהם שני מיני פרים. ושעירים. וכתב עוד בפירושו. ואמנם אמרו חזן מן האדם ר"ל המת. לפי שהנה הוא כשאר
 אבות הטומאות. ונוגע מטמא ב' ופוסל אחד (כו') והוא לא זכרו בכלל אשר מנה שכן מטמאים ב' ופוסלים אחד. ועל כן שונה
 בכאן ע"כ. והוקשה לו שהרי שורף פרה. ופרים ומשלח שעור. מטמאין בגדים כמו שכתבנו במשנה ג' פ"ח דפירה. ועוד בספ"ד
 ולא נמנו צכאן עם המטמאין שנים ופוסלים א'. ומן זה הכלל מוכח דלן מטמאין אלא א' ופוסלי א'. ואמר דאפי' בדיקה הוא.
 ואל תחשוב שזה (סותר) הכלל אשר אמרד יהושע. לפי שהוא באר. ואמר כל המטמא בגדים בשעת מגעו. ולא אמר כל
 המטמא בגדים ברידה. ואפי' לא ב' צמגע יטמאו בגדים. אבל בהחשק עסק מיוחד. וכגון זה עכ"ל. והעשה כפלה לה בבירור
 עמיקתא דתימה שחמה הכ"מ צמחו מהלכות אבות הטומאות [הלכה ע"ו] דהייך אפשר שיטמאו בגדים ולא יטמאו אוכלים אלא
 להיות שני שהרמב"ם עצמו הוקשה לנו זה.

ומשני

יא בעל קרי כמגע שרץ כשם שנוגע בשרץ ראשון לטומאה כך בעל קרי ראשון לטומאה וטומאתו שזה לטומאת הנוגע בשכב זרע וכו' על נדה כטמא מת שהוא אב הטומאה וטמא טומאתו שהוא טמא משכב ומושב ומת עלמנו וכ"ש טמא מת חינו מטמא משכב ומושב לא טומאה

קלה ולא טומאה חמורה דכתיב (ויקרא טו) וכל הכלי אשר יש עליו הוב ולא טמא מת יב אלו פוסלים את התרומה מדרבנן וכלהו מי"ח דבר שגזרו בו ביום חוץ מטבול יום דמדאורייתא הוא האוכל אוכל שהוא ראשון לטומאה או שני לטומאה ופוסל את התרומה כמגעו ששני פוסל בתרומה והטותה משקים טמאים נעשה ג"כ שני לטומאה ופוסל את התרומה וטעם דגזור

רבנן בהג' דזמנין דאכל אוכלים טמאים ושדי משקים דתרומה בפומיה בעוד שהאוכלים טמאים בפיו ופסיל להו וכן נמי זמנין דשתי משקין טמאין ושדי אוכלים דתרומה בפומיה בעודן בפיו ופסיל להו והבא ראשו ורובו לאחר שטבל בו ביום במים שאובין לפי שהיו טובלים במי מערות סרוחים והיו נזמנין עליהן אח"כ מים שאובין להעביר סרחון המים התחילו ועשאו קבע לומר לא מי המערות מטרים אלא מים שאובים מטרים עמדו וגזרו עליהם טומאה דלא אהו לבטלי תורת מקוה וטבלי בשאובים וכדי לקיים גזירה זו להעמידה הוסיפו וגזרו על טהור גמור שפלו על ראשו ג' לוגין מים שאובין שיהיה פוסל את התרומה עד שיטבול והספר כל כתיב הקדש פוסלים את התרומה כמגע לפי שבתחלה היו מניעים אוכלים דתרומה אל ס"ת אחרי האיקדש והאי קדש כיון דהו דקא אהו ספרים לדי פסידא שהעבדים התזווין אל האוכלים היו מפקדים את הספרים גזרו על אהרה נביאי וכתובים שיהיו פוסלים כמגען את התרומה וטבול יום פוסל את התרומה מן התורה עד שיערב שמשו ואינו מי"ח דבר שגזרו בו ביום והאוכלים שנטמאו במשקי חממים גזרו על המשקים שנטמאו בשני לטומאה להיות תחלה וטמאו את האוכלי' גזיר' משו משקין הנאין

ומשני לה שפיר דכלל דר"י לא איתא אלא למטמאים כמגע גרידא יא בעל קרי כמגע שרץ פירש הר"ב כשם שנוגע בשרץ ראשון לטומאה כו' וכ"פ הרמב"ם ואע"ג דכבר שמעינן לה מדלא קמני בר"ש כלים כהדי אבות הטומאין כמ"ש הר"ב רגילו המשוני' לאשמועי' בקצור

יא בעל קרי כמגע שרץ ובו על נדה כמט' מת אלא שחמור ממנו בו על נדה שהוא מטמא משכב ומושב טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין יב אלו פוסלים את התרומה האוכל אוכל ראשון והאוכל אוכל שני והשותה משקין טמאין והבא ראשו ורובו במים שאובין וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלשה לוגין מים שאובין והספר והידים וטבול יום והאוכלים והכלים

מה ששנה כבר בהדיא כמ"ש ברי' ברכו' וכ"ש הכא דלא שמעינן אלא מכלל דומ"ש הר"ב וטומאתו שזה לנוגע בש"ו ומש"ו דטומאת נוגע בש"ו לא כתיב בהדיא (לא הכי) (ג"ל להכי) תליא ליה כנוגע בשרץ אבל בגמרא פ"ו דפסחים דף ס"ז דלטומאתה לא נזיכא דהאי טומאת ערב כתיב ביה והאי טומאת ערב כתיב ביה אלא מה מגע שרץ טמא באונס (אם נפל עליו שרץ מת) אף בעל קרי מטמא באונס (ועיין לעיל בפ"ב משנה ב') והר"ש מייבא לה ובו ע"ל נדה כטמא מת פירש הר"ב שהוא אב הטומאה וטמא טומאתו אבל הר"ש כתב שטמא דגמרא דפסחים דהא מלתא דפשיטא הוא דהאי טומאתו כתיב ביה והאי טומאתו כתיב ביה אלא למחנות איצטריך דסד"א ות"י נדקה עליו כתיב דמשתלח חוץ לשתי מחנות כנדה קמל"ן דהו' כמת ואין משתלח אלא חוץ למחנה אחת אבל בעל קרי כמגע שרץ ליכא למימר הכי דבעל קרי משתלח חוץ לב' מחנות ושרץ שרי במחנה לוויה אבל בפ"ק דיומא דף ו' לטומאה בהדיא כתיב בהו' האי טומאתו והאי טומאתו ומשני סיפא אינן יכא ליה אלא שחמור ממנו בו על נדה וה"ה דה"מ לשניו הכי בפסחים ע"כ אלא שחמור ממנו בו על נדה שהוא מטמא משכב ומושב כו' כתבו התוס' דיומא פ"ק דף ו' ו"ל תימה לי דטמא מת נמי חמור מצוטל נדה שטעון הוא ג' וז' ומשחא כלי מהכות לעשותם אב הטומאה וכו' א"כ כדתנן בריש מס' אכלות ג' טמאים כמת אדם כמת וכלים כאלה טמאים טומאתו וכו' וש"מא כפיפא דכריתתא חשיב נמי להני חומרי דטמא מת מצוטל נדה ע"כ ונעלמה מעיני דמקני' היא ודלא חשיב כלל כפיפא יא הו"א קטמא משכב ומושב מפורש במשנה ג' פ"ק דכלים יב אלו פוסלים את התרומה פירש הר"ב מדרבנן וכלהו מי"ח דבר וכתיב הר"ב בפ"ק דשבת (משנה

א פסחים פ"ד
יומא ג' פ"א
פסחים פ"ד
אבות הטומאין
כל' א
ב ת"י פ"ג מה'
פסחים פ"ד
יזכר כל
ב פס' ג'
ד שבת ג'
י"א פ"ה מה'
פסחים פ"ד
הטומאה כל' א
ה פס' פ"ג
ד שבת ג'
פסחים י'
פס' ה'
ה פס' פ"ג
ה פס' פ"ג
ה פס' פ"ג

ד) ושם הארבעה ג' כ' וראיתי שהרמב"ם דקדק בלא לפרש כלים שנטמאו במשקין שנעשו שניים וכ"כ גם כן בחבורו בפ"ו מה' אבות הטומאות הלכה ב') ולפי זה ליתא מה שכתבתי שם במסכת שבת לתרץ דלא גזרו באוכלים שיטמאו במשקים מחמת משקה דזב וזבה משום דא"כ הו' מיטמאין להיות ראשון והרי הכא מפורש דאף כלים שנגזרו משום משקה דזב וזבה לתנהו אף שניים וכדלוחה מתני' ע"מיהו אלו פוסלים הלכך דדרי בי מההיא ותרונתא דגבי כלים לא מני לאשכוחי אלא קד טמא דמשו משקה דזב וזבה שאין משקה שרץ מטמא כלים מדאורייתא אבל באוכלים אפי' משום שרץ מנו לגזור את התרומה עיין משנה ה' פ"א דפ"ה ורהבא ראשו ורובו במים שאובים כו' כתב הר"ב וכדי לקיים כו' הוסיפו וגזרו על טהור וכו' לוגים וכו' ומסתבר דבא ראשו כו' נמי בג' לוגין הוא כיון דהא תליא וכן מוכח ל' הרמב"ם בפ"ס מה' א"ה ובהדיא כתב כן הלכה ד' היו ג' לוגים שפלו עליו או שבה כהן כו' ולעיל בפ"ק דעלויות משנה ג' כתבתי בשם הר"ש דגרם בגמרא ונתנו ע"ג ב' לוגים וכו' וע"ש ופ"ה ד שפלו על ראשו ועל רובו והר"ב השמיט (רובו) וכן עשה בפ"ק דשבת ולא ידעתי למה והמגיב כן בשני המקומות לא הפסיד שלשה לוגין טמא כתבתי בפ"ק דעלויות משנה ג' והספר והידים עיין במשנה ב' פ"ג ד"ס וטבול יום כתב הר"ב פוסל את התרומה מן התורה דכתיב (ויקרא כב) ובה שמש וטהר גמרא פ"ק

פרק קמ"א דשכ"ד י"ו ועיין במשנה ג' פרק י"ד דנגעי' :
ובמשנה ד' פרק י"א דפרה :

מליקא לזה מסכת זבים

הדברים שנטמאה במשקים :

אם כ"ו פ"ו ט'
ב"ב פ"ו ט'
מ"ט ע"א
א"ת פ"ו ט'

הבאין מחמת שרץ שהם תחלה מדאורייתא ולמה לא בזרו על
האובלים נמי לכיו תחלה גזיר משו אובלי הבאי מחמת שרץ
לפי שהאובלי הן זריכין בגשר ואין מקבלי טומאה אלא ע"י
ביאת מים אבל המשקין הן עלולי לקבל טומאה ואין זריכין
הבשר והקוץ ועומתן יוסר
מזויה וכלים שנטמאו במשקין
מדאורייתא אפי' כשמלאו המשקין
שטמאו כלי גזירה משו משק דוב וזכה בגון רוקן ומימי רגליהן שהן אב הטומאה ומטמאין כלי מדאורייתא מליקא מסכת זבים
סדר אחר זבים טבול יום כמו שאמר הכתוב ואת תורת רוב ואשר תצאטנו ש"ו דרש"ם וסרס טבול יום של
בעלי קריין רשכיה ותקטור עורא תוכיה :

מסכת טבול ויום

מסכת טבול ויום

פרק א המכנס חלות וכו' בש"א כו' כבז הר"ב דלא
חשיב לכו כהדי הכי דלקמן משום
דחלות לב"ה וכו' הר"ם ומסי' מהר"ם והא דנקט טבול יום
משור' רבוא דכ"ט דאפי' בטבול יום כוון חבור ע"כ (וכיוצ'
בזהרבות לב"ט כתבתי בשם
הראב"ד במשנה ב' פ' קמ"א
דמכשירין וס"ט פ"ד משנה ה'
לכרמ"ס) ולא פירשו טעמיה
מחלתי בין חלו לאיך והרמב"ם
לא פירש כן אלא דהא דלקמן
ומורי וכו' חלות נמי קאי וכן
כתב בחבורו (רי"ט) ס"ח מהט"א
ואולי שבית המדרש כו' נשאלה
שאלה זו בפניהם ואפליגי בה
והדר נשאלו האחרות ביחד
וסדרן רבינו הקדוש כן שאלה
בפי עזמה ג"ל וקולית של
מים כתב הר"ב הק' ודרתיה
שעולה בני קולית שמה וכ"כ
הר"ם גם כרמב"ם מפרש כן

פרק א דמכנס

חלות שמפרישין מן העשה ונקט מהם
הרבה זו על זו עד שנדבקו זו בזו
ודעמו היה מחלה להפרידן זו מזו :
וגשכו שנדבקו כל כך
עד שכשנא להפרידן נשכחו זו מזו
כלומר שנתלש מקצ' מאחת
מהן ועולה עם חברת' : בש"א
חבור בטבול יום ואם נגע בטבול
יום באחת מהן נכסלו כלן כאלו
הן גוף אחד טבול יום פוסל
בטומאה וחלה דין טומאה יש
להיבד' א' אינו חבו כיון דדעתו
להפרידן ז' אפי' נגע בה בטבול
יום פסולה והשאר טהורות :
נקרצות מסיבות של פסוס
שנחשכו ונתלשו מעשות הגדול'
קריות נקרצות לי וקרץ מלשון
בא בח' (רמ"ב) וכל הכי דחשיב
הכא אפלוגת דב"ש וב' דסי' פ'
קיימי והא דלא חשיב חלות
בהדיכו משו דחלות לב"ה אינן
חבור לא בטבול יום ולא בשאר
טומאות אבל הכי דוקא בטבול יום פליגי
אבל בשאר טומאות מודי' דקתני סיפא
חמיטא עוגה דקה : עד שלא קרמו
בתנור דכיון שנדבקו כשהן פסו
הרי צורתן נפסדת אפי' מניחן
בדובקין יל"ך ודאי עתיד להפרידן
הקלף והרתיח' שעולה במי קולית שמה
ואפי' נגע בטבול יום באותו רתיח'
לב"ה לא הוי חבור ולא נכסלו המים
מחוללת כשהרתיחה חלולה
מתחיה ואינה נוגעת במי אלא
בקטניות הראשונה שרתיחה
ראשונה של גריסין אינה מודבקה
על הגריסין ר' יהודה אומר אף
ברתיחה של אורז נמי פליגי ב"ש
וג' א' הוי חבור לטבול יום ואפי' נגע
ברתיח' כאלו נגע באורז ומודין
ב"ה בשאר כל הטומאות דהוי חבור
בין קלות בין חמורות קלות
ראשון לטומאה חמורות אב
הטומאה ודוקא בטבול יום פליגי לפי

מסכת טבול ויום

פרק א המכנס חלות על מנת להפריש
וגשכו ב"ש אומרי חבור
בטבול יום יוב"ה אומרי' אינו חבור
מקיצו גושמת זו בזו ובכרות
גושבות זו בזו האוב' חמיט'
על גבי חמיטה עד שלא קרמו
בתנור וקולית של מים המחוללת
של פול ראשונה ורתיחין חדש
ר' יהודה אומר אף של ארזי ב"ש
אומרי חבור בטבול יום ב"ה
אומרי' אינו חבור ומודים בשאר
כל הטומאות בין קלות בין חמורות
ב המכנס

וכבז שקולי הוא שנקרא כן (על) שם שהוא כמו גלגלת הראש
ועיין בפי' הר"ב משנה ה' פ"ט דחולין והראב"ד פ"ו ס' קולית
כד שואבין מי מים (עיין בפי' הר"ב משנה ג' פ"ג דפרה ומ"ט
ס) ויש נקב בשוליה שחרו נכנס בו ומבטע את המי וטבול
יום נגעו באותו בטבול יום חבור למים ע"כ : הראשונה
פרש הר"ב שרתיח' ראשון וכו' ו"ל מהר"ם פי' שרתיח' ראשון
עדן לא נמוסו הגריסין לתוך המרק והוי ללול והנוגע
ברתיחה לא הוי כנוגע בגריסין אבל ברתיחה שניה אז נמוסו
גריסין ונעשה המרק עם וחשיב חבור והנוגע ברתיחה
למעלה כנוגע בגריסין עצמן ע"כ : רבי יהודה אומר אף של
אורז ולא כתב הר"ב הלכתא מאי כדכתב במתנין דלקמן
בפי' דפליגי נמי ר"י וכתב דאין הלכה גם בפי' הרמב"ם לא
נמצא פסק הלכה במשנה זו וגרסה מזה דס"ל דליהא פלוגת'
בדר"י אלא ר"י היתה קבלה בידו דבבא נמי פליגי ות"ק לא
שמיע ליה אבל לא פליגי ואפי' דבלשון פלוגתא נשיה לא קשיא
שהרבה נמצאו כן וכתבתי קלחם בפרק בתרא דבכורים
ובחבורו פ"ח מהט"א (ס) פסק לדר"י ואודה לך קמיה הכ"מ :
קרורות פי' הר"ב ראשון וכ"כ הר"ם ועיין בר"ם דלקמן ומ'ל
רמב"ם פ"ו מהט"א שמתע דקלות אותן שהם מד"ס השניין בסוף מס' זבים :

בפרק בתרא דבכורים
ב רבי

לפי שכבר עלה מטומאתו ואינו חסר אלא הערב שמש : ב
 המכנס חלות זו ע"ג זו : ע"מ שלא להפריש שלא להפרידן זו מוז:
 פסקרמו בתנור דמאחר שאין צורחן נפסדת וגשארין וקיקין כמו
 שהי' הוא מניחן מדובקין ושוב אין מפרידן זו מוז לעולם : ושל
 שמן לעולם בין מדש בין ישן טופח

ב המכנס חלות . ע"מ שלא להפריש
 האופה תמימה על גבי חמטה . משקרמו
 ברגור וקולית של מים שאינה מחולחלת
 ורתיחת גריסין של פול שניה ורתיחת יין
 ישן ושל שמן לעורים ושל עדשים ר' יהודה
 אומר (גמרא ל"ג) אף של טופח . טמאים
 בטבול יום ואצ"ל בכל הטומאות : ג
 מסמר שאחר הכר וגרגר מלח קטן .
 וחרחור פחות מכאצבע רבי יוסי אומר כל
 שהוא נאכל עליו טמאים בטבול יום ואצ"ל
 לומר בכל הטומאות : ד' הצרור שבכבר
 וגרגר מלח גדול והתורמוס והחרחור יתר
 מכאצבע ר' יוסי אומר כל שאינו נאכל עמו
 טהורים באב הטומאה ואצ"ל בטבול יום :
 ה' השעורה והתסמת בזמן שאינן קלופים
 התיאה והחלתית והאלום ר' יהודה אומר
 אף אפונים שחורים טהורים באב הטומאה
 ואין צריך לומר בטבול יום דבר ר"מ .
 וחב"א

ברבי יהודה אומר אף של טופח כאן דלחיתס"ק למטט
 בקטנית כדקתני ושל עדשים משמע ליה להר"ב והרמב'
 דדוקא של עדשים ולא של טופח קאמר ואתא ר' יוסביג ופליגי
 כתבו דאין הל' כמוסוכן כחבורו [רפ"ח מהט"א] לא העתיק
 לדרי"ל : טופח סי' הר"ב מין

קטנית ועיין בפירושו למסנה ג'
 פ"ה דפאה : ג וגרגר מלח קטן .
 ל' מהר"ם וק"ל שהרי לא סי' שעור
 הגרגר בכמה נקרא קטן . ונראה
 דכולה ר"י היא ומפרש דכל שהוא
 קטן כל כך שהוא נאכל עמו . בין
 מסמר בין גרגר הווי חבור . והיינו
 נמי טעמא דחרחור כחות מכאצב'
 דנאכל עמו . אצליתר על כן
 גורדיון מן הככר וכסיפא מפי ר' י'
 דכל גרדיון של מלח או מסמר
 שהוא גדול כל כך שאינו נאכל עמו
 לא הוי חבור והיינו נמי טעמא
 דחרחור יתר מכאצבע עכ"ל יאכל
 הר"ב והרמב"ם כתבו כאן וכולקטן
 דאין הל' כר"י ש"מ דס"ל דלאו כו'
 ר' י' היא . וק"ל דלדבריהם קטן לסי'
 ראות עיני החכם המורה : פחות
 מכאצבע להרמב"ם קאי נמי
 אמסמר ועיין במתני' דלקמן : ד'
 והתורמוס ל' מהר"ם . י"ג
 שמדביקים אותו על הלחם לסימן
 ואינו נאכל עמו כי אינו נאפה עם

ע"פ ר"ב
 ר"ב ס"ס הלכה ב'
 ד' ע"פ ר"ב

חבור בלחם . ואם נגע אב הטומאה בא' מהן לא הוי כאלו
 נגע בלחם עצמו וכ"ש טבול יום שלא נפסל כבר של מרומה בכך
 והחרחור יותר מכאצבע וכן כשנשרף מן הלחם בזמן מעובי
 אצבע ונגע טמא או טבול יום כשרוף לא הוי חבור ללחם : ור"י
 אומר כל שאינו נאכל עמו לא הוי חבור ולא משערין בעובי
 אצבע כת"ק ואין הל' כר"י : ה' השעורה והכוסמת בזמן שאינן
 קלופים לא חשיבי מאכל אדם שאינן בני אדם אוכלין אותן בקליפתן
 ודבר שאינו מאכל אדם אינו מקבל טומא' : התייב שורש של
 חלתית : והחלתית בערבי כך שמה חלתית וקורין להו בלע"ז
 ספיטיד"א : והאלום אמרו עליו שהוא שורש שין ממיני החלתית
 וכל הני לא חשיבי מאכל אדם ופעמים מערבין מהם מעט עם
 המזון : אף אפונים שחורין שאינן אלא

הלחם עד שיבשלוהו ו"פ כי קשה הוא ביותר וגדול כ"כ שאינו
 נאכל עם הלחם ע"כ . ופי' תורמוס ברפי"ח דשבת : יתר
 מכאצבע איכא למידק דקשיא רישא חסיפא דברי שא קטני פחות
 מכאצבע חבור הא כאצבע אינו חבור והלא קטני יתר מכאצבע
 אינו חבור הא כאצבע חבור והרמב"ם בפ"ח מהט"א (כל' ב')
 העתיק כלשונם וז"ע ומצאתי למחר"ם שכתב ד"ל דה ק פחות
 מכאצבע הוי חבור הא כאצבע נעשה כיתר מכאצבע ע"כ ומהר"י
 וואלף וורמייזא מירץ דכאצבע הוי חבור בשאר טומאות ולא הוי
 חבור בטבול יום ועיין במשנה דלקמן : ה' השעורה על כל זרע וזר
 שאינן קלופים . מסיק הר"ש דהא דדרשינן על כל זרע וזר
 כדרך שבני אדם מוניחין חטה בקליפתה ושעורה בקליפתה .
 (וכמ"ש הר"ב בוי"ש מסכת עוקצים) דשעורה בקליפתה נקט
 משום שאר טומאה לרבנן דמיטמו מדרבנן ע"כ ומהר"ם כתב
 וז"ל ושמא הכא (אירי) בקליפתה החצונה דיש לשעורה ולכוסמת שתי
 קליפות ורגילים היו לשרותן במים להסיר הקליפה החצונה .
 ואינו חושל שבת' ולאחר שהסירו קליפה החצונה לא חשיבא שומר
 מדאורייתא אלא מדרבנן גזרו אטו קליפה הפנימית לרבנן בשאר
 טומאות אבל בע"י דקלשה טומאותיה לא גזרו . ולר"מ לא גזרו
 על קליפה החצונה כלל ע"כ . ולדבריו מתני' מיפרשא לענין חבור וכ"כ
 בהדיא :

בזמן שאינן קלופים . כתב הר"ב שאין ב"א אוכלים כו' ודבר שאינו מאכל אדם כו' כדתנן ברפ"ג דעוקצים : התיאה וכו'
 מיני זרעים הסוא שאינן קלופים קיימי מהר"ם : והחלתית סי' הר"ב דלא חשיב מאכל אדם ופעמים מערבין מהן מעט
 עם המזון וכ"ס הרמב"ם אבל בס"ד רשבת משנה ג' פירש"י דנוהגים לאוכלו במקומות הקרים ועיין בפ"ה הר"ב במשנה ד' פרק ג'
 דעוקצים : ר"א כו' וכתב הרמב"ם

שאין הלכה כמותו ועיין בר"פ : מהוררים בטבול יום * כפי
 הר"ב אם הם של תרומה לא ידעתי אמרתי לפרושי הכא
 לאם הם של תרומה * דכא כוליה פירקין ודלוי בשל תרומה
 מיירי : הקצרו כתב הר"ב מין זרע שמור וכלע"ז גייל וכו' *
 ועיין במירוטו מאג"ו פרק ג'
 דעוקלין וכן בעדות ס"ה משנה ג'
 ומ"ש שם (ד"ה הקנה) :

פרק ב בשקין

בין לשון ור"ב כמשקין של
 תרומה שהוא נוגע בכן * לחולין
 טעור לגמרי ולקדש מטמא כדמתן
 במשנה ו' פרק בתרא דנדה *
 כ"כ הר"ש * וכבר כתבתי שם
 דמינו אליבא דאבא שאול שלא
 כמכמים דמשנה ה' פ"א דפרה *
 דפליגי וסברי דאף לקדש אינו
 מטמא אלא כוסל בלבד * והכי
 סתים לן תנא ברפ"ב דמעילה *
 ומ"ש הר"ב דטבול יום כוסל בו *
 פ"יז במשנה דלקמן : בין קלין בין
 חמורין * פי' הר"ב קלין שרץ *
 חמורין זב * דכא ליכא לפרושי
 קלין ראשון * (כדפירש הר"ב
 ברפ"ק) דאין לך בעל חי טמא
 שמשקין יוצאין ממנו שיהי ראשון *
 וא"ל לימא קלין שרץ זב * וחמורין
 מת שהוא אבי אבות * הטומאה הו'
 תלתא אחרת בגמ' פ"ו לחולין דף
 ס"ח ואמר דכמת לא גזרו רבנן
 במשקין (חזן מדמו דכדאיא כתיב
 נטשו את * כי הכעש הוא הדם
 כדאיא ברפ"ב דאהלות) דכדילי
 אנשי מיניה * אבל זב דלא כדילי

א מ"ה טו
 ב כ"ה ע"ג ע"ג
 חולין פ"ה ע"ג
 פ"ה ט"ה ט"ה
 ג ס"ה ט"ה ט"ה
 דמ"ה ט"ה ט"ה
 ט"ה ט"ה ט"ה
 י"ה ט"ה ט"ה

אלא לרפואה ואין עשויות למחלל אדם : טהורים בטבול יום
 כיון שטהר מטומאתו ואינו מחוסר אלא הערב שמש * אינו
 פוסל בכל אלה אם הם של תרומה : אבל בשאר טומאות חס"ב
 אוכל ומקבלות טומאה בשאר אופלין והלכה כהכמים : הקנה
 מין זרע שמור * וכלע"ז (כ"ל ע"ג)

ורגילין לתת ממנו בלחם : השמשו'
 כך שמו בערבי ובארץ ישראל ממנו
 הרבה ועושי ממנו שמן שומשמן :
פ"ב במשקה טבול יום *
 עיין רוקי *

ומימי רגליו דמעט עיני * ודס
 מגמטו ומלג האשה : כמשקין
 שהוא נוגע בכן * כמשקין של
 תרומה שהוא נוגע בכן דטבול
 יום פוסל בתרומה : אלו ואלו *
 משקין היוצאים מגופו ומשקה
 תרומה שנגע בכן : אין מטמאין את
 הקדש אבל מפסל כסול ליה : בין
 קלין בין חמורין קלין שרץ חמורין
 זב : תחלה * ראשון ועושין שני
 והשני עושה שלישי : חזן מן
 המשקה שהוא אב הטומאה כגון
 זבוב של זב ומעיוותיו : ב
 המשקין פסולים * דטבול יום
 פוסל את התרומה בלבד * ומימי
 לא מטמא ואפילו משקין * דכל
 הפוסל את התרומה מטמא
 משקין להיות טמא חוץ מן הטבול
 יום * הלכך הקדרה שהורה
 דמשקין שנגעו בטבול יום אפילו
 אוכלים לא מטמאין וכ"ש כלי' ואם
 היה משקה חולין הכל טעור *
 דטבול יום טעור לחולין ולמעשר *
 ואם היו ידיו מטומאת הכל טמא

דידים פוסלות את התרומה וכשנטהרו המשקין חמת ידים
 חזרו להיות טמא ומע"ז אין כלי' שספק ט"ו פוסל את התרומה *
 כגון ב' ככרות לפניו ספק נגע ספק לא נגע ככה"ג בידי טעור
 ובטבול יום פסל : ב המקשה תבטיל קטיו ועב * כגון דייסא או
 גריסין של סול : והסוס והשמן נמונים בו לתבלין : נגע טבול יו'
 במתקתן פסל את כלם דמקשה טעור וטבול יום פוסל בתרומה *
 ואע"פ שלא נגע לא נשום של חולין חשוב חזור : ואם היה השום
 מרובה יותר מן המקשה של חולין : הולכין אחר המרובה ודין הכל
 כדין תרומה ואם נגע במתקתן פסל את הכל : אימתי

וכך הספיקו ג"כ הסוס דפסחים פ"ג דף מ"ד
 היה השום מרובה ולא קתני גמ' פסחין אלא השמן מתערב
 הילכין אחר הרוב לשון הר"ב ודין הכל כדין תרומה *
 וז"ל הרשב"ם * ונראה דדוקא לחומר ס"ל דהולכין אחר הרוב ואפי"ה המקשה של חולין קאי ולא להקל כשהמקשה של תרומה
 דרישא

הולכין אחר הרוב * אמר
 דידים פוסלות את התרומה וכשנטהרו המשקין חמת ידים
 חזרו להיות טמא ומע"ז אין כלי' שספק ט"ו פוסל את התרומה *
 כגון ב' ככרות לפניו ספק נגע ספק לא נגע ככה"ג בידי טעור
 ובטבול יום פסל : ב המקשה תבטיל קטיו ועב * כגון דייסא או
 גריסין של סול : והסוס והשמן נמונים בו לתבלין : נגע טבול יו'
 במתקתן פסל את כלם דמקשה טעור וטבול יום פוסל בתרומה *
 ואע"פ שלא נגע לא נשום של חולין חשוב חזור : ואם היה השום
 מרובה יותר מן המקשה של חולין : הולכין אחר המרובה ודין הכל
 כדין תרומה ואם נגע במתקתן פסל את הכל : אימתי

וכך הספיקו ג"כ הסוס דפסחים פ"ג דף מ"ד
 היה השום מרובה ולא קתני גמ' פסחין אלא השמן מתערב
 הילכין אחר הרוב לשון הר"ב ודין הכל כדין תרומה *
 וז"ל הרשב"ם * ונראה דדוקא לחומר ס"ל דהולכין אחר הרוב ואפי"ה המקשה של חולין קאי ולא להקל כשהמקשה של תרומה
 דרישא

אימתי כ'ומר כמה אמרנו אם היה השום מרובה ונגע במקל
הוא סופל את הכל בזמן שהשום מוכנס בקערה והוא גוף
אחד כמין גוש עפר : אבל אם היה מפורד במדוכה שחלקיו
מפורדי זה מזה כחך המדוכה ונגע בו טבול יו או טהור

דרישא אבל בחבורו פ"ח מה"ט"א (הלכה י"ג) סתם וכתב כלשון
המשנה ואפשר לומר דמשו' דדברי ר"י אמורין כשהשום
(והמקשה) והשמן ל"ל של תרומה לט"י אסדרת לה נמי בשל
תרומה אבל ה"ה אי הוה איפכא דהולכי"ג כ' אחר הרוב :

אמ"ש
כ"ס סל"ה
נחש"ה
ה"ס פ"ו הל'
ובע"ב : ק"י
פ"ד ק"י
פ"ח ס"ג
ה"פ ס"ג
ס"ג

אמר ר' יהוד' אימתי בזמן שהן גוש בקער'
אבל אם היה מפורד במדוכה טהור מפני
שהוא רוצה בפיוורו ושאר כל הנדוכין
שדכין במשקין (ס"א ו') אבל את שדרכין
לדוך במשקים ודכין שלא במשקין והן
גוש בקערה הרי אלו כעגול של דבלה :
ד' המקשה והחמיט' של חולין והשמן
של תרומה צף על גביהן ונגע ט"י בשמן
לא פסל לא השמן ואם חיבין כל מקום
שהילך השמן פסל : ה' בשד הקדש
שקדם עליו הקיפה נגע טבול יום בקיפה
חתיכות מותרות נגע בחתיכה חתיכה
ובל העולים עמה חבור זה (גמרא) לזה ר"י
בן גורי אומר שניהם חבור זה לזה וכן
בקטניות שקדמו ע"ג פרוסות "מעשה
קדרה (גמרא וקטני) בקטניות בזמן שהן
פרודים אינן חבור בזמן שהן גוש חבור
אם היו גושין הרבה הרי אלו יכנו "שמן
שהוא צף ע"ג היין ונגע טבול יום בשמן
לא פסל אלא השמן ר"י בן גורי אומר
שניהם חבור זה לזה ו' חבית ששקעה
להוך בור של יין ונגע בו טבול יום מן
השפה ולפניה חבור משפה ולחוץ אינו
חבור ר"י בן גורי אומר אפי' על גבה רום
קימה ונגע כנגד פיה חבור : ז' חבית
שנקבה בין (מפיה בין) משוליה בין מצדיה
ונגע בו טבול יום טמאה ר' יהודה אומר
מפיה ומשוליה טמאה מן

אמר ר' יוחנן כ'ומר לא סלל אלא מקום מגעו
בלבד יטבול סוף מתכוין בשעה
שכותס להסרוד חלקיו לא חסוב
חבור : ושאר כל הנדוכין שדכין
במשקין כמו שטוין לחטין כשדכין
אותן במדוכה מולט' עליהם חיים :
או דברי שדרכין לדוך במשקין
ודכן שלא במשקין גוש בקער'
הרי ין כעגולי דבלה דא"ש נגע
טבול יום במקלן לא פסל את כלן
כך הלכתי בפי רבותי ורמב"ם
מפרש ושאר כל הנדוכין שדכין
במשקין דינם כשום שא"ש נגע
ט"י במקלנו כשכותס אותו לא
פסל אלא מקום מגעו מפני שהוא
רוצה בפוורו וא"ש נגע בו
כשנעשה גוש בקערה הוי חבור
וכשנגע במקל פסל את הכל :
אבל את שדרכין לדוך במשקין
גרסינן לפי פ' רמב"ם ודכן
שלא במשקין אע"פ ש"ס אותו
גוש בקערה הרי ין כעגולי
דבלה דאמרינן דכי נגע במקלנו
לא נטמאו כלן בר"ב דהרומות :
ד' המקשה והחמיטה דוכן
היה להניח החמיטה שהוא עוגה
דקה כמין ריק בתוך המקשה :
חיבין היינו שיערב המקשה
והחמיטה עם השמן ומ"מ השמן
נכר והא דפסל כלל מקום
שהילך השמן לפי שאין יבולין
להסרודו מן המקשה ומן החמיטה
ד' בשר הקדש שקדם עליו הקיפ'
קפאו עליו התבלין והמרק וסומן
הבשר שנמוח ונעשה הכל כמין

קרום : החתיכות מותרות דלא הוי הקרו' חבור : וכל העולי' עמה חסיב מחובר לה והשאר טהור : שניה חבור וזבין שנגע
בקיפה בין שנגע בחתיכות פסל הכל ואין הלכה כר"י בן גורי : ע"ג פרוסות של לחם שמיניחין על הקטניות ומעשה קדרה בקטני'
כלומר קטניות שנתבטלו בקדרה ודרכן להסבוק וכשמתבטלות יפה מתחברות ונעשות כמין גוש ויש סבורין מעשה קדרה
וקטניות : הרי אלו ימנו א"ש נגע ש"ן באחת מהן הרי הוא ראשון והגוש הסמוך לו שני והאחר הסמוך לשני שלישי בתרומה :
שניה לתוך חבור ושקעה בתוך היין שבבור והיין נפסל חבור ואין הלכה כר"י בן גורי : ו' חבית ששקעה חבית של יין של תרומה
מן השפה ולפניה הרי זה חבור ונפסל כל היין שבחבית ואפי' לא היטה החבית מחלתה מלאה לגמרי מן היין של תרומה ומן השפה
ולחוץ שלא הכניסו ידו לתוך פי החבית אע"פ שנגע ביין של בור שנגד פי החבית אפי' אינו חבור : אפי' על גבה רום חבור :
שעלה יין שבבור ע"פ החבית רום קומת אדם : א"ש נגע כנגד פיה הוי חבור ואין הלכה כר"י בן גורי : ז' משה ומשוליה טמאה
משה עמאה הואיל וכל היין שלמטה נעשה כמים לעליון הוי חבור ומשוליה כמי פואיל וכל היין נמשך אחר הנקב הוי חבור :

וכמוהו ראוי לעשות
הרמב"ם שכל מקום ששנה ר"י
אימתי לא צ"ל לחלוק אלא לפרש
כמ"ש הרב במשנה ב"פ"ח דשבת :
ד' המקשה והחמיט' פי"ה ר"ב
דרכן היה להניח
החמיטה שהיא עוגה דקה בתוך
המקשה וכן פירש הר"ם אבל
הרמב"ם ב"פ"ח מה"ט"א (הלכה י'
כתב מקשה של חולין או ריקן
של חולין : ה' הקיפה פי"ה ר"ב
התבלין והמרק בו עמ"ש ב"פ"ג
ד' חבית משה ד' (ד"ה הקיפה) :
שניהם חבור זה לזה לשון הרב
וזבין שנגע וכו' פסל הכל
וכן לשון הר"ם גם הרמב"ם כתב
כן ומסיים וכבר ביארנו במתיה
כי טבול יום יספול הקדש (ג"כ)
כמו התרומה ע"כ וכבר כתבתי
בזה דריש פרקין :
ו' חבית ששקעה לתוך בור של יין
פי' הר"ב והיין שבבור
חולין וכ"פ הר"ם : אבל הרמב"ם
מפרש דהכל תרומה וא"ש נגע משפה
ולחוץ לא סלל אלא יין שבבור וכל
מה שבתוך החבית טהור וכלא היה
נפרד מן היין שבבור ע"כ אך
בתוספתא שביד הר"ם נראה
כפירושו שאין כאן תרומה אלא מה
שבחבית וכך הם דברי הרמב"ם
בחבורו פ"ח מה"ט"א : ז' טמאה
משה דפסולה ה"ל למתניו ז' ע' :
מן

אבל

)

מן הצדדי כו' טהורה כח הר"ב ואין פסול אלא מה שנגע
 וכ"כ הרמב"ם. וכתב שכן נכתב בר' תוספתא ע"כ.
 וצריך לחלק דלא אמרינן נסים ונמשך אלא במסיה ומשוליה.
 הואיל והכל הוא כמים או נמשך מש"כ מהצדדין. אע"פ שמה

הוא ה' ו'
 שיי' ע' ה'
 שיהא' אולין
 א' ה'
 חס' פ'ו ט'ו
 רמ"ז ק"ו

שלמטה הוא כמים ומה שלמעלה
 הוא נמשך הואיל ואין הכל שיה.
 אינו חבור כלל כד' ל' אכל הר"ש
 הביא סוגיא רפ"ד דע"ז דף ג"ע
 תרי לישני דרב פפא ולישנא קמא
 כדלמרון. ולישנא בתרא דמה
 שלמעלה הואיל ונמשך הוי חבור.
 ג"ל דטעמא דיותר מסתב' להיות
 חבור מה שנמשך. ממה שיהיה
 חבור לפי שהוא כמים. שהנמשך
 דבוק כלו מקרי טפי.

ונגע טבול יום בקלות כו' כתב
 הר"ב דקלות לא חשיב חבור
 לבלי' כמו הנקב שבגדה. ולשון
 הר"ש (לא חשיב) חבור למה שבכלי'
 כמו מה שבגדה והתניה כובל' הרב
 לא הפסיד. יעלה זלחת ומאה
 כתב הר"ב מטעם טבול' וכתתן
 במשנה ד' פ"ה דתרומות ומ"ש
 הר"ב ודוקא במגע טבול יום כו'
 אכל בשאר טומאות קא הדר מה
 שבקלות ומטמא כו' כ"כ הר"ש.

וקשיא לי דלנזק אינו חבור סתמא תני בפ"ח מוסכת טהרות
 וכו' דמתני' דלקתן מטהרי' אפילו באב הטומאה ומטעם דלנזק
 אינו חבור ודומק להעמידה ככגון דהנהו דמתני' ט' ו"י פ"ה
 דמבשרין ול"ע: ה' בעבוע שבחבית פי' הר"ב וכו' שהחבית
 מלאה משקין וכו' וכן כפי' הר"ש כלשון האחר שבגליון גס
 הרמב"ם פי' כן והקשה הר"ב ד' בספ"ט מה"א דאם לנגיעת
 החמק' מה צורך להיותו אב הטומאה. והלא אף טבול יום
 פושל אותם ומוסל לכל מה שבחבית. ותירץ הכ"מ ד"ל
 דלריבוא דסיפא נקטינן. שאע"פ שהוא אב הטומאה אם
 נגע ב' צבוע לא נטמאו משקי' שבחבית ע"כ. אבל הראב"ד
 דקדק עוד מלשון המשנה טמא וטהור ולא אמרו טמאה וטהורה
 אלא על הצבוע עמנו אמר וללמוד אם יכנס שרץ באוירו.
 וקאמר שאם הנקב החזון הוא מלמעלה והפנימי מלמטה
 שהצבוע טמא מאוירו כי הוא חצוב לו כפתח לפי שהמשקי'
 באין לצבוע דרך העליון לתחתון ואפשר שגם החבית טמאה
 אבל כשהנקב החזון למטה שאין המשקי' שנגס' שם נשאר' בו
 ואין נכנס' לחבית עד שעולין למעלה. אין זה הנקב חשיב
 להיותו סתם לא לחבית ואף לא לעמנו. ואינו נטמא מאוירו
 דרך אותו הנקב. והתורה אמרה כל כלי פסות. שהטומאה
 קדמת לפסותו וזה אינו פסותו ע"כ. בין מלמעלה בין מלמטה.
 ובכ"ל ל' ויש לי שג' הספר דלומד בין שהצבוע למעלה
 בסבית בין שהוא למטה:

אבל נקבה מזדה מחלן ומכאן טהורה. ואין פסול אלא מה שנגע
 וישלה באחד ומאה ואין הבלה כו' יהודה: ונגע טבול יו' בקלות.
 הקלות לכד נפסל דנזק אינו חבור. והויא לה תרומה טמאה
 שנתערכה כטהורה וקעלה באחד ומאה כתרומה בחולין וכהא'
 רפי' רבנן מודו דקלות לא חשיב

מן הצדדין מכאן ומכאן. טהורה המערה
 מבלי לכלי ונגע טבול יום בקלות. אם יש
 בו יעלה באחת ומאה: ה' בעבוע שבחבית
 שניקב (ג"ל ל'ג) בין מבפני (ג"ל מבפני ומחזון)
 בין מבחוץ (בין מלמעלה בין מלמטה) זה
 כנגד זה טמא באב הטומאה וטמא באהל
 המת הפנימי מלמטה והחיצון מלמעלה.
 טמא באב הטומאה וטמא באהל המת.
 הפנימי מלמעלה והחיצון מלמטה. טהור
 באב הטומאה וטמא באהל המת:

פרק ג כל ידות האוכלים שהם חבור
 באב הטומאה יתבור בטבול
 יום. אוכל שנפרס ומוערה מקצת. ר"מ
 אומר אם אוחו בגדול והקטן עולה עמו.
 הרי הוא כמוהו ר' יהודה אומר אם אוחו
 בקטן והגדול עולה עמו הרי הוא כמוהו.
 רבי

חבור לכלי. כמו הנקב שבגדה
 לחבית ואע"ג דמשקי' אין להם
 טהרה מטומאתן היינו דלא סלקא
 להו השקה במקוה כמו למ"י אבל
 מטעם טבול בטל' הסבחת ומאה
 ודוקא במגע. טבול יום בטלי
 המשקי'. מסו' דטבול יום פוסל
 ואינו מטמא. אבל בשאר טומאות
 קא הדר מה שבקלות ומטמ' כל מה
 שבכלי במגע: ה' בעבוע שבחבית
 כשמרפין כלי מרם בכבשן יולאין
 בדפנותיהן כמין אצבעות. שיש
 להן ב' דפנות אל'לד פני' של חבית
 ואחד לזד חוץ. וחלול באמצע.
 ופעמי' שיש בלחתי בעבוע ב' נקב'
 אחס בדופן בעבוע של זד פנים
 שהוא לזד חלל החבית. ואחת
 בדופן של זד חוץ. וכשהחבית
 מלאה משקי'. נכנס המשקה דרך
 הנקב שבדופן הפנימי. ומצנצן
 ויולא דרך הנקב שבדופן החזון.

ואם הנקב' שבפני' דפנות הצבוע הן מכווני' ומסול' זכ כנגד
 זה. או אפי' אינן מכווני' אלא שהיה הנקב שבדופן הפנימי
 למטה לזד שולי הכלי והנקב שבדופן החזון מלמעלה אם הייתה
 אותה חבית מונחת באהל המת. ומוקפת צמיד פסול בפי'
 ואינה מוקפת בנקב' של הצבוע. או שנגע אב הטומאה
 במשקה שבנקב החזון נטמאו כל המשקי' שבחבית. אבל אם
 הפנימי מלמעלה והחזון מלמטה. כפי' דנאחל קמא מישמא.
 שאהל הטומאה נכנס לתוך החבית דרך הנקב'. באב הטומאה
 מיכה טהור. דאם נגע אב הטומאה במשקי' שבנקב החזון
 שבצבוע מלמטה מאחר שהפנימי מלמעלה. הוה ליה כנזק
 וקטפרס ולא הוי חבור:

פרק ג כל ידות האוכלי'. העוקצי' שהאוכל נחלה בהן
 כשרוצין לחלותו ואדם אוזו בו כשרוצה לאכול
 הסרי שאן חבור באב הטומאה. שאם אב הטומאה נגע בהן
 כאלו נגע בקרי עצמו: חבור בטבול יום. אם הוא יד
 לפירות של תרומה ונגע טבול יום באותו היד. נפסלו הסירוס
 של תרומה: שנסרקה לשון פרוסה. ואיית דגרסי שנסרס.
 לשון ובגדיו לא יפרוס (ויקרא כ"א): מעורה. מחובר: אם
 אוזו בגדול. כפרוסה בגדולה. והפרוסה הקטנה עולה עמה.
 ואינה נססקת מכל וכל יקרי הוא כמוהו ואם נגע טבול יום בא'
 נפסל הב': רבי

פרק ג כל ידום האוכלי' מינין להו כח' עוקלין: רמ"א אם אוזו בגדול והקטן עולה עמו. ואפי' פשאל אותו בקטן
 אין

ר'נחמיה אומר בטהור. כלומר באותו שלא נגע בו הטבול יום
משערין בין שהיה גדול בין שהיה קטן אם אוחז בו והטמא עולה
עמו שיהיה טמאים. וכן"א בטמא. משערין אם אוחז בטמא
והטהור עולה עמו והלכה כחכמי. ושאר כל האוכלי. בגון מיני

ר'נחמי אומר בטהור וכן"א בטמא ושאר
כל האוכלים. את שדרכו ליאחו בעלה.
(גמ'אוחזין אוחז) אותו בעלה ויבקהאוחזין
אותו בקלה: ב ירק של תרומה וביצה
טרופה נתונה על גביו. ונגע טבול יום
בביצה. לא פסל לא הקלה שבנגדו ר' יוסי
אומ' כל הסדר העליון. אם היה כמין כובע
אינה חבור: ג חוט של ביצה. שקדם
על הפנות של לפס. ונגע בו טבול יום מן
השפה ולפנים חבור. מן השפה ולחוץ.
אינו חבור. ר' יוסי אומר חוטובל שנקלף
עמו. וכן בקטניו שקדמו על שפתה של
קדרה: ד עסה שגרמעה. או שנתחמצ'
בשאר של תרומה. אינה נפסלת בטבול
יום. ר' יוסי ור' ש פוסלין עסה שהוכשרה
במשקה. ונילושה במי פירות. ונגע בהן
טבול יום. ר"א בן יהודה איש ברתותא
אומר משום רבי יהושע פסל את בלה.
ר"ע אומר משמו. "לא פסל אלא מקום
מגעו: ה ירק של חולין שבשלו בשמן
של תרומה. ונגע בו טבול יום ר"א בן
יהודה איש ברתותא אומר משום ר' יהושע
פסל כולו. ר"ע אומר משמו. לא פסל לא
מקום מגעו: ו טהור שנגס מן האוכלי
ונפל על בגדיו. ועל

ירקות: אם שדרכו לאחו בעלה.
כשכא לטלטלו אוחזיאותו בעל'
ואסלא יספק הירק ויפול כשאוחזי
אותו בעלה הוי חבור ואי לא. לא
הוי חבור בין אם נגע ט"ו בעלה.
בין נגע בירק עצמו: ב ירק של
תרומה שנתנו בקערה או באלפס:
וביזה טרופה בקערה. שנתערב
החלמון והחלמון יחד. ונתנה על
גבי הירק: ונגע טבול יום בביצה
אז"ס שהיה חולין. דאין שייך
תרומה בביצה. וטבול יום אינו
פוסל בחולין. אם"ס הוי חבור.
ונפסל הירק כאלו נגע בו. ומיהו
לא פסל אלא הקלה שכנגד מגע
ידו. ושאר הקלחים טהורים: כל
הסדר העליון. קלחים העליונים
שהביעה על פניהם ואין הלכ כר"י:
אם היה כמין כובע. שמחת
בניסול נתמסחה הביצה. ונעסית
כמין כובע על הירק והלול תמסיה:
ג לפס. כמו אלפס כעין מחבת
שעושין בה הסבסיל. וביצה זו
מתבטלת עם התרומה שנספלה
בטבול יום: מן השפה של אלפס
ולפנים. חסוב החוט של ביצה
חבור. ואם נגע סס טבול יום הכל
טמא. אבל החוט היוצא משפת
האלפס ולחוץ לא הוי חבור. וכל
שנקלף עמו היינו מה שעולה עם
החוט הוי חבור ולא יותר ור' יוסי
לקולא. והכי מוכח בקיספתא ואין הלכה כר"י:
דיגס כדון הביצה: ד אינה נפסלת בטבול יום.
דבחר עסה אזלי ולא בחר שאור אע"ג דאקורה לורי:
שמוכשרה במשקה. שלתת קיסטין בניוס:
וללושה במי פירות. ומי פירות אין
מכשירין: והעסה ש:לושה בקן. אם לא הוכשרה
תחלה אינה מקבלת טומאה: פסל את כל.
דמי פירות עושין העסה חבור:
לא פסל אלא מקום מגעו. קבצר ר"ע
דכיון דמי פירות אין מכשירין
ולא מייטי להו לדי טומאה. רואים
אוחז כאלו אינו טמא שכן
מקום מגעו והלכה כר"ע: ה פסל
אם כלו. שהסבר שכן מכשיר ומזכר:
לא פסל אלא מקום מגעו דשזן
אינו מחבר וקאי כל קלח וקלח
באפי נפשיה: ו שנגס. שמהסך
האוכל כפול לשון מגיס
בקדרה: ונפל. האוכל אם לחלוטית
כרוק

אין הגדול עולה עמו. אם"ס הרי הוא כמחו
ובגמרא דפיטעור והרובע דק
קכ"ח מייטי לה בלישנא אחריתא.
רמ"א אם אוחז בקטן וגדול עולה עמו
הרי הוא כמחו ורמי ליה אדר"מ
דהסס בני אבר ובשר המדולדלי.
דמשמע דס"ל אוחז בקטן ואין גדול
עולה עמו הרי הוא כמחו. ואמר
ר' יוחנן מוחלפת השיטה. פירש"י
כאן בעבול יום החליף ר"מ שטמו
אבל בעלמא ס"ל אוחז בקטן ואין
גדול עולה עמו הרי הוא כמחו.
ותמיהו התיב' דלגירסת המשנה
דטבול יום מאי פריך וכו' ובעיני
גראה דגירסתנו שבמשנה לכתר
שהחליפה ר' יוחנן היא. ולא הוי
הסירו' מוחלפת השט' כמו שמתרס
רש"י שהחליף שטמו כו' לא צריך
לחליף השטה קאמר. ודר"מ
בטבול יום נמי ס"ל אוחז בקטן
ואין גדול עולה עמו. הרי הוא
כמחו ומסס ולהלן הוחזקו לגרוס
בדברי ר"מ. כמו שהיה הגירסא
לפנינו:

ב וביצה טרופה. לשון הר"ב
שנתערב החלבון והחלמון יחד.
דאם היא שלומה שלא טרפה.
והרי היא דומה (לטבעת)
לכובע כל"ל. שכתב' שאינה טרופ'
עגולה כמין (עבעת) [כובע]
אינה חבור. מפני שהיא נשמטת
ולכת לכהן ולכאן. הראב"ד
בפ"ד דבס"מ דפ"ב דעדות: ג חוט
של ביצה. ליהר' בביצה זו מתבטלת
עם התרומה שנספלה בטבול יום.
וכן ליהר"ס כלומר שהתרומה
נפסלת בטבול יום ואם נגע בו:
ר"י א חוט וכל שנקלף עמו.
פ"ה ר"ב ולא יותר ור' לקולא.
והכי מוכח בתוספתא הביאה הר"ס
וכך לשונה. ר"י אף תן השפה
ולפני כל שנקלף עמו חבור.
וכל שאינו נקלף עמו אינו חבור:
ד שגרמעה. וכי הא דתמן
במשנה דפ"ק דחלה הר"ס
ועיין לקמן: אינה נפסלת
בטבול יום כתב הר"ב דבחר
עיסה כו' אע"ג דאסורה לורי'
דכתב בס"ב דערלה(משנה ו').
הר"ס: לא פסל אלא מקום
מגעו. ולא מצעיה דמוס דרבנן
(כמ"ס בסוף פ"ק דחלה)
אלא אפי' בנתחמנה בשאור של
תרומה. אע"ג דמדאורייתא
טעם כעיקר (כמ"ס ברס"ו דנזיר)
מ"מ בתרומה הא לא נגע.
והכא לא שייך למחני ואם היה
שאר מרובע דקתני גבי שום
של תרומה במשנה ג' פרק דלעיל
עיין מ"ש במשנה ח"ס דטהרות:

ה רע"א כו' ובמחני דלעיל
ספק הר"ב כר"ע. וה"ס הדין
נמי הכא ונפירוש הרמב"ם
כתוב גס נגאן דהלכה כמותו:
ו טהור

אם פו ס"ט
כס ס"ט
גד ססמ ס"ד
הו סס ס"ה
ז סס ס"ו
ח סס ס"ז
ט סס ס"ח
י סס ס"ט
יא סס ס"י

דף י
אבסס פ"ה
ל' י

ו טהור פ"ה בלא הוכשר וכן פ"ה הרמב"ם ומסיים כבר
ידעת (מת"ס) חכשירין כי סס הרבה משתמש' בלשון
טמא וטהור בענין מוכשר ואינו מוכשר ע"כ . אבל הר"ם
מפרש למתני' לענין טומאה . ובעבור שאכל בידים מסואבות
ולא חמרי' שנטמא לחלוט הרוק
שעל האוכל בידיו מסואבו וטימא
הבגדי' והקרומה . שהמסקה היא
לא חטבו ולא מטמא כרבי יהודה
דספ"ח דכלי' ע"כ . ואין להקשות
דא"כ ה"ל למתני' טהור' ושמאי'
דיס למרש טהור הכל וטמא הכל :
כל שהוא רוצה למוך בו' משמע
דמתני' בעיני . ואצ"ל בסיפא
כל שאינו רוצה למוך . שמת' דברו'
למוך למוך סגי . אבל הרמב"ם
בספ"ד תה"ס העמיק וכל בני'
וכן בסיפא ועיין במשנה ז' פ"ב
דמוקדן : טמא פ"ה הרב הוכשר
בו' דהא' אחשביה . וא"ת והא'
מרישא שמעינן לה דטהור טמא'
וי"ל דאי מרישא ה"א שהיה אוכל
סס ודבר יבש שאין בו לחלוט' אבל
צ"ת' וטמא' לא קמ"ל כ"ל מהר"ם :
שמשקין של טמא' בו' כדתנן
בריש מס' מוכשירין :

הרוק שבו' על בגדיו ועל ככר של תרומה : שהורי הככר לומר
לא הוכשר לקבל טומאה . ואע"ג דרוק בעלתא מכשיר . שאני
הכא דלא אחשביה לרוק ואינו לרצון . שהרי נפל על בגדיו .
ופשיטא דלא ניחא ליה : כל שהוא רוצה למוך את ברעינתו .
אם נחמין להנזק הלכות שברעיני
ונפל הגרעין אם הרוק שבו על
ככר של תרומה הוכשר הככר ברוק
שעל גבי הגרעין דהא' אחשביה :
זימין נגובי' תמרי' ונבשם : כל
שאינו רוצה למוך ברעינתו לא
הוחשב המסקה ההיא ואינו מכשיר' :
אחד טהור ואחד טבול ויס כאלו'
כלומר שניה' שנין בדין זה : ר"מ
לומר אלו ואלו' . בין רטובות בין
יבשות : טמא' שבע"ל ויס
כדמפרש טעמא דמשקין של טמא'
מכשיר' ומטמא' אין אשי' שלא לרצון
וטבול ויס כטמא' לדיון זה . ורבנן
חשבו ליה לט"י כטהור . והלכה
כרבנן :

ועל ככר של תרומה (ס"א) טהור' היה אוכל
זיתים פצועים המרים רטובות . כל שהוא
רוצה למוך את גרעינתו ונפל על בנידיו .
ועל ככר של תרומה טמא . היה אוכל
זיתים נגובין ותמרים יבשות . כל שאינו
רוצה למוך את גרעינתו ונפל על בנידיו .
ועל ככר של תרומה טהור . אחד טהור
ואחד טבול יום כאלו' . ר"מ אומר . אלו'
ואלו' טמאין בטבול יום . שמשקין של
טמא מכשירין לרצונו ושלא לרצונו .
וחכ"א אין טבול יום טמא :

ועל ככר של תרומה (ס"א) טהור' היה אוכל
זיתים פצועים המרים רטובות . כל שהוא
רוצה למוך את גרעינתו ונפל על בנידיו .
ועל ככר של תרומה טמא . היה אוכל
זיתים נגובין ותמרים יבשות . כל שאינו
רוצה למוך את גרעינתו ונפל על בנידיו .
ועל ככר של תרומה טהור . אחד טהור
ואחד טבול יום כאלו' . ר"מ אומר . אלו'
ואלו' טמאין בטבול יום . שמשקין של
טמא מכשירין לרצונו ושלא לרצונו .
וחכ"א אין טבול יום טמא :

**פרק א' אוכל מעשר שהוכשר במשק'
ונגע בו טבול יום יאידים**
מסואבות . מפרישין ממנו תרומת מעשר
בטהרה . מפני שהוא שלישי . והשלישי
טהור לחולין : ב' האשה שהיא טבולת
יום . לשה את העסה . וקוצה לה חלה .
ומפרשתה ומנחתה בבפישה מצרית . או
בנדותא (ס"א ל"ג) ומקפת וקרא לה שמי'
מפני

פרק א' אוכל מעשר
מפרישין ממנו
תרומת מעשר בערה . דטבול יום
וידו' שניום הן מעשר ראשון כחולין
הוא חשיב' ואין שני עושה שלישי
בחולין . ואע"ג דהא' מעשר טבול
לתרומת מעשר שבו' לענין שני
ושלישי הטבל כחולין . הלכך
כשתפרישין ממנו תרומת מעשר
אחר כזה יא טהור : ב' וקוצה לה חלה ואינה קוראה לה סס
דכל זמן שלא קראה לה סס הרי הוא כחולין : בכפישא או
בנחותא . כלים שאינן מקבלי' טומאה ואנרכוס רבנן כי ממוס'
הכירא שלא נגע בה טוב' מאחר שקראה לה סס : ומקפת'
מקרכת לכלי' חלה : וקוראה לה סס . שחנה לתרומת המוקף'
ומוקף לשון סוך כמו מקפין שתי חביות במס' ביצה . ולא
חשיב מוקף אלא' הו' סמוך בשעת קריאת הסס :
מפני

ת"ק י"ל משום דר"מ מיימי ראייה שבוה הלשון קבל משקין
של טמא מכשירי' בו' וט"י נתי' טמא הוא . ומתדרי ליה רבנן
אדרבה משס ראייה דידן דלא אמרו אלא משקין של טמא .
וט"י לא חיקרי טמא ססס ע"כ :

אחר כזה יא טהור : ב' וקוצה לה חלה ואינה קוראה לה סס
דכל זמן שלא קראה לה סס הרי הוא כחולין : בכפישא או
בנחותא . כלים שאינן מקבלי' טומאה ואנרכוס רבנן כי ממוס'
הכירא שלא נגע בה טוב' מאחר שקראה לה סס : ומקפת'
מקרכת לכלי' חלה : וקוראה לה סס . שחנה לתרומת המוקף'
ומוקף לשון סוך כמו מקפין שתי חביות במס' ביצה . ולא
חשיב מוקף אלא' הו' סמוך בשעת קריאת הסס :
מפני

פרק ב' מפרישין
ממנו תרומת מעשר בטהרה . כתב
הר"ב ואע"ג דהא' מעשר טבול
לתרומת מעשר שבו' . לענין שני ושלישי הטבל כחולין וכן לשון
הרמב"ם . וה"ס לענין שני שעושה שלישי דהא' לא משכתת
בתרומה רביעי' . וא"כ לתמי' נ"ת נקט שלישי ולשון הר"ם לגבי
טבול יום ושני' . וליד' מסואבות דמתני' נקט להו' שני ואע"ג דט"י עצמו מני' שני הוא : מפני שהוא שלישי' פ"ה אוכל מעשר :
ב בבפישה או בנחותא . פ"ה הר"ב כלים שאינם מקבלין טומאה ולא הויא כאותו כפישה דתנין במשנה ו' ס"ה דהלכות שיער הר"ב
סל גדול מחזיק מ' ס"ה : דלאו אורחא דמלתא למתני' שתקא כלי גדול כל כך לחלה . אחת קטנה . וכן בערוך משמע
דא"כ דהכא לא הויא כמו ההיא דהכס' . ואולי דהיינו ג' הכס' וכתב עוד בתשובת רב האי ראיתי' אכחות' נסרי' לזוחים שנסרי' הנגרים
כלים שאין להם בית קבול כגון נסרים וכ"כ רס"י בנדה . וכתב עוד בתשובת רב האי ראיתי' אכחות' נסרי' לזוחים שנסרי' הנגרים
ומשנין הלוחים ע"כ : ובמקפת לשון הר"ב מקרכת לכלי' חלה . וכן לר"ם ובלומר רב האי ראיתי' אכחות' נסרי' לזוחים שנסרי' הנגרים
עס העסה בכלי' אחד והוא ענין אמרו ומקפת ועיין לקמן : וקורא והרמב"ם העמיק וקורא' והכי איתא בתמנין' פ"ב דנדה :
וקורא' לה סס' כתב הר"ב ולא חשיב מוקף אלא' הו' סמוך בשעת קריאת הסס דהא' חלה משמע דא"כ שיהא מוקף
אלא בשעת נטילה מהי'א דכתבתי' התם בשתי עוסות אחת טהורה ואחת טמאה דמניח אפילו כביצה באמצע ולא חיישי'
שלא אחר שקראה סס חיגע והא' ודאי' דלריך שלא סהא על הכביצה בשעת קריאת סס דאל"כ הא נגעט' תריך הר"ם דהתם כגון
דאמר בשעת חבורו לאחר שיהא מוסרם ומוגדל יהא חלה דכ"ג מוקף הוא .
כיון

פרק ב' מפרישין
ממנו תרומת מעשר בטהרה . כתב
הר"ב ואע"ג דהא' מעשר טבול
לתרומת מעשר שבו' . לענין שני ושלישי הטבל כחולין וכן לשון
הרמב"ם . וה"ס לענין שני שעושה שלישי דהא' לא משכתת
בתרומה רביעי' . וא"כ לתמי' נ"ת נקט שלישי ולשון הר"ם לגבי
טבול יום ושני' . וליד' מסואבות דמתני' נקט להו' שני ואע"ג דט"י עצמו מני' שני הוא : מפני שהוא שלישי' פ"ה אוכל מעשר :
ב בבפישה או בנחותא . פ"ה הר"ב כלים שאינם מקבלין טומאה ולא הויא כאותו כפישה דתנין במשנה ו' ס"ה דהלכות שיער הר"ב
סל גדול מחזיק מ' ס"ה : דלאו אורחא דמלתא למתני' שתקא כלי גדול כל כך לחלה . אחת קטנה . וכן בערוך משמע
דא"כ דהכא לא הויא כמו ההיא דהכס' . ואולי דהיינו ג' הכס' וכתב עוד בתשובת רב האי ראיתי' אכחות' נסרי' לזוחים שנסרי' הנגרים
כלים שאין להם בית קבול כגון נסרים וכ"כ רס"י בנדה . וכתב עוד בתשובת רב האי ראיתי' אכחות' נסרי' לזוחים שנסרי' הנגרים
ומשנין הלוחים ע"כ : ובמקפת לשון הר"ב מקרכת לכלי' חלה . וכן לר"ם ובלומר רב האי ראיתי' אכחות' נסרי' לזוחים שנסרי' הנגרים
עס העסה בכלי' אחד והוא ענין אמרו ומקפת ועיין לקמן : וקורא והרמב"ם העמיק וקורא' והכי איתא בתמנין' פ"ב דנדה :
וקורא' לה סס' כתב הר"ב ולא חשיב מוקף אלא' הו' סמוך בשעת קריאת הסס דהא' חלה משמע דא"כ שיהא מוקף
אלא בשעת נטילה מהי'א דכתבתי' התם בשתי עוסות אחת טהורה ואחת טמאה דמניח אפילו כביצה באמצע ולא חיישי'
שלא אחר שקראה סס חיגע והא' ודאי' דלריך שלא סהא על הכביצה בשעת קריאת סס דאל"כ הא נגעט' תריך הר"ם דהתם כגון
דאמר בשעת חבורו לאחר שיהא מוסרם ומוגדל יהא חלה דכ"ג מוקף הוא .
כיון

ממני שהיא שלישי טבול יום דין שני יס' לו : ג' לשין בה את
 ששקה לעיל אשמועי' טבול יום בלדס ובלת אשמועי' טבול יום
 בכלי דלא תימא בעריבה אסור דלמא אמי לאחלופי בטמאה :
 ד לגין כעין כד של עץ ומלאוהו מן החנית שיש בה מעשר טבל
 היינו מעשר ראשון של נטלה

תרומתו : תרומת מעש' משחטך
 כדן אשיריב שחזו של גין ולא
 יפסול את התרומה : דאם היתה
 סרומה חלה מצעוד יום : היתה
 בפסלת טבול יום : הרי זה ערוב
 לא אחר כלום לפי שאין קונה ערוב
 לא בפסודה הראויה מצעוד יום :
 וזה ליגדוליו עד הפרש טמא :
 כשברה החנית מצעוד יום : הלגין
 בטבלו ששפעה שהיה ראוי שקצת
 תרומה לא היה צעולם הדבר
 שצפעה תרום עליו הלגין לא חל
 עליו שם תרומה והרי ה' טבל :
 כשברה הלגין מצעוד יום : החנית
 בטבלה של חל שם תרומה על
 הלגין לא משחטך ובאוחה שעה
 לא היה בעולם : ד' מחללים על
 פירות עם הארץ מחללים מעשר
 שני על פירות עם הארץ ואין

חוששין שמה פירות של עם הארץ מעשר הן ומלא מחלל מעש'
 במעשר : חזרו לומר אף על המעות של עם הארץ מחללין פירות
 מעשר שני ואין חוששין שמה מעות הללו של ע"ה ממות של
 מעשר שני הן : היוצא בקולר בשלשלת המלך תרגום ויתנוכו
 בסוגר (יחזקאל י"ט) ויתנוכו בקולרין : הרי אלו יכתבו ויתנו
 ואע"פ שלא אמר תנו ודלוי בעי ליתמר כתבו ותנו : ולאב
 בעתקיה לא ספקיה למלכה : מפרש מן היבשה לים : בשיירא
 במדבר ארמא ישמעאלים (בראשית ל"ו) מתרגמי' שיירת ערבאי :
 אף המסוכן מולה הנוטה למות והל' כר"ש שוורי : ה' כדמותין עץ
 גדול ארוך ונאסין ממנו הנקליו אילך ואילך ופולין באותן

הפירא טפי איכה למיחס בפירות שהן של מעשר שני ממאי דאיכה למיחס
 דהר"ש מ"ס דמתני' בחבר שיש לו מעות של מ"ש של דמאי איורי כי הוה דתנין בהם מ"ש פ"ג מי שהיה לו מעות מעשר שני בירושלם
 ונריך להם פי להנזיחם לדברים אחרים ולחברו פירוס אומר לחברו הרי המעות האלו מחוללים על פירותיך : גמלא זה אוכל
 פירותיו בטהרה : כלומר בקדושת מעשר : כדכתיב (דברים כ"ו) לא אכלתי ממנו וגו' בטמא : וכלה עושה זרכיו במעות
 ולא יאמר כן לע"ה אלא בדמאי : לפי שאין מוסרין מעשר שני של דלוי לעם הארץ : שלא יולול בו : אבל בדמאי הקלו : והשתא
 מקמיין דהכא בכה"ג איירי שמחלין מעות של דמאי על פירות עם הארץ : אבל פירוס של דמאי דבגבולין ודפירות מעשר
 בירושלם אין נסדין) : אין מחללין על מעות עם הארץ : דמעות מייסין טפי דלמא אהא לזולוי ומסיק להו : ע"כ : וממוך
 דברי הרמב"ם שכתבירו טרק ח מהלכות מעשר שני (הלכה י"ג) אפשר שגם הוא מפרש כן : כסמוך למשנה זו דמעשר שני שהביאה
 הר"ש העמיק מיד לכך דהכא : משמע דאלעיל מיניה קאי לומר שמה שהמירו בדמאי לומר כן לע"ה שהמירו כן בין בפירותיו
 בין במעותיו ולא חסי שמה הן של מעשר : וי' ל' דברייהם דלכתי חסו בראשונה ולא הקירו במותו : נסיד בפירות כיון שאין
 דגילים לזולל בהם : אלו היו של מעשר היו אומרים כבר הם מעשר ואין לחלל בהם : שאע"פ שמשני הדין דאין מעשר מחלל
 במעשר אפשר : דלא ידעי דלאו כולי עלמא דינו גמירי : אבל נחשב בעיניהם זה שהוא זולול במעשר :

בראשונה היו אומרים היוצא בקולר בו' שני כפר במשנה פ"ו דטעין : ה' הברוכין האשקלועים כו' שגויה כבר בתפ' כלים
 פ"ג משנה ז' ע"ס :

כיון דאמר בשעת חבורו אע"פ שלא חל עליו שם הלה עד
 שהפירא ט' הכא דוקא דמכסיק מנא לא חשיב מוקף : אע"פ
 שהפירא טמא מחלה לשם כך וזכור דמלה משמע כפי הראשון
 בפני שהיא שלישי פי' העסה : והשלישי סבור לחולין ככ"ב
 כר"ב דטבול יום דין שני יס' לו

לעיל ה"ל לפרש הכי שאל דקך
 מתני' בגמ' דנהה ס"ק (דף ז')
 מיימי לה ומפרש עלה דשאני טבול
 יום ועמ"ש צפרק בפרא דנהה
 משנה זו ועוד במשנ' ב' פ"ג דחל' :
 ג עריבה נ' כתב הר"ב לעיל
 אשמועי' ט' בלדס כו'
 וכ"כ כר"ס ומכר"ס כתב דלא
 תימא דבעריבה אסור שמה תשכת
 ותקרא לה שם בעריבה : דיותר
 היא נזכרת בטמאה עניה :
 מצטומאח העריבה ע"כ : כיון מקפת
 לפי ל' המשנה ה"ל למתני' ה"כ
 ומקיני : ד' אם אמר הרי
 תרומת מעשר כן הגי' בס"א
 והרמב"ם העמיק גרי זה ופי' פרי'
 זה הלגין ולפי זה נפר כפי נמי
 גרם הרי זה תרומת מעשר : לא
 אחר כלום דאין מערבין בטבל
 כדחתן במשנה ב' פ"ג דעריבין : נשברה החנית כלום וכפסד
 המעשר ונאבד מן העולם : ה' בר' אשיגה היו אומרי' מחללין
 כו' אחר שזכר קצת מעמיו התרומות והמעשרות וההלכות
 שנאמרו בה אמר בראשונה וכו' הרמב"ם ופיר' ור"ס מפרשי'
 טעם אחר בצוף מקני דלקמן ולא ישרו דבריהם בעיני כמו
 שאזכיר שם בס"ד : ביהר לין על פירות עם הארץ פי' הר"ב
 מחללין מעשר שני על פירות ע"ה ואין חוששין שמה הכירות של
 ע"ה מעשר הן וכו' וכן פי' הרמב"ם ונראה דמייירי בפירוס של
 ע"ה או במעותיו והן בידו דלו ביד ע"ה הרי אין מוסרין לו מעש'
 שני לא דממאי כדמוכח מקני' ג' פ"ג דממאי ואיכה למידק אמאי
 בראשונה לא אמרו לא על הפירות בלבד ולא על המעות : ולפי
 במעות שבמעות עצמם לא שייך מעשר לא ע"ה חלול
 דממאי דממאי שיש לו מעות של מ"ש של דמאי איורי כי הוה דתנין בהם מ"ש פ"ג מי שהיה לו מעות מעשר שני בירושלם
 ונריך להם פי להנזיחם לדברים אחרים ולחברו פירוס אומר לחברו הרי המעות האלו מחוללים על פירותיך : גמלא זה אוכל
 פירותיו בטהרה : כלומר בקדושת מעשר : כדכתיב (דברים כ"ו) לא אכלתי ממנו וגו' בטמא : וכלה עושה זרכיו במעות
 ולא יאמר כן לע"ה אלא בדמאי : לפי שאין מוסרין מעשר שני של דלוי לעם הארץ : שלא יולול בו : אבל בדמאי הקלו : והשתא
 מקמיין דהכא בכה"ג איירי שמחלין מעות של דמאי על פירות עם הארץ : אבל פירוס של דמאי דבגבולין ודפירות מעשר
 בירושלם אין נסדין) : אין מחללין על מעות עם הארץ : דמעות מייסין טפי דלמא אהא לזולוי ומסיק להו : ע"כ : וממוך
 דברי הרמב"ם שכתבירו טרק ח מהלכות מעשר שני (הלכה י"ג) אפשר שגם הוא מפרש כן : כסמוך למשנה זו דמעשר שני שהביאה
 הר"ש העמיק מיד לכך דהכא : משמע דאלעיל מיניה קאי לומר שמה שהמירו בדמאי לומר כן לע"ה שהמירו כן בין בפירותיו
 בין במעותיו ולא חסי שמה הן של מעשר : וי' ל' דברייהם דלכתי חסו בראשונה ולא הקירו במותו : נסיד בפירות כיון שאין
 דגילים לזולל בהם : אלו היו של מעשר היו אומרים כבר הם מעשר ואין לחלל בהם : שאע"פ שמשני הדין דאין מעשר מחלל
 במעשר אפשר : דלא ידעי דלאו כולי עלמא דינו גמירי : אבל נחשב בעיניהם זה שהוא זולול במעשר :

מפני שהוא שלישי והשלישי טהור לחולין :
 ג' עריבה שהיא טבולת יום לשין בה את
 העסה וקוצין ממנה חלה ומקפת וקרוי לה
 שם מפני שהיא שלישי והג' טהור לחולין :
 ד' לגין שהוא ט' ומלאוהו מן החכות מעש'
 טבל אם אמר הרי (ס"ב) זו תרומת מעשר
 משתחשך הרי זה תרומת מעשר אם אמר
 הרי זה ערוב לא אמר כלום נשברה החכות
 הלגין בטבלו נשבר הלגין החכות בטבלה :
 ה' בראשונה היו אומרים מחללין על פירו'
 עם הארץ : חזרו לומר אף על מעותיו
 בראשונה היו אומרי' היוצא בקולר ואמ'
 כתבוגט (גמ' ומנו) לאשתי הרי איכתבו
 ויהנו חזרו לומר אף המפרש והיוצא
 בשייראהו' ש' שוורי אומר אף המכוכן : ה'
 ה' הברוכין האשקלועים

א' מי' פ"ג ט"ו
 ב' כלם
 ג' בעריבין י'
 ד' הלכה י'
 ה' גמ' פ"ג פ"ה י'
 ו' ט"ז הלכה י'
 ז' ג' עין י'
 ח' כ"ב ק"ו : טולין
 ט' ע"ה : טמאה ל'
 י' ומי' פ"ג ט"ו
 י"א רמב"ם ט"ה י'
 י"ב פ"ג ט"ו י'
 י"ג ע"ה ט"ו י'
 י"ד כלם הלכה י'

ועל

ועל כלן . כתב הר"ב בתוספת מוכח דאכל הנדמילי דמתני'
קאי ר' יהושע מהאשה שהיא טבולת יום ע"כ וכו' . כ"כ
הר"ם ומסיים ובהדיא קמני בתוספת מלתו' דר"י אלשי' ועריכה
ע"כ וקשיא לי דלחני נמי לאוכל מעט דר"ם דהויא דומי' דאשה

אם פ"ר ט"ו
בגמרא פ"ר
מה תרומות
ה"ט
הפולין ק'
גיתין טו'
ט"ו טו'
מקלות וט"ו
הה"כ
שולחן ע"ט
פ"ד פ"ט

ועריכה . ודקדקתי בתוספת פ"ב
ולא ראיתי שם כי אם אשה בלבד
וכו' לא מכל מה שגש' בזה ספ' כלל
מראשו ועד הכף . אבל נשנה שם
הרבה תמה שגשנו בתשניות הפ"ב
וס"ג . ולפי' נראה יותר דהאי ועל
כלן דאכל לא נשנה לא אהכי דהכ'
בתשנה זו וכמו שהיא שנויה ג"כ
בכלי . והתם עיקר . והכא אגב
גריה . וכדכתב הרמב"ם שהחזירה
בכאן משו' דבר חדש שבה (כמו)
מאמר הקודם חזרו לומר ע"כ :
ז על מנת שתעלה שלו' שלו'מן
כו' . וכן העתיקו הר"ב
והר"ם . וכך דרכן של בני אדם
לומר לשון שלום על כל דבר שלא
תנא והרמב"ם בס"ד מה' תרומות
העתיק שלם שלם מן כו' . ר' יוסי
אומ' אף מי שהיה בו דעת להחנו'

פי' הר"ב כלו' שהיה בדעתו וחשב בלבו להתנות ושכח ולא התנה
וכן פי' הר"ם . אם בלבו היה להתנות אע"פ שלא התנה ע"כ .
וקשה לי מאי טעמיהו דרבנן דהא פיו ולבו שוין בעינין . כדחתן
בתשנה ח' פ"ג דתרומות . ונ"ל דהיינו דדיוק הר"ב ונכתב ושכח
ולא התנה דודאי אם היה בלבו בשעת שפורס . דאף רבנן לא
פליגי לא כי קא מתלמי כשכתב בשעת שפורס וס"ל ר"י דאפ"ה
הואיל ונדעתו היה כך קודם לכן אע"פ שעכשיו שכח אזלין
בחד דעתו שהיה לו מעיקרא כשרצה לתרו' . וכתב עוד הר"ם
א"כ חכם ובר דעת שידע שראוי להתנות על כך ע"כ . וזה
נראה יותר דאלו היה בדעתו אע"פ ששכח מודו רבנן דאזלין בחד
דעתו מעולם אלא דאנן ידעינן ביה שהיא חכם ובר דעת שידע שראוי להתנות כן אע"פ שעל תרומה זו לא עלה בדעתו מעולם .
הואיל וכבר ידע שראוי להתנות . לב"ד מתנה על כל היודע שהיא כאלו היה כן בלבו עכשיו על תרומה זו . אבל על מי שאיט
בר דעת מודה ר"י דאין תנאי ב"ד מועיל לו :

באותן אונקלוסות נלוחיו של מים באויר כדי לנגסו ורמב"ם פי'
כמו יד של ברזל ואונקלוסות סביבותיו וכו' מעלין הכלי' שפלו
לבור : האשקלוניס' שגש' באשקלון : המעבר והמורה והמגוב
כלי' עשוין לנקות התבואה מן התבן ולהעביר התבן ממקו' למקו'
המעבר . יש לו שינים ודומה ליד

של בני אדם . וכו' מעבירין התבן
ממקו' למקו' . והמורה . בו זורין
התבן בגורן . לפיכך נקרא מורה
ושינו מרובות משיני המעבר .
והמגוב שינו מרוב' משיני המורה
וכו' כדור' התבואה אחר שזרו אותה
במורה : ועל כלם אמר ר' יהושע
וכו' בתוספתא מוכח דאכל הכי
מילי דמתני' קאי ר' יהושע מהאשה
שהיא טבולת יום ע"כ . ומשו' דר'
יהושע קאי אכלכו תנא הכא מילי
טובא שאין ענינם לכאן : דבר
חדש חדש סופרי' . שאין הדעת
ניתנת שיהיה הדבר כן : ואין לי
מה להשיב מפני מה אמרו כן :
ז הקורא את הכור של יין או של
שמן : ע"מ שתעלה שלו' כשהתנה
שלום כהס ולא התנה לענין מה'
מסתמא לענין שבר ושפיכה קאמר . שעל זה אדם ירא בשעת
שמעלה מן הכור : אבל לא מן הטומאה . לפיכך אם נטמא
תרומתו תרומה : אף מן הטומאה . דכשאר שמעלה שלום .
שמעלה בטמאה קאמר ואין הלכה כר"ם : נשברה אינה תדמעת
שלא חל עליה שם תרומ' : עד כדי שתגלגל כל זמון שלא תתרחק
מן הכור כל כך דאם תגלגל תשוב לבור לא עלתה שלו' קריין
ביה : שהיה בו דעת להתנות . כלומר שהיה בדעתו וחשב בלבו
להתנות ושכח ולא התנה ואין הלכה כר' יוסי :

נשליטה מסכת טבול יום
נראה יותר דאלו היה בדעתו אע"פ ששכח מודו רבנן דאזלין בחד
דעתו מעולם אלא דאנן ידעינן ביה שהיא חכם ובר דעת שידע שראוי להתנות כן אע"פ שעל תרומה זו לא עלה בדעתו מעולם .
הואיל וכבר ידע שראוי להתנות . לב"ד מתנה על כל היודע שהיא כאלו היה כן בלבו עכשיו על תרומה זו . אבל על מי שאיט
בר דעת מודה ר"י דאין תנאי ב"ד מועיל לו :

מס' ידים סידר אחר טבול יום ירד' ות שאר עוקצ' לאחורג' מהמעם שאכתוב בפתוחת' בס"ד : מס' ידים

פרק א' מי רביעית : וכן העתיק הר"ב והכי מיימי לה בגמ'
דחולין פ"ו ד' ק"ו ונ"א מדביעית . והכי מיימי לה
במיר פ"ו דף ל"ח ובגיטין פ"ב ד' ט"ו . ושם פירש'י מדביעית
כלי המחוק רביעית מלא מים :
גורתנין לידו' . דתנן פ"ב דחגיגה
משנה ה' נוטל לידים
לחולין ולמעט ולתרומה . וסתם
יר' אינן לא שני' וסולין התרומה
ולא חולין שאין בהן שלישי .
וכדחתן בסוף זביס' . אבל משו' סרך תרומה תקנו אף לחולין כדי שיהא
עוד שם בחגיגה : אף לשנים .

פרק א' מי רביעית . מים שיש בהן שיפור רביעית הלוג .
שהוא ביצה ומתכה : גוחנים לידו' לא אף לשני'
לחד בעינן מתפלה רביעית : אף לשני' . אם היו בו מתפלה
רביעית ונטל הראשון ואח"כ הכ'
אע"ג דלא היו רביעית גב' ב' .
שפיר דמי הואיל ומשירי טהר' אתו .
ורמב"ם פי' דדוקא מים שניים
הוא

מסכת ידים

פרק א' מי רביעית (כ"א מדביעית) רביעית גורתנין
לידים לאחד . אף לשנים .
מחצית

ועיין
כסב

והראב"ד כפ"ז מהלכות ברכות (הלכה ה') השיג עליו כמה
 שספסל מים שאובין לטבילה ידיים כיון דכשרים לבעלי קריין
 כדעתן בריש ס"ק דמקואות: דיו קומום וכו' עיין עליהם
 בפ"ב דמגילה (משנה ב') ובפ"ב דשבת [משנה ד']:

קומום גומ"א בלע"ז וקנקנתום: ודרי' אולי' ומזכיר כעין
 זכוכים: עשה בקן מלאכה או ששרה בקן כמו פסולין: משום
 דבטלן ונשתנו מתורת מים: אפי' נכתוין לשרות בזה בפתח'
 וכו' אפי' נכתוין לשרות פתו במקום אחד וכלל לא נכתוין ולא

יהיו פסולין והלא לא נכתוין ולא
 בטלם אלא ודאי כשרים הם ואין
 הלכתי כר"ס הממני: ד' או שמיחה
 בקן את המד' לחלומי' שנדבקה
 בקן ואינ' יוצ' לא בדוח' להכי תני
 לשון מיהו כימו מיהו קריבו דתני
 בפסחי' פרק ג' דברי' (דף ס"ה):
 פוסל בחדשים דאע"פ שהם
 נקיים אין פוסלם להשתמש
 בהם עד שידומם חמלה: ואין
 הלכה כר"ס: הג' גלוסקין ככרו'
 לחם נקי וטהור: ואם הדיח בקן
 ידיו ושח את הגלוסקין בידו:
 כשרים: המים שכללי לנטילה:
 שלא נעש' מלאכה במים שכללי'
 אלא במים שלקח בחפציו: מניח
 חבית בין כרכיו וכרכיו מסייעין
 לשפוך וסייעו כח גברא ומ"ה לא
 פליגי ר' יוסי בהאומתה חביו על
 גדה: ואפי' הלך וישב לו אח"כ
 והחבית שופכת מים כל היום
 כלו' מחמת הטיותו כוא' וחסו'
 כח גברא: והקוף: היה ששפה מוג"א בלע"ז ויש לה ידו כידי
 אדם: נוטל לידו דכח נותן בעיני' כח אדם לא בעיני' ר"י פוס'
 בשני אלו בקוף ובמטה חבית על גדה בקוף יתשו' דבעיני' כח
 אדם וליכא' ומטה חבית על גדה לאו כח גברא
 חשיב ליה: ואין הלכה כרבי יוסי:

**"נפל לתוכן דיו קומום וקנקנתום ונשתנו
 מראיהו: פסולין עשה בה' מלאכ' או ששר'
 בהן פתו פסולין: שמעון התיסני אומר אפי'
 נכתוין לשרו' בזה ונפ' לשני כשרי' ד' הרי'
 בהם את הכלי' או שמיחה בהם את המדו'
 פסולין: הדיח בהם כלים מודחי' או חדשים
 כשרים: ר' יוסי פוסל בחדשים: ד' המים
 שהנחתום מטביל בהם את הגלוסקין
 פסולים: וכשהוא מדיח את ידו בהן
 כשרים: הכל כשרים ליתן לר' ס' אפי'
 חדש: שוטה וקטן מניח חבית בין כרכיו
 ונוטל מטה חבית על צדה ונוטל והקוף
 נוטל לידים: רבי יוסי פוסל בשני אלו:**
**פרק ב נטל לידו אחת: משטיפה
 אחת ידו טהורה: לשני
 ידיו משטיפה אחת: ר' מאיר מטמא עד
 שיטול מרביעית" נפל בכר של תרומה
 רבי**

א סס סס
 ב נר
 ג כר
 ד עיני'
 ה עיני'
 ו עיני'
 ז עיני'
 ח עיני'
 ט עיני'
 י עיני'
 יא עיני'
 יב עיני'
 יג עיני'
 יד עיני'
 יה עיני'
 ס עיני'
 סא עיני'
 סב עיני'
 סג עיני'
 סד עיני'
 סה עיני'
 סז עיני'
 סח עיני'
 סט עיני'
 ע עיני'
 עא עיני'
 עב עיני'
 עג עיני'
 עד עיני'
 עה עיני'
 עו עיני'
 עא עיני'
 עב עיני'
 עג עיני'
 עד עיני'
 עה עיני'
 עו עיני'
 עא עיני'
 עב עיני'
 עג עיני'
 עד עיני'
 עה עיני'
 עו עיני'

דוקא שרה בקפחו דמשמ' דנכתוין לשרות: הא נפל לידו לתוכן
 כשרי' כיון דלא נכתוין לשו"ש ייב' צעול: לא שלא ככוונה נפל
 מידו: הא נכתוין לשרו' כזה ונפל לזה פסולים כיון דהפילו מידו
 כדי לשרות: ואת' שבעון הקמני למי' אפי' נכתוין וכו': ה' המזי'
 שהנחתו' מטביל בהם את הגלוסקין: לאחר עריכת הלחם טחון
 פניו במי' או ביון פעמיו' שמטבילין הגלוסקין במים פעמים
 שטובל דיו במים וטה בקן פני הגלוסקים: והיינו דתני הכא
 דאם הטביל את הגלוסקין במים פסולין לנטילה: דהוי כמו
 שרה בקן פתוראם מדיח בהן ידיו: כלומר שטביל ידיו במים
 וטח פני הגלוסקין בידיו: כשרין לנטיל' הר"ס ומכו' הסו'
 ס' ק"ס: וכלכד שלא ישתנו מראיהן:

**פ"ב נטל ידו אחת משטיפה אחת: (קא קרי שטיפה) אחת
 כל זמן שלא נטל כי אם פעם אחת עד הסר' וכידו
 אחת הוא דסגי בפעם אחת אע"ג האין בכלי רביעית לא דלתי
 משירי טהר' אבל לשת' ידיו אע"ג דלחא משירי טהרה לא מהגו
 עד (שיטבו' בפעמי' ראשוני' עד הסר' ושני' עד הסר' ורמב"ם
 מפרש משטיפה אחת משטיפה אחת וכשנוטל שתי ידיו בשטיפה
 אחת המי' מטמאין בידו אחת: ונמצא רוחץ השנייה במים
 שנטמאו: ולא טהרו ידיו עד שיטול מים שניים מרביעי'
 אבל כשנוטל ידו אחת בלבד בשטיפה אחת נטהרו ידו
 וכשנוטל מים שניים לטהר המים שעל ידו: סגי בלחיות
 מרביעית: ואין הלכה כר"ס: נפל בכר של תרומה: היכא דנט'
 את הראשוני' מרביעי' ונפל עליהם בכר של תרומה: או נגע
 בככר של תרומה עם המי' שבידיו קודם שינגבם**

**פרק ב נטל לידו אחת בכר נתבאר בחגיגה (פ"ג משנה
 ב') כשנטמא ידו האחת: לא טמא
 האחרת (לענין תרומה) וכן כשנטמאו הידיים יחד ומטהרם
 אחת אחת: וזה מותר לתרומה: הרמב"ם: כלומר לכל לא
 לקדש: משטיפה אחת: כתב הר"ב ובידו אחת הוא דסגי
 כו' אלא שיהא אותה שטיפה מרובה כשתים: תוס' ס"ח
 ד'ולין דף ק"ו: ומ"ס הר"ב אבל לשת' ידיו כו' לא מהני עד
 שיטיל ב' פעמים: עיין מ"ס בזה בסוף מקניטין דלקמן: ומ"ס
 הר"ב בשם הרמב"ם דני' לענין מים שניים: אי בעי רביעית או לא: לשטיפה אוזיל' דהא דתני ברש"ק מי רביעית נטמא לידיו
 מפרש נמי על מים שניים: כת"ס שם הר"ב בשמו' ומ"ס הר"ב ואין הלכה כר"ס: עיין מ"ס בזה במקניטין דלקמן: נפל בכר של
 תרומה: עיין מ"ס בזה בחשנה דלקמן (ד"ה ונטל): בכר של תרומה: כתב הר"ב היכא דנטל את הראשוני' מרביעית: וזה לפי
 טירושו דרישא: אבל לפי הרמב"ם דכרישא מנאקי כפי' בנא"י שפירש: דקאי אמים שניים: שאם נפל בכר של תרומה בלא מים
 שניים: סובר ס"ק דטהור כתובעים שניים דעלמא: כמו שנתבאר בחשנה דלקמן: ור"י אומר שאלו מים**

שינגבם. או קודם שיספוד עליהן מים שניים: טהור דכי היכי דמהנו לטהר ידיו. מהנו נמי לטהר עינות: ר"י מטמא. לסבד לטהר ידיו מהנו. אבל אנהו גופיהו טמאים: ב נטל את הראשונים למקום אחד. שנטל את הראשונים בסחוס מרביעית. כגון דחתו משירי טהרה. וצריך לנטול את השניים ונטל את הראשונים בזווית זו ושניים בזווית אחרת: ונפל ככר של תרומה. למקום שנטלו ראשונים. טמא הככר. וה"ה אם נגע הככר במים ראשונים שעל ידיו שהככר טמא: על השניים טהור. דשניים טהורי. כן. אבל ראשונים ושניים למק'.

מים שניים מטמא. ככר של תרומה יכמו מ"י ראשונים אשר הם טהורים והוא ידיו ראשונים. היו שטיפה אחת לשני ידיים ע"כ: ר"י מטמא. מתוך פ"י הר"ב במתני' דלקמן. מבוחר דאין הלכ' כמותו וכ"ס להרמב"ם דפלוגתא דטיפה תליה בדרישא. וכתב דהלכה כח"ק:

ר' יוסי מטמא: ב נטל את הראשונים למקו' אחד. ואת השניים למקום (במ' אחד) אחר. ונפל ככר של תרומה על הראשונים טמא. ועל השניים טהור. נטל את הראשונים ואת השניים למקום אחד. ונפל ככר של תרובה טמא. נטל את הראשונים. ונמצא על ידיו קיסם. או צרור. ידיו טמאות. שאין

ב נטר את הראשונים למקו' א' לשון הר"ב שנטל את הראשונים בפחות מרביעית. דלא מרביעית האם ל"ס דרבי יוסי דלעיל דהמים עצמן נטהרו ג"כ. ואין הלכה כר"י לגבי ט"ק. אבל מה שהוסי' הר"ב וכתב כגון דחתו משירי טהרה. קשיא לי דהיינו דוקא לר"מ דמציך מים

פ"י
מ"ה
מקלות
כל ג
פ"ה
מ"ה
מ"ה
מ"ה
מ"ה
מ"ה

א' ונטל ככר של תרומה על המ' טמא. כדקתני סיפא שאין השני' מטהרי' לא מים שע"ג היד. כלומר הראשונים שעל גבי ידיו השניים מטהרי'. אבל הראשונים שנטלו לארץ. אין השניים מטהרי': ונמצא על ידיו קיסם או צרור. אע"פ שהרפויין ולא חייבו שהמים באים בהם: וידו טמאת. אע"פ שנתן בהן את השניים. משום דמים שעל הצרור נטמאו מחמת ידיו ואינו המ' השני' מטהרי' לא מים שעל גבי היד. ולא מים שע"ג צרור וקיסם. פ"א ונמצאת על ידיו קיסם או צרור. וכל דבר החוצץ בני' אע"פ שנתן על ידיו מים שניים. טמאת היד. ולא טהרו מחמת המים שניים. שאין המים השניים מטהרי' אלא המים שע"ג היד. לא הידים עצמן:

שניים אף לדחתו משירי טהר. שנטל שתי ידיו וכבר כתב הר"ב לעיל דאין הלכה כר"מ וא"כ למאי דדר הכא וכתב פ"י במתני' אליביה ללא צורך. אבל אפשר לי לומר דהא דכתב לעיל ואין הל' כר"מ. משירושו של הרמב"ם יצא לו דדרבו בפסקי הכלבו ולפי פירושו של הרמב"ם לעיל הוא שכתב כן. אבל לפי פ"י הראשון שהוא פירושו של הר"ב לא ש"ל דאין הלכה כמותו. והר"ב כתב ב' האחד שנגליון פירושו דליכא מאן דפליג לר"מ. גם במ"י העתיקו דברי ר"מ לנסב הלכה בפ"מ דחולין דף ק"ו. ופירשוהו כפי הר"ש והלכך חתי ששיר שפרש הר"ב מחתו דהכא אליבא דר"מ וסייענו לפי פ"י הראשון דלא פשי' הרמב"ם ומדע דלפי הרמב"ם אף מה שכתב הר"ב בכאן דמיירי שנטל את הראשונים בפחות מרביעית. גמי ליפא. דלדידה לא אמר דמחוס מרביעית סגי אלא במים שניים. כדלעיל: ונפל ככר של תרומה על הראשונים טמא. מדקתני של תרומה ס"ל הרמב"ם

דמחוס מרביעית סגי אלא במים שניים. כדלעיל: ונפל ככר של תרומה על הראשונים טמא. מדקתני של תרומה ס"ל הרמב"ם דלא צריכו שניים אלא לתרומה. אבל לחולין אף בראשונה נטהרו הידי' וזכי נפל עליהן ככר של חולין טהור. כ"כ הכ"מ פ"א מה מקואות. ובה"ב ס"מ ק"ס. וכלומר דאלו היו צריכין אף לחולין מים שניים. א"כ הראשונים טמאין מחמת הידי' והרי הם תהלה. ומטמאין אף החולין וכתבני' בזמנתי' פ"מ דפרה כל הפוסל את התרומה מטמא את המשקין להיות תהלה. ופי' הר"ב לטמא חולין ע"כ. אבל כל שאד הסוסקי' מצריכו' אף לחולין מים שניים. וקשה לדדו הא דקתני של תרומה. ונראה דבעינ' דאע"ג דלא חלקו בין י"י לחולין לני' לתרומה. הואיל ונ"י לחולין משום סוך תרומה היא. מ"ת לענין טומאה חילקו בה. דכנ"י דתרומה המים נטמאין לתרומה. אבל בשל חולין לא כן הוא. ואע"ג דתנן כל הפוסל את התרומה מטמא את המשקין להיות תהלה. ולחולין הוא כדפי' הר"ב. לא שנו אלא במשקי' דעלמא. אבל לא במים שנטמין בהן. דבאותן כיון שבאים לטהר לא נעשו תהלה לחולין כלל. דא ויהיב עצמד דאף לתרומה שנטל מרביעית לפירוש הר"ב. טהרו אף הראשונים. ולהרמב"ם השניים מיהת טהורים הם. ונמצא נטהרו אלו ואלו הרי הראשונים נטמאו דלא מהידי'. והשני' ג"כ הרי נטמאו מן הראשונים. אלא הם אמרו שהם ידיים שניות לתרומה ומטמאין המשקי' להיות תהלה. והם אמרו שאם נטלן מרביעית להר"ב או שנטל שניים להרמב"ם דאף אותן במים עצמן טהורין הן. ואם כך לתרומה. יכולני לומר דלחולין לעולם המים טהורי' ועיין לקמן:

ועל השני' טהור. כתב הר"ב דשניים טהורי' הן ושאלו הראשונים דאחרי שהם הראשונים מקבלי' טומאה מן הידי' הואך השניים מטהרי' המ' שעל הידי' ויחזור הראשונים שהם טמאין ויטמאו את (המים) הידיים. והשני' מקבלי' עוד טומאה מן הידי' ואין להם טהרה לעול'. שהרי אמרו במתני' דלקמן שמא יצאו המים חוץ לסרק ויחזרו ויטמאו את הידי' לאהא הראשונים מקבלי' טומאה מן המים שחץ לסרק ויחזרו. ומטמאין אותם. ואומר אני כי עקר טומאת הידי' שאמרו לא טומאה מהש היא. לא טומאת לכלוך מפני מגע זיעה. או זיאה. או שהרג מאכלות. וגזרו עליהם טומאה מאוסו הכללך כאלו נגע בטומאה. ועשו אותן שניות לפסול את התרומה במגען. ושלא לאכול בהן חולין (אלא ע"י הדחה. כ"כ בכל זו.) ומה שאמרו הראשונים מטהרי'. כלומר מורידין מהם הזיעה והכללך שעליהן. שצמנו הן טמאין ובאים שניים ומדיחין אותם המים שהם מטושטשות עם הזיעה והכללך. (ונשארנו הידי' נקיות. וזהו השני' מטהרי' את המ' שעל הידי' כלומר מדיחין את המטושטשות עם הזיעה והכללך. כן כתב בכל זו) שעל הידי'. כ"כ ב"י סוף פ"י קס"ג בשם הראב"ד. אלא דלדידה אף ברביעית צריך שיפסיק. ולא סגי בשטיפה אחת. ואין כן דעת הסוסקי'. לשיכך נראה דבעינ' מ"ש לעיל דכיון שם אמרו דין טהר ידיו. שוב אין לשאול על מה שגם הם אמרו בטהרתה. והיאלך יכא דין המים שאם נטהרו הידי':

שאין

(X)

כשנסלו מיד זה ליד זה וזו שמה יש להם דיומיהם שגפם כהומלאכ' ומשו' שמה לא נטלו חן הכלי ומשום שמה לא נטלו מן הרביעי: וכלבד שירפו ידיה' שלא תהיה שם חצי': ד' ספק נעשה כהן מלאכה' למלאכה פוסלי מים לנטילה כדתנן בפ' קטמאי' .

ובלבר שירפוי שיבואו בהם המי' : ד' ספק נעשה בהם מלאכה' ספק לא נעשה בהם מלאכ' ספק יש בהם כשעור ספק שאין בהם כשעור ספק טמאי' ספק טהורין ספק קטנה' מפני שאמרו ספק הידים ליטמא ולטמא' וליתרה טהור ר' יוסי או ליטהר טמאי' כיצד היו ידיו טהורות ולפניו שני ככרי' טמאי' . ספק נגע ספק לא נגעיה היו ידיו טמאו' ולפניו ב' ככרים פהורים . ספק נגע ספק לא נגע' היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה . ולפניו שני ככרים טהורים . נגע באחד מהם . ספק בטמאה נגע' . ספק בטהורה נגע' . היו ידיו טהורין ולפניו שני ככרי' א' טמא וא' טהור' נגע באחד מהן' ספק בטמאה נגע' . ולפניו ב' ככרי' א' טמא וא' טהור' נגע בשתיהן' ספק טמאה בטמאה וטהורה בטהורה . הידים כמו שהיו והככרים כמות שהיו : פרק ג המכניס ידיו לבית המנוגע . ידיו תחלות ידבר ר' ע' .

וחכ"א ידיו שניות . כל המטמא בגדים בשעת מגעו . מטמא את הידים להיות תחלות . רב ר' ע' . וחכ"א להיות שניו' . אמרו לו לר"ע היכן מצינו שהידי' רתחלה בכל מקום אמר להם . וכי הואך אפשר להן להיות תחלה יא"כ נטמא גופי' חוץ מזה . האוכלין והכלי' שנטמאו במשקין' מטמאין את הידים להיות שניות ד"ה יהושע יחכ"א את שנטמא באב הטומאה . מטמא את הידים . בולד הטומאה אינו מטמא את הידי' א"ך (גמ' ס"א ל"ג) שמעון ב"ג מעשה באשה אחת שכאת לפני אבא' אמרה לו נכנסו ידי לאויר כלי' חרשי אמר לה (גמ' ל"ג) בתי ובמה היתה טומאתה . ולא שמעתי מה אמרה לו . אמרו חכמים מבואר והבר' . את שנטמא באב הטומא' . מטמא את הידי' . בולד הטומאה' אינו מטמא את הידים : ב כל

ואינו חוששין וכו' משום שמ' נטמאו כשנסלו מיד זה ליד זה ילפי מהם כלם כמדג' יד אח' אכנו חושבי' אות' הרמב"ם ומ"ש הר"ב ומשו' שמה לא נטלו מן הרביעית דאם היה חזי' לוג' לה' . וחנן לטיל בפ' קמאי' לוג' לוג' ולא להמט' נמלא כשהשמש הולך ושופך מים על ידיה' . (אם) כשנטלו הב' .

נשאר עדין בכלי רביעית . מהני נטיל לשני' האחרוני' וספק ידי' טהורין' כ"ס : ד' בפני שאמרו במס' טהורין ס' ד משנה ז' וי"א : היו ידיו טהורות ולפניו שני ככרים כו' . וכן העתיק

הרמב"ם בפ"ד מהכ"ה' ומשום צבא ידיו א' טמאה וא' טהור' . דהקס נריכה למתני שני ככרי' מש"ה תני בכולהו שני ככרים . א"ע' ג דבחד נמי ה"מ לא שמועתי' : פ"ג המכניס ידיו לבית המנוגע וכל בני דבפרקין דמטמאין את הידי' לא מ"ח דבר הן' . חוץ מכתבו הקדש' כמ"ס במתני' דלק' אכל גזרסן דאפי' ידים טהורות . צודא' . כשנגעו צבא נטמאו . ואלו ידים ד"ח דבר בסתם ידיו היא כמ"ס הר"ב בפ' קדש . וכי מוכחא לה מדברי' הרמב"ם פ"ח מהאיכנו הטומאות' וכן חשיב נמי הקס צבול ונתר' דלוף פסחים . ועוד שלא נשנו במשכ' : בל המטמא בגדים כו' . עיין בספור' הר"ב דר"ס בחרא דזבים . דאדם אינו מטמא להי' פלוגי דידים . בשעת מגעו . עיין מ"ס בר"ס בחרא דזבים : וכי הואך אפשר לו כהצ' הר"ב שאין ראוי לו' . וז"ל הר"ס בלו' מה שלא מצינו' היינו משו' דלא אפשר . ומ"ס הר"ב שאם הכניס ידיו לבית המנוגע כו' . כדתנן במשנה י' ס"ג דנגעים : את שנטמא באב הטומא' כו' כהצ' הר"ב ולא אוכלין וכלי' שנטמאו במשקין' . וכן ל' הר"ס . ולפי שאין כלים מקבלים טומא' מולד אלא ממשקין' . כדתנן בפ"ח דפרה משנה ה' . להכי הוורך לפר' כן' ואבב נקט אוכלי' . א"ע' ס' שאוכלי' מטמאין בולד שהרי בהן מוכין ראשון ושני . כו' כדתנן במס' טהורין : אמרו

א חיי פ"ו פ"ב
בכ"ז י' ופ"א
פ"א
טו"ט ח"ס כ"ד
ב"ט פ"ד
פ"ה ספר צבות
טו"ט ח"ס כ"ד
ד' סוף ל' ז'
ה' מ"ה פ"ג
ס' ח"ס
הטומאה כ"ה
טו"ט ח"ס כ"ד

המנוגע ידיו תחלות ופוסל אחד בסולת' . דראשון ושני' בחולין . ומטמא אחד ופוסל א' בפרומה' . ומטמא שנים ופוסל א' בקדש : כל המטמא בגדי' בשעת מגעו . כגון זבוב של זב' ורוקו' . וכל בני דתנן בפ' בפרה דזבי' . שהנוגע בהן מטמא בגדי' בשעת מגעו : וכי הואך אפשר להם להיות תחלה שאין ראוי להיות תחלה אלא הנוגע באב הטומאה נטמא כל גופו' הלכך אין בידי למצוא ידי' תחלה . חוץ מהמכניס ידיו לבית המנוגע . שאם הכניס ידיו לא נטמא כלו' והמטמא בגדי' בשעת מגעו . שא"פ שהוא חשוב אב הטומאה לטמא בגדי' ולעשות ראשון ושני' . אינו חשוב אב הטומאה לטמא אדם . אבל מטמא את הידי' שנגעו בו להיות תחלה' ואין הלכה כר"ע : את שנטמא באב הטומאה . כלומר אוכלים וכלים שנטמאו באב הטומאה : מטמאין את הידי' . ולא אוכלים וכלים שנטמאו במשקין' דאין שני עושה שני' . והל' כחכמי' : כמה היתה הטומאה' של תנור' . באב הטומאה' או במשקה :

ב כל

תנאור הדבר כו' כלומר איך צריך להסתפק כי כבר מפורש
 הדבר היטב. מהר"ם: בבל הסוסל את התרומה מטמא
 את הידים להיות שניות. האי כלל לאו כרבנן דלעיל דאמרי
 בולד הטומאה אין מטמא. אלא כרבי יהושע כדקמי דברי רבי
 יהושע. הר"ם:

א מניח דל
 ב סס סל
 ג סס פ' ש' סל
 ד אנת קטו
 ה ס' ס' ס

היה מטמא את חבתה דברי
 ר יהושע. מהסתמו
 הר"ב והרמב"ם ולא פירשו במאי
 קמיינו. נראה דבתרומה סליגו.
 ומש"כ כתבו דאין הלכה כר"י.
 ואלו פלוגתייהו לקדש דוקא הא
 סתם לן תנא במשנה ב' פרק ג'
 דהגיבס. דלקדש מטמא היד את
 חבתה. וספק הרמב"ם בפי"ח
 מהלכות אבות הטומאות [הלכה
 ח']. אלא פלוגתייהו להכא
 לתרומה. והר"ם פירש דלקדש.
 ומייתי ראיה מסוגית הגמ'
 דהגיבס [דף כ']. דאמתי

דהתם מייתי לה לפלוגתא דהכא. ומ"מ אינה קושיא על הר"ב
 והרמב"ם דהיה לא מרפא כולי האי. דאף ע"כ דנתי מייתי
 לה לענין קדש. כיון דבלאו הכי אדמי ממיא דנתי לאתויי לה
 לא חש למדמי ולמיתר דלא מיירי לקדש כלל. ואין להאריך
 בזה. אמר להם והלא כתבי הקדש כולל. והא דלא מייתי
 מהאוכל אוכל שני שני. כדקתני במשנה ב' ס"ב דתהרוק. משום
 דסוסל גוייה שאני. הר"ם: בכתבי הקדש עיין בספ"ו דכ"י:
 משבואים

ב כל הפיסל את התרומה. מטמא את
 הידים דהיו שניות. היד מטמא את חבתה
 ד"ר יהושע יחב"א. אין שני עושה שני אמר
 להם והלא כתבי הקדש שני. מטמא את
 הידים אמרו לו אין דנין דברי תור' מדברי
 סופרים. ולא דברי סופרים מדברי תורה.
 ולא דברי סופרים מדברי סופרים.
 רצועות תפילין עם התפילין. מטמאות
 את הידים רש"א. רצועות תפילין. אינן
 מטמאות את הידים. ד' גליון שבספר.
 שמלמעלין. (ס"א) ושמלמטן שבתחלה

הלכה כרבי יהושע. ג רצועות של תפילין מטמאות את הידים.
 דכשגזרו על היד הבאות מקמת ספר שפוסלות את התרומה
 גזרו נמי על הידים שנגעו ברצועות של תפילין. רבי שמעון
 אומר כן ואין הלכה כר"ס. ד' שמתמעלן ושמתמטן. שצריך
 שנייה פניו בלא כתיבה. למעלה מן הדף ג' אצבעות
 ולמטה טפח.

ב כל הפוסל את התרומה. דהיינו שני לטומאה שהוא פוסל
 שליש בתרומה. היד מטמא את חבתה. מי שהיקה ידו
 אחת טמאה ונגעה בידו האחרת טהורה. כמאמר וחזרו
 שתיים טמאות. והלא כתבי הקדש. שגזרו עליהן להיות שני
 לטומאה ופוסלי את התרומה.
 וכן מטמאין את הידים הטובעת
 בהן לעשותן שניות. אלא שני
 עושה שני. ולא דברי סופרים
 מדברי סופרים. וטומאת ידים
 בכל הטומאות מדברי סופרים
 היא דשלמה תיקן. ערוכין.
 וידים וכתבי הקדש שמתמאין
 את הידים. נמי מדברי סופרים
 ניי"ח דבר שגזרו בו פוס. ואין
 דניס זו מו. לומר כשם שמלינו
 בכתבי הקדש ששני עושה שני.
 הכי נמי בשאר טומאות יהיה שני.
 עושה שני. דמאי דקתן סקון.
 מאי דלא קתן לא קתן. ואין
 דכשגזרו על היד הבאות מקמת ספר שפוסלות את התרומה
 גזרו נמי על הידים שנגעו ברצועות של תפילין. רבי שמעון
 אומר כן ואין הלכה כר"ס. ד' שמתמעלן ושמתמטן. שצריך
 שנייה פניו בלא כתיבה. למעלה מן הדף ג' אצבעות
 ולמטה טפח.

זבים. וכו' דא"כ פסולו טפי מיי"ח. וכך קושיא דפסולו ליה מיי"ח. היינוהו קתו דפ' דשבת דף י"ד בקושיא. אבל
 הרמב"ם כתב במתני' דלק'. דכדי להעמיד הגזירה של הספר שיפסל התרומה בהיא מיי"ח דבר' גזרו נמי גזירה זו שכתבי הקדש
 יטמאו הידים. והוא שפרקין. ע"כ. כלו וכולהו גזירה היא. וכן נראה ג"כ מלשון הר"ב בספ"ו דכ"י. דגזירה דסכרי'
 פוסלים היד'. משמע לגזירה של הספר' פוסלי את התרומה. וא"כ אכתי אמאי לא סי' הר"ב כן ביי"ח דבר'. י"ל כמ"ס עוד
 הרמב"ם י"ו'ל ואחר הגזירה הוה גזירה יותר כוללת ממנה (מספיק על) הענין הזה כלו. והוא שכל הידים שניות טומאות את
 התרומה. בין נגעו בספר. בין לא נגעו. וזאת היא הגמתי' ביי"ח דבר'. כמו שבארנו בסוף זבים. וכן באר הידים שניות טומאות את
 ע"כ. אבל קשה דאכתי למנו לידים הבאים מהאם ספר. דהא כ"מ להיכא דידיו טהורות בודאי. דהיינו מיד לאחר נטילה ולא
 הסיח דעסו. וכי הנהו דלעיל כמ"ס בר"פ. וכ"כ תו' (סג) דאסילו נוגע סמוך לנטילה גזרו עליה. שלא חלקו ע"כ. ולשון
 הרמב"ם בס"פ מה' אבות הטומאת (הלכה ה') בראשונה היו מניחים ככרות של תרומה כנגד הכשרים וכו'. לפיכך גזרו שכל
 תרומה שנגע באחד מכתבי הקדש וכו'. ולא עוד אלא מי שהיו ידיו טהורות ונגע באחד מכתבי הקדש נעשו ידיו שניות וכו' משמע
 נמי גזירה זו ד' דים הבאים מהאם ספר. דאפי' טהורות ודאי היא. ואפי' שלפי זה ה"ל להרמב"ם לכתוב גזרתן זו בס"פ גבי
 גכה דקא חשיב התם וכן אלו שפרקין. כמ"ס בראש הפרק ועוד דומיהן. אבל י"ל שרצה להסמיכה לגזירת ספר לתרומה.
 דמינה גזרו גם לידים. כמ"ס בפי' המשנה. ונהלא עכשיו דהדרה קושין לדוכתא. דה"ל למנותה ביי"ח דבר'. כיון דנתיבין גזירה
 דסתם יד'. לגזירה זו דיד' הבאי' מהמת ספר. אע"כ דל"ק דא"כ הו' להוסיפי מיי"ח דבהא מיהת י"ל דו' עס ספר לתרומה חדא
 גזירה היא אבל מ"מ היה להר"ב והרמב"ם לפר' כך כמ"ס שבת פ"ק ג"ס בסוף זבים. וז"ע: ולא ד' סמ"ד. ל' הר"ב
 וטומאת יד' בכל הטומאות מד' היא שלתה תיקן ערוכין וידים. וכ"כ הרמב"ם. ואע"כ דיד' נמי מיי"ח דבר'. כמ"ס הר"ב
 והרמב"ם בסוף זבים. ובפ"ק דשבת. היינו לתרומה. אבל לקדש שלמה גזר' כדאית' בגמרא פ"ק דשבת דף ט"ו. אע"כ דלהר"ב
 והרמב"ם מתני' נמי לענין תרומה. מ"מ ניחא להו למיתר דאין להם עיקר כלל מן התרומה. שמתמטן שלמה גזר.
 ג תפילין פי' ברפ"ד דמנחות. ד' גליון מלשון קה לך גליון גדול וכתוב עליו. דישעיהו (ע"ה) וכן כל החלק שלא נכתב עליו
 אע"פ שהקלף בעלמנו כלו כתוב. נקרא אותו החלק הגדול כתיבה בשם גליון. שבלמעלין ושמתמטן וכו'. ליכא למימ'
 דלכתי מסר' ואיול לכל הני לאסוקי שבין הדסין שהרי הרמב"ם כתב בפירושו וכן הדפוס. והכי תניא בפ"ו דשבת דף ק"ו שבין
 פרשה לפרשה שבין דף לדף. אלא כ"ל דה"ק שעדין מליעלן ומלמטן כו' ונאסוקי כשאין מחוברין וכדמשמע התם בשבת. וכ"כ
 הרמב"ם בס"פ מה' (ה' הלכה ו'). והשתא נקט קתן. וה"ה לזיוק.

וכסוף

שבת חלה ושכסוף. בתחלת הספר צריך שינוח מנוי כדי לגלול כל הספר. כלומר כשיעור היקף של כל הספר. והספר מסופו לתחלתו הוא נגלל. דומיא דמזוזה. דכורכים אותו מאחד. כלפי שמע. ובסופו. כדי לגלול עמוד. ודוקא כשאין שם חלה

ובמקום מה שכתב הר"ב דאמרין בפ"ק דב"ב. צדק י"ג : עד שיעשה לו עמוד. כי אשר ישאר בסוף. כל זמן שלא יעשה לו עמוד שיגלל עליו הספר. ומגלול אותו קדוש הספר. עדן הוא חול. לפי שאפשר שיחטוף. הרמב"ם :

תורה לבדה צריך לעשו' כן אבל המדבוק תורה נביאים וכתובים צימד. צריך כדי לגלול כל הספר בסופו וכדי לגלול עמוד בתחלתו שאם הוא גוללו לתחלתו. נמצא' תורה מבחוץ. וגנאי הוא שפע' תורה שומר לנביאים וכתובים. ובהכי מיירי. הא דאמרין בפ"ט דבבא בתרא. ועושה לו כדי לגו' עמוד בתחלתו. וכדי היקף כל הספר בסופו. ה' כפרשת ויהי בנסוע הארון. לפי שאותה פרש' היא השוכה בספר צפני עמנו. וכך אמרו במדרי' חזכה עמודי' שבעה (משלי ט) לו ו ספרי תורות ספר וידבר נחל' שלש' חלקי' וד' ספרי' אחרו' הרוז' : מגילה שכתו' בה' כלומר ירוע' של ס"ת. כיון שכת' בה שמונים וחמשה אותיו' נקדשה ומטמא' את הידי' : קהלת אינו מטמא את הידיים. מפני שכתמו' של שלת' היא. ולא ברוח הקדש נאמרה : כדברי בן עזאי כך נחלקו וכן גמרו. וכן הלכה :

שבת חלה וישכם. מטמא את הידיים. ר"י או' שבסוף אינו מטמא עד שיעשה לו עמו' : ה" ספר שנמחק יגשת ייר בופ"ה אותיות. כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידי' מגילה שכתוב בה"ה אותיות. כפרש' ויהי בנסוע הארון מטמא את הידיים. כל כתבי הקדש. מטמאין את הידיים. שיר השירים וקהלת. מטמאין את הידיים. רבי יהודה אומר שיר השירים מטמא את הידיים. וקהלת מחלוק'. ר"י או' קהלת אינה מטמא הידיים ושיר השירים מתלוקת. ר"ש אומר קהלת מקולי' ב"ש. וימחומרי' ב"ה. אר"ש ב"ע מקובל אני מפי ע"ב זקן. ביום שהושבו את ר' איעזר בן עזריה ביישיבה ששיר השירים. וקהלת מטמאים את הידיים. א"ר עקיבא. חס ושלו' לא נחל' אדם מישראל. על שיר השירי' שלא תטמא את הידי' שאין כל העולם כלו כדאייכיו' שניתן בו שיר השירים לישראל. שכל הכתובים קדש. ושיר השירים קדש קדשים. ואם נחלקו לא נחלקו לא על קהל'. א"ר יוחנן בן יהושע. בן חמיו של ר' עקיבא. כדברי ב"ע. כך נחלקו. וכן גמרו : פרק ד ב"ו ביום נמנו וגמרו. על עריבת הרגלים שהוא מב' לוגין : ועד ט' קבין שנכדק'. שהיא טמאה מדרם. שרבי

הכפרשת ויהי בנסוע' פירש הר"ב לפי כוונתו במדרי' כו' גמ' ערוכה היא צ"כ כל כתבי דף קי' וזכר' דלא כרשב"ג דהת' דס"ל דהיון זו מקומה. כמו שהוכרתי מחלוקת' במשנה ד"פ' דאבותי' בייסוד' או' כו' ר' יוסי או' כו' מיייתי לה בגמ' פ"ק דמגיל' דף ז' והתם קמתי למלתי' דר' דהכא צ"כ ר"י ומלתי' דר' יוסי דהכא קמתי התם צ"כ ר"מ"כ הר"ש. ומכר"ס כתב דנרא' לו דהתם לקדש. והתם לתרומה : מפי ע"ב זקן. ה' ג' והכי אית' נמי צ"כ דלק' משנה ב' : וס"א שמויה) במשנה ג' פ"ק דזבחים. ושם פי' הר"ב : כדברי בן עזאי כך נחלקו וכן גמרו. דמדכן עזאי בחלוקת' מחתק' מחסינהו לשיר השירים וקהלת. ש"מ שקבלתו היתה שצנניהו היתה מחלוקת. אלא שנמנו וגמרו שצנניהו שיעמאו את הידיים. והיינו שעל דברי בן עזאי. שנה רבינו הקדו' לדברי ר"ע. שאמר ח' ולא נחלק אדם מישראל על שיר השירי' כו' ואלו גם לכן עזאי לא נחלקו על שיר השירים. הוה לו לרבינו הקדוש לסדר דברי ר"ע. קודם לדברי ב"ע. לא לדברי ב"ע. נמי היתה מחלוקת' בשיר השירים כמו

אמ"פ ט"ה
נכר
הסומחה כל' ו'
כ"ס הלכה
ג' ס' הלכה
ד' תנאים ז' ע"ש
ה' כלים מ"כ
מ"ג מ"י
מ"כ כלים ט"ז

פרק ד ב"ו ביום אפרקין דלעיל קאי. אמלתי' דר"ע בן עזאי. דמיירי ביום שהושבו את ר' אלעזר בן עזריה ביישיבה וכל מקום שנאמר במשנה ב' ביום. על אותו היום נאמר. נמנו ועמדו למנין לדע' מנין המטמאים ומנין המטהרי' וגמרו הדיו על פי הרוב. עריב' הרגלי' עריב' עשויה לרחיצת הרגלי' : שנסדקה. סמוך לשוליו ואינה מחזקת מים כדי רחיצת רגלו אחת טמאה מדר' דעריבה קוד' שנסדקה נמי היו רגלי' לישב בה והיתה משמשת ישיבה עם מלאכתה : שרבי

בקהלת וחלק עליו ר"ע צ"כ שיר השירי'. והעיד ר' יוחנן בן יהושע שדברי בן עזאי כן הוא בין לענין המחלוקת. בין לענין הגמר : פרק ד טמאה מדרם ליהר"ב דעריבה קוד' שנסדקה נמי היו רגלי' לישב בה והיתה משמשת ישיבה עם מלאכתה. וזה דבר תימ' שא"כ גם קוד' שנסדקה היתה משמשת מדרס' שכן תיבה שפסקה מלדה טמאה מדרס' שמשמשת ישיבה עם מלאכתה. כדתנן במשנ' ט' סו"ט דכלי' ובפ"ד דכלי' מ"ג מ"ב מ"ג מ"ב וכשלא נסדקה א"ל עמוד ונעשה מלאכתו. ופר"ש כחז' וז"ל טמאה מדרם. צ"כ מרבה לה מדכתיב כל כלי' וממעט כפה סאה. מדכתיב אשר ישב' (והעיקר הר"ב במשנה ג' פ"ד דכלים) והדר קאמר מה ראי' לרבות את אלו ולהוציא את אלו מרבה אני אלו שמשמטין ישיבה עם מלאכתן. ומולא אני את אלו שאין משמטין ישיבה עם מלאכתן. כלומר דעריבה קודם שנסדקה נמי רגליים לישב עליה ובמ' עשרים דכלים (במשנה ב') פירשתי שרגליים ללוש בה. וכשנסדקה נמי תזייה ללישה. שהעפה סוקמת הסדק. ואין המים יוצאין. ע"כ. מבואר מדבריו דבראשונה הוא סבור. דעריבה

א וכו' כ
 תוספת' ד' ק"י
 פשוטה' פ' ט"ו
 ה' ו' כ' ל'
 ג' ו' כ' ל'
 נ' ח' י' פ' ח'
 פ' ח' י' פ' ח'
 ט' י' פ' ח'

דעריבה זו מבי נסדקה . לא חויה לטוס מלאכה . ואוקזה לו לשון הברייתא שמשמשים ישיבה עם מלאכתן וזו אינה ראויה למלאכה כלל ומטה הולך לפרש דהא דקאמר שמשמש ישיבה עם מלאכתן היינו קודם שנסדקה . ועל כרחינו צריכין לנו לומר דלא סהיו שמשמשי ישיבה עם מלאכתן כלומר בשעת מלאכה דל"כ אף קודם שנסדקה תהא עתה מדרס . אלא ה"ק שאע"פ שהיא נעשית למלאכה . מ"מ זה היו רבילים ג"כ לישב עליה . אלא שאין יכולי לעשות בה מלאכה כשיושבים עליה . וצריכין שיאמרו לו עמוד ונעשה מלאכתנו . ועיקרה ודאי למלאכה נעשיו ולפי' קוד' שנסדק' אינה טמאה מדרס . אבל אחר שנסדקה ואינה ראויה למלאכה . נמצא שנסדקת לישיב כמו שהיא ג"כ מאז מקוד' שנסדק' . דחויא לישיבה נתיולפי' כשאי' ראוי עוד למלאכה נשאר לישיב וטמא מדרס . ומיכו משמשת ישיבה עם מלאכתן דגבי תיבה שפסח' מצד' היינו בשעת מלאכתה ראוי לישב עליה ג"כ . ואין אומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו . ולפי' לעול' טמאה מדרס . כך צריכין לפר' לדברי הר"ש הראשונים . והן הנה דברי הר"ב דהכא . אבל הוא פי' רחוק . שצברייטא היא דת"כ שנאו כהדי' תיבה שפסחה מצד' ועריבה זו שנסדקה . ונת"ש הר"ב בפ"כ דכלי משכ' ג"ו ואתרווייהו מסיק מרבה אני אס' אלו שמשמשי ישיבה עם מלאכתן וצריך אהא לומר דלגדדיו קאמי' והא כדאיתא' והא כדאיתא' ולכך הדר ביה הר"ש תהא . וכתב דכפ"ד דכלים פי' בענין אחר . דאף אחר שנסדקה חויה ללישה אבל אין מקסידיו עוד על מלאכתן ומשמשת ישיבה עם המלאכה . דהיינו שאין אומרים לו עמוד וכן מפורס' בדבריו סס . שכתב קוד' שנסדקה ח"ל עמוד כו' . אבל כשנסדקה משמשת ישיבה עם מלאכתן . ומ"מ קלת דחוק ג"כ .

שר' עקיב' או' עריב' הרגלי' ; כשמהו ; ב כו
 ביום אמרו " כל הזכותי שזכתו שלא לשמן כשרי' . יאא שלא עלול בעלי' לשו' חובה חוץ מן הפסח זמן החטאת . הפס' בזמנו יורהטא' בכל זמן . רא' אף האשם . הפסח בזמנו . והחטאת והאשם בכל זמן . א"ר שמעון ב"ע מקובלניימפי שבועי' ושני' זקן . ביו' שהושיבו אתר' א"בן עזריה ביושיבה . שכל הזבחים הנאכלין . שזכותי שלא לשמן כשרים . יאא שלא עלול לבעלים לשם חיבה חוץ מן הפס' ומן החטאת . לא הוסיף בן עזאי אלא העול' . ולא הודו לו חכמים ; ב כו ביום אמרו . עמון ומואב מה הן בשביעית . גזר ר' טרפון מעש' עני' וגזר ר' א"בן עזריה . מעשר שני אמר רבי ישמעאל . יאעזר בן עזריה עליו' ראיה ללמי' . שאתה מחמיר . שכל המחמיר עליו' ראיה ללמד . אמר לו ר' א"בן עזריה . ישמאל אחייאני . דא שניתי מסדר השנים . טרפן אחי' שניה . ועליו' ראיה ללמד . השיב ר' טמצרוס ח"ל . עמון ומואב ח"ל . מה מצרים מעשר עני' בשביעית . אף עמון ומואב מעשר עני' בשביעית . השיב ר' א"בן עזריה .

שר' ע . היה חולק ואומר עריבת הרגלי' כשמת' כלו' כשמה כן היא שאין שם מדרס עליה . ואין הלכה כר"ע . ב כל הזבחי' שזבחו שלא לשמן כשרי' משנה זו כחל' מס' זבחי' היא שניה ושם פרטנו ; ג עמון ומואב מה הן בשביעית . אין זה עמון ומואב שטרוו בסיומן . שהיא נחל' ראובן וגד' שהיא ארץ ישראל היא ואפי' אם תמצי' לומר שלא ככשו' עולי' בכל . על כרחי' שביעית נזהר' בה דהא תנן במס' שביעית' פרק הסב' ג' ארצו לביעו' יסודה ועבר הירדן והגליל ועבר הירדן היא ארץ סימון' אלא כשאר ארץ עמון ומואב' שלא טהרוו בסיומן ולא ככשו' מעול' אירי . מדע מדמיימי' עלה מדכל ומצרי' . לא שניתי מסדר השנים . שלעולם אחר הפסח של מעשר עני' מביאין מעשר שני' והרי בשביעית מעש' עני' לכיכר ראוי בשביעית מעשר שני' . המעשר

בבל ח"ל . עמון ומואב ח"ל . מה בכל מעשר שני בשביעית . יאף עמון ומואב מעשר שני בשביעית . אמר ר' ט' . מצרים שהיא קרובה עשאוה מעשר עני' שיהיו עניי ישראל נסמכים עליה בשביעית . אף עמון ומואב שהן קרובים . נעשים מעשר עני' . שיהיו עניי ישראל נסמכים עליהם בשביעית . אמר לו ר' א"בן עזריה דרי אתה כמה הן זמון' . ואין אתה אלא כמפסיד נפשות . קובע אתה את השמים . מלהוריד של ומטר . שנאמר

דעם מלאכתן דטיבה . היינו טעושי' בה מלאכה . ונאותה טעה הוא יכול לישב עליה ואלו דעריבה אין נראה שלשין בה והוא יושב עליה אלא שיוון הן ישיבה ומלאכה . ואין הישיבה נחמית מפני המלאכה . שאין אומרים לו עמוד כו' והר"ב כתב שם בכלים פ"ב . ששנסדקה אינה ראויה אלא לשכיבה . ולשון הרמב"ם שם אינה ראויה ללוג' בה . וראויה לכמה ולישב עליה כו' ולפי' כל' שכל מה שנסדק הר"ש הוא ללא צורך . דמאי דהוקשה לו לישבא דמשמשת ישיבה עם מלאכתן . מעיקרא' לאו קושיא הוא דמשו' תיבה שפסחה מצד' אינו צריך למתני הכי . דדאי' דשיא ראויה למלאכה . וא"כ מן הדיון היה לנו להוציא תדיון מדרס . לכך אמר שמשמשי ישיבה עם מלאכתן . והא ודאי' דמכ"ש העריבה שאין לה מלאכה כלל אלא ישיבה בלבד . שדיון לנו מרבי' אותה לטומאת מדרס וזו היא דעת הרמב"ם . וכפירוש הר"ב דכלים . והוא עיקר' . ולא כפירושו דהכא כל' : שר' ע' אומר כו' וסת' מציני' דכלי' דלא כר' ע' הר"ש : ב כל הזבחים כו' דרפ"ק דמסכת זבחים שניה זו הבבא' והבבא' שאמרוהא אחר ר"ש בן עזאי' כו' שניה שם במסנה ג' : ג עמון ומואב מה הן בשביעית . לשון הרמב"ם וראוי להוציא ה' יומה והמעשר בח"ל . (מארגות הסמוכים לא"י והם מצרי' ועמון ומואב ובכל וכל זה) מדרבנן כמו שכתבאר במקומות הסוספסא' ע"כ ; גזר ר' טמפער עני' כדמסיק טעמא סיהיו עניי ישראל נסמכי' עליה וצדין הוא דאשי' פרומה גדולה לא נהקן . אלא יהא הכל . מ"ע אלא שלא רצו לחלק כל כך משאר' שנים תוס' פ"ק דהגיגה דף ג' (ד"ה עמון) : שאתה מחמיר . לפי שמ"ש קדש .

רל"ג

המעשר והתרומה ועל כרחק המעשר האמור כאן מעשה שני הוא דומיא דתרומה שהיא קדש ולא מעשר עני שהוא חול גמור ואין לדמות מעשר שני מפני עניים : כמש"ב על דברי טרפון לסייע לו : אבל לא לענין דבריו : כלומר ולא מטעמיה : מצרים

והעשר עני חול הרמב"ם : שנאמר היקבע אדם אלקים וגו' וסוף הפסוק הביאו את כל המעשר אל בית האוצר וגו' אם לא אפסח לכם ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די : ובשבא ר"ן דורמסקין אלל ר"א בלוד שר"א לא היה אלל

מעשה חדש שהוקנים שהיו אחר עזרה תקנו להפריש מעשר במצרים : ובכל מעשה ישן תקנת נביאי שהיו קוד' הרבנא דאשכנז הדבר דשמאל לא היה צורך עניי' באותה עת : מעשה נביאים ועל פי נבואה עשו הוראת טעם ואין למדים ממנה : הלכה למשה מסיני . . . לאו דוקא דאין זה מן התורה אלא כאלו הוא הלכה למשה מסיני מיהו בתוספת משמע דהל"מ ממש קאמר : ד שראמר ואסיר גבולת עמים שהיה מגלה בני עיר זו ומחסיבן בעיר אחרת ומגלה בני עיר אחרת ומחסיבן בעיר זו : ושבתי אח שבוע עמי ישראל ועדין לא שבו וכשם שאלו לא שבו כך אלו לא שבו והתירוהו לבא בקהל דכיון דמשבעים בכרים אין אסור לבא בקהל אלא עמומי ומחסיבן עד עולם : ומצרי ואלדומי דור ראשון ושני : השתא שאין אלו הנכרים ידועות שכבר נתבלבלו ונתערבו בין שאר הנכרי יאמרין כל דפריש מרגבה פריש וכל המתגיייר מותר לבא בקהל מיד : ה' תרגום שכתבו עברית : תרגו שדלניאל ועזרא וכגון כדנא תימרון להון שבידמו' (ו') אם כסנו בלשון הקדש וכן דברי הנביא הנאמרים בלשון הקדש שכתב תרגו' אין מטמאים את-הידיים : כתב עברי' הכתב שבא מעבר הנכר והנכוסים כותבים

שנאמ' (מלאכיג) היקבע אדם אלקים כי אתם קובעי' אותי ואמרתם במה קבענוך המעש' והתרומה . א"ר יהושע הריני כמשיב על טרפון אחי אבל לא לענין דבריו . מצרים מעשה חדש . ובכל מעשה ישן והגדון שלפנינו מעשה חדש ידון מעשה חדש כמעשה חדש ואין ידון מעשה חדש ממעש' ישן מצרים מעשה זקני' ובכל מעשה נביאי' והגדון שלפנינו . מעשה זקנים . ידון מעשה זקנים ממעשה זקנים ואל ידון מעשה זקנים . ממעשה נביאים ונמנו וגמרו עמוקמואב מעשרין מעשר עני בשביעית . ובשבא רבי יוסי בן דורמסקין אצל ר' אב"ר (ב' בלוד אמר לו מה חדוש היה לכם בבית המדרש היום אמר לו נמנו וגמרו עמוקמואב מעשרים מעשר עני בשביעית בכהר' (ס"א) אליעזר ואמר (תלמיס כה) סודה' ליריאיו ובריתו להודיעם . צא ואמור להם אהל תחושו למענכם מקובל אני מרבן יוחנן בן זבאי ששמע מרבו ורבו מרבו עד הלכה למשה כסיני שעמוקמואב מעשרין מעשר עני בשביעית : ד' בו כיום בא יהודה גר עמוני ועמד לפניו בבית המדרש אמר להם מה אני לבא בקהל אמר לו ר' אסור אתה אמ' לר' יהושע מותר אתה א"ל ר' ג' . הכתוב (ס"א) ואומר (דנריס כג) לאיבא עמוני ומואבי בקהל ה' גםהוד עשירי וגו' . אמר לו רבי יהושע וכו' עמוני ומואבי במקומן הן כבר עלה שנתרבו מלך אשור ובלבל את כל האומות שנא' (ישעיה') ואסיר גבולת עמים . ועתידותיהם שושתי ואוריד כבוד יושבים . א"ל ר' נחכתובאומ' (ירמיה מט) ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון וכבר חזרו א"ל ר' יהושע הבתולאומר (עמוס ט) ושבתתי את שבות עמי ישראל ויהודה ועדין לא שבו והתירוהו לבא בקהל : ד' תרגום שבעזרא ושבדניאל מטמא את הידיים תרגום שכתבו עברית ועברית שכתבו תרגום וכתב עברי' אינו מטמא את הידיים

המנין מפני המחלוקת שעי' כן ברכוהו כמ"ש הר"ב במשנה א' אל תחשו למוניכ' אל יבוא לכם טוס חסס וגומגום : כמה סמייתס ותוקנתס : סהרי הסכמת הלכה . רש"י פ"ק דחגיגה דף ג' : הלכה למשה מסיני : כתב הר"ב לאו דוקא כו' מיהו בתוספתא משמע דהל"מ ממש קאמור כהר"ש וסוף דקטני והגדון שלפנינו מעשה זקני' היינו מקמי דידיע לעדותו של ר"א והכ"מ בפ"ו מהלכות תפלות עני' הלכה ה' תמה על הרמב"ם שכתב הל"מ מהא דקטני מעשה זקני' ול"כ דלא מכרעא כלל : ד' א"ל ר' היג הכתוב אומר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וגו' ותמיהה בעיני' מאי ס"ד דר"ג' וכי לא ידע ר' יבוסע מה שכתוב בתורה (עמ"ס בסס המוס' במשנהו' פ"ק דנזמ"ס) אף יהודה גר עמוני . משתמא הואיל ודחק עמו לבית הועד של חכמי' הגדול הזה כבר ידע מה שכתוב בתורה ואל"כ מה עלה על דעת (ר"ג) (כלל הגר) שנסתפק ושאל : ונ"ל דר"ג כבר ידע הספק של כלכל סנהדרב ופואת בית שלט הגר ונכנס ר' ג' מן הכתו' הוא מה שיש בספוק תרי לא יבא ולכך סבר הר"ג שזהו מה שרצה הכתוב לאסור טמאן מן עמוני' שהיה ספק עלי' אם אסורי' הם ור' חשב שאפשר שר"ג סובר ספק אחר . ואתא לאתווי מלא יבא והשיב שיש להקיר מסנהדרב שכלכל כווא"ל ר"ג הכתו' אומ' וכו' כנו אף אני יודע כלכלן של סנהדרב ועל זה הייתי דורס במקרא דאת' לאתווי משו דקרא מסייעני ואח"כ אשיב

א כ"כ ג' ג
ב תוקט טו
ג מ"י עומב
ד תמית עמי
ה הל'
ו זכ' כ' זומ"ט
ז מ"י עיב טס
ח פ"ט עוט"פ
ט פ"ט ס"ד
י ע"י
יא ה מ"י עיב טס
יב פ"ט עוט"פ
יג סוטמס כ"ג
יד מ"י עיב טס

וגו' ואחי ססיר מאי דקאמר וכבר שבו ומלוי' אבל למאי דפרישם למד כן מפורא דקרא והשיב לו ר"י דהא לא מכרעא דהא כתוב ושבתי את שבות בני ישראל וגו' ועדיין לא שבו ה"ג דל בני עמון ויתורא דקרא לדרשא אחריבא כמו במזמור שכתב (בי) גמ' תרי לא יבא ואל"א לומר לאסור ספק דהא מותר הוא מדאורייתא כדאיבא פ"י יורסין דף ע"ג : ה' ובתב עברי' פ"י הר"ב הכתב הבא מעבר הנהר ועברית שהוא לשון הקדש ג' כ"ע"ש שכן היה לשונם של בני עבר הנכר וכן פירש"י בפ' לך (אברהם) העברי שבה מעבר הנכר :

מ"ט הר"ב אבל הכתב שאנו כותבים וכו' ונקרא אשורי שהוא המאוס שבכתבות לפי שאינו משתנה ולא יסול בו דמיון לעולם לפי שאותיותיו בלתי מתדמות ולפי שאינו נדבק אות באות בשיטת כתיבתו ואין כזה שאר הכתיבות הרמב"ם :

על העור ואלו לענין כתיבת תבילה דתנן במשנה ב' פ"ב דתבילה על הספר ופירש הר"ב קלף ובפ"ח דשבת משנה ג' דתנן העור וקלף כל חד לתתא באפי נפשיה הוא ולכך נר"ך לי עיון אמאי סגי הכא בעו' : ו צדוקים כתב הר"ב המכחישי' וכו' ועיין מה שכתבתי במשנה י"א פ"ק דאבות פרושים כתב הר"ב דתנן בסוף פ"ב דתבילה : קובלין פי' הר"ב מתרעמים וכתב הערוך וז"ל כי יצקו (שמות כב) מתרגמין ארי יקבל קדמי הקבל קבלותיה : והרי אותם עצמות חמור טהורים כדתיבא בס"ט בזה המקשה בנבלת' ולא בעור ולא בעצמות כו' : שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרודות לפי דבריהם היה משיב להם כדפי' הר"ב בכתבי הקדש דלפי האמת או בעצם אדם כתי' בתור' אבל מלאנו כן לפי האמת בעור האד' במשנה ב' פ"ט דחולין : אף כתי' הקדש לפי חכמתו כו' פיר' הר"ב שלא יעשה אדם שטיחין כו' בתוספת' הביא' הר"ש דומיא דלפי חכמתו שלא יעשה אדם עצמות כו' ומשנה י"ב לפרושי דר"ל שלא יספידו העכברים : ו מטהרים את הנזוק כתב הר"ב דתנן במסכת מכשירין פ"ה משנה ט' : שאתם אומרי שורי וחמורי כו'

מ"ט הר"ב
מ"ח פ"ח
מ"ז פ"ח
מ"ו פ"ח
מ"ד פ"ח
מ"ג פ"ח
מ"ב פ"ח
מ"א פ"ח
מ"ז פ"ח
מ"ח פ"ח
מ"ט פ"ח
מ"י פ"ח
מ"יא פ"ח
מ"יב פ"ח
מ"יג פ"ח
מ"יד פ"ח
מ"ט פ"ח
מ"י פ"ח
מ"יא פ"ח
מ"יב פ"ח
מ"יג פ"ח
מ"יד פ"ח
מ"ט פ"ח
מ"י פ"ח
מ"יא פ"ח
מ"יב פ"ח
מ"יג פ"ח
מ"יד פ"ח

לעולם אינו מטמא עד שיכתבנו אשורית על העור ובדיו : ו אומרים צדוקים קובלין אנו עליכם פרושים . שאתם אומרים כתיבי הקדש מטמאין את הידי' ספרי המירם אינם מטמאין את הידיים א"ר יוחנן בן זכאי וכו' אין לנו על הפרושים אלא זו בלבד . הרי הם אומרים עצמות חמור טהורים : ועצמות יוחנן כהן גדול טמאים אמרו לו לפי חכמתו היא טומאתו שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרודות אמר להם אף כתיבי הקדש לפי חכמתו היא טומאתו ספרי המירם שאינן כתיבין אין מטמאין את הידיים : ו אומרים צדוקין קובלין אנו עליכם פרושי' (שאתם מטהרים את הנזוק אומרים הפרושים קובלין אנו עליכם צדוקים) שאתם מטהרי' את אמת המים הבאה מבית הקברות . אומרים צדוקים קובלין אנו עליכם פרושים (שאתם אומרי שורי וחמורי שהזיקו חייבין ועבדי ואמתי שהזיקו פטורין) מהאם שורי וחמורי שאיני חייב בהם מצות הרי אני חיי' בנזקן עבדי ואמתי שאני חייב בהן מצות . אינורין שאהא חייב בנזקן אמר להם לא אם אמרתם בשורי וחמורי שאינבהם דעת תאמרו (ס"א) בעברי ובאמתי שיש בהן דעה "שאם אקניטם ילך וידליק גדישו של אחר ואהא חייב לשלם : ו אמר צדוקי גלילי . קובל אני עליכם פרושי' שאתם כותבין את המושל עם משה בגט אומרי' פרושי' קובלין אנו עליך צדוקי גלילי שאתם

כותבים בו עד היום וישראל היו משתמשין באותו כתב בדפרי מול ומטבעות של כתב הנחלאים בידינו היום שהיו מוזני מלכי ישראל מסופמות באותו כתב . אבל הכתב שאנו כותבים בו ספרי' היום כתב אשורי הוא נקרא יהוא הכתב שהיה בלוחות ונקרא אשורי שהוא המאוס שבכתבות לשון אשורי כי אשורני צנות (בראשית ז) : ו אומרים צדוקין המכחישי' תור' שבעל פה נקרא צדוקי' על שם צדוקי' צדוקים הלמדיו של אנטונינוס איש חופו שהתחילו בקלקלה זו תחלה לפי ששמעו מאנטונינוס רצן אל תהיו כעבדי המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אמרו אפשי' טועל טורח ועושה מלאכה כל הירכולו ולערב אינו מקבל סכר' ופירשו מדברי חכמים' כחברו עמהם כמות מישראל' ועד היום הזה נשאר מהם פלטיס במצרים דמשק ובקוסטאנטינ' . וז"ל לשכים בעינינו וללגיני' בעינינו ואנו קורים להם קרא' לפי שאין להם אלא המקרא בלבד : קובלין אנו עליכם מתרעמים אנו על מדותיכם פרושים ילחמנו ישראל היו קורין פרושים' לפי שאובלין חוליקן בזהרה' ופרושים מנגע פ"ה . דתנן בגדי ע"ה מדרם לפרושים : וספרי המירם ספרי המירם ונקראים ספרי המירם שהמירו דת האמת בדברי שקר : תרודות . כפות שאובלים בהן לשון מלא תרוד רקב : אף ספרי הקדש לפי חכמתו הוא טומאתו שלא יעשה אדם שטיחין ע"ג בזה ולפי דבריה' ס' משי להם ולא לפי האמת דטעמא דספרי הקדש מטמאין את הידי' כדי שלא יבואו הספרי' לידי פסידא שהעכברים המזיין אלל האובלים היו מספידים את הספרים . דפרשיין בסוף זבי' : ו מטהרי' את הנזוק דתנן במסכת מכשירין כל הנזוק טהור אם תערה מכלי טהור לכלי טמא מה שנשאר בכלי העליון טהור דנזוק אינו חבור : אמת המים הבאה מן הקברות מודו בה צדוקי' דטהור דכתב (ויקרא יא) מקוה מים יהיה טהור שהרי אין בהן דעת שיכונו להפסיד מתון לבעליהן : ילך וידליק גדישו של אחר' וכמלא מספיד את רבו מלאה מנה כלל יום : ו צדוקי גלילי' צדוקי שהיה מארץ הגליל : המושל עם משה בגט . שהיו מוניס לשנות המלכים וכותבי' בכך וכך למלך סלוני ובסוף הגט כותבין כדת משה וישראל' וגנאי הדבר למשה : את

כך מלאתי מוגה בגא' ולשון הרמב"ם כבר ידעת כי צדינו כי העבדי' שהזיקו אין חייבין (אדוניהן) בתשלומין כלל כמו שכתב בג"ק (פ"ח משנה ד') נשים ועבדים וקעגים פניעתן רעה (החובל בהן חייב) הן שחבלו באחרים פטורים . ואמנם היות האדם דמייב כשהזיקה בהמתו הוא לשון התורה כי יגח שור וגו' וכי יבעיר אדם וגו' הרמב"ם : ו בגט כתב הר"ב שהיו מוניס בו' ובסוף הגט כותבי' כדת משה וישראל' וכדתנן במשנה ה' פ"ח דביטין אבל כריש ד"ה מפרש הר"ב דכל שטרות כותבין' וכו' הרמב"ם

את המושל מלמעלה ואת השם מלמטן . שמקדמין שם פרעה . לשם השם . דכתיב ויאמר פרעה מיי . : וכשלקה פרעה מה הוא אומר יי הצדיק . כדי שלא להשלים המסכתא במי יי אשר אשמע בקולו . משויל תעמוד בדבר רע . השלי' ביי הצדיק :

הרמב"ם נכאן . בהיותכם כותבים אותן בשטרותיכן כו' ולסון גט . כבר בארתיו בריש מסכת גיטין . שכל השטרות נקראו כך : שאתם כותבין את המושל עם השם בדף וכו' אמרו לו חכמים כי אין זה גרעון . לשמו (של מרש"ה . ואין) בוס גדולה לאותו המלך שאנו כותבין (ג"כ)

סליק מסכת ידיים

ולא עוד אלא שאתם כותבין את המושל מלמעלה . ואת השם מלמטן . שנאמר (שפוחה) ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו . לשלח את ישראל וכשלק' . מהו אומר (שם ט) יי הצדיק : נשלמה מסכת ידיים הא דבסוף פ"א מסיים כי השומד יעור . הא תני וגו' . ולא על אותו הפסוק בלבד נכתבין . אלא היו גומר עד שלא תעמוד בדבר רע . דבאר הכך קרא סמיך . נדק נדק מרדוף למטן פמיה וגומר :

בתורה . ה' עם פרעה ולא די בזה אלא שעוד נקדים שם פרע' כו' (הרמב"ם) : ובשלקה מה הוא אומר כו' כתב הר"ב כדי שלא להשלים כו' וכו' בסוף מ"ק אלא היו גומר עד שלא תעמוד בדבר סליק מסכת ידיים

מלך קיש . מיי . פ"ס טה"י . עומדת אכולין . ס"ג . כ"ס ב"י י"ז

מסכת עוקצים הכימה לאחרונה . מפני שהוציאוהו בדרכי הסבא ואין להם עיקר נכסו : הרמב"ם . ור"ל שהחלוקות שמחלקין . איזו הוא שומר . או יד . ואיזו לריכין הכשר כו' הכל סבא . ואין מקרא מורה אשר יהמר כי הוא זה אשר יכשר' בלא מחשבה . ואשר הוא שומר או יד . אבל בעיקר הדינין הריש לכן על מה שיסמכו . כמו שבא בפירושן של הרמב"ם והר"ב . שמן הכתוב ללמדן . ועוד דהגע עצמך . והרי לידים אין עיקר כלל מן התורה כל' הר"ב במשנה ג' פ"ח דברכות ועיין מ"ש שם בס"ד . וכן במסכת ידיים פ"ג משנה ב' . ושוב אין בהן סבא כמו באלו . ומיהו בגמרא פרק כל הבשר (דף ק"ו) רבא אמר כר"א בן ערך . דדריש ליה מקרא וידיו לא שטף וגו' ובתוספתא מסכת טבול יום ועוקצין בחדא מכלתא . וידים מסודרין קודם להן . אבל גם דברי הר"ב בסוף מילתין . שהיא חסימת המשנה :

מסכת עיקצים

מסכת עוקצים

פרק א בר שהוא יד . העץ המחובר אל הפרי . ואדם אוחז בו בשעה שאוכל הפרי . כגון עוקצי פסחים ענבים . ואגסים . קרויין ידות . וכן עגס שיש בראשו בשר . ואדם אוחז בעגס כדי לאכול הבשר שבראשו . הוי העגס יד לבשר . ולא שומר לאפוקי חלק העוקץ הנוב' בפרי ודכו' לנרעין שאותו החלק שומר הוא לפרי :

פרק א יד כתב הר"ב וכן עגס . שאין בו מומרש"י פרק ט' דחולין דף ק"ח . ובהכי לא תקשה אדעתך בפ"ב משנה ו' : ולא מצטרף . כתב הר"ב שאין טומאות אובלין בפחות מכביצה . ומשמע בין לטמא . בין ליטמא והארכתי בזה ברפ"ב דטהרות : שויכר אע"פ שאינו יד . פי' הר"ב כגון קליפת הפרי . וכ"ש העוקץ הנובע ודכו' בו . כדלעיל : וכיצ מצטרף כתב הר"ב דכתיב על כל זרע זרע' וכו' אשר יזרע ומאי אשר יזרע . שאין צורך לאמרו אשר יזרע בתחלת העיין . לפי שכל זרע אין ספק כי היא זרע הרמב"ם . ועיין בפ"י הר"ב רפ ט דחולין . ומ"ש שם . ועיין בספ"ק דטבול יום והקשו התוס' דחולין סס"ד' (ה' שומר) דלמאן דנעי' כניז לקבל כומא מלגלגירוף בשומ' להכניס לאומ' קרא אחא להוצי' יו"ל כיון דיד מכני' ומנוי ושומר מכניס ומנוי לענין זרוף שומר נתי' ל"ש ע"כ : ברובגפוס ובכלאים פרק קמא משנה ג' וה' גרסין והגפון

מסכת עוקצים

פרק א בר שהוא יד ולא שומר . מיטמא ומטמא . ולא מצטרף . שומר אע"פ שאינו יד . מיטמא ומטמא ומצטרף . לא שומר . ולא יד לא מיטמא ולא מטמא : ב"ש רשי השום יוהבצרו והקפלתיה בזמן שהן לחין . והפיטמא שלהן . בין לחה בין יבשה . והעמוד שהוא מבון כנגד האוכל . שרשי החורים . והצנן והגפוס דבריר"מ רבי

לאוכל מקבל טומאה כמותו וטמא ומטמא עמו . ולא מצטרף . אם היה האוכל פחות מכביצה . שאין טומאת אובלין בפחות מכביצה . אין יד האוכל מצטרפת עמו להשלימו לכשיעור : שומר אע"פ שאינו יד . כגון קליפת הפרי ששומר אוחז שלא יכסיד : מיטמא ומטמא ומצטרף . דכתיב על כל זרע זרע' אשר יזרע' . ומאי אשר יזרע' . כדרך שבני אדם מוציאין אותן לזרעה . חטין בקליפתן . ושעורים בקליפתן . דהיינו עם השומר שלהן . למאי איצטרך קרא' אי למיטמא ומטמא . השתא יד הפרי מיטמא ומטמא כדי לפינן מלכס לכל שבצרכייה . שומר מיבעיא . הא לא אחא קרא' אלא למצטרף עמו . דיד אינו מצטרף עמו שומר מצטרף עמו : וכל שאינו לא יד ולא שומר . כמו שיער שבטרות : לא מיטמא ולא מטמא ואין ז"ל שאינו מצטרף : ב' והקפלוטות כרתי חזיר כל' מקרא בערבי כוראת . ובלע"ז פירו"ש : והפטמא שלהן . כמין פטמא של רימון שבראשן . והוי שומר ומצטרף : והעמוד שהוא מבון כנגד האוכל הוא הלז שבבצל שארע נולד בקצהו : שרשי החורים : השרש של חורת היא חסא בלשון גמ' . וכן בערבי ובלע"ז לטוב"א : והגפוס מין גפון הוא אלא שעליו דומי לעלי הלפס :

והסיב)

עיקצים פרק א

ובגמון ואין תימא דמ"ך ונדי' אמוצא אחד זס"ר שרץ ובערוך גרם גם בכלאים [פ"ק משנה ג'] בסמ"ך וכן הר"ם: שרש זנון גדול. השרש הטמון בקרקע מן הזנון יש בקלטה גיד דק והוא אשר נקרא (שרש) זנון גדול הרמב"ם: המיתבא והר"ב

ועתוק והמיתבא וראיתי בפי הרמב"ם שכתב הל"ף והמיתבא וגם הר"ם לא העתי' לא המיתבא: ג הפרכיל כתב הר"ב לשון שרכילו עכ"ל בגמ' רס"ל דב"ז: (דף ל'): וזנב של אשכול שרקנו פי' הר"ב ואף הוא שערור בכ"ס. וכן כתב הר"ם וכן כרא' מסירו' הרמב"ם ונחברו פרק ה' מה"ט [הלכה ב'] העתי' המש' כלשונו: ויד המכבד של תמרה לשון הרמב"ם ידועה כי עוקלי התמרים יש להם קלה עבה יחבר אותן כדמו' קנה) הלולבין והוא נקרא (יד) מכבד של תמרי לפי שהוא דמות יד המטאטאים ועיין עוד במש' ה' ויד כל העקצים שלשה יטפחי' הרמב"ם פי' מה"ט א[סס]: ומל' עיין של שכולת כתב הר"ב זקן העליון כי מסיו' הערוך כמו (והלחיים) דמתרגמינן דלוע' יוכס' ח' דחולין דף ק"ט. למאי חזי פירש"י הא נספק מאלו כשאוחזין בו. א"ר אלעי' מאלף שבין המלאין (דג' באל"ף) וגם בערוך כתבני' (ו)

א ס"י
ב סמ"ך
ג חולין ק"ט
ד ח"י פ"ה
ה שולח אול"ף
ו כ"ל
ז תמרי'
ח ס"ל

ר' יהוד' אומר שרש צנון גדול מצטרף והסי' שלו אינו מצטרף שרשי המיתבא והפיגם וירקות שדה וירקות גנה שעקרון לשולח והשררה של שכולת והלבוש שלה ר"א אומ' אף הסיג של רצפות הרי אלו מיטמאין ומטמאין ומצטרפין: ג' אלו מיטמאין ומטמאין ולא מצטרפין שרשי השו' והבצלי' והקפלוטות יבזמן שהם יבשו והעמו' שאינו מבזבז כנגד האוכל ויד הפרכיל יטפח מבזבז וטפח מבזבז יד האשכול כל שהוא יזנב של אשכול שריקנו ויד המכב' של תמרי' ארבע' טפחים וקנה של שכולת ג' טפחים ויד כל הנקצרי' שלשה ושאין דרכן לקצר ידיהם ושך שיהם כל שהן ומלעין של שכולין הרי אלו מיטמאין ומטמאין ולא מצטרפין ד' אלו מיטמאין ולא מצטרפין שרשי קילסי הכרוב יחלפות תרדי' והלפת את שדרכם ליגזו ונקרו ר' יוסי מטמ' בכלן ומטהר בשרשי קילסי הכרוב והלפת: ה' כל ידות האוכלין שבססן בגורן תמרי' ר' יוסי מטמא פסיגה

והסיב שלו: סי' הרמב"ם שנלדי ראש הזנון נולדי' גידים דקים כמו חוטים וחוטקין אותן המוכרים ביד בשעה שמוכרין אותן ונשארים מהן והן נקראים סיב: והמיתבא כך שמה בלע"ז מונט"א ובערבי קע"ע: והסיגים רוד"א בלע"ז ובערבי סר"ב: שעקרון כדי לשלחן במקום אחר: והסדרה של שכול' חוט האמצעי שהחוטם דבוק' בו: והלבוש שלה: והקרום שעל גרעין החטה וכל אלו שומריהן לפי: הסיג של רצפת אבק הנדבק על ראשי הירקות ורזוף בהם כקורי עכביש וגם הוא חשוב שות' לפי' ואין הלכ' כר"א: ג מיטמאין ומטמאין ולא מצטרפין לפי שהן ידות בלבד ואין משמדין את האוכל: ויד הפרכיל: כשהעכבי' כרותי' עם הזמורה נקראים פרכיל' לשון שרכילי עכבי' טפח מכאן וטפח מכאן בזמור שנקצצה והאשכול' תלוין בה טפח מן הזמור מימין לאשכול. וטפח משמאלו חשיב יד עפי' לא: יד האשכול עוקץ האשכול תלוי בזמורה הוא יד האשכול: כל שהוא חסי ארוך הרבה: וגם האשכול סופו של אשכול שריקנו שהסורו ממנו גרעיני העכבי' אף הוא יד לעכבי' שנראשו שאוחזי' אותו בזבזו ואף הוא שערור בכל שהו ואפי' ארוך הרבה: והמכבד של תמרה מכבדות של תמרי' ובהן תמרי' שער ארוך היד שלהן להביא את הטומא' ארבע טפחים אבל עפי' לא: ומלעין של שכולים זקן העליון של שכול' שיג' בראשו במין שערות של זקן: ד' לא לא מטמאין שאין חשובים לא שומר ולא יד: קולסי כרוב רמב"ם פי' ראשי הכרוב שיוצאים מהם גידים שסובבים (מוסוכבים) ל"ל ודרך מוכרי הכרוב שכרתים אותן ומשליכין אותן וחליפו התרדים שרשי התרדי' שמשאורי' בקרקע כשחוטכי התרדי' כדי שיחליפו ויעלו אחרים תחם: ח' שדרכן ליגזו הדברים שדרכן לגיזון לא לעקרון עם שרשיהן ח' עקרון אין השרשים מטמאין לפי שאין לא יד ולא שומר: ר' יוסי מטמא בכלן דכלן חשובים יד לאוכל חוץ מקולסי כרוב והלפת שאותן גידין הסובבים (מוסוכבים) אינן חשובי' לא יד ולא שומר ואין הלכה כר' יוסי: ה' שבססן שש אותן ברגלי הבהמה או במקלות עם התבואה ובססן לשון בוססן וקדשן ושיעיה ס"ג) ור' יוסי מטמא הואיל וראויה להספן בעת עס התבואה ואין הלכה כרבי יוסי:

פסיגה ואפי' ארוך הרבה: והמכבד של תמרה מכבדות של תמרי' ובהן תמרי' שער ארוך היד שלהן להביא את הטומא' ארבע טפחים אבל עפי' לא: ומלעין של שכולים זקן העליון של שכול' שיג' בראשו במין שערות של זקן: ד' לא לא מטמאין שאין חשובים לא שומר ולא יד: קולסי כרוב רמב"ם פי' ראשי הכרוב שיוצאים מהם גידים שסובבים (מוסוכבים) ל"ל ודרך מוכרי הכרוב שכרתים אותן ומשליכין אותן וחליפו התרדים שרשי התרדי' שמשאורי' בקרקע כשחוטכי התרדי' כדי שיחליפו ויעלו אחרים תחם: ח' שדרכן ליגזו הדברים שדרכן לגיזון לא לעקרון עם שרשיהן ח' עקרון אין השרשים מטמאין לפי שאין לא יד ולא שומר: ר' יוסי מטמא בכלן דכלן חשובים יד לאוכל חוץ מקולסי כרוב והלפת שאותן גידין הסובבים (מוסוכבים) אינן חשובי' לא יד ולא שומר ואין הלכה כר' יוסי: ה' שבססן שש אותן ברגלי הבהמה או במקלות עם התבואה ובססן לשון בוססן וקדשן ושיעיה ס"ג) ור' יוסי מטמא הואיל וראויה להספן בעת עס התבואה ואין הלכה כרבי יוסי:

כרבי יוסי:

פסיגה ואפי' ארוך הרבה: והמכבד של תמרה מכבדות של תמרי' ובהן תמרי' שער ארוך היד שלהן להביא את הטומא' ארבע טפחים אבל עפי' לא: ומלעין של שכולים זקן העליון של שכול' שיג' בראשו במין שערות של זקן: ד' לא לא מטמאין שאין חשובים לא שומר ולא יד: קולסי כרוב רמב"ם פי' ראשי הכרוב שיוצאים מהם גידים שסובבים (מוסוכבים) ל"ל ודרך מוכרי הכרוב שכרתים אותן ומשליכין אותן וחליפו התרדים שרשי התרדי' שמשאורי' בקרקע כשחוטכי התרדי' כדי שיחליפו ויעלו אחרים תחם: ח' שדרכן ליגזו הדברים שדרכן לגיזון לא לעקרון עם שרשיהן ח' עקרון אין השרשים מטמאין לפי שאין לא יד ולא שומר: ר' יוסי מטמא בכלן דכלן חשובים יד לאוכל חוץ מקולסי כרוב והלפת שאותן גידין הסובבים (מוסוכבים) אינן חשובי' לא יד ולא שומר ואין הלכה כר' יוסי: ה' שבססן שש אותן ברגלי הבהמה או במקלות עם התבואה ובססן לשון בוססן וקדשן ושיעיה ס"ג) ור' יוסי מטמא הואיל וראויה להספן בעת עס התבואה ואין הלכה כרבי יוסי:

גמון ואין תימא דמ"ך ונדי' אמוצא אחד זס"ר שרץ ובערוך גרם גם בכלאים [פ"ק משנה ג'] בסמ"ך וכן הר"ם: שרש זנון גדול. השרש הטמון בקרקע מן הזנון יש בקלטה גיד דק והוא אשר נקרא (שרש) זנון גדול הרמב"ם: המיתבא והר"ב ועתוק והמיתבא וראיתי בפי הרמב"ם שכתב הל"ף והמיתבא וגם הר"ם לא העתי' לא המיתבא: ג הפרכיל כתב הר"ב לשון שרכילו עכ"ל בגמ' רס"ל דב"ז: (דף ל'): וזנב של אשכול שרקנו פי' הר"ב ואף הוא שערור בכ"ס. וכן כתב הר"ם וכן כרא' מסירו' הרמב"ם ונחברו פרק ה' מה"ט [הלכה ב'] העתי' המש' כלשונו: ויד המכבד של תמרה לשון הרמב"ם ידועה כי עוקלי התמרים יש להם קלה עבה יחבר אותן כדמו' קנה) הלולבין והוא נקרא (יד) מכבד של תמרי לפי שהוא דמות יד המטאטאים ועיין עוד במש' ה' ויד כל העקצים שלשה יטפחי' הרמב"ם פי' מה"ט א[סס]: ומל' עיין של שכולת כתב הר"ב זקן העליון כי מסיו' הערוך כמו (והלחיים) דמתרגמינן דלוע' יוכס' ח' דחולין דף ק"ט. למאי חזי פירש"י הא נספק מאלו כשאוחזין בו. א"ר אלעי' מאלף שבין המלאין (דג' באל"ף) וגם בערוך כתבני' (ו) גפירש' שאוחזו בכל המלאי' של שכולת ולא באחד מהן ובערוך פי' מלאי' בין המלאי' כלומר נימא שבין העימין שמגיטין ושומרון: ד שרשי קולסי כרוב הר"ב העתיק קולסי כרוב: ובתב רמב"ם פי' ראשו הכרוב כו' אבל סיומא דהרמב"ם והם שרשי קולסי כרוב: וחלפתית תרדים פי' הר"ב שרשי התרדי' כו' ובמשנה ז' פ"ג דערלה מפרש בע"א: וחלפתית כלות' חלפות הלפת וכ"כ הרמב"ם בפ"ה מה"ט א [הלכה כ"א]: ר' יתמא' בכלן כתב הר"ב דכלן חשובים יד לאוכל ובתוספתא הביאה הר"ם כל הנעקרים כו' ר"א חס לקטן לתלותן בחופתו או על פתח הכותל הרי אלו מטמאין וכן היה ר"א שרשי חלפות ה' זרדין טמאים מפני שנאכל עמהן ע"כ ולפי זה חלפות תרדין מצטרפין וכסברת ר"י דסוף פרקין גבי עוקץ דלעת' אבל מן המשנה נרא' דלא קאמר לענין זרוף וראיתי בתוספתא פ"ב דטבול יוסי דגרם מפני שנמכרין עמהן: ה' ר"י מטמא לשון הר"ב הואיל וראויות להספן בעת עס התבואה כלומר כשהם עם התבואה ראויות להספן ובהפכה התבואה על ידיהן אכל כפי משעו לשונו שנקראו ידות הואיל שעם התבואה ראויות הן להספן: לא יתכן לפרש דהא דהו' ידות היינו כשמשמשות לתבואה לא שהתבואה משמשת להן ואף לפי מה שפירשתי לשונו אכתי קשיא דכיון דכבר נידוש

כרבי יוסי:

פסיגה של אשכול דרך האשכול לזאת מן השדרה שלה כמה
 אשכולות קטנים ואותן אשכולות נקראים פסיגי ענבים :
 שריקן שנתרקה מן הפסיגים שבה כלומר שהסירו ממנה
 הפסיגי הקטני ונשארה רקנית : שיהיה בה גרביר אחד עומד
 שנעשים כלה יד לאותו גרביר :

פסיגה של אשכול שריקנה טהורה ישייר
 בה גרביר א' טמאה שרבי של תמר שריקנו
 טהור . שייר בו תמרה אחת טמאה וכן
 בקטניות שרביט שריקנו . טהור שייר בו
 גרביר אחרי טמא ר"א בן עזריהי מטה בשל
 פול ומטמא בשל קטניות . משני שהוא
 רוצה (ס"א למשמשו) במשמושן : [עוקצי
 תאנים וגרונרות . והכלוסים והחרובים הרי
 אלו מיטמאין . ומטמאין ומצטרפין ר"וסי
 אומר אף עוקץ דלעת . עוקצי האגסין .
 והקרוםטמלין . והפרישין והעוזרדין עוקץ
 דלעת טפח . עוקץ קונרס טפח ר"א ברבי
 צדוק אומר טפחיים הרי אלו מיטמאין .
 ומטמאין ולא מצטרפין ושאר כל העוקצי
 לא מיטמאין ולא מצטרפין :

פרק ב זתים שכבשן בטרפיהן

פרישין צערי ספרגל ובלע"ז קודוטי"ס : עוזרדין . צערי
 זערו"ד . ובלע"ז כורבא"ס : טפח . אעיקר דלעת יונית דוקא
 קאי ולא אחריתי השנויים במשנה . דעוקציהן קטני קונרס
 ידקו מרס וממתקין אותם על ידי האו ברותחין ואין הלכ"כ ר"א
 בר' זדוקלא מיטמאין ולא מטמאין ואין צריך לו שאין מצטרפין :
 פרק ב זתים שכבשו ביין . או בחומץ או בשאר משקין :
 בטרפיהן

נידושו א"כ מאי עם התבואה . דודאי ע"י הדישה נתרקה
 התבואה מהן ולשון רש"י בפ"ק דסוכה דף י"ד הוהיל ורחויות
 להסוך ראשי הסבולס בעת ע"י הדישה ע"כ . ופי' עתה כתב
 רש"י עוקצ"א בלע"ז ואלמלא הידו' אין נומין להסכן בה דמתוך

אם הלכ"כ
 ב. מולק קלע
 ג. סס טל . י"ט
 ד. ה"ס הל"כ
 ז. סס טל . כ"א
 ח. נכרות כ'
 ט. תענית כד'
 י. סנהדרין ק'
 י"א. פ"א סס'
 י"ב. סתאם אובלין
 י"ג. כ"א

שהם קלר' ונלאין מצין ב' עוקצי'
 של עתה ונשמטין ממנה :
 פסיגה של אשכול פ"ה הר"ב
 דרך האשכול כו'
 ואותן אשכולות נקראו פסיגי
 ענבי . לא ידעתי למאי קאמר
 שנקראו פסיגי ענבי . או בלוי'
 מקום שנקראו כן ולפי' המשני
 פסיגי אשכול נקראו . ובפ"ה הר"ש
 פ"ז דפאה משנה ד' ולאומן
 אשכולות קטנים קרי פסיגים .
 בירושלמי ובתוספ' . וכתב עוד
 פסיגים מלי כתמים . כדכתב
 (ויקרא א) ונתת אותם לנתחיו
 ומתרגמין בירושלמי ופסיגית'
 לפסיגיהו : שדריקנה ל' הר"ב
 שנתרקה מן הפסיגים שבה .
 כלומר שהסירו ממנה הפסיגים
 הקטנים ונשארו רקנית יש לפרש
 כדכתב סס עוד הר"ש . דיש

באשכול סמוך לעוקצה פסיגי גדולים . ומכל פסיגה ופסיגה
 יוצאין כמה פסיגי ע"כ . אבל לא ידעתי מאי דוחקיה דהר"ב
 למוק' במתני דוקא באתן פסיגים גדולי' . ועוד דקטני שייר
 בה גרביר א' . ולדבריו ה"ל למתני שייר בה כסיג אחד . אלא
 נראה לפרש דמייר' בסתם פסיגי' . שיש בהן גרבירי בענבי' וכן
 הוא ל' הר"ש הכא ובפאה . ונתרקה היינו מן הענבים שבה .
 והוי דומיא דשרביט שפי' הר"ב שהס'ה התמרים : שרביט של
 תמרה יצא מן הקצה הנה העבה אסר הוא דמות קצה הלולבין
 (כדפי' במשנה ג') שצטים דקים ארוכים ויהי באורך כל א' מהם שני זרמות . או ג' והא' מן השצטים הדקים נקרא שרביט של
 תמרה . ובו יהיו התמרים נומחים . הרמב"ם לעיל משנה ג' : וכן בקטניות . ופול נמי בכללן . וכן מוכח נמי לשון רש"י דפרק
 העור והרוטב דף ק"ט : ומטמא בשל קטנית . לשון הר"ב דשומר הוא : וכן לשון הר"ש גס בפ' הרמב"ם כך הוא . ולכאורה
 מתני' בידות קמיירי כדתי רישא כל ידות כו' וכן מדקתני בכלהו טמא . ולא קתני מצטרף . ובפסיגה פי' הר"ב לענין יד . וכ"כ
 הר"ש בפ"ו דפאה . ומיהו בגמרא דפרק העור והרוטב דף ק"ט מייח' לה להך דראב"ז על ענין שומר . ושם כתבו התוס' לפי דרכם
 דבכל הספרים כתוב שייר גרביר א' ככל שומר ושומר טמא : אבל גי' רש"י כגי' דידן שייר בה גרביר אחד עמא . מ"מ משמע
 מסוביא דתס דשרביטין שומרי' הן . והרמב"ם בפ"ה מהט"א (הלכה ט') כתב פסיג' כו' והס' נשתיר כו' הרי זה יד כו' וכן שרביט
 תמרה וכו' וכן שרביט קטנית כו' : ו והכלוסין פי' הר"ב מין קטנית . ובפרק בתרא דתרומות משל' דמפרש בשם הרמב"ם מין
 תאנים . וכ"פ הרמב"ם גס בכאן וכן נראה דדבר הלמד מענינו הוא . ועל הר"ש ג"כ תימה דהכא מפרש מין קטנית . והבי' לראיה
 מסוף פרק אלו טרפות (דף ס"ז) יתושין שכלוסים שפירש' מין קטנית . ובתרומות מפרש מין סירות . והבי' ג"כ להא דאלו טרפו'
 עיין עוד בפ"ג משנה ב' . ול' מהר"ם מין קטנית שקורין צורק"ש בלע"ז : עוקץ דלעת טפח הסמוך לאוכל . הרמב"ם פ"ה מהט"א
 [הלכה כ'] : דלעת לשון הר"ב דדוקא דלעת יונית ונמצא בספ"ד דכלאים שעליהן ארוכין : אפשר שגם עוקציהם ארוכי מדלע'
 אחרת . אבל הר"ש כתב וכל אלו עוקצין טפח . וכ"כ מהר"ם : קונרס והר"ב העתיק קונרס גדלי' . וכן הרמב"ם בחבורו פ"ה
 מהט"א (סס) אבל בפירושו העתיק צרי"ש . וכן במתני' בספ"ה דכלאים . ובחבורו סס' גס הר"ב במשנה דכלאים העתיק צרי"ש .
 והר"ש העתיק בשניהם צרי"ש . והערוך כתבן בערך קונרס צרי"ש . אבל בערך עכבות העתיק גדל' . ועיין לשון בראשית רבה
 שאני מעתיק בפ"ג משנה ב' : פרק ב זתים שכבשו ביין . או בחומץ או בשאר משקין . ונראה בעיני שר"ל בשאר
 משקין הדומים ליין ופומץ . שכן מעמידן

ומקיימין האוכל וכן בכל מקום רגיל הר"ב לפרש כבשי' בין .
וחומץ או ליר או שתן . או מלח עם מים וכו' ש' בשרק דלקמן
משנה ה' ועיין לשון הר"ן שכתבתי במשנהו' פ"ב דע"ן . ואין
כאן מקו' להאריך בזה : אלא למראה פני' הר"ב כדי שיהיו

ב שם ה"י
וזאת תפוסת
פתי' פ"ט
נפש פ"ט ס"ג
ר"ט ס"ג
ה"ט ס"ג

בטרטין עם העלים שלם עלה זית מתרגמין טרף זיתא:
סחורי' אם נגע טרף בעלין . טהורים הזקים והעלים . דלא
משיבי העלים לאיד ולא שומר : לפי שלא כבש בטרטין אלא
למראה כדי שיהיו נראים יסין ויחר כשהעלים עמין דנראי'

כאלו תחדש נחלשו : כשות של
קיסות כשהקשואים קטנים יש
לכן כמין שיער קטן . ונקרא
כשות : והכן שלה כפי הקשואים
יש כמו נץ ארוך מעט : טהורים
דלי משיבי לאיד ולא שומ' : לפני
התגר עמאה ידניחא ליה לתגר
בשיער ובנץ . שמחך כך נראי'
הקשואי' יפיים וכאלו תחד נחלשו
וכיון שרצה בקיומ' משיבי שומר
לפני' א' לפי שהקשואים רכים
ויד הכל ממשמשים בכן לקנותו .
כן מתקלקלי אם לא מפני שאותו
שיער שומרן מכל ללך וטנוף :
ב הגלעני' כמו גרעיני' זולא
מזטרפות : עם האוכל להשלימו
לכבי' ד' ד' חשיבה ולא שומר :

בטרפיהן טהורי' לפי שלא כבשן אלא למרא'
כשות של קשות . והנץ שלה טהורה רבי
יהודה אומר כל זמן שהיא לפני התגר טמא'
ב' כל הגלעינין מיטמאות ומטמאות ולא
מצטרפות יגלעינה של רוטב איז' פ' ויצאה
מצטרפ' וישל יבשה אינה מצטרפת לפיכך
(כ"א חותם) חותל של יבשה מצטרף . וישל
רוטב אינו מצטרף . גלעינה שמקצת יוצאה
שכנגד האוכל מצטרף . עצם שיש עליו
בשר שכנגד האוכל מצטרף יהיה עליו מצד
אחד ר' ישמעאל אומר רואין אותו כאלו הוא
מקיפו בטבעת . וחכ"א שכנגד האוכל .
מצטרף

גלעינה של רוטב . גרעין של תמרה לחה ורחויה למוץ : אע"פ
יוצאה . כלומר אע"פ שיוצאה מן האוכל . מצטרפת עם האוכל :
לפי שהוא נאכלה שיוצא אות' מחמת רטיבות . לפיכך חותם של
יבשה גרעין של ענבים ומררי יש להן חותם . שחותם נקב
הפרי ובראש חות' עוקן . כך פירוש רבותי וקשה לפירוש מהו
לפיכך . ובמשניות דוקיות מלאה לפיכך חותל של יבשה .
וכן גורם רמב"ם ומפרש טעמא גרעינה של רוטב
דהיינו של תמרה לחה מצטרפת . לפי שהוא שומר לפני'
שאם לא הגרעין היה הפרי נפסד . ושל יבשה אינה מצטרפת
דשוב אין הגרעין שומר לפני' . שכבר כלתה הלימה שבחמר'
ואין הגרעין שומרה שלא תפס' לפי' חותל של יבשה והוא הקרו'
המלוסף ודבוק על הגרעין של תמרה מצטרף עם התמר כשהי'
יבשה מפני שהקרום הוא שומר . לא הגרעין ושל רוטב דהיינו
תמרה לחה . אין הקרו' מצטרף שהגרעין הוא שומר ולא הקרו'
ונקרא אותו הקרו' חותל . לפי שהוא מלוסף ודבוק לגרעין .
לשון והחמל לא חתלת (יחזקאל י"ז) : גלעינה שמקצת יוצאה'
כגון גרעיני' של תמרה לחה שנאכלת חזיה . וחזיה נשארית עם
הגרעין : מה שכנגד האוכל . חשוב שומר ומצטרף . אבל אידיך
לא . וכן ענף שיש עליו כזית בשר : היה עליו היה על הענף
בשר בצד אחד שאינו מקיף את הענף . אמר ר"ם רואין אם יש
בבשר שיעור שיוכל להקיף

כבש הר"ב דניחא ליה כו' שמתוך כך נראי' הקשואי' יפיים וכאן
מחדש נחלשו כו' וכ"ס הרמב"ם . והר"ם כתב על זה הטי'
דתימא וכי אין זה למראה וברישא לא פליג ר' יהודה ע"כ ואפס'
לי לחלק בין הדבר המחוב' בפרי עצמו כמו כשות והכן לפרטי
היות דמעקרא אינו מחוב' בפרי עצמו : טמאה פ' הר"ב
דכיו שומר . ולפי' מצטרף ג"כ . וכן פ' הרמב"ם בהדיא : ב'
חותל ונ"א חות' ופי' הר"ב גרעין כו' וקשה מאי לפיכך וכ"כ
הר"ם וכתב מהר"ם דל"ג דה"פ כיון דאמרינן דגרעין של רוטב
מצטרפת משו' דחשיבה שהוא מולגה מחמת רטיבותה ומיירי
בתמרי ארמיית' . שאין מבושלי' כל גרעין ונשאר תקם מן האוכל
על הגרעין . ולהכי כיון דחויין למוצנן מצטרפין אבל ביבשה אין
נשאר מן הא' כל על הגרעין לא מצטרף א"כ לפי חותם של
יבשה דחשיב ונגמר וחוץ לאכיל עם התמרה מצטרף ושל רוטב
דלא חשיב' לא מצטרף . ע"כ לשון הרמב"ם גרם כני' הספר
חותל ופי' הר"ב בשמו קרום כו' ושל רוטב כו' אין הקרו' מצטרף
וכו' ועוד כפי' הרמב"ם הקרו' הוא ג"כ נסרד מענף (רוטב
התמרה) אמל' הקרום אשר על גרעין התמרי היבשים . הוא
דבק בענף התמרי' . ומ"ם הר"ב בשם הרמב"ם דגלעינה כו'
הוא שומר לפני' שאם לא הגרעין היה נפסד זה לשון הרמב"ם
שאם יסור הגרעיני' (תתרכך התמרה הלחה) ונפסד :
גלעינה שמקצת יוצאה כו' פי' הר"ב כגון גרעינה של תמרה
לחה שנאכלת חזיה כו' אבל כשהתמרה קיימת אף מה שיוצא

מצטרף . כדקתני רישא אע"פ שיוצאה מצטרפת כ"כ הראב"ד פ"ה מהט"א (הלכה ט"ו) . והרמב"ם (בפירוש) כתב דשימא
פירוש דרישא דכי קתני לעיל אע"פ יוצאה . מפר' השתא דדוקא שכנגד האוכל הוא מצטרף : עצם שיש עליו בשר ל הר"ב כוית
בשר . כן ל' הר"ם וקשיא לי דלסוגיא דגמרא שכתבתי בפ' קמטה ה' אפי' בפחות מכפול יש שומר . וכן מסק הרמב"ם בפ"ה מהט"א
(הלכה ט"ו) ובסוספתא הביאה הר"ם רי"א קולית שיש עליו כוית בשר . גורר את כלה לטוב אה . וחכ"א אע"פ שאין עליה אלא
כפול גורר את כלה לטומאה (ע כ) . והכא לא לגרור את כלה היה . והא דתנן בפ' העור והרוטב משנה ד' עור שיש עליו כו' בשר
התם משום טומאת נבלה שאינה תטמאה בפחות מבזית . ולא תשום לרוף היא . כדפתי' התם בדין ה' : רי"א והר"ב העמיק
ר"ם . וכן הוא כפי' הר"ם אבל הרמב"ם העמיק כפי' הסכר' . וכן בכל הגו' החלות . גט בתובסתא שהעמיק הר"ם : רואין אותו .
פי' הר"ב אם יש בבשר כו'

כחוט

ממנו עובד כחוט של שרבי כטבעת סביב העצם מצטרף ואין הלכה כר"ש: כגון הסיאה האוזב והקורנית שגם אלו כד דינס מה שכנגד האוכל מצטרף ומה שאינו כנגד האוכל אין מצטרף וסיאה וקורנית מין אוזב הם סיאה תלוי בלע"ז וקורנית

שרי"א בלע"ז: ב' שנימוק מקצתו אין מצטרף. דמה שנימוק אינו חשוב אוכל כיון שנתמסמס ואינו ראוי לאכילה: הפטמא של רמון כמין דד יוצא בראש הרמון והוא הנקרא טמא. וסביב הפטמא כמין פרחירוק שיש בו חוטים דקים והן קרוין קץ. וסביבות אותן החוטים כעין כוס וראשו עשוי לתפסות והוא קרוי מסרק אפני שיש לו שינים כמסרק אף המסרק טהור. שאם יתך מן הפרי אין מתגלים הגלעני' בכד הלכך לא היו שומר אבל הפטמא אם יחתכוה עד שרשה יתגלו הגרעיני' ופסד הפרי ואין הלכה כר"א: ד כל הקלוסי' כגון קליפי אגוזי' ושקדים ורמונים וקליפי בנים חשיבי שומר לאוכל ומצטרפין עם האוכל להשלימו לכשיערפן עם טומאה ומיהו קליפה לחה העליו' שעל האגוזי'

בשעת לקיטתו אינה מצטרפת. ללא חשיבה שומר שאין שומר ע"ג שומר: קדורה נקובה לשון מקדרי' בהרים דתנן בטרובין וקדורה אינה מצטרפת לפי שאינה שומר' כשהיא נקובה וחתוכ': והחצונה היא הקליפה הדקה הנפלת מאליה כשממשמשתך בצלל ואין הלכה כרבי יהודה: ה המחתיך לבשל כגון מחתיך דלועים או בצלים או בשר כדי לבשל בקדרה: שלא מירק שלא גמר החתיכה כמו ומירק אחר שחיטה על ידו במסכת יומא: (דף לא:): אינו חבור אע"פ שעדין החתיכות מעורות במקצת: לכבוש שכובשים ביון ובחומץ כדי להתקיים: ולשלוק ושלוקה טפי מביטול ובהני ניחא ליה בחבור: הלכך כל זמן שלא מירק הוי חבור אבל לבשל לא הוי חבור דיודע הוא שהבשול יסרודם ויחלקם זו מזו: התחיל לפרק ולהפריד לגמרי אחד מהן לא אמרי' כיון דגלי דעתיה בא' שרונה להפרידן. כלבו נמי כאלו מוסרדים זו מזו ולא הוי חבור אלא אוכל שפירק בלבד לא הוי חבור ומה שלא פירק הוי חבור: האגוזים שאמנן שגדלן וחברן זו בזו לשון ויהי אותן את הדסה (אסתר ב): שחמרן לשון ויצברו אותם חמרים חמרים (שמות ח) מדרך הרוזים לאזור אגוזים או בצלים שחותכין אותן וקושרים אותן בחבל. או במשיחה ומחברין אותן זו עם זו ותולין אותן כדי שיתקיימו: לסקל כמו לקלקל ודוגמתו שנינו פ"ב דמעשרות בצללים משיסקל: האגוזים והשקדים השתא מיירי במפגע

והר"ש מפרש אותה חתיכה שהתחיל לפרק בה אינה חבור דכופו פטעה דלקמן: האגוזים והשקדים

כחוט של ערב כ"כ הר"ש מהתוספתא ושל ערב עם חטל שמי כמ"ש בחשנה ה"פ דכלים וע"ש: כגון הסיאה וכו' כסב הר"ב שגם אלו כד דינס וכו' וכ"כ הר"ש. ולישנא דכגון לא משמע הכי והרמב"ם מפרש דחכמי תרתי קאמרי שכנגד האוכל

מצטרף כגון הסיאה והאוזב והקורנית: ה"ה רמון והאבטיח שנימוק מקצתו אינו מצטרף שלם מכאן מכאן ונימוק מן האמצ' אינו מצטרף הפטמא של רמון מצטרפת והנין שלו אינו מצטרף. ר"א אומר אף המסרק טהור: ד כל הקליפין מיטמאות ומטמאות ומצטרפות ר' יהודה אומ' שלשה קליפין בבצל. הפנימית בין שלימה בין קדורה מצטרפ' האמצע' שלימה מצטרפ' וקדורה אינה מצטרפ' והחצונה: בין כך ובין כך טהורה: ה המחתיך לבשל אע"פ שלא מירק אינו חבור לכבוש ולשלוק. ולהניח על השלהן חבור התחיל לפרק אוכל שהתחיל בו אינו חבור האגוזי' שאמנן הבצלים שחמרן הרי אלו חבור. התחיל לפרק באגוזי' ולפקל בבצלי' אינו חבור. האגוזים והשקדים חבור. עד

מצטרף בלומר מה שתחת הכשר ולא מה שאינו תחת הכשר והוא לד שאין בו בשר ותוספתא איוזבו כנגד האוכל. כלומר עד היכן וקאמר אם יש גם חלל עד חלל ואם אין גם חלל אין טמא אלא חיכוס העליון לבד ואחך קיימי ה' דקאמרי' כגון הסיאה כו' שאנו רואים אותה כאלו כבד סר עד שלא ישראר מגוף העצם לא שעור דק מדובק בבשר. כדקו' שבט האזו' אשר עם דקותו כבר מלאכהו שומ' למה שעליו מן (העליון) (העליון) אלו דבריו. ומ"מ מני בתוספתא חזילי אוזב והסיאה והקורני' כנגד האוכל מצטרף. וכו' ומינה פירשו הר"ש והר"ב למשנתיו:

ג' הרמון והאבטיח שנימוק מקצתו כו' שלם מכאן ומכאן כו' לכאורה זו ואנ"ל זו קתני ולשון הרמב"ם בספ"ה

מהט"א (הלכה כב) הרמון והאבטיח שנימוק מקצתו אין הכשאר חבור לאותו שנימוק ואין הכשאר מן הקליפה מצטרף. שהרי אין שמירתו מועלת כלום וכן אם היה שלם מכאן ומכאן ונימוק באמצע אין הצדדין חבור זה לזה ואין קליפתו מצטרפת: והנין שלו אינו מצטרף. דאין שומר ע"ג שומר כדלקמן רש"י פרק העור והרוטב דף ק"ח: ר"א אף המסרק טהור. כתב הר"ב ואין הלכה כר"א וכ"כ הרמב"ם. ומכלל דסליגי רבנן וצ"ל דמסרק כלל הפטמא הוא: ד הפנימית בין שלמה בין קדור' מצטרף שהרי היא עצמ' אוכל והאכול' בין כך ובין כך אינה מצטרפת שאין שומר ע"ג שומר חסוב שומר רש"י בהעור והרוטב דף ק"ט וכתב הר"ב דאין הלכה כר"י. וכ"פ הרמב"ם בפרושו' אבל בחבורו פ"ה מהט"א פסק לדר"י. והכי מסתברא והא דתני כל פלוגתא נמצאים הרבה כן ולא סליגי. כמ"ש בפ"ג דכורים: קדורה כתב הר"ב דתנן בערוזבן פ"ה משנה ד': ה שרא' מירק כתב הר"ב כמו ומירק כו' במסכת יומא פ"ג משנה ד': ולשלוק כתב הר"ב שלוקה טפי מבשול. וכן לשון הר"ש וכו' לומר שהוא קרוב ללכלי ומתקשה בכשר יותר מהבשול ועיין בתשנה דלקמן ועיין ברס"ו דנדרים: אבל שהתחיל בו אינו חבור. פי' הר"ב אוכל שפירק בלבד וכן פי' הרמב"ם. ולגופיה ודאי ללא אנטריק' אלא לדיוקא ה' אוכל שלא התחיל בו חבור וכ"כ הכ"מ פ"ו מהש"א (הלכה ז) ומ"מ לישנא דהתחיל בו לא ניחא דהל"ל אוכל שפירק למרקה לגמרי אבל השאר חבור ע"כ. ועיין בפ"י הר"ב סוף כתב

א סל סל
ב נרכות לו:
מולין קימ:
סל סל כ"כ
ג סל סל
ד סל סל קלס:
ה סל סל
ו סל סל
ז סל סל
ח סל סל
ט סל סל
י סל סל

במפגע האנושים והשקדים שהקליפה של אנושים של שקדים
השיבה שומר ואע"פ שפעל כל זמן שהיא מחוברת באוכל
משיבה שומר עד שירסק לשון והכה את הבים הגדול רס"ס
(עמוס ו') כלומר עד שהיא הקליפה רצונה וכתובת לחלקי דקי'
ו ביצה מגולגלת כלויה קמ"ו

עד שהיא מעורב וראוי לגמט'
עד שיגוב הקליפה חס"ב שומר
ומנפרט עד שיחמך ממנו מעט
ולא לא חשיבה יותר שומ' שהבי'
שומפת ויורדת דרך אותו שבר
ומתך ושלוקה אבל אם נשלק
הבי' שהיא קשה ועומדת בתוך
הקליפה ואשילו שנשבר לעול
חשיב הקליפ' שומר עד שתא
מזול' וכן העלם שיש בו מוח
חשיב העלם שומר למוח ואע"פ
שנשבר העלם עד שיהיה מרוץ
הרמון שפרדו שחך הרמון לשני
ועדיו הגרברי מחוברין בקליפה
היא קליפה חבור עד שיקיש
בקנה ויתנענעו הגרברי שבו
שלא הכובסים דרך הכובסים
לשולל הכובסים הקטן עם הגדול
כדי שלא יאבד וסופו להפרידן
והגדל שהוא תפור כללואים
שתי חתיכו של בגד למר שספרן

עד שירסם ין ביצה מגולגלת עד שיגוים
ושלוקה עד שירסם יעצם שיש בו מוח
חבור עד שירסם הרמון שפרדו חבור עד
שיקיש עליו בקנה כיוצא בו שלל הכובסין
והחבר שהיא תפ' בכל' או חבור עד שיתחיי
להתיר ז' עלי' ירוקות ירוקים מצטרפין
ולבנים אינן מצטרפין ר"א בר צדוק אומר
הלבני' מצטרפין בכדוב מפני שהן אוכל
ובחור' מפני שהן משמרן את האוכל ח
'עלי' בצלים יבני בצלים אם יש בהן ריר
משתערין בכמות שהן אם יש בהן חלל
ממעך את חלל' פת ספוגנית משתערת
בכמות שהיא אם יש בה חלל ממעך את
חללה בשר העגל שנתפח ובשר זקנה
שנתמעט משתערין בכמות שהן ח
קשות שנטעה בעצין והגדילה ויצאה חוץ
לעצין שחורה אמר ר"ש מה טיבה ליטה'
אלא

כתב הר"ב שהיא מירי במפגע האנושים כו' כל זה לשון
פר"ט ולשון הרמב"ם מבואר יותר וזהו האנושים והשקד' ר"ל
האנו האח' והשקד האח' האוכל שלה וקליפת חבור זה לזה כמו
שקדם כי הקליפות שומרין להם כל זמן שהקליפ' מחוברת באוכל
חבור טבעי אכן כשסר הקליפ'
אין ספק בראינו מיטמא ואע"פ
שהתירו למקומו וכשנשברה
הקליפה ונשארם (עם) האוכל
והיתה שבידתו מטובה כגון
בקופת כלי החרס הריו זה חבור
כו' ז' שוגים והר"ב העתיק
שיגוב ופי' שיתך ויהיה עם
מושלל מגזי נורח והשליכי
(ירמיהו ו) והרמב"ם העתי' כני'
הספר ופירש יכרות ויתכן להיו'
שהסמך והוי' מתחלפין
ששיכס ממואל וסמך' והר"ב
העתיק ג"כ בסמך ופי' מלשון
מניסה בקדרה דמכשירין פ"ה
ע"כ וליהיה נרא' לגרו' שיגוס
במ"ס מלשון עד שיגוס פ"ד
דשביעית וספ"ט דתרומה ועוד
רבי' במס' שרל' הכובסין כו'
חבור פי' הר"ב לטומא' כלומר
אכל לא להויה כדתנן במפגע
ע' פרק בתרא דפרי':

אם ט"ו
ב ט"ו
ג ט"ו
ד ט"ו
ה ט"ו
ו ט"ו
ז ט"ו
ח ט"ו
ט ט"ו
י ט"ו
יא ט"ו
יב ט"ו
יג ט"ו
יד ט"ו
טו ט"ו
טז ט"ו
יז ט"ו
יח ט"ו
יט ט"ו
כ ט"ו

בחופין של כשתין דלוי סופו להפרידן וזו מו' מפר' אויבו כללואי'
חבור לטומא' ואם נטמא האחד נטמא חבור עד שיפחיל
להתיר ואע"פ שלא גמר להתיר דמעט מוילא מירי מעטה
ז ירוקים מצטרפין דקאו לאכילה לבנים אין מצטרפין דתו
לא חיו ובהורים חזרת אע"ג דלבנים לא חיו לאכילה מ"מ
היו שומר ואין הלכה כר אלעזר בר לרזק ח בני בצלים
עמוד האמצעי שהוא כמו לב (ירוק) וממנו נותנים הבצלים
להתיר קרו בני בצלים אם יש בהן ריר שהם מל' איס' לית' ואין
בהן חלל משתערין כמו שהן כשכאוס לשער אם יש בהן אוכל
כפי' שיעור טומאה משערין אותן עם הריר ואין למעך חללן
ואם יש בהן חלל ממעך את חללן ואח"כ משער לבצילה
ספוגית עשויה רכה כמין ספוג ואינה (דרוסה) ובעומה
משתערת כמות שהיא בלא מישוך בשר העגל שנתפח דרך
בשר העגל שהוא נתפח ומתקרב כשהיא מתבשל ובשר השור
הזקן מתמעט בכמות שהן אם בשר שור מנושל הוא שנתמע'
ועמד על פחות מכביצה אין אומרי' כשהיה חי היה בו כביצה
אויומר ויטמא אע"פ שעכשו אין בו כשיעור וכן אם היה
בשר עגל שנתפח ומתקרב ויש בו כדי לטמא אין אומרים
הואיל וכשהיה חי לא היה בו כדי לטמא אף עכשו לא יטמא
ב קישות שנטעה בעצין שאינו נקוב והוכשרה עם לקבל
טומאה ונטמא דכתלושה דמיא' והגדילה ויצאה חוץ לעצין
ונשנת כחבור לפי שיוקפת ושוואת מן הקרק' שחך לעצין
טהורה שפרחה לה טומאה נשאלה חוץ לעצין מה טיבה
נשאר

ח אם יש בהן חלל ורקנית הרמב"ם פ"ד מהט"א ובשר
זקנה פ"ג בכל הספרים וכן העתיקה הרמב"ם סס'
והכי מייטי לה בגמרא פ"ה דמנחות דף כ"ד ויראה לי שהמכוון
בלשון נקבה דאכילה קאו וכל המין בכלל: מ טהורה
עיון בחשנה דלקמן וכל טעמי' דמ"ק מדתנן בספ"ט דתרומה
שחילי תרומה שנטמאו שחלן טהור מלמטמאוס' ל דאיתן
למימר שהכל נמשך אחר מה שהוא חוץ לעצין כיון דחשבי ליה
כחבור ראו' שנחשב החלוש שהיא נמשך לחבור ומפי'
הרמב"ם משמע דס"ל דמתני' מיידי כשערין לא נטמאו אלא
בראוין לקבל טומאה מיידי ומוקי לה כמי' בעצין נקוב ושיאל
חוץ לעצין רבוא' דא"ה טהור הואיל שמה שבתוך העצין
נקוב כחבור הוא ונמשך הכל אחריו וכ"כ בחבורו פ"ב
מהט"א (הלכה ט') אמר ר"ש מה טיבה פירשמו האלה
במשנה ח"פ דכתובות: אר"ש לוטהר בו והטהור יאכל
תמיה ל' דחאי דכפיק חוץ לעצין לא עדיפא ממה שבתוך עצין
נקוב ושיעיון ליה לר"ש דמשוי לה נקוב ושאינו נקוב
דכתלושים הן בכללואים ספ"ו ובשבת ספ"ו ואף לפי הרמב"ם
דמתני' בעצין נקוב לא ה"ל לר"ש לטהר כלום אבל בגמרא
דשבת דף ג"ה דברייטא רס"א אין בין נקוב לשאינו נקוב
אלא להקשור ורעיים בלבד ואמרנון עלה דלכל מילי ר"ש
כתלוש משוי ליה ופני לעיון טומאה דהתורה ריבית עברה
[אכל] זרעם - שנאמר (ויקרא יא) על כל זרע זרוע
אשר
ליטהר דכשקבלה טומאה היטה כתלושה הלכך שבתוך העצין

נשא בעומה אחרונה שהוסי' אחרי כן ונאלץ חוץ לענין טהור ואין הלכה כר"ט: כליו גללי' כלי' העשוין מגללי הנקר: שהשרשים יכולין לנאת בהן אע"פ שאינן נקובי' השרש יוצא מעצמו ומוקב את הגלל ואת האדמה של אותו כלי' ולהכי לא נקט כלי' אבני'.

לפי שקשים הן ואין השרש נוקב אותן: עליון נקוב אינו מכשי' את הורע' שכתוב: דלא מקבלי הכשר משום דחשיבי כמחומר ואין הורעים נכשרים לקבל טומאה: אלא כשבא עליהן מים לאחר שתלשו: ואפילו פירו' תלושים אין נכשרים במים שכתוב לפי שאין המים מכשירין כשהן כמחומר דבעינן שיהיו המים תלושים והני מים דמנחי בענין נקובי' כמנח' בארעא דמו: ושאינו נקוב מכשיר את הורעים דבין מים שכתוב: ובין זרעים תרווייהו חשיבי כתלושי: מלאכה לענין שאינו נקוב: עפר עד שפתו הוהיל ורואה את האויר מארבע רוחות: הוי כענין נקוב וחשיבי כמחומר: בין המים ובין הורעים שבו: כשבא שאין לה לזביו שאין לה שפה מכאן ומכאן אלא פשוטה וחלקה דמים שבה אין מכשירין את הורעים.

וחשיבי כמחומר הוהיל וראוין את האויר מארבע רוחות: פ"ג י"ט צריכי' הכשרי' מים כדכתיב (ויקרא י"א) וכי ייתן מים על זרעו: ואין צריכין מחשבה לחשב עליהן לאכילה וכלה מתני' מפרש לקרן ב החותך מן האדמן הבהמה מן החיה מן העופות כלבו בחותך מחיי' אידרי' ואע"פ ספיר: ומן החי אין מטמאין דאין מטמא לא אבר מן החי ולא בשר שפי' מן החי הלכך צריכה מחשבה שיחשב עליהן לאכילה ואם לאו אין מטמאין והחלב בכפרי' דאנשי הכפרי לא חללי חלבי' הלכך צריכין מחשבה איכל בשווקי' דאיכא רוב עם הבא' לשוקי' איכא טובא דאכלי חלבי' וא"ל מחשבה: ושאר כל ירקות שדה שאינן נורעי' בגנות' אין מיוחדי' לחאכל אדפו' צריכין מחשבה: חוץ משמרקעי' מין בכל חרקי': ופטריות מין נחם שאין לו שורש סוגג' בלע"ז: וחוץ מכרישי שדה פורו"ש בלע"ז: ובוערבי פורא"ת שאו אע"פ שאין נוסעי' אופק' צננות' אין צריכין מחשבה והרגילי' כך שמה בערבי' ובלע"ז פורק' קל: והנן חלבי' פרחי' לבני' כחלב וי"א עשב כשחומבי' אותו יוצא ממנו חלב: עכבי' עשב מלא קוני' והדרדר' בני' מקרא' ובלע"ז קלדו"ש כלוסין.

אשר יורעו וסירס' י אשר יורע כדרדף אד' מוציא לורעי' למעומו מחובר כל דהו' להכי אהני זרעו יתיר' דקרא' זמיהו שאינו נקו' תלוי' גמור הוא ע"כ ואע"ג דמלריכין להו לורעו יתיר' לשומר דאלנו' ודבשר בני' ודג' כמ"ש ברפ"ט דחולין איכא למימ' דהכל

במשמע: והטהור יאכל לא ידעתי מאי רבותיה דשני בלשניה ולא קמתי והטהור בטהרות: ולא גללי' כו' כתב הר"ב ולהכי לא קמתי כלי' אבניים כו' כלומר דרגיל לשנותם יחד ברפ"י דכלים ופ"ה דפריה משנה ה' ושאר דוכתי': אינם מכשירין את הורעי' סי' הר"ב דלא מקבלי הכשר כו' כמפורש בר"ש מס' מכשירין ומה"ש שאין המי' מכשירין כשהן כמחומר מפורש במשנה ז' פ"ד דמכשירין בטבלא שאין לה לזביו אשר עם היותה כלי היא טהורה כמו שכתבאר בפ"ב של כלים וכן גם כן בכלן כו' הרמב"ם:

פרק ג מחשבה עיין ספכ"ה דכלים: כל האוכלים המיוחדי' לאדם אדפתח צדיק נקט' הר"ש ועיין מ"ש בר"ש שבת:

המיוחדי' לאדם בכל מקו' הרמב"ם פ"ג מה"ט"א (הלכה ג') ועיין לקמיה החוה"ק מן האד' כו' ולא תחכו לאכילת אדם ג' פ"ה דכריתו' דף כ"א וכתב הר"ב כלבו בחותך מחיי' כו' דאין מטמא' לא אבר מן החי וכל המטמא טומא' מחומרה א"ל הכשר כדלקמן ומ"ש ולא בשר שפי' מן החי כדתנן בפס"ו דערוי' מן האד' כו' כי עיני מחשבה הוא שיתכוין אלל אותו דבר שיהי' מאכ' אדם אף אם הוא ראוי לנכרו' בלבד הרי הוא אוכלי' הרמב"ם ועיין בפ' העור והרוטב משנה ז' מנבלת העוף הטמא שאין לה טומאה מחומר כמפורש במשנ' פ"ק דטהרו' והחלב מפר' הרמב"ם פ"ג מה"ט"א (סס) חלב בהמה טהור שחוטתו וכתב אע"פ שיכשר בשחיט' כדתנן בפ' העור והרוטב משנה ז' צריך הכשר שני אחר המחשבה ע"כ ועומא' כתב הר"ש במתני' דלקמן חזר ר"ע להיות שונה כדברי ר"י דהכשר שחיטה לא מהני לחלבי' משו' דאכתי' לאו אוכל הוא דבכרי' לאו בר אכילה הוא עד דחשיב עליה ע"כ ועיין (מ"ס) במשנה דלקמן (ד"ה ונבלת) ומשנה ט': והרגילה כתב הר"ב כך שמה בערבי' ז' ע"ז פורקל"ה וז"ל הערוך ואע"פ שרפ"ז דשביעי' לעון הר"ב ברידולגי"ס הרי כתושם שהו' חלויגלגי' וכן קבצתי עוד בשם הרמב"ם בפ"ט משנה ה' ומנן ליה ברפ"ט דשביעי' וכתב

עלה הר"ב בערבי' רגילה יראה מזה שהכל'א' שהרי גם כן פ' בערבי' כך שמה רגילה ע"כ ביות' פי' הר"ב עשב מלא קונים והוא דרדר' כו' וכ"פ הרמב"ם והביא אבראשית רבה וקוץ זה קונדש ודרדר' או עכביות וזכר' דכלא' מפרש הר"ב דקונדש זה דרדר' ושם הביא כך הר"ש מבראשית רבה וז"ל הערוך ערך עכביות ובראשית רבה שלפנינו בפ"ך קוץ זה קונדש דרדר' או עכביות ויש מחליטין קוץ אלו עכביות דרדר'

רל"ג
א סס הלכה י"ג
ב סס הלכה ע
ג סס הלכה ז'
ד סס הלכה ט'
ה סס הלכה י'
ו סס הלכה י"א
ז סס הלכה י"ב
ח סס הלכה י"ג
ט סס הלכה י"ד
י סס הלכה י"ה
יא סס הלכה י"ו
יב סס הלכה י"ז
יג סס הלכה י"ח
יד סס הלכה י"ט
יז סס הלכה כ'

זה קנינם. שהיא עשויה דרין דרין. כלומר דרין דרין כח הר"ב רמב"ס
אומר שקורין לו בערבני ענב אל דיביע"ו כדומיהנו דבס"ק לא
פירשו כד' ולכן נראה בעיני דהלא בב"ט גרסי' וכן הוא בפי'
י"ד הרמב"ם סי' אע"פ שכתב' מוג' ב"ק ומלאתי למהר"ם שכתבם

א תוספת
כריתו כל
ב מתי'
ב מתי'
ג תוספת
ה תוספת
ו תוספת
ז תוספת
ח תוספת
ט תוספת
י תוספת

כלוסין רמב"ם אומר שקורין לו בערבני ענב ז' דיי' ומברין ר"י
ור"ש ור"י וס"ו שאו אינין זריכין החשבה מטני סהן מוודין למאכ'
אלס. ואין הלכה כא' מהס' אלא כלס זריכין מחשבה ואם לאו אין
מטמאין. ג כבלת בהמה טמא' בכל מקו' בין בכפרי' בין בשוקי'.

זריכין מחשבה * דסמיהו לאו
לאכילה: ואין זריכין הכשרי' לא
הכשר מים ולא הכשר טרף שאין
צריך ליגע בהן דבר טמא לטמא
ססוף לטמא מעמתן טומאה
חמורה. וא"ת בשלמא כבלת עוף
טהור דאינה טמא' אלא בבית
הכליעה ניחא. דזריכא מחשבה
לטמא טומאה קלה. אלא כבלת
בהמה דמעמאה צמגע ובמשה'
מחשבה למה לי. לטומאה קלה.
היא גופא טומאה היא. הא מלת'
משני בגמ' פירק דס שחיטה: כגון
דאיכא פחות מכות נבלה ורפס'
לפחות מכוונה אוכלים: דבין
האי והאי הוי כביצה: דלכי צרי'
מחשבה * ומ"מ חשיב פוסו לטמ'
טומאה חמורה. ואינה זריכה
הכשר. הוצ"ל והיא אפשר לרפס'
לכות: בשוקים. שיש רוב עם

הבאי לשוקי' טובא דלכלי נבלת עוף טהור ואכלי חלב':
אין זריכין לא מחשבה דלאכילה הן עומדי'. ולא הכס' דנבלת
עוף טהור סופה לטמא טומאה חמורה. דמעמא בגד' בבית
הכליעה וחלב מיירי בחלב טמא' דמעמא בחלב ככשרי' כדלקמן
בפירקין הלכך אין זריכין הכשרי' ש' אומ' אף הגמל וכי' אין
זריכין מחשבה בשוקי' דאיכ' רוב עם ואכלי להו'. ודלא כה"ק
דא"ת: כבלת בהמה טמאה בכל מקו' ולא מסיק להגי' ואין הלכה
כר"ש: דהשת' מי' ירק הוא וכן שמו בערבני. ובלע"ז אינינו':
משנתן טעמו בקדירה אם היה שבת של תרומה. משנתן טעם
בקדירה והוציא ממנה לא מחייב עלה זר האוכלי' דעץ בעלת'
הוא: ואינינו מטמא טומא' אוכלי'. דכיון שנתבשל כלה כמו וטעמו
וכשאר כעץ בעלמ' וזו לא חשבו אוכל'. לזבזב' ורד' * ענפים
רכי' סווארי' בעט שזבלב' האילנות וכובשי' אותן ביין או בזומ'
או במין ומלח: ואוכלי' אותן: והעדר לן ירק דומה לגנון: ועלי' לוף
ממיני הכללי' יום ממנו מין שקורין לו לוף שוטה עד שימחוק
דלא חשיבי אוכל' אלא לאחר שבושי' אותן ויזא מהן מרירותן
סקועו. כעין אכסחי' קטני' וכן מרי' דקבותי' פירשו דלע' מדבר'
ואין הלכה כר"ש: שהקוש' כך שמו בעל' ובערבי'. והוא נמנה
עם סממי' הקטורת: והחמס' יש שפרשו ונגביל'. ויש שפירשו
קנמין: גראשי' בשמ' כגון אגוז מוסקאט' וצורד וכיוצא בהס'
שנוסגי' ריה ערב הסיא' מין הלתי' והחלמתי' כך שמה בערבי'
ואע"פ' שריח רע רביני ליתן ממנה בזמנות: חלת חריע' *
כרכוס

הכלוסין. הרי א' זריכין מחשבה. והכשר:
ג"כ נבלת בהמה טמאה. בכל מקום ונבלת
העוף הטהור בכפרים. זריכין מחשבה. וינין
זריכין הכשרי'. נבלת בהמה טהורה בכל
מקום ונבלת העוף הטהור. והחלבי' בשוקי'
אין זריכין מחשבה. ולא הכשרי' ר' שמעון
אומר. אף הגמל. יוהארגבת. והשפן
והחזיר. ד' השבת * משנתן טעמו בקדר'
אין בו משום * תרומה. ואינו מטמא
טומאת אוכלים * לוכלי' ורדים. וישל ערלי'
ועלי' הלוף השוטה. אין מטמאין טומאת
אוכלים. עד שימתוקו. רבי שמעון אומר.
אף של פקיעות כיוצא בהם: ד' הקושטי'
והחמס'. וראשי' בשמים: * התיאה.
והחלתית. והפלפלין. וחלות חריע':
גלקחים בכסף מעשר * ואינין

י"ד הרמב"ם סי' אע"פ שכתב' מוג' ב"ק ומלאתי למהר"ם שכתבם
הקלפסין: ג נבלת בהמה
טמאה כתב הר"ב מטמא דגמ' פ'
דס שחיטה (בכריהות דף כ"א)
כגון דאיכא פחות מכות נבלה
וטרפ' כו' אבל כות' ולרפס' ליכא
למימר. ומכילא מחשבה שיטמא
האי כביצה אוכלי' אחר' * אפי'
לא יגעו האוכלי' רק בצירוף ולא
צריך שיגעו נבלה. למדנקט
במתי' עם נבלת עוף טהור.
משמע דומיא דנבלת עוף טהור.
כלומר דרין מחשבה כמו על
עוף. ולקח נקט פחות מכות.
חוס' סס (ד"ה כגון) ועוד תרנו
מכא לשון הגרייטא דהתם:
בהמה טמאה אף החיה בכללי'
כדמוכח מפלוגת' דר"ט.
וכן אתא מוצא בלשון הכתוב.
כדאי' פירק בהמה המקשה (דף
ע"א): * ונבלת הענף הטהור.

ול"ג הכא והחלב. דליכא למימר ביה א"ל הכשר. דאי בחלב נבל'
הא אין מטמא טומאה חמורה דכתיב (ויקרא ו') יעשה לכל.
מלאכה (עיון צפ"ו הר"ב משנה ט') ואמאי לא לבעי הכשר.
(ובשחוטה הא תני לעיל דזריכה) הר"ש * וכ"כ (רש"י) צפ"ה.
דכרימות דף כ"א דהתם מיייתי לה למתני' בנמ'. וכן הוא שם
בספרי'. ואינין זריכין הכשרי' כתב הר"ב שסופן לטמאין כיוולי'
לה כדפי' הר"ב בריש טהרות: והחלב בשוקי'. ככתב הר"ב
מיירי בחלב טמאה וכדפי' הרמב"ם * ולפי מ"ש במתני' דלעיל
דבטהורה הכשר שחיטה לא מהני' דבכפרי' לאו בר אכילה הוא:
איכא לפרושי' הכא אף בחלב טהור. שחוטה. וכ"פ הר"ש ז"ל.
וחלב נמי נהי דהכשר טרף בעי דאשי' חלב נבלה אין בו טומאת
נבלה כדלעיל. מ"מ הכשר מים לא בעי' כגון בחלב שחוט' דהוכס'
בשחיט' אכל בכפרי' דבעי' מחשב' בעי' הכשר דלא הוכס' בשחיט'
כדפי' לעיל. וישו דהוי הכס' קוד' מחשב' בעי' כ"כ ב"כ הרמב"ם
עלמ' בסבורו פ"ג מהט"א (הלכה ג') ועיון צפ"ה. הר"ב משנה
ט: ד' לוכלי' זרדי'. פי' הר"ב ענפי' רכ"ו כו' ז"ל הרמב"ם הס'
הקלות הרכי' היוצאין בקלות השבטי' בעת שחלבלב' האילנו'
ועיון צפ"ה. הר"ב במשנה ב' פי"ח דשבת: ה וראשי' בשמין פי'
הר"ב כגון אגוז מס' טו כו'. ח"ל הרמב"ם נמחי' הכס' כלס'
נקרא' ראשי' בשמין ר"ל קלות הכס' ויה כגון הקנה' והקנמון.
ואגווי' הכס' ונרד כו'. והחלתית פי' הר"ב וזע"פ כו' ועיון
מ"ס במשנה ה' פ"א דטבול ווס. וזולות חריע' פי' הר"ב כרכוס
יערי כו' וקסא לי דבפי' אל כדלתי' משנה ח' דתנן חריע' ומפרס'
לה הר"ב הכי' וזו הכא דקמני' חלות חריע' משמע ודאי' דענין
אחר הוא ובערוך ערך חריע' ירו' תהו חריע' מויריק' ובסוף עוקצין חלות חריע' י"מ שיה חלת חריע' פחות ממוריקא שהוא דק' וזה
רמב' כאכצב * והוא זול

חלת חריע' י"מ שיה חלת חריע' פחות ממוריקא שהוא דק' וזה
אגווי' הכס' ונרד כו'. והחלתית פי' הר"ב וזע"פ כו' ועיון
מ"ס במשנה ה' פ"א דטבול ווס. וזולות חריע' פי' הר"ב כרכוס
יערי כו' וקסא לי דבפי' אל כדלתי' משנה ח' דתנן חריע' ומפרס'
לה הר"ב הכי' וזו הכא דקמני' חלות חריע' משמע ודאי' דענין

יססך ופסח (שמואל א' ט"ו) הרמב"ם: ר"י מטרה עתב הר"ב
דחשיב להו מחבור ואין מחובר מקבל טומאה כדמוכח במתני'
דספ"ב וטעמא כתבתי דריש מכשירין (ד"ה הרי זה) ש' חלב
בהמה טהור חלב לא היה טהור כיון שאמר ואכל לא תאכלוהו
(אמר) חלב שאסר באכילת טהרתו
לך יצא חלב היה טהור ש' שזאת
באכילה הרמב"ם: והיא צרייתא
בס"א דזכמים דף ע"ז ח"ט הר"ב
שנתגבלה וכו' הר"ש והיינו
שכתבתי בשמו לעיל משנה ג'
דשהוטה בשוקים א"ל הכשר
והרמב"ם מחלק בין נתגבלה
לנשחטה לענין הכשר שרץ שכן
לשונו בגמ' ואין גראה שכן דעת
הר"ב דראיתו של הרמב"ם
מנבלת עוף טמא והר"ב פירש
בהדיא במשנה ג' פ"ק דטהרות
דנר"ג כ' הכשר מים ומגע שרץ:
י בורת דבורים כנר שנויה
בסוף שביעית ו' ע"ש

אם הלכה
ב סס הלכה
ג ח"י מה
אבות טומאה
ה' ה'
ד ח"י פנ
ה' ה'
ה' ה'
ה' ה'
ה' ה'

ר' יהודה מטרה וחב"א אם יכול לחיות
תבואה שנעקרה יזמורה אפי' בשרש קטן
טהורה: ח' חלב בהמה טהור אינו מיטמא
טומאת נבלות לפיכך הוא צריך הכשר
חלב בהמה טמאה מיטמא טומאת נבלה
לפיכך אינו צריך הכשר רגים טמאים
וחגבים טמאים צריכין מחשבה בכפרים:
מרת דבורים ר"א אומ' הרי היא בקרקע
(ג'ל) וכותבין עליה פרוזבול ואינה מקבלת
טומאה במקומ' יחרוד ממנה בשבת חייב
חטאת וחב"א אינה בקרקע ואין כותבים
עליה פרוזבול יומקבלת טומאה במקומה
והרודה ממנה בשבת פטור: י"א הלכות
דבש מאימתי מיטמאות משום משקה
בש"א משיחרחר בה"א משירסק: י"ב
א"ר יודישע בן לוי עתיד הקב"ה להגחיל
לכל צדיק וצדיק ש"ש

תקליפת האילן בלבד: ר"י מטרה אותם תאני שבטעף אס נגעה
בהם טומאה דחשיב להו כמחבר והאיל והענף מעורה קצת
ואע"פ שאינו מעורה לא תקליפה: וחב"א אם יכול לחיות אם
יקשרו ויחברו הענף עם האילן ימיה הענף ויוציא פירו' מחסוב
כמחבר וטהור: ואם לא ימיה

כשיקשרו עם האילן הרי
התאנים שבטעף כתלושי הן
חשובי ומקבלי טומאה והלכה
כחכמים: ט' חלב בהמה טהורה
שנתגבלה טהור מטומא' כבילו'
דכתוב (ויקרא ז') וחלב נבלה
יעשה לכל תלאכ' ואש' מלאכת
הקדש במשמע: לפיכך הוא צריך
הכשר דכיון שאין סופו לטמא
טומאה חמורה דהני ק"ל פ"ק
דטהרות דכל שאין סופו לטמא
טומאה חמורה היינו לטמא ארס
וכלים צריך הכשר: חלב בהמה
טמאה מטמא טומאת נבלות
דלא טהרה טהרה לא חלב של
בהמה טהורה שנתגבלה דכתי'
חלב נבלה וחלב טרפה יצאת
חלב בהמה טמא שאין לה טריפה
לפי שטרופתה ושחיתה שזה
וא"ל הכשר לטומאת אוכלי' אס
צירוף פחות מכחית לפחות מכחית
מחשבה ודאי בעי מדי דהוה אבשרא דבעיא מחשבה ככל מקו'
כדתין לעיל: צריך מחשבה בכפרים ולא בשוקים אבל הכשרי
צריכים בכל מקום: י בורת דבורים וכו' אס הוא מחוברת
בטיט הכל מודים שהיא בקרקע ואס היא מונחת על גבי
יתדות: הכל מודים שהיא ככלים לא נחלקו אלא שמונחת ע"ג
קרקע ואינה מחוברת בטיט: ר"א אומ' הרי היא בקרקע
ונקנית בכסף בשטר ובחזק בקרקע וכותבין עליה פרוזבול
שטר שכותבי' ב' דלמלוה שמשר להס כל חוב שיש לו שלא טמא
שביעית משמטו ואין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע כלות'
כשיש ללוה קרקע ואס יש לו בורת דבורי' כמי שיש לו קרקע
דמי' וכותבין עליה פרוזבול למלוה: ואינה מקבל' טומא' במקומ'
דהו כמחבר שאינה מקבל טומא': והרודה מחלו' דבש שכתובה
בשבת חייב חטאת כתולש ממקו' חבור דכתי' (שמואל א' ז')
ויטבול אותה ביערת הדבש וכי מה ענין יער אלל דבש אלא
מה יער התולש ממנו בשבת חייב חטאת אף דבש הרודה ממנו
בשבת חייב חטא': י"א מאימתי מטמא' משום משקה דסתמייהו
לאכילה קיימי ומאימתי מטמאין טומאת משקין להו' תחלה:
משיחרחר משיביא עשן ועשן להבריש הדבורי' לשון לחרחר
ריב' שגראה כאלו רוגזה לחרחר ריב עם הדבורים פי' אחר
משיחרחר שיחמם אותם להוציא דבש אע"פ שעדין לא יצא
הדבש לשון נחר מפיו (ירמי' ז') ואית דגרסי משיחרחר כלות'
משיחרחר מחשבה בלבו לרדות הדבש: משירסק כשרונים לרדו'
דבש מן הכוורס חופכים בסמין ומוציין חלות חלות וזהו ריסוקן: יב עמיד הקב"ה להגחיל לכל צדיק וצדיק סוף תאמר זה
לכאן ולהודיע בחימתם הפניה תקן שרץ של צדיקים שלומדים ומקיימין כל מה שקטוב במשנה: ג' שלש

במקומ' דהא לאו מחוברת היא ואומר רבינו תם דשלא במקומ'
תקבלת טומאה כיון דמטלטלים אותה ממקום למקום ודמי
לשאר כלים שבבית וגזרו בה רבנן טומאה דילמא אתי
לאיחלושי תו ס"ד דב"ב דף ס"ז: והרודה ממנה בשבת
כתב הר"ב דכתוב ויטבול וגו' ביהוונתן כתיב וכדבש במקום
בידולו מיירי הרמב"ם סס: י"א משיחרחר כתב הר"ב ל'
לחרחר ריב והרמב"ם בפירושו הקשה על זה לפי שהכל
מודים כי דבש בכורות אינו לא אוכל ולא משקה אבל הר"ב
כבר כתב דסתמייהו לאכילה קיימי גראה מהו דס"ל דבש
בכוורת אוכלא הוא אבל דברי הרמב"ם מהסוספסא הביאה
הר"ש ודברי הר"ב במסקנא דגמ' פ"ה דב"ב דף פ"דבש בכורותו
מטמא טומאת אוכלים שלא במחשבה ואף הרמב"ם חזר בו
בכורות פ"א מהט"א ופסק במסקנא דגמ' ומ"ש הר"ב ואית
דגרסי משיחרחר כלומר משיחרחר מחשבה בלבו כו' משמע
דמחשבה ממש קאמר ולא דיבור ועיין ספכ"ה דכלים:
יב אמר ריב"ל חשבו הרמב"ם עם התנאים בפ"ב מי'
פרקין שהקדים לפי המשניות ולקמן אכתוב על זה:
לכל צדיק וצדיק כ"ל לומר בין האוסר ובין המתיר
וזה ג"כ טעם יפה לסו' זוך מאמר זה בסיום המשנה לומר שגם
שניהם החולקים הואיל וכוונתם לשמים אוהבים הם כך
כ"ל ובני האלוף מהר"ר משה שי' אמר שלכך אמר לכל צדיק
וצדיק לפי שמינו שני מיני צדיקים אחד

דבש מן הכוורס חופכים בסמין ומוציין חלות חלות וזהו ריסוקן: יב עמיד הקב"ה להגחיל לכל צדיק וצדיק סוף תאמר זה
לכאן ולהודיע בחימתם הפניה תקן שרץ של צדיקים שלומדים ומקיימין כל מה שקטוב במשנה: ג' שלש

דבש מן הכוורס חופכים בסמין ומוציין חלות חלות וזהו ריסוקן: יב עמיד הקב"ה להגחיל לכל צדיק וצדיק סוף תאמר זה
לכאן ולהודיע בחימתם הפניה תקן שרץ של צדיקים שלומדים ומקיימין כל מה שקטוב במשנה: ג' שלש

א' לדיק גמור ווא' שאינו גמור כמ"ס רז"ל בלדיק וטוב לויזודיק והע לו פדאי' במס' ברכו' פ"ק ד"ז א"נ כדו"ל [סנהדרין קח .
 בלדיק בדורותיו דלגנאי וחס"ה הכתוב קוראו לדיק: ג' מאות וי' עולמות יתב הר"ב כלו' שהנאל וקורת רוח וכו' כן כת' הרמב"ם .
 ומסי' אמנם ארבעת זמן הדין סוף זמני לו אחרית ותכלה) אבל כל נפש (סתובה) לחיי העה"ב . (לא) תאבד לעולם וזהו ענין
 ישר"ל המציאו' התמיד אשר לא יחקר לפי שיש הוא המציאות (הנמצא זמני בן אפיסה) וכלו' אומר כי אהבי (גוחלים) את המציאו' .

(במוחלט) ואין שם מציאו' אמתי'
 לא ההתמדה והנזיח מססוק הו"ס
 (ג"כ) גדול התענוג על דרך משל'
 ומספר' יש ג' מאו' וי' וזה על דרך
 התעורר בלבד כי אותו התענוג
 גדול אמנם הא"י כמו שאין שווי
 בין הנחקר לאשר אינו נחקר . כן
 אין שווי בין אלו המעדי אשר אללנו

ג' מאו' וי' עולמו' ישנא' (משלי ה') להנהיג' אהבי
 יש ואוצרותיה' אמלא' אר' ש בן חלפת' לא
 מצא הקב"ה כלי מהזיק ברכה ל' ישראל י' לא
 השלום שנא' (תהלים כ"ט) ה' עוז לעמו יתן י'
 ה' יברך את עמו בשלום .

בן מאות וי' עולמו' שנא' להנחיל
 אהבי יש י' בימטרי הכי הוי'
 ג' מאות וי' יכלו' שהנאל וקורת
 רוח שיש לכל לדיק ובלדיק בעה"ב .
 הוא ג' מאות וי' פעמי' : כנגד כל
 העה"ז שאין העה"ז כלו' לא חלק
 מב' מאו' וי' ממ' שיש לכל לדי' ובלדי'
 נחלה לעה"ב :

נשלמה מסכת עוקצים

סליק מסכת עוקצים

נחלה לעה"ב :

ועיסור נכסי' בלבד' שהכותים ע"הם וירשו רק ז' אבל לעתיד ירשו את כלם זלעומת זה יאמר בכלן ג"כ מספר יש שהרי כשנחלו הארץ
 כבשו ל"א מלכי' ואם לעתיד יכבשו במספר י' פעמי' ל"א יהיו במספר י' ש ועתה מדוקדק אמרו להנחיל דהא קשי' נחל' מאי עבדת' .
 דבשכר מיירי וזו אינה נחלה אבל אי מיירי בכבש ארצות הוי נחלה' שכן היא ירושה מאבותינו ועל זו נאמר [שבת קמ"א] נחלה בלי
 מזרים' על שם ופרשת ימה וקדמה וגו' ולדעת י' עוד מרמזי התורה במספר יש וידוקדק בזה לשון עולמות לפי שיש בו ד' פעמים
 עשרה אבל השלשה מהם עלו כללותם למספר גדול עד למאה' שכן כללותם הראשונות והם עולמות' א"ס מל' העלם' א"ס מלשון עולם
 ממש אך הרביעי' בלבד כי מסני שהם עולם הפירוד ממש לא נזכר כללות זהם כלל הרמזן הוא ינחילנו ויזכנו ללמוד בעפר רגלי
 אהבינו נחלי י' וראי צורותיהם אמלא' בעה"ז כ"פ הר"ב במס' י"ט פ"ה דלצנות : אמר ר"ש בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק
 זיכה לישראל לא השלום שנא' ה' עוז וגו' וענין עוז' תורה על חזקתו מסיי' יברך את עמו בשלום וסיפא פרושא דרישא ה' עוז וחזקת'
 ירצה ליתן לעמו ומה עשה ירצם בשלום שיהו חזקתו על חזקתו הוא בעצמו שכל הברכות שבעולם אינן מתקיימין א"ס אין שלו' ובמדרש
 רבה סוף פרשת שופטים איתא בזה הלשון כלי שהוא מחזיק את כל הברכות לברכו בו וכו' ומאמר הזה ראוי להיות בחתימת המס' .
 כי ה' עוז לעמו יתן על שעת מתן תורה הוא נאמר כמו שדרשו ז"ל [זכרים קס"ז] מקרא דלעיל מיניה' למבול ישיב' שמתקבצו כל
 הגוים אלל בלעם וכו' ומכיון שכשנתן להעם העוז הוא התורה ברכו ג"כ בשלום ידע מזה שאת התורה היא גורמת ברכת השלום .
 ועל כן נזכר לבד ילכד' ויחזור עליה לא ייחה אחר שגמרה גם נא להעתיק ולעורר הלצנות . שאע"פ שהמשניות מלאים ממחלוקת
 שהיה בין החכמים וכן יעלה על הלז הנמהר כי מחלוקתיהם הייתה מריבה ומזה אמר כי לא כן הוא' שעוז התורה כלי מלא ברכת
 ה' היא השלום אין בה שום ריב' ומחלוקת לזכות וכמאמרם [קדושין ל'] בפסוק כי ידברו את אויבי' (תהלים קכ"ו) נראים כאויבי'
 ונעשים אויבי' וזו לאי שכן [שבת ס"ג פ"ח] : הוא למימימינים דה ולומדים לשמה לא להתייראו להתגדל בפני אחרים ומלבד כל
 לא' ראוייה כל חתימה שמה בשלום כמו שדרו אנשי כנסת הגדולה במחלה ועל כן כמו שהעבודה היא התפלה נחתמת בשלום . כך'
 התורה ראוייה שתהא חתימה בשלום וכן התורה כשזכה הקב"ה לברך את עמו ישראל ע"י כהניו חתם ברכתם בשלום והנה תמצא
 שהחתימה היא מעין הפתיחה דפתח ודרש מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שהכני' נכנסו לאכול בתרומתן והם המזכירי'
 את עמו ישראל בשלום וזהו כדר כתב הר"ב שם דלא קמני לה לא אנב אורחא ולא לגושה' לא נתכוין התנא שיהיו הפתיח והחתימה'
 שוין לטובה ולזכרה עוד ראה כי היכה ג"כ התחלה באות מ"ס וכן החתימה באות מ"ס כנגד מ' יוס דלוחות ראשונות ומ"ו דלוחות'
 שניות כי כל המשניות והיא תורה שבע"פ כלם מרועה א' נתנו ולמשה מסיני נאמר ואתה תחזה כי מספר ר"ת שאר הסדרי' מלבד
 הראשון עולים ג"כ במספר מ' וכן מרע"ה היה עוד מ' יוס אמנעיים בהר"ב זה ל' והנה אע"פ שר"ש בן חלפתא היה זקן בימי רבי
 כנראה מסוך דבריו שהשיב לרבי סלעים נעשו גבוהים בפכ"ג דשבת דף קנ"ב ואלו ריב"ל לא חשבו בגמ' לא באמורא' דכס"ג דמס'
 נדה ד' י"ח מתניה קאמרי' שמעתתא לא קאמרי' וקאמ' שמעתתא על מימרא דאמר ריב"ל וקופירש' שמעתתא ריב"ל אמורא היה
 ע"כ וכן הוא בס' מרובה ריש ד' פ"ב (ומ"מ בימיר' היה שהיה גדול מרבן יוחנן) ואע"פ כ' ראה רבי' הקדוש להקדי' מאמרו של ריב"ל .
 למאמרו של רשב"ם כדי שתהא החתימה בשלום ובמדרש רבנן אמרין גדול השלום שכשנלך המשיח יבא אינו פוסק לא בשלום .
 שנאמר (ישעיהו י"ב) מה נאוו על ההרים רגלי מנשר משמיע שלום :

סליקא לה מסכת עוקצין וכולרו בסבייתו דטהרות

מה מתוק לחכי מדבשי יערות . שוכיתי לה שלים גם סדר טהרות

ובכן הטיבו ימינם זקנים עתה . בתוספות יום טוב על הששה סדרים

הדרן עלך שתא סדרי משנה

חתימה

אמר י"ט להודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו אשר גבר עלי במחלתו לא כגמול ידי וכשרון מעבדי כי אם כרחמי' וחסדיו
 גמלני שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה להשלים מה שהיה כוננו בזה הספור ביום רביעי בשבת ב"ך יבדך בחודש
 חסון שע"ו לפ"ק וסימני שנה טובה ואני בן ל"ח שנה ואף כי לא הגיעו ימי עד משה לימי בינה לא מנעתי עלמי מבית
 המדרש הגדול הרי מפני ששערי הקדושת הגדול אשר יגיע לתלמידים אשר נפסס חקקה בלמוד המשניות וילאו למלאו כפעם
 כפעם דבר דבור על אופניו כאשר הוא שם קושיא או דבר עמוק או שימצאו דברים סותרים זה את זה ובהבדוריו הוא ימצאו מנוקסם
 על נקלה מפני זה כנסתי לפניו ממחלתי וכודרתי להקדים החבור אפי"ס שאין הזמן גורם כי גרסה נפשי לתאבה ובכן אחלי
 יבנו דרכי לפני בעל החממים וכאשר זכני לכל זאת כן יזכני יחלימי וחזיקני לעבדו כלבב שלם שלם בגופי שלם במחוני שלם
 בתורתו ויחיו יולאי חלני יראיה ואוכפי שמו ולומדי תורת א"ן ואחן :

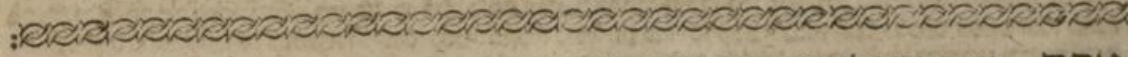
שתי תנועות ויתר ושתי תנועות ברלה וכן בסוגר :

אודה אני לא לגמר כתם דו לי לא כגמול ידי העלה בגו רחמי
 חבור יסוד תוספות מאיר להבנתלי אשרת באור יום טוב יורחל יאיר
 ימי שם נה וש לשים חסד פעלי ושמי משו שההוא על כן בכל קול
 ארים בשיר געים אקרא שמענא לי בינה הבי עלים סודי חלי כות לי :

קר רוח איש תבונות	אמונת	מנע לך מחזונה תלבים קרעים
יהיו ירך ולבך לאל	עתך	בערב אל תחז ובקרא' ורע
מי במסורה שקה ובמלח אכול פתך	חוסן	ובעפר רגלי חכמים תתאבק ותהי נועד
בטוב מבלה ימריך ובנעימים	ישועות	או תפענב בדשן נפשך כימי
מעמקס כליש תבונות דלה אוקן	חכמת	מיסוד חכמי חרשים ונבוני לחשים
תנוב בשיבה חוק ואמן היה	ודעת	תיקן חילך לאורייתא בסדר
הכ טיטוף מעשיך הגרועות		רחן בניקיון כסך מגול ועשוקן
יהבך על ה' השלך כי מחתו		עולמים מפנעים רעים זיקן
ראה דרכיך ומכס תבונס מנשמת		שדי בסוד אלוקי' עם חכמי חרשים
וכבני לחסום להם		מוח ולב נבוב כפתח אולם
ב עדן גן אליהם מהי נפשך נקבעת		יציאתך כוקנתך כביאתך כימי הנפרות
כי תלאת חכמת תבונס		יראת ה' היא אולרו הגיעוך

זרעים
מועד
נשים
זנויקין
קדשים
מטהרות

אתה עתה בדרך קורא נעים זכור הזכור אם המצא תמצא בדבריני מילת עכו"ם או גוי או
 נכרי ודומיהן כי הכוונה בהן על עובדי כוכבים ומזלות והגלויים אליהם לא זולת והישמר
 אלתפן אל און לפרש אותן על האומות אשר אנו גרים ביניהם הלילה לך חילוק הוא לך לעשות בדבר
 הזה אשר הוא גנר תורתנו הקדושה כי כרוב הדר הוא בכ' הדברים סי' כ"ג לא תתעב מצרי כי גר היית
 בארצו והלא הדברים ק"ו מה המצריים שהעבירו בני ישראל בפרך וגזרו עליהם כל הבן הילוד היא אורה
 תשליכוהו נצטונו שלא לתעב אוחם מפני שהיו אכסניא לאבותינו אומות הללו המה מלכיהם ושריהם
 יד"ה שהם שומריב אותנו ואת ממונינו והיו אכסניא לאבותינו והם כמון בן אכסניא לנו עאכ"ו וזוהי ק"ו
 שאין עליו תשובה וק"ו בן בנו של ק"ו שלא יעלה על דעת ההירר להונאתם בדברים או בממון והעושה
 בן מתלל את השם ויוצא מדרך ההודה בלא רעת ובלא חכונה ומשיב רעה תחת טובה וכבר הזוהרנו גם
 על ידי הנביאים ודרשונא שלום העיר וגו' כי בשלומ' יהיה לכם שלום כה דברי הגרפים :

וזהו שמינינו שני מיני נדיקים אחד
 נדיק מן הכוונת חותכים כסמון ומזויאין חלות חלות וזוהי ריסקון : יב עתיד הקב"ה להקטיל לכל נדיק ונדיק
 לכאן להודיע בחסידת הפסגה מן שרן של נדיקים שלומדים ומקיימ' כל מה שכתוב במשנה :

